İslâmın İlk Emri Oku

Hacıveyiszade Öğrenci Yurdu

İslâmın İlk Emri Oku

5 - 6

49 – 72

İslâmın İlk Emri

Oku

Dinî İçtimaî Edebî Aylık mecmua

c.56

ŞANLI DESTAN: 30 AĞUSTOS

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler — OKU
- Şanlı Destan: 30 Ağustos — Mustafa YAZGAN
- Okuma-Yazma Öğretilen Peygamber — Mustafa ATEŞ
- Komünistlerin Din Düşmanlığı — Tekin ERER
- Sünnetin Ruhu — Hayreddin KARAMAN
- İslâm Dünyasındaki Düşüncelere Açılan Pencere — Kemal KUŞCU
- Tarihten Notlar
- Kâ'be Yolları — Ömer KİRAZOĞLU
- Tahkirciler — M. Lütfi İKİZ
- İlâhî Kudret — A. Gressy MORRISON
- Rum Nankörlüğü Karşısında Kıbrıs Meselesi — İ. Hami DANİŞMEND
- Tunus — Mehmet MAKSUDOĞLU
- Komünizm Nasıl Durdurulur? — Serdengeçti
- Hz. Ebûbekir — Ergun GÖZE
- İşçiler Arasında Komünist Tahrikleri — Hal't GÜLER
- Tıbbî Tetkikler — Dr. M. Hulûsi BAYBAL
- Sola Açılan Pencere — Süleyman ÖZKAFA
- Vatan Sevgisi İmandandır — Veli ERTAN
- İslâma Giriş — Av. Kemâleddin NOMER
- Haberler
- Okuyucularla Başbaşa
- İç Motifler ve Arka Kapak Kompozisyonu : — Âtıf SAYNAÇ

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Yüzde doksan sekizi müslüman olan bu memleket halkının siyasî görüş ve düşüncesini kanalize eden partilerden bir kısmının sol meddahlığı yaptığı, yapmıyanların da açıkça sağı tutmaktan çekindiği bu hengamede çile ve ıstırabla yoğurulmuş hamurumuza damla damla hayat usaresi vermeğe çalışan mukaddesatçı neşriyatın bir muhasebesini yapalım.

Trajları yüzbinleri aştığı halde memleketin gerçeklerine eğilmiyen ve bütün kadrosuyla değer hükümlerini yıkmağa çalışan karşı taraf, şerrin ve zararın taraftarı olmakta devam etmektedir. Çok kere temas ettiğimiz gibi bizi asıl üzen şey, %98 müslüman olan halkımızın bu başı boş, bu mes'uliyetsiz, bu yıkıcı mathuatı beslemesidir. Onları, vicdanlarımıza tasallutu bahasına, sofranızın vazgeçilmez misafiri gibi beslememiz iman gibi, İslâm gibi ulvî mefhumlar karşısında ne katılaşmış kalblere sahip olduğumuzun delili, düşmanları tanımıyacak kadar şuursuzlaştığımızın en bariz misali olarak gösterebilirsiz. Kısaca düşman kutbun ve onun zararlarına kasasıyla, kesesiyle yardım edenlerin durumu budur, Türkiyede.

Yağız topraklarını şahrem şahrem yarılan sinesinde alınteri ile kazanılmış bir dilim ekmeğini bile imanı ve mukaddesatı uğrunda fedaya hazır olan Müslüman Anadolu çocuğu, Anadolunun taşına-toprağına, dağına-ovasına, ekmeğine-suyuna, iklimine-havasına imbikten süzülmüşcesine sinen ilâhî tevekkülü yudumlarken sökecek şafakların gerisinde billürlaşacak aydınlık günlerin hasreti içindedir. Ancak unutmamak lâzımdır ki bu tevekkülü, en az tarihimizin muhteşem günlerindeki kadar guurlaştırmamız gerek. Yoksa biz bu saflık içinde uyuduğuza «Karanlıkta Uyananlar» eksik olmayacaktır.

Bu şuur ya ferdin kendi iç mücadele dünyasında doğar, gelişir veya dışardan türlü saiklerle ona tesir edilerek çilesi çekile çekile doğurtulur. İster öyle, ister böyle, bizim cemiyetimiz bu iki cereyana da kulağını tıkamış, sadece serre vasıta olan emirleri çalıştırıp durmuş, bunun dışında bir türlü değiştiremiyor, zorbalara dayatamıyor, politika canbazlarına diretemiyoruz.

Dev rotatiflerin yıkıcı faaliyetine karşı, biz müslümanların elinde her türlü maddî imkândan mahrum küçük neşir organlarıyla bu şuuru verme çabası ne kadar cılızdır!.. Fakat yine de bu küçük vasıtalar, ferdin vicdanında duymaya başladığı esrarengiz hisleri kamçılama, onu destekleme bakımından faydalıdır. Günler eğer bizim idealimizin tahakkukuna imkân verirse, bu naçiz hizmetlerin manevî mükâfatı büyük olacaktır. Fakat, Allah korusun, eğer günler, sosyalistlerin her gün sütun sütun levsleriyle kanunların himayesinde davet ettiği rejimi başımıza belâ ederse, zaten bu küçük neşriyat uhdesinden geleni —milletin safiğına, gafletine, zenginin servet hırsına rağmen— yapıyor demektir. Şunu da söylemek yerinde olur ki bugünkü hâliyle bu neşriyatı kâfi görmüyor, onun inkişafına zemin hazırlamak için büyük gayretlere muhtaç olduğumuzu söylemek istiyoruz.

Bundan ötesi, ya mevcut neşriyatı tatil edip herkes şibi «udum kalabalığa» kabilinden günümü gün edip gitmek veya mevcut kadroyu daha verimli hale getirmek için daha başarılı metodlara başvurmak kalıyor. Biz ne şahsına olursa olsun ikinciyi tercihe azimliyiz ve bunun isabetine kaniyiz. Ve her tesebbüsün ve büyük hamlenin böyle küçük kıpırdanışlar sonunda meydana geldiğine inanıyoruz. Ancak neticenin husulüne tesir yönünden sağcılarla solcular arasındaki kuvvet muvazenesinin denk olmadığına da işaret etmek yerinde olur. Böyle bir zamanda kuvvetin sağa cepheye geçeceğini gören sol cenahın neler yapması melhuz ise bugün bize onu yapmak düşer. Fakat bu da çok engin bir şuur işidir. «Düşmanın silâhıyla silâhlanmak» sözünü dilimize pelesenk ettiğimiz halde bir türlü bu işi icraat safhasına çıkaramamışızdır. Çünkü bu iş, para ister, uzman ister, yetişmiş kadro ister, hele hele bu kadroyu kucaklayan şuurlu bir reylerden teşekkül etmiş bir cemiyet ister. İşte Türkiye'de mukaddesatcı neşriyatın bütün talihsizliği buradan başlar. Bunların hepsini bir arada bulamama bahtsızlığı. Dâvanın şumûlü ve ehemmiyeti nisbetinde büyük hüsran!.. Dünyada hiçbir dâva bu kadar korkunç sahipsizliğe terkedilmiş olamaz. Ama biz yine ümitsiz değiliz. Gün gelir, hasis topraklar üzerinde en gür ormanlar fışkırır... Temennimiz bu günlerin yakın olmasıdır.

İman dâvasının kaderi bakımından tek bir ihtimal daha var: Bu mütevazi neşriyatın hulûl edemediği yerlerde bir din dâisi gibi çalışarak kapı kapı dolaşıp halkı Emr-i bilma'rufa ve Nehy-i anilmünkere davet etmek. Böylece dâvanın fert fert taraftarlarını bulmak, teşhis etmek ve kazanmak. Bunların içinde dâva ve meseleleri her safhasında kucaklayacak, onu düşündüğümüz bâdirelerden merhale merhale kaldıracak kadroyu ihdâ' etmek. Zor... Fakat netice dâvanın zaferi bakımından hiçbir nisbet ölçüsüna sığmayacak kadar katî ve kesin... Bütün sığ düşünceleri bir tarafa bırakıp hiç bir teşkilâta lüzum bırakmıyan bu işe buradan başlamak... Tek çıkar yol...

İslâmın İlk Emri
OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ

OKU

DİNİ İÇTİMAÎ EDEBİ AYLIK MECMUA

Sayı : 49 ★ Cilt : 5 ★ Yıl : 5 ★ Eylûl 1965

Şanlı Destan: 30 AĞUSTOS

Mustafa YAZGAN

Muhterem okuyucum,

Büyük milletimizin tarih içinde yaşadığı büyük günler, millî kaderin tayin edildiği, unutulmaz hâtıraların yaşandığı önemli hâdiseler vardır. Bu kritik olayların mâna ve ruh muhtevalarını dikkatle düşünmeliyiz. 30 Ağustos 1922 de kazanılan büyük zafer tarihi olayların yakın tarihimizdeki muhteşem bir örneğidir.

30 Ağustos nedir? Evvelâ şunu kaydedelim ki, Türk Milletinin yaşadığı tarihi hâdiseleri tahlil ederken o tarihin çerçevesi içinde kalmak bir hayli güçleşiyor. 30 Ağustosu izahta bu zorluk bir kerre daha kendini göstermiştir. Çünkü, 30 Ağustos hem bir netice hem bir başlangıçtır. Hem bir kapanış, hem bir açılıştır.

Neticedir zira, 30 Ekim 1918 de imzalanan Mondros Mütarekesi ile açılan (Kurtuluş Hamlesi) 30 Ağustosta Türk Mehmetçiğinin süngüsü ile kapatılıyordu. Başlangıçtır zira, 30 Ağustosa hâkim olan (Millî Şuur) ve (Kuvay-ı Milliye Ruhu) bu zaferle güç kazanarak bir hamle ve Mücadele ortamına girmiştir. Kapanıştır zira, zaferin kat'iyetî dost, düşman herkesçe kabul edilen ve her türlü münakaşadan uzak bir hakikattır. Açılıştır zira, bu zaferden sonra Türkiye yepyeni bir siyasî, ideolojik, sosyolojik mücadele devrine girmiştir.

Muhterem okuyucum,

Biz, 30 Ağustos zaferini Hakk'ın Bâtıla, Hakikatın Yalana, Mazlumun Zâlime, Nûrun Küfre, Mehmetçiğin Haçlı Ordusuna, Anadolunun Dünyaya gâlibiyeti olarak görüyoruz.

Bu zaferde bağrı yanık Anadolu halkının haklı dâvası vardır. Yaşama hakkı, yükselme hakkı, ırz, can, mal emniyeti içinde mes'ut olma hakkı kendine çok görülen sevgili Anadolu çocuğunun susup susup vurduğu müthiş darbe, bu zaferin şerefidir.

Asker karakterli, Adâlete, Hürriyete, İyiliğe, Sulhe hayran bir milletin nefs müdafası bu zaferle bir kere daha tescil edilmiştir.

30 Ağustos hilâlin sönmiyen zaferidir.

İslâmın, mutaassıp, mütecaviz, tefessüh etmiş Hıristiyan Garp Emperyalizmine ihtarıdır. Ebedî zaferlerin ilham kaynağıdır.

30 Ağustos, Çanakkalede, Galiçyada, Kafkasyada, Irakta, Filistinde şehit düşmüşlerin intikamıdır.

30 Ağustos, beş, altı sene ara ile bir milletin nasıl aynı iman ve aynı kudretle cihada koştuğunun tarihte misli görülmemiş delilidir.

30 Ağustos, millî destandır.

30 Ağustos, Allah için dökülen kandır.

30 Ağustos, millete, dine, vatana feda edilen binlerce candır.

Nihayet, her şeyiyle 30 Ağustos, Müslüman-Türk Milleti için ebedî şandır.

Bu büyük zafer, Müslüman-Türk Milletine ve onun şanlı ordusuna kutlu olsun. Allah, ordumuzu vatan, din, millet ve ahlâk yolunda yeni zaferlere ulaştırsın.

Tefsir Köşesi :

Okuma-Yazma Öğretilen Peygamber !..

M. ATEŞ

Son zamanlarda, okuyucu kitlesini memnun etmek ve her sınıftan taraftar kazanmak için bazı gazeteler, münhesen denecek kadar açık-saçık resimli romanların ve en dekolte kadın resimlerinin meşheri haline gelen sütunlarında dini mevzu'lara da yer verir oldular. Solcu yayın organlarının suret-i hakk'tan görünerek Ramazandan Ramazana ihdas ettikleri «Ramazan Köşesi» gibi İslâmî sütunları, sağcı geçinenler, devamlı olarak bir istismar meta'ı haline getirdiler. Bunu söylemekle «dini mevzuların muayyen gazete ve dergilerin veya belli bir zümrenin inhisarında bulunsun» iddiasında değiliz. Fakat hiç değilse sütunlarını böyle mevzu'lara hasredenler, İslâmî ve dinî meselelere karşı fazlaca hassas olan halkımıza yanlış bilgi vermesin, aklidesinde bir sarsıntı meydana getirmesinler. Kaynaklara inilsin, en doğru, en faydalı bilgiler sunulsun. Bu malûmatla belli bir fırkanın propagandası yapılmasın, belli bir mezhebin görüşü desteklenmesin. Hâdiseler objektif olarak incelensin, en doğruları aksettirilsin... İstediğimiz budur... Fakat sözle kaydedelim ki meseleler bu zaviyeden ele alınmıyor, gazetenin ve gazetecinin menfaat ve traj endişesi bir tarafa, bu tefrikalarda ya alevlilik-şiilik propağandası yapılmakta veya İslâm peygamberine, İslâm inancına ait bir çok esaslar törpülenmek, kemirilmek gibi gidilmektedir.

Meselâ bunlardan biri, Bektaşi romancısı bir yazara telif ettirdiği ve: «Dünyada neşir hakkı yalnız kendisine ait» olduğunu bildirdiği İslâmî bir tefrika neşretmektedir. Yazar bu tefrikasında Peygamberimizin okuma-yazma bilmediğini iddia etmekte ve deliller ileri sürmektedir.

Mesele sığ bir mantık yargısına vurulursa böyle olacağı bedihî gibidir. Öyle ya, 14 asırdanberi insanlığın sadece bugününe değil, yarınına da ışık tutan Kur'ân gibi bir kitap hiç okuma-yazma bilmeden ibda' edilebilir mi? Beşeriyetin kâffesinin saadetini temin eden bir nizam, hiç okuma-yazma bilmeden te'sis edilebilir mi? Eser ortada, Ümmî bir kafadan çıkacak mahsûl değil!.. Mutlaka böyle eser verenlerin okuyup, yazması lâzım. Hem bütün arkadaşları okuyup yazsın da O, okuyup yazmasın, cahillik ne kazandıracak O'na. Hepsinden ilâlde olduğu hâlde okumasın, yazmasın, hiç ışıktan mahrum olsun. Bu olamaz.

Zavallı mantık işte böyle düşünür. Perdenin yüzünü mütalâa ettiği, özü saran kabuğu gördüğü için böyle hükûm vermekte de ma'zurdur. Fakat perde aralanır, kabuk çatlatılırsa hakikatın çehresi başka şekilde tezahür eder. Yeter ki bu kabuğu çatlatmanın, perdeyi yavaş yavaş kaldırmanın çilesine katlanılsın.

Duyacaksın, yaşayacaksın. Birbirinden zor bu iki hasletle sahip olmadan, ele alınan meseleye dair sarih nass var mı, yok mu, araştırmadan iddialı lâflar etmek gariptir. Dünyanın ihtisasa değer verdiği bu asırda, yalnız bizim muharrirlere bir iftira değildi açmak olur. Yukardaki âyetle O'nun okuyup yazma bilmediği sarahat kazanmamış olsaydı, mahud yazardan çok daha evvel en zayıf rivayetleri, hattâ ihtimalleri şişirerek cankurtaran simidi gibi sarılan Yahudi ve Hıristiyan yazarlar onu ihmal ederler miydi? Onun gerisinde göreklenerek İslâma, Kitâba ve Peygambere ne şeni iftiralar, ne korkunç bühtanlar yapmazlar mıydı? Fakat vahyin ilâhî şuuru bu hususu önceden kavradığı senin inhisarına tevdi' edilmiş değildir. Böyle bir inhisarın olmayışı da esasen eli kalem tutan herkesin, dinin kutsal hariminde oynaması mânasına gelmez.

Şimdi bu husustaki nass ne diyor, onu hep beraber tezekkür edelim:

بسم الله الرحمن الرحيم: وما كنت تتلو من قبله من كتاب ولا تخطه بيمينك اذاً لا رتاب المبطلون

«Sen bu Kur'ândan evvel bir kitab okumamış ve sağ elinle de yazı yazmamıştın. Eğer öyle olmamış olsaydı — okuyup yazsaydın — batıl dâvalar ileri sürenler şübheye düşerlerdi.» Bu âyet-i celile, Peygamberimizin, risâletine kadar okuyup yazma bilmediğini gösterdiği gibi bu bilmemenin nedenlerini de ifade etmeğe kâfidir. Ancak O'nun « فاوحى الى عبده أدبنى ربى فأحسن تأديبى » mektebine mensup olduğunu, edeb ve terbiye okuluna bağlı bulunduğunu bilmeyenlerdir ki O'na okuma yazma isnad ederler, bir muallim, bir mürşid ararlar. Düşünmezler ki O'nun beşeri bir ilim kaynağına ihtiyacı yoktur. Bu hususta hiç kimseye de minnettar değildir. Çünkü öğrettiği hakikatların, verdiği haberlerin menbaı tamamen İlâhîdir. O menba'dan sulanan bir şuura, dünyevî tahsil aramak, böyle bir kaynağın mevcudiyetini inkâr demektir.

Resûl-i Ekrem Efendimiz, Nübüvvetine kadar bütün ömrünü Mekke'de, Kureyş'in içinde geçirmiştir. Kureyş O'nun okuyup yazması olmadığını bildiği için her türlü iftiraya başvurmuşlar, «Kâhindir, sâhirdir, şairdir, Kur'ân'ı uyduruyor, bir köleden öğreniyor» demişler de fakat onu eliyle yazıyor diyememişlerdir. Çünkü Peygamberimizin Kureyşten gizli bir hayatı yoktu. O, meçhûller içinde geçen bir hayat sürmemişti. Okuma-yazma bilseydi, âyetin işaret ettiği şübhe varid görülür, hakkında uydurulan, ileri sürülen töhmetleri kaydeden Kur'ân-ı Kerîm bunu da kaydederdi. Fakat böyle bir kayda, Peygamberin okur-yazar olduğu kaydına Kur'ân'da rastlanmamaktadır.

Risaletten sonra, hele hayatının son demlerinde Peygamberimizin okuyup yazma öğrendiği hakkında ileri sürülen rivayetler ya uydurmadır veya çok zayıftır. Mütevatir derecesine varan haberler, O'nun okuyup yazma bilmiyen bir ÜMMî olduğu merkezindedir.

Hudeybiye Musalahasında ismini kendi eliyle yazmasını meselesine gelince, bu kadarını krallara, tacdarlara emirnâmeler, davet mektupları gönderen, sulh muahedeleri yapan bir peygamber değil, vatandaş Ali Ağa bile yapar. Bu kadarıyla onun yazı bildiğini iddia etmek Hıristiyan muharrirlere bir iftira gediği açmak olur. Yukardaki âyetle O'nun okuyup yazma bilmediği sarahat kazanmamış olsaydı, mahud yazardan çok daha evvel en zayıf rivayetleri, hattâ ihtimalleri şişirerek cankurtaran simidi gibi sarılan Yahudi ve Hıristiyan yazarlar onu ihmal ederler miydi? Onun gerisinde göreklenerek İslâma, Kitâba ve Peygambere ne şeni iftiralar, ne korkunç bühtanlar yapmazlar mıydı? Fakat vahyin ilâhî şuuru bu hususu önceden kavradığı

(Devamı 26. sayfada)

Komünistlerin Din Düşmanlığı

Tekin ERER

Emperyalist Çarlık Rusya'sı istilâ ettiği memleketleri sömürür, onları paryalar gibi çalıştırır, bütün kazanç ve emeklerine istediği gibi el koyar, fakat dinleri ile uğraşmazdı. Esir aldığı, topraklarına iltihak ettiği memleketleri, dinlerinde serbest bırakırdı. Hattâ lisanlarına, konuşmalarına dahi karışmazdı. Bundan dolayıdır ki, Kırım'da, Kafkasya'da, Türkistan'da türkçe gazeteler yayınlanırdı. Rus işgalindeki Türk ülkelerinde 40.000 cami mevcuttu.

1917 ihtilâline tekaddüm eden günlerde komünistler, Türklere verilen bu hakların az olduğundan, idareyi ele alırlarsa Türk cemaatine tamamiyle hürriyet vereceklerinden ve bir federasyon teşkil edeceklerinden bahsediyorlardı. Türkleri türlü vaadlerle kandırmağa çalışıyorlar, yapacakları, getirecekleri yeniliklere inandırıyorlardı. Komünist ihtilâlcilerin başlarına en çok hizmet edenlerin Türkler olduğu sonradan açıklanmıştır. Komünizmin ne eldüğunu bilmiyen bu zavallı ve masum Türk topluluğu, hürriyete ve istiklâle kavuşacaklarını sahaylıyı ederek komünistlere ellerinden gelen yardımı esirgememişlerdi.

İhtilâl başarı ile nihayetlenince Türklere yapılan vaadler hatırlandı. Bu vaadleri silmenin, izini kaybettirmenin yolunu komünist idare bulmakta gecikmemişti. Komünistlerden vaadlerde bulunanlarla, kendilerine vaad yapılan Türk ileri gelenleri kısa zamanda temizlenmeğe başlandı. Böylece bir kaç yıl içinde, kendilerine hürriyet ve bağımsızlık vaad edilenlerle, tekliflerde bulunanlardan hemen hemen kimse kalmamıştı.

Türkler oynanan büyük oyunu kısa zamanda anlamışlardı ama, artık iş işten geçmiş bulunuyordu. Herkes dişlerini gıcırdatıyor, eski günleri arıyor, fakat yapacak bir şey bulamıyordu. Komünistler Türklerdeki infiali hissettikçe bunları kütle halinde ülkenin muhtelif yerlerine sevkediyorlar, yahut kısım kısım veya toplu halde öldürüyorlardı.

Komünizm sadece maddeye taptığı ve Allah'ı inkâr ettiği için, camilerin ve kiliselerin yıkılmasını, ortadan kaldırılmasını da plânlaştırmıştı. Halkın galeyana gelmemesi için şöyle bir formül bulunmuştu: İbadete gidecek olanlar kapıda bekliyen hükûmet memurlarından bilet alarak içeri gireceklerdi. Önce halka bu fikir kabul ettirildi. İlk aylarda bilet ücretleri pek hafifti. Halk bunu yadırgamadı ve alıştı. Artık camiye veya kiliseye giden, tıpkı sinema veya tiyatroya giden gibi biletle, ücret ödeyerek giriyordu. Fakat aradan biraz zaman geçince bilet ücretlerine işitilmemiş, duyulmamış zamlar yapıldı. Camiye bir defa gidip namaz kılmak istiyen Türk ödeyeceği para ile bir çift iskarpin alabilirdi. Bu yüksek ücretler dolayısiyle kimse cami veya kiliseye gidemez oldu. Bu defa komünist idareciler ve o zaman büyük faaliyet gösteren «Allahsızlar Cemiyeti» ibadet etmek istiyen halkla eğlenmeğe, onları tahkir ve tezzil etmeğe başladılar. Bunların birer sahtekâr olduklarını, iş paraya gelince kimsenin ibadethanelere gitmediklerini söylediler. Gazetelerde, tiyatrolarda, sinemalarda, her türlü yayın vasıtalarında cami ve kiliselere kimsenin rağbet etmediğini, bütün sovyet halkının böylece komünizmi benimsemiş olduğunu yazdılar.

Bu defa boş kalan cami ve kiliseleri yıkmağa, yahut şeklini değiştirerek depo ve ambar gibi kullanmağa başladılar. 1952 yılında neşredilen bir istatistik'e göre Sovyet topraklarında ki 40.000 camiden 3.500 cami kalmış bulunuyordu. Bugün, 3.500 camiden ne kadarının mevcut olduğu bilinmiyor.

Komünist işgalindeki Türk müslümanlarının sayısı halen 70.000.000 dur. Bunun 10.000.000 nu Kızıl Çin işgalinde, 60.000.000 nu da Moskofların idaresindedir. Şunu belirtmek pek yerinde olur ki, bu 70.000.000 Türk'ün hemen tamamı bütün baskılara, tedhişlere rağmen, asîl kanlarının icabı olarak, ne Türklüklerinden, ne müslümanlıklarından bir şey kaybetmemişlerdir. Türkler, azimle, imanla, bir gün hürriyetlerine kavuşacaklarına inanmaktadırlar.

Bizim kalbimiz de onlarla beraberdir. Bir gün, yeryüzünde yegâne esir millet olarak kalmış bulunan bu 70.000.000 Türkün mutlaka hürriyete kavuşacaklarına kaniyiz. Esir soydaşla-

(Devamı 26. sayfada)

Sünnetin Rûhu

- III -

Hayreddin KARAMAN

Rasûl-i Ekrem (s.a.) in, bütün yaptıklarına, aynen ümmetinin uymasını emretmesinde ne gibi bir fayda vardır?

Her ikisi de temiz olduktan sonra; sağ elimle yememle sol elimle yemem arasında ne fark var?

HADİS RÂVİLERİ (Tâbiûn) :

3-Hasen'ül-Basrî

El-Hasen b. Eb'il-hasen Yesâr'il-Basrî.

Babası Yesâr, ansârdan Zeyd b. Sâbit hazretlerinin azatlısı (veya Cabir b. Abdillah'ın azatlısı) idi. *Annesi Hayre'de, müminlerin annesi Ümm'ü Seleme (r.a.) nin azatlısı (hizmetçisi) idi.*

Hz. Ömer'in hilâfeti esnasında (vefatından iki yıl önce), *Medîne ile Şâm arasındaki Vâd'il-Kurâ mevkiinde dünyaya geldi.*

Edîb, fasîh, âlim, ilmiyle âmil ve kahraman bir kişi olarak yetişti. Hayatının büyük bir kısmını cihad ile geçirdi. Emeviler zamanında Horasan vâlisi Ziyâd'ın kâtipliğini de yaptı.

Son derece zahid (lükstan uzak) *bir hayat yaşardı. Sözleri hikmetli ve geniş mânalı idi. Bu durumunu, müminlerin anası Ümm'ü Seleme (r.a.) yi emniy olmasına bağlıyanlar vardır. Çünkü Ümm'ü Seleme (r.a.) bazan, El-Hasen'in annesi Hayreyi bir işi için bir yere gönderir de küçüğü, kendi memelerini vererek eğlerdi. Zaman zaman göğüslerinden süt geldiği ve Küçük Hasan'ın da onu emdiği olurdu.*

Hz. Osman'ın şehadetinden sonra Basra'ya geldi.

İnsanları dünyaya dalmamaya teşvik ederdi. Allah korkusu varlığına hakim olmuş, bu yüzden hep kederli olarak yaşamıştı.

Bir sözü: «Mümin kederli olarak kalkar, kederli olarak da yatar, onun için başka türlüsü de mümkin değildir. Çünkü mümin iki korku arasındadır: 1 — Geri bıraktığı günah; Allah'ın bu sebeple kendisine ne yapacağını bilmez. 2 — Hayatının kalan kısmı; onda da başına nelerin geleceğini bilemez.»

Ömer b. Abd'il-aziz'e bazı tavsiyeler yazmıştı, bunlardan birisi şudur: «Ey insan oğlu, sen günlerden ibâretsin, her gün geçtikçe senin de bir parçan geçer ve biter.»

Ebû-Ca'fer'ül-Bâkır'ın yanında ondan bahsedilince şöyle derdi: «O, sözü peygamberlerin sözüne benzeyen bir kişidir.»

Yûnus b. Abid şöyle der: «Sözünde ondan daha doğru, kederi ondan daha sürekli bir kimse görmedim.»

Enes der ki: «Basralılara şu iki zât yüzünden üçüncü ediyorum: El-Hasen ve Ibn'ü Sîrîn.»

Katâde'nin şehadeti: «Hangi fakihle oturdumsa Hasanı ondan üstün buldum.»

Bu ve benzerleri, sırf şekille ilgili şeyler değil mi?

Bunların, beşerin ilerlemesi, toplumun faydası ile bir ilgisi var mı?

Böyle değilse, bize niçin farz (yapılması mecburi) kılındı?

İslâmın ve müslümanların, kalkınması ya da çökmesi, sünnete uymaya (veya uymamaya) bağlıdır inancını taşıyan kimse olarak bizim, bu sorulara cevap vermemiz için uygun zaman gelmiştir.

Bildiğime göre, sünneti ayakta tutmayı (ve hayatı ona göre düzenlemeyi) gerektiren üç açık sebep vardır :

Birinci sebep: İnsanı, devamlı bir şekilde ve muntazam bir metodla şuurluluk, dikkat, tam bir uyanıklık ve kendine hakimiyyet hali içinde yaşamaya alıştırmak. Zira başıboş bir şekilde meydana gelen işler ve âdetler, insanın ilerlemesi yolunda, koşu atlarının yolu üzerindeki takılma (ve düşmeye sebep olan) taşları gibidir.

Bu gibi işler ve âdetler, fikrin rûha (ve kalbe) yönelişini mahvettiği için son haddine kadar azaltılmaları gereklidir. Yaptığımız her iş, irademiz tarafından takdir edilmiş ve iç murakebemize boyun eğmiş olmalıdır. Fakat bu duruma ulaşmadan önce, nefislerimizi murakabe (kontrol) etmeyi öğrenmemiz icap eder. Nefsin murakabesi ve kontrolünün zarurîliğini, islâmda en güzel bir şekilde Hz. Ömer (r.a.) ifade etmiştir: «Hisaba çekilmeden önce, nefislerinizi siz hisaba çekiniz.»

Nitekim Rasûl-i Ekrem (s.a.) de şöyle buyurmuştur: «Rabbına — O'nu görüyorsun gibi — ibadet et.» (Buhârî, Müslim).

Daha önce de işaret etmiştik ki, islâmın ibadet görüşü, yalnız namazları değil, bütün hayatımızı içine almaktadır. Bu görüşün hedefi ise: maddî ve rûhî varlığımızı bir bütün içinde birleştirmektir.

İşte bu sebeple, hakimiyyetimiz altına girmiyen ve şuurumuz dışında meydana gelen işler ve davranışların hayatımıza girmesine sebep olan şeyleri ortadan kaldırmak için bütün cehd ve gayretimizi seferber etmemiz ve beşer gücünün tahammülü ölçüsünde onları yok etmemiz gereklidir.

Nefsin kontrol ve murakabesi, bu yolda atılacak ilk adımdır. Nefsin murakabesine alışmanın en kuvvetli vesilesi (yolu ve çaresi); günlük hayatımızda, alışkanlık icabı ve kendi başına olup giden işlerimizin kontrol altına alınmasıdır.

Bu küçükler, bu önemi az davranış ve işler, konumuz olan akli (zihnî ve rûhî) temrin bakımından, hayatımızın en büyük faaliyetlerinden daha önemlidir. Çünkü büyük işler — büyük olmaları sebebiyle — açık ve çok defa dikkat ve şuurumuzun çerçevesi içinde bulunurlar. Halbuki bu küçük işler, çok defa dikkatimizden kaçmakta ve kontrolümüzü atlatmaktadır. Bu sebeple, bizim nefse hakimiyyet gücümüzü geliştirmesi bakımından bu küçük işler daha faydalı ve tesirlidir.

Aslında, iki elden herhangi biriyle yemek önemli olmayabilir; fakat tanzim (sistemleştirme, düzene koyma) gözönüne alınırsa işlerin en önemlisi, davranışlarımızı bir düzen ölçüsüne sokmaktır.

İnsanın, nefis muhasebesi ve nefse hakimiyyet için devamlı uyanıklık ve dikkat halinde bulunması, doğrudan doğruya kolay değildir. Hattâ bu iki kuvvet, insanda tam mânasıyla gelişmemiş olsa da durum böyledir. Zihin tembelliği, aslında beden tembelliğinden aşağı kalmaz. Hayatı boyunca oturmayı âdet edinmiş birisine, muayyen bir mesafeyi yürüyerek katetmesini teklif etsen, biraz yürüdükten sonra yorulacak, yürüyüşe devam imkânı bulamayacaktır. Halbuki, hayatı boyunca yürümeyi âdet edinmiş ve bunu tatbik etmiş bir insanın durumu böyle değildir. Böylesi, bu adeli faaliyeti, doğrudan doğruya bir cehd ve çaba bile sayamaz. Bu, her zaman âdet ettiği, kendisine hoş gelen bedenî bir hareketten ibarettir.

İşte bu da, sünnetin aşağı yukarı, insan hayatının bütün cephelerini niçin kapladığını gösteren diğer bir sebeptir.

Bütün yaptıklarımızı ve yapmadıklarımızı, devamlı olarak belli bir zihnî temyize (ayıklamaya) tâbi kılarsak, nefse hakimiyyet gücümüze ve istidâdımız tedricen (yavaş yavaş) gelişir, sonra bu (güç ve istidâd) bizde ikinci bir tabiat (yaratılıştan tabiî olarak var olan vasıf) halini alır.

(Devamı var)

SEÇME HADİSLER

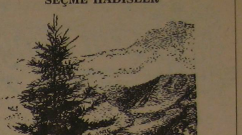

15 — *Abdullah b. Mes'ûd'dan (r.a.) :*

Rasûlullah (s.a.) şöyle buyurdu: «Benden önce her hangi bir ümmete Allah'ın gönderdiği her peygamberin, o ümmet içinden havârîleri (yardımcıları) ve yolunu tutan, emrine uyan ashâbı olmuştur. Sonra onların nesilleri birbiri peşinden gelir; bu sonralıklar yapmadıklarını söyler, buyurmadıklarını yaparlar: İşte bunlara karşı cihad eden mümindir, dilîyle bunlara karşı cihad eden mümindir, kalbiyle bunlara karşı cihad eden mümindir. Bunun ötesinde imanın zerresi yoktur. Müslim, Tâc: 5/223

16 — *Cihadın en üstünü, zâlim idareci veya zâlim sultan yanında hak söz söylemektir.*

Tâc: 5/223

17 — *Hz. Ebû-Bekir'den (r.a.) :*

Allah'a hamd ve senâdan sonra şöyle dedi: Ey insanlar siz şu âyeti okuyorsunuz fakat yerli yerince anlıyamıyorsunuz: «Ey iman edenler, siz kendinize bakınız, siz doğru yolda oldukça saptanlar size zarar vermez.»

Halbuki biz Rasûlullah (s.a.) şöyle derken işitik: «İnsanlar zalimi görüp de onun elini tutmazlarsa (zulmünü önlemezlerse) Allah hepsine birden ceza verir. Tirmizi, Nesâî, Ebû-Dâvûd, Tâc: 5/223.

18 — *Huzeyfe'den (r.a.) :*

Rasûlullah (s.a.) şöyle buyurdu: «Canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, — ya — iyiyi emreder, kötülüğü önlersiniz, yahut da Allah çok geçmeden üzerinize kendisinden bir ceza gönderir, bundan sonra dua edersiniz de duânız kabul olunmaz.

Tirmizi, Tabarânî, Tâc: 5/223.

19 — *Bilâl b. il-Hâris'il-Müzenî'den (r.a.) :*

Rasûlullah'ın (s.a.) şöyle buyurduğunu rivayet eder: «Kim benden sonra öldürülmüş olan bir sünnetimi diriltirse; onunla amel edecek olanların sevapları eksilmeksizin ona da onlarınki kadar sevap verilir. Kim de Allah ve Rasûlünün razı olmadığı sapık bir bid'at ortaya atarsa, onunla amel edenlerin vebali eksilmeksizin, ona da onlarınki kadar vebal vardır. Tirmizi, Mişkât: 1/59.

20 — *İslâm garîb başladı tekrar başladığı hale dönecektir. Garîblere ne mutlu!*

Müslim, Mişkât: 1/56.

21 — *Sevbân'dan (r.a.), Rasûlullah (s.a.) şöyle buyurdu: «Ümmetimden bir cemâat dâimâ hakk üzre yardımcı olacaklar, onları terkeden (veya onlara muhalefet edenler) kendilerine zarar vermiyecek, bunlar bu hal üzre kıyamet kopuncaya kadar (devam edecekler.)* Müslim: 3/1523

İslâm Dünyasındaki Düşüncelere Açılan Pencere

Eski adı Leopold Weiss olan Muhammed Esed isminde bir mühtedinin çok şayanı dikkat bulduğum için terceme ettiğim iki yazısını — okunup anlaşılmaması korkusundan — senelerdenberi neşre cesaret edememiştim. Bu zatin pek meşhur olan bir eserinin Hayrettin Karaman tarafından YOLLARIN AYRILIŞ NOKTASINDA İSLÂM başlığıyla terceme ve neşredilmesinden sonra okuyacakların istifadesine arzetmede bir mahzur görmedim. Bu ve bunu takip edecek olan yazıların iyice anlaşılması için adı geçen kitabın dikkatle ve teenni ile okunması lâzımdır. Diğer bir ifade ile, o kitabı okuyup anlayanların bu yazıları kolayca anlayacaklarını ümid ederim.

Medeniyetimizin Temeli

Muhammed ESED

(Mekke'ye Giden Yol'un müellifi ve sahibi,

Buhâri'nin İngilizce'ye mütercimi...)

Kemal KUŞCU

İslâm şeriatinin kaynağındaki sadelik ve ilk safiyeti içinde eski halinde ihyası, günün değil saatin halledilmesini talepettiği âcil bir ihtiyaçtır.

Ne pahasına olursa olsun bazı teamüllerin muhafazasını, İsláma uygun yaşamaktan daha mühim gören şu veya bu müslüman gruplarının hoşuna gitmese de bu mesele, ehemmiyetini kaybetmeyen bir zaruret, âcil bir ihtiyaç olarak ortada durmaktadır; hakikatte yalnız onun (Şeriatin) icaplarının yerine getirilmesi İslâm medeniyetini tepe taklak izmihlâle ve nisyane gömülmekten kurtarabilir.

★

Çünkü, ta bidayetinden beri bizim medeniyetimiz, yalnız şeriat tarafından beslenen temeller üzerine kurulmuştu. Irk ve millet mefhumlarıyla ilgili hiç bir şey yoktu ve bunun için diğer bütün medeniyetlerde asıl unsur olan ırk şuurunun bağlayıcı hassasından mahrumdu.

Bizimki bir ideoloji medeniyeti idi, ideolojisinin kaynağı Kur'andı, bundan da daha fazla, hikmet-i vücudu yalnız bu ideoloji idi.

Müslüman «topluluğundan» siyasi bakımdan hakla ve kültürel bakımdan kıymetli bir şey gibi bahsetmek (bu itibarla aziz tutup müdafaa etmek) ve sonra hemen arkasından, hayatımıza şekil veren bir unsur sıfatiyle şeriatın ehemmiyetini mesele yapmak (şüphe etmek) mürailik yahut hem mürailik ve hem budalalıktır.

★

Zira, biz onu şeri arka plânından atarsak, çokça üvülen bu topluluktan geriye ne kalır? Herhalde ismine layık bir felsefe değil. Zira bu, insan münasebetlerinde şeriatten mülhem ilâhi bir irade nizamına dayanır.

Ve şüphesiz ki ahlâki bakımdan da değil: Zira bir müslümanın «iyi» veya «kötü» mefhumları hakkındaki fikri, bir bütün olarak Kur'andan ve peygamber (s.a.)in talimlerinden nebean eder.

Ve hattâ siyasi bir ideal de değil; zira müslümanları, dünyanın geri kalan kısmından ayırdeden yegâne siyasi ideal, insanların kan veya ırk bağlarıyla birleşmelerinden değil de, hayat anlayışındaki ve beslenen emellerdeki müşterek şuurun inkılâpçı mefhumu idi: On üç asır evvel İslâm ümmetinde tahakkuk ettirilmiş bir fikir; müşterek ideali kabul eden ve herkesi, bu ideali kabulden kaçan en yakın akrabasından birbirine daha yakın kılan, hangi ırk veya renkten olursa olsun herkese kapısı açık bir organizasyon.

★

Bunun için eğer şeriat, bizim günlük hayatımızdan uzaklaştırılırsa, eğer biz de batılı milletlerin yaptığı gibi «pratik hayat» ile «din» arasında net bir ayırma yapmağa başlarsak, bizim medeniyetimiz, yabut ondan bu güne ne kalmış ise yalnız kendi hüviyetini değil, hikmet-i vücudunu da yerip kaybolmaya mahkûm olur, çünkü onun asırlar boyunca gelişmesine yardım eden herşey şu veya bu yoldan yaratıcı bir kuvvete, dine bağlı idi.

Bütün medeniyetlerin hepsi böyle sade ve vazıh saiklerle meydana gelmemişlerdi. Onların bir çoklarında din daha kati'i kültürel kuvvetlerin yanında yürüyen bir unsur olmuştu, meselâ Batı medeniyetinde

(Devamı 26. sayfada)

Passif Mukavemet Konuları :

Kemal KUŞCU

Türkçeye dair

Büyük bir mağlûbiyete uğradığı bir muharebenin sonunda Napolyon, «herşeyi kaybettik, fakat şerefimizi kurtardık» mealinde bir söz sarfetmiş.

Kıbrıs dâvasını tecrübeli kaptan kaybetti, fakat biz iki şey kazandık: «Samatya» nın Bizandan kalma bir isim olduğunun farkına vardık ve değiştirdik. Koca Mustafapaşa oldu.

Kazancımızın ikincisini söylemeye pek dilim varmıyor, aslında biz mi kazandık, yoksa Fransızları mı kazandırdık (?) orası belli değil. Kıbrıs Türkleri zulme ve işkenceye uğradıkça biz «Garantör» devletlere baş vurduk. Yazıların siyak ve sibakından (gelişinden) anlayacağınıza göre bu kelime «garanti veren» mânasında kullanılmış. Temmuzun son günlerinde Kıbrıs Türklerinin haklarını güneşyen Makaryos'un yeni bir teşebbüsü üzerine bu kelime yine ortaya çıktı ve yine bir garantör devletlere başvurduk. «garanti» fransızca bir kelimedir, fakat Fransız lûgatinde «garantör» kelimesi yoktur. Türkçede de «ör» eki yoktur. Kendimize ait olmayan bir kelimeden kendimizde olmayan bir «ek»le kelime uydurup büyük puntolarla gazetelerin ilk sahifalarında bunu yazabilmemiz ele güne karşı bir rezalettir ve şairin :

kesbsiz tâ bu kadar cehl olmaz
cehlin ol mertebesi sehl olmaz.

dediği durumdur. Bu misal tek değildir. Şurada burada bir kursu açılmaya görsün, bütün gazetelerde: «kursiyerlere belge verildiğini» okuruz. Kursiyer diye fransızcada koşu atına derler. Bir vekil veya mebus Millet Meclisi kürsüsünden «yatırımlar bir senede amortize edilecektir» der. Fransız lûgatinde «amorize» diye bir kelime yoktur. Elli sene evvel olsaydı bu hatalar günlerce münakaşa mevzuu olurdu, şimdi, olması bir tarafa, hergün bir yenisi ortaya çıkıyor ve biz kültür bakımından ilerliyoruz...

Hakikatleri Pervasızca Haykıran Eser

TÜRKİYE'NİN KADERİ

Yazan : Kadircan KAFLI

Bu kitap, Millet ve Devletimizin mazisine, haline ve istikbaline ışık tutmaktadır: Üç kısımdır.

1 — Osmanlı Devleti Nasıl Yükseldi?
2 — Osmanlı Devleti Niçin Yıkıldı?
3 — Türkiye Cumhuriyeti Ne Durumdadır?

Osmanlı Devletinin gövdesi ve enkazı üzerinde, onun ruhu ve gelenekleriyle kurulan Türkiye Cumhuriyeti, aynı meziyet ve kusurlara da miraycı olmuştur. Ayrıca yeni zaaflar edinmiş, yeni tehlikelerle karşılaşmıştır.

Bu kitap, o zaafları ve tehlikeleri açıklamaktadır. Türkiye'nin kaderi senin kaderindir. Oku ve öğren!..

230 sayfa — 5 Lira

GENEL DAĞITIM YERİ :
BEDİR YAYINEVİ, P.K. 1060 — İSTANBUL
(Şerefefendi Sokağı No: 13 — Cağaloğlu)

Bâyilere % 20 indirme yapılır.
(25 liralıktan az siparişler ödemeli yollanmaz.)

TARİHTEN NOTLAR

Türkler... yarınları için bugünlerini feda ediyor, ışıklı yarınlara intizar ediyorlar. Halbuki bizde işler ne kadar başka, bizim askerlerimiz ne biçim askerlerdir? Bizimkiler seferde yemek beğenmezler, mükellef ziyafetler isterler. Bunu bulamazlarsa isyan ederler. Kendilerinin mahvına kendileri sebep olurlar. Hattâ istedikleri verilse bile gene kendi kendilerini berbat ederler. Çünkü bizde her asker kendinin en büyük düşmanıdır. Kendi sabır ve tahammülsüzlüğünden büyük düşmanları yoktur. Düşman onları öldürmese bile onlar kendilerini pis huylarıyla öldürürler. Türklerin sistemlerini kendi sistemimizle mukayese ettiğim zaman, istikbalin başımıza getireceği şeyleri düşünerek tir tir titriyorum. Akıbetimizden korkuyorum.

Ordulardan, taraflardan biri galip gelecek, payidar olacak, diğeri muhakkak mahvolacaktır. Çünkü karşılıklı iki düşmanın ikisi de ayakta kalamaz. Türklerin cephesinde kuvvetli bir imparatorluğun bütün kaynakları mevcut.

Hiç sarsılmamış, mağlûbiyet görmemiş, zinde bir kuvvet var. Harpte tecrübe ve tatbikat var. Gün görmüş, daima zafer neşideleri söylemiş askerler var. Sabır var, tahammül var, intizam ve disiplin var... İman var, vahdet var... Bizim cephemizde ise, umumî fıkaralık, hususî... israf, sarsılmış iman, bozulmuş maneviyat, çürümüş kuvvet, tahammülsüzlük, atalet var. Askerlerimiz serkeştir, zabitlerimiz, zalim ve tamahkâr; disiplini istihkar ediyoruz. Sebat yok, serkeşlik, sarhoşluk, sefalet, sefahat alabildiğine... Bunlardan da daha elim ve daha vahim olan Türklerin zafere, şana ve şerefe, bizim hezimete, rezalete alışmış ol-

(Devamı 26. sayfada)

— I —

İslâmın 5 şartından biri olan «HAC» farizasını edâ etmek üzere Zilkaade 1384 çarşamba günü saat 10 da İstanbul hava meydanından uçakla HİCAZ'a müteveccihen hareket ettik.

Mübârek yol arkadaşlarımız :

Kâaim peder, kâaim vâlidem, annem, refikam, akrabam, ahbap ve komşularımın bâzıları...

⁂

İSLÂM :

Hak ve hakikat înâmı,
Selâmet ve saâdet ilmi,
Cemiyet, hukuk, iktisat ve ahlâk nizâmı,
Huzur ve bekâa duygusudur.

İSLÂMIN ŞARTI :

1 — Cenab-ı Hakk'ın varlığına, birliğine inanmak; Hz. Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğunu tasdik etmek.
2 — Namaz kılmak.
3 — Oruç tutmak.
4 — Zekât vermek.
5 — Haccı edâ etmek.

Bunların cümlesi ancak, **hâlis niyyetli** ve **güzel ahlâklı** olarak yerine getirilir. Böylece İslâm'ın yaşanmasında, devamında ve neticesinde **feyiz** ve **huzûra** erilir.

Bunları bilmek İSLÂM MEFKÛRESİ,
Tatbik etmek, İSLÂM HAYÂTI,
Yaymak, İSLÂM CİHÂDI'dır.

Bu İSLÂMÎ CİHÂD'ın hedefi şöyle sıralanır :

Ömer KİRAZOĞLU
İst. Yüksek İslâm Enstitüsü İslâm San'at Tarihi muallimi
Yüksek Mühendis — Mimar

İlâhî aşk yolunun, üç yolcusu

1 — İnsanlığı câhillikten kurtarmak, Hakk ve hakikat ilim ve irfanına kavuşturmak,
2 — Mazlûmu, zâlimlerin elinden kurtarmak, âdil bir nizam kurulmasına vesile olmak,
3 — Dünyayı müşrik zâlimlerden kurtarmak, kâfir, münâfık ve sapık olanları doğru yola çağırmak,
4 — Âsâyiş ve emniyyeti te'min etmek, istikbâlin ikbâlini gözetmek ve Hakperest adam yetiştirmek,
5 — Hakkı, hukûku tanımak, tanıtmak, Güzel ahlâkı yaşamak, yaşatmak ve insanlığa yaymak.
Cihanı sulh ve felâha kavuşturmak.
Tevhîde ermek ve erdirmek.

⁂

HAC YOLUNA ÇIKIŞ :

Hicaz'a gitmek; **Haccı** edâ etmek aşkı, içimde küçüklüğümden beri vardı. Her sene bizden oraya gidenleri tahassürle yolcu eder; gelenleri şevkle karşılardım. Oralar hakkında verilen îzâhatı, can kulağıyla dinler, rûhumun oralarda dolaştığını hissederdim...

Vaktâki, Hak, içime Hac niyyetini düşürdü. Teşebbüse geçtik. İmkânlar ihsân etti. Esbâb ve şerâit zuhûra geldi... Yol hazırlığına başladık. Kolaylıkla tamam oldu...

Babalar, amcalar, halalar, teyzeler, kardeşlerime ve çocuklarıma ve cümle yakınlarıma helâlliklar vedâlar, düâ talebi, düâ kabûlü, dilekler ve selâmlarla yola çıktık...

Kur'ân-ı Kerîm'de **Cenâb-ı Hakk**'ın :

«Allah için haccı ve Umreyi tamamlayınız!» (1) ve

«İnsanları Hac etmeğe çağır! Yaya veya bineklerle Sana gelsinler!» (2)

Meâlindeki emirlerine imtisâlen ve
Peygamberimizin :

«Her kim — imkânı olduğu halde — Hac etmeden ölürse; ister yahûdi olarak isterse nasrânî olarak ölsün!..» işâretine ittibâan :

Boy abdesti aldık, iki rek'ât namaz kıldık ve şöylece hacca niyyet ettik :

«Allahım! Hacca niyyet eyledim, şartınca edâ ettirmek, kabûl buyurmak, hayırlı, saâdet ve selâmetlere muvaffak kılmak nasîb eylemeni talep ediyorum.. Selâm verenlere, alanlara ve cümle yakınlarıma ve din kardeşlerime hayırlı selâmet, sıhhat ve saâdet ve nice eltâfına mazhariyyet ihsan buyurmarnı istiyorum!»

بسم الله توكلت على الله لا حول ولا قوة الا بالله

dedik ve sağ ayağımızı evin kapısından dışarı attık,

Pederler, büyükler, küçükler ve yakınlar kapıda... vedâ, musâfaha, düâlar, sevinç göz yaşları... ve babamın içten gelen niyâzı :

— Allah ayağına taş dokundurmasın oğlum!.. Selâmetle...

Hemşiremin :

— Peygamberimize selâm! Ağabey! Selâmetle!..

Biraderlerin oraya götürmek üzere cebimize koydukları emânetler ve selâmetler ve Allaha ısmarlamalarla vesâite bindik.

⁂

Niyyetimiz HİCAZ'a varmak; HACC'ı edâ etmek, islâmın beş şartını içinde toplayan sonuncusunu yerine getirmek. Böylece Hakk'ın rızâsını kazanmaktır.

HİCAZ, Suûdi Arabistan'da MEKKE ve MEDİNE şehirlerinin bulunduğu yerlerdir.

HAC, Mekke'de bulunan ve mükerrem olan KÂ'BE'yi ve civârındaki şerefli mekânları sünnete uyarak ziyârettir.

KÂ'BE, Müslümanların **kıblesi** olan mübârek binâdır.

Cenâb-ı Hak'kın :

«Yüzünü göğe çevirdiğini çok görüyoruz. Bunun için her halde seni hoşnut olacağın kıbleye döndüreceğiz. Artık yüzünü MESCİD-İ HARAM cânibine döndür. Her nerede bulunursanız yüzünüzü o cânibe (Kâ'beye) döndürün! Kendilerine kitap verilenler bunun Rabbları tarafından Hakk olduğunu bilirler. Allah onların yaptıklarından gâfil değildir.» (3) ve

«Muhakkak insanlar için, ilk te'sis edilmiş olan ev, MEKKE'de âlemlere mubârek ve hidâyet olan (doğru yolu gösteren) **Kâ'be** dir.» (4).

Meâlindeki âyetleriyle KÂ'BE'nin kadrinin yüceliği ve yüzümüzü oraya çevirmekle **KIBLE** ittihaz etmekliğimiz belirtilmiştir.

Mekke'deki şerefli mekânlar :

Safâ, Merve, Minâ, Müzdelife ve Arafat denilen kudsî mahaller.

Cebel-i Nûrda **HIRA Ğarı**, Cebel-i Sevr'de **Sevr Mağarası** tarihî hâtıraları itibârîyle mühim yerlerdir.

Medine'deki şerefli mekânlar :

Merkad-ı Nebevî = Peygamberimizin Evi ve irtihal ettiği yer = Mübârek Cesetlerinin bulunduğu toprak = Ravzai Mutahhare = Şebekei Rasûlüllah = Kubbei Hadrâ = Mescid-i Saâdet, Mimber ve Mihrab-ı Nebiy.

Cennetü'l Bakî, Uhut, Mescid-i Kubâ, vesâir merkadler ve mübârek makamlardır...

Gelecek sayı :
HAC YOLUNA UÇUŞ

(1) Bakara sûresi, 196.
(2) Hac sûresi, 27.
(3) Bakara sûresi, 145.
(4) Âl-i İmran sûresi, 96.

DİKKAT

Gelecek sayıdan itibaren mecmuamızın yeniliklerinden: «Müslüman Çocuğunun Din Bilgisi» ve «Meşhur İslâm Hanımları» adlı yazı serilerimizi bekleyiniz...

O K U

Tahkirciler

M. Lütfü İKİZ

Türkiye'de yaşayan insanlar 1965 senesi neşriyatını takip etmekte ise şu mühim hakikatı görmemiş veya anlamamış olamaz.

En mukaddes isimler, en mukaddes mefhumlar, en sufli, en rezil bir tarzda tahkir edilmektedir. Mevzii kalan itiraz sesleri gürültüden adetâ duyulmaz olmuştur. Sahnesi, sineması, perdesi, gazetesi, mecmuası, kitabı propaganda gücüne sahip müesseselerin büyük bir kısmı tahkir imtihanını yüz akıyla veriyorlar.

Hakaretlerini zaman, zaman Türkiye dışına da teşmil ediyorlar... Garbi Almanyanın silâhlanmasına, Amerikanın komünist faaliyetlerine karşı olmasına en çok küfür edebilen imtihanda birinci geliyor...

Tahkirciler her meselede müteahassıdır... Türkiyeyi değil, dünyayı idare edecek kadar gayretliler...

Rusyanın silâhlanmasına, haksızlıklarına dair hiç bir yazılarına rastlamadım... siyaseten olsun yazmıyorlar...

Amerika şirketlerinin imtiyazlarının hikâyesini yılan hikâyesi kadar uzatabiliyorlar... Acaba Rus şirketleri aynı imtiyazları almış olsa onlara da yazacaklar mıydı; zannetmiyorum...

Kürrei arzı idare edecek tahkirciler Rusyaya nasihat etmekten çekiniyorlar. Zannediyorum ki hiç bir Rus tahkirciler kadar, Rusya gayretini güdemez... Ve onlar kadar onların direktiflerine hizmetçilik edemez...

Bakın tahkircilerin çok okumuşlarından Kerim Sadi... A. Cerrahoğlu takma ismiyle İslâmiyet ve Osmanlı Sosyalistleri ismindeki kitabında neler diyor: (Sh: 34) Taklitçilikten çekinen ve herhangi bir sosyalist doktrini bütün icapları ile batıdan ithal etmek istemiyen Yöncü ve Dernekci Türk Sosyalistlerinin sundukları sosyalizmin orijinal tarafı şu. Bu sosyalizmin... Atatürkçü... Dinci ve tarikatcı bir sosyalizm örneği olsun... Muhammed ve İsa sosyalizmini tek bayrak altında toplayıcı... Her gün bin defa tahkir ettikleri İslâmiyeti, hiç bir tazim kelimesi kullanmaya lüzum görmeden yazdığı fahri kanat efendimizin ismini sosyalizmkomünizm adına nasıl istismara uğraşıyor... Kitap İslâm adına mugalâta ve safsatalarla işba edilmiştir. İslâmın hakiki hükümleri gün gibi aşikârdır... İslâm dini İlâhî emirler mecmuasıdır. Her hangi bir doktrinle alâkalı değildir... Amele refahı türkisüyle Sibiryada öldürülen amele kemiklerinden Kremlinler kurmamışdır.

İslâm dininde İlâhî adâlet vardır... Sosyal adâlet yoktur. Mal ayrı hükme mülk ayrı hükme tâbidir. Her müslüman bilir ki zekât mal üzerinde ceryan eder. İslâmiyet güneş gibidir... Hiç bir balçıkla telvis edilemez.

Müslümanlık İlâhî ahlâka, komünizm sosyal ahlâksızlığa istinad eder...

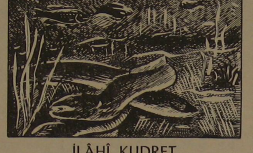

İLÂHÎ KUDRET

Hayvanlarda gördüğümüz anlatış, kendilerine yegâne destek olarak «sevk-i tabiî» denilen şeyi bahşeden iyi bir yaratan olduğunda şüphe bırakmıyor.

Yavru Salmon (Saumon) balığı, yıllarca denizde kaldıktan sonra kendi öz vatanı olan nehre döner, hem de tam doğduğu urmağın nehre döküldüğü kıyıya!...

Onu böyle noktası noktasına tam eski yerine getiren şey nedir? Eğer bu balığı alıp da aynı nehre dökülen başka bir urmağa koyacak olursanız, derhal yanlış bir yolda olduğunu anlayacak, tekrar gerisin geriye dönerek asıl nehrine çıkacak, sonra nehrin aktığı istikâmetin aksine dönerek doğduğu urmağa doğru yol alacaktır.

Yılan balığının sırrını çözmek ise daha güç. İnsanı hayretten hayrete düşüren bu mahlûklar, nesli üretecek hale geldikleri zaman dünyanın her tarafındaki göl ve nehirlerden, Avrupadakiler de binlerce millik Okyanusu aşarak, kopup gelirler. Hepsi de «BERMUDA» yakınlarındaki sonsuz derinliklere gelip, orada yavrular ve ölürler. Sadece, uçsuz bucaksız bir su içinde olduklarından başka bir şey bilmiyorlarmış sanılan mini mini yavrular, gerisin geri yola çıkarlar. Sonunda da, sadece, kendi ana babalarının geldiği 5ynı sahile ulaşmakla kalmayıp, oradan da ana babalarının yaşadığı nehre, göle, yahut da gölcüklere giderler... Şimdiye kadar Avrupada hiçbir Amerikalı yılan balığına, Amerika sularında da hiçbir Avrupalı yılan balığına rastlanmamıştır. Hattâ Allah, Avrupalı yılan balıklarının ömrünü — uzun yolculuklarına göre — bir sene kadar fazla uzatmıştır!

Bu kadar kuvvetli bir istikâmet hissinin menşei nedir?

A. Gressy MORRISON
New-York İlim Akademisi Eski Başkanı

Rum Nankörlüğü Karşısında Kıbrıs Menkabesi

İsmail Hami DANIŞMEND

Dünyânın üç kıt'asıyla bir çok adalarına yayılan Osmanlı imparatorluğunun her tarafındaki Rumlar bugünkü mevcudiyetlerini sırf eski Türk adâletine medyundurlar. Bu hakîkat, her yerde olduğu gibi Kıbrıs'da da aynen böyledir; fakat o nankörler bütün Türk iyilikleri gibi bunu da unutmuşlar ve Kıbrıs Türklerini imhâ ederek adayı Yunanistan'a ilhak seydasına kapılmışlardır! Hattâ Kıbrıs dış-işleri bakanı (Kipriyanu)nun 11 Mart tarihli gazetelere akseden bir hezeyânına göre Kıbrıs'da:

— İki halkın varlığından bahsedenler, tarihi inkâr edenlerin yolundan yürümüş olmaktadırlar!

Halbuki Yunanistan'ın Kıbrıs üzerinde hiç bir tarihi hakkı yoktur: Çünkü atalarımız o adayı Yunanlılardan değil, Venedikîlilerden fethetmişlerdir.

Siyasi bir yaygara halinde artık resmi bir dâvâ ve hattâ bir harp kaynağı sekline dökülen Kıbrıs meselesinin şu alevli manzarası karşısında, o zavallı vatan parçasının vaktiyle bize ne kanlı fedâkârlıklara mal olduğunu hatırlamamak kabil midir?

Kıbrıs seferi (İkinci Selim) devrinde açılmıştır: En mühim sebebi, o zaman oraya hâkim olan Venedikîlerin adayı bir korsan yatağı haline getirmeleri ve İstanbul, Anadolu, Suriye ve Mısır arasında İslâm yolcu, hacı ve ticaret gemilerimize mütemadiyen taarruz edip durmalarıdır. İşte bundan dolayı nihâyet sefer açılarak 3-4 yüz kadar harp ve nakliyye gemisinden mürekkep büyük bir donanma 15 Mayıs 1570 Pazartesi günü İstanbul'dan hareket etmiştir. Bu donanmanın götürdüğü asker, muhtelif sınıflardan 61500 kişidir. Sefer serdarlığına Kubbe-vezirlerinden (Lala-Mustafa Paşa) tâyin edilmiştir.

Adalarda muhtelif filolarla birleşen donanmamızın Kıbrıs'daki Limasol koyunda demirlemesi, ayni senenin 1 Temmuz Cumartesi gününe müsâdiftir. Ertesi güne tesadüf eden ilk ihraç hareketi işte orada yapılmış ve o civardaki Leftari kalesi hiç mukavemet etmediği için derhal teslim alınmıştır. O sırada Anadolu'dan seksen kadırga ile takviye kuvvetleri geldiğinden de bahsedilir. Bu sûretle Kıbrıs ordumuzun mevcudu yüz bine yaklaşmıştır.

Bundan sonraki vak'alar, Şark ve Garp menbâlarındaki en kuvvetli rivâyetlere göre şöyle sıralanabilir:

1 — 4 Temmuz 1570 Salı günü «Şâhi» denilen âgır toplar (Larnaka = Tuzla) sâhiline çıkarılmıştır;

2 — 9 Temmuz 1570 Pazar günü Türklerin «Girine» dedikleri «Kyrinia» kalesi teslim alınmıştır: İşte orada Katolik-İtalyan zulmüne karşı Müslüman-Türk adâletine can atan yerli Rumlar bu teslim muamelesinde büyük bir rol oynamış oldukları için, kendilerine vergi muafiyetine ait vesikalarla müfeller dağıtılmıştır: Bundan Türklere saldıranlar işte bunların nankör torunlarıdır;

3 — 22 Temmuz 1570 Cumartesi günü adanın merkezi olan Lefkoşe şehri yedi koldan yedişer topla muhasara edilmiş ve 1 ay, 18 gün süren bu muhasarada üç «Yürüyüş», yani umumi hücum yapılmıştır;

4 — 9 Eylül 1570 Cumartesi günü yapılan üçüncü «Yürüyüş» de Lefkoşe fethedilmiş ve Venedik cumhuriyetinin Kıbrıs vâlisi (Nicolo Dandolo) işte o gün maktul düşmüştür. Bu muvaffakiyet üzerine Osmanlıların «Baf» dedikleri «Paphos», «Leymesun» dedikleri «Limasol» ve «Tuzla» dedikleri «Larnaka» kaleleri sırayla ve bolayca işgal edilivermiş olduğu için, Kıbrıs fethinin ikmâli artık adanın şark sahilindeki «Magosa» kalesinin zaptına münhasır son bir hamleye kalmıştır: Bu vaziyetin Türk adâletine susamış Rumları çok sevindirdiğinden bahsedilir;

5 — 18 Eylül 1570 Pazartesi günü Kıbrıs'ın en müstahkem mevkii olan Magosa'nın muhasarasına başlanmıştır: Fakat mevsim ilerlemiş olduğu için, bahara kadar yalnız abluka ile iktifa edilmiş olduğundan bahsedilir;

6 — 1 Ağustos 1571 Çarşamba günü Magosa kalesinin teslimi üzerine Kıbrıs fethi ikmâl edilmiştir: İlk abluka devriyle beraber 10 ay, 13 gün süren bu meşhur muhasara esnasında 20 Haziran, 29 Haziran, 9 Temmuz, 14 Temmuz, 20 Temmuz ve nihayet 30 Temmuz günleri altı «Yürüyüş» yapılmış ve işte bu son umumi hücum üzerine daha fazla dayanamıyacağını anlayan baş-kumandan (Bragadino) beyaz bayrak çekerek «vire ile» teslime mecbur olmuştur; «Vire ile teslim» demek, mağlûpların canlarıyla malları bağışlanmak şartiyle teslim olmak demektir. Magosa muhasarasının en mühim vak'alarından biri de kaledeki taşe mükâfâtından dolayı Venedikîlilerin dışarı çıkardıkları sekiz bin Rumun Türk ordusu tarafından himâye edilerek adanın muhtelif taraflarına iskân edilmiş olmasında gösterilir: Bugün Kıbrıs Türklerini aç bırakanlar işte bunların nankör ve alçak torunlarıdır!...

Osmanlı donanmasının İstanbul'dan hareketinden itibaren Kıbrıs seferi tam 1 sene, 2 ay, 17 gün sürmüş ve elde edilen büyük muvaffakiyet elli bin Türkün kanına mal olmuştur.

Adanın derhal Türkleştirilmesine fevkalâde ehemmiyet veren (İkinci Selim)in emriyle Anadolu'dan ilk parti olarak iki yüz bin Türk getirilmiş ve ondan sonra mütemadiyen gelen kafilelerle Kıbrıs az zamanda Türkleşmiştir: İşte bundan dolayı padişahın muhtelif fermanlarında Kıbrıs'a «Ehl-i İslâm memlû kılındığından» bahsedilir. Ortodoks-rumlar, Katolik-latin boyunduruğundan işte bu sayede kurtulmuşlardır.

Kıbrıs adası, Magosa'nın zaptiyle fethin ikmâlinden 1878 senesi 4 Haziran Salı günü mecburiyetle akdedilen İngiliz işgal muahedesine kadar tam 306 sene, 8 ay, 19 gün Türk hakimiyetinde kalmışır: Tarihe karşı borcumuz işte bunu unutmamak ve unuttırmamaktır.

Mecmuamızın bu sayıdan itibaren girişteği yeniliklerde başarı göstermesi sayenizde mümkün olacaktır. Abonelerinizi yenilemek ve yeni aboneler kaydetmekle sizin mecmuanız olan OKU'yu destekleyiniz.

TUNUS

Dün ve Bugün

Mehmet MAKSUDOĞLU
İlâhiyat Fak. İslâm Tarihi Asistanı

Tunus, Osmanlıların, Kanuni'nin oğlu Sultan İkinci Selim çağında, Vezir Sinan Paşa ve Kapudân-ı Deryâ Kılıç Ali Paşa eliyle 1574 de İspanyollardan zaptetmelerinden, Fransızların 1881 yılında sudan bir bahane ile işgal etmesine dek Osmanlı hâkimiyetinde yaşamıştır.

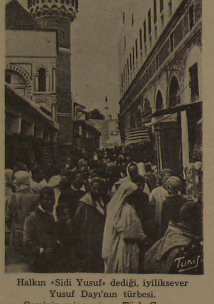

Halkın «Sidi Yusuf» dediği, iyiliksever Yusuf Dayı'nın türbesi.
Caminin minaresi ve Türk Çarşısı.

Tunustaki Hafsaoğulları devletinin 16. yüzyılın ikinci yarısında güçten düşmesi sonunda, Türk denizcileri ile o çağın en büyük denizci milletlerinden biri olan İspanyollar arasında, Tunusu elde etmek için amansız bir mücadele olmuş; bir aralık İspanyollar Tunusa hâkim olarak halka çok zulmetmişlerdir. Denildiğine göre, İspanyol işgali sırasında, Tunus şehri halkının üçte biri ölmüş, üçte biri tutsak düşmüş, üçte biri de kaçmıştır. İspanyollar, Kuzey Afrikadaki en eski İslâm tapınaklarından biri olan ünlü Zeytune Camiine atlarını bağlamışlar, camideki dolapları dolduran değerli kitapları yollara atmışlardır. Büyük bir alan kaplayan Zeytune Camiinin çevresindeki yollardan geçmek için, buralara saçılmış olan kitapları çiğnemek gerekmiştir.

Bunun için, adı «Himaye» olan İspanyol işgaline ve onlarla işbirliği yapan Hafsaoğullarına karşı hiç de iyi duygular beslemeyen halk, kurtuluş için fırsat kollamağa başlamıştır.

Güçlü bir donanma ile gelen Vezir Sinan ve Kapudân-ı Deryâ Kılıç Ali Paşalar buyruğundaki Türk çerilerine, Turgut Reisin, daha önce zaptettiği Kayravan şehrine nâib olarak bıraktığı Haydar Paşa ile Trablus beylerbeyi Mustafa Paşa da katılmış, uzun süren kanlı savaşlardan sonra, Halkulvadi ve İspanyolların yıllarca berkittiği ünlü «Bastiyon» alınmış, Hafsaoğulları soyundan son hâkim al-Hasan oğlu Muhammed de, İspanyollarla birlikte tutsak edilmiştir. O çağdaki, yeryüzünün en büyük devletlerinden ikisinin karşı karşıya geldiği, boy ölçüştüğü, pek çok kişinin öldüğü, Osmanlı Serdarının, bir er gibi hendek doldurmak için toprak taşıdığı bu savaşlarla, Tunus, Haç'ın gölgesinden sıyrılıp Hilâl'in gölgesine girmiş, oralarda dikiş tutturamayan İspanyollar, Güney Amerika'ya yönelmişlerdir.

Sinan Paşa, Tunusun korunması için 4000 yeniçeri bırakarak İstanbula dönmüştür. Yeni fethedilen bir ülkede, böylesine az bir kuvvetin bırakılmış olması, Fransızların, Tunusta resmen hâkim oldukları, adı «Himaye» olan devirde, kurdukları mekteplerde okuyan Tunusluların zihinlerine yerleştirmeğe çalıştıkları «1574 - 1881 arası Türk sömürgeciliği» yargısının nedenli yanlış olduğunu göstermeğe yeter. Çünkü, bu kadar az kişiden kurulu bir askeri kuvvet, ancak, o ülke halkının gönül rızası ile orada tutunabilir. Tunus bağımsızlığından çok az öncesine değin, orada en yeni pusatlarla donatılmış 25.000 Fransız askerinin bulunduğunu anmak, gerçek sömürgecinin kim olduğunu açıkça göstermeğe yeter.

Osmanlı fethinden sonra Tunus, bir süre paşalarca yönetildi. Oradaki yeniçerilerden her yüzünün başında bir «dayı» vardı. Ayrıca, yılda iki kez vergi toplamağa çıkan «bay» vardı. Yüksek rütbeli subayların, yeniçerilerin haysiyetlerini kıracak davranışlarının artmasıyla, 1590 da yeniçeriler ayaklanıp toplantı halindeki Divan'ı basarak, bulduklarını öldürdüler. Toplanan ileri gelenler, Tunus şehrini korumak ve yeniçerilerin işlerine bakmak üzere dayılardan birinin başa geçirilmesini uygun buldu; yiğitlik, gözüpeklik ve adâletle tanınan Osman Dayı başa geçti. O ölünce, yerine Yusuf Dayı geldi. Her dayı öldükçe yerine başka biri geçer oldu. Bu arada, Tunus ülkesindeki yolların güvenliğini sağlamış, yol kesicileri, uğuları sindirmiş olan Murad Bay'a, hediyeler göndererek başvurması üzerine, 1631 yılında, İstanbul'dan paşalık gelmesiyle bu kişi, sözü daha geçer, onun uygun gördüğü kişi Dayı seçilir oldu. Böylece, siyasî güç dayılardan baylara geçti. Murad Bay, yerine, oğlu Hammuda Bayı vergi toplama işinin başına getirdi. Vergi, eskiden beri ,yazın kuzeye, kışın güneye olmak üzere, yılda iki kez ordu ile çıkılarak toplandığı için, vergi toplamağa çıkan Bay'ın nüfusu, bütün Tunusu kaplardı. Murad Bayın ölümü ile Hammuda Bay başa geçti; halkın «Sidî ben Arûs camii» dediği, Seyyidî Ahmed b. Adûs'un zâviyesi yakınında, Kasaba yolu üzerindeki ünlü câmiini yaptırdı. Camiinin avlusuna, Muradoğulları soyundan gelme bayların bugün gömülü olduğu türbeyi de yaptırdı. Bu hanedan, Palababası Murad'ın 1702 de öldürülmesiyle sona erdi.

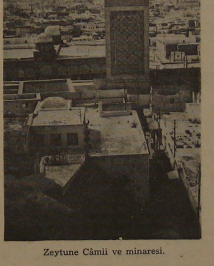

Zeytune Câmii ve minaresi.

Başa geçen İbrahim Şerif'in, az sonra Cezâyirlilere tutsak düşmesi üzerine 1705 yılında, halifesi Ali oğlu Hüseyin Türki'ye baylık,

(Devamı 26. sayfada)

Komünizm Nasıl Durdurulur?

Serdengeçti Osman YÜKSEL

Başka bir yazımızda komünizmin ve komünistlerin bizim emirberimiz olmadığını, «DUR!» demekle durdurulamıyacağını yazmış, vaktiyla bu uğurda yaptığımız ikazlardan bahsetmiştik.

Acaba komünizmin önüne nasıl geçilir? Şimdi kısaca bu hususta düşündüklerimizi anlatalım:

1) Felsefî bakımdan :

Atomun parçalanmasıyla komünizmin dayandığı materyalist görüş çökmüş, komünizm ilmî, felsefî bir doktrin olmaktan çıkmıştır. Onun için komünizm cereyanını ilim ve felsefe ile durdurmanın imkânı yoktur. Maamafih meselenin bu nazarî tarafını da ihmal etmemek lâzımdır.

Komünizm, ilim ve felsefe bakımından ciddî bir mesele olmaktan çıkmıştır; fakat sosyal, ekonomik, politik bir problem olmakta devam etmekte, dünyanın muhtelif yerlerinde nifaklara, ihtilâllere, istilâlara sebep olmaktadır.

Demek ki komünizm, bu günkü dünyamızda aktif bir rol oynamaktadır...

1) Sosyal tedbirler: komünizm her şeyden evvel sosyal bir hastalıktır. Şu halde en esaslı alacağımız tedbirler de sosyal olacaktır. Komünistlerin istismar ettiği her şeyi, biz ele almalıyız. Köyün ve köylünün durumu, halkın sefaleti, sömürenler, sömürülenler, toprak reformu, Petrol meselesi.. Devletleştirmeler. vs. vs.

Her şeyden önce bunların ilim, sosyolojî bakımından bir tetkikini yapmalı. Meselâ Türkiyemizde ekilebilir ne kadar toprak var? Bu toprakların yüzde kaçı ağaların elindedir? Ne şekilde hareket edilirse, köylümüz, halkımız kalkınır, bütün bunları ilmî bir şekilde tetkik ettikten sonra, kanunlar çıkarılmalıdır. Komünistlerin eşindikleri çöplükler temizlenmeli, onların istismar ettiği her şey ciddiyetle ele alınmalıdır.

3) Ekonomik tedbirler: Bunu, Sosyal tedbirlerden ayırmaya imkân yoktur. İkisi birlikte yürütülmelidir. İstihsal, istihlâk, ihracat, ithalât, serbest teşebbüs, devletcilik meseleleri...

Türk milletinin hüriyetlerini kısmadan, iktisadî kölelikten işi siyasî kölelliğe kadar vardırmadan, cemiyetimizin bünyesine uygun bir iktisadî nizamı. Aynı zamanda Türk iktisadî hayatını, Türk cemiyetini başıboşluktan kurtaracak, karaborsacılara, vergi kaçakçılarına «dur» diyecek, bu hususta bütün tedbirleri alacak bir sosyal — ekonomik düzen.

4) Siyasî tedbirler: Bütün bunlar yapılsa dahi onlar yine boş durmayacaklardır. Yalandan romantik, eksantrik, ekonomik sefâlet tabloları çizerek, «İnce Mehmetlerle, Kalın Mehmetlerle, yılanların, çıyanların öcü ile saldıracaklardır. Çünkü bu onların vazifesidir. Talimatlıdırlar, talimlidirler.

Amma eskisi kadar müessir olamıyacaklardır.

Türk Devleti ve Türk Hükümetleri bu şerirlerin ekmeğine yağ sürecek tehlikeli dış münasebetlerden kaçınmalı, sakınmalıdır. Hele «Kültür anlaşmaları» gibi akıbeti korkunç yakınlaşmalara asla yer vermemelidir. Bu millî bir felâket olur.

Bir de memlekette «işçi dâvalarını savunuyoruz» sloganı ile, ortaya atılan, ne idikleri ve ne yapacakları belli, millet, milliyet, hürriyet düşmanı partilerin kurulmasına, gelişmesine imkân ve fırsat verilmemelidir. Dâvanın politik yönü budur.

5) Ideolojik tedbirler :

Komünizm «dur!» demekle durmaz, «Komünistler

(Devamı 25. sayfada)

Hz. Muhammed (S.A.V.) in En Büyük Sahabesi

Hazreti Ebubekir

Ergun GÖZE

Bilginler rivayet eylerler ki: Önce güneş, güneşten sonra ay husule gelmiştir. İki Cihan Güneşi Hazreti Peygamber (S.A.V.)in gurup etmesinden sonra İslâm semâlarını nurlandıran Bedr-i tam-Dolunay, Hazreti Ebubekirdi ve doğumu Hazreti Rasülün doğumundan iki sene ve birkaç ay sonraya rastlamaktadır.

Asıl ismi Abdullah bin Osman. Babasının ismi Ebu Kuhafe. Annesinin Selma. O mubarek anne mutlu babanın amcası kızı idi. «Ummul Hayr-Hayrın, iyiliğin anası» diye de anılırdı ki böyle bir evlât dogurmuş olmak kadar bu sıfata hak kazandırıcı şey olamaz.

Hazret-i Ebubekirin iki lakabı vardı: Atiyk ve Sıddıyk. Atiyk lakabının menşei hakkında üç rivayet var. Bir rivayete göre bu isim ona yüzünün güzelliğinden dolayı verilmiştir. İkinci bir rivayete göre ise, annesi o doğunca diğer çocukları gibi küçükken ölmesin diye kucağından kundakla Kabe'ye yönelmiş:

— Allahım bu çocuk kurtulmuştur. «Atiyktir» O'nu bana bağışla! diye dua etmiş, Atiyk ismi işte bundan kalmıştır. Üçüncü bir rivayette ise bir gün Rasulullah (S.A.V.) içeri giren Hazret-i Ebubekiri işaret ederek:

— Cehennemden azad edilen, kurtulmuş (Atiyk) bir kimseye bakmak isteyen Ebubekire baksın! buyurdular.

Dikkat edilirse her üç rivayette doğru. Bu üç rivayet şu hidayet çizgisi üzerinden hareketle üçüncü rivayette hakikatinin kemalini bulmaktadır. Yüce daima ve en büyük sadakatle yaratılmışların en hayrlısının yüzüne, en güzel yüze karşı olan Ebu Bekirden daha güzel yüzlü kim olabilir? Bu saadete ermiş olan ölür mü? Allah ve Rasulünün ismi durdukça onun da ismi kıyamete kadar durmaz mı? Ondan ötesi yani ebediyet, bütün bütüne O'nun değil mi? Hem güzel yüzlü, hem hayırlı ömürlü hem de cehennemden kurtulmuş ve bu kurtuluşu «Alemlere rahmet olarak» gönderilen peygamberimiz tarafından müjdelenmiş, mühürlenmiş zatı göremeyenler de tasavvur etmeli? Tabii edilebildiği kadar.

Sıddıyk lakabı ona daha cahiliyet devrinde verilmişti. Bu lakap O'nun doğruluğunun, dürüstlüğünün karşılığıydı. Amma asıl bu lakabın şöhreti Miraç gecesinin sabahı zirveye ulaştı. Müşrikler taş parçalarından ne hayır, ne de zarar gelmeyeceğini anlamaya çalışacaklarına kısacık akıllarıyla müslümanlığı küçük düşürmek yollarını arayan müşrikler hemen Ebu Bekir Hazretlerine koştular ve yuluştular:

— Haberin var mı, dostun (Peygamberin) bu gece Kudüs'teki Mescidi Aksa'ya gidip geldiğini söylüyor!

Yakar ve iman heykeli sükunetle canalıcı suali sordu:

— Bunu O mu söylüyor?

— Evet, O söylüyor! denince tabiiliği kadar fevkalâde, harikuladeliği kadar sakinane:

— O söylüyorsa doğrudur. Çünkü ben bundan daha garip olan vahyi, sabah, akşam durmayıp gelen vahyi tasdik ederim. Buyurdu. Ve bu cevaplar o günden itibaren sıddıkiyyet tahtına çıktı.

Bir gün Uhut dağına çıkmışlardı. Hz. Ebubekir, Hz. Osman ve Hz. Ali önlerinde «Son peygamber kılavuz» Galiba bu kadar kıymetli yüklerden heyecanlandı ki Uhut sarsıldı, sallandı ve kendisine Kaimatın efendisinin şöyle söylediğini işitti:

— Doğru dur ey dağ! Zira üzerinde bir peygamber, bir sıddıyk ve iki şehit var.

Sıddıkiyeti böylece peygamber fermanıyla tuğralanan hazretin şimdi maddi portresinden bazı çizgiler verelim: Hazret-i Ebubekir kızı ve peygamber zevcesi ve müminlerin anası Hazret-i Ayşe'ye göre «Nahif, beyaz yüzlü, seyrek sakallı, biraz kamburca.. Zayıf yüzlü, çukur gözlü, yüksek alınlı, elleri, damarlı bir zatlı. Allahın sevgili peygamberinin sevgili zevcesi O'nun dış, yüzünü böyle anlatmakta... Ruhunun resmini, içinin portresini ise bizzat Rasulü Ekrem iki kelimeyle çizdiler: Atiyk ve Sıddıyk...

CAHİLİYET DEVRİNDE HAZRET-İ EBU BEKİR

O büyük rüh cahiliyet devrinin karanlıklarında kendi iç aydınlığının üzerine kapanmış beklemekte. İçi bir sabah ferahlığına sahasmış. Biliyor ki gecenin en karanlık olduğu an sabahında en yaklaşmış olduğu andır. Kureyşin on bir ileri geleni arasında ismi sayılan muteber tüccar görünüşte işiyle gücüyle meşgul. İçkinin zerresini kullanmadı ve şiir söylemedi. Cahiliyet devrinin en şerefli ihtirası olan ve islâmiyette de ayrı bir ölçüde şeref bulan şiire dahi yanaşmayan tertemiz mizaç. Hazırlığını yapmış, evini temizlemiş, misafirlerine dört gözle ve bütün bir kalple hazır.

İSLÂMİYET VE HAZRET-İ EBU BEKİR

> «Peygamberler müstesna, güneş, Ebubekir'den daha fazıletli bir kimsenin üstüne doğup batmamıştır.» Hadis-i Şerif.
>
> «Hak dini getiren Hazret-i Muhammed (S.A.V.) onu tasdik eden de Hazret-i Ebubekir'dir.» Hazreti Ali.

Allah kulu ve rasülüne islâmı yaymasını emredince zaten gönül tarlasını sürmüş, muzır otları atmış, rahmeti bekleyen Ebubekir ilk koşan oldu bunu bizzat iki Cihan Güneşi bir hadislerinde şöyle anlatıyorlar: «İslâma davet ettiğim herkes, mutlaka bir tereddüt, bir sürçme ve düşünceye varmıştır. Yalnız Ebubekir, davet ettiğim zaman, tereddüt etmeden, duraklamadan müslümanlığı kabul etti.»

Erkeklerden ilk müslüman ve Hazret-i Rasullie ilk namaz kılan O. Nitekim Hazret-i Peygamberin vefatından önce, yine onun emriyle cemaata imam olduve on yedi defa namaz kıldırdı. İki cihan güneşi de son namazlarını ilk namaz arkadaşı olan O'nun arkasında kıldılar.

HAZRET-İ EBUBEKİR MÜSLÜMAN

Ebubekir artık müslüman. İlâhi nur bir kapının daha önünde. Hazret-i Ebubekir artık bütün alemi O nurun şuaları altında görüyor. Manzara gayedici. En yakın arkadaşlarına koştu ve kollarından tutup «Huzuru Saadete» getirdi. Böylece sonradan cennetle müjdelenecek olan beş kişi onun ilettiği davetle müslüman oldular. Bunlar başta Hazreti Osman bin Affan (üçüncü halife ve damad-ı peygamberi). Abdurrahman bin Avf (Aşere-i mübeşereden) Saad bin Ebivakkas (İran fatihi) Zübeyr bin Avvam ve Talha bin Ubeydullah ki bu anda cennetle müjdelenen on kişilik kadronun altısı tamam.

> «Allaha yemin ederim ki, sizden her birinizin kapısında zulmet varken yalnız Ebubekir'in kapısında nur vardı. Allaha yemin ederim ki siz bana (yalan söylüyorsun) dediğiniz zaman o bana iman edip beni tasdik etti. Mallarınızı benden esirgediğiniz zaman o malını benim için bol bol harcadı. Beni koğduğunuz zaman bana yardım ederek tâbi oldu.» Hadis-i Şerif.

Şüle, şüle yayılan islâmı boğmaya çalışan küfür bilhassa iktisadi mevkii sayıl müslümanları hedef olarak seçmiş... Şu Habeşli köle, Bilâl mi, müslüman olmuş? Vatire kızgın kumların üstüne, yığ taş yığınını göğsüne! Şu Safvanın kölesi Ebu Fükeyhe'ye ne olmuş? O da mı müslüman? Tak ayağına ipi, sürükle yerlerde! Ya şu Zinnire, Nehdiyye, Ümmü Abis ya bu cariyeler de mi Muhammede uymuşlar? Gelsin işkence! Evet gelsin işkence arkasından! İki Cihan Güneşi'nin ümmetimim en merhametlisi buyurduklarını Ebu Bekir. Taşlara putlara tapanların en zayıf tarafı maddecilikleri değil mi? Bu müslüman olmuş, artık ruhi cevherlerin kuvvetli bahirleri ruhları sindan kesilmişlerden onları şaşırtan miktarlar ödeyerek maddi esaretten de kurtardı. Böylece kurtardıklarının sayısı yediyi buluyor. Her yerden baskı, zulüm ve işkence gören müslümanların imdadına koşan mahiyle, canıyla, serbestiyle ve mallarıyla Hazret-i Ebubekir ve (Ya rabbi benim vücudümü cehenneme at ve büyüt büyüt, o kadar büyüt ki benden başka kimseye yer kalmasın) diyen yine O «Ümmetimin en merhametlisi Ebubekirdir» diyen ise bizzat alemlere rahmet olarak gönderilen son peygamber.

ALLAH YOLUNDA SARFEDİLEN SERVET

İslâmiyetten önce Hazret-i Ebubekir ticaret yapardı. Kendisini çok sayıdırmış, sevdirmiş bir tüccardı. Müslümanca ticaretinin konusunu değiştirdi. Artık o dünya verip ahiret alıyor, insanların rızasını bırakıp Allah ve rasulünün rızasını kazanmaya uğraşıyordu.

Müslümanlığından önce serveti kırk bin dirhem idi. Medineye hicretî esnasında bu rakam beş bin dirheme inmişti. Medinede yapılan Mescid-i-Nebevi arsasının bedelini veren O. Her yardım davetine koşan O. Bir defasında bir savaş için para toplanıyordu. Hazreti Ebubekir o kadar cömert davrandı ki Rasulullahın dikkatini çekti ve sordular:

— Ailene ne bıraktın?

— Allah ve rasulünü.

Peygamber-i Zişan Sıddıkiyyet makamının sahibine sevgiyle bakıyorlar. Bir gün diyecekler ki: Dünyada hiçbir kimsenin malı benim için Ebubekirin malı kadar faydalı olmamıştır. Muhakkak ki hiç kimsenin malı kendisine, Ebubekirin malının Ebubekire faydalı olduğu kadar faydalı olmamıştır.

ANNE ŞEFKATİ

Şefkat, Allah tarafından anne ruhuna bahşedilmiş ilâhî bir kudrettir.

SERDENGEÇTİ NEŞRİYATI

★ **Mâbetsiz Şehir** — Yazan: Osman Yüksel Fiyatı: 500 Kr.

★ **Gülünç Hakikatlar** — Serdengeçtinin seçme mizahi yazıları.

★ **Öldürücü — Güldürücü Fıkralar** — (Birinci - İkinci cild bir arada) Fiyatı: 750 Kr.

★ **Bir Adam Yaratmak** — Piyes. Yazan: N. Fazıl KISAKÜREK. Fiyatı: 250 Kr.

★ **Ayasofya Dâvası** — Derleyen: Avukat M. Emin Akyüz. Fiyatı: 200 Kr.

★ **Peygamber Kahraman Muhammed** — İngilizceden tercüme. Fiyatı: 150 Kr.

★ **Bir Gün Gelecek** — Yazan: A. Rıza Akdemir. Fiyatı: 200 Kr.

★ **Kafkas Kartalı** — Yazan: S. Rüştü Karoğlu. Fiyatı: 100 Kr.

★ **Düşünceler** — Büyük Fizik Âlimi Paskal'ın Allah — İman — İnsan — Kâinat hakkında görüşleri. Fiyatı 125 Kr.

★ **Ey Türk Uyan!** — Şiirler. M. Emin Yurdakul. Fiyatı 100 Kr.

★ **Müslüman Türk Çocuğunun Şiir Kitabı** — Tertipliyen: Osman Yüksel. Fiyatı: 250 Kr.

NOT: Okuyucularımız yukarıdaki eserleri OKU Mecmuası idarehanesinden % 20 tenzilâtla temin edebilirler. Ödemeli masrafla olduğu için, hariçten istiyen okuyucularımızın bedellerini hesap edip önceden göndermeleri rica olunur. Bedeller posta pulu olarak da gönderilebilir.

OKU

> «ALLAHTAN BAŞKA BİR DOST İTTİHAZ EDECEK OLSA İDİM EBUBEKİR'İ İTTİHAZ EDERDİM» Hz. Muhammed

İşçiler Arasında Komünist Tahrikleri

Halit GÜLER

Komünistler, dünyanın her yerinde ve özellikle az gelişmiş memleketlerde, kızıl ihtilâllerinin tahakkuku için şeflerinin isteklerine uygun olarak işçi meselelerini istismar ve alet ederler. Çalışan sınıfın haklarını, patrona ve resmi sektöre karşı, korur görünerek, iş hayatındaki aksaklıkların ve başarısızlıkların kendi görüşleri istikametinde gelişmesini sağlarlar. Kızıl hedefe ulaşma düşünceleri değişmemek ve kol faaliyetlerinden taviz vermemekle beraber, dar gelirli zümreyi yanıltabilmek gayesiyle komünistler, zamanın modern kuruluşlarından istifade ederler ve icabında proleter sınıfın lehine kanuni avantajlar da sağlamak suretiyle demokrasinin ve hukuk yasa görünürler. Geniş halk topluluklarına sızabilmek ve menfur emellerini yayabilmek için de her türlü vasıtayı meşru kabul ederler...

Komünistlerin işçilerle olan ilk temasları, farkedilmeyecek derecede gizli ve ciddi olur. Bilhassa renklerinin meydana çıkmasına çok dikkat ederler. Bunun için de bir takım şaşırtmaca oyunlarına ve şekli yanılmalara baş vururlar. Sözlerinde gibi yerin altında, çakallar gibi karanlıkta çalışırlar. Umumi efkârda, sadece haksızlığa uğrayan emekçilerin, toprak ağaları tarafından sömürülen köylülerin, meseleleri sıkıntısı çeken, gece kondularda yaşayan yurttaşların haklarını, cesaretle savundukları zehabını uyandırmak isterler. Maddi kalkınmayı başaramamış memleketlerde meydanın az ücretle çalıştırılan işçileri, imkânsız dilek ve temenni içerisinde bulunduklarını ileri sürerek, kendilerine bendederler. Bu yoldan işçilerin itimadını kazandıktan ve desteğini sağladıktan sonra kademeli olarak sol fikirler işlenmiye başlanır.

Başlangıçta, Moskova'nın dış ajanlarının verdiği talimata uygun olarak bazı terimler ve anlamlar masumâne bir tarzda işçiler arasında yayılmaya çalışılır. «Bizim Radyo»nun yayınından, yerli malı sosyalistlerin kaleminden, bir partinin Statüvari büyükü şeflerinin dillerinden eksik olmayan maksatlı konuşmalar ve yazılardır. Bu sözlerin ve yazıların, o kadar ki bu terimleri topluma mal edebilmek için açık mitingler, protesto mitingleri düzenlenir, Karanlıkta Uyananlar, Susuz Yaz, Yılanların Öcü... gibi filmler çevrilir. İlk tahrik ve teşviklerde; faşist, kapitalist, toprak ağaları, sömürücü, aşırı sağcı, gerici gibi kelimeler ısrarla ve sık sık kullanılır. Bu şekilde devamlı savunan cümleler içerisinde kullanılır. Doğrudan doğruya işçiye, bilhassa Türk işçisine, Komünizan fikirleri empoze etmek kolay olmıyacağı için, başlangıç çalışmaları anarşist fikirlerin içinin kafasında yer etmesi ve onu güvensizlik dünyasında endişeye sevketmesi merkezinde toplanır. Bu tahriklere kapılan işçiler isyankâr bir ruhu: «Demek ki bizi sömürenler zalim patronlar, ramikası emen faşist sermayedarlar varmış...» şeklinde düşünmeye başlarlar. Komünistler, işçilere kapitalistlerden mutlaka intikamlarının alınacağı, sermayenin sosyalleştirileceği, mülkiyet hakkının fertlere değil topluma ait olacağı fikrini telkin ederler. Komünizmin maddiyat sahasında getireceği hayali refahtan bahsederler, lâkin maneviyat sahasında yapacağı yıkıma, din, aile, hukuk gibi müesseseleri ortadan kaldıracağına hiç temas etmezler. Çeşitli sebeplerle fakir düşen halk, birgün gelecek bu fabrikalar, bu topraklar... bizim olacak üzerinden itham alma düşüncesi günden güne ilâveler. Yurt çapında organize edilecek bir ayaklanmada işçileri harekete geçirebilmek için de: «İntikamınızın alınacağını vadettiğimiz gün işte geldi. Sizi sömürenlerden, yoksul bırakanlardan senelerce birikmiş hakkınızı alınız. Bu gün içinin faşistlerin zulmünden kurtulma ve yıllardan beri özlemini duyduğu hürriyete, demokrasiye kavuşma günüdür...» yalanını kullanacaklar ve şuursuzca meydanlara dökülen kalabalıklar arasında fiil çatışmayı başlatmış olacaklar. Bu iç savaşın neticesinde kardeş kanıyla boyanan kızıl ufuklardan, alev alev ora çekiç yıldızları doğacak...

Son senelerde Türk işçisi arasına ve çeşitli kuruluşlara sızmaya muvaffak olan, kısmen de olsa fikirlerine taraftar bulan komünistlerin, Türkiyede yapmak istediklerini, hadiselerin seyrine sadık kalarak, başlangıç noktasından bitim noktasına kadar yukardaki satırlarda kaba hatlarıyla izah ettik. Kötümser bir görüşün sahibi olarak hadiseyi büyültmemeye, canımızdan çok sevdiğimiz memleketimizde hiçbir zaman komünist fikir ve temsilcilerinin kızıl faaliyeti varmış gibi göstermiye çalışmadık. Politik bir endişemiz, dünyevi maksatlarla basit hesaplar peşinde koşarak suçlamak istediğimiz bir zümre de mevcut olmadığına göre sadece gerçeklerden bahsettik; vatanperver Türk işçisinin dikkatini çekmek istedik.

Olanları olduğu gibi ifadeden geçtim. Kendimizden hiçbir şey ilâve etmeden, son günlerde vuku bulan işçi hareketlerinin, yerli sermayeyi milyonlarca zarara sürükliyen grevlerin oluş şeklini tetkik edelim ve mevcut duruma göre hüküm verelim: Kanunsuz grevlerin arkasında yabancı ajanların yönetilerinin gerisindeki sosyalist maskeli kızıl suratları tanımıya çalışalım.

Komünistler, organize ettikleri nümayişlerin ve işçi hareketlerinin zahiri plânda kanuna uygun olmasına ve toplumun hak verebileceği bir anda yapılmasına bilhassa dikkat ederler. Düzenli bir başlangıç ve hedef sonradan sokak gösterisi ve kaba hareket haline getirilir. Asayişi temin etmekle ve kanunsuz hareketleri durdurmakla görevli emniyet kuvvetleri işe müdahale edince, yaralanan kuvvetlerle işçiler arasındaki çatışmayı ve icabında kan dökülmesini sağlamak için, gösterilere karşı işçiler tahrikçiler tarafından daha da kışkırtılır ve polis ateş açmak mecburiyetine bırakılır. KOZLU hadiselerinde olduğu gibi. Ondan sonra solcu basında maksatlı propaganda başlar: «Faşistler hakkını savunan işçiyi insafsızca kurşunladılar. Kanlı olaylar, usulsüz bir grevli, bir ayaklanma sayan faşist bir zihniyetin sonucudur...» Ve neticede hukuk nizamı suçlanmak istenir.

Özel sektörde çalışan işçilerin, büyük toprak sahiplerinin hizmetinde bulunan köylülerin, sosyalistlerin yoğun bir kasıtla neşriyatın tenkit, bunalım ve bir yokluk içerisinde kıvranmadıkları, hele hele sömürülmedikleri bir gerçektir. Memleketin ana meselelerini savunur görünen sosyalistlerin, yaptığı yıkıcı propagandanın tesiri altında kalmadan akılı selimimizle düşünecek olursak, durumun hiç de yutturulmak istendiği gibi olmadığını göreceğiz. Türkiyenin vasatî yaşayışı ve sınıflar arasındaki refah seviyesi dikkate alınacak olursa, işçilerin bu ortam içerisinde perişan bir durumda olmadıkları meydana çıkacaktır. Türkiyede gelirin dağılımı yönünden sınıflar arasında bir uçurum olmadığı gibi, çalışan her fert emeğinin karşılığını rahatça alabilmektedir. Sosyal adalet teraneside durmadan sınıflar arasında dengesizlik olduğunu iddia eden sosyalistlerin, asıl memleketleri Sovyet Rusyada geçen farkının fazlasıyla mevcut olduğu hatırlanmalıdır. Komünist partisi merkez üyeleri firavunlara taş çıkartan lüks içerisinde yaşarken, aşağı tabaka, adına ihtilâller yapılan, memleketin gerçek sahipleri olduğu iddia edilen işçiler, en ilkel ihtiyaç refahet içerisinde kıvranmakta, insan takatinin üzerinde işlerde çalıştırılmakta ve üstelik de emeğinin karşılığını alamamaktadır. Demirperde gerisinde insanın kendi iradesinin dışında vukubulan hastalanma, trafik kazasına uğrama gibi haller hoş karşılanmaktadır. Bir insanın hayatına intibak edemiyen, emeğinin karşılığını almak istiyen işçiler de Sibirya'nın ölüm kokan havası içerisinde ebedi karanlığa gömülmektedirler.

Türk işçisinin yurtseverliğinden ve Komünizme karşı olduğundan şüphe edilemez. Türk işçisini basamak yaparak iktidara gelmek istiyen satılmış sosyalistlere, milliyetçi fikir adamlarını ve Komünizmle Mücadele Derneklerini suçlandırurken kendilerini tarif eden beyinsizlere, yine en büyük darbeyi Türk işçisi indirecektir. Bu zümre etmediğini kınıl faaliyeti varmış gibi göstermiye çalışmadık. Politik bir endişemiz, dünyevi maksatlarla basit hesaplar peşinde koşarak suçlamak istediğimiz bir zümre de mevcut olmadığına göre sadece gerçeklerden bahsettik; vatanperver Türk işçisinin dikkatini çekmek istedik.

Olanları olduğu gibi ifadeden geçtim. Kendimizden hiçbir şey ilâve etmeden, son günlerde vuku bulan işçi hareketlerinin, yerli sermayeyi milyonlarca zarara sürükliyen grevlerin oluş şeklini tetkik edelim ve mevcut duruma göre hüküm verelim: Kanunsuz grevlerin arkasında yabancı ajanların yönetilerinin gerisindeki sosyalist maskeli kızıl suratları tanımıya çalışalım.

Komünistler, organize ettikleri nümayişlerin ve işçi hareketlerinin zahiri plânda kanuna uygun olmasına ve toplumun hak verebileceği bir anda yapılmasına bilhassa dikkat ederler. Düzenli bir başlangıç ve hedef sonradan sokak gösterisi ve kaba hareket haline getirilir. Asayişi temin etmekle ve kanunsuz hareketleri durdurmakla görevli emniyet kuvvetleri işe müdahale edince, yaralanan kuvvetlerle işçiler arasındaki çatışmayı ve icabında kan dökülmesini sağlamak için, gösterilere karşı işçiler tahrikçiler tarafından daha da kışkırtılır ve polis ateş açmak mecburiyetine bırakılır. KOZLU hadiselerinde olduğu gibi. Ondan sonra solcu basında maksatlı propaganda başlar: «Faşistler hakkını savunan işçiyi insafsızca kurşunladılar. Kanlı olaylar, usulsüz bir grevli, bir ayaklanma sayan faşist bir zihniyetin sonucudur...» Ve neticede hukuk nizamı suçlanmak istenir.

Özel sektörde çalışan işçilerin, büyük toprak sahiplerinin hizmetinde bulunan köylülerin, sosyalistlerin yoğun bir kasıtla neşriyatın tenkit, bunalım ve bir yokluk içerisinde kıvranmadıkları, hele hele sömürülmedikleri bir gerçektir. Memlekette ana meselelerini savunur görünen sosyalistlerin, yaptığı yıkıcı propagandanın tesiri altında kalmadan akılı selimimizle düşünecek olursak, durumun hiç de yutturulmak istendiği gibi olmadığını göreceğiz. Türkiyenin vasatî yaşayışı ve sınıflar arasındaki refah seviyesi dikkate alınacak olursa, işçilerin bu ortam içerisinde perişan

nemalar, oyun kulüpleri var. İşçiler için ise rahat rahat yemek yiyebilecek bir lokanta bile yok. Ya öbürlerinde de olmamalı veya işçiye de aynı imkânlar temin edilmelidir. Böyle bir fark yaratıldığı ve işçiye kıymet verilmediği takdirde «Türk işçisi Komünizme karşıdır» demenizin hiç bir faydası olmıyacaktır.

Komünizmi önleyici tedbirleri almadan, din, aile, mülkiyet ve kültür gibi bir milleti ayakta tutan temel unsurların manevi değerleri toplumda mal edilmeden, coğrafi şartlar yönünden en fazla Rusyanın tesir sahasında kalan devletlerden olduğumuz hesaba katılmadan «Türkiye bütün gücüyle Komünizme karşıdır.» gibi yuvarlak cümlelerle tehlikeyi bertaraf etmiye ve son günlerdeki gelişmeleri endişe ile takip eden Türk milletini avutmaya çalışmak gaflette en büyüğüdür. Bu zamana kadar Komünizmle mücadele konusunda yapılan çalışmalar birkaç vatanperverin çırpınmasından daha ileri geçememiştir. Milli şuurdan mahrum bir gençlik yetiştirdik. İlk okuldan tutun da üniversiteye varıncaya kadar öğretim sistemimiz tamamen dejenere olmuş, genç nesillere milli kültür vermekten uzak bir metod ve anlayış içerisinde çalkalanmaktа...

Türkün tarihi sembolü, destanı remzi Boskurduna «I» diyebilecek kadar alçalası, milli zevkten mahrum öğretmenlerimiz var. Komünizmle Mücadele Derneklerini yurt dışından besleniyor, politika yapıyor gerekçeyiyle bir bardak suda boğmak istiyen bir zihniyet var. Kızıl ideolojiyle savaşan, milleti bu yolda uyandırmaya çalışan Türk milliyetçilerine utanmadan «Komünizm tüccarı» damgasını vuran hainler var. 141 ve 142. maddelerin Anayasaya uygun olduğunu kabul eden Anayasa Mahkemesinin aralık kararına rağmen, halen bu maddelerin fikir hürriyetini kısıtladığını ileriye sürenler ve bu kanunları yüksek yargı organının karşısına çıkabilecek çıçıe görenler var. Vatan haini Nazım Hikmeti sanat kisvesi altında milli şair olarak tanıtma çabasını gösterenler var...

Bu varlar içerisinde Komünizmle şuurlu olarak mücadele edildiğini iddia etmek güçtür. Bu memleketin çekirdeğini teşkil eden vatanperver Türk işçisine ve asil Türk köylüsüne yine iş düşmekte. Bu iki zümrenin Komünizmle mücadele yönünden üzerlerine düşeni yapacaklarından ve kendilerini istismar etmek suretiyle iktidara gelmek isteyen kimlara fırsat vermiyeceklerinden emin bulunuyoruz. Türkiyenin geleceğine ümit ve güvenle bakabiliriz...

İSLÂM Kelimesiyle Başlayan 2 Eser :

1 — İSLÂMA GİRİŞ
(Prof. M. Hamidullah)
İslâm ile ilgili her konuyu içine alan yegâne kitap. Muhim ilâveleriyle 2. baskısı yapıldı.
Ciltsiz 10, Lüks ciltli 15 Lira

2 — İSLÂMDA DEVLET İDARESİ
(Prof. M. Hamidullah)
Modern ilmin ışığında yazılmış SİYER kitabı
Ciltsiz 15, Lüks ciltli 20 Lira

Milletler Arası Salgın : SİGARA

Dr. M. Hulûsi BAYBAL

Tütün keyf veren alışkanlıkların en önemlilerinden sıhhate, hayata, nesle mazarratlı bir ottur.

Tütünü ilk kullananlar İspanyollar olmuş ve Avrupadan 70 yıl sonra Türkiyeye gelmiştir.

IV. Murat (1623 — 1640) zamanında tütün kullanılması yasak edilmiş, büyük mücadeleler yapılmış, ağır cezalar dahi verilmiş. Fakat IV. Mehmet zamanında yeniden müsaade edilmiştir.

Sigaranın müessir maddesi Nikotin denilen bir zehirdir. 30 sigarada 3 miligram, 60 sigarada 6 miligram nikotin vardır ki bu öldürebilen miktarın en azıdır. Kuru tütünler, yaşlardan fazla, gevşek sigaralar, sıkı ve sert sigaralardan fazla, ciğerlerine çekenler, burna çekenlerden, hızlı çekenler, yavaş çekenlerden, burnla çekenler, dudak tiryakilerinden fazla nikotin alır.

Bir sigara dumanında Nikotinden başka: Amonyak, Karbondioksit, Karbon monoksit, Siyanür asidi, Kükürtlü hidrojen gibi zararlı maddeler de mevcuttur.

Tütünün ve içindeki zararlı maddelerin vücut makinesi üzerinde tevlit ettiği arızaları sayılamayacak kadar çoktur.

Mide barsak bozuklukları, midede fazla asit ifrazı, hazımsızlık, bulantı, mide nezlesi, iştahsızlık, akciğerlerde nefes borularının dolması, öksürük, nefes darlıkları, damar sertliği, angine de poitrine nöbetleri, nevrastenik ve isterik haller, zekâ ve hafızada zayıflama, unutkanlık, görme bozuklukları, cinsel arzu ve kudrette azalma kolayca görülüp sezilebilen tütünün sebep olduğu şikâyet ve arızalardandır.

Tütün içenlerle, az içenler ve içmeyenler arasında yapılan bir denemede şu sonuçlar elde edilmiştir :

İçmeyenlerde		Az İçenlerde	Çok İçenlerde
Kasların kuvveti	100 ise	95	85 olur
Vücut ağırlığı	100 »	91	86,5 »
Boyun uzaması	100 »	90	85,5 »
Göğüs genişliği	100 »	83	79,5 »
Akciğer elâstikiyeti	100 »	72	56,5 »

Bu kadar zararlarına rağmen sigaraya cemiyetimizce bugün o kadar aşırı derecede alışanlar vardır ki günlük gıda gibi onunla alışkanlarımı ve yorgunluklarımı unuttukları, kafalarını dinlendirdikleri, gamlarını azalttıkları kanaatındadırlar. Öyle ki alışan bir kimsenin tabiatı tütünü ekmekten daha çok istemektedir. Hattâ sigarayı başkasından istemeğe utanıyor. Bütün bu yalancı meziyetlerin içenlere bir kırbaçlama tesiri yaptığı aşikârdır.

Cemiyetimizde Hijyen bakımından tütünün aşırı kullanılması ile savaşılmalı, bir alışkanlık haline gelmesinin önüne geçmelidir. Alışkanlık yerleşince hayatları pahasına da olsa bırakmayanları çok görmekteyiz. Hususiyle genç çocukların ve talebelerin kullanmalarını men etmek lâzımdır. Zira çocuklara ve talebelere etkisi erişkinlere oranla daha şiddetlidir. Talebelerin sigaraya alışmalarında yine talebe arkadaşlarının israr ve teşviklerinin oynadığı rolü az görmemelidir.

1570 de Şeyhülislâm Esat efendi tütün hakkında şöyle bir kıt'a irad etmiştir.

Her kim ki şurbeyler duhan
Alır cehennemden nişan
Tazir ile olur mühan
Öz canına eyler ziyan
Emir ile men oldu duhan
Lâzımdır emre imtisal
Tab'an kerihtir bigûman
Terk et odur akla îkal (Akıl bağ.)

SOLA AÇILAN PENCERE

Süleyman ÖZKAFA

Basında solculuğun baş sözcülüğünü yapan Cumhuriyet gazetesinin tuhaf bir hali vardır: Kendi şerefine ve büyüklüğüne (!) lâyık solcular dururken bu işin kalemşörlüğünü İlhan Selçuk gibi bir acemiye yaptırır. İlhan Selçuk'ta sola açılan pencereside, standart ölçüler içerisinde bütün solcuların yazdıkları mevzularda yazmaya kendini görevli addeder:

Petrol meselesi,
Toprak reformu,
İşçi hakları,
Dokunmayın komünizme,
Yaşasın Nâzım Hikmet,
Gitsin Amerika, gelsin Rusya.

Evvel emirde petrol dâvasını Türkiyede halledebilecek kudret ve kültürde insan parmakla gösterilecek kadar azdır. İlhan Selçuk ve benzerlerinin fikri ve kültürel seviyeleri, değil Türkiye petrollerine, bulundukları şehrin içme sularına dahi yön veremez.

Toprak reformu :

«Fazla toprağı olanların elinden toprakları alıp, toprağı olmyanlara vermek.» İlk plânda cazip fikir. Fakat şurası düşünülmez ki, bir çiftçinin elinde kâfi derecede arazi olması lâzımdır. Aksi takdirde böyle bir çiftçi tatmin olamadığından elindeki toprağı, ilk fırsatta satacak bir fabrikaya veya başka bir işe koyacaktır.

Toprağın fazla miktarda küçük parçalara ayrılması ıstırabı büyük kitlelerin doğmasına sebep olur. Ve bu ameliye köylü arasına ikilik sokar. Güney ve Doğu illerinde az bir istisna ile, yakın bir zamanda toprak fazlalığı bir babanın toprağının çocukları arasında taksimiyle normalleşecektir. Öğrendiğimize göre, Ziraat Fakültesi öğretim üyeleri bu şekilde bir toprak reformunun aleyhindedirler.

Van'dan Edirne'ye uzanan bozkırlar ne zaman ki dönüm dönüm sularır en büyük reform da o zaman gerçekleşir. İçinde bulunduğumuz zamanda hiç bir söz ve beyanat derde şifa olucu değildir. Ata sözüdür: «Lâfla peynir gemisi yürümez.»

İşin garip tarafı şu ki büyük toprak sahibi sınıflandırmasına giren kimselerden kahir bir ekseriyetin yönünün de Cumhuriyet ve İlhan Selçuk'un burnunun okunun yönünde olışlarıdır. Fakat her ne kadar bu toprakların mülkiyeti kâğıt üzerinde onlarda ise de gerçekte ve mâna plânında o toprakların sahipleri onlar değildirler.

★

Moskof köpeklerinin koruyucusu :

İlhan Selçuk'a göre, vatan haini, komünist uşağı Nâzım Hikmet dokunulmaz ve mukaddes bir milli kahramandır:

«Nazım Hikmet kimdir ki? Bir şair. Tıpkı Pablo Neruda gibi, Eluard gibi milletler arası ün'e kavuşmuş, edebiyat tarihlerine geçmiş bir şair.»

Nazım edebiyat tarihlerine geçmiş bir şair değil, komünizmden 30 yıl mahkûmiyet giyen ve sonunda da Rusya'ya kaçan ve senelerce «Bizim Radyoda» Türk milletine havlıyan vatan haini bir köpektir. Sosyalistimize göre Fransada böyle bir şaire hücum etmeğe kimse cesaret edememiş, aksi halde halk o kimseyi rezil edermiş. Doğrudur ama herhalde Fransadakiler insan ve şairdirler. Nazım ise hain ve köpektir. Fark burada. Nazım'ın büyük şair olduğu komünistler ve gafiller tarafından şişirilmiş bir balondur:

24 saatte 24 saat Lenin,
24 saat Marks
24 saat Engels
Yüz dirhem kara ekmek

Bu herzeler mi büyük şairin şiirleri? Kimlerin edebiyat tarihlerine geçmiş bunlar? Edepsizlerin edebiyatına mı? Moskof köpeği koruyucusu, Türk Edebiyat Tarihlerine milyonlarca Türkü vahşice öldürten Lenin'in sadık köpeğinin hırlamaları değil, Türk şairlerinin şehitlerimiz için söylediklerî ağıtlar girecektir.

«Nazım Hikmet Türk dilini en iyi kullanan ozanlardan biridir... Bizim ülkemizde insanlarımız kelimelerden korkuyorlar. Nazım Hikmet'ten söz açmaktan da bunun için korkuyorlardı. Daha da korkarlar.»

Nazım'dan bir parça:

Gece kızıl, yer kızıl,
Ev kızıl, fener kızıl,
Kızıl,
Kızıl,
Kızıl...

İlhan Selçuk'a göre bu kelimeleri, yani kızıl kelimesini, bu şekilde sıralıyabilmek cesaretini gösteren adam, Türk dilini en iyi kullanan ozanlardandır... Ve bu kelimelerden korkmamak lâzımmış. Merak etme İlhan Selçuk, Türk milletini Moskofun kızıl orduları korkutamadı, kelimeleri hiç korkutamaz. Bunlar ancak kimlerin ne renk olduğunu göstermeğe yarar.

«Ne Aziz Nesin'i hapsettik diye memur maaşları yükselmiş, ne Kemal Tahir'i içeri attık diye subaylar boşaltan, hayatları kurtulmuş, ne de Rıfat Ilgaz'ı prangaya vurduk diye köylü, okul yüzü görmüştür.»

İlhan Selçuk niçin komünizm suçundan mahkûm olmuş kimselere acır da niçin tabutluklarda suçsuz olarak işkencelere uğrıyan milliyetçilerden bahsetmez? Bunlar rastgele alınmış isimler mi?

Bunlardan Aziz Nesin, ordudan kovulmuş, komünizm ve müteaddit suçlardan dolayı 4 sene hapisanede yatmıştır;

Rıfat Ilgaz, komünizm propagandası yaptığı için, Örfî İdare mahkemesinin 30.12.1944 tarih ve 574 esas, 560 sayılı kararıyla 6 ay hapse mahkûm edilmiştir.

Kemal Tahir, 1938 senesinde Yavuz Gemisinde komünizm faaliyetlerine girişîği için 15 sene hüküm giymiştir.

Memur, subay, köylü meselleriyle kızıllar arası şahane (!) münasebetler... K. Tahir'i içeri atanlar, R. Ilgaz'ı prangaya vuranlar yazarımızın istismara yeltendiği binbaşı, albay rütbesinde şerefli Türk subaylarıdır.

Müteaddit yazılarında Amerikan dostluğunun ve münasebetlerinin aleyhinde bulunan yazarımız bir

(Devamı 25. sayfada)

Vatan Sevgisi İmandandır.

Veli ERTAN

Din yönünden Vatana ve Millete karşı yapmakla mükellef bulunduğumuz bir takım vazifeler vardır. Bu vazifelerimizi maddi ve manevi bakımdan gücümüz yettiği kadar yapmağa mecburuz.

Malûm olduğu üzere Vatan, üzerinde yaşadığımız bütün bir ülkedir, bölünmez bir topraktır. Her vatandaşın en mukaddes vazifesi şüphesiz vatanını sevmek ve hayatının sonuna kadar ona hizmet etmesidir. Gerçekten vatanın her hangi bir köşesinin tehlikeye maruz kaldığı gün silâhına sarılıp vatan ve milleti uğrunda canını fedadan çekinmemesidir.

Bu uğurda Allah yolunda, ölürse İslâm dini «şehid» ismini vermiştir.

İstiklâl ölümlerin en şereflisi ve en üstünüdür. Bu mertebeyi kazananların bizim bilmediğimiz bir tarzda yaşadıkları muhakkaktır. Bu hususta Cenab-ı Hak Kur'ân'ı Kerîm'inde Bakara sûresinin 154 üncü âyetinde meâlen: «Hak uğrunda Allah yolunda öldürülenler için sakın ölü demeyiniz. Onlar ölü değildirler. Lâkin o yüksek hayatın farkında değilsiniz (1). buyurmuştur.

Bu âyeti celîleye göre şehidler yaşayan ve Allah nezdinde istedikleri saadete ulaşan mutlu kimselerdir. Şehidlik Peygamberlikten sonra en yüksek mertebedir. Allah, kul borcundan maada bütün günahlarını affedecektir.

Toplu bir halde vatan müdafaasında bulunan bir milletin yaşamayı hak kazanacağı tabiidir, vatan sevgisi imandandır.

İstiklâl marşı şairi Mehmet Âkif Ersoy Çanakkale şiirinde :

Şu boğaz harbi nedir? Var mı ki dünyada eşi?
En keşif orduların yükleniyor dördü beşi?
Eski Dünya, yeni Dünya bütün akvamı beşer
Kaynıyor kum gibi.. mahşer mi, hakikat mahşer.
Bomba şimşekleri beyninden inip her siperin
Sönüyor göğsünün üstünde o arslan neferin.

Muralariyle şehitliğin mertebesini ne güzel mânalandırmıştır.

Şanlı ve şerefli tarihimiz, akılları durduran hepsi vatan uğrunda hayatlarını feda eden kahramanlarımızın menkibeleriyle doludur. Bunlardan bir tanesi şöyledir.

60.000 kişilik bir düşman kuvveti Kanije kalesini tekrar almak için kuşatmıştı. Kalenin muhafazasına memur Tiryaki Hasan Paşa 6.000 kişilik bir kuvvetle düşmana karşı göstermiş olduğu cesaretle dillere destan olmuştu. Bir gün Gazileri etrafına toplıyarak şöyle bir konuşma yapmıştı.

«Gaziler!..»

Üç aydır aç kaldık, yastık yerine kılıca yaslandık. Bu kadar kardeşlerimiz gözlerimizin önünde şehit oldu. İçimizde yaralanmadık kalmadı.

Gülleler içinde yuvarlandık. Bu kadar gayretin ecrini mutlaka göreceğiz.

Bilirsiniz ki düşman karşısında ölenlerimiz şehit, kalanlarımız gazidir, Ben Avusturyalıların hücumunu bilirim. Bir kere yüzleri dönerse mağlûp olduklarını gündür. Yerlerinizden ayrılmayın, Düşmanın ilk hücumundan yılmayın (2).

İşte Tiryaki Hasan Paşanın bu heyecanlı konuşmasında askerlerimiz düşmanların en şiddetli hücumlarını def etmeye muvaffak olmuşlardı.

Diğer bir menkibe şöyledir. Tarihte vukuu bulan 1071 Malazgirt savaşında «Alparslan'ın mahiyetinde 15.000 atlı vardı. İmparatorluğun kuvveti 100.000 kadardı. Alpaslan muharebenin sabahı Cuma namazını kıldı, beyazlar giyindi, okunu ve yayını takındı, kılıcını kuşandı, düşmana hücum etti. O gün muharebenin neticesi belli olmadı, Akşama doğru İmparator ordugâhının yağma edileceğinden korktu. Askerler İmparatorlarını kaçıyor zannettiler, hepsi de kaçışmaya başladılar.

Alpaslan bu fırsattan istifade etti. Düşmanı öyle bir bozuş bozdu ki, İmparatorlarını bile esir etti.

Alpaslan esirine nazikâne muamelede bulundu (3).

Tarihimizde buna benzer nice sayısız menkibelerimiz vardır. Şehit düşenlerin günahlarının affolunacağı şüphesizdir. Savaş sahası muhakkak cennet ovasıdır. Zira Cennetin çiçeklerini şehit düşenlerin kanları sular. Şehidin ruhunu cennette peygamberimizin güler yüzü karşılar. İstiklâl Marşı şairimiz merhum Mehmet Âkif Ersoy Çanakkale şiirinde gene şehitler için :

Ey bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökten ecdat inerek öpse o pak alnını değer!
Gök Kubbenin altında yatan al kan içinde,
Ey yolcu şu topraklar için can veren erler,
Hakkın bu veli kulları taş türbene girmez,
Gufrana bürünmüş yalnız Fatiha bekler,
Vurulup tertemiz alnından uzanmış yatıyor.
Bir hilâl uğruna Ya Rab! ne güneşler batıyor.
Demekle şehitliği ne güzel tasvir etmiştir.
Namık Kemal de:
Yare nişandır tenine erlerin,
Mevt ise son rütbesidir askerin,
Altıda bir üstüdür bir bu yerin,
Arş yiğitler! Vatan imdadına.

diyor.

Mahveder kendini bülbül bile hüriyet için
Elbette kan döküldür din için, devlet için, millet için
Sahipsiz olan memleketin batması haktır,
Sen sahip olursan bu vatan batmıyacaktır.

---

(1) ولاتقولوا لمن يقتل في سبيل الله اموات بل احياء ولكن لاتشعرون

(2) Türkiye Tarihi Devre-i Mutavassıta — Birinci sınıf — Ahmet Refik.

(3) Türkiye Tarihi Devre-i mutavassıta — Birinci sınıf — Ahmet Refik.

YAKINDA ÇIKIYOR!..

Mecmuamızda **Ulûmü'l-Hadis** başlığı altında yazılarını zevkle takip ettiğiniz, İstanbul İmam-Hatip Okulu Meslek dersleri hocalarından **Hayreddin KARAMAN'**ın yakında **«HADİS USÛLÜ»** isimli bir eseri çıkacaktır.

İmam-Hatip Okulu talebelerine ve hadîs-i şerif tâliplerine müjdeleriz.

İslâma Giriş

Av. Kemâleddin NOMER

Okuduğunuz eser, sizi fikren yükseltir, içinizi asil ve mert hislerle doldurursa, onun hakkında hüküm vermek için bu duygu kâfidir.

POPE

Son senelerde eskisine nazaran dinî neşriyatın bir hayli artmış olduğu görülmektedir. Ancak bu gibi risâle ve kitaplardan çoğunun kazanç gayesiyle piyasaya çıkarıldığı ve dinî, ilmî bir değer taşımadığı da gözden kaçmamaktadır. Maalesef dinî kitaplar neşrederek dünyalık kazanmak isteyenler çoğalmış, hiçbir ihtisası olmayan kişiler dahi pervasızca eline kalemi alıp dini eserler yazmakta, tercüme etmekte ve bunları şahsen veya en ufak bir mes'uliyet hissi duymayan bazı nâşirler vasıtasiyle yayınlamaktadırlar. Bu yüzden zaten mahdut olan okuyucu zümresi de hangi kitabı alacağını tayinde tereddüde düşmekte, kıymetli eserlerin neşri ve okunması tehlikeye girmektedir.

Piyasadaki kitap bolluğu arasında tek tük kıymetli kitaplara tesadüf edince, onlar üzerinde durulması bir zaruret olmaktadır. Bugünlerde 2 nci baskısı çıkmış olan «İSLÂMA GİRİŞ» isimli kitap bu sahada takdirle anılacak çok kıymetli bir eser teşkil etmektedir. Bu eserin müellifi Prof. Dr. Muhammed HAMİDULLAH, mütercimi de Kemal KUŞCU'dur.

Haydarabad'da Osmaniye Üniversitesi'nin Devletler Hukuku Profesörü olan müellif 1947 yılında Haydarâbâd'ın Hindistan Devleti tarafından işgalinden sonra yerleşmiş olduğu Paris'de İlmî Araştırmalar Milli Merkezi (CNRS) âzasındandır. Dünya çapındaki bu İslâm âlimi İstanbul Üniversitesinin davetlisi olarak da her sene memleketimize gelerek konferans ve dersler vermektedir. Eserlerini ingilizce, fransızca, almanca, arabça, urduca olarak yazıp neşredecek kadar muhtelif batı ve doğu dillerine vâkıf bulunan müellif italyanca, rusça, farsça ve türkçe de bilmektedir.

«İSLÂMA GİRİŞ» kitabı İslâm dininin ne olduğunu öğrenmek isteyenler için yazılmış olup, garp âleminde büyük alâka ile karşılanmış ve gerek ingilizce, gerekse fransızca olan 1. baskıları kısa zamanda tükenerek 2 sene içinde 2. baskıları yapılmıştır. Eserin türkçe 1. baskısının da memleketimizde kısa bir zamanda tükenip, 2. baskısının çıkmış olması dünyanın her yerinde takdirle karşılandığını göstermektedir. Bu kitap batı âleminin münevverlerini tatmin için yazılmıştır, memleketimiz münevverlerinin de bu eserden çok istifade edecekleri ve büyük bir ihtiyacı karşılayacağı şüphesizdir.

İslâm dini nedir, bugünün dünyasına neler verebilir. İslâmın ferdi ve içtimaî cephesi, hayatın çeşitli meselelerini ele alış tarzı hakkında umumî bir fikir sahibi olmayı temin eden bu eser İslâm dinini sadece muayyen itikad ve ibadet esaslarından ibaret zannedip, bugünkü içtimaî hayatta mühimsenecek bir rolü olamayacağını sananlar için çok uyarıcı ve faydalıdır.

İslâma Giriş kitabı 222 sayfa olup, şu kısımları ihtiva etmektedir: İslâmın Peygamberi — Hayatı, İslâm'ın Asli Talimlerinin muhafazası, İslâmda Hayat Anlayışı, İnsan ve İnançları, İslâmda İbadet Hayatı ve Dini Âdetler, Manevi Hayatta İrfan, Ahlâk Sistemi, İslâmda Gayri müslimlerin Durumu, Müslümanların İlim ve San'ata Hizmetleri, Umumî İslâm Tarihi, Bir Müslümanın Günlük Hayatı. Bahsi geçen bu kitap İstanbulda Ahmed Said Matbaasında basılmış olup, tevzi yeri Mürşid ÇANTAY Kitabevi (Ordu Cad. 195, P.K. 32 Bayezid) dir.

OKUNAN BİR KİTAP İNSAN ZEKÂSINI DAHA FAZLA GENİŞLETİR. ONUN İÇİN BİR DAHA ESKİ HALİNE GELMEK İMKÂNSIZDIR.

O. W. HOLMES

HABERLER

SOLCU EKONOMİNİN SON BAŞARI MERHALESİ: «FARE YİYİN» EMRİ

Sumatra adasının yüz ölçümü Anadolunun üçte ikisi kadardır. Taşıdığı nüfus sekiz milyon kadardır. Dünyanın en münbit toprakları bu adadadır, Ekvator ikliminin durmadan yakan kızgın güneşi ve durmadan yağan yağmurlar, toprağın inanılmaz derecede kuvveti orada birleşmiştir. Bizim Çukurovanın toprakları onaya kıyasla kuraç bozkır gibi kalır. Orada otlar ağaç boyunda fışkırır ve orada yetişen nebatların gelişme hızı efsane gibidir.

Bu ada ikinci cihan savaşından önce, batı devletlerinin en büyük servet kaynaklarından biriydi. Gıda sıkıntısı kimsenin hayalinden bile geçmezdi. Civar ülkelerin pirinç anbarıydı. Sonra Sukarno'nun solcuları ve komünistler duruma hakim oldular. Reformlar, devrimler, plânlama ve saire devirleri başladı. Halk biribirini yer oldu. İnanılmaz şeyler acı gerçekler haline geldi. O adada, evet Sumatrada da açlık başladı. Aç kalan ve çırpınan halka, komünist partisinin ordaki şefinin son tavsiyesi, TİME dergisinin bildirdiğine göre şu olmuştur: «FARE YİYİN».

YAVUZ SATILIYOR

Şanlı Yavuz zırhlısı Milli Savunma Bakanlığınca satışa çıkarıldı. Yayınlanan ilâna göre hurda demir hesabıyla geminin muhammen bedeli 25 milyon liradır. Ve satış 30 eylül 1965 de yapılacaktır.

SUUDİ ARABİSTAN HAKKINDA NASİR'İN KÖTÜ NİYETİ

Mısır Devlet Başkanı son muvaffakiyetsizliklerini örtmek için yeni hetişler peşindedir. Bu meyanda bu sefer bakışlarını Suudi Arabistan üzerine çevirmiş bulunmaktadır. Müslümanlarca mukaddes sayılan topraklar üzerinde kurulmuş bulunan Suudi Arabistan hükümeti şimdiye kadar hiç bir komünist ülke ile siyasi ilişik kurmamıştır.

İSA YUSUF ALPTEKİN'İN TELGRAFI

Eski Doğu Türkistan Başvekili İSA YUSUF ALPTEKİN bey, Nasır'ın Suudi Arabistan aleyhindeki faaliyetlerine bir mukabele olmak üzere Kıral Faysala bir telgraf çekerek gerek kendi ve gerek hemşehrileri adına Suudi Arabistan için kanının son damlasına kadar çarpışacaklarını bildirmiştir.

Suudi Arabistanda otuz binden fazla doğu Türkistanlı göçmen mevcut olup bunlara Suudi Arabistan hükümeti büyük rahmü şefkat göstermiştir. Kendileri bugün çok iyi bir seviyede bulunmaktadırlar. Dolayısiyle Suudi Arabistan hükümetine bağlıdırlar. Doğu Türkistanlı göçmenlerin illeri de eski Başvekilleri İSA YUSUF ALPTEKİN beydir.

TİP ORGANI EYLEM DERGİSİ TOPLATILDI

TİP organı EYLEM dergisinin 12, 13, 14, 15 nci sayıları 23.7.1965 de İstanbul Basın savcılığınca «Komünist propagandası yaptığı» gerekçesiyle toplatıldı. Bu derginin sahibi Şükran Kurdakul, Türkiye Gizli Komünist Partisi mensubu olarak Türk Adliyesi tarafından mahkûm edilmişlerdir.

YÖN'ÜN VE YENİ İSTİKLÂL'İN TİRAJLARI

YÖN dergisi son sayısını 13.970 bastı. Buna karşılık YENİ İSTİKLÂL'in son sayısı 21.700 basıldı. Yeni İstiklâl'in satılmaması için bir çok baskılar yapılmakta iken Yön'ün satılması ve dağıtılması için bir çok gayretler sarfedilmektedir. Böylece GERİCİ ve CAHİL demilenlerin AYDIN diye kendilerine pay çıkaranlardan daha çok okuduğu kesin olarak meydana çıkmış bulunuyor.

SİNEMA DÜNYASI

Karanlıkta Uyananlar filmi tekrar sansürden geçirilip oynatılmaya başlandı. Bu filim hakkında Perde Mecmuasının 29. sayısında deniliyor ki: Bu filim hiç bir ideolojik ahlâk bütünlüğü taşımamaktadır ve sırf ticari maksatlarla hamam ve çıplaklık sahneleri ihtiva etmekte ve bu sebepten memleketimizi temsil etmesi mahzurludur.

Filimcilik piyasasının «Sosyalizm» tüccarlarından Metin Erksan YELPAZE dergisinin 681. sayısında diyor ki: Moskova film festivaline katılan «Şehirdeki Yabancı» filmini Ruslar bile beğenmediler. Çünkü bu film anti marksist bir yapıttı. Gerçeğe dayanmıyordu.

Bu yazarın gerçeği neye dayanıyor anlaşılıyor mu?

TRT VE KOMÜNİSTLER

Komünistlikten iki defa mahkûm ve ordudan matrut Aziz Nesin 1948 yılında Radyo için şu hicvi yazmıştı:

Her evde yüksekleriz avaze-i-sefalet,
Cennette yaşarız der Radyo dersen kör âlet.

Aziz Nesin bu günün TRT'si ile yağlı, balıdır.

AZİZ NESİN VATANINI RUSYAYA ŞİKÂYET ETTİ

TİP'in sözcülerinden Aziz Nesin, Moskovada toplanmış olan yazar solcu yazarlar kongresinde, Türk hükümetini, yazarlara karşı kötü muamele etmekle suçlamıştır. TİP'in azılı üyesinin bu jurnalı namus kelimesini işitmiş olanları nefretten titretmiştir: Bir Edebiyatçı şöyle demektedir: Türk Hükümetlerini Rusyaya şikâyet etmek aklın alacağı bir şey değildir. O Rusya ki halen en büyük yazarı Öcü Pasternakın Nobel kazanmış eseri Dr. JİVAGO nun neşrine izin vermemiştir. Fikir namusu olan bir kimse, ancak Rus hükûmetinin bu davranışını takbih edebilirdi. Ama iki kere komünistlikten mahkûm olan bir kimseden de zaten bundan başkası beklenemez.

1955 SENESİNDE MOSKOVA'DA TOPLANMIŞ BULUNAN KONGRE

Bu sene Moskovada toplanan beynelmilel yazarlar ve sanatkârlar kongresi (Aslında Komünist ve aşırı solcu yazarlar kongresi) ilk kongre değildir. 1955 senesinde de Moskovada böyle bir kongre toplanmıştı. Bu kongrenin mahiyetini anlamak için kabul ve neşrettiği deklarasyonun 18 nci maddesini okumak kâfidir.

Madde 18 — Komünizmi açıkça savunmaktan mahrum kaldığınız takdirde SOSYALİZM'i, sosyalist yayın da yapamıyorsanız işçi haklarını savunarak yine amaca uygun çalışacaksınız.

YURT AJANSI

HASAN'A MEKTUPLAR

Yazan :
Abdurrahim KARAKOÇ

Fedai Yayınları'nın ilk eseri olan, son yılların ilgi çekici bu şiir kitabını okuyucularımıza tavsiye ederiz.

İsteme Adresi :
Fedai Dergisi — P.K.: 808 — İZMİR
Fiatı 2,5 lira — Bedeli mukabilinde pul gönderilebilir.

KOMÜNİZM NASIL DURDURULUR?

(Baştarafı 15. sayfada)

kahrolsun!» demekle kahrolmazlar. Komünizmin karşısına mukabil bir tezle çıkmalıdır.

Biz onların karşısına, maddi ihtiyaç ve zaruretleri de içine alan, bu günün çeşitli krizlerine, hastalıklarına devâ olan ruhcu, ahlâkcı, hürriyetci, medenî bir dünya görüşüyle çıkıyoruz.

İnsana hürmet, sosyal adalet, kardeşlerini ezmiyen, ezdirmiyen, sömürmiyen, Devlet malının kılına dahi dokunmıyan bir nizamı müdafaa ediyoruz.

Zaten bu hasletler, bizim maalesef zayıflamakta olan millî hasletlerimizdir. Bunu yeniden uyandırmak, asrın ihtiyaç ve zaruretleriyle de mezcederek bize benziyen, bizim olan bizi kurtaracak millî bir doktrin.

6) Ahlâki tedbirler :

Komünizme gençlik, iddia edildiği gibi yalnız iktisadi sebeplerden dolayı kaymıyor. Bunun birçok sebepleri vardır. Başta geleni ahlâksızlık.

Küçük yaştan itibaren çocuklarımızı İslâm — Türk terbiyesine göre yetiştirmeliyiz. Sinema, tiyatro, radyo, çeşitli yayınlar. Çocuğa, gence, cemiyete tesir eden bütün neşir ve telkin vasıtalarının öğretici, yükseltici, faziletli insan yetiştirmek bir gayeye göre düzenlenmeli. İlkokullardan başlıyarak Millî Eğitimde aynı gayeye yönelтilmelidir.

Böylece imanlı, temiz vicdanlı, bilgili, terbiyeli, cesur, yeni bir nesil yetiştirilmeli. Komünizmin önüne böyle bir nesil, böyle bir kuşakla geçilir. İmanlı nesiller, kuşaklar. Yoksa imansız uşaklarla değil!

7) Kanuni tedbirler :

Komünistlere verilecek cezaların ağırlaştırılması. Bence bu son çaredir. Çaresizlerin çaresi. İdari tedbirlerde böyledir. Bu günlerde Bakanlar Kurulu toplanıyor. Sol akımlar tehlikeli bir hal almıştır. Onu görüşüyorlar. Tedbir alacaklar. Cezaları ağırlaştırılması. Bu türlü tedbir ve tâkipler. Beklenen neticeyi veremez.

Bir kere komünistler ağızları kalabalık, aktör mizaçlı adamlardır. Savcıları, mahkemeleri atlatmasını çok güzel becerirler. İğrenin dalkavukluğunu bile geçirirler. Şunu da itiraf edelim ki savcılarımızın, hâkimlerimizin çoğu komünist faaliyetleri hakkında, pek az şey bilmekte, hattâ hiç bir şey bilmemektedirler.

Sosyal Adalet, sosyal devlet, anayasa, baba yasa... falan, filân diyerek bu şarlatanlar, adliyeyi çok kolay aldatırlar, atlatırlar.

Hem efendim, mahkûm olan bir Komünist kahraman olur, ona diğerleri de özenir... Adam mahkûm olup dışarı çıkınca da artık ıslâh olmaz. O artık, diplomalı, icâzetli komünisttir.

Yeni yeni yoldaşlar, mürüvvetler yetiştirecektir.

Evet kanun yolu son yoldur. Çaresizlerin yoludur. Başka çareler almak ve bilhassa komünizmin karşısındaki genç, zinde kuvvetleri teşkilâtlandırmak, vatansever millî yetçi gençlerin faaliyetlerine mani olmamak, Komünistlerin ele aldığı konuları ele almak, millîyetçi bir görüşle incelemek, halletmek lâzımdır, elzemdir.

İ ' T İ Z A R

Mecmuamızın bu sayısı bir ay gecikme ile çıkmıştır. Muhterem okuyucularımızdan özür dileriz.

O K U

Ç I K T I !...

İSLÂMDA SİYASİ DÜŞÜNCE ve İDARE

Prof. Harun Han Şirvani

Mütercimi
Kemal Kuşcu

Bu eser, siyasî ve idârî sahada ilk ve tekdir. Zira Kur'ân'a göre Devlet, Devletin özü incelenmekle beraber, İmam-ı Gazâlî, Fârâbi, İbn-i Teymiye, İbn-i Ebi't-Rebi' gibi 10 tane İslâm mütefekkirinin siyaset ve idare üzerine fikirlerini içine almaktadır.

Kütüphanenize kıymetli bir eser kazandırmak istiyorsanız bâyilerinizde arayınız!..

Fiatı 7,5 Lira
Ciltlisi 12,5 Liradır

İRFAN YAYINEVİ: Beyaz Saray Zemin kat, No: 44 — Bayezid - İst.
Muhabere adresi: **İRFAN YAYINEVİ**
P.K. : 65 — Bayezid - İstanbul

NOT: Abonelerimiz idarehanemizden temin edebilir.

SOLA AÇILAN PENCERE

(Baştarafı 21. sayfada)

yazısında: **«Türkiyenin Sovyet ve Komünist düşmanlığında en ucta ve yalnız görünmesinin Türkiyeye getireceği, fayda yerine zarardır.»** buyurmakta. Acaba, Rusyanın burnunu sokup eşhenemne çevirmediği bir ülke gösterebilirler mi? Öyle faydadan böyle zarar hayırlıdır.

İlhan Selçuk'un bütün pencereleri sola açık, sağa kapalıdır:

«Basınımız müslümanlığı daha çok hurafecilik açısından ele almıştır... Hac gezileri ballandırılmakta...»

Bundan neyin ve kimlerin kasdedildiği malûmdur. Son senelerde Suudi Arabistanın tavassutuyle, İslâm devletleri arasında bir yakınlaşma meydana gelmiye başladı. Kıral Faysal'ın davetlisi olarak Samsun Senatörü Tevetoğlu Hicaza gitti ve dönüşünde hatıra ve görüşlerini kaleme aldı; Suudi Arabistanla münasebetler tesis etmemiz lâzım geldiğini ve bundan hasıl olacak iktisadî, manevî... faydaları açık bir şekilde belirtti. Solaçığımıza göre bunlar hurafecilikmiş.

Büyük Şair (!) Nazımın bir parçasıyla yazımıza son veriyoruz:

Ev kızıl, fener kızıl,
Kızıl,
Kızıl,
Kızıl...

Okuma-yazma Öğretilen Peygamber!..

(Başlangıç 4. sayfada)

için O'nun, kat'iyyen daha önce yazı yazmadığını, bir kitap okumadığını dostun, düşmanın nazarlarına sermekte ve şüpheleri cerhetmektedir.

Peygamberimiz Efendimizin son hastalığında kâğıt, kalem istemesi, ümmete yapacağı vasiyeti bizzat kendi eliyle yazması mânasına gelmez. Akla en yakın olanı başında bulunan dostlarından birine yazdırmasıdır. Çünkü ölüm döşeğinde, nevbet nevbet hummalar geçiren bir hastanın yazı yazması muhaldir. Yazı bilse bile yine onu kendi elile değil, dostlarına yazdırması en kuvvetli ihtimaldir. Sonra bu kâğıt, kalem isteme meselesinden sonra O, dört gün daha yaşamıştır. Yazılacak ve yazacak bir emri olsaydı buna kim mani olabilirdi? Mutlaka bu dört gün zarfında yazacağını yazar, yazdıracağını yazdırırdı. Elde Kur'ân ve Hadîs gibi zengin iki Semavî kaynak varken, bunları hâmil olmak Peygamberin dâvasına bağlığın, hizmetin, sadakatin en büyük nişanesi iken hâlâ O'nun el yazısına sahip olma hasreti ne ile izah edilir? Muhal farz, O'nun el yazısına sahip olsaydık bazı yazarların bağında yanan Alevilik, Bektaşilik ateşi sönecek miydi? Bir aralık kendisine kâğıt, kalem isteyip istemediği sorulmuş: «*Birakın beni kendi halime, Benim şimdi içinde bulunduğum âlem, sizin beni çağırdığınız şeylerden daha yüksektir*» cevabını vermişti. Demek ki bundan etrafındaki — mahut muharririn ta'biriyle — «bazı adamlar» vasıtasıyla değil bizzat kendisi sarf-ı nazar etmiştir. «Onlar ki Ümmî olan Peygambere ittiba' ederler.»

KOMÜNİSTLERİN DİN DÜŞMANLIĞI

(Başlangıç 5. sayfada)

rımızın çektikleri ıstırapları duydukça kalbimiz parçalanıyor, benliğimizden vuruluyoruz!

Allah'tan, Yüce ve Ulu Tanrı'dan, Türk soydaşlarımızın istiklâl ve hürriyetlerine kavuşmalarını diliyor, bunun için dua ediyoruz! Bunların tekrar istedikleri gibi camilere girmelerini, kendi lisanları ile konuşmalarını ve kendi kendilerini idare etmelerini, bütün mevcudiyetimizle arzuluyoruz! Allah bize bu mes'ut günleri gösterdiği zaman, sonsuz bir bahtiyarlığa, saadete ve manevi hazza kavuşacağız...

TARİHTEN NOTLAR

(Başlangıç 9. sayfada)

mamızdır. Bu gidişle neticenin ne olacağı hakkında artık tereddüt caiz mi? Yalnız arkalarındaki İran tehlikesini hesaba katmak mecburiyetindedirler. Fakat İran dahi bizim mukavemetimizi değiştiremez. Türkler İranlılarla hesapların gördükten sonra bütün şarkın kuvvetlerini toplayarak boğazımıza sarılacaktır. Bizim halimiz mâlûm! Ne korkunç şey Allahım!..

"Kanunî Devrinde Bir Sefirin Hâtıratı"

İSLÂM DÜNYASINDAKİ DÜŞÜNCELERE AÇILAN PENCERE

(Başlangıç 8. sayfada)

hristiyanlık daima onun gelişmesinin müteaddit unsurlarından yalnız biri olmuş fakat asla kökü olmamıştı.

Bu böyle olunca pekalâ tasavvur olunabilir ki Garp bir gün Hıristiyanlığı (yahut bu konuda her türlü dinî teşkilâtı) silkip atabilir ve bununla beraber kültürünün canlı hüviyetini ve devamlılığını muhafaza edebilir.

Bu istikmenette bir işaret (örnek) Sovyet Rusya tarafından verilmiştir, orada şimdi Hıristiyanlığa mücsamaha edilse de halk için bir ahlâk potası olmaktan tamamiyle çıkarılmıştır. Hıristiyanlığın bu suretle inkârına karşı Sovyet Rusyanın tecrübesine, farazâ B. Amerikanın muhafazakârlığından daha az garplı denemez, Amerikada dinî müesseselerin (nazarî olsa da) şerefli bir mevkileri olduğu halde.

★

Fakat diğer medeniyetlerde — Garp medeniyeti onların içinden bir tek misaldir — medeniyetin kuvvetini ve devamlılığını bozmadan dinî muhafaza etmek veya atmak mümkün olabilirken, müslümanların bu iki şıkdan (dinî atıp atmamaktan) birini seçmeye imkânları yoktur.

Onlar için din ancak «yardımcı kuvetler»den biri değildir, o gelişmesinin kökü ve kaynağıdır. İktisadan, siyasetten ve ahlâktan şeriatin bertaraf edilmesi nisbetinde ve hattâ daha fazla kültürel istikametlerde bir değişiklği intac eder.

Bütün kültürel istikametlerin kaybedilmesini intac eder.

Günlük hayatımızda şeriatin, pratik bir konu olmaktan çıkması nisbetinde, İslâm medeniyeti ve İslâm cemiyeti, kültürce sosyuzlaşası ve ruhanî bakımdan melezleşmesi dolayısıyla tezada düşmüş bir medeniyet ve cemiyet olur: Bununla beraber bir vakitler Emevî saltanatının ihtiva ettiği milyonlarca kilometre karelik topraklarımız ve 800 sene evvel Kortobada umumî hamamlarımız vardı.

TUNUS (Dün ve Bugün)

(Başlangıç 15. sayfada)

ileri gelenlerce âdeta zorla kabul ettirildi. Hüseyin oğulları soyu, içişlerinde başına buyruk olarak 1881 yılınadek Osmanlı Devletine bağlı kaldı. Fransızlar, 1881 de, Tunus-Cezâyir ucundaki göçebelerin çatışmalarını bastırmak, Cezâyir'in güvenliğini sağlamak bahanesi ile Tunusu işgâl ettiler. Bundan sonra, aynı soydan gelen, sırmalı giyisisiyle, Bardo'daki konağında âdetâ hapis olan baylar, birer kukla olmaktan kurtulamadı. Tunus, bağımsızlığını kazanınca, ertesi yıl, baylığı kaldırdı, son bay Muhammed Emin, Tunus hükûmetinin teşekküre değer bir davranışıyla, kendisine ayrılan saraya çekildi, orada günlerini doldurdu.

Gelecek sayı:
TUNUS'TAN İZLENİMLER

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Mehmet Kunoğlu - GEDİZ* — İslâmiyette meşru eğlenceler mubahtır. İnsana bir fayda temin etmiyen eğlenceler ise caiz değildir. Bir hadisi şerife göre: Müslümanların her oyunu haramdır. Yalnız şu üç oyun müstesna: Bunlar: ailesi ile eğlencesinden, atını terbiye ve te'dip etmesinden ve ok atma oyunundan ibarettir. Kumara vesile olmamak şartıyla güreşler ve silâh atmalar da bu cümledendir. Bunun dışında kalan ve zamanımızda eğlence olarak kabul edilen usuller dinimizce meşru değildir. Vaktimizden ve enerjimizden boş yere sarfedilmesine vesile olan eğlenceleri dinimiz meşru kabul etmemektedir. Selâmlar.

★ *S. Süleyman Gümüş - ŞAVŞAT* — Madem ki İmam-Hatip İşleri makanlığı bu kurslarda eserin neşrini uygun görmüştür, hemen bir yayınevinden anlaşıp eserinizi bastırabilirsiniz. Elinizdeki metni çoğaltıp yayınevlerine örnek olarak gönderin. Selâmlar.

★ *S. Ali İmralı - KARASINIR* — OKU mecmuasının kapanmaması için bizden daha ziyade okuyucularımız kararlı ve azimli olmalıdırlar. Müslüman zenginlerimizin uyanması için yaptığımız duaya bütün varlığımızla biz de katılırız. Abone kaydınız yapıldı. Selâmlar...

★ *S. Sulh Pala - BURSA* — Arzularınız yerine getirildi. Fikirlerinize aynen iştirak ediyoruz. Selâm ve sevgiler.

★ *S. Mehmet Tuncer - ALANYA* — Gönderdiğiniz aboneler kaydedildi. Selâmlarınızı tavassut ettik. Allâkanızın devamını bekler, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Zihni Şenbaş - AYDIN* — Kayseri Yüksek İslâm Enstitüsü binası ve benzerleri sizin gibi yardım sever müslümanların sayesinde ikmâl edilecektir. Derneğin adresini kesin olarak bilmiyoruz. Ama müracaatlar «Yüksek İslâm Enstitüsü Yaptırma Derneği Başkanlığı — Kayseri» adresine yapılırsa, hezhalde gaye hasıl olur. Allâkanıza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Mansur Mojol - İSTANBUL* — Mecmuamıza abone kaydetmek için faaliyet göstereceğiniz haberi bizi son derece memnun etti. Yapacağınız çalışmalara şimdiden teşekkür eder, sevgi dolu selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Ahmet Baraklarlı - İZMİR* — Mecmuamıza 20 abone kazandıran mektubunuza ilişik isim listesini aldık. Göndermek lütfünda bulunduğunuz isimler Ağustos ayından itibaren mecmuamıza abone kaydedildiler. Abone numaralarını zarfların üzerine yazdığımız için, ayrıca size bildirmiye lüzum görmedik. Adresinize bir adet «YENİ ÜMİT» mecmuası postalandı. Allâkanıza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Abdurrahman Er - ALMANYA* — İsimlerini bildirdiğiniz 10 işçi kardeşimiz de mecmuamıza abone kaydedildiler. Hizmetinde bize cesaret veriyor. OKU'nun Almanya'da çalışan Türk işçileri arasında yayılmasını istiyoruz. Bu yakınlığı da sizden bekliyoruz.

Sorularınızı cevaplandıralım :

Hanefî mezhebine göre, abdestli bir kimsenin bir kadının elini sıkmasıyla abdesti bozulmaz. Kadının gayrı müslim olması durumu değiştirmez.

Namaz hususunda titizlik göstermeniz bizi çok memnun etti. Namazı cemaatla kılamıyorsanız, istirahat anında kılarsınız. Mühim bir sebep yokken namazı kazaya bırakmamalıdır. Selâm ve başarılar...

★ *S. A. Güler - KIZILTEPE* — Gönderdiğiniz 22 abone kaydedildi. Kızıltepenin imanlı insanlarının mecmuamıza gösterdikleri alâka karşısında heyecan duymamak elden gelmiyor. Gösterdiğiniz alâkaya candan teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Burhan Tanrıverdi - BALIKESİR* — Adreslerini lütfettiğiniz 8 kardeşimizin abone işlemleri yapıldı ve 42. sayıdan itibaren kendilerine mecmua gönderildi. Hizmetinizi şükranla kaydeder, sevgi dolu hislerle selâmlarız...

★ *S. Mehmet Kökeri - LADİK* — Gönderdiğiniz abone bedeli 11 lira tarafımızdan alınmıştır. Başarı dileklerimize aynen mukabele eder, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Ahmet Oruç - BALIKESİR* — Mektubunuzda işaret ettiğiniz gibi, mecmuamızın yıllık abone bedeli 11 liradır ve peşin ödenmektedir. Adresinize ayrıca mektup yazılmıştır. Allâkanızın devamını bekler, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Hatim Kılıçyo — Münakaşa ettiğiniz gabis hakkında malûmat edinmek için: «Öner ve Yücel Dâvası» isimli eseri okumanızı tavsiye ederiz. Selâmlar...*

★ *S. Mehmet Şeker - İZMİR* — Şehrimizde Komünizmle Mücadele Derneğinin şubesi açılmış ve çalışmalarına başlamıştır. Komünizmle mücadele etmek her Türk milliyetçisinin en başta gelen vazifesidir. Mecmuamızın bu konuda sessiz kalmadığı dikkatinizden kaçmamıştır. Yeni yazılarımızı bekler, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Fehri Alkış - Hasan Aslan - BESNİ* — Öğrenek hakretinize bizi son derece memnun etti. Dinî ve millî neşriyat sizin gibi uyanık kardeşlerimiz sayesinde inkişaf edecektir. Temsil ettiğiniz zümreler, topyekûn aynı imanı ve mefkûreye kavuştukları zaman Türkiye kurtulacaktır. Allah hizmetinizi kabul etsin. Selâmlar...

★ *S. Hasan Ali - AYDIN* — Şöhret mecmuasının mevcut sayılarından istediklerinize gönderildi. Ayrıca yazdığınız kitaplar bizde mevcut olmadığı için, durum İstanbul'daki İrfan Yayınevi'ne bildirildi. Orası kitapları size gönderecek. Bundan böyle istediğiniz kitabı mezkûr yayınevinden temin edebilirsiniz. Selâmlar...

★ *S. Durmuş Kocamaz - ÇİNE* — Gönderdiğiniz 10 abone kaydedildi. Allâkanıza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Harun Kalkan - İZMİT* — Çalışmalarınızı tebrik eder, kurduğunuz derneğe başarılar dileriz. Mecmuamızın kolleksiyonu derneğinize hediye edilmiştir. Selâmlar...

★ *S. Mehmet Küçükterzi - ATÇA* — Bu zamana kadar olan borcunuz 16 liradır. Bir senelik daha yenilerseniz 27 lira göndermeniz icap ediyor. Selâmlar...

★ *S. Murat Nizam - SÖKE* — İmam-Hatip Okullarının parasız yatılı kısmı var. İlkokul mezunlarını parasız yatılı kısma imtihanla alırlar. Bu okullar yedi senedir. Mezunları Yüksek İslâm Enstitüsüne devam ederler. Çocuğunuzu vermek istiyorsanız önümüzdeki yıl müracaat edersiniz. Selâmlar...

İslâmın İlk Emri
O K U
Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti
adına :
Mustafa ATEŞ
Yazı İşleri Müdürü :
Süleyman ÖZKAFA
İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği: Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K. 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 11 T.L. Altı Aylık: 5.5 TL.
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmed Said Matbaası — İSTANBUL
Basıldığı tarih : 3.9.1965

Başak ve başak tarlası Anadolu köylüsünün ömrü boyunca hayat yoldaşı ve kaderidir.

FİATI: 1 LİRA

İslâmın İlk Emri

Oku

Dini
İçtimaî
Edebî
Aylık mecmu

NUR ZULMETİ BOĞACAK, YENİ NESİL DOĞACAK.

Ekim : 1965 Cemaziyelâhir : 1384

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- Nur Zulmeti Boğacak Yeni Nesil Doğacak — **Süleyman ÖZKAFA**
- Bahtiyar Anne Hz. Âmine — **Ahmet GÖZÜKARA**
- Diyanet Dairesinde Dönen Dolaplar
- Ulûm'ul Hadîs — **Hayreddin KARAMAN**
- İslâm Dünyasındaki Düşüncelere Açılan Pencere — **Kemal KUŞCU**
- Kâ'be Yolları — **Ömer KİRAZOĞLU**
- Türkiye ve Dertlerimiz — **Mustafa YAZGAN**
- Mukaddes Topraklar — **Ö. K.**
- Tunus'tan İzlenimler — **Mehmet MAKSUDOĞLU**
- Kahramanlar Kahramanı Hz. Ebû Bekir — **Ergun GÖZE**
- Şemseddin'i Sami — **Veli ERTAN**
- İbret — **Hüsnü DİKEÇLİGİL**
- İman ve Ölüm — **Ali Ulvi KURUCU**
- Pakistanlı Büyük Şâir İkbâl'in İslâm Rönesansına Hizmeti — **Abdulhamid SIDDİKİ**
- Kur'ân'a Göre Sağcılar ve Solcular Kimlerdir? — **Ali OFLUOĞLU**
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Haberler
- Şiirler
- Okuyucularla Başbaşa

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Birleşmiş Milletlerin barışçı yollardan bir türlü halledemediği Keşmir anlaşmazlığı, dost ve kardeş Pakistan hükümeti ile Hindistan hükümeti arasında, silâhlı bir çarpışmaya yol açtı. Müslüman Pakistan hükümetinin bu zamana kadar meseleyi medeni ve beynelmilel hukuk kaidelerine uygun olarak halletmek için sarfettiği gayret, Hindistan'ın barbar tutumu karşısında hatrı geciktirmeden başka bir işe yaramadı.

Birleşmiş Milletler Teşkilâtının Keşmirle ilgili kararlarını benimsemiyen, Dünya sulhünün korunması için yapılan antlaşmalara saygı duymayan Hindistan, meseleyi kaba kuvvetle halletme yolunu seçmekle istilâcı emeller peşinde koştuğunu isbat etti. Buyruğu altında yaşama talihsizliğine düşen müslümanları ve hususiyle Keşmir halkına yaptığı zulüm yetmiyormuş gibi, 400 milyon insan kalabalığına güvenerek bütün vahşetiyle Pakistan üzerine çullandı.

1947 yılına kadar kader birliği yapan Pakistanla Hindistan arasında başlıyan ve tarihe KEŞMİR savaşı olarak geçecek olan silâhlı mücadele, harb gücünün teknik sür'atine uygun olarak kısa zamanda her iki memleketin diğer bölgelerine de sıçradı. Pakistanı ilk anda mağlûp edeceğini ve KEŞMİR'e ait gayrı insani isteklerini kabul ettireceğini zanneden Hindistan, yaptığı saldırılarda çok ağır kayıplar vererek geri çekilmek mecburiyetinde bırakıldı.

İkinci Dünya Savaşından sonra en kanlı çarpışma olan KEŞMİR savaşının teknik seyri üzerinde durmıyacağız. İşin bu tarafını günlük gazetelere ve ajanslara bırakarak, biz, ehemmiyetine binâen bazı noktalara işaret etmekle iktifa edeceğiz:

Kardeş Pakistan hükümeti, Türkiye, İran, İngiltere ve müşahid olarak Amerikanın da dahil bulunduğu CENTO'nun sadık bir üyesidir. Türkiye ile İran'ın tecavüze uğrayan Pakistan'ın yardımına koşmaları ve meseleyi barış yoluyla halletmek için çaba göstermeleri karşısında, diğer iki memleketin sessiz kalmaları, her şeyden önce, üye devletler arasında yapılan sözleşmenin ruhuna aykırıdır. Buradaki hakikati soğuk olmasına rağmen görmemezlikten gelmeyiz. Milletleri birbirine bağlıyan, karşılıklı saygıya, sevgiye sevkeden dış plânda yapılan antlaşmalardan daha ziyade, ruh plânında çekilecek din birliği, kültür birliği, tarih birliği ve kader birliğidir. Komünizm tehdidini durdurduğumiz zaman, Türkiye ile İran'ı Pakistan'a yardıma zorlıyan kuvvet, Amerika ve İngiliz hükümetleri tarafından işlemez hale getirilen CENTO antlaşmasının âmir hükümlerinden daha ziyade, her üç devletin de ortak inanca sahip oluşudur.

Kendi kendimize bir soru soralım. Bu vaziyet karşısında Türkiyenin dış politikasında mühim bir değişiklik yapması ve Müslüman milletlerle olan işbirliğini her sahada sıklaştırması gerekmez mi? Gelişen ve kutuplaşan dünya şartları bizi bu soruya «evet» demek mecburiyetinde bırakıyor. Kıbrıs meselesi kimsenin de olsa bizi bu yola ve anlayışa sevketti. Yine başta Amerika ve İngiltere olmak üzere Hıristiyan dünya KIBRIS üzerindeki tezimizi ve tarihi hakkımızı sabote ederken Türkiye en samimi dostlarını ön plânda Pakistan olmak üzere İslâm âleminde buldu.

Dikkat edilirse KIBRIS bir Türk meselesi değildir. FİLİSTİN bir Arap meselesi değildir. KEŞMİR bir Pakistan meselesi değildir. Bunların hepsi zahiren iki memleket arasında meydana gelmiş birer ihtilâf gibi görünürse de, gerçekte haçlı zihniyetinden kurtulamıyan Hıristiyan dünyası ile İslâm dünyası arasında hayat var olduğu müddetçe devam edecek politik savaşın küçük parçalarıdır.

Pakistan milleti, en buhranlı günlerde Türkiyenin yardımına koşmuş, İstiklâl savaşında Hintli müslümanlar düşmana karşı Türk mücahitleriyle omuz omuza döğüşmüştür. Kıbrıs meselesinde, Birleşmiş Milletlerdeki müzakerelerde, Türk görüşünü desteklediğini ve Kıbrıs davasında Türkiyenin haklı olduğunu dünyaya mertçe ilân etmiştir. Şimdi de Türk milleti her şeyiyle Pakistan'ın yanında ve yardımındadır. Yüzlerce Türk gönüllüsü KEŞMİR'de, intikam hırsıyla gözleri dönmüş Hint sürülerine karşı savaşmak istediklerini Pakistan sefaretine haber vermiştir. M.T.T.B. İstanbul'da düzenlediği mitingte Hindistan'ın tecavüzünü protesto etmiş ve Türk gençliğinin haklı davasında Pakistan'ı desteklediğini dünya kamu oyuna açıklamıştır.

Herkes KEŞMİR savaşının ne zaman sona ereceğine dair tahminler yürütüyor. Bazıları Pakistanla Hindistanın harb gücüne göre savaşın üç ay sonra mecburen sona ereceğini iddia ediyor. Çünkü üç ay sonra taraflarda vasıtaları harekete geçirmek için kullanılarak akaryakıt kalmıyacak diyorlar. Bu tahmin doğru olabilir.

(Devamı 27. sayfada)

İSLÂMIN İLK EMRİ
OKU
DİNİ İÇTİMAİ EDEBİ AYLIK MECMUA

Sayı : 50 ★ Cilt : 5 ★ Yıl : 5 ★ Ekim 1965

NUR ZULMETİ BOĞACAK
Yeni Nesil Doğacak

Süleyman ÖZKAFA

İslâmiyet öyle bir nur ki; O, zaman ve mekânla mukayyed olmaksızın her devrede ve her yerde ve her çeşit insanın kalbinde şimşekler çaktırıyor, yeni doğuşlar husule getiriyor. Kongo'nun ortasındaki 130 cm. boyundaki bir zenciden, bir saniyede bir şehrin her şeyini fosil haline getirebilen bir atomun bulucusunu da en mükemmel tatmin edebiliyor. Yaratılmışların tek önderine indirilen o sonsuz Nur, bir insan ömrü içerisinde, dalga dalga Beytullah'tan Kısraların saraylarına, Atlas'ın mavi sularına ulaşmamış mıydı? O Nur'u söndürmek için gelenler, zulmetten arınmış olarak dönüyorlardı... Yüce yoluyu yolundan vazgeçirmek için gelen dönüşte şöyle söylüyordu :

«— Bu öyle bir söz ki denizlerin diplerinde, göklerde, hercümerçler meydana getirebilir...»

Nur şûalarının yayılmasına mâni olmak için her teşebbüse girişen müşrikler, teşebbüslerinin fayda vermediğini, bilâkis her geçen gün cancığer çocuklarının, yakınlarının kendilerinden yarıldıklarını acı acı görüyorlardı. İşkenceler, parçalamalar fayda temin etmiyor; Allah bir, Allah bir... aşkı başka kalbleri de yakıp tutuşturuyordu. Onların buldukları en son çare şu olmuştu: «Bu sesi gözlerden, gönüllerden ırak etmek...» Fakat bilmiyorlardı ki bu pınar setlenemez... Dalga dalga yayılışlar ve Atlas'ın mavi suları ve bir gazinin hançerini yere saplıyarak teessür dolu seslenişi :

«İlâhi şahidimsin. Eğer azmimin önüne şu sonsuz deniz tesadüf etmeseydi senin ismi Celâlini daha ilerlere götürürdüm!»

Asırlarca devam eden fetihler... Allah yolunda zafere gidenlerin uğultuları... Malazgirtte kılıç şakırdıları... Zulmetle kaplı Anadolu topraklarında kucak kucak îman saçarak ilerliyen, atlılar, akıncılar... Veliler, türbeler, gaziler... İstanbul surları, Budin yolları... Hep aynı gaye, yüce mefkûre... içindi...

1300 sene sonra taşı, toprağı îmanla şehid kanıyla yoğrulmuş Anadolu topraklarındayız; taze bir zaferin sonunda yorgun, rehavet ve zafiyet halinde... Dünün Ebû-Cehl'i hortlamış şekliyle karşımızda. Dünkü, O sesi gözlerden, gönüllerden uzak etmek için nasıl çalışmışsa, bugünün Ebû-Cehl'i de aynı şekilde çalışmakta: Gazetelere Allah isminin geçmemesi için, emirler yazmakta, gençliğin kafasından O ulvi ismi silmek için her çareye başvurmakta. Dün Peygamberler peygamberine, şâhir,

(Devamı 22. sayfada)

Bahtiyar Anne Hazreti Âmine

Ahmet GÖZÜKARA

Cenab-ı Âmine (R. Anha) kâinatın efendisi, iki cihan güneşi Peygamber Efendimiz (S.A.V.) Hazretlerinin anneleridir.

Kureyş kabilesi reislerinden, Kilab oğlu, Zühre oğlu, Abdi Menaf oğlu Veheb'in kızıdır.

Anneleri: Kilab oğlu, Kusay oğlu, Abduddar oğlu, Osman oğlu, Abdul-uzzanın kızı «BERRE» dir.

Cenab-ı Âmine validemiz, baba cihetinden üç batın yukarıda, anne neslinden dört batın geridek, peygamber efendimizin baba tarafından büyük dedesi olan «Kilab» da birleşirler.

Hazreti Âmine (R. Anha) Kureyş kabilesi kadınları içinde, haseb ve neseb itibariyle olduğu kadar da ahlâk, fazilet, edeb ve endamıyla eşine rastlanmayan müstesna bir kadındı.

Peygamber Efendimizin dedesi «Abdulmuttalib» haseb ve neseb itibariyle şerefli bir zat olduğu kadar da gösterişli, nur yüzlü bir insandı. Oğlu Abdullah da aynı soydan geldiği için babasının küçük bir nümunesi idi. Bir erkeğin Arab geleneğinde şeref tacı kabul edilen her türlü meziyete sahipti. Dürüst, beşüş bir çehre ile, herkesin gönlünü alan bir insan oluşu kavranmine onu çok sevdirmişti. Hazreti Muhammed (S.A.V.) Efendimizin onun sulbünden geleceğine işaretle Allah tarafından alınlarında dedelerinden intikal edegelen ilâhi bir nur bulunduğundan Kureyş kadını içinde Ömün eşsiz güzelliğine vurularak evlenme arzusunda bulunanlar çoktu. Hattâ Kureyş kızlarından bir tanesi Hz. Abdullaha aşık olmuş, haram teklifinde bulunmuştu. Hz. Abdullah namus ve fazilетinin verdiği bir olgunlukla şu manadaki şiiri söyleyerek teklifini reddetti.

«Ehli ırz ve şerefe göre ölüm, haramı nisbetle daha ehvendir. Ölürüm haramı işlemem...»

Her bakımdan birbirine mütenasip bulunan Hz. Abdullah ile Cenab-ı Amine idi. Peygamber Efendimizin dedesi Abdulmuttalib, Âmineyi oğlu Abdullah'a, kendilerine de Âminenin amcazadesi «Hale» yi nikâh ettiler.

Bu şerefli izdivaç, edep ve hava nümunesi müstesna Âmineye nasip oldu. İzdivaç vukuundan sonra Hazreti Abdullahtaki o ilâhi nur, O'na intikal etti. Yeryüzünü ve gökyüzünü nuru mübiniyle aydınlatan, beşeriyyetin yeğâne kurtarıcısı olan Hz. Fahri Kainat (S.A.V.) Efendimize on dört yaşlarında hamile kaldı. Bir rivayete göre iki, diğer rivayete göre sekiz aylık hamile iken Hz. Abdullah yirmi beş yaşlarında oldığu halde Medinede vefat etti. Zevcinin kaybı üzerine Cenab-ı Âmine o gün şu manada bir şiir söyleyerek, kocasına karşı bağlılığın ve sevginin son misalini vermiş oldu:

«Batha-i Mekkee (1) Haşim oğullarından boş kaldı. Haşimiler içinde onun yerini dolduracak olan yoktur. O evinden beyaz örtüler içinde çıkarak kabre gitti. Ölümün davetine isabet etti. Fakat ölüm, onun yerine bir misilini bırakmadı... Mübarek cesetleri götürülürken görülmedik bir izdiham içinde onun dost ve arkadaşları tabutu elden ele kapışıyorlardı. Ecel onu pek çabuk götürdü. Bütün insanlar ona ağladılar, nasıl

(1) Kubeys dağı ile Ahmer dağı arasıdır.

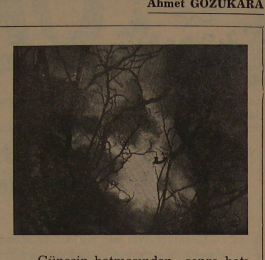

Güneşin batmasından sonra batı ufkunda görünen kızıllığa ve her şeyi kaplayıp örten geceye ve dolunaya yemin ederim ki; ey insan sen şiddette birbirine mutabık halden hale tahvil olunursun. (Yani hastalıktan ölüme, ölümden haşre, oradan da cennet veya cehenneme tahvil olunursun.)

Süretül İnşikak

ağlamasınlar ki atâsı çok, keremi bol, rahim bir zat idi...»

Peygamber Efendimiz Rabiul Evvel ayının on ikinci pazartesi gecesi Rahm-i mâderden dünyaya geldiler. Bu dünyaya gelişlerinde çok büyük alâmetler oldu.

Bu hâdiseyi Süleyman Çelebi Hazretleri Mevlidi Nebisinde ne güzel ifade etmişlerdir :

Âmine Hatun Muhammed anesi
Ol sadefteki doğdu, ol dürdanesi
. . . . . .
Ol Rabiül evvel ayın nicesi
On ikinci gece isneyn gecesi
Ol gece kim doğdu ol hayrul beşer
Anesi anda neler gördü neler.

Hazreti Muhammed (S.A.V.) altı sene anne şefkati gördü. Vaktaki o ilâhi yavru altı yaşına geldi. Âmine validemizin Medinede akrabaları vardı. Hem onlarla görüşmek, hem de zevci Hazreti Abdullahın mezarını ziyaret etmek maksadıyla, Hz. Muhammed (S.A.V.) Efendimizi alarak Mekkeden çıktılar. Sıkıcı bir çöl yolculuğundan sonra Medineye vardılar. Dayılarının yanında bir ay kadar misafir kaldılar. Hazreti Âmine oğluna babasının mezarını ziyaret ettirdi. O nur

DÖNEN DOLAPLAR

Son günlerde kısmen basına intikal etmiş bulunan Diyanet İşleri Başkanlığı Teşkilât Kanunu ile ilgili yeni tayinler hakkında aşağıdaki görüşlerimizin basın yolu ile efkâr-ı umumiyeye arzedilmesi 140 derneği ve bu derneklere bağlı 60 bin din adamını temsil eden Federasyonlarımız ve Derneklerimiz için bir zaruret halini almıştır.

Şöyle ki:

1) Yıllardır mağdur edilmiş teşkilâtımızın sabırsızlıkla beklediği «DİYANET İŞLERİ KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDAKİ KANUN» yürürlüğe girdi bir ay kadar olmasına rağmen maalesef herhangi bir işlem yapılmamış kanunun âcil hükümleri tatbik edilmemiştir. Kanunun verdiği haklara mensuplarımızın hâlâ kavuşturulmamış olması teşkilâtımızdaki huzursuzlukları günden güne arttırmakta her gün yüzlerce telefon, telgraf ve mektupla Federasyonlarımızdan kanunun tatbikatı ile ilgili bilgi istenmektedir.

2) Kanunun gereği sür'atli yeni tâyinlere gidilmesi ve teşkilât mensuplarının intibaklarının âcilen yapılması gerekirken, bu ay sonunda da görevliler açıktan maaş alacaklar ve Cumhuriyet tarihinde görülmemiş acıklı bir durum meydana edecektir. Asıl Türk milletinin yıllardır beklediği Türkiye Büyük Millet Meclisinin büyük bir itina ile hazırlayıp milletimizin ve teşkilâtımızın hizmetine tahsis ettiği bu kanun muattal hale getirilmek istenmekte ve yeni bir anlaşuyla mevcut teşhizi gereken merkez teşkilâtının kurulması önlenmektedir.

3) Bu önleyici kuvvetlerin başında yıllardır Diyanet İşleri Başkanlığının yönetici kadrosunda bulundukları halde hiç bir iş yapamamış milletimizin bu kuruluştan beklediği büyük hizmetleri ifa edememiş üstelik tatbikatlarına gerek kendilerine bağlı olan teşkilât mensuplarının ve gerekse halkımızın yüzde yüz itimatsızlığını kazanmış bulunanlar görünmektedir. Emirlerine tahsis edilen 500 kadroyu tevziden bile âciz olan ve yeni kanunun teshil ettiği niteliklere sahip bulunmayan bu zevat, mevkilerini terke mecbur kalmadıkları halde mecburi izinde bulunan Diyanet İşleri Başkanı Tevfik Gerçeker'in başkanlığında ve başkanlık makamında mahdut kişilerle gizli toplantılar yapmakta ve yeni kanunu sabote çarelerini aramaktadırlar. Yeni makamlara tâyini düşünülen kanunun emrettiği nitelikleri taşıyan İlâhiyat Fakültesi ve Yüksek İslâm Enstitüsü mezunu müsbet ve manevi bilgilerle mücehhez dinamik ruhlu Diyanet İşleri konusunda ehliyetli bugüne kadar yaptıkları hizmetle aldıkları sicilleriyle temiz ve seçkin kimseler gecelik ve sevdalık ithamları yağdırmaktadırlar. Bu tip yersiz ithamlarla dolu kararların bâzı senatör tahsil (temelli) senatör ve milletvekilleri kanalı ile Devlet Başkanı ve Başbakana ulaştırmak imkânlarını bulmak devlet mekanizmasını baskı altında tutmak istemekte, bu üst makamları yanlış yollara sevketmektedir. Bu bildirinin kaleme alındığı günde dahi, izinli başkanın başkanlığında ve başkanlık makamında sabahın erken saatlerinde başlayan ve aralıksız devam eden bir toplantıyı tesbit etmiş bulunuyoruz.

4) Adaletleri mahdut olan bu zevatın hâlen işgal ettikleri makamlarla uzaktan veya yakından ilgileri asla yoktur. Hasbelkader bu makamlara getirilmiş kimselerdir. Yeni kuruluş kanunu ise, umumi efkâr ve teşkilâtımızca istenilmeyen bu ilgisiz ve bilgisiz zevatın lâyık olmadıkları makamlardaki hâkimiyetlerine son verecektir. Yıllardır bu makamları muhafaza edenlerin yukarıda belirttiğimiz kanunsuz davranış ve direnişleri yukarıda belirttiğimiz huzursuzluğu günden güne şiddetlendirmektedir.

5) Yanlış yollara itildiklerine kani bulunduğumuz yeni koalisyonun tarafsız başı sayın Başbakanımıza durumu anlatmak için günlerdir imkân aradık. Teşkilâtımıza bağlı muhtelif illerden gelen temsilcilerin refakatinde kendisine durumun gerçek yönünü ve mağduriyetimizin sebeplerini anlatmak istedik. Bugüne kadar maalesef kabul edilmedik.

Federasyonlarımızın ve Derneklerimizin gerçek kanaatini ve dileğini basın yoluyla milletimize arzediyoruz:

a) Yeni Teşkilât Kanunu lafzına ve ruhuna uygun olarak en kısa zamanda tatbik mevkiine konulmalıdır,

b) İlâhiyat Fakültesi Yüksek İslâm Enstitüsü mezunu ve meslekten yetişmiş ehliyetli kimselerle Diyanet İşleri Başkanlığı merkez teşkilâtı teçhiz edilerek bu kuruluş arzu edilen, şahsiyete kavuşturulmalıdır.

c) Bugüne kadarki başarısız çalışmalarıyle, Müslüman halkın ve teşkilât mensuplarının itimadını kaybetmiş olan merkez teşkilâtının üst kademeleri, durumlarına en uygun başka görevlere nakledilmelidir.

d) Sayın Başbakanımızın objektif bir hükme varabilmesi için makam emdişesi içinde her çareye başvuranların yerine, bünyesinde 140 derneği toplayan teşekküllerimizin sesini dinlemesi gereklidir.

Tutum ve davranışlarıyle kanunu sabote eden, Diyanet İşleri Başkanlığını bugünkü çıkmaza sürükleyen, alt kademeleri yıllardır küçük görüp tahkir edenleri şiddetle protesto ederiz. Bu şahıslar ne kadar ciddi gösterseler, iftira ve isnatta bulunsalar, üst makamları yanlış yollara sevketme metodunu deneseler de emellerinin gerçekleşmeyeceğini Diyanet İşleri Başkanlığının samimi ve ehliyetli kimselere kavuşarak yeniden itimat ve itibarını kazanacağını Müslüman halkımıza ve muhterem meslektaşlarımıza duyurur ve itidal tavsiye ederiz. (8.9.1965)

Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyetleri Federasyonu Başkanı
M. Ali Aldur

Türkiye Hayrat Hademeleri Yardımlaşma Dernekleri Federasyonu Başkanı Mustafa Mâden

İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü Mezunları Cemiyeti adına
Bekir Topaloğlu

yavru ilk defa kendinde bir boşluğun olduğunu ve babadan yetim kaldığını hissetti. Bu seyahat çok tesir etti. Gönlünde hiç unutulmayacak bir iz bıraktı. Artık Mekkeye dönme zamanı gelmişti. Âmine oğlu Hz. Muhammed (S.A.V.) ve bir de hizmetçileri Ümmü Eymen olduğu halde Mekke yolunu tuttular. Medine'nin yirmi üç mil güneyinde «EBVA» köyüne gelmişlerdi. O akşam burada kaldılar. O gece Âmine validemiz şiddetli bir hastalığa tutuldu. Üzerinde altı senedir anne şefkati ile titrediği yavrusundan ayrılacağını hisseden müşfik anne O nur çocuğuna bakarak şu sözleri söyledi :

«كل حي ميت وكل جديد بال وكل كبير يفنى وأنا ميتة وذكري باق وقد تركت خيراً وولدت طهراً»

«Herkes ölecek, her yeni eskiyecek, her şey yok olacak, ben de öleceğim, fakat namım kalacaktır. Tertemiz bir evlât doğurdum, dünyaya büyük bir hayır bıraktım.» **diyerek yirmi beş yaşlarında olduğu halde hayata gözlerini kapadı, fakat namları baki kaldı.**

Sünnetin Rûhu

- IV -

Hayreddin KARAMAN

Bu ekzersiz devam ettikçe, hergün ahlâkı tembelliğimiz biraz daha azalacaktır.

Burada temrîn (alıştırma, ekzersiz) tâbirini kullanmamız — bunun tabiatı icabı — onu meydana getiren kuvvetin, yaptığı esnada şuur ve dikkate dayanmasını gerektirir.

Sünnetle amel — bu şuurlu ve dikkatli oluştan — otomatik hale geçtiği an, sünnet de, olgunlaştırıcı ve yetiştirici kıymetini tamamen kaybeder. Son asırlarda müslümanların durumu işte böyle olmuştur.

Hayatlarının her dakikası Rasûlullah (s.a.) inkine uyması için, ellerinden gelen her gayreti sarfeden sahâbiler ve onların tâbi'leri (yetiştirdikleri nesil) ise sünnete uyarken, hayatlarını Kur'ân-ı Kerîm'in rûhuna uygun hale getiren rehber bir iradeye — kendilerini teslîm etmenin tam anlayışı içinde idiler. İşte bu anlayışa bağlı olarak da, sünnetle amel (tatbik) alıştırmasından, imkânlarının son haddine kadar faydalanabildiler.

Onun açtığı yollarda müslümanlar, son asırlarda iyi yürüyemediyseler suç nizamda — sünnet düzeninde — değildir.

İhtimal ki sünnetle amel konusunda meydana gelen bu ihmalde en büyük ve geniş tesir, insandaki yapıcılık kuvvetine önem vermeyip zayıflatan ve ondaki bilgi (marifet, ilham) edinme kabiliyyetini de takviyede çok ileri giden İran tasavvufuna ait ve racidir.

Davetin başlangıcından beri sünnetle amel, isâm dininin asıl cüzlerinden biri olageldiğinden, mutasavvifler onu prensip olarak ortadan kaldıramamışlar, fakat, faal kuvvetini — ve böylece de bir dereceye kadar ondan umulan faydayı iptal etmişlerdir.

Böylece sünnet, mutasavvifler nazarında, plâtonik (remzî) kıymet taşıyan bir merasim haline geldi. Bu tasavvuf prensibi.

Fakihler (din âlimleri) ve sofulara gelince, bunlar nazarında da sünnet: bir takım kanunlar ve kaideler toplamıdır.

Müslümanların avam kısmına göre ise, herhangi bir mâna taşımayan, tesadüfî davranışlardan ibarettir.

Hernekadar müslümanlar, Kur'ân-ı Kerîm'in öğrettiklerinden ve Rasûllulah (s.a.) in sünnetiyle onların tefsirinden faydalanmak hususunda kusur işlemişlerse de, Kur'ân esaslarının dayandığı görüş ve bu esasların sünnetle olan tefsiri hâlâ sağlam olarak ortadadır. Tekrar sünnetle amele dönüş için hiçbir engel yoktur.

HADİS RÂVİLERİ (Tâbiûn):

3-Hasen'ül-Basrî

- II -

Hakkındaki şehadetler :

El-Verrâk: «Cübbir b. Zeyd Basralıların tek adamı idi. Hasan ortaya çıkınca öyle bir insan olarak geldi ki sanki — daha önce — âhirette idi ve görüp müşahede ettiğini naklediyordu.»

Katâde'nin dediği gibi Hasan, Bedir sahâbından vaatsız olarak hadis nakletmemiştir, Bazı muhaddislere göre Hz. Ali'den de hadis işitmemiştir. İbn'ül-Ebi-Hâtim'e göre, Cündüb, Âişe, İmrân b. Husayn ve Ebû-Hüreyre (r. anhum) dan da hadis işitmemiştir. Bu sebeple İbn'ül Sa'd onun hakkında şöyle demiştir: «El-Hasen'ül-Basrî âlim, geniş kültürlü, kıymetli, fakir, güvenilir, ibâdet ve ubûdiyyete müdâvim bir zât idi. Güzel söz söylerdi ve yakışıklı idi. Naklettiği hadîslerden tam senedini verdikleri ve işittiği kimselerden nakletliklerı sağlamdır. İrsâl ettikleri — sahâbiyi vesya bir başka râviyi atlayarak rivayet ettikleri — ise sağlam değildir.

Zehebî:

Hasan tedlîsçidir. (Bazı râvilerin açık isimlerini vermez.) Ulaşıp görüşmediği kimselerden nakletliklerine güvenilemez. Bazan görüştüklerinin de açık isimlerini vermez. Fakat bu sût hâfız, allâme, ilim denizlerinden biri, anlayışı, yüce ruhlu, eşsiz, va'z ve nasîhatı müessir, her türlü iyilikte başta gelen bir kişidir.»

El-Hasen'ül-Basrî yüz yirmi sahâbe görmek şerefine nail olmuştur. Defalarca haccetmiş, Ömer b. Abdilaziz zamanında Basra kadılığını deruhte etmiş, sonra bu vazifeden istifa eylemiştir.

Mâlik b. Dînâr ondan sorar:

— Alim dünya sevdasına düşerse onun akıbet ve cezası ne olur?

— Kalbin ölümü!.. Alim dünyayı sevince âhiret ameliyle dünya menfaatinin peşine düşer. İşte o zaman ondan ilmin bereketleri göçüp gider, onda yalnız ilmin suretî kalır.

Hasen-i Basrî 110. hicrî yılda vefat etmiştir (r.h.)

Sonra sünnet, düşman tenkitçilerin iddia ettikleri gibi kaba, gösteriş meraklısı, sathî kimselerin değil, dikkat ve şuur, azim ve zekâ sahibi kişilerin işidir. Rasûlullah (s.a.) in sahâbileri, işte bu biçim insanlardı. Onların devamlı şuur ve dikkatleri, iç uyanıklıkları, herşeyde mes'üliyet duyguları — bütün bunlar — erişilmez kudretlerinin ve müthiş tarihi zaferlerinin sırlarıdır.

Buraya kadar anlatılanlar, sünnetin ferdi yönden önemidir.

İkincisi sünnetin, sosyal önem ve faydasıdır :

Şüphe yok ki, sosyal anlaşmazlıkların çogu, insanların karşılıklı olarak gaye ve maksadlarını yanlış anlamalarından doğar. Bu yanlış ve fena anlamanın sebebi de, sosyal aile ferdlerinin mizaç ve meyilleri arasındaki büyük farktır. Çünkü çeşitli mizaçlar insanı, türlü âdet ve davranışlara sevkeder. Bu âdetler, uzun yıllar devam ederek mümarese (alışkanlık) ile kuvvetlenince, ferdler arasında birer sınır ve engel halini alırlar. Fakat, mizaçlar ve âdetler birleşir ve uzlaşırlarsa durum da aksine olur. Bütün hayatlarında ayni (muayyen) âdetler edinen kimselerin, ekseriyetle karşılıklı münasebetleri sevgi ve şefkat esasına dayanır, ruhlarında birbirleriyle anlaşma kabiliyyeti bulunur.

İşte bu sebeple — insanların ferd ve cemiyet halinde faydalarına büyük önem veren İslâm dini, — cemiyet ailesinin ferdlerini; muntazam bir metodla ve bizzat, — içtimai ve iktisadi durumları birbirine zıt bile olsa — âdet ve mizaçlarının benzer olmasına sevketmeyi esaslı noktalardan telâkki etmiştir.

Bununla beraber, iddia edilen mübalâğanın sünnette varlığı kabul edilse bile bu haliyle o, cemiyete büyük bir hizmet ifa etmektedir. Zira sünnet, cemiyeti sağlam ve müstakar bir şekilde muhafaza eder. Anlaşmazlık ve düşmanlıkların gelişmesini önler. Nitekim, arap cemiyetinde, adına «sosyal problem» dedikleri durum, bahsi geçen fena gelişme neticesi meydana gelmiştir.

Bu ve benzeri «sosyal problemler»; insanların bazı müessese (kurum) ve âdetlere, «eksik ve bunda binaen devamlı olarak tenkit ve değişmeye mahkûmdur» nazarıyla bakmaya başladıkları zaman doğarlar.

(Devamı var)

HADİSLERDEN BİR DEMET

(Cemâatle Namaz)

66 — Muâz b. Cebel (r.a.) den, şöyle anlattı:

Bir sabah, Rasûllulah (s.a.) sabah namazını bize kıldırmak için o kadar geç çıktı ki güneşi görecek gibi yaklaştık. Nihayet acele ile çıktı, namaz için kamet getirildi, peygamberimiz (s.a.) namazı hafif tutarak kıldırdı. Namazı selâm vererek bitirince bize seslendi ve şöyle dedi: «Olduğunuz gibi saflarınızda durun.» Sonra bize döndü ve dedi ki: Dikkat ediniz, bu sabah beni size gelmekte geciktiren sebebi anlatacağım: Gece kalktım, abdest aldım, bana nasib olduğu kadar namaz kıldım, bu esnada uykum geldi ve daldım. Bir de ne göreyim, en güzel bir şekilde Rabbım'ın huzurundayım. Rabbım buyurdu:

— Yâ Muhammed!

— Buyur Rabbım, emriniydim!

— Yüce melek topluluğu (mele-i a'lâ) neyin münakaşa ve münâkeresini yapıyor?

— Bilmiyorum!

Rabbım bu soruyu üç defa tekrar etti. Sonra keffini (elinin içini) boyun köküme koyduğunu gördüm. Parmaklarının serinliğini göğsümde hissettim ve her şey önüme serildi, onların bilgisine kavuştum. Sonra Rabbım sordu:

— Mele-i a'lâ neyin münakaşasını yapıyor.

— Keffârâtın (günahlara karşı gelen, onları affettiren şeylerin).

— Onlar nedir?

— İyi işler için yönelip yürümek, namazlardan sonra (tefekkür, zikir, ilim... gibi şeyler için) câmilerde oturmak, zorluk zamanlarında da olsa abdesti tam almak...

— Daha neyin?

— Dile benden!

— .....?

— Şöyle de: «Allahım senden iyi işler yapmayı, kötü işleri terketmeyi, fakirleri sevmeyi, beni affetmeni, bana rahmet eylemeni dilerim. Bir topluluk için musîbet dilersen beni ona uğratmadan ölebildir. Senden, seni sevmeyi, seni seveni sevmeyi, senin sevgine yaklaştıran işi sevmeyi dilerim.

Râvî anlatmaya devamla Rasûllulah (s.a.) in, bunları anlattıktan sonra şöyle buyurduğunu söylüyor:

— Bütün bunlar şüphesiz gerçektir, bunları öğrenin ve başkalarına öğretin.

Tirmizi.

Mele-i a'lâ denen yüce melek topluluğunun gıpta ve heyecan içinde müzakere ettiği kıymetli amelleri bu hadîs-i şerîf kutsi bir üslûbla bize nakletmektedir.

Cenâb-ı Mevlâ, insanlarınkine benzer el ve parmak taşımaktan münezzehtir. Bu ve benzeri hadîslerle bazı âyetlerde geçen el, parmak, yüz... gibi tabirler bu maddi organları değil Cenâb-ı Mevlânın bu isimlerle anılan sıfatlarını gösterir. Nitekim Allah'ın ilim, işitmek, görmek, söylemek gibi de sıfatları vardır. Fakat bunların hiç biri insanlarınki gibi organlarla olmaz ve onlara benzemez. Yalnız isim ve kelime eşliği vardır, mana ve mahiyetse tamamen farklı; kulunki fânî ve yaratılmış, O'nunki ise ebedî ve kendisine yaraşır tarzda ezelîdir.

İslâm Dünyasındaki Düşüncelere Açılan Pencere

Farkında Olmadan İslâmdan Nasıl Uzaklaşıyoruz?

Kemal KUŞCU

İslâm bizatihi yalnız ruhani prensiplerden ibaret olsaydı ve pratik hareket kaidelerine bir müvazene unsuru bulunmasaydı, birbirine en aykırı tefsirlere yol açarak çeşitli iştimal (sosyal) — yahut gayri iştimal — (sosyal dışı) durumlara müncer olurdu.

Bu durumun tipik bir misali hıristiyanlıktır. İtikad ve ahlâkı telkin ile yetinip onları muayyen tasavvurlar (şemalar) haline getirmek zahmetine katlanmadığından, hıristiyan ahlâkıyatı ile en uzak bir ilgisi olmayan içtimaî-iktisadî işlerde bir refakat unsuru (faktörü) haline gelmiştir.

Fakat hıristiyanlığın aksine İslâm, harsî (kültürel), içtimaî ve iktisadî tertiplere uydurulabilen «ruhani bir tutum» la iktifa etmez, müminin pratik hayatında da kendi öz çerçevesinin kabul edilmesini ısrarla ister.

⁂

Şeriat denilen bu şemanın çatısı altında İslâmın kendisine mahsus terakki görüşleri, sosyal iyiliğin ve sosyal münasebetlerin örnekleri vardır.

Bu bakımdan diğer bir medeniyeten iktibas edilen fikirler ve hayat hakkındaki düşünceler bizim cemiyetimize hakim olduğu nisbetde İslâmi kendi cemiyetine şekil verme kudretinden mahrum eder; ve dışarıdan gelen bu gibi tesirlere gönül hoşluğu ile boyun eğdiğimiz nisbetde İslâmın bu fonksiyona hakiki bir iddiası olmadığını (diğer bir ifade ile: İslâmın böyle bir vazifeye selâhiyeti olmadığını) zımnen kabul etmiş oluyoruz.

Ve bu, bizim meselemizin özüdür. Biraderlerimizden ve hemşirelerimizden bir çoklarının, Garbın siyasi, iktisadî ve içtimaî şekillerini hemen taklid etmeye hazır oluşlarında, şu zımni itiraf mündemiç bulunuyor ki İslâmın cemiyete şekil verme konusunda bir kudreti olmağa hakiki bir iddiası yoktur.

Bu gayet tabiidir: Zira bir hükmenin, işlerini nasıl tanzim etmesi hakkındaki görüşleriniz, İslâmdan gayrı bir kaynakdan geliyorsa, siz İslâma, hayat plânınızı dikte edidrecek bir hak tanımamış olursunuz.

Bu durumda sizin İslâma en fazla verebileceğiniz şey (vakî'de modern müslüman topluluklarında en fazla verilebilecek şey) bir nevi ruhani müzik vermek olacakdır. Öyle bir müzik ki sizin — bir bakıma temamile gayri islâmi olan — gayretlerinize refakat edecek fakat hiç bir surelle ona müdahele edemiyecektir.

⁂

Böyle bir durum şüphe yok ki İslâmın temel kavramiyla çatışır, o kavram muayyen bir hayat programı değilse İslâm da hiç bir şey değildir. Şurada burada, hâdiselerin arka plânında «ruhani bir müzik» durumuna irca' edilir, ve hattı hareketimizi ve cemiyetimizin pratik şekillerini tayin etmek olan başdaki fonksiyonundan mahrum edilirse İslâm mânasız bir kelime olur.

Bu, onun (İslâmın) prensipleri hakkında en cüzi bir bilgiye sahip olan kimse için en çok sarih olan bir hakikatdir. Maamafih bu hakikat, modaya uygun tahsilleri dolayısıyla şimdiki müslüman cemiyetlerinde en fazla tesirleri ve sözleri duyulan aydınlarımız için o kadar sarih değil gibi görünüyor. Onlar akıl etmiyorlar ki, İslâm, cemiyetimizi şekillendirmek ve faaliyetlerimize veche vermek kabiliyetine göre ya ayakda duracak yahut yıkılacakdır.

Herkesin bildiği bu basit hakikati liderlerimizden bir çoğunun kabul etmeyişinden, şu veya bu müslüman memleket, kelimenin mutad mânasında nasıl ilerlerse ilerlesin, yahut müslüman kütlelerinde İslâmiyete hissi bir bağlılık hâlâ ne kadar mevcud olursa olsun İslâm medeniyeti (Şeriatin vaktile temelini teşkil ve rehberlik etdiği medeniyet) tamamiyle mevhum bir hale gelmektedir.

Zira, İslâm yakında taze hayat bulacaktır gibi tuhaf bir ümit içinde kendilerini avutmaya mecbur olan insanlardan hemen hemen hiç biri Şeriate (Şeriatin neyi istihdaf ettiği konusundaki görüşlerin son derece karışık oluşu keyfiyeti tamamiyle bir tarafa), geniş ölçüdeki neticeleriyle bugün yahut yarın için içtimaî-siyasi bir dâva nazeriyla bakmamaktadırlar.

İhtimal ki Abbasi devrinin yahut Endülüsün yahut Mogollar idaresindeki (zamanındaki) Hindistanın harsi mânâsına gelen İslâm harsinden gelişi güzel konuşuruz ve bu çeşitli hars ifadelerinin (Abbasi, Endülüs, Hindistan müslüman kültürü kasdediliyor) son merci olarak dayandığı Şeriatin sosyal ideolojisini nazarı itibara almayı unuturuz. İslâm medeniyetinin bu usül esasına (esas temeline), onu göremiyecek kadar tepeden bakmak ve aynı zamanda müslümanların Batı fikirlerine yönelmelerini, kendi harslerine ait bir canlanma gibi telâkki etmek ya ahmaklık yahut entellektüel bir namussuzluktur.

Hiç şüphe yok ki müslümanlar son zamanlarda, dün malik olmadıkları bilgi ve teknikle ilgili bir çok kolaylıklar elde etdiler, fakat bunu bahane ederek bir «İslâm Uyanması» ndan bahsetmek gülünç olmanın ta kendisidir. Herhalde hiç bir tek istisnası olmadan bütün bu yeni kolaylıklar Batı modelleri üzerine çerçevelenmişlerdir ve onlardan hiç birinin hedefi, İslâm ideallerine yaklaşmak değildir, onların hedefleri, daha ziyade Batının siyasi ve iktisadî teşkilâtının kavramlarına yaklaşmaktadır.

Sırf giyim yahut sosyal tavırlardaki sathi değişiklikleri yahut bankacılık gibi temel ekonomik yeniliklerî yahut Şeriatin yerine Avrupa kanunlarının ikamesini yahut Garbın sisteminin kabulünü nazarı itibara alacak olursak: Bu değişikliklerin her birinde İslâm medeniyetinin ananevi değerlerinin yerlerini, Garp medeniyetinin değerlerine terke doğru şaşmaz bir temayül — İslâm ile ilgili harsi (kültürel) şekil ve gayelerden dışarı kayma ve gayrı islâmî (hattâ ekseriya İslâma zıd) sosyal bir organizmin şekil ve gayelerine doğru büyük bir değişiklik görüyoruz.

«Doğru yolu bulmuş» farzedilen bu müslüman memleketlerinden birinde — Türkiyede — bu gidiş (yanlı usül), milletin hayatında müessir bir rol oynamak hakkı İslâma tanınmamak suretiyle pekiyi tahakkuk ettirildi; diğer memleketler de bu merhaleye süratle yaklaşmaktadır, bir diğerlerinde milliyetcilik istiyakı (temayülleri) perdesi altında yeni başlamaktadır, fakat aynı temayül, müslümanların yaşadukları her yerde göze çarpmaktadır.

Esas itibarıyla Türkiyede olup bitenle müslüman dünyasının geri kalan kısmında ne olup bitmekte olduğu arasında bir fark yoktur. Fark ancak derecededir, zira Şeriatin halâ kat'i olarak memleket kanunu tanındığı iki veya üç memleketde bile hakiki veya mevhum idari ve iktisadî her ilerleme, değişmez bir suretde daima ilgili Şeriat kanunlarının ihmali bahasına vaki olmaktadır.

⁂

Bu fikir zinciri içinde ananevi İslâm medeniyetinin, dünkü medeniyetimizin (yakın mazideki medeniyetimizin) İslâmın temel şartlarını sadakatle aksettirip ettirmediğini düşünmek saded haricidir, biliyoruz ki aksettirmiyordu.

İçimizden bir çokları simdiden anlamışlardır ki, son birkaç asır içinde hayatımız pek sathi olarak İslâmla ilgili idi ve yalnız bugünün müslüman cemiyeti değil, dünün müslüman cemiyeti de İslâmın temel şartlarının sadık bir aynası olmaktan uzak, birçok noktalarda hakikaten bu temel şartların canlı bir tezadı halinde idi.

Fakat (ve bu en mühim bir fakatdir) Kur'ân tarafından gösterilen yoldan ve Peygamber (s.a.) in örneğinden ne kadar inhiraf etmiş olursa olsun bu bizim olan kusurlu ve sevale yüz tutmuş medeniyetimiz, hiç olmazsa şekilen bize hayatımızda yol gösterecek unsurda İslâmın tekaddümünü (önde geldiğini tanıyordu) kabul ediyordu ve bu kabul bize hatâlarımızı düzeltmek ve İslâmın hakiki şemasına (tasavvurana, tertibine) dönmek için cehd-ü gayret sarfetmeye müsait bir platform veriyordu ve halâ da vermektedir.

Diğer taraftan bizim içtimaî ve siyasi fikirlerimizi, ctvar ve âdetlerimizi, gaye ve mefkürelerimizi (ideallerimizi) — hülâsa dünya görüşlerimizin hepsini — Batının dünya görüşüne tabi kılmak hususundaki temayül pek tabii olarak İslâmın hayatımızda ve harsimizde (kültürümüzde) yol gösteren ve şekil veren bir unsuru olabileceği fikrini uzaklaştırıyor; ve böylelikle müslüman topluluğu için, İslâmın ruhunu anlamada mazide yapılan hataları düzeltmeyi ve İslâm medeniyetinin yeniden hayata kavuşması yolundaki çalışmaları güçleştiriyor.

DENİZE DOĞRU

Yine sıcak dumanlar gibi denizlere taşıyor içim,
Yine tuz kokulu çiçekler ateş döküyor kıyılara.
Denizin aşkını duyalı mavi sunlar içindeyim.
Dallarımı uzatıyorum yine özledigim bahara.

Göklerde yıkanmış bulutlar, enginde yıkanmış köpükler,
Balıkların deniz dolusu aydınlığı, martı sesleri,
Gemilere ışıktan şarkılar söyliyen uzak bir fener,
«Haydi güle güle gitl» demeli bana bir akşam üzeri.

Serin göğsünde kumların ateşini söndürür dalgalar,
Denizin mavisi dolaşır kıyıların damarlarında,
Dost eli gibi uzatır iskelesini gemiye kadar,
Çam kokulu sisler içinde, dumanlar içinde bir ada.

Kızıl derili akşamlar! Zenci geceler! Çinli sabahlar!
Yine lodos uğultuları doğünür mü pencerenizde?
Ruhtuma denizin bir kara sevdalısı oturmuş ağlar,
Büyük limanlara kalkan gemiler uzaklaşır denizde.

İs kokulu tekneler, katran soluklu bacalar görünür,
Yücelerde başı dönmüş direkler uzanır bulutlara.
Karadan kopmuşum bir kerre, denizde geçmeli bu ömür,
Benim sonsuzluğum sığar mı şehir denen bu dört duvara!

Abdullah Öztemiz HACITAHİROĞLU

Pakistan - Hindistan anlaşmazlığının başlangıç ve sebeplerini bütün teferruatıyla, ayrıca siyâsilerimiz için islâmî ölçüleri

İSLÂMDA SİYÂSÎ DÜŞÜNCE VE

İDARE 'de bulabilirsiniz.

Fiatı: 7,5 Lira, Lüks ciltlisi: 12,5 Liradır.

İRFAN YAYINEVİ
P.K.: 65 — Bayezit - İst.

— II —

HAC YOLUNA UÇUŞ

Ömer KİRAZOĞLU
İst. Y. İslâm Enst. İslâm San'at Tarihi Muallimi
Y. Müh., Mimar

Yeşilköy Hava Alanı'ndan tayyâre tam saat onda kalkacak, muameleler tamam. T.C. KOD, F: 27 tayyaresine biniyoruz.. Resimler, filimler çekenler var. Yine düâlar, selâmlar, musâfahalar, göz yaşları ile vedâlar...

« بسم الله مجريها ومرساها ان ربى لغفور رحيم ! »

Deyip sağ ayağımızla uçağa atladık.. Yerleştik, elhamdülillâh... Pervâneler dönüyor... Kemerler bağlandı, kalkıyoruz.

سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر
ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم .
الله اكبر الله اكبر لا اله الا الله والله اكبر
الله اكبر ولله الحمد . سلام ، سلام ، سلام
سلام قولاً من رب الرحيم .

Kalktık, uçuyoruz... Tekbir (1), tahmid (2), tesbih (3), tehlil (4), tasliye (5) ye devam ediyoruz. Fâtiha ve âyetel kürsî okuyoruz...

Bulutlar üstünde seyr... Rahat bir yolculuk. Birbuçuk saat sonra Ankara'ya indik. Saat 11.30, diğer bir uçağa aktarma yapıldı.

T.C.-TON uçağındayız, saat 12 de tekrar havalandık. 4500 metre yüksekte uçarak 1,5 saat sonra Adana'ya vardık. Saat 13.30.

Kayseri'den annem, Adana'dan, akrabâdan H. Mehmet Öztürk bey ve Dr. Necmettin bey iltihak ettiler. Bizleri ve onları teşyia gelen birâderler, mü'min kardeşler, içleri muhabbetle dolu ahbablar, sâdık dostlar, vefakâr insanlar, yüzlerce sevimli sîma ile buluşma, sevişme, kaynaşma, sohbet, altı saat sürdü.

Saat 19.30 gümrük ve sâir muâmeleler tamamlandı.

Cidde'de karşılama ve kaynaşma

Esas menzil-i maksûda götürecek tayyâre hazır: 56 kişilik Vaykant uçağı. Hac refiklerimizin hepsi mü'min hacı nâmzedi, çoğu tanıdık ve ahbab...

Yine düâlar selâmlar, musâfahalar ve göz yaşları ile uçağa bindik. Şam yolu ile doğru Cidde'ye gidiyoruz. 6000 metre yüksekde 1,5 saat uçarak saat 21 de Şam'a vardık.

Uçakta hizmet eden genç delikanlı, pek kibar bir insandı. Pederin elini öpdü ve (Hizmetinize âmadeyim babacığım!) dedi ve biraz sonra bize hitâben ilâve etti: (Bu sene bu ellinci seferimdir, bu kadar münevver ve birbirlerine bağlı, hürmetkâr bir topluluğu yeni görüyorum!) dedi. Vakit vakit ikram ve hatır sormakta devam etti...

Şam'a indiğimizde, orada merkadleri bulunan Yahya peygambere, Peygamberimizin evlâdına ve ashâbına, Darâr bin Ezver'e, Muhiddîn-i Arabî, Selâheddin-i Eyyûbi, Fahruddîn-i Râzi ve Halid-i Bağdâdî ve cümle evliyaullaha ve mü'minlere selâm verildi. Hak'tan nûr, ve rahmet talep edildi. Yatsı namazı hava alanında kılındı.

Şam hava alanındaki memur ve memureler. Bilmem neden, hürmetsiz ve edebe riâyetsiz davranıyorlar. Abdest alanlardan, ortada dolaşan birtakım kimseler durmadan bahşiş istiyorlar ve istihzâ eder gibi tavırları var. İnsan olarak bu hal onlara yakışmıyor.

Saat 21.30 Şam'dan Cidde'ye müteveccihen aynı uçakla havalandık. 6000 m. yüksekte 3,5 saat yolculuktan sonra Cidde'ye varacağız.

Yolda **Mikâta** erişeceğimizden **ihrâma** gireceğiz.

Gece saat 24 raddelerinde mîkât mevkii olan (Zül Halife) ye yaklaşıyoruz.

— İhrama giriniz!

İşâreti üzerine tayyaredeki bütün hacılar dünyânın merâsimli elbiselerinden, âdap ve usûlüne dikkat ederek, soyundular. İhrâma, dikişsiz örtüye (bir peştemal bir ridâya) bürünüdüler. Baş açık yalın ayak Hakka yöneldiler.

Bu ânı görmek, yaşamak insan için bir mazhariyettir.

Mâlûm... İnsanların beceriksizi, gayretlisi, işbiliri, kuvvetlisi, hizmet ehli olanı ve bilhassa bunların aksi sıfatta bulunanları bu ihrâma girmede meydana çıkıyor.. Rahat evinde çifte hizmet edicileriyle, nazlı hayat sürenler burada yalnızlığını hissediyor. Gayret başa düşüyor. Telâşlar, şaşkınlıklar, acizler, perişanlıklar ve sonra yardımlar baş gösteriyor:

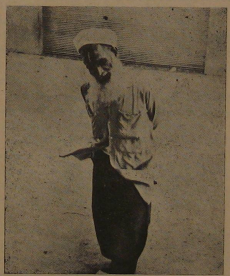

Kendinin iyi adam olduğunun farkında olmayan: HACI YUSUF

Hizmet ehli iş bilir insanların himmeti derhal zâhir oluyor. Daralanlara, üzüntü ve sıkıntıya düşenlere imdâda koşuyorlar... Bunlar içinde hiç tanımadığımız, hattâ başka memleketli bir müslümanın size el uzattığını, yardım ve hizmet ettiğini görünce gerçek mü'minliğin, islâmi kardeşliğin ne demek olduğunu hissediyorsunuz.

Bunların içinde ne saf ve temiz, ne kibar ve münis insanlar var. Ömür boyu unutulmıyacak alâka gösteriyorlar...

(Evvelâ arkadaşı, sonra yolu bul) kibar sözünün hikmeti meydana çıkıyor.

CİDDE'YE İNİŞ

Cümlemiz abdest almış, niyyet etmiş, ihrâma girmiş durumdayız... Tarz-ı hayat değişmiş, birbirimizle muâmelede ihtiyat başlamıştır. Bazı halâllarda haram duruma girmiştir. Çok dikkat etmek gerekiyor.

Saat 1 de Cidde'ye geldik. Tayyareden indik. Birden meydanda bir ses:

— Ömer Kirazoğlu, Ömer Kirazoğlu!

Şaşkın ve çekingen :

— Buyrun benim diyebildim.

— Sizi gümrük yanında Seyyid Ekber, Mehmet Emin Niyâzı ve Hacı Yusuf bekliyorlar.

— Şükran (teşekkür ederim).

Ferahladım... Elhamdülillâh!..

Bu üç zattan biri, Mekkei Mükerreme'de evi olan ve bize hac müddetince delâlette bulunan, aslı Türkistanlı, urduca, farsca, türkçe, arapça bilen mübârek bir zattır. Baba dostu bir din kardeşidir, ismi: Seyyid Ekber'dir.

Diğeri M. Emin Niyâzi bey, Cidde'ye yerleşmiş, geniş bir torna-tesviye atelyesine sahip, Türkiye'den gitme, genç bir Türkistanlıdır. Kendisini Medinei Münevverede 40 seneye yakın mücâvir bulunan pederin en yakın muhiblerinden Konya'lı meşhur Hafız Tahir efendi (1) yetiştirmiş ve bu san'atı, mehâreti ve edebi o öğretmiştir.

Hacı Yusuf ise, aslı Tarsuslu, mâruf bir aileden, Medine'de yıllardır mücâvir, sâdık, sâlih hizmet ehli, mahrem-i esrar, enisü'l kalb, derviş bir zattır. Kendinin iyi adam olduğunun farkında değildir.

(Devamı 22. sayfada)

(1) Merhum Hafız Tâhir efendi hakkında ilerde bir makale neşredeceğiz...

(1) Allâhü ekber, Allâhü ekber.
(2) Elhamdülillah, Elhamdülillah.
(3) Sübhânallah, Sübhânallah.
(4) Lâilâhe illallah.
(5) Allahümme salli Alâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve sellim.

Mücadelemizin Diyalektiği içinde
TÜRKİYE VE DERTLERİMİZ

Mustafa YAZGAN

Muhterem okuyucum,

Fertten cemiyete doğru bir çok hamlelere muhtacız.

1 — Fert olarak kendimize hürmetimiz yok. Allahtan korkma ve utanma kalkmış. Utanma kalkarsa ne olur? Utanmak iman işaretidir. Utanmanın kalktığı, ar ve hayânın yok olduğu cemiyetlerde utanmazlar saltanatı başlar. Bu saltanatın kralı FUHUŞ, veziri İÇKİ, hükümeti YALAN, halkı EDEPSİZLİK'tir. Utanmak ferdin kendi kendine hürmetidir. Utanmak ahlâkın ilk şartıdır.

2 — Aile olarak bu kutsal ocağın değerine hürmetimiz yok. Birçok baba kumarda, ana oyunda, sadakatsızlık diz boyu. Evlâtlar (!) Beatlesları taklit edebildikleri ölçüde mes'utlar. Twist, Locomotion, Ça ça ça çoktan eskidi. Yeni figürler bekliyoruz. Mâneviyatın doğduğu, yaşadığı, hâtıraların yaşandığı aile muhitlerimiz sosyal cereyanlarla muzdarip... Ve kurtarıcıyı bekliyor.

3 — Şehir ve köy hayatımızda nizam kalmamış. Çünkü nizam fikrine hürmet yok. Millet nizamsız günlerin heyecanına alıştı galiba. İstiyor hergün heyecanlansın. Tribünleri, maratonları dolduran binlerce vücudun hoplaması gibi, totoda on üç tutturmanın heyecanı gibi anormal teselliler. Geçici ümitler, istikrarsız, başıbozuk bir gidiş. Sokak âdabı ne demek? Cadde ortasında öküzler gibi böğürmek de medeniyet. Kalça ve bacak kıvrımlarını teşhir de medeniyet. Genç nesli dişi köpek peşinde koşan erkek köpekler sürüsüne benzetme çabaları sussun artık. Şaşkın bir topluluk hayatı. Komünizmle, Masonizm yahut Siyonizm arasında tercihe zorlanan kütleler. Köyde ikiye ayrılmak isteyen insanlar. Ne feci.

4 — Bu kadar sosyolojik facia yetmiyormuş gibi, ihtiyaçların karşılayıcısı, nizamın, emniyetin sağlayıcısı, halk için çalışması gereken hükümetler, tatmin edici değil. Otorite zayıf, klikler keşmekeş yaratıyor, menfaat ve basın grupları tesiri ölçülemiyen çıkışlar yapıyorlar. Devlet ve hususi sektör idaresi bütün şatafatlı cümlelere, yaygara ve propagandalara rağmen ilim dışında, tesadüfi, hissî, geleneksel, fırsatçı bir akıma kendini kaptırmıştır. Sosyal araştırma zihniyeti yerleşmemiş. Anketler yapma, objektif hükümlere ulaşma, ilmî çalışmaların hükmüne şüphe etmeden inanma yok. Olmaması gayet tabii. Çünkü ilim ahlâkı yok. Çünkü ilim kısır bırakılmış. Çünkü ilim dejenere edilmiş. İlim adamı politikaya heves etmiş. İlim millet ve vatan menfaatına değil, beynelmilel menfaatlara hizmet ediyor. Dünya devletinin ilim adamları bunlar. (Adalet her derde devadır. Adalet mülkün temelidir) diye ümitle mahkeme kapılarına, devlet dairelerine resmî işlere koşanlar bitkin, üzgün, kırgın, ümitsiz, sinirli bir halde hayal kırıklığına uyuyarak dönüyorlar. Bu satırları okuyan muhterem okuyucularım, hâdiselerin ilhamı ile süzüle süzüle elde edilen bu acı hakikatları bir anda reddetmesinler ve kendi hayatlarında karşılaştıkları misalleri düşünerek değerlendirmeyi yapsınlar lütfen. Hakikatları görmekten korkmıyalım. Gözlerimizi kapatmağa çalışmıyalım sevgili okuyucum, bu hâle düştük, düşürüldük.

ISSIZ DERE

Yolumun altında ıssız bir dere
Dertli söğütlerle süslenip durur.
Birşeyler anlatır; gelip geçene
Burada zamanın nabzı duyulur.

Murat yeşilinde, çatlayan narda
Gönüller konuşur, kuşlar ötüşür.
Çam oluktan akan soğuk sularda
Zamanın içinde, zaman gülüşür.

Çınarlarda büyür tatlı anılar
Yorgun adımlarla yolcular geçer.
Uzaklardan gelen beyaz turnalar
Ak kuğular ile soğuk su içer.

Göktürk Mehmet UYTUN

MUKADDES TOPRAKLAR

Ö. K.

50 senedir hasretini çektiğimiz anlayış;

İnanan münevverin kurtarıcı kavrayışı:

«Suudi Arabistan başta, bütün arap ülkeleri ve İslâm dünyâsı ile milletimiz ve memleketimiz arasındaki dostluk, kardeşlik, münâsebetlerinin ihyası ve kavileştirilmesi en samimi dileğimizdir...»

«Bu satırlarda yıllardır gerçek seviyesine ulaştırılmamış din kardeşliği münâsebetlerimizin pekleştirilmesi için lüzumlu esasları belirttik.»

«Bu küçük kitabımızla bir büyük ve aziz dâvanın gerçekleşmesinde ufak bir hizmet ve yardımda bulunabilirsek, kendimizi gerçekten mutlu sayacağız.

Mukaddes toprakları onlar üstünde yaşayan ve her yılın hac mevsiminde bir araya gelerek en mübârek farizayı edâ yolunda birleşenleri bizzat tanımak, ilâhî lütfuna eriştirildik. Din kardeşlerimizle müşterek dâvalarımız üzerinde dertleşmek, birleşmek, yardımlaşmak imkânlarını sağladık. Bütün bu ilâhî lütuf ve ihsanların şükranları ile doluyuz.

Bu kitapda, aynı ilâhî lütuflarımı bütün din kardeşlerimize ihsân buyurmasını yüce yaratandan niyaz ediyoruz.»

(ANKARA: Haziran 1965, Dr. C. Fethi Tevetoğlu — M. Zeki Sofuoğlu.)

Yukarı aldığımız cümleler eserin fâtihası mesâbesindeki (ÖNSÖZ) ündendir. Böyle bir güzel girişle, **nasıl** en güzeli anlatacağı **fehmediliyor...**

Eserin muhtevâsı hakkında ne söylesem, kendini okurken alınacak feyz ve bilgi seviyesine eriştiremiyeceğimden (MUKADDES TOPRAKLAR) ı candan tavsiye eder ve sizi onunla başbaşa bırakırım...

Yalnız muhterem muharrirlerine âit iki hâtırımı arzedeceğim :

Bundan 30 sene kadar evvel İstiklâl Savaşı ve İstiklâl Marşı şâirimiz büyük mücâhid, Mehmet Âkif, **bir kış günü Mısır apartmanında vefat ediyor. Dört hamalla Bayezid Câmiine getiriliyor. Bu haberi duyan üniversite gençliği, felâha çağıran** ezan sesine **uyarak, Bayezid Câmii ve meydanını doldururuyor ve** Mehmet Âkif'in **tabutunu Türk bayrağına sarıyorlar ve namazını kılıyorlar.**

Büyük ölü, binlerce genç din kardeşlerinin omuzları üstünde, karlar altında, yaya olarak Edirnekapı Şehitliğine götürülüyor. Mezarı başında her fakülteden bir genç, duygulu konuşmalar yapıyorlar: (Devamı 26. sayfada)

SELÂM

Dünyâyı kurtaracak ses: **SELÂM.**

Gelecek sayıdan itibaren «Takdim» ine çalışacağımız, insanlığın her meselesine, gerçek yönünden ışık tutacak büyük eser **SELÂM,** senelerin hummalı mesâîsinden sonra tamamlanmıştır.

Müsbet ilmin erişemediği, tecrübe dışı bilgiler,

Felsefenin çırpınıp, sıçrayıp; geri düştüğü meseleler.

Türlü doktrinlerin çözemediği düğümler, artık hal yoluna girecektir.

Hukukla ahlâkın imtizâcı,
Adilden üstün birr ü ihsânın revâcı,
İlmin ve fennin hayra hizmeti,
Hakkı bilmenin, Hakkı sevmenin,
Hakka riayet etmenin âdâbı, **(SELÂM)** dan öğrenilecektir.

Cehâletten kurtulmak,
Okumak, bizi yetiştiren Rabb'un ismiyle okumak, Hakka hakikata ermek için okumak.

Bu oluştaki bulunuşumuzu, bu akıştaki gidişimizi sezmek,

Sünnetullah içinde, Sünneti Rasûlullaha uymak ve huzûra kavuşmak **(SELÂM)** iledir.

Tek kurtuluş yolu **(SELÂM)** da!..

Hz. Muhammed (S.A.V.) in En Büyük Sahabesi

Kahramanlar Kahramanı Hazreti Ebubekir

— II —

Ergun GÖZE

Allah'ın Arslanı Hz. Ali bir gün sordu :

— En cesur insan kimdir?

— Sensin Ey Allah'ın Arslanı! deninee :

— İçimde hiç bir korku olmaksızın herhangi bir çarpışmaya girmiş değilim. Bana en cesur kimdir söyleyin?

— Bilmiyoruz, kimdir?

— Hz. Ebubekirdir. Bedir günü Resulullaha bir çardak yapmışlık. Müşriklerden herhangi birisinin Resulullaha azmasın saldırmasını önlemek için: «Kim Resulullah ile beraber kalır dedik. Allaha yemin ederim ki aramızdan kimse meydana çıkmadı, yalnız Hz. Ebubekir kılıcını çekerek çardağa. Hz. Resulullahın yanına geldi, hücum eden herkese saldırıyordu. Şüphesiz en seçaatlimiz odur.

Uhudda da öyle olmadı mı? Bozgun başlayınca Resulullahın yanına ilk koşup bir daha da hiç ayrılmıyan O olmadı mı? Merhamet ve cesaret birbirine zıt gibi görünen bu iki kutup hasiet Hz. Ebubekirde imkânsız son saddinde birleşmişti. Bedirde görüyoruz. Küfür cephesinde öz oğlunu görünce koşuyor :

— İzin ver Ya Resulullah, şu kâfirin boynunu vurayım.

Amma izin çıkmıyor. Harbden sonra esirlere yapılacak muamele için istişare edilirken bezmutad Hz. Ömer hepsinin boynunu vurmayı teklif ederken Hz. Ebubekir fidye ile canlarının bağışlanmasını öne sürüyor. Asıl maya merhamet. Şecaatte bu merhametten mayalanmakta. Bedr kâfirlerinin arasındaki oğlu: «O gün bir araya çok yakınmıştın gençliğin, görmezliğe geldim!» deyince sükûnetle :

— Ben seni görse idim sağ bırakmazdım, buyurdular.

Merhamet de, şiddet de yalnız Allah için ve Allah ölçüsünde olmak üzerine kur-ibnül As'ın kumandasında idiler. Başta Ebubekir ikinci yüze yakın kişiye sahabi yeni müslüman olmuş birisinin emrinde nefer. Kumandan ateş yakılmamasını emretmişti. Koca Ömer (R.A.) kumandana kızıyor, ateş püskürüyordu. Hz. Ebubekir müdahale etti :

— Hazreti Resul harb ilminі iyi biliyor! diye O'nu bize kumandan tayin etti. Madem ki öyle, bize, itaattan başka birşey düşmez. Belki kumandan, kumandanlık da mühim değil. Fakat madem ki Hz. Peygamber böyle emretmiş, o emri yerine en iyi şekilde getirmek lâzım. Bu seciye Mekke'nin fethinde ve ondan sonraki vak'alarda hep ayrı. Her an her yerde kalbi Allah ve Resuli ile beraber.

— Süre-i Nasr vahyolununca ağlamaya başlıyan incelik seciyesi yine Ebubekir'in. Bu âyetlerin Peygamber-i Zişanın dünyadaki vazifesini tamamladığını belirttiğini dolayısıyla asıl göç ve ayrılık deminin geldiğini tek anlıyan ve ağlıyan O.

— BUGÜNDEN SONRA BÜTÜN KAPILAR KAPANSIN. EBUBEKİR'İNKİ HARİÇ!

Hasta döşeğinde Resul böyle söyledi, «Ebubekirin içinde bulunduğu bir cemaate başka birisinin imam olması gerekmez.» diyen iki cihan güneşi: «Namazı Ebubekir kıldırsın» buyurmuşlardı.

Hazreti Ebubekir ve Hazreti Ömer.

«Gök ehlinden vezirlerim Cebrail ve Mikail yer halkından vezirlerim de Ebubekir ve Ömerdir» (Hadis-i Şerif)

«— Hz. Ebubekir ve Ömere hitaben — ikinizin karar kıldığınız bir meselede size muhalefet etmem.» (Hadis-i Şerif)

Peygamberin bu iki veziri bir çok meselede taban tabana zıt düşünceler ileri sürerlerdi. Bedir esirleri hakkında da böyle oldu..

Mekke'nin fethinden önce yapılan istişare de böyle oldu. Daha birçok meselelerde iki büyük, fakat ayrı yaratılış ortaya çıktı. Bu hali Peygamberimiz Hazretleri de görmüş ve şu sözleri anlatmıştı: Ebubekir Allah yolunda yağdan yumuşak, İbrahim Peygamber gibi. Ömer ise taştan katı, Musa Peygamber gibi. Aynı mubarek ağızdan bir gün de şu sözler çıkmıştı: Bu ikisi gören göz, işiten kulak mesabesindedir.»

Bu son ve büyük hâdise de bu iki büyük seciyye ve şahsiyyet kıvamı farkını ortaya çıkardı.

GÜNEŞTEN SONRA HİLAL VE DOLUNAY

«Yer yüzünden ilk önce Ben, sonra Ebubekir, sonra Ömer ba's olunacak» (Hadis-i Şerif)

Sanki kıyamet kopmuştu, herkes şaşkın ve perişan. En kuvvetli bilinen Hz. Ömer bile bu darbeden şaşkınlaşmış sanki kılıcına dayanarak kuvvet almak ister gibi sımsıkı elinde tutuyor ve haykırıyor. Bütün haykırmaların üzerinde bir sesle :

— Kim: «Muhammed öldü!» derse kellesini uçururum. O ölmedi, bayıldı. Anlaşıldı mı?

Hz. Ömer'in narasının yatıştıramadığı gürültüyü, Ömer'in narası ile beraber bütün gürültüyü Hz. Ebubekir yatıştardı.

— Sus ya Ömer!

Biraz önce Peygamberin cenazesini ziyaret etmiş ve O mubarek yüzü son defa seyretmiş ve yakınlarını teselli edip gelmişti. Ömerle beraber bütün kalabalık sustu ve birden bire şahsiyyetinin belki şimdiye kadar dikkat edemediklerі tarafıyla ortaya çıkan bu nurani rahim ve şefik zata baktılar. O ise şu belığ ve yerine oturmuş olmak bakımından eşi bulunamıyan sözleri söyledi :

— Ey insanlar Muhammed'e tapan bilsin ki, Muhammed ölmüştür. Allaha tapanlar bilsinler ki, Allah hay ve lâ yemuttur. Ölmez. Bâkidir. Cenab-ı Hakk Kur'ân-ı Kerim'inde: «Muhammed ancak ve ancak bir peygamberdir. Ondan evvel nice peygamberler gelmiştir. O, ölür veya öldürülürse siz, geri mi dönecekseniz? Kim geri dönerse Allah'a bir zarar vermez. Allah nail oldukları İslâmiyet nimetine şükredenlere mükafatını verir.» buyurmadı mı?

Karanlıkta ilk ışık yanmıştı. Güneşin batışından sonra doğan ilk hilâl gibi. Muhakkak ki o toplulukta sırr-ı nübüvveti unutmayan tek insan o idi. Ve herkes sakinleşti. Hz. Ömer bile. Oradan Hz. Ömeri alarak son vazifeleri yapmak için Peygamber evine gelдiler. Amma bu seferde başka bir karışıklığın çıkıp Ensarin bir halife seçmek üzere oldukları haber alındı. Durum vahimdi, önlenmesi gerekti. Koştular. Gerçekten başlarında Saad Bin Ubade, Ensar (Medineliler) toplanmışlar. Ensarın üstünlüklerini sayıp dökerek kendi aralarında bir halife seçmek üzereler.

İlk fitneyi yatıştıran yine söz aldı. Ensarın kendi aralarındaki ihtilâflara işaret etti. Bu seçimi muhacirlerin tanımaması hâlinde işin fena olacağını anlattı ve bir an evvel tehlikeyi bertaraf etmek için Ebu Ubeyde ile Hz. Ömeri, kollarından tutup :

— Bu ikisinden birisini seçmenizi teklif ediyorum! dedi.

Biraz önceki şaşkınlık anında kimin nasıl kalbleri yatıştırdığını henüz unutmamış olan Hz. Ömer haykırdı :

— İçinde Ebubekir gibi bir insan bulunan bir cemaatın reisliğine seçilmem yakışık almaz, uzat elini, ben sana bi'at edeyim! demiş ve bi'at etmiş, arkasından orada bulunanların da bi'at etmesiyle mesele kapanmıştı.

MADALYONUN ÖBÜR YÜZÜ

«Biz onların sinelerindeki her türlü kini giderdik. Onlar tahtlar üzerinde karşı karşıya gelmiş kardeşlerdir.» Âyeti Ebubekir, Ömer ve Ali Hazretleri hakkında varit olmuştur... Ibn-i Asâkir

«Ebubekir cennetliktir, Ömer cennetliktir, Osman cennetliktir, Ali cennetliktir.» (Hadis-i Şerif)

Hz. Ali zaten kalbi yaralı; bu seçim işinden kendisine haber verilmesine üzgün inzivaya çekildi. Haşim oğulları ise hilâfetin kendi hakları olmak hasebiyle Hz. Aliye bi'at etmek niyetindeler. Bu bakımdan o zamanki İslâmi demokrasi gereğince müzâkere yapılan bi'at merasiminde bulunmadılar. Bulunmuyanlar da İslâmın kıymetli elemanları. Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, ile istişare ettikten sonra hakkında: «Ümmetimin eminidir.» Hadisi sadır olan Hz. Ebu Ubeyde Bin Cerrah'ı eli elarak Hz. Aliye gönderdi. Ebu Ubeyde'nin götürdüğü mesaj ana hatları ile şu idi: «Ya Ali, artık sükutu bırak! Ortada dönen bu sözler nedir açıkla. Benim gibi bir adama pusudan gelinir mi? Senin gibi bir adam pusudan gelir mi? İslâmın başlangıcında neler çektiğimizi hatırla ki Sen o zaman çocuktun. Bunun için de nice gizli sırlar vardır ki bilmezsin. Yaşın küçük olmasaydı sen de bilirdin. Nasıl bilmemen mümkün olurdu ki fikrin parlak, lisanın fasih, halin beğenilmiştir. Sen bu ümmetin ekmeğine katık gibisin. Sen bu ümmetin keskin kılıcısın. Eğilip kesmez olma. Ben bu işi Resulullaha sordum da: «Ya Ebubekir, bu iş istekli olmayanındır.» buyurdu. Ve eğer senin hakkında bazı işaretlerde bulundu ise başkaları hakkında da bulundu. İşte Ensar, işte Muhacirin! Onlar sana bi'at ederlerse ben de bi'at etmiye hazırım.»

Bu mesaj inzivaya, üzüntüsüne ve Kur'an'a gömülmüş olan Hz. Aliyi çok üzdü. Ertesi gün mescide gitti ve biat etti.

ŞEMSEDDİN'İ SAMİ
(1850-1904)

Veli ERTAN

Şemseddin'i Sami, yakın çağ tarihimizin nadir yetiştirdiği ilim adamlarımızdan biridir. Türk dilinin mevcudiyetini ve güzelliğini ilmi esaslara göre müdafaa eden bir zattır. Kamusûl Âlam adlı eserin müellifidir.

Şemseddin'i Sami 1850 tarihinde Arnavutluğun ayında Yanya'nın Firaşeri kasabasında doğmuştur. Halit Bey adında bir zatın oğlu ve Firaşeri'nin bir beyi olan Durmuş Beyin torunudur. Annesi de Koça İmrahor torunlarından Emine Hatundur.

İlk tahsilini köyünde yapmış sonra tahsilini Yanya'da tamamlamıştır. Yunanca, Fransızca ve İtalyanca öğrenmiştir, Arapça ve Farsça dillerini de hususi olarak talim etmiştir. Ana dili Rumca idi. Türkçeyi sonradan öğrenmiştir. 1871 tarihinde İstanbul'a gelen Şemseddin'i Sami matbuat kalemine girmiş ve bu tarihten itibaren tercüme eserlere başlamıştır. İlk olarak «Muhtasar Tarihi Fransa» adını taşıyan tercümesini neşretmiş, ayını yıl içinde taşgıuku Talât ve Fıtnat ismini taşıyan romanı yazmıştır. Artık telif ve tercüme eserleri birbirini takibe başlamıştır.

Dil ve üslûp yönünden Terakki düşüncesiyle muvafık olmuştur. Hadika gazetesinde çalışmaya başlamış ve devrinin icaplarına göre ileri hamleler yapmıştır.

Trablusgarba bulunduğu bir sırada Vali Sami Paşa Trablusgarpta çıkmakta olan Türkçe ve Arapça gazetesinin idaresini Şemseddin'i Sami'ye vermiştir. Bir müddet sonra İstanbul'a dönmüş, İstanbul'da Sabah gazetesini çıkarmıştır. Güzel ahlâkiyle ve ilmiyle temayüz eden bu değerli ilim adamı taltif maksadiyle 1876 tarihinde Bahrisefit Valisi Savfa paşanın Mühürdarlığı olarak Rodosa tayin edilmişdi. Orada beş ay kadar vazife gördükten sonra istifa etmiş ve memleketi olan Yanya'ya dönmüştür. Bu sırada Rus Harbinin başlaması münasebetiyle tekrar Devlet hizmetine giren büyük âlim 1877 tarihinde İstanbul'a gelmiş Tercüman Aşk gazetesinin muhabirliğini uhdesine almıştı. Bir müddet sonra gazete kapanmış. Bunun üzerine Sami boş geçirmemiş, çok kitapları adı altında çeşitli risaleler neşretmiştir.

Hayatının sonuna kadar çalışmasına devam etmiştir. Mabeyinde teşekkül eden Teftişi Askeriye Komisyonunun Baş katiplik vazifesini ifa ettiği bir sırada 1904 tarihinde Erenköyindeki köşkünde vefat etmiştir.

Kabri Sahrayi Cedit mezarlığındadır.

ESERLERİ :

Vefatından sonra bir kütüphaneyi dolduracak kadar eser bırakan Şemseddin'i Sami tek başına yazmış olduğu altı cilt olan Kamusûl Âlam, eserini bitirmeden ölümü mukadderdi. Bu mesaisinin bir neticesidir. Bu, zatın çalışma hususunda iradesinin ne kadar kuvvetli olduğunu göstermiştir. Bugüne kadar bu eserin bir eşi meydana getirilememiştir. Arnavut olduğunu söyliyen bu büyük ilim adamı Türklüğe ve Türk diline ve dolayısiyle bütün İslâm âlemine yapmış olduğu hizmeti sonsuzdur.

Dil ve dilin gelişmesi hususunda göstermiş olduğu mesaisi büyüktür. Bu sahada bir metod dahilinde meydana getirmiş olduğu lügatları bugün bile batının yetişemediği bir usülle yazmıştır.

Bilhassa lügatleri arasında dikkate şayan olan Kamus'ül Fransevisi'dir.

Birincisi Türkçeden Fransızcaya, ikincisi de Fransızca'dan Türkçe'ye olmak üzere hazırlanmış olduğu ve zamanımızın ihtiyacını karşılıyabilecek bir tarzda bulunan lügatıdır. «Kamusût Türki» adını taşıyan lügati de Türk di-

(Devamı 26. sayfada)

İBRET!

Hüsnü DİKEÇLİGİL
Kayseri Senatörü

> — ELBİSENİZİ GÜZEL YAPINIZ, NAKİL VASITALARINI DA İSLÂH EDİNİZ. TÂ Kİ, SİZ NAS ARASINDA BİR BENEK GİBİ — NAZİF, LÂTİF BİR HALDE — BULUNASINIZ.
>
> (Hadis-i Şerif)

Doğrusu biz müslümanlar günahkârız. Vazifelerimizi yerine getiremiyoruz da ondan... Yalnız ve yalnız işin şeklinde, umumiyetle de gösteriş tarafındayız. Ruhta, mühtevâda İslâmın prensiplerinden oldukça uzaktayız. Yaşayışımızda, davranışlarımızda hatalıyız. Bir mümine yakışır şekilde asla hareketlerde bulunamıyoruz. Öyle ki, İslâmı tetkik edenler söyleyecek, diyecek hiç bir açık nokta bulamıyorlar. İslâm dininin hayranı oluyorlar. Bir de bunun mensupları olanlara bakıyorlar. Arada tezatlar dolu, muazzam farklar müşahede ediyorlar. Böylece İslâm olmaktan kaçınanlar oluyor. Ne yazık ve ne hazin!..

Halbuki, İslâm dini kuru bir ifâde değildir. Yaşama, yaşatma dinidir. İnsanların maddî ve manevî en yüksek kemâl mertebesine erişmesini arzulayan ve hattâ emreden bir dünya ve ahiret nizamıdır. Hem öyle bir nizam ki, hiç boşluğu yoktur ve dört başı mağmurdur. Ama bu, bunu anlayanlara, nefsinde tatbik edenlere mahsustur. İnsanlığını bilmeyen, aklıyla hareket etmiyenler için asla değildir.. Softalar için hele hiç değil.

Çünkü softalıkta ruhu, aklı körletir. Hakikatlerin görülmesine engel olur. Hem softalık istismarcıdır. Mümin kişilerin uyanmasını, diğer bir terimle uyanıklığını istemez. Zira müminler İslâmın şuuruna erişirlerse, onları istismâr edemezler. O gün içinde, bugün içinde İslâm dini ne çekmiş ise, kendi softalarıyle, din düşmanlarından, aklının, ruhunun değil; nefislerinin eseri olanlardan çekmiştir. Bunlardan birisi dinimizi istismar etmiş, diğeri ise meşrebine uymadığından dinimizi kötülemiş ve din düşmanı kesilmiştir. Allah bizleri bu iki taifeden korusun..

Şimdi bu hususları böyle belirttikten sonra yukarıda meâli lâtifini almış olduğumuz sevgili Peygamberimizin hadis-i şerifi üzerinde duralım:

Bütün dünyanın nimetleri müminler içindir. Zira bu nimetleri Cenâb-ı Allah'ın birer nişanesidirler. Her mümin kişi bu nimetlerden faydalanırken Zülcelâl Hazretlerinin muazzam kudretini, kuvvetini anlar. Dolayısiyle şükürle O'na her gün biraz daha yönelir ve ubudiyet gösterir. Dünya nimetlerinden uzak kalan kudreti ilâhiyeyi pek göremez ve sezinleyemez. Çünkü nimetlere vasıl olamayanlar, bunu göremiyenlerin görüşleri mahdut ve dardır. Meselâ, yeraltı servetlerinden istifadeye kalkışmamış olmak, yeraltında yatan çeşitli cevherlerden haberdar olmamak demektir. Dünyamızı yalnız bir taş, toprak yığınından ibaret addetmektir. Bunun aksi ise, yani yeraltının türlü cevherlerini bulup işletmek; dolayısiyle onun nimetlerinden yararlanmak Allah'ın muazzam kudreti karşısında O'na biraz daha yaklaşmak demektir.

Yerüstü servetleri için de böyle. Gelgelelim yanlış anlayış ve telâkkiler yüzünden müslümanlar dünya nimetlerinden tam manasiyle faydalanamıyorlar. Çokları süfliliği miras ediniyorlar. İslâm dininin mücâhid ruhu ile çalışıp, yabancılara el-avuç açmaktan kurtulamıyorlar. Tertemiz giyinip, refah sevileri mükemmel insanlar olarak göze batamıyorlar. Eğer, müslümanlar Kur'ân'ımızın buyruklarına uymuş olsalar da, sevgili Peygamberimizin seslerine kulak vermiş olsalardı maddî ve manevî refahlariyle dünyamızda bir benek gibi göze batmış olacaklardı.

Ne yazık ki, bu böyle olmadı ve olamıyor. Elbiselerin güzelliğinden vazgeçtik, temiz bile değil! Çokları kirli ve pasaklı. Bazılarınca da süflilik baş tacı. Olmaz ve olamaz böyle şey efendiler olamaz!.. Bu hareketler İslâmın ruhu ile asla bağdaşamaz. Biraz irkilmeliyiz. Ve hattâ utanmalıyız artık. İbret almalıyız bu hadis-i şeriften. Oldukça tertemiz, güzel giyinmeye çalışmalıyız. İslâmın düşmanlarına fırsat vermemeliyiz. Bir benek gibi nazif ve lâtif olmalıyız. Gözleri bütün hattı, hareketlerimizle, ibretle kendimize baktırmalıyız. Ve imrendirmeliyiz onları bizlere. Böylelikle yöneltmeliyiz bu gibileri dosdoğru yola... Bilirsiniz veya duyarsınız Nasrettin Hoca bir gün pasaklı elbisesiyle ziyafete gitmiş. Almamışlar hocayı içeriye. Gitmiş, tertemiz elbisesini, kürkünü geyip gelmiş Hocamız. Sonra baş tacı edilip en başa oturtulmuş. Çorba gelmiş sofraya. Başlatmış Hoca kürküne. Ve ye kürküm, ye demiş... Sorulunca da bu rağbet bana değil, kürkümedir cevabını vermiş. Bundan ibret dolu hisseler var, almak isteyene. Yalnız bilgi, mevki yetmiyor, bir de bunu gösterecek elbise gerekiyor. Zarfla mazruf hem-ahenk olmalı bir müslüman kişide...

Bakınız tarihimiz boyunca ilme, irfana sa-

(Devamı 26. sayfada)

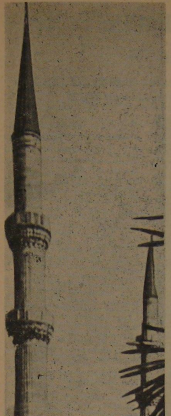

İman ve Ölüm

Ruhunun kim ki inanmaz ebedi olduğuna,
Gamlanır gül gibi ömrün sararıp solduğuna...

Çünkü, her neşeye bir anda veda etmek var,
Nemli gözlerle ufuktan silinip gitmek var...

Seyre daldıkça hayatın silinip gittiğini,
Sanki bir mum gibi ömrün eriyip gittiğini...

İç huzurundan uzak gönlünü matem bürüyor,
Ufku hicran dolu yollarda perişan yürüyor.

Ne gelen var, ne soran var, ne gülümser bir yüz,
Yolcu yorgun, yük ağır, menzil uzaklarda henüz...

Hep o ıssız gecelerden arıyor çaresini,
Her esen rüzgâra açmakta gönül yaresini...

Kanayan matemi, ruh ağrılarından geliyor,
Çünkü her neşeyi bir anda ölüm gölgeliyor...

Ölüm, Allaha giden yoldaki son merhaledir,
O büyük vuslata, engin geceler hamiledir...

Ebedi kurtuluşun verdiği şahane huzur,
Saçıyor, ruh denilen bahçeye, nur üstüne nur...

Bu hakikatten uzak bir nice insan yığını,
Bilmez ömrünce ilâhi gönül aydınlığını...

Kurtuluş fecrinin ilhamını iman veriyor,
Parlayan nurunu vicdanlara aksettiriyor...

Ne zaman girse hayalim bu misal âlemine,
Ruhumun, gaşy olurum, zevkle geçen her demine...

Açılır gönlüme esrar dolu bir başka cihan,
Maddeler âlemi birden silinir ruhumdan...

Donatır ufkumu, Cennetteki gül bahçeleri,
Her seher bir yeni neşeyle açan gonceleri...

Vuslatın bezmi yakar bir gül şevkile, bülbüllerini,
Sonbahar rüzgârı soldurmaz açan güllerini...

Ali Ulvi KURUCU
(Medine-i Münevvere)

Pakistan'lı Büyük Şair İkbal'in

İslâm Rönesansına Hizmeti

Yazan: **Abdülhamid SIDDİKİ**
Türkçesi: **Sofi HURİ**

İkbal, şiir sahasında bile, sadece insan gönlündeki serkeş arzu ve geçici heyecanları güzel şiirlerde terennüm eden bir şair değildir. O, hakiki bir mütefekkir ve filozoftur ve insanlara söylenecek sözü vardır. (İslâmda Dini Tefekkürün Yeniden Teşekkülü) adlı eseri, onun yalnız, büyük bir filozof ve hümanist olarak değil, ancak İslâm rönesansının en kabiliyetli öncüsü sıfatiyle yaratıcı ideolojisinin berrak bir ifadesidir. İnsan, onun tezi veya vardığı neticelerle hemfikir olsa da olmasa da, bu eserinin, asrımızda, dinimizin bütün metafiziğini ilmi bir afakiyet ruhu içinde yeniden düşünmeğe doğru yapılan ilk teşebbüsü meydana koyduğunu kabul etmesi lâzımdır.

İkbalin dünya yüzüne çıktığı zaman, müspet ilme kapılan bir devirdi ve hâkim olan insan ile mukayese edildi: Fen, dini nizamların yerini alacak insan oğluna realiteyi, ancak, müşahade ve tecrübelerin yardımiyle anlamayı öğreteceğe bu suretle ona, herhangi bir metafizik müeyyidesi olmadan yeni ahlâk ölçüleri verecek.

Bu, fen hakkındaki (safça) iyimserlik İslâm âleminin hemen hemen gözlerini kamaştırmış ve islâmi terimler, müsbet ilmin vaz'etmiş olduğu standartlara tutulak ettirilmedikçe, bu devrin tecrübesine, İslâm, dayanamaz diye düşünmeye başlamıştı. Bunun neticesi olarak, İslâm talimlerine zorlanmış tefsirler kondu. Bunlardan bazılarına ise gerçek müsbet ilmin zihni çerçevesine uygun gelmek üzre ters manalar verilmişti. İşte aydınlatıcı ve zihin kurcalayıcı konferanslariyle, müsbet ilmin mahdudluğunu açıkça meydana koyan ve tabii ilimlere bu mübalâğalı ve yanlış itimadın tamamen haksız olduğunu anlatan İkbal olmuştur. Hiç şüphe yok ki müsbet ilmin, ağır ve sıkıcı işe ve yokluğa galip gelmeğe çalışmıştır ve zaman ve mekân engellerinin silâhlarını ellerinden almıştır. Bütün bunlar doğrudur. Amma şu keyfiyet de inkâr edilemez ki deterministik fen, yahın mazide kendisine bağlanan manevi ümitleri karşılamaktan acizdir. Bu -şuursuz zarurete- tapma gibi isterik bir hareket, teofobinin gayri makûl tesirinden başka bir şeyle izah edilemez. Eğer insanoğlu, makina gibi (şuursuz zaruret) le idare ediliyorsa, şu halde bizim felsefemizde ne fazilet vardır ne de fenalık, çünkü ahlâki otomobil diye bahsettiğimiz bir şey yoktur. Şu halde, hayatın mana ve chemmiyetini gasbeden ve kisiyi vekardan mahrum edip akibet onu sevale mahkûm eyleyen bir felsefeyi neden (düşünüş âleminin en büyük terakkilerinden biri) olarak tavsif edelim?

İkbal ayni zamanda, hayata istikamet ve intizam vermek için sadece müsbet ilme dayanmanın tehlikeli neticelerini de izah etmektedir. O, kişinin kuru entellektualizmin soğuk bölgelerinde huzurlu bir hayat süremiyeceğine inanıyor. Huzurlu bir hayat için onun sevgi ve hadsiz sıcaklığına da ihtiyacı vardır.

İkbal daha sonra, fennin, hayat muammasını neden çözemiyeceğini anlatıyor. O, fenni bilginin ehemmiyetini kabul ediyor, ancak kendi bilgisinin kısmî olduğunu tabiatiyle bilmektedir. Eğer bu kendi tabiat ve fonksiyonuna sadıksa, kendi nazariyesini Realitenin tamamını içine alan bir şey olarak meydana koyamaz. İnsan ruhu, kısmi olan şeyle realiteyi ancak statik enstantane fotoğraflar gibi meydana koyabilen şeyle tatmin edilemez.

(Bütün realiteyi taleb eden ve bu sebepten beşer tecrübesinin bütün teferruatında herhangi bir sentezde merkezi yeri işgal eden dindir.)

İkbal, imanla idare edilmeyen müsbet ilim, yahut başka tâbirle (rüyetsiz kudret), modern hayatı acele, gerginlik ve boşuna uğraşmalarla doldurmuş ve ümide çok az yer bırakmıştır, diyor.

Bütün bunlardan, Dr. İkbalin, fenni ilmin önderliğini bir yana itmemizi istediğini mi anlıyoruz? Elbette ki hayır. Düşünüşüne nüfuzu nasarla dikkatli bir bakış, onun asla bir cehalet tarafını olmadığını meydana kor. Onun fennin başarılarını küçümser gibi görünmesi, başka kaynakların fazlasiyle ihmal edilmesi, beşer ilminin yegâne kaynakları olarak tecrübe ve müşahadelere aşırı derecede ehemmiyet verilmesine ve hayatta çok mübalâğalı yer tutmasına karşı protesto mahiyetindedir. Konferanslarında, müsbet ilmin, insana, kainat tarafından ileri sürülen engeli yenmek için yardım ettiğine ve bu sebepten (nüfuzu nazarı

Kur'ana Göre Sağcılar ve Solcular Kimlerdir?

Ali OFLUOĞLU

Tarihlere ün salan, hızını Kur'ân'dan alan, aziz milletin evlâdı. Dikkatli ol! Seni gafil ve imansız zümrenin sözleri aldatmasın. Senin vazifen mü'min ve müslüman olarak bu gibi sözlere asla kulak asmamak, bunları söyleyenlere kıymet vermemek ve onların neşriyatlarına boykot etmektir. Yoksa solculuk yaftasına Rasulullaha kadar isnat etmekten çekinmeyen, iman yoksunu kimselere ve onların neşriyatına halâ kendini âlet olmaktan kurtaramazsan; ben sana derim ki: Hakiki îmana sahip değilsin. Çünkü Allah ve Rasulullaha söğen, karısını sevk ve idareden aciz olduğu halde sana akılı hocalığı yapmaya kalkışanların o menfur sözlerini yüzlerine çarp ve bir daha bu sözleri söylemeye cesaretleri kalmasın!

Onlara imanın alâmetini, Rasulullaha muhabbetini, Kur'ân-ı Azimuşşana sadakatini öyle bir göster ki; seni gördükleri yerde senden çekinmeye ve sakınmaya mecbur olsunlar. Hem senin bütün samimiyetle bağlandığın aziz ve mübarek Resulüne hakareti itiyat haline getirenler, şahsi menfaatlerine onu âlet etmek isteyip, ondan sözü açanlar ve bu vesileyle etrafa şiddetli küfür saçanlar senin gafletinden istifade ediyorlar. Sakın ha onlara asla fırsat verme!

Halıkı zülcelâl Kur'ân-ı Azimüşşanında ne buyuruyor dinle :

> **«Sağcılar (a gelince) o sağcılar ne (mutlu) durlar. Solcular(a gelince) o solcular ne (bedbaht) dırlar... Sağcılar, onlar ne (mutlu) sağcılardır. Dikensiz kiraz, meyveleri tıklım tıklım muz ağaç (lar) ı yayılmış (daimi) gölge (ler) daima akan su (lar)... Sağcılar için...**
>
> **Solcular (onlar) ne solculardır. (ateşin mesanatlarına işleyen) sıcaklığı ve kaynar bir su ve bir de kapkara dumandan bir gölge içindedirler. Ki (o gölge) ne serin ne de faideli değildir. Çünkü onlar bundan evvel şehvetlerine düşkündüler...» (1).**

(1) Bahkesirli Hasan Basri ÇANTAY — Kur'ân-ı Hakîm ve Meali Kerîm, El-vakıa süresi: 8, 9, 27, 28, 29, 30, 31, 38, 41, 42, 43, 44, 45, âyet mealleri.

(Devamı 26. sayfada)

HAC YOLUNA UÇUŞ

(Başlarafı 11. sayfada)

Gümrük çok kalabalık, bizden evvel gelenler de var. İzdiham fazla, eşyalar dağınık.. Bizi arayan oldu ama, henüz bulan olmadı. İhram düşüyor, topluyoruz, örtüyoruz. Eşyaları alan alana, gümrük hamalları türkçe bilmiyor, nüfus cüzdanındaki doğum yerine göre delillere veriliyoruz.. Babadan oğlu, kocasından hanımını ayırarak başka başka delillere sevketmeler oluyor. Akıl verenler, akıl alanlar, bağrışmalar, çağrışmalar, eşya kaybedenler, hamalla münâkaşa edenler, biri arapca konuşuyor, öteki türkçe mukâbele ediyor. Sulha gelen: (İngilizce bilir misiniz?) diyor...

İklimin birden değişmesi, kesâfetin artması, eşyaların çokluğu, gece yarısı, uykusuzluk, baş dönmesi ve muâmele bilmemezlik; erkek, kadın, ihtiyarını, gencini bir müddet şaşkına döndürüyor.

Bir müddet dedim. Zira biraz sonra Rahmânî imdat erişiyor: En zaîfinin bile yerine yerleştirildiği, eşyâlarının dirhemine halel gelmeden yanına konduğu görülüyor. Fakat evvelki telâşın lâfı ve hatırlanması, yeni zuhur eden huzûru selbediyor... Sıyrılan ehrâmı toplarken, ihrâmda olduğumuzu düşünüp geçmişi unutuyoruz, gayret başa düşüyor, mahşerî bir endişe ve telâş var. Gözümüzü açmazsak; kendimizi çekip çevirmezsek perişan oluruz. İlk uyanma bu... Daha gelecek var belli...

Hâtıratımızın bir düzene de hizmeti olsun, ümidiyle kayda lüzum görüyorum: Muhterem Senatör Dr. F. Tevetoğlu'nun :

(Dış politikamızdaki başarı veya başarısızlık ilk önce, dış ülkelerdeki temsilcilerimizin şahsî vasıf ve kabiliyyetleri ile ilgilidir...)

(Kardeş islâm memleketlerindeki temsilci kadromuzun, diplomatik bilgi ve tecrübesi yanında, bilhassa o ülkenin özellikleri, o milletin gelenek, görenek ve inanışları konularında mâlûmat ve hassâsiyyete sâhip, her davranışında dikkat ve isâbetli elemanlardan seçilmeleri şarttır...) (2).

Yukarıdaki bahsedilen şaşkınlığa hiç meydan vermemek için her sene muayyen zamanda orada mihmandarlık edecek anlayışlı, hürmetkâr, lisan bilir, müslüman Türk memurları istihdâm edilmelidir. Bizden her sene hacca giden 30.000 kadar insanın huzûru için, azamî bir ay vazife görecek ve herkesi yerlerine rahatca sevkedecek ve bütün durumlar hakkında hükümetimize bilgi verecek, gayretli birkaç şahsa şiddetle ihtiyaç vardır.

Bizden başka her milletin böyle memurları mevcuddur; Hacıları da rahattır.

Gümrükten geçtik, Seyyid Ekber, M. Emin Niyâzi ve Hacı Yusuf'a kavuştuk. Karşılıyanlar arasında bizden birkaç ay evvel, çalışmak üzre, Hicaz'a giden, fen memuru, Konya'lı Abdürrahman Karagöz de vardı. Eşyaları misâfirhânenin Hicaz'a giden, fen memuru, Konya'lı Abdürrahman :

— Biz bekleriz, siz eve gidiniz!.. demeleri üzerine 15 kişilik arkadaşlar kâfilesi M. Emin Niyâzi beyin Cidde'de Bab-ı Mekke mahallesindeki evine geldik. Sabaha kadar üç saat istirahat ettik.

Ezan okunuyor kalktık...

Gelecek sayıda:
(EZÂN-I Muhammedi) ve (KÂ'BE YOLLARInda)

(2) MUKADDES TOPRAKLAR, (1965, Dr. F. Tevetoğlu, Sh. 35, 36, 60.)

NUR ZULMETİ BOĞACAK

Yeni Nesil Doğacak

(Başlarafı 3. sayfada)

kâhin diyenler bugün çöl bedevisi, cüce M... demektedirler. Onların bütün öfkeleri yeni bir doğuş içerisinde olduğumuzdandır. Şuaların bir zerresinin girdiği her yerde, küfrün kalın çemberleri kırılmakta, Anadolu topraklarının bağrında yer yer koruluklar yükselmektedir. Taze filizlerle dolu koruluklar gür ormanlara inkılâp ederken yeni yeni filizler yeşerecek, 1385 sene evvelki Bilâl'in (R.A.) kalbindeki aşk bugünün genç neslinin kalbinde de doğacaktır. Allah'ın yüce ismini ağzına alamamak nasipsizliğinden kendine gurur payı çıkaran zamanın körü, sağırı, dilsizi, topalı... o zamanda senin akıbetin hüsran olacaktır.

Bir doğuş bekliyoruz:
Kim bilir belki yarın, belki yarından da yakın.

Gelecek yazı:
NELER YAPMALIYIZ?

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

BİSMİLLÂH-İR RAH MAN-İR RAHİM

Ben bir müslüman çocuğuyum. Ben bir Türk çocuğuyum. Ben her işime besmele ile başlarım. Mektebe giderken, derse çalışırken, yemek yerken, yatarken, kalkarken, herhangi bir işe başlarken hep «Bismillah» derim.

Onun için her işimde kolaylık olur, güçlük olmaz. Ferahlık olur, sıkıntı olmaz. Yaptığım iş tamam olur, eksik kalmaz.

Bizi yaratan Allahtır. Bütün dünyayı yaratan Allahtır. Her şeyi yaratan Allahtır. Bütün nimetleri veren Allahtır. Ağaçları, otları bitiren, insanları, kuşları besliyen Allahtır. Bizi yaşatan Allahtır.

Onun için ben her işime Allahın adıyla başlarım. Allah da bana kolaylık verir, ferahlık verir.

⁂

A L L A H

Allah büyüktür. Allah en büyüktür, Allah büyüklerin büyüğüdür. Allah ululların ulusudur. Allahtan büyük hiç bir şey yoktur.

Yerleri, gökleri Allah yarattı. Ayları, güneşleri Allah yarattı. Yıldızları, denizleri Allah yarattı. Dağları, taşları Allah yarattı. İnsanları, hayvanları Allah yarattı. Ağaçları, çiçekleri Allah yarattı. Bütün dünyayı Allah yarattı.

Her şeyi yoktan Allah var etti. Her şeye Allah düzen verdi.

İnsanları, hayvanları yaşatan, besleyen Allahtır. Ağaçları, otları bitiren, büyüten Allahtır.

Allah hiç bir şeye muhtaç değildir. Her şey Allaha muhtaçtır.

⁂

LÂİLÂHE İLLÂLLAH

Allahtan başka tanrı yoktur, Allah birdir, eşi yoktur. Allah birdir, benzeri yoktur.

Allahın yemesi, içmesi, uyuması yoktur.

Bütün âlemlere çeki düzen veren Allahtır. Bütün dünyayı idare eden Allahtır. Allahın işine hiç kimse karışamaz. Her şeyde yalnız Allanın hükmü yürür. Allah istese dünyayı bir anda kül eder. Hiç kimse Allaha karşı koyamaz. Hiç bir şey Allaha karşı duramaz.

Bütün varlıkların sahibi Allahtır. Bütün insanların sahibi Allahtır. Allahtan başka tanrı yoktur. Tanrı yalnız Allahtır.

⁂

ALLAHU EKBER

Allah her şeyi bilir. Allah'tan gizli bir şey olmaz. Allah içimizden geçeni bile bilir.

Allah her şeyi görür, en karanlıkta olanları da görür.

Allah her şeyi işitir. Karıncanın ayak sesini bile işitir.

Allahın her şeye gücü yeter. Allah dilediğini yapar. Allah daima diridir. Allah için hiç ölüm yoktur. Allah'ın kudreti her yerde vardır, Allah sonradan olmamıştır. Allah başkası tarafından yaratılmamıştır. Allahın varlığı kendisindendir.

Her şey yalnız Allahtan gelir. Her şey yalnız Allaha gider. Her şey biter, yalnız Allah kalır.

⁂

İNANDIĞIM ŞEYLER

Ben müslümanım. Müslümanların inanmaları istenen şeylerin hepsine inanırım. Müslümanların yapmaları istenen şeylerin de hepsini yaparım.

Şunlara inanırım :

1 — Allah vardır, birdir.

2 — Allahın melekleri vardır.

3 — Allah kitaplar göndermiştir.

4 — Allahın Peygamberleri vardır.

5 — Ahiret vardır. Öldükten sonra yeniden direleceğiz.

6 — İyilik de, kötülük de Allahtandır. Onları kul ister de Allah yaratır.

Ben bunların hepsine candan, gönülden inanırım, bunları benimserim. Buna göre yaşarım. Buna göre yol tutarım.

(Bu sayfa, **YAVRULARIN DİN KİTABI**'ndan alınmıştır.)

HABERLER

EYÜB HAN: «KENDİMİZE EFENDİ DEĞİL, DOST ARIYORUZ» DEDİ

Başkan Eyüb Han'ın aylık radyo konuşmasından bir kısım aşağıdadır:

«Amerika Birleşik Devletleri Başkanından, Birleşik Devletler Hükûmetinin 27 Temmuz'da başlaması kararlaştırılan Konsorsiyum toplantısının geriye bırakılmasını Dünya Banka'sından istediğini bildiren bir mesaj aldım. Zahiri sebep, Amerika Birleşik Devletleri Hükûmetinin bizim Beş Yıllık Kalkınma Planımıza hissesine düşen ekonomik yardımda bulunabilmesi için Kongre işlemlerinin ve Kongre'de ortaya çıkan bazı güçlüklerin hallinin ikmalini beklemesidir. Enteresan olan cihet ne kongrenin tutumunun, ne de formalitelerin Kongre'nin onaylamasından önce Hindistan'a yardıma engel teşkil etmemiş oluşudur. Ayırımın haksız olduğu âşikârdır. Tehir müddetinin «diğer bazı meseleler» tartışmak için kullanılabileceği de telkin edilmiştir. Bu «diğer bazı meseleler» in politik alanla ilgili olduğu da şeyler derecede ihsas edilmiştir. Buna karşı tepkim, milletinin şerefini ve güvenliğini her şeyden üstün tutan herhangi bir vatansever Pakistan'lı gibi sabit ve doğrudan doğruya olmuştur.

Komşularımızla münasebetlerimizi normalleştirmek hakkımızdır ve bu hakkın bir uzlaşma konusu olmasına müsaade etmiyeceğiz. İşte bu münasebetle kendimize efendi değil, dost aradığımızı söyledim. Bugün karşılaştığımız durum Afrika ve Asya'nın gelişmekte olan bütün ülkeleri için hayati bir önem taşımaktadır.

SURİYE PAKİSTAN'A AMERİKAN YARDIMININ GERİYE BIRAKILMASINI YERDİ

Suriye Pakistan'a karşı bir ekonomik baskı olarak vasıflandırdığı son Amerikan hareketini yermiş ve bütün Afrika ve Asya milletlerinin Eyüb Han rejimi arkasında yer almalarını istemiştir.

Bir hükûmet sözcüsü Suriye'nin «Amerika Birleşik Devletleri tarafından yapılan ekonomik baskıya karşı millî muhafelerlerinde Pakistan halkıyla tamamen birlik olduğunu» ifade etmiştir.

Sözcü bu baskının Pakistan'ın siyasetine müdahale, onun egemenlik ve bağımsızlığını ihlâl demek olduğunu söylemiştir.

PAKİSTAN SİYASİ ŞARTA BAĞLI YARDIM KABUL ETMİYECEK

Batı Pakistan Valisi Malik Amir Mohammad Khan Pakistan'ın Amerikan yardımının kesilmesi ihtimaline karşı hazırlıklı olduğunu söylemiştir.

Malik Amir Mohammad Khan Pakistanlıların boyun eğmiyecek insanlar olduklarını, Pakistan—Hint Yarımadası'nın Pakistan ve Hint devletleri arasında ikiye ayrılması esnasında ortaya çıkan pek çok krize karşı koyduklarını, bugün de herhangi bir baskıya karşı koyacak maneviyat ve kuvvete sahip olduklarını sözlerine ilâve etmiştir.

4000 ENDONEZYALI HİNDİSTAN ALEYHİNE GÖSTERİDE BULUNDU

Cakarta'da 4000 Endonezyalı, Keşmir ve Pakistan'a yapılan Hint tecavüzünü Hint sefareti karşısında yaptıkları gösteri ile protesto etmişlerdir. Bu Endonezyada üç gün zarfında Hint siyasetini protesto maksadiyle yapılan ikinci gösteridir.

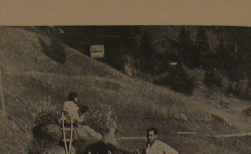

FOTOĞRAFLARLA ANADOLU

ŞAKA VAR Kİ, GERÇEKTEN DAHA GERÇEKTİR

Bugünlerde halk arasında şu fikra dolaşmakta ve söylenmektedir. NAZIM HİKMET'in takipçilerinden ÇETİN ALTAN ve İLHAN SELÇUK yapışık ve karışık kardeşler de Rusya'ya firar etmeği düşünürler. Amma kendilerinin —hele o zaman— Nazım kadar şöhret ve hizmetleri olmadığını hesap ederek iyi kabul görüp görmiyeceklerini tartışırlar. Çetin der ki:

— İlhancığım, ya dedikleri gibiyse. Ya viski bile bulamazsak. Ya bizi de temizlemeğe tabi tutarlarsa. Yahutta mecburi çalışma kamplarına atarlarsa o zaman ne yaparız.

İlhan dehşetini işletir ve cevap verir.

— Buldum, önce birimiz gidelim, eğer vaziyet kötüye buradakine bildirelim.

— Peki ama vaziyet kötüye mektupları da okurlar, bildiremeyiz.

— Onun da kolayı var. Fotoğraf göndeririz. Eğer ayakta fotoğraf göndersem iyi, otururak fotoğraf göndermişsem kötü... İki yoldaş bu minval üzere anlaşırlar. İlhan yoldaş gider. Bir müddet sonra Çetin yoldaşa bir zarf gelir, Çetin yoldaş zarfı heyecanla açar. Zarfın içinde İlhan yoldaşın yere sırt üstü yatmış resmi bulunmaktadır.

ÇETİN ALTAN'IN AYLIK GELİRİ

Yaptığım tahkikata göre, kendisini fakir fukara'nın tek savunucusu diye yutturmaya kalkan Çetin Altan yoldaşın aylık geliri şudur:

Mukaddesata ve millî değerlere

attığı «TAŞ» lar için	5.000	T.L.
Birinci sayfadaki soğuk espriler için	2.000	T.L.
İkinci sayfadaki hem soğuk, hem sulu espriler için	2.000	T.L.
Toplam	9.000	T.L.

Bu hesaba beş para etmez piyeslerinden kazandırılan ve vergisini taksitlendirmek için Maliye Vekillerinin önünde iki büklüm olduğu yüz binler dahil değildir.

Amerikan menfastlerinin kompradoru diyerek lekelemek istediği hiç bir milliyetçi yazar bu kadar para alamaz. Hattâ bir gayri hakkın mirasına konduğu merhum Millîyet kurucusu Peyami Safa bile.

Çetin sadece viski parasını ayırsa her ay bir fukaraya zengin edebilir amma o bilakis viskiyi içip içip fukara avlamaktığının, daha doğrusu kızıl propagandanın avukatlığını yapıp ücretini arttırmayı tercih eder.

ÇETİN ALTAN 83.000 TL. ALMIŞ

Akşam gazetesi fıkra yazarı Çetin Altan 1964 senesinde, yalnız İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatrolarından 83.000 T.L. almıştır. Bu para Çetin Altan'ın Şehir Tiyatroları tarafından oynanan eserlerinin yüzde ücretidir.

1 — Çetin Altan bu paraların vergisini vermiş midir?

2 — Kadıköy Vergi Dairesindeki dosyasını nasıl kapatmıştır? Yoksa kapatmamış mıdır?

3 — Bu parayı meselâ, Orhan Seyfi Orhon alsaydı, Çetin, ne Orhan Seyfi'nin kompradorluğunu burakırdı ne de Şehir Tiyatrolarının gericiliğini. Amma, bu parayı aldığı için kendisini fukara avukatı, Muhsin Ertuğrulu da İnönü'den sonra bu memleketin en büyük adamı olduğunu ilân etmekten çekinmemiştir. Bu harekete hangi lügattan isim bırakmalı.

RUSLAR GÜBRE GÖNDERDİLER

Mudanya iskelesine yanaşan Rus gemisi (TATARBURO), getirdiği gübreleri boşaltmaktadır. Gelen bu gübrelere karşılık, Mudanya'nın Altın damla zeytinyağlarını yükleyip götürecektir.

1 — Rus'lardan, gübreden başka bir hayır (!) çıkar mı?

2 — O'nlar, bu gibi anlaşmalarla, başka memleketlerdeki Moskof kültürünün kölelerine, mübiit sahalar hazırlamak gayesini de güderler.

3 — Bizdeki Moskof kültürü kölelerinden: Nadir Nadi'lerin, Çetin Altan'ların, İlhan Selçuk'ların ve Aziz Nesin'lerin kulakları çınlasın. Nazım Hikmet'oğ'un ruhu (eğer varsa) şad olsun.

ÇETİN ALTAN, YAŞAR KEMAL VE KAFİYE TÜCCARI

Moskof kültürünün kölelerinden Çetin Altan ve Yaşar Kemal için, 29 Ağustos 1965 tarihli Cumhuriyet gazetesinde, Ümit Yaşar imzasiyle şu «taşlama» lar çıkmıştır:

ÇETİN ALTAN (için)

Düşmanlarına göre solun solunda Çetin
Dostlarına sorsanız hep hak yolunda Çetin
Milli gelirimizle, milli gelirimizi
Hesaplıyor oyuklu ayak yolunda Çetin.

Demek ki: Çetin Altan'ın silmsel düşünülerinin, ayakyolu seviyesini aşamadığını Ü.Y. Oğuzan bile farketmiş.

YAŞAR KEMAL (için)

Kapitalist düşmanı, işini sorarsanız,
Romancı da sayılır iyiye yorarsanız,
Kıvrat takmaz amma viskiden de vazgeçmez,
Cebinden döviz çıkar üstünü sorarsanız.

Yaşar Kemal'in üzerinde döviz çıkacağı doğru. Amma, şair bir noktayı unutmuş: dövizin cinsini. Ebedi Nobel namzedinin üzerinden muhakkak ki Ruble'den başka döviz çıkmaz.

BEHÇET KEMAL (için)

Radyoda Behçet Kemal, şürde Behçet Kemal
Gelmiş ve gelecek her devirde Behçet Kemal
Madenden anlamıyan tek maden mühendisi
Köy, köy diye yırtınır, şehirde Behçet Kemal.

Behçet Kemal'in hiç anlamadığı, maden milletinin mukaddesat madenidir. Başka değil.

NADİR NADİ'NİN BİR TERBİYESİZLİĞİ

Rusya hâtıralarını ağzının suyunu akıtarak anlatan Nadir Nadi efendi, Rusya'da en çok Yaşar Kemal'in (komünistlikten mevkuf), Aziz Nesin'in (keza) okunduğunu söyledikten sonra soruyor:

— Ya Necip Fazıl, Orhan Seyfi bunlar okunuyor mu? Ve bir terbiyesizlikle sözü bağlıyor.

— Ben size sorayım, bunları siz okuyor musunuz?

— Orhan Seyfi hecenin beş şairinden birisidir. Fıkra muharriri olarak da okuyucusu, Nadir Nadinin bir kaç misalidir.

— Necip Fazıl'ı, Nadir Nadi okumaz. Zaten okusa da anlıyamaz. Daha Nadir Nadi komünist partisinin halk için hazırlattığı propaganda broşürü seviyesinden üste çıkamamıştır.

— Bizim solcularımızın (yani) komünistlerimizin ise, buradan çok dışarıda okunmaları normaldir. Çünkü moskof kültürünün köleleri olan bu beyler bizim için değil, onlar için yazmaktadırlar.

SOSYALİSTLEŞEN AFRİKA DEVLETLERİ İKTİSADİ FELÂKET İÇİNDELER

Geri kalmış ülkelerin kalkınması için, en elverişli yol sosyalizmdir masalına kanarak, sosyalizmi taklik etmeğe davranan Afrika devletleri, bugün iktisadi uçurumun eşiğine gelmişlerdir. U.N.R. dergisinin yaz sayısında verdiği bir habere göre: Bu Afrika devletlerinin milli gelirlerindeki azalma 1960 dan beri devam etmektedir. 1965 te bu azalma oranı % 1.02 dir.

VATİKAN KATOLİKLERİ, KOMÜNİSTLER İLE İŞBİRLİĞİ YAPMAKTAN MEN'ETTİ

Yayınladığı bir bildiride Paul IV, Allahsızlar ile işbirliği yapmanın katoliklere haram olduğunu açıklamıştır. Papanın bahsettiği Allahsızların başında komünistler gelmektedir.

Bakın yine bizim aşırı ve taşırı solcularımız kârlı çıktı bu işten. Öyle ya onların hiç böyle karşısını görüşeni yok. Demek katolik olsa imiş, Papa «ortanın solundaya» diye aşırı solculara yardım ettiği için İnönü'yü afaroz edecekmiş neredeyse!..

RUSLAR NAZIM HİKMET İSİMLİ BİR ŞİLEBİ ODESA'DA DENİZE İNDİRDİLER

Komünistliğten ve keçi hırsızlığından mahkûm Aziz Nesin TIP sözcüsü'nün Odesadan göbek atarak bildirdiğine göre Ruslar ölüsü bile azat kalsa! etmez ispanyol NAZIM HİKMET'in adını taşıyan büyük bir gemiyi denize indirmişlerdir. NAZIM'ın karısı da (acaba hangisi) bu törende bulunmuştur.

NAZIM'ı hortlatma kampanyasında mahut YÖN'e yön verecek nitelikte bir olay bu. Ayrıca Türk halk efkârı bu günlerde şunu soruyor: Çetin Altan'ın heykelini ne zaman, kim dikecek? Ruslar mı, yoksa MAO'nun Çinlileri mi?

NAZIM HİKMETİN TOPLATILAN KİTABI

Nazım Hikmetin toplatılan eserinin ismi, 835 satırdır. Komünist Nazım Hikmetin zehirli eserlerinden biridir.

BİR OTEL İNGİLTERENİN CEZAYİR'E TAŞINDI

Sekiz katlı, 120 odalı bir otel Londradan Cezayire parçalar halinde nakledilmiştir. Bir başka otel de bu şekilde inşası tamamlanmak üzere BRİSTOL'da bulunmaktadır. Bu şekilde el emeğinden % 80 istifade edileceği ümit edilmektedir.

AVRUPADA HER SENE ELLİ BİN EVLİLİK DIŞI ÇOCUK YERLEŞTİRİLİYOR

Le Monde gazetesinin yazdığına göre, Avrupada her sene elli bin evlilik dışı çocuk sosyal müesseselere yerleştirilmektedir. Bunların bir arada yaşamalarının meydana getirdiği bir sürü mahzur ve zorluk bertaraf edilmeğe çalışılmakta ve bu amaçla terbiyevi filimler çevrilmektedir.

Ölçüsüz bir batı hayranlığının Türkiye'ye de yayılmakta, yavaş soktuğu bir felâket. Halbuki ailevi davranış bakımından Türk Milletinin davranışları bu ölçüsüz hayranlığa daha fazla kurban edilirse, düşeceğimiz durum başka olmıyacaktır. «Bak derim kızıma, ona iktisadi istiklâlinin kazanması şartıyla nikâhsız da bir kadının istediği erkekle yaşayabileceğini söyleyeceğim.» mealinde herzeler yazan Çetin Altan'ın gayesi ise Türkiyenin değil böyle Avrupadaki gibi bir felâkete, daha beterinden Rusyadaki pişhane sistemine düşmesini temin etmektedir. Başka izah var mı?

MUKADDES TOPRAKLAR

(Başlarafı 13. sayfada)

Edebiyat Fakültesi'nden gençler ağlıyarak O'nun şiirlerini okuyorlar.

İktisat Fakültesi'nden bir genç: «Âkif'e bağlılık, Âkif'in yolunda gitmekle mümkündür.» diyor.

Askeri Tıbbiye'den bir genç: «Âkif büyük mücâhid ve âlim, İstiklâl Marşı şâiri, Milli mücâdelenin en büyük fikir kahramanı, Çanakkale şehitlerinin mersiyehânı... Milleti uyandırmakta en büyük hizmeti olanlardan biri, Âkif'tir.

Cânı, cânânı, bütün vârımı alsın da Hüdâ,

Etmesin tek vatanımdan beni Dünyâda cüdâ!

diyen zât vatanının koynuna böyle garip mi bırakılacaktı? Câmilere hamallarla mı getirilecekti? Bu mevzûda hükümetin lâkaytlığini gençlik unutmıyacaktır. Buna and içercesine kararlıyız! O'nun fikrinde, O'nun yolunda olan Türk gençliği olmasa Âkif meydanda mı kalacaktı? Bu ne haldir, bunu kim tecviz eder? Târih bunu birer birer soracaktır. Ve bu gençlik bu işi tâkip edecektir!» diyor.

30 sene evvelki bu genç, bugün Senatör Dr. Fethi Tevetoğlu'dur.

O, çıkışın, bu buluruşudur. Demek istiyorum ki: (Necid Çöllerinden Medine'ye) yazarının tâkipcisi: (MUKADDES TOPRAKLAR) ı yazandır...

Ne güzel önder, ne güzel tâkipçi...

Zeki Sofuoğlu ise 14 sene evvel (İSLÂMIN NÛRU) mecmuasını çıkarırken bize ümit bahşeden uyanık bir münevver, muharrir ve muallimimizdir.

KUR'ÂN'A GÖRE SAĞCILAR VE SOLCULAR KİMLERDİR?

(Başlarafı 21. sayfada)

İşte Allahü zülcelâlin sağcılar ve solcular hakkındaki beyanı budur. Kâinatın efendisi, Allahın sevgilisi, Peygamberlerin Rehberi, beşeriyyetin medarı iftiharı, iki cihanın Fahri Rasulü Azam (S.A.V.) hazretlerini solculardandı diyenler ne kadar âdi kimselerdir. Şahsi menfaatları için hakikati tağyir edenler artık seni kandırmasın Kureyşin kâfirlerine sağcı, Rasulullah ve onun güzide ashabına solcu diyenler şu memlekette tutunuyorsa bunun yegâne mes'ulü sensin.

Ey müslüman evlâdı: Artık uyan! Dost ve düşmanını iyi tanı da asla onlarla dost olma, şurasını iyi bil ki kurtuluş Allah ve Rasulünün dostları içindir.

İBRET!..

(Başlarafı 19. sayfada)

rılmadık. Uzak düştük ilimden, ilmin sanayiye tatbikinden. Etmedik yollarımızı ve nâkil vasıtalarımızı ıslâh. Tevekküle koyulduk, eşeği yıllar yılı binek edindik, uyukladık develerin sırtlarında. Şimdi Batı âlemi mevcutları da azımsayarak fezaya fırtına çıkıyor. Bizler ise hâlâ ve bir türlü bırakmadık ve bırakamıyoruz şu senlik, benlik kavgasını. Yetişir artık korkmalıyız Allah'tan, utanmalıyız Peygamberden. Acımalı, bizlerden ümit, kurtuluş bekleyen mazlum milletе. Ve aciziliğimizi yüklememeli yücelerin yücesi İslâm dinine. Bugün ve gelecek için neler varsa emir buyrulmuş ve söylenilmiş. Yeter ki, bizler ders alıp kendi ruhumuza yönelelim. İbret al, ey Müslüman Türk bu Hadis-i Şeriften!..

Şemseddin'i Sami

(Başlarafı 17. sayfada)

lini sevmek ve benimsemek bakımından büyük bir ehemmiyeti haiz bir eseridir. Bu lügat Türkçe'de yazılan ilk lügattır. Mukaddimesinde dil meselesi hususunda dikkate değer bir mütalâası vardır.

Bundan başka neşredilmiş belli başlı eserleri şunlardır:

1 — Tarifat'ı Arabiyye,

2 — Müslümanlığın nasıl intişar ettiğine dair Arapça küçük bir Tarih,

3 — Hurdeçin adını taşıyan Farsça Şiirleri,

4 — Kâve,

5 — Besa,

6 — Ahdivefa,

7 — Müntehabatı Divan'ı Emam'ı Ali,

8 — Müntehabat'ı Divan'ı Baki,

9 — Kamusu Arabi (Tamamlanmamıştır.)

10 — Cep kitapları (Yer, Gök, İnsan, Gene insan Medeniyeti, İslâmiye, Esatir, Emsal, Letaif, Kadınlar ve usulü tenkit ve tertip.)

Yarım asrı geçen hayatı boyunca çalışma hususunda gece ve gündüzünün sınırı belli olmayan bu değerli alim, her genç, ihtiyar, kadın ve erkeğe bir örnektir.

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Kemal Sağıroğlu - ALMANYA* — Mecmuamıza gösterdiğiniz yakın alâkaya ve hakkımızda kullandığınız taltifkâr ifadeye teşekkür ederiz. Almanyada işçi olarak çalışan kardeşlerimiz arasında OKU'nun rağbet kazanması bizleri sevindirmektedir. Yurt dışı abone ücretimiz 15.00 liradır. Alâkanızın devamını bekler, beraber çalıştığınız Türk işçilerine selâmımızın tebliğini rica ederiz.

★ *S. Ihsan Acar - BOLU* — Son senelerde büyük mutasavvıf Hz. Mevlâna hakkında yerli ve yabancı fikir adamları tarafından sayısız eser neşredilmiştir. Hz. Mevlâna'nın hayatını anlatan eserler ile kendi eserlerini istediğiniz kitapçıdan temin edebilirsiniz. Hangi eseri istediğinizi ismen kaydetmediğiniz için arzunuzu yerine getiremedik. Selâmlar...

★ *S. Yusuf Saran - BALIKESİR* — Mecmuamıza abone kaydedildiniz. Yıllık abone ücreti 11.00 liradır. Abone numaranız 6361. Alâkanıza teşekkür eder, hürmetle selâmlarız...

★ *S. M. Emin Balyon - SAMSUN* — Hakkımızda gösterdiğiniz iyi niyete ve başarı dileklerinize teşekkür ederiz. Mecmuamızın son sayılarından adresinize bir miktar gönderildi. Muhterem okuyucularımızın mecmuaya etmek için çalıştığımız ve hizmet yolunda hiçbir fedakârlıktan çekinmediğimiz sizin de dikkatinizden kaçmamış. El birliği, fikir birliği yaparak OKU'yu tanıtmamız ve yaşatmamız bugünün şartları altında bir mecburiyetiyiz. Selâmlar...

★ *S. Ahmet Atıolur - ZİLE* — Büyük kızınızın ölümü neticesinde kaleme aldığınız şiirinizi içimiz burkularak okuduk. Şiirde düşünce ve duygunuzu çok güzel ifade etmişsiniz. Yeni şiirlerinizi bekler, üzüntünüzü paylaşır, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Sadık Aksakal - AFŞİN* — Abone borcunuzun ne kadar olduğunu zarfın üzerine yazılan rakamdan çıkarabilirsiniz. Biz abonelerimize faturaya benzer birşey göndermiyoruz. Esasen buna lüzum da yok. Selâmlar...

★ *S. Ilhan Arahan - ESKİŞEHİR* — Meselelerimizi açıkca ifade eden mektubunuzu zevkle okuduk. Bize yöneltiğiniz soruları, araştırma hürriyetinizi kısıtlamamak şartıyla cevaplandıralım:

Hasta dişleri tedavi ettirmekte ve ağızda koku yapmayabilecek bir madde kaplatmakta olduğunuz bir mahrur yoktur. Dişleri sırf gösteriş için kaplatmak caiz değildir.

Erkeklerin nişan için de olsa altın yüzük takmaları haramdır. Muhterem Prof. Hamidullah Beyin, Ömer Nasuhi Bilmen'in eserlerini ve Hasan Basri Çantay'ın tefsirini, Diyanetin neşrettiği Riyazüssalihin isimli hadis kitabını tavsiye ederiz. Mecmuamızın şimdilik sayfa adedini artırmaya ve 15 günde bir çıkartmaya imkân yoktur. İlerde inşaallah mecmuamız hakkındaki istekleriniz tahakkuk eder. Selâmlar...

★ *S. Necati Camuz - ISPARTA* — Kısa mektubunuzda çok şeyler ifade etmişsiniz. Sizin de işaret ettiğiniz gibi cahillikten kurtulabilmemiz ve Komünizmin karşısında çelik-ten bir set gibi durabilmemiz için çok çalışmamız ve İslâmın nurlu yolunda ilerlememiz icabeder. Selâmlar...

★ *S. Hulusi Horozoğlu - AYDAT KÖYÜ* — Mektubunuzdaki isteklerinize abone servisimiz tarafından yerine getirildi ve lüzumlu değişiklik yapıldı, İsmini lütfettiğiniz kardeşiniz Şefik Altay da abone kaydedildi. 15, 16 ve 35. sayılarımız adresinize postalandı. İyi dileklerinize aynen mukabele eder, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Kemal İmreoğlu - ELBİSTAN* — Birinci 10 lira 35 ve 40. sayılardan 10 adet mecmuanın bedeli olarak alındı, ikinci 10 lira da abone karşılığı olarak işlendi. Selâmlar...

★ *S. Necati Kayaçelebioğlu - VAN* — Abone kaydınız yapıldı. Alâkanıza teşekkür ederiz. Şehrimizde ayrıca bir de Yüksek İslâm Enstitüsü talebe cemiyeti tarafından ayda bir YENİ ÜMİT dergisi çıkarılır, Öğretmenler Derneğinin neşir organı yok. Selâmlar.

★ *S. Niyazi Çevik - BODRUM* — Çocuğunuzu İmam-Hatip mektebine vermek isteğinizi sevinçle karşıladık. İmam-Hatip mektebine ilkokulu bitiren her çocuğu alırlar. Orta okuldan mezun olmak diye bir şart yoktur. Çocuğunuzu hiç vakit kaybetmeden İmam-Hatip mektebine göndermeniz faydalı olur, selâmlar...

★ *S. Musa Yılmaz - ARGITHAN* — Sizin ve arkadaşınız Turan Yazıcı beyin de aboneleri yenilendi. İki adet İslâm Prensipleri gönderildi. Selâmlar...

★ *S. Ahmet Bozbay - MANİSA* — Ağustos ayında elimizde olmıyan sebeplerden dolayı mecmuamız çıkamamıştır. Bu aya ait mecmuayı alamayısınız veya Eylül sayısının geç gelişi ondandır. Alâkanıza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Mehmet Dereli - ILGAZ* — Köyünüzde açtığınız halk okuma odasına mecmuamızın geçmiş sayıları gönderilmiştir. Bundan böyle çıkan her sayı kitaplığınıza hediye edilecektir. Başarılar ve selâmlar...

S. Eyup Çapar, Tevfik Aykul, İsmail Erünsal, A. Rıza Hıraoğlu, Necdi Koç, Remzi Yıldırım, Aziz Özpınar ve Ömer İnce.

Yukarda ismi geçen muhterem okuyucularımızın istekleri yerine getirilmiştir. Ayrı ayrı selâmlar...

HÂDİSELER — DÜŞÜNCELER

(Başlarafı 2. sayfada)

Bize göre ise, asıl savaş akaryakıt bittiği ve silâhlar sustuğu zaman başlıyacak. Hindistan nasıl kahraman bir milletle savaştığını o zaman anlıyacak.

Şu anda bütün müslümanlar Pakistan Milletinin giriştiği savaştan muzaffer çıkması için ALLAH'a dua etmektedirler. Allah için savaşanlar, daima üstün kuvvetlere ve zalimane saldırılara cesaretle karşı durmuşlar, neticede hep muzaffer olmuşlardır. Hiç kimsenin şüphesi olmasın ki zafer ALLAH'ın ve O'nun yolunda olanlarındır. Gazanız mubarek, zaferiniz kutlu olsun aziz Pakistanlı kardeşlerimiz.

İslâmın İlk Emri
O K U

İslâmın İlk Emri
O K U

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Mustafa PEKTUT

Bu sayıda Yazı İşleri Müdürü :
Süleyman ÖZKAFA

İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği: Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K. 105 — KONYA

Abone şartları : Yıllık : 11 T.L. Altı Aylık: 5.5 TL.
(Yurt dışı Yıllık : 15 T.L.)

Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmed Said Matbaası — ISTANBUL

Basıldığı tarihi : 30.9.1965

İslâmın İlk Emri
Oku

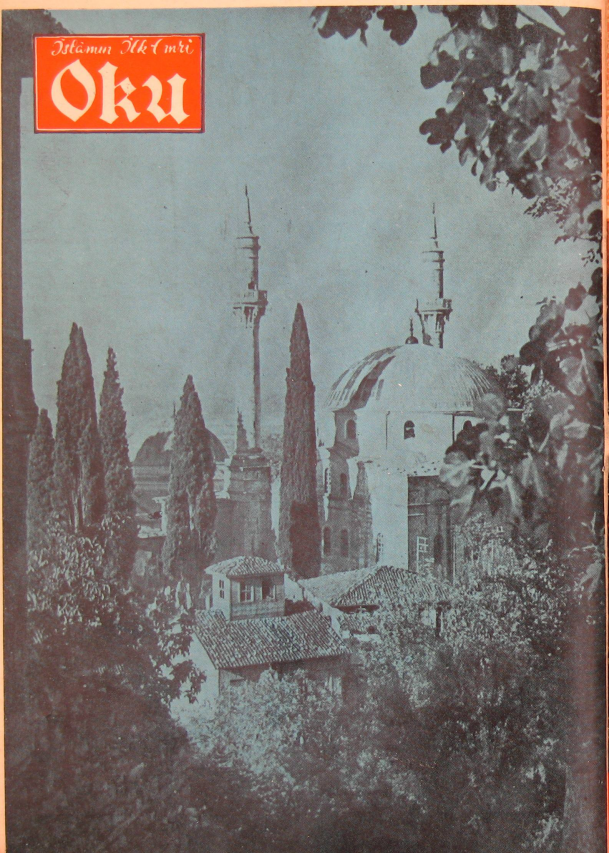

İslâmın İlk Emri
Oku
Dinî İçtimaî Edebî Aylık mecmua

MÂNEVİYATSIZ NESİLDE İÇ BUHRÂNI

Yıl : 5
Sayı : 51

Kasım : 1965
Recep : 1384

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- Maneviyatsız Nesilde İç Buhranı — **Naci ARICI**
- Adalet — **Mustafa YAZGAN**
- Bizans İmparatorluğunun İnkiraz Sebepleri — **İ. H. DANİŞMEND**
- Ulûmu'l-Hadis — **Hayreddin KARAMAN**
- Malazgirt Zaferi — **Prof. Osman TURAN**
- Kâbe Yolları — **Ömer KİRAZOĞLU**
- Pakistan'a Yardım — **Etem BORANSÜ**
- Sayın Ürgüplü'ye Açık Mektup
- Ebedi Hakikat ve Zavallı İnsan
- Hazreti Ömer — **Ergun GÖZE**
- Ağız ve Diş Temizliği — **Dr. M. Hulusi BAYBAL**
- Neler Yapmalıyız — **Süleyman ÖZKAFA**
- Mehmet Vehbi Çelik — **Veli ERTAN**
- Genç Kalemler — **Nurettin GÜLDEN**
- Preveze Deniz Zaferi — **Osman ÇANDIR**
- Kültür Yobazı Bir Takas'cı — **Mehmed DOĞRU**
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Şiirler
- Okuyucularla Başbaşa

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Başkan SUKARNO'nun keyfince idare etmiye çalıştığı Endonezya'da, yerli komünistlerin 30 Eylülde hükûmeti devirme teşebbüsleriyle başlıyan kanlı hâdiseler hâlen devam etmekte, başlangıçtaki şiddetini kaybetmekle beraber, asilerle ordu birlikleri arasında yer yer çarpışmalar olmaktadır. Kuzmen Endonezya Hava Kuvvetlerinin de katılığı kızıl ihtilâl teşebbüsü, sağcı generallerin energik müdahalesiyle başarıya ulaşamamışsa da, yüzlerce insanın ölümüne, hükûmetin iktisadî ve siyasî alanda itibarını kaybetmesine sebep olmuştur.

Albay UNTUNG'un idare ettiği 30 Eylül hareketi, Endonezya'da oldukça kuvvetli olan Komünist partisi tarafından geniş çapta desteklenmiştir. Sonradan Komünist partisi şefi AIDIT'nin Pekin'e sığınması veya ortadan kaybolması bunu isbat etmektedir. İsyan hareketinin başlangıcıyla sokaklara dökülen binlerce Komünist genç, Amerikan aleyhtarı nümayişleri devam ettirmişler, ihtilâle katılanlar hakkında sevgi göstersinide bulunmuşlardır.

Ötedenberi Komünistleri himaye ettiği bilinen CAKARTA'nın 64 Km. güneyindeki sarayında zevkince yaşayan SUKARNO, başlangıçta Komünistlerin kendi iktidarına karşı ayaklanacaklarına inanamamış, Komünist yuvalarını yok etmek için galeyana gelen müslüman halkı ve kara ordusuna mensup generalleri teskin etmiye, hattâ aldatmıyı çalışmıştır. Altı generalin ve pek çok subayın asiler tarafından vahşice öldürülmesayle bütün şiddetlenen hâdiseler, sahipsiz kalan idarî mekanizma müslüman teşekkülleri ve ordudaki sağcı unsurların sabrını taşırmış, Başkan SUKARNO'yu da kısıkcına alan milli kuvvet Endonezya'nın istikbalini kızıla boyamak istiyenlere fırsat vermemiştir.

Ordu durma hakim olduktan sonra, Komünistler tutuklanmıya başlanmış ve geniş çapta bir temizlik hareketine girişilmiştir. Müslüman Endonezya halkı komünist partisi binasını ateşe vermiş, Kızıl Çin taraftarı eğitim müesseselerini tahrip etmiştir. Moskova uşaklarından Pekin'e sığınanlar canlarını kurtarabilmişler, kaçamıyanlar da Endonezya milletinin çelik pençesi altında köpekler gibi can vermişlerdir.

Başkan SUKARNO, milletinin başına gelen felâketi kendi eliyle hazırlamış, Komünistleri himaye etmiş, hattâ asîli kurumlara sızmalarına fırsat vermiş, Endonezya'yı Birleşmiş Milletler Teşkilâtından ayırmış, Amerikan aleyhtarı hareketlere göz yummuş, Kızıl Çin'in memleketinde müesseseleşmesine yardımcı olmuş, aşırı solcu gazeteleri beslemiştir. Bütün bunların neticesi işi azıtan ve cesaret bulan, Komünistler ihtilâle teşebbüs etmişlerdir.

İhtilâl muvaffak olsaydı acaba ne olacaktı? Asilerin ele geçen plânlarından anlaşıldığına göre, Başkan SUKARNO da dahil olmak üzere kademeli olarak memleketin ileri gelen insanları öldürülecek, müstakil veya gayrı müstakil bir Komünist devleti kurulacaktı.

Ayın hâdisesi olarak Endonezya'da cereyan eden olayları alışımız ve tetkike tâbi tutuşumuz elbette sebepsiz değildir. 30 Eylül hareketinden önceki Endonezya'nın içinde bulunduğu durumla, Türkiye'nin içinde bulunduğu şartları karşılaştırırsak, durumun çok az farklarla aynı olduğu meydana çıkacak ve bizi derin derin düşündürecektir.

Bilhassa son günlerde Türkiye'de maksatlı bir şekilde, özellikle seçim propagandaları vesilesiyle Amerikan düşmanlığı aşılanmıya, Komünist bloka karşı kurulmuş beşmelimsel teşkilâtların yıpratılmıya çalışıldığı gözden kaçmamaktadır. Türkiye ile Rusya arasında imzalanan kültür antlaşması politikacılarımızın iyi niyetlerine rağmen yerli kızılların şımarmasına ve üst perdeden konuşmasına sebep olmuştur. İhtilâlci sosyalist faaliyetleri yasaklıyan 141. ve 142. maddelerin, anti demokratik olduğu gerekçesiyle, ceza kanunundan çıkarılmasını hâlâ savunanlar var. Marksist metodlarla çalışılmını gülemiye lüzum bile görmiyen siyasi bir teşekkül, parlâmentoya bir kaç temsilcisini de sokabilmiştir...

Bizce Türkiye'ye, bütün itirazlara rağmen, Komünist ihtilâlinin edebiyatı ve fesat çarkları girmiştir. Kitapçı vitrinlerinde Babôf'ün eserleri, kızıl şair ve gayrı Türk Nazım Hikmet'ce kitapları ile aşırı solcu müdafaa eden tercemeler görülmektedir. Türkiye Gizli Komünist partisinin, Bizim Radyo'da yayınlanan beyannamelerinin dışında, günlük gazeteleri, haftalık dergileri, senede bir defa yayınlanan yıllıkları var...

Endonezya'nın iç yapısıyla, Türkiye'nin iç yapısı arasında benzerlikler var derken boşuna söylemedik. Hem o kadar benzerlik var ki, Türkiye'de de komünist ihtilâli yapmıya kalkışacakların karşısına, Endonezyada olduğu gibi, şerefli Türk ordusu çıkacak ve Komünistlerin kızıl beyinlerine asırlık haşmeti ve tarihi şerefiyle çelikten bir balyoz gibi inecektir... Böylece bilîne ve ona göre amel edile...

İslâmın İlk Emri O K U

İSLÂMIN İLK EMRİ

OKU

DİNİ İÇTİMAİ EDEBİ AYLIK MECMUA

Sayı: 51 ★ Cilt: 5 ★ Yıl: 5 ★ Kasım 1965

Maneviyatsız Nesilde İç Buhranı

Naci ARICI

24 Ekimde Türkiye'nin nüfus sayımı yapıldı. Nüfusumuz bir hayli artmış. Artan sadece maddi kesafet. Yoksa mâna değil.

İnsanlar maddenin zebûnu olmuş, mânayı unutmuşlar. Cemiyette her şeyin kıstası madde oldu. Hâdiseler daima materyalist bir görüşle değerlendirilmekte. Herkes birbirine soruyor: Hangi okulda okuyorsun? Şu veya bu okulda. İlâve ediyor: Yani eline ne kadar para geçecek. Vereceğin cevapla bol paradan bahsedersen, oh ne mutlu diyor. İstikbâlini kazanmışsın.

Bir diğeri yurt dışına giden işçilerin, bol para kazandıklarını anlatıyor. Bunun yanı başında dininden, ahlâkından, örf ve adetinden bir şeyler kaybedip etmediğini hesaba katmıyor. Çünkü o saadetin şartı para, maddi imkânlara sahip kimselerin mes'ut, iç sıkıntılardan azade olduğunu zannediyor. Müşahede ve tecrübelerle sabittir ki, durum böyle değildir. İnsan yalnız maddeden ibaret olsaydı bu bir gerçek olabilirdi. Halbuki insan beden ve kalbden müteşekkildir.

Kalbden maksadımız, Allahı tanımaya mahsus manaları rahman ve makarrı insan olan ruhun hakikatidir. Yoksa hayvanlarda, ölülerde ve dirilerde bulunan et parçası değildir. Bedenin sıhhat hali vardır ki saadeti ona bağlıdır. Hastalık hali ise onun helâkine sebep olablir. Tıpkı bunun gibi kalbinde sıhhat ve selâmet hali vardır. Ki ancak selim kalbliler necat bulur. Şairin dediği gibi :

Sanma ey hâce ki senden zer-ü sîm isterler
Yevme lâ yenfeu de kalbi selim isterler.

Kalbin bir de hastalık hali vardır ki, insanın dünyevi ve uhrevi ebedi helâkine sebep olur. Allahı bilmemek kalbin öldürücü zehridir. Nefsin istek ve arzularına uyup Allah'ın emir ve tavsiyelerine muhalefet onu kalbden bir mikroptur. Allahı tanımak, O'na rabtı kalb etmek diriltici bir panzehirdir. Nefsin istek ve arzularına bir gem vurup Rabbına itaatli kılmak şifa veren ilâçtır. Nasıl ki bedenen mustarip hasta olan insanlar tedaviye muhtaç iseler kalben hasta olanlar da daha çok rahmete muhtaçtırlar. Beden hastaları doktorlara müracaat eder, doktor da hastalığın teşhisini yapıp ona göre ilâç verir. Bu ilâçların daha evvel tecrübelerle hangi hastalıklara verileceği tesbit edilmiştir. Bunun gibi kalb hastaları da rub doktorları olan peygamberleri ve onların yolunda gideu din tabiblerini kendilerine örnek edinir, onların emir ve tavsiyelerini yerine getirirlerse kalbleri şifa, ruhları deva bulur. İşte bu ilâçlar da ibâdetlerdir.

Kangren olan uzvun tedavisi nasıl geçmişse hayatı boyunca Allaha isyan bayrağını çekmiş kimselerin ölüm döşeğinde ekâbirlerini görüp nedamet duyarak göz yaşı dökmeleri kendilerini bekliyen elim akıbetten onları kurtaramıyacaktır.

Nüfus sayımı Türkiye nüfusunun birkaç milyon daha artığını meydana çıkardı. Bu artış alt tabakadan geldiği için, maneviyatsız nesiller kervanına yeni kurbanlar katıldığını da ortaya koydu. Genç nesli iç buhrandan kurtardığımız zaman, gerçek nüfus sayımını yapmış olacağız...

ADALET

Mustafa YAZGAN

BİR MİLLETE BAŞ OLMANIN İLK VE EN BÜYÜK VASFI ÂDİL OLMAKTIR.

— Hazreti Ömer (R.A.) —

Zulmün keskin tırnağı boğazımıza geçmiş gibi... Hırıltılı seslerle nefes almaya çalışıyoruz. Hürriyet! Adalet! Müsavat (Eşitlik)! Kardeşlik!.. Korkunç yalan. Bardakta sunulan zehir. Milleti uyutan, çözen, dağıtan uğursuz slogan. Ruh kökü sıfıra irca olmuş bu cesetler üstünde ne arıyoruz bilmem.

Adalet! Hangi adalet ey şaşkın? Mülkün temeli olması gereken adalet mi? Adaletsizliğin kapı anahtarı sahte adalet mi?

İbretle oku... Ve dinle :

KUDÜS, Hilâlin çelik kıskacı içinde... İslâm orduları bu mukaddes şehri almak üzere. Sulh isteyen Kudüs'lüler. Şart müthiş, fakat hikmetli tecellilere gebe... Hazreti Ömer başta ve adalet, ağaçta, toprakta, dalda, kuşta, insanda, taşta... Kudüs Yahudilerinin başı (Halifeniz gelmeden teslim olmam) diyor. Lânetlik bir direniş. Irklarına has mel'unca bir şart. Nihayet Halife Ömere (R.A.) haber gidiyor. Müthiş tevazu... Kabul eden Ömer çöllerde. Kölesiyle yollarda. İslâmın yükselişi, şerefi ve saadeti için. Ne hârika, ne misilsiz bir tablodur bu muhterem okuyucum. Bir menzil deveye köle binecek, Halife Ömer yürüyüp deveyi çekecek, ikinci menzil Ömer deveye binecek, köle bu vazifeyi yapacak. Sahralar aşılıyor. Tecelli dedik ya... KUDÜS! Son menzil... Köle devenin sırtında ve büyük Halife, âdil emir sevgili Ömer deveyi çekiyor. Ricalar boş. (El adl-ü esas-ül Mülk) diyor. Yollara dökülen Kudüs halkı, âbideleşmiş adaleti aptalca, hayretle, dehşetle, gıptayla, hayranlıkla seyrediyorlar.

Büyük Ömer'in hahambaşına ilk sözü :

— Hangi şartla Kudüs'ü teslim edeceksiniz?

Hahamın adalet önünde diz çöküşü ve istese de istemese de dudaklarından dökülen şu sözler :

— BİR KÖLE HAKKINA BU KADAR RİAYET EDEN, HÜRRİYETE, ADALETE VE EŞİTLİĞE BU KADAR HÜRMETKÂR BİR DİN... VE ONUN HALİFESİ... BİZ KUDÜS'Ü KAYITSIZ ŞARTSIZ TESLİM EDİYORUZ...

Adalet! Şimdi Adalet içinde mes'utsun öyle değil mi ey şaşkın adam? Onlar Adalet Tablosunun gerçek sembolleri... Onlar İslâmiyetin gerçek sembolleri... Onlar dünyada mutlak adaletin yalnız İslâmla geleceğini haykıran ve sağır kulaklara, çapaklı kör gözlere bu hakiki NÛR'u duyuramıyan, gösteremiyen büyükler... Ve sen.. Vah zavallı insan... Adalet hikâyeleri dinliyerek Adaletin içinde olduğunu sanan uyuşuk bahtsız. Hazreti Peygamber de sana lânet eder, Hazreti Ömer de... Fatih Sultan Mehmede diz çöktüren Kadı Hızır efendilerin tırnağına beş yüz milyon kerre milyon sayıda Adalet dolandırıcılarını kurban ederim.

Adalet çiledir,
Adalet ateştir,
Adalet vebaldır... Fakat meyvesi bütün dünya medeniyetini özünde toplar. Âdil olan insan Hazreti Ömere benzer. Zalim olan alçağı Nemrutlar, Firavunlar bile saraylarına kabul etmezler.

Adalet saadettir,
Adalet fazilettir,
Adalet yükseliştir, medeniyettir.

(İKRA = Oku) diye başlıyan adalet okyanusları taşırdı, dağları eritti, Gırınata önünde, Endülüste, Orta Avrupada şeref kazandı. Avrupayı Avrupa haline getirdi. En şahsiyetsiz kavimler bugün bize şahsiyet dersi vermek istiyor. Utanıyoruz! Utanıyoruz! Ellerimizi yüzümüze örtsek de boş. Kaçıyoruz.

Hani Adalet nerede gösteriniz? Gösteriniz ki mülkün temelindeki sağlamlığı görelim.

(Devamı 26. sayfada)

Bizans İmparatorluğunun İnkiraz Sebepleri

İsmail Hami DANİŞMEND

Tarih sâhasında bir inkıraz mütehassısı yetişti: Munkarız olmuş devletlerin inkıraz sebeplerinin tetkikini ayrı bir çığır haline getirmiş olan Fransız müverrihlerinden (Gérard Walter) in bu sahadaki eserine «La mort des empires = İmparatorlukların ölümü» şeklinde umumi bir isim de takılmıştır. Bu mevzûa ait eserler :

— La destruction de Carthage,
— La ruine de Byzance,
— La chute de l'Empire romain

isimlerinde üç kitaptır ve müellifin bu sâhada daha başka eserler neşretmek ihtimali de yok değildir. Bunların içinde bizi en çok alâkadar eden, tabii Bizans inkırâzına âid olandır. Müellif, 1958 de neşrolunan bu kıymetli eserinin üçlü sebebini şöyle anlatır :

«Maksadım, vaktiyle şevket ve kudret sahibi ve zengin olduğu halde o kudretiyle servetini lüzumu veçhile kullanamadığı için yıkılmış bir devletin inkıraza doğru nasıl gittiğini göstermektir.»

418 sahife tutan bu kıymetli eserdeki en mühim inkıraz sebepleri şöyle sıralanabilir :

1 — «Şarki-Roma» denilen Bizans'ın garplılaşması onun milli benliğinden uzaklaşmasına sebep olmuştur: En fazla taklit edilenler de iktisadî sahada Bizans'a rekabet eden Venediklilerle diğer İtalyanlardır! Bu vaziyet kıyafet, tualet, örf ve âdet ve hattâ ifade ve telâffuz hususiyetleri bakımından bile Bizanslıların İtalyanlaşmasına sebep olmuştur.

2 — Devlet masraflarının fazlalaşması bir taraftan vergilerin ağırlaşmasına ve bir taraftan da enflasyona sebep olmuştur: Bu vaziyet, iktisadî ve ticarî çöküntünün en mühim âmilidir.

3 — İmparatorla hükümete karşı cephe almış muhâlifleri imhâ için fevkalâde mahkemeler kurulmuş ve bu sûrette kanunlarla insanlık hakları ayaklar altına alınmıştır.

4 — Bizans halkı iyiliklere karşı da, fenalıklara karşı da tamamiyle unutgan olmuş ve işte bu yüzden en tehlikeli vaziyetlerde bile doğru yolu tutmak kabiliyetini kaybetmiştir.

5 — Vatanperverlik bir nevi palavracılık halini almış ve yüksekten atıp tutanlar kendi selâmetleriyle menfaatlerinden başka bir şey düşünmiyecek bir hale gelmişlerdir.

6 — Hükûmetin malî ve iktisadî siyaseti yüzünden halk tabakası «sıkılmış limon» haline gelmiş ve işte bu yüzden yabancı milletlerin hâkimiyyetine hasret çekmiye başlamıştır.

7 — Bizans idarecileri törenler, şenlikler, muhteşem kıyafetler, nutuklar ve daha bir çok gösterişlerle milletin sefâletini örtbas etmeyi siyasi bir an'ane haline getirmişlerdir.

8 — Halkı avutmak için dinî hisler baltalanıp ahlâk ifsâd edilerek eğlence ve şehvet düşkünlüklerine geniş yollar açılmıştır.

9 — Tamamiyle yobazlaşmış olan ruhânî sınıfın ahlâkı da son derece bozulmuş ve vicdan ticareti yapan papazlarla piskoposlar parayla alınıp satılır eşya haline gelmiştir.

10 — Me'mûriyyet satışları o derece ilerlemiştir ki, Mâliyenin zararına olduğu halde bir çok köyler kaza ve kazalar vilâyet haline getirilmiştir.

11 — Ahlâksızlığın umumileşmesi ihtikârı o hale getirmiştir ki, sefâlet çeken milletin içinde mütemadiyen milyonerler türeyip durmuştur.

12 — Zirâî vaziyetin perişanlığı İstanbul hâşesini Cenevizlerin eline geçirmiş ve işte bundan dolayı ekmek tedâriki bir servet meselesi haline geldiği için, bir mâli polis teşkilâtı kurulmuştur.

13 — Bilhassa yüksek tabakalarda din hissinden eser kalmamış, Hıristiyanlığın ne demek olduğu unutulmuş, haç çıkarmayı bile bilen kalmamış ve hattâ istisnâi olarak bilenler varsa, onlar da öyle şeyden utandıkları için bilmez gibi görünmeyi tercih etmişlerdir.

14 — Bizans ahâlisinin mânen ıslâh edilemiyecek bir hale geldiğini bazı Bizans müellifleri bile itiraf etmişlerdir.

15 — Uzun zaman devleti sarsmış olan mâli buhran o dereceyi bulmuştur ki, vatan müdâfaasıyla alâkadar askeri masraflar için Bizans sarayının bütün etmasları XIV. asırda Venedik senatosuna terhin edilerek otuz bin duka altını istikrâz etmek mecburiyyeti bile hasıl olmuştur.

16 — (Yıldırım Bâyezid) in meşhur İstanbul abluka sında Bizanslılar hem sefâlet, hem fena idare yüzünden Müslüman-Türk hâkimiyyetini bile kendi hükûmetlerine tercih ettiklerini açıktan-açığa ilân etmekten çekinmemişlerdir.

17 — Bizans'ın bilhassa son yıllarında münevver tabaka arasında Garp kültürüne hayranlık o dereceyi bulmuştur ki, kendi milliyyetlerini işte o yüzden unutan bu hayranlar bir «Lâtin» zümresi bile teşkil ederek adetâ siyasî bir parti rolü oynamışlardır.

18 — Bizans'ın siyasî ahlâkı gibi iktisadî ahlâkı da o derece seradî etmiştir ki, Fatih'in şehri muhasara edeceği sırada surların bazı yerlerini tamir işine girişen müteahhitler bile sahtekârlık ederek paraları zimmetlerine geçirmekle iktifa etmişlerdir.

Bir millet işte bu hale gelince artık yaşamasına imkân ve ihtimal kalmaz: Kur'ân-ı Kerim'de fertler gibi milletlerin de ecelleri olduğu hakkında Âyet-i Kerime vardır; bugünkü ilim de işte o Âyet-i Kerimeyi teyid etmektedir.

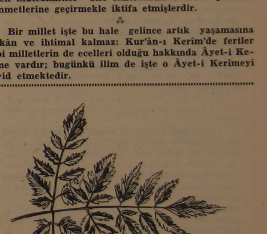

Sünnetin Rûhu

- V -

Hayreddin KARAMAN

Bu kolay prensip — çünkü ne ahlâki ne de pratik olarak, herhangi bir şeyi kesin olarak kabule mecbur etmiyor — bizi her yere ulaştırabilir, fakat kesin ve kuvvetli olarak diyelim ki asla islâmın ruhuna götürmez. Kur'ân-ı Kerîm'de şu âyet vardır: «Bugün size dininizi eksiksiz olarak verdim, size nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak islâmı (seçip) razı oldum.» (Madde: 3).

Biz islâmı, diğer medeni nizamlardan üstün kabul ediyoruz. Çünkü islâm, hayatı bütünüyle içine alıyor: dünya ve âhirete, rûh ve cesede, ferd ve cemiyete ayni önemi veriyor. Yalnız insan tabiatındaki yükselme ve ilerleme imkânına değil, ayni zamanda yine onun tabiatında var olan kayıt ve sınırlara da önemle bakıyor. O bizi, imkânsızın peşine düşmeye değil, fakat bizde var olan kabiliyyetlerden en güzel bir şekilde faydalanmaya ve — sözle iş, görüşle tatbik arasında fark ve zıtlığın bulunmadığı — gerçekten daha yüksek bir seviyeye erme yollarına sevkediyor.

O, yollar arasında bir yol değil, tek yoldur. O'nun esaslarını getiren zat, rehberlerden bir rehber değil, gerçek ve tek rehberdir. Bütün yaptıklarına ve emrettiklerine uymak, islâma uymanın ta kendisidir. Onu bir tarafa atmak ise, islâmın rûh ve hakikatini terketmektir.

Müslümanlara (yani: kendilerini, Kur'ân-ı Kerîm ve onun peşinde Rasûlullah (s.a.) in emirlerine bağlı dinle kayıtlı sayanlara) gelince; onlara göre cemiyetin sabit bir şekli olmalıdır, zira onlar toplumun durumunu mutlak bir temele dayamaktadırlar. Bu temelin çevresine şüphe yaklaşamadıkça, ondan doğan (şüpheden meydana gelen), cemiyet nizamını değiştirme konusuna da ihtiyaç yoktur. İşte yalnız bu sebeple biz, Kur'ân-ı Kerîm'in müslümanlara «kurşunlanmış bina» gibi olmalarını farz kılmasının pratik imkânını anlıyabiliyoruz.

Biz bu prensibi tam olarak tatbik etsek, cemiyet; küçük işlerle uğraşmak, tabiatı icabı sahte kıymet taşıyan sosyal reformlara başvurmak mecburiyetinde kalmıyacaktır.

İnsan cemiyeti; (kelâmi) doktrin ıztırabından kurtulup, Rasûlullah'a uyma ve İlâhî şeriata tâbi olmanın sağlam temelleri üzerine kurulunca bütün imkânlarını beşer için — maddi ve manevi — gerçek refah ve saadet temini çarelerine seferber edebilecektir. Bu durumda ferd için de, rûhî ve manevi çabalarına başarı imkânları açılacaktır.

İslâmda, cemiyet düzeninin tek dini gayesi işte budur.

Şimdi sünnetin üçüncü yönüne ve onu şiddetle takip etmenin (üçüncü) zaruretine gelmiş bulunuyoruz:

Sünnetle amel prensip ve nizamında, günlük hayatımızın herşeyi, Rasûlullah'ın yaptıklarını yapma esasına dayanır. Böyle olunca, bir şeyi yapmak veya yapmamak istediğimizde devamlı olarak, Rasûlullah (s.a.) in, bu işimize benzer işini aramaya ve döğünmeye mecbur oluruz. Bu sebeple de, en büyük insanın şahsiyyeti, bizzat günlük hayatımızın programına — büyük bir çapta — girmiş bulunur. O'nun manevi tesir ve nüfuzu, hayatımız boyunca âdet ve davranışlarımızın gerçek âmili haline gelir. Bu bizi, şuurlu veya şuursuz bir şekilde, her iş karşısında O'nun durum ve tutumunu incelemeye sevkeder. Böyle olunca da O'na, yalnız ebedî bir vahyin sahibi olarak değil, ayni zamanda en mükemmel bir hayatın da rehberi olarak bakmayı öğreniriz.

Bu noktadan uzaklaşmadan; Rasûlullah (s.a.) i, diğer filozoflar gibi bir filozof mu, yoksa devamlı olarak Allah'ın vahyi ile hareket eden yüce bir Allah elçisi mi sayıyoruz meselesini, kesin olarak aydınlığa kavuşturmalıyız.

Kur'ân-ı Kerîm'in bu meseledeki görüşü, her türlü yanlış anlayışa imkân vermiyecek derecede açıktır. «Âlemlere rahmet» olarak gönderilen bir zâtın, devamlı olarak vahye mazhar olması zaruridir.

Biz O'nun gidişini veya bu gidişin temellerinden bazılarını kabul etmezsek bunun mânası; Allah'ın rahmetini kabul etmemek veya onun kıymetini bilmemekten başka birşey değildir. Hattâ bu görüşe uymakla; islâmın getirdiği nizamın, bütün halinde beşeri problemlerin son hal çaresi olmadığını, isabet ve fayda bakımlarından onunkine eşit başka bir hal çaresinin de bulunabileceğini, bu iki çözümden birini — mukayese edip — seçmenin bizim zekâmıza bırakıldığını kastetmiş oluruz.

(Devamı var)

HADİS RÂVİLERİ (Tabiûn):

Muhammed b. Sirîn

Babası, Enes b. Mâlik (r.a.) ın azatlısı idi. Hâlid b. el-Velîd, Ayn'ut-temr de onu esir etmiş, Enes tarafından da satın alınmıştı. Hürriyyetine kavuşmak isteyen Ebû-Muhammed b. Sirîn' Hz. Enes'le, bedelini ödemek üzre bir anlaşma yapmış, zamanında da ödeyerek hürriyyete kavuşmuştu.

Annesi Hz. Ebû-Bekr'in azatlısı Safiyye hanımdı. Eşiyle evlenme merasiminde on sekiz Bedir'li (Bedir savaşına katılmış yüce ashâb) bulunmuş, kendisini müminlerin annelerinden üçü giydirip süslemiştir.

İbn'ü Sirîn Hz. Osmân'ın halifeliğinin son yıllarında doğmuştur. Temiz huylu, dünyaya rağbeti az, âlim, fıkıh ve hadiste mütehassıs, edîb ve yüksek edeb sahibi bir kişi idi. Kulağı biraz ağır işitirdi. Kendisine, «helâl ve haram» la ilgili bir fıkıh sorusu sorulunca rengi sararır, değişik bir hal alırdı. Bir gün kendisine sorulan bir fetvayı mükemmel bir şekilde cevaplandırmıştı. Birisi ona: «Bu konuda en güzel sözü sen söyledin.» diyerek, asbâbın bile bundan daha güzelini söyliyemiyeceğini anlatmak istemişti. İbn'ü Sirîn böyle muhakeme etti: «Biz onların bilgisini elde etmek istesek bile akıllarımız onu idrâkten âciz kalır.»

Şöyle derdi: «Gücümün yetmediğini bana yüklersen, hasına giden huylarımı bile beğenmez olursun.»

Zeytinyağı ticareti ile meşgul olurdu. Bu ticaret ona kırk binlik bir kâr sağlardı. Bir yağ tulumunda ölü bir fare buldu, «fare yağ çıkarma âletinden geçmiş olabilir» diyerek — sırf ihtiyat ve takvasından — bütün yağları döktü. Bu yağlar dolayısıyla yüklenmiş olduğu borcu ödeyemediği için hapsedildi. O hapsânedeyken velliy-i nimeti Enes b. Mâlik (r.a.) vefat etti. Halbuki bu zât, kendisini Muhammed b. Sirîn'in yıkamasını vasiyyet etmişti. Ona dediler ki: «Senin için Emîr'den izin isteyelim de versin.» Şöyle dedi: «Beni Emîr değil, Hak hapsetti.»

*İbn'ü Avn anlatıyor: Kendisine bir şey için tekrar başvurmuştum, ifade konusundaki titizliği dolayısıyla bana şöyle dedi: «Ben sana: Onda bela yoktur demedim, onda bela olduğunu ben bilmiyorum dedim.»

HADİSLERDEN BİR DEMET

(Cemâatle Namaz)

67 — Ebû-Hüreyre' (r.a.) den rivayet edildiğine göre:

Rasûl-i Ekrem (s.a.) bir namazda bazı kimseleri göremeyince şöyle buyurdu: Münâfıklar üzerine en ağır gelen namaz sabah ve yatsı namazlarıdır. Halbuki bu iki namazda neler olduğunu bilselerdi, emeklîyerek bile olsa onlar — cemâatle kılmaya — gelirlerdi. Vallahi şöyle yapmak hatırıma geliyor: Söyliyeyim namaz için kamet getirilsin, birisine emredeyim cemâate namaz kıldırsın, sonra ben, yanıma, elerinde odun demetleri bulunan bazı kimseler olarak namaza gelmiyen kimselerin evlerine gideyim ve onları içerdeyken evlerini ateşe vereyim.

Buhârî, Müslim, Ebû-Dâvûd...

Âlemleri Hak yoluna çağırmak; dünyada küfür, âhirette cehennem âteşlerinde yanmaktan kurtarmak için gönderilmiş ve gelmiş bulunan Rahmet Peygamberi, yukarda mealini gördüğünüz hadisteki ifadeleri kadar, nâdiren sert ifadeler kullanmışlardır. Bu gösteriyor ki İslâmda cemiyet ve cemâat şûrûnun yerleşmesinin en büyük faktörlerinden biri olan cemâatin terki küçümsenemiyecek kadar önemli bir unsurdur.

68 — Eb'üd-Derdâ (r.a.) den rivayet edildiğine göre Rasûl-i Ekrem (s.a.) şöyle buyurmuştur: Bir şehir veya köyde üç kişi bulunur da namaz cemâatle kılınmazsa mutlaka şeytan onların yanına gelir (ve saptırır.). Cemâatten ayrılma; kurt ancak sürüden ayrılan koyunu yer.

Ebû-Dâvûd, Nesâî...

Bu hadis-i şerîf bize gayb âleminden bir sır daha sunuyor. Çünkü biz kendi bilgi vasıtalarımızla şeytanın tesir yollarıyla ona karşı koyma metodlarının tümünü bilemeyiz. Anlamış bulunuyoruz ki cemâatle namazın fayda ve hikmetlerinden biri de şeytana karşı kuvvet kazanmak ve onun hakimiyetine girmemektir.

69 — Ebû-Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre:

Rasûlullah (s.a.) a, a'mâ bir zât gelerek şöyle demiştir: «Ya Rasûlallah, beni mescide getirecek bir rehber yok, evimde namazımı kılayım mı? Rasûlullah bu zât'a izin verdi, dönüp giderken geri çağırarak sordu:

— Namaz için seslenildiğinde (ezanı) duyuyor musun?

— Evet.

— Öyleyse namaza gel.

Yukardaki hadisler, cemâatle namazın önemini belirtmekle kalmayıp, bunun dindeki yerini ve hükmünü de işaret etmiş bulunmaktadır. Sahâbe ve tâbiûndan bazılarıyla Ahmed, Ebû-Sevr ve bir kısım muhaddisler, bu hadislerden hareketle cemâatle namaz herkese farzdır demişler, İmam Şâfiî farz-ı kifaye, Ebû-Hanîfe ve Mâlik de mükked sünnet görüşünü savunmuşlardır.

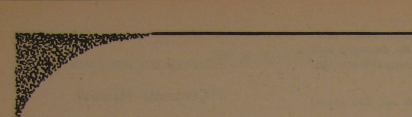

Malazgirt Zaferi ve Neticeleri

Prof. Osman TURAN

Bu Selçuk-Fatımi rekabetinden faydalanmak istiyen Bizans İmparatoru Romanos Diogenes Devletinin bütün imkanlarını seferber edecek 200000 kişilik büyük bir ordu ile harekete geçerken yalnız Anadolu'yu mutlak surette Türklerden kurtarmak niyetinde değildi; O, aynı zamanda, İslâm dünyasına karşı evvelki asırda başlamış ve Selçukluların zuhuru ile durmuş olan taarruz ve istilâları da tekrarlamak kararında idi. İşte, Malazgirt Meydan Muharebesi İslâm ve Hıristiyan âlemlerinin kaderlerini tayin ile alâkalı böyle bir zamanda ve bu şartlar içinde vuku buluyordu. Selçuk devleti böyle bir muharebeye hazır bulunmadığı için İslâm dünyası cidden korku ve endişe içinde-ydi. Bizzat Sultan ve Abbasi halifesi bu endişeyi duyanların başında idi. Bu sebeple her ikisi de bütün kuvvetlerini cepheye sevkeden İmparatora sulh teklîfinde bulunmuştu. Lâkin kuvvetinden mağrur ve zaferden emin bulunan İmparator, sultanın hazırlanma ihtimalini düşünecek bunun ancak Selçuk payitahtında mümkün olabileceği ifadesiyle, bu sulh tekliflerini red eyledi.

Alparslan, 50.000 den fazla olmayan ordusuyla, kahir düşman kuvvetlerine karşı muharebeyi kabule mecbur kalmıştı. Bu mecburiyeti cidden ağırdı. Bu müsabebete mağlûbiyet ve ölüm ihtimallerini hesap ederek ordusu huzurunda aht ve vasiyetlerini yapmak lüzumunu duydu. Son teşellisi İslâmın bu büyük gününde ve O'nun uğrunda şehit olmak idi. Halife de bütün İslâm ümmet ve din adamlarını bu kader gününde, camilerde Allah'ın Türk ordusuna yardım ve İslâmın zaferi için, duaya dâvet etti. Dua sesleri camilerde yükseldiği bir günde muharebenin hayırlı olacağı ümidiyle saflar kuruldu ve 26 Ağustos 1071 cuma günü iki ordu karşılaştı.

Bu kader gününde Sultanın İmamı Buharalı Muhammed Bin Abdülmelik: «Ey Sultan! Sen Allah'ın başka dinlere karşı zafer va'deylediği İslâmiyet uğrunda cihad yapıyorsun. Bütün müslümanlar mimberlerde sana dua ettiği cuma günü savaşa giriş. Bon Tanrının zaferi senin adına yazdığına inanıyorum.» diyerek Alparslanın maneviyatını yükseltiyor ve hattâ zaferi müjdeliyordu. Halife bütün İslâm ülkelerinde camilerde okunmak üzere, şu dua metnini her tarafa göndermişti: «Allahım, İslâmın sancaklarını yükselt! Hayatlarını sana kulluk etmek için esirgemiyen mücahidlerini yalnız bırakma! Alparslanı düşmanlarına muzaffer kıl ve askerlerini meleklerinle kuvvetlendir! Zira, O senin rızanı kazanmak, adını yüceltmek için varını, canını ve her şeyini fedadan sakınmıyor. O Hakk yolunda ve senin dininin üstünlüğü için nasıl cihat ediyorsa sen de O'nu öylece koru ve düşmanlarını kahret! «Halka hitap eden kısmında da: «Ey müslümanlar! Temiz bir kalb ile İslâmın sultanına dua ediniz! küfrün kökünü kazımak ve İslâmın sancaklarını yüksetmek için yalvarınız.» diyordu. Alparslan'nın sözleri ve hareketleri de maneviyatı havayı son derece kuvvetlendiriyordu. Filhakika Selçuk Sultanı cuma günü sabahı orduunu topladı; aldından inerek secdeye kapandı ve; Ya Rabbi seni vekil yapıyor ve azametin karşısında yüzümü yere sürüyor, senin uğrunda savaşıyorum. Ey Tanrım! Niyetim halistir, bana yardım et; sözlerimde hilâf varsa beni kahret!» duası ile derin imanının gereğini yaptı ve başını yerden kaldırdı, sonra da beylerine ve askerlerine dönerek bu inanç ve yüceliğini gösteren şu hitabede bulundu: «Burada artık Allah'tan başka sığınacak kimse, emir ve kader benim değil O'nun elindedir. Bu sebeple benimle birlikte savaşmakta veya savaşmaktan uzaklaşmakta tamamen serbestsiniz.» **Bu heyecanlı hitabe üzerine askerler hep birlikte:** «Asla emrinden ayrılmıyacağız.» **mukabelesinde bulundular. Fakat muharebenin akıbetinden endişe ederek hep birlikte vedalaştılar. Ve son ayrılık olması ihtimaliyle de ağlaştılar. Sultan beyazlar giydi, atının kuyruğunu bağladı, kolanlarını sıktı,** atına bindi, askerler de aynı şeyi yaptılar. Bu büyük ve kahraman insan at üzerinde muharebeye başlamadan önce şu son vasiyet hitabede bulundu: «Ey askerlerim! Eğer şehit olursam bu beyaz elbise benim kefenimdir; ruhumda göklere çıkacaktır. O zaman oğlum Melikşahı tahta çıkarınız ve O'na bağlı kalınız! Eğer zaferi kazanırsak önümüzde çok daha hayırlı günler vardır.» **Hakkında birçok efsaneler teşekkül eden ve kendisine bir takım kerametler isnat olunan Alparslan bu iman ve mefkureye taşıyarak, Allah,**

dular. Diğer taraftan Anadolu'da teşekkül eden öteki Türk devletleriyle ceryan eden rekabet kavgaları da bu buhranı artırıyordu. Vaziyetten faydalanan Bizanslılar sahilleri işgal ile Anadolu'yu istirdat sümitlerini besliyorlardı. Malazgirt zaferinin öldürücü tesirlerine rağmen Bizansın istirdat teşebbüsleri bir asır kadar devam etti. Nihayet Anadolu'da Türk birliğinin kurucusu ve bu vatanın ikinci banisi ikinci Kılıç Arslan'ın Manuel Komnenos'a karşı kazandığı Kumdanlı (Myriokphalon) zaferi (1176) Bizansın Anadolu'yu kurtarma ümit ve teşebbüslerine ebediyen son vermiş ve Malazgirt'ten sonra bu ikinci zafer sayesinde bu memleket artık kat'i bir şekilde bir Türk vatanı olmuştur.

Malazgirt'ten sonra Bizanslılar Haçlı müdahaleleri sayesinde birkaç asır daha ömürlerini uzattı ve hattâ bir ara belini doğrultur bir hale geldi ise de Türk-İslâm dünyası karşısında tekrar ciddi bir rakip kuvvet vasfını kazanamadı. Böylece Hıristiyanlığın müdafaa ve taarruzu artık ORTADOKS şarktan KATOLİK garba intikal etti. Viyana önlerine, XVI. asra kadar devam eden bu Hıristiyan taarruzu ve müdafaası bundan sonra taarruz şeklini aldı. Malazgirt zaferinin Hıristiyan dünyası üzerinde icra eylediği akisler 25 yıl sonra Türklere karşı sel gibi akan Haçlı seferlerini meydana getirdi. Maamafih bu seferlerin doğusunda Bizansın Malazgirt münasebetiyle girdiği takrikleri, Fatımilerin Kudüs'ü işgalleri ve nihayet Avrupanın Orta çağda içinde bulunduğu derin cehalet ve taassubu da gözönünde tutmak icap eder. Bundan başka Selçuklulardan önce İslâm cihadına karşı Hıristiyan Haçlı müdafaası yalnız Bizans'da değil İspanya'da, Sicilya'da, Girit adalarında ve bütün Akdeniz'de şiddetlenmiş bulunuyordu. Garb Hıristiyanlarının gayesi Türkleri Anadolu'dan çıkarmaktan ziyade Kudüs'ü ele geçirmekti. Diğer taraftan Türklere karşı düşman ve Bizansa karşı dost gibi gelen haçlılar tamamiyle aksi hislerle dönmüş idiler. Zira onlar bu seferler esnasında Bizanslıların daima bile niyet ve hiyanetlerine uğradıkları halde, Türklerden, esaret zamanlarında, sadece merhamet ve alicenaplık görmüşlerdi. Bundan başka bir kısım Avrupalı asiller ve şövalyeler ise kahramanlığın ancak Türklerle Frenklere ait olduğu kanaati yerleşmiş; bu iki kavmin aynı irki menşeden gelip kardeş oldukları dair de bir takım efsaneler teşekkül etmiş ve iki şövalye ırk arasında yalnız bir din farkı bulunduğu düşüncesi devrin kroniklerine geçmiştir.

Haçlı taarruzlarına ve büyük Selçuk İmparatorluğunun parçalanmasına rağmen İslâm dünyasının Hıristiyan dünyası aleyhindeki inkişafı XVI. asra kadar devam etti. Bilhassa bu sayede İslâm dünyasının Moğal kasırgasının en büyük tahribat ve zayiatı Türkler üzerinde vuku bulduğu halde, Müslüman dünyasında yine Türkler kısa bir duraklamadan sonra hayatiyetlerini muhafaza ederek tekrar ikitdarı ele aldı ve yayılmaya başladılar. Bu, Müslüman unsurlerin nasıl enerjilerini kaybettiklerini gösterir. Lâkin İslâmın hamisi ve mümessili olarak Selçuklular sayesinde Fatih Türkler kararlarda muazzeferane ilerlerken Akdeniz'de vukuf bulan son teşkilâtı Türk-İslâm dünyasının kaderi bakımından büyük bir ehemmiyeti haizdir. Filhakika İslâm dünyası Türklerin idaresinde, kararlarda müdafaadan taarruza geçtiği sırada Akdeniz'de, tersine, başlıyan bir ricatla deniz hakimiyeti tedricen Hıristiyanlara geçti. Hattâ İspanya'ya geçen ismail Afrikalı Murabit ve muvahhidlerin hamlesi de Endülüs müslümanlarının uzun müddet mukavemetlerine imkân vermemişti.

— III —

EZÂN-I MUHAMMEDÎ:

Cidde'de hoparlörlerle çok kuvvetli duyulan **Sabah ezânı** sesine uyandık:

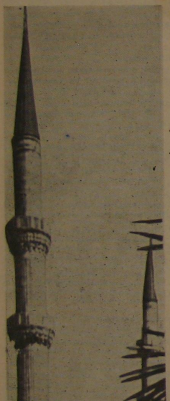

İnsana, insanlığını öğreten **tek sadâ!**

İnsanı, cem'iyyete, cemâata dâ'vet eden, **uyanık insan sesi**, sabâhın ilk saatinde **Hakkın varlığını, birliğini** i'lân ediyor... Uyanan insanı **salah** ve **felâha** çağırıyor...

Onun derin mefhûmunu kendi kelimelerinden başka hiç bir kelimenin ifâde edemiyeceği **Lâhûtî Kelâm:** EZÂN-I MUHAMMEDÎ!..

Ömer KİRAZOĞLU
İst. Y. İslâm Enst. İslâm San'at Tarihi Muallimi
Y. Müh., Mimar

Dünyâ kurulalıdanberi bu kadar yüksek mâ'nâ taşıyan söz işitilmemiş... En son peygamberin, insanları Hakka çağırması...

Dünyâyı saran ses!

Hakikatla dolup taşan belâğat, rûha ıtmi'nan veren esmâ.

Perde perde ilâhî nağmeleri getiren sabâ,

Saharin bütün feyzini üzerimize aktaran semâ,

Uykuda olan kulaklarımızı, gözlerimizi, kalblerimizi açıyor... O, yanan kum çölünde ALLAH, **nurdan rahmetini** üzerimize saçıyordu...

Azîzallah! Elhamdülillah, Elhamdülillah, sümme Elhamdülillah...

Kalktık, abdestlerimizi adlık, dîvân-ı İlâhîye durduk... Hicaz topraklarında ilk olarak sabah namazını cemâatle kıldık elhamdülillah!...

Yorğunluktan eser yok.

Hâlâ EZÂN-I MUHAMMEDÎ'nin mâ'nâ ve nağmeleri dimağımda... 20 inci asrın iki en büyük, İslâm-Türk, şâirinin hâfızamı ziynetleyen **Ezân-ı Muhammedî**'ye âit yüksek duyğu ve terennümlerini hatırlıyorum:

Yahya Kemal'den; EZÂN-I MUHAMMEDÎ

Emr-i bülendsin ey Ezân-ı Muhammedî!
Kâfi değil sadâna cihan-ı Muhammedî!
Gök nûra ğark olur nice yüzbin Minâreden;
Şehbâl açınca rûh-ı revân-ı Muhammedî!
Ervâh cümleten görür Allâhü ekberi;
Akseyledikçe arşa Lisân-ı Muhammedî...
Sultan Selim-i evveli râm etmeyüp ecel;
Fethetmeliydi âlemi şân-ı Muhammedî!...

⁂

Mehmed Âkifden;

İSTİKLÂL MARŞI

Rûhumun senden ilâhî şudur ancak emeli:
Değmesin mâ'bedimin göksüne nâ mahrem eli!..

Bu Ezanlar ki şehâdetleri dinin temeli...
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli!..

⁂

Sağdan ilibaren: **H. Abdülkadir Alibaşoğlu, H. Ömer Kirazoğlu, H. Cevad Öztürk, H. Emin Niyazi, H. Câhid Ercan**

KÂ'BE YOLLARINDA

Perşembe günü saat 11 raddelerinde Cidde'den Mekke-i Mükerreme'ye doğru iki minibüs ile hareket ettik:

Biz beş kişilik âile efrâdı (Hakikat yolunda gerçek delilimiz, üstadımız, kâin pederim ve kâin vâlidem, annem, rafikam); akrabâmız, H. Mehmed Öztürk, oğlu Cevad Öztürk, Dr. Necmeddin Akcan, mücâvir Hacı Yusuf ve Seyyid Ekber efendilerle bir arabadayız.

Diğer arabada, Alemdargil, komşu Sâlim ve Câhid beyler âileleriyle, H. Abdurrahman ve çocukları vardır.

Tevecciih Mekke-i Mükerremeye, Niyyet Kâ'bei Muazzamaya, Tâbiiyyet Fahr-i kâinâta, Maksad rızâullahdır.

Hep birden çağrışmaya başladık:

لبيك اللهم لبيك !
لاشريك لك لبيك !
ان الحمد والنعمة لك !
والملك لاشريك لك ! [*]

Gözyaşlarıyla devam ediyoruz :

---

[*] Allahım! Senin kapuna geldim! Senin nidâna icâbet eyledim!..
Senin şerikin yoktur!
Ni'met senindir; Hamid Sana'dır.
Mülk senindir; şerikin yoktur!..

Bir ara içimizde en gencimiz olan Cevad bey, «KÂ'BE YOLLARI» ilâhîlerinden okumaklığımı arzû etti. Başladık:

MÜNÂCÂT

Yâ Rab bizi kavuştur dârüsselâm-ı yâre
Ruhlarda iştiyaklar çoktur o huld-i zâre.

Yok yok hatâ, bu cennet rişkâver-i cinandır.
Bir zerre hâki ercah bin dürr-i şâhvâre.

Sinâyi bir tecellâ muzlim bunun yanında,
Zirâ bu Tûr-ı Mevlâ bizzât eder inâre.

Bir i'tilâ sayılmaz arş-ı berîne çıkmak.
Ulviyyeti hakîki yüz sürmek ol türâbe...

Ey kudsiyâne KIBLE, uşşâka cây-ı Kuble,
Ârâmgâhı sensin müştâk-ı bîkarâre.

Vird-i likây-ı pâkin, verdi safây-ı kudsî;
Geldi hezâr neş'e tab'ı dil-i hezâre.

Âlem fedây-ı ışkın kurbâna meyl eder mi?
Her dem rebî-i hüsnün hâcet mi kor bahâre.

Pâbûse ermedikçe, cânânı görmedikçe;
Etmez kabûl-i merhem rûhumdadır bu yâre...

Ey kurb-ı gâh-i yezdan, mahbûb-ı lâmekân şan
Şevkınla kalb-i VAHYİ her lâhza pâre pâre...

Ben derd-i mendi zârım, gâyet günâhkârım;
Senden ümid-i vârım; kâfi bana bu câre!..

⁂

لبيك اللهم لبيك
لاشريك لك لبيك
ان الحمد والنعمة لك
والملك لاشريك لك (3 defa)

Yola ve neşîdeye devâm ediyoruz:

ÇEK SÂRIBÂN ZİMÂMI!

Uğrarsa ger tarîkın ey bâd nevbahâre,
Allah içun delil ol sen ebr-i eşkibâre.
Yıldızlar, ey seherler, çöller durun kenâre!
«Ey sârıbân zimâmı çek semt-i kûy-i yâre!
Virâne dilde zirâ yer kalmadı karâre!...»

(Devamı 26. sayfada)

Pakistan'a Yardım

Etem BORANSÜ
Eski Muharip, Em. Kur. Alb.

1950 - 1953 yılları arası, Pakistan'da ilk Türk Ataşemiliteri olarak bulunmak ve Pakistan'ı daha yakından tanımak bahtiyarlığı bana nasip olmuştu. Döndüğüm zaman, orada geçirdiğim üç senelik zamanın yeterliği nisbetinde bu dost memleketi halkımıza tanıtmak için çalışmalara başlamıştım, fakat bir çok sebeplerle bu güç teşebbüsümü sonuca bağlayamamıştım.

Bugünkü durum karşısında bu çalışmalarımdan bir kısmını anlatmak, hâtıraları tazelemek ve bütün varlığımızla kardeş Pakistan'a yardım etmek zorunda olduğumuzun nedenlerini kısaca ortaya koymak istiyorum.

Pişaver, İslâm Koleji.

TARİHİ BAĞLAR

MİLÂD'TAN ÖNCE :

Hind-Pakistan yarımadasının tarihi tamamiyle aydınlığa kavuşmuş değildir. Mevcut bilgilere göre çok eski zamanlarda bu yarımadada (MUNDA) adındaki siyah derili insanların bulunduğu sanılmaktadır. Munda'lar Kuzeyden gelen istilâlar sonucunda kısmen yok edilmişler, kısmen istilâcılara karışmışlar ve çoğunlukla yarımadanın güneyine çekilerek oralarda yerleşmişlerdir. Bu gün yarımadada Munda'ların 5 milyon kadar oldukları söylenmektedir. Çoğunlukla Güneyde MY SOR bölgesinde CAUV ERY nehri menfaat taraflarında ve NILGİRİS dağlık ve ormanlıklarında cedlerinin ilksel hayatlarını yaşamağa devam etmektedirler.

Hind-Pakistan yarımadasını ilk istilâ edenler DRAVİT'lerdir. Bu tarih henüz katî olarak belli değildir. Yalnız Batı Pakistan'da Sind ve Pencap bölgelerinde bulunan (MOHENCODARO) ve (HARAPPA) harabeleri bu tarihi miladdan önceki 3000 yılına kadar götürmektedir. Dravit'ler Hindistan'da bir bakır medeniyeti vücuda getirmişlerdir. Şimdiye kadar yapılmış olan hafriyat neticesi, JOHN MARSHALL'ın neşrettiği 3 cilltlik külliyatta, bu harabelerde bulunan kafataları içinde Brakisefal'lerin bütün diğer tipler arasında üstün bir mahiyet gös terdiği açıklan mış bulunmaktadır. Buna gö re de Dravit'ler'in Altay Türklerinden ol dukları ileri sü r ü m e k - tedir. Bu gün Dravit'ler, kısmen Bülücistan, Kuzey Hindistan ve çoğunlukla yarımadanın Güney bölgelerinde bulunmaktadırlar. Dilleri Sümer'ceye ben zemektedir. Onlar da Munda' lar gibi Kuzeyden gelen başka akınların te siri altında güneye inmek zorunda kalmışlardır.

Bundan sonraki zamanlar oldukça karanlıktır ve Yarımada tarihi miladtan 500 sene kadar evvel kurulan BUDHİSM devrinde bu karanlıklardan kurtulmaya başlamıştır. Bu zamanlardaki istilâları kısaca tahrihlendirirsek:

M.E. 517 — 509 Dara,
M.E. 328 — 327 Büyük İskender,
M.E. 250 — Grek'ler'i söyleyebiliriz.

Grek hakimiyetine, SAKA Türkleri son vermiş ve bundan sonra da M.E. 120-70 Türk Yüeçi'ler BENARES'e kadar olan toprakları ele geçirerek bir imparatorluk kurmuşlardır.

MİLÂD'DAN SONRA :

En mühim hâdise yarımadanın İslâm âlemi ile temasa geçişidir. Çünkü bugün Pakistan'ın bir İslâm Cumhuriyeti olarak meydana çıkışının başlangıcı olmuştur.

M.S. 712 yılında bir Arab hükümdarı olan Muhammed Bin Kasım kabilesi ile birlikte, İndüs nehrinin denize döküldüğü Arab denizi kıyılarında bir balıkçı köyüne yerleşmiştir. Karaçi'ye yakın bir yerde kurulan bu küçük Müslüman kolonisi, İndüs nehri boyunca ticarete başlamış ve dolayısı ile İslâm dinini yaymaya çalışmıştır. Fakat Müslümanlık 200 sene kadar esaslı olarak Sind'in hudutlarını aşamamıştır. Asıl Müslümanlık, Kuzeyden Gazneli'ler zamanında Hindistan'a girmiş ve Pencap'ta kendisine bir istinat bölgesi bulmuştur. Bu tarihten itibaren de Müslüman Türklerin devam eden istilâları ve sürekli saltanatları başlamıştır.

Bu devre üç kısma ayrılabilir:

A — İstilâ ve teessüs devri 998 — 1526 M.S.
B — İstikrar ve azamet devri 1526 — 1707
C — İnhitat devri 1707 — 1857

A — İstilâ ve teessüs devri

Gazne'lilerle başlar, GORLU, KILCI, TUGLUK'lar ve Timur'un hâkimiyeti boyunca devam eder.

Gazneli Mahmut, 998'den itibaren Hindistan'a 17 sefer yapmıştır. Pencap, Multan ve Sind'in bir kısmını zaptetmiştir. Bu zamanda saray ve Ordu dili Türkçe, devletin resmi dili Arapça idi.

1187 : 1311 GORLU'ların hâkimiyeti devresidir.

GORLU'lardan Muhammet, İslâmiyeti Bengal'e kadar götürmüştür. (Türkçe, Arapça, Farsça ve Dinap) lehçesinin birleşmesinden meydana gelen ORDU dili bu zamanda meydana çıkmış ve bugün Pakistan'ın resmi dili olarak kabul edilmiştir.

1320-1415 TUGLUK'ların hâkimiyeti devridir ve nihayet 1398 de Timur Kuzey Hindistanı zabtetmiştir

B — İstikrar ve Azamet Devri

Timur'un torunu BABÜR'ün 1523-1524 de LAHOR'u, 1526'da DELHİ ve AGRA'yı ve üç senede de BENGAL dahil bütün Kuzey Hindistan'ı zaptetmesiyle başlar.

Babür'den sonra sırayla, HÜMAYUN, EKBER, CİHANGİR, ŞAHİ CİHAN, EVRENKZİP hükümdar olmuşlardır. Aşağı yukarı bu devre 2 asır kadar sürmüştür. Müslümanlık en geniş şekilde bu devrede Hindistan'a yayılmıştır.

Babür ayni zamanda Hindistan'da parlak bir medeniyetin temelini de atmıştır. Zamanında zarif binalar, muazzam camiler, cennet misali bahçelerle bütün şehirleri süslemiştir.

Babür'ün Beyane Racasına gönderdiği manzum bir ultimatom'u her bakımdan ilgi çekici bulduğum için sırası gelmişken kaydetmek isterim:

Ba Turk sitiyeze nekün ey Miri Beyane.
Calakiyi merdanegi Turk ey ayanest.
Gerzüt neyayiyu nekuni gug.
Ancaki ayanest çi hacet be beyane.

(Ey beyane Miri, Türke karşı inat edilmez. Türkün mertliği ve calâkhığı belli bir şeydir. Sözümü dinleyerek çabuk gelmezsen o zaman ne olacağını beyana hacet yoktur.)

Babür'ün bu ultimatomu, kendilerine MOGOL İmparatorları diyenlere çok güzel bir cevap teşkil etmektedir.

Hükümet memurlarına mahsus semplen bir görünüş.
İSLAMABAD

Hindistan'da Türk-İslâm İmparatorluğunun en haşmetli devri EKBER zamanıdır. Ekber 1556'da tahta geçmiştir. Zamanında memleketin her tarafı binalar ve bahçelerle süslenmiş, LAHOR ve AGRA şehirleri

Pakistan'ın başşehri İSLAMABAD'dan bir manzara.

dünyanın her tarafından gelen ilim adamları için bir merkez haline gelmiştir. EKBER ve KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN ayni asrın hükümdarlarıdır. Ekber de Kanuni gibi din hususunda müsamahalı bir hükümdardı. Kendi sarayında Müslüman karısı için bir mescit, Hindu zevcesi için de bir mabet yaptırmıştır. Müslümanlarla Hindular arasındaki din düşmanlığını ortadan kaldırmak için iki din mensuplarını (DİN İLÂHİ) adını verdiği bir Din etrafında toplamayı bile düşünmüştür.

Ekber'in oğlu Cihangir ve onun oğlu Şah Cihan zamanlarında Hindistanda mimarlık ve güzel san'atlar en yüksek seviyeye çıkmıştır.

Şah Cihan'ın çok sevdiği karısı için, halen Hindistan topraklarının içinde bulunan, Ağra şehrinde yaptırdığı (TAÇ MAHAL) dünya üzerindeki mimari eserlerin en güzelleri meyanındadır.

TAÇ MAHAL'in planı, Mimar Sinan'ın kalfalarından, Mehmet Isa'nındır. Kubbe yapıcısı Türkiyeli İsmail Efendidir. Hattat da Türk Seffar Han'dır. Yapı da 120.000 amele çalışmış ve 13 senede tamamlanmıştır. İki defa ziyaret ettiğim TAÇ MAHAL bugün dünya san'at severleri için bir ziyaretgâh haline gelmiştir.

Bugün hâlâ ihtişam ve güzellikleriyle muhafaza etmekte olan ve Pakistan topraklarının içinde bulunan Lahor'daki KIRMIZI KALE, ŞALİMAR BAHÇELERİ veya diğer adı ile CENNET BAHÇELERİ, İmparator Cihangir'in türbesi, Padişah Camii, ve Sins eyaleti eski merkezi TATTA'da bulunan (JAMA MESCİT) en güzel Türk eserleri arasındadırlar.

C — İnhitat Devri

İmparator EVRENKZİP'in ölümü ile başlar. Bundan sonra gelen hükümdarlar her ne kadar zayıf iseler de, inhitatın asıl sebebi XV. asır sonlarında (VASGO de GAMA) nun deniz yolu ile Hindistan'a varışı ve Asya'da yeni bir devrin başlamış olmasıdır. Bu suretle Portekizliler, Hollanda'lılar, Fransız'lar ve İngiliz'ler Hindistan'ın denizlerine ve ticaretine hâkim olmaya ve Hindistanın serveterı Avrupa'ya akmaya başlamıştır. Bu suretle İmparator Şah Âlem Bihar, Bengal'in mal idaresini, bir tazminat karşılığı olarak bir İngiliz-Hint Ticaret Kumpanyasına bırakmak zorunda kalmıştır. Bu şirket zaman zaman vazifesini İngiltere devletine bırakmıştır. 1857 senesinde Sipahi isyanı netice vermeyince İngilisler son İmparator Bahadır'ı Zangon'a sürmüşler ve Türk İmparatorluğu hükmen tarihe karışmış ve Kraliçe Viktorya Hindistan İmparatoriçesi ilân edilmiştir. Müslümanların yapıkları Sipahi İsyanının başarısızlığa uğraması bu topluluk için bir siyasi ve iktisadi felâket halini almıştır.

(Devamı var)

Sayın Ürgüplü'ye
AÇIK MEKTUP

100 Liradan Az Maaş Alan Bu İnsanlar Yemez, İçmez, Isınmaz, Çocuk Okutmaz mı Sanırsınız?

60000 DİN ADAMIMIZIN REFAHLARINA ARALANMIŞ KÜÇÜK BİR KAPININ EŞİĞİNDE SİZİN ENGELLEYİCİ VE AĞIR GÖLGENİZLE KARŞILAŞMALARI NE KORKUNÇ BİR HAYAL KIRIKLIĞINA YOL AÇAR? SİZİN BAŞBAKANLIĞINIZDA, DİN ADAMLARIMIZ NÂMERDE AVUÇ AÇMAMALIDIR SAYIN ÜRGÜPLÜ.

Siz ki, Anadolu'nun orta yerinden en üst devlet mertebesine yükselmiş bir memleket evlâdısınız...

Ve siz ki, Başbakanlık makamına gelişiniz, bu vatanın yüz yıldan beri hor görülmüş halkına, kendi kendisiyle bir vuslat, bir yeni kurtuluş müjdesi gibi şenlik getirmiştir...

Şimdi yurdun her tarafına yayılmış, tam bir Yunus Emre feragatiyle maneviyet mimarlığı yapan altmış bin din adamımızın, refahlarına aralanmış küçük bir kapının eşiğinde sizin engelleyici ve ağır gölgenizle karşılaşmaları ne korkunç bir hayâl kırıklığına yol açar? Bunu düşündünüz mü sayın Ürgüplü?

Yabancı zihniyetlerin, devşirme ruhların, bu vatanı ahır ve halkını da oraya bağlı davarlar sayan sömürgeci azınlığın kahır ve gazabı ile sindirilmiş, ezilmiş, ufalanmış olan zavallı milletimiz, tahrip edilmiş ormanlarının diliyle:

«Evet, bizi kesen baltadır, çünkü sapı bizdendir...»

Atasözünün zehir gibi hakikatını daha ne zamana kadar tekrar edip duracak? Daha ne zamana kadar bu milletin faziletli oğulları, halkımıza Kuyucu Murat Paşa'nın gözüyle bakan hırslı politikacıların dümen suyunda yol alacak?

Biliyorsunuz sayın Başbakan, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edildikten sonra, Resmî Gazete'de ilân edilen ve 15 Ağustos 1965 te yürürlüğe konan **DİYANET İŞLERİ KANUNU** hâlâ tatbik edilemiyor. Yasama organının tasarrufuna, Cumhuriyet Kanunlarına ve Anayasa'mızın lâfız ve ruhuna açıkça bir tecavüz anlamı taşıyan bu olumsuzluğun sizin tarafınızdan desteklenmesi, din adamlarımıza ve sizi seven vatandaşlarımıza çöldeki kumların sayısı kadar ızdırap vermektedir.

Karşınızda hukukçular, teknikçiler, sendikalar, tacirler, çiftçiler olsa bu engellemeyi yapamayacaktınız sayın Ürgüplü. İşte asıl üzüntümüz bu noktada toplanıyor. Demek ki siz de, babanızın meslekdaşı olan din adamlarını ve İslâm bilginlerini hiçe sayanların safında duruyorsunuz. Gelen heyetlerini kabul etmek lûtfunda bulunmuyor, dertlerine kulak asmıyor... Günlerden beri **TERCÜMAN** sütunlarına akıttıkları gözyaşlarını görmüyorsunuz. Kaldı ki sizden istenen merhamet değildir, vazifenizdir, yani millî iradenin bir çelik selâbetiyle çıkardığı kanunlarımızı tatbik etmenizdir. Bu memlekette, yürürlüğe konmuş bir kanunun böyle savsaklanması gibi bir kanunsuzluğa ilk defa şahit olunuyor. Bu da sizin, yani güvenilen Ürgüplü'nün Başbakanlığı zamanına mı rastlamalıydı heyhat...

Bu kanun uygulanırsa eğer, din adamlarımızın yıllar yılı sürüp gelen müzmin mağdurlukları belki biraz hafifleyecek. Yüzde yüz zamma kavuşacaklar, ikişer maaş da ikramiye alacaklar... Verecekleri son nefesten önce bunu bekleyen ihtiyar hocaların veya seçtikleri manevî mesleğin çilesi içinde boğulup güçlerini yitirmekten korkan genç din adamlarının bu umutlarına nasıl kıyabilirsiniz siz? Çoğu 100 liradan az maaş alan bu insanlar, yemez içmez, çocuk okutmaz, ısınmaz yaratıklar mıdır sanırsınız? Nihayet din adamlarını, bir fukara kaşkülü ile, nâehillere ve nâmertlere el açacak durumda tutan veya haysiyetleriyle uyuşamayacak işlere mecbur eden bir toplum ne korkunç bir âkibete doğru gitmektedir? Bu vaziyetin acı

(Devamı 21. sayfada)

Ebedî Hakikat ve zavallı insan

Muhterem okuyucum,

Âciz bir yaratık, fakat eşref-i mahlûkat (yaratılmışların en şereflisi) olan insan, anlıyabilen kafalara Allah'ın ilâhî kudretini haykıran bir varlıktır. Bir yavrunun doğuşu ile, aynı anda bir ihtiyarın ebedî âleme geçişi varlık ve yokluk felsefesini tartışanlara hakiki ilâhî nizamı ihtar etmektedir. Uzun yıllar yaşamış bir insanın beyazlaşan saçı, sakalı, dumanlanan gözleri insana hayatın çok uzun bir zaman süresi olduğu hissini verir. Fakat zaman sanıldığı kadar uzun değildir. İslâmiyette zaman ve mekân o kadar nisbî (relative) bir şeydir ki, tasavvuf deryasında görülen açık misaller bunu defalarca isbat etmiştir.

Sevgili okuyucum,

Bazan rüyada dünyanın birçok yerlerini gezer, bir çok hâdiseler yaşar, sonra meselâ ufak bir gürültüde uyandığınız zaman henüz uyumaya başladığınızdan sâdece beş on dakika geçmiş olduğunu görürsünüz. İnsan denen esrarlı varlık bütün bu hâdiselerin ebedî hakikatını önce Kur'ân-ı Kerim'in bütün hükümlerine riayetle, sonra İslâm mistisizminin yüceliklerine uçmakla çözmeğe çalışmıştır. Bu ne zevkli hayat, bu ne bitmez saadettir.

ANADOLU FATİHİ ALP ARSLAN VE MALAZGİRT MEYDAN SAVAŞI

Sene 1071 Malazgirt önü
Bir mahşer gününü andırıyordu,
Alp Arslan beyazlar içinde tülü
Uzatmış Allah'a yalvarıyordu.

Kavrulurken âlem yaz güneşiyle,
Savaşa girdiler Türkler neş'eyle,
Ekin biçer gibi her vuruşuyla,
Kafa kol gövdeden ayrılıyordu.

Bir çember olmuştu elli bin asker,
Beş düşmana karşı duruyor bir er,
Tanrının lûtfuyla yeni bir eser,
Tarihe altunla yazılıyordu.

Oğuz Türkleriydi bu savaşanlar,
Göz açıp yummadan daha düşmanlar,
İmanı Tanrıdan alan arslanlar,
Kaçan gavurları kovalıyordu.

Zafer sonuçlandı öğlen olmadan,
Düşman leşleriyle dolmuştu meydan,
Beyazlar içinde yine Alp Arslan
El açmış Allah'a yalvarıyordu.

Mustafa ALYÜZ

Tarihler insanın bilinen başlangıcını altı bin sene olarak kaydeder. 1859 da Darwin, buharan geçiren insanlığa fizyolojik ve biolojik menşe (kaynak, başlangıç) bulmak gayretiyle «maymun nazariyesini» sunar. İnsanlığın büyük gafleti... Bir tarafta kaynıyan berrak pınar, öte tarafta çamurlu suda susuzluğunu gidermeğe çalışan şaşkın zümre...

Büyük insan Muhyiddin-i Arabî Hazretlerine göre yaratılmış ve yaratılacak her şey 129 milyar, 600 milyon senelik bir zaman silsilesi içindedir. Hazreti Âdem'den beri insanlığın tarihi, kaderi ise 313 bin yıllık bir zaman ölçüsüne sahiptir.

Bir mikroba göre insan vücudu ne muazzam bir cesamettedir, değil mi? Fakat feza ölçüleri içinde insanın büyüklüğü bir mikrop ce-

(Devamı 17. sayfada)

Hz. Muhammed (S.A.V.) in En Büyük Sahabesi

Hazreti Ömer

— III —

Ergun GÖZE

«Yarabbi İslâmı Ebucehl veya Ömer'den birisiyle aziz eyle.»

Resulüllahın bu duayı ettiğinin ertesi günü; Mekke'nin küfür aristokrasisi büyük bir toplantı yaptı. Toplantının sonunda alınan karar «Muhammedin öldürülmesi» dir. Teklif önemli bir küfür lideri olan Ebucehl'den geliyor. Kabûl ediliyor. Peki kim bu kararı yerine getirecek? Bu iş için de bir lider şahsiyet lâzım.

— Bu işi Hattaboğlu Ömer'den başka kimse yapamaz!

Bu sözleri söyliyen bizzat kendisi. Gerçekten aranan kimse bulunmuştu. Herkes sevincini haykırıyor:

— Haydi Ömer! Haydi, görelim seni!

Ebûcehl ise ellerini oğuşturuyor ve «Müslümanların topunun işi bitti» diye düşünüyor. Mekke sokaklarını yutmak istiyen bir acele ile giden Ömer. Belinde kılıcı. Yüzünde saklıyamadığı hıncı. Öldürmeye karar verdiği adamın nerede olduğunu biliyor. Dostdoğru oraya gidecek. Şu soruyla karşılaşmasa :

— Böyle öfkeli ötkeli nereye ya Ömer?

— İlâhlarımızla alay edip dinimizi bozan ve Kureyş'in şerefini alçaltan Muhammed'i öldümmeye.

— Boş haya! (Arkadaşları bir an O'nun etrafından ayrılmıyorlar.) Hem farzet ki öldürdün, sonra kendini Abd-i Menâf Oğullarından nasıl kurtaracaksın?

— Ya Abdullah Bin Nuaym. Sakın sen de müslüman olmayasın? Bana bu sözleri ne cesaretle söylüyorsun? O halde önce seni temizlemeli...

— Sen benim yakamı bırak ya Ömer, boğulacağım. Önce enişten ile kız kardeşine koş çünkü onlar da müslüman.

— Ne diyorsun? Demek öyle ha? Şimdi görürüz...

Yolunu değiştiren Ömer şimdi kız kardeşinin evine gidiyor. Amma asıl yolunu orada değiştirecek. Kapının önünde bir duruluyor. Büyük Ömer gerçekten içerden duyulan şiir değil, nesir değil, müslümanların ağızlarından düşürmedikleri KUR'ÂN sesleri... Ömer kapıyla beraber gürlüyor :

— Açın kapıyı!

İçerde kısa bir toparlanma. KUR'ÂN sayfaları ve onları getiren müslüman kardeş saklandı. Kapı açıldı. Biraz önce okuduğu KUR'ÂN'ın nuruyla aydınlanmış kız kardeşinin yüzüne Ömer haykırdı :

— Müslüman olmuşsun, öyle mi? Ey kendi öz nefsinin düşmanı! Enistesine dönerek:

— Sen de mi? Sen de mi Muhammed'in sözlerine aldandın? Zaten müslüman olmasaydın, kız kardeşim de müslüman olamazdı. Dur şimdi senin hesabını göreceğim, diye hâcum edince yerde alt alta üst üste yuvarlanmaya başlıyorlar. Kocasını kardeşi kâfirin elinden kurtarmak için araya giren hemşiresine fena halde hiddetlenen Ömer suratı budur diye bir tokat yapıştırıyor. Artık canı burnuna gelen ve imanı şahlanan kadın haykırıyor :

— Bir kadına yaptıklarına bak da ALLAH'dan kork! Evet, ben ve kocam müslüman olduk. Sen ne yaparsan yap, istersen başımızı kes. Dinimizden dönmeyiz. (اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدا رسول الله)

Hayretle kız kardeşine dönen Ömer'in hisleri hayretten mahcubiyyete, mahcubiyyetten üzüntüye dönüyor ve daha ismini koyamadığı bir çok kuklalara büründüyor. Çünkü kız kardeşinin yüzü kanamıştı ve kan elbisesine kadar akmıştı. Ömer apışmıştır. O nedir ki kendi gibi bir bahaduru bir kadına el kaldırmıştır? Hele hele, o nedir ki kız kardeşini değme babayiğidin gösteremiyeceği cesarete sahip kılmıştır? Sanki bu sualin cevabını ararmış gibi mırıldanıyor:

— Hele şu okuduğunuz sahifeyi bana veriniz bakalım.

Alıyor ve okuyor.

«Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allahı tesbih ve takdis eder. Aziz ve hakîm olan O'dur. Göklerin ve yerlerin hakimiyyeti O'nundur. Dirilitin yaşatan, öldüren O'dur. Sinelerde gizli olanı bilir. Öyle ise Allah ve Peygamberine iman ediniz.»

Mânanın büyüklüğü ve güzelliği karşısında Ömer ezilip büzülerek soruyor :

— Bütün yer yüzünün ve göklerin hakimiyyeti ve saltanatı sizin Tanrımızın mı elinde?

Cevap kenarından kan sızan dudaklarda :

— Şüphe mi var ya Ömer?

— Bizim şu kadar putlarımız var, hiç birisinin bir şeyleri yok. Yazık, çok yazık!

Evet, bu «yazık» putların köküne inen bir balta. Ömer, evet Ömer, müslüman oluyor. Yüzünde iman aydınlığı belirdi. Korkudan saklanan üçüncü müslüman Habbab tekbir getirerek fırlıyor ve:

— Müjde Ömer! Peygamberin duası sana isabet etti! Diye haykıra haykıra dünkü duayı anlatıyor. Ömer şimdi pişmanlığın cilâladığı bir muhabbetle yanarak :

— Beni Resulü Ekrem'in yanına götürünüz, diyor.

— Haydi gidelim Resulü Ekrem Erkam'ın evinde... Evet Resul Erkam'ın evinde. Etrafında sevgili arkadaşları, sahabeleri.

Gözcü haber veriyor :

— Ömer geliyor! Hem de silâhlı :

Hazreti Hamza'nın sesi telâşlanmıya mâni olmak için yükseliyor.

— Korkacak ne var? Eğer iyilik için geldiyse ne âlâ! Yoksa o elini kılıcına atmadan ben kafasını uçururum...

Kâinatın efendisi ise mütebessim yüzünde en rahat ifadeyle buyuruyor :

— Bırakınız gelsin. Telâşa sebep yok.

Ömer içeri girince iki müslüman her ihtimale karşı kollarına giriyorlarsa da emir tekrarlanıyor.

— Bırakınız.

Ömer diz çöküyor. Kalbi sanki Allah Resûlünün avucunda eriyor.

— İslâma gel, Ömer!

— (اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدا رسول الله)

Sahabeler sevinçle haykırıyorlar :

— Allahü ekber!

Bütün Mekke sokakları müslümanların sevinç sesleriyle inliyor. (Allahü Ekber) ta kûfrün başı Ebucehlin manevi fısıltılara kapalı kulağına kadar gidiyor bu ses.

Ömer soruyor:

— Kaç kişiyiz?

— Seninle kırk olduk.

— Öyle ise ne duruyoruz? Kâ'be'ye gidelim imanımızı ilân edelim. İki cihan güneşi taze müslümanın taze imanına müsamaha ve sevgiyle bakarak kalktılar. Önde Peygamber, sağda Ömer, solda Hamza, Kâ'be'ye yönelidler. İlk defa namaz açıkta kılındı. Ömer korkunç müslüman. Ömer ve kılıcı İslâmın emrinde. Artık İslâmın her merhalesinde O'nu görüyoruz. Hem de seciyesinin en belirli hatlarını muhafaza ediyor. Görelim.

HİCRETTE

Kureyşin zulmünden kurtulmak için göç emri var. Bütün müslümanlar sessiz ve çöle süzülüp yeni vatanlarına doğru yola koyuluyorlar. Yalnız Hz. Ömerdir ki silâhlanıp önce Kâ'be'ye gidiyor. Küfrün liderlerinin şaşkınlık dolu bakışlarına aldırmaksızın şöyle diyor:

— Beni bilen bilir. Bilmeyen bilsin ki ben Hattaboğlu Ömerim. İşte gidiyorum. Gittiğimi de size haber veriyorum. Çocuklarını yetim, karısını dul bırakmak niyetinde olan peşimden gelir. Bekliyorum. Allahü ekber! Allahü ekber!

Hicreti bile taarruz gibi. Ya taarruzu nasıl? O da böyle:

BEDİR HARBİ'NDE :

Muharebenin plânının hazırlanmasında reyi ve rolü mühim olan Hz. Ömer ayrıca bir arslan gibi çarpışmış ve Dayısı As Bin Hişamı ki Mekke Ordusu kumandanlarındandı, bizzat katletmişti. Kureyş'lilerden Beni Adiyye kabilesi Hz. Ömer korkusundan bu savaşa gelememişti. Bedir Harbinin ilk müslüman şehidi Hz. Ömerin kölesi Mihca'dır. Bedir esirleri hakkında fikri sorulunca tereddütsüz :

— Bu Allah ve Resulüllah düşmanlarının boyunlarını vurmalı! demişti.

UHUD'DA :

Uhud harbinin bozgun safhasında Peygamber-i Zişanın yanı başında Ömeri görüyoruz. Koca şövalye bozguna sebep olan Halid bin Velid'in karşısına çıkarak O'nu püskürtüyor. Bu imkândan istifade edenek müslümanlar toplanıyor ve nefes alıyorlar.

HENDEK HARBİNDE :

Hendek harbi bir âlemdir. İmdiye kadar alışılmamış bir harp usulü idi. Dışardakiler şaşkın. Her iki taraf her an tetikte. Bu yüzden bir gün Hz. Ömer namaz kılmaya vakit bulamadı. Bir ay süren muhasara asında içerdekiler için de çok sıkıntı verici idi. İslâmı tetkikleri ile hakkı bir hürmet celbetmiş olan Prof. Muhammed Hamidullah Hz. Ömer'in Hendek harbi sırasında sıkıntılarını ifade için bir mağara duvarına yazdığı el yazısını bulmuştur ki tercümesi şudur:

«Gece gündüz bu aksiliklerin düzelmesi için Ebu Bekir ve Ömer naçizane duada bulundular.»

(Devamı var)

Ebedî Hakikat ve zavallı insan

(Başlarafı 15. sayfada)

sametine bile ulaşamaz. İşte zaman ölçüsünü ebedî hakikata, daima yaşıyan ruh âlemine ve maddî, manevî bütün yaratılanı gerçek yaratıcısı Allah'a göre düşünmeğe kalkarsak, hududu aşmamak kaydıyla bu 129 milyar 600 milyon senelik süreyi bile bir ana indirmek mümkün olur. İşte bu an ayaklarının tozu olmaya lâyık olamadığımız ebedî kervanın büyüklerinin (Fena fillah = Allahın varlığında yok olma) mertebeleridir ki, aşkın, güzelin, hakikatın ta kendisi bu noktadadır.

Buradan pratik bir neticeye geçeceğiz:

Bir anlık zevk için ebedî hayata isyankâr, günahkâr, zavallı bir kâfir olarak geçmek değer mi? Bir anlık inkâr ebedî hayatta ebedî cezayı çağırıyorsa, günleri, ayları, seneleri inkârla geçmiş bedbahtların Allahtan başka affedecek kimseleri var mıdır? Bu zulüm, bu küfür, bu isyan, bu gaflet niye? Hangi inkâr ebedî hakikatı yok etmiştir? Ebu Cehl'in muhalefeti İslâmın yeryüzüne şan ve şeref salmasına engel olabildi mi? Bu direniş kime ve neye karşı? Ne zaman yola geleceğiz? Ne zaman hakikata yöneleceğiz? Ne zaman çamurlu sulardan baş kaldırıp berrak pınarlardan içeceğiz?

Yazımı yüce kitap, ilâhi hitap Kur'ân-ı Kerim'den bir âyetle bitireceğim :

— ONU BİZ İNDİRDİK, BİZ MUHAFAZA EDECEĞİZ...

★

Türk milletini maskaralaştırmak istiyenlerin maskaralaşmış hali... Sezonu açanlara muvaffakiyetler!..

Ağız ve Diş Temizliği

Misvak ve Diş Fırçası

Dr. M. Hulusi BAYBAL

Müntesibi bulunduğumuz İslâm dini bütün dinlerden üstün ideâl ve mükemmel prensiplerle teçhiz edilmiş bir dindir. Bu ana prensiplerin en önemlilerinden biri de temizlik ve Tabibi Âlem (S.A.V.) efendimizin 14 asır evvel vazettiği, fakat ancak tıb ilminin inkişafıyla meydana çıkan ve anlaşılabilen sağlık kaideleri olmuştur.

İnsan vücudunun dışa açılan kapılarından biri ağzı, diğeri eşya ve varlıklarla temas vasıtası elleridir. Bu münasebetle ağız, diş ve el temizliği yapılması ve dikkat edilmesi lâzım gelen temizliklerin ilkini teşkil eder. İnsana muhtelif hastalıkların bulaşma ve yayılma yollarının en başında ağız yolu gelir ki, ağız yara ve iltihapları, ağız kokusu, diş eti iltihapları, diş çürümeleri, bademcik, yüzde kemik sinüsleri, akciğer, mide ve barsak iltihapları, romatizma, kalp ve böbrek hastalıkları gibi bir çok hastalıklarda ağıza yerleşen ve ağızdan yayılan mikropların oynadığı rol tıb ilminin tesbit ettiği hakikatler meyanındadır. Bilhassa ağız kokusu, ağızdaki bakterilerin albüminli gıdaları parçalaması esnasında husule gelir ve günlük hayatta etrafındakileri rahatsız eden, aile hayatında ise huzursuzluklara vesile olabilen bir kusurdur. Hatta eski devirlerde görücüler müstakbel gelinin ağız kokusu olup olmadığını anlamak için belli etmeden türlü çarelere baş vururlarmış.

Ayrıca diş çürükleri ağız ve diş temizliği yapmayanlarda daha çok görülmekte, ağızdaki mikroplar nişasta ve şekerli gıda kırıntılarını parçalayarak asitler meydana getirmekte, bu asitler de dişlerin kirecini eriterek çürüklere sebebiyet vermektedir.

O halde ağız ve diş yoluyla bulaşma imkânı olan hastalıklardan, ağız kokusu ve diş çürüklerinden korunmanın en önemli ve ilk çaresi ağız ve diş temizliğine azamî riayetle olur. En basit ağız ve diş temizliği su ile ağzı çalkalama, yemeklerden sonra dişleri parmakla sıvazlamakla yapılmış olabilir. Fakat diş temizliğinin en mükemmeli diş fırçası ve esası sünneti peygamberiyeye uyarak misvak ile yapılandır.

Bugün diş temizliği için hayvan kıllarından veya naylondan yapılmış diş fırçaları ve ayrıca diş macunları mevcutsa da macunlardan beklenen tıbbi faide görülmemektedir. Misvak ise dişleri fırçalamak için mükemmel bir fırçadır. Arabistanda yetişen erak ağacının dalıdır. Misvakın telleri bir diş fırçasının kılları gibi dişleri temizler, parlatır ve ağızda hoş bir tad bırakır. Hatta bazı meşhur bakterioloğlar tarafından antiseptik (mikrop öldürücü) bir hassası olduğu da bildirilmektedir.

Diş temizliği yaparken misvakla yatay ve dikey istikâmetlerde fırçalamalı, telleri sert olmalı, yumuşadıkça uç kısmı kesilip, alttaki yeni kısmı kullanmalıdır.

Asırlarca önce peygamberimizin sünneti olan ve ümmetine şiddetle tavsiye buyurduğu ve tıbbi bir hikmet olarak ortaya konulan misvak, yüzlerce sene sonra tıb ilminin vazettiği diş temizliği ve diş fırçası için bir esas kabul edilmektedir.

Ağız temizliği ve misvak hakkında (S.A.V.) efendimizin vazettiği düsturlar sayılamayacak kadar çoktur. Mevzuumuz münasebetiyle bir kaç tanesini olsun burada zikretmekte fayda görmekteyiz.

1) Tırnaklarınızı kesiniz, kestiklerinizi gömünüz, diş etlerinizi yemek kırıntılarından temizleyiniz ve misvak kullanınız. Sararmış dişle, kokan ağızla yanıma gelmeyiniz.

Hadis — Tırmizi

2) Ümmetime zahmet vermekten çekinmeseydim her abdest aldıkça misvak kullanmalarını, ağızlarını, dişlerini temizlemelerini emrederdim. Hadis — Buhari

3) Misvak hakkında bir âyet nazil olacak diye endişe ederdim. Hadis

4) Misvak kullanınız. Zira misvak ağzı temizler. Hakkın rızasını kazandırır.

İbni Mace

5) Dört şey peygamberlerin sünnetlerindendir. Sünnet olmak, misvak kullanmak, güzel koku sürünmek, evlenmek.

Tırmizi

6) Misvak kullanmak suretiyle kılınan 2 rekat namaz, misvak kullanmaksızın kılınan yetmiş rekat namazdan efdaldir.

İbnü Nuaym

7) Nebiyyi muhterem (S.A.V.) uykudan kalkınca misvakla dişlerini uğuştururdu.

Buhari

8) Dişlerinizi temizleyiniz. Zira bu hal mahzı nezafettir. Nezafet ise imana râidir.

NELER YAPMALIYIZ?

Süleyman ÖZKAFA

Yüce Peygamberimiz bir hadisi şeriflerinde şöyle buyururlar: «Siz nasılsanız, sizi idare edenler de öyle olurlar.» Bu gerçeğin üzerinde derin derin düşünmek ve dinden uzaklaştıklarından şikâyetçi bulunduğumuz bir çok okumuşlarla hak terazisinde hidâyet yolundan uzaklaşma nisbetlerimizi kefelere koyduğumuz zaman kendilerini dinden uzaklaşmakla itham ettiklerimizle aynı seviyede bulunduğumuzu görürüz. Resuller Resulü'nün bu sözlerini tarih sayısız misalleriyle teyid eylemektedir. Ölçü bu olunca, bu noktadan nefse dönmek ve tek tek nefislerimizi ıslâh etmeğe mecbur ve mahkûmuz. Bunun sonuçları, esasta aynı, çeşitli şekillerde tezahür edebilir; bu dünyada kuru canından başka nesnesi olmıyan bu toprakların çocukları Bilâl'-in (r.a.) kalbindeki iman ve aşka kucak açan bir iman ordusu halinde yükselebilir; sırtındaki son hırkaya varıncaya kadar bütün servetini bu iman ordusu uğrunda harcıyan binlerce Ebubekir'ler doğabilir. O zaman bu topraklar cennet olur, üzerinde yaşamıya mü'minlerin hak ve selâhiyetleri olur. Aksi takdirde üzerinde kızıl ve sarı yellerin estiği bir cehennem parçası olur ki o zaman da mü'minler için bu toprakların altında yaşamak üzerinde yaşamaktan hayırlı olur :

«Sizin emirleriniz insanların en hayırlıları, zenginleriniz sehaveti, hayır sahibi olur ve işlerinizde şûra beyninde müşavereyle olursa yerin üstünde yaşamak, altında yaşamaktan hayırlıdır. Böyle olmaz da sizi idare edenler insanların en kötüleri, zenginleriniz cimri ve işleriniz de kadınların ellerinde bulunursa yer altında yaşamak, üstünde yaşamaktan hayırlıdır.

(Hz. Muhammed Sallallahü Aleyhi Vesellem)

Beş sene evvel zizli faaliyet gösteren Komünizm bugün su yüzüne çıkmış vaziyettedir. 1960 Türkiye'sinde 2500 mason varken, bugün bu rakkam 7000'e ulaşmıştır. Biri Moskofun, biri Yahudinin emrinde olan bu şer kuvvetler bu topraklar üzerinde hakim olma çabası içerisindedirler. Bizlerse seyircileriz. Bu vaziyet karşısında onlarla karşılarına dev rokatiffler, modern ve öğretici yurtlar, fikir kulüpleri... gibi az zamanda büyük işler başaracak tesis ve müesseseleri kurmak ve devam ettirmek bugünün müslümanları üzerine bir mecburiyettir. Bir insan ömrü içerisinde üç kıt'aya yayılan İslâmiyet bu ilerleyişini nefs ve mal fedakârlığına borçludur. Zamanımızda ise bu iki mühim fedakârlık da cılız ve lâfta kalmaktadır.

Yapacaklarımızdan yalnız birinin bir öğretici yurdun ne kadar fayda temin edeceğine şöyle bir göz atalım :

Bu şekildeki yurtlar, en güzel ve sakin yerlerde ve her türlü konfora haiz olarak kurulmalıdır. Müdür ve öğretmenlerinden en aşağı personeline kadar ideâlist kimseleri buralarda vazifelendirmelidir. Her türlü orta dereceli mekteplerden asil aile çocuklarını bu yurtlara fahrî olarak almalı ve esaslı bir intizamla bu talebelerin dinî, millî kültür kazanmalarını ve emsallerine nazaran üstün bir seviyede yetiştirilmelerine azamî gayret sarfedilmelidir. Böyle bir kültür ve üküyü alan talebeler fakültelere gittiklerinde bir bir zaman gayeden uzaklaşmıyacakları gibi, disiplin, kül-

Karanlık tünellerden nurlu yollara hidayetle erişilir.

tür ve ahlâklarıyla arzu edilen kürsüleri tez zamanda elde edecek ve bugünün başıboş ilim yuvasına gereken istikâmeti vereceklerdir.

Yüksek tahsil gençliğinin kendilerini zararlı cereyanlarına alabildiğine kaptırdığından yana yakıla nişkâyet ederiz: O din düşmanıdır, milliyet düşmanıdır, servet düşmanıdır. Evet o bunlara düşmanıdır, fakat neden? Onun kafasına arzu ettiklerimizi sokmak için hangi zengin kaç binini harcadı, feyiz verici hangi bir müessese ona tahsis edildi de o istifade etmedi?

Şehirlerimizde hamiyyetli, gayretli bazı mü'minlerin teşebbüsleriyle kurulan İmam Hatip mektepleri, Yüksek İslâm Enstitüleri nasıl ümitler bahşeylemekte olduğunu sevinçle müşahede ediyorsak, diğer mekteplerimizde de ellerimizin uzanabildiği gayretleri esirgemediğiniz takdirde bir kurtuluş ve doğuşa ulaşmamız bir an meselesidir.

ÇOK MÜHİM!..

OKU mecmuası muhterem abonelerinin destek ve samimiyetiyle neşriyatına devam etmekte, dâvaya hizmet yolunda şeklen ve fikren hızla ilerlemektedir.

Bu tekâmülde muhterem okuyucularımızın da hizmeti büyük olmaktadır.

Bazı okuyucularımız aboneleri sona erdiği halde yenilemeyi ihmal etmekte, bu durum da çalışmalarımızı aksatmaktadır.

Muhterem okuyucularımızın zarfın üzerinde bildirilen rakama göre aboneleri yenilemelerini ve yeni abone kaydetmelerini ehemmiyetle rica ederiz...

Hürmetlerimizle!..

O K U

Konya'nın Değerli Evlâdı, Din Âlimi ve Tefsir Sahibi Mehmet Vehbi (Çelik) (1861 - 1949)

Veli ERTAN

Mehmet Vehbi, İstiklâl Mücadelesi sırasında Türkiye Büyük Millet Meclisinin üçüncü Şeri'iyye evkaf Vekilidir. 15 ciltlik yazmış olduğu «Hülâsatül Beyan Fi Tefsiril Kur'ân» namındaki tefsiriyle şöhret bulmuştur.

1861 yılında Konya ilinin Hadim kazasında Kongol köyünde doğmuştur. Ülemâ mesleğinden Çelik Hüseyin namında bir zatın oğludur.

İlk tahsiline köyün mektebinde başlamış, Anbarlızade Mehmet Efendiden ders alarak Kur'ân-ı Kerîm'i hatmetmiş, tecvid vesair lüzumlu ilimleri ondan öğrenmiştir. 1876 tarihinde Tomakzade Mehmet Efendiden Emsile ve Binayı okumuş, bir yıl sonra da Hadim medresesine girmiştir. Burada İstanbul mezunlarından Hafız Ahmet Efendiden Sarf okumuştur. Hocasının Bardas köyüne Müderris olması hasebiyle, tahsilini ikmal etmek için onunla beraber Bardas köyüne gitmiştir.

1879 yılında tekrar Hâdim medresesine dönmüş, bir yıl sonra da Konya'da Şirvaniye medresesine girmiştir. Konya Müftüsü Hacı Hüseyin Efendiden Mollacamî, Tavaslı Osman Efendiden Fıkıh ve usul derslerini tahsil etmiştir.

1883 yılından itibaren ders okutmağa ve icazet vermeğe başlamış ve göstermiş olduğu liyakatı üzerine 1899 yılında da Konya Valisi Ferid Paşanın ihya etmiş olduğu Mahmudiye medresesine müderris tayin edilmiş, 1901 yılında Konya Hukuk Mahkemesine üye olmuştur. Bu vazifede iki yıl kaldıktan sonra Konya'da yeni açılan Hukuk Mektebine Vesaya muallimi olmuştur.

1908 yılında İkinci Meşrutiyetin ilânı dolayısıyla Konya mebusu olarak İstanbul Meclisi Mebusanına katılmıştır.

Hiç bir partiye girmemiştir. 1911 yılında Meclisin dağılması üzerine Konya'ya dönmüş Türkçe bir Tefsir yazmıya başlamıştır. Birinci Cihan Savaşının çıkmasıyla tedrisle meşgul olamıyacağını anlıyan merhum üstad, bütün vaktini Tefsirin tamamlanmasına hasretmiştir. «Hülâsatül Beyan Fi Tefsiril Kur'ân» adı altında 15 ciltlik muazzam eserini 1915 yılının sonunda bitirmiş ise de basturmağa mali durumu müsait olmadığından tab ettirememiştir.

Birinci Dünya Harbi 1918 yılında her iki tarafa mensup devletler birer muahede ile harbden çekilmişlerdi. Osmanlı Devleti de Mondros Mütarekesini imzalamıştı. Fakat Yunanlılar 1919 yılında İzmir'e asker çıkarmak suretiyle memleket tehlikeli bir duruma girmişti. İşin vehametini idrak eden necip ve asil Türk Milleti, memleketin muhtelif yerlerinde «Kuvay-ı Milliye» teşkilâtı adı altında harekete geçmişti. Bilhassa Doğu Anadolu'da Erzurum ve Sivas Kongreleri yapılmış, yurdun muhtelif yerlerinde Çete teşkilâtı başlamıştı.

Böylece vatanın tehlikeli bir anında Konyalı Mehmet Vehbi Milli Kuvvetler lehinde konuşmalar yapmış ve bazı subaylarla temasa geçmişti. Fakat bu temaslarından ürken Konya Valisi Cemal Bey, Hadimli Hocayı göz hapsine tâbi tutmuştu. Buna rağmen Vehbi Hoca hiç ehemmiyet vermiş vatanın selâmeti hususunda ilgilileri uyandırmıştır. Valinin kaçması üzerine İngiliz ve İtalyan temsilcileri ve 1500 kadar silâhlı İtalyan askeri Konya'yı almaya yeltenmişlerdi. Bu tehlikeli hâder kısa zamanda halk arasında yayılmıştı. Bunun üzerine Konyalılar Mehmet Vehbi hocayı Vali vekâletine getirmişlerdi. Bu sırada İstanbul Hükümeti Suphi Bey âmirde birimi Vali tayin etmiştir. Vehbi Hoca da 1919 yılında tekrar İstanbul Mebusan Meclisine Konya'dan mebus seçilmişti.

16 Mart 1920 tarihinde İstanbul İngiliz kuvvetleri tarafından işgal edilmiş olması karşısında vatanını sevenler Ankara'da bulunan Mustafa Kemâl Paşa ile görüşmek üzere Vehbi Efendinin de içerisinde bulunduğu bir heyet Ankara'ya gitmişti.

23 Nisan 1920 yılında Vehbi Efendi Ankara'da açılan Büyük Millet Meclisine Konya Mebusu olarak katılmıştı. Bir müddet Meclis Reisliğinde bulunmuştur.

Milli Mücadelenin en sıkışık günlerinde idi. Kahraman Türk askeri Sakarya boylarında yapılan savaşlarda Yunanlıları hezimete uğratmış, o esnada Vehbi Efendi ordunun erzakını temin maksadıyla Konya'ya dönmüştü. Bu sırada Gazi Paşanın telgrafı üzerine Ankara'ya gitmiş, Şeriye ve Evkaf Vekâletinden ayrılmış olan Abdullah Azmi Efendinin yerine vekil olmuştu.

Sene 1922 Kasım ayının 16. gününün akşamı, Osmanlı hanedânının son padişahı Vahdettin Yıldız Sarayında memleketi terk için hazırlıklara başlamıştı. 16 yı 17 ye bağlıyan geceyi meraslm köşkünde geçiren, onu sabahı beraberinde bulunan birkaç adamıyla birlikte geceyi Yıldız sarayında geçirmiş ve saat 6.00 da İngilizlerin Malaya harb gemisine binerek İstanbul'dan ayrılmıştır.

Vahdettin'in İstanbul'dan kaçışı hâdisesi T.B.M.M. ne o zamanın Başvekili Rauf Bey tarafından bildirilmiş, şeriye ve evkaf vekili Mehmet Vehbi Efendi de Vahdettin'in hal edildiğine dâir fetvasını okumuştur. Hal fetvası müttefikan tasvib edilmiş, bundan sonra hilâfet makamına 148 reyle Abdülmecid seçilmiştir.

Bazı sebepler dolayısıyle Şeriye vekilliğinden çekilen Mehmet Vehbi bir müddet siyaseti bırakarak Ankara'da kalmıştır. Bu esnada Tetkikat ve Te'lifatı İslâmiyye heyeti meyanında bulunan Şemseddin (Günaltay'ın) in cesaret vermesiyle hazırlamış olduğu 15 ciltlik tefsirinin tab'ına karar vermiştir. Eserin basılması hususunda Konya ayrıf ve tüccarlerinden Hacı Kaymakzade, Hacı Mahmud ve oğlu Kasım Efendilerin maddî yardımlarıyle tefsirin tab'ına muvaffak olunmuştur.

Tefsir-i şerifin musahhihi bulunan Evkaf-ı İslâmiye matbaası muhasebecisi Abdullah oğlu Hafız M. Kâmil de eserin tashihinde şunları söylemektedir:

Deruhte edilen vazifenin ehemmiyetinden bahsetmekte ve Kadırgalı Mustafa Nazif Efendi tarafından yazılan kelâmullah'tan tatbik edilmiş olmakla onun resmi hattı kabul edilmiştir.

Tefsiri okumak istiyenlere bir suhûlet olmak babında konulan işaretler hakkında malûmat verilmektedir.

Terceme ve tefsir olan Kur'ân âyetleri kavislerin, âyetlerin tercümeleri köşeli mu'terizalar içerisinde, ibare arasında geçen hadis-i şerifler de kavisler içine alınmıştır.

Bütün tefsir Ketuhta camii şerîfi imamı bulunan Hafız İbrahim Efendi tarafından tetkik edilmiş, mevcut hataların savabları ayrıca bir cedvel halinde tefsir-i şerifin sonuna ilâve olunmuştur.

Merhum üstad, siyasi hayatında partiye girip girmemek hususunda zamanın ileri gelenleri ile fikir ihtilâfı halinde idi. Birinci T.B.M.M. nin feshinden sonra milletvekili olmamasına rağmen tarassut altında bulundurulmuştur.

Basılmakta olan bir taraftan da satışa çıkarılan tefsiri şerifin bin kadarını eski talebesi olan Balıkesirde imamlık vazifesi yapan Necmeddinin yanına götürmüştür Sonra basılan diğer tefsir şeriflerin tab işlerini kontrol etmek üzere İstanbul'a gitmiştir.

Bir gün köprüde eski Canik mebusu Nâfiz Beye rastlamıştı. Nâfiz Bey kendisini milli mücadele arkadaşlarından Çolak Selâhaddinin Erzurum mebusu Hüseyin Avni Beyin Karakoyde bulunan yazıhanesine götürmüştü. Orada nargilesini içerken İzmir suikastının mürettiplerinden Mastlub Ziya Hurşid de oraya gelmişti. Merhum Vehbi Efendi Ziya Hurşid'in eski bir mebus arkadaşı olması dolayısiyle onunla hasbihal etmişti. Bu sebepten Vehbi Hoca ortaya çıkarılan İzmir suikastından dolayı 1927 de Konya'da tevkif edilmiş bir hafta kadar polis kısmı adli reisinin odasında nezarette kalmıştır. Ankara'dan gelen bir emirle ilmiye kisvesinden tecrid edilmek suretiyle Ankara'ya gönderilmiştir. Orada ihtilâftan tecrid edilmiş olduğu halde on gün kadar yatmıştır. Yapılan tahkikat neticesinde suikasla hiç bir alâkası olmadığı anlaşılmış ve bundan dolayı İstiklâl mahkemesine sevkedilmesine mahal kalmadan tahliye edilmiştir.

Şahsiyeti :

Merhum kuvvetli bir irade sahibi idi. Bu hasletini oğlu emekli hâkim sayın Asım Çelik göyle bir misalle anlatmıştır: «Ankara'da Şeriye vekili olarak bulunduğu sırada tefsirin bastırılması için para lâzımlerle istişare yaparken o zaman Şeriye vekâleti (Tetkikat ve te'lifat-ı islâmiyye heyeti) azsından olan sabık Başvekillerden Şemseddin Günaltay merhum, peder merhumun el yazısiyle olan tefsirliden bir formayı İstanbul'a götürerek tab'ı hususunda evkaf-ı islâmiyye matbaası idârecileriyle görüşmek üzer. Matbaada yapılan tetkikte eserin yazıldığı defterin yalnız bir sayfasına yazılmasına lüzum geldiği, sahife arkasına yazılmasına icap ettiği söylenmiştı. Eğer böyle olmazsa müretttiyet tarafından kolaylıkla ve yanlışsız olarak dizilmesine imkân olmadığı neticesine varılmıştı. Merhum Şemseddin Günaltay gelip durumu peder merhuma anlatmış. Peder merhum da, rahmetlik ağabeyim Fevzi Çelik'e ve bana bir kaç sayfa yazdırıp tetkik ettikten sonra bu işin bizim tarafımızdan yazılmasını uygun görmemiş olacak ki 7000 sayfalık eseri oturup yeni baştan tekrar yazmıştır.

Şeri ve evkaf vekili bulunduğu zamanlarda o zaman vekâletin mevcut olan resmi atlı arabasına bir gün dahi binmemiş, mebusluğunda olduğu gibi vekilliğinde de evi ile meclis arası üç kilometre olmasına rağmen her gün yaya gidip gelmiştir. Vekilliği sırasında ne sarığında ve ne de giydiği mest ve lâstikte en küçük bir değişiklik yapmamıştır. Sıhhatli idi. Sohbetleri gayet tatlı ve nüktedandı. Sevdükleri ile şakalaşmaktan hoşlanırdı. 90 yaşından sonra nargile içmeye alışmış ve tiryakisi olmuştu. Tren seyahatlarında ve diğer yolculuklarında nargilesi beraberinde hazırdı. Tiryaki olmasına rağmen bazan iradesini kullanıp altı ay içmediği olurdu. Ondan sonra tekrar içmeye başladı. Bir gün bile hasta olarak yattığı vaki değildir.

Mehmet Vehbi Efendi 15 Nisan 1923 yılında vazifesinden ayrılmış ve sonra 1683 numaralı tekâud kanununun 25. maddesi mucibince kendisine emekli maaşı bağlanmıştır. 1949 yılında, Kasım ayının 27 sinde 88 yaşında Hakkın rahmetine kavuşmuştur. Kabri Konya'da Ankara yolu üzerinde bulunan Musalla kabristanındadır. Mezar taşında şu cümleler yazılıdır: «El-Mağfur bütün mevcudiyeti ile islâmlığı ve bütün varlığı ile vatanına hizmet eden Tefsir-i Kur'ân sahibi şeriye vekili Konyanın öz evlâdı Hadimi Hacı Mehmet Vehbi Çelik ruhuna fatiha. Alt kısmında da şu mısralar vardır:

Hüvelbâki
Eyledi üstad-ı kül Vehbi Efendi irtihal
Bir eşi gelmez ferid-i asr idi bi işbah
Geldi bir hâtif esefle söyledi tarihi,
Son müfessir Hâdimî Vehbi Efendi göçtü ah.

Eserleri :

Hülâsatül beyan Fi tefsiril Kur'ân'dan başka diğer basılmış ve basılmamış eserleri şunlardır :

1 — Akaid-i Hayriye. (Arabca ve Türkçe)
2 — Ahkâm-ı Kur'âniye.
3 — Sahih-i Buhârî — Tecridi sarih. (Basılmamıştır.)
4 — Siyasî Hâtıraları. (Basılmamıştır.)

ÜRGÜPLÜ'YE AÇIK MEKTUP

(Başlarafı 14. sayfada)

medlûlünü şayet muhterem babanızdan duymadınızsa, Avrupa'da bulunduğunuz uzun yıllarda, papazlarını o kadar müreffeh ve saygı - değer tutan Hıristiyanların gizli lisanından da öğrenmediniz mi?

Size kalsa din adamlarımızı «terfih» eden bir kanunun tatbikine engel olmaya gönlünüz izin vermez, bilirim sayın Ürgüplü? Fakat şer ile kuşatılmışsınız. Din adamlarımızı kırk yıldan beri bu hallere düşürmekten zevk alan partili zihniyetin adamları tutmuş çevrenizi. Diyanet İşleri Dairesinin üst kademesini terketmek istemeyen menfaatçı zümrenin yalanlarına kapılmışsınız. Sayın Mehmet Altınsoy, yeni kanunun emri gereğince, Personel Dairesi Başkanlığına ve Diyanet yüksek kademelerine İlâhiyat Fakültesi ve Yüksek İslâm Enstitüsü mezunlarını getirmek, yani o ulvi daireyi, her yerden derlenmiş başıbozuklardan kurtararak MEKTEPLEŞTİRMEK istiyor. Bunun için kızılıne ve bozguncu partizanlar ona çatıyorlar. Siz ki, yüksek kültür ve anlayışınızla İHTİSAS.ın ne demek olduğunu en iyi bilen bir devlet adamımızsınız bir takım şer zümrelerini hoşlandırmak için kanunları uygulamamanın nasıl bir sorumluluk yüklediğini size hatırlatmak bize mi düşmeliydi?

«TERCÜMAN»dan

GENÇ KALEMLER

Nurettin GÜLDEN

Bu günlerde memleketimizde sosyalizm diye büyük bir fikir kaynaşması var. Marksizm ana doktrinleri esasına dayanan bu fikirlerin tarihi seyrini çizdikten sonra memleketimizdeki fonksiyonlarını izaha çalışacağım :

Bunlar bilhassa 1961 Anayasasının sağladığı fikir hürriyetine dayanarak kendilerini bu memleketin hakiki kurtarıcı ve halaskârları görüp, bilhassa işçi ve fakir zümrenin hak ve hürriyetlerinin müdafileri olarak sahneye çıkıyorlar. Ana doktrinleri sosyalist idare ve sosyalizmin esaslarıdır. Bu münasebetle sosyalizmin önce tarifini yapıp sonra da geçirdiği değişiklikleri belirtelim: Çok geniş ve çeşitli tarifleri olduğu için şimdiye kadar kesin ifadesini bulamamıştır. Herkes kendi zaviyesinden görünen tarafını izaha çalışmıştır. Esas itibariyle sosyal «İçtimai-toplumsal» kelimelerinden geldiği için bütün toplum meseleleriyle ilgilidir ve tamamen sosyolojinin konusunun içine girer. Sosyolojinin konusu ise :

1 — Din,
2 — Aile,
3 — Hukuk ve ceza,
4 — Ahlâk,
5 — İktisadi faaliyetler üretim, tüketim,
6 — İş bölümü,
7 — Değer hükümler milli değerler para, fiat, kâr,
8 — Mülkiyet mal, sermaye,
9 — Medeniyet ve kültür,
10 — Millet mefhumu, soy, toprak, emek, dil, din, tarih, ülkü.

İşte sosyalizm bütün bu umumi mefhumları içerisine aldığı için bugüne kadar kesin bir tarifi yapılamamıştır. Kurulusundan bu yana tarihde tek başına özel gayesine matuf bir rejim olarak da tatbik edilmemiştir. Sosyalizm fikirleri — Peyami Safaya göre — ilk çağlarda başlar. Eflatun'dan, Morues'e, Compenalla'ya 18. Mobly, Morelly, Godvin, Babeuf gibi mülkiyeti tenkit edenlere kadar komünizme çalan düşünceler ileri sürülmüştür. Fakat bu düşüncelerde ekonomiden ziyade ahlâk bakımından eşitlik aranmıştır. «Madem ki herkes aynı ihtiyaçlara ve kabiliyetlere sahiptir neden aynı eğitim ve gıdayı almasın.» diyorlardı. 19. asrın başlarında henüz adı konmayan sosyalizmin beşiği Saint Simon nazariyesiyle şu şekil aldırıyor. «Ne eşit ihtiyaç, ne de eşit kabiliyet.»

Bu ekol bütün toplumu bir fabrika gibi tasarladığı için sosyalizme «Endüstriyalizm» adını vermiştir. S. Simona göre: «Milli cemiyet bir endüstri işletmesi telâkki edilmelidir.» Liberalizmden ayrıldığı halde bu ekole sosyalist denemez. Çünkü o milliyeti tamamen ortadan kaldırmayı bilhassa izlâh yoluna gitmiştir.

Sosyalizm terimini de ilk defa en doğru anlamiyle 1850 de bir Fransız iktisatcısı Pierre Leroux kullanmıştır.» (1).

Buraya kadar sosyalizm kelimesi toplumun sahiştan evvel ve üstün olduğunu savunan bir kavram olarak gelir ki buna «Umumi sosyalizm» denir.

Bir de iktisadi sosyalizm «Komünizm» vardır ki buna marksizm de denir. Bunun karekteristik vasıfları şunlardır: Bütün içtimai münasebet ve harekeleri, iktisadi amile irca eden, cemiyet düzenini istihsal vasıta ve münasebetlerine bağlayan bir sosyalizmdir. Carl Marx ve Engels bu sosyalizme komünizm adını vermişlerdir. Bu ideoloji toplumun islâhını, sınıf mücadelesinde, sınıflar arasında kin, intikam ve düşmanlığın köklesmesini, işçi sınıfının zorla, ihtilâlle iktidarı ele geçirmesini esas görür. Eski düzen ve müesseseleri

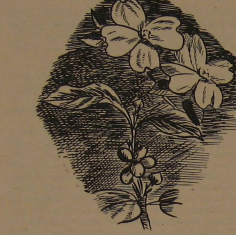

yıkıp parçalamayı zaruri kılar (2). C. Marx ve Engels 1848 de neşrettikleri «Komünist meyhanesinde, hususi mülkiyetle birlikte milli mülkiyet ve milli hakimiyetinde ortadan kalkmasını ve kozmopolit bir dünya devleti kurulmasını açıklamışlardır.» Marx'in ve Engels'in sosyalizmin etiketi yerine komünizm tâbirini tercih etmelerine rağmen, bu sosyalizmin adı Marx sosyalizmi veya hatalı olarak ilmi sosyalizm diye kullanış diline girmiştir. (3)

Kıymetli okurlarıma şu gerçeği söylemeden geçemiyeceğim: İktisadi sosyalizmin babası sayılan C. Marx inanmamış bir yahudidir. O «Allah ve ruh gibi mücerret varlıkları laboratuara sokup üzerinde deney yapmıyacağım için inanmam» der. Kendisi çok çirkin olduğu için insanlara karşı duyduğu kin ve ihtirası, ortaya attığı bölücü ve parçalayıcı iktisadi doktrinle alabilmiştir.

C. Marx'a göre insan, sadece yiyen, içen ve iç güdüleriyle seksüel arzularını tatmin eden bir varlıktır. Memleketimizdeki sosyalizm fikirleri etrafında dönen kimseler tamamen bu ikinci anlamdaki iktisadi sosyalizmi kasdederler. Yalnız Türkiyede değil bütün dünyada sosyalizm kelimesinden aynı mana anlaşılır

Yukarıda anlatılanların ışığı altında şu gerçek açığa çıkıyor :

(1) Bak: Sosyalizm. Peyami Safa. Babıali Yayınevi, s: 20.
(2) Bak: Komünizm ve İslâm. Dr. Fehmi Cumalıoğlu. İ. Yayma Cemiyeti Yayınları, No: 8, s: 6.
(3) Bak: Sosyalizm. Peyami Safa. Babıali Yayınevi, s: 51.

(Devamı 26. sayfada)

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

YAPACAĞIM ŞEYLER

Ben müslümanım. Müslümanlığın «yapın!» dediği şeyleri yaparım. Dinimiz «şunları yapın!» diyor :

1 — «Eşhedü enlâilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü veresulüh» demek. Türkçesi: «Allahtan başka tanrı yoktur. Muhammed de Allahın kulu ve Peygamberidir. Böylece şahadet ederim, candan, gönülden inanarak söylerim.» Dil ile böyle söylemek. Buna «kelimei şehadet» denir.

2 — Günde beş defa namaz kılmak.

3 — Ramazanda oruç tutmak.

4 — Zenginlerin malının kırkta birini yoksullara vermeleri. Buna «zekât» denir.

5 — Vakti, parası olanların ömründe bir kere olsun Kâbeye gitmeleri. Buna da «Hac» denir.

— İşte müslümanlık bunlar üzerine kurulmuştur.

⁂

KUR'ÂN

Kur'ân Allah sözüdür. Kur'ân Allah'ın Hak kitabıdır. Kur'ân'ı Peygamberimiz bize Allah tarafından getirmiştir.

Kur'ân bütün insanlara doğru yolu gösterir. Dünyada Kur'ân'dan iyi bir kitap yoktur. Kur'ân'ı biz canımızdan ziyade severiz. Kur'ân'ı seven kimseleri de severiz. Kur'ân'ı sevmeyenleri sevmeyiz.

Kur'ân'ın her sözünü tutarız. Kur'ân'ın her emrini yerine getiririz. Kur'ân'ın «yapın!» dediklerini yaparız. Kur'ân'ın «yapmayın!» dediklerini yapmayız. Hepimiz onun emirlerini dinleriz.

Biz Kur'ân'ı başımızın üstünde taşırız. Kur'ân okunurken dinlemeyi çok severiz, saygı ile dinleriz. Çünkü Kur'ân Allah sözüdür.

⁂

MUHAMMED ALEYHİSSELÂM

Muhammed aleyhisselâm Allahın Peygamberidir. Muhammed aleyhisselâm bize Allah'ın emirlerini bildirir, doğru yolu bize gösterir.

Muhammed aleyhisselâm bizim Peygamberimizdir. Muhammed aleyhisselâm müslümanların Peygamberidir. Biz Muhammed aleyhisselâmın ümmetindeniz. Bundan ötürü hepimiz öğünürüz.

Muhammed aleyhisselâm bütün Peygamberlerin ulusudur. Kur'ân Allah tarafından Peygamberimize gelmiştir. İnsanları müslümanlığa Peygamberimiz davet etmiştir.

Biz Peygamberimizi candan severiz. Peygamberimizi sevmeyenleri, O'nu çekiştirenleri sevmeyiz.

⁂

PEYGAMBER EFENDİMİZİN DOĞUŞU

— Anneciğim, bugün hoca efendi bize neler anlattı, biliyor musun?

— Neler anlattı oğlum?

— Çok güzel şeyler, anneciğim. Peygamber efendimizin doğuşunu anlattı. Çok hoşumuza gitti. Hep arkadaşlar seve seve dinledik.

— Peygamber efendimizin annesinin, babasının kim olduğunu söyledi mi?

— Evet, söyledi. Annesi Âmine hatun, babasının adı da Abdullah'dır, dedi.

— Peygamber efendimizi, annesi doğururken neler olmuş?

— Çok şeyler olmuş anneciğim: Annesi, peygamber efendimizi doğuracağı sırada evinden bir nur çıkmış, her tarafı kaplamış, güneş doğarken her taraf nasıl aydınlanırsa dünya öyle nur içinde kalmış, sonra gökten melekler gelmiş, annesinin karşısında saf saf olup divan durmuşlar. Peygamber efendimizin annesine selâm vermişler. Peygamber efendimizin dünyaya geleceğini müjdelemişler. Senin bir oğlun olacak, demişler. Öyle bir oğul ki, onun gibi bir evlât dünyaya ne gelmiş, ne de gelecek.

— Sonra evladım, hoca efendi daha neler anlattı?

— Sonra anneciğim, Peygamber efendimizin annesi hararetten çok susamış. Melekler ona bir bardak dolusu şerbet vermişler. Buz gibi soğuk bir şerbet. Annesi onu içmiş. Hararetı geçmiş, vücudu nura garkolmuş. O sırada hemen mübarek Peygamberimiz doğmuş. Yer, gök, bütün dünya nur içinde kalmış.

(Bu sayfa, YAYRULARIN DİN KİTABI'ndan alınmıştır.)

Preveze Deniz Zaferinin 427. Yıl dönümü

Osman ÇANDIR
Antalya Müftüsü

İslâm tarihini tetkik edenlerimiz iyi bilirler ki müslümanlığın zuhurundan bu yana dine, millet ve vatana mal ve mülklerinden maada canlarını harcama pahasına sayısız hizmet ve fedakârlıkta bulunan nice kahramanlar yetişmiştir. O kahramanlar din, millet ve vatan uğrundaki kıyamete kadar şükranla anılacak hizmet ve fedakârlık duygularını hep Kur'ân-ı Kerim'den ve Resûl'ü Muazzam Muhammet Mustafa (S.A.) Efendimiz Hazretlerinin bir çok şerefli hadislerinden almışlardır.

Müslümanlık, hak dine olan çağırısına karşı gelenlere ve hak dini boğmak isteyenlere, islâmları yok etmeyi kendilerine amaç yapanlara savaşı meşru kılmıştır. Estaizü Billâh

= size mukatele edenlerle Allah yolunda mukatele edin), âyet'i kerimesi bu meşruiyeti beyan kılmaktadır.

İşte bu mukaddes emr'i celile binaendir ki İslâm milletleri her asırda din düşmanları ile, hıristiyan âlemiyle karşı karşıya gelerek yüzlerce savaş yapmışlar ve her yaptıkları savaşta teyid'i ilâhiye mazhar olmuşlardır.

Müslüman olan kahraman ecdadımızın din'i ilâhiye karşı olan kâfirlerle yaptıkları savaşlar, yalnız karaya inhisar etmemiş, denizlerde de bir çok savaşlar yapmak zorunda kalmışlardır. Artık o ünlü deniz savaşlarından biri de bundan 427 sene önce yâni, 27 Eylül 1538 tarihinde rahmetli büyük Hükümdar Kanuni Sultan Süleyman devrinde «Preveze» de vuku bulmuştur.

Dinimizin garp âlemine yayılışında asırlar boyunca bu yayılışı önlemeye çalışan bir küfür ocağı görülür ki o da elyevm Vatikanda manevi saltanatı olan papalıktır. Papalar, her asırda İslâmın önüne dikilmeye ve İslâmın nurlu ışığının cihanı aydınlatmasına mâni olmaya çalışmışlardır.

Bu papalardan Greguvarlar, Orbenler, İnosanlar, Monifaslar ve daha birçoklarının zamanlarında düzenledikleri salip savaşlarıyla İslâmlığı imha yolunda ne kadar çaba sarfettikleri tarihen sabit hakikatlerdir.

İşte büyük hükümdar Kanuni Sultan Süleyman'a muasır olan Papa da kendinden öncekiler gibi en namert bir İslâm düşmanı olduğu için donanmasını o zamanki Venedik ve İspanya donanmalarıyla birleştirmiş; bu her teçhizatı yetik küffar donanmaları, Barbaros Hayrettin Paşa kumandasındaki büyük İslâm donanması ile 1538 senesi Eylülünün 27 inci günü Preveze önlerinde karşılaşmış, o günün gece karanlığına kadar devam eden çok kanlı ve kıyasıya deniz savaşında Anderya Dorya kumandasındaki düşman donanması donanmamızın müthiş saldırıları ve fedakârlıklarıyla ve Allahın yardım ve inayeti ile mah'fu perişan olarak yenilgiye uğramıştır.

427 sene önceki Eylül ayı sonlarında vukua gelen ve zaferle tetviç edilen muazzam Preveze Deniz Savaşı kıyamete kadar devam edecek Türk-İslâm kuşakları için bir iftihar, bir kahramanlık menkıbesidir.

Bu senede o büyük savaşın 427 yıl dönümü kutlandı. O deniz savaşında İslâmın ve İslâm kahramanlarının küfre ve küffara karşı olan üstünlüğü bütün dünya milletleri önünde ispat edildi. O zamanki papa libas'ı katranisine bürünerek ömrünün sonuna kadar kahrından göz yaşları döktü.

Böylelikle İslâm tarihine ölmez, solmaz bir zafer sahifesi daha eklendi.

İslâm Türk celâdet ve kahramanlığının nam'ı şanı engin denizlerde yüceldi. Milletimizin, donanmasını zaman zaman şahlanan o azgın sularda maharetle kullanma kabiliyeti belli oldu.

Cenab-ı Haktan Preveze deniz savaşında din, vatan ve millet uğrunda canlarını defa eden şehitlerimizin ruhlarını taziz etmesini, O Zafer'i Azim'i İslâm tarihine mal eden Barbaros Hayrettin Paşa hazretleri ile Turgut Reis, Murat Reis ve Oruç Gazi gibi büyük deniz kumandanlarımızın makamlarını fırdevs'si alâ eylemesini niyaz edelim ve okunan fatihalarla ruhlarını şad eylemesini dileyelim.

Kültür Yobazı Bir Takas'cı

Mehmed DOĞRU

Bir insan kalabalığının, bir milleti meydana getirebilmesi veya bir millet olabilmesi için o kalabalığı teşkil eden fertler arasında müşterek bazı hususların bulunması zaruridir. Bunların en önemlileri din birliği, dil birliği, ırk birliği, vatan birliğidir.

Bir milletin temel taşları olan bu müşterek unsurlar, sarsılmadıkça, yok edilmedikçe bir milletin yıkılmasına imkân yoktur.

Bunu çok iyi bilen Müslüman-Türk düşmanları, asırlar boyu kılıçla geriletemedikleri Osmanlı İmparatorluğunu yıkmak için bu temel taşlarına ve bunların en kuvvetlisi DİN'e saldırmaya başlamışlardır. Yüz senedir bıkmak bilmeyen ve dışarıdan durmadan teşvik gören bir çalışma ile emellerine kısmen varmışlardır. Koskoca imparatorluktan ancak iki yarımadaya sahip bir Türkiye kalmıştır elimizde. Buna rağmen müslüman-Türklük aleyhine estirilen fırtına bir türlü dinmemiş, şiddetlenmiştir. Dün, korkak ve sinsi olan bu hainler zümresi, sistemli bir çalışma ve dışarıdan her bakımdan beslenme ile memleketin kilit noktalarına yerleşmişler artık gemi azıya almışlardır. Kaptıkları bu köşelerden «matbuat, tiyatro, sinema, maarif v.s.» zehirlerini açıkça kusmaya başlamışlardır.

Müslüman-Türk milletinin ayakta dimdik ilelebed kalmasını arzu eden mukaddesatçı milliyetperver insanlar, milletin sinesinde çörekleşerek milletin aleyhine çalışan bu menfurları tanımalıdırlar. Bunları ayırt etmek için güçlük yoktur. Sadece biraz dikkat kâfidir. Çünkü bunlar ağızlarını, maziye, tarihe sövmekle açarlar; Dini tahkir ve alay etmekle kaparlar. En küçük hâdiselerı, emelleri lehine istismar ederek büyük yaygaralar koparmakta gayet mahirdirler. Bunun misalleri sayılamıyacak kadar çoktur. Aktüel hâdise ve neşriyata bu nazarla bakmak kâfidir.

⁂

Bu örneklerden, yazımın başlığına konu olanına bir göz atalım:

Köyde, yıllardır sürüp gelen imam-öğretmen ve öğretmen-köylü çatışmasına son vermek, öğretmen ve köylü arasındaki uçurumu kapamak gayesiyle İmam-Hatip okulları mezunlarının köye hem imam ve hem de öğretmen olarak tayin edilmeleri istenmişti. Bir Anadolu gazetesinin göbeğine kurulan mimli mahut, bu samimi ve yerinde teklifle şöyle bir «takas» yapıyor:

«İmam-Hatip Okulunu bitirenler ilkokul öğretmeni olurken biz ilkokul öğretmenleri neden «imam» olmıyalım. Hem dünyanın dönmekte olduğunu da ispatlamış oluruz böylece.»

Mevzuun, köye ilkokul öğretmeni tayininden dini tahkir döndürülüşüne dikkat ettiniz sanırım.

Behey kültür yobazı! Dünyanın dönmediğini ispatlayan İmam-Hatip ya da İmam-Hatip Okulu mezunu mu var da dünyanın döndüğünü İslâmın mihrabından, minberinden müslümanlara isbat etmek sana düşecek?

İmam-Hatip Okulu talebeleri, İmam-Hatip Okullarına büyükleri eğitmek, öğretmek, aydınlatmak için yetişiyor ve yetiştiriliyor. Bunu başarmasını bilenler, çocukları yetiştirmekte hiç güçlük çekmezler. Bu, yedeksubay-öğretmen İmam-Hatip Okulu mezunları tarafından isbat edilmiştir. Fakat çocuklara yalnız okuma-yazma belletmek için yetişenlerin büyükleri aydınlatabilmeleri için yeniden bir şahadet getirmeleri saniyen İmam-Hatip Okullarında yedi sene okumaları lâzımdır. Bunun aksini savunan takas'cılar olursa isbat için hodri meydan, işte camiler...

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ,
Arapça Mütercimi YAKUP İSKENDER
tarafından hazırlanan
BÜTÜN TEFERRUATIYLA
Kendi kendine tam bir ay'da
PRATİK ARAPÇA
Fiatı: 12,5 liradır
İsteme Adresi: Yeni İLÂHİYAT Kitabevi
Hacıbayram Cad. No.: 13 — ANKARA
NOT: Toptan alıcılara: 5-50 arası % 25, 50 adetden fazlası % 30 iskonto yapılır.
ÖDEMELİ GÖNDERİLİR.

GENÇ KALEMLER

(Başlarafı 22. sayfada)

Nerede, ne zaman ve kim tarafından sosyalizm kelimesi kullanılıyorsa muhakkak «iktisadi sosyalizm» yani komünizmi kasdediyordur. Şimdiye kadar gizli veya açıktan yapılan sosyalizm faaliyetlerinin hepsinin tipik birer komünizm taktiği olduğu gerçeği de meydandadır. Artık bugün için Türkiyede komünizm faaliyetleri var mıdır, yok mudur mülâhazalarının ne dereceye kadar samimi olduğu açığa çıkmıştır.

Atatürkün de en büyük düşmanı olduğu komünizm memleketimizde kanun dışı sayıldığı için, aşıkları efendilerinin sofralarından barınabilmek için sosyalizm maskesi altında faaliyet gösteriyorlar. Bu vasıflarını hem de o kadar aleni ve cesaretle savunuyorlar ki kendilerine sosyalist olmakla bir de şeref payı ayırıyorlar. Bugüne kadar tarihin kaydettiği sosyalist devletler mutlaka başka kaynaktan beslenir. Bizde de aynı taktiği kullanan o insanlar acaba kimi aldatmak istiyorlar. Ve hangi kaynaktan besleniyorlar?

Artık tamamen için yağına çıkan bu gayretkeşliğin maskesinin düşürülme zamanının geçtiğini sanıyorum. Türk efkârı onları çoktan kalblerinde idam etmiştir

ADALET

(Başlarafı 4. sayfada)

Adalet bir hiç,
Eşitlik bir hiç,
Kardeşlik bir hiç,
Hürriyet bir hiç... Ve işte ortada bu hiçleri sayıp döken hürriyet derken hürriyeti, Adalet derken Adaleti, Eşitlik derken eşitliği, Kardeşlik derken kardeşliği yıkmak isteyen bir sürü Komünist veya Beynelmilelci PİÇ!..

Muhterem okuyucum,

Türkiye kazanacaktır. Türkiye yükselecektir. Bu süfli cesetler üzerinde kurulacak âbidenin şerefi de o kadar büyük olacaktır.

Dalâvera istemiyoruz!

Müslüman-Türk Milleti sahibini bulacaktır.

TASHİH

Bir önceki sayımızın arka kapağında çıkan resim Yıldırım Camii olmayıp, Bursa Emir Sultan camiidir.

Düzeltir özür dileriz.

T E B R İ K

Muhterem okuyucularımızın REGAİB kandillerini tebrik eder, bu mutlu günün İslâm âleminin refah ve saadetine vesile olmasını Cenab-ı Allah'dan temenni ederiz.

O K U

KÂ'BE YOLLARI

(Başlarafı 11. sayfada)

Hatırlasan o yârı, kükrer gönülden âteş,
Kalmaz gözünde billâh, artık ne eş, ne kardeş.
Olmak günah bu denlû uşşâka karşı serkeş,
«Âzerde pây olursa cemmâzın eyleyem ferş.
Dibâce-i cebinim şevkile rehgû zâre...»

Rahmet bu derdimende sen ey refik-i sâdık!
İmdât! hasta cânım, ister tabîb-i hâzık.
Yâr ünleyüp dururken, durmak olur mu lâyık,
«Ey sâribân-ı müşfik, hiç olmadın mı âşık?
Âheste revlik etme! rahmeyleyüp bu zâre!..»

Yekdür o yurt denilse olmuş cihâna merkez,
Cennet de imrenir âh görmüş olaydı bir gez.
Canbahşeder o me'vâ, kısmetse bir gidüp gez!
«Ol kûy-i can fezâkim ehl-i nazar değîşmez,
Bir senk-i rizesini bin dürr-i sâhıvâre!»

Halk etmiş Hak Teâlâ arzdan o yurdu ilkin,
Gözler için gubâre olmuş sîfâ o hâkin,
Sen vasfedüp dur âşık, yüksekte hep o lâkin,
«Ey kûy-ı arşı rütbet kim hâk-i ıtrınâkin,
Mâlişgeh eylemiş Hak pişâne-i kibâre...» [*]

لبيك اللهم لبيك
لاشريك لك لبيك
ان الحمد والنعمة لك
والملك لاشريك لك (3 defa)

Gelecek sayıda :
(Kâ'be Yolları devâmı) ve
(CEBEL-İ NUR = Hıra Ğarı)

[*] Bu şâheser tahmisi, senelerce evvel ezberlemiştim. Aslı merhum Asım efendinin, tahmisi muhtereem elhacc Mustafa Âsım Köksal'ındır.

Diğer 5 kıt'ası da **Medine Yolları**'nda söyleneckir.

TASHİH VE İTİZAR

50. sayımızın 8. sahifasında farkında olmadan İslâmdan Nasıl Uzaklaşıyoruz başlıklı yazının yazarı MUHAMMED ESED, çeviren KEMAL KUŞCU yazılacağına bir tertip hatası yalnız mütercimin ismi çıkmıştır. Keyfiyeti özür diliyerek tashih ederiz.

O K U

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. M. Emin Bolyan - SAMSUN* — Kıymetli mektubunuzun ilk satırlarındaki duanıza bütün varlığımızla (Âmin!) deriz. Göndermek lütfunda bulunduğunuz 10 abone kaydedildi. Son sayımız kendilerine postalandı. Alâkanıza teşekkür eder, duma desteğinize muhtaç olduğumuzu bildirir, başarı dileklerimizle selâmlarız.

★ *S. Abdurrahman Er - ALMANYA* — Karşılaştığınız her türlü müşkülü imkânlarımız nisbetinde halletmeye hazırız. Ehli kitabın yanı; Zebur, Tevrat ve İncil gibi mukaddes kitaplardan birine inanan kimsenin kestiği hayvanın eti yenir. Almanlar da Hıristiyan olduğuna göre onların kestiği ve aslında necis olmıyan hayvanın etini de yemekte bir mahzur yoktur. Eğer kesmiyorlar da, hayvanı, başına bir şeyle vurarak öldürüyorlarsa, kanı akmıyorsa onun da eti yenmez. Domuzu kim kesseye kessin eli yenmez. Bilhassa buna dikkat etmek lâzımdır.

Mecmuamız sayenizde Türk işçileri arasında epey okuyucu kazandı, Gönderdiğiniz, yeni isimlerin de abone işlemleri yapıldı. Alâkanıza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Halil Vanlı* — Kıymetli okuyucularımızdan Mehmet Olcay, Şevket Eren'in aboneleri yenilendi. Alâkanıza teşekkür eder, devamını bekleriz. Selâmlar.

★ *S. Şahin Duran - ALMANYA* — Adresiniz değiştirildi. Mecmuamızdan faydalandığınızı ifade etmeniz bizi çok sevindirdi. Uzak diyarlarda size faydalı olabiliyorsak, çeşitli mahrumiyetlerin baskısı altında ezilen ruh dünyanızı şenlendirebiliyorsak ne mutlu bizlere. Selâmlar...

★ *S. Yusuf Soran - MANYAS* — Hakkımızda gösterdiğiniz iyi niyete teşekkür ederiz. Abone bedelinizi aldık ve hesabınıza işlendi. Mektubunuzdaki başarı dileklerinize aynen mukabele eder, saygılarımızı sunarız...

★ *S. Hasan Al - AYDIN* — İstediğiniz kitaplar tarafımızdan temin edilerek adresinize postalandı. Selâmınız arkadaşlarımıza ulaştırıldı. Başarı dileklerinizi de. Selâmlar...

★ *S. Cemal Uğurlucan - DEUTSEHLAND* — Almanyadan Türkiyeye maddi döviz kazandıran, bunun karşılığında Almanyaya iman ve İslâm dövizi götüren mutlu kardeşimiz. Dış görüntüyle çalışmak ve para kazanmak için Avrupada bulunuyorsunuz, gerçekte ise İslâmın asaletini ve ideal bir müslümanın yaşayışını göstermek için ilâhî emirle görevlendirildiğinizi unutmamanız lâzımdır. Bildirdiğiniz adreslere mecmua gönderilecek. Selâm ve başarılar...

★ *S. Ceyhan Altınçelek - ANKARA* — İsteğiniz memnuniyetle yerine getirildi. Alâkanıza teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz...

★ *S. Abdullah Sert - BALIKESİR* — Mecmuamız siz genç kardeşlerimizin ve okuyucularının alâkasıyla daha da inkişaf edecektir. Sizin de işaret ettiğiniz gibi son sayılarımız çok beğenilmekte ve abone miktarının da dikkati çekecek derecede arttığı görülmektedir. 38. sayımız adresinize postalandı. Selâmlar...

★ *S. Mehmet Yaylalı - Cahid Şekeröz - ALMANYA* — Mektubunuzun son kısmına ilâve ettiğiniz ve tarafımızdan cevaplandırılmasını istediğiniz not, sizi üzdüğü gibi, bizi de üzdü. Dış memleketlerde çalışan işçilerimizin bazı yüz kızartıcı halleri dünya basınına dedikodu mevzuu olmakta, haliyle bizi de üzmektedir. Bu sütunda okuyucu mektupları vesilesiyle içki içmenin, domuz eti yemenin ve zinanın haram olduğu hakkında geniş malûmat verilmiştir. Bilhassa yurt dışında çalışan işçilerimizin bu konularda çok dikkatli davranmaları, asırlık Türk İslâm ahlâkına leke kondurmamaları icap eder. Gelecek sayılarımızda bu mevzularda okuyucularımızın müşküllerini halledecek şekilde geniş malûmat verilecektir. Bu üzücü durumun sizi, milliyetçi, mukaddesatçı neşriyatın işçilerimiz arasında yayılması hususunda gayrete sevkedeceğini ümit eder, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Nihat Başakar - ANKARA* — Mecmuamızın 31. ve 34. sayıları adresinize postalandı. Neşriyatımıza gösterdiğiniz alâka bizi son derece memnun etti. İlginize teşekkür eder, hürmetlerimizin kabulünü dileriz.

★ *S. Bnb. Alâattin Polat - KIRKLARELİ* — OKU'ya abone olma isteğinizi bize ulaştıran, her satırında vatan ve millet sevgisi dile gelen mektubunuzu zevkle okuduk. Milli bütünlüğümüzün korunmasında büyük hizmeti olan, bundan böyle de necip Türk milletinin istiklâl ve hürriyetine kastedecek olanlara, toplumumuzu kanlı badirelere sürüklemek istiyen Komünistlere en büyük dersi verecek şerefli Türk ordusunun mensubu olarak muhterem şahsınızı saygıyla selâmlar, bağlılıklarınızı bildiririz.

★ *S. H. Hüseyin Özcan - BURDUR* — Mecmuamıza abone kaydedildiniz. Yıllık abone ücreti 11 liradır. Alâkanıza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. H. Avni Güngören - İSPARTA* — Mecmuamız 48. sayıdan itibaren abone kaydedildiniz. Geçmiş sayılarınızdın mevcut olanları gönderildi. Alâkanızın devamını bekler, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. İbrahim Özdemir - İSTANBUL* — Abone borcunuzu kapatmadan zarflar hazırlandığı için çerçeve içerisindeki malûmatı değiştirmek mümkün olmamıştır. Doğrusu, bu mecmuayı havi zarfın üzerine yazılmıştır. Selâmlar...

★ *S. Ali Mutlu - ALMANYA* — Muhterem kardeşimiz Abdurrahman Er vasıtasıyla gönderdiğiniz abone bedelinizi aldık. Diğer Türk işçilerine de OKU'yu tanıtmanızı bilhassa rica edeceğiz. Mektubunuzda işaret ettiğiniz nokta üzerinde ömümüzdeki sayılarda duracağız. Yurt dışında çalışan işçi kardeşlerimizin derlerine deva olmıya çalışacağız. Selâmlar...

★ *S. Hasan Avcı - KONYA* — Mektubunuzda almadığınızı bahsettiğiniz sayılar: «verilen adreste bulunamadığı gerekçesiyle müvezzi tarafından iade edilmiştir. Bundan böyle yeni adresinize gönderilecektir. Selâmlar...

İslâmın İlk Emri
O K U
Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Mustafa PEKTUT
Bu sayıda Yazı İşleri Müdürü :
M. Nüzi ARICI
İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saraç Çarşısı bitişiği: Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K. 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 11 T.L. Altı Aylık: 5,5 TL.
(Yurt dışı Yıllık : 15 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımızı iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmed Said Matbaası — İSTANBUL
Basıldığı tarih : 3.11.1965

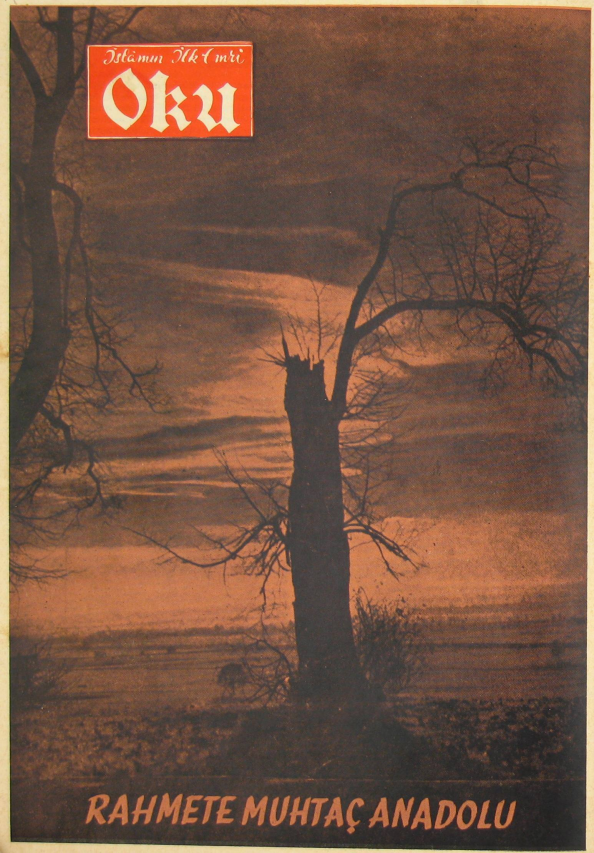

İslâmın İlk Emri

Oku

Dinî
İçtimaî
Edebî
Aylık mecmu

KULLUK EDEMEDİM AFVİNE GELDİM

Ayasofya Kızıl-Elması — İ. Hami DANİŞMEND
Kâ'be Yolları — Ö. KİRAZOĞLU
Mevlâna Kimleri Çağırıyor — Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ
Beşeriyyetin Istırabı — H. ATEŞ
Trikopis'in Esir Alınışı — C. KANTAR
Meselelerimiz — H. DİKEÇLİGİL

Genç Kalemler
Müslüman Çocukların Din Bilgisi
Şiirler
Resimler...

Yıl: 5 Sayı: 52
Aralık: 1965
Şaban: 1385

İÇİNDEKİLER

- Hadiseler — Düşünceler
- Kulluk Edemedim Afvine Geldim — **M. Hamdi YAZIR**
- Beşeriyyetin Istırâbı — **Mustafa ATEŞ**
- Mevlâna Kimleri Çağırıyor — **Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ**
- Ulûmu'l-Hadîs — **Hayreddin KARAMAN**
- Ayasofya Kızıl-Elması — **İ. Hami DANİŞMEND**
- Mevlâna ve İhtifâl — **Güzel GÜZEL**
- Kâ'be Yolları — **Ömer KİRAZOĞLU**
- Tarihten Güzel Fıkralar
- Pakistan — **Etem BORANSÜ**
- Ayasofya — **Mustafa YAZGAN**
- Düşman Başkomutanı
- A. Trikopis'in Esir Alınışı — **Cemal KANTAR**
- Mi'rac-ı Nebevi — **Ö. K.**
- Meselelerimiz — **Hüsnü DİKEÇLİGİL**
- Sıhhat ve Hastalık — **Dr. Hulûsi BAYBAL**
- Din Bir Terbiye Meselesi midir? — **M. DELİAHMEDOĞLU**
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Şiirler
- Okuyucularla Başbaşa

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Bugünkü Türk cemiyetinin belirttiği mâna ve lif lif didiklenen ruh muhtevası artık korkunç denecek bir badirenin eşiğinde olduğumuzun en çarpıcı bir çağrısıdır. İslâmın gönülleri eriten ulvî heyecanından ve ırkı hasletlerimizden ruh ve mâna kazanarak kıvamını bulan ve bu iki unsurun terkibinden ibaret olan tarihin muhteşem Türk cemiyeti, bugün temelinden çatısına kadar, estirilen doktrin fırtınalarıyla harabeye yüz tutmuştur. Bu binanın sarsıntısını, fırtınanın çıkardığı canhıraş ıslığı cemiyet nizamını tersine işletmeği düşünen fare beyinli, karanlık ruhlu Allahsız sağırlar, vicdanları hakikata köprü kuramamış ilerici yobazlardan başka her idrak sahibi artık duymuş, görmüş ve bilmiştir. Fakat çoğunluğun tasdikine iktiran eden bu kat'i hükümler bir şey ifade etmemektedir. Davanın ehemmiyeti «duydum, gördüm, bildim» hükümlerini daha çok gevelemeye mütehammil değildir. Günden güne ciddileşen meselelerimiz bizden, lâf değil aksiyon istiyor, hareket bekliyor. Artık fırsat kollamağa, gittikçe meçhûlleşen istikbalin karanlık dehlizinden ümit ışığı beklemeğe ne zemin müsaittir, ne zaman.

İnsanlığın kontrolünden çıkmış olan ilim ve teknolojiden doğacak tehlikeleri dinlemek için bugün beşeriyet dev kulaklara maliktir. Fakat ferdin ruh burkuntularından, iç çatışmalarından doğan kemirici, öldürücü buhranları duymak için hiçbir şeye sahip değiliz. Bütün dikkatler başka istikâmetlere döndürülmekte, adetâ ferdin kendi kendiyle hesaplaşmasına mâni olunmaktadır. Fakat bu eksantriklik ne zamana kadar devam edebilir? Fert, içinde bocaladığı yokluk dehlizini ne zaman delebilir? Vicdanıyla ne zaman yüzyüze gelebilir? Meçhûl!.. Çünkü fert kendi dünyasından koparılmış, boşluğa atılmıştır. Ruhu didiklene didiklene kendisini inkâra kadar gidilmiştir. Bugün o, ruhunun en mahrem taraflarıyla bile tezad halindedir. Bütün bunların âmili iman zaafıdır. Bize hayatın mânasını kazandıran manevî kaynakların kesilmesidir. Ama kimdir bu cevheri kirleten, kimdir bu kaynağa el koyan? Onun da cevabı şu:

Artık başımızı iki avucumuzun arasına alarak beynimizdeki son idrak hücresini göz pınarlarımızdan kusturuncasına düşünmeğe mecburuz. Ferdin iç buhranlarına, cemiyetin ruh çalkantısına çare bulmak zorundayız. Biz bu çareleri, dinî heyecanın, millî mefkûrenin ayrılmaz bir terkibi olan Müslüman-Türk cemiyetinin, kurulduğu günden beri, emrine girmemiş olan perde, sahne, matbuat gibi umumî efkârı yoğuran müesseselerin ıslâhında buluyoruz. Halbuki bu müesseseler, bugüne kadar, içinden çıktığı milletin akıdesine, millî hislerine saygı duymak şöyle dursun, daima onun ruh kökünü demirperde gerisi metodlarıyla kemire kemire bu hale getirmiştir. Maddenin ve maddenin kamçıladığı hayatı hisleri azizleştiren, gençliği gaye ve mefkûre duygularından yoksun bırakan bunlardır. Ruhu ve ruha bağlı değer hükümlerini değmez hale getiren, fikrı öldürüp, hayvanî hisleri onun yerine koyan bunlardır. Kanaatimizce bunları ıslâh değil, millet olarak yeni baştan kurmamız lâzım. Bunda olmayacak hiç bir şey yoktur. Bu millet, nice oluşlara, nice kuruluşlara vücut vermiştir. Fakat netice, hep bunlar mayasına mukaddesat unsuru ihlâs katılamadığından aleyhine dönmüş, kendi gözüne boşaltılmıştır. İşte çoğunluğu teşkil eden Müslüman - Türkün duyduğu ıstırab ve inkisar bu-radan gelmekte... Kendisini, kendi fikirlerini yapacak ve yoğuracak kadronun hasretini çekmektedir. Kendi adına söz kesenlerin, kendinden olmayışı... Hangi cemiyet bu kadar nasipsizdir?

İslâmın İlk Emri
O K U

Kulluk Edemedim Afvine Geldim

İlâhî! Hamdini sözüme sertaç ettim, zikrini kalbime mi'raç ettim, Kitabını kendime minhâç ettim. Ben yoktum var ettin, varlığından haberdar ettin, aşkınla gönlümü bi karar ettin. İnâyetine sığındım, kapına geldim, hidâyetine sığındım, lûtfuna geldim, kulluk edemedim affına geldim. Şaşırtma beni, doğruyu söylet, neş'eni duyur, hakikatı öğret. Sen duyurmazsan, ben duyamam, sen söylemezsen, ben söyleyemem, sen sevdirmezsen, ben sevdiremem. Sevdir bize hep sevdiklerini, yerdir bize hep yerdiklerini, yâret bize erdirdiklerini. Sevdin Habibini kâinata sevdirdin: Sevdin de hil'ati risâleti giydirdin: Makam-ı İbrahimden Makam-ı Mahmuda erdirdin. Server-i âsfiyâ kıldın, Hatem-i Enbiyâ kıldın. Muhammed Mustafa kıldın. Salât-ü selâm, tahiyyat-ü ikram, her türlü ihtiram O'na, O'nun al-ü eshab-ü etbâına Ya Rab!

Onun yer ile gök arasında maziden istikbâle doğru kaynaşan, coşan, coşup coşup çarpışan, dalgaları arasında her dem kendine çağırıp duran ebedî hayatın nidâi dâveti çınlıyor. Her dem Hakk "Bana gel" diye çağırıyor. İnsan kulak kısıyor, duymak istemiyor. Sanki kaçınmak için çırpınıyor. Fakat çırpınıp çırpınıp akıbete teslim olmaktan başka ne yapıyor? Halbuki sevmediğine teslim olmakla sevdiğine teslim olmak arasında ne büyük fark vardır? Demek ki insan için Hakkı sevmek, Hakka hizmet etmek âkıbet cemâli Hakka ermekten büyük bir hazzı saadet yoktur. Lâkin zevki Hakkı duymayan hayaline mahkûm, tahkiki bilmeyen taklide zebundur. Allahı bilmiyen dünyaya sarılır, dünyayı bilmiyen hülyaya sarılır, hülyaya sarılan hakikata darılır.

M. H. YAZIR

«ALLAHIM YALANCILARDAN VE GAFİLLERİN YÜZ ÇEVİRMESİNDEN SANA SIĞINIRIM. ALLAHIM, ÂRİFLERİN GÖNLÜ SANA EĞİLİR, İSTEKLİLERİN BOYNU SANA KARŞI ZELİLOLUR. EY RABBİM, CÖMERTLİĞİNİ BANA BAĞIŞLA, SETTAR İSMİNLE BENİM KUSURLARIMI ÖRT, LÜTF-U KEREMİNLE KUSURLARIMI AFV ET.»

(İ. ŞÂFİÎ r.a.)

Tefsir Köşesi:

Beşeriyyetin Istırabı

M. ATEŞ

Bugün beşeriyyetin beynini kanatan muvazenesizliğin sebebi, ilk çağlardan beri Nebilerin öncülüğünü yaptığı ışık kervanından insanlığın kopmuş olmasıdır. Rabbanî feyz ummanından aldıkları vahyi, aşk ve iman mensurundan geçirerek zamanın tılsımlı akışında insanoğluna sunan Peygamberler, tevhidden sarkoş olmuş gönüllerden örülü muazzam bir topluluk, bir millet-i vahide meydana getirmişlerdi. Maksada, müşterek bir gözle bakan bu millet, zamanla bu başkışı dağıtmuş, kelle sayısı kadar tefrika derdine mübtelâ olmuştur. Gerçi her Nebî ve her Resûl, dimağlara musallat olan bu tefrika ve şüphe ejderini ezmeğe uğraşmış da hemcinslerinin kendilerine kulak vermeyişleri, ıstırab münhanilerine büyük irtifalar vermiş, adetâ insanlığın boyundan aşmıştır.

Artık asrımızda boyumuzdan aşmakla kalmayıp bizi kısıkacında eziten ıstıraba, mebzuliyyet ve tekrarı inanmıyan ruhlarda bile gına kokusu yaratmıyan Kur'ân-ı Hakîm'in şu hitabı bir silkiniş, bir kendine geliş sayhası olmalıdır.

يا ايها الذين آمنوا آمنوا بالله ورسوله والكتاب الذى نزل على رسوله
والكتاب الذى انزل من قبل ومن يكفر بالله وملئكته وكتبه ورسله
واليوم الاخر فقد ضل ضلالاً بعيداً.

Ey o bütün iman edenler, Allah'a ve O'nun Resûlüne, Resûlüne zeste-ceste indirdiği Kitab (Kur'ân)a ve ona önce gönderdiği kitaba da iman ediniz. Kim ki Allah'a, O'nun meleklerine, kitablarına, Resûllerine ve ahiret gününe kâfirlik ederse o cidden pek uzak bir dalâlete sapmış olur.»

Beşeriyetin, bilhassa İslâmın ruh potansiyelini iki asırdan beri kaybetmiş olan şarkın ezeli davası, her an yenilenen bu oluş içinde her an yeni teslimiyeti emreden bu âyetin gükleri yırtan uğultusuna kulak vermemesidir. Ey mâna kadrosunda şahsiyetini yitirmiş, kendi işlediği ıstırab tablosunu seyre dalmaktan ürken şarkın çin-i cebini, fert fert, senden her an tam teslimiyyet istiyen bu emre, bu davete kulak ver!.. Onda kurtuluşunun öz reçetesini bulacaksın. Şimdiye kadar yabancı fikir kutbu bağlılarının sana sunduğu reçete hep seni bayıltmak ve ne olduğunu kafandan sökûp atmak için hazırlanmıştı. Istırabını dindirmek için değil, tevhid manzumesinden koptuğunu görmek için bu zehiri takdim ettiler, sana... Demek ki ıstırabının, her an değişen bu oluş içinde imanımızı bu oluş silsilesine denk bir tecelli safhasına erdiremeyişimizdendir. Ecdattan tevarüs ettiğimiz bu mânayı işliyememenin, onu benliğimizin kör egosuna hâkim kılamamanın cezasını sadece biz değil, nesillerimiz de çekecekti...

İmana karşı davranışları bundan sonraki âyet-i celilede izah edilen dönekler gibi, imandan küfre, kütürden imana, sonra tekrar küfre sıçrayan bedbahtlar gibi olmayınız da iman ve ikrarınızda, tasdik ve teslimiyetinizde sebat ediniz. Ey iman edenler!.. İman ve hakka teslimiyyetinizi Allah'a itaat ve inkiyad ile sağlamlaştırınız. Çünkü Hakka rûm oluşun alâmeti olan ibadat ü taat imanın aksiyon safhasıdır. Büyük oluşlara, büyük tecellilere vücut veren iman, bu aksiyon safhasından başlar. Şarkın büyük filozof şairi Muhammed İKBAL, bunun için «Tatbikat haline gelmiyen iman ölüdür» demiştir.

Bizi, eşya ve hâdiselerin zaman içinde akışına göre her an iman ve ikramızı, Allaha verdiğimiz sözü yenilemeye davet eden bu âyetten önceki âyet-i kerimede de Allah, kullarına adaletle emretmektedir. Binaenaleyh iman adaletin sebebi, adalet imanın netiecsidir. İman olmazsa adalet olmayacaktır. «Adalet mülkün temelidir» deyip de bir türlü mülkü, adaletin rasîn temellerine oturtamayışımızın; adalet diye, adalet diye adaletin tatbikat halinde ırzına geçişimizin sebeplerini imansız adaletin icrasında aramalıyız. Madem ki bunlar birbirine sebep ve netice münasebetiyle bağlıdır. O halde biri olmayınca öbürünün olmayacağı da bedihîdir.

Ey dün ve bugün iman edenler, sizin için meçhûllerle dolu olan istikbalde de iman ediniz. Ferdiyyetinizin karanlık egosuna kapılıp da geleceğin sahte vaatlerine aldanmayınız, imandan soyulmayınız. Bugüne kadar imanın taklid derecesinde iseniz, bundan sonra onu delillere, burhanlara dayanarak tahkik mertebesine çıkarınız. Hasis menfaatlarda meselelerin özünü kavramağa çalışan gayretsizliğinizi, iman mevzuunda niçin çalıştırmazsınız? İmanın bir çile işi olduğunu niçin düşünmez, onun, ucuz bir meta' olma kaygusunu kafanızdan niçin atmazsınız?

Ey icmalen iman edenler, ne günedek imanı basit mantık terkipleri içinde sıkıştırıp duracaksınız!.. İcmalden bütün şuunatı lime lime ederek tafsile ne zaman geçeceksiniz!.. Her âyetin, her Rabbanî emrin bizlere yeni yeni mükellefiyetler yüklediğini artık idrak etmeliyiz, icmali tafsile, taklidi tahkika çıkarmalıyız.

Ey tafsilen iman edenler, akıllara durgunluk veren Allahın künh-ı azametine, meleklerine yaratılmasındaki esrara, kitapların indirilmesine ve Resullerin gönderilmesindeki hikmete de inanınız. Çünkü bunları beşerî iz'an ve idrakinizle pek anlayamazsınız. Bunlara akıl erdiremedik diye birbirini yikageden felsefenin girdabında boğulmayınız.

Âyet-i celilenin, üç şeye iman etmemizi emrettiği halde beş şeyden birini inkârın uzak bir dalâlet, sonsuz bir sapıklık olduğunu beyan etmesi çok manidar bir ifadedir. Zira Allaha, Peygamberlerine ve onlara gönderdiği kitaba iman eden bir kimse Meleklere ve Âhiret gününe de iman etmiş olur. Fakat inkâr vadisine gelince o başkalaşır. Meselâ bir zındık çıkar da: «ben Allaha ve Peygamberlere ve kitaplara inanırım ama meleklere ve âhiret gününe inanmam» diyebilir. Bu türlü düşünceleri red için Allah, inkârın konusunu beşe çıkarmış ve melekleri, âhiret gününü inkârın insanı imandan çıkaracağını beyan etmiştir. (Ya Rabb bizi bu ikrar ile haşret)... Âmin!..

ONU TANIYAN VE İTAAT EDEN ZİNDANDA DAHİ OLSA BAHTİYARDIR. ONU UNUTAN SARAYLARDA DA OLSA ZİNDANDADIR, BETBAHTTIR.

Mevlâna Kimleri Çağırıyor

Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ

«Ben, sağ olduğum müddetle Kur'ân'ın kulu, kölesi, bendesiyim. Muhammed Muhtarın yolunun tozu toprağıyım, eğer bir kimse benden, bundan başkasını nakletderse, ben ondan da bizarım o sözden de bizarım, bikmışım, pesimişim, usanmışım.» (Hz. Mevlâna)

O'nu dinden dahi tenzih etmiye çalışanlar, şeriatten uzak görenler, Mevlâna'nın bu sözü karşısında utançlarından erimelidirler, hiç olmazsa uyanmalıdırlar. Eğer bugünkü beşeriyet, İslâm dininin ve terakki-i Muhammedi'nin dışında bir felâh çaresi arıyorsa, hayal peşinde geziyor demektir. Bendeyi, Sultan; Sultanı Mahbub-ı Rahmân eden, ancak din fazileti ve Peygamber muhabbetidir, Şeriat, enbiya ve evliyanın elinin asası, kalbinin cilâsı, rûhunun safasıdır. Peygamber Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde: «Sizden biriniz mü'min olamaz, tâ ki arzusu ve ameli Benim getirdiğim Şeriata uymadıkça.» buyuruyor.

İslâm ve îman bir dâvadır. Onları isbat etmek için, bir kimsede muhakkak namaz, abdest ve emsâli ibadetlerin bulunması şarttır. Bu ise, şeriatiyle amelsiz din olamıyacağının açık delilidir.

Hakikatler böylece gün gibi meydanda iken, Allah'ın has ve öz kulu Mevlânayı Şeriattan tamamen uzak tutup, dinden dahi tenzih etmiye çalışanların acınır haline. «Mevlâna dinler üstü insandır, Mevlâna din tefrik etmezdi.» diye nutuk çekenler ne feci bir uçuruma yuvarlanmışlardır. Allah onlara hidâyet ihsan buyursun. O büyük insan ki, bütün eserleri baştan başa din ve İslâmın esas umdeleri ve hükümleri, ibâdet ve taatı, tövbe ve ittikaya dair emirleriyle dopdoludur. Her sene ihtiflerde dinledîğimiz bir rubâi vardır ki; O, Müzeler Umum Müdürü Önder Bey'in de tetkik ettiği gibi Mevlâna'nın değil, Afzali Kâşi'nindir. Öyle olmasa bile bu Rubâi onların anladığı ve konuştuğu mânada kat'iyyen değildir. O rubâiye biz de mâna verelim :

«Gel, gel her ne olursan yine gel; eğer kâfir, mecûsi, putperest isen yine gel. Bizim bu dergâhımız ümitsizlik dergâhı değildir. Yüz defa tövbeni kırsan yine gel.»

Peygamber Efendimiz de böyle demiyorlar mıydı? «Yahudî, Mecusî, Hıristiyan hepiniz gelin îman edin, dinsizlik felâkettir; İslâma girerek Allah'ın emn-ü emânına dahil olun.» demez miydi? Diğer iki mısraa gelince: Evet, İslâm dergâhı ümitsizlik dergâhı değildir. Kim olursa olsun, îman şerefine nail olan her insanı kabul eder. Yüz defa tövbesini kırana da: «Artık sen git, bir daha bu dergâha gelme.» denmez; çünkü tövbe kapıları kıyamete kadar açıktır. Ölmeden önce yapılan tövbe makbuldür; hattâ nazar-ı islâmiyede ümitsizliğe düşmek küfürdür.

Bir gün sahabei kiram Fahri Âleme sordular: «Ya Resûlâllah! Bir müslüman tövbe ettiği bir günaha tekrar avdet ederse nasıl olur! «Nebiy-i Zişan Efendimiz» Velev aynı günaha yetmiş kere dönse, yine o kimse mü'mindir, yeter ki o günahdan ihlâsla tövbe etsin buyurdular. Bu, dinsizlik veya masiyet işlemeye bir taviz değil; bilâkis insanları Allahın rahmet ve merhametine, hudutsuz lûtfuna davettir. Bunu yanlış anlamak, yahutta, herhangi bir maksada hizmet ederek yanlış anlatmak, bu yolla müslüman cemaatini teşviş ve tereddüde sevk ederek

(Devamı 14. sayfada)

Müctehidlerin Sünnete Verdikleri Değer

(İbn'ü Tevmiye'nin raf'ul-melâm.. risâlesi)

Hayreddin KARAMAN

Nimetleri dolayısıyla Allah'a hamdederim. Arzında ve semâsında eş ve ortağı olmayan Allah'tan başka kulluğa lâyık tanrı olmadığına ve Muhammedin O'nun kulu, rasûlü ve peygamberlerinin sonu bulunduğuna şehadet eylerim. (Allah kıyamete dek devamlı olarak O'na, âile efradına ve ashâbına salât ve selâmımı lütfetsin.)

HADİS RÂVİLERİ (Tâbiûn) :

Muhammed b. Sîrîn

— II —

Aynı asırda yaşıyan âlimler onun fıkıh, takvâ ve kazâ (hüküm verme) konularındaki üstünlüğünü takdirle şâd etmişlerdir :

Ebû-Avâne:

İbn'ü Sîrîn'i görmüş olmasaydım, onu kim görmüş ise o anda Allah'ı hatırlamıştır.

Osmân'ül-Bettî:

Basra'da ondan daha bilgili bir hâkim yoktu.

Hâlid Hazzâ: Onun söylediği her şey İbn'ü Abbâs'a dayanır. O bunları, Muhtâr zamanında İkrime'den işitmiştir.

Hişâm b. Hassân:

Beşer içinde yetiştiğim en doğru adam...

İbn'ü Sa'd:

Mutemed, güvenilir, kıymetli, yüce, önder ve geniş bilgi sahibi bir zât idi.

İbn'ü Sîrîn otuz üç kadar sahâbiye yazı olmuş, bazı ashâbdan da talebeleri vasıtasıyla ilim almış ve rivayet etmiştir.

Vefâtı hicretin 110. yılında vukubulmuştur.

İbn'ü Şihâb'iz-Zührî

Adı: Muhammed b. Müslim. Soyu Zühre b. Küllâb'a kadar varır.

Künyesi: Ebû-Bekr. Şâm ile Hicaz arasındaki Eyle bölgesinde yerleşmiştir.

Fıkıh ve hadiste önder ve hüccet olarak kabul edilmiştir. İlim talebinde hırslı, Kur'ân-ı Kerîm bâbında derin anlayışlı idi. Bütün bu sebeplerle Hicaz ve Şâm âlimlerinin kaynağı, başvurma merkezi olmuştur.

Rivayet edildiğine göre Kur'ân-ı Kerîm'i sekseen günde ezberlemiştir. Nâfi Kur'ân-ı Kerîm'i ona arz yoluyla okumuştur. Eb'ûz-zinâd der ki: «Zührî de beraberimizde olduğu halde âlimleri bir bir dolaşırdık. Onun yanında kitap ve defterler bulunurdu, her işittiğini dikkatle kaydederdi.

Hişâm b. Abdilmelik çocuklarından birine bir şey yazdırmasını Zührî'den istemiş, o da —ezberinden— dört yüz hadîs yazdırmıştı. Zührî çıkınca «Ey hadîsçiler!» diye seslendi ve gelenlere bu dört yüz hadîsi nakletti. Aradan bir ay kadar bir zaman geçtikten sonra Zührî Hişâm'la karşılaşmış, Hişâm ona yazdıklarının kaybolduğunu söylemişti. Zührî bunları yeniden yazdırdı, Hişâm daha öncekilerle karşılaştırınca bir harf dahi farketmediğini hayretle gördü. İlmini takdir ederek onu çocuklarına mürebbî tayin eyledi.

(Devamı edecek)

Muhammedin O'nun kulu, rasûlü ve peygamberlerinin sonu bulunduğuna şehadet eylerim. (Allah kıyamete dek devamlı olarak O'na, âile efradına ve ashâbına salât ve selâmımı lütfetsin.)

Müslümanlar üzerinde Allah ve Rasûlünü sevip onlara bağlandıktan sonra Kur'ân-ı Kerîm'in ifade buyurduğu gibi diğer mü'minleri ve bilhassa âlimleri sevmek onlara bağlanmak borcu vardır. Bu âlimler peygamberlerin manevî varisleridir. Allah onları yıldızlar gibi yaratmıştır, karanlık denizlerde ve karalarda onlarla yolun doğrusu bulunur. Bütün müslümanlar bu âlimlerin (müctehidlerin) ehliyet ve hidâyetlerini ittifakla kabul eylemişlerdir. Zira Rasûllullah (s.a.) gönderilmeden önce bütün ümmetlerin en kötüleri âlimleri olmuştur. Bundan müslümanlar müstesnâdır. Çünkü bunların âlimleri en hayırlılarıdır, yüce Peygamberlerinin ümmetine bıraktığı halifeleridir. Onun (s.a.) ölen sünnetlerini dirilten kişilerdir. Kitap onlarla ayakta kalmış, onlar kitapla, kitap onlardan bahsetmiştir. Onlar da kitaptan.

Bilinmelidir ki bütün ümmet tarafından kabul edilen ve kendilerine uyulan imamlardan hiçbiri kasten Rasûllullah (s.a.) Efendimizin küçük veya büyük bir sünnetine aykırı hareket etmez. Çünkü onlar her türlü şüphe ve tereddüttten uzak olarak şu noktalarda ittifak eylemişlerdir:

1 — Rasûllullah (s.a.)in izinde ve peşinde olmak, daima O'na uymak gereklidir.

2 — Rasûllullah (s.a.) müstesna herkesin sözü alınır da terkedilir de; O'nunki ise yalnız alınır.

İmdi bu imamlardan birinin sahih hadîse aykırı bir sözü bulunursa mezkûr hadîsi terketme hususunda mutlaka makbul bir mazereti olacaktır. Bütün bu mazereti üç kısımda toplayabiliriz.

1 — Rasûllullah (s.a.)in o sözü söylediğine inanmaması.

2 — Bu sözle söz konusu mes'eleyi kasdetmiş olduğuna inanmaması.

3 — Bu hükmün mensuh (yürürlükten kaldırılmış) olduğuna inanması.

Bu üç kısımdan da birçok mazeret sebepleri doğmaktadır.

Birinci sebep :

Hadîs-i şerîfin müctehide kadar ulaşmamış olması. Hadîs kendisine ulaşmıyan müctehid kendisine ulaşmamış olunca onunla ilgili meselede ya bir âyetin zahir mânasıyla, ya başka bir hadîsle ya kıyasın gereğiyle yahut da ıstıshâba göre hükmedecektir. Bu hüküm de bazan mezkûr hadîse uygun olabileceği gibi bazan da aykırı olacaktır.

İşte bu sebep, selefin (ilk büyük din âlimlerinin) bazı hadîslere aykırı sözlerinin çoğunda raslanan sebeptir. Zira Rasûl-i Ekrem (s.a.) in bütün hadîslerini bilmek ve ilmi hududu içine almak bu ümmetten hiç bir kimseye nasip olmamıştır. Efendimiz (s.a.) bir söz söyler, fetva verir yahut hükmeder veya bir şey yapardı. Bunu o anda beraberinde bulunanlar görür ve işitirler sonra da hepsi veya bir kısmı başkalarına ulaştırırlardı. Böylece bu ilim ashap, Tabiûn ve daha sonra gelenlerin âlimlerinden Allah'ın dileklerine ulaşırdı. Sonra Efendimiz (s.a.) başka bir mecliste yine söz söyler veya fetva verir yahut hükmeder veya bir şey yapar bunu da diğer mecliste bulunmayanlardan bir kısmı duyar onlar da diğerlerine imkânları ölçüsünde ulaştırırlardı. Böylece bir kısmında bulunan ilim diğer kısmında bulunmaz bunlarda bulunan da onlarda olmazdı. Ashap ve onları takip eden neslin âlimleri bilgilerinin çokluğu veya parlaklığı ölçüsünde birbirlerinden üstün olurlardı.

Amma Rasûllullah (s.a.)in bütün hadîslerini bilgisinde toplamayı iddia, asla hiçbir kimse için mümkün değildir.

(Devamı var)

İSLÂMDA SİYÂSÎ DÜŞÜNCE
ve
İDÂRE

Fiatı : 7,5 lira
Ciltli : 12,5 liradır

İRFAN YAYINEVİ
P. K. 65
Bayezit - İst.

HADİSLERDEN BİR DEMET

–İMAMLIK–

70 — Ebû-Mes'ûd'dan rivayet edildiğine göre :

Rasûl-i Ekrem s.a.) şöyle buyurmuştur: Cemâate, içlerinden Allah kitabını en iyi okuyan imam olsun. Okuyuşta eşit olurlarsa sünneti en iyi bilenleri, sünnet ilminde müsâvî olurlarsa hicreti daha önce olanları, hicrette de eşit olurlarsa en yaşlı olanları... (bu görevi yerine getirsin.) Bir kişi, kendisinden izin almadıkça birinin hâkim bulunduğu yerde ona imam olmasın ve evinin baş köşesine oturmasın.

Müslim, Tirmizî-Nesâî.

Bazı büyük müctehidler, gerek ezberlenen âyet miktarının çokluğu, gerekse Kur'ân-ı Kerîm'i tilâvet bakımından daha ileri bir durumda olan kişinin bu mukaddes ve önemli vazifeyi yerine getirme konusunda, kendi derecesinde olmayan fakîhe (İslâm hukuk âlimine) tercih edileceğini ileri sürmüş ve yukardaki hadîsi de delil olarak zikretmişlerdir. Bazı müctehidler de, ilk devirde Kur'ân-ı çok bilenin aynı zamanda onun hükümlerinden ibâret bulunan fıkhı da bildiğini gözönüne alarak, âlimin, ilimden nasibi az olan okuyucuya tercih edilmesi gerektiğini kabul etmişlerdir. Bütün bunlar imamlık görevinin dindeki önemini göstermesi bakımından üzerinde durulmaya değer. İmamlık öyle bir emânettir ki onu Rasûllullah (s.a.), dizlerinde derman, gözlerinde fer bulunduğu son ana kadar kimseye bırakmadan bizzat ifâ eylemişlerdir.

Bir müslümanın evinde cemâatle namaz kılınacağı zaman imam olma şeref ve hakkı ev sahibinindir. Başka birisi imam olacaksa ondan izin alması İslâm muâşeret edebinin gereklerindendir. Bir imâmın camii, bir âmirin vazife yeri de bunun gibidir.

71 — Üç kişinin namazı kulaklarından öteye geçmez: izinsiz kaçan hizmetçi; (sahibine dönünceye kadar), eşi kendisine dargın olduğu halde geceleyen kadın, cemâati tarafından istenmeyen imam.

Tirmizî, Ebû-Dâvûd.

Bu hadîs-i şerîfte, konumuzla ilgili olarak, cemâati tarafından istenmiyen imamın namazının, Cenâb-ı Mevlâ tarafından nasıl karşılandığını görüyoruz! Bu istenmeyişin namaz üzerindeki menfî tesiri gözönüne alınmalı ve bu durumun giderilmesi için hakemlere başvurarak çalışılmalıdır. Çare bulunmadığı takdirde cemâate rağmen vazife görmek yerine vazifenin yerini değiştirmek en hayırlı davranış tarzıdır.

Ayasofya Kızıl-Elması

İsmail Hami DANİŞMEND

Eski Türkler dünyânın üç kıt'asıyla muhtelif denizleri ve adaları üzerinde tarihin en muazzam imparatorluklarından birini kurmadan evvel o muhteşem devleti milli vicdanlarında kurmuşlar ve Anadolu'daki ana-vatanlarını her tarafından genişletmek için âdetâ mânevi bir harita hazırlamışlardır: Gönüllere giren bu vicdânî haritanın muhtelif istikametlerdeki büyük merkezlerine hep «Kızıl-elma = Kızıl-elma» ismi verilmiştir. Anadolu'nun etrâfında uzak, yakın bir çok Kızıl-elmalar vardır. Eski Türk efsânelerine dayanan bu güzel tirmsâl, ordunun gideceği büyük hedefleri gösterir: Yorulmak bilmiyen eski Türk hamleleri işte bu Kızıl-elmalara doğru atıldıkça asırlara göğüs gerecek muazzam bir imparatorluk kurulmuş ve her hamlede genişlemiştir.

Bu mânevî timsâli maddileştirerek izâh etmekte kolaylık gören eski Osmanlı müellifleri «Altın top», «Altın hokka» ve «Kûre-i la'l = Yâkut top» gibi elma şeklinde bir takım kubbelerden bahsetmişler ve eski Türklerin «Kızıl-elma» adını taktıkları şehirlerin hepsinde ya en büyük kilise kubbesinin veyâhut bir saray damının işte böyle bir parlak topla göz kamaştırdığına âit bir takım tafsîlâta bile girişmişlerdir! Meselâ (Evliyâ-Çelebi) Budin sarayından bahsederken:

«Her kasrın kubbelerinde birer altın top asılı olduğundan, adına (Kızıl-elma sarayı) derler.»

diye Macaristan'ın payıtahtına Türklerin «Kızıl-elma» dediklerini anlatır. İslâmiyetin gazâ ve cihâd esaslarıyla te'lîf olunarak fethedilmiş veyâ edilememiş bir çok Kızıl-elmalar vardır; bunların en mühimleri şöyle sıralanabilir:

1 — Ayasofya yâhut Kostantiniyye kızıl-elması: İstanbul;
2 — (Rim-Papa) kızıl-elması: Roma;
3 — Engerus (Macaristan) kızıl-elması: Budin;
4 — Orta-Macar kızıl-elması: Usturgon;
5 — Beç kızıl-elması: Viyana.

Bunlardan «Engerus kızıl-elması» demek, Budin'in en büyük kilisesi demektir; hattâ Roma'ya bile göz dikildiği için, «Rim-Papa kızıl-elması» meşhur (Saint-Pierre kilisesi) mânâsına gelir; Ayasofya'nın ismi de «Kostantiniyye kızıl-elması» şeklinde tavsîl edilmiştir. Bunlar gibi daha bir çok eski Türk Kızıl-elmaları vardır; isimleri de fetihlerinden çok evvel takarrür etmiştir. Milli ve dinî gayelerin birer kilise şeklinde tasavvur ve tasvir ettiği bütün bu müşterek hedeflerin câmiye tahvili, eski Türkün en mukaddes ülküsüdür: Asırlar boyunca bütün şehirlerimiz işte bu milli ve dinî gaye uğurunda döküp can vermişlerdir.

Âdetâ bir kanun gibi dâimâ riâyet edilmiş muhteşem bir Türk an'anesi vardı: Her hangi bir kale yâhut şehir fethedildiği zaman sürun üstüne bayrak çekilirken mutlaka ezan okunur ve Türklüğün timsâliyle Müslümanlığın sesi ordunun zaferini müşterekten i'lân etmiş olurdu; şehirdeki en büyük kilisenin câmiye tahvili de işte bu ilk fetih gününün ilk işiydi. Eski Türk işte bu sûretle «Kızıl-elma»sına kavuşmuş sayılır ve ilk Cuma namazı işte o Kızıl-elma câminde, yânî hem İslâmiyetin, hem Türklüğün hâkimiyet timsâli olan büyük câmide kılınırdı: Meselâ (Kanunî Sultan Süleyman) 1523 senesi Kanunusânî ayının ikinci günü Rodos'un câmiye tahvil edilen (Saint-Jean) kilisesine askeri merâsimle girip ilk Cuma namazını orada kılmıştır; şeye Kanunî. Macaristan'ı fethedip Budin'e girdiği zaman şehrin en büyük kilisesini fetih timsâli olarak «Fethiyye» ismiyle câmiye tahvil ettirip 1541 senesi Eylül ayının ikinci günü kılınan ilk Cuma namazına askeriyle beraber iştirâk etmiştir. Bu gibi câmilere umumiyetle «Fethiye» yâhut «Kilise câmii» denilir ve bâzan da «Ayasofya» da olduğu gibi eski ismi bir zafer alâmeti olarak ibka edilirdi. İşte bütün bunlardan anlaşılacağı gibi, kiliseden çevrilmiş büyük câmi demek, Türk ordusunun tarihi, fetih ve zafer alâmeti demekle ayrı zamanda «Kızıl-elma»nın en büyük timsâli demektir. (Fâtih) İstanbul'a girdiği gün, doğru Ayasofya'ya giderek Bizans'ın en büyük mâbedini derhal câmiye tahvil ettirmiş ve üç gün sonra 1453 senesi Hazîranının birinci günü ilk Cumâ namazını askeri merâsimle işte orada kılmıştır. Bu tarihi namazı meşhur (Ak-Şemsüddin) kıldırmış olmakla berâber, «Hutbe»yi bizzât (Fâtih)in okuduğu hakkında da bir rivâyet vardır. Bu vaziyete göre «Ayasofya câmii» yalnız bir Müslüman mâbedi değil, aynı zamanda Türk fethinin en büyük milli ve tarihî âbidesidir.

Netice i'tibâriyle İstanbul'un 29 Mayıs 1453 Salı gününe tesâdüf eden fethinden 24 Teşrinisânî 1934 tarihinde bir Hey'et-i-Vekile kararıyle Bizans müzesine tahvil edilinceye kadar, Müddî takvim isâbından mütevellit on günlük fark da hisâb edilmek şartıyla 481 sene, 5 ay, 16 gün câmi vaziyetiyle Kızıl-elma sıfatını muhâfaza etmiş olan Ayasofya'nın otuz bir seneyi bulan bu son devri, şehrin Türk hâkimiyet timsâlinden mahrûmiyet devri demektir.

Bu vaziyetten Müslümanlar kadar Katolik-Hıristiyanlar da müteessirdir: Hattâ Papalık makamının o zaman İstanbul mümessilliğinde bulunan Kardinal (Roncalli) bu tecessürünü bir toplantıda anlatırken Ayasofya'yı müze şeklinde görmektense İslâm mâbedi hâlinde görmeyi tercih ettiğinden bahsetmiştir! İşte bundan da anlaşılacağı gibi, bugünki vaziyetten Avrupa Katolik âlemi de bizim kadar müteessirdir.

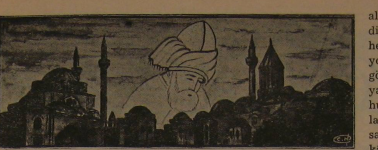

Mevlâna ve Ihtifal

Güzel GÜZEL

Yeryüzünde İslâma mensup olanlar içinde, Hz. Muhammed (S.A.V.) in îman ve irfan potasına girenler arasında, ölmezliğin ve ebedi bahtiyarlığın semasında taht kuranlar yetişmiştir. Bunlar, devlet hükümdarları, imparatorlar, sultanlar, cebbarlar, mütebahhir âlimler değildir. Bunların hepsi, zamanın seylâbi önünde zihinlerden silinip, nisyan ummanına gömülmüş fânilerdir. Yukarıdaki ismi geçen ölümsüzler ise yaşayışları, eserleri, fikirleri ile beşerin dimağından silinmiyerek gelecek nesillere nihayete kadar tevarüs edecek olan mes'ut ermişler, veliler, kâmil mürşitler ve Allahın (C.C.) mânada gerçek — has kullarıdır. Konya'da, zahiri mekân göreneğince Kubbet'ül Hadra'da yatan Mevlâna Celâleddini Rumi de bu unutulmazlardan biridir.

Mevlânayı bu bahtiyarlar kervânına katan, O'nu unutulmazlığın sırrına götüren saik nedir? Bu sualin cevabını, büyük velinin kendi sözü, iman ölçüsü olan şu beytinden alalım:

«Ben sağ oldukça Kur'ân'ın kölesi, bendesiyim, Ben, Muhammed Mustafa yolunun tozuyum.»

Mevlâna bu hikmet deryası ifadesinin ma'nevi mihrakına ulaştığı içindir ki, gönülleri fetheimiş, toplulukları fikir ve düşüncelerinin mümessili olan şahsına pervane etmiştir.

Mevlânayı biz bunun için seviyoruz ve O'na bu mânaya erdiği için büyük diyoruz. O'nu, diğer bütün ermişler topluluğunun içinden biri olarak görüyoruz. Diğer veli ve Allah (C.C.) in sevgililerine olan hürmet ve muhabbetimiz ne ise Hazreti Mevlâna'ya olan sevgi ve ihtiramımız da Odur. Biz, müslüman olarak böyle anlamağa ve böyle düşünmeye mecburuz. Büyük velinin büyüklüğü zatından gelmemektedir. Fani vücudu bu büyüklüğün gayesi de değildir. Yani Mevlâna, Allah ve O'nun biricik habibi müstesna beşer ve O'nun yoluna aklını kurban ettiği için Mevlâna diyoruz. Mevlâna'nın bu yolunu da gaye olarak biliyoruz, Mevlâna bu yolda vasıtadır diyoruz.

Bu kaydı koyduktan sonra Mevlânayı sevmenin esası nedir, sevenler kimler olabilir? sualine geçebiliriz. Mevlânayı sevdim, seviyorum, diyebilmek için her şeyden önce İslâm'ın nurlu yolunda olmak şarttır. Bu şart gönlünde mevcut olanlar, dünyanın meşgaleleri arasında, ruhunu bizar hissedecek ve mutlaka huzuru kalp için kendisini saadete götürecek mürşitlerin, kâmil ermişlerin eteğine yapışacaktır. Bu şuura erenler Mevlânayı da sevmiş olacaktır. Yoksa, fikir ve iman seviyesi düşük olanlar bu ârif insanı sever diyemeyeceğiz. Gerçi Konya'mızdaki «Yeşil Türbe» binlerce ziyaretçiyi uzak ülkelerden kendi canibine doğru çekmektedir ama, bu gelişe çeşitli sebepler görülmektedir. Mevlâna'nın fikir, imân, ahlâk yolundaki hizmeti büyüktür. Bu veli, insanlığın ideâline ve müslüman - Türk kültürüne çok şeyler kazandırmıştır. Buna göre: Ziyarete gelen geniş kitlenin bir kısmı türbedeki ruhaniyetin hazzına ermek ve derin bir huşu içerisinde onu ziyaret etmiş olmak içindir.

Bazıları da turist olarak merak saikası ile uzak yerlerden gelmişlerdir. Onlar şekli tecessüsten başka bir şey göremezler. Geliş-gidişleri de yiyip-içmek, gezip-tozmaktan başka bir işe yaramamış olur. Bunlar, Mevlâna ihtifallerini, turistik bir mevzu haline getirmek gibi bir saygısızlık da işlemiş oluyorlar. Bu hareket, Müslümanların dergâhın manevi varlığına karşı olan tazim duygularını rencide etmek gibi bir keyfiyet de arzeder. O dergâha girmenin, Mevlâna ihtifaline katılmanın

(Devamı 26. sayfada)

HAKİKİ ZEVK VE ELEMSİZ LEZZET VE KEDERSİZ SEVİNÇ VE HAYATTAKİ SAADET YALNIZ İMANDADIR. VE İMAN HAKİKATLERİ DAİRESİNDE BULUNUR.

— IV —

KÂ'BE YOLLARINDA

Ömer KİRAZOĞLU
İst. Y. İslâm Enst. İslâm San'at Tarihi Muallimi
Y. Müh., Mimar

Kasîde-i Bürde'den :

الحمدلله منشى الخلق من عدم
ثم الصلاة على المختار فى القدم
مولاى صلى و سلم دائما ابداً
على حبيبك خير الخلق كلهم

امن تذكر جيران بذى سلم
مزجت دمع عن جرا من مقلت بدم

Zikrettiğinden midir? Yârân-ı zi selemi
Mezc eyledin gözlerden yaşlar dolu demi.

ام هبت الريح من تلقاء كاظمة
و اوضء البرق فى الظلماء من اضم

Yâ yelmi sanâ cânib-i kâzımeden?
Yâ giceden berk urub nurlandırır izamı.

فما لعينك ان قلت اكففا همتا
وما لقلبك ان قلت استفق يهم

Gözlerine noldu kim vaz geç desem, yaş döker
Ayıl! desem kalbine, artar gâmı, elemi...

Ağlama dedikçe gözlerimin coşar yaşı...
Kederlenme dedikçe; gönlümün artar ğamı...

●

لبيك اللهم لبيك
لاشريك لك لبيك
ان الحمد والنعمه لك
والملك لاشريك لك (3 defa)

●

Eûzu, Besmele çekip «Nemil sûresi» nin (61-67) âyetlerini Huzzam makâmı ile okuyorum...

Meâli şerifi: Cenâbı Hakk buyuruyor :

● «Yâ Muhammed de ki: Allaha hamd olsun, seçip ayırdığı kullarına da selâm olsun. Allah mı hayırlıdır? Yoksa şerik koştukları mı?

● Yâhut gökleri, yeri yaradan, gökten yağmur indiren kimdir? Biz o yağmur ile ağaçlarını bitiremiyeceğiniz, ferah artıracak bağçeleri nebatlandırmıştık. **Allah ile beràber başka bir Tanrı öyle mi?** Hayır, onlar eğri büğrü giden güruhtur.

● Yâhut yeri karargâh yapan, arasına ırmaklar sıkıştıran, üzerinde ulu dağlar yaratan, iki deniz arasına bir engel bırakan kimdir? **Allah ile beraber başka bir Tanrı öyle mi?** Hayır onların pek çoğu **Tevhid** bilmezler...

● Yâhut çâresiz kalup, yalvardığı zaman onun feryâdını kabul eden, fenâlığı kaldıran, sizi yeryüzünde geçip gidenlerin yerine oturtan kimdir? **Allah ile beràber başka bir Tanrı öyle mi?** Siz ne kadar az düşünüyorsunuz?

● Yâhut kara ve deniz karanlıklarında yıldızı ile size yol gösteren, rahmeti olan yağmuru önünde rüzgârları müjdeci gönderen kimdir? **Allah ile beraber başka bir Tanrı öyle mi? Allah** onların şerik koştuklarından yücedir!..

● Yâhut halkı yeniden peydâ eden, sonra ikinci def'a vücûda getiren, size gökten, yerden rızık veren kimdir? **Allah ile beraber başka bir Tanrı öyle mi?** Onlara de ki: Sözünüzde gerçek iseniz burhanınızı getirin!..

● De ki: Allahdan başka, göklerde ve yerde bulunanlardan hiç biri gaybi bilmez. Ne vakit tekrar dirilir, onun da farkında değillerdir...

● Onların âhiret hakkındaki ilimleri tevâli etmekte... Fakat onlar, ondan bir **şekk** içindedirler. Bir türlü inanamazlar, daha doğrusu onlar, ondan kördürler...»

●

لبيك اللهم لبيك
لاشريك لك لبيك
ان الحمد والنعمه لك
والملك لاشريك لك (3 defa)

●

Yunus Emre'den :

Hakdan inen şerbeti içtik Elhamdülillâh
Şu kudret denizini geçtik Elhamdülillah!

Şu karşıki dağları, yemişleri, bağları
Sağlık safâlık ile aştık Elhamdülillah!..

Beri gel barışalım, yâr isen bilişelim.
Atımız eğerlendi aştık Elhamdülillah!..

Kuru iken yaş olduk, ayak iken baş olduk.
Kanatlandık kuş olduk uçtuk Elhamdülillah!..

Vardığımız illere, şol safâlı yerlere
Baba taptuk mâ'nasın aldık Elhamdülillah!..

Aştık evi kışladık, çok hayirler işledik..
Üç bahâr oldu geri göçtük Ehlamdülillah!..

Derledik pınar olduk, ayrıldık ırmak olduk.
Şol akar sular olduk şükür Elhamdülillah!..

Taptuğun tapusunda, kul olduk kapusunda
YUNUS miskin çiğ idik, piştik Elhamdülillah!..

●

لبيك اللهم لبيك
لاشريك لك لبيك
ان الحمد والنعمه لك
والملك لاشريك لك (3 defa)

●

(CEBEL-İ-NUR — HİRA ĞARI)
Gelecek sayıda :

Hazreti Ömer (R.A) bir Vâliyi çoban yapmıştı

Hazreti Ömer bir gün, Medine'nin pazarında dolaşıyor, satıcıların halka değerinden fazlasına mal satıp satmadıklarını tetkik ediyordu. Bir bedevi karşısına dikildi :

«— Sen burada, hurmanın akçasıyla meşgulsün... Güzel... Ve, vâlilerin halk gibi yaşamaları için emirler gönderiyorsun. O da güzel... Ve Sen, ey Halife, bizim gibi yaşıyorsun. Çok güzel... Kaylin, fiilini tutuyor. Fakat Senin Nil vâdisindeki valin Ganem oğlu Ayvaz, ipekli elbiseler giymekte ve kapısında silâhlı muhafızlar, kendisini görmiye gelen halkı içeri sokmamaktadır. Bilirsin ki bu yıl aşağı Nil vâdisinde kıtlık var... Valinin halkın derdinin baş ucunda olması gerekirken bu yaptığı nedir? Amma düşün ki ey Ömer, yarın mahşer gününde Sen mü'minlerin Emirsin. Eğer her tarafa yetişemiyeceksen emâreti neden kabul ettin?»

Bu sözleri etrafta toplanan kalabalık da dinlemişti. Ömer, bütün Medinelilerin itimadını kazanmış olan temiz ahlâklı ve âdil hâkim Müslime oğlu Muhammed'i, derhal Mısır'a gönderdi ve valiyi hangi kıyafette bulunursa öylece kendisine getirmesini emretti.

Müslime oğlu Muhammed, Mısır valisini gerçekten ipek elbiseler içinde buldu ve Halife'nin emrini tebliğ etti :

«— Bu kıyafetinle seni Medineye götürmeye memurum...»

Ömer, vali gelinceye kadar kendisine olup bitenleri haber veren Bedevi'yi evinde misafir etmişti. Vali ipek elbiseler içinde Medineye gelince halkı topladı ve bedeviye kıdan örülmüş sert bir abâ vererek dedi ki :

«— Bu valinin üzerindeki ipek elbiseyi çıkar ve ona şu kıl abayı giydir!

Halifenin emri yerine getirildikten sonra valiye dönerek dedi ki:

«— Peygamberimiz halkı idare edenlere, halk gibi yaşayın emretmiştir. Sen ve Ben, halkın nimetlerini nefsimize hasretmiye mezun değiliz. Bunu yaparsak, en mukaddes vediaya ihanet etmiş oluruz. İnsanları idare etmek, koyun sürüsü idareye benzemez. Sen ancak, şimdilik bir koyun sürüsüne çobanlık yapabilirsin. Ne zaman ki senin, sürünü aç ve susuz, yağmurda ve soğukta bırakmadığını görürüm. Ancak ondan sonra senin öğrenme sıranın insanlara geldiğini anlıyabilirim. Sen şimdi çobanlıkla işe başlıyacaksın...»

PAKİSTAN

II

Etem BORANSÜ
Eski Muharip Em. Kur. Alb.

Yakın tarihimiz'de Trablus, Balkan harplerinde, 1. Cihan harbinde ve KURTULUŞ savaşımızda Pakistan'ın Türk Milletine karşı olan duygularını, Pakistan'ın büyük şairi İKBÂL dile getirmiştir.

Büyük şairin ölüm günü (21 Nisan 1938) yurdumuzda yapılan anma törenlerinden ve gazetelerde yapılan yayınlardan derlediğim bu duyguları tekrar etmek istiyorum.

1 — Sene 1912... Trablus harbinin getirdiği felâketten sonra Balkan harbi faciası başlamıştır. Pakistan'ın Lahor şehrini çevreleyen (GOL Bahçesi)'nde bir toplantı yapılıyor. O tarihte 38 yaşında olan İkbâl okuduğu bir şiirde (Kendisinin Peygamberimizin huzuruna çıktığını ve Hazreti Peygamberin kendisine «Ümmetinden ne gibi müjdeler getirdiğini» sorması üzerine, elinde bulunan şişeyi göstererek: «Ben Efendimize ancak bu şişeyi getirdim. Bu şişenin içinde bulunan şey Cennette dahi yoktur. Bu şişenin içinde senin Ümmetinin şeref ve haysiyeti bulunmaktadır, zira bunda Trablus'daki Türk ve Müslüman şehitlerinin, istiklâlleri uğruna döktükleri kandan bir kaç damla bulunmaktadır.) diyor.

Dacca Üniversitesi Selimullah Talebe Yurdu.

Bu toplantıdan sonra, ayni sene Dr. ANSARİ'nin başkanlığında bir sıhhi heyet Türkiye'ye gelmiş ve Müslüman halk büyük ölçüde başlşlarda bulunmuşlardır. O kadar ki, kadınlar kulaklarındaki küpeleri, kollarındaki bilezikleri çıkarıp vermişlerdir.

2 — Balkan harbi facialarına karşı Milli Şairimiz M. Âkif :

Ne yerler dinliyor, ya Rab, ne gökler ruhum inlerken
diye haykırırken, İKBÂL de «Allah'a Şekva» eserinde bizim Balkan harbi faciamıza karşı Müslümanlardan inayetini esirgedi diye acı acı şikâyet etmiştir.

«Muhasarai Edirne» şiirinde de kumandan Şükrü paşanın ve Türk askerinin kahramanca müdafaasının övgüsünü yapmıştır.

3 — 1. Cihan harbinde, yarı dünya ile beraber yıkıldığımız zaman İKBÂL «Türklerin üzerine bir keder dağı çöktü» diyerek bu çöküntüyü kendi gözünde de duymuştur.

4 — İKBÂL Kurtuluş zaferimizi «Tului-İslâm» adlı eserinde, bütün Müslümanlık âleminin kurtulacağına bir beşaret gibi selâmlayarak, Türklerin gösterdikleri kahramanlık harikasına karşı bütün dünyaya hitapla :

(Ey insanlar, bir kerre daha sadakat, ve şecaat dersini öğrenin.) demiştir.

O'nun, Tului-İslâm'ı, Sakarya ve Dumlupınar kahramanı Gazi Mustafa Kemal'i, yalnız Türkiye'yi kurtaran muzaffer bir kumandan değil, ayni zamanda bütün Müslüman Milletleri de esaretten kurtaracak bir sembol olarak görmüştür.

Kurtuluş zaferinizden aldığı ilhamla da Hindistan'ın Kuzey-batı kesiminde bir Müslüman Birliği kurulması fikrini ilk defa ortaya atan İKBÂL olmuştur. Merhum Ömer Rıza Doğrul, bunun için bir konuşmasında (Pakistan'a ayni zamanda İkbâlistan) dense yeridir, demiştir.

Son olarak Pakistan'da bulunduğum senelerdeki şahsi müşahedelerimi de bu yazıya eklemek istiyorum :

Bir Türk Ataşemiliteri olarak gördüğüm saygı ve kolaylıklar en samimi hâtıralarımdır. Benim için gülmeyecek bir yer olmadığını daima ifade etmişlerdir. Sıkışık zamanlarda ilk çağrıları Ataşemiliter ben oldum.

— Zamanımda yetkili bir askeri Türk heyetinin Pakistan'ı ziyareti temin edilmişti. O zaman Genel Kurmay II. Başkanı olan Zekâi O'kan, Dz.K.K. Sadık Altıncan, Hava Kuvvetlerinden merhum H. Suphi Göker, Kurmay Yarbay Sadri Sarptır — (Edirne Valisi) Pakistan'a geldiler. Bu gezide Türk Heyetinin gördüğü ilâharı anlatacak değilim. Yalnız Kaid-i Azam Cinnah'dan sonra, Pakistan'ın en kuvvetli adamı olan ve hain bir kurşuna kurban giden Başvekil LİYAKAT ALİ HAN'ın hey'et Başkanı Sayın Orgeneral Zekâi O'kan'a ilk karşılaştıklarında söylediklerini naklet-mekle yetineceğim.

«Pakistan ordusu için iyi teçhiz edilmiş ve eğitim görmüş diyorlar. Ben bir asker değilim. Çok zamandır inanacağım bir kumandanın görüşlerini öğrenmek isterdim. Sayın General, kardeş bir memleketin kumandanı olarak sizden ricam şudur. Her şeyi görünüz, döndüğünüz zaman sizinle başbaşa kalacağım ve bütün dikkatimle sizi dinleyeceğim ve ordumuz hakkındaki kararımı o zaman vereceğim.»

Pâkistan evi — İslâmabad —
(Pâkistan Milli Meclisi Üyelerine mahsus

— Halkla yaptığım temaslarda, tarihi ve büyük bir kardeş Devlet olarak Pakistan'a gerekli ilgiyi gösteremediğimizden şikayetler dinlemişimdir.

— Bir gün evde otururken antika eşya satan iki Pakistan delikanlısı tesadüfen geldiler ve Türk Ataşemiliteri olduğumu öğrenince o zamanki idaremizden ve devlet adamlarımızdan bildiklerini ortaya döktüler, nihayet birer esnaf olan bu iki delikanlının bilgileri beni hayrete düşürdü ve sevindim. Anladım ki yalnız münevver Pakistan'lılar değil, bütün halk bizi iyi tanıyorlar ve seviyorlar.

Netice olarak demek istediğim şudur :

«Pakistan, en samimi dostlarımızın başında gelir. Kardeşliğimiz tarihin derinliklerinde başlamıştır. Kanlarımız karışmıştır. Bugün dahi en buhranlı zamanlarımızda Pakistan daima yanı başımızda olmuştur. Bütün bu sebeplerden dolayıdır ki, hakkı bir davayı savunurken tecavüze uğrayan kardeş Pakistan'a maddi ve manevi bütün gücümüzle yardım vazifemizdir.»

TEBRİK

İdrak etmiş olduğumuz Mi'rac kandilini bütün müslümanlara tebrik eder. Ümmet-i Muhammed için hakiki urûc olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz eyleriz.

O K U

MÜNACAAT

Âteş-i aşkınla yanmış âşık-ı şeyda kulum,
Sevmişim mevsimleri senden gelen mâna diye.
Sen uzaklaştıkça cânâ, Karun olsam yoksulum,
Her çiçek aşkınla renklenmiş açar Leylâ diye.

★

Varlığım senden uzaklaştıkça olmaz şadûman,
Sen benimsin, sen benim gönlümdesin cânâ, inan.
Şöyle, bir rüzgârla savrulsam da, aşkın cavidân
Kim, senin bezminde yıldızlar gezer rânâ diye.

★

Kuş uçar, rüzgâr eser, yağmur yağar, sensin bütün,
Ay, güneş, seyyare cânâ, varlığından bir füsün.
Ben senin aciz kulun, sadık kölen oldum bugün,
İsmimi yazsın kalemler âşik-i şeydâ diye.

★

Bir küçük kuş, bir yeşil ot, gökte mehtâp kıl beni,
Etme muhtaç kimseye, ağyâre ahbap kıl beni,
Kerbelâ kervanına sen, bir yudum âb kıl beni...
Vahalar geçsin gözümden bir yeşil rüyâ diye.

Hasan KAYA

Selçuk Yayınlarından :

D. A. Kemal Belviranlı'nın kaleme aldığı
TECVİD
KUR'ÂN REHBERİ
İSLÂM PRENSİPLERİ
ARUZ VE AHENK
isimli kıymetli eserleri okuyucularımıza tavsiye ederiz.
Aşağıdaki adreslerden toptan ve perekende temin edebilirsiniz:

İRFAN YAYINEVİ
Beyaz Saray Zemin Kat No.: 44
Bayezid - İstanbul
Muhabere adresi: P.K. 65 - Bayezid - İst.

SELÇUK YAYINLARI
Tuzcular içi — KONYA — Tel : 2290

AYASOFYA

Mustafa YAZGAN

Muhterem Okuyucum,

Türk Milletinin bağrında kanayan bir hasret gibi yaşıyan AYASOFYA, seneılerdan beri için için kurtuluşunu beklemektedir. Bu büyük eser, sadece eski bir kilise, daha sonra (Allah!) nidalarıyla çınlayan bir camî ve günümüzde de mahzun ve küskün bir müze olmaktan çok, doğu ve batı âlemleri arasında ideolojik bir mücadelenin mihrakı olmak gibi fevkalâde önemi haiz mübarek bir hâtıra ve semboldür.

Ayasofya, İstanbul'u İslâm bayrağına kavuşturan cennetmekân Sultan Fatih Mehmet Han'ın ilk cuma namazını kıldığı tarihî şükür mekânıdır.

Ayasofya, hakkın bâtıla ebedî galibiyetinin asırlardan seslenen ispatıdır.

Ayasofya, çevresini saran bahçelerde zikreden ilâhî tevhidi dört koldan fezalara haykıran bir nur otağıdır.

Ayasofya, hâlâ başı ezilmemiş olan barbarların (Bizans ihya) parolasının kof hayallerde gölgesidir.

Ayasofya, büyük fethin şerefini payimâl etmek ihtirasıyla kuduran kanlı papazların (Megalo İdea) lanırın ufkudur.

Ayasofya, 26 Ağustos 1922 de Dumlupınar'da efzun hiyalarının perefsiz bozgunlarının intikamını, Kıbrıs taktiği ile almaya yeltenen cüz bir küfrün, kara bir ruhun, mütecaviz bir serseri gürühunun Müslüman -Türklüğe saldırısının sebebidir.

Nihayet, herşeyiyle Ayasofya bir tarih ve mukaddesat hazinesi veya bu hazinenin en kıymetli incisidir.

Muhterem okuyucum!..

Bir zamanlar dört kıt'aya hâkim olan dedelerimiz, o topraklarda sayısız dinî, millî eserler bırakarak bu son vatan parçasını yurt edindiler. Bugün o topraklarda kaç eser kalmıştır acaba?

Şu müzmin Kıbrıs buhranı bize hiç bir şey anlatımıyor mu?

Süleymaniye Atina'dn bir camî olsa idi, şu şartlarda Yunan hükûmeti acaba ne yapardı? Kıbrıs'a her değiştirme birliğimiz çıktıkça bir minaresini kin olsun diye yıkardı. Hiç bir Yunanlı da çıkıp: «Yunanistan'da İâlıklık var. Azınlık hakları var. San'ata hürmet var,» demezdi.

Akla gelmesin ki, biz bu kaba ve medeniyetsiz hareketi tasvip ediyoruz. Bilâkis ibretle düşünüyoruz. Sultan Fatih'in verdiği din hürriyeti sistîmal edile edile bugüne ulaştık. Müslümanlık ve Türklük gerçekten centilmenliğin, efendiliğin sembolüdür. Bunu takdir edenler ise pek az.

O halde ne istiyoruz?

Devletler Hukukunun tanıdığı müstakil bir devlet olarak mülkî hâkimiyetimizin bütün dünyaya ilânını ve buna muktedir olduğumuzun en açık delilini istiyoruz :

— AYASOFYA CAMİ OLMALIDIR.

MEVLÂNA KİMLERİ ÇAĞIRIYOR

(Baştarafı 4. sayfada)

mahdut ve malûm bir zümreye geçgil olacağım diye Mevlânayı hakiki mahiyetinden koparmağa çalışmak, ne büyük bir gaflettir. O koca İslâm velisi için, «Din tefrik etmezdi.» demek kadar büyük iftira ve cür'etkârlık olur mu?

Bu hakikatı, Mevlâna âşıkı Molla Camî'nin bir beytiyle de aydınlatmak isterim :

«Bu din hisarının nâkdi, nasıl yağmadan mahfuz kalabilir ki? Bekçisi uykudadır. Halbuki her dediğin önünde bir başka hırsız beklemektedir.» Şu halde Allah'a isyana açılan her din dediğinden, îman malzemelerini çalmak için birçok hırsız hücum halindedir. Onlara fırsat vermiyen mü'mine ne mutlu...

Düşman Başkomutanı A. Trikopis'in Esir Alınışı

Cemal KANTAR

Kurtuluş savaşının kesin bir zaferle kazanılmasıyla sadece Türk ulusunun hürriyeti ve sonsuz yaşama azmi bütün dünyaya kabul ettirilmekle kalınmamış; Yurdumuzu saran bir istilâ ve zulüm ordusu ezilerek Başkomutanı teslim bayrağını çekmişti. Böylece Emiki-Heterya Yunanlığının Megalo-İdea hayali kökünden yıkılmıştı. Bu netice değişmiyecekti. Bütün güçlüklere, bütün yokluklara rağmen mücadele planı tam ve mükemmel hazırlanmıştı. Türk Milletinin istiklâl aşkı, her güçlüğü yenecek yüceliktc idi.

Kurtuluş savaşında diğer birliklerle beraber üzerine aldığı ağır görevi, güç şartlar içinde bihakkın yerine getirerek düşmanı perişan edip, teslim olmalarını sağlayan kuvvetimiz beşinci Kafkas Tümeni olmuştur. 17 ağustos gecesi bu tümen komutanlığı aldığı şifreli bir emir gereğince Hamidiye, Kurucaova, Ağılören üzerinden ertesi gece Akarçay güneyindeki Doğanlar, Yeniköy, Kadıköy bölgesine intikal etmişti. İşte bu bölgeden büyük tasarruza katılan tümen birlikleri 2 eylül günü muhtelif savaşlar vererek Uşak'ın kuzey doğusunda ve Elma Dağının güney doğusunda bulunan Göğem Köyü'nün doğu civarına yaklaştığında, Karacahisar ve Mütekarrip köylerinin alevler içinde yanmakta olduğu haberini almıştı. 30 ağustos imha savaşlarından kurtulan bâzıbaşlık bir düşman kuvvetinin bu köyleri basarak, yakıp-yıkarak Uşak istikâmetinde çekilmekte olduğu anlaşıldığından beşinci Kafkas fırkası kumandanı Halit bey, Tümen Suvari Bölüğünü batıda Kosur deresi tarafından Karacahisar köyü istikâmetinde keşfe, Tümen 9 uncu Alayını da Suvari Bölüğünü takiben Karacahisar köyü güneyindeki tepeleri işgal etmek üzere göndermişti.

Dokuzuncu Alayın Komutanı, Hopalı Yarbay Ali Rıza Bey'di. Bilâhare bu alay Zeep köyünde, 10 uncu alay Göğem köyünün kuzeyiki Bölmedik Tepe gerisinde, 13 üncü alay da ihtiyatta bulunuyordu. Ayrıca 2 adet Topçu Taburu da mevzilerine girmişti.

Tümen gözetleme yerini Bölmelik Tepe'de kurmuş olan Halit bey, batarya dürbünü ile bizat yaptığı tarassut sırasında Elma Dağı üzerinden eteklerki Karacahisar köyünün yanmakta olduğunu, Elma Dağından Kosur Deresine doğru uzanan ve köye hâkim bulunan sırt üzerinde intizamsız düşman askerlerinin dolaştığını görmüştü. Daha önce keşfe gönderilen Suvari bölüğü, düşmana yaklaşarak derhal attan inmiş ve Karacahisar civarındaki sırtta savaşa başlamıştı Elma dağı düşmanın işgali altında idi. Buradaki düşman kuvveti 10-12 bin kişi tahmin edilmekte idi. Kolordu komutanı Kemalettin Sami paşa, Uşak'ta bulunuyordu. Halit bey, düşman ve kendi birliğinin durumu hakkındaki raporunu bir süvari ile Kolorduya göndermiş ve aynen tasvip edilmişti. Vakit ikindiye doğru idi. Süvari bölüğünün yaya savaşı ve 9. Piyade alayının da Karacahisar sırtlarını ele geçirdiği sırada, düşmanın ateş ederek karşı koyması beklenirken, Elma dağı üzerinden bir beyaz bayrak sallandığı görülüyordu. Bu bir teslim olma işareti idi. Bir müddet sonra bir süvari takım subayımızla, küçük rütbeli bir yunan zabiti, Tümen komutanının yanına getirilmişti. Gelen zabit, General Trikopis'in teslim olmaya karar verdiğini, teslim alınmaları için kendisini Parlimanter olarak gönderdiğini söylemekte idi. Bu sırlarda akşam yaklaşıyordu. Halit bey, Liva komutanı Hopa'lı Yarbay Ali Rıza beye Parlimanterin geldiği haberi bildirerek gidip derhal yunanlıları teslim almasını, esirlerin silâhlarından tecridini, askerlerin Zeep köyünde muhafaza altına alınmasını, yaralıların ise Göğem köyündeki sıhhiye bölüğüne gönderilmesini ve generallerin fırka tarassut yerine yollanmasını emretmişti. Bu emrin tatbikine başlanıldığı sırada güneş ufukta batıyordu.

2 eylül 1922 gecesi saat 10.30 sıralarında süvari bölüğü komutanı Sivaslı yüzbaşı Ahmet bey (Sakallı Ahmet bey diye tanınan) esir generaller ve maiyetlerini Bölmelik Tepe (Çakmaklı Tepe) deki 5. Kafkas Fırkası komutanı Kurmay Albay Dadaylı Halit beyin (Halit Akmansü) yanına getirmişti.

Esirler şunlardı : Yunan kuvvetleri Başkomutanı General A. Trikopis, ikinci Kolordu komutanı general Dijennis, ikinci Kolordu Kurmay başkanı Albay Yovannis, İzmire ilk çıkan 13. Tümen komutanı Albay Vandelis ve Albay Kalinalis ile beraberlerinde bulunan yaverleri...

Esir general ve komutanlar atla gelmelerine rağmen çok bitkin ve bedbindiler. Trikopis atından inip Halit beyin yanına yaklaşarak, fransızca «Kumandan Kim?» diyerek, teslim olacağı komutanı arıyordu. Çünkü kendisi parlak üniformalarını giyinmiş, mintazam kıyafette idi. Halit bey ise savaşın dağdağası içinde formunu kaybetmiş, haki renkli manevra elbisesi ile bilfiil harbediyordu. İyi ve ütülü bir elbiseyi giymesine, hattâ bulmasına bile imkân yoktu. Günlerdir traş olmaya bile fırsat bulamamıştı.. Trikopisin kumandan arayan sorusuna, mükemmel fransızcası

(Devamı 16. sayfada)

Eşya ve hâdiselere İslâmın bozulmaz mührünü hakkettiğimiz an, topyekün kurtulacağız.

(Başlarafı 15. sayfada)

ile: «— Kumandan benim, hoş geldinir... Buyurunuz oturalım.» cevabını vermişti.

Beşinci Kafkas Fırkasının değerli ve fazileti'li komutanı Kurmay Albay Halit bey (Akmansü) 1884 yılında Kastamonunun Daday kazasının Kelebek köyünde doğmuştur. Araştırmalarımıza göre: Kastamonu Askeri Rüştiyesi ve Bursa İdadisinde okuduktan sonra Harbiyeyi bitirerek 1906 yılında mülâzım olarak Türk ordusu saflarına katılmıştır. 3 yıl sonra kurmaylık ihtisasını bitirerek Kurmay Yüzbaşı rütbesiyle Harbiye ve Kerek kıyamlarının bastırılmasında hizmet gördü. Daha sonra Kanal seferinde ve Irak cephesinde başarılı ödevler yaptı. Bir ara Almanyaya gitti, döndüğünde 6. Ordu Kurmay Başkanı oldu. Kurtuluş savaşımızın ilk zamanlarında Demiryolları Umum Müdürü idi. Yarbay rütbesini aldıktan sonra 5. Kafkas Fırkası kumandanlığına getirildi. Bu ödevde düşman Başkomutanını esir almak şerefini kazandı. Büyük zaferden sonra mebus oldu. Soyadı kanununun çıkması ile «Akmansü» soyadını almıştı. Sonra siyasi ve askeri hayatına şerefle çekildi ve 10 şubat 1953 günü İstanbulda hayata gözlerini kapadı. Vefatında 69 yaşında bulunuyordu. Üsküdarda Karaca Ahmet camii civarına gömülmüştür. Kendisi bilgi, cesaret ve fazilet'in örnekli değerli bir insandı...

Trikopiole Halit bey arasında geçen, yukarda belirttiğimiz konuşmadan sonra Çadırlı Ordugâhın önüne yakılan bir kır ateşinin etrafına hep birlikte oturmuşlardı. Esir generaller aç ve perişandı. Halit bey, karargâh komutanına esirlere bir ikramda bulunulmasını emretmişti. Fakat aşağı ileride bulunan Göğem köyüne erzak temin edilmesi için gönderilen mekkâri boş olarak dönmek mecburiyetinde kalmıştı. Köyde saç kalanların verdikleri cevaplar pek enteresandı. Köylüler daha üç kaç saat önce kadar, köylerini, yurtlarını yakan ve kendilerine her çeşit zulmü yapan düşman subaylarına hiçbir yiyecek, hattâ bir dilim ekmek vercemiyeceklerini, ama kumandan için (Halit bey) canlarını bile fedaya hazır olduklarını ifade ediyor, özür dilliyorlardı.

Köylülerin bu davranışları yerden göğe kadar haklıydı. Düşmanın ve bilhassa, o gün esirlerin içinde hasta halde bulunan general Dijennis'in ettikleri, «Tahkik-i Mezalim Cemiyeti Raporlarında» insan dışı fecaatlara yine feci örnekler olarak tarihin derinliklerine intikal etmiştir...

Bu durumda kendilerine çay, zeytin ve ekmek ikram edilmiş, karınlarını doyurmuşlardı. Yanan ateşin çevresinde yorgun ve üzdırap içinde idiler. Bilhassa ikinci Yunan kolordusu kumandanı Dijennis, yaptıklarının mukabelesini görür diye Halit beyin yüzüne bakamıyordu. 13. Tümen kumandanı Vandelis ise gözlerini yummuş, pek düşünceli ve bitkin bir haldeydi. Bu sırada Halit Bey'in Üsaktaki Kolordu Kumandanlığına ilettiği teslim teklifine cevap gelmişti. Teslim sırasında müteyakkız bulunulması ve esir generallerin hemen Üşak'a gönderilmesi bildiriliyordu. Fakat esirler çok yorgun ve bitkindiler, Dijennis ise hastaydı, yarın yola çıkarılmaları ricasında bulundular. Halit bey zaten durumu görüyordu. Kendisi de aynı kanaatta idi. Onları Türk'ün an'anevi misafirperverliğine yakışır tarzda, fırka karargâhındaki mahruti çadırlarda misafir ederek ağırlamış, yaralı ve hastaları sıhhiye bölüğünde tedavi ettirmişti. Trikopis, ateşin karşısında çayını içip kendine geldiği zaman Halit bey, mağlûbiyetlerinin sebeplerini kendi ağızlarından öğrenmek istiyordu. Bu sebeple sohbet tarzında Trikopisi istiçvap etmişti. O da, uzun 5 madde halinde nasıl mağlûp ve esir olduklarını anlatmıştı. (Fransızca olarak yapılan bu dikkate değer karşılıklı sohbet aynı bir yazımıza mevcut olacaktır.)

Ertesi gün yani 5 eylül 1922 günü esirler, kendilerine ikram edilen sabah kahvaltısından sonra, 5. Tümenin süvari bölüğü ile bu bölüğün komutanı Sivaslı Yüzbaşı Ahmet Bey'in refakatında Üşak'a sevkedilmişlerdi. Esir generaller yine kendi atlarıyla yola çıkarılmışlar, yaralılar ise halktan toplanılan kağnılarla Uşaktaki askeri hastahaneye gönderilmişlerdi.

Mustafa Kemal'in yaveri Muzaffer Kılıç'ın ifade ettiği üzere: Başkomutan Gazi Mustafa Kemal paşa, Trikopisin esareti haberini aldığı zaman, kendisiyle görüşmek istemişti. Bu sırada Halit Bey kumandanlık harekâtı takip ediyordu. Trikopisi huzuruna kabul ederek şu soruyu sormuştu:

«Bundan birkaç ay evvel başkumandanımız Hacı Anesti cepheyi teftişten avdetinde, gazetecilere vaki beyanatında (Mustafa Kemal mi? Fakat bu isimde bir kumandan tanımıyorum, cephede hiç bir yerde rastgelemedim.) demişti. Şimdi bir haftadır meydan-ı muharebedeyim. Başkumandanımızı göremedim. Nerededir?»

diyerek, muharebenin başlangıcında Yunan hükümetinin Hacı Anesti'nin yerine Yunan orduları başkumandanı tayin ettiği fakat yollar süvarilerimiz tarafından kesilip emrin elimize geçmesi üzerine, durumdan habersiz olan Trikopise Başkumandanlığını tebliğ etmişti (*).

(*) Bu emrin tarihi 5 ağustos 1922 idi.

Bugün, Kurtuluş savaşımızın bütün dünyayı hayretler içinde bırakan olayının yâni, düşman Başkomutanı Trikopisle diğer generallerin esir alındığı ve Halit beyin Karargâhı olan yerde 3,5 metre yükseliğinde müteyazi bir abide yükselir. Bu yer Göğem köyü kuzeyindeki Bölmelik (Çakmaklı) Tepededir. İşte bu gayet mütevazi abidenin mermeri üzerine pirinç madeninden yapılmış iri harflerle pek önemli bir kitabe yazılmıştır.

Türk milletinin istiklâl ve vatan aşkını, Türk ordularının fedakâr kahramanlığını, kıymeti sonsuz bir delil halinde ebediyete devretmekte olan anıt'ın kitabesi şu ifadeleri taşımaktadır:

«Ey Türk oğlu...

Burası 1-3 Eylül 1922 Cumartesi saat 22.30 da Yunan orduları Başkumandanı General Trikopis ile maiyetinde bulunan ikinci Kolordu Kumandanı Albay Vangelis, Albay Kalinalis ve Kurmay Başkanları ile yaverlerinin muzaffer Türk ordularının 5. Kafkas Tümeni Komutanı Kurmay Albay Dadaylı Halit bey (Akmensü) tarafından teslim alındığı yerdir.

Burada çevreni gururla seyret... Türklüğün istiklâl aşkına ve Türk ordularının kahramanlığına inan ve güvenini tazele. Türklüğün geleceğine hız alarak ayrıl.»

BUGÜN, VAKTİMİ İSRAF ETMİYECEĞİM. ZİRA DÜN ZİYAN ETTİĞİM DAKİKALAR, BİR DAHA ELİME GEÇMİYECEK ŞEKİLDE UÇUP GİTTİ.

Hutbe :

Mir'ac-ı Nebevi (1)

Ö. K.

Peygamberimizin hayatında Mi'rac hâdisesi vukû bulmuştur. Kur'ân-ı Kerîm, Hadis-i Şerîf ve tarihle sabittir. İnkârı küfürdür.

Bu Mi'rac hâdisesi ile nice hakayık belirmiş ve nice esrârın perdesi kaldırılmıştır. Böylece Hak ehilleri ile bâtıl ehilleri meydana çıkmış, mü'min ile münkir ayırdedilmiştir.

Bu Mi'rac-ı Nebevî mu'cizâtın en büyüğüdür.

URUÇ; Ahir zaman Peygamberinin, dünyanın ötesindeki âlemleri seyretmesi, ağmasıdır.

HÜBÛT; O âlemleri seyretmekten dönmesidir. Bu urûç ile Hübût arasındaki zaman zarfında *Mi'rac* vuku bulmuştur.

Mi'râc, tabiat ve âdet ve alışılan nizam haricinde i'câzkâr bir takım esrâr-ı İlâhî'nin tecellisine sebep olmuştur.

Mi'rac mübarek, maddî kanunları durduran zaman ve mekân gibi mesafe ve mikyas methumlarını kaldıran, sâmânın, bâsıra'nın, lâmisenin şartlarını, aklın, mantığın prensiplerini dışarı atan bir hâdisedir. Ol hâlik, fâtır, kâdir, kayyûm ve muktedir olan rülcelâl vekemâl Allahu Teâlâ ve tekaddes hazretleri :

«MUHAKKAK SEN EN YÜKSEK AHLAK ÜZERİNDESİN» ve

«BİZ SENİ ANCAK ÂLEMLERE RAHMET OLARAK GÖNDERDİK» vasıfları ile, tavsîf buyurduğu *habibine* makam-ı ubûdiyetin bihakkın mazharı olan abd-i ehassına, mülk ü melekût'undan, Arş'tan Fers'e kadar bütün ukbâ'yı, dünya ve mâfihâ'yı, cennet ve cehennemi seyrân ettirmiştir.

Nasıl ettirmesin ki; *Rabb* kendini bize O *Muhammedi* ile tanıttı. İnsan ve İslâm varlığımıza O'nunla vücut verildi. Hakk'a hakkı ile O'nunla inanıldı. Hakikata ancak O'nunla varıldı.

«*Nedem*»in düğümü, «niçin»in muammâsı O'nunla çözüldü. Haller müşkül iken, müşkûler halloldu.

Doğru yolu gösteren O, güzel düzeni kuran O'dur.

Hakka inanmak, Hakka bağlanmak, Hakka hizmet etmek, oluşu, akışı sezmek, varlığı olduğu gibi kabul etmek, ağırlıkları rızâ, isâlha sâ'yi, sa'yde sebât işte gerçek *huzur*... Saadet, selâmet yanı *İslâmiyet* O'nun getirdikleri!..

Sünnetullah içinde, kendi sünneti ile Sırât-ı Müstakîm'i, sermedî saâdeti buldurandır O...

O'nun sâyesinde yüzbinlerceemiz tek vücut halindeyiz. Biz O'na menzup olmak hasiyeti ile bir *millet* vücude getirmişizdir. Dünya halkına rahmet haberiyiz. O'nun *Kâ'beyi* kıble bilen *ümmeti*, O'nun rabbinin himâyesi altındadır. O'nun uğruna otağında kükreyen arslanlar gibi nâralar atar, hizmetine koşarız.

Allah sâtun ancak O'na bildirdi. Cemâlini ancak O'na gösterdi. Kelâmını O'na duyurdu. Kur'ân'ını O'na buyurdu.

O'nun kitabı müminin kalbine kuvvettir. O'nun sünneti müslimin hayatına hikmettir. O'nun eteğini elden bırakmak ölmektir. Millet O'nun nefesi ile hayat bulmuştur.

Buna inan ve O'nun güneşi sâyesinde fecr-i sâdıka ermiştir.

Fert, *Hak* sayesinde, millet de, fert sayesinde dirilir. Bize Biri bildiren, bize biz bildiren O'dur.

Birliğinden birliğimizi kurduk ve böylece birbirimizi bulduk. Biz O Peygamberimiz sayesinde ses ve nağmesi bir, nefesi bir, dâvâsı bir, bir cemiyet hâline geldik. Her çokluğu yaşatan birlik bağıdır. İslâm birliği yaratılışın dini olan müslümanlıktandır.

(1) El-Isrâ sûresi 1. âyet-i kerime okunacak.

Bu yaratılış ve oluş, dinini biz son ve gâye *Peygamber* Hz. *Muhammed*'den öğrendik ve Hak yolunda bir meş'ale yaktık.

Bizim tek hayat halinde bulunmamız O'nun ihsanıdır. Bu birliği elden bırakmazsak ebediyyen yaşarız.

O'nun kurduğu şeriat, çizdiği tarîkat, belirttiği marifet bizi hakikata götürmektedir.

İlmi hayra, fenni huzura, sanatı sefaya hizmet ettiren O'dur.

Gerçği ilk okuyan, «OKU!» emrine ilk mazhar olan O'dur. Yaratan, yetiştiren, geliştiren, eriştiren, birleştiren «RABB» ismi ile okumak, okutmak O'na nasip oldu.

Varlığın bakımı, hukukunu, dünyanın emanetlerini korumak sırrı O'ndandır. Böylece bütün batılları nesh, faydasızları red, şerleri defetti. İslâmiyeti ebediyyete kadar hâkim kıldı. O'na Hak kendi için yaratıtı. Varlık için yarattı ve kendine dâvet etti.

Onun varlığın en aydın merkez noktası sözün en kuvvetli nüktesi O'dur. Cihanın en yüceci olduğu halde, cihanın kibir ve gururuna kapılmadı. Vefa ve muhabbette «ELİF» gibi doğrudur. Peygamberlerin başı ve sonu olmuştur. Edep, O'nun sözlerinden bir ses, Felek O'nun kemerinden bir parçadır. Cennet hurileri O'nun harem kapısında perdecidirler.

İffet ve namus O'nun feyzi ile beslenmiştir. O'nu gören O'na inanan sahabesinin derecesine hiç bir İslâm velisi hiç bir insan ulaşa ve ermedi. Türkistan'dan Endülüs'e kadar, Mekke'den göç etmesi müslümanlığı ve Mekke'yi kurtarmıştı. Susması gönül aydınlatan bir nükte, sevgisi kusurları yakan bir hünerdir. Fitneyi söndürmek O'nun himmet-i eseridir. O'nun için aldanmak imkânı yoktur.

Bütün cihan O'na inanıp önder ve onlara en hayırlı bir başbuğ idi. Ağır başlı, vakarlı, çevik yürüyüşlü idi. İlâhî ışığı gönlüde parlatan, ezel dersini ebede kadar okuyan ve okutan O'dur. Güneşin ışık kaynağı O'nun feyzinden yarumdiler. Yarım hilal O'nun Mi'rac gecesinden bir işaretur. Mi'rac gecesinde saat süren, kemer kadar olan ile tâlk kuran O idi. Nefeslere genişlik vermiş, kervankıran yıldızının kır atına nal vurmuştur. Teşrifat melekleri mi'râç'dan dönüşünü alkışlarla karşıladılar. Gece gündüze dönünce O'nun atının dizginini yedmek sırası bize düştü. Tam gece yarısı iki cihan güneşi olan peygamber, kâinata aydınlatan meş'alesini çekmişti. Gönüller O'nu özünün içinde taşıdı. Zühre ve ay önü sıra şık tuttular. O'nu şu cihan alanından yedi felekten, dört bucaktan, altı yönden uzaklaştırdı. Güneş O'nun mübarek yüzünü görünce karartmaya yüz tuttu. Gece O'nun gelişinden rahat, ahenge başladı. Yabancı gözler ağır uykuda iken, O uyanık bir halde yönünü Hak katına çevirmişti. Gönlünün kuşu, tuzak dıyarı olan kara topraktan ten kafesi ile birlikte o, sükûn yurduna gitti. Yüzünü gören melekler kanatlarını attı. Felek de birkaının yurtu. İlâhî ruhu kafesinden uçmuş kalbe kalbden daha hafif hale gelmişti. Lâhûti mekânlara kavuşma yolunda ilerlerken mesafeler O'nu uğurluyor, iki cihan gözünü O'na çeviriyordu. Ölümün ötesi O'na gösterildi. Ölüm ötesini O gördü, bakî sırrına erdi. Mümkünlerin ülmediğini O bildirdi.

Mutlu ayağını daha önce Hak katına yükselenlerden ileri bastı, merhale merhale onlardan yüz kat daha çok Hakka yaklaştı. Yüce Ta'lî'li yaveri Cebrâil, bu cevelandan yorulmuştu. Ilim burakı ile buraya (Sidreye kadar gelti. Burdan öte ilim ezze düştü. Onun için yaveri yeni âlemde işlemeye oldu. Hakkın habibi ilmi bırakıtı. Aşk refrefine binildi, Hakka ulaştı.

Zaten ol sultânı mâ zâ ğal başar,
Eylemişti Hakka tahaiss nazar.

Bi hurâ-i, lafz u savt ol pâdişâh
Mustafâ'yu söyledi bi şübhâh..

Şeş cihetten ol münezzeh sûlcelâl,
Bi kemâ keyf, âna gösterdi cemâl!..

İş Verenle İşçi Münasebetlerine Dair

Hüsnü DİKEÇLİGİL
Kayseri Senatörü

İŞÇİNİN ÜCRETİNİ ALNININ TERİ KURUMADAN ÂDİL OLARAK ÖDEYİNİZ.

Hz. Muhammed (s.a.v)

İslâm dini şekil ve kalıp dini değildir. O, bir ruh ve muhteva dinidir. Nizam, intizam ve ahenk dinidir.

Cenâbı Allah nasıl ki kâinatı ahenktâr yaratmış, her şeyi yerli yerine oturtmuşsa; biz kullarına en büyük lûtfi mazhariyeti olan, son Peygamberiyle gönderip bizlere tebliğ ettirmiş olduğu yüce İslâm dini de; nizam olarak boşluğu olmayan bir dini mü'bindir. Dinimizde insanoğlunun rahatı, huzuru, ahenk içerisinde yaşaması için emirler vazedilmiş, sistemler kurulmuştur. Kur'ân'ımız bu hususlarda en büyük rehberimizdir. Sevgili Peygamberimiz de bütün davranışlariyle ümmetlerine gerçekten bir mürşid-i kâmil olmuş, yolumuzu çizmiştir.

Güneş nasıl ki bir ahenk, nizam ve sistem içerisinde hareket ederse, İslâmın prensipleri içerisinde, onun şuuruna ermek suretiyle hareket eden cemiyette güneş gibi etrafını aydınlatır. Ne yazık ki bizler bu şuurdan, anlayıştan ve davranıştan uzağız.

Gerçek odur ki, cemiyetimizdeki bütün ahenksizlikler, huzursuzluklar, adaletsizlikler, haksızlıklardan doğmaktadır. Tek bir kelime ile nefsanilikten ileri gelmektedir. Bu yüzden de cemiyet hayatında bir takım boşluklar olmaktadır. Bu boşluklardan ise komünizm sızmağa çalışmaktadır. Eğer bizler fertler olarak bu nefsanilikten vazgeçmez de haksızlıklara devam edecek olursak, ne yaparsak yapalım nâfileder. Cemiyetimiz durulmıyacak, bir çok hastalıklarla mağlûl olacaktır. Hakiki kurtuluş yolu dururken sapık ideolojilerde çıkış yolu arayacaktır. Böyle ideolojilere mâni olabilmenin esası her ferdin kendisine düşeni yapmasiyle mümkündür. Fertler ise gerçek olan İslâmın şuurunda nefislerini islâh ile, davranışlarını düzeltmelidirler. Yoksa kuru lâflarla, his edebiyatiyle ve boş va'dlerle gelişen tehlikelerin önlenilmesi pek de mümkün olamıyacaktır.

Geçmiş, gelmiş ve gelecek olan milletlerin tarihi haksızlık mücadeleleriyle dolu. Nefsin zülmüne karşı ezilen, hakları çiğnenen mazlumların isyanlariyle yüklü. Âdli olmayan cemiyet nizamının her türlü bozukluğuna karşı isyan eden, yazan, söyleyen kişilerle süslü. Cenâbı Allah cümle kötülüklerden menetmiş olduğu halde ve hep bunlar da gözlerimiz önünde dururken, nefsin tatmini için nefsanilikten vazgeçmeyişin eserleri olan adaletsizlik, haksızlık, hak ve hukuku çiğneyiş sürüp giderse; elbette ki, kötü niyetlilerin ekmiş oldukları tohum gelişecektir. Bizlerin önce bu zeminler üzerindeki bataklıkları kurutmamız lâzım...

Patronlar eğleniyor

Şimdi insaf ile düşünelim ve soralım kendi, kendimize; çalışanların yani işçilerimizin haklarını, diğer bir tâbirle ücretlerini adilâne olarak, alınlarının terleri karşılığı olarak ödeyebiliyor muyuz? Onların da insan olduğunu, Müslüman Türk evlâtları olarak yaşama hakkına sahip olduklarını düşünebiliyor muyuz?

Hayır ve hayır!. Ne düşünüyor ve ne de yapabiliyoruz. Hep kendi nefsimizi tatmin yollarını arıyoruz. Alın terlerinin hakkını yine alın terleri kurumadan adilâne değil de, alın terlerini istismar etmeğe, alın terleri kuruyup soğuduktan sonra ödemeğe çalışıyoruz. Bazan da tam hakkını vermemek yolunu tutuyor, adaletten ayrılıyoruz.

Her müslüman zengin alın terlerini istismar değil de, alın terleri dökenlerin haklarını adilâne ödemekle mükelleftir. Onların da çoluk-çocuğunu düşünmek zorundadır. Çalışanın da bakmakla yükümlü olduğu efradı ailesi bulunduğunun hesaba katılması icap eder. Bunlara göre de ücretlerinin ayarlanmasının gerektiği bilinmelidir. Hayat şartları nazara alınmalıdır. Her müslümanın bir ekmeği olduğu zaman, yoksun olan kardeşiyle birlikte paylaşma fedakârlığının idrakı içerisinde bulunması lâzımdır. Bütün bunlar yüce İslâm dininin içtimaî düzeni temin, nizamı muhafaza, içtimaî adaleti yerine getirmiş olmak için ortaya koymuş olduğu ölmez prensipleridir.

Eğer, cemiyetimizin nizam ve huzurunu istiyorsak, dolayısiyle kendi rahatımızı diliyorsak; haksızlıklara meydan vermemeliyiz. Ve haksızlıklardan, adaletsizlikten, müsavatsızlıktan kaçınmalıyız. Yanımızda, iş yerlerimizde, fabrikalarımızda çalışan, daha doğrusu çalıştırmakta bulunduğumuz işçilerimizin haklarına çokça riayet edip, onları hoşnut kılmalıyız ve kılmanın yollarını mutlaka aramalıyız. Hep bana olsun da, diğerleri ne olursa olsun düşturundan uzak bulunup ve uzaklaşmalıyız.

Çalıştırmakta olduğumuz işçilerimizin de insanca yaşamasına azami gayretler sarfetmeliyiz. Yoksa çıkarcılara, fırsatçılara, daha doğrusu komünistlere fırsat vermiş ve hazırlamış oluruz. Şurası muhakkak ve muhakkak olarak bilinilmelidir ki, komünizmle mücadele yalnız sözle olamaz. Ayni zamanda onun örmek istemiş olduğu vasıtaları ortadan kaldırmakla olabilir. Komünizmanın işine gelen bataklıkların kurutulması ise umumiyetle kendi elimizdedir. Onun yolu ise İslâmın şuuruna erip, kendi nefislerimizi islâh etmekle ve hak yolundan ayrılmamakla mümkün olabilecektir. Eğer saadete erişmeyi istiyorsak veya isteniyorsa, gerçek nizamın neler olabileceğini, olduğunu bilmemiz gerekiyor.

SECDEYE GELDİM

Yarab acizane kulunum nasip almaya geldim,
Sevgine lutfu ihsanına mazhar olmaya geldim,
Herşey fanidir ebedi olan sana kalmaya geldim,
Tek kudret sahibisin her şeyimle secdeye geldim.

Hükmünde âdilsın adaletine hayranım geldim,
Âlimsin ilminden fermana geldim,
Her derde dermansın derdime dermana geldim,
Tek kudret sahibisin her şeyimle secdeye geldim.

Arzın semanın nurusun nurunun kalbime nakşine geldim,
Nimetlerinin şükründen acizim emrine geldim,
Afvetmeyi seversin ebedi afvına geldim,
Tek kudret sahibisin her şeyimle secdeye geldim.

Ve yine bilmeliyiz; aşırı nefsaniyetin doğurduğu maddepereslik, haksızlıkları, yolsuz kazançlar sağlamayı doğurur. Böyle kazanılan yani elde edilen servetler ise mirasyediliği ve netice olarak da sefahatı, rezaleti doğurmuştur. Böylesine bir cemiyet de kurtuluş bulamamıştır.

O halde ve o halde, hakka ve hukuka riayet etmeliyiz. Nefsaniyetten vazgeçmeliyiz. Herkesin hak ve hukukuna riayette bulunmalıyız. Çalışanların haklarını tam emeklerinin karşılığı olarak ve alın terleri kurumadan adilâne bir şekilde ödemeli ve vermeliyiz. Bir cümle ile sevgili Peygamberimizin: **«İşçinin ücretini alnının teri kurumadan adil olarak ödeyiniz.»** meâlindeki buyruğunun mânasını derinlemesine ve iyice kavrayıp ona göre harekette bulunmalıyız. Ne mutlu bu yolun yolcusu olanlara. Şahsi menfaatının, nefsaniyetinin esiri olmaktan kendisini kurtarmış olanlara. Diğer kardeşlerinin de ızdırabını ızdırap, derdini dert edinip de geçimini düşünmüş olanlara...

Sıhhat ve Hastalık

Dr. Hulusi BAYBAL

Reformdan azade, yeninin de en yenisi İslâm dininde en büyük bir nimet olan sıhhat ve sağlık esastır. Ve bir ferdin sıhhatini koruması maddeten ve mânen Allah yanında mes'uliyeti icap ettirir. İnsanın hayatının ve sağlığının her dakikasını, hattâ sayılı olan her bir nefesini dahi bir nimet bilerek ve kıymetini takdir ederek kendini yaratan Rabbısının emri ve iradesi yolunda değerlendirmesi icap eder.

İslâm dini «Vücudunuzu hastalıktan koruyun, hasta olmamak için tedbirli davranın. Sıhhatinize muzır olan şeylerden sakınınız ve biliniz ki; dünyanın lezzeti, hayatın kıymet ve chemmiyeti ve ahiret kazancı hep sıhhat ve afiyetle olur, demekte ve insan oğlunun kıyamet gününde en önce sıhhatinden sorulacağı «sana verdiğim ömrü ne suretle ve nerede geçirdin, gençliğini nerede yıprattın» denileceğini bildirmektedir.

İnsanoğlu bir kere düşünse ki: önüne bir lokma ekmek gelinceye kadar ne gökler gürlemiş, şimşekler çakmış, ne yıldırımlar düşmüş, ne yağmurlar yağmış, ne demirler döğülmüş, ne topraklar sürülmüş, ne harmanlar olmuş, nice rüzgârlar esmiş, nice sular akmış, nice değirmenler dönmüş, nice odunlar kesilmiş, fırınlar yanmış, ne kadar hadsiz kesapsız işler görülmüştür. Böyle binlerce kalıplara girip bin türlü haller geçiren bir lokma ekmeği yiyebilmekte bir nimet ve sıhhat ifadesi değil midir? Hasta olup da ekmeğe hasretle bakanlar yahut ekmeği olup ağzına götürecek eli olmayanlar bunun kıymetini daha iyi bilirler. İnsanın eli, kolu yerinde olsa da lâkin ağzını örtecek dudağı olmasa, yahut lokmayı döndürüp dolaştıracak dili olmasa, yutamazsa ne felâkettir. İnsan ömrü içinde bir tek gecesini dahi rahat bir uyku ile geçirmenin ne büyük bir nimet o!duğunu hasta olmayınca anlıyamaz. Gecelerin uzunluğunu kısalığını acı ağrı çeken, sabahlara kadar gözünü kırpmayan hastalar bilir. Hastanın başı ucunda durup bekleyenler bilir.

Bir şair de:

Şebi yeldayı müneccim ile muvakkıt ne bilir.
Müptelâyı gama sor kim geceler kaç saat.

diyerek bu hakikatı ne güzel ifade etmiştir.

Sıhhatin kıymeti şu naçiz birkaç satırla muhakkak ki ifade edilemez. Fakat bazan hastalık dert değil, belki bir nevi derman olur. Çünkü ömür sermayesi gafletle elden giderken hastalık ikaz edici olur. İnsan hastalıkla aczini zaafını hisseder. Halikına iltica eder, yalvarır, haline öyle sabreder ve şükreder ki o zaman bir dakikalık hastalık bir saat, belki bir günlük ibadet hükmüne geçer. Eğer hastalık olmasaydı, dünya daimi olsaydı, fırak ve zeval rüzgârları esmeseydi, istikbalin manevi kış mevsimleri olmasaydı, daimi sıhhat ve afiyet insana gaflet verir, dünyayı hoş gösterir, ahireti unuturdu. Kabri ve ölümü hatırına getirmek istemezdi. Hastalık ise insanın birden gözünü açar. İkaz edici bir mürşid ve nasih olur.

Ehlullah Cenabı Hakka vasıl olmak ve dünya gafletinden ve geçici zevklerden kurtulmak ve saadeti ebediyyeyi temin için iki esası tavsiye etmişler, biri ölümü tefekkür diğeri nefsi emmarelerini çileler ve riyazatlar ile öldürmeye gayret etmeleri olmuştur.

Hastalık bu iki hususa da yol açmıyor mu?

Hastalık bir ilâhi ihsan, rahmani bir hediyye ve ruhani bir definedir.

Malûmdur ki her şey zıddiyle bilinir. Karanlık olmazsa ışık bilinir mi? Soğuk olmazsa harareti anlaşılır mı? Açlık olmasa yemek lezzet verir mi? Maraz olmasa sıhhatin kıymeti, afiyetin zevki ve lezzeti duyulur, hissedilir mi?

İnsan yalnız hastalığın suretine, dış şekline bakıp ah! dememeli, mânasına onda mevcut binlerce hikmetleri fikredip oh! deyip şükretmesini bilmelidir. Allahımızın en sevdiği kullarını ve peygamberlerini en büyük musibet ve hastalıklara giriftar ettiği, neticede onlara sabır ve şükürlerinden en büyük rahmani lûtuf ve hediyyelerini, ihsan ettiği tarihi hakikatlardan değil midir?

İnsan hasta olmayınca içtimai hayatın inceliklerini ve kardeşlerinin halini tefekkür edemez. İnsan hasta iken ziyaretine gelen ve yardımına koşan kardeşlerine karşı en ince samimi duygularla bağlanır, dualar eder. Yalnız insan hasta olunca kendinden aşağı derecelerde bulunan biçare hastalara bakıp şükretmeli, sabretmelidir. Eli kırıksa kesilmiş ellere bakmalı, bir gözü yoksa iki gözü de olmayan âmaları düşünmelidir.

Hastalık öyle bir nimettir ki, sabun gibi insanın günahlarını, kirlerini yıkar ve temizler. Hastalıkların günahlara kefferet olduğu hadisi sahih ile sabittir. Diğer bir hadisi şerif de: «Ermiş ağacı silkmekle nasıl meyveleri düşerse, imanlı bir hastanın titremesi de öyle günahları silker» buyurulmuştur.

Hastalıklar ya maddi mikropların vücut kapılarından girerek vücudun muhtelif yerlerinde yerleşmeleriyle hasıl olan maddi hastalıklar veya nefsinin zebunu olmuş heva ve hevesine tâbi olmuş olanların düçar oldukları manevi hastalıklar olur. Allahü Zülcelâl kâinat eczahanesinde her derde bir deva istif etmiş, bir derman halketmiştir. Tedavi için ilâçları almak, istimal etmek meşru ve dini bir vecibedir. Fakat tesiri ve şifayı Cenabı Hakdan bilmek gerektir. Dert ve dermanı Allah verdiği gibi şifayı da ancak o verir. Esbaba tevessül ancak şifaya vasıtadır.

Maddi hastalıklara müptelâ olanlar tam bir teslimiyet ve inançla Hakka yönelerek sebep ve ilâçlara sarılmalıdır, manevi hastalıklara düçar olanlar ise hakka rücu etmeden imanlarını inkişaf ettirip iradelerini Hakkın iradesine bırakmadıkça şifa ihtimali imkânsızdır.

Dünya hastalık ve musibetlerle dolu bir hastahane, insan bu hastahanenin tedaviye muhtaç hastası, sertabibi ise tâbibi âlem Hz. Muhammet (s.a.v.) her derde deva en şifalı ilâç hazinesi, her türlü maddi ve manevi hastalıkların devasının bulunduğu eczahanesi Kur'ân-ı Kerim'dir.

Hasta olanlar, elem ve ızdırap içinde kıvrananlar, sertabibin yolunda, Kur'ân eczahanesinden Tiryâki misali muhtaç oldukları ilâcı alır, kullanırlarsa müjde ediyorum ki şifâyab olacaklardır.

Sıhhat kadar hastalığın da hikmet ve faydaları üzerinde söylenecek söz çok uzun, ancak diyoruz ki; idrak edebilenler, sabredip şükretmesini bilenler için hastalık da en az sıhhat kadar kıymetli bir nimettir.

Ağacın gövde ve meyvası gibi sıhhat hastalığın, hastalık sıhhatin tad ve kıymetini bildiren birbirinden ayrılmaz bir meyvası hükmündedir.

Erkek sürü, kadın çoban olunca

SEHAVET ve CÖMERTLİKTE;

AKAN NEHİRLER GİBİ OL.

TÜRK EDEBİYATI

Milliyetçi yazarlarımızdan Sayın Ahmet KABAKLI'nın 3 cilt olarak hazırladığı **Türk Edebiyatı** isimli eserin 1. cildi **Türkiye Yayınevi** tarafından neşredilmiştir.

Bu kıymetli eseri sanatseverlere ve kıymetli okuyucularımıza tavsiye ederiz.

Türkiye Yayınevinden veya Muharririn adresinden temin edilebilir.

Eski Türk kültürü ile ilgilenenlerin muhakkak edinmesi gereken kitap

OSMANLICA GRAMERİ

Doç. Dr. FARUK K. TİMURTAŞ tarafından üniversite ders kitabı olarak hazırlanan ve Milli Eğitim Bakanlığı'nca öğretmenlere tavsiye edilen eser, eski dili ve eski yazıyı bütün teferruatıyla ilmî olarak öğretmektedir. Bugüne kadar yazılan Osmanlıca gramerlerinin en mükemmeli olan kitap, dilimize geçmiş Arapça ve Farsça unsurların kaidelerini en geniş şekilde vermektedir. Büyük boy 424 sayfa, 35 lira. Üçten az olmayan siparişlerde % 20 tenzilât yapılır. İsteme adresi: F.K. Timurtaş, P.K.: 157 - Aksaray-İst.

GENÇ KALEMLER

Din Bir Terbiye Meselesi Midir?

M. DELİAHMEDOĞLU

Bazılarının kanaatine göre din mes'elesi, doğrudan doğruya bir terbiye meselesidir. Okullarda din terbiyesini, din tedrisatını islâh etmek, çocukları dinli yapmak... Gençleri dinsizlikten kurtarmak kâfi gibidir. Bu kanaate iştirak etmek doğru değildir. Çünkü din meselesi herşeyden evvel bir hayat meselesidir. Dini, vaz eden mektepler değil; bilâkis mektepleri vücuda getiren dindir. Eğer din yaşamıyor; hayatı bir atmosfer gibi sarmıyorsa, okulda ders olarak verilecek bir din terbiyesi, ergeç akamete uğrayarak neticesiz kalacaktır. Zira hayatın reddettiği bir mefhumu okul zorla kabul ettiremez! Nasıl kabul ettirebilir ki, okul da malzemesini cemiyet hayatından alan lâboratuvardan başka birşey değildir.

İstinatgâhını cemiyet hayatında bulamıyan bir fert kendi başına yaşayabilir mi? O halde din mes'elesini bir terbiye meselesi gibi ortaya atmazdan evvel bütün bir hayat problemi olarak düşünmek elzemdir. Hemen şunu antiparantez olarak kaydetmek isterim ki, böyle bir zarureten doğarak kurulan İmam-Hatip okullarının müfredat programlarından meslek derslerinin tasfiyesi cihetine gidilmesi, bunalan afaka doğmak isteyen bir nur-u, söndürmeye küstahça cür'etten başka bir ahmaklık değildir.

Söner mi Söndü demekle o nur'u nâmütenâhi Nefh ile kabili itfa mıdır çırağı ilâhi.

Din terbiyesindeki buhran, din hayatındaki buhranla doğduğu gibi berabere de yaşayacaktır. Nasıl ki okullardaki buhran, yalnız okulda değil aynı şiddet ve mahiyette mabedlerde ve ruhlarda da vardır. Şu halde, dindeki buhran halkta ve halkı idare edenlerde de vardır. Bilhassa okullar bu dini buhrandan en çok müteessir olan müesseselerimizdendir. Zaman zaman sapık ideolojiye sahip öğretim kadrosu okullarımızın dini mefkûrelerini sarsmış, akidelerini bozmuşturlar.

Türkiyede mevzuat müsait olmasına rağmen, büsbütün mabedsiz okullar; ibadetsiz talebeler olduğu gibi mabedleri mevcut, ibadet-

leri cebri ve hattâ ibadetleri talebeleri tarafından kabul edilmeyen okullar (!) maalesef vardır.

Hele okullar arasında birlik olmadığı gibi aynı okulların hayatında da tecanüs ve tesanütün görülemediği birer vakıadır! Bu vahdetsizliğin en acı fakat gerçek misali bilhassa milli terbiye ile dini terbiyenin muarız ve taban tabana zıt oluşudur. Şöyle ki: Din tedrisatı beş vaktite namazla emreder. Halbuki bugünkü mektep hayatı bu ibadeti ihmal eder. Niçin mi diyeceksiniz? Çünkü dini tedrisat ilmi tedrisata karşı emniyetsiz; ilmi tedrisat ise çok defa dini tedrisatı ve mümessilleriyle beraber münkirdir.

Dini tedrisat akıl ve nakli mezceden çok defa müsbet ilmin hakikat diye ortaya koyduğu kanun ve teorileri tevkif ederek tabiat felsefesine muhalefet eder. İş bununla da bitmez bu hengame karşısında her iki ekolün tezatlar dolusu problemlerini çözmek pahasına kafa patlatanlar takdir ve taltiften mahrum; diğer taraftan ruhu ve inancı ameliyatsız böyle nice nazari tamponlar arasında ezilmek tehlikesiyle karşı karşıya olanlar pek çoktur. Bu gerçekleri mes'ullerinin dikkatine arz ederim.

«MEZARLAR, KÂFİRLERİN PİS KOKUSUNDAN ŞİKÂYETÇİ OLDU. ALLAHÜ TEALÂ MEZARLARA VAHYEDEREK FENA ÂLİMLERİN MİDELERİ, ONLARIN KOKUSUNDAN DAHA FENA OLDUĞUNU BİLDİRDİ.»

İ. EVZÂÎ (r.a.)

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

— Aferin oğlum. Ne güzel bellemişsin.

— Anneciğim, hep arkadaşlar can kulağı ile dinledik.

— Hepinize aferin oğlum. Gel şimdi seni bir kerre öpeyim; Peygamberini seven benim güzel oğlum...

BEN MÜSLÜMANIM

Allah'a şükür, ben müslümanım. Anam, babam, soyum sopum hep müslümandır. Müslüman olarak doğdum, dünyaya tertemiz olarak geldim. Ölünceye kadar hep böyle tertemiz kalmıya, kötü işler işlememeye çalışacağım.

Allah herkesi böyle yaratır. Tertemiz, günahsız olarak, müslüman olarak dünyaya getirir. Başka dinde olan çocuklar da böyle benim gibi, tertemiz, günahsız, müslüman olarak dünyaya gelir. Sonradan onların anası babası hangi dinde iseler çocuklarını da o dine sokarlar.

Allah'a şükürler olsun ki, benim anam babam müslümandır. Doğduğum gibi bugün de müslümanım, doğru yoldayım. Allah'ın yarattığı gibi, tertemiz, günahsız, müslüman oğlu müslümanım.

KELİMEİ ŞEHADET

Eşhedü enlâilâhe illâllah ve eşhedü enne muhammeden abdühü ve resûlüh.

Allahtan başka tanrı yoktur. Muhammed aleyhisselâm Allahın kulu ve Peygamberidir. Her müslüman candan, gönülden buna inanır. Ben de çok şükür müslümanım, candan, gönülden buna inanırım.

Yeryüzünde yüz binlerce minareler vardır. Bu minarelerden günde beş defa bu sesler Allaha yükselir. Dağlar, taşlar, denizler, gökler buna şahittir.

Elbette Allahtan başka tanrı yoktur. Elbette Muhammed aleyhisselâm Allahın kulu ve Peygamberidir.

Ben bunu candan, gönülden söylerim. Bağıra bağıra, bütün kuvvetimle söylerim. Beni hiç kimse bundan çeviremez.

EL HAMDÜLİLLÂH

Şükür ancak Allaha mahsustur. Çünkü bütün nimetleri bize veren Allahtır.

Ben yatar, kalkar, Allaha şükrederim. Gezer, yürür, Allaha hamdederim. Her nefes aldıkça Allaha şükrederim. Her nefes verdikçe Allaha şükrederim. Bana akıl, fikir veren Allaha şükrederim. Bana göz, kulak veren Allaha şükrederim.

Bana türlü türlü nimetler veren Allah'a şükrederim. Bana sıhhat, afiyet veren Allah'a şükrederim. Beni müslüman olarak yaratan Allaha şükrederim.

Her müslüman Allah'a şükreder, Ben nankör insan değilim. Allahın verdiği nimetlere her dakika şükrederim. Gezer, yürür, Allah'a şükrederim. Yer, içer, Allah'a şükrederim.

*
**

CAMİ, MİNARE

Şu cami kubbeleri ne kadar şanlıdır! Şu göklere yükselen minareler ne kadar canlıdır!

Yeryüzünde böyle yüzbinlerce minareler vardır. Bütün müslüman memleketleri böyle minarelerle doludur. Camisiz, minaresiz, hiç bir müslüman şehri, hiç bir müslüman kasabası yoktur. Müslüman köylerinde bile minareler vardır.

Bu minarelerde gece gündüz ezanlar okunur, Allahın adı anılır, Peygamberimizin adı anılır.

Günde beş defa müezzinler bu minarelere çıkarlar, güzel seslerle ezanlar okurlar. Allahtan başka Tanrı yoktur, Muhammed aleyhisselâm Allahın kuludur, peygamberidir, derler. Müslümanları camiye çağırırlar. Müslümanlar camiye gider, namaz kılarlar; Allahı anarlar, Allaha şükrederler.

(Bu sayfa, **YAVRULARIN DİN KİTABI**'ndan alınmıştır.)

Sevgili Toprak

Sevgili...
Sevgili...
Toprak...
Geceler doğar,
Geceler yanar kül olur ellerimde,
Sonra sabah olur,
Toprak nemli nemli dökülmeye başlar
pulluklardan..
Sevgili...
Sevgili...
Toprak...
Bir başka güz,
Bir başka bahar,
Kış
Sonbahar..
Sevgili toprak,
Yorulmadı tohum atmaktan sana
Avuçlar...
Avuçlar bir kubbelere açılır
Birde sana..
Bereket dolar,
Bereket boşalır can evinden;
Canevine borçluyum,
Canımla borcumu vereceğim canevine,
Sevgili...
Sevgili...
Toprak...
Gül yüzüme...
Tanrı güler yüzüne her sabah ekinlerin,
Ekinler, başlarını eğer, utanır,
Sararır başak başak tarlalarda...
Nimet nimet gelir,
Bereket bereket gider topraklardan...
Sevgili...
Sevgili...
Toprak...
Ben de geliyorum canevine
Deste deste
Başak başak...
Bir başka duygu...
Bir başka his...
Yüreklerde nur,
Yüzlerde sevinç.

Sevgili toprak,
Değiliz bildiğin kadar uzak...
Doğan günle,
Batan akşamla,
Güneşle,
Karanlıkla.
Her yol ile uzak değiliz eteklerinden,
Eteklerinde asılmış bir oğul arı de gitsin bizi,
Tut,
Boş bırakma
Çatlamış ellerimizi...
Sevgili...
Sevgili...
Toprak...
Gül
Ve güldür çehremizi...

Sami BOZ

SELÂM

Yazarı : ???

Dünyâyı kurtaracak ses: **SELÂM.**

Gelecek sayıdan itibaren «Takdim» ine çalışacağımız, insanlığın her meselesine, gerçek yönünden ışık tutacak büyük eser **SELÂM,** senelerin hummalı mesâisinden sonra tamamlanmıştır.

Müsbet ilmin erişemediği, tecrübe dışı bilgiler,

Felsefenin çırpınıp, sıçrayıp; geri düştüğü meseleler.

Türlü doktrinlerin çözemediği düğümler, artık hal yoluna girecektir.

Hukukla ahlâkın imtizâcı,

Adilden üstün birr ü ihsânın revâcı,

İlmin ve fennin hayra hizmeti,

Hakkı bilmenin, Hakkı sevmenin, Hakka riayet etmenin âdâbı, **(SELÂM)** dan öğrenilecektir.

Cehâletten kurtulmak,

Okumak, bizi yetiştiren Rabb'in ismiyle okumak, Hakka hakîkata ermek için okumak.

Bu oluşaki bulunuşumuzu, bu akışlaki gidişimizi sezmek,

Sünnetullah içinde, Sünneti Rasûlullaha uymak ve huzûra kavuşmak **(SELÂM)** iledir.

Tek kurtuluş yolu **(SELÂM)** da!..

Büyük İslâm Hanımları :

Hz. Hadice (R. Anha)

Ahmet GÖZÜKARA

İslâm kadınının en yüksek meziyetlerine sahip, nur ve irfan menbaı, edeb ve hayâda ilk örnek olan Hatîcetül Kübra (R. Anha'dır. Âlemlerin Fahri, Muhammed Mustafa (S.A.V.) Efendimizin zevce-i pak-i muhteremeleridir.

İslâm nuru doğmadan Mekke-i Mükerremede ve civarında oturan kavimler arasında akla gelen her türlü kötülük almış yürümüştü. Hak ve adâlet mefhumları yok olmuş, kuvveti fakiri eziyor, yalan, iftira, içki, kumar alabildiğine yürüyor, hülâsa ahlâk tefessüh etmişti. İşte bu şartlar içerisinde geng yaşta dul kalmış kocasından kalan emlâk ile dolukça zengin olan Hatîcetül Kübra (R. Anha) gerek ahlâkî yönden ve gerekse nezafet ve nezaket itibariyle örnek olmuş, Kureyş camiası içerisinde (TAHİRE) ünvanını almıştı.

Hatîcetül Kübra (R. Anha) dürüst olduğu kadar temiz, temiz olduğu kadar da becerikli idi, Kocasından kalan parayı çalıştırmasını biliyor, Şam'ı ticaret kervanları yolluyordu. Bu kervanları bazan yarıcılıkla, bazan da ücretle adam tutarak gönderiyor, böylece bol kazanç temin ediyordu.

Diğer taraftan, Hazreti Fahri Kainat (S.A.V.) amcası Ebu Talibin yanında büyümüş, yirmi yaşlarına gelmişti. Bir iş yapmak suretiyle para kazanmak dolayısiyle amcasına yük olmak istemiyordu. Hazreti Muhammed (S.A.V.) in halası Âtike, Hazreti Hatice (R. Anha) nın Şam'a ticaret kervanı gönderdiğini ve Muhammed'in onun kervanında çalışmasının uygun olacağını ileri sürdü. Hazreti Muhammed (S.A.V) ve amcası bu teklifi kabul ettiler. Âtike bu konuşmalarını Hazreti Hatice'ye söyledi.

Hüveylid kızı Hazreti Hatice (R. Anha), «ben Muhammed'ül Eminin doğruluğunu, emanetini, bu vazifede diraytini biliyorum. Ben kendisine hiç bir fenalığın gelmesini istemem. Çünkü uzak yollarda kervan muhafızası güçtür... Yoksa memnuniyetle kabul ediyorum.»

Her iki taraf muvafakat gösterdi. Kervanın Şam'a gideceği gün kararlaştırıldı. Hazreti Hatice (R. Anha) kölesi Meyserey yanına çağırarak şunları söyledi:

— Ey Meysere!.. Bu seferde size cihanın en iyi insanı refakat ediyor. Onun varlığı hem kervanımız hem de bulunduğu yerler için berekettir. Kendisine hizmette kusur etme!.. Bu sizinle gidecek olan Haşimî Muhammed'dir. Eğer söylediğim gibi hareket edersen seni azat ederim, sana mal vererek zengin ederim» dedi.

İşte Hazreti Hatice (R. Anha) insan örneğini ta bidayette anlamış, o gül goncası Hazreti Muhammet (S.A.V)e hiç bir fenalığın gelmesine, hattâ ayağına batacak en ufak bir dikenin ta ciğerine saplanacağını hissediyor, onun üzerine toz kondurmak istemiyordu.

Kervan, ticaret seferinden bol kazançla dönmüş, Hazreti Hatice her bakımdan çok memnun olmuştur. Bu seferde Hazreti Ebubekir de bulunmuştur. Tabii ki sıdk ile Sıddıkın birleştiği bir yerde bereketin fazla olacağı şüphesizdir.

Hazreti Hatîceye kölesi Meysere ile Hazreti Ebubekir, Muhammedül Eminin irfanından, adâbından, ticaret hususundaki dirayet ve itibarından, yaptıkları kazançtan birer birer bahsettiler. Her bakımdan kadınların ilk örneği, örnek insan Hazreti Fahri kainat Efendimize karşı içinde ilâhi bir aşk ve zevce olmak arzusu belirdi. Çünkü o, ilk kocasının ölümünden sonra göyle bir rüya görmüştü:

«Güneşin gökten inip evine girdiğini ve güneşin ziyası yok iken eve girdikten sonra ziyalandığını ve Mekke-i Mükerremedeki bütün evlerin onun nuruyla aydınladığını hatırlıyor ve bu rüyayı amcası Varaka ibni Nevfel göyle tâbir etmişti. «Ahir zaman Nebisi tebüvvet ile gelmezden evvel sana tâlip olacak, zevcesi olacaksın. Böylece senin evinde ona peygamberlik gelecek, sen, Mekke şehri ve hattâ âlem-i beşeriyet İslâmın nuruyla aydınlanacak» dediğini hiç unutmuyordu. O kimsenin Muhammedül Emin olduğunu biliyordu.

Hatîcetül Kübra'nın kemâli, cemâli, hüsnü endâmı, adabı Cihana yayılmıştı. Arap beyleri onun sadece zenginliğine tamaen kendisiyle evlenmek teklifinde bulunduklarını biliyor ve bu tekliflerini kabul etmiyordu. Ancak kendisine hakiki zevc ve sadık olacak Âlemin nuru Fahri kainat (S.A.V) idi. Nihayet Hazreti Muhammed yirmi beş yaşlarında iken (Nefise binti Münih) in dellâliyle Hazreti Hatice kırk yaşlarında iken her iki tarafın anlaşması oldu ve izdivaç vuku buldu. Muhammed Mustafa (S.A.V) e bu izdivacın verdiği mes'ulük Hazreti Hatice (R. Anha) vefatından kadar hiç bir kadınla evlenmemesine vesile olmuştur.

İslâmiyetten önce «Ebul Kasım» isminde bir yavruları oldu, fakat yürümeğe başladığı anda vefat etmiştir. Daha sonra Tahir ve Tayyib isimlerinde oğulları olduğu rivayet edilirse de bu peygamber Efendimizin Abdullah isimdeki oğlunun Tahir ve Tayyib diye isimlendirildiği ihtimali kuvvetlidir (1). Bu nur yavru da küçük yaşta vefat etmiştir. Daha sonra «Ümmü Gülsüm, Zeynep, Rukiye, Fatıma» isimlerinde dört kerimeleri hep bu Hazreti Hatice validemizden dünyaya gelmişlerdir. Yalnız İbrahim isminde onsekiz aylık iken vefat eden yavruları «Mariye» (R. Anha) validemizden dünyaya gelmiştir.

Cenabı Hatice (R. Anha) validemize «Kübra» ünvanı, Hazreti fahri Kainat Efendimiz (S.A.V) in zevcelerinin ilki, en büyüğü, yani zamanda bütün evlâdlarının bundan dünyaya geldiği kıyamete kadar da bütün müslümanların validesi olduğu için bu isim verilmiştir.

Her haliyle örnek bir anne olan Hazreti Hatice (R. Anha) İslâm şerefiyle ilk müşerref olandır. Ondan önce hiç kimse müslüman olmamıştır. İki cihan sevgilisine hizmette kusur etmemiş, en müşkül zamanlarında efendisine sadık bir hayat arkadaşı olarak ona muavenette bulunmuş ve bizlere örnek olmuştur.

Vaktaki Cenabı Hak tarafından Hazreti Peygamberimize risalet vazifesi geldi. Kendisine ilk iman eden ve muavenette bulunan Hazreti Hatice validemiz oldu. İslâmiyyeti açıktan tebliğ ettiği zaman müşrikler Resulü Zişana olmadık hakaret, eza, cefa ettiler. İşte bu anda ilk tesellici olarak karşısında zevcesi Hazreti Hatice (R. Anha) yı bulmuştur. «Ya Resûlâllah bütün emlâkım, her şe-

(Devamı arkada)

(1) Kamus-ul Âlâm.

Mevlâna ve İhtifal

(Başlarafı 9. sayfada)

da çok mühim adap ve erkânı vardır. Festival meraklıları gibi olanların hareketlerine dikkat oluna! Mevlânayı seviyorsak buna mecburuz. Böyle bir arzu da hakkımız olsa gerek... Mevlâna'ya şekilde tazim, O'nu tahkirden başka ne olur? Gerçek tazim O'nun fikirlerine hürmet ve O'nun yoluna uymakta aranmalıdır.

Avrupadaki kilise adabına nasıl ihtimam gösterildiği nazarlarımızdan kaçmamaktadır. Günümüzde, Mevlânaya aşırı sıfatlar veren sakim fikirliler de görülmektedir: «Mevlâsı Mevlâna olmıyan kâfirdir.» Bu söz ihtifallerin adâp dışı icrasından doğan lâçka ve sahibini küfre hamile kılan bir ifadedir. Bu söz yerine Mevlâyı tanıyan Mevlânayı tanır, demek en doğrusu olur. Mesnevi şerifi kitabullah ölçüsüne çıkaranlar, O'nu, «Aşkın Peygamberi», Yeşil Kubbeyi de «Aşkın Kâbesi» görenler, tavsif ölçüsünü aşmış kişilerdir. Bu sözleri ile Mevlânayı çok sevdiklerini zannedenler iman - küfür gibi nazik ve hayati bir meselenin sonucuna kendilerini itmektedirler. İmanda karar kılmak, ölçüyü taşırmamakla mümkün olacağı hatırdan çıkarılmasın!

Bazıları da Mevlânayı küfürle itham ederler. Bunlar ya tetkik meleke sinden uzak kimselerdir, ya da, şişirme söylentilere cehlinden dolayı kanıverenlerdir. Üçüncüsü de iman yoksulu, tebebbusunu nasipsizliğinden dolayı ters ve kara gözlükle yapan kimselerdir. Bunlara Allahtan hidayet dileriz. Üçüncüden nüans farkları ile ayrılabilen dördüncü bir gurup daha vardır ki, bunlar müslüman Türk geçmişine ve müslüman Türk büyüklerine düşman olanlardır. Bu zavallılara, ebediyyete kadar karanlık emellerine ulaşamıyacaklarını haber veririz. Zira, dinimiz kıyamete kadar bâkidir. Salikleri de, her asırda büyük kemiyette var olacaktır. Mevlânanın tasavvuf neşesi ile vecd ve istiğrak halinde iken söylediği sözleri kasıtlı tevillerle yaparak Müslüman - Türk çocuklarının zihinlerini bulandırmak ve İslâmın mukaddes umdelerinden uzaklaştırmak istemişlerdir. Bunların meşum emellerine karşı koymak ve onları ezmek için Mevlânanın ruhaniyeti kâfidir.

Mevlânayı tanımak istiyenler Mesneviyi iyi okusunlar yeter. Anlayacaklar ki, önceki kanaatlerinde yanılmışlardır. Bu onlar için çok utandırıcı bir netice olacaktır!..

ŞULE MECMUASININ 4. SAYISI HARİÇ DİĞER SAYILARINI (1-8) İDAREHANEMİZDEN TEMİN EDEBİLİRSİNİZ. TUTARI 800 KURUŞTUR.

yim sana fedâ olsun, mütecessir olma, bize Allah (Celle Celâlühu) yardım edecek. Risalet vazifeni devam ettir.» diye zevce-i Nebiye yakışır, vakar ve ulgunlukla söyler. Peygamber efendimiz (S.A.V)i teselli ederek serinletirlerdi.

Hazreti Hatice (R. Anha) yirmidört sene Peygamber efendimize zevce olarak yaşadıktan sonra hicretten üç sene önce Hazreti Fahri Kâinatın amcası Ebu Talibin vefatından üç gün sonra altınuç beş yaşlarında iken Mekke-i Mükerremede irtihali dâr-i beka eylemişlerdir. Peygamber efendimiz Hazreti Hatice (R. Anha)nın vefatına çok müteessir olmuşlardı. Onun hayat arkadaşlığını, hizmetini, fedakârlığını hep hatırlar zaman zaman hayırla yad ederlerdi.

Hazreti Âişe (R. Anha)dan rivayet edilir ki, Peygamber efendimiz her zaman olduğu gibi yine Hazreti Haticeyi (R. Anha) övüyorlardı. Bir gün ben, Cenabı Hak size ondan hayırlısını verdi diye söylemiş bulundum. Peygamber efendimiz de ona şu cevabı vermişlerdi. «ondan hayırlısına nail olmadım. Halk kâfir iken O mü'mindi. İnsanlar beni yalanladıklarında O beni tasdik etti. Herkes bana eza, cefa ettikleri zaman, O bana yâr oldu» buyurmuşlardı.

RED ve TASHİH

Mecmuamızın devamlı yazarlarından muhterem, Ömer Kiraz oğlu beyin de muhbirler listesinde ismi çıkması üzerine kasıtlı matbaacı hatâ red ve tashih ederek durumu efkâr-ı umûmiyeye açıklamıştır.

19.11.1965 tarihli Cumhuriyet'ten :

İhbarların Açıklanması Geniş Yankı Uyandırdı

ÖMER KİRAZOĞLU

Y. İslâm Ens. Sanat Tarihi öğretmenliği yapan Y. Müh. Ömer Kiraz oğlu Süleymaniye camii inşaat şefliği sırasında birçok rapor hazırlıyarak ilgili makamlara verdiğini açıklamış ve şunları söylemiştir:

«Vakıflarla ilgili tamir hakkında birçok fenni raporlarım vardır. Bunlarda işlerin tam yapılamamasının sebebi de yer almıştır. Hiçbiri ihbar değildir.»

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Kâzım Koyuncu - KONYA* — Muhterem şahsınıza hitaben yazılan, gizli kalmış bazı gerçekleri su yüzüne çıkaran bize tevdi ettiğiniz mektuba ehemmiyetine binâen aynen sütunlarımıza alıyoruz :

Muhterem Kardeşim,

Kitabın noksan kalan son dört cildini yeniden bastırmanı memiyye ediyorsunuz. Bunu mutlaka yapmak istediğine ben de kanüm. Fakat kitabı basarken unmadığım müşkülâtla mücadele etim. Vaktiyle hükûmetin yazdırdığı ve bastırdığı bu kitabı bilmeyen ve tanımayan bazı zavallılar, 27 Mayıstan sonraki malûm hava içinde ve devrimci geçiman bazı serserilerin teşvikiyle toplamak isteyen ve bu kitaptan ellerinde bulunan kimseleri yakalayıp hapse atan bile zuhur etti. Lâzım gelen makamlara müracaat ederek ve gazetelere verdiğimiz ilânlarda tasrih ederek bu kitabın evvelce basılmış ve devletçe yazdırılmış bir kitap olduğunu anlatmağa gizli. Yine bu yüzden bir iftira ile örfi idare nezarethanesinde bir ay hapis yattım.

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi gizli komünist teşkilâtı etrafımı çember içine aldı. Akla ve hayale gelmedik tezvirler, iftiralar ve tertiplerle kitabın basılmasını, cilt-lenmesini, dağıtılmasını sabote etmeğe çalıştılar. Anadolu'ya posta ile gönderdiğimiz kitapların postaya alınmması için o zamanki vali tarafından gizlice emir bile verildiğini posta memurları bana bildirdiler.

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi bizim tarafın bazı kötü niyetli ve kasdkâr ahanlarıyle de uğraşmak mecburiyetinde kaldım. Yeni baskıda yanlışlar bulmağa kalkanlar oldu. Halbuki biz müellifin nezaretinde basılan ilk baskının fotoğraflarını alarak yeni baskıyı yapmıştık. Ben şimdiki halde hatâki ihtiyacı ve alâkayı tesbit ediyorum.

Lûzum görürsem çare düşüneceğim. Selâmlar ederim.

M. Y.

İstanbul, 21 Mayıs 1965

★ *S. Nermin Yenice - İZMİR* — Mecmuamıza abone kaydedildiniz. Hakkımızda gösterdiğiniz iyi niyete teşekkür eder, hayatta mes'ud ve bahtiyar olmanızı Allahdan dileriz. Tebrikler... Selâmlar...

★ *S. Orhan Karataş - MALATYA* — Birbirinden güzel olan mektuplarınızı zevkle okuduk. Okuyucularımızın isteklerini yerine getirmek bizim vazifemizdir. Yalnız birinci cildimizin tamamına dair olan isteğinizi, bazı sayılarımızın mevcudu kalmadığı için yerine getiremediğimizden mütecessiriz. Sizin tenkidlerinize bize fayda verir, zarar vermez. Alâkanızın devamlı olmasını arzu eder, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Mustafa Balık - ADANA* — Mektubunuzdaki istekleriniz yerine getirildi. Meselelerimize karşı olan alâkanızı ve hassasiyetinizi takdirle yâdeder, sevgilerimizi sunarız.

★ *S. Mustafa Sarı - BALIKESİR* — Mecmuamızın kapak komposiyonu ile ilgili teklifinize teşekkür ederiz. Mecmuamızın son şekli okuyucularımızın ekseriyeti tarafından beğenilmektedir. Bir müddet bu tarzda devam edeceğimizi malûmatınıza arzeder, selâmlarımızı sunarız.

MİLLİ ÜLKÜ

Milliyetçi Siyasi Gazete

Anadolu'nun sesi **MİLLİ ÜLKÜ**'de

Adres: Bozkurt Matbaası, Camiikebir mh. Ulu sokak, KAYSERİ

★ *S. Hayreddin Gedik - BAĞDAT* — Şiirinizi ve mektubunuzu aldık. Alâkanıza teşekkür eder, başarı dileklerimizle selâmlarız.

★ *S. Mustafa Atasoy - ADAPAZARI* — Abone muameleniz ile ilgili yanlışlığı hatırlattığınız için çok memnun kaldık. Bütün dikkatimize ve titizliğimize rağmen bazı yanlışlıklar olmaktadır. Yaptığımız hatadan dolayı özür diler, düzeltildiğini bildirir, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. İsmail Selim - KOMOTİNİ - Yunanistan* — Almadığınızı bildirdiğiniz sayılar adresinize postalandı. Bundan böyle mecmuamız vazife gördüğünüz köye gönderilecektir. Alâkanız bizi mütehassis etti. Gönül isterki, Komotini'deki abonelerimizin imkânı daha da artsın. İnşallah sayenizde mümkün olur. Selâm ve bağlılıklrı...

★ S. İsmail Sezer, Süleyman Tuna, İbrahim Karaca, Kuşkayoğlu Fazlı, Osman Sarı, Ahmet Akıncı, İsmail Kalaycı, Tahsin Arslan, Mehmet Kayanoğlu, Fevzi Aldamaz, H. İbrahim Solmaz, Abdullah Altok, Kemal Tabak, Ali Zengi, Şükrü Özaydın Ali Selçuk.

Yukarda adları geçen muhterem okuyucularımızın da istekleri yerine getirilmiştir. Alâkalarına candan teşekkür eder, sevgi ve selâmlarımızı sunarız...

BÜYÜK KAPI Ek.
N. Fazıl Kısakürek

Muhterem üstadın bütün müslümanlara, bilhassa ehl-i tarike sunmuş olduğu kıymetli eseri OKU neşriyatının birincisi olarak bekleyiniz.

Ramazanda aşk ve şevkle okumak için bâyilerden ısrarla arayınız.

Umûmi Tevzi
İRFAN YAYINEVİ P.K.: 65
Bayezit - İst.

İslâmın İlk Emri
O K U

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Mustafa PEKTUT

Bu sayıda Yazı İşleri Müdürü :
Süleyman ÖZKAFA

İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği: Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K. 105 — KONYA

Abone şartları : Yıllık : 11 T.L. Altı Aylık: 5,5 TL. (Yurt dışı Yıllık : 15 T.L.)

Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmed Said Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 30.11.1965

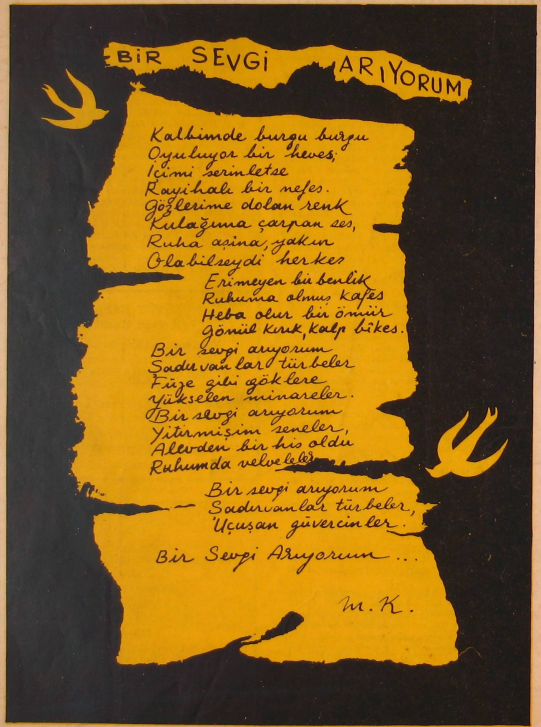

FİATI : 1 LİRA

İslâmın İlk Emri

Oku

Dinî
İçtimaî
Edebî
Aylık mecmua

ŞÜHEDA FIŞKIRACAK TOPRAĞI SIKSAN ŞÜHEDA!

Röportaj: Kayseri Yüksek İslâm Enstitüsünün Açılışı — Ahmet GÜRTAŞ
M. Âkif — M. YAZGAN
Ayasofya Selâm Sana — G. GÜZEL
Ramazanın Gönül İklimi — C. KANTAR
Akıncılar — Dr. M. H. BAYBAL
Orucun Tıbbî Faydaları

Pakistan'da Bayramlar
Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
Haberler
Şiirler
Resimler

Yıl: 5 Sayı: 53
Ocak: 1966
Ramazan: 1385

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler—Düşünceler **OKU**
- Mehmet Âkif Hakkında Birkaç Söz **Ahmet GÜRTAŞ**
- İslâmda Zekât Müessesesi ve Hikmet-i Teşriiyyesi **M. ATEŞ**
- Ayasofya Selâm Sana **Mustafa YAZGAN**
- Kâdir Gecesi ve Ruhaniyeti **Ahmet KURHAN**
- Hadislerden Bir Demet **H. KARAMAN**
- Vahyin İlk Şuası Hıra Mağarasına Nasıl Çarptı **Muammer TAN**
- Ramazanın Gönül İklimi **Güzel GÜZEL**
- Orucun Ahkâmı **Ali Rıza IŞIN**
- Akıncılar **Cemal KANTAR**
- Röportaj **N. ÇİFÇİ - H. AYHAN**
- Selâm (Büyük Eser) Yazan: ? ? ?
- İnsan Fıtratı ve Oruçtaki Hikmetler **M. BÜYÜKKAPLAN**
- Orucun Tıbbî ve Sıhhî Faydaları **Dr. M. Hulûsi BAYBAL**
- Pakistan'da Bayramlar ve Kandiller Nasıl Kutlanır?
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Haberler
- Şiirler
- Okuyucularla Başbaşa

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Demokratik düzen içinde fertlerin olduğu kadar, müessese ve kuruluşların da vazife ve mes'uliyetleri tahdid edilmiştir. Hiçbir ferd sınırsız hakka sahip olamadığı gibi, hiçbir müessese de sonsuz hakk iddiasında bulunamaz. Eğer rejimin adı demokrasi ise, eğer bu rejimin havarisi kesilenler onun kudretine inanıyorlarsa hiçbir ferd ve kuruluş bu hududların dışına taşmamalıdır. Eğer kendi hudutlarını aşar, bir müstevli edasıyla başka hakların harimine uzanmak isterse elbette bir reaksiyonla karşı karşıya kalacaktır. Bu, benim de, senin de, onun da müteyyidelerle korunmuş bir hakkıdır. Esefle söyleyelim ki bizler, evet aksiyon haline getiremediğimiz imanın mü'minleri olan bizler, kanunların bize tanıdığı hakkı kullanacak kadar, vazifesinin sınırını aşanlara bir ikaz sayhası koparacak kadar medeni cesarete sahip değiliz. Hattâ çoğumuz, hançeresinin bütün gerginliğiyle tehlikeleri ihtar eden mukaddesatçı neşriyatı bile takip etmekten esatiri bir korku duyarız. İşte mukaddes gündelere mabetleri tıklım-tıklım dolduran manken müslümanların sönmek üzere olan ruh çerağını yandırmağa memur genç kadronun köküne kezzab döknek istercesine bazı müesseseler harekete geçmiş, raporlar hazırlamıştır.

Meselâ: Milli Güvenlik Kurulu öne sürdüğü bir raporla, ferdin ruhunda müsbet yönde bir inkılâba zemin hazırlama cehdinde olan imanlı kadroyu, «din simsarlığı» gibi bayat tâbirlerle koyu bir zann altında bulundurmaktadır. Milli Güvenlik Kurulunun hazırladığı bu rapora göre, dinimizi öğrenmeğe Arapça tedrisat manî oluyormuş, binaenaleyh İmam-Hatip Okullarından Arapça kaldırılmalıymış...

Dünyanın hiçbir yerinde —Türkiye hariç— milletin hislerine tercüman bir müesseseye ve o müessesenin temel meselesi olan meslekî dile bu kadar hoyratça ifüra edilmiş değildir. Seçim konuşmalarındaki çarpıcı silleyi olsun görerek Allah ve din fikrinin kaynağı olan Kur'ân dilinden bu kadar ürkmemek gerek... Hangi meslek okulunda o mesleğin dayandığı esas metinlere inilmez ki İmam-Hatip Okullarında mesleğin ve dinin lisanı olan Arapça dinî öğretime engel olsun!.. Mesleğin genç kafası, karanlık ruhlarda hançerleşen şüpheleri bu kaynağa yükseltecek mahiyettedir. «Dinimizi öğrenmeğe arapça engeldir» demek en hafifinden zulmetin katmerleştiği bir dehlizde tek ümit ışığını da söndürüp karanlığın gırtlağımızı sıkmasını beklemekte demektir.

Eğer Millî Güvenlik Kurulu varlığımızı tehdit eden tehlikeleri istihbarat ediyorsa bu tehlikeleri, zararlı cereyanlara, sahne olduğu tevehhüm edilen İmam-Hatip Okullarında değil, solculuğa yataklık yapan gazetelerde, bu gazetelerin köşelerine oturtulan «kapak oğlanlarında» arasın. Bu tehlikeyi ferdiyetinin kuyusuna gömülüp bütün ruh muhtevasını hüsarâtına ifraz eden gayesiz-cezbesiz gençlikte arasın. Bu tehlikeler, uğrunda en çok şehit verdiğimiz nizamın ana kaynağında ve bu kaynaklara götüren vasıtalarda değil, çoraklaşan iman iklimimize müsyonerler eliyle ekilen hristiyanlık propagandasında arasınlar...

Bu memleketi geriliğe iten cereyanların içinde gibi gösterilmek istenen din eğitim ve öğretimi, aslında, vehmin buz tutan ikliminde nefislerinin sefil iştihalarını katmından başka birşey düşünmeyen günümüzün insanının gerçeğe tegne günlüne birşeyler sunmak içindir. Burada okuyanlar da hiçbir istikbal va'detmeyen bu meslegi bunun için seçmişlerdir. Çünkü bizim cemiyetimizin bugünkü hali, bir istimdat sayhasıdır. Çığlık çığlık yükselen bu sayha makes olacak vicdan ister. İşte İmam-Hatip Okulları münevverden çok çekmiş bu milletin haykırışına makes olacak genç kadrouyu yetiştirecektir. Bu da ancak dinin kaynağına inmekle olacaktır. Bu kaynağa inilmeden asırların ve eski kavmî geleneklerin teksif ettiği hurafeleri kafalardan silmek mümkün değildir. Bu mesele ise, İmam-Hatip Okullarında Kur'ân dilini, dinî öğrenmeğe mani göstermekle, meslek derslerini azaltarak resim gibi, beden eğitimi gibi, müzik gibi derslerin saatini artırmakla olmaz, Hiç bir meslek okulunda adı geçen dersler birer saatten fazla değilken sırf mevcut programı sabote etmek için bu dersler İmam-Hatip Okulunda ikişer-üçer saata çıkarılmıştır. Millet bunu bile tasvib etmezken Arapça tedrisatı çocukların dinî öğrenmesine manidir demek, izahı güç bir meseledir doğrusu...

İslâmın İlk Emri
O K U

Mehmet Akif Hakkında birkaç söz

Ahmet GÜRTAŞ

Millet, kökü mazi ve dalları âti olan bir ağaç diye tarif edilir. Mazi ile alâkası kalmayan bir milletin köksüz ağaçtan farkı yoktur. Temelî yıkılmış, istinadgâhı çökmüştür. İstikbalin teminatı olan, bugünün gençlerine her milletin kendi tarihini okutmakta gösterdiği dikkat ve titizliğin sırrı buradadır.

Millet denilen vücudu meydana getiren fertlerin bir kısmı bu vücudun gövdesi, kolu bacağı durumunda ise, bir kısmı da; bu vücudun, ruh ve beyni mesabesindedir. Bu ruh ve beynin mümessillerinin unutulması milleti bir ceset durumuna düşürür bu bakımdan Akif'in ve millî oluşmamızda payı bulunan her ferdin anılması büyük bir önem ve millî bir manâ taşır. Bunlar millî semamızın doğup da batmıyan yedi yıldızlarıdır.

Bu açıdan ele alındığı vakit Akif, geçmiş ile gelecek arasında bir bağdır. Bir köprüdür. O geçmişi bilen ve bu bilgi ile geleceği gören ve gösteren bir klavuzdur. Bugünkü varlığımızın temelini teşkil eden yakın geçmişimizin dile getirilmesi ancak Akif'e muhtaç bir iştir. O karanlık günlerin verdiği elemle Akif, ömrü boyunca ağlayıp inliyen derili bir bülbüldür. O'nun gülmesi ancak bayramda yetimin gülmesi kadardır. Kendisi şöyle der:

«Viranelerin yascısı, baykuşlara döndüm
Gördüm de hazanımda bu cennet gibi yurdu
Gül devrini bilseydim onun, bülbül olurdum.
Ya rabb! Beni evvel getireydin ne olurdu?»

Ancak kendisi böyle yalvarmasına rağmen, Akif tam zamanında gönderilmiştir. Şayet o, bu devirde gelmeseydi, biz bir Balkan Harbini, bir Çanakkale'yi, bir Kurtuluş Savaşı'nı hangi şairimizin diliinde, nasıl okur, nasıl öğrenir, nasıl yaşar, bir İstiklâl Marşı'na nasıl sahiboldurdk.

Herkesin kendi fikri ve kültürel durumu ile orantılı olarak bir Akif anlayışı ve görüşü vardır. Bu sebeple gerek hayatında, gerek ölümünden sonra Akif için lehinde ve aleyhinde çok şeyler söylenmiş ve yazılmıştır. Halbuki bir kimseyi en iyi aksetiren ve en doğru tanıtan şey' geride bıraktığı eserlerdir. Bu sebeple Akif'i tanımakta Onun eserlerini, bilhassa SAFAHAT'ını inceden inceye tetkik etmeğe bağlıdır. Bizim nesil, umumiyetle Akif'i bir İstiklâl Marşı, bir Çanakkale Destanı şairi olarak tanır. Çoğunlukla Akif'in bir SAFAHAT adlı eseri olduğunu bilirix, fakat merak edip içinde ne vardır diye açıp bakmayız. Akif'i yakınen ve doğru olarak, olduğu gibi tanımak istiyorsak: bunu SAFAHAT'ı okumak surediye elde edebileceğimizi unutmamalıyız. Bilhassa, bu noktaya işaret etikten sonra şimdi Akif'in diğer bir cephesine geçiyorum:

Yakın bir dostu, Akif'i ölümünün birinci yıl dönümünde (44) beyitlik bir manzume içerisinde rahmetle yadedip, çeşitli cephelerini dile getirirken şöyle diyor:

«Pehlevan ol, baytar ol, dört-beş lisan bil, şair ol
Züfnun ol, ya müderris, hafız ol varı çare yol
Bunlar olmaz vasf-ı farik Akif'in eğlencesi
Terceman-ı vahy-i hakkıısın vasf-ı kamil bencesi»

Evet şair, pehlivanlığı, baytarlığı yani bugünkü anlamıyle veterinerliği, şairliği, sarkı ve garbı anlamaya yetip de artacak kadar, bir kaç lisana vukûfu ve çeşitli ilim dallarında söz sahibi oluşu yanında Akif için en lâyık sıfat olarak Kur'an-ı Kerim'in terceman-ı olma vasfını kabul ediyor. Hakikaten öyledir de. Akif, zamanında Kur'an-ı Kerim'in en iyi anlayan ve anlatan islâmiyyetî özünden kavramış olan bir âlimdir. Türkiye, Büyük Millet Meclisi'nin Kur'an-ı Kerim'in mealini Türkçeye nakletme işinde Akif'i vasifelendirip, o'nunla mukabele yapmış olmasın da bu bir delildir. Bizim bildiğimiz ve bu adamı namzedi olarak Akif'e karşı beslediğimiz muhabbet ve ona karşı duyduğumuz alâkanın sırrını biraz da bu noktada aramak yerinde olur.

Mehmet Akif, ideal mânada bir din âlimidir. O'nun kadar İslâmı hakiki hüviyetiyle tanıyan ve örnün kavrayan pek azdır. Bu gün dini sahada çalışmak isteyenlere rehber olacak derecede uyanık, kültürlü, ileri fikirli bir din adamıdır. Akif, Kur'an-ı Kerim'in en çok okunan kitap olmasına rağmen, müslümanların onun mânası üzerinde kafa yormamalarına son derece içerler ve şöyle der:

«Ya açar nazm-ı Celîl'i bakarız yaprağına,
Yahut üfler geçeriz bir ölünün toprağına
İmmeziğir hele Kur'an nasıl bakılacağı bilin
Ne mezarlıkta okunmak ne de fal bakmak için.»

Ne yapılması lâzım geldiği hususunda da genç nesillere rehber olacak bir tarzda şöyle haykırıyordu:

«Doğrudan doğruya Kur'andan alıp ilhamı
Asrın idrâkine söyletmiyiz İslâmı»

Gerçek mânasıyle müslüman olan bir kimse ilerlemeye ve yenilîje karşı değil bilâkis ona yardımcı, hattâ aşık daha doğrusu mecburdur. Çünkü Hz. Peygamber (S.A.) «İki günü müsavi olan aldanmıştır.» ve yine Hz. Peygamber (S.A.S.): «Hikmet mü'minin kaybolmuş malıdır. O'nu nerede bulursa almaya en lâyık olan odur.» buyurmaktadır. Bu hadisi şerîflerin ışığı altında, Akif için güzelin, iyinin, doğrunun, hak ve hakikatın memleket ve milliyeti olamazdı. Bu sebeple Akif, bir Sadî'yi, bir Mevlâna'yı bir Hatîf-i İsfahanî'yi, bir İbn-i Farizi ve nihayet bir İkbali sevdiği, takdir ettiği ve okuduğu gibi, aynı zamanda bir Viktor Hugo'yu, bir Balzak'ı, bir Spenser'i, sevmiyor, fakat beğeniyor, takdir ediyor ve okuyordu.

Akif, bir edip, bir aşir, büyük bir alim olduğu kadar aynı zamanda bir ahlâk ve karakter timsalidir. Yakın dostu kıymetli şair ve muharrir, M. Cemal Kuntay, şöyle diyor: «Bir de benim Akifim var. Bu Akif, hayatımın otuzüç senesidir. Bu otuzüç senede O,

(Devamı 19. sayfada)

GÖNÜLLERDEN KİBRİ (GURURU) SÖKÜP ÇIKARMAK DAĞLARI İĞNEYLE KAZIYIP SİLMEKTEN DAHA ZOR.

(EBU HAŞİM)

Tefsir Köşesi:

İslâmda Zekât Müessesesi ve Hikmet-i Teşriiyyesi

M. ATEŞ

İslâmın gerçekleştirdiği üstün nizama gelinceye kadar servetin mezbeleliğinde çürüyen ruhlara el uzatan bir doktrin mevcut olmamıştır. Cemiyetin zengin ve yoksul tabakası daima kendilerine ayrı dünyalar kurmuş, birbirinden habersiz yaşamıştır. Ne zengin midesinden ibaret gördüğü kâbuslu dünyasının bir vicdan sitkinliğiyle kısırını yarabilmiş, ne de fakir kendi hayat dramını sayredecek merhamet duygusuyla dolmuş şuurlu bir muhatab bulabilmiştir. Böylece cemiyet kadrosunda iç içe, fakat birbirine tamamen yabancı iki ayrı sınıf meydana gelmiştir. Asırlar ve nesiller boyunca yardıma teşne gönüllere, çile ve ıstırab hamülesi sinelere sayıf da olsa insanî bir his belirmemiştir kimsede. Beşeriyyet, kendi ufkunu karartan zulmetleri delerek, kendi kainatında kendi ruhunu tecessüs etmemiş, onunla bir bağ kuramamıştır, Cemiyetin yoksul tabakası, mahrumiyyet ezelden kendi nasibiymiş gibi ufkunda keiffeşen kederli havayı hep kendi içmiş, kâbuslu rüyaları sabahsız geceler boyunca hep kendi temaşa etmiştir. Fakirin hayat tablosu böyle basit bir kaç renksiz çizgiden ibaretken, öbür yanda ayrı cemiyetin içinde, ayrı fıtrat kanunlarına tâbi, ayrı iklimin evlâdı olan zenginler kadrosu, bir efsane ve hayal zenginliği içinde, bir renk ve ışık cünbüşüyle kaygısız ve ruhsuz hayat tablolarını tamamlamağa çalışıyordu. Hilkatın sırrına kafa tutan hodgâmlar, bu kalbsizlikleriyle sadece kendi özcevherinin harmanını savurmakla kalmıyor, aynı zamanda cemiyetin bütün müesseselerini bu kendi eğalarının imanını yeitirmekle istiyorlardı. İşte böylece insanlar, kendi adlarına kâşaneler inşa ederken diğer yandan imanı evlerinin çatısının başlarına indiğinden habersizdirler. Bir taraftа taş taş gönlün lâkeltevari mimarî eserler, öbür tarafta nefes-nefese yokluğa karşın ruh inşası... Ne büyük ve ne korkunç tezad!.. Nihayet mefkûre çilesi ulvî nizam geliyor, her varlığa lâyık olduğu hakkı tanıma ölçüsünü de beraber getiriyor. Çoraklaşan vicdanlar, rahmetinin feyzinde arınıyor, hükümdarı adaleyet ve adîyyete inkılâb ediyor. Biz burada İslâmî nizamın, zenginle-fakir arasındaki ezeli anıf farkını ilga eden zekât müessesesinden ve onun hikmet-i teşriiyyesinden bahsedeceğiz.

Zekât, hicretin ikinci yılında farz kılınmış malî bir vecibedir. Farziyyeti Kitab, Sünnet ve İcma' ile sabittir. Beş temel üzerine oturan büyük İslâm binasının üçüncü rüknüdür. Bu malî ibadetin farziyyetini bildiren pek çok âyeti kerime vardır. Birçok yerlerde namazla beraber zikredilir. Mevzumuzun kucaklayan şu âyet-i celîleyi okuyalım:

خذ من أموالهم صدقة تطهرهم وتزكيهم بها وصل عليهم ان صلاتك سكن لهم

والله سميع عليم

Ey Resûlüm Muhammed!.. Onların mallarından bir sadaka al ki bununla hem temizlersin, hem de tezkiye eylersin. Haklarında dua da edersin. Çünkü senin duan, onların kalblerine itmi'nan verir Allah da işiten ve bilendir.)

Zekât, lügatta artmak ve fazlalaşmak mânasınadır. Zekâtı verilen malların eksilmeyip artığı çok görülmüştür. (وماآتيتم من ربا فهو يخلفه Yoksul için ne verirseniz şüphesiz Allah onun yerine yenilerini verir.) âyet-i celîlesi de ihlâs ve sadakatla zekâtı verilen malların artacağını göstermiştir. Bu artışta, fakir gönüllerden buram buram arş-ı ahadiyete yükselen duanın sebep olduğu mühakkaktır. Bunun yanında zekâtı verilmiyen malların da günden güne eksildiği, hiç değilse bereketinin azaldığı görülmüştür. Bunda da, maişetini temin edemiyen, çocuklarının yüzünü güldüremeyen mümkesir kalblerin, aş gözlerin eritici tesiri olduğu şüphesizdir.

Zekât, bekşiliğini yaptığımız ariyet malların temizlenmesi mânasına da gelir. Allahın emaneti olan bu servetin içinde fakir gönüllerin hakkı olduğunu ve bu hakkın, serveti tehlikeye düşürecek kadar ağır olduğunu düşünmek gerek. Hem bu hakk, servetin bir leksidir. Ancak zekât verilirse mallar, bu manevî kirlerden temizlenmiş olur.

Bugün cemiyetleri ahlâksızlığın korkunç badirelerine atan her türlü rezalet, iftirsizlikten ve iştimal hayatta görülen muvazeneisizlikten ileri gelmiştir. Bu sosyal afetler, fakır ü zarurettin beşiğinde beslenip gelişmiştir.

Bugünkü modern cemiyetlerde, sırf insanî duyguların tevlid ettiği hayır kurumları, büyük yekûnlara ulaşan fakir halk kitlelerinin yarasına sadece merhem sürmüş olur. Satıh üstü merhemler ise fakirin inliyen yarasını teskin edemez. Bu yaralar ancak, İslâmın emrettiği olduğu türlü infak yollarıyla sarılır. İslâm, zekât müessesesini tesis etmekle, servetin kelepçeledîği mağrur gönüllere diğergamlık duygularını aşılamış bulunuyor.

Bir taraftа servet terakümü, bir tarafta fakr ü zaruret bir toplumda bir araya gelirse, o cemiyyette zina gibi ruhî alçaklığı illetleri çok görülür. Aşırı servetlere gark olmuş, her istediğini hiç bir engele çarpmadan yapanların yanında, yoksullara peygamberane sabır tavsiye etmek boş bir gayrettir. Çünkü ihtiyaç insanları her türlü iffetsizliğe sevkedebilir. Hîmayesiz kalmış güzel bir kadın, muayyen uzuvlarını meşrû bir surette göstermeği değildan ölmeğe tercih eder. Realite bu!.. İşte İslâm, bütün içtimaî müesseseleriyle bu muvazenesizliği kaldırmağı hedef tutar.

Esasen varlıklı müslümanların mallarında istemesini beceren fakirin de, iffetinden dolayı isteyemiyen yoksulun da hakkı vardır. (والمحروم للسائل حق وفي أموالهم) âyet-i kerimesi bunu natıktır. Dünyada her yardım müessesesi, bu iştimaî teavünü gerçekleştirmek için kurulmuş denebilir. Fakat zenginin servetinde fakirin mutlak bir hakkı olduğunu savunan ve bunu tatbik eden İslâmdan başka, bir din ve mezheb yoktur. İslâm bir tefekkür çilesi ve iman imtihanı olarak bu diğerganlık duygusunu getirmiş, fakat onu bir duygu, bir düşünce halinde bırakmamış, insanlığın en eski atalarından sürüp gelen ve gittikçe başkalarına karşı hançerleşen hodgamlığı ma'şeri vicdandan söküp atmıştır. Bunda da İslâmın bir farîza olarak koyduğu zekâtın ve diğer infak yollarının tesiri büyük olmuştur.

Zekât, ruhî itilaya set çeken cimrilik illetinin bir devası ve bu illetle muallel olan gönüllerin tedavisidir. Aynı zamanda zengin müslümanları hayır yollarına alıştırır. Zekât, farz kılınmasaydı da diğer infak yolları gibi fertin ihtiyarına bırakılsaydı bahillik ve cimrilik illetine tutulanlar onu bir vazife telâkki etmezlerdi. Böylelerine, başkalarına yardımın ruha ne ulvî irtifalar kazandırdığını günlerce anlatsanız yine onların bu kesilen vicdanında makes bulamazdınız. Ancak zekâtın, terki kabil olmayan bir hakk, bir borç olmasıyladır ki onların elinden bu hakk cebren alınır ve yardıma alıştırılır, dolayısıyla cemiyet de cömert bir fert kazanmış olur.

İslâm, serveti, öyle zannedildiği gibi, sadece zenginlerin başı üzerinde dönen bir devlet telâkkisi etmez. O devlet basan fakirlerin semtine de uğrar, onların da yüzünü güldürür. Bu da ancak fars olan zekât ve diğer infak yollarıyla fakirlerin, muhtaçların yaralarını sarmak ve onlara yardım ellerini uzatmakla mümkündür. Onlara karşı uzanan bu el, zenginle fakirin arasında gergînleşen alâkayı yumuşatır. Çünkü «insan, ihsan gördüğü kapının kuludur» demişlerdir.

İslâm servetin gelişmesi için birtakım hudutlar koymuştur. Ferdin mülkiyet hakkına ehemmiyet vermekle beraber bu servetin tasarrufunda onu kayıtsız-şartsız serbest bırakmamıştır. Fert, hiçbir zaman «ben kazandım, istediğim gibi tasarruf ederim» diyemez. Ferdin bu emanet üzerindeki tasarruf ve idâmin diktiği nirengi noktalarından geçer, onları aşamaz. Unutmamalıdır ki servet koruyuculuğunu ruhî bir hastalık haline getirecek kadar ihtiraslı açılıp kapanan gözler, dilürken bile arkada kalacak, müebbed istikbale müteveccih aydınlık bir yüz bulamıyacaktır.

Zekât, Allahın mirasına karşı bir şükran nişanesidir de. Bu şükrü edâ etmek şüphesiz bir kulluk vazifesidir. Ve bu vazife yapıldıkça, nimetin şükrü edâ edildikçe o şükür, başka nimetleri cezbedecektir. Demek ki nimet vermekle eksilmiyecek, artacaktır. Allah'ın vadi böyledir. Bu vadin hakk olduğuna inanmıyanlar, iradelerini servetin üzerine çıkaramıyan ve ruh cevherlerini maddenin yıkıntılarında kaybedenlerdir.

Ayasofya Selâm Sana

Mustafa YAZGAN

Bizansın Türkoğluna kaçan nazlı gelini.. Ümit dolu sabahlarda selâm sana.

Asırlarca hakkın ve hakikatın sesini arayan, sahibini bekleyen güzel mabet selâm sana.

Mahzun gözlerinden keder yaşlarını sil, küskün bakışını Ankara'ya çevir. Başkent Ankara'dan selâm sana.

Ayasofya..

Bâtıl bir dinin uyuşturucu ilâhileri ve çan sesleri arasında kaç yıl bekledin? Çağlardan, senelerden selâm sana.

Anadolu güzelleri gibi yaşmak bağlamak, uzun saçlarını örmek, kendini tevhid ordusunun yiğit Mehmedine vermek için ne kadar çile çektin. Çile çekenlerden selâm sana.

Ayasofya..

Her seher Anadolu bağında öten bülbüller, milli hasreti dile getiriyor sanki. Sen Müslüman-Türk Milletinin gülü oldun. Güllerden selâm sana.

Taşlar insana küser mi? Ayasofya'nın taşı toprağı, kendini vatanda garip bırakan, Sultanahmetlere, Süleymaniyelere imrendiren ilgisizliğe küskün. Seninle barışık olanlardan selâm sana.

Donmuş mermerlerde vicdanların sesi mi boğuluyor? Sesi kısılan vicdanlardan selâm sana.

Ayasofya! Güzel Ayasofya..

Milletin hasreti, ideallerin zaferi, Fatih Sultan Mehmet Han'ın nefes nefes esen hâtırası selâm sana.

— (Mehmet de bu uğurda ölmeye gelir. Dayan Ulubatlım!) diye atmı İstanbul üstüne süren (emir) den, emire şeref veren müjdecilerden selâm sana..

Malazgirtte beyaz kefenler giyen ordunun üstünde bir ruh gibi dalgalanan, Dorileon'da Kılıç Arslanın ordusuna sevk veren, Ulubatlı Hasan'ın elinde fetih mührü halinde surlara çakılan hilâlli sancaktan dalga dalga selâm sana.

Ümidini kuvvetli hükûmetlerde arayan, iradesini kudretli ellerde yumruklaştıran, fikrinin Hakka ve Halka inanan devlet adamlarında gerçekleştiğini görmek isteyen Ayasofyanın MÜSLÜMAN-TÜRK CAMİİ olarak millete hediyesini haykıran Türk Milletinden kucak dolusu, gönül dolusu selâm sana.

Şule

ŞULE MECMUASININ 4. SAYISI HARİÇ DİĞER SAYILARINI (1 . 8) İDAREHANEMİZDEN TEMİN EDEBİLİRSİNİZ. TUTARI 800 KURUŞTUR.

Kadir Gecesi ve Ruhaniyeti

Ahmet KURHAN

Mukaddes dinimizin emir ve nehiylerinde insanlık için, idrak ettiğimiz veya edemediğimiz çok ince hakikatlar mevcuttur. Bu dini esaslardan nasibini almak isteyen her müslüman İslâmî düsturlara samimiyet ve iman gözüyle bakması gerekir. Eğer dinî umdelere inkârî bir tavırla bakılacak olursa güneş ışığı kadar açık ve berrak olan, hakikatlar simsiyah görünecektir. İnsana gerçeği olduğu gibi gösteren imânın nurudur. Bu ışıktan nasibi olmayan gözler hiç bir şeyin zevkine varamadan zelil ve perişan olarak yine kendine dönecektir.

Cenab-ı Hak inanan kimselerin maddi veya manevi sahadaki muvaffakiyetini bir takım sebeplere bağlamıştır. Bu prensip ve kaidelere sahmiyetle sarılıp arz-ı ubudiyette bulunanlar en büyük nailiyyete mazhar olacaklardır.

İşte Halik-ı zülcelâl hazretleri ümmet-i Muhammed için feyz ve ruhaniyeti sonsuz olan Kâdir Gecesi'ni ihsan etmiştir. Bu lütfu ilâhî ancak ahir zaman ümmetine verilmiştir. Böyle fuyûzatı nihayetsiz bir gece, bizden evvel hiç bir kavme, hiç bir ümmete nasip olmamıştır.

Kadir gecesine en büyük değeri veren insanlığı zulmetten nura kavuşturan Kur'ân-ı Hakîm bu mübarek gecede nüzûle başlamıştı. Nitekim bu husus Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle beyan edilmiştir: (انّا انزلناه فى ليلة القدر) «Biz; onu ((Kur'ân-ı Kerîm'i) Kâdir gecesi'nde indirdik» Kur'ân-ı Kerîm kadri yüce bir gecede semai dünyaya indirilmiştir. Yahut o şerefli geceden itibaren peygamber efendimize âyet âyet, sûre sûre nüzûle başlıyarak yirmiüç senede sona ermiştir. Kâdir gecesi'nde olan fûyûzat-ı Rabbaniyi de şu âyeti kerime belirtmektedir: (ليلة القدر خير من الف شهر) Kâdir gecesi bin aydan hayırlıdır. Belki içinde Kâdir gecesi bulunmayan binlerce aydan daha ziyade hayra fazilete mazhardır. Bu meyanda Rasulü Ekrem Efendimiz : من قام ليلة القدر ايمانا واحتسابا غفر له ماتقدم من ذنبه

Her kim tasdik ve iman edip ve sevabını ancak Cenab-ı Hakdan temenni ederek Kâdir gecesi'ni ibadet ve taatla ihya ve tevbe ederse geçmişteki (kul hakkı olmayan) günahları mağfiret olunur.

Bu mübarek gecede Kur'ân-ı Kerîm'de belirtildiği gibi melekler ile ruh (yani Cibrîli Emin veya rahmet-i İlâhiyye) Allahın izniyle yeryüzüne inerler, meleklerin bu inişi başka başka vazifelerden dolayıdır. (سلام هى) Leyle-i Kâdir tamamen selâmettir. Yahut Melâike-i Kiram Leyle-i Kâdirde müslümanlara pek ziyade selâm verdikleri için, bu mübarek gece; sanki aynı selâmdır. Meleklerin yere inmeleri veya Kâdir gecesi'nin böyle selâmetten ibaret oluşu (حتى مطلع الفجر) Fecrin doğmasına kadar devam eder. Bunun için ruhaniyeti sonsuz bir gecedir.

Şüphe yok ki bir zaman diğer bir zamandan üstün olamaz. Yalnız zamanın değer kazanması, içinde cereyan eden olayın değeri kadar kıymet kazanır. Kur'ân-ı Kerim gibi füyüzatı dünyaya ışık tutan bir mukaddes kitabın o zamanda nüzûlû, haliyle bulunduğu zamana nihayetsiz feyz ve nur kazandıracağı pek tabiidir.

Kur'ân'ın nüzûlü demek; insanlara yeni bir hayat vermesi, küfür ve dalâlet karanlıklarının açılıp dağılması, iman ve irfan nurlarının beşeriyyet ufuklarını aydınlatması demektir.

Filhakika Kur'ân-ı Azîmüşşan; müstait olan kalbleri, kabiliyetli olan muhitleri tenvir etmiş, neşretti̇ği hidayet nurlarıyla herkese fazilet ve insaniyet yollarını göstermiştir. Ancak bunun yüksekliğini takdir edemiyenler, bu hakikat nurundan istifade etmiye çalışmıyanlar Feyz-i Lâhûtisinden mahrum kalmışlardır.

Cenab-ı Hak bizim idrakimiz fevkinde olan bazı ilâhî hakikatların gününü açık olarak beyan etmemiştir. Bunda mutlak bir hikmet mevcuttur ki, müslümanlar her Ramazan gecesini Kâdir bilsin diye. Peygamber efendimiz bir hadîs-i şerîflerinde bazı beyanlarda bulunmuşlardır :

عن عائشة رضى الله عنها أن رسول الله صلى الله عليه وسلم : تحروا ليلة القدر فى الوتر من العشر الاواخر من رمضان.

Hz. Âişeden rivayet edilmiştir.

(Kadir gecesini Ramazanın son on gününün tek olan (gecelerinde) arayınız. Yani: 21, 23, 25, 27, 29. gecelerde olduğu belirtilmektedir. Yalnız ekseriyetin ittifakı yirmi yedinci gecenin Kâdir gecesi olduğu merkezindedir. Her ne şekilde olursa olsun biz müslümanlara düşen vazife, bu gecede Feyz-i Sübhaninin çokluğuna inanarak tam bir teslîmiyet ve ihlâsla Ramazan gecelerini ibadet ve taatla geçirmektir.

Âişe validemiz peygamber efendimize bu gecenin Kâdir gecesi olduğunu anlarsam ne yapmam lâzımdır, dediler. Rasulü Ekrem de:

اللهم انك عفو تحب العفو فاعف عنى

Allahım! Affedicisin, af etmeyi seversin, benden sadir olan günahları affet) diye tavsiyede bulundular. Bizim bu duayı Kâdir gecesinde sık sık tekrar etmemiz gerekmektedir.

Bir Ses Duymak İstiyorum

Şu gecenin alaca karanlığından;
İnsanları kurtuluşa çağıran
Huzura kavuşturan
Sessizliği bir ok misali delen
Ta uzaklardan gelen
Aslında ruhlarımızdan köpüren
Bir ses duymak istiyorum.

Bu ses kafesteki yeleli aslanın
Demirle örülmüş ağın
Parçalanışından sonraki kükreyişini
andırmalı.

Bu ses kükredikçe «sıra dağlar» cevap vermeli
Duygusuz, hissiz kalpleri delmeli,
Susuz gönülleri yeşertmeli,
Şuursuz toplumları birleştirmeli,
Ruhsuz vücutlara ruh vermeli

Bu sesi herkes duymalı.
Bu ses aynadakileri silkindirmeli.
Ayna gerisindekileri sindirmeli.
Bu ses ummanda bir katre,
Allaha imanda bir umman olmalı.

Mehmet ŞEKER

HADİSLERDEN BİR DEMET

– İMAMLIK –

— II —

H. KARAMAN

72 — *Ebû-Mes'ûd'dan (r.a.) rivayet edildiğine göre :*

Bir adam Rasûlullah (s.a.)e şöyle dedi: Filân yüzünden, o bize kıldırdığı namazı uzattığı için, sabah namazından geri kalıyorum. — Râvi der ki— Rasûlullah (s.a.)i hiçbir va'zında o günkünden daha gazaplı görmedim, şöyle buyurdu: «İçinizde nefret ettirenler var! Hanginiz insanlara namaz kıldırmak üzre — imam — olursa namaza hafif tutsun. Çünkü cemâat içinde zayıf, ihtiyar ve iş sahibi kimseler vardır. Kendi başına kıldığı zaman ise istediği kadar uzatsın.

Buhârî, Müslim-Ebû-Dâvûd...

İslâmda, imam olmak için yalnız ehliyetin şart olduğu ve namazın farz, vacib, sünnet... gibi kısım ve âdâbını bilen her müslümanın diğerlerine imam olabileceği daha önce geçmişti. Hristiyanlıkta olduğu gibi İslâmda özel bir din adamlığı sınıfı yoktur. Ancak ibâdet işlerini intizamlı bir şekilde yürütmek için müslümanlar arasında ehliyet gösteren zevatın bu vazifeleri yaptırmak üzre tayin edilegiği faydalıdır. Bu muhterem zevatın düşünmeleri ve davranışlarını ona göre ayarlamaları gereken önemli hususlardan birini de yukardaki hadiste görmüş bulunuyoruz. Yüce dinimiz ne dünya için âhireti ne de âhiret için — tamamen — dünyayı terketti̇ren bir dindir. O, ezel-ebed manzûmesinin eşsiz âhenk ve nazım plânıdır. Sâhibi ise ALLAH (c.c.).

SAFF NİZÂMI

73 — *İbn'ü Abbâs'tan (r.a.) şöyle dediği rivayet edilmiştir;*

Teyzem Meymûne'nin nezdinde gecelemėştim. Rasûlullah (s.a.) gece namaz kılmak üzre kalktı. Ben de kalkıp sol tarafında namazı uymak üzre durdum. Beni başımdan tutarak sağ tarafında durdurdu.

Buhârî, Müslim-Tirmizî...

74 — *Semûre b. Cündüb'den (r.a.) şöyle dediği rivayet edilmiştir;*

Rasûlullah (s.a.) — namaz kılmak üzre — üç kişi olduğumuzda birimizin öne geçmesini emretti.

Tirmizî.

75 — *Enes (r.a.) den şöyle dediği rivayet edilmiştir;*

Peygamber (s.a.) — annem — Ümm'ü Süleym'in hânesinde namaz kıldı. Benimle bir yetim arkasına, Ümm'ü-Süleym de bizim arkamıza — olmak üzre — durduk.

Buhârî, Müslim, Tirmizî...

76 — *Yine Enes (r.a.) den rivayet edildiğine göre:*

Rasûlullah (s.a.) kendisine ve onlardan bir kadına imam olmuş, Enes'i sağına, kadını da onun arkasına durdurmuştur.

Müslim, Ebû-Dâvûd.

Vahyin İlk Şuarı Hıra Mağarasına Nasıl Çarptı.

Muammer TAN

Bir yer düşünün ki her karış toprağı şahrem şahrem yarılmış. Bir cemiyet düşünün ki her ferdi insânî ölçülerin dışında, nefsi ve şehevi arzularının esîri olmuş.

Bir yaşayış düşünün ki bütünüyle geniş bir şuursuzluk içinde bocalamakta.

Böyle bir asra, böyle bir cemiyete nasıl bir lider gelmeli ki susuz topraklar rahmete, bütün varlıklar merhamete kavuşabilsin.

Bu kapkaranlık basiretsizliği kapayıp insanlığa yeni ufuklar açacak yıl M. 570, bu yılın en büyük kurtarıcısı Hz. Muhammed (A. S.) dir.

Doğumu bile büyük hâdiselerin kaynağını teşkil eden Hz. Muhammed (S.A.), gün geçtikçe yepyeni hâdiselere ışık tutmuş, kurumuş gözlere nur, kararmış kalplere sürûr, inliyen gönüllere huzur getirmiş. Güneş başka doğar, başka batar olmuş insanlığın gözünde.

Dedesi, onun ismini «yerde halk gökte Hak hamd etsin diye» Muhammed koymuş. Melek, onun kalbini bütün tıp âlemine meşale olsun, inşirah süresi onda tecelli etsin diye yarmış.

Papaz Buhayra, onun engin gönlünün derinliğini ölçebilmek için Hubel üzerine yemin etmesini istemiş.

Mekke halkı, onun Muhammed ül emin olduğunu bütün asırlara duyurabilmek için Hacer-ül Esved'in yerine konmasında onu hakem tayin etmiş.

Hz. Hatice, O'nun doğruluğunun sonsuzluk deryasının bir damlası değil bir köşesi olarak tanınabilmesi için kendisine ortak etmiş.

Hz. Muhammed (S.A.) daha bunlar gibi yüzlerce, binlerce beşeri tâkatin üstünde sonsuz ufuklar atmosferinde uçmuş, uçmuş, uçmuş...

Bütün bunlar Hz. Muhammedi (S.A.) bir güne hazırlıyordu. Öyle bir an geldi ki bardağa bir damla su konulsa hemen taşacak. İşte Hz. Muhammedin gönül bardağı bu anını tamamlamış. İlâhî ceryana gönül kablosunu bağlamak üzere, insanüstü bir kuvvet O'nu Hıra mağarasının cezbesine itivermiş. Her şey burada bitmiş ve burada başlamış.

Yıllardır mânen hazırlandığı idealin tahakkuku bir an meselesi haline gelmiş. Âlemleri aydınlatacak olan sonsuz kuvvetteki İlâhî akım devrini tamamlamak üzere Hıra mağarasına gelmiş dayanmış. Bu akıma hiçbir yaratığın tahammül gücü yokken, müstesna bir varlık olan Hz. Muhammed bu hududsuz akıma mütehammil bir ruh ve vücut bütünlüğüyle yetiştirilmiş, bütün hücreleri bu akımın birer dinamosu olarak yerleştirilmiş.

Kemâli edeb ve dikkatle Hıra mağarasına otururken Hz. Muhammed, İlâhi ceryanın toprak hattını gönül pirizine bağlamış. Bir şiddet bir alev, bir hararettir ortalığı sarmış dinamo vazifesini deruhte eden milyonlarca hücre silsilesi akımı aksettirmeğe başlamış. Benliğinde tecelli eden bu keyfiyetle Hz. Muhammed (S.A.) yanmış, yanmış, yanmış. Nihayet demircinin elindeki demir misali İlâhî şuanın tesiriyle beşeri inkırazlardan sıyrılan Hz. Muhammed, (S.A.) maddeden manaya yükselerek Nübüvvet tahtına oturuvermiştir.

22 yıl 2 ay ve 22 günde tamam olacak İlâhî şualar bir anda Hıra mağarasını sarmış. Hz. Muhammed (S.A.) O kendisine yakışan büyüklüğü ile bir anda Nübüvvet tahtının kubbesini ikmâl etmek azminde. Fakat gerçek keyfiyet ona acele etme, bu şuaların hepsi senin gönül duy'undan geçecek hücre dinamolarında vazifesini yapacak. Âlemlere nur olacak, bu hakikati Ahmedi ve tecelliğâh-ı sermedi senin benliğinde taht kuracaktır.

Günler geçmiş, aylar geçmiş, yıllar geçmiş ve nihayet asırlar geçmiş, dünya Elipsinin odak noktası misâli Hıra mağarası, insanlığın, islâmlığın gönlünün mihrak noktası olmuş. Oradan fışkıran hayat şerbetini içmiş olan hak ehli vuslata ilk adımını atmış, bu Nisan suyundan yudumlayamıyanlarda bahtsızlık girdabından kendilerini kurtaramamışlardır.

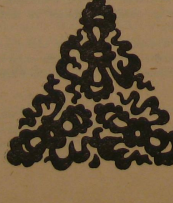

Ramazanın Gönül İklimi

Güzel GÜZEL

İnanan gönüllerin hasretle intizar ettiği, kudumunu iştiyakla beklediği mübarek Ramazan ayı, bu sene de biz günahkâr kulları arındırmak, hakka yaklaştırmak için ufkumuzdan nur dalgaları halinde ziyasını saçarak, büyük müjdeler vad ederek gelmiştir. Ramazanın gelişi şüphesiz ki, hepimizi derin bir hazza, sonsuz bir neşeye boğmaktadır. Zira bu ay Allah'ın zamana akseden bir lûtfu, beşeriyetin necâtını hayl undelerin mebde-i zuhurudur.

Ey! yıl mevsiminin manâda en tatlı meyvesi... Senin gelişin bize neler hatırlatmıyor ki... Sen Allah'ın sevgili habibine vereceği ulvî vazifenin başlayacağı günü sinesinde saklayan mukaddes zaman değil misin? Ve sen sönmeyen; gün geçtikçe genişliyen ebedî inkılâbın mahremi esrarı değil misin? Evet sen O'sun ve her şey senle kemâle ermiştir.

İşte Ramazan... Bütün İslâm âlemi bundan 1400 sene evvelki gari hıradan yükselen ulvi sadâya kulak veriyor, Peygamberin cihanşümul buyruğuna kul-kök oluyor. Ve bütün esaret bağlarını koparırarak hürriyetini ilân ediyor. Şu anda bütün müminler Ulu Peygamberinin Cihad-ı Ekber (Nefisle mücadele) diye tavsif ettiği en büyük savaş içindedir. Madde sultasının yıkıldığı, nefsi kin ve ihtirasların söndüğü bir zaman içinde bulunmaktayız.

Ramazan her mümin için bir gülistan... Kokusu ne güzel Ramazanın; eyyâmı bahar misâli, hayır o da misâl değil O'na... Zira bahar iklimînden ayrı havası var Şehri Ramazan'ın: Kur'anı Kerim, Ezanı Muhammedi, İbadetler: Namaz, Oruç, Seher, Bahar daha neler neler, ne hoş şeyler bunlar... Ramazanda bunlar eskisinden farklı olur. Hele iftara doğru topun atmasını bekleyen kurumuş dudaklar... O dakikalarda misk kokusundan daha hoş teneffüsler var. Biraz sonra top atılır. İftar sofrası kurulur, her mümin bayram havası içinde, vazifesini yapmış olmanın huzuru içinde... İftar eder. Namaz kılınır, dua ve niyazlar edilir. Çehrelerde sevinç pırıltıları... Simalar nurlu. Sofraya hep birlikte oturulur. Besmele ile başlanır, şükürle biter. Biraz sonra teravih namazı onun hazzı daha ayrı: Camiler tıklım tıklım, herkes sürur içinde, müezzinler türlü ilahilerle namaz kılanların gönüllerini gayeyeler. Hangi maddi saltanat bu hazzı verir, hangi münkir bunu anlar? Ya minarelerin şerefelerindeki kandiller, Ramazandaki oluşların aşkına yanmıyor mu? Sahurda ayrı bir hal var:

Yine bayram... Küçük yavrular bile büyüklerine beni de kaldırın sahura diye yalvarırlar. Sahur yemeği ne feyizli ne bereketli nimet, yenilir, şükür, oruca niyyet edilir. Sonra herkes dilediği tarzda Rabbına kulluk eder: Zikreder, fikreder, şükreder, Kur'anı Kerim tilâvet eder, namaz kılar...

Biraz sonra karanlığı yırtan ezanı Muhammedi, namazın vaktini ilân eder. Biraz uyumuş olanlar bu kudsi davetle derhal uyanırlar. Nemli gözler, açık kalpler... Allah'ın merhametini saçtığı bu anlar, bütün dileklerin müstecap olacağı nurlu seher...

Ayların şahı; sultanı kudsi RAMAZAN! Senin gudumunla müminler gururu kibri riyayı, her türlü mülevvesatı bıraktı. Madde ruha esîr oldu. Mağrur iblis gönüllerden çekildi. Ey! mübarek ay sen bize hep ulvî hasletler getirdin: Tevazu, kardeşlik, cömertlik, merhamet, sıhhat selâmet... Ey Allah'ın yüce ihsanı, sabırsız olanlarımıza sabır öğrettin, bize sağlam bir irade kazandırdın, ruh ve bedenimiz sıhhate erdi, Öksüzler güldü, yoksullar sevindi, sen her şeye bir olgunluk verdin, soframızda tat, nimetlere bereket getirdin, aile yuvasının neşesini duymayanlara, o hazzı duyurdun, onların düzensiz yaşayışı seninle nizama girdi, kahveler, kumarhaneler, meyhaneler boşaldı, camilerimiz doldu, herkes yekdiğeriyle dost oldu.

Ey rabbimiz! Alemi İslâmı ebediyyete kadar Şehr-i Ramazanın feyz ve hikmetinden mahrum bırakma, Amin!..

NE MUTLU ÂLİMLERE, NE MUTLU İBADET EDENLERE; YAZIKLAR OLSUN SOKAKLARDA BAŞIBOŞ GEZENLERE.

(Hz. MUHAMMED S.A.V.)

ORUCUN AHKÂMI

Ali Rıza IŞIN

Ramazan-ı Şerif geldi. Kudümüyle müjerref olduğumuz bu mübarek ay, kendisinde topladığı sayısız feaiil ve berekâtı da birlikte getirdi. Bu ayı mü'minler, meşhur bir ifade ile, gündüzleri uyşam, geceleri kıyamla ihya ederek onda va'dolunan ecr-ü mesûbata nâil olmaya çalışacaklar. Ramazanda farz olunan ve bihakkın ifa edildiği takdirde verilecek mükâfatının kemmiyet ve keyfiyeti saadete gark edici bir sürpriz halinde Allah indinde de bir sır olarak tutulan en mühim ibâdet oruçtur [1]. Farz kılınan her ibâdet gibi Orucun da kendine ait bir takım şartları, şarı-i mübâh'ın murâdı veçhile ifasını temin zımnında oruca mükellef mükâllemların bu ibâdetlerine ara olan hâlâtın leyh ve aleyhine taalluk etmiş çeşitli hükümleri vardır. İşte biz bu yazımızda fıkıh kitaplarında tafsilen beyan edilen bu hükümlerin belli başlılarını muhtasar bir şekilde mevzubahs edeceğiz.

Oruç hicretten 1,5 sene sonra kıblenin tahvilini müteakip Şaban-ı Şerifin onunda müslümanlara farz kılınmıştır [2]. Farziyyeti kitap, sünnet ve icma ile sabittir. Kur'ân-ı Kerim'de orucun farziyyetini bildiren müteaddit âyetler vardır. Câbiyyi Bakara'dın «Ey mü'minler sizden evvelkilere farz olduğu gibi size de oruç tutmak farz oldu» meâlindeki âyeti celile ile [3] onu takip eden âyetlerin ikincisinde: «Sizden her kim Ramazan ayını idrak ederse Oruç tutsun.» şeklinde oruç emredilmiştir. Bu âyetlerin diğer kısımları ile daha başka muhtelif âyetlerde ise Oruç ve oruçluya terettüp eden ahkâmın bir kısmına temas edilip ahlâk ve nefsi islâh bakımından olan hususiyetleri beyan buyurulmuştur.

Hadis-i şeriflere gelince orucun farziyyeti ve gerekse çeşitli cihetleriyle alâkalı hükümler faydalarını bildiren hadisler pek çoktur. İslâmın, içinde orucun da zikredildiği beş esas üzerine bina edildiğini bildiren hadis-i şerif meşhurdur [4]. Ayrıca, «Size mübârek bir ay olan Ramazan geldi. Onun orucunu tutmayı Cenab-ı Hakk size farz kıldı.» şeklinde farziyyet ve çeşitli cihetlerden faide ve meziyetlerini bildirip oruca ait ahkamı tebliğ eden hadis-i şeriflerin hepsini burada zikre imkân yoktur. Bunlardan başka müslümanlar arasında orucun farziyyeti üzerine icma akdolunmuştur. Bu şekilde farziyyeti çok kuvvetli delillere dayanan orucu inkâr eden kafir, tarikeden Şâkirtir [5].

İbn-i Kayyim-el-Cevzi'nin beyanına nazaran, insan nefsini şehvetten uzak tutmak zor iş olduğundan oruç islâmda bir hikmete mebni Hicretten sonraya tehir edilmiştir. Müslümanlar tevhidi ve namazı ruhlarına iyice sindirdikten Kur'ân-ı Kerimin emirlerine tam itfet edinceye kadar orucun teşrii tehir edilmiştir. Daha sonra tedrici olarak farz kılınmıştır. İlk günlerde müslümanlar oruç tutmakla veya her oruç için bir fidye vermekle muhayyerdiler. Sonra bu muhayyerlik kaldırılarak her müslüman üzerine lâzım görülmüş, ancak oruç tutmaya gücü yetmiyen ihtiyar ve kadınlara her gün için bir fakiri doyurmakla oruçlarını yemeğe, hasta, yolcu, gebe ve emzikli kadınlara da hususi durumlarından dolayı oruç tutmamaları için ruhsat verilmiştir. Böylece islâmda orucun tutulma şekli üç mertebe geçirmiştir.

1 — Başlangıçtaki muhayyerlik şekli,

2 — Her müslümanın oruçla mükellefiyeti ve fakat oruçlu gece —yatsı zamanı veya daha sonraki yatma zamanı— yemek yemeden uyumusa artık gelecek geceye kadar yeme içme ve mücamеat gibi şeylerin yasak olduğu şekli [6].

3 — Yukardaki her iki şekli de nesheden son safha ki İslâm şeriatı esasları üzerine kalarar etmiştir.

Oruç (savm) lügâtte mutlak imsak (tutmak) manasındır. Nefsi yemekten, içmekten cinsi münasebette bulunmaktan hatta konuşmaktan menetmektir. Şer'i manada ise, mahsus bir zamanda hususi bir şekilde eşyayı mahsusadan imsak şeklinde tarif edilir.

Orucun hususi zamanı nehari seri denilen zamandır ki fecri sâdıktan güneşin batışına kadar geçen müddettir. Nehari şeri ile fukahanın kabul ettiği gün kasdedilmiş olup (gün, güneşin doğuşundan batışına kadar geçen zamandır) diye tarif edilen gün yukardaki tarifin dışında kalmıştır. Hususi şekilden maksat oruca niyet etmektir. Yani nefsi orucu bozan şeylerden men'etme hali niyyete mukarin olmalı ve ibadete kasdedilmelidir. İnsanın, oruç bozan şeylerı bazan alelâde hallerde de yiyip içmemesi çok defa vakidir, İnsan bunları ya bulamadığı için yemez, ya karnı tokdur, ya iştihası yoktur veya bir hastalığın tedavisi için yemeyebilir. İşte bu gibi hallerin ibadetten sayılıp için İslâmiyette ibadet hep niyete bağlanmıştır. Allah Kur'ân-ı Kerim'inde kendisine ihlâsla ibadet etmemizi emrederken Feygamberimiz de amellerin niyetlere göre değerlendirileceğini beyan buyurmuştur. Eşyayı mahsusdan imsak ise Şeriatte mutlarak imsak demek şeyleri) muhtarl olarak tayin edilen yeme içme ve mücameatla bulunma gibi fiilerden hakikaten veya hükmen nefsi menetmektir.

Burada dikkat edilecek nokta vücuda giren şeylerin sadece adeten yiyecek ve içecek olacak bilinen şeylere münhasır kalmayıp bünyeye faydası olsun olmasın daha başka maddelerle de — damla, ağız, çamur, kil, taş, ilâç, duman v.s.— Orucun bozulup bozulmamasında hatta sırf kaza değil, kefareti de içap ettirip ettirmemekte rol oynadığı hususudur. Ayrıca bu maddelerin vücuda giriş yeri sadece ağız olmayıp kulak, burun, burun, muk'ad, şeker ve hatta vücuttaki derin, ve sathi yaralarla hiç bir methay olmayan yerlerde derinin yırtılarak maddenin vücudun içine girmesi ile meydana gelen hallerin orucun bozulup bozulmaması cihetinden Fıkıhda mühim hükümler ihtiva ettiğinin bilinmesidir [7]. Bütün bu madde ile oruçlu kimseye taalluk eden ahkam fıkıh kitaplarında tafsil edilmiştir. Binaenaleyh oruçlu bir kimsenin vücuduna giren şeylerle giriş şekil ve yollarını, kendisinin o esnadaki vaziyetini iyi tanıyıp fıkhın bu hususdaki hükümlerini güzelce bilmesi yapmış olduğu ibadeti çeşitli tehlikelerden ayanet için lüzumludur.

Dinimizde farz kılınan bir ibadet mükellef üzerine vazife olarak terettüp ederken bu mükellefiyetin her türlü hal ve şartı, sebep ve hikmeti zaman ve mekanı teshit ve izah edilmiş olarak farz kılınmıştır. Ayrıca bu ibadetin tam bir ilâhî teklif olup, insanın ruh ve cesedini islâh için en mükemmel şekil, fert ve cemiyetin münasebetlerini tanzime hadim en ideal ibadet olduğu inancını da o mükellefe maledecek gelir. Her ibadet bütün bu hususların çeşitli cephelerin kendi bünyesinde toplu ve teshit edercek bir takım hükümlere bağlanır. Binaenaleyh diğer bütün ibadetlerin olduğu gibi orucun da sebebi şartı, hükmü, rüknü, hikmet-i teşriiyyesi ve sıfatı vardır.

Orucun sebebi: Ramazan ayına yetişmektir. Diğer bir ifade ile, ramazan ayının günleridir. Bu iki kaydı birleştirerek bahsedilen zamanı tam tayin eden ifade ise (ramazan günlerinden birinin oruca başlamaya müsait bir cüz'ün-e yetişmektir) Ramazan gününün bu müsait cüz'ü Fahr-ül-İslâm Pezdevi'ye göre ikinci fecirden kaba kuşluğa kadar olan zamandır. Binaenaleyh bu zaman içerisinde ve oruca ehliyyet kazanan her müslümana o günün orucu farz olur.

Orucun şartları: Bu şartlar, esasta farziyyetinin şartları, edasının şartları ve sıhhatinin şartları olmak üzere üç grubu ihtiva eder.

1 — Farziyyetinin şartları: Oruç tutmakla mükellef olabilmek için bir insanda ilk olarak şu üç sıfatın bulunması lâzımdır:

a) İslâm olmak.

b) Âkil olmak.

c) Bâliğ olmak.

Müslüman olmak oruçla mükellefiyetin ilk şartıdır. Zira gayrı müslimler şeriatın hükümleriyle mükellef olmazlar. Bunlarla mükellefiyyet müslümanlara mahsustur. Akıl ise bir müslümanda teklifin mahal bulmasının ilk şartıdır. Teklif akla olup deliler birşeyle mükellef olmazlar. Bulûğdan ise İslâmda şer'an mükellefiyet için insanların muayyen bir çağa erişmeleri beklenir. Buna bülûğ çağı denir. Bu çağ umumiyetle erkeklerde 12, kadınlarda 9 yaştır. Bu yaşlardan itibaren müslüman çocukları tedricen bedeni ve mali durumlarına göre şeriatın teklifatına muhatap olmaya başlarlar. Bulûğda bedeni ve mümeyyiz bir sabinin tuttuğu oruç —ki müslüman çocukları ibâdet etmeye küçük yaşta yavaş yavaş alıştırılmalıdırlar— onun için bir nafile ibâdet olarak sahihtir.

Orucun farziyyeti için dördüncü bir şart (Dar-ı harp) denilen kâfirlerin diyarında müslüman olan kimselerin oruç gibi bir ibâdetin müslümanlara farz olarak bulunduğunu (bilmeleridir). Bundan haberdar olmadıkları müddetçe mükellef olmazlar. Oruç hakkındaki bu bilgiyi onlara iki âdil kimse haber vermekle onların bu husustaki bilgileri hasıl olmuş sayılır. İslâm memleketlerinde bu bilgiyi bulundurmayan insanlar için böyle bir ihbara hacet yoktur. Zira İslâm diyarında böyle dini mükellefiyyetleri her müslüman (bilmiş) olarak kabul edilir. Bu hususta cehalet özür olarak kabul edilmez.

2 — Edasının şartları: Bu şartlar yukarda geçen 4 şartın mevcudiyetinden sonra mükellefin oruca edâ edebilmek için müsait bir halde bulunmasının şartlarıdır. Bunlarda ikâmet ve sıhhattir. Şer'an misafir sayılan kimselerle oruç tutamıyacak kadar hasta olanlar oruçlarını bilâhere misafirler mukım, hastalar da sağlam hale gelince kaza ederler.

3 — Sıhhatinin şartları: Bu şartlar üç tane olup niyyet, hayz ve nifastan taharet, bir de şer'an orucu bozar kabul edilen şeylerin oruca arız olmamasıdır. Dinimizde (bir işten maksat ne ise hüküm ona göredir.) diye bir kaide vardır. Binaenaleyh ibâdeti âdetten ayıran esaslı faktör niyyettir. Her ibâdetin niyyeti vardır, Bu sebeple niyyetsiz tutulan oruç muteber değildir. Bir oruca yalnız kalben niyyet kâfi ise de ayrıca dil ile de söylemek menduptur. Ramazan orucunun niyyeti günün batışından ertesi günü kaba kuşluk vaktine kadar devam eden zamanda yapılabilir. Buna göre güneş batmadan niyyet caiz olmadığı gibi kaba kuşluktan sonra da sahih değildir. Ramazan orucunda niyyet her gün yenilenir. Zira araya geceler girdiğinden hergün müstakil bir ibâdettir. Ve niyyete muhtaçtır.

Hayz ve nifas kadınlara ait bir hal olup bunlardan taharet namazda olduğu gibi oruçta da sıhhatin şartıdır. Zira bu haller Hâlika ibâdete münâfîdir. Bu haller kadını ibâdete ehil olmaktan çıkarır. Bu sebeple Ramazan günlerinde kendisine bu haller arız olan bir müslüman kadın o günlerde oruç tutmayıp bilâhere gününe gün kaza eder.

Üçüncü şart olan (orucu bozabilecek şeylerin oruca arız olmaması) ile malûm olduğu üzere orucun sıhhatini siyanet içindir. Elbetteki oruca ifsat eden birşey veya hal onu arız olursa sıhhatini izale eder.

Orucun hükmü: Vacibin zimmetten sükûtu ile ahirette sevap usulüdür. Vacibin zimmetten sükûtu demek kul üzerindeki bir vazifenin yerine getirilerek dünyaca bu vazifenin o kul uhdesinden sakıt olmasıdır. Ahiretçe sevap usulü ise, sevap kendisinin menhi olmayan oruçlarda ne içap ve ne de vücubun alellah olmadan sırf ittifak ve kereminden Cenab-ı Hakkın kullarının işlediği ibâdetlere mükâfat olarak vadettiği sevaptır ki ibâdetin ifasından hasıl olan ubrevi hükümdür. (Sevap kendinden menhi olmayan oruç) tâbiri ile sevap kendinden menhi hazı oruçlar ihraç edilmiştir. Şöyle ki şâri'in oruç tutulmasını yasakladığı günlerde —Meselâ Ramazan bayramı birinci günü ile Kurban bayramı günleri— oruç tutanların bu oruçları ma'sıyyet olmakla sevabı yoktur. Binaenaleyh ubrevi hükmü sevap olmak üzere olmaz.

Orucun rüknü: Karın, felç ve onlara mülhak olanların şehevatını yerine getirmekten imsaktır. Burada şehvet, geniş manada, orucun fesadını icap eden bilcümle vücuda idhal edilen —yemek, içmek, cinsi mukarenet, ilâç v.s.— cümlesine işaretle ifade edilmiştir. Bu cümlenin şeriatten nefsi alkoymakla hakikatı şeriyyeyi gözetmekten ibaretir. Diğer bazı taksimlerde Ramazan ayını ruyet ile niyyet orucun erkânından sayılmıştır. Zaten bu sayılan şart ve rükünlerden bir çoğu birbirine girmektedir.

Orucun hikmet-i teşriiyyesi: Pek kısa bir ifade ile oruç tutan müslümanları ittikaya sevketmek, beden ve ruh cihetinden kemâle erdirip meleki bir takım sıfatlar kazandırmak, nefsi emmareyi körletip hakiki insanî hasletleri dirilterek, nefsi Allah yoluna tam olarak fiyazada yükseltmektir. Zaten orucun farziyyetini bildiren âyeti celile (تَتَّقُونَ) kavli şerifi ile son bulmakla orucun insanda istihdaf ettiği esas gayeye işaret etmiş oluyor.

Orucun hikmet-i teşriiyyesi, maddî-mânevi, ruhanî-cismanî, dünyevî-uhrevî, ferdî ve içtimaî pek çok yönlerden ele alınıp izahı yapılan, enine boyuna meseleyi ele alınca da ferdi ikmal, cemiyeti islâh yolunda ne ince hesaplanmış bir ibâdet olduğu hayret, hatta dehşetle görülen bir geniş mevzudur. Bizim şu kısa yazımız elbette bu derece sümüllü bir mevzuun bu şekildeki geniş̧lığine bu kadar temas edebilir. Bu babda gerek fıkıh kitaplarında ve gerekse müstakillen yazılmış ahlâk (Tasavvuf) ve hatta felsefe kitaplarında çeşitli cephelerden çok çok bulgunun neticeleri umumun istifadesi için derecedimiş bulunmaktadır. İbâdetlerin insanları nasıl ikmal edip hangi ulvi mertebelere nasıl ulaştırdığı bunları mütâala ile öğrenmek mümkündür.

Orucun sıfatı: Mutlak olarak ele alacak olursak orucun sıfatlarını temin edebilmek için onu (icab-ı Hakk) ve (icab-ı abd) nokta-i nazarından bir taksime tâbi tutmak lâzım gelir. Oruçların bir kısmını kula Cenab-ı Hakk vacip kılar. Bir kısmını da kul kendi kendine lâzım eder. Böyle olunca oruçların birinci kısma girenleri farz, ikinicileri vacip, tatavvaan tutulan üçüncü bir şekil de nafile olarak taksime uğrar. Bu şekilde taksim edilen oruçlarda farz, vacip, nafile ve kerahet sıfatları ile muttasıf olurlar.

(Devamı 25. sayfada)

[1] Taç C. 2, s. 47.

[2] Tahtavi Kitabüssavm, s. 346.

[3] Bakara sûresi, 183, 184, 185.

[4] Tecrid-i Sarih, c. 1, s. 9, Kitab-ül Iman.

[5] Dürer, c. 1, s. 197.

[6] Tecrid-i Sarih Kitab-essvm, s. 122, Taç: c. 2, s. 51.

[7] Damad c. 1, s. 241.

AKINCILAR

Cemal KANTAR

Onlar, islâmın cihad fikrinin yayıcıları ve ilâyı kelimetullah adına sefer yapan serdengeçtileriydi. İşte bu akıncıların plânlı faaliyetleri ve inanılmaz gayretleri ile devirlerdeki büyük ve muhteşem ordumuz düşman topraklarında, Avrupa içerilerine doğru emniyetle, adaletle ilerlerdi.

Fek seri hareket ettikleri, şimşek gibi düşman topraklarına dalarak bilgi ve esir toplıyarak orduya yardımcı oldukları için, Osmanlı Türklerinin hafif süvari kuvvetlerine «Akıncılar» ismi verilirdi. Namları dünya yüzüne yayılmış, destanlara mevzu olmuştu. Akıncılar, gayet iyi binici atlılardan meydana gelirdi. Hemen hepsi soyu sopu bilinen Türklerden seçilmiş imanlı kimseler olup mesleklerî babadan oğula geçmek üzere, bir «Ocak» teşkil ederdi. Düşmanlarımızın söylediği gibi, kat'iyyen çapul yapmazlar, namusa, ırza, kadına, çoluğa çocuğa zarar vermezler, ancak askeri hedefler ve yığınaklarla uğraşırlardı. Hareketleri Akıncı Kanunnamelerinyle tesbit edilmişti. Yerleri ya serhatlerde veya hududa yakın mahallerde bulunurdu. Bir plân ve bir proğram dahilinde ve senenin her mevsiminde «Akın» yaparlardı. Bu akınlarda mal ve işe yarar esir ele geçirirler, böylece düşmanın durumu ve vaziyeti, düşman topraklarının yolları ve düşmanın kuvveti hakkında gayet önemli bilgi elde ederek Türk Ordusuna bildirlerlerdi.

Akıncılar harp zamanlarında ordunun keşif kolu hizmetini gördüklerinden düşman arazisini keşfederek, orduya yol açarlar bu suretle de düşmanın pusu kurmasına ve tuzaklar hazırlamasına mani olurlardı. Bunlardan başka ordu güzergâhındaki bubuhalı muhafaza ve aldıkları esirler vasıtasıyla düşman ahvalinden orduyu haberdar etmek ve düşmana yaraycak şeyleri tahrip ederek, köprü ve geçitleri emniyet altında bulundurmak ve böylece ordunun sıkıntısızca yürümesini temin eylemek de Akıncıların asıl vazifelerinden sayılırdı. Bu sebeple akıncılar, esas ordu birliklerinden 4-5 günlük yol daha ilerde giderlerdi. Onlar, islâmın cihad fikrinin yayıcıları ve İlâyı Kelimetullah adına sefer yapan serdengeçtileri gözüpek yiğitleriydi...

Akıncılar, hafif süvari kuvvetlerinden meydana geldiklerinden düşman topraklarında inanılmaz derecede sür'atle ilerler, etrafa şaşkınlık ve dehşet verirlerdi. Düşmanla karşılaşan akıncılar birbirlerinden muayyen aralıklarla arka arkaya gelmek üzere, çokluk ve azlıklarına göre takımlara ayrılırlar; hücum eden öndeki kısım mukavemete uğrrsa arkadaki takım hiç vakit kaybetmeden şimşek hızıyla taarruza geçerdi. Bu hücumlar pek ani ve sert yapıldığından düşman saflarını sarsarlar ve parçalarlardı. Ondan sonra da aynı yıldırım hızıyla yollarına devam ederlerdi. Zaten bindikleri atlar da harpten ziyade koşmaya alışmışlardı.

İşte bu akıncıların plânlı faaliyetleri ve inanılmaz gayretleri ilediir ki; o devirdeki büyük ve muhteşem ordumuz düşman topraklarında Avrupa içerilerine doğru emniyetle, adaletle ilerlerdi...

Akıncı kanunu gereğince, bin akıncıya bir «Binbaşı», yüz akıncıya bir «Subaşı» ve on akıncıya da bir «Onbaşı» kumanda ederdi.

Düşman topraklarında yapılan bir seferin «Akın» ismini alabilmesi için, o taarruzun muhakkak «Akıncı Beyi» nin emri altında ve bütün kuvvetlerle yapılması şarttı. Eğer akıncı kumandanı bizzat gitmiyerek akına gönderdiği kuvvetin sayısı da yüz ve daha çok akıncı ile yapılırsa bu akına «Haramilik» bu kuvvet yüzden aşağı olursa «Çete» ismi ile adlandırılırdı. Akınlarda elde edilen esirlerden beşte bir miktarında ve «pencik» denilen vergi alınırdı. Bu vergileri toplamak için akıncı beyinin yanında «Akıncı Kadısı» veya «Pencikcibaşı» denilen devlet memurları bulunurdu.

Kanunnameye göre hıristiyan topraklarına akın yapmak kanun olduğundan akıncıların hemen hepsi Rumeli topraklarında yer almışlardı. Toplu halde bir yerde bulunmayarak rumelinin çeşitli mıntıkalarında kısım kısım hizmete hazır dururlardı. Her bölgenin kumandanı ayrı idi. Akıncılar, bağlı oldukları bu kumandanların aile isimleri ile anılır, tanışırlardı. Turhanlı Akıncıları, Mihallı Akıncıları ve Malkoçoğlu Akıncıları pek meşhur olmuş, yedi ikiline nam salmışlardı. Bunlardan Turhanlı Akıncıları Morada, Mihallı Akıncıları Sofya ve Semendire yörelerinde ve Malkoçoğlu Akıncıları da Silistre taraflarında emre hazır beklerlerdi.

Akıncıların maaşları yoktu. Buna karşılık kendilerinden vergi alınmazdı. Akıncılar arasında «Tavıca» adı verilen kıdemli ve fedakâr serdengeçtiler vardı ki bunlar timarlara sahip olup muafiyetli idiler. Bu tavıcalar, akıncıların kaza merkezlerinde bulunan «Çeri Başları» idi. Akıncı Beyine Padişahtan akına çıkmaları için emir geldiğinde, süratle o bölge akıncıları bu Çeri Başılar vasıtasıyla haberdar edilir ve inanılmaz bir hızla toplanıp sefere hazır olurlardı. Akına çıkmaları ferman edilince toplandıkları yerden, akın yapacakları düşman sınırına kadar kendilerine ücabeden yiyecekleri devletçe verilir, ondan sonra ihtiyaçlarını kendi kılıçlarının hakkı olarak elde ederlerdi.

Akıncıların isimlerini, eşkallerini ve içlerinde timarı bulunanların timarlarını gösteren muntazam defterleri tutulurdu. Bu defterlerden bir nüshası İstanbulda Defterhanede, diğer nüsha ise Rumelide akıncıların bulunduğu eyalet veya sancak kadılıklarının mahkemelerinde itina ile saklanırdı. Lâkin olduğu zaman veya her akından sonra düşkünlerin, malûl ve vefat eden akıncıların yerine iyi binici, çevik ve kuvvetli gençler akıncı yazılırdı. Yukarda saydığımız akıncıların yetişmiş oğulları varsa onların akıncı yazılmaları kanundu. Akıncı ocağına girenler bulundukları yerde, itimada değer kefil göstermek mecburiyetinde idiler. Bu sebeple her arzu eden akıncı yazılamazdı.

Osmanlı İmparatorluğunun rumelideki akıncılarının miktarı 40 bin ile 50 bin kişi arasında bulunurdu. İmparatorluğun zayıflama devirlerinde akıncılar yerine hudut kalelerindeki «Serhat Kulu» teşkilâtına önem verilmiş, ayrıca Tatarların ve Kırım Hanlarının akınlarından faydalanmak yolu tutulmuştur.

Akıncıların silâhları: Kılıç, Kalkan, Mızrak, Pala ve atlarının eğer kayışına asılı olarak taşınan «Bozdoğan» ismi verilen kısa saplı topuzdu. Hafif olması bakımından eksersi özel surette imal edilmiş ağaç topuz taşırlardı. Bazıları hafif zırh gömlek de giyerlerdi.

Türk Akıncıları asırlar boyu Rumeli ve Macaristan ovalarını devamlı nal sesleriyle inletmişler, atlarını ılgıt ılgıt akan nazlı Tunada sulamışlar ve orta Avrupanın dağlarını eşlak yapmışlardı. Onlar için kol ve bacak kaybetmek bir şey ifade etmez, yoldan, akından kalmalarına engel teşkil etmezdi.

Asırlar boyu baş vermişler ve fakat devletimize, milletimize nam kazandırmış, şan kazandırmışlardı. Onlar serdengeçti tipinin en güzel örnekleri idi. Sergüzeşleri masallara geçmiş, şiirimize edebiyatımıza mevzu olmuştu. Yahya Kemal Beyatlının, Akıncılar için yazdığı nefis şiirini burada kaydetmek; akıncı ruhlarını ve yiğit namlarını hatırlamamıza vesile olacakhr.

«Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik,
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik!

Ak tolgalı Beylerbeyi haykırdı: İlerle!
Bir yaz günü geçtik Tuna'dan kafilelerle...

Şimşek gibi bir semte atıldık yedi koldan;
Şimşek gibi Türk atlarının geçtiği yoldan.

Bir gün dolu dizgin boşalan atlarımızla,
Yerden yedi kat arşa kanadlandık o hızla.

Cennette bugün gülleri açmış görürüz de,
Hala o kızıl hatıra titrer gözümüzde.

Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik,
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik!»

GÖNÜL

Arayıp durmada dermanını biçâre gönül.
Gece, gündüz bakar âfâkına âvâre gönül.

Ona merhem olamaz sahte tebessümlü bakış,
Yakar ecrâmını volkan gibi ol nâr'a gönül.

Ne teselli bulur âlemde, ne şefkatli bir el,
Bulur ancak nice hicrân dolu bin yâre gönül.

Susamıştır... Kuruyan gül fem'i çatlar, bükülür.
Onu hor görmede herkez, çekilir dâr'a gönül.

El uzatmışsa eğer gül denilen dilberine,
Ne feci manzara ya rab! Tutulur har'a gönül.

Ona mahşer bile tenha görünür ah, ne garip.
Yalnız kaldı mı artık, sarılır var'a gönül.

Gün olur kendini tâ hâk ile yeksâna serer,
Gün olur arşa çıkar, seb'ayı seyyâre gönül.

Gün olur kendini bir ârif-i mânâ sanarak,
Nice esrara dalar, serseri seyyâle gönül.

A gönül gel, başa çıkmaz bu serencam-ı elem,
Gidelim biz sana dermân olacak yâr'a gönül.

Seni tatmin edemez maddelerin neş'eleri.
Açalım derdini OL KÂFİLE SÂLÂR'a gönül.

Nuri BAŞ

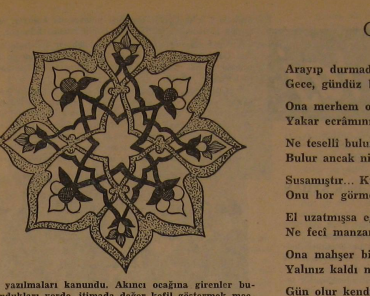

Kafasını mide yapan asrın insanı

Röportaj

KAYSERİ YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ TEDRİSATA AÇILDI

Yapanlar: **Namık ÇİTÇİ, Halis AYHAN**

Yıllardır kaynağı kurutulmak istenilen iman pınarının üçüncü kolu Erciyes eteklerinden akmaya başladı.

Haber almıştık. Kayseri Yüksek İslâm Enstitüsü tedrisata başlıyacaktı. Konya Yüksek İslâm Enstitüsünde bir hazırlıktır başladı. Bütün gözler yüzlere gülüyor... Sabahleyin kardeş müessesenin açılış törenine gideceğiz. İlk tedavün namazı kılındı. Sahura kalkıldı. Her günkünden farklı bir his var herkeste.

Dini tedrisat yapan bir yüksek okula daha kavuşmanın mutluluğu içindeyiz. Şu anda bütün güzellikleri toplayıp çirkini yok etmek geliyor içimden. Bugün bütün fenalıkların zincire vurulduğu, bütün iyiliklerin mâna tesir ile sunulduğu Ramazan-ı Şerifin ilk cuması. Güzelliği karşısında fecrin bile titrediği cuma gününün seher vakti. Konya Yüksek İslâm Enstitüsünden açılış töreninde hazır bulunacak kafile yolda.

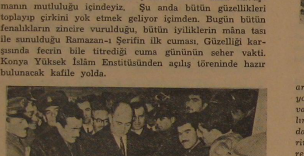

Maarif Vekili Sayın Orhan Dengiz Kurdelâyı keserken

Kayseri bütün varlığıyla çalkalanıyor. Halk heyecan ve sevinç içerisinde. Komşu vilâyetlerden merasimi takip etmek için gelenleri taşıyan vasıtalar küçüklü büyüklü şehre giriyorlar. Yakın tarihimizin kritik hâdiselerine sahne olan Kayseri, mâna dolu bir gün daha yaşıyor. Tarihi minarelerden yükselen Allah-ü Ekber sesleri. Türkiye'nin dört bir yanından insanların ve Kayserililerin coşkun bakışları arasında göklere ulaşıyor ve Erciyes eteklerinden köy köy, türbe türbe, cami cami, mezar mezar Edirne'den Kars'a kadar uzanan Anadolu'nun kurtuluşunu müjdeliyor. Aarlardır ihmal edilen ruh, İstanbul'da, Konya'da ve nihayet Kayseri'de canlanmıya, ilimleşmiye başlıyor.

Havanın çok soğuk olmasına rağmen binlerce insan bir sel halinde Yüksek İslâm Enstitüsünün inşa edildiği mahalle 7 kilometrelik mesafeyi yutarcasına koşuyor. Merasime başlamadan toplu halde ikindi namazı kılınıyor...

İlk konuşmayı İmam-Hatip ve İlâhiyat Tedrisatı Yardım Derneği Başkanı Mehmet Çorakçı yaptı. Binanın inşasında büyük hizmeti dokunan Çorakçı konuşmasında özetle şöyle söyledi:

«Bu eserin her yönünde, her taşında birlik ve beraberliği görmek inan oğlunun sezini duymak mümkündür. Çünkü burada işçinin, amelenin, memurun, âmirin, fakirin, zenginin, köylünün, şehirlinin bütün vatandaşların hisseri, şeref payı vardır. Burada milli, dini terbiyeye susamış, iman şuurunu kendilerine telkin edecek din bilginlerine ihtiyaç hisseden yurtlu bir toplumun gayreti vardır.

Kayseri Valisi konuşmasını yaparken

İlim ve tekniğin yüksek bir seviyeye ulaştığı bugünde artık İslâm şuurunun uyanması lâzımdır. İslâmda mezellet yoktur. İslâmda meskenet yoktur. Hamle vardır, çalışma vardır. Silkinelim artık kendimize gelip benliğimizi bulalım. Damarlarımızda taşıdığımız kan ta Viyana kapılarına dayanır. Bütün dünyaya bilgi ve terbiye öğreten dedele rimizin kanıdır. Müslümanın gönlünden coşan iman kudreti karşısında dayanabilecek hiç bir kuvvet onun ALLAH, ALLAK sadalarının yankıları ile yıkılmıyacak hiç bir kale yoktur.»

Alkışlar arasında kürsüden inen Mehmet Çorakçı'dan sonra Enstitü Müdür Vekili Mustafa Çinkılıç, okulun gayesini izah eden ve mezunlarının dolduracağı boşluğu belirten vecîz bir konuşma yapmıştır. *«Yardımcın Allah olanlara ne korku vardır?»* diyerek konuşmasını bitirmiştir.

Bundan sonra Kayseri Valisi kürsüye geldi ve irticali, heyecanlı bir konuşma yaptı. Kayseri'ye yapılan yatırımlardan bahseden Vali: *«Bunların içerisinde en sevindirıcısı Yüksek İslâm Enstitüsüdür. Mutlusunuz, gururlu ve sevinçlisiniz! Yaptığınız eserе kavuştunuz. Sizlere yürekten tebrik ederim...»* dedi ve kurdelâyı kesmek için Maarif Vekilini kürsüye davet etti.

Sayın Bakan Orhan Dengiz özetle şunları söyledi:

«Müslüman olan halka hizmet edebek bu müesseseyi açmak benim için büyük bir mazhariyet olmuştur. 1400 yıla yaklaşan ve ebediyete kadar hükümran olacak olan İslâm dini ve kültürünü saf bir şekilde müslüman Türk çocuklarına tanıtılmanı ve kuvvetlendirilmesi iman nizamı olarak tanıtılmanı Yüksek İslâm Enstitülerine düşmektedir. Bu itibarla şimdi açtığınız yapmakla şerefli bir yurt hizmetini gerçekleştirmiş bulunmaktayım. Üçüncü Yüksek İslâm Enstitüsü manevi hayatımız bakımından büyük bir değer ve önem taşımaktadır. Bu enstitülerde yetişecek münevver, ihlâslı ve iffetli meslek adamları toplum kalkınmasında olduğu kadar, halkımızın uyarılmasında ve

Enstitü Müdür Muavini Mustafa Çinkılıç açış konuşmasını yaparken

eğitilmesinde öncülük edeceklerdir. Bu kurumlar aynı zamanda İslâm kültürünü saf kaynaklarından derinliğine araştırarak İslâmi bilimler konusunda murakabeli araştırmalar yapan birer ilmi enstitü olarak değerlendirilmelidir. Bu enstitülerin Anadolu insanının kaybetmek üzere olduğu ruhu bulmak hususunda ona yardımcı olacağına ait inancımı bilhassa belirtmek isterim.»

Bu konuşmalardan sonra toplu halde Enstitü binası gezildi.

Muhtelif vilâyetlerden çeşitli dernekleri temsilen gelen kimseler vaktin darlığı sebebiyle konuşamadılar. Ayrıca İstanbul ve Konya Yüksek İslâm Enstitüleri Talebe Cemiyetlerini temsilen gelen heyetler de aynı sebeple konuşma yapamadılar.

Davetliler büyük bir hayranlıkla binayı gezerken bir de boş durmadık ve halkın neler düşündüğünü okuyucularımıza ulaştırmak istedik. Şimdi Kayseri Millet Vekili Mehmet Ateşoğlu'na soruyoruz:

«— Enstitünün açılmasıyla şu anda neler hissettiklerinizi söyler misiniz?»

«— Anadolunun milli iman kalelerinden birini daha dikmiş bulunuyoruz. Bu kaleler çoğaldıkça milli iman ve kuvvet o nisbette artacaktır.»

Aynı soruyu çeşitli insanlara sorduk ve aşağıda bulacağınız cevapları aldık.

Stajyer Hâkim Nurettin Altın:

«— Bu gibi İslâm abidesinin öğrencilerine gıbta eder ve bir öğrencisi olmak isterdim.»

Avukat Mehmet Soyöz:

«— Bu sahada senelerdir vâki bir ihmalin arzumuza uygun bir şekilde yok edildiğini, dinine bağlı insanlar olarak çok büyük bir kuvvet olduğumuzu, bunun verdiği huzur ve memnuniyeti hissediyorum. Bu enstitülerin açılışından son derece memnunum. Allahdan bu çalışmaların devam etmesini temenni ederim.»

Merkez vaizi Abdullah Saraçoğlu:

«— Hayatımdaki en büyük zevki tadıyorum. Çalışmalarımızın semeresini görmenin bahtiyarlığı içerisindeyim. Enstitünün tedrisata açılmasıyla vazifemizin bittiğine kâni değilim.»

Şaban Yılmaz üminde bir vatandaş:

«— Bahtiyarlık duyuyoruz. Duymasaydık gelmezdik. Allah hayır sahiplerini bol etsin.»

Dr. Mustafa Mıhcıoğlu:

«— Yüksek İslâm Enstitüsünün Kayseri'de açılması benim için büyük bayramdır. Zira bu müessese İslâmın bir pınarı, bir artezyeni olarak bu mânada sınırların mânevi kuraklıklarını izale edecek bir teşekküldür.»

Adana İmam-Hatip Okulu Müdürü Nizamettin Aytekin:

«— Orta Asya'dan kopup, atının ayaklarıyla üç kıt'ayı mühürliyen kılıç uçları kelime-i tevhidi yazan bir neslin ahfadı olan necip ve âsil milletimizin sinesinde yüksek bir ahdenin vatan ve milletimiz için, bütün İslâm âlemi için hayırlı olmasını diler, Cenab-ı Allah'a hamdü senalar ederim.»

Adana Millet Vekili Hasan Aksay:

«— Bir ilim merkezi açılıyor. Yorgun ve atıl Arabistanda cihangirâne bir aksiyona hayat veren imanın öğretim ve eğitimini yapan bir merkez. Bu yüksek mâna karşısında çok şey duyduk. Bunların büyük kısmı anlatılamıyacak kadar yüksek ve kuvvetli duygulardır. Yalnız ben şu muhteşem topluluğun ve büyük yapının ifadesine kısaca işaret etmek isterim. Bu muazzam binayı kim yapmış? Bu sorunun cevabı mühimdir: HALK. Kimin teşvikî, hangi organize ve kuvvetle? Sadece imanı, şuuru, hamiyyet duygusu, gelecek nesillere borcunu bilmenin şuuruna sahip olarak. Şehirden oldukça uzak olan guraday bu muazzam kalabalığın ifadesi nedir? Asaşiş ve nümayişe fazla önem vermiyen milletimizin bu heyecanını anlamaya çalışmak gerek. Kısaca bu durumlar yeni İmam-Hatip Okullarının açılacağının müjdecisidir. Bu kitlenin heyecanında Ayasofya'yı açacak irade ve aksiyonu göröyorum.»

Stajer Hâkim Mehmet Güldeste:

«— Bu enstitünün açılışı kanaatimce Türkiye'de İslâmın uyanışının bir sembolüdür. Ve Türkiye'deki mâna adamlarının uyumadığının bir delilidir. Bundan dolayı çok sevinçliyim.

Enstitü Müdür Muavini Mustafa Çinkılıcı makamında ziyaret ettik ve başarılar diledikten sonra kendisinden bazı meselelerin aydınlatılmasını rica ettik:

«— Enstitünün tedrisata açılmasıyla neler düşünüyorsunuz?»

«— Dün olduğu gibi bugün de milletin ortak davası sayılan yüzyıllardır cemiyetimizi yüceltecek olan 3. Yüksek İslâm Enstitüsünün öğretime başlaması bütün mü'minleri sevindirdiği gibi beni de çok mütehassis etti. Bütün arzum İslâmiyeti kaynağından olduğu gibi almak, susayan gönüllere sunmaktır.»

«— Kaç öğretim üyesi ve öğrencisiniz vardır?»

«— Halen imtihanı kazanan 104 öğrenciniz vardır. Öğretim üyelerinin çoğunluğunu Kayserililer teşkil etmektedir. Ayrıca vilâyet harici yerlerden de yeni tayinlerin yapılacağı beklenmektedir. Hüseyin Bayram — Arapça,

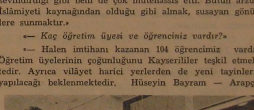

Enstitü binasının yapılmasında büyük yardımları dokunan Dernek Başkanı Mehmet Çorakcı beklediğine kavuşmanın sevinci içerisinde halka hitab ediyor

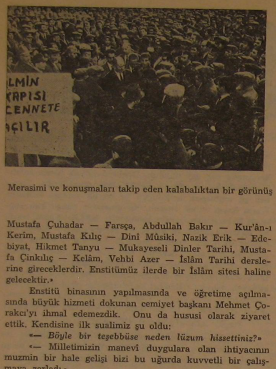

Merasimi ve konuşmaları takip eden kalabalıktan bir görünüş

Mustafa Çuhadar — Farsça, Abdullah Bakır — Kur'ân-ı Kerim, Mustafa Kılıç — Dinî Müsiki, Nazik Erik — Edebiyat, Hikmet Tanyu — Mukayeseli Dinler Tarihi, Mustafa Çınkılıç — Kelâm, Vehbi Azer — İslâm Tarihi derslerine girecekledir. Enstitümüz ilerde bir İslâm sitesi haline gelecektir.»

Enstitü binasının yapılmasında ve öğretime açılmasında büyük hizmeti dokunan cemiyet başkanı Mehmet Çorakcı'yı ihmal edemedik. Onu da hususi olarak ziyaret ettik. Kendisine ilk sualimiz şu oldu:

«— *Böyle bir teşebbüse neden lüzum hissettiniz?*»

— Milletimizin manevî duygulara olan ihtiyacının muzmin bir hale gelişi bizi bu uğurda kuvvetli bir çalışmaya zorladı.»

«— *En büyük yardımı kimden gördünüz?*»

«— En büyük yardımı Hazreti Allah'dan ve büyük milletimizden gördük.»

«— *Dernek olarak giremiyen öğrenciler için ne gibi bir faaliyette bulundunuz?*»

— Okulun yeni açılmış olması münasebetile talebelerin hepsini kabule bir vesile telâkki edilebilirdi. Bunun için Bakanlık nezdinde gerekli teşebbüste bulunduk ve bu uğurda her türlü maddi imkânların dernekçe sağlanılacağını taahhüt ettik.»

«— *Fazla miktarda yardım yapanlardan birkaç isim verebilir misiniz?*»

— Bize daha ziyade ismi açıklanmamak üzere bağışlar yapıldı.»

GELEN TELGRAFLAR:

YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
KAYSERİ

Kıbrıs müzakereleri dolayısıyla Yüksek İslâm Enstitüsünün bu mutlu merasiminde bulunamamaktan duyduğum üzüntüyü arzeder, Enstitünün Müslüman Türk Milletine ve İslâm kültürüne hayırlı hizmetler görmesini Cenab-ı Hakk'tan niyaz eder, saygılarımı sunarım.

Dr. Fehmi Cumalıoğlu
Kayseri Millet Vekili

YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
KAYSERİ

Anadolumuzun bağrında yeni bir iman ve nur kaynağı olacağına inandığımız kuruluşun Türk ve İslâm âlemine hayırlı ve uğurlu olmasını Cenab-ı Hakk'tan niyaz eder, en samimi tebriklerimizi sunarız.

Bâbâlilde SABAH Gazetesi

YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
KAYSERİ

Hizmetinde bulunmaktan bahtiyar olduğumuz İslâm Enstitülerinden üçüncüsünün açılışının sevinç ve heyecanını aramızda yaşamayı çok isterdik. Nazik davetinize icabet imkânı bulamadığımız için üzgünüz. Bütün Enstitümüz mensupları bu mes'ut güne kalben katıldığımızı arzederken bu müesseselerin daima gelişerek milletimize ve bütün insanlığa ebediyete kadar hizmet etmesini Cenab-ı Hakk'tan dileriz.

İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü
Öğretmenleri ve Öğrencileri adına
Doç. Dr. Nihat M. Çetin

YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
KAYSERİ

Ayasofyamızın matemine mukabil Kayseri Yüksek İslâm Enstitüsünün öğrenime açılmış olması bir teselimiz olmuştur. Bu açılışın milletimiz ve İslâm âlemi için hayırlı olmasını Allahdan dileriz, başarı dileklerimize Erciyas'ın imanlı evlâtlarını hürmetle selâmlarım.»

Fedâî Dergisi Baş Muharriri
K. Fedâî COŞKUNER

YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
KAYSERİ

Nazik davetinize teşekkür eder, faaliyetlerimizin fazla olduğu devre olması sebebiyle davetinize icabet edemiyeceğimizden son derece müteessiriz. Memleketimizin mukadderatının bulunduğu çok önemli olan bu irfan yuvasının açılması bizi son derece memnun etmiştir. Bu irfan ocağının memleketimiz için hayırlı ve uğurlu olmasını Cenab-ı Hakk'tan niyaz ederim.

M.T.T.B. Genel Başkanı
Rasim CİNİSLİ

Sayın Mehmet ÇORAKÇI

Y. İs. Enstitüsü Yaptırma Cemiyeti Başkanı
KAYSERİ

Üyesi bulunduğum bütçe komisyonu çalışmaları devam etmektedir. Bu bakımdan vaktiyle Konya kardeş Yüksek İslâm Enstitüsünün açılışında bir avuç idealistlerin Kayserimize de yapılması için kenara geçmiş olup da Allah'ın inayeti ve mücahidlerin her türlü gayretiyle açılması tahakkuk eden enstitümüzün açılışında bulunamayışımı hoş karşılayacağımın ümit ederim. Bütün gönlüm Allaha şükran duygularıyla cümle kardeşlerimle beraberdir. Bu ulvi müessesenin açılışında emeği geçenlerin emeklerinin kabul olmasını niyaz eder, okulumuz idarecilerine, öğretmen arkadaşlara, öğrenci kardeşlere başarılar dilerim. Mutlaka Cenab-ı Hakk yolunda olanlarla beraberdir. Kalbi sevgilerimle.

Senatörünüz, Kardeşiniz
Hünü DİKEÇLİGİL

SELÂM

TAKDİM

İSLÂMİYET, **İmanla İlmi;**
Ahlâkla Hukuku;
Zevk-ı selim ile san'atı

mezc eden bir nizam kurmuştur.

Müsbet ilim, 5 duyğu ile hissedilen, mevcutların, asli unsurların ve bu mevcutlar arasındaki münâsebetlerin kânunlarını **Hads** ile **tecrübe** ile arar bulur, bildirir. Bir kelime ile **ilim** = mâl'um olandır.

Burada müsbet ilmin erişemediği ve onun için bilinemeyen (meçhul olan) iki şey vardır:

Biri **asli unsurların künhü,** diğeri hâdiselerin değişmez **kanunlarının vâzıı**...

Bunlar nasıl vücut bulmuştur?

Kim onlara varlık vermiştir?

Kanunları riyâzî şekilde sâbit emsâlleri ile kim düzenlemiş ve vaz'ı etmiştir?

Ve biz nereden geldik, nereye gidiyoruz?

Vücut nedir, Vicdan nedir?

Madde nedir, Kuvvet nedir?

Ruh nedir, Cisim nedir?

Akıl nedir, Fikir nedir?

Bu âlemdeki nizam nedendir, kimdendir?

Bunlara **müsbet ilim** cevab veremiyor. Zira bunlra Hads ve tecrübenin dışındadırlar.

Felsefe de cevab veremiyor.

Zirâ felsefe, ilme basarak ilmin ötesindeki meseleleri halletmek ister. Tecrübe dışı işler akli sıçramalarla olmaz. Maddenin, Ruhun evveli, esâsı, mâhiyeti ve aralarındaki **sâbit kânunların** kimin tarafından, vaz'ı edilişi, bu kabil sıçramalar ve çırpınmalarla hallolmaz meseleler değildir.

Bu cihetten **Felsefe,** ilmin ötesinde **aklın** nereye kadar vardığını gösterirse de nazarîliğini, faraziliğini, indîliğini muhafaza eder.

Tâ Eflâtundan, Aynştayine kadar, herkesin bir felsefesi vardır. Ve ayrı ayrıdır. Hiç biri bir ictimâi düzen ve tesis kuramamıştır.

Semâvi dinlerin akidelerine yakın nazariyeli bazı felsefî düşüncelerin ekolleri kurulmuş ise de hayâti ve tatbiki kıymeti hâiz olmadığından eğitimi de bir fantaziden ibâret kalmıştır.

İlmin, fennin (tekniğin) dehşet veren fayda ve zararları yanında **felsefe,** görünmez bir hayâlât dalgasıdır.

İSLÂM HAKİKATİnin, hukûkî, ictimâî ve ahlâkî düzeni, kurtarıcı huzur ve saâdet verici tatbiki kıymeti yanında, **Felsefe** bir evhamdan ibâret kalmaktadır.

İmâna gelince :

Müsbet **ilmin** varamadığı, **felsefe**nin bulamadığı «OLUŞ» meselesini, SEMÂVİ DİNLER izah ediyor:

HAK ELÇİLERİ dediğimiz RESÜLLERin bizzat neşr ve tebliğ ettikleri esaslar birbirinden farksızdır [*].

İnsanlık târihinde bu HAK ELÇİLERİnin 5 güzel vasfı ve hayatlarındaki dürüstlük ve sâdelik ve kurdukları ictimâi düzen, onların **üstün insan** olduklarını gösteriyor. Ve aklı selim sâhibleri onların söylediklerine **inanmak** ihtiyâcını hisseediyorlar. Devirlerinde nasibi olan, uyanık insanlar için, onlara tâbi' olmak bir zarûrettir. Aksi nasibsizlikdir, cehâlettir, küfürdür, şirktir.

Bu HAK ELÇİLERİnin sonuncusu, bizim peygamberimiz Hazreti **Muhammed** Mustafa (s.a.) dır.

Hak Elçilerinin sıfatları olan, SIDIK, EMÂNET, TEBLİĞ, FETÂNE ve İSMET, âhir zaman nebisinde kemal hâlinde idi... Bu sıfatların zıddı olan **kizib** (yalan), **hiyânet, ketîm, hamâkat** ve **kabahat** bunlarda aslâ görülmemiştir. Ömürleri boyunca eser miktarda bile kötü hal zuhûr etmemiştir.

İşte, hayatları **doğruluk** ve **güzel ahlâk** örneği olan bu üstün insanlar, (TANRI ELÇİLERİ) bize şâhidi olmadığımız âlemden (gayb âleminden) haber veriyorlar ve sıdk ile inanmamızı tavsiye ediyorlar...

Beşeriyyet için bu tavsiyeleri tutmak tebliğ ettikleri «HAKKIN SESİ» ne kulak vermek ve hal ve hareketlerine tâbi' olmak (sünnetlerine ittibâ' etmek) selâmette olmak demektir.

Zirâ **ilmin** ve **felsefenin** erişemediği ve fakat insanoğlunun mutlaka bilmek istediği «şey»leri, onlar bildiriyorlar. Yaşanması gereken düzenli ve mes'ut hayatı onlar tâ'lim ve têmin ediyorlar...

Semâvi dinlerin sonuncusu olan ve Beşeriyyetin tekâmülüne göre, en mükemmeli bulunan İSLÂMİYET, **Hak bilgisi ve ictimâi düzen** bakımlarından, efrâdını câmi' ağyârını mâni' bir müessesedir. İnsanlık için, varlık için, **sâfi** ve **kâfidir.**

İşte «SELÂM» kitâbı bu açıdan ele alınmış, hiç kimsede şüphe bırakmıyacak şekilde, HAK DİNİnin beyânıdır. (Devamı var)

[*] **Bakara sûresi, 286. âyet (Kur'ân).**

İnsan Fıtratı ve Oruçtaki Hikmetler

Muhammed BÜYÜKKAPLAN

İnsan oğlunun bu kevn-ü-fesat âlemine ve meşekkat dünyasına gelmesinin sebebi acaba nedir? Kırk elli senelik bir ömrü tüketebilmek için mi? İnsanlar bunca müşkilata boyun eğiyorlar, bunca ıztıraba katlanıyorlar ve bunun için mi acaba boğaz boğaza müsadecle edip duruyorlar. Bakıyoruz bu hengâme içinde herkes bir şeyden şikâyetçi, herkesin bir sıkıntısı var, ve herkes bir derdinden bahsediyor. Adetâ kâinatın âfâkını çınlatan bir âhû figân ve feleğin devriyle hergün biraz daha artan gam...

Bakarsın kimi milyonlar içinde yüzdüğü halde hususun, bir türlü tatmin olamıyor. Bir diğeri açlık ve sefalet içinde perişan kalıyor, kiminin derdi var, kiminin endişesi, kimi sulm ediyor, kimi mazlum vaziyettedir (Ah!) diyor.

Acaba böyle bir hayat insan için gaye olabilir mi? Ve bu gidişle insan içindeki boşluğu doldurabilir mi?

Bir de kâinattaki nizama bakıyoruz: Bütün ecram ve semavatıyla uyuz bucaksız bir âlem, cemadiyle, nabetiyle, hayvaniyle insanın hizmetine musahhar ve insanın kuvvetine boyun eğiyor. Ve bununladır ki insan bütün âleme tafdil ediliyor.

Acaba bundaki sebep nedir?

Hiç düşünmeden diyebiliriz ki; insandaki akıl ve iradedir. Dolayısiyle semavât ve arzın tahammül edemeyeceği ve mesuliyeti karşısında âdetâ eriyeceği bir emaneti insanın yüklenmesi bu emanetin her zerresinden ve kanunları hilâfına attığı her adımdan imtihan edilip mükâfat veya mücâzatına razı olması.

İşte insana insanlık haysiyetini veren bu imtihandaa muvaffak oluşudur. Yoksa insanın hayvandan da aşağı bir derecede düşmesi hiç de aklın almıyacağı bir şey değil bilâkis iblislerin umduğudur.

Şimdi yukarıdaki sualimize dönelim.

Kendisine bunca şeref verilen ve şerefli mahlukât diye bahsedilen insanın içindeki boşluğu dolduracak olan cevher imandan başka ne olabilir, bu ise Mabudü zişanına tam teslimiyettir.

İnsan her türlü şikâyetinin merciini her türlü yarasının sargısını ve her türlü derdinin dermanını Halikı zülcelâline teslimiyette bulur ve derumundaki tatminsizlik ve boşluğu onun yüce sıfatlarını tefekkürle doldurur. O haliki zülcelâl ki; Peygamberleri vasıtasiyle insanlara hak ve hakikat yollarını göstermiş kanunlar vazetmiş, dünya hayatının ebedi saadetin kazanılmasına bir vasıta olduğunu tebliğ etmiş ve bu saadet hazinesinin anahtarını da ömür denilen süre içinde insanın kendi eline tevdi etmiştir.

Bu tılsımlı anahtarı bu müddet içinde iyi kullanmasını bilen insan zulmet deryalarını aşarlar ve hakikat güneşine ulaşırlar.

İşte insan bu ümitle yaşar. Bu ümitle hayatın bunca müşkilatına göğüs gererek yeni menziller kateder ve badireler aşar.

Cenabı Hakkın, kendisini bir bilip emirlerini tutan ve ona karşı arzı ubudiyette bulunan kimseler için cennet ve Cemâlullâh gibi sonsuz nimetleri ve aksini irtikâp edenlere de şiddetli azabı vardır. Her akıl ve iz'an sahibi bunu idrak edecek durumdadır.

Bunları idrak edemiyecek kadar akıl nimetinden mahrum olan kimseler zaten mes'ul değillerdir. Ama gün ışığı kadar âşikâr olan bu hakikatleri, bildikleri halde bilmemezlikten gelenler ve o hakikatlere karşı sırt çevirenler için bir diyeceğimiz yoktur.

Bırakın, acımayın böyle münkir ve muannid kimselere, demek ki Allahın azabına karşı kendilerinde bir cesaret görüyorlar ve asıl garip tarafı; bazı masumları da ardılarından sürüklüyorlar. Bırakın tahammül edebileceklerî kadar yüklensinler. Şeriat dersin dinlemez, emri ilâhidir dersin, medeniyet der, azabından bahsedersin «Eyvallah» der. Ama bilmez ki, zulmetin uçurumlarına kendi ayağıyla gider. Ve acaba bu beyinsizler Allahın huzurunda eğemedikleri başlarıyla hangi menlarına secde eder. Haîbaki bütün mahlûkat gece gündüz secde etseler onun ilahlığına bir zerre mi ilâve edecekler? Yoksa bütün insanların inkâr etmeleriyle onun ilâhlığına bir halel mi gelecek. (Haşa).

Allahü teâlâya ibadette asılan kulluğun ışıdı ve ilâhi rızanın tahsilidir. Binaenaleyh kul ibadetlerle Mevlâsına yaklaşır ve verdiği nimetlere karşı şükür borcunu ibadetleri vasıtasiyle ifâ etmeye çalışır ki bunlar her halde boş ve faydasız şeyler değillerdir. Bunlar kim bilir nice hikmetleri muhtevi ve nice faîdeleri mündemiçtir. Belki de insan zekâsı bunların hepsini kapsayabilecek durumda değildir. Biz burada Ramazan dolayısıyla orucu ele alalım ve hikmetlerinden bazısını belirimeye çalışalım.

Oruç insanın sıhhati için lüzumludur. Zira Peygamberi Zişân Efendimiz: «Oruç tutasınız ki sıhhat bulasınız» buyurur. Oruç sayesinde mide ve hazım organlarımız bir revizyon görür. Bugün tıp dünyası bunun zaruretine kanı olmuşlar, perhiz ve rejim esasını koymuşlardır. Ama şu farkla ki oruç hastalıktan önce alınan bir tedbir perhiz ise hastalıktan sonra tatbik edilen bir tedavi usulüdür.

İslâm hıfzıssıhhası temeli tedâvi usulünden ziyade bir tedbirler mecmuudur. İslâm sıhhat umdeleri herhangi bir hastalığın şu veya bu şekilde tedavisinden ziyade hastalanmamak için almacak tedbirler üzerinde durur. Nitekim Hazreti peygamber bulaşıcı hastalık olan yerlere gitmekten men eder ve «taûn çıkan yerlere gitmeyiniz» der.

Ashabı Kiram Hazreti Peygamberin her hususta olduğu gibi yeme-içme âdâbı ve sıhhat hususundaki tavsiyelerine de büyük riayet ederek bu işte de hiç hastalık çekmezlerdi. Bunu Arsı saadetten bir misâlle aydınlatalım.

Bir acem emiri Hazreti Peygamberin medhini ve ashabı kiramın faziletlerini duyar ve onlara hizmet olsun diye hâzık bir tabibi Ashabı kiramın yanına koyar. Adam bir kaç sene orada kalır, fakat hiç kimse varıp da ondan bir ilâç istemez.

Tabip bir gün Hazreti Peygamberin huzuruna giderek şöyle der: Ben şu kadar zamandır burada bulunuyorum, fakat buraya geldiğim günden beri kimse tedavi için bana müracaat etmedi. Ben burada işsiz güçsüz kaldım. Bunun üzerine Hazreti Peygamber «benim ashabımın âdeti odur ki: iştâh galip olmayınca yemezler ve henüz iştahları varken de yemekten çekilirler» Buyurur. O zaman bundaki hikmeti anlıyalım tabip «Isabet buyurdun yaresûlallah işte sıhhatin de esası budur» diyerek oradan ayrılır.

Biz de hemen ilâve edelim ki Oruç da müslümanlara bunu telkin eder. Bugün bütün tıp dünyası insanın sıhhati için en zararlı şeyin midedeki yemeğin hazım edilmeden kana tekrar yemek yemek olduğunda ittifak halindedirler. Hükema ise «çok yemek ve sıhhatli yaşamak içtimai mümkün olmıyan zıtlardır» derler.

Oruç insanı vakitli vakitsiz nefsin arzularına inkıyatten alıkoyar ki bundan bir çok fayda mülâhaza olunmaktadır. Ezcümle bunlardır:

1 — İnsanın günlük hayatına yeme ve içmesine bir nizam verir, insanı bir prensip sahibi olmaya alıştırır, ayrı zamanda hayatın teâmül haline gelmiş olan monotonluğunu bozar.

2 — Fazla yeyip içmekten husule gelen şehevi kuvvet ve hayvani tahiatın galeyanı, ruhun kemâle ermesine mâni olur. Oruç ise şehevi kuvveti kırıp ruha kuvvetle doldurur. Netekim Sâdi Şirazi (پروران آکبی که پرمیده باشد زحکمت تہی) der. Yani: Midesini fazla doldurup vücudunu fazlaca besleyenler uyanık, anlayışlı kimseler değillerdir. Zira mide fazla dolu olunca hafa zihmetten yoksun bir kalır.

3 — Nefs ve şeytanın en çok şerre alet ettikleri şey insanın iki deliği yani boğazı ve tenasül organıdır ki, her türlü rezalet bunlar için olur ve her türlü belâ ve musibete bunların rolü bulunur. Oruç ise zamanı gelince bunları firenlemeye ve sabretmeye insanı alıştırır.

Peygamberimiz bir Hadisi şerîflerinde «Her şeyin bir zekâtı vardır ve bedenin de zekâtı oruçtur. Oruç sabrın yarısıdır» Buyururlar. Hadisi şerîften anlaşıldığına göre oruç sıhhat nimetinin bir şükrü, belâ ve musibet anlarında insanı sabra alıştıran yüce bir temrindir. Sabır ise insanın kazâ ve kadere imanının bir eseridir.

Oruç, inanmış kimselerin yüksek meziyetlerini cüşa getiren bir ibadettir. Bir hayvanda aç durur, bir müşrikte perhizli bulunur ama günün uzunluğunda çalışıp dudakları kuruyan bir müslümanın, iftar zamınında dilini ıslatabilmek için dakikaları saydığı anda, kibinden geçirdikleri aşla hissedemezler. Cemiyette fakirliğin mahrumiyetini hiç bir zaman tatmamış olanlar yoksulluğun ne demek olduğunu oruçlu iken iftar sofrası başında enva-i çeşit yiyecek önünde dururken onlara el uzatamadığı zamanda anlar ve fakirlere yardım ellerini uzatırlar, dolayısıyla müslümanlar arasındaki muvenet ve kardeşlik bağları artar. Zenginler fakirlerin haline yakından muttali olurlar. Fakirlerin de varlıklı kimselerin gıpta edecekleri malında gözü olmaz. Netice olarak böyle davranan müslümanlar arasında bugün müşâhede edilen işçi-işveren, fakir-zengin mücadelesi aslâ husule gelmez ve cemiyetler ifsâd edilmez.

Şurasını önemle belirtelim ki bir müslümanlar bütün ibadetlerimizde olduğu gibi orucu da sırf bir emri ilâhi olduğu için tutarız. Maksadımız Allahın rızasını tahsil etmektir. Peygamber efendimiz oruç tutmuş olduğu için tutarız. İnandığımız ve kuluğumuzu ispat etmek için tutarız. Bu ulvi hislerle yapılan ibadetlerin maddi ve bedeni faydalarını zikretmek bile onların manevi ve ilâhi gayeleri karşısında mukayese edilemeyecek şekilde çok sönük ve yersiz kalır.

Mehmet Akif Hakkında birkaç söz

(Başlarafı 3. sayfada)

bir tek defa bayağı olmadı. O'nun iç yüzüne baktığım vakit; gök yüzüne, denize bakar gibi ferahlardım. Sonra O'nun altmışüç senelik hayatını öğrendim, bu ne berrak altmışüç senedir, siyah ve pis tek bir dakikası yoktur.»

Akif, bilhassa söze çok değer verir ve «İnsanın mahiyetini söylemek değil, sözünü tutmaktır.» der. Bir fıkra nakledeyim: Akif, Beylerbeyi'nde, yakın dostu Rasathane Müdürü Fatin Hoca Vanikö'de oturmaktadır. Akif, Fatin Hoca'ya öğle yemeğine davetlidir. Fakat, hava çok yağmurlu ve müthiş fırtına vardır. Fatin Hoca, onbir vapurunda Akif'in gelmediğini görünce artık gelmez zannı ile konuşya geçer. Bu esnada Akif, sözünü yerine getirmek için sılanmak paşasına da olsa yaya olarak gelir ve Hocayı evde bulamayınca hemen döner. Ertesi gün özür dilemek istediğinde Hoca'ya şu sözü söyler: «Hoca, Hoca bir söz ya ölüm veya ona yakın bir felâkette yerine getirilemezse insan ancak o zaman mazur görülebilir.» Ve bu sebepten dolayı çok sevdiği Fatin Hoca ile altı ay dargın kalır.

Menfaata ait söylediği bir sözle konuşmamı bitiriyorum; Akif şahsi menfaat kaygusundan çok uzaktır. İstiklâl Marşı ödülünü de ordüya bağışladığı malûmdur. Menfaat için şöyle der:

«İhtiyaç insanın kendi eli ile örüp üzerine örttüğü bir ağdır. Hiç olmazsa ağın gözlerini büyük tutmalı, kurtulamazsa, bari elleri, ayakları, başı dışarda kalsın.»

Orucun Tıbbî ve Sıhhî Faydaları

Dr. M. Hulûsi BAYBAL

Allahın en üstün ve en şerefli varlığı olarak halkeddiği ve bütün kâinatın hizmetine amade kılındığı insanın lâyık olduğu kaymet ve şerefi şuur, iman ve irfan ile iman, sıhhat ve şuurunu artıracak tedbirlere riayetle mümkün olur. İnsanların ruhi terbiyelerini, şahsi, sıhhi ve içtimai karakterlerini en güzel şekilde tamamlamak sevgili peygamberimizin başlıca vazifesi olmuştur. Oruç, beden ve ruhu bir çok zararlı tehliklerden koruyan bir terbiye sistemi olarak Allahımızın biz insanlara rahmet ve ihsanı olmuştur.

Oruç vücudun bütün sistem ve organlarına tesir yapan sıhhat veren bir hassayı hâizdir. Fakat oruç sıhhat için değil, Allah için tutulur. Bir hikmet ve bir ilâhi bahsiş olarak sayısız ilahi füyüzatı yanında sıhhi ve tıbbi faydaları da zuhur eder.

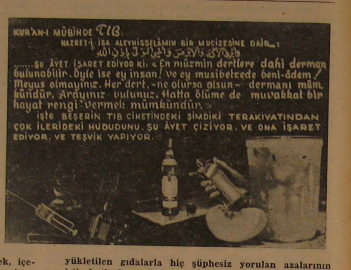

Fecri sadıktan gün batıncaya kadar yiyecek, içecek şeylerden ve cinsi ihtiyaçları tatmin etmekten Allah-ı teâlânın emri olarak niyet ve şuurla nefsimizi alakoymamıza oruç diyoruz. Oruç islâmiyetin gayri dinlerde olduğu gibi et ve yağlı yiyeceklere karşı belli günlerde yapılan mutlak bir perhiz veya bazı hastalıklarda vücut zarar gördüğü için yenilmesi men edilen gıdalar haricinde tertip edilen bir tıbbi diyet de değildir. Yani oruç, gıdalarımızda miktarca ve keyfiyetce asla bir tahdit değildir. Oruçlu kimse iftarla sahur arasında ittidal üzere her türlü ihtiyaçlarını teminde serbestiz. Yalnız gündüzün hayatın gerekli faaliyetlerini orucun verdiği ilâhi ve sıhhi bir sindirlikten doğan ruhi şevk içinde yapabilmeleri ve ibadetlerin en yüksek ve en ulvi zevklerini tadabilmeleri için oruç bir basamaktır.

Oruç ayni nimet ve ayni hayattır. Oruç insanı kendine en çok sâhip ve hâkim kılan şuurlu bir sabır sistemidir. Oruç insanı her türlü beden ve ruhi zararlardan ve ifrattan koruyan bir kalkandır. Bütün bir sene gelişi güzel ve ihtiyâdınca yiyip içen ve midesi bağırsakları, karaciğeri, kalp ve damarları mutlaka yorulan kimseler orucla tekrar sıhhate ve zindeliğe kavuşurlar ki bu ibadet hakkın ve hakikatin ta kendisidir. Vücudun uğradığı her türlü bastalık ârızaları ekseriya bolca ve fasılasız yemekten ileri gelmektedir. Rasulullah efendimiz «Mide dertlerin menbaıdır; (çok yemek) hastalık deposudur. Perhize riayet ise tedavinin esasıdır.» Sözleriyle 14 asır evvel tıbbın hayat ve sıhhat konunlarından büyük bir hakikate ışık tutmuşlardır.

Daimî şekilde ve istirahatsiz çalışırılan makineler zaman zaman sökülüp temizlenmeğe ve fazla hareketle ısındığı zaman dinlendirilerek soğutulmağa, şayet aşınmışsa, silinip tamir ve islâh edilmeğe nasıl muhtaç ise, vücut makinesinin bütün bir ömür boyunca durup dinlenmeden çalışması, pek insafsızca yüklетilen gıdalarla hiç şüphesiz yorulan azalarının istirahatle kendi kendilerini ilâhi bir lûtuf olarak sıhhi temizlemelerine meydan vermek icap eder ki bu da ancak oruçla mümkün olur. Orucun vücut mekanizması üzerindeki aşikâr faydalarını kısaca özetle sıralarsak 5 madde halinde mutalea edebiliriz:

I. Doğuştan ölüme kadar durmadan çalışma mecburiyetinde olan mide ve barsaklar oruç esnasında hiç değilse günde 4-5 saat mutlak istirahate geçer. Böylece yıpranan taraflarını tamir imkânı bulur. Dalma ve çok sık gıda almakla daha çok çalışma mecburiyetinde kalan hazım sistemi erteç bir vasife yetersizliğine gidecek ve çok çalışması esnasında vücut kanının büyük bir kısmını kendine çekeceğinden diğer azaların kandan hisse ve istifadeleri azalmakta böylece çok yivenlerde bir zekâ ve fikir kabiliyetlerinde gerileme görülmektedir.

Gıda ve kuvvet için yenen maddelerle vücut adeta zehirlenir. Çok miktarda ve fazla çeşitli yemekle vücut yükünü arturanlar bedenlerinde toplanan yağların bir nevi hammadırlar. Vücut kilosunun artması ve yağlanma kalbin çalışmasını güçleştirir, gittikçe vücut takatının azalmasına sebep olur.

Oruçla, gıda alış verişi ve vücut yağ depoları ayarlanmış olur.

II. Vücutta zuhur eden sayısız kimyasal olayların esas menbaı adeta vücut kimyahanesi mesabesinde karaciğerdir. Yani bedendeki kimyasal her olay karaciğerde yapılır ve vücudun durup dinlenmeden çalışan ve en çok yorulan organı karaciğerdir. Oruçla karaciğerde günde 4-5 saatlik bir istirahat ve çalışmasındaki azalma ile umumi bir revizyon ve yenileme vuku bulur. Vücudun müdafaa sistemi olan ve karaciğerle sıkı irtibatı olan kan kimyası, hazım sis-

(Devamı 22 sayfada)

Pakistan'da Bayramlar ve Kandiller Nasıl Kutlanır?

Diğer İslâm memleketlerinde olduğu gibi Pakistan'da yaşayan müslümanlar da Ramazan ve Kurban Bayramları namazlarında camileri doldururlar. (Allah-ü-Ekber), (Allah-ü-Ekber) sedaları dudaklarından yükselir. Yeni elbiseler giyilir, hediyeler alınıp verilir. Bir ailenin çeşitli fertleri ailenin en büyüğünün evinde toplanırlar.

RAMAZAN BAYRAMI:

Bayram hazırlıkları haftalarca önceden başlar ve heyecan otuzuncu oruç gününde son haddini bulur. Alaca karanlık bastıktan sonra gökte yeni ay görülünce bayram ilân edilir. Batı Pakistan'ın kuzey-batı bölgelerinde toplar atılır, maytaplar yakılır ve halk şükran duaları eder.

Batı Pakistan'da gençler iki elleriyle yaşlıların ayaklarına dokunup onları öpmek suretiyle hürmetlerini ifade ederler. Bu hareket üç defa tekrarlanır. Sonra erkekler evleri için şeker ve meyva satın alırlar. Kadınlar bayram için dikilen yeni elbiseleri ütüleyip hazırlarlar. Mutekid olanlar ibadet için camie gider. Kadınlar sabah çok işleri olacağı için tuvaletlerini yapmak üzere odalarına çekilirler. Gül suyu katılmış sularla yıkanırlar, eller ve ayaklara mendhi (macun halinde kına) sürülür.

Bayram sabahı herkes erken kalkar, abdest alır, giyinir ve bayram namazı için İydgâha gider. (Büyük Camie) Çocuklar çabucak yıkanır, sonra yeni elbiselerini giyip camie gider, büyüklerin peşine takılırlar. Caddelerde erkeklerin ve çocukların parlak yeni elbiseler içinde guruplar halinde Camilere yürüyüşü fevkalâde bir manzara teşkil eder. Şehirler civar köylerden ve banliyölerden Bayram Namazına gelen insanlarla daha kalabalıktır. Bunların çoğu büyük guruplar teşkil ederek ve tekbir getirerek Camie doğru ilerlerler, bazıları tekbiri içten getirir.

Cemaat halinde namaz kılınmasından maksat İslâm kardeşliğinin Cihanşumüllüğü fikrini ifade etmektir. Namazdan sonra hutbe okunur. Hutbede dinî, ahlâkî, siyasi, ekonomik ve sosyal konular ele alınır. Dua edilir. Sonra halk camiden neşe ile çıkar. Herkes tekrar tekrar birbirinin bayramını tebrik eder. Birbirini kucaklar. Çocuklar telâşla evlerine bayram harçlıklarını almak ve kadınların hazırladıkları Sevey (Krık-Krak) ve Sucikahelvay (İrmik helvasını) yemek için koşarlar.

Mela'lar (Bayram yerleri) neş'e doludur. Çocuklar ve büyükler bayram yerlerine giderler. Buralarda kebab ve Lassi (Ayran) satılır. Geceleyin ışıklarla donatılmış cadde ve sokaklar gezilir. Bayram günlerinde ziyaretler yapılır.

KURBAN BAYRAMI:

Namazdan sonra kurban bir kasap tarafından kesilir. Fakat ailenin en yaşlı erkeği kesime nezaret eder. Kurban ailenin en genç çocuğuna veya ailenin başka bir ferdine ithaf edilir. Kasap bıçağı hayvanın gırtlağı üzerine koyduğu zaman ailenin en yaşlı ferdi onu sembolik olarak tutar ve İbrahim Peygamber'in (A.S.) oğlunu Allah uğruna feda etmek istemesi olayını anan bir dua okur. Kur'ân-ı Kerîm'in emrine uyarak kurban etinin üçte ikisi fakir, dul ve yetimlere verilir. Geri kalan üçte bir akraba, dostlara hediye ve kurban sahibinin kendisi içindir.

Kurban kesiminden sonra çok defa kadınlar tarafından yapılan et tevzii bitince halk birbirini ziyaret eder.

PEYGAMBERİN (S.A.) DOĞUM GÜNÜ:

Halk camilere ibadet için gider. Peygamberin hayatı ile ilgili vaazlar dinlerler. Evlerde mobilyaları dışarı çıkarılmış, yerlere beyaz çarşaflar serilmiş odalarda kadınlar mevlûd okurlar. Sonra küçük paketler içinde Lâddu adlı (şeker ve leblebi), unundan yapılan tatlı dağıtılır.

BERÂT GECESİ:

Bu geceden evvel oruç tutulur. Camilerde ibadet edilir ve evlerde Kur'ân-ı Kerim oku-

(Devamı 22. sayfada)

ORUC'UN TIBBİ VE SIHHİ FAYDALARI

(Baştarafı 20. sayfada)

temi ve gıdaların süzüldüğü böbrekler en ideal şekle dönmüş olur.

III. İnsanın en önemli uzuvlarından biri muhakkak ki hayat merkezi olan kalbdir. Kalp üzerinde kötü tesir yapan 3 cihet vardır.

a) Damar sertliği, b) Sinir yorgunluğu, c) Midenin devamlı tazyiki.

Bu üç cihet de orucluda bertaraf olur. Oruçlunun kalbi manen olduğu gibi maddeten de felâhda kalır.

IV. Orucluda şehvet ve cinsi arzunun istirahat halinde oluşu ve gıdai faaliyetin azalması bütün sinir sistemini çok lüzumsuz yorgunluktan koruyarak bir sıhhat ve zindelik sağlar.

V. Oruçla bakışlarda bile cinsi arzuyu firenleyen bir şehvet perhizi mümkün olmaktadır ki bu da vücut ve cinsi hayat için bir kıymet ifade eder.

Bugün modern hekimlik tedavi etmekten ziyade insanları her türlü hastalıklara karşı korumakla mükelleftir. Çünkü korumak, hastalıkları tedavi etmekten daha kolay ve daha faydalıdır. Modern hekimliğin bugün ortaya koyduğu bu esas ilâhi bir emir ve ibadet hükmünde dinimizde cari, kainatın ser tabibi Rasulullah efendimizin bedeni, ruhi, sıhhi sayısız hikmetli sözleriyle ortaya konmuştur. Bu kıymetli emir ve tavsiyelerden bazılarını burada zikretmekte büyük faydalar görmekteyim:

1. Oruç tutunuz, sıhhatli ve sağlam olursunuz.

2. Az ye, hasta olma.

3. Beden sağlığı oruçtadır.

4. Oruç, karın yağlarını eritir. Etleri zayıflatır.

5. Birçok insanların aldandıkları iki nimet vardır. Sağlık ve gönül ferahlığı.

6. Allah indinde en sevgili olanımız az yiyen ve kilosu az olandır.

7. Sofralarınızını sebze ile yeşillikle süsleyiniz.

8. Vücut sağlığı ile yaşıyana ne mutlu.

9. Mide hastalık deposudur. Perhize riayetse tedavinin esasıdır.

10. İftarda acele ediniz, sahuru geciktiriniz.

Muhakkak ki bir hikmet ve sıhhi bir esasa müstenid olarak Peygamberimiz hurma ile veya su ile iftarı tavsiye buyurmuşlardır. Orucluda bütün gün açlık esnasında kandaki şeker miktarı azalır. Bunun sebep olabileceği bazı halleri bir tatlı olan hurma ile iftar açarak hemen giderilmiş olur. Yine su ile iftar etmekle de ağız kuruluğu ve nisbi bir koyuluğa düçar olan kanın suyu takviye edilmiş ve su ihtiyacı giderilmiş olur.

Hülâsa edilirse insan varlığının her zerresi madde ve manâda orucun feyzinden ayrı ayrı istifade eder ve oruç sayesinde bedenlerin sıhhat ve selâmeti, ruhun şeref, haysiyeti korunmuş ve insan Allahın vikâyesine tevdi için nefsiyle mücadele ve mücahede edilmiş olur.

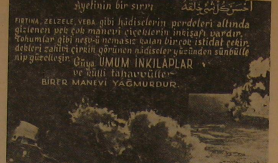

D U A

Ve nehirler dolup taşsın
Aksın çağlaya çağlaya
Enginleri taşıp aşsın,
Vursun bağlaya bağlaya...

Sular olsun bulut bulut,
Çıksın dağlara dağlara
Yağmur gelsin umut umut,
Yağsın bağlara bağlara...

Allahım bu savaş bitsin
Yürek dağlaya dağlaya
Kahbe düşman kaçıp gitsin
Kaçsın ağlaya ağlaya...

Abdülkadir GÜLER

Pakistanda Bayramlar ve Kandiller nasıl Kutlanır?

(Baştarafı 21. sayfada)

nur. Fakirlere Deg adlı kazanlarda pişen yiyecek dağıtılır.

Akşam göğe maytaplar atılır. Çatılar kandillerle aydınlatılır. Halk tek başına ibadete çekilir. Sabahın erken saatlerine kadar ibadet devam eder. Müminler sabahın erken saatlerine kadar uyanık kalırlar ve bu akşam dileyecekleri şeylerin olacağına inanırlar. Erkekler karanlık bastıktan sonra mezarlıklara gidip akrabalarının, hatta tanımadıkları kimselerin mezarlarında Kur'ân okurlar. Bu mezarlık ziyaretleri ölüm gerçeğini hatırlattıkları ve İslâm kardeşliğini belirttikleri için önemlidirler.

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

EL HAMDÜ LİLLÂH

Her sabah erken,
Uyanırım ben,
Derim gönülden:
Elhamdülillâh.

Koşuşur herkes,
Dua her nefes,
Yükselir bir ses:
Elhamdülillâh.

Bülbüller sazda,
Güller niyazda;
Derim namazda:
Elhamdülillâh.

Nurlanır dağlar,
Tezgâhlar, ovalar,
Vazife başlar;
Elhamdülillâh.

Şimdi gün doğar,
Altın anahtar
Mektebi açar;
Elhamdülillâh.

Elimde cüzdan
Mektebe revan
Olurum heman;
Elhamdülillâh.

⁂

TEMİZLİK, ABDEST

Temiz olan kimseyi Allah sever, Peygamberimiz sever, anası babası sever, öğretmenleri sever, arkadaşları sever.

Sabahleyin uykudan kalkıp okula giderken yüzümüzü, gözümüzü yıkar da öyle gideriz. Değil mi? Evet. Bir misafirliğe, yahut büyük bir adamın yanına giderken de yine böyle yıkanır, temizlenir de öyle gideriz, değil mi? İşte namaz kılacağımız zaman da böyle yaparız, ellerimizi, yüzümüzü, ayaklarımızı yıkarız, temizleniriz.

Büyüklerin büyüğü olan Allaha şükr için Allahın karşısına çıkarken temiz olmamız lâzım değil mi? Tabii lâzım. İşte abdest almak bu demektir. Allahın karşısına çıkarken yıkanıp temizlenmek demektir.

⁂

ABDEST NASIL ALINIR?

Evvelâ bismillâhirrahmanirrahim derim. Ellerimi yıkar, ağzımı çalkalar, burnuma su çekerim. Yüzümü kulaklarıma, kollarımı dirseklerime kadar yıkarım. Bunları hep üçer defa yaparım. Sonra elimi ıslatarak başımın üstüne sürerim. Parmaklarımla kulağımın içini, dışını; ellerimin tersiyle boynumun iki tarafını ıslatırım. En sonra da ayaklarımı topuklarıma kadar güzelce yıkarım.

İşte abdest böyle alınır. Abdest almak temizliktir, namaza hazırlıktır. Abdest almak insanın dışını temizler, içini de ferahlatır.

Peygamberimiz çok temiz bir insandı, her zaman abdestli bulunurdu.

Abdestsiz namaz kılınmaz. Abdestsiz camiye gidilmez.

⁂

ABDESTİ BOZAN ŞEYLER

Büyük küçük abdestle ve karından çıkan gazle abdest bozulur. Vücudun bir tarafından çıkıp etrafa yayılan kan ve irin de abdesti bozar. Uyumakla, bayılmakla da abdest bozulur.

⁂

N A M A Z

Babamızı, annemizi severiz, ellerini öperiz, dediklerini yaparız, onlara saygı gösteririz. Niçin böyle yaparız? Çünkü onlar bizim büyüklerimizdir. Öğretmenleri görünce ayağa kalkarız. Niçin? Çünkü onlar bizim büyüklerimizdir, bize bilmediklerimizi öğretirler. Subaylar geçerken erler selâm dururlar. Niçin? Çünkü subaylar erlerin büyükleridir. Birisi bize bir şey verse ne yaparız? Teşekkür ederiz. Değil mi? Evet.

Demek ki her büyük olana saygı gösteririz, bize her iyilik edene teşekkür ederiz. Böyle olunca büyüklerin de büyüğü olan Allah'a karşı ne yapmamız lâzım? Allah bize öyle nimetler vermiştir ki onları ne anamız, ne babamız verebilir, ne de bir başkası.

Bizi yoktan Allah var etti. Bize gözü, kulağı Allah verdi. Bize eli, ayağı Allah verdi. Yiyecek, içecek, giyecek gibi türlü şeyleri bize veren yalnız O'dur. Allahtan başka bunları kim verebilir?

O halde bize bu kadar nimetler veren Allah'a teşekkür etmemiz lâzım gelmez mi? Tabii gelir. Allah'a nasıl teşekkür ederiz? Allahın her dediğini yaparız. Abdest alıp namaz kılarız. İşte Allah'a şükür böyle olur.

Allah bizim iyiliğimizi ister. Bize doğru yolu gösterir. Bize iyi şeyler verir. Bundan ötürü biz de namaz kılarız, Allah'a şükrederiz.

Anamız, babamız günde beş defa namaz kılarlar, Allaha şükrederler. Ben de onlarla beraber namaz kılarım, Allaha şükrederim.

İSTENMİYEN ADAM

Hademe-i Hayrat Federasyonunun mutad yıllık umumi kongresi 4.12.1965 tarihinde Ankara Türk Ocağı salonunda yapıldı. Toplantı gayet heyecanlı geçmişti. Kongrede (Sabık) Diyaneti İşleri Reisini «Buna hakkı olarak cinayet işleri reisi de diyorlardı» istenmiyen adam ilân etmişler.

Hakikaten istenmediği emekliliğiyle tecsil edildi de anlaşıldı.

KOMÜNİST PROPAGANDASI

Haber aldığımza göre ilerici(!) sosyalist gençlik Konya lisesinde de türemiş. Altı tane lise son sınıf öğrencisi komünist propagandası yapmak suçundan mahkemelik olmuşlar.

Şu sosyalistler ne ahmak. İçlerindeki kızıllığı gizleyemiyorlar da hemen suratlarına vuruveriyorlar.

BEYLER NEREDE YAŞIYORUZ

Efendim Konya İmam Hatip Okulunda bir öğrenci bütünleme imtihanlarında muvaffak olamayınca ağabeyisiyle birlikte imtihan komisyonunda bulunan saygı değer bir öğretmenin yolunu kesmişler. Ve tartaklamak istemişler. Mesele adliyeye intikal etmiş. Okulda öğrenemiyen öğrenci, nerede yaşıyoruz? Herhalde adliyeden öğrenecektir.

MÜSLÜMAN(!) GENCİN DİN GAYRETİ

Birkaç hafta evvel İstanbul adliyesinde enteresan bir hâdise ceryan etmiş.

Müslüman(!) bir türk genci ile Fransız kız nişanlanıyor. Evlenmek için mahkeme kararıyla müslümanlığını tescil ettirmek istiyor. Fakat hâkim huzurunda gelgelelim bir türlü kelimei şehadeti getiremiyor.

Hakim müslüman(!) genci çağırıyor. Oğlum bu kızcağıza kelime-i şehadeti öğretmediniz mi? diyor. Genç, efendim annem öğretmişti, utandı herhalde. «Hani Allah müstehakkını versin. İnsan Allah birdir, Hz. Muhammed O'nun resulüdür, Ona şehadet ederim demekten sıkılır mı? Yoksa bu hıristiyan taassubundan mı?»

Hâkim bu defa öteyese onun yerine sen kelimei şehadeti oku, der. Müslüman(!) genç kızarır bozarır, unutturn, der.

Şimdi seninle fransız kız arasında iman bakımından hiç bir fark yokken ne hakla zorla kızcağızı sahte müslüman yapmak istersin. Bırak bari samimi hıristiyan kalsın.

AMERİKALI KORTASI (ÂŞIKDAŞLIK)

1 — İşte size iki haber. Hem de taptaze. Amerikalı zenci çavuş Wille Türkiye'de askerliğini yapmakta. Resmine bakılırsa hayli ihtiyar görünen ..... suratlı birisi. Özel bir kolejin ikinci sınıfında Mesude isimli bir kızla işaniaşmışlar. Hemen evlenip Amerika'ya gidecekler-miş. (Az gelir Cehenneme kadar yolu var...)

Ya Türklüğünüzden utanın, ya müslümanlığınızdan. Müslüman bir kız, ehli kitap dahi olsa müslüman olmıyan bir erkekle evlenemez. Biraz saygılı olalım.

2 — Çok insancıl(!) milyoner Amerikalı Türkiye'ye gelmiş beş-altı yaşlarında iki kız çocuğu alıp evlâtlık edinecekmiş ve onları Amerika'da okutacakmış. Bu haberi duyan çocuk sevgisi kürelmiş aileler hemen çocuklarını toparlayıp soluğu milyonerin kaldığı otelin önünde almışlar. Adam şaşırmış. Birini almış, birini bırakmış. Belki hislerin bu kadar ölü hali Tanganikada bile vaki değildir. Anne çocuğuna diyor ki: «Evladım amcanın boynuna iyi sarıl, öp yanaklarından, beğenin de seni götürsün Amerika'ya.»

Türklük adına, İslâmlık adına yazıklar olsun sana. Senin o körpe, temiz, saf yavrucuğun şimdi kimbilir hangi papazın kargısında istavroz çıkarıyor. Yazık değil mi Türk nesline...

TÜRKİYE'DEN ARAPÇA TEDRİSATI KALDIRILMALIYMIŞ

7.12.1965 tarihli Hürriyet gazetesi Milli Güvenlik Kurulunun kararını yayınlıyordu. Kararda özetle: Türkiye'de mutlaka Arapça tedrisatı kaldırılmalıymış. Arapça tedrisatı dini öğrenmemize engelmiş.

Hoppala, bu da nereden çıktı. Dünyada ismini duymadığınız Sibiryadan kutuplara kadar milletlerin dilini öğrenmek serbest de bin yıllık dinimizle yakından ilgili Arapçanın engel olmasını bir türlü anlıyamadık. Başka milletler kendi dillerini sadece eski metinleri anlamak için İbranicesini falan okurlar da Arapçaya yasak neden? Yoksa bunun altında illericilik mi var?

Keşmir'den Haberler :

200 KEŞMİR'Lİ VATANSEVER DİRİ DİRİ YAKILDI

Keşmir'li hürriyet mücahitlerinin yayım organı olan gizli «Keşmir'in Sesi» radyosu 30 kasım tarihli yayımında aşağıdaki haberleri vermiştir:

Keşmir'in Hint işgali altındaki kısmında Rajauri bölgesinde bulunan 200 Keşmir'li vatansever diri diri yakılmıştır.

Bu katliam Rajauri'de Dangriwala köyünde pazar günü vukubulan çatışmalar sonucunda Keşmir'li vatanseverler tarafından 50 Hindu Jan Sangh çetecisinin öldürülmesi olayını takiben cereyan etmiştir.

1948 YILINDANBERİ KEŞMİR'DE ÖLDÜRÜLEN VEYA KEŞMİR'DEN SÜRÜLEN MÜSLÜMANLARIN SAYISI BİR MİLYONU BULDU

«Keşmir'in Sesi» radyosu 5 kasım tarihli yayımında aşağıdaki haberleri vermiştir.

Keşmir İhtilâl Konseyi, Polis Genel Müfettişi Laxman'ın işbirliği ile Hint işgal kuvvetleri tarafından Keşmir vadisindeki bütün müslümanları ortadan kaldırmak için hazırlanan gizli planı ifşa etmiştir. Plân, müslümanların önümüzdeki bir, iki ay içinde — turistlerin Vadi'yi terketmiş olmasından ve şiddetli kar yağışından istifade ile — kütle halinde öldürülmesini öngörmektedir. Bu plâna uygun olarak Keşmir vadisinin dünya ile temasının kesilmesi de öngörülmektedir.

32'den fazla Jan Sangh ve Sewak Sangh çetesi Commu, Riasi, Udham opur ve Kathua'da müslümanların kütle halinde imhası plânını tatbik etmek için Vadi'ye yürümek üzere yiğilmıştır.

5 kasım Cemmu şehitlerinin günüdür. 18 yıl önce Cemmu eyaletinde binlerce müslüman Jan Sangh ve Dogra kıt'aları tarafından öldürülmüştü. Binlerce müslüman Pakistan'a gönderileceklerini bahanesiyle kamyonlara bindirilmiş, fakat bu talihsiz insanlar vahşicesine öldürülmüşlerdir. Bir milyondan fazla müslümanın ya öldürülmüş veya bitişik Pakistan topraklarına sürülmüş oldukları bildirilmektedir.

1953 ve 1958 yıllarında Hint İşgal Kuvvetleri yetkilileri müslümanları kütle halinde katletmeyi planlamışlardı.

KEŞMİR'DE 122 MÜSLÜMAN MAHKÛM ÖLDÜRÜLDÜ

«Keşmir'in Sesi» radyosunun bildirdiğine göre 122 müslüman mahkûm 16 kasım günü Chinhari ormanında Jan Sangh ve Mahasapha çetecileri tarafından öldürülmüştür. Bu çeteciler Hint kıt'alarının desteğine sahip olmuşlardır. Mahkûmlar Udhampur ve diğer hapishanelerden ve askeri kamplardan askeri muhafaza altında nakledilmekteydiler. Kuvvetle silâhlanmış Hindu çeteci guruplarından konvoya ormanın tenha bir köşesine geldiği zaman hücum etmiş ve dövülen vatanseverlerin hepsi katledilmiştir. Hint askeri muhafızları duruma müdahalede bulunmamıştır. Bu son bir kaç gün zarfında müslüman mahkûmların ikinci defa öldürülmesi olayıdır.

KEŞMİR'DEKİ MÜSLÜMAN ÖĞRETMENLERİN İŞLERİNE SON VERİLMESİ DEVAM EDİYOR

Kukla hükümet bütün müslüman, eğitim dairesi memurlarının işine son verilmesi için Hint hükümetinin rehberliği ile hazırlanan plânı hummalı bir şekilde uygulamaya devam etmektedir. Cemmu eyaletinde bu şekilde boşalan görevlere 800 Hindu öğretmeni tayin etmiştir.

HİNT ZULMÜ YÜZÜNDEN GÜNDE 1000-1500 KİŞİ İŞGAL ALTINDAKİ KEŞMİR'DEN HÜR KEŞMİR'E İLTİCA EDİYOR

Ateş-kes hattını geçerek Hür Keşmir'e sığınan müslümanların şimdi günde 1000-1500 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

İşgal altındaki Keşmir'de halkın kıyam halinde oluşundan ötürü şimdi Hintlilerin zulmü büsbütün artmış bulunmaktadır.

Hint Merkezi İhtiyat Polisi de müslümanlara eşyalarını soyma yarışında orduya katılmış bulunmaktadır.

Mülteciler merhametsizce dövülmekte, bu arada genç kadınlar kaçırılmaktadırlar.

OKU MECMUASI İDARE MÜDÜRLÜĞÜNE KONYA

İçel vilâyetinin Erdemli kazasında Hayırlı İşler Yaptırma ve Yaşatma Cemiyeti adında bir cemiyet teşekkül ettirerek faaliyete geçmiş bulunmaktayız. Gayemiz malûmlarınız olduğu vechile geleceğimiz için her veçheyiyle ve her sahada kendilerine inanıp itimat edeceğimiz münevver din adamlarımızı yetiştirmek maksadıyla bir İmam Hatip Okulu yaptırmaktır. Bu hususta değerli hizmetlerinizi esirgememenizi okumakta olduğumuz mecmuanızdan öğrenmekteyiz. Cemiyetimiz içinde rızaenlillâh bir miktar fedakârlıktan kaçınmayacağınızı ümit ederek münasip bir şekilde neşrine ve Erdemli Ziraat Bankası aşağısında açtırmış olduğumuz 1578 numaralı hesaba hayır sever din kardeşlerimizin yardımlarını davete delâletlerinizi istirham eder en derin saygılarımızı sunarız.

Erdemli Hayırlı İşler Yaptırma ve Yaşatma Cemiyeti

Orucun Ahkâmı

(Başlarafı 11. sayfada)

Nur-el-İzahta oruçlar altı kısma ayrılmakta ve ona göre sıfatlandırılmaktadır. Buna göre oruçlar farz, vacip, sünnet, mendub, nafile ve mekruh şeklinde sıralanmakta — Tahtavi haşiyesinde belirtildiği üzere ise— farz oruçlarla vacip oruçları ayrıca bir de muayyen ve gayrı muayyen şeklinde taksim edilerek bu adet sekize kadar çıkarılmaktadır. Biz bu muhtasar yazıyı Ramazanı Şerifin hulu münasebetiyle İslâmda orucun yeri, teşrii şekli, esasa tealluk eden ana hükümleri ve orucun mahiyyetinin muhtelif yönlerden fıkhıta nasıl ele alınıp hükümlendirildiğini kısaca beyan gayesini istihdaf ederek kaleme aldığımızdan orucu bozan ve bozmayan eşya ve ahvalin tadadı ile orucun bozulmadığı, orucun bozulup sadece kaza lâzım geldiği veya orucun bozulup hem kaza ve hem de keffaret icap ettiği cihetlerine ait tafsilât ile yukarıdaki taksimde muhtelif sıfatlar altına giren 8 çeşit orucun aleltefsil beyanını tabiatıyla imkân yoktur. Müslümanlar oruca ait bu geniş malûmatı mufassal fıkıh ve basitleştirilmiş ilmihal kitaplarından kolayca öğrenebilirler...

[8] Merak-ı Felâh (Tahtavi haşiyesi) s. 349.

Müslüman bir ailenin bütün fertlerinin zevkle okuyabileceği tek eser çıktı!..

BÜYÜK KAPI

EK

N. Fazıl KISAKÜREK

Peygamberimiz (S.A.S.) den itibaren devam ile zamanımıza erişen Altın Halka...

Fiatı: 5 Lira

Umûmî tevzî merkezleri :

O K U
Mecmuası, P.K.: 105
KONYA

İRFAN YAYINEVİ
P.K.: 65
Bayezit - İSTANBUL

NOT: Mecmuamız ilk eser olarak **«BÜYÜK KAPI Ek»** ile yayın hayatına başlama bahtiyarlığı içindedir.

En büyük, en ideâl haftalık siyasî gazete

BÜYÜK DOĞU

Okuyunuz, Okutunuz, Abone olunuz

Evvelâ Hakkın sonra Halkın hizmetinde

Bâb-ı Âlî'de SABAH

Günlük Siyasî gazete,

RAHMET YAYINLARI

Dinî - İlmî - Tarihî - Edebî Eserlerini
TAKDİM EDER

EL-MÜRŞİD'UL EMİN (Peygamber Yolu): Her kelâmı bir hüccet, her kararı bir kaziye olan İMAM-I GAZALİ Hz. nin eseri... Arapça aslını Abdulkadir Akçiçek dilimize çevirdi.. I., II. ve III. Cildi çıktı. Her cildi 4 liradır.

FÜTÜH'ÜL-GAYB: ABDÜLKADİR GEYLÂNÎ Hz. nin eseri... Abdulkadir Akçiçek'in tercümesi, Fiatı 4 lira. Cildlisi 8 TL.

İLÂHİ ARMAGAN (Fetih'ül Rabbanî): ABDULKADİR GEYLÂNÎ Hz. nin eseri. BAĞDAD câmilerinden, medreselerinden, kervan saraylarından ve yolcu konaklarından halka yaptığı vaazlar. Her imam, her vaizin mutlaka okuması gereken şaheser. Türkçeye çeviren Abdulkadir Akçiçek, 4 cilt, takımı 18 lira. Cildlisi 25 lira.

SIRR'UL-ESRAR: (Ötelerden Haber) Yazan: ABDÜLKADİR GEYLÂNÎ, Arapça aslından dilimize çeviren, Abdulkadir Akçiçek., Diğer eserleri gibi bu da bir şaheser. Fiatı 3 lira. Cildlisi 6 TL.

ONLARIN ÂLEMİ: AHMED'EL-RUFAİ Hz. nin en üstün eseri... Çeviren: Abdulkadir Akçiçek. Fiatı 5 lira. Cildlisi 8 lira.

HALİD b. VELİD (Allah'ın Kılıcı): Abdulkadir Akçiçek Arapçadan Türkçeye çevirdi. Fiatı 1 lira.
RAHMET YAYINLARI, P.K.: 2 BAYAZIT-İSTANBUL

BAYİLER DİKKAT!..

İslâmda Siyasî Düşünce ve İdâre
Prof: H. H. ŞİRVANİ
7,5 Lira, İplik dikiş, Nefis Baskı...

İslâma Giriş
Prof.: M. Hamidullah
10 Lira, Temiz baskı, Renkli haritalar...

İslâmda Devlet İdâresi
Prof.: M. Hamidullah
Mevcudu az kalan, kıymetli eser

Kur'an Rehberi
Tecvid
İslâm Prensipleri
Dr. A. Kemal Belviranlı

Şerhi Mesnevi
Tahir OLGUN
15 Lira, Ciltlisi 20 Lira

İRFAN YAYINEVİ
P.K.: 65 Bayezid-İst.

Yayınevimizden bu kıymetli eserlerle beraber bütün mukaddesatçı ve milliyetci eserleri temin edebilirsiniz.

«OKU» ÜMMETİ MUHAMMED'İN RAMAZAN VE BAYRAMINI TEBRİK EDER

Bu vesileyle hediye edilen hilâli besmelemizi bayilerden isteyiniz.

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Nermin Yenice - İZMİR* — «Genç Kızlara Mektup» başlıklı yazınız duygu ve düşünce yönünden tebrike şayan olmakla beraber, uslûp ve konunun işlenişi yönünden mecmuamıza girecek olgunlukta değildir. Sizin gibi düşünen ve dinî hayatı yaşayan kültürlü genç kızlarımızın adedi binlere baliğ olduğu zaman Türkiye kurtulacaktır. Sizin de işaret ettiğiniz gibi genç kızlarımız saadeti, sinemada, kokteyl ve dans salonlarında, seks partilerinde, sokakta, geçici dünya zevklerinde aramamalıdırlar. Evinin kadını, çocuklarının anası olmalı, büyük İslâm hanımlarını kendisine örnek edinmelidir. Yeni denemelerinizi bekler. Hürmetle selâmlarız...

★ *S. Osman Baş - HOLLANDA* — Mektupla bizden istediğiniz kitaplardan piyassada mevcut olanları adresinize postalandı. Ilk fırsatta diğerlerini de göndermeye çalışacağız. Yurt dışında çalışan işçilerimize yardımcı olmak, onların meselelerini halletmeye çalışmak en başta gelen görevimizdir. Alâkanıza teşekkür eder, Allahtan sabır ve başarı temennisiyle selâmlarız...

★ *S. Halit Özata - POLATLI* — «*İnanmak*» başlıklı şiirinizi ve kıymetli mektubunuzu aldık. Güzel şiir yazmak için, manzum eserleri çok okumakta ve tanımış şairlerin hayatlarını tetkik etmekte büyük fayda vardır. Yazmaya çalışırken okumayı da ihmal etmemeli. Başarı dileklerimizle selâmlarımızı sunar, yeni şiirlerinizi bekleriz...

★ *S. Ethem Tozoğlu - İZMİR* — İsimlerinizi bildirdiğiniz arkadaşlarınızla birlikte abone kaydedildiniz. Memleketimizin manevî kalkınmasında, millî bütünlüğümüzü sarsmak istiyen Komünizmle mücadelede vazifeyi kabul etmiş gençler olarak sizi tebrik eder, iyi günler dileriz. Selâmlarız...

★ *S. Kemal Tabak* — «*Neler Oldu*» başlıklı şiiriniz beğenildi. Biraz daha gayret ederseniz daha güzel şiirler yazabilecekinize. Mısralardaki hece sayısının uygunluğuna denk kafiye bütünlüğünü de tahakkuk ettirebilseydiniz şiirinizin daha da güzel olacağı muhakkaktı. Tesbit ettiğimiz neticeye göre «*Neler Oldu*» başlıklı şiirinizde konunun seçilişi ve işlenişi güzel. Yalnız şekil yönünden biraz daha titiz davranmakta fayda var. Selâmlar...

★ *S. Mustafa Vural - KAYSERİ* — Yüksek İslâm Enstitüsü mezunları, diğer fakülteleri bitirenler gibi, askere çağrıldıkları zaman yedek subay olarak vazife görürler. Nitekim şu anda orduda yedek subay olarak vazife gören Yüksek İslâm Enstitüsü mezunları vardır. Yedek subaylık hakkı yok diyenlerin iddiaları kasıtlı değilse, bilmediklerindendir. Selâmlar ve sevgiler...

★ *S. Necati Çağıroğ - KUTAHYA* — Mecmuamıza 24 abone kazandıran, duygulu mektuplarıyla bize hakkımız olmayan iltifatı gösteren Kütahya Turizm Derneği Başkanı Sayın Gönüldaşımızın son mektubundan şu satırları aynen alıyoruz :

«Mecmuaların tamını tetkikle anladım ki, yıllardır hasretini çektiğimiz can dostlar ve gerçek duygular bu mecmuada toplanmış.

Bugünkü çılgın san'at anlayışının şuursuz akışına gösterilmiş siper ederek, eskiye bağlı kalan dostların, mecmuanızda birleşmesi, cidden memnuniyet verici.

Edepsiz Edebiyat olamaz.

Yıllarca emek verip, ruhlarımızın derinliklerindeki hisleri dile getirmeye çalıştık.

Yeni bir akımla, gönüllerde taht kurması iktiza eden şiiri, ayağa ve hatta lâğımlara düşürdüler. Önüne gelen, uzunlu kısalı kelimeleri sıralamakla şiir yazıyorum zannetti.

Elbette gün böyle kalmıyacak ve bir yerden hakikatları aydınlatacak güneş doğacaktı. Yıllardır küskün ruhumun meçhûlü olan, OKU mecmuasının mevcudiyeti ve Konya'dan, Aşk Sultanının diyarından neşriyatta bulunması, bendenizi ziyadesiyle hislendirdi. Ve bugüne kadar habersiz oluşuma üzüldüm. Fakat en büyük teselliyi, mecmuada yazılarını okuduğum dostların hiç birinden ayrı olmayışım ve yazılarında kendimi, kendi ruhumu görüşümde buldum.

Neşir hayatınıza başladığınız günden bugüne kadar mecmuanızdaki yazarlarda ben vardım. Ve bundan sonraki benim yazacaklarımdan da onlar ayrı değildir.

Bu vesile ile sizlere ve kıymetli yazılarınızı okuduğum can dostlara selâmlarımı bildirir, cenabı Allahtan cümlesine başarılar dilerim.

★ *S. Mücahid Yılmaz - ANKARA* — Bu muhterem okuyucumuz mektubunda bizim namımıza OKU'nun abonelerine ve müslüman zenginlere seslenıyor. Abonelerimizden hemen abonelerini yenilemelerini ve zenginlerin de OKU'ya en az 100 abone kaydetmelerini istiyor. Okuyucumuzun bu isteklerine katılmamak imkânsız. Bu isteklerin tahakkukunu Allahtan temenni eder, mücahid kardeşimize teşekkür ederiz. Selâmlar...

★ *S. Tahsin Meruf - İZMİR* — Beş arkadaşınızla birlikte mecmuamıza abone kaydedildiniz. Alâkanıza teşekkür eder, devamını bekleriz. Selâmlar...

★ *S. Sabdi Duran - DİYARBAKIR* — Samimi düşüncelerinizi bize aktaran ve siz yakından tanımamıza fırsat veren mektubunuzu zevkle okuduk. OKU mecmuasını çıkaranların hiç bir menfaatin peşinde olmadıklarının sizin tarafınızdan da belirtilmesi bizi memnun etti. Mektubunuza ilâveten bildirdiğiniz kardeşlerimizde abone kaydedildiler. Selâmlar...

★ *S. Necati Akay - SAKARYA* — Gönderdiğiniz abone bedeli alındı. Aboneniz yenilendi. Abonelerini geç kaldığınızdan dolayı üzüldüğümüzü bildirmek, bizi de üzer. Selâm ve başarılar...

★ *S. Tevfik Kızıldağ - Ş. KOÇHİSAR* — Elinizdeki birikmiş sayıları bize gönderirseniz, karşılığında size ciltli mecmua göndereceğiz. Çünkü, elimizde hazır ciltlenilmiş mecmua yok. Selâmlar...

İslâmın İlk Emri
O K U
Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Mustafa PEKTUT
Bu sayıda Yazı İşleri Müdürü :
Nâci ARICI
İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği: Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 11 T.L. Altı Aylık : 5,5 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 15 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmed Said Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 15.1.1966

İslâmın İlk Emri

Oku

Dinî
İçtimaî
Edebî
Aylık mecmua

İslâm İnkılâbı — N. F. KISAKÜREK
Eski Harflerimiz İçin Umumî Af İstiyorum — N. N. TEPEDELENLİOĞLU
Çok İleri Bir Muallimenin Hezeyanları — H. GÜLER
Sultan Reşad'a Yapılan Nasihatler — T. ÜNAL

İŞAAT!

Yıl : 5 — Sayı : 54
Şubat : 1966 — Şevval : 1385

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler — OKU
- İslâm İnkılâbı — Necip Fazıl KISAKÜREK
- Eski Harflerimiz için Umumî Af İstiyorum — N. N. TEPEDELENLİOĞLU
- İFŞAAT — Fehmi CUMALIOĞLU
- Ulûmu'l Hadîs — Hayreddin KARAMAN
- Çok İlerici Bir Muallimenin Hezeyanları — Halit GÜLER
- Dinimizde Domuz Eti Niçin Haramdır? — Ali Rıza NALÇACI
- Kâ'be Yolları — Ömer KİRAZOĞLU
- Röportaj: «Samsun İmam - Hatip Okulu»
- Ege'den Üç Acı Haber — İsmet SOYER
- Sultan Reşad'a Yapılan Nasihatler — Tahsin ÜNAL
- Mücadelemizin Diyalektiği İçinde Türkiye ve Dertlerimiz — Mustafa YAZGAN
- Hutbe — Mustafa PEKTUT
- Virispi — M. Lütfü İKİZ
- Diyanet Teşkilâtına ait Rapor — Hüsnü DİKEÇLİGİL
- Dünya Üzerinde Çeşitli Dinler — Veli ERTAN
- Boğaziçi'nden Atlarla Geçen Eski Türklerin Bizans'a Taarruzları — İ. Hami DÂNİŞMEND
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Şiirler
- Okuyucularla Başbaşa

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Allah'ın en güzel kıvamda halkettiği insan, madde üstü erişlere namzet yüce bir varlıktır. Hilkatın kucağına ham bir meyve olarak düşen bu varlığı terbiye etmek ve kemale erdirmek muallimlerin ve mürşitlerin vazifesidir. Bilindiği gibi muallim bir milletin ruh mimarıdır. Körpe dimağlara, dinin ve cemiyetin istediği biçimi o kazandırır. Bunun için öğretmen, cemiyet hâdiselerine istikamet veren büyük dehâların; milletlerin kafa bütünlüğünü abideler halinde dağ, dağ zirveleştiren sanatkâr ruhların da muallimidir. Öğretmenin ruhları inşa tarzındaki engin mahareti, ruhları türlü ihtilaflardan kurtarma hususunda göstermeğe memur bulunduğu kuşatıcı iman disiplini olmasaydı, dünya bugünkü medenî umranı rüyasında bile göremezdi.

Biz müslümanların mutlak manada muallim ve mürşidi Peygamberlerdir. Onlardan sonra, onların davasını bayraklaştıran, onların mana varisleri ulular ve din adamları bu vazifeyi yürütmüşlerdir. Bu bakımdan milletimiz muallime çok büyük saygı beslemekte, her devirde onu baş tacı etmektedir. Yeter ki öğretmen de bu ilk muallim ve mürşitlerin ruhlarından tütsen aşk ve iman cezbesinden eser bulunsun. Yeter ki millet ona itimad etsin, gönül meyvesi çocuğunu onun inşa tezgahına teslim ederken bu tezgahta onun manevi değerlerinin budanmıyacağından emin olsun.

Esefle söyleyelim ki milletimiz, kafalarda maarifin meşalesini tutuşturması icap eden öğretmende bu vasıfları bulamamakta, çocuğunu inançlarının törpülenmesinden emin bulunmamaktadır. Eskiden iman ve ruh mimarimizi taş taş ören muallim, son yılların siyasî cereyanlarına zorla itilmiş ve görevini güçleştirmiştir. Artık öğretmen talebenin gözünde saygı değer bir büyük insan olmaktan çıkmış, mesleğini ve şahsiyetini cüceleştirmiştir. Bu yetmiyormuş gibi bazı iffetsizler de kalkmış Konya İmam-Hatip Okulunda Hıristiyanlık propagandasına başlamış... Mukaddes kitabımız, insan muhayyilesinin icatkerdesi, işlenmemiş cinayetlerin, irtikâb edilmemiş günahların tablosu romanlarla mukayeseye yeltenmiş. Bre iffetsiz kadın!.. Sana kadın derken bütün Müslüman-Türk anasından özür dilerim. Çünkü kadın iffetin timsali, hayanın heykelidir. Sana iffetsiz diyeceğim. Çünkü sen, okutmak için teslim ettiğimiz çocuklarımızı, kırk yıllık orospu hayasızlığı içinde kendin gibi yüzsüzya dökülmüş arsızlar sınıfına sokmak için onların pantolonunu aşağı indirtiyorsun. Utanmayı tarif edemiyen körpe yavruya böyle davranacağına, dizlerinden yukarı çıkmış olan eteğini biraz daha kaldırsaydın, senin bu hareketinden kulaklarına kadar kızarmış masum çocuklarda hayanın ne olduğunu görürdün. Ruh berraklığı nasiyelerinden okunan tertemiz çocuklara «Yerim Seni» gibi umumhane sözlüklerinde bile rastlanmıyan şehvet ifadelerini çekinmeden söyleyen sen iffetsizin yeri, öğretmenlik kürsüsü değil, kerhane yataklarıdır. Bununla beraber suç sende değil, senin gibileri imbikten geçirerek süzmeden o kürsülere yol veren sistemdedir.

Bir öğretmen, okuttuğu talebenin inandığına inanmıyabilir. O zaman bu frengili kafanın zararı kendisinedir. Fakat bu frengili kafa kuduz gibi saldırgan hale gelir, etrafa saçılır saçılmaz, ezt kütüpleri bağlı fikir cereyanlarını körükler, hem de bunu diyanetle ilgili bir meslek okulunda yaparsa, bu tayinde, bu ders alışta, hattâ ona müdahale etmiyen idarecinin davranışlarında bir kasıt aramak lâzım.

Şu kat'i olarak bilinmelidir ki bir milletin kültür ordusu demek olan maarifte, bünye bünye, hücre hücre teşrihin günü gelmiş ve geçmiştir. Fakir milletsin alın teri, göz nurundan ayrılan milyarların üzerine tüneyen kızıl damgalı baykuşlar tasfiye edilmelidir. Coğrafya plânında sahip olduğumuz ve vatan dediğimiz bu topraklara manada ve kültürde de sahip olmalıyız. Mekteplerimizde çocuklarımıza «Allah yoktur» diyenleri Moskova'ya; «Hıristiyanlık daha kolay ve müntesibleri daha ahlâklı kimselerdir» diyenleri Vatikan'a postalamalıyız. O çarpık ruhlu solaklar, herşeyimizde herşeyine bağlı olduğumuz bu topraklarını havasını daha fazla kirletmemelidirler. Aksi halde, hicabından terliyen cedad ruhlarının lânetinden kurtulamayız.

İslâmın İlk Emri
O K U

İSLÂM İNKILÂBI

Necip Fazıl KISAKÜREK

Güneşe karşı bülbürdan bir menşur tutup içindeki harikulâde yolları gösterir gibi, artık bütün insanlığa biricik kurtuluş yolu olarak İslâm inkılâbının bütün ideolocyasını, en ince noktalarına kadar arz etmenin zamanı geldi.

Bu dâva herhangi bir rejime karşı başka bir rejim teklif ve propogandasında bulunmak değil; Türkünden, Arabından, İranlısından, Hintlisinden, Çinlisinden, Endonezyalısından ve daha filânından hiç birine mahsus olmaksızın, İslâm dünyasını bütün yer yüzüne kavimler ve tarihi vakalar üstü mücerred ve gerçek hüviyet ve şahsiyyetiyle saf bir mefküre ve nümezzeh bir ideolocya halinde belirtmek işidir.

Bu dâvaya, İslâmın iyi veya kötü bütün mensupları kadar bütün mensup olmayanları da muhataptır. Zira biz, bilenlerdeniz ki bütün insanlık icabet edenleri ve etmiyenleriyle, peygamberler peygamberinin ümmet kadrosu içindir. Onu, kâinâtın nurunu tanımayan, çatlasa da patlasa da O'nun kadrosundan dışarıya kaçamaz. Ancak icabet etmiyenler topluluğu içinde kalır ve ebedi hüsranı ve ulvî noktalarına kadar belirteck olan her zaman ve mekâna şâmil mânalar ve kıymetler tablosunu çizerken, bu tabloya, icabet etmiyenlerin de gözleri önünde, gerçek varlığın her satırını kucaklayan bir örnek olarak dikmek, bir borç oluyor.

İslâm, her münevver müslümanın şahsında, bütün kıymet hükümlerini, zaman ve mekân üstü mahiyetle bütün zaman ve mekânlara tatbik edici inkılâb ideolocyasını kurmakla mükelleftir. Tekliflerin en azizi olan bu teklife kulak asan, milyonlarca kalabalıklar içinde kaç kişidir?

Münevver müslüman! Senin işin, İslâmın, herkesçe bilinen, bilinmesi kolay olan, kolayca bilinmekle mahrum nasipler üzerinde bir tesir bırakıp bırakmıyacağı meçhûl bulunan umumi ve hususi bilgilerini ezbere sıralamak değildir! Senin işin, bu bilgileri altında yaşıyan nâmütenâhi derin ruhun, tamamiyle islâmî ölçüler altında ebediyyet mikyasıyle zaman ve mekânı fethedici hayat mimarisini kurmaktır! Ebediyetin rehberi; belki de böyle bir fiile şart tayin buyurmak için, bazı ilâhî tefekkürlerin bir saatine yetmiş senelik namaz sevabı müjdelemişlerdi.

İslâm inkılâbını kim örgüleştirecek? Rörfemocılar mi, nefsani ve havaî tefsiriler mi, kışrî şeriatçılar mı, ham ve kaba sofular mı, yalancı sofiler mi; yoksa bunlardan hiçbiri olmadığını telkin ederken kendisine henüz bir sınıf ismi veremediğimiz mücerret bir ifadeyle gerçek ve derin müslümanlar mı? Öyleyse gerçek ve derin müslümanın nelerden ve böyle müslümanların ruhundan tütecek bir hayat mimarisinin çizgi çizgi müşahhas beyanı nedir?

İdeolocya tablosu plânında zamanın geldiğini haber verdiğimiz İslâm inkılâbı, işte teker teker bu suallere cevap verecek olan görüşler manzumesidir.

Eski Harflerimiz için Umumî Af istiyorum!..

Nizameddin Nazif TEPEDELENLİOĞLU

MAZİMİZE ARTIK ANCAK BİR PAMUK İPLİĞİ İLE BAĞLI DİYİZ... EL HAZER!.. O DA KOPARSA 32 MİLYON İNSAN KÖKSÜZ KALACAK!..

İki yıl sonra, 1968 sonbaharında, lâtin harfleri ile yazılan Türkçe kırkıncı yılını dolduracak...

Harıcı-dene okur yazarlık bakımından faydası görülmediği iddia edilemiyecek olan lâtin harfleri, 1928 de, Türkiye gazete ve dergilerinin sayfalarında eski harflerimizle kısa bir müddet boy ölçüştükten sonra, beğenilerek değil, yek otorites bir siyasi hiyeranının ürevsinden verilen bir emirle Türk dilinin hizmetine girebilmişti. Onu kullanarak yaşadığımız yıllar içinde edinilen fayda kaybedilen kıymetlerden üstündür denilemez.

Türk dilinin yeniliğine pek uygun olduğu iddia edilmiş olan bu harfler, Türk milli hançeresini bozmuştur. Yirminci asrın ilk çeyreği içinde doğmuş olanların dillerindeki şive kıvrıklığı, lâtin harfleri ile yetişen nesillere sirayet ettirilememiştir.

İstanbul hanımefendisinin dudaklarındaki o bülbül sakıyişli Türkçe uçup gitmiştir. Türk dilinin hatibi kalmamış, Türk sahnesinin aktörü, Türk müziğinin hanendesi dilin sihrini kaybetmiştir.

İnanmıyan, radyosunun düğmesini çevirir ve dinler.

İnanmıyan, Büyük Millet Meclisine gidip dinleyiciler balkonunda oturur, kürsüye çıkanlara kulak verir.

İnanmıyan, dilediği tiyatronun gişesine gidip bir bilet kestirir, sahnede konuşanlara kızabildiği kadar kızar.

...Ve felâketin büyüğü şudur: Lâtin harflerine meydan boş bırakmak için eski harflere karşı (sanki lâzımmış gibi) savrulmuş olan aforoz yüzünden öz medeniyetimizin asırlar boyu kâğıda döküldüğü nice nice hazinelerimi harsımızdan âdeta saf dışı edilmiş gibidir.

Bugün, galiba, 40 yıl önce tasarlanmış olan asıl hedefe ulaşılmış gibidir:

Türkiye Cumhuriyetinin kırkbeş yaşındaki hâlis Türk ve müslüman vatandaşlarının yüzde dokdan dokuz onda dokuzu eski Türk harflerini bilmemektedir ve bunların hepsi, Türk kitaplık ve arşivlerindeki kıymetlerin hepsinden gafildir.

Bu neticeyi hâlâ bir milli kazanç gibi görenler varsa alınlarını karışlarım.

Lâtin harflerini tutturabilmek için pek sert konuşan bir ihtilâl, belki beş yılık bir kültür mahrumiyeti emredebilirdi. Ama bir millete öz kültür hazinesinin kapılarını sitin sene kapamak, en hafif ifade ile, hüzün verici bir insafsızlık olurdu...

Olmuştur da.

Ve bu insafsızlık devam etmektedir de.

Bereket versin ki önce gizli gizli, sonra yarı gizli ve nihayet az çok açık olarak özel gayretlerle girişilen okutma teşebbüsleri az çok meyve vermiştir.

Bazı talihli çocuklar son yirmi yılda çat pat eski harfleri öğrenebilmişlerdir.

Ama bu, eski harfleri sökebilmek, eski irfan hazinelerimizi kavrayabilmek için, bilhassa arşivlerimizi inceleyebilmek için kâfi bir meziyet midir?

Konuyu artık açıkça ortaya atmalıyız:

Eski harflerin resmî ve klâsik tahsil kadroları içinde ciddî surette ele alınması zamanı gelmiştir.

Zirâ re kadar korkulmasın! Eski harflerin okutulması ve Osmanlıcanın bilinmesi lâtin harflerini ne ortadan kaldırır, ne de zedeler.

Lâtin harfi, istemiş olanlar için de, istememiş olanlar için de, zorla edinilmiş dahi olsa, artık bir kazançtır. Bırakılamaz ve dönülemez. Fakat lâtin harflerini kullanacağız diye eski harflere karşı kurulmuş olan o çatık kaşlı sert çephenin tahrip edici rolüne de artık katılanılamaz. Bu zorlayışa son vermek zamanı gelmiştir. Mülete, eski harfleri öğrenip eski dili bütün incelikleri ile kavramanın bir vatan hıyaneti olmadığı açıkça ilân edilmelidir.

Şimdi bir an geriye dönüp, lâtin harflerinin bizde nasıl kabul edildiğini biraz araştıralım:

Önce derhal şu noktayı belirtmeliyiz: Lâtin harfleri fikri Mustafa Kemal'den gelmemiştir. Tanzimat züppeliğinin (1) bazı ferdî özentileri bir tarafa bırakılacak olursa bu fikrin ilk ciddî propagandacısı «İçtihatçı» Dr. Abdullah Cevdet olmuştur. 1912-13 yıllarında bazı küçük dergilerde rastlanmış ufak tefek âvarelilerle de «İçtihatçı»nın yanında yer vermek icap eder. Fakat Mustafa Kemal Paşa'da bir tasavvuru kemale ulaştıran, karar haline getiren asıl tahrik Hüseyin Cahit'ten gelmiştir.

Türkiye'de gazete ve dergilere lâtin harfleri ile çıkma emri verilmesinden beş yıl önce Hüseyin Cahit «Lâtin harfleri» başlıklı bir makalesinde şöyle diyordu:

«Bizi şimdiki harflere rapteden şey nedir? Bu harfleri kullanmak için hiç bir mecburiyet-i diniyye yoktur (2). Milli harflerimiz de değildir. Bu halde lâtin harflerini kabul ederek bir ân içinde herkese okuyup yazma öğretmek suretile ile elde edebileceğimiz sonsuz faydaları neden istihfaf ediyoruz?»

Ve şu cümlesi ile Gazi'yi açıkça tahrik etmişti :

«Memleketin selâmeti namına hayatlarını feda edebilenler, memleketin daimî selâmeti adına neden bu harsî fedakârlığı da yapmasınlar?».

Harsî fedakârlık. Yani kültür fedakârlığı...

O günler, garpılaşma modasının üst idareci tabakada salgın halini almak istidadını gösterdiği günlerdi. Cahit bu modanın gözü kapalı sürücülerindendi. Tepeden inme bir hareketin doğuracağı kültür tahribatının sezmesine rağmen işi körüklüyordu. Ve ayni makalede şu yalanı söylemekten de utanmamıştı:

«Memleketin her tarafı derin bir cehalet karanlığı içinde midir? Memlekette okuyup yazmak (3) bi-

(1) Babamın ana tarafından yeğeni olan Velîyuddin Koca Reşid, dedesi sadrâzam büyük Mustafa Reşid Paşanın lâtin harfleri ile bir Rum hanıma yazdığı aşk mektuplarının müsveddesini bana getirmişti.

(2) Dinî zorlama mânâsına. Sanki kendisine vardır diyen olmuş gibi.

(3) Bu adam da güya edipti ve dil hocalığı etmişti. «Okuma yazma» demiyor, Okuyup yazma»k» diyordu.

(Devamı 24. sayfada)

İFŞAAT!

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın sözlü olarak İçişleri ve Adalet Bakanı tarafından cevaplandırılmasını arz ve teklif ederim :

1 — Osmanlı Bankası aracılığı ile Sovyet Rusyadan, Türkiye Millî Talebe Federasyonuna gelmiş para ve aynî yardım var mıdır. Varsa bu güne kadar ne miktar para ve malzeme gelmiştir.

2 — 23 Aralık 1965 tarihli ve 63 sayılı Durum dergisinde yer alan, Millî Türk Talebe Birliği Genel Başkanı Rasim Cinisli'nin 18.12.1965 tarihli bildirisinde:

a — 10.8.1965 tarihinde M.T.T.B. adına Osmanlı Bankasından 2500 dolarlık havale geldiği, bu paranın nereden ve ne için gönderildiği sorusuna Banka ilgililerinin cevap vermemesi üzerine parayı çekmediği ve durumu devrin Başvekiline bildirdiği ve kısa bir müddet sonra Osmanlı Bankasından gelen 25.8.1965 tarihli yazıda: bu paranın M.T.T.B.'ne ait bulunmadığı, havalenin sehven gönderilmiş olduğunun yazıldığı.

b — 28.11.1965 günü yine Osmanlı Bankasından ve Moskova'dan 204.50 dolarlık M.T.T.B. adına bir ihbar geldiği, durumu ilgili makamlara ve Başvekile haber vererek Bankaya gittiği, Bankanın 500 dolarlık bir çek daha olduğunu söylemesi üzerine 704.50 doları çektiği ve bundan 204.50 doların karşılığını Komünizme Mücadele Derneğine ve 500 doları da ayrı bir hesaba yatırdığı ve bu davranışımı önceden noter huzurundaki beyaniyle tesbit ettiği.

c — Evvelce gelmiş olan 2500 doları M. T. T. F. sorumlularının çekmiş olduklarını Bankadan öğrendiği, bu olayı Türk-Rus Kültür Anlaşması imzalanmadan sorumsuz hareket edenlerin iz'anına, diğer yandan tarih şuuru içinde hâdiseleri ve davranışları değerlendiren vicdanlara takdim için belirttiği açıklanmaktadır.

ç — 26 Aralık 1965 tarihli ve 62 sayılı durum dergisinin 13 üncü sayfasında: «Rusya'dan Sevgilerle» başlıklı yazıda :

T.M.T.F. genel Başkanı Ahmet Güryüz Ketenci'nin iddiasına göre, Ağustos ayında Sovyetler Birliğinden gelen öğrenci ve mühendisleri T.M.T.F.'nu yedirip, içirip, gezdirip memnun bırakmış — parayı nerden bulmuşsa bulmuş— olduğu üç ay sonra Federasyonun kongresi yaklaştığı sırada Sovyetlerin Sputnik Turizmi teşkilâtı 3500 Amerikan dolarını T.M. T.F.'na postalamış olduğu, yazılmaktadır.

Diğer gazete ve dergilerde de yer alan bu iddialardaki hakikat payı nedir? Bu teşekküllerin hesapları ve tutumları kontrol ve takip edilmekte midir? Edilmişse idarî ve kanunî işlem yapılmış mıdır?

3 — Sovyetler Birliğinin kendi sınırları dışındaki memleketlerde, komünizm idealine hizmet eden teşekküllere ve kişilere hesapsız para yardımı yaptığı bir gerçek olduğuna göre, Yurdumuzda Moskova'dan yardım gören müesseseler ve şahıslar var mıdır? Yabancı devletlerin emel ve gayelerine hizmet edenler vatan hainî sayılacağına göre bu gibiler hakkında idarî ve kanunî kavuşturma yapılmakta mıdır?

4 — Türk-Rus Kültür Anlaşması yürürlükte midir?

Fehmi CUMALIOĞLU
Kayseri Milletvekili

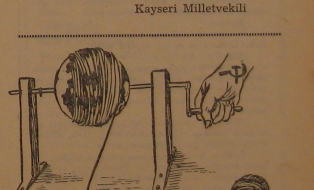

Müctehidlerin Sünnete Verdikleri Değer

(İbn'ü Teymiye'nin raf'ul-melâm.. risâlesi)

— II —

Hayreddin KARAMAN

Örnek olarak, Rasûlullah (s.a.) in işlerini sünnet davranış ve hallerini herkesten daha iyi bilen Hulefâ-i râşidîn (İlk dört halife) yi göz önüne alalım. Özellikle Hz. Ebû-Bekir (r.a.) Rasûlullah (s.a.) den ne seferde ne de hazarda ayrılırdı. Hemen her vakit beraber bulunur, müslümanların işleriyle mesgul olmak üzre bazı geceler beraber sabahı bulurlardı. Hz. Ömer (r.a.) de böyleydi. Rasûlullah (s.a.) çoğu defa şöyle buyurmuşlardır: Ben Ebû-Bekir ve Ömer... beraber girdik... Ben, Ebû-Bekir ve Ömer beraber çıktık...»

Bütün bunlara rağmen Hz. Ebû-Bekir (r.a.)a «büyük annenin mîrası» konusu sorulunca şöyle demiştir: «Allah'ın kitabında sana bir şey yok, Rasûlullah (s.a.) in sünnetinde de sana ait bir şeyin olduğunu bilmiyorum, fakat başkalarına soralım.» Durum diğer ashâba sorulmuş, Muğire b. Şu'be ile Muhammed b. Mesleme gelerek, Resûlullah (s.a.) in büyük annesye altıda bir hisse verildiğini ifade etmişlerdir. Aynı hadis İmrân b. Husayn tarafından da tebliğ edilmiştir. Halbuki bunların üçü de Ebû-Bekir ve diğer halifeler derecesinde değildir. Bununla beraber — bilâhare ümmetin tatbikinde ittifak ettiği — mezkûr sünneti bilmek şerefi kendilerine ait olmuştur.

Hz. Ömer (r.a.) de istizân (bir ev veya iş yerine girmek için izin isteme edebi) sünnetini, Ebû-Mûs'el-Eş'arî'nin haber vermesi ve ansârın da aynı konuya şahitlik etmesine kadar bilememiştir. Halbuki Hz. Ömer kendisine bu sünneti haber verenden daha âlimdir. Bu büyük halife, maktûlün eşinin, kocası namına verilecek tazminatta hissesi olduğunu da bilmiyor, bu tazminâtın (diyetin) tamamen âkıleye (baba tarafından akraba olanlara) ait olduğu kanâatını taşıyordu. Bir bâdiyede Rasûlullah (s.a.) in vâlisi bulunan Ed-Dahhâk b. Sûfyân kendisine şöyle yazdı: «Rasûlullah (s.a.) Eşyem'üd-Dabâbî'nin eşini, zevcinin diyetine vâris kıldı.» Bunun üzerine kendi görüşünü terketti ve: «Bunu duymasaydık başka türlü hükmederdik.» dedi.

Mecûsîlerle ilgili cizye hükmü de bilmedikleri arasında idi, Abdurrahmân b. Avf (r.a.) Rasûlullah (s.a.) in şu buyruğunu nakletti: «Onlara ehl-i kitap gibi davranınız.»

Sürg mevkiine geldiği zaman kendisine Şâm'da tâûn (veba) salgını olduğu haber verildi. Sırayla ilk muhacirler, ansâr ve Mekke fethi müslümanlarıyla istişâre etti. Hepsi kendi görüş ve ictihadlarını söylemiş hiç biri bir sünnet nakledememişti. Nihâyet Abdurrahmân b. Avf gelerek Rasûlullah (s.a.) in bu konudaki şu sünnetini rivayet etti: «Bulunduğunuz bir yerde veba salgını olursa ondan kaçıyoruz diye oradan çıkmayınız, bir yerde salgın başladığını haber alınca da oraya gitmeyiniz.»

Hz. Ömer'le İbn'ü Abbâs (r.a.), namaz kılarken — kaç kıldım? — diye şüphe eden kimsenin durumunu müzâkere ettiler. Bu konudaki sünnet de onlara vâsıl olmamıştı. Abdurrahmân b. Avf, Rasûlullah (s.a.) den naklen şunu söyledi: «Şüpheyi atar, kesin olan tarafı alarak namazını ona göre tamamlar.»

Bir sefer esnâsında fırtına çıkmış, Hz. Ömer: «Fırtına hakkında kimde bir haber var?» diye sormuştu. Ebû-Hüreyre der ki: «Ben kafilenin gerisinde bulunuyordum, bu haberi alınca bineğimi sürdüm, Hz. Ömer'e yetişerek, «fırtına çıkınca Rasûlullah (s.a.) in ne buyurduğunu» kendisine haber verdim.

Bunlar ilgili sünnetleri bilemediği ve kendisi derecesinde olmayan bazı kimselerden öğrendiği konu ve yerlerdir.

Öyle yerler de vardır ki ilgili sünnet kendisine ulaşmadığı için başka yollar hükmetmiş veya fetva vermiştir; bazı örnekler:

Parmakların tazminatı konusunda, faydalarına paralel olarak diyetlerinin de farklı olacağına hükmetmişti. Halbuki ilim bakımından onun derecesinde olmayan Ebû-Mûsâ ile İbn'ü Abbâs (r.a.) Rasûlullah (s.a.) in bu konuda şöyle buyurduğunu biliyorlardı: «Şu ve şu — şehadet parmağı ve küçük parmak — eşittir.» Bu sünnet, hilâfeti zamanında Muâviye (r.a.) a ulaşmış o da buna göre amel eylemiştir. Bütün müslümanlar da buna uymuşlardır.

Bu sünnete uymayan hükmü Hz. Ömer nâmına bir eksiklik sayılamaz çünkü kendisine mezkûr sünnet vâsıl olmamıştır.

Bunun gibi, gerek Hz. Ömer gerekse oğlu Abdullah ile bazı büyük sahâbiler, hacca niyyet eden bir kişinin, hem ihrâma girmeden önce hem de Akaba cemresini attıktan sonra Mekke'ye dönmeden önce güzel koku çalınmasının haram olduğunu söylüyorlardı. Kendilerine Hz. Âişe'nin rivayet ettiği şu hadis-i şerif vasıl olmamıştı: «Rasûlullah (s.a.) ihrâma girmeden önce ve bir de son tavaftan önce —haram ve helâlın sınırlarını belirlemek için — güzel koku sürünürdü.»

Mest giymiş bir kimseye çıkarıncaya kadar — vakit sınırlamaksızın — abdest alırken meshetmenin caiz olduğunu söylüyordu. Bu konuda kendisine iştirak eden başka zevat da vardı. Bu konudaki sünneti, kendileri gibi olamayan kimseler bildiği halde — mesih müddetini sınırlayan — hadis onlara ulaşmamıştı. Halbuki bu husus, çeşitli yollardan sahih olarak Rasûlullah (s.a.) den rivayet edilmiştir.

Hz. Osmân :

Eşi vefat eden bir hanımın, ölü evinde iddet bekliyeceğini bilmiyordu. Kendisine Ebû-Said'il-Hudrî'nin kızkardeşi Fürey'a b. Mâlik, kendi kocası vefat edince Efendimiz'in hükmünü verdi. Şöyle buyurmuşlardı: «İddet zamanı doluncaya kadar evinde bekle.» Hz. Osmân bunu öğrenince gereğine göre hareket ve hükmetti.

(Devamı var)

HADİS RÂVİLERİ (Tâbiûn) :

Muhammed b. Sîrîn

— II —

Bilginlerin İbn'ü Şihâb hakkındaki şehâdetleri:

İbn'ü Sa'd :

— Zührî; hadis, ilim ve rivayet bakımlarından çok zengin, fıkıh bilgisi derin, geniş kültürlü bir zât idi.

Eb'üz-Zünâd:

— İbn'ü Şihâb her duyduğunu yazardı, kendisine ihtiyaç duyulup baş vurulunca insanların en âlimi olduğu anlaşıldı.

Sâlih b. Keysân:

— Zührî ile beraber ilim tahsil ederdik. Zührî dedi ki: «Gel Rasûlullah (s.a.) den nakledilen hadisleri yazalım, ashâb-ı kirâmdan nakledilen rivayetleri de yazalım». Kendisi böyle dedi ve yazdı ben ise yazmadım, o bu hareketiyle kazandı biz ise yazmamakla kaybettik.

Ömer b. Abd'il-azîz meclisinde bulunanlara şöyle dedi:

«Muhammed b. Müslim (Zührî)den daha çok sünnet bilginine sahip olan kalmamıştır.»

Ma'mer:

— Ömer b. Abdilaziz bu sözü söylediği zaman Hasan'ül-Basrî ve emsâli hayatta idiler.

Leys :

— Zührî'den daha geniş ilim ve kültür sahibi birini görmedim: Terğîb (iyi amellere teşvik)ten bahsetmeye başlayınca onda mütehassıs sanarsın. Sünnet ve Kur'ân'dan bahsedince de eksik bulamazsın.

Mekhûl'e, yetiştiği ve görüştüğü kimselerin en bilgininı sorunca «Zührî» diye cevap verdi, «Sonra kim?» dediler, yine «Zührî» dedi.

İbrâhim b. Sa'd babasına sordu: «Zührî sizi hangi sebeple geride bıraktı?» Babası cevap veriyor: Zührî bütün ilim meclislerini dolaşır, meclislerin başından girer tek yetişkin atlamaksızın hepsinden — gerekeni — sorardı. Aynı şekilde ansârın evlerini dolaşır onlardan sorar, genç yetişkin, erkek kadın hiç kimseyi atlamaz, haremdeliklere kadar uzanırdı.

GÖK KUBBE

Yine bugün çok haşin ve heybetli
Gök Kubbe
Siyah siyah bulutlar çarpışıyor
Ve acı bir ses gönderiyor
Yer yüzüne
Gök Kubbe
Bir ışık parlıyor
Aniden
Sanki haber veriyor
Bize
Gök Kubbe
Başka dünyalardan
Sonra bölük, bölük dağılıyor bulutlar
Ve gidiyorlar çok uzaklara
Şen çehresiyle gülüyor
Bize
Gök Kubbe
Güneş neş'e saçıyor
Tabiat'ta uyanıyor hüsnü an
Fakat herşey uyuyor
Gece bastığı zaman
Nokta, nokta oluyor
Gök Kubbe

Mustafa ALYÜZ

Çok ilerici bir Muallimenin hezeyanları

Halit GÜLER

Konya İmam-Hatip Okulunda bir bayan öğretmen girmekte olduğu Türkçe derslerinde Hıristiyanlık propogandası yapıyor. Talebelerin manevi değerleriyle alay ediyor ve temel inançlarını sarsmaya çalışıyor. Gönül verdikleri, yoluna baş koydukları inanç sisteminin uydurma hükümlerle, romantik hikâyelerle dolu olduğunu ileri sürüyor. Okul içerisindeki birliği sarsıyor ve öğretmenlerden bir grubu suçlama gayreti gösteriyor. Talebeleri meslek dersleri hocaları aleyhinde kıyama dâvet ediyor...

Gayesine ulaşabilmek ve efendilerinden aldığı emirleri tatbik edebilmek içinde, toleransla karşılıyacağını ümit ederek aşağıda ana hatlarıyla belirteceğimiz konuları talebelere empoze etmiye çalışıyor:

Girdiği sınıflarda sık sık ders dışı konuşmalar yapan öğretmen Bilhan Uluçay, devamlı surette Hıristiyanlıktan bahsediyor ve şöyle diyor: *«Hıristiyanlıkta ibadet haftada bir saati geçmez. İslâm dininde ise günde beş vakit namaz kılınıyor. Bunun gibi hangi meselede göz atsak Müslümanlığın diğer dinlerden zor olduğu meydana çıkıyor. Aynı zamanda Hıristiyanlar ahlâklı, medeni insanlar. Müslümanların ise ne halde olduklarını görüyorsunuz. Gün geçtikçe Hıristiyan dinine girenlerin adedi çoğalmaktadır.»*

O Nuri Ceman ağzıyla konuşan ve İmam-Hatip Okulunda ders vermek gibi bir lütfa da muhtar olan bu öğretmenin saçmalarını düzelteceğ ve doğrusunu belirteceğ değiliz. Bir fikrin yanlış olduğunu meydana çıkarmak, akıl ve iz'an sahipleri için bir kıymet ifade eder. Önceden kendisine verilmiş kalıplara uygun peşin hükümlerle konuşan insanları kendi kanaatlerinden başkaşa birakmak daha faydalı olur. Konuyu işlemeye devam ettikçe görülecek ki, burada yapılmasına lüzum görmediğimiz hususu, talebeler kendisine en medeni şekilde yapmışlar ve ağır ithamlara maruz kalmışlardır. Onun için bir hâdiseyi olduğu gibi nakledeceğiz ve karanlık bir kafanın aydınlığa çıkmasını sağlıyacağız.

Bilhan Uluçay, oldukça akıllı (!) bir kadın. Türk milletinin maneviyatını yıkmak ve milli kültürünü yok etmek için hangi merkezlerin tahrip edileceğini, düşünen kafaların suratsulmaz inşa ettiğini çok iyi biliyor. Tıpkı solcular, tıpkı müsyonerler gibi.

Dini tedrisat yapan müesseseleri yıpratmak gayesiyle Uluçay: *«Babalarınızda akıl olaydı sizi bu Okula göndermezdi. İmam-Hatip Okullarını bitirenlerin boş gezdiklerini biliyorsunuz. Mezun olduktan sonra Yüksek İslâm Enstitüsüne gitmeyin. Zira orası çobaz yuvası... Meslek dersleri hocalarının söylediklerine de inanmayın. Onlar size gerici fikirler aşılıyorlar. Mukaddesatçı görünüp de geriatçı geçinen gazete ve dergileri okumayın...»* diyor.

Bu kadıncağız sıkılmadan devletten maaş da alıyor. Hem de ne için!.. İmam-Hatip Okulunda ders okutmak ve faydalı olmak için. Yoksa zararlı propoganda yapmak diye değil. Öğretmenliğin dışındaki malûm vazifesi için de maaş alıp almadığını meydana çıkarmak bize düşmez.

Müsbet ilimlerle mücehhez münevver din adamının yetişmesinde onun da hizmeti bulunan düşüncesiyle kendisine İmam-Hatip Okulu gibi kudsi bir müessesede vazife verilmiş. İman nuruyla aydınlanan körpe dimağlara kültür zevki, güzel konuşma ve yazma alışkanlığı kazandıran istenmiş. Gelin görün ki Bayan Uluçay bunun tam aksini yapıyor ve kendisine verilen selâhiyeti kötüye kullanıyor. Kendisi inanmasa bile, bir öğretmene yakışır tarzda, mensubu olduğu toplumun inançlarına saygı duyma nezaketini gösteremiyor. Medenî bir insan gibi davranamıyor.

Din ve vicdan hürriyeti Anayasanın teminatı altındadır. Hiç kimse inancından dolayı kınanamaz, herhangi bir dini veya felsefi sistemi kabule zorlanamaz. Acaba Uluçay'ın Anayasanın bu hükmünden haberi yok mu? Maarif çalışmalarımız Anayasaya aykırı olamıyacağına ve bir öğretmenin emeklerinin boşuna harcanmemesi için, öğretmenlik mesleğinin nasıl hareket edeceği yönetmelikte belirtildiğine göre, bu kadıncağız mevcut nizamı eğipçevirerek talebelerin mukaddesatına hücum etmek için cesareti nereden aliyor? Doğrusu araştırmaya değer.

Küfrün kendisine verdiği cesaretle daha da hırçınlaşan ve şımaran Uluçay, hücumlarını şiddetlendiriyor ve: *«Beş lira verip şu romanı almazsınız. Yüz lira verip Kur'ân-ı Kerim'i alırsınız. Onu tercüme, Kamuscu şerifden beş yanaa ne kadar zayıfladınız. Aranızdan güzellik kralı seçtiğim günlerde nasıl gürbüzdünüz...»* diyor.

Evet Bayan Uluçay, bu milletin çocuğu beş lira verip Yaşar Kemal'in romanını almaz ama, yüz lira verip Kur'ân-ı Kerim alır ve icap ederse O'nun yolunda başını da çekinmeden verir. Muhaddes kitabımızı satın almak için yüz lira vermişiz çok mu? Asırlarca dedelerinin O'nun uğrunda kıl'alar üstü at koşturmuşlar, kılıç sallamışlar, can vermişlerdir. Garpli ilim adamlarının Kur'ân-ı Kerîm hakkındaki takdirkâr sözlerini hiç mi görmedinîz? Kur'ân-ı Kerîm'in getirdiği nizamla kurulan dünyadan, uyanan ve hürriyetine kavuşan Avrupa devletlerinden de mi haberiniz yok? Bugün dünyanın hayran kaldığı Türk İslâm medeniyeti Kur'ân-ı Kerîm'in bir eseridir. Ama siz bunu anlıyamazsınız. Anlamak için inanmak lâzım...

Şimdi de bu öğretmenin okul içindeki yıkıcı çalışmalarından daha mühim bir noktaya parmak basalım: O da okul idaresinin gösterdiği gaflet. Talebelerin uyandırmasıyla veliler harekete geçmeseydi bu üzücü propoganda devam edecek ve okul idaresinin haberi olmıyacaktı. Eğer İmam-Hatip Okulunda bu tarzda çalışan yalnız Bayan Uluçay ise, kendisine destek olan kuvvetler yoksa yine şükredelim. Daha başkaları varsa onları da meydana çıkarmak ve lâyık oldukları muameleye tâbi tutmak idarenin vazifesi olmalıdır. Gönül isterdi ki okul idaresi daha başlangıçta hâdiseye muttali olsun ve talebeleri infiale sevkedecek bir olayın doğmasına fırsat vermesin. Ayrı gafletin devam etmiyeceğini ve İmam-Hatip Okulunun — varsa — bu kabil insanlardan temizleneceğini ümit ederiz. Eğer şu hâdise bir papaz okulunda vuku bulsaydı öğretmen ve idareciler bir daha hayata bakamıyacak şekilde kilise tarafından aforoz edilirlerdi.

Şimdi de talebe kardeşlerimize seslenelim :

«Bu okuldan mezun olanlara vazife verilmiyor...» diyenlerin suratlarına mevki ve şöhret için okumadığınızı, icap ederse bir çoban olarak da milletinize hizmet edebileceğinizi iftiharla haykırın! Sizi küçümseyenlere, yolunuzdan döndürmek isteyenlere karşı başınız dik, bakışınız sert olsun. Kendinizi müsbet ve dinî ilimlerle mücehhez olarak yetiştirmeye bilhassa gayret edin. Vaktinizin çoğunu kütüphaneler ve ders kitaplarınız alsın. Okul içi ve okul dışı hareketlerinizle size ümit bağlıyanları üzücü, düşmanlarınıza sevindirici mahiyette olmasın. Kafanız kadar kıyafetiniz de güzel olsun. Karanlık günler yaşamıya namzet Türkiye'nin meselelerini, gün ışığına çıkarmak ve İslâmın önderliğinde bir neticeye bağlamak için şimdiden kendinizi hazırlayın. Önümüzdeki sayılarda tekrar dertlesmek ümidiyle...

Dinimizde domuz Eti Niçin Haramdır?

Ali Rıza NALÇACI

«Ey müminler! Size rızk eylediğimiz iyi, temiz ve helâl şeylerden yeyiniz ve rabbınıza ibâdet etmek, — emirlerini tutmak ve yasaklarından sakınmak suretiyle — nimetlerine şükredîniz.» Bakara sûresi, âyet: 172.

Her insan yaşamak için, yemek, içmek zorundadır. Başta yazdığımız âyet mealinde Cenab-ı Hak bize tayyib yani temiz ve helâl şeylerden yeyip içmemizi ve nimetlerine şükür etmemizi emrediyor. Dinimizde bir şeyin helâl ve mubah olması için şu üç şartın bulunması lâzımdır.

1 — Kazanının dinimizin gösterdiği helâl yoldan kazanılmaları.

2 — Yenilen, içilen şeyin aslında temiz olması.

3 — Vücudumuza zararlı olmaması.

İşte bu şartları hâiz olmıyan şeylerin yenilmesi, içilmesi dinimiz emrine ve aklımız emir olduğu için haram ve yasaktır. Bu esaslar gözönünde tutulursa haram ve helâl olan şeyleri ayırdetmekte güçlük çekilmez. Peygamberimiz olan hadîs-i şerîfinde: «Helâl da bellidir, haram da bellidir. İkisinin arasında haram ve helâl olması şüpheli olan şeylerden sakınanlar dinlerini korumış olurlar» buyurmaktadır. Buna nazaran muzır ve haram olduğu açıkdan şeylerden sakınmak lâzım olduğu gibi tütün gibi tedrici zehirlenmeye sebep olan ve mekruhiyyetinde şüphe olmayan şeylerden de sakınmak hem peygamberin emrine itaat hem de sıhhatin muhafazasına sebeptir.

Dinimiz bize Kur'ân-ı Kerîm'in Mâide sûresinin 4. âyetinde meâlen kendiliğinden ölen, boğularak, bir şey ile döğülerek, yüksek bir yerden düşerek, boynuzla itilerek, vahşi hayvanlar tarafından parçalanarak ölmüş yayvanlarla kan içilmesini, domuz etinin yenilmesini haram bilmiştir. Kahkan, düşen, parçalanan hayvanlar dahilinden boğazlanırsa helâldir. Fakat ve domuz eti ise aşında necis ve pis olduğu için haramdır. Açlık ve susuzluktan ölme derecesine gelen bir kimse ancak ölümü gideregek kadar bunlardan yiyip içebilir.

Bu gün memleketimizde Avrupalılar yiyiyor diye temiz koyun etlerimizin yanında domuz etini de bir medenilik sayarak yiyenler yazık ki çoğalmaktadır. Bunu yiyenler bilmem kimin şerefine kadeh kaldırınlar yaptıklarının günahlığını da kabul etmeçlerse haram olan şeyi helâl sayduklara için dinden çıkmış olurlar.

Domuz etinin zararları hakkında Avrupa sıhhat ilimleri çeşiti yazılar yazmışlar ve halen de yazmakta ve dinimizin kudsiyyetini takdir etmektedirler. Biz müslüman kardeşlerimize bunlardan bir kısmını nakledîyoruz. Tâki, bu pis hayvanın etini, sucuğunu yemekten vazgeçmek suretiyle hem dinlerini, hem sıhhatlerini korumuş olsunlar.

«Domuz eti pişirilerek yenildiği zaman hazmı güç olur. Izgaralarda olduğu gibi az pişmiş olarak, yahut pastırma, sucuk halinde yenildiği takdirde «trişin» denilen tehlikeli bir kurdun mikroplarını havi olduğundan çok zararlıdır. Pastırma ve sucuk halindeki domuz eti azacık bayatlara o kurtların mikropları bulunmasa bile içinde bir takım zehirli maddeler bulunduğundan «Botolizm» denilen zehirlenme vak'ası husule gelerek bir dönmesi, kusma, ishal ve kolera gibi bir hal alarak bazan ölümle bile neticelenebilir. Binaenaleyh tazeliğinden az dahi şüphe edilenlerin yenmesinden sakınmalıdır.» İslâm dini ulum ve fünun adlı eserden.

Yine Avrupa emrazı umumiyye müellifi (Monyak) şu yolda mütalea beyan ediyor: «Domuz etindeki tirişin denilen bu kurtlar domuz eti yenen memleketlerde «trişinoz» denilen hastalığa sebep olmaktadır. Bu küçük kurtlar domuz, fare, kedi ve insan vücudunda büyürler ve büyüyenler barsaklarda, tohum halindekiler de vücudun etleri içinde sâkin olurlar. Bunlar da bağırsakların dahil olunca kurt halini alır. Erkeklerinin 2-3, dişilerinin 4-6 mm. boyları vardır.

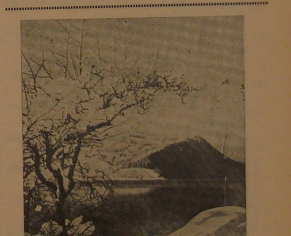

Bunlar beş gün zarfında her biri yüzlerce yumurta yaparak ishal, kusma ve karın ağrıları, tifüs ve kolera zannını verirler. Bu yumurtalar açılıp yavrular çıkınca bağırsakları delerek yahut da damarlar içine sokularak üç, dört hafta zarfında etlerin içine yerleşerek, kil renginde küçük tüneller görünürler. Bunların teşriyle hasta olanların çocukları 20-50 gün içerisinde vefat etmektedirler.

İşte domuz eti bu derece tehlikeli olduğu için Avrupanın büyük şehirlerinde domuz etlerinin tazeliğini kontrola bir çok memur kullanılıyorsa da her zaman buna da riayet olunamıyorlar. Aynı eserden.

Şu yazılardan çıkan bir hakikat vardır ki, domuz etinin tirişin, tirişinoz, botolizm gibi bir fenalıkların olmasa bile hazmı çok güçtür. Halbuki midе büyümeş, midе sarkmaz, bağırsak uşuneti, kabızlık, ishal, karaciğer uşuneti gibi bir çok hastalıklar, zehirlenmeler hep hazım, zindirim fenalığından ileri geldiği doktorlukça bir hakikattir.

Sevgili peygamberimiz ise (1380) sene önce «Midе dert evidir, perhiz ise bütün devalardan başdır» buyurmakla sağlığa ait en mühim bir kural ve düstura kurmuştur.

Yine fennin bu kadar ilerlediği bir devirde ancak anlaşılabilen bu hakikatleri Kur'ân'ın ondört asır önce bildirmesi onun bir mucizesi ve bazı imandan nasibi olmayan imanszların zanlarını reddir. Kur'ân hakikatlarını mecmuuna içine alan ilâhî bir kitap, bir nâdire-i belağat, bir mevcellez-i ahlâk ve bir kitab-ı mukaddestir. Keşfiyyat ilim ve irfânın yardımıyla halline çalışılan bir hakikat yoktur ki Kur'ân esasıyla teârız etsin. Binaenaleyh ne mutlu müslümanın deyip, onun gösterdiği yoldan gidenlere... Ne yazık müslüman sulbundan geldiği halde küfre sapanlara...

— V —

Ömer KİRAZOĞLU
İst. Y. İslâm Enst. İslâm San'at Tarihi Muallimi
Y. Müh., Mimar

Mekke'ye yaklaşmak üzereyiz. Okumağa devam ediyoruz;

Hz. Ebûbekir sıddıkdan [*] :

Tercemesi :

«Yâ ilâhi! azığı az olan (bizlere) lûtfunu bol ver,

Yâ CELİL (olan ALLAH)! sıdkile kapuna gelen, bir müflistir...

Onun günâhı çok büyüktür. O büyük günâhı mağfiret et-

O hakîkaten garib bir şahıstır, günahkârdır, zelil bir kuldur.

Onda isyan, nisyan, sehv, sonra yine sehv vardır.

Sende ihsan, fazıl, sonra ziyâdesiyle vermek vardır.

O dedi ki: Yâ RABB! Suçlarım kumlar gibi sayılmaz.

Bütün günahlardan beni kurtar! Suçlarımdan güzelce geç!

Yâ ilâhi! Benim hâlim ne olacak? Hayırlı bir işim yok.

Kötü işlerim çok. Tâat azığım azdır.

Bütün derdlerime devâ ver! Ve hacetlerimi de ver!

Benim kalbim hastadır. Hastaya şifâ veren Sensin!

Yâ Rabb! onun gibi beni de âteşime söyle yaktırtma!

Hz. Halil İbrahim hakkında «Ey ateş yakma!» dediğin gibi.

Şâfi sensin, kâfi sensin! Bütün mühim işlerde...

Rabbim sensin, bana yeten sensin! Bana en güzel vekil sensin!

Yâ Rabb! Bana fazıl hazinenden bağışla! Sen bağışlayan ve çok ikram edensin.

İçimden istediğimi ver! Bana en hayırlı delil ol!..

Bizlere büyük mülk de bağışla!.. Korktuğumuzdan kurtar.

Ey RABBimiz! Sen kâdi ve Cebrâil münâdi olduğu günde...

Nerde Mûsa, nerde İsâ, nerde Yahyâ, nerde Nuh?..

Ey âsî SIDDİK! Sen CELİL olan Mevlâna tevbe et!

•

لبيك اللهم لبيك

لاشريك لك لبيك

ان الحمد والنعمة لك

والملك لا شريك لك

(3 defa)

•

CEBEL-İ NUR = ĞÂR-I HİRÂ

Bu okunanların feyiz dolu tesiri, gittikçe yaklaştığımız ve yaklaştıkça câzibesinin arttığını hissettiğimiz, KÂ'BETULLAHın aşkı, bizi temâmen sarmıştı... Hakîkaten fikir, zikir o olmuştu... Sanki uçuyorduk yollarda... Yollar dürülüyordu...

Bir ara Seyid Ekber :

— Hâzâ! Cebel-i NUR, ĞÂR-I HİRÂ!.. diye seslenmesi üzerine sağ tarafa baktık...

Vahyin ilk nuzûl ettiği mübârek dağ... Hakîkaten yeryüzünde en büyük bir husûsiyyet arzeder. Ne de güzel şekli var... Nebiler serverinin ilk ilticâgâhı! Beşeriyyetin derdine derman bulmak için âramgâh olan yer... Seyyid-i Kâinatın yirmibeş yaşından, kırkbeş yaşına kadar 20 sene taşındığı uzletgâh... Büyük şehirden, cemiyyetten kaçıp, yine büyük şehir ve cemiyet için, Hakkı, hakîkatı aramanın, bulmanın ve insanlığın ve hatta varlığın bütün mes'elelerini çözmenin, Hakka ve huzûra erme iştiyâkının ilk çırpınışları burada, bu dağda olmuştur...

1400 sene evvel, beşeriyet çok kötü durumda idi:

İhtiras, cehalet, atâlet, menfaat-i şahsiye, ğaddarlık, zulüm, câniyâne tesallutlar, gayri ahlâkî haller, düzensizlikler ortayı almıştı.

Semâvi dinler bozulmuş, müşriklerin baskısı artmış, putların adedi çoğalmış, felâketler birbirini kovalıyor, cinâyetler ardı ardına sıralanıyordu...

Akıl; hayri, şerden; iyiyi, kötüden ayırmak melekesi, iş göremez olmuş, zekâ; hîle ve hud'adan başka bir şey düşünmüyor, **Fikir;** şirk ve zulümden başka bir şey'e çalışmıyordu.

Büyük kütleler hayvan sürüleri gibi aciz ve perişanlık içinde... İnsanlar yine insanlar eliyle mahvolmak yolunda... Mahlûkâtın en şereflisi olan **beşer,** en şerlisi durumunda...

İnsana, insanüstü bir kuvvetin erişmesi; onu yetiştirmesi, onu geliştirmesi, nizam ve huzûra kavuşturması lâzım...

OKU! EMRİ :

Fenâlık had safhada iken, mevcûdâtın en mükerremi ve en güzeli ve kâinatın seyyidi olduğunu sonradan öğrendiğimiz mübârek zâte, HAK kendini, ilk defa, bu dağdaki ĞÂR'de bildiriyor.

HAKka ve Onun kurduğu nizam ve huzûra kavuşmanın en şiddetli iştiyâkını duyduğu hengâmda MUHAMMED-ül EMİN :

— OKU! emrine;

«...! اقرأ باسم ربك الذى خلق »

vahyine burada mazhar oluyor.

Bu **«Vahy»** ile, anlama istî'dâdında olan bütün insanlar için mes'ele hallolmuştur :

«Bizi yaratan ve yetiştiren BİR ALLAH vardır. Onun **güzel isimleri** ile tavsîf edilen nizamlarına uyarak, emirlerini tutmak ve varlığa SÜNNETULLÂHA riâyet edebek imkân ve kâbiliyyetin son haddine kadar hizmet etmek; eşkâline rızâ, ıslâhına sâ'y eylemekde **Hak** ve **Huzur vardır...»** hakîkatinin dersi burada alınıyor.

Hâlikın Mahlûka ilk emri :

—«OKU!»

İslâmın yeryüzüne getirdiği ilk diriltici ve kurtarıcı nefes: **OKU!**

Beşeriyyetin **Cehâlet** derdinden halas bulmasının ilk **devâsı, okumak**... Her şey onunla mümkün olacaktır:

Gerçek **medeniyet,** onunla kurulacaktır.

Hakkın ismiyle okumak, Hakkı bilerek okumak, Hakkın emrini tutarak okumak, Hakkın kurduğu nizâma uyarak okumak.

Dünyayı kurtaracak SES; İnsanlığın her mes'elesine gerçek yönünden ışık tutacak İLÂHİ KELÂM!

Müsbet ilmin erişemediği, tecrübe dışı bilgiler...

Felsefenin, çırpınıp, sıçrayıp geri düştüğü mes'eleler...

Türlü doktrinlerin çözemediği düğümler...

Artık hal yoluna girecekterdir...

Hukukla Ahlâkın imtizâcı,

Adilden üstün **birr u ihsan**'ın revâcı

İlmin ve fennin hayra hizmeti,

San'atın, yerleşmeye, birleşmeye ve yükselmeye yaraması,

Hakkı bilmenin, Hakkı sevmenin, Hakka riâyet etmenin âdâbı **bu çeşid okuma**klardır...

Okumak; Bizi yetiştiren RABBin ismiyle okumak,

Hakka, Hakîkate ermek için okumak.

Bu oluştaki bulunuşumuzu sezmek,

Bu oluştaki, gidişimizi ayarlamak,

Sünnetûllah içinde, sümeti Resûllulaha uymak için okumak ve huzûra kavuşmak...

Bu mevzûa **«HİRÂ ĞÂRIni ziyâret»** bahsinde tekrar geleceğiz...

(Devamı var)

Gelecek yazı :
(İLAF SÜRESİ) ve
(MEKKE-İ MÜKERREME'ye giriyoruz)

[*] Bu münacaatın aslını gelecek sayı neşredeceğiz.

TELÂFFUZLU
YENİ
ARAPÇA — TÜRKÇE
S Ö Z L Ü K
(EL KAMUS ÜL HADİS)
Dr. Hüseyin Atay
İbrahim Atay, Mustafa Atay

Bu yepyeni sözlük birçok özellikleri ile birlikte onbin küsûr kelimeyi ihtiva etmektedir.

Röportaj

Samsun İmam-Hatip Okulu

Samsun İmam-Hatip Okulu öğretmenleri toplu bir halde

Asırlardan beri toprakla suyun koyun koyuna yattığı şehir... Samsun!.. Mavi suların «Kuvay-i Milliye»ye ruh verdiği diyar... Samsun!.. Modern liman tesisleriyle, bu tesislere bitişik olarak kurulan Karadeniz Fuarıyla hareketli, bereketli tipik bir sahil şehri...Samsun!.. Halkının cana yakınlığı, birbirine bağlılığı gözden kaçmıyor. Bir hat gibi alabildiğine uzanan caddeler, dar geçitleri andırır. Meydancıklara açılan beş-altı cadde, sanki insan selinden, vasıta akınından bunalmış da buralara nefes almak için açılmış gibi...

Bu kalabalık, zengin, hareketli şehirde İmam-Hatip Okulunu arıyoruz. Tırmana tırmana çıktığımız miadını doldurmuş kaldırım döşeli yolda birisine soruyoruz:

— İmam-Hatip Okulu nerede?

— Şurada, kilisenin yanından gidilir.

Kilisenin önüne varıyoruz. Müntesiblerinin dünyaya hâkim olma ihtirasını sembolize eden mağrur bir edayla âdeta ayağının altına düşenen yollara, bu yollardan akanlara tepeden bakıyor gibi... Ama gene de loş, gene de bunaltıcı... Dolup dolup camilerin yanında ebedî süküt dehlizine gömülmüş. Burası bir İtalyan kilisesi... Hâlâ ayakta... Fakat henüz yarım asır önce bırakıp geldiğimiz Balkanlarda cami artık ender bulunur... İki ayrı dünya görüşüne sahip dinlerin küçük bir mukayesesi... Yürüyoruz oradan... Sora sora çıkıyoruz yükseklere. Artık şehir ayağımızın altında... İmam-Hatip Okulundayız...

Burası evden ta'dil edilmiş küçük bir bina. Yanındaki arsaya birkaç sınıflık ilâve bir inşaat yapılmış. Sahası, bahçesi çok dar bir yer. Öğretmenler ve idareciler hep dersteler... Dersten çıkıncaya kadar idarede bekliyoruz. Ders bitiyor, öğretmen ve idareciler hep birlikte yanımızdalar. Tanışma ve sohbet...

Şimdi biz, sualler tevcih ediyoruz, okul müdürü Nazım Şarda'ya :

— İmam-Hatip Okulu ne zaman tedrisata başladı ve mevcut bina kime aittir?

— Önce kendimi tanıtayım, 1957 yılında Edebiyat Fakültesi Arap ve Fars Filolojisini bitirdim. İlk tayinim Adapazarı İmam-Hatip Okuluna yapıldı. 1964 senesine kadar orada kaldım. 1964 senesinde de Samsun İmam-Hatip Okuluna atandım.

Samsunda İmam-Hatip Okulu 1962 yılının Kasım ayında tedrisata başlamış. Gördüğünüz gibi bu bina evden tadil edilmiş, bu yandaki dershaneler de sonradan ilâve edilmiştir. Her iki bina «Samsun İmam-Hatip Okulu Yaptırma Derneği»ne aittir. İhtiyaca kâfi gelmemekte, müsait bina olmadığı için de modern ders araç ve gereçlerinden istifade edemiyoruz.

— Okulun kaç mevcudu var. Çocuklar daha ziyade köylü mü, şehirli mi?

— 411 mevcudumuz var. Bu yıl müracaat edenlerin hepsini aldık. Okulumuz, Orta kısımdan ilk mezunlarını bu yıl verecek. Talebelerin büyük bir kısmı civar köy ve kasabadandır. Zaten bütün İmam-Hatip Okullarında da böyledir. Şehirli çocuk azdır. Şehirli zengin halkın çocuklarını İmam-Hatip Okuluna göndermemekte ısrarının çeşitli sebepleri var.

— Neler olabilir bu sebepler?

— Okul ve tedris sistemi henüz muhite iyice tatmin olmamıştır. Tedris yılının diğer orta dereceli okullardan bir yıl fazla olduğunun da bunda tesiri vardır. Bu okulların istikbali henüz aydın çevrelerde müemmen değildir. Bu mahzurlar zamanla ortadan kalkacaktır, İnşaallah.

— Öğrenciler umumiyetle nerelerde barınıyorlar?

— Okulumuzun pansiyonu yok. Bunun için çocukların çoğu kendi kiraladıkları evlerde, gayri müsait şartlar altında barınmaktadırlar. Talebenin %90 ı fakir aile çocuklarıdır. Orta kısım öğrencileri için bilhassa pansiyona çok ihtiyaç var. Çünkü bu çocuklarda henüz şahsiyet teşekkül etmemiş olduğu için

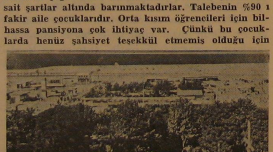

Samsun Fuarından bir görünüş

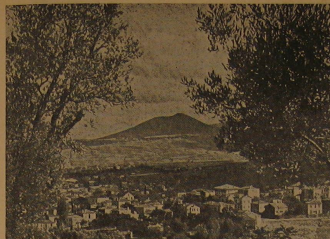

Samsun'dan umumî bir görünüş

meslekin gerektirdiği ahlâkî formasyonu alabilmelerinde bir çatı altında, idarenin kontrolu dahilinde bulunmaları lüzumludur. Dernek bize bu imkânı da verecek.

— Derneğin pansiyon yaptırma faaliyeti mi var?

— Yalnız pansiyon değil. Derneğimiz bütün Orta dereceli okulların bulunduğu semtte geniş bir arsa almıştır. Bu arsaya ihtiyaca cevap verecek hem bir İmam-Hatip Okulu yapılacak, hem de pansiyon. İlkbaharda da inşaata başlanacak... Bu arada dernek ilgilileri hükümetin de yardım edeceğini söylüyor. Eğer bu yeni tesis kısa zamanda yapılmazsa gelecek sene bir öğrenci bile alacak durumumuz yok.

— Zengin müslümanların okula ve öğrencilere yardımları nasıl?

— Yeterli değildir? Okulumuz bu sene meyvesini verecek, halk da bunları gördükçe bize daha çok yardım edecektir.

— Öğretmen kadromuz tamam mıdır, boş geçen ders var mı?

— 15 öğretmenimiz var. Bunların 11'i okulun aslî öğretmenidir. Diğer 4 öğretmen de başka okullardan gelir. Öğretmen arkadaşların arasındaki tesanüt çok sağlamdır. Herkes birbirinden memnun. Hepsinin gayesi öğrencileri yetiştirmektir. Boş geçen dersimiz yoktur.

— Proğramdaki son tadilâtı nasıl buldunuz?

— 4 yıllık orta kısmın üç seneye inmesini tasvib etmekle beraber, bu tadilât İmam-Hatip Okullarını sabote etmekten başka bir şey değildi. Bu okulların müfredat proğramı ıslâh edilmeliydi, fakat böyle kuşa çevirmekle değil...

— Proğramı tatbik safhasına koydunuz mu?

— Hayır, ilk itiraz edenlerdeniz. Bunun için Ankara'ya gittik. Diğer vilâyetlerden gelen arkadaşlarla da görüşerek ilgili makamlara bunun yanlış olduğunu, tashih edilmesini anlattık. Bilhassa Devlet Vekili bizi çok iyi karşıladı. Neticede proğram eski haline geldi.

Biz sorularımızı bitirmiştik. Müdür bey, bizim de üzerinde çok durduğumuz şu mevzuya parmak bastı :

— Çocukların moralman takviyesi. Bu çok mühimdir. Kılık-kıyafet bakımından derli-toplu olmaları, çocukların ruhen çökmemeleri lâzım. Papaz mekteblerinde okuyanların nasıl bakılıp çekildiğini biliyoruz. Çok yardıma muhtacız...

Görmüş olduğumuz alâkanın verdiği derûnî hazla okuldan ayrılıyoruz. Çocuklar, küçük bahçede, cıvıl cıvıl. Düşünüyoruz, bu aydınlık vicdanlar, istikbalin ümit meşalesi bu çocuklar, hangi devirde okumak için modern imkânlara, sıhhî tesislere kavuşacaktır? Hükümet İşyik, halk dindar... Fakat bu dindar halkta içtimaîleşme şuuru yok. Avrupadaki cemaat teşkilâtına benzer teşekküllerimiz olsa hükümetin yardımına ihtiyaç görülmeden bütün bunlar yürütülebilir. Bütün bu mülâhazalar kafamızda dönüp dururken, bir yandan da, bu müesseseye karşı gösterilen alâkanın bizi de müteessir etmiş olduğunu hissediyoruz.

Çıktığımız dik yolları yavaş yavaş iniyoruz. Fakat gönlümüz orada... Bir mabet havası içinde gördüğümüz okulda.

Samsunda dinî hayat bizim gördüğümüz kadarıyla sevindirici. Hademe-i Hayrat mensuplarının birbirine bağlılığı gıpta ye değer. Din adamlarının ve bazı mütevazi esnafın bize gösterdikleri alâkaya işyik olmaya çalışacağız. Bir şafak vakti girdiğimiz aydınlık şehirden bir gurup vakti ayrılıyoruz. Allahaısmarladık Samsun!..

YAĞMUR YAYINEVİ

★ **İSLÂMDA KADIN.** Bekir Topaloğlu'nun hazırladığı sahasında ilk Türkçe eser. 750 Krş.

★ **HAZRETİ PEYGAMBERE ŞİİRLER ANTOLOJİSİ** (NA'TLAR). Dr. Abdullah Öztemiz'in hazırladığı İslâm ve Batı dünyasından 110 şairin Yüce PEYGAMBERİMİZ için yazdıkları na'tlar bir arada. 5 Lira

★ **KIBRIS ŞİİRLERİ ANTOLOJİSİ.** İlâveli 2. baskı 5 lira

Kitapçılara ve toplu siparişler % 25 iskontolu, 25 liradan az siparişlere posta masrafı eklenerek yollanır.

ANKARA CAD. 123/III — İstanbul

EGE'DEN ÜÇ

1 — Günlerden pazar, tarih: 1 Ağustos 1965 Ege sahillerindeyiz. Akşam üzeri plâj dönüşü Urla-İzmir asfaltı karıncalar gibi motorlu vasıtalarla dolu... Saat: 18.00. o anda ben Narlıdere Sıhhiye Er Eğitim Merkezinin önünden geçen asfaltaydım. İzmir istikâmetine arkası açık küçük bir kamyon şarkı naraları ile geçti. Arabanın arka tarafında muhtelif 3 çocuk, tahminen 18 yaşlarında japone kollu bir genç kız ve kızın yanında saçları ağarmağa yüz tutmuş 50 yaşlarında bir şahıs oturuyor.

Asfalt yola 10-15 metre geride bulunan askeri birlikte tahminen 200-250 kadar asker içtima halinde ve yüzleri yola doğru bulunuyorlar. Az önce yanımdan geçen kamyon 5-10 metre ileriye geçmişti ki, biraz evvel şarkı söyleyen kız, ayağa kalktı, askerlere karşı döndü ve elini dudaklarına götürerek, bu hareketi bir kaç defa tekrarladı. Böyle bir hareketi gören bekâr Mehmetçik hiç karşılık vermeden durur mu? Onlar da karşılığını kamyon gözden kayboluncaya kadar defalarca nara ve çeşitli hareketler yaparak verdiler. Kızın yanındaki şahıs, kuvvetli bir ihtimale göre onun yakınlarından biri idi, fakat en ufak bir müdahalede bulunmamakla ne kadar ilerici bir müsamahaya ve kültüre sahip olduğunu gösterdi.

2 — Yine ayni tarihte olan bir hâdiseyi, bizzat içlerinde bulunmuş bir tanıdık anlattı: İzmir'in Şirinyer semtinden, semt sâkinleri bir otobüs kiralıyorlar ve kadınlı-erkekli aile Çeşmealtı plâjlarına gidiyorlar, sabahın erken saatlerinde... Yanlarına yemeklerden başka içki de almağa ihmal etmiyorlar. Sabah başlıyarak, öğleden sonra saat 14.00 e kadar kafalar demleniyor, gözleri ve gönülleri de şehvet bürüyor.

Kafası iyice dumanlanan aile reislerinden bir baba, 17-18 yaşlarındaki yetişkin öz kızını bikini meyo ile içlerinde bekâr gençler de olan 20'den fazla erkeğin ortasına getiriyor ve teypten açtırıyor oyun havalarını, öz kızını aynen fahişe dansözler gibi sarhoş erkeklerin içinde oynatıyor.

Bana bu hâdiseyi nakleden tanıdık, kızın babasına: «Bizim din ve an'anelerimiz bunu kaldırmaz. Yaptırma bu hareketi vazgeç, kızını sarhoş bir toplulukta oynatmaktan» diyor. Fakat kızın babasının verdiği cevap şu oluyor: «Senin söylediğin şeylerin modası çoktan geçti.» ve kızına dönüp: «Hadi... devam et kızım devam... eğlencemize, zevkimize bakalım.» diyor. Aradan birkaç gün geçince bu şahıs, kendisini ikâz eden arkadaşı görüyor ve aynen: «Sen benim kızımın güzelliğini kıskandın, onun için bu sözleri bana söyledin.» Bu sözleri işiten tanıdık bir kelime daha konuşmak ihtiyacını duymadan ayrılıyor.

3 — Fethiye'nin — aklımda yanlış kalmadıysa — Gökek «Göcül» köyünden İzmir'e gelen, köy sakinlerinden bir müslüman anlattı: Köylerinde zengin maden kaynakları varmış, bu madenlerin bir kısmını bir Türk, diğer kısmını da İsveç'li bir hıristiyan işletiyormuş, köylülerden çoğu bu madenlerde çalışıyormuş. Bir gün köy sakinlerinden bir heyet, madenlerden birini işleten müslüman Türk zenginini ziyaret ederek, aynen: «Siz, bu topraklardan çıkan madenlerle zengin oldunuz, halen köyümüzde bir cami yok, sizden köye bir cami yaptırmanızı istirhâm ediyoruz.»

Müslüman diye geçinen zengin Türk'ün heyete verdiği cevap gayet hâzin :

— «Şayet bu köye bir kilise yapmamı teklif etmiş olsaydınız, derhal yapardım. Fakat cami asla yaptırmam.» diyor.

Aradan günler geçiyor, İsveç'li hıristiyan köylülerden bir topluluğa: «Kulağıma geldiğine göre, köyde bir camiye ihtiyacınız varmış, bu hususu ben de düşünüyordum, fakat bir yabancı olarak size bir cami yaptırmak için bir teklifte bulunmağa cesaret edemiyordum. Ben bu topraklarda zengin oldum. Arzu ederseniz ve bir mahzur yoksa köyünüze bir cami ve bir ilkokulu derhal yaptırırım.» diyor.

İşte muhterem müslüman Türk: Birbirinden acı üç olay da bir İslâm beldesi olan Türkiye'de cereyan ediyor. Prof. Dr. Osman Turan son neşrettiği (Türkiye'de Manevi Buhran, Din ve Lâiklik) isimli kitabında «30 yıl yeni yetişen gençliğine din tahsili vermeyen millet Türkiye'den başka dünya yüzünde yalnız Komünist Rusya vardır.» diyor.

Yukarıda anlattığım 3 olay, yıllardan beri arzu edilen maneviyattan yoksun ilerici neslin meyvaları değil mi?

Kıyamet gününde bir kavim, yüzleri parlak yıldız gibi olduğu halde haşrolacaktır. Melâikeler: "Sizin ameliniz ne idi ki yüzünük böyle parlaktır." diye sorarlar? Onlar: "Ezanı duyunca hiçbir şeye bakmaz, hemen abdest alır namaza giderdik." derler. Bir taife daha haşrolacak ki bunların da yüzleri ay gibi. Bunlara da aynı soru sorulunca: "Biz vaktinden önce abdest alırdık." diye cevap verirler. Sonra yüzleri güneş gibi olan bir taife görülecek bunlar da: "Biz ezanı mescidlerde dinlerdik." diyeceklerdir. Rivayet olundu ki selef, iftitah tekbirine yetişemiyenleri üç gün, bir vakit cemaate yetişemiyenleri ise bir hafta taziye ederlerdi.

ACI HABER

İsmet SOYER

Sosyalist Yalan Söylemez

Mehmed S. SELÇUK

Köpek yalan söylemez; yalan söylemek istidadında olmadığı için söyleyemez. Efendisine içinden öyle geldiği için kuyruk sallar, yabancıya tiyneti icabı hırlar...

Eşek yalan söylemez; yalanı yanlışı, doğruyu ayırmak hasletine sahip olmadığı için söyleyemez. Kimin eline geçerse ona eşekliğinin icabı hırlar...

Yılan yalan söylemez; yalanı bilecek idrâkten yoksun olduğu için söyleyemez. Birisini sokmak isterse hiçbir dalavereye sapmadan saldırır, yaratılışının icabı zehrini döker; ya ölür ya öldürür..

Keçi yalan söylemez, inek yalan söylemez, domuz yalan söylemez.. Böylece hiçbir hayvan yalan söylemek imkânlarıyla yaratılmadığı için yalan söyleyemeden geçip gider..

Nebatlar da yalan söylemez. Çünkü bu istidat onda da yoktur. Meselâ: ısırgan otu; kimin eline değerse değsin hiçbir riyaya düşmeden yakar..

Cemadlar da yalan söylemez. Misal mi? Necis.. Evet necis de yalan söyleyemez. Nereye bırakılırsa bırakılsın, hangi âlî meclisete olursa olsun orasını mutlaka kokutur.

O halde, «sosyalist yalan söylemez» sözü zavallı sosyalistlere hakaret olsun diye söylenmemişse apaçık bir yalandan başka bir şey değildir. Sosyalist bazı davranışlarıyla cemad'dan, nebatdan, hayvandan da aşağı olabilir ama hiçbir zaman köpek, ısırgan otu, veyahut necis değildir; yani bizzatihi nebat, cemad, hayvan olarak yaratılmamıştır. Sosyalistin de bir insan olduğunu düşünürsek, onun yalan söylemeyeceğini bir ana kaide olarak vazedemeyiz.

«Sosyalist yalan söylemez» safsatasını ancak ahmak bir yalancı söyleyebilir. Sonra da bu lâfa kendisi bile inanmaz.

«Sosyalist yalan söylemez» hükmü geri zekâlı bir materyalistin en acımsız savurduğu gülünç bir yalan olabilir.

Doğrusu şudur :

MÜSLÜMAN YALANI SEVMEZ.

Sultan Reşad'a Yapılan Nasihatler

(Sonumuzu iyi görmüyorum)

Tahsin ÜNAL

Mevlevi şeyhlerinden meşhur şeyh İbrahim Hakkı efendi, bir cuma günü Beşiktaş'taki Sinan paşa camisine gitmişti. Yanında Seyhülislâm Musa Kâzım efendi ve bazı paşalar olduğu halde Sultan M. Reşad da camiye geldi. Namazdan sonra Padişah, Şeyh efendiyi yanına davet ederek (ki padişah da Mevlevi idi) :

— Şeyhim, bizlere bazı nasihatleriniz yok mudur? diye sorup nasihat isteyince, daima doğruyu söylemeyi kendisine şiar edinmiş olan şeyh efendi, Sultanım dinlenir ve tatbik edilirse bazı küçük nasihatlerde bulunayım demiş ve Padişaha şu nasihatları vermiştir :

— Sultanım, doğruyu söylemek icap ederse ben sonumuzu iyi görmüyorum. Zira birgün Hazreti Peygamber (Namazlarını terk eden, şehvete dalan, ümerası maddiyata dalıp hiyanet eden, yüz karası fsk'u fıcur üzerinde olan milletlerin kıyametleri yakın olur), demiştir. Bu sözleri işiten sahabelerden biri telâşla :

— Amanya Resulallah nasıl olur, bir millette şu haller vaki olacak mi? diye sorunca Hazreti Peygamber :

— Evet bu sıfatlar vaki olacak. Hatta öyle bir zaman gelecek ki, müminlerin kalbi, tuzun tatlı suda eriyip gitmesi gibi eriyip gidecek. O zaman halkın en itibarsızı ve en zelili dindar ve kâmil olanlar olacaktır. Kendileriyle (Sofia) diye alay edilecektir. Bunlar, o asrın dinsizleri, ilmi olup da ameli olmayan âlimleri arasında korku ve telâşla yaşıyacaklardır. Onlar hakkı söyledikleri zaman, dinsizler onları kurdun koyunu yediği gibi yiyeceklerdir. Sussalar, kendilerine kin ve nefretle bakılacaktır) diye buyurmuşlardır.

İşte sultanım, biz bugünkü halimizle, o günleri yaşıyoruz. Çünkü Allah bir âyeti kerimesinde: «Beni bilen, bana asi olduğu zaman, beni bilmeyen birini onun üzerine musallat ve havale eylerim» demektedir [1]. Onun için sonumuzu iyi görmüyorum demiştir. Şeyh efendi nasihatına devam etmiş ve :

— Sultanım, şimdi sizin bana sorduğunuz gibi vaktiyle de Mevlânanın babası Bahaeddin Veled'e o devrin Padişahı olan Mehmet Çelebi «Şeyhülislâm» bu devlet ne zamana kadar elimizde kalacaktır?» diye sormuş Bahaddin Veled de :

— Siz adalet ettiğiniz müddetçe kalacaktır. Zira adalet, padişahlığın esasıdır. Devletlerin ve milletlerin bekası, ülemanın ilmi ve ameli, ümeranın ve vüzeranın adaleti, civanmertlerin ihsanı ile mümkündür. Siz bütün bunların başında bulunan Padişahsınız. Bu ilminizle, amelinizle, ihsanınızla ve hele adaletinizle Devleti ya yıkar ya da yaşatırsınız. Bunlardan gafil olanın gafleti uzun olursa, devleti kısa olur» dedikten sonra ilâve ederek :

—Birgün, aralarında Çemşit gibi âlim, fazıl ve gün görmüş kimseler de olduğu halde Sasaniler yanı İran şahları neden Padişahlıklarını kaybettiler? diye sorulunca, onlar cahil ve tecrübesiz olanları vezir ve bey edinip Devleti mukadderatını ve millet idaresini onların eline bıraktılar. Milletlerin mukadderatına bir takım cahil ve tecrübesizler hâkim olursa, Padişahlar tahtını, millet istiklâlini kaybeder», demiştir [2].

İşte Sultanım, bizim bugünkü halimiz de Harzemşah devletinden farksızdır, onun için sonumuzu iyi görmüyorum, demiştir. Şeyh efendi son olarak şu nu da söyliyeyim ki, demiş ve:

— Sultanım, sizin ced'i pakınız sultan Osman ölmek üzere iken oğlu Orhan beye, oğlum ülemaya, sülehaya, şehitlerin evlâtlarına çok hürmet et. Namazı terk edenleri, şarap içenleri, zina edenleri millet ve memleket işlerinde kullanma. Kullanırsan, ahirete yüzün kara gelirsin. Çünkü bunlar büyük günahlardır. Büyük günahları işleyenler, Allahın büyük azabı ile mutlaka cezalandırılacaklardır. Allahın cezasına müsiebah olanları, sen memuriyet vermekle himaye edersen, Allahın rızasına aykırı iş yapmış olursun. Dolayisiyle sen de günahkâr olursun. Zaten senin himaye ettiğin o günahkârların kalpleri ve eleri titrer. Kendilerine verilen işleri sağlam yapamazlar. Dolayısiyle senin işlerin geri kalır, mülkün harap olur», demiştir.

Sultanım, senin dedelerin bu nasihat ve öğütlere riayet ederek koca İmparatorluk kurmuşlardır. Allah'ın emirlerinden uzaklaşıldıkça, İmparatorluk yıkıntıya uğramıştır. Şimdi böyle yapılmaz da, küçükten büyüğe, cahilden âlime kadar herkes, kendi nefsini ıslâha çalışır, dürüst ve temiz insan olmaya gayret eder ve bu yoldan ayrılmazsa, Allah bundan razı olur. Allah bir şeyden razı oldu mu yavaş yavaş mülk mamur, millet müreffeh olur. Allah bir mülkün imarını ve milletin refahını istedi mi, oranın padişahına, sadık, bilgili, dürüst, herkes tarafından sevilen ve sayılan bir vezir ihsan eder. O vezir mülkü kurtarır, milleti refaha kavuşturur [3]. Adil ve fazıl vezirlerin yüksek mevkilerde bulunması milletler için ulu nimet, sebebi ilâdır.

Âyet ve hadislerle sabitdir ki, bir padişah, milletin en küçük veya en büyük mevkilerine, daha cihl ve namuslular durursa, cihl olmayanları getirirse, Allaha, Peygambere ve millete hiyanet etmiş olur. Hıyanet edenlerin cezası ise affı-ı ilâhi değil, gazabı ilâhidir. Suçlu olanlar ergeç, fakat behemahal helâk olurlar.

İşte Sultanım herbiri bir sebebe dayanan Allahın emirlerini, bizde de yerine getiren ve yapan çok azalmıştır. Bu itibarla da sonumuzu iyi görmüyorum, demiştir.

Elliüç seneden bu yana cereyan eden sosyal ve siyasi olaylarla, şeyh efendinin söylediklerinin bir kısmı tahakkuk etmiştir. Aklımızı başımıza toplamaz, tavır ve ahlâklarımızı düzeltmezsek, geride kalanın da, ileride tahakkuk etmiyeceğini veya memlekette dinsiz ve komünizm bir rejimin kurulmıyacağını kim temin eder ve ne malümdur?

[1] Bu nasihatların edildiği tarih 1913'dür. Şeyh efendinin âyetlere ve hadislere istinaden söylediği hâdiseler, tarihte aynen olmuş ve tekerrür etmiştir. 1090-1250 arasında hıristiyan Avrupa Haçlı seferleri ile, 1220-1258 arasında putperest Moğollar İslâm âlemine girip mamurleri harap, medeniyet ve ilim merkezlerini tahrip etmişler, müslüman kellelerinden minareler yapmışlardır. 1828-1829 ve 1877-1878'de Ruslar iki defa hilâfet merkezi olan İstanbul önlerine gelmişler, Türk evlâdını hak-ı zemine sermişlerdir. Bu günde demokles'in kılıcı gibi tepemizin üzerinde sallanıp durmaktadırlar. Mazallah, kendisini bilen ve bilmesi icap eden bizlerin üzerine, kendisini bilmeyen Rusları sevk ederse, halimiz nice olur.

[2] Bu nasihatların verildiği senelerde, millet mukadderatına İttihat ve Terakkinin ileri gelenlerinden, Enver, Talât, Cemal paşa gibi tecrübesiz genç Kumandanlar hâkim bulunuyordu. Onların idaresinin sonu da bellidir. Bu itibarla şeyh efendinin bu hususiaki nasihatlarına hak vermek icap eder.

Mücadelemizin Diyalektiği içinde Türkiye ve Dertlerimiz

Mustafa YAZGAN

Muhterem okuyucum,

Türkiye toprakları son senelerde önemli hâdiselere sahne olmaktadır. Bir çırpınış, bir çalkanma, bir kaynama.. Birşeyler oluyor Türkiye'de. Vatanımız, dünyanın karışık siyasi ortamına ayak uydurmuş gibi. Milletimiz bir oluş içinde. Bir gurup hayalperest bu oluşu, bu çalkalanışı bir ihtilâl atmosferine sürüklemek hülyasında. Bir gurup samimi insan demokrasilik hayatı muhafaza esasında gayret göstermede. Bir gurup muhteris eşhas yarın ne olabilir ve yarın bu olanla ben ne olabilirim? sorusuyla meşgul. Bir gurup şaşkın düşünmekten, çabalamaktan bıkmış, meydanı kim gelirse onu terketmeğe hazır. Fırsatçılar var. Menfaatının kölesi olanlar var. Fakat bir de başka gurup var ki, ruhî yapısı ebediyete, fikrî yapısı ilme, hâdiseleri tahlil meleketleri inandıkları AHLÂK düsturuna dayanmakta, ahlâk dışı her sözü, her hareketi, her şahsı, her partiyi, her hükümeti nefretle reddetmeğe hazır bulunmaktadırlar. Bu gurupta olanlara sorunuz ve cevaplarını dikkatle dinleyiniz :

— Nedir derdin?

— Vatan ve milletin düştüğü, düşürüldüğü şu fecî hal.

— Sana ne?

— Ben de milletin bir ferdiyim. Hepimizin kaderi milli kadere bağlı değil mi?

— Bağlı ama canım sen mi düzelteceksin bu çirkefi?

— Hayır, AHLÂK idealinde toplanan millet kendi kendini düzeltecek.

— Mevki mi istiyorsun?

— Mevki sizin olsun. İnsan olarak yaratılmaktan yüksek bir mevki düşünebilir misiniz?

— Şöhret mi istiyorsun?

— Şöhret sizin olsun. Müslüman-Türk evlâdı olarak Türkiye'de doğmam benim şöhretimdir.

— Para mı istiyorsun?

— Para kendine kulluk edenlere mal olsun. Kanaat en büyük zenginliktir. Korkunç bir maddeperestliğin, sukut etmiş bir ticaret ve iktisat ahlâkının hâkim olduğu cemiyetlerde helâlinden kazanılmış bir kaç kuruşun bereketi daha fazladır.

— O halde ne istiyorsun?

— Hakikatların konuşulmasını, hürriyetin sözde değil özde olmasını, ahlâkın gözde olmasını. Mes'ul bir Türkiye'nin el ve gönül birliği ile kurulmasını istiyorum o kadar...

HÜSEYİN VÂİZ EL-KAŞİFÎ

İYİLERİN AHLÂKI

(Ahlâk'ul . Muhsinin)

Ankara Müftüsü M. Ragıp İmamoğlu tarafından tercüme edilen bu kitapta, ibadet, ihlâs, dua, şükür, sabır, rıza, tevekkül, hayâ, iffet, edep, tevâzu, hilm, ihsan, cömertlik, affetmek, yumuşak huylu olmak, iyilik, güzel ahlâk, insanlara karşı iyi davranmak, yardım, fedakârlık, iyilerin ahlâkı, güzel ahlâkın faydaları, kötü ahlâkın zararları, kötü ahlâktan sakınmak, kötü ahlâkın sebepleri, kötü ahlâkın tedavisi, kötülüğe karşı iyilik, kötülüğü affetmek, kötülüğü unutmak, kötülüğe karşı sabır, kötülüğe karşı hilm, kötülüğe karşı ihsan, kötülüğe karşı tevâzu, kötülüğe karşı rıza, kötülüğe karşı tevekkül, kötülüğe karşı hayâ, kötülüğe karşı iffet, kötülüğe karşı edep, kötülüğe karşı cömertlik, kötülüğe karşı affetmek, kötülüğe karşı yumuşak huylu olmak, kötülüğe karşı iyilik, kötülüğe karşı güzel ahlâk, kötülüğe karşı insanlara karşı iyi davranmak, kötülüğe karşı yardım, kötülüğe karşı fedakârlık, kötülüğe karşı iyilerin ahlâkı, kötülüğe karşı güzel ahlâkın faydaları, kötülüğe karşı kötü ahlâkın zararları, kötülüğe karşı kötü ahlâktan sakınmak, kötülüğe karşı kötü ahlâkın sebepleri, kötülüğe karşı kötü ahlâkın tedavisi

HUTBE

Mustafa PEKTUT

فقد قال الله تعالى فى كتابه الكريم : بسم الله الرحمن الرحيم
واذا سألك عبادى عنى فانى قريب اجيب دعوة الداع اذا دعان
فليستجيبوا لى وليؤمنوا بى لعلهم يرشدون .

Aziz ve muhterem mü'minler! Muharek Ramazan ayı geçeli 15 gün oldu. Hiçbirimiz sâlim kafayla, tenha bir köşeye çekilerek geçen Ramazan ayıyla, oruçsuz geçen 15 günü mukayese edip, muhasebesini yaptık mı? Eğer yapmamış isek bu nefis muhasebesini beraberce yapalım. Durumumuzu gözden geçirelim ki bu muhasebemiz, ilerdeki ibadetlerimiz için bize ışık tutsun.

Muhterem müslümanlar! Ramazan ayı girince bütün mü'minlerde büyük bir gayret göründü. Öyle ki, bize diğer ibadetler (bilhassa namazda) oruça bağlı, yani her ikisi beraber yapılıp, beraber bırakılacak fikriyle, hiç olmazsa teravihle beraber yatsı namazlarında, onbir ay ıssız kalan câmilerimiz şenlendi. Evlerimizde sâhûra kalkmakla sefer duaları yapıldı. Tozlanan seccadelerimiz silkildi. Bütün sene süs eşyası gibi duvarda asılı kalan KUR'ÂN-I KERİM hatmedildi. Fakir ve yetimler sevindirildi. Az da olsa kibir ve gururlar, küfürler eksildi. Farz olan oruç tutuldu. Evet bu ibâdetlerin hepsi yapıldı. Elbette muhasebeye kaydettiğimiz bu ameller ihlâs derecesine göre, 10 misline 700 misline kadar katlanarak yazıldı.

Aziz cemaat! Fakat, ramazan çıkıp da bayrama kavuşunca, seccade ve tesbihler duvara, Kur'ân-ı Kerim yerine asıldı. İnsanların yaratanına en yakın olduğu seher vakti uykuyla geçirilmeğe başlandı. Bilhassa sünnet olan teravih bitince, farz olan vakit namazlarımız da terk edilerek câmilerimiz ıssız ve neş'esiz bırakıldı.

Efendiler! Şunu kat'i olarak bilmeliyiz ki, Ramazan orucu mü'minlere senede bir ay olarak farz kılınmıştır. Bazı kimselerin buna bağlı saydıkları farz namazlar ise günde beş vakit olarak farz-ı ayındır. O halde namaz insanın hayatı boyunca terkedemiyeceği bir ibadettir. Sadaka, şefkat, merhamet, dua ve zikirler ise her sâniye kulunu Rabb'ına yaklaştıran birer vesile-i necattır. Ayrıca namaz bütün kötülükten nehyettiği için insanın müdâfaa kalesidir. Çünkü, Allahü Tealâ «ان الصلاة تنهى عن الفحشاء والمنكر» (Muhakkak namaz, insanları fahşa ve kötülükten men eder.) buyuruyorlar ki hakiki namaz da budur. Eğer, samimi olarak kalbimiz ALLAH aşkıyla, Peygamber sevgisiyle çarpıyorsa, geçen bu hayırlı ve feyizli günlerin arkasından, nefsimizde derin bir acı duyuyoruz demektir. Bu acıyı hafifletmek için de, bütün gücümüzü oruçtan başka ibâdetlere vermemiz lâzımdır. Bu ibadetlerin başında da yine namaz gelir.

Muhterem Müslümanlar! Allahü Zülcelâl Hazretleri bu şekilde ibadette taksit yapan, emr-i İlâhinin birini yapıp diğerlerini terkedenlere Kur'ân-ı Kerim'de şöyle buyuruyorlar. (Yoksa siz, Kur'ân'ın bir kısmına inanıyor, öbür kısmını inkâr mı ediyorsunuz?) Âyet-i kerimeye göre yüce dinimiz emir ve nehiyleriyle bir bütündür. Hiçbir zaman ayrılık kabul etmez. Bunu böylece bilip İslâmın emirlerine sımsıkı sarılmak lâzımdır. Eğer bazı din kardeşlerimiz, bütün senelik günahlarının Ramazan ayında affedilip de, ondan sonra kendilerini sorumsuz hissediyorlarsa, o zaman bu hareket gaflet eseri değil, bilerek işlenen bir cinayettir. Bilerek yapıldığı için de cezası daha ağırdır. Bu hususta Resûl-i Ekrem efendimiz ibadetlerimizin ölçüsünü bize şu hadis-i şerifleriyle tâyin buyurmuşlardır « احب الاعمال ادومها الى الله وان قل » (Allah indinde ibâdetlerin en sevimlisi az olsa da devamlı olanıdır.) Hiçbir zaman Ramazanda ALLAH'ın emirlerini yerine getiriniz de sene içinde terkedinız dememişlerdir. Ezcümle, ibâdetlerimizi yukarıki âyet-i kerime mücibince (Allahü tealânın yakın olduğunu bilip, çağıranların dâ'vetine icabet edeceğini anlıyarak) yapmıya çalışalım.

NECİP FAZIL KISAKÜREK
BÜYÜK KAPI
Ek
Peygamberimiz (S.A.S.) den itibâren devam eden Altun Halka... Bütün müslümanların bâyilerden istiyeceği büyük eser çıktı.
Fiatı : 5 Lira
Umûmi Tevzi Yerleri :
İslâmın İlk Emri **İRFAN YAYINEVİ**
O K U P.K.: 65
P.K.: 105 Konya Bayazıt-İstanbul

VİRİSPİ (1)

M. Lütfü İKİZ

Çocukluğumun hayalini kuşatan, gençliğimin güzel senelerini işgal eden bu kelimenin ruhumda uyandırdığı mânayı ifade ederken aramızdan ayrılan arkadaşların mahzun ve mağmum hatıralarına mahmulum...

Nehri Kubanın şimaline esen rüzgârların taşıdığı tekbirin mânaya şumuli Virispi...

Vezan olan İmam sancaklarının sadayı aslisi Virispi...

Serhaddi Kafkasda nevbet tutan şehit kemiklerinin tesbihi Virispi...

A'dâyı bedbah elinde iffetlerini şikest etmemek için uçurumların derinliklerinde yatan Ay yüzlü kafkas kadınlarının iniltisi Virispi...

Kefenleri Sibirya karlarından dokunan Kafkas Gençliğinin hatırası Virispi...

Anaların gözyaşı babaların melali, Abrek atlarının nal seslerinde aynı ses Virispi...

Irmaklar, çağlayanlar, rüzgârların salladığı ağaçların müşterek terennümü Virispi...

Binlerce Kafkaslı çocuğuna alem olmuş isim... Virispi...

Ne kadar acıdır ki vatanlarından çıkarılmış alamı gurbeti yaşamış binlerce Kafkaslı genç Suriye'de, Amman'da Rusları ve Komünizmi desteklemekte imiş... Haberi sıhhatindeki isabet üzerine bu yazıyı kaleme almak lüzumunu duydum... Fransızların Suriye'ye hâkim olduğu devirlerde Fransız Komünistlerinin propogandasıma maruz kalan zavallı muğfil Kafkaslı gençlerin komünizm denilen şüphe kanserine musab oldukları bir hakikattir... Bunlara telkin edilen fikre göre: «Bütün belâlara uğramalarının sebebi islâmiyettir. Eğer müslüman olmasalardı Ruslar onlarla çarpışmayacaklardı. Şimdi assimle olmaktadırlar. Halbuki Kafkasyaya dönmek imkânını komünizm hazırlayacak, Kafkas kavmiyeti devam edecektir... şeklinde hülâsa edilebilir. Bu gençler için ne kadar acınsa yeridir. Halen Kafkasyanın ve Kafkasyalıların Rusyada gördüğü muamelenin küçük bir kısmını Bohmurofun ifşaatı meydana çıkarmıştır... Bu kadar zulme bu kadar gayri insani harekete rağmen Ruslar lehinde hareket edebilecek tıynette bir müslüman Kafkaslı bulunabileceğini düşünmek bile acı geliyor... Din, İman, Örf, Adet ve An'anelerine bağlı Kafkasyalılar onlara karşı asla bir yakınlık duymamışlardır. Ve duyamazlar. Duyanlar sadece bu dili konuşan ruhan ve bedenen ruslaşmış insan maymunlarıdır. Kafkasya Müslümandır. Kafkasyalılar müslüman kalacaktır.

(1) Şapşığ lisanında Pi, Abzeh lisanında Bi düşman, Vıris ise, Rus mânasınadır. Virispi Rus düşmanı demektir. Binlerce insanın ismi Virispi'dir.

İTİZÂR

«SELÂM» isimli büyük eserimizin takdimine gelecek sayı devam edeceğimizi bildirir. Okuyucularımızdan özür dileriz.

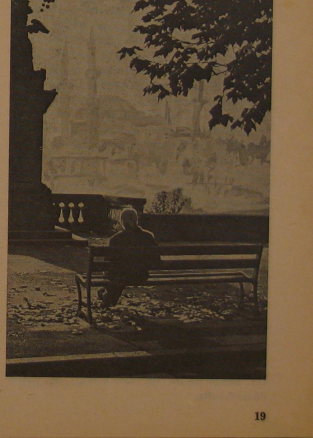

DİYANET TEŞKİLÂTINA AİT RAPOR

Karma Bütçe ve Plân Komisyonu üyesi olarak vazifelendirilen *Kayseri Senatörü S. Hüsnü DİKEÇLİGİL* Diyanet İşleri Teşkilâtına ait hazırlamış oldukları uzun raporlarını Karma Bütçe, Plân Komisyonu Başkanlığına takdim etmişlerdir. Raporda muasır garb milletlerinin din teşkilâtlarına verdikleri öneme işaretle Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin de imkânları nisbetinde gereken alâkayı göstermesi istenmiştir, Raporda teklifler ve temenniler maddeler halinde sıralanmıştır.Mezkûr raporun teklifler bölümünü aynen sütunlarımıza alıyoruz.

OKU

TEKLİFLER :

Diyanet İşleri Teşkilâtı, Başkanlığının gereken vazifesinin yerine getirilebilmesi için gerekli maddi imkânların da mümkün olduğu kadar sağlanması gerekmektedir. Genel bütçemizin de imkânlarını düşünerek tekliflerimizi âzamî tasarruf gayesine riayet ederek getirmeyi vazife edinmiş bulunmaktayız. Bunlar ise şunlar olacaktır :

1 — Bu gün için hemen hemen her vilâyet ve kazamızdaki müftülükler, vakfiyeler kurmuş, örnek olabilecek ve dünyaya örneklik yapmış hayır müesseseleri tesis etmiş bir milletin şerefiyle mütenasip olmıyan binalarda oturmaktadır. Halbuki yeri geldikçe dilimize doladığımız batı ülkelerinde din hizmetlileri en mükemmel binalarda vazife icra etmektedirler. Bizde, müftülüklerimizin kifayetli birer binaya kavuşabilmeleri için ilgili bütçesinin 35.720 Müftülük binası yaptırma derneklerine yardım maddesine 250.000 lira ilâvesiyle 300.000 liraya çıkarılmasını temenni etmekteyiz. Daha henüz dedelerinin hamiyyet duygularını da kaybetmemiş olan Müslüman Türk Milletinin yardımları da eklenecek olursa ki, — eklenildiği müşahede edilmiştir.— Müftülüklerimizin kısa zamanda şerefleriyle mütenasip bina ve tesislere kavuşacağına muhakkak nazarıyla bakılabilinir.

2 — Maalesef 633 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinde öngörülen, bucak ve köylere verilmek üzere konulması gereken 2000 adet İmam kadrosu bu yıl konulmamış, geçen yıl konulmuş olunan 2000 kadro ile iktifa edinilmiştir. Kanun yapan bir müessesenin kanunun icaplarını da yerine getirmekle mükellef olduğuna kaniyiz. Hem kanun hükümlerinin yerine getirilmemesini Hükûmetimizin ciddiyetiyle bağdaştıramamaktayız. Bu maksatla 12.213 maddesine 2000 kadro karşılığı olan 9.720.000 liranın ilâvesiyle bu tahsisatın 19.440.000 liraya çıkarılmasını yerinde görmekteyiz.

3 — 12.211 Genel idare hizmetlileri ücretinden 6080 lira noksan hesaplandığı görülmüştür. Bunun telâfisinin nasıl olacağı bizi düşündürmektedir.

4 — Yine hâkeza 12.212 Cami görevlileri ücreti giderlerinde de kadro olduğu halde, 500.000 liralık tahsisat noksanlığı vardır. Kadrosunun konulup tahsisatının konulmamasını calibi dikkat saymaktayız.

5 — Elde mevcut malûmata göre din personellerinin 25.000 çocuğu olduğu tesbit edilmiştir. Bununla ilgili 12.310 uncu maddeye konulan çocuk zammı ödeneğinde 250.000 lira noksanlık müşahade edilmiştir. İleride sıkıntı çekilmemesi ve dar gelirli bu topluluğun çocuk zamlarının ödenebilinilmesi için 250.000 liranın ilâvesine zaruret vardır.

6 — Teşkilât genişlediği halde, 13.110 kırtasiye giderlerinden konulan 80.000 lira ihtiyacı karşılıyamıyacağından 20.000 lira ilâvesiyle 100.000 liraya çıkarılmasının uygun olacağına kaniyiz.

7 — Yeni Teşkilât Kanununun birtakım genişleme ve gelişmeler getirmiş olduğu bir gerçektir. Ve bu yüzden demirbaş eşya ve mefruşata ihtiyaç duyulacaktır. Buna göre, 13.130 uncu maddesine 125.000 lira eklenerek 300.000 liraya çıkarılması yerinde olacaktır sanırız.

8 — Dairenin tenvirattan 1 milyon civarında bir borcu vardır. Her yıl da üstüne eklenilmektedir. Tahsisat bakiye vermediği için de karşılıksız borçlara intikal ediyor. Bunu Yüce Komisyonumuzun düşünerek münasip bir miktar ödeneğin eklenmesini, bütçe imkânsızlığı karşısında kalınırsa ilgili Bakanlığın bir hal çaresi aramasi yoluna gitmesi gerektiği düşünmesindeyiz. (13.230)

9 — İncelemelerimizden telefon giderlerinin her yıl açık verdiği görülmüştür. Teşkilâtın geniş yeni bir binaya taşındığı da hesaba katıldığında, bu ödenek hiç yetişmiyecektir. 13.420 maddesine konan 60.000 liraya 20.000 lira ilâvesiyle 80.000 liraya çıkarılmasını yerinde bulmaktayız.

10 — Bu yıl yeni burs ilâve edilmemiştir. Halbuki bu yıl Kayseri Yüksek İslâm Enstitüsü de tedrisata açılmış olacaktır. Ve bu teşkilâtın bütçesinin görüşüldüğü şu sırada açılış merasi-

(Devamı 26. sayfada)

Dünya Üzerinde Çeşitli Dinler

Veli ERTAN

Beşeriyet âleminde görülen pek çok çeşitli dinler vardır. Din ve sosyoloji âlimleri mevcut dinleri tetkik, mukayese yapmak suretiyle müşterek vasıflarını tesbit ve dolayısiyle de bir tasnife tâbi tutmayı düşünmüşlerdir.

Malûm olduğu üzere din, sevgi, itaat ve inkıyaddır. Bütün mevcudatı yaratan bir Halika inanmaktır.

Beşeriyet Hazret-i Âdem ile başlamıştır. İlk vahye mazhar olan da odur. Din beşeriyetle birlikte kıyamete kadar devam edecektir.

Din nasıl üzerinde hâkim olan âmillerin en üstünüdür.

Tarihte görülen insan gruplarına hâkim olan dinlerin ilmi bir tarzda tasnifi hususunda incelemeler yapılmış ve bunun neticesi olarak da bir çok sosyolok din adamları dinlerin tasnife tâbi tutulmasının lüzumlu olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Bununla beraber hakiki ve ilmi bir tasnif yapılamamıştır. Tasnifin ilmi bir tarzda yapılabilmesi ancak dinin tekâmül seyrine istinat etmesi zaruridir.

Hernekadar garp âlimleri dini, esatiriyye, akliyye, bed'iyye ve ahlâkiyye namıyla bir takım gruplara ayırmışlarsa da bu tasniflere karşı gene bir takım itirazlar vaki olduğunu dinler tarihinde görmekteyiz.

İşte bundan dolayı zamanın icaplarına göre de tahlî dinler, şahsiyeti ruhaniyye müessis dinler ve mutlak dinler adı altında tasnifler de yapılmıştır, Fakat bu tasnifler de ilmi olmaktan çok uzaktır.

Biz burada garplı ve şarklı âlimlerin yapmış oldugu tasniflerden ziyade İslâm ülemasının görüşlerini ve yapmış oldukları tasnifleri gözönünde tutacağız.

İslâm üleması dini hak dinler ve batıl dinler diye ikiye ayırmışlardır.

Hak olan dinlerden maksat doğrudan doğruya hem ahlâkı ve hem de hükmi bir mahiyeti taşımış olmasından tek Allah'a inanması âmir bulunan ve ahlâkı fazilet üzerine kurulmuş olan dinlerdir. İşte bu gibi vasıfları taşımıyan dinler ise batıl dinlerdir. Yalnız semavi dinler meyanında bulunan tahrif, tağyir ve tebdile uğramış dinler de gözönünde bulundurulduğu takdirde dünya üzerinde mevcut dinleri üç grupta toplamak mümkündür.

1 — Hakiki dinler,
2 — Muharref dinler,
3 — Batıl dinler.

1 — Hakiki dinler Cenab-ı Hak tarafından vaz edilmiş peygamberleri vasıtasiyle kullarına tebliğ olunmuş dinlerdir. Bu gibi dinlere ayrı zamanda semavi dinler denildiği gibi ilâhi dinler adı da verilmiştir. Müslümanlık gibi.

2 — Muharref dinler asılları itibariyle hak olup, sonradan tahrif, tağyir ve tebdile uğramış olan dinlerdir. Hz. Musa ve Hz. Isa'nın tebliğ etmiş oldukları dinlerin bugünkü hali gibi.

3 — Batıl dinler asılları bakımından bile hak dinlerle münasebeti olmıyan ve muhtelif kavimler tarafından uydurulmuş dinlerdir. İlk çağlarda muhtelif milletlerde görülen dinler gibi.

İlâhi dinlerin esası birdir. Bütün peygamberlerin din inançları aynıdır. Hepsi de tek Allah inancına dayanır. En son din İslâm dinidir.

İslâm dini beşeriyetin hakiki dinidir. Semavi dinlerin sonudur. Beşeriyetin hakiki fıtrî, tabi'i ve umumi bir dinidir. Zira İslâm dini bir havme mahsus değildir. Bu suretle Resulü Zişan Efendimiz de en son peygamber olarak gelmiştir. Güneş nasıl bütün âlemi aydınlatıyorsa İslâm dini de bütün beşeriyeti aydınlatmaktadır.

İslâm dini nasihat ve ahlâk dinidir. Zorlama yoktur. Taklidi de değildir. Belki akıl ve hikmettir.

İstiklâl marşı şairi Mehmet Âkif'in dediği gibi :

Allah'a dayan sa'ye sarıl hikmete ram ol
Yol varsa budur bilmiyorum başka çıkar yol.

Bütün dünya üzerinde müslümanların sayısı 550 milyonu aşmaktadır. İslâmiyet asrımızda büyük bir hızla yayılmaktadır. Bilhassa son yıllarda Afrika'da teşekkül eden ve müslüman olan devletlerin sayısı artmaktadır.

UNESCO'nun Beyrut'taki merkezi tarafından yayınlanan bir rapora göre dünya üzerindeki müslümanların sayısı, kolları ve yayılışı şöyledir.

Dünya üzerindeki müslümanların sayısı 540.765.000'dir.

Sünniler		*Şialar*	
Hanefi	260 Milyon	Zeydiler	3 Milyon
Şafi	135 »	Caferiler	29 »
Maliki	90 »	Aleviler	700 Bin
Hanbeli	10 »	Hariciler	760 »
		Ahmedîler	100 »
		Düruzlar	290 »
		Bahaîler	880 »
		Yezidîler	5 »

1958 *yılında, dünya nüfusunun dinler ve kıt'alar itibariyle bölünüşü (rakamlar 000 ilâvesiyle okunmalıdır.)*

Dinler	*Toplam*	*K.Amerika*	*G.Amerika*	*Avrupa*	*Asya*	*Afrika*	*Avustralya*
1 — Müslümanlar	423.813	33	346	12.550	324.740	87.041	103
2 — Hıristiyanlar	848.659	168.527	122.043	463.768	50.028	32.974	11.316
a — Katolikler	509.505	96.198	119.493	237.749	32.818	20.444	2.803
b — Ortodokslar	129.192	2.770		112.447	8.106	5.868	
c — Protestanlar	209.961	69.558	2.550	113.572	9.104	6.662	8.513
3 — Museviler	12.035	5.433	633	3.466	1.855	585	61
4 — Zerdüştiyanlar	140				140		
5 — Şintolar	30.000				30.000		
6 — Taoistler	50.053	15	17	12	50.000	1	8
7 — Konfiçyüsler	300.290	86	95	50	300.000	7	52
8 — Budistler	150.310	165	135	10	150.000		
9 — Hindular	325.029	27	300		324.868	624	110
10 — İlkel dinler	121.150	50	1.000		45.000	75.000	100
11 — Diğer dinler ve dini olmıyanlar	421.278	66.489	1.768	79.587	248.055	21.675	3.684

(Bunlardan başka dünya üzerinde 110 milyon kadar da putperest vardır.)

Boğaziçi'nden Atlarla Geçen Eski Türklerin Bizans'a Taarruzları

İsmail Hami DANİŞMEND

Bizde tamâmiyle unutulmuş olan bu askeri hârikadan eski Şark ve yeni Garp menbâlarında uzunuzadıya bahsedilir. Bu şanlı menkabemiz Anadolu'nun fethi devrine âittir. Türkler Anadolu'yu 1071 deki Malazgirt zaferinden 1073 deki Üsküdar fethine kadar iki buçuk senede zaptedip bugünkü Türkiye devletini işte o zaman kurmuşlardır. Anadolu, İstanbul'a yol açmak için fethedilmiştir: Bunun sebebi, İstanbul fethine âit Hadis-i Şerîferdir. Anadolu fâtihi ve Türkiye devletî müessisi (Melik Ahmed Dânişmend-Gazi) fütûhâtına başlarken akdedilen bir harp meclisinde bu dinî ve millî gayesini :

— Evvelâ Kostantiniyye fethine gidelim!

şeklinde izâh buyurmuşlardır. Boğaz-içi'ne dayanan şimâl-i-garbî Anadolu'yu (Melik-Gazi)nin amcazâdesi ve Kayseri vâlisi olup bâzı menbâlarda (Sultan Torsan) ünvâniyle de anılan (Torsan-Gazi) fethetmiştir: Bu büyük kahramânın mübârek adı Bizans menbâlarında bütün Türk isimleri gibi tahrîfe uğramış; onun için Garp menbâlarında ve meselâ meşhur Fransız müverrihi (Lebeau)nun yürmi bir cilltlik «Histoire du Bas-Empire» isimdeki Bizans târihinin 15 inci cildinin 19 uncu sahîfesinde (Tutac) şeklini almaktadır! Bu tahrîf, böyük Selçuklu devleti müessisi (Sultan Tuğrul bey)in Garb menbâlarına (Tangrolipix) şeklinde akseden muharref ismini andırır! (Melik-Gazi)nin (Torsan-Gazi)ye gösterdiği hedef, «Ayasofya Kızıl-elması»dır: O isimdeki yazımızda da söylediğimiz gibi, bu «Kızıl-elma» terkibi eski Türklerde millî gayenin târihî ismidir; 1072 de Üsküdar'ın havâlisinin, yâni Boğaz-içi'nde Anadolu yakasının bir hamlede fethi işte bundan dolayıdır. (Torsan-Gazi) ilk iş olarak «Alem-dağı»nda bir kale yaptırıp orayı askeri merkez ve Bizanslıların «Chrysopolis» dedikleri Üsküdar'da idârî merkezî hâline getirmiştir. Bizans müverrihlerinden (Attaliates)in «Histoire» isimiyle Fransızcaya terceme edilen eserinin 1853 Bonn tab'ının 267 nci sahîfesinde işte bundan dolayı:

«Yedinci Michel devrinde Üsküdar Türkler için askerî bir üs hâline gelmişti»

denilmektedir. İstanbul üzerine yapılan hareketlerin merkezi orasıdır; fakat o sırada (Torsan Gazi)nin elinde henüz bir donanma yoktur: İşte buna ve bilhassa Bizans donanmasına rağmen o şanlı zaman Boğaz'ın akıntılarına göre muhtelif noktalarından harekeet etmek süretiyle Rumeli yakasına at üstünde asker geçirip Bizans surlarına kadar akınlar yapmış ve şiddetli taarruzlarda bulunmuştur. Eski Osmanlı müverrihlerinden (Hezarfen Hüseyin Efendi)nin «Tenkih-üt-tevârih» ve (Mustafa Cenâbi)nin «El-Eylem üz-zâkhir» isimdeki eserlerinde (Sultan Torsan)ın Üsküdar hareketleri hakkında bâzı izâhâta tesâdüf edilir; meselâ (Cenâbi) bu mankabeyi şöyle anlatır :

«Sultan Torsan Anadolu içine ilgar ederek İstanbul'a teveccüh etti ve fütûhât-ı kesîreye nâil olarak İstanbul kapularına kadar ileriledi ve ahâlisiyle mukatele etti ve orada Pontos denizine nâzır olan ve (Alem-dağı) tesmiye olunan yüksek tepe üzerine bir kale binâ ederek orada mütemekkin oldu ve oradan İstanbul'a ılgar ve garete başladı: Bu dağ şimdi ziyâret edilmekte olup orada inâyet-i İlâhî ile duâlar müstecâb olunmaktadır, cidden mubârek bir mevzi'dir».

«Amasya târihi» muellifi (Hüseyn Hüsâmüddin Efendi) de ikinci cildinin 290 ıncı sahîfesinde (Melik-Gazi)nin amcazâdelerinden Ankara vâlisi (Çavlı Bey)in (Torsan-Gazi) idâresindeki Üsküdar fethine iştirâk ettiğinden ve ayni sahîfedeki hâşiyede de «Gelen giden gemilerden vergi aldıkları»ndan bahsedilmektedir. Gene ayni cildin 325 inci sahîfesinde de şu izâha tesâdüf edilir :

«Bu hükûmet-i Dânişmendiyye, iptidây-ı teşekkülünde Rumîlerin nüfûzunu Anadolu'dan tamâmiyle izâle edecek derecede kudret-i askeriyye gösterdiği kabil-i inkâr değildir. Hudûd-ı garbiyyesini Üsküdar'a kadar îsâl ederek Boğaz'dan geçen gemilerden vergi ve gümrük alan bu hükûmetin nüfûzu sâyesinde Türklerin Anadolu'da ebediyyen tavattun edebilmeleri mümkin olabilmiş, hattâ Selçuklerin Anadolu'da nüfûz-i hükûmetleri bunların muâvenet-i maddiyyesiyle idâme-i mevcûdiyyet etmiştir».

İlk Ehl-i-salîb'in teşekkülündeki âmillerin en mühimmi işte bu Üsküdar meselesidir: Meşhur Fransız müverrihlerinden (J. Laurent)ın «Byzance et les Turcs Seldjoucides dans l'Asie occidentale» isimindeki eserinin 1913 Paris tab'ının 93 üncü sahîfesindeki 4 üncü hâşiyede izâh edildiğine göre, o zamanki papa (Yedinci Gregoire) 1074 senesinin 1 Mart, 10 Eylül ve 16 Kânûnuevvel târihli mektuplarında Türklerin İstanbul üzerine yaptıkları akınlarla tahribâtın çok acı bir lisanla bahsetmiş ve ayni senenin 2 Şubat târihli bir mektubunda da Müslüman-Türklere karşı Bizanslılara yardım meselesini ileri sürmüştür. Nihâyet (Yedinci Gregoire)ın ikinci halefi olan (İkinci Urbain) onun bu fikirlerini meşhur «Clermont = Klermon» konsilinde kabul ettirmeye muvaffak olduğu için, ilk Ehl-i-salîp 1096 târihinde teşekkül etmiştir. İşte bunun üzerine Türk ordusu Üsküdar'dan İzmit'e kadar olan sâhayı ihtiyâten muhâfaza etmiştir Bu vaziyete göre, Üsküdar merkez olmak üzere Boğaz-içi'nin Anadolu yakası ilk defâ olarak 1073 den 1096 târihine kadar takriben 23 sene Türk hâkimiyyetinde kalmış demektir. Osmanlı devrinde Üsküdar'ın İstanbul'dan 101 sene evvel 1352 târihinde ikinci defâ olarak fethi de bu ilk Türk hâkimiyyetinin sâyesi mâhiyyetindedir. Üsküdar ve havâlisinin bu ilk fethi, ikinci fethinden 279 ve Fâtih'in 1453 deki İstanbul fethinden tam 380 sene evveldir: Yâni Boğaz-içi'nin Anadolu yakası, İstanbul'dan dört asra yakın bir zaman evvel fethedilmiş demektir. İşte bundan dolayı meşhur Bizans prensesi (Anna Komnini)nin «Alexiade» isimindeki eserinde Boğaz'ın Anadolu sâhili Onbirinci asrın sonlarında Bizans'ın şark hudûdu gösterilir.

Bu meselenin mühim bir noktası da (Torsan-Gazi)nin nasıl olup da askerini hiç zâyâta uğratmadan Boğaz'ın bir yakasından öteki yakasına atla geçirebilmiş olmasında gösterilebilir: Bu muvaffakiyyetin başlıca âmili, at cânının âdetâ ördek gibi suyun üstünde yüzebilme kabiliyyetidir. İşte bundan dolayı, (İkinci Abdülhamid) devrinin son Paris sefîri (Münir Paşa)nın kardeşi (Cemil Bey) o zamanki «Mekteb-i Harbiye» suvâri muallimliğinde bulunduğu sırada bütün talebesini maiyyetine alıp bu eski Türk hareketini aynen taklîd etmiş, 1910 târihinde bir gün Rumeli-Hisarı'ndan karşıya yakaya at üstünde geçmiş ve Paris'de çıkan «Illustration» mecmûasının 27 Ağustos 1910 nüshasında buna âit bir makaleyle resimler neşredilmiştir.

Ayasofya «Kızıl-elma»sına doğru ilk Türk hamleleri işte böyle unutulmaması lâzımgeldiği hâlde maatteessüf unutulmuş hamlelerdir!..

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

NAMAZ NASIL KILINIR?

Abdest aldıktan sonra seccadeyi kıbleye karşı yere sererim. Allah için namaz kılacağım derim.

Ellerimi kulaklarıma kaldırarak «Allahü ekber» derim. Sonra ellerimi önümde bağlarım, «Sübhaneke» ve elhamdü'den sonra biraz kur'an okurum.

Sonra eğilir, üç kere «Sübhanerabbiye'l Azim» derim. Semiallahülimenhamideh» der, doğrulurum.

Sonra «Rabbenalekelhamd, Allahü ekber» der, secdeye kapanırım. Üç defa «Süphanerabbiyel'âlâ» derim. «Allahü ekber» der, doğrulurum, yine «Allahü ekber» der, tekrar yere kapanırım.

Sonra ayağa kalkarım. Bir kere daha böyle yaparım. Ondan sonra otururum, «Ettehiyatü»yü okurum. Sonra sağa, sola selâm vererek namazımı bitiririm. Namazda okunacak Kur'an ve duaları büyüklerimden öğrenirim.

⁂

VİTİR NAMAZI

Yatsı namazımın son üç rekâtına «Vitir namazı» denir. Üçüncü rekâtta Fatiha sûresi ile başka bir sûre okunduktan sonra «Allahü ekber» diyerek eller bağlanır, «Allahümme inna nestainükе...» ve «Allahümme iyyake na'büdü...» duaları okunur, sonra rukûa, secdeye varılır.

⁂

CENAZE NAMAZI

Cenaze namazı yalnız ayakta kılınır. Rükûu, secdesi yoktur. İmamın yaptığı gibi yapılır.

⁂

CEMAAT NAMAZI

Namaz yalnız başına kılındığı gibi cemaâtla da kılınır. Cemaâtla, yani topluluklа namaz kılmanın sevâbı daha çoktur.

Cemaâtla namaz evde de kılınır, camide de. Camie gitmek daha sevaptır. Zaten cami, müslümanları toplıyan yer demektir.

Cemaatla namaz kılınırken Fatiha ile öteki sûreyi yalnız imam okur, cemaat okumaz.

Cemaatla kılınan namazda cemaat imama uyar, imamla beraber hareket eder. İmamdan ne evvel, ne de sonra. Hep beraber yatılıp kalkılır. Asker gibi.

Böyle namaz kılmayı Peygamber efendimiz bize öğretmiştir. Peygamber efendimiz hep böyle kılarlardı.

⁂

CUMA NAMAZI

Cuma günü müslümanların bayram günüdür. O gün sabahleyin bütün müslüman çocukları yıkanırlar, temiz elbiselerini giyerler, sonra babalariyle beraber cuma namazına giderler. Cami kalabalık olur, imam minbere çıkar, Kur'an okur, Peygamberimizin sözlerini söyler, öğütler verir. Müslümanlar saygı ile dinlerler. Namaz kılarlar, dua ederler. Sonra dağılırlar.

Cuma günü ezan okununca artık alış veriş yapılmaz, tâ camiden çıkıncaya kadar başka bir iş görülmez.

Cuma namazı çok önemlidir. Müslümanların hep bir araya toplar. İnsanın içine ferahlık verir. Onun için ben cuma gününü çok severim. Babamla beraber mutlaka camiye giderim.

Namazın içinde söz söylemek, gülmek, ah, oh demek, ağlamak, bir iş yapmak, Kıbleden dönmek, yürümek, elbisesiyle oynamak, sağa, sola bakmak, yemek, içmek... gibi şeyler namazı bozar. Onun için namazda böyle şeyler yapmamalı. Çok ciddî ve saygılı bulunmalıdır. Çünkü namazda insan, Allahın karşısında bulunuyor, demektir.

ESKİ HARFLERİMİZ İÇİN UMUMÎ AF İSTİYORUM!..

(Başlarafı 4. sayfada)

lenler, dünya ve yatan işlerine alâkadar olanlar hiç mesabesinde midir? Maatteessüf evet. Bütün Türk matbuatının bastıkları gazetelerin yekûnu Avrupanın bir vilâyet merkezindeki tek bir gazetenin aded-i tab'ı ma{4} uvaktan bile yaklaşamaz. Gazete bile okumayan bir memlekette ilmî ve edebî eserlerin ne kadar rağbet göreceği pek kolay tahmin edilebilir.»

Hüseyin Cahit ya bilmiyordu, ya yalan söylüyordu. Türkiye'de eski harflerin gazete satışları üzerinde menfi tesiri yoktu. Bu makalenin neşredildiği günlerde İstanbulda Velid Ebuziya'nın gazetesi baş tutuyor ve yetmiş beş bin satış yapıyordu. Bunun meselâ yüz elli bin olmayışının sebebi o devirde İstanbul gazetelerinin vasıtasızlık yüzünden günü gününe Trakya ve Anadolu'ya sevkedilememeleri idi. Gene o devirlerde büyük şehirlerde olduğu yüksek tirajlı günlük gazeteler çıkmakta idi. Sonra, Cihan Harbi ve İstiklâl Savaşı memleketet nüfusu azaltmıştı. 1923'de Gazi M. Kemal devletinin gerçek nüfusu (İstanbul ve İzmir dahil) altı buçuk milyondu. Bu memleket satın pek uftadeliği. Halbuki Cahit'in bu yanılsını neşretmesinden on üç yıl önce, Balkan Harbinden önceki günlerde, İstanbul'da çıkan İkdam gazetesinin günlük baskısı yüz kırk bindi{5). Mihran Efendinin «Sabah» adlı gazetesi o devirde beş buçuk bin satışa ulaşmıştı. Ahmet Cevdet Beyin matbaa defterinde bizzat arayıp bulduğu en yüksek rakam yüz doksan sekiz bindi. Bu sayı Balkan harbinin felâketli günlerinde Cavit paşa kuvvetlerinin Sırplara karşı bir zafer kazandığını bildirmiş olan sayı idi.

İkdam bu tirajları esnasında yalnız İstanbul'da değil, Anadolu'da, Trakya'da, Batı Trakya'da, Makedonya ve Arnavutlukta, Suriye, Lübnan, Irak, Hicaz, Yemen, Mısır, Trablusgarp, Tunus, Bulgaristan, Romanya, Kırım, Kafkasya, Azerbaycan, hattâ Taşkent'te ve Çin Türkistanının merkezi olan Kaşgar'da satılıyordu. Hiç hatırımdan çıkmaz. Kırım postası 7-8 bin arasında dolaşıyordu.

Buna karşı 1923 Fransasını ele alalım: «Le Petit Parisien» bir milyonla başı tutuyor, «Le Matin» altı yüz binle onu kovalıyordu. Fakat komünist «L'Humanite» yüz elli bin, Radikal ve Radikal Sosyalist partisi ortamı «L'Ordre» on beş bin, büyük muharrir Leon Blum'un «Le Populaire»i otuz beş bin, komünist aksam gazetesi «L'Internationale» onbin bin basmaktayd.ı. Ciddî «Le Temps» altmış bindeydi. Ve bu Fransa'nın metropol nüfusu (6) otuz yedi milyon sekiz yüz elli bin iki yüz seksen Fransız vatandaşı ile bir milyon beş yüz altmış bin Fransızca okur yazar yabancıdan mürekkepti. Bu Fransa'nın Paris'te çıkan gazetelerinin hepsi Hindi Çini'de, Madagaskar'da, Tunus, Cezayir, Fas şehirlerinde, Kanada gibi Fransız dilli bir memlekette, Türkiyenin İzmir, İstanbul gibi şehirlerinde, Orta Doğunun Beyrut ve Şam'ında, bütün bütün İslâm memleketlerinde, Avrupa ve Amerika'da satışa arzedilmekteydi. Bu gazeteler yüzde yüz bası hürriyeti içinde diledikleri gibi atıp tutmaktaydılar.

Halbuki talihsiz Velid o satışı, mülhakatı ile birlikte nüfusu dört yüz bine ulaşmayan İstanbul'da, sert bir resmi sansür ile çok daha sert ve gizli bir «direktif sansürü» içinde ve meşhur Takrir-i Sükun kanunu ufku kararlırken yapabilmekteydi...

Evet, İngiltere'nin «The Times»i bütün dünyada ancak altmış bin satarken, o tarihte en az onun kadar ciddî neşriyat yapmakta olan, sütunlarını bugünkü yüksek tirajlı gazeteler gibi çırılçıplak orospu resimleri ile doldurmayan Türk gazeteleri, o eski harflerle hiç de az sürüm yapmazlardı. Ve gazeteler, kullandıkları kâğıt miktarına ve kâğıdın ucuz olmasına nisbetle pahalıya satılırlardı...

Yaaa beylerim...

Bugün İstanbul dağıtımı yüz binin üstüne çıkmış üç-dört gazete var. Fakat ne pahasına?

Hükûmeti devirecek dahili, vilâyetlerimizde tek başına rahat rahat ayakta durabilen gazete kalmadı. Adana'da, Eskişehir'de, Ankara'da, İzmir'de, Konya'da, Trabzon'da, hattâ İstanbul'da, basın, fikir gazetesi nâmına tam iflâs halindedir. Resmî ilân kontenjanları ile, oksijen çadırına sokulmuş kalb hastalarını, tüknefeseleri, amfisemlileri andıran bu gazetelerle kim, nasıl övünebilir? Sürüm ve satışlarını sadece çıplak kadın, iskandal, ikramiye, piyango ile temin eden, hattâ ara sıra köy köy, kasaba kasaba seyyar baloz-lar dolaşıran yüzlüklü varaklarını mı kalmıştır övünülecek tarafı yoksa?

Çıplak modernizm uzmanlarının İstanbuldaki dağılışları eli binden iki bin bire ulaşıyor. Satışlar da otuz beş binden yüz elli bine...

Düşünelim. Hüyük kuralları: Kâğıdın ucuz olduğu bir devirde altı sayfalık yüzde yüz ciddî{7) bir gazeteyi pahalı fiyatla yüz seksen bin kişilik bir şehirde satabilen bir gazeteci mi muvaffaktır. Yoksa okuralını dünyanın bütün fikir ve haberlerinden mahrum ederek yalnız sirk ve bar dünyasi ile ilgilenen ve kâğıdın pek pahalı olduğu bir devirde çok sayfalı, ilâveli gazeteleri iki milyonluk bir şehirde maliyetlerinden ucuza satışa arzeden ve nihayet 35-160 bin arasında alıcı bulabilen mi?

Eğer Tasvir-i Efkâr yahut Tevhid-i Efkâr günlerinde İstanbul bugünkü nüfusa sahip olsa idi. Velid bal gibi, eski harflerimizle yedi yüz bin gazete de sürebilirdi (8).

Hayır! Gazete sürümleri bir harf üstünlüğü vesikası olarak ileri sürülemez.

Bir tarihi hakikati belirtmek için o günlerde akıntıya kolay kolay kürek kaptırmayan ciddî fikir adamlarından yoksun olmadığımızı da söylemeliyim...

Meselâ Ebüzziya Abüddin... Abüddin Gövsa. İşte Hüseyin Cahide verdiği cevaptan bir kaç parça:

«1 — Hüseyin Cahit bey ve benzerlerinin arzu ettikleri latîn harfleri, zannıma göre yazıyı kolaylaştırmak şöyle dursun bilâkis pek tuhaf bir surette zorlaştıracaktır. Latîn harfleri güzel dilimizdeki ince âhengi hem bozacak, hem de dili körleştirecektir..»

«2 — Acaba latîn harflerini kabul etmekle, Hüseyin Cahit'in iddiaya kalkıştığı gibi Türkiye, hakikaten, ilmî bir asâsın tesiri ile, bir anda, kökünden değişecek midir? Enver Paşanın icadettiği ve tebdil altında bile yürütemediği mahut yazıyı hepimiz hatırlarız.. Dünyada Hüseyin Cahid'in istediği tarzda bir

(4) Baskı sayısına.

(5) 1932 de İkdam tesislerini Ahmed Cevdet benim «Hergün» gazeteme devrettiği zaman baskı defterlerini de bırakmıştı. İyi biliriim.

(6) Anavatan - Rakamlar Almanach Gotha'nın 1924 cildinden alınmıştır.

(7) Çıplaklık şöyle dursun, çarşaflı olarak kadın resmi dahi yok.

(8) Ben «Kara Davud» adlı tarihi romanla İstanbulda «Vakit»in satışını altmış bine yükselttim. Ve bir ay içinde de 2,5 lira fiyatlı 11 bin adet kitap sattım. Bu tarihte bir Reşad altını 7,5 lira idi.

tecrübenin yapılmış olduğunu bilseydik, yâni kurulmuş bir kültürü, medeniyeti ve asırlardan beri kitapları ve kütüphaneleri olan bir milletin «Daha kolayı varmış» diye yanısını değiştirdiğine vakıf olsaydık, hiç olmazsa ona kıyas ederek belki bir hüküm verir veya bir tahmin yürütebilirdik. Böyle bir tecrübe bilinmediğine göre yukarıki suale evet diyebilmek için fazla cesaretli{9) olmalıdır.»

Aman o sarada ışığı aul gediğine koyan, bugünkü neslin asla tahmin edemiyeceği bir aydınımızdır :

Nurullah Ata bey...

Evet, sonradan, pek muhterem babası Hammer mütercimi ve eski Maarif nâzırı Ata beyefendinin adını «Ataç» a çevirtmekten meşhur Nurullah Ataç!

İşte Resimli Gazetede çıkmış olan bir makaleisinden can alacak bir kaç cümle (10) :

«Garplılaşmak cereyanı bugün bir oldu bittidir. Memnun olduğumuzu değil, gördüğümüzü söylüyorum. Artık bunun geçmek kabil değildir. Fransız muharrirlerinden Remi dö Gurmo'nun (Hangi kitabında olduğunu hatırlıyamadım) şöyle bir teşbihi vardır:»

«Kundulaar su kenarında yaşarlar ve günün birinde bulundukları yerden sıkılarak karşıya geçmek isterler. Bunun için bir ağaç devrip köprü kurarlar. Diğer sahile ilk geçen kundulaar orasının daha fena olduğunu anlasalar bile geri dönemezler. Çünkü arkalarından gelen kundulaar buna müsaade etmez.»

«Insanlar da bu hayvanlar gibidirler. Bulundukları halden başka bir hale geçmek isterler, neticenin rahatları için daha fena olduğunu görseler bile ric'at kabil değildir. Çünkü artık bütün insanlar o istikameti tutmuşlardır.»

«Garplılaşma hevesi bizde yeni değildir. Mesela Mithat Paşa Kanun-u Esasisi... Acaba Osmanlı İmparatorluğunun meşrutiyet devresi ve onun bu Kanun-u Esasisi derecesinde münasebetsizlik tasavvur edilebilir mi? Fransız Kanun-u Esasisini harfi harfine denilecek surette Türkiyeye nakletmek, yani ırk itibarî ile bütünün ayrı iki milleti bir tarzda idareye kalkışmak o dereee{11) aşikâr bir münasazlıktır ki insanların böyle bir şeye yeltenmiş olması akla hayret veriyor. Fakat bunun tatbiki ile Osmanlı İmparatorluğunun mahvolmuş bulunması bizi bir reaksiyona mı sevketti?»

«Hayır, bilâkis ilerisine gittik. Bugün de dinsizliğe heves ediyoruz.»

«Tarihin verdiği derslere kimse kulak asmıyor Fransada lâdinilik (lâiklik) taassubun, hem de kara taassubun en büyük misali olmuştur. Vicdan hürriyetini müdafaa eden ilâhiyet aşağı yukarı hiç kimseye dinî olmak hakkını tanımıyordu. Fasar günleri ibadete gittiği için memuriyetinden azledilenler oldu{12).»

«Bugün Fransa bu hale peşimandır. Daha doğrusu mütefekkir gençlik bu usul ile mücadele etmektedir. Fakat Avrupadan ders almak isteyen bizler bu hale bakıyor musuz?»

«Garp medeniyeti ilim, fen ve san'ata ziynet vermiş birçok dahinin adımı taşıyan bir medeniyettir ve şüphesiz ki şanlıdır. Fakat unutmamalı ki bu medeniyet Yunan ve Latin medeniyetleri ile Hıristiyanlığın (bilhassa Katolikliğin) sinesinden çıkmıştır. Yâni bizim hiç tanımadığımız ve öğrenmeğe heves etmediğimiz şeylerden doğmuştur. Onun için bu onun yalnız meyvesini alabiliriz, ağacını değil...»

Evet, Nurullah Ataç... Doğrusu buydu. Böyle olmalıydı. Ama bunu akledebilecek kimdi? Ve... Tam tersini yaptılar. Dikine gittiler. Ağacı almağa yeltendiler ve aldık sandılar; alamadılar. Meyveyi almayı ise hâlâ iyice başarabilmiş değiliz. Kitapçı dükkânlarının vitrinlerinde göğüsleri, bağırları, apışarları açık sosyk resimli müsteheen kapaklara sarılmamış kaç kitap var?

Üç yıl sonra 1926 da durum vuzuh kesbeder. Hüseyin Cahid'in yazıları ile kimlere önderlik ettiği aydınlığa çıkar. Bu yılın 18 Mart Perşembe günü çıkan Servet-i Fünun'un 1544 numaralı nüshasında 279 cu sayfada «Latin Harfleri» başlıklı yazıda şu satırlar okunur:

«Bu hafta latîn harfleri meselesi yeni bir şekle büründü. Mesele birdenbire alevlendi. Bakü'da toplanan Türkoloji kongresinde de konuşuldu ve bu hususta karar verildi. Ayrıca yeni basılacak Cumhuriyet banknotlarında latîn harfleri bulunacağı da söyleniyor. Anlaşılıyor ki latîn harfleri günün en mühim meselesini almak üzeredir. Bu derece büyük bir değişikliğin neşriyatı sekteye uğratmadan halli lâzımdır. Çok teenni ile hareket etmeli, aceleden sakınmalıdır... İlâh...»

Teenni mi? Dikkat mi? Acele etmemeli mi?

Sen onları kime söyleyen?

İki yıl sonra bir yumrukta meselе halledildi.

Mekteplerde, matbaalarda, gazetelerde, dergilerde dehşetli bir panik oldu. Dergilerin hepsi batti. Kısa bir müddet sonra, topu topu dört gazete kaldı İstanbulda: Milliyet, Vakit, Cumhuriyet, Akşam{13).

Harflerin değişmesinden bir gün önce Türkiyenin en yüksek tirajlı gazetesi olan İkdam (Ali Naci'nin İkdamı), latin harfleri ile ilk çıktığı gün tirajını yarıyadan da aşağı indirmiş, doksa bin basmıştı. Üç gün sonra iki bine düştü. Hiç satılmaz oldu, kapandı. En yüksek tirajlı akşam gazetesi olan Son Saat (Hakkı Tarık, Ekrem, Uşaklıgil, Selim) sıfır satışa düştü, ortaklar ayrıldılar. Tarık onu bir müddet mendil kadar ufak olarak çıkardı. Uzun yıllar Türkiyenin «Figaro»su olarak hayatiyetle yaşamış olan Vakit, hiç satmaz oldu. Us kardeşler bir çok zararlara dayanarak onu çıkardılar. Ama bir daha belini doğrultamadı. Akşam, Enis Tahsin'in meşhur buluşu sayesinde, yâni parlak kâğıtlar üzerine ilk defa tam sahifeyi resimlerini neşretmek hünerini göstererek ve büyük devlet yardımı görerek emekledi. Milliyet Mustafa Kemal'in malı, Cumhuriyet Yunus Nadi'nin gazetesi idi. Resmî ilân, gizli ödenek ve Yahudi Hoffer müessesesinin desteği ile yaşayabildiler.

Büyük edîplerin, bu arada Abdülhak Hamid'in eserlerinin kuşe kâğıt üzerine lüks baskılarını yeni bitirmiş olan biçare kitapçı Malatyalı Aziz iflâs etti, delirdi.

Devrin en tanınmış muharrirleri aç kaldılar. Çalı Kuşu'cu Reşat Nuri Maarif Vekâletine iltica ederek

(9) «Cesaretli» burada câhil mânâsına alınabilir

(10) Resimli Gazete, 22 Eylül 1339 - 1923.

(11) Bir müddet sonra biz Medeni Kanunu İsviçreden aynen, Ceza Kanununu İtalyadan aynen, Ticaret Kanununu Almanyadan aynen aldık.

(12) Taşkın bir lâiik olan Klemanso, Palyer zamanında Başvekil iken Cumhurbaşkanı Palyer'in kızı için kilisede yapılan nikâh törenine iştirâk etmemişti.

(13) Tanin, Tevhid-i Efkâr, İleri (Celâl Nuri), Son Telgraf (Suphi Nuri ve Fevzi Lütfü), İhdamı Sa-fa), Vatan (Ahmet Emin) kapatılmışlardı. (Şükrü Baban (Tercüman) sert kanunlar çıkınca 1924 te gazetesini kapamıştı).

BAZI KİMSELERİN MEDH-Ü SENÂSI, ŞARK İLE GARBI DOLDURDUĞU HALDE ALLAH KATINDA SİVRİ SİNEĞİN KANADI KADAR DEĞER TAŞIMAZ.

HADİS

öğretmenlik arzusi. Kemal Ahmed, Nahid Sırrı, Arif Oruç, Osman Cemal, Kemaleddin Şükrü, Ercümend Ekrem, Fuad Samih, Mahmut Yesari ve ilâh... nice edip, gazeteci ve muharrir açığa mahkûm oldu. Yüzlerce sermüzettip, müretttip, makinist, sekreter, musahhih, karikatürist, hattat, haritacı, ressam işsiz kaldı.

İzmirde ve ehemmiyetli vilâyet merkezlerinde de durum ayniydi. Yalnız Ankarada bir değişiklik olmadı. Çünkü orada Hakimiyet-i Milliye'den (şimdiki Ulus) başka bir gazete çıkarılmasına müsaade edilmiyordu. Buna rağmen, zaten eski harflerle de hiç okunmadığı için, yeni harfler onun bariminde, ahvalinde ve bütçesinde, tabiî hiçbir sarsıntı yapmadı. Oradaki rüfeka prensler gibi yaşamakta devam edebildiler.

Bu maceradan elfi elifine bir yıl sonra Arif Oruç İstanbulda avuç içi kadar mini mini bir gazete çıkarmağa başladı: 1929, Yarın.

Önce oniki sayfalı bir broşür hâlinde hattâ bir defa çıkan Yarın, bir ay sonra haftada iki oldu... Ve bir ay daha geçince dört sayfalı bir günlük hâlini aldı. Bu gazete Sinan Matbaasında çıkıyor ve matbaacı para almuyordu. Sermüretttip de para aramuyordu, müretttiper de. İşsiz sekreterler münavebe ile gazeteyi bağlıyorlardı. Muhabirler ayakta kâğıtları duvarlara dayayarak haberlerini yazıyorlardı. Ve kimse para almuyordu.

Bu tuhaf, kâğıdını bâyi alıyor, bütün bâyiler, ikinci elden satıcılar ve müvezziler «Milliyet» ile «Cumhuriyet» ve «Akşam»a gösterdiklerinden daha büyük bir dikkatle bu «Yarın»ı sürmeğe çalışıyorlardı. Bu «Yarın» bütün tarihi boyunca fikir Bab-ı Âlisinde görülmemiş olan açıldığı, sarkıntı, şark, batı açılık ve sefaleti yaratmış olan darbeye karşı, bir sessiz ayaklanıştı.

İki ay geçti, geçmedi, «Yarın» Türkiyenin en büyük gazetesi oluverdi. Rotatif sahipleri sözbirliği edip onu basmadılar. Fakat İstiklâl harflerinin işsiz bıraktığı bütün düz makineler, her sayfası bir kaç kalıp dizilen «Yarın»ı bastılar.

Yarın, altı sayfalı Yarın, yüz elli bin bastı. Beş kuruşluk gazete öğleden sonra karaborsada yarım liraya, bir liraya mübayaa olundu.

Onsekiz sayfalı «Cumhuriyet»in 17, yalnız onyedi nüsha satış yapabildiği, Milliyet'in, Vakit'in ve Akşam'ın ise satışı şöyle dursun, hattâ dağıtılamadıkları o günlerde...

Bu Arif Oruç'un dehasının değil, gadre uğramış Babâlî'nin yumruğa karşı kafa kaldırışı idi.

Serbest Fırka, Yarın gazetesinin yarattığı bu umumi heyecandan doğmuştur.

Mürakabesiz demokrasi olamıyacağını ileri sürenlerin tahrikleri, 1929 dünya ekonomik buhranının tesirleri, falan filân, hep garnitür rivayetlerdir. Sert bir dikta ile kültür köküne tırpan indirilen millet habbeyi kubbe yapıvermişti. Tepeden inme, zorla kabul ettirilen latîn harfleri bardağı taşıran damla olıvermişti.

Ve binaenaleyh... Mademi ki Batı kültürüne köp-

DİYANET TEŞKİLÂTINA AİT RAPOR

(Baştarafı 20. sayfada)

mi yapılmaktadır. 14.520 burs giderlerine 40 burs daha ilâvesiyle, tahsisatına 120.000 lira daha eklenilmesini yüce komisyonumuzun tasvibine sunarız.

11 — Teşkilâtın 638 müftülüğü vardır. Buna mukabil 350 hademe kadrosu mevcuttur. Her yıl buna muayyen kadrolar eklenerek her müftülüğün birer hademeye kavuşturulması yerinde olacaktır. 1966 bütçe yılında da bütçe imkânları nisbetinde 50 ilâ 100 civarında bir müsdahdem kadrosunun eklenilmesinin uygun olacağı düşüncesindeyiz.

12 — Yeni Diyanet İşleri Başkanlığı binasında 151 için fuel oil yakılmaktadır. Bu sebeple yakacağa verilen ödenek yetmiyecektir. 13.150 maddeye 50.000 liranın ilâvesine zaruret bulunduğuna kaniyiz.

13 — Daireden, yurt çapında ve oldukça müezzin istenilmektedir. Elinde serbest kadro bulunmadığı için daire istekleri yerine getirememektedir. Halbuki (L) cetvelinde 3500 adet kadro mevkuf tutulmaktadır. Bunun bir kısmının ve komisyonumuzun münasip göreceği miktarının serbest bırakılarak karşılığı ödeneğin ilgili maddeye konulmasını lüzumlu saymaktayız.

Elbette bütün bu tekliflerimizin takdiri ve tasvibi Yüce Komisyonumuzundur...

rü kurmak için aldığımız latîn harfleri artık sarsılmaz bir surette öğrenilmiş ve yayılmıştır. Ona bu imkânı bahşetmek için hapse atılmış olan eski harflerimize artık daha fazla gadretmemiz için sebep kalmamıştır. Artık eski harflerimize şefkatli bir göz atabiliriz. Katmerli canlar, gözü kanlı haydutlar, hırsızlar ve vurgunculer için daha umumî alfaz düşündüğümüz bugünlerde eski harflerimiz için de hususî bir af düşünmenin zamanı gelmiştir. Edebiyatımızın, tarihimizin 1928 den önceki devirlerini eski harflerimizle okuyup öğrenmek hakkından yeni nesilleri daha fazla mahrum edemeyiz.

Edemeyiz... Zira mâzimize artık ancak bir pamuk ipliği ile bağlı gibiyiz...

El hazer! O da koparsa 32 milyon insan köksüz kalacak!

(Yeni İstiklâl'den)

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Macit Yıldırım - ANKARA* — Aylık bir mecmuada bütün mes'elelere temasın ve basında çıkan yazı ve haberlerin tahlil ve tenkidinin imkânsızlığını takdir ediyoruz. Bize gönderdiğiniz gazete haberine başlangıç cümlenizde ifade ettiğiniz mânanın ışığı altında ele aldığınız için ve zamanı da geçtiğinden, mecmuamızda yer veremedik. Önceki mektubunuzdaki soruları tekrar yazarsanız memnun oluruz. Selâmlar.

★ *S. Mehmet Yaylalı - ALMANYA* — Almanya'da çalışan işçilerimizin dinî ihtiyaçlarını karşılamak için Türk hükümetince bazı tedbirlerin alınmakta olduğunu ve din adamlarının gönderileceğini işitiyoruz. Bunların bir an önce tahakkuk etmesini temenni etmekten başka bir şey gelmiyor elimizden. Bunun yanlışında işçilerimiz arasında dinî neşriyatı yaymakta ve dinî mecmualarını onları abone yapmakta büyük fayda vardır. Bu iş de sizin gibi uyanık Türk işçilerine düşmektedir. Selâmlar...

★ *S. A. Kadir Güler - KIRŞEHİR* — Alâkanıza çok teşekkür ederiz. Gönderdiğiniz 8 şiiri değerlendirdik. Bu sayımıza bir şiirinizi aldık. Yeni çalışmalarınızı bekler, irfan ordusunun örnek mümessili olarak sizi ve sizin gibi düşünenleri hürmetle selâmlarız.

★ *S. Tahsin Ulutaş - ADAPAZARI* — Mecmua dağıtımında yolu bulan aksaklığın giderilmesi bizim elimizde değildir. Şehir dışı abonelerimizin mecmuaları bizim tarafımızdan toptan postaya verildiği halde, dağıtım aralıklarla yapılmakta ve mecmua okuyucunun eline değişik zamanlarda geçmektedir. Selâm ve başlıklar...

★ *S. Orhan Yeman - SEYİTGAZİ* — Mecmuamızın sonuna yabancı kelimeler için lügatçe ilâve etmenin imkânsızlığı aşikâr. OKU'nun suyla adedinin az olması münasebetiyle her sayfanın nasıl titizlikle değerlendirildiği dikkatinizden kaçmamıştır. Fiat bakımından da zor durumda olduğumuz için ayrıca bir sayfa ilâvesi de mümkün gülünacaktır. Sözlüğü karıştırmak suretiyle bu müskülûnüzü halledebilirsiniz. Selâmlar...

★ *S. Abdullah Sert - BALIKESİR* — Birinci cildimizin tamamı yoktur. İkinci cildimizi alabilirsiniz. Selâmlar...

★ *S. Necati Yüksel - SEYİTGAZİ* — Bu sütunda aynı zamanda okuyucularımızın sorularına da cevap veriliyor. Ayrıca «*Sorulara cevap veriyoruz*» diye bir sayfa ayırmaya lüzum görmedik. Selâmlar...

★ *S. Abdurrahman Er - ALMANYA* — Yer altında çalışan işçilerimiz vakit gelince ibadete müsait bir yer varsa namazlarını kılabilirler. Maden ocaklarında çalışırken dahi Allaha ibadeti ihmal etmiyen insanlar ne kadar mutlu... Selâmlar.

★ *S. Mustafa Sarı - BALIKESİR* — Kıymetli mektubunuzu zevkle okuduk. Bazı gazete ve mecmuaların yaptığı gibi, dinî günlerde bizim de hediye ilâveler vermemizi istiyorsunuz. Bu hususu biz de düşünmüyor değildik. Bundan önceki sayı ile verdiğimiz hediye levhamızı görmüşsünüzdür. Okuyucularına hizmeti daima ön planda tutmuş olan Mecmuamız, bundan böyle de zaman zaman ilâveler takdim edecektir. Böylece isteğiniz gerçekleşmiş oluyor. Selâmlar...

★ *S. Abbas Bahar - ALMANYA* — Babanızın aracılığıyla mecmuamıza abone kaydedildiniz. İslâmın mücadele ruhuna sahip bir babaya malik olduğunuz için sizi tebrik eder, dinî neşriyatın türk işçileri arasında yayılmasında ayrı yakınlığı ve fedakârlığı göstereceğinizi umarız. Selâmlar...

S. Mustafa Toprak - DERİNKUYU — «Seslenişi» isimli şiirinizi aldık. Manzumenizde herkesçe bilinen hakikatleri dile getirmişsiniz. Bunları yeni bir sahaya sokup, ifade ve teknik güzelliği içerisinde şiirleştiremiyorsunuz. Manâ güzelliğini, kelimelerin sıralanışındaki ahenk, vezin ve kafiye ustalığı takviye etmelidir. Yeni çalışmalarınızı bekler, başarı dileklerimizle selâmlarız.

★ *S. Akif Ersoy - ÇORUM* — Mektubunuzdaki samimi ifade ve neşriyatımızı muhitinizde destekleme vadiniz bizi sevindirdi. Alâkanıza teşekkür eder, gönderdiğiniz abonelerin kaydedildiğini bildirir, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Fikret Yağmur - KAYSERİ* — Gençliğin durumunu tahlil eden makalenizi aldık ve dikkatle inceledik. Daha mükemmel yetişmenin için çok okumak mecburiyetinde olduğunuzu ve yazınızda bazı kelime ve cümle yanlışları bulduğumuzu belirtmek isteriz. Temiz hislerle tenkidini yaptığınız zümreden ahlâk ve fikir yönünden farklı bir durumunuz olabilmesi için zamanı iyi değerlendirmeli ve kullanılmasında titizlik göstermelisiniz. Alâkanızı devamını bekler, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Nazif Kayhan - STOCHOLM* — Mektubunuza hususi cevap verilmiş ve istekleriniz yerine getirilmiştir. Selâmlar...

★ *S. Nami Türkelli - İSTANBUL* — İsteğiniz yerine getirildi. Mektubunuzda ismi geçen muhterem kardeşimiz, şimdi de bulunduğu yerde boş durmuyor ve yardımlarını esirgemiyor. Onun yerinde görev alan kardeşimizin de size ve bize aynı yakınlığı göstermesini arzu ederdik. Senelik abone bedeliniz 11,00 liradır. Selâm ve sevgiler...

★ *S. A. Rıza Ateşoğlu - ANKARA* — Her şeyden önce şiirinizin başlığını çok uzun bulduk. Seçtiğiniz konu üzerinde bu zamana kadar çok ilâhiler, gazeller, medhiyeler yazılmıştır. Durmadan tekâmül eden sanat anlayışı içerisinde sizin şiiriniz, aynı manevi değerleri terennüm eden manzumelerden çok güzel olmasa bile, onların ayarında olmalı ki mecmuamıza alabilelim. Gayret ederseniz daha güzel şiirler yazabileceksiniz. Yeni denemelerinizi bekler, iyi günler temennisiyle selâmlarız...

Aşağıda isimleri geçen muhterem okuyucularımızın da istekleri yerine getirilmiştir. Hepsine ayrı ayrı teşekkür eder, hürmetlerimizin arzolunmasını rica ederiz...

Mansur Moğol, Sabri Aksoy, Ali Cengiz, Firdevsi Güngör, Sıddık Tutum, Abdullah Erkal, Abdullah Hoşgül, Mithat Gürmen, Erdoğan Tulum, Halim Kalaycı, Yaşar Güser, Süleyman Çubukçu, Ömer Karaçar, Rasim Bakılı, Raşit Konak, Rüştü Gülcan ve Hüseyin Karaaslan.

İslâmın İlk Emri

O K U

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :

Mustafa PEKTUT

Bu sayıda Yazı İşleri Müdürü :

S. ÖZKAFA

İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği: Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K. : 105 — KONYA

Abone şartları : Yıllık : 11 T.L. Altı Aylık : 5.5 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 15 T.L.)

Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmed Said Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 3.2.1966

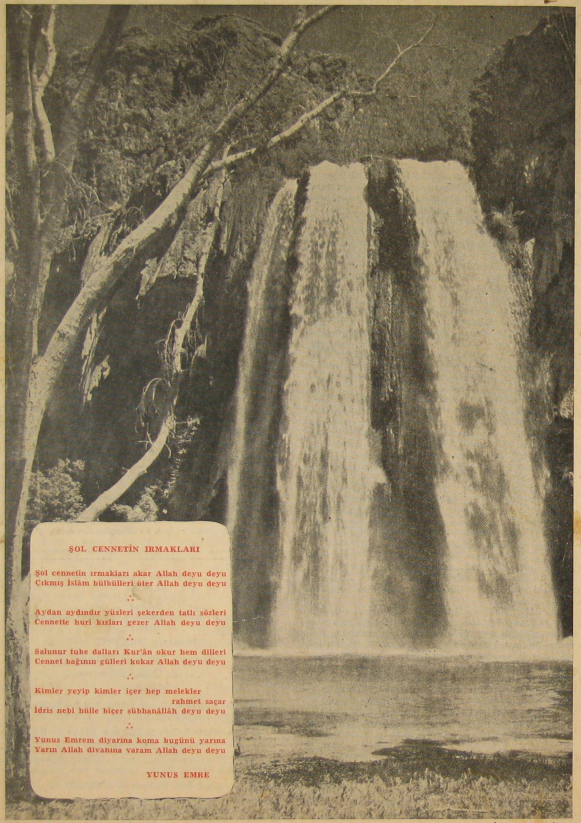

ŞOL CENNETİN IRMAKLARI

Şol cennetin ırmakları akar Allah deyu deyu
Çıkmış İslâm bülbülleri öter Allah deyu deyu

∴

Ay'dan aydındır yüzleri şekerden tatlı sözleri
Cennette huri kızları gezer Allah deyu deyu

∴

Salınur tube dalları Kur'ân okur hem dilleri
Cennet bağının gülleri kokar Allah deyu deyu

∴

Kimler yeyip kimler içer hep melekler rahmet saçar
İdris nebi hülle biçer sübhanallâh deyu deyu

∴

Yunus Emrem diyarına koma bugünü yarına
Yarın Allah divanına varam Allah deyu deyu

YUNUS EMRE

FİATI : 1 LİRA

İslâmın İlk Emri

Oku

DİNÎ-İÇTİMAÎ-EDEBÎ AYLIK MECMUA

İSLÂMIN ZUHURU

Yıl : 5 Sayı : 55 Mart 1966 Zilkade 1385

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler OKU
- İslâmın Zuhûru **N. Fazıl KISAKÜREK**
- Garip Müslümanlar **Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ**
- Kara Yara **M. Lütfü İKİZ**
- Ulûmu'l-Hadîs **Hayreddin KARAMAN**
- Kılavuzu Karga Olanın... **Halit GÜLER**
- Müslüman Mahallesinde Salyangoz Satılmaz!.. **Bşk.: M. Ali KÜÇÜKSAKALLI**
- Kâ'be Yolları **Ömer KİRAZOĞLU**
- Kosova Meydan Muharebesi **Cemal KANTAR**
- Dünyamızı Aydınlatan Kitaplar **M. ATEŞ**
- Neredeyiz **Süleyman ÖZKAFA**
- Selâm (Takdim) **Ö. K.**
- Seçilmiş Eserlerden Parçalar
- Yer Yüzünde Yürüyenler **Hüsnü DİKEÇLİGİL**
- Masonluğun Kurucusu ve Efendisi Yahûdinin İnsanlığı **C. Rifat ATİLHAN**
- Mukaddes Yolculuk **İsmet ERSÖZ**
- İslâm Müesseselerini Aksiyonlaştıralım **Ahmet KARAKULLUKÇU**
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Şiirler
- Okuyucularla Başbaşa

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

İlim ve modern teknolojinin mu'taları, Allah'ı inkâr kapısını çoktan kapatmış bulunuyor. Fakat 19. asır Avrupasının fersûde cereyanlarını zorla hâkim kılmak istiyen bir zihniyyet her an hortlayacak bir zemin aramaktadır Türkiyede. Devr-i esbakta (لائكي) diyenlerin zindanlara tıkıldığı yetmiyormuş gibi, şimdi de «Allah... Cenab-ı Hakk...» diyenler, kışkırtıcı bildirilerle saldırılara hedef kılınmak istiyor. Tuşların bağlanıp, köpeklerin salındığı bir ortamda elbette bunun aksi bir hareket beklemek yersiz olurdu.

Allah!.. Ne ulvî mefhum! Bırakın idrak üstü kavramını, Onu bir kelime, bir lâfız olarak söyleyenler bile bir boşalma hissedenler kendilerinde. Tıpkı bize hayat veren nefes gibi... Kitaplarında, telkin kürsülerinde Onu kaybeden lâbis-i libas-ı katranîler, millet huzurunda o kelimeyi birinin ağzından taşarken görmeğe bile tahammül edemezler. Çünkü putlarını kendileri yapar, kendileri tapar.

20. asırda, Allahsızlığın hâlâ bir tecelli zemini bulduğu Türkiye'de unutmamak lâzımdır ki halkın yüzde doksan dokuzu müslümandır. Böyleyken Allah diyenleri sehbalarda olgun yemiş gibi görmek istiyenler var...

Birgün gelecek bu kürsü madrabazları da «ALLAH» diyecek, inanmadıkları Allaha, görerek inanacaklar. Fakat Firavn'un Kızıldenizde boğulurken gösterdiği nemrutluğu bizimkiler de kızıl cehennemin ateşinde kavrulurken gösterecekler. «İnandık ya Rabb, Sen varsın ve birsin» diyecekleri yerde, «Müslümanların İlâhından başka ilâh yok» diyecekler. Tıpkı Firavun gibi...

Büyük fikirler engin deniz gibidir. Ona dışardan ne karışırsa karışsın o yine denizdir, saftır, berraktır. Vahdaniyyet akidesini temsil eden din de böyledir. Allah diyenleri çekemeyen kara cübbeli Allahsızların kini esasen söyleyene karşı değil, bizzat Allaha karşıdır. Allah fikrini öldürmek için 20 seneyi, 30 seneyi kâfi görenler, hesaplarının böylece alt-üst olduğunu görünce seslerini uydurukçu ölçeğine ayrukça çıkarırlar. Fakat şi gam!.. Allah, nurunu tamamlamak istiyor. İlim kalpazanları istemese de... Ebu-Cehiller de bu nuru söndürmek istemişlerdi vaktiyle. Fakat «onlar hidayete ermeden, bunlarsa hidayetten çıktıktan sonra.»

Müslüman!... İdeolojik buhranların su yüzüne çıktığı bu hengamede sana ve nesline çok ciddi vazifelerin ve ağır mesuliyetlerin yüklendiğini unutma! Yıkılan ruh mimarimize temel-harç olacak yine sensin, senin soyundur. Artık kundaklı gazeteleriyle, tedhişçi bildirileriyle bu şom ağızların karşısına çıkmak sana düşmektedir. Gör ki bizi, bağlı olduğumuz iman manzumesinden koparmak istiyenler, bir bayram mesajında geçen «Allah» mukaddes ismini bile hazmedemiyorlar. Bizse bu olup bitenlerden habersiz, bütün dinin emirlerini mabetlerin dört duvarı arasında mahkûm görmeğe alışmışız. Canlı bir dinin hayat realitesinden uzak mahkûm hayatı yaşaması, Allah fikrinin ferdî vicdanın karanlığında uyuklaması ne demektir? Biz kendi egomuzun altında ezildikçe, gün ışığına çıkan yeni yeni solak cereyanların kasırgasına tutulacağımızı unutmuyalım. Unutmuyalım ki, çocuklarımızın bizden ayrı inançlara kurban gittiğini görmiyelim.

Müslüman!.. Şunu bil ki etrafına kan ve kin saçan bu Allahsızlara karşı açacağın cidalde nefsinin payı olmayacaktır, Bu cihad, münhasıran İslâmın izzeti adına yapılacaktır. Ecdadın, Allah davasının izzetine dereler dolusu kan verdi. Sense, kanun çerçevesinde, oturduğun yerde bunlarla mücadele edeceksin. Eğer bu kadarını göze almazsan, İslâmın cihad ruhunu kendi nefsinde kendin öldürmüş olursun! Bu seçkin Allahsızlar çetesine karşı koymağı bugün bilemezsek, yarın bunların gerisinde yuvalanan ırz-namus katili, servet ve sâmân düşmanı, vicdan ve vuh zorbalarının elinde bütün idrak hücrelerini çatlatsak bile kurtuluş ümidimiz kalmıyacaktır. Öyleyse İslâmın cihad mesalesini ruhunda yandır ve cihada koyul!..

İslâmın İlk Emri
O K U

İSLÂMIN ZUHÛRU

N. Fazıl KISAKÜREK

Murakabe hep devamda... Öyle ki, Mekke'ye bir saat mesafedeki Hira Dağı, artık Kâinatın Efendisine ibadet ve istiğrak sediri olmuştur.

Bu dağ ve oradaki mağara, sessizliğin bir taş halinde donup bütün fezayı çınlatan bir ahenk neşretiği yer... Burası sükût ikliminin ufku; ve fikrin, haşyet içinde baş aşağı ebediyete sarktığı pencere...

İşte burada, Kâinatın Efendisi, ceddi İbrahim Peygamberin getirdiği usul ve ölçüyle ibadet etmekte ve yalnız düşünmektedir.

Ne düşündükleri, nasıl bir his ve fikir ahengiyle kıvrım kıvrım dipsizliğe sarktıkları üzerinde; hayal, en küçük bir gayret sarfetse kanatlarının yandığını hisseder. Ne duyduklarını ve düşündüklerini, duyamayız, düşünemeyiz; sadece, içinde sükûtun bir taş gibi donduğu ve bütün fezayı çınlatıcı bir ahenk neşrettiği mağaraya gömülüp kendi kendimize, zayıf ve âciz, birşeyler duymağa ve düşünmeğe çalışabiliriz:

Dipsiz sema... Orada her yıldız bir kum tanesi... Sonsuz çöl... Orada her kum tanesi bir yıldız... Çölün çarşaf gibi yayılışını birdenbire katlayan ve onu sarp iniş ve çıkışlarla âni bir bükümlü ve fışkırışa döndüren dağ... Çölün ruh adelesi gibi kendi içinde ve kendi üstünde büklüm büklüm zirveleşen ve çukurlaşan Hira Dağı... Bu dağ, sanki bütün göklerin ve çöllerin sessizlik ve yalnızlığını hunî gibi süzüp, bir köşesindeki mağaraya akıtmaktadır. Ve bu akan şey, mücerredin üstüne çıkmış bir lisan, müsikinin ötesinde bir nağmedir. Zaten bu nağmenin aşkına değil midir ki, su şırıldamakta, maden çınlamakta, kamış inlemekte ve tel çığlık koparmaktadır?

⁂

Resul olmuşlar ve etraflarını uyandırmak emrini almışlardır; fakat bu emri, insanları tek tek anlayarak yerine getirmektedirler. Henüz cemiyetin açık mücadele meydana çıkıp küfürdekilere alenî tebliğ devresine girmemişlerdir.

Hiçbir şey gizli değil, bütün dava ortada; amma her şey kendi içinde oluyor; gelişiyor, bir bütün halinde dışarıya huruç hareketi yapamıyor ve büyük sirayet teşebbüsüne girişemiyor. Öyleyse, henüz içine doğru bir oluş, dışına doğru değil. Ve bir siper arkasında hazırlık, bir meydan okuyuş değil.

«— Şahadet ederim ki, Allahtan başka ilâh yoktur; ve şahadet ederim ki, Muhammed onun Kulu ve Resulüdür.»

İşte Müslümanlığın kapısını açan anahtar, Şahadet Kelimesi. İlk dâvet buna.

Dâvet bazı istikâmetlerde sert engellere çarparak mahzun mahzun geriye dönerken, bazı istikâmetlerde de misilsiz bir tesir kemendi içinde insanları sımsıkı zaptediyor. Dâvetin geriye döndüğü sert engeller, kötü itikatları içinde donmuş tipler. Yâni Kureyş'in sözde akıllıları, zenginleri, hatırlıları... Kendisini bir şey ve kendi aklını en doğru sananlar. Bunlar bütün fezayı titreten davet karşısında hissiz, alaycı ve tahkir edici.

⁂

Güneşler doğup batadursun. Allah davası ilerliyor.

Garip Müslümanlar

Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ

İnsanlık tarihiyle birlikte başlayan ve devamedegelen çetin bir mücadele: Hakla batılın mücadelesi... Gün olmuş; hakkın başı arşa ulaşmış, hakikatın ışığı Dünyaları aydınlatmış. Gün olmuş; batılın galebesiyle, devirler karanlığa gömülüp, gönüller küfre yumularak, insanlar istikâmetini kaybetmiş. Bu zıddi ve çok sarp mücadele, İslâm'ın doğuşuyla daha da ateşlenmiştir.

Asırlarca dalâlete alışarak, batılla arasında ünsiyet kuran ve elile yaptığı putuna, yine kendi tapan insan oğlu; İmanın, İslâmın ve aşkın karşısına durarak, Hakk'ın yaktığı meşaleyi söndürmeye yeltenir! Dünya küfür ve şirkinin karşısına tek başına dikilen en büyük insan, İslâm Peygamberi Hazreti Muhammed ve sonradan, O nura pervane olanlar... On üç senelik Mekke devri, çile devri. İnanmış kimselerin, Allah dostlarının, o yıllarda çektiği çile ve gördüğü dertleri bilen yürekler yanar, tüyler ürperir, ruhlar uzuruna gark olur. Evet, İslâmiyet, çok garîb başlamıştır. Çilekeş din mücahitlerinin, göğüs kemikleri üzerine temelini oturtan bu yüce din, yeni çağlar açar; yüksek medeniyetler kurar, yüksek seciyeli büyük irfan sahipleri yetiştirir; adetleri milyonları aşan ilmî eserler verir ve yer yüzünü aydınlıklara bereer. Daha neler...

Allahın Rasûlü buyuruyor: «*Din, garîb olarak başladı ve garîb olarak dönecektir. O günün garîblerine ne mutlu.*» Sorarlar: Garibler kimlerdir? Cevab: «*O kimseler ki; benden sonra, benim sünnetimden, insanların ifsad ettiği şeyleri, yeniden dirilitirler, salâh ederler.*»

Bu gün, İslâm'ın çok garîb günlerinde olduğumuzu kim inkâr edebilir? Sünnetler sevilmez; fazilet ehli sövülür hale gelmiş. Hakikatler bir tarafa itilip, çok menfi ve yıkıcı akımlar müessir duruma getirilmiş. Hayra hizmetle alay edilir; şer ehline alkış tutulur; insanlığı kurtarıcı din prensiplerinin üzerine oturulur. Yaya kaldırımlarında, millet ahlâkına dinamit yerleştiren tipten sapıklar, ellerini kollarını sallıya sallıya, kahraman edasıyla gezerler de; din ve imanı yolunda mücadele eden memleket yavruları, — mazur faaliyet gösteriyor — diye, zan altında bırakılır, takibata uğratılırlar. Bunların en tehlikelisini İslâm Peygamberi ifade ediyor: «Gece karanlıkları gibi fitneler gelmeden, güzel ameller mübaderet ediniz: O günlerde; Kişi, mü'min sabahlar; kâfir akşamlar; Mü'min akşamlar; kâfir sabahlar. Onlardan biri, dinini, dünyadan çok az bir şey karşılığı satıverir.»

Böyle bir devirde, şaşırmamalıdır ne olursa olsun, Allah Rasûlünün yolunda sebat eden, Hakka giden yolda yürüyen bahtiyarına seslenmek isteriz ki; Ecriniz, zahmet ve meşakkatiniz kadar büyük olacaktır. Efendimiz: «*Fitneli, karışık günlerde, fütûrsuz ibadet edenler, bana hicret etmiş gibidir*» buyurmuşlar. Ve yine bir hadisi şeriflerinde: «Ümmetimin fesada gittiği günde, benim bir sünnetimi tutana, yüz şehit ecri verilir» varid olmuştur. Hakka hizmet ve hakikat nâmına mücadele yolunda, karşılarına çıkan en kavi engelleri aşarak, tepeleri düzleyip, çukurları doldurarak, sarsılmadan, irkilmeden, her gün biraz daha kuvvetli bir azim ve imanla Rabbisine yürüyen Garib Müslümanlara ne mutlu. Onlara takılacak nişan ulvî, verilecek ecir hudutsuzdur.

Efendimiz, Kurtarıcımız, Herşeyimiz buyuruyor: «İyiyle amel ediniz, kötüden uzak olunuz. Tâ ki göreceksin: Pahilliğe uyulur, nefsin istekleri tutulur, Dünya, âhirete tercih edilir ve herkes, kendi re'yini beğenir. Böyle olunca: Nefsini kurtar; umumun derdini bırak. (Herkes nefsini kurtarınca, cemiyet kurtulur) Sizin gerinizde, sabır günleri vardır. O günlerde dininde sabretmek, elinde ateş tutmağa benzer. O günün, bir iyi amel sahibine; aynı ameller işleyen elli kişinin ecri verilir. Sahabe sordular: Onlardan ellisinin ecri mi, yoksa bizden mi? Cevap: Belki sizden ellinizin ecri verilecektir.»

İman ve irfan yolunda cihadın derdiyle yananlar; sevininiz, övününüz, bu sizin hakkınızdır.

İnanlığı kurtarmaya candan çalışanlar;
Rabbim takacaktır size, Cennette nişanlar!

«Hakkı talep, her devirde garibliktir» diyen, Allahın Rasûlüdür. Nimetler külfet karşılığıdır. Rahatla rahmete erilmez. Ve hem de Dünya, rahat diyarı değil ki! İşte neliler, işte veliler ve işte can ve başlar veren şehiler. Bütün bunların üstünde, işte Peygamberler Peygamberinin hayatı, eseri ve mücahedeleri... Allah Teâlâ Hazretleri: «Rasûlüllah'da sizler için en güzel nümüneler vardır.» buyuruyor. Misali Ondan alıp, onun yolunda yürümeliyiz. Ay batsa, güneş sönse, yıldızlar da dökülse; yine bir hamle ve hizmet düşmektedir. İslâmın dev sairi Âkif Bey ne güzel söylemiş:

Âlemde ziya almasa halk etmelisin, halk!
Ey elleri böğründe yatan, gaşlın adam kalk!

İslâmda ye's, küfürdür. Ümitsizlik, Müslümana yakışmaz. Ateşi söndürmek için, üzerine yürümek esastır. Bizler, iman ve aşkı, fazilet ve yüksek ahlâkı, istikamet ve hakkaniyeti, içtimaî adalet ve kardeşliği, vahdet ve gönül birliğini, ebedî saadet ve tam kurtuluşu isteyen inanmış insanlarız. Kötülük etmedik ki ürperelim. Tecavüzde bulunmadık ki utanalım. Yolsuzluk yapmadık ki korkalım. Ve hem de, Allahdan korkan; kimden ve neden korkar.

Yolumuz hizmet yolu; gayemiz Allah rızası; emelimiz, ona ermek ve onun cemalini görmektir.

Beklenen Eser
ŞERH-İ MESNEVİ'NİN
4. Kitabı Çıktı.

Hz. MEVLANA'nın ölümsüz eseri **MESNEVİ'NİN merhum üstad Tahir-ul Mevlevi** tarafından yapılan şerhinin 4. kitabı da nefis bir baskı ile halkımızın istifadesine arzedilmiştir. Takım olarak temin etmek istiyenler için 1., 2. ve 3. kitaplardan çok mahdut miktarda mevcuttur. (Yalnız 1. kitabtan ciltsiz kalmamıştır.)

Motifli kapak ciltsiz : 15 Lira
Lüks yalnız ciltli : 20 Lira
Not: Bayilere % 20 iskonto yapılır.
TEVZİ YERİ: Selâm yayınları,
Uzun Bedesten Nu.: 1 — **KONYA**

KARA YARA

M. Lütfü İKİZ

Beyazıt'taki yeni sahaflarda Kara Yara isminde bir kitap gördüm ve aldım. Bu birinci kısım Kürtçe, ikinci kısım Türkçe 4 perdelik 80 sahifelik bir piyesti. Musa Anter tarafından yazılmış... Kımıl isimli kitabın da bu şahıs tarafından yazıldığını gazetelerde okumuştum. Eserin takdiminde: «1959 senesinde İstanbul Harbiyesinin 38 numaralı hücresinde yazıldığı» belirtilmektedir.

Musa Anter, Abdurrahim Zabsu'nun damadı imiş, çok yazık...

Piyeste neler yazıldığını zikretmiye bilmem lüzum var mı?... (Ağalar, beyler, şeyhler, particiler, zenginler, şehirliler, tüccarlar... onların zulümleri, fakir köylüye hayat hakkı tanımadıkları, melodramik bir tarzda propağanda edilmek istenmiştir...

Eserin dil, edebiyat ve muhteva bakımından zaafına bir denecek yok... Ayrıca Türk-Kürt tefriki meydana getirme gayreti var...

Uzun uzun düşündüm. Hakikatlerle, yalanlar gözümün önünden geçti... Köylü, köylüyü görmüştüm... İçinde yaşamış, içinden gelmiştim.

Hakikatleri ne polis raporunda ne de Musa Anterin kitabında aramaya ihtiyacım yoktu... Köy ve köylü adına neler icat edilmişti...

Tekrar betekrar düşündüm... Köy bu değildi... Köylü bu değildi...

Müslümanlık bu değildi... Müslüman bu değildi...

Bereket getiren, misafirlere intizar eden, inanmış, mühim, hakkına razı insanlar bu değildi...

Mıntıkaların tabii ihtiyaç malzemesi korkunç tenkit mevzuu olmuştu...

Meşhur hikâyedir: Birisi bir dava vekilине gelir, bir şahsı dava etmek ister. Dava vekili bir istida yazar ve adama okur... Adam: «vay benim başıma neler gelmiş de, haberim yok», diye başlar ağlamaya.

İslâmiyet tefrikaları 13 asır evvel silmiştir.

Tefrika hiç bir cemiyeti necat ve itilâ yollarına götürmemiştir.

Tefrika taraftarları bilmelidirler ki: Bu başlangıcı ve sonu olmayan bir tiyatrodur. Her sahnesi yeni yeni, renk renk yaralar temsil ve teşhir eder...

Kemik gibi bir kuru ağacın ucundaki tel gibi incecik bir sapta; gayet mütevazı, müzeyyen bir çiçek... elbette gayet san'atperver, mücizekâr ve hikmettar bir Sâniin mebâsin-i san'atını zişuıra okutturan bir ilânnâmedir. İşte, nebâtata hayvânatı dahi kıyas et...

R A B B İ M

Sana ta gönlümle bağlı değilsem,
Her türlü ezayı reva gör Rabbım.
İbadet dışında bile eğlensem,
Gece gibi günüm kararsın Rabbım.

Mavi semalara bulutlar kat kat,
Yükselir yerden başka bir hayat,
Varlığın inkâr edilmez fakat,
Dünya sapıklarla doluyor Rabbım.

Yıldızlar göz kırpar gece mehtapta,
Toplanmış akıyor bir tek olukta,
Uzatıp bitmeyen bu yolculukta,
Her an dilimin zikrisin Rabbım.

Coşuyor dalgalar engin denizde,
Dağların yükselir volkanik füze,
Deryayı nurundan bahşeyle bize,
Müminler safına ver beni Rabbım.

Kudretini eğer inkâr edersem,
Zehun et dağlara sal beni Rabbım.
Çok şükür halime Yarab demezsem,
Benden olanlara muhtaç et Rabbım.

Mustafa ALYÜZ

Müctehidlerin Sünnete Verdikleri Değer

(İbn'ü Teymiye'nin raf'ul-melâm.. risâlesi)

— III —

Hayreddin KARAMAN

Yine Hz. Osman'a — kendisi için avlanmış olan — bir av hediye edilmiş, o da yemeye niyetlenmişti. Hz. Ali ona, Rasûl-i Ekrem (s.a.) in kendisine hediye edilen bir eti reddettiğini haber verdi.

Hz. Alî (r.a.) da böyleydi. Şöyle derdi: «Rasûllullah (s.a.) den bir hadis işitince Allah'ın dilediği kadar ondan faydalanırdım. Bir başkası O'ndan (s.a.) bana bir hadis nakledeyse yemin teklif ederdim. Râvi yemin ederse kabul ve tasdik eylerdim. Ebû-Bekir (r.a.) bana nakletti (ve Ebû-Bekir doğru söyler.)... (Hz. Ali söze böylece girmiş ve meşhur «tevbe namazı» hadisini anlatmıştır.)

Hz. Alî, İbn'ü Abbâs ve daha bazı ashâb (r.a.); eşi vefat eden bir hanım; şâyet hamile ise iki müddetin en uzunu kadar bekler (çocuğu dünyaya getirmesi için gerekli zamanla, eşi vefat edenin başkasıyla evlenebilmesi için beklemesi gereken zamandan hangisi uzunsa o kadar bekler sonra evlenebilir.) diye fetva vermişlerdi. Bunlara, Rasûllullah (s.a.) in Sübey'at'ül-eslemiyye hakkındaki ifadesi (sünneti) vasıl olmamıştı. Efendimiz mezkûr hanım için: «Beklemesi gereken müddet, çocuğunu doğurmasıyla sona erer.» buyurmuşlardı.

Hz. Alî, Zeyd, Ebn'ü Ömer ve daha bazıları müfevvida (mehir konmaksızın nikâhlanan hanım) ın eşi vefat ederse kendisine mehir düşmez diye fetva vermişler, Rasûl-i Ekrem (s.a.) in Bürû' b. Vâşık hakkındaki sünnetinden haberdar olamamışlardı.

Rasûllullah (s.a.) in ashâbından yukardakilere benzer olarak nakledilen fetvâ ve davranışlar büyük bir yekûn tutar.

Ashâbdan sonrakilere gelince onlarınkini saymak ve zaptetmek bile mümkün değildir, çünkü binleri aşmaktadır.

Bunlar ümmetin en âlim, fakîh, müttaki ve üstün fazilet sahibi kişileridir. Kendilerinden sonra gelenler ise bütün bu vasıflarda onlardan eksik durumdadırlar. Bazı sünnetlerin bunlarca da bilinememesi tabiîdir. Sahih olan her hadisin bütün müctehidlere veya muayyen bir müctehide vasıl olduğunu iddiâ eden herkes büyük bir hata işlemiş olur.

Bir kimse çıkıp da şöyle diyemez: «Hadisler toplandı ve kitaplara yerleştirildi. Bu durumda onların bir müctehide gizli kalması düşünülemez.»

Zira:

I — Meşhûr hadîs mecmûaları mezheb imamlarından sonra meydana getirilmiştir.

II — Rasûllullah (s.a.) in bütün hadîslerinin muayyen hadîs kitaplarında toplanmış olduğunu iddiâ caiz ve doğru değildir.

II — Bu doğru olsa bile kitaplarda olanların hepsini bir âlim bilemez. Bu hemen hemen hiç bir kimse için hâsıl olmamıştır. Bir âlimin yanında bazan bir çok hadîs mecmûalarfı oluyor da kendisi onların içindekileri bile tamamen ihâta edemiyor. Hattâ bu hadîs mecmûalarının tedvînî devrinden önce yaşamış olanlar, sonra gelenlerden daha geniş sünnet bilgisine sahiptiler. Zirâ onlara sahih ve mevsuk vasıtalarla vasıl olan bazı hadîsler bize ya hiç gelmemiş veya meçhul bir vasıtadan, yahut munkatı bir senetle gelmiştir. Onların kitapları zihin ve kalbleri idi. Bu hafızalar kitaplardakilerin kat kat fazlasını ihtiva ederdi. Durumu bilenler bunda asla şüphe etmezler.

Bir kimse çıkıp da bütün hadîsleri bilemeyen müctehid olamaz demesin. Zirâ müctehid, Rasûllullah (s.a.) in, hükümlerle ilgili bütün iş ve sözlerini bilsin dersek islâm ümmeti içinde tek müctehid yoktur. Âlimin varabileceği derece bunların çoğunu bilmekten ibarettir. Öyle ki ahkâm hadîslerinden onu bilemediği, tefrîuât ve tafsîlât ile ilgili az bir miktardır, bu hadîslere aykırı söz ve ictihadları bu kısımda olmaktadır.

İkinci sebep :

Hadîs müctehide kadar gelmiş bulunur da kendisi onu sahih ve sabit bulmaz. Bunun da çeşitli sebepleri vardır :

1 — Hadîsi kendisine nakleden, veya daha önceki râvî, yahut râviler zinciri (sened) içinden başka birisi müctehid tarafından tanınmaz (meçhul olur.)

2 — Yalancılıkla töhmetlenmiş, yahut hafızası sağlam olmayan biri tarafından rivayet edilmiş bulunur.

3 — Muttasıl bir senedle değil de munkatı (arada isimleri zikredilmeyen kişilerin bulunduğu) bir senedle rivayet edilmiş olur.

4 — Hadîsin lâfızları (Peygamberimizin ağzından çıkış şekli) zaptedilememiş olur.

(Devamı var)

HADİS RÂVİLERİ (Tâbiûn) :

İbn'ü Şihâbizzührî

— III —

(Hakkında söylenenler) :

Amr b. Dînâr: **«Hadîs'in senedlerini gösterme konusunda Zühri'den titizine rastlamadım. Altın ve gümüş onun yanında hayvan tersi mesabesinde olduğundan, maddeye onun kadar önem vermeyen birini de görmedim.»**

İbn'ul-Medînî: **«Kendisine güvenilen kişilerin bildiklerinin dönüp dolaşıp varacağı kaynaklar; Hicaz'da Zühri ve Amr b. Dînâr, Basra'da Katâde ve Yahyâ b. Kesîr, Kûfe'de İshâk ve A'meş'tir.»**

Ebû-Ab dillah'ız-Zühelî, Zühri'nin hadîslerini iki cilt halinde toplamıştır.

Hadîslerinin sayısın bin iki yüzü bulmaktadır. Bunlardan yarısı kadarı müsneddir. Mürsel olarak rivayet ettiği hadîslere âlimler itibar göstermezler.

Hicrî 125 veya 125 de, Şâm civarında vefat etmiş ve orada defnedilmiştir.

Zühri'nin en sağlam isnâd zinciri şöyledir: Zühri-Ali b. Hüseyn, babasından o da dedesi Hz. Ali'den...

Buhârî'ye göre en sağlam senedi: Zühri-Sâlim-Sâlim'in babası...

Katâde b. Diâme

— I —

Basralı, tefsir ilminin kurucularından, sünnetin hâfızı, lûğat ve arap edebiyatında üstad, ayrıca «nesneb» ve «eyyâm'ul-arab» âlimi. Bütün bunların yanında anadan doğma a'mâ olduğunu da hatırlamak gerekir. Bazı mürsel ve müdelles rivayetleri bulunmasına rağmen, fevkalâde kuvvetli hâfızası dolayısıyla âlimler kendisinden rivayette bulunmuştur. Mahfûzâtı o kadar geniştî ki, «Otuz yıldan beri sırf kendi rey ve görüşümle fetva vermedim» diyebiliyordu.

Leh ve aleyhinde şehâdetler :

Şu'bî: **«Katâde gece karanlığında odun toplayan kişi gibidir, tetkik ve tahkiki eksiktir. Rivayetleri arasında makbulu de merdudu da vardır.»**

Zehebî: **«Katâde tedlîs yaparsa, bazı râvilerin kusurunu gizlerdi.»**

Sevrî: **«Dünyada Katâde gibisi var mıydı ki?»**

İbn'ü Mâin: **«O kendisine güvenilebilir bir kişidir.»**

Ebû-Hâtim: **«Zühri'den sonra, Enes'in talebesi arasında en sağlamı Katâde'dir.»**

Enes (r.a.) den başka bir sahâbiden rivayette bulunmamıştır.

İbn'ü Sa'd: **«Hadîs konusunda Katâde mu'temeddir ve senettir. Kendisi kaderiyeye mâil idi.»**

HADİSLERDEN BİR DEMET

– İMAMLIK –

— III —

H. KARAMAN

— İlk Saff —

77 — Ebû-Hüreyre (r.a.), Rasûl-i Ekrem (s.a.) in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

Bir adam yolda yürürken yol üzerinde bir diken dalı görmüş ve onu kenara çekmiştir, Allah (c.c.) onun bu ibâdetini kabul buyurarak kendisini affetti.

Efendimiz devamla şöyle buyurdu: Şehidler beş nevidir: Vebâdan ölenler, kolera, tahâl ve benzeri karınla ilgili hastalıklardan ölenler, sudan boğulanlar, yıkılan ve çöken bir yerin altında kalıp ölenler, Allah yolunda şehid olanlar.

Eğer insanlar ezâna icabette ve birinci safta neler olduğunu bilseler ve buna kavuşabilmek için de kur'a atmaktan başka ellerinde imkân kalmasayda kur'a atarlardı. Öğle sıcağında cemâatle namaz kılmak için mescide gitmenin fazîletini bilselerdi, bunun için yarışırlardı. Eğer yatsı ve sabah namazlarında nelerin olduğunu bilselerdi, emekleyerek de olsa ona gelirlerdi.

Buhârî, Müslim, Tirmizî...

İslâmda cemiyete hizmet, insanların refah ve huzuru için gayret, kendimizden başkalarının da râhatı için hîmmetin ne demek olduğunu öğrenmek isteyen yalnız bu hâdîs-i şerîfin ilk cümlesini okumalıdır; böylesine bir hizmet yürütmeden Allah bir kulun günahlarını af edip onu ebedî kurtuluşa erdiriyor.

Hakîkî ve hükmî şehidlerin diğer nevileri ile açıklaması ilerde gelecektir.

Mevzumuzda ilgili kısım ilk saffın fazîletini ifade eyliyen cümledir. Arz ihtiyaca cevap veremiyecek kadar az, taleb ise ondan çok olursa dağıtım yollarının en pratiği kur'adır. Bu, üzerine kur'a çekilen şeyin nedret ve kıymetini gösterir. Ecdâdımızın ve zamanımızın müslümanlarının cömertçe binasına sebep oldukları mescitlerin ve câmilerin ilk safları beş vakit namazda büyük manevî kazançlar için bizlere kucak açıyor, ilâhî emre icâbet kafilesinin önünde olmak için koşalım!

— SAF NİZÂMI —

78 — Berâ (r.a.) den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûllullah (s.a.) bir uçtan öbür uca safların arasına girer, göğüs ve omuzlarımıza dokunarak — safları düzeltir— ve şöyle buyururdu: «Bozuk durmayınız sonra gönülleriniz de bozulur.» Şöyle de buyururdu: «Allah ve melekleri ilk safları için rahmet ve dua eyler.»

Ebû-Dâvûd, Nesâî.

Psikoloğlar, maddî davranışlarla rûhî ve ahlâkî oluşlar arasında ilgiler ve karşılıklı tesirler teshit eylemişlerdir. Kitlenin hareketleriyle duygu ve ahlâk hayatları arasında da bu çeşitten ilgiler ve karşılıklı tesirler mevcuttur. Cemiyet hayatında düzen ve disiplinin büyük bir önemi vardır. Bir sıraya girme —daha doğrusu girebilme— işinin aksaması yüzünden bazan büyük kavga ve aksaklıkların ortaya çıktığı olur. İslâm cemiyet hayatının bu önemli ihtiyacını da ihmâl etmemiş, çeşitli vesilelerle ferdleri düzen ve disipline alıştırmıştır.

Kılavuzu Karga Olanın...

Halit GÜLER

Yeni Anayasa düzeni içerisinde muhtariyet kazanan *TRT*'nin programlarını, hakkında yapılan münakaşa ve tenkitleri, milletin kaderiyle ilgili bulduğumuz için yakından takip etmekteyiz. Türkiyenin sosyal hayatında müessir rol oynayan, memleket meselelerine teşeden bakmaya başlıyan, muhtar bir müessese haline getirilmekle ehemmiyeti biraz daha artan bir kurumun, çalışmalarından uzak kalamazdık. Anadolu'nun diğer büyük şehirlerinde de tesis edilmesi için yatırımlar yapılan radyolarımızın, bir merkezden idare edilmeye başlandığı tarihten bu yana geçen hâdiseler, siyasî çekişmeler, Türk münevverini ister istemez bir münakaşa ve mesguliyet ortamı içerisine soktu.

Her meslekten insan bilgisi nisbetinde radyo idaresi hakkında yazdı, çizdi. Bazı siyasiler, kendilerine özel bir durum kazandıracak kadar meselenin üzerinde durdular ve milleti uyandırmak için gayret safettiler. Aklı eren kimseler, *TRT*'nin çeşitli konularda yaptığı yayınları zararlı buluyor, evine bir Vietkong çetecisi, bir Küba sosyalisti, bir Paris modacısı, bir Holivut hovardası girmiş gibi telâş gösteriyordu. Şikâyetler, münacaatlar birbirini kovalıyor; *TRT*'nin millî ve dinî hisslerimizle bağdaşmıyan yayınına son vermesi resmî makamlara çekilen yüzlerce telgrafla isteniyordu.

*TRT*ye son ikazı muhterem Diyanet İşleri Başkanı İbrahim Elmalı yaptı. Malûm çevrelerce irticanın hortlağına bir delil gösterilmek istenen bu ikaz, millet tarafından sevinçle karşılandı.

Bütün bu uyarmalara ve ağır hücumlara rağmen *TRT*, iman kalesine top atışlarına devam etti. Türk edebiyatının mühim bir bölümü olan Divan edebiyatımıza mensup olmayı ve aruz vezniyle şiirler yazmaya ehemmiyetgericilik olarak ilân etmekten çekinmedi. Maziyle olan bağlarımızı koparmak, Türk-İslâm kültürünü fikrî çalışmalarımızda tesirsiz hale getirmek için, akademik çalışma yapan araştırma merkezlerine ve ilim yuvalarına akıl verircesine hazırladığı yazılar, bütünü tecrübeli kurmayları vasıtasıyla tathikat sahasına koydu.

Teessürle işaret etmek mecburiyetindeyiz ki, bu zamana kadar *TRT* hakkında yapılan tenkitler ve uyarmalar, haklı olmalarına rağmen, basit menfaat hesaplarına dayandığı ve siyasî polemik konusu yapıldığı için beklenen faydayı sağlamadı. Milliyetçi kalemlerin yaptığı uyarmalar da bu kargaşalık içerisinde kayboldu gitti. Biz konuyu değişik bir şekilde ele almak istiyoruz. Büyükse mühim bir davaya, gerçekleri görmemize ve göstermemize mani olacak his ve inatkın gözlüğüyle bakmıyacağız. Yalnız teknik suikasttan değil. *TRT*'nin bütün suikastlarından bahsedeceğiz. Radyo idaresinin başında bulunan umum müdürün belli bir şahsın kardeşi, malûm bir partinin sempatizanı olması bizi pek ilgilendirmeyecek. Olanı olduğu gibi ele alacağız, peşin hükümlerden sıyrılarak, haksız suçlamalardan uzak kalarak görüşümüzü belirteceğiz. *TRT*nin yayınlarından örnekler vererek, hükmü aklı selim sahiplerine bırakacağız.

*TRT*nin yayınlarının hepsi birbirine benzer. Bir günlük yayını takip etmek, geçmiş ve gelecek çalışmalar hakkında malûmat sahibi olmak için kâfidir. Bazı noktalar tesbit ettik ki, bunlar *TRT* tarafından hazırlanan programlarda riayet edilmesi icap eden hâkim unsurlar ve uç noktalarıdır. Türk müsikisinin en akıcı, hareketsiz, nağmesiz parçaları seçilip okunacak. Dış yorumda Vietnam, Rodezya anlaşmazlığından bahsedilecek. «Halk okulu» saatinde milliyet ve din düşmanlığı yapılacak. Din adamlarıyla alay eden, körpe dimağlara gangsterlik oyunları öğreten, köylüye ruh ve enerji vermekten uzak fantazik piyesler ve skeçler radyoya uygulanacak. Açık oturumlarda, sol ceryanlar desteklenecek. Haberlerde ilerici profesörlerin irticayı tel'in eden bildirileri okunacak. Türk tarihi kahraman devlet adamlarından, garp medeniyetine ışık tutan bilginlerden yoksunmuş gibi, gençliğe garbın, gerçek ilim adamları değil de, küflü kafaları örnek insan olarak tanıtılacak ve hayat hikâyelerinden parçalar okunacak. Dinî günlerde banttan mevlidi şerifler dinletilecek. İslâm dininin derin hikmetlerinden, ilim ve tekniğe verdiği kıymetten, feza çağına ulaşmak için yaptığı teşvikten bahsedilmiyecek...

Onun için biz, rastgele bir zamanda radyomuzun düğmesini çevirdik ve dinlemiye hazırlandık. Spiker tok bir sesle: «*Gençlik Sorunları*» saatinde «*Cinsel İlişkiler*» den bahsedileceğini bildirdi.

Bu programda cinsel meseleler üzerinde duran *TRT*, yer yer gençleri de konuşturuyor ve onların dumanlı fikirlerini dinleyicilerine duyurmayı ihmal etmiyordu. Bu sahada gençlerin katı kurallarla ve yanlış inançlarla, çevrenin tasasubuyla çevrili olduğundan yakınan *TRT*, gençlere cinsi konularda yeterli malûmatın verilmediğinden dert yanıyordu. Anne ve babalar, yanlış bir geleneğin tesiriyle çocuklarına cinsi mevzularda tatminkâr malûmat vermedikleri gibi, müsamaha da göstermiyorlarmış. Onun için fakülte sıralarında, sinema koridorlarında merak saikasıyla kız-erkek arkadaşlığı esrarengiz bir şekilde devam ediyormuş.

*TRT*nin bilgisine müracaat ettiği gençlerden birisi anlatıyor: «*Cumartesi günü Kızılayda bir kız arkadaşımla karşılaştım. Okul tatildi. Yapılacak başka bir işte yoktu. Kendisine bir eğlence yerine giderek dans etmeyi teklif ettim. Kabul etmedi. Israr ettim, açılırsın dedim, yine kabul etmedi. Sen GERİ fikirli bir kız da değildin ama, niçin arkadaşlarıyla fazla düğüp kalktığından nâşından ayılmış, onun için de onnezi eskisi gibi müsaade etmiyormuş.*»

*TRT*nin ailenin başkısına misal olarak naklettiği bu arkadaş, radyo idaresinin gençlik meselelerini hangi açıdan ele aldığının en güzel misalidir.

Serbestçe sevişemedikleri için bunalan gençler, Kızılayda kızlara nasıl omuz vurduklarını mallelerini ballandıra anlatan fakülte talebeleri. Şehvet pazarında serbestçe satışa çıkmalarına mani olan anne ve babalarından şikâyet eden kaldırım düşkünleri. Fakülte kantinlerinde kız arkadaşsız vakit geçirmenin güçlüğünden bahseden ruh hastaları. Kokteyl masalarında bir kızla kadeh tokuşturmayı ayıplıyan zihniyetten tiksindiklerini ifade eden donjuanlar. *TRT* yukarda saydığımız tiplerin, fikirlerine iştirak ettiğini hissettirerek, görüşlerini dinleyicilerine bol bol dinletti.

*TRT*nin gençlere cinsi terbiye verilmediği yolundaki görüşüne biz de iştirak ederiz. Bu boşluğu hisseden radyo

(Devamı 26. sayfada)

Müslüman Mahallesinde Salyongoz Satılmazl..

Konya İmam-Hatip Okulu Okul Aile Birliği ve Koruma Derneği Başkanı M. Ali Küçüksakallı'nın Konya İmam-Hatip Okulunda yıkıcı faaliyette bulunan öğretmen Bilhan Uluçay hakkındaki açıklamayı aynen alıyoruz.

Gazetenizin 17 Şubat 1966 tarihli nüshasında, bu başlık altında mahut öğretmenin bir tavzihini okudum.

Konya İmam-Hatip Okulunun kurulduğu günden beri okul aile birliği ve koruma derneğinin mesuliyet taşıyan bir üyesi olarak bayan öğretmen Bilhan Uluçay hakkında aşağıdaki hususları umumî efkâra açıklamayı uygun buldum. Şöyle ki:

Atalarımız «Ateş olmayan yerde duman çıkmaz» demişler. Binaenaleyh, adı geçen öğretmen de İmam-Hatip Okulunun kuruluş gayesine aykırı hareket ve beyanlarda bulunmuştur. Bu husus öğretmenin geldiği günden beri şikâyet konusudur. Sayısı yüzü geçen bir veli topluluğu şikâyetlerini bize bildirmişlerdir. Ayrıca talebelerin şikâyeti de vuku bulmuştur. Çocuklarını dinî tahsil ve terbiye yapmak için bu okula gönderen veliler, mezkûr öğretmenin yıkıcı propogandası yüzünden büyük bir üzüntü içindedirler ve neticeyi galeyan halinde beklemektedirler. Okul idaresi, okulla velilerin irtibatını kesmiş, hiç bir veli derdini okul idarecilerine duyuramamıştır. Öğretmenin bu durumunu anlatmak için gelen veliler idare tarafından yüzgeri edilmişlerdir. Bundan dolayı, okul idaresi öğretmeni himaye etmiştir ve zararlı hareketlerine fırsat vermiştir.

Öğretmen Bilhan Uluçay'ın tavzihi yazısında kendisine iftira ettikleri bildirilen yüksek okul öğrencileri bu okullardan yetişmiş ve bu okulların manevi havasını teneffüs etmiş, buradan ruh ve iman almış gençlerdir. Dolayısıyla çoğu da birer, ikişer çocuğun velisidirler. Binaenaleyh bu gençler velisi bulunduğu çocukların yakından ilgilenmekte ve okuldaki müsbet-menfi her faaliyeti bir veli olarak izlemektedirler. Onun için de haklı olarak yıkıcı faaliyette bulunanlara karşı haklı müdafaa etme cesaretini kendilerinde bulıyorlar. Biz diyoruz ki bu ortada iftira yok, işlenen suçu halka duyurmak vardır.

Öğretmen Bilhan Uluçay'ın durumunu tevfiqu şeflen mes'ul şahslara hâdisenin bizzat şahidi olan çocuklar göstermelmiştir. Çocuklar idare tarafından tehdit edilerek öğretmenin lehine ifade vermeye zorlanmıştır. Açıkça, idare veliler ve çocuklar nazarında suçlu olup da kendisine iftira edildiği iddiasında bulunan öğretmeni himaye etmiş, müfettişlerin nazarından hakikati gizlemeye çalışmıştır.

Adı geçen öğretmenin kendisine isnat edilen suçları işlediği, velilerin ve çocukların şikâyetiyle tevatür derecesine varmıştır. Öğretmenin elinde beraatine dair müfettiş raporunun bulunması ve okuldaki vazifesine halâ devam etmiş olması bu suçları işlemediğine delil teşkil etmez.

Evet, müslüman mahallesinde salyangoz satılmaz. Çünkü:

Bu okullar din okuludur, müslümanlığın gönüllere hayat verecek genç kadrosu burada filizlenmektedir. Bu okullarda hizmet edecek öğretmenin kendi inancı ne olursa olsun, programa ve okulların kuruluş gayesine uygun hareket etmesi mecburidir. Salyangozlarımı Müslüman Türkün harim-i ismetinde satmak isteyenlere müsaade edilmeyecektir.

Konya İmam-Hatip Okulu Okul Aile Birliği ve Koruma Derneği Başkanı
M. Ali Küçüksakallı

Bahar mevsiminde cennet hûrileri tarzında bütün ağaçları sündüs-misal libaslar ile giydirip, çiçek ve meyvelerin murassaatiyle (ziynetleriyle) süslendirip, hizmetkâr ederek onların lâtif elleri olan dallariyle, çeşit çeşit en tatlı meyveleri bize takdim etmek, hem zehirli bir sineğin eliyle şifalı en tatlı balı bize yedirmek, hem, en güzel ve yumuşak bir libası elsiz ve ayaksız bir böceğin eliyle bize giydirmek, hem, rahmetin büyük bir hazinesini küçük bir çekirdek içinde bizim için saklamak; ne kadar cemil bir kerem, ne kadar lâtif bir rahmet eseri olduğu bedâheten anlaşılır.

— VI —

Ömer KİRAZOĞLU
İst. Y. İslâm Enst. İslâm San'at Tarihi Muallimi
Y. Müh., Mimar

İLAF SÛRESİ :

«Mekke» şehrine yaklaştık, resmi muâyene binası önünde durduk. Hüviyet cüzdanlarına, pasaportlara baktılar. Bu şehre ancak **Müslüman olanlar** girerler. Müslüman olmıyanlar, hiç bir vesiyle ile, hiç bir zaman giremezler, deniliyor...

Müslümanız Elhamdülillah! Mükerrem olan Mekke'ye giriyoruz...

Eûzu, besmele çekip okuyorum :

(لايلاف قريش . ايلافهم رحلة الشتاء والصيف
فليعبدوا رب هذا البيت . الذى اطعمهم من جوع
وآمنهم من خوف .)

Meâli :

«Kureyş kabilesinin ülfeti, yaz ve kış yolculuklarında uzlaşması ve anlaşması sağlanmıştır. Hiç olmazsa onun için kulluk etsinler RABBına bu BEYTin ki onları açlıktan doyurdu ve korkudan emin buyurdu...»

İnsanların Dünyadaki isteği :

1) Anlaşma,
2) Açlıktan doyma,
3) Korkudan emin olmadır.

Elmalılı tefsirine bakarak bu mühim mevzuu açıyoruz: Mekke'de, **Kureyş kabilesi** etrafında, halk, vahşet ve şekâvet içinde vurulup, çarpılıp dururken, **Beyt-i mübarek**in civarında, **Harem-i Emin**; Beled-i Emin olan MEKKE ve havalisinde emniyyet buldukları gibi, KÂ'BE EHLİ, harem ehli olarak da seferlerinde, İLÂF = ÜLFET = Güzel geçinme ile, korkudan emin olarak, gidip geliyorlardı. Halbuki o BEYTin, o haremin ehli olabilmek için BÜTÜN CİHÂNA o etrafın cehâlet ve şekâvetini ıslâh ve emniyyet ve asayişini tesis ve ihtiyaç içinde kıvranan fukara ve mesâkine gereği veçhile yardım etmek ve ALLAHın birliğini bilerek, Onun yolunda ve Onun ahkâmını icrâ uğrunda mücâhede ederek Ona lâyık kul olmak, hâsılı HAK ve TEVHİD dini olan İSLÂMa Kemâl-i iman ve Sıdk u sadâkatla sarılmak gerektiğini bildiriyordu...

Bu bildiri, Kureyşin o zamana kadar husule gelmiş bulunan İLÂFı için demek olabileceği gibi o zamana kadar henüz temamiyle husûle gelmeyip daha ziyade ileride husûlu murâd-ı İLÂHÎ olan ve yalnız **Mekke** ve **Arabistan** havalisine değil, BÜTÜN CİHÂNa karşı **ülfet** ve **itilâf** ile yüksek bir medeniyyet emn ü âsâyişi taahhüd edecek mütekâmil bir İLAF ve **te'lîf**dir ki, bu da ALLAHa inanarak, **Beyt-i Şerifin** ve **Risâlet-i Muhammediyen**in ve **Din-i Tevhîd**in kadrini hakkiyle bilerek ve icablarını yaparak ve hakikaten Beledi Emin ve Harem-i Şerifin ehli olacak ahlâk ve etvara sâhib bulunarak, büyük ticarî ve iktisadî işler için, yaz ve kış gidiş-geliş, alış-verişlerde **Adl** ve **ihsana** bağlı uzlaşarak, anlaşarak, kaynaşarak, cihan şümûl bir düzen kurmaktır.

Bütün Dünyayı saran ve ehillerini «İktisadi ve içtimaî düzen» diye çırpındıran bu **rahat yemek ve rahat yaşamak** nizamı bu BEYTİN RABBI (âlemlerin yetiştiricisi) tarafından temin edildiği, bu sûrede belirtilmiştir. İnsanlar, sırf bunun için HAKKa ubûdiyyetlerini artırsalar yeridir.

Dünya kurulalıdanberi âlemlere mübarek ve hidâyet olan Mekke'deki bu beytin (KÂ'BEnin) RABBı, tarih boyunca bu **beytin ehillerine** ülfet, uzlaşma, anlaşma, emniyyet ve rızık sağlamıştır.

Bu uzlaşma ve anlaşmayı (yâni İLAFı), tamamlamak ve bütün insanlığa yaymak için şu beytin yetiştirici, eriştirici RABBına ibâdet etmelidir.

Bu SÛRE, bu beytin RABBına bağlı olanların İKTİSADİ ve TİCARÎ yollarda bir selâmete mazhar olduğunu anlattığı gibi, bu selâmetin kemâline erebilmek için bütün İNSANLIĞIN, putlara ve put yerine konanlara değil, bu beytin RABBı olan tek «ALLAH»a inanmaları ve ona kulluk etmelerine, böylece anlaşmalarına bağlı bulunduğunu bildiriyor.

لبيك اللهم لبيك
لاشريك لك لبيك
ان الحمد والنعمة لك
والملك لا شريك لك (3 defa)

●

MEKKE'YE GİRİYORUZ :

Saat: 13.30. Tekbirler, tahmidlerle mübârek şehre dahil olduk. İlerliyoruz. İki yanda sathı mâiller üzerindeki çeşitli güzel evler. Eskisi, yenisi sıralanmış pencereler yola nâzır... Sanki yolcuya nâzır... Evet, evet, nice uzak diyarlardan EMR-İ İLÂHİye imtisâlen, Rızâullah kasdiyle gelen, âşıklara, sâdıklara, evlerin gözü olan pencereler nâzır... Bakıyorlar... Ve: «Buyurun! Mükerrem olan MEKKE'ye buyurun KÂ'BE-i MUAZZAMAya!» diyorlar.

Kim bakmaz bu gelenlere... Dünyanın her bir köşesinden çıkmışlar, sırf rızây-ı HAKK için mâl ü mülkü, evlad ü ayâli arkada bırakmışlar; ibâdetlerin en zahmetlisi olan HACC farizasını edâya şitâb ediyorlar. KIBLEye yaklaşıyorlar; BEYTULLAHı görecekler...

Kiminin maksadı :
RABBın Beyti,
Kiminin kasdı :
Beytin RABBI! dır.

Her ikisi de boş dönmüyor. Fakat ikincilerin matlabı sonsuzdur...

Şehrin merkezine sür'atle ilerliyoruz. Halecan, heyecan içindeyiz. Belli menzil-i maksûda çok yaklaştık. Birden bir meydana çıkıyoruz... Mermer kaplamalı muazzam bir bina!: HAREM-İ ŞERİF dış duvarları ve BÂBUSSUUD ve Minareleri!..

İlk anda pek tesirli... ihtişam, salâbet, mehâbet... Duvarların yapısı, pencere, balkon boşluklarındaki itina ve umûmî kitle ifadesi, nenin yapısı olduğunu, neyi çerçevelediğini, yek nazarda belirtmektedir.

BABUSSUUD, o ne muazzam kapı... Dünyada eşi görülmemiş heybettedir. Nereye, ne için kapı olduğunu ilk bakışta ifade ediyor. Büyük yere, büyük kapıdan girilir. Elbette «BEYT-İ MUAZZAMA» nın kapısı da **Bâb-ı Kebir** olacaktır.

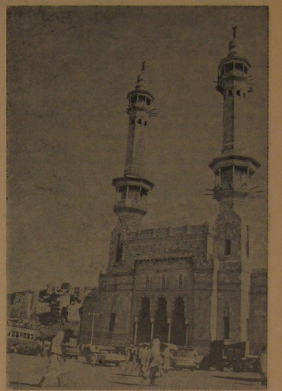

Bâbussuûd

MİNÂRELER, kezâ Dünyada eşine tesadüf edilmez büyüklükte ve yükseklikteder. Bâbussuûdun iki yanına dikilmişler... Hem içeriyi, hem dışarıyı görüyorlar... Ve dışardakileri SALÂH ve FELÂH için içeriye çağırıyorlar.

Tekbir, Tahmid ve Tehlillerle, Bâbussuudun karşısında duruyoruz. Mûsa ve Ahmed beyler bizi karşılıyorlar... Meskenimiz Babussuud karşısında «Funduk Şubra» bitişiğinde «Funduk Arafat» dır. Dairemiz birinci katta aslı Türkistanlı Müslüman, münevver «Mü'min Can Endican» ın evi. Diş doktoru, genç, temiz, hatır alıcı, hürmetli, kerem sahibi bir zattır.

İkâmetgâhımız üç odalı güzel bir yerdir. Balkon ve pencereleri Babussuud minarelerine bakıyor. Sam-Medine yoluyla bizden bir kaç gün evvel Mekke-i Mükerremeye gelmiş olan Hacı Mûsa ve Hacı Ahmed beyler bu yeri bizler için hazırlamışlar: Büyük odada, Ha-

(Devamı 25. sayfada)

KOSOVA MEYDAN MUHAREBESİ

Cemal KANTAR

Bütün Avrupanın kralları, derebeyleri, papa-kardinal ve keşişlerinin bütün gayret ve himmetleriyle; çok büyük masrafları pahasına ortaya çıkardıkları Haçlı orduları; tek bir müslüman Osmanlı ordusunun imanlı, adaletli savletleri karşısında adeta tuz-buz oluyordu...

Padişah Murad Hüdâvendigâr devri Müslümanlığın Osmanlı Türkleri vasıtasıyla balkanlardan rumeliye, Avrupaya yayılış ve yerleşiş zamanı olmuştur. O devirde tekmil balkanlar, gayri âdil bir idare altında inliyor; halk, despotlar ve krallar tarafından soyulup soğana çevriliyordu. Memleket harap, yerli halk ise kötü muamele ve bakımsızlıktan sefil bir halde idi. Emniyet, asayiş ve hele huzur hiç yoktu. İdare keyfi, ahali bîzardı. Avrupada asırlardan beri süregelen haçlı rûhu ve Hıristiyanlık geyretı bu zamanda da bütün şiddetiyle devam etmesine rağmen; Osmanlı Türklerinin Rumeliye getirdiği İslâmî ahlâk, hoşgörüklük, insanî muamele, adalet ve emniyet tehmil Rumeli halkını hayran bırakıyor, adetâ teshir ediyordu.

İşte bütün bu sebebleıdr ki bütün Avrupanın kralları, derebeyleri, papa, kardinal ve papazlarının bütün gayret ve himmetleriyle büyük masrafları pahasına ortaya çıkardıkları birleşik Haçlı orduları; tek bir müslüman Osmanlı ordusunun imanlı, adaletli savletleri karşısında adetâ tuz-buz oluyordu. Bu, İslâmî, karekterli, yüce iman ve ahlâkın; bozulmuş, sefil, batıl ahlâklı sürülere galebesiydi. Avrupaya yerleşmeğinin esas sebebi bu hasletlerdi. Bu hasletler beheftiğimiz yerlere emniyet ve huzur getirmişti. Bu toprakların verimi, refahı Osmanlıların görmesiyle gözle görülür bir şekilde hemen artmıştı, halkı zenginleşmişti. Osmanlı Türklerinin bu güzel ahlâk ve hasletlerini yüksek içtimaî durumlarını hemen hemen bunu takip eden senelerde hizaat gesterek, görerek karşılaştıran kendilerinden biri, Hıristiyan âlimi La Broquière şöylece anlatır:

«Büyük bir refah içinde bulunan Türk köylüleri, Hıristiyan köylülerin aksine olarak hiçbir zaman yalın ayak gezmezler, dizlerine kadar çıkan sarı çizme giyerler. Türkler erkek kalbar ve işlerine erken giderler. Sütcünet ve büyük bir gayretle iş görürler. Rumlar, Sırplar ve Bulgarların aksine olarak Türkler, evlerinin kendilerine mahsus olan kısmında ehli hayvan bulundurmazlar. Hiç bir Türk temizce yıkanmadan evinden çıkmaz. Bir hayvanın yediği yemeği bir Türk yemez. Bir tavuk kesmek istediği takdirde bile onu bir müddet temiz yiyecekle besler. Merhamet sahibi olan Türk, harpte mecburiyet altında insan öldürür. Tabiaten sakin olmasına rağmen şiir kabiliyeti yüksek, ilme meyil ve istidatı çoktur. Gerek şehirde, gerek köyde Türkler kuvvetli, cengâver, kanaatkâr işçi, namuslu tüccar, sadık arkadaş ve himaye edici efendilerdir.

Kısaca doğru ve samimi kimseler...»

Evet sayın okuyucular, Kosova meydan muharebesini biz işte böyle bir nesil olarak yapmış, o devrin büyük ama batıl Haçlı ordusunu dize getirerek tuzla buz etmiş Avrupaya artık sarsıntısız ve mutlak olarak yerleşmemizi sağlamıştık.

Hüdâvendigâr Sultan Murat Han Hazretlerinin ebedi istiratgâhı

Padişah Murad Hüdâvendigâr Anadoludaki beylikler işini hallederken balkanlardaki olayları dikkatle takip ediyordu. Bilhassa Karaman buhranını seri bir şekilde halletikten sonra casuları vasıtasıyla Hıristiyan devletlerin Osmanlıları Avrupadan kesin olarak sürüp atmak üzere ittifaklar yapıp hazırlandıklarını öğrenmişti. Bu ittifaka girmiş bulunan Bulgarları harp dışı bırakmak üzere veziri azam Ali Paşayı bu işe memur etti. Kudretli vezir Çandarlı Zade Ali Paşa 30.000 kişilik bir kuvvetle ve gayet seri ve kıyasetli hareket ederek Sırpların Bulgarlara yardım etmesine fırsat vermeden Pravadi, Şumnu şehirleriyle Bulgarların merkezi olan Tırnovayı ele geçirdi. Ali Paşa hareketine devamla, o devirde Ulahların nüfusunda bulunan Silistre ve Niğbolu şehirlerini de zaptetti. Böylece Bulgarlar harp dışı kalmış ve müttefik düşmanlarla yapacağımız muharebede ordumuzun bir yanı tam emniyete alınmış oluyordu. Sultan Murad daha basiretli hareket ederek Anadolu beyliklerine müracaat edip Balkan ittifakına karşı olanlardan yardım talep etmişti. Rumeliye sefere çıkmadan önce, beyliklerden sefere katılmak üzere gelen yardımcı kuvvetleri ve oğullarından Kütahya-Hamid sancak beyi Bayezid (ilerinin Yıldırım Bayezid) ile Karesi sancak beyi Yakup beyleri yanına alarak, Anadolunun muhafazasına da beylerinden beş kişiyi bırakıtkan sonra Rumeliye geçti. Bu arada Vezir-i Azam Çandarlı Ali Paşa Kosova önlerine kadar gelmişti. Kosova Tekfurundan Osmanlı himayesini kabul etmesini istemiş, red cevabı alması üzerine devrin en yiğit kumandanlarından Doğan Bey kuvvetlerine Tekfurun bütün arazisini yağma ettirerek, alınan esirlerden düşmanın durumu ve niyetlerini istidlâl etmişti. Padişahın Rumeliye geçerek Sofya-Köstendil-Kratova üzerinden düşman kuvvetleri üstüne yürümesi üzerine Osmanlı himayesini kabul etmiş bulunan bazı Balkan beyleri de kendi kuvvetleri ile Osmanlı ordusuna iltihak etmiş bulunuyorlardı. Böylece teşekkül eden Türk ordusu öncü kuvvetlerin başında Gazi Evrenos Bey ile Paşa Yiğit olmak üzere Sırp topraklarına girmişti. Bu sırada Sırp elçisi gelerek —kendilerine ve müttefik kuvvetlerine pek güvendiklerinden— adetâ meydan okuyarak muharebeye hazır olduklarını bildirmişti. Türk ordusu harp nizamında Kosova sahrasına geldiği zaman Haçlı kuvvetleriyle karşılaşmıştı. Haçlı ordusu, Türk kuvvetlerinden çok fazlaydı. Günlerden 1389 yılının sıcak bir Ağustos günüydü. İlerde ovada Lab suyu sessizce akıyordu.

Murad Hüdâvendigâr aman vermeyip derhal harbe tutuşulmasını istedi ise de Evrenos Bey askerin pek yorgun ve havanın sıcak olması sebeblerini arzetmesi üzerine çarpışmanın ertesi güne bırakılmasına karar verildi. Ertesi gün şafakla harp nizamına giren Türk ordusunun sağ cenahına Şehzade Bayezid kumandasında Rumeli Beylerbeyi Timurtaş Paşa, Evrenos Bey ile diğer tecrübeli paşalar konulmuş, sol cenaha ise Şehzade Yakup Bey kumandasında Anadolu Beylerbeyi Saruca Paşa ile Anadolu beyliklerinden gelen kuvvetler yerleştirilmişti. Padişah merkezde yer almış, merkez kuvvetlerinin önlerine yeniçeriler ve bunların önüne de toplar konulmuştu. Ayrıca sağ ve sol cenahların önüne birer okçu mevzilendirilmişti. Vezir-i Azam Çandarlı Ali Paşa merkezde padişahın yanında yer almıştı. Düşman ordusunun sağ cenahında Sırp Despotu Lazar'ın yeğeni ve damadı Vuk Brankoviç kuvvetleri, sol cenahta Bosna kralı Tvartko kuvvetleri yer almış merkeze Sırp Despotu Lazar yerleşmişti. Düşman ordusu Sırp, Bosna, Macar, Ulah, Çek ve Leh kuvvetlerinden meydana gelmişti. Ve kendilerine pek güveniyorlardı. Kosova sahrasında Türkler güneyde ve düşman kuvvetleri

(Devamı 26. sayfada)

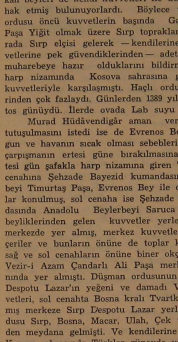

Muradiye Camii

DÜNYAMIZI AYDINLATAN KİTAPLAR

Muasır İslâm Ulkeleri Tarih ve Coğrafyası

M. ATEŞ

Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Müdürü Muhterem Hocamız Sayın Veli ERTAN Bey'in bu isimde bir kitabı çıktı. Şimdiye kadar mektep kitaplarında umumî coğrafya içerisinde kaybolup giden İslâm ülkeleri bu kitapta ayrı ayrı ele alınmış ve incelenmiştir. Bizimle uzun asırlar medeni ve harsî münasebetleri bulunan bağımsız İslâm ülkeleri etraftan tetkik edilmiştir. Kitabın mevzusunu teşkil eden ülkeler, arşî coğrafî yönden değil, tarih, din, medeniyyet, kültür ve iktisadî hayat bakımından da en son istatistik bilgilere dayanılarak titizlikle incelenmiştir. Kitab kendi sahasının ilk eseri denebilir. Muasır İslâm Ülkeleri hakkında coğrafî, tarihî, dinî ve harsî bilgi edinmek istiyen herkesin ilk müracaat edeceklerı bir eserdir.

Yazarı tarafından önsözünde de belirtildiği gibi, kitab üç kısma ayrılmıştır.

Birinci kısımda şu konular yer almıştır:

a — Asya kıtasına umumî bir bakış, b — Asya kıtası üzerinde bağımsız devletler, c — Türkiye.

Son kısım üzerinde fazlaca durulmuş ve yurdumuzun izmi olan Türkiye mefhumundan mesleye girilmiş ve Türkiyemizin coğrafî, tarihî, jeopolitik durumu tetkik edilmiştir.

İkinci kısımda Endonezya Cumhuriyetleri Birliği, Hint ülkesi (Pakistan - Hindistan), İran, Irak, Suriye, Urdün krallığı, Lübnan Cumhuriyeti, Filistin, Arabistan Yemenadan, Afganistan krallığı ve nihayet kanayan bir yara halinde yeşil Kıbrıs ele alınmıştır. Böylece Türkiye hariç Asya kıtasındaki 12 müstakil İslâm ülkesi incelenmiş, Filistin'e bir göz atılmış, Arabistan bölümünde Yemen İmamlığı da söz konusu edilmiştir. Kitaba bahs ile kitab sona erişir. Anlaşılan üçüncü kısım —ki Afrika'da doğup gelişen ve hürriyete yeni kavuşan İslâm ülkelerini içine alacak— ayrı bir kitap halinde tab'edilecektir.

Kitab, bir mektep kitabı karekterini taşımadığı için, zihinlere meselelerin iyi yerleşmesine yardımcı olduğu bilinen resim, harita ve grafikler konulmamıştır. Yalnız kitabın sonuna Muasır İslâm ülkelerinin birer haritası konsaydı daha güzel olurdu.

Sonunda zengin bir bibliyoğrafya ihtiva eden esere maalesef bir fihrist konulmamıştır. Bu kitabı okuyucularıa tavsiye ederken, müellifinden de üçüncü kısmı zengin münderecatla en kısa zamanda tab'ettirmesini rica ederiz.

(*) Muasır İslâm Ülkeleri Tarih ve Coğrafyası, Veli Ertan, Büyük boy, 120 sayfa. Yeni Kitab ve Basımevi, KONYA, 1965.

NEREDEYİZ

Süleyman ÖZKAFA

Ankara'nın Kızılay meydanındayız. Yollar, kaldırımlar, bitmiyen insan seli halinde bir taraftan bir tarafa akmakta. Burada ruh, madde ve mânada mahkûm. Bir İslâm diyarı olduğunu sembolize eden tek bir mâbede rastlanmıyor. Görünüşte sanki Paris'ten bir parça. Fakat kilisesiz Paris'ten bir parça bulunması muhal lütfü muhal. Anadolu'dan bir iş bitirmek ümidiyle gelenler, ibadetlerini ancak Bakanlıkların odacı yerlerinde edâ edebilirler. Binalar, caddeler yüce gaye için yaratıldıklarını akıllarının köşesinden geçirmiyenlerin ve Anadolu'nun binbir köşesinden gerçeği bulmak, öğrenmek gayesiyle kopup gelen, bir zaman sonra, her şeyini geldiği yere postalıyan, kendini yitiren ve belki de hiç bir zaman bulamıyacak olan genç neslin âdeta karargâhı burası. Bütün köşebaşları, kitapçı dükkânları, moskof ve şehvet kokan neşriyatla dolu. Kıyıda, köşede öksüz bir kaç milliyetçi eser. Sanki moskof köpeği Nâzım Hikmet hortlamış da durmadan kitap yazıyor intibaını veren acayip bir manzara: Her taraf bu uşağın yazdığı kitaplarla dolu. *Sol* ve *Sosyal Yayınlar* ismi altında açılan Komünizmin propaganda ve izahını yapan bir sürü neşriyat.

İşte bir tanesi: *KAPİTALİST TOPLUMDA SINIFLAR. Marx'dan, Engels'den* parçalar alıp onu izah etmek ve hür dünya nizamını kapitalizm ismi altında kötülemekle görevli.

Parçala yut siyaseti dün İngilizin, bugün de Moskof'un elinde.

Kızıl kitabın özü:

Müteşebbis işçi çalıştırır. İşçi çalıştığının az bir kısmının karşılığını alır. Emeğin büyük kısmı müteşebbisin cebine girer. Binaenaleyh bütün işçilerin kendi hesaplarına çalışacağı bir rejim kurmak lâzımdır.

Bu uşaklara sorsak: Bugün yer yüzünde sizin rejimi uygulıyan efendilerinizin yurdunda mı, yoksa o müteşebbislerin yurdunda mı yaşayış seviyesi — seviye demek caizse— daha yüksektir?

Bugün biliyoruz ki Almanya ve Amerika gibi müteşebbis ve işçilerin kesif vaziyette bulunduğu ülkelerde işçiler, gayet mürefeh bir hayat yaşamakta, hususi taksi sahibi oldukları gibi, çalıştıkları fabrikalara da hissedar olmaktadırlar. Her gün demir perde gerisinden Batı Almanyaya kaçanların sayısı günden güne kabarmaktadır. Gelelim işçinin emeğini satmadığı (!) Rusyaya: Sözde fabrikalar, bütün tesisler, işçinin. Fakat neylersin ki işçinin sefaleti diz boyunda. İşte canlı örnekleri:

Victor Kravchenko bir Rus mühendisidir. Taganrog şehrinde Andrejev fabrikasına (Boru ve çelik mamûlâtı yapan bir fabrika) direktör olarak tayin edilmiştir. Hatıratından bir kaç parça:

«Bu üç senenin yegâne kazancı, bitânçomda ancak şu oldu: Milyonlarca mâsumlar öldürülürken, merhametsiz bir devlet için esir, işlerine sürüklenirken veya hiç olmazsa işlerinden olurken ben serbest ve henüz hayattaydım ve bütün kazancım da bundan ibaretti» (1).

Rusya'da işçi manzarası :

«Manzaraları beni haftalarca hasta ettiğinden mahkûmlarla karşılaşmaktan daima çekiniyordum. Her zaman tanıdığım birine rastlamaktan korkuyordum. Çünkü yüzlerce ahbabım ve dostum genel temizlikte bu mahkûmlar ordusuna katılmışlardı. Bir cuma günü bir dostumla birlikte, ekserisi kadın olmak üzere üç yüz kadar mahkûmun çalışmakta bulunduğu sınır bir araziden geçtik. Bütün mahkûmlar tarif olunamıyacak kadar pis durumdaydılar ve gayet acayip giyinmişlerdi. Bir çokları dizlerine kadar bataklık içinde çalışıyorlardı. En basit âletlerle ve ses çıkarmaksızın çalışıyorlar, bize dikkat bile etmiyorlardı.» (2).

Ve bunlar da komünist cennetinde emeğini müteşebbise satmıyan işçiler:

«Mahkûmların ekserisi fabrikalarda, madenlerde ve civardaki inşaat yerlerinde çalışıyorlardı. Her gün kamptan çalışma yerine kadar altı veya yedi kilometrelik bir yolu yaya gidip gelmek zorundaydılar. Yani günde on, on iki saat çalışmakla beraber üç saat kadar da yol yürümek mecburiyetindeydiler ve hemen hiç birinde bu yola tahammül edeceği papuç yoktu.» (3).

İşte bizim yerli köpeklerin mantık oyunlarıyla cazip göstermek istedikleri Marxizm rejiminin ülkesi. Kapitalizm sistemde, özel teşebbüste işçi belki emeğinin yüzde bilmem kaçını müteşebbise verebilir. Ve belki bazı hallerde mağdur da olabilir. Fakat insanlığı, şerefi, haysiyeti, ümidi dimdik ayaktadır. Bir gün o da zengin olabilir. Kendi meşakkat çekip, evlâdını müreffeh kılabilir. Birkaç gün de olsa köşesine çekilip istirahat edebilir.

Bre o satılmış köpekler! O menfûr rejimde, o insan şeklinde kitlelerin satılmadık, alınmadık neleri kalıyor. Evet onlar yeryüzüne dağılmış sizin gibi köpekleri kâşanelerde, meyhanelerde beslemekle kadirlenmişler, sürüsüne o iskelet yığınları üzerine göreklenen ve yeni yeni kemik yığınları bekliyen kuduz sürüsü!..

Komünizmin insan görüşü:

«Hem madde (yani) *dolayısız gerçek hamlıktan çıkıp, imalâtçı hayvanın* (yani insanın) *bir eseri haline girince, çalışmanın beşerileşmesinde bir mesafe aşılmış olur.»* (4).

Komünist madrabazlar, hür nizamda işçinin emeğini sattığını söylerken, şahane (!) rejimlerinde işçiyi *«imalâtçı hayvan»* olarak vasıflamak aptallığını göstermekten de kendilerini koruyamıyorlar.

Bu rejimin hayvan topluluklarından daha aşağı bir seviyedeki kitleye uygulanmasının (meselâ necasete) daha uygun düşeceğini komünistler herkesten ziyade bildikleri halde onu bir derece terfi ettirmek, insan topluluklarını da bir derece tenzil etmek suretiyle gayet mâhir bir buluş içerisindedirler.

(1) Hürriyeti Seçtim, V. Kravchenko, s. 342.
(2) Hürriyeti Seçtim, V. Kravchenko, s. 364.
(3) Hürriyeti Seçtim, V. Kravchenko, s. 365.
(4) Kapitalist Toplumda Sınıflar, Sosyal Yayınlar, s. 35-37.

EN SERT VE HİSSİZ O KOCA TAŞLAR, NASIL BALMUMU GİBİ EVÂMİR-İ TEKVİNİYEYE KARŞI YUMUŞAKLIK GÖSTERİYORLAR. VE MEMUR-U İLÂHÎ OLAN O LÂTİF SULARA, O NAZİK KÖKLERE, O İPEK GİBİ DAMARLARA O DERECE MUKAVEMETSİZ VE KASAVETSİZDİRLER. BİR ÂŞIK GİBİ, O LÂTİF VE GÜZELLERİN TEMASIYLA KALBİNİ PARÇALIYOR, YOLLARINDA TOPRAK OLUYORLAR.

Fikren ve şeklen dejenere olan bir yahudinin kurduğu bu rejim insanı hayvan neslinin tekâmül etmiş bir şekli olarak mütalâa eder. Kendine uygun tip olarak sonuncuyu değil, ilkeli seçer (Terfi ve tenzil buluşuyla):

«Nitekim sınıflar her zaman mevcut olmamış, üretim münasebetleri binlerce yıl boyunca ortaklaşa çalışma biçiminde olmuştur.»

«İnsan soyunun hayvanlıktan çıkışı sırasında üretim kuvvetleri pek az gelişmişti.»

«Özel mülkiyet kavramı bile ilkel insanlara yabancıdır.» (5).

Mübarek öyle bir rejim ki, eşek sürülerine tatbik etseniz, eşekleri kıyama kaldırır!..

(5) Kapitalist Toplumda Sınıflar, Sosyal Yayınlar, s. 17.

AYASOFYA

— Ağabeyim Mustafa YAZGAN'a —

Sabah o sabah idi, ne haşmetli yürüdü.
İslâmın nuru İstanbul ufkunda göründü.

Bir hız, bir ışık, bir nur ki, gözler kamaştıran
Neydi o kuvvet ki, yolları dağdan aştıran.

Karadan Halîce, gemilerle vuslatın özü,
Allâhın son peygamberinin, o ulvi sözü.

Parladı Ayasofya üstünde nurlar. Vallah.
Mahyalarda ezeli, ebedi «Hazreti Allah».

O, bir devri açan büyük fetih âbidesi.
O, Allah!.. Allah!.. diyen fatihlerin gözdesi.

Ayasofya, Müslüman-Türk, milletinin neş'esi.
Onda şimdi, bu ıssızlık, bu sessizlik nedendir?

Sen göklere yüksel, minarelerin neş'esiyle,
Ne zaman parlayacaksın, İslâm güneşiyle.

Benim gibi, sen de her gün, boynu bükük ve
üzgün,
Seviniriz, ezânı sende duyduğumuz gün.

Aynı imanla, aynı ruhla ey Ayasofya!..
Seni açmak, milletime bir düğün.

Bekliyoruz, doğacak, nurunu İstanbul'un.
Fethi gibi, ikinci, ruhunu İstanbul'un.

Zaman geldi geçiyor, aman geç kalacaktır.
O, bir cami olanda ikinci fetih olacaktır.

Osman ERKMEN

Fatihten parlıyacak nur, Ayasofya'da doğacaktır.

SELÂM

Kitâbını Takdim [*]

Ö. K.

İSLÂMİYYET, Hak bilgisi ve içtimaî düzen bakımlarından efrâdını câmi', ağyârını mâni' bir müessesedir. İnsanlık için, varlık için **ŞÂFÎ** ve **KÂFÎdir,** demiştik. Filhakika :

ŞÂFÎdir;

Zirâ, ilmin varamadığı, felsefenin **bulamadığı «OLUŞ»** sırlarını **«İMAN»** la çözmüş, akl-ı selîmi **huzûra kavuşturmuş,** sadr-ı selîme **şifâ vermiştir**...

Kezâ, def'i mazarrat ve celb-i menfaat hususundaki meşrû' esasları ile insan hayatını **taht-ı emniyete almıştır.**

KÂFÎdir;

Sıhhati korumak, meşrû' maişet temini ve muâşeret âdâbına müteallik, hayat ve saâdet vesilesi işlerden **tutunuz da, nâmütenâhî mevcutların «TEK HÂLİKı»nı** zat ve sübût **sıfatlarıyla idrâk imkânını sağlıyor. Böylelikle beşer zekâsının bütün sorularını itmi'nan derecesinde cevablandırıyor, İSLÂMİYET.**

VAHY :

İSLÂMİYETte, İman, **«VAHY»e inanmakla** başlar.

«VAHY», öyle bir **nûrı irfandır ki «NEBÎ»;** onun **«ALLAH»** (Halık, Rabb) **tarafından sâdır olduğunu şuüriyle, vicdaniyle idrâk eder. Diğer tâbirle :**

«VAHY», Vâhibül **fikir olan Cenab-ı HÂLIK tarafından «NEBİ» ye telkin olunan irşâd edici KELÂMULLAHdır.**

Elimizdeki «KUR'AN», Seyyidül mürselîn olan **Peygâmberimiz Hazreti MUHAMMED MUSTAFA (S.A.S.) ya cânib-i HAKdan inzâl olunan «VAHY» lerin mecmûudur.**

İnsanda, fikir huzûru, vicdan itminanı, kalb sekineti, ancak «VAHY» ile tehakkuk ediyor...

Akıl, saâdet vesîlelerinde **«VAHY»e muhtaçtır. Aklın,** karşısında tereddüt ve teşettüte **düçâr olduğu yüksek mes'eleler, ancak «VAHY»in hidâyeti ile hall ve zabta mazhar olur.**

Hayatta âmil (Faktör) irâdedir.
İrâde de âmil, Fikirdir.
Fikir de âmil itikadtır. Yâni İmandır.
İmanın başı, ALLAHa inanmaktır.

Bizi ve bütün kâinâtı YARADAN ve cümle umûru tedvir eden ALLAHın varlığına, birliğine ve **RESÛLÜ (Elçisine) VAHY ettiği Kitâbına (KUR'ANa) inanmak** gerçek insan **için birinci merhaledir**...

İnsan rûhu, **intizam ve vahdete hâhişgerdir. Bu intizam ve vahdet, efkâr ve itikadda ne nisbette tecellî eder, ne kadar muhafaza olunursa vicdanî HÖKÜMLER de o derecede kari ve mütemerkiz olur. Amel de o nisbette hükmün kuvvetine tâbi' bulunur.**

(Devamı var)

[*] Baştarafı 52. ve 53 üncü sayılardadır.

İRFAN YAYINEVİ

2 dev yazardan, 2 dev eseri takdim etmekle şeref duyar :

1 — Merhum AHMED HAMDİ AKSEKİ'nin Türkiyede satış rekoru kıran «İslâm Dini» adlı kitabında okuyuculara kaynak verdiği, 20 senedenberi mevcûdu kalmayıp, ısrarla aranan dev eseri,

« İ S L Â M »

çıkmıştır.

Bu eser, 17 sende meydana gelmiş, garbı kendi fikirleriyle hezimete uğratmış, İSLÂM dininin ulviyetini dünyaya bir kerre daha ilân etmiş, şark ve garbdan 100 kadar eser tetkikiyle meydana gelmiştir. Büyük boy, 420 sayfadır.

Fiatı: Lüks ciltli 25 liradır.

*
**

2 — Devrimizin büyük araştırıcısı ve âlimi, Prof. Dr. Muhammed Hamîdullah tarafından 30 sene tetkikle kaleme alınan büyük eser...

«İSLÂM PEYGAMBERİ»

«I. Cilt, Hayatı» çıkmıştır.

Bu eser, 435 sahife, büyük boy, iplik dikiş, nefis baskı olmasına rağmen, yalnız 10 liradır. Gayemize hizmette takdîri okuyucularımıza bırakırız.

Fiatı: 10 lira

Birinci hamur, lüks ciltli: 20 liradır.

Not: 10 taneden az olmamak şartıyla toptan istiyenlere % 20 iskontolu ve ödemeli gönderilir.

İRFAN YAYINEVİ — P. K.: 65 — Bayezit - İstanbul

SEÇİLMİŞ ESERLERDEN PARÇALAR

İnsan, 20. asrın ilk yıllarında, politika kalpazanlarının yaldızlı bir badana vurarak toy nesillerin gözlerini kamaştıracak bir hale soktukları bu devri bütün çıplaklığı ile kavrayınca dehşetle irkilmemek mümkün değildir. 19. asrın bu üçüncü çeyreği ile, bir asır öncesini karşılaştırınca Osmanlılık vakarına indirilmiş olan darbenin ne korkunç bir zelzele olduğu hemen sezilir. Bu asırda da, berbat hataların düşülmemiş değildir. Fakat o günlerde hataları yapanların hepsi yüzde yüz bu memleketin adamları idi. Hataları yüzünden devlet Küçük Kaynarca Muahedesi uçurumuna dahi yuvarlanmıştı. Fakat Türkler ve Müslümanlar bir insan topluluğuna siyasî sıhhat bahşedecek sağlam geleneklere, inançlara sahip bulunuyorlardı. Herkes bayağılıktan uzaklaştırıcı bir aile ve cemiyet terbiyesi alıyordu. Yabancıdan gelen hiçbir şey karşısında hiç kimse bir aşağılık kompleksine tutulmuyordu. Osmanlı, diğer milletlerde iyi şeyler görünce işine yarıyorsa alıyordu. Fakat kendisinin de birçok iyi şeyleri olduğunu biliyor ve kudretine inanıyordu. Asıl karakterini muhafaza ediyor, frenk sosyetesine yükselten bakabiliyordu. Ve bakmakta gerçekten haklı idi de... İşte size «1760-70» yıllarından bir misal:

İstanbuldaki elçilerden biri Beyoğlundaki elçilik konağında kralının doğum gününü kutlamaktadır. Kendi anlayışına göre parlak bir suvare... Osmanlı devletine gönderilmiş bütün Avrupa elçileri davetlidir. Bizim Saray da diplomatik nezaket icabı, iki beylerbeyine suvarede bulunmaları için müsaade etmiştir (1). Bütün elçilerin ve İstanbul'daki en zengin tacirlerin zeveceleri ve kızları ile birlikte gütükleri bu davete bizimkiler «Damsız» gitmişlerdir. Ev sahibi olan elçiyi bir düşünce alır:

— Ya bu Türkler, Avrupa muaşeret usullerine vakıf bulunmayan bu Muhammedîler, kabalıkları ile kadınlarımızı rahatsız ederlerse?

Öyle ya... 17. asır Türkiye'sinde en bayın kokular sürülmüş, gerdanlarını açmış, mücevherlere gark olmuş güzel kadınlarla dolu salonlar... En alâ şaraplar... Kafası da tütsülenince Türk ne yapmaz?

Kanaat bu.

Fakat bu endişenin yersizliği derhal anlaşılır. Zira gümüş şamdanlarla, kristal avizelerin ışıldattığı en değerli mücevherlerle süslü olan bizimkilerdir.

Geniş omuzlu, göbeksiz, uzun boylu, dar belli, endamlı adamlar... Bunların kavuklarına mücevher sorguçlar takınız ve bu endamları metre karesi ancak yüz günde dokunabilir cinsten kumaşlarla yapılmış kaftanlara sarınız., Bellerine de birer murassa hançer kondurunuz. Ve bunlar konuşurken ikide bir mücevher yüzükler geçirilmiş parmakları ile bu hançerleri tutsunlar.

Şu sahneyi çizen Baron dö Tot şöyle der:

— Elçi beyhude yere üzülmüştü. Kadınlarımızı bunlardan değil, bunları kadınlarımızın elinden güç kurtarırdık. Ve ne yaptıksa ikisinin de şahın bakışlı gözlerinde en ufak bir hayret belirmedi.

Belirmez tabii... Bunların biri Budada saltanat sürmüşse, öteki mutlaka Mısır'da, Suriye'de hükümran olmuştur. Böyle Osmanlıların şahın bakışlı gözlerini bir Beyoğlu salonunda kamaştırmak mümkün müdür?

Bunlar, görgüsüz, toy sadaret kâtipleri değil... Beylerbeyi bunlar!

Aynı Baron dö Tot bize şunu da bildiriyor:

— Yalnız bir şey canlarını sıktı... Gücendiler; adetâ hicap duyar gibi oldular...

Bu «Şey» ne imiş bilir misiniz?

Anlatayım:

Bir ara herkes bir kenara çekilmiş, ortaya bir kadınla bir erkek çıkmış... Dans etmiye başlamışlar... Beylerbeylerinden biri hayretle söylenmiş:

— Bu zat, İsveç elçisine ne kadar da benziyor! Hani odur diyesim geliyor. Ne dersiniz?

Baron dö Tot:

— Evet paşa, yanılmıyorsunuz. Bu, bizzat Ekselansın kendisidir. Birlikte dans ettiği hanım da zevcesi.

Bu beylerbeyi gayet güzel macarca konuşmaktadır. Hele lâtincesi fevkalâdedir. İtalyanca da bilmektedir.

— Gözlerime inanmak istemiyorum; der. İsveç kralının temsilcisi olduğu için padişahımın lütfen huzuruna kabul ettiği bu zatın burada köşeklik etmesini havsalam kabul etmiyor.

Baron dö Tot, dans hakkında birşeyler söylemek isterse de beylerbeyinin kaşları bir kere çatılmıştır. Yüzü yumuşamaz, Derken İsveçli çift çekilir; ortaya bir başka çift çıkar:

Bizim beylerbeyi büsbütün celâllenir:

Hollanda elçisi ve zevcesi.

— Ne biçim iş bu? der. Bir insan hanımı ile, yahut sevdiği herhangi bir hanımla şakalaşabilir, oynayabilir de. Fakat bunun bir edebi, erkânı vardır. Herkesin gözü önünde böyle kıvrılıp bükülmek, zıplayıp hoplamak hiç de hoşa gidecek şey değil.

Ve başkalarının duymasından çekinerek ağzını Baron'un kulağına yaklaştırır:

— Bu ziyafeti veren elçi herhalde çok zengin olmalı. Bunlara pek çok para vermiş olmalı. Bu yaşlı başlı adamlar başka türlü nasıl oynatılabilir?

Bu hatıra, 18. asırda bir beylerbeyinin Avrupayı tanımamasından ziyade kendi yaşayış tarzına, kendi aile ve cemiyet terbiyesine inanışı ve onunla iftihar edişini göze vurur. Sanıyorum.

Bu vekarlı üsten bakışla Abdülhamid, Ziya Efendi neslinin iki dir üstü yere çökerek göğe bakar gibi «Madam»lara «Mösyö»lere hayran hayran göz daldırışı arasında dağlar kadar fark vardır... Bu fark üç kıt'a üzerine yayılmış bir devleti tam 60 yıl sonra katledip yere serecektir. Ve Türk milletini Sevr mezbahasına sürükliyecektir.

Not: Sultan II. Abdülhamid ve Osmanlı İmparatorluğunda Komitacılar, Bedir Yayınevi.

Yer Yüzünde Yürüyenler

Hüsnü DİKEÇLİGİL
Kayseri Senatörü

«YERYÜZÜNDE YÜFÜYÜP KENDİLERİNDEN EVVELKİLERİN ÂKİBETİ NASIL OLDUĞUNA BAKMADILAR MI?»

Kur'ân-ı Kerîm

İnsanlar binlerce yıldır bu dünya üzerinde yürüdüler, geldiler, geçtiler. Yediler, içtiler, idâme-i hayat ettiler. Sonraları göçüp gittiler. Hiç birisi ilânihaye yaşamadı.

Milletler de gelip geçti bu yer yüzünden. Acı, tatlı hatıralariyle. Ve ömürlü, ömürsüz devletler kurdular, imparatorluklar bina ettiler. Kimisi uzun ömürlü, kimisi kısa ömürlü oldu. Bazıları dünyaya gelmiş olmanın hünerinin mâna ve şumulünü kavrayıp idrâk ettiler. Ve buna göre hükûmetler kurup hükmettiler. Âdil oldular, müşvik oldular. Hak'kı halkı sevmekte, halka hizmet etmekte buldular. Yer yüzünde şuurlu ve basiretlice yürüdüler. İbretler aldılar gelip, geçen, göçenlerinden!.. Böyle olduğu müddetçe hayatiyet buldular. Devletleri uzun ömürlü oldu. Milletleri de payidâr oldu.

Sonraları kendi kendilerini unuttular. Tıpkı nefsinin seline kapılmış kısa vadeli olan hükûmetlere, devletlere sahip milletler gibi; zalim, gaddâr oldular. Benliklerinin sesine uydular. Yine tıpkı kendilerinden evvel yürümüş oldukları yer yüzünde; kendilerinden öncekilerinin akıbetlerine bakmamış olanlar gibi!..

Ve yine her şeyini, her şeylerini unuttular. Ruhî gurur, kibir, benlik içerisinde nefislerinin atlarına binip, onları dört nala şahlandırdılar. Halktan ve Cenâbı Haktan da uzaklaştılar. Maddenin esiri kesildiler. Neticede onlar maddeyi yeyip bitirirlerken, madde de onları yeyip bitirdi, eritti.

Hiç düşünmüyor, düşünmek istemiyor, nefislerinin atına binmiş olan insan ve toplulukları. Ve böyle bir milletin hükûmetleri. Kanunları var, nizamları var. İcra eden hükûmetleri var, böyle bir topluluğun. Lâkin nefsinin mahkûmu, esiri olmuş cemiyetlerde kanun, nizam, her şey ve her şey nefsin tatmini için birer vasıtadan ibarettir. Onlar hep birer şekildir, kalıptır. Hatır, gönülsüz hiç bir şey işlemez. Hakkına rıza gösterip, razı olanlara da ender raslanır. Ruh dümensiz, firensiz, başıboş âdeta... Zira nefsin emrinde ve onun atına binilmiştir. Akıl da nefse tâbi!.. İndi, keyfi ve onun çıkarına göre düşünür, hüküm ve kararlar verilir. Manevi haz ve inançtan mahrum oldukları için «Yeryüzünde yürüyüp kendilerinden evvelkilerinin nasıl olduğuna» ne bakarlar ve ne de bakmak isterler. Bakmış olsalar da olup bitenleri kendi çıkarları açısından mütalâa ve müdafaa ederler.

Tarihi gerçekleri de inkâr ederler. Onlarca tarih bir masaldır. Kendilerini cüce iken dev gösterebilmeleri için kötüleme, hor görme, gösterme ve bakıtma vasıtasıdır. İşte bütün bunlar insanların kişiliğini bilemeyip, gerçek manevi hayattan mahrum olunca hâmle ruhuna mâni olan zaafı demektir. Dolayısiyle bir toplumun...

Hakikati söylemek ve söylememiz lâzım gelirse; bizim bu büyük noksanımız bütün kabahatı bir devir öncekilerine yüklemek suretiyle kendimizi ve yaşadığımız devri temize çıkartmak isteyişimizde olmuştur. Ve öyledir de...

Yeryüzünde yürüdüğümüz halde kendilerimizden öncekilerine hiç bakmadık. Ve hattâ bakmak ta istemedik. Halbuki bakmalıydık. Acı ve tatlı hatıralardan dersler almalı idik. İtilâ devirlerimizin nedenleri üzerinde durup, yükselişimize âmil olan her türlü faktörlerin üzerlerine eğilmeliydik. Onları devrimizin, zamanımızın akış ve icaplarına göre bünyemize uydurmalıydık. Kendi, kendimizi inkâra yeltenmemeliydik. Tedenni ve çöküntümüze âmil olan hâdiselerin sebeplerinin üzerlerine eğilmeliydik. Bunun teşrihini gerçek mânası ve anlamiyle yapmış olduktan sonra o içtimaî ve marazi hastalıkları yok etmeye uğraşmalıydık. Olmadı bütün bunlar. Türk düşmanlarının bizi şahsiyetsiz yapmak için uğraşmış oldukları ruhî çöküntü ve perişanlığımızı gidermeğe çalışacağımız yerde, bilâkis onların mirâsına sahâbete çalıştık.

Bir İstiklâl mücadelesine giriştik. Bir ruh şahlanmış oldu. Bu ruhî şahlanış milletimizi kendisine yönelttı. Başlar yarattı. Başta baş oldu. Kuvay-ı Milliye ruhu doğdu. Allah'ın yardımiyle de zafer müyesser oldu. Bu hamleci ruh bir an için dipdiri ve şuurluca devam etti. Ve yine sonra gurur, kibir, nefsaniyet bizleri perişan etti. Dünyanın gidişi, akışı karşısında alınan ve almış olduğumuz mesafe malûm. Hiç kendi kendimizi aldatmayalım. Bütün içtimaî hastalık ve zaaflarımız, ruhî dağınıklığımız, perişanlığımız meydanda. Ötesi yok bunun...

O, nurlar içerisinde yatasıca Mehmet Âkif merhum da İstiklâl Marşı'mızda :

«Bastığın yerleri «toprak» diyerek geçme, tanı! Düşün altında binlerce kefensiz yatanı.»

dememiş miydi. Evet, söylemişti. Ama biz bu mısraları papağan gibi tekrarlayıp ve söyleyip durduk. Toprağı ve toprağımızın meyayı aslisini tanımadık. Belki işimize öyle gelmiş olduğundan tanımak da istemedik. Hata üzerine hatalar işledik. Garbin her şeyde, hattâ nefsaniyetin de mukallidi olduk!.. Kendimizin iyi hasletlerini unutarak tutup, bir tarafa attık. Asırlardır bizim ruhumuzu soymak istiyenlere karşı direneceğimiz yerde, ruhumuzu soydurttuk. Aydın kişiler olarak çırılçıplak kaldık. Sağ duygulu, irfanlı Anadolu Müslüman Türk halkı bu ruhunu soydurtmamak için, hâlâ kendi münevver çocuklarıyla mücadele halinde...

Biz acizane bütün bunları hatırladık. Yürümüş olduğumuz yeryüzünde bizlerden önce gelip, geçenlerin akıbetlerini gücümüz yeterliğinde göz önüne aldık. Basmış olduğumuz toprakları tanımağa çalıştık. Topraga düşmüş olan şehitlerimizin üzerine eğildik! Karınca, kaderince imâl-ı fikrettik. Tek kanatlı kuşların uçamıyacağı gibi, yükselmeye azmetmiş bir cemiyetin de tek taraflı yükselişinin imkânsızlığını müşahede ettik. Manevi ve maddi bütün kuvvetlerin muvazeneli olarak inanç ve imanla, yüce ülküyle gelişmesine kani olduk. Bu saydığımız değerler manzumesinin seferber olmasıyla mümkün olabileceğine inandık. Kısmen olsun bu atmosfer içerisinde birbirinin tamamlayıcısı olarak gördüğümüz bu yazılarımızı kaleme aldık. Vazifemizi yapabildikse mutluluk duyarız.

ÖLDÜR BENİ

Yarab, yönelt Hak yoluna,
Tut elimden kaldır beni.
Merhamet et kem kuluna,
Rahmetine daldır beni...

⁂

Nefs elinde bir şikârım,
Senden ayrı yoktur varım,
Bunca yılık günahkârım,
Beni bana buldur beni...

⁂

Yarab, muradım ver bana,
Esrarını göster bana,
Yeter tek damla ter bana,
Katre katre doldur beni.

⁂

Kıldırma tamah malına,
Meyve et irfan dalına,
Düşürüp iman balına,
Son nefeste doldur beni...

⁂

Yarap, kulum aklım ermez,
İçimdeki şeytanı ez,
Ölmeden öncede bin kez,
Öldür beni, öldür beni...

Necati ÇAĞIRICI

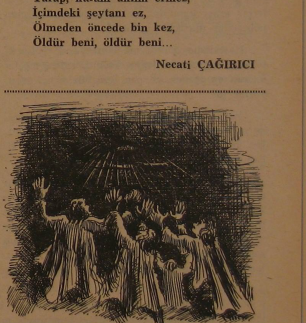

Had ve hesaba gelmiyen şu sergilerde olan misilsiz mücevherat, şu sofralarda olan emsalsiz nîğmetler gösteriyorlar ki: Bu yerlerin pâdişahının hadsiz bir sehâveti, hesapsız, dolu hazineleri vardır.

Masonluğun Kurucusu ve Efendisi Yahudinin İnsanlığı (!)

C. Rifat ATİLHAN

Sur kasabasındaki daimî Filistin bürosunda çalışan bu hemşire Akkâ cephesinde Lübnan kızıl haç hastahanesinde çalışırken gördüklerini şöyle anlatıyor:

«Bulunduğum hastahane ağzına kadar hastalarla doldu. Bu sırada silâhlı bir Yahûdî bölüğünün hastahaneye geldiklerini pencereden gördüm. Hemen baş hemşire Diblan'ı vaziyetten haberdar ettim. O da hepimizin işimize devam etmemizi ve doktorların ameliyat odalarında yaralılarla fazla meşgul olmalarını söyledi. Kendisi de hemen kapıya seğirterek gelenleri karşıladı. Bütün ısrara rağmen Yahûdilerin kızıl haç hastahanesinin kapısına Milletler arası kanunlar ve anlaşmalara rağmen nöbetçiler diktikleri görüldü.

Hastahaneye mütemadiyen yaralı gelmekte idi. Bu yaralılar İrgun Yahûdî tedhişçi çetelerinin en iğrenç ve şeni tecavüzlerine uğruyorlar idi.

Yeni bir gelinin kocasını gözlerinin önünde parçaladılar, bu zavallı kadın, yaralı ve bitkin yeni gelinin yürekler parçalıyan ah ve figânına zerre kadar ehemmiyet vermediler.

Bundan başka dindar bir Müslüman kadının kocasının ellerini ve ayaklarını bağlıyarak, onu gözü önünde kendisine burada yazılamıyacak kadar namussuzca ve hayasızca tecavüzlerde bulunup, ırzına da sıra ile geçtikten sonra kocasını öldürdüler. Sonra gebe kadınların karınlarını deşerek henüz dünya yüzü görmemiş yavruları serçe gibi boğazladılar. Hemşire diyor ki: İrgun çetecileri bu cinayetleri Arapça konuşan İslâm ve Hıristiyan bütün insanlara yaptılar.»

Şimdi Milletler arası kızıl haç cemiyetinin de şahidi olarak tasdik ve tekid ettiği cinayetleri sıralıyalım :

Murdar suratlarına bir şamar vurmağa kalksanız, henüz elimiz kalkmadan etlerinden et koparmış, kan gövdeyi götürmüş gibi kıyamet koparan bu caniler, ahalisi kâmilen sivil olan Deryasin köyüne büyük bir hücum yaptılar. Birkaç ihtiyar erkekten gayrisi kadın ve çocuk olan bu talihsiz köy halkından üç yüzden fazlasını koyunu boğazlar gibi kestiler ve bu rezil cinayeti örtmek için maktûllerin cesetlerini kazdıkları kuyulara gömdüler.

Bu alçaklık yetmiyormuş gibi, gebe kadınların karınlarındaki çocukların erkek mi, kız mı olduklarına dair birbirleri ile bahse tutuşarak masum kadınların karınlarını deştiler. Böylece habis ve vahşi ruhlarını tatmin ettikten sonra geride kalan Müslüman kadın ve kızları anadan doğma çırılçıplak soyarak askeri kamyonlarla Kudüsteki Yahûdi mahallelerinden geçirdiler. Kudüsün taş yürekli, merhametsiz, vicdansız, asaletsiz çıfıtları bu zavallı masum din kardeşlerimizin yüzlerine tükürüyor ve en iğrenç ve kaleme alınmaz küfürlerle onları tahkir ediyorlardı. Bu rezîlâne ve caniyane tazib bittikten sonra zavallıları Yahûdi mahallesinin kenarına getirerek: Haydi artık gidiniz diye bıraktılar ve arkalarından açtıkları makineli tüfek ateşile cümlesini, insan vicdan ve havsalâsının tasavvur edemiyeceği hunharlık ve vahşilikle yok ettiler. Hepsi bu kadar değil... Bundan daha şeniini, daha özlüsünü Hayfa, Yafa, Taberiya, Safed ve Nasra şehirlerinde yaptılar. Tekrar edelim ki: Bu cinayetler medenî Avrupanın Milletler arası kızıl haç cemiyetinin gözü önünde pervasızca işlendi. Bu yazıları da yukarıda arzettiğimiz gibi İsveç kızıl haç cemiyetinin raporlarından aldık.

Cinayetler bitmedi :

Yahudilerin Nazilere isnat ettikleri ve kendilerine has mübalâğa ve yalanlarla büyütükleri esir kamplarına rahmet okutacak, ölüm kampları kuran bu caniler, ellerine esir düşen insanlara o derecede fena muamele etmişlerdir ki, tarihin yazılı olduğu devirlerdenberi bunun eşi ve benzeri gösterilemez...

Esirler aç bırakıldılar. Her biri bayılıncaya kadar dövüldü. Sonra üzerlerine soğuk su dökülerek ayıltıp yine bayılıncaya kadar dayak attılar. Bu zavallı aç ve bitkin esirlerin elleri ve ayakları sımsıkı bağlanarak, önlerine yetişemiyecekleri mesafeye kuru bir ekmek parçasını koyarak: «Busu yeyiniz!» diye zorladılar. Yetişemedikleri için tekrar kamçılandılar.

Yine bu, arzı mevud ve cihan diktatörlüğü hülyası için bütün insanlığı kana boyayan çetenin... Köylerdeki çocukları analarının gözleri önünde ve feryat ve figânları karşısında ateşe atarak öldürdükleri ve sonra da bu rezil manzaranın dehşetinden bayılmış olan annelerini de ateşte yaktıkları yine kızıl haç tarafından tasdik edilmiş ve raporlar, dosyalara geçmiştir.

Elled şehrini işgal ettikten sonra ahaliden dört bin kişiyi bir camiye tıkarak hapsettiler. Bu zavallı Müslümanlar oruçlu idiler. Orada iki gün aç ve susuz kaldıktan sonra, su istedikleri vakit, kovalarla getirdikleri sulara işiyerek, alın içiniz diye kendilerine verdiler.

Buranın güzel Müslüman kızlarını zorla toplayıp Telâviv umumhanelerine ve barlarına gönderdiler.

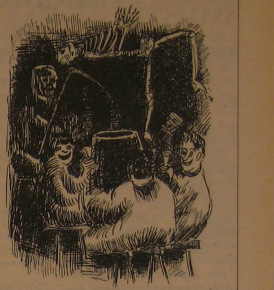

Güz mevsiminde yaz, bahar âleminin güzel mahlûkatının tahribâtı idam değil. Belki, vazifelerinin tamamiyle terhisatıdır. Hem, yeni baharda gelecek mahlûkata yer boşaltmak için tefrîğattır. (Yer vermedir) Ve yeni mevcûdatın gelmesine yer hazırlamaktır. Zişuura vazifesini unutturan gafletten ve şükrünü unutturan sarhoşluktan İkazât-ı Süphaniyedir...

Elled ve Remle kasabalarından birkaç bin insan, iki gün aç bırakıldıktan sonra cümlesi çırçıplak soyularak şehirden kovuldular. Arkalarından gönderilen üç zırhlı otomobilin açtığı makineli tüfek ateşile cümlesi öldürülerek yol kenarları cesetlerle doldu.

Bütün bunlar, tekrar ediyoruz, kızıl haç'ın ve Avrupanın soysuz medeniyetinin gözü önünde irtikâb edildi. Ve... protesto edildi.

İşte Siyonizm davası böyle kanlı bir dava, işte Siyonistler böyle alçak ve hunhar canilerdir.

Bu hakikati bundan on dört asır evvel bütün kâinata bildiren Büyük Peygamberimiz Efendimiz Hazretlerine binlerce salât ve selâm.

«Müslümanlarla Yahûdiler arasında bir harb olmadıkça Kıyamet kopmaz. (Bu harbde Müslümanlar, Yahûdileri tamâmiyle mahvedecek) Hattâ Yahûdilerden biri taş ve ağaç arkasında gizli kalsa bile (Allahın izniyle) o taş ve ağaç (dile gelerek): Ey Müslüman! Arkamda saklanan Yahûdîdir. Gel, onu da öldür, diyecektir. Yalnız (Beyt-i Mukaddes'de ma'ruf) Garkad denilen dikenli ağaç müstesnâdır. Çünkü o, şecere-i Yehûddur.»

(Hadisi: Buhârî ve Müslim rivayet etmişlerdir.)

Mukaddes Yolculuk

İsmet ERSÖZ

Müslümanların inandıkları ve inanmak mecburiyetinde oldukları bir husus vardır: «Allah'ın emirleri mutlak manada kullar için hikmet ve menfaat tazammun etmektedir.» İslâmın temel umdelerinden olan Hacda evamir-i ilâhiyeden biridir.

Bir hayat ve toplum dini olan İslâmiyet, dairesindeki mensuplarını hayata hazırlamak, aralarındaki manevi irtibat antenlerini kopmaz ve sarsılmaz hale getirmek için «kudreti yeten her mü'mine» ömründe bir defa olmak üzere, Hacc'ı farz kılmıştır.

Hac lûgatta: tazim ve takdis edilecek makamları ziyaret kasdında bulunmaktır. Dinî anlamda Hac: Muayyen vakitte Arafatta bir miktar durmak, sonra Kâ'be-i Muazzama'yı usulü dairesinde tavaf edip ziyaret etmektir.

Hacc'ın farz, vacip, nafile kısımları olduğu gibi, ifrad, temettu', kıran çeşitleri de vardır. Farz: Şartları haiz müslümanın yapması gereken hac; vacip: Nezredilen veya nafilenin kazası olan hac; nafile de: farzını ifa etmiş veya mükellef olmıyanın yaptığı hac'tır.

İfrad Hac: Umresiz olan yalnız hac'tır.

Temettu' hac: Hac mevsiminde umre yapıldıktan sonra aynı mevsimde ikinci bir ihramla yapılan hac'tır.

Kıran hac: Hac aylarından evvel veya bu aylar içinde, mîkatta veya mîkattan önce yapılan bir niyet ve girilen bir ihram ile umreden sonra yapılan hac'tır.

Hac, elbette ki sayısız hikmet ve faydalar taşımaktadır. Bunlardan bir kaçını, denizden damla misali izaha çalışalım: «Yolculuk ateşten bir parçadır.» hadisinin sırrı, hac seferinde de maddî manada tezâhür etmekte; nimet ve bolluk içinde yuvarlanan insana, «darlık ve sıkıntıya tahammüle alışınız; zira nimetler devamlı olmıyabilir» hadis-i şerifinin gösterdiği hedefe ulaşma imkânı sağlamaktadır.

Hac, Cenabı Hakkın: «Ey insanlar, hakikat biz sizi, bir erkekle bir dişiden yarattık, (sıraf) birbirinizle tanışasınız için büyük büyük cemiyetlere, küçük küçük kabilelere ayırdık. Şübhesiz ki sizin Allah nezdinde en şereflîniz takvaca en ileride olanınızdır.» meâlindeki âyet-i kerimesine tam manasiyle ma'kes olmakta; dünyanın dört bucağından gelen her ırk ve renkten insanlar birbirleriyle tanışma ve sevişme fırsatı bulabilmektedirler.

Hac, bütün müminlerin kalblerinin bir ve beraberce tek şey için çarptığının sembolleştiği bir farizadır. Yüzbinlerce müslümanın Kâ'be-i Muazzama'yı çepçevre kuşatıp, defalarca tavaf etmeleri, İslâm âleminin kalbi olan Beytüllah vasıtasiyle kalblerinin, her atışında neyi terennüm ettiğini his âlemine aksettirmektedir.

Hac, müslümanın, sevgilisi ve her şeyi olan Peygamberinin doğduğu, ayak bastığı ve yattığı mukaddes topraklara yüz sürebilmek için malını ve hattâ canını verebileceğini bilfiil gösterip isbatladığı bir vecîbedir.

Bütün bunlardan başka hac, Allah nezdinde insanların eşitliğinin, kralı ve hiç ünvanı olmıyan bir mü'minin yanyana, omuz omuza, baş açık, ayak yalın, üstte iki parça ihramdan başka bir şey olmıyarak «menasik-i hacc» eda etmeleriyle, ifâdeleştiği bir emr-i ilâhîdir. Aynı zamanda hac, «sarhoş olmadan sarhoş gibi görüneceği» ve herkesin kendi derdine düşeceği» büyük mahşerin dünyadaki küçük bir sahnesidir.

Şu halde hacca giden bir mümin lâlettayin bir turist gibi kafası boş, gönlü hoş gezip, tozmayacak, her şeyden önce üzerine terettüp eden ilâhî emri edâ etme şuuru içinde olacaktır. Bununla beraber hac'ta yaptığı ibadetlerin kabuğunda kalmıyacak, ruhuna nüfuz edip mana âleminde yıkanacak, isyanının yüklediği günah yükünden sıyrılıp, «annesinden doğduğu gündeki gibi» olduktan ve sevgili Peygamberinin elini öptükten sonra, vazifesini yapanların huzuru içinde dönecektir.

DİKKAT!

Gelecek sayı, mubarek Kurban Bayramına elinizde olacaktır... Her zaman okuyucularına hizmeti ön plâna alan mecmuamızın nefis ve orijinal bayram hediyesini bekleyiniz.

OKU

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

ORUÇ

Ramazan ayında her müslüman her gün oruç tutar. Oruç da namaz gibi bir ibadettir.

Oruç tutan müslüman çok büyük sevap kazanır. Oruç tutan kimsenin kalbi inceleşir. Açlık nedir anlar. Yoksullara acır, yardım eder. Oruç tutan kimse özünde, sözünde doğru olur. Sağlığı yerinde olur. Aklı parlaklaşır. Oruç insanı kötülükten alıkoyar, iyiliğe götürür.

Ramazan ayı çok mübarek bir aydır. Camilerde Kur'anlar okunur. Geceleri minarelerde kandiller yanar. Güneş batınca iftar edilir. Sonra bütün müslümanlar camilere koşup teravih namazı kılarlar. Allaha dua ederler. Dostlar, ahbaplar birbirini iftara çağırırlar. Zenginler fakirlere yardım ederler.

Orucun faydası pek çoktur. Oruç tutanların midesi çok sağlam olur. Oruca alışan kimse çok sabırlı, tahammüllü olur. Oruç insanı kendine söz geçirecek hale getirir. Oruç adamı merhametli yapar. Oruç açlığın ne demek olduğunu bilmiyenlere bildirir. Açların ne çektiğini toklara öğretir. Oruç adamı itaatli yapar. Orucun pek çok faydası vardır.

Ramazan sonunda fakirlere «fıtre» denilen sadaka verilir. Ramazanı şerif çok mübarek bir aydır.

Oruç demek, sahurdan iftara kadar hiçbir şey yememek, içmemek demektir. Akşamdan kuşluk vaktına kadar oruca niyet edilir.

Çocuklara oruç borç değildir. Amma tutabilirse çok sevap kazanırlar. Bir insan çocuk iken oruca alışmazsa sonra büyüyünce oruç tutmak kendisine güç gelir.

Hastalara, yolculara, oruç borç değildir. Onlar sonradan kolayına geldiği zamanlarda tutarlar.

Bir insan oruçlu olduğunu unutarak bir şey yese, içse orucu bozulmaz, ama hatırına gelince hemen bırakmalıdır.

Ramazandan başka zamanda da insan isterse oruç tutabilir. Sevabı çoktur. Fakat borç değildir. Yalnız bayram günleri oruç tutulmaz.

Oruç insanın kendi özüyle savaşması demektir. Bir ay, içimizdeki şeytanın kışkırtmalarına dayanırız. Bu savaşın sonunda zafere eriştiğimiz için bayram yaparız. İşte müslümanlık böyle insanı doğruluğa, iyiliğe varmağa, içindeki kötülükleri yenmeğe götürür.

⁂

ZEKÂT

Zekât, malının kırkta birini yoksullara, çalışıp da kazanamıyan, fakirlikten kurtulamıyan kimselere vermektir. Zengin olup da zekât vermemek müslümanlığa, insanlığa yakışmaz.

Peygamber efendimiz fakirlere çok acırdı. Bazan bütün malını onlara verirdi. Fakirlere acımak, yardım etmek borçtur.

Fakir kimseler çok zahmet çekerler. Vaktinde yemek yiyemezler. Vücutlarını koruyucu elbiseler giyemezler. Sıcakta, soğukta, karda, yağmurda hep ekmek parası için çalışırlar, çabalarlar. Fakat doyamazlar. Doyuncaya kadar yiyecek bulamazlar. Zenginler ise rahat rahat yaşarlar. İyi yerler, iyi giyinirler.

İnsan sade kendini değil, fakirleri de düşünmelidir. İşte bundan ötürü zenginlerin her yıl malından kırkta birini yoksullara vermelerini Allah emretmiştir.

Zekât verenlerin malı artar, eksilmez. Zekât verenlerin gönlü rahat olur. Allah onlara daha çok verir.

Ben Allah emrini yerine getirmek için, fakirlere yardım etmek için zengin olmıya çalışacağım.

⁂

(Bu sayfa, **YAVRULARIN DİN KİTABI**'ndan alınmıştır.)

İslâm Müesseselerini Aksiyonlaştıralım

Sosyal meselelerde kafa yoran ve sonunda, sonunda olan, bu tarafını ilk plânda gözlemek ihtiyacını duyan bir idare-ciyle karşılıklı samimi bir sohbetimiz oldu. Sohbetin bel kemiğini birbirimize kur yapmak ve mensubu bulunduğumuz cephenin meyline almak, kaydırmak teşkil ediyordu. Mensubu bulunduğum İslâmın kudsiyyeti teviz vermemi menetti-ği için ancak teferruatlarda yumuşak olabiliyor ve böylece munis bir havanın meydana gelmesine çalışıyordum. Sülcu muhatabım hana daha çok yaklaşabiliyordu; ve bilhassa çok iyi anlaştığımız bir husus zenginlerin vazifelerini yapmamaları idi. Evet bu hususta gayet güzel anlaşıyorduk ama bunlara vazifelerini anlatmak bahsine gelince metodlar değişiyor, ben zekât müessesesinin faaliyete geçirilmesi zaruretinden bahsederken, o devletlestirme veya daha ağır el koymanın lâzım geldiğini ileri sürüyordu.

Muhatabım zekâtın kudsiyyetine ve cemiyetin aksayan taraflarını düzeltebileceğine inanmıyordu ama, hemen arkasından bu yaramaz zenginlere vazifelerini hatırlatmak bahsinde daha sert davranılması lâzım geldiğine kâni idi. Hulâsa zekâtı kâfi bulmuyordu. Tabii aynı paralele getirdiği bir insan vardı, zenginlerin vazifelerini yapmadığından muzdarip bir insan. Buna bazı tavizler vermek icap ederdi. Anlıyordum, fakat usulde İslâmiyetin sosyalizme ihtiyacı olmadığını İslâmiyetin kendi sistemi içerisinde cemiyetin alâmeti için gereken her türlü müesseseleri getirmiş olduğunu, sayet şu rejim beğenilmiyorsa bunun aksayan taraflarının İslâmi müesseselerle doldurulabileceğini dilimin döndüğü kadar anlatıyordum.

Sosyalizmin tatbik edilmesi lâzım geldiği tarzındaki düşüncesini şu suretle destekliyordu:

a) Hususi teşebbüs sömürücüdür. İktisadi saha eline bırakıldığı an binlerce insanın payını cebine indirecektir ve böylece iktisadi düzensizlik ortaya çıkacaktır.

b) İktisadi düzensizliği zekât kaldıramaz. Hususi teşebbüse kazandığının çok az bir cüzünü vermek mecburiyetini tahmil eder.

c) Zekât mânevidir. Binasenaleyh maddi müeyyideden muhrumdur. İmanı zayıf olanlar için bunun tatbik kabiliyeti yoktur.

d) Bugünkü cemiyetleri yüzde ikibuçuk veya kırkta bir kalkındıramaz. Bir milletin terakki edebilmesi için bütün malî ve iktisadi kuvvetin, devletin elinde toplanması lâzımdır.

Bu yukardaki esbabı konuşmanın umumundan çıkarıyorum. Bu dört maddeye dikkat edilirse hemen hemen hepsinde husust teşebbüs düşmanlığı bedihidir. Daha açık söylemek lâzım gelirse bütün bu konuşulanların arkasında komünizmin telkin ettiği haset ve kin duyguları saklanıp yatmaktadır.

Ben şahsen bu yazımda ittiraflara küçük küçük dokunup geçeceğim. Ve asıl maksadı anlatmağa çalışacağım.

AHMET KARAKULLUKÇU

a) «Hususi teşebbüs sömürücüdür» hükmünü iktisaden hususi teşebbüsün eliyle yükselmiş ve her ferdini refaha kavuşturmuş memleketler tutacak taraf. kalmıyacak bir tarzda ve gayet güzel bir şekilde yürütmektedir.

b) Verdiği türlü vergilerin dışında, hususi teşebbüse kaldırmayacağı bir yük yüklemek, onun ilerlemesini durdurur ve kürletir.

Biliyoruz ki ormanın tekevvün ve tekâmülüne sebeb yağmurdur. Yağmurun da en mühim sebeblerinden birisi orman. Bütün işimizi birden görmek emeliyle ormanın kökünü kazmak ilerindeki yağmurları da yok etmek değil midir?

Memleketi kaldırdıracağız diye hususi teşebbüse fazla külfet tahmili onu ortadan kaldırdığı gibi yukarda verdiğimiz misalde görüldüğü tarzda yok eder.

c) Manen müeyyidelenmiş bir zekât maddeten müeyyidelemek mümkün ve yapılmıştır da. Manevi müeyyideye malik olan zekât maddi müeyyide ile takviye edince ideal bir müessese ortaya çıkacaktır. İslâmın istediği de budur.

Yukarıda da söylediğim veçhile maksadım bu değil. Maksadım İslâmiyeti bir bütün halinde müdafaa ve telkin etme zamanının geldiğidir.

İslâmiyetin şaşa etti̇ği ve kalbi hastalıklardan saydığı haset duygusunun tepkisinden başka birşey olmayan komünizm bu korkunç yüzünü saklamak için memleket ve millet kalkınması gibi perdeler ve sütreler icad etmiş ve bu icatlariyle kendisini güya ilmileştirmiştir. Komünizmin bu yüz ve perdelerinin bayağılık ve seviyesizliğini ve faydadan ne kadar uzak olduğunu anlatacak değilim. Zira lüzum görmüyorum. Rusyanın birçok sahalarda ve hasseten tekstil sahasında hususi teşebbüse yer vermek ve tatlık mevkiine koymak suretiyle kendi doktrininin ne kadar faydalı (!) ve ileri (!) bir şey olduğunu ortaya koyması bizim bu hususta kâğıt, mürekkep ve emek sarf etmemize lüzum bırakmamıştır. Yani tatbikat göstermiştir ki komünizm iktisadi bir yetişme sistemi olmaktan ziyade, milletleri küçük bir zümreye kayıtsız şartsız esir eden ve bunun yollarını öğreten bir kin ve haset tuzağıdır.

Bu böyle olmakla beraber bunun söylenmesi yetmez. Bir mikrobun bilinmesi, onuna mücadele için lâzım gelen ilâç bilinmediği taktirde nasıl ki faydadan uzak oluyor ve kuru bir bilgi olmaktan öteri geçemiyorsa, komünizmin bilinmesi ile de karşısına daha kuvvetli iktisadi doktrinler getirilmedigi taktirde mükemmel bir fayda sağlanamaz ve onunla tam mücadele yapılmış olmaz.

Sözü unutmadan hemen söyleyeyim ki, İslâmiyetin bütününe sarılmak ve bilhassa âcilen iktisadi cihetini kabil-i tatbik hale getirebilmek ve bütün bunlar için ön çalışmalarda bulunmak. Hulâsa var-u nasihatlerde ve yazılarda bu hususa kuvvetle işlemek kanaatimce komünizmle mücadele etmektir.

Bu herkesten önce müslüman olanın vazifesi ve hasseten diyanet sahasındeki hocaların vazifesidir. Çekinmiyelim. Bu hususa samsalı yapışmak bazı üzücü olaylara yol açabilecek, bazılarının uykularını kaçırabilecektir. Fakat memleket kurtulacak ve asıl mes'ulü bulunduğumuz uhramız kurtulacaktır.

Bu durumda rahat edip dünyayı mi yoksa biraz gayret ve cefa çekip uhrayı mi arzu ediyoruz. Artık kıyası sizler yapınız.

YENİ İSTİKLÂL

Bilhassa son sayılarıyla mukaddesatçı ve milliyetçi Türkiyemizin tek haftalık gazetesi olduğunu isbat etmiştir. Okuyunuz ve abone olunuz.

KÂ'BE YOLLARI

(Başlarafı 11. sayfada)

cı Mehmed bey, Cevad bey, Dr. Necmeddin bey, Musa bey, Ahmed bey, Hacı Yusuf efendi kalacaklar, bitişiğinde bir geçitle ayrılmış odada, pederle, vâlide, onun yanındaki geniş odada annemle biz kalacağız. Mutbak, hamam, su, elektrik, buz dolabı mevcut tertibli bir yer. Elhamdülillâh... Tayyib! Bes!..

●

KÂ'BE ve TAVÂF-I KUDÜM:

Yeni eve yerleştikten sonra, boy abdesti alarak HAREM-i ŞERİFe girmek, Kıblemiz olan KÂ'BE'yi hemen görmek istedim. Hacı Mehmed bey, Cevadla bana delil olarak evden çıktık. Diğer refiklerimiz ikindi vaktine hazırlanacaklardı...

MEKKEdeyiz! Abdestliyiz! İhramlıyız! Baş açık, yalın ayak BÂBÜSSELÂMa doğru merak, hayret ve halecan içinde ilerliyoruz... Genç, esmer, zaif bir «MUTAVVİF» bize yaklaştı ve ısrarla TAVAF ve SÂ'Y ettirmeğe delil olacağını söyledi. Mehmed ağabeyim nâçar kabul etti.

BÂBÜSSELÂMdan içeri girdik. Ve birden BEYT-I MUAZZAMAyı gördük ELHAMDÜLİLLAH!

الله اكبر الله اكبر
لااله الاالله والله اكبر
الله اكبر و لله الحمد
الحمدلله ، ثم الحمدلله ، ثم ثم الحمدلله ...!

KÂ'BEyi ilk görünce DÜÂ:

[RABBİM! Bu Beytini KİBLE bilenleri, Dünya ve âhirette saâdete, selâmete nâil buyur! «SÜNNETULLAH» içinde bir katreyiz.. Bizi bu **tecelliyyat** ve **oluşta** «SÜNNET-i RESÛLÜLLAH»a tâbi' olup, HAKKa, Hakikata, huzur ve selâmete erenlerden eyle!..

Kudret senin, kuvvet senin ,hareket senin, iş senin! Bize hayır taleb etmek, Hakkı murad etmek duygusunu ihsan eyle! Öyle taleb edelim. Öyle murad edelim ve yolunda gayret, himmet, azim, nusrat, tevfik ihsan buyur...

Bundan böyle hep gönüllerimize hayırlı vârideler lûtfeyle! Ona göre dua edelim, onun icabına göre hareket edelim. Ondan büyük muvaffakiyyet doğur da RESÛL-İ KİBRİYÂnın isrinde gidelim ve sermedî SAÂDETe erelim Yâ RABBİ!..

Emrettin; yöneldim. Beytine geldim! Tazarruum, niyâzım SENden, yalvarışım, yakarışım SANA! İcâbet, tevfik, selâmet, saâdet, medet senden ALLÂHIM!...

Senden Rabbim, senden inâyet, kerem, hidâyet, feyiz, NUR senden, hep senden HÂLİKIM!..

Günahlarıma tevbe ediyorum. Eskiyi unutuyorum. Kimseye kin tutmuyor, intikam gütmüyorum. Kul haklarını helâllaşmak üzere kararlıyım. Sen yarlığa bizi! Ben onlara hakkımı cümleten helâl ediyorum. Bu sözümde ve hâlis özümde beni sâbit kadem kıl! RABBİM ALLAHIM! Âmîn, Âmîn, Âmîn!..

●

Kendimden geçmişim...

Mutavvifin ve Mehmed ağabeyimin delâletiyle TAVAF ediyoruz. Onlar ne düâ ediyorlarsa tekrarlıyoruz. Nereye götürürlerse oraya gidiyoruz. Damla deryâya düştü; adı, sanı, çağlama ve çağırması kesildi dilimin... Binlerce kişiye garkolduk. Mutlak tâbi' olarak KÂ'BE etrafında perâneler gibi dönüyoruz...

Her dönüşe bir «ŞAVT», yedi şavta bir «TAVAF» deniyor.

Şavtlar, Kâ'be'nin «HACER-İ ESVED» köşesinden başlıyor ve yine orada bitiyor. Her şavt sonunda **Hacer-i Esvedi** öper gibi işâretler yapıyoruz. Yaklaşıp öpmenin imkânı mı var... Bizden evvelki damlaların dalgalarının kesafetinden kim yaklaşabilir oraya?

MAKÂM-I İBRÂHİM de iki rik'at **namaz** kılıyoruz ve «SÂ'Y»e gidiyoruz.

SÂ'Y, **«Safâ»** ile «Merve» tepecikleri arasında gidiş-geliş toplamı 7 defa sür'atli ve çabalamalı bir yürüyüştür. Düâ, istimdat, imdat, arama, tarama, yalvarmalarla dolu çalışma!..

Onu da, binlerle damlaların içinde delilimizin peşinde düâ ederek tamamladık... Her halde 5 kilometre kadar yol yürüdük. Ve sonra **Harem-i Şerifin** içinde bol bol **Zemzem-i şerif** içtik. Kâ'be'ye karşı oturduk, saatlerce seyretik. Dalmışız...

İkindi EZÂNi ile NAMAZA hazırlandık. **Harem-i şerif** dolmuştu... KÂ'BE'Yİ göre göre, Kâ'be'nin etrafında daire şeklindeki saflarla ilk defa eda ettiğimiz NAMAZ, bu **vakt-i asırda** İKİNDİ NAMAZIdır.

●

Gelecek sayıda :
«Gözümün Nûru NAMAZ»

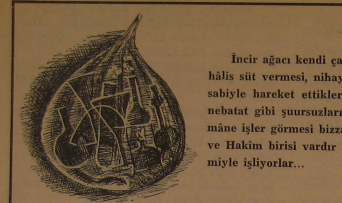

İncir ağacı kendi çamur yiyerek yavrusu olan meyvelerine hâlis süt vermesi, nihayetsiz rahim, kerim, şefik bir zatın hesabiyle hareket ettiklerini kör olmayana göstermeyorlar. Evet nebatat gibi şuursuzların gayet derecede şuurkârane ve hakimâne işler görmesi bizzarure gösterir ki: Gayet derecede Âlim ve Hakîm birisi vardır ki, onları işlettiriyor. Onlar, Onun namiyle işliyorlar...

KILAVUZU KARGA OLANIN...

(Baştarafı 8. sayfada)

idaresinin gençlere, milli ve dini kaynaklardan istifade ederek cinsi terbiye vermesi gerekmez mi idi? Gelin görün ki *TRT* bunun tam aksini yapıyor. Gençlere cinsi terbiye vereceği yerde, onları sokaklarda, kantinlerde, sinema koridorlarında, parklarda sevişmeye, çiftleşmeye teşvik ediyor. Cinsi terbiye vermediği gibi, verir zannını uyandırarak mevcut durumu körüklüyor. Cemiyet nizamını ayakta tutan esasları temelinden sarsmaya çalışıyor. Gençler filmlerde gördükleri, haldûr baskı mecmualarında okudukları, radyodan dinledikleri gibi hareket etsinler, cinsi davranışlarında hiçbir kayda ve şarta tâbi olmasınlar. *TRT*'nin istediği budur.

TRT bu programını *Heyat* ve *Aksi* mecmualarından istifade ederek hazırlamış. İnsan, «*Klavuzu karga olanın burnu ... tan kurtulmaz*» demekten kendisini alamıyor.

Tarihe emsalsiz zaferler kazandıran bu asil milleti, İslâm dininden, kültüründen ayırarak, Sosyalizm perdesi arkasında Marxist bir görüşün kölesi ve Rusyanın peyki haline getirmek istiyen kabak kafalılar var. Bunların resmi sektör dışında var oluşları, gazete ve mecmualarda yazıları, hattâ siyasî kanalları meclise girişleri bir derecede yakar mümkün olabilir. Yine bunlar, maalesef bazı resmi müesseselere sızma, çeşitli görevlerde yükselme imkânını da bulmuşlardır. Bu arada *TRT*nin idare kurulundaki vaziyet alma fırsatını bulan solcular, radyo programlarını dil ve kültür yönünden değişmeye etmişler, milletin arzusu hilâfına bir gelişme kaydetmişlerdir.

Bu mellétin ödediği vergilerle seslerini dolduran, mideleri şişiren utanmaz suratlar, kızıllaşan ruhlarının karanlık bucaklarında Türkiye'yi demir perde gerisi memleketler topluluğuna itelemek için kızıl ihtilâl plânlarını hazırlamaktadırlar. Türk milletini hâdiselerden habersiz yaşıyor zannedenler daima aldanmışlar, hazırladıkları imha plânlarının ilk kurbanı kendileri olmuşlardır. Tek teselli ve ümit kaynağımız, milliyetçi gençliğin tehlikeyi sezmiş olması, vatanımızı parçalamak için bölücü ve iktisat düzenimizi sarsıcı çalışmalar yapan Komünistleri, İslâmî heyecanı iritica yaftasıyla sindirmek istiyen siyonistleri kendi karanlık dünyalarında hapsetmek için kararlı ve hazırlıklı bulunmasıdır.

KOSOVA MEYDAN MUHAREBESİ

(Baştarafı 13. sayfada)

de kuzey tarafta olmak üzere harp nizamına girilmişti.

Sultan Murad Hüdâvendigâr, safer müyesser etmesi için o geceyi sabaha kadar Allaha dua etmekle, ibadetle geçirmişti. Sıhhi bir sahimiyyet ve iğten gelen vecdle sabaha karşı (Tac-üt-tevarih) isimli meşhur eserin sahibi (Şeyh-ül İslâm Hoca Sadeddin Efendi) nin yazdığına göre şöyle yakarıyordu:

«Abi ruyu Habibi Ekrem için,
Kerbelâda revan olan dem için,
Sebi firkatte ağlıyan göz için,
Rehi aşkında sürünen yüz için...
Etme Ya Rab, mücahidini telef...»

yakarışıyla devam ederken sabaha karşı bir ara dalmıştı. Gözlerini açtığı zaman bir hayli yağmur yağmış ve toprağın kaygan bir şekilde çamurlaşmış olduğuna şahit olmuştu. Bu kaygan çamur harpte düşmanın ziyadeziyle bel bağladığı Macar atlısı harekâtını sekteye uğratmış, manevra yapamaz hale gelmişler ve çoğu piyade olan Türk birlikleri tarafından kolayca avlanarak kılıçtan geçirilmişlerdi. Bu da Rabb'in İslâm ordusuna ilâhî bir tecellisi ve yardımı idi.

Muharebe düşman saflarından atılan bir top sesi ve şiddetli hücumlarıyla başlamıştı. İki ordu birbirine girdiğinde çarpışmanın ilk anlarında Osmanlıların zaten zayıf olan sol cenahı biraz sarsılır gibi olduysa da Şehzade Bayezid'in yıldırım gibi yardıma koşup düşman saflarını yararak parçalaması durumu düzeltti ve harp dıvanında aranan savaş plânının intizamla, imanla ve büyük bir kahramanlıkla tatbik edilmesi sayesinde çok üstün durumda olan düşman bozulmuş, parçalanmıştı. Macar suvarileri perişandı. Ve çoğu doğranmıştı. Boına kuvvetleri kaçıyordu. Düşman dağınık bir hale gelmişti. Zafer Türklere gülmekte idi. Bütün cephelerden hep birlikte hücuma geçen Osmanlı kuvvetleri düşmana son ve en ağır darbeyi indirdiler. Sekiz saat devam eden kanlı muharebe kazanılmış, Haçlı ordusu fecî bir şekilde ezilmişti. Haçlı kuvvetlerine kumanda eden Sırp Despotu Lazar ile diğer komutanlar ve 1.000 kadar asilzade maiyeti esir edildi. Böylece de Haçlıların İslâmları Rumeliden atıp yok etmek hülyaları ebediyen gömülerek bütün Balkan topraklarını Osmanlı Türklerinin idaresine geçti ve Türk tarihi şanlı bir zafere daha şahit oldu...

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Nazif Akbaş - BUCA* — Türkiye'de, mukaddes-satıcı gazete ve mecmuaların yaşaması, sizin gibi inanmış, davanın ehemmiyetini kavramış kardeşlerimiz sayesinde mümkün olacaktır. Gönderdiğiniz 9 aboneyi yenilerinin takip edeceğinden şüphe etmiyoruz. Günlük hayatımızı yaşanmaz hale getiren hâdiselerin, millî görüşe uygun halledilmesinde ve milletin beklenen huzura kavuşmasında milliyetçi kalemlerin mücadelesinin tesiri büyük olacaktır. Allâkaniza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Osman Boy - ALMANYA* — Yurt dışında çalışan işçi kardeşlerimizin her türlü ihtiyaçlarını karşılamaya hazırız. Gönderdiğimiz kitapları aldığınıza sevindik. Yabancı memleketlerde çalışan işçilerimiz, geride bırakıkları insanları, yakınlarını her an düşünmek, Türkiyenin kalkınmasında paranın ve tekniğin mühim rol oynıyacağını hesaba katarak yurda döviz ve teknik bilgi getirmek mecburiyetindedirler. Garbın ilmini, tekniğini almalı, kanun ve viski kokan yaşayışından uzak kalmalı. Biz işçi kardeşlerimizden, bunları bekliyoruz. 52. sayımız adresinize postalandı. Allâkanızın devamını bekler, iş arkadaşlarınıza salâmınızın tebliğini rica ederiz.

★ *S. Seyfi Çağlar - İSTANBUL* — Büyük şehirlerin, makine gürültülerine ve kadın çığlıklarına boğulmuş havası içerisinden, Anadolunun türüm türüm iman kokan papatya yüklü yaylalarında yetişmiçesine sizin gibi şuurlu, mücahid ruhlu kimselere ihtiyaç var. Bu ümit ve cesaret veriyor. Mektubunuza ekli abone listesi birzi yukarda işaret ettiğimiz şekilde hislendirdi. Mecmuamızın kolleksiyonundan, (4., 5., 6., 7., 8.) sayılar hariç gerisi mevcuttur. Allâkaniza sonsuz sevgi ve saygılar ve selâmlarımızı sunarız...

★ *Abdullah Hoşgül - DÖRTYOL* — Bundan önce gönderdiğiniz mektupta bildirdiğiniz şekilde adresiniz değiştirilmiş. Herhangi bir sebeble mecmuamızdan elinize geçmiyen sayılar olmuşsa bildirin, gönderelim. Selâmlar...

★ *S. Hami Erdem - KAYSERİ* — Mecmuamızın içinden çıkmadığını bildirdiğiniz Ramazan hediyesi levha adresinize postalandı. Osman Bayraksuzoğlu kardeşimiz de abone kaydedildi. Mücellithanede levhalar mecmuaların içerisine yerleştirilirken az da olsa bazı atlamalar olmuştur. Durumu bilgilerinize arzedilir ve özür dileriz.

★ *S. Mustafa Balık - ADANA* — İltifatlarla dolu mektubunuzu zevkle okuduk. İstiklâl savaşımızın şanlı tablolarına sahne olan Çukurova'nın manâ yüklü insanı, Türkiye'nin meselelerini millî açıdan halletme olgunluğuna ve gücüne erişmiştir. Bu sebeble ettiğiniz yalnız olmadığımızı hatırlatırız. Çukurova erkeğiyle-kadınıyla, ihtiyarıyla-gencıyle Akdeniz sahillerinde, pamuk ovalarında yuvalarına istidatı gösteren kızılların yuvalarını bozmak için azimli ve kararlıdır. Tıpkı kurtuluş savaşında olduğu gibi. Başın Fevzi Beldüz'ün parası almış ve abone kaydedildi. Sizin abonenizin de 45. sayıda sona erdiğini bildirdiğiniz, başarı dileklerimizle selâmlarız...

★ *S. Recep Ilgazlı - UŞAK* — Mektubunuzdaki başarı dileklerinize teşekkür ederiz. Allah, Okul'ya sizin gibi kardeşlerimizin duası sayesinde gelişme ve yaşama imkânı bahşediyor. Şu karanlık günlerde, ihlâslı kulların duasına ne kadar muhtacız. Son sayıdan bildirdiğiniz miktar kadar adresinize postalandı ve karşılığında gönderdiğiniz para alındı. Allâkanızı bekler, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Mustafa Aktaş - KARAMAN* — Büyük bir isabetle mektubunuzda temas ettiğiniz gibi bugün için en güzel mücadele şekli mukaddesatçı neşriyatı desteklemektir. 20. asrın modern (!) İslâm düşmanlarına, Garp misyonerlerine, işleri Moskovadan idare edilen yerli sosyalistlere neşriyatla karşı koymaktan başka çare yoktur. Bu inceliği kavradığınız için sizi tebrik ederiz. Gönderdiğiniz 12 kardeşimiz abone kaydedildi. Üstad Necip Fazıl'ın *Büyük Kapı — Ek* isimli eserinden bir adet adresinize postalandı. Yurt dışına abone bedelimiz 15.00 TL. dır. Selâmlar...

★ *S. Tacettin Şeran - ALTINTAŞ* — Neşriyatımıza gösterdiğiniz alâka bizi memnun etti. Mektubunuzda dile gelen ruh, maarif teşkilâtımızın bütün kademelerinde boy gösterdiği ve idarecilerin kafasında yer ettiği zaman gençlik bilgili yetişecek ve Türkiye kurtulacaktır. İlginize teşekkür eder, mektubunuzun postalandığını bildirir, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Fuat Mirkelâm - URFA* — Alâkanıza teşekkür eder, Cuma Öksüz kardeşimizin abonesinin kaydedildiğini bildirir, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Süleyman Yılmaz - MANAVGAT* — «*Eşsiz Konya*» isimli şiirinizi aldık. Yukarda, şiir gönderen okuyucularımıza verdiğimiz cevapları sizin için de tekrar etmek isteriz. Ayrıca sizin şiirinizde dikkati çeken bir husus; dördüncü mısraların, beyitlerin diğer mısralarına nisbetle, manâ ve pekiştirme yönünden zayıf olmadır. Her mısrayı müstakil birer şiir olacakmış gibi düşünerek dikkatle kaleme almanızı tavsiye eder, isim tashihi yapıldığını bildirir, selâm ve başarılarımızı sunarız

★ *S. Abdullah Ceyhan - ÇORUM* — «*Sen ne oldun?*» sorusunun cevabını şiirinizde tatmin edici bir şekilde bulamadık. Bazı kelime ve terimleri sık sık kullanışınız, şiirinizi monotonlaştırıyor. Mısralardaki vezin sayısı uygun değil ve kafiye diziniz kulağa hoş gelmiyor. Geçmiş örnekleri çok okuyarak kabiliyetinizi geliştirebilirsiniz. Yeni şiirlerinizi bekler, selâm ve sevgilerimizi sunarız...

Aşağıda isimleri bulunan mahterem okuyucularımızın istekleri yerine getirildi. Hepsine ayrı ayrı hürmetlerimizi ve selâmlarımızı takdim ederiz:

S. A. Kadir Aksular, Alâaddin Temizkan, A. Osman Kasaboğlu, Ali Sarıgül, Mitat Karatepe, Naci Vidin, Yusuf Kutlubay, Hürrem Ali Öner, Mustafa Tanrıverdi, Yaşar Küser, Abdullah Öztürk, Ziya Aslantürk.

İslâmın İlk Emri
O K U
Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Mustafa PEKTUT
Bu sayıda Yazı İşleri Müdürü :
M. Naci ARICI
İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği: Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 11 T.L. Altı Aylık : 5,5 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 15 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmed Said Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı Tarih : 9.3.1966

Oku

Âlem sana meydanını okur sen okur olsan
Nur fışkırır âlemde bu cennet vatanından
Zulmettedir hasmın sana gösterdiği her yol
Öğren oku sen 'ikra' diyen dînine râm ol
Peygamberinin emrüne uy sımsıkı bağlan
Erkek kadın her mü'mine farzdır ilim irfan
Boş durma çalış kendini aklın ile göster
Her baş bir ülüm her çalışan el hüner ister
Haksızlığı bir hak görerek gaflete dalma
Soysuzların ardında hayâsızca ufalma
İkbâline set çekti küfür söndü sürûrun
Yok nerde asâlet taşıyan eski gurûrun
Bir gün o şeref şan dolu mâzini hatırla
Azminle ufuklarda güneşler gibi parla
Ecdâdının ahlâkını al rûhâna dolsun
Göğsündeki îman sana bir meş'ale olsun
Himmetle değil âtîye gayretle ilerle
Yüksel yüce âlemde faziletle şerefle
Yıldırmasın hasmın seni mağdur eden hâli
Gökler senin ağyâre sakın verme hilâli

Mehmet Âtıf
Sayınaç

FİATI : 1 LİRA

İslâmın İlk Emri

Oku

Dinî İçtimaî Edebî Aylık mecmua

Yıl : 5 Sayı : 56 Nisan 1966 Zilhicce 1385

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- Göklerin Bir Sırrı Var — Mustafa ATEŞ
- İslâm ve Güzellik — Prof. Dr. M. HAMİDULLAH
- Dostumuzu Bilmeliyiz — Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ
- İman Gözü (Şiir) — Nuri BAŞ
- Hadîslerden Bir Demet — Hayrettin KARAMAN
- Fâhişenin Faşingi — Yasin HATİBOĞLU
- Mahzun, Mağdur, Mahkûm — AYASOFYA — Hasan BUZ
- Kâ'be Yolları — Yük. Müh. Ö. KİRAZOĞLU
- Yahudi — N. F. KISAKÜREK
- Federasyonumuzdan Akisler — G. GÜZEL — H. BAĞCI
- Bizi Yanlış Anlıyanlar — Halit GÜLER
- İslâmda Siyasî Düşünce ve İdare — KARAOSMANOĞLU
- Selâm — Ö. K.
- Hüsnü Dikeçligil'in Konuşması
- Kurban Bayramı — Mehmet DOĞRU
- İmam-Hatip Okullarının Çatısına Konan Baykuşlar — Muammer TAN
- Azerbeycan Sana Ne Oldu? (Şiir) — Osman SARI
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Haberler
- Hz. İbrahim (A.S.); Oğlu ve KURBAN — Rahmi ÖZER
- Okuyucularla Başbaşa
- Şiirler

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Tarihin en büyük hâdisesi İslâmın zuhuru, Muhammedî irfanın kol kol, ışık ışık dünyaya yayılmasıdır. Bu muazzam hâdise, çektiği mefkûre çilesi ve getirdiği üstün nizam ölçüsüyle insanlığın matlı olmuş, onun kaderine el koymuştur. Bu büyük hâdise insan muhayyilesinin vaz'etmiş olduğu prensiplerle mukayese edilemez. İstikbâlin engin meçhûllerine uzanmıyan beşer idrâki ve onun kısa vadeli sistemleri, hiç bir zaman mevce mevce maveradan dünyamıza çarpan Rabbanî esintilerle kıyaslanamaz. Çünkü menşei lahuti olmayan sistemler, nüfûz-ı nazardan mahrumdur. Bunun içindir ki hangi sahaya ait olursa olsun beşerî sistemler birbirini yıkagelmiştir. Öyleyse fikirde, mantıkta değil, fiilde, tatbikatta hürriyetin ve müsavatın cihangümül esaslarını tesbit eden İslâma ve İslâmın dünya görüşüne uzanmak lâzım.

Kelime-i tevhitle kendi kulluğunu idrak eden insan, bu vicdan çilesi ile başkalarının varlığını da kabul eder. Günde beş defa zenginle fakiri, âmirle memuru yanyana getiren ve aynı safta Allaha el açtıran saik, şüphesiz İslâmın cemiyet ve cemaat fikrinden, daha açığı imanın akıcıyan halinde tecellisinden başka birşey değildir. İşte oruç ve işte zekât... Solun Allahsızlığa varan madde anlayışı ve materyalist felsefesi, zekât müessesesinin tesis ettiği iştimal yardımlaşma önünde şoktan iflâs bayrağını çekmiş bulunuyor. Bununla beraber, parlâmento kürsülerinden arşa hırlayan, ilân-ı kûfredenler de vardır.

Hac müessesesi, müsavatın, eşitliğin, kardeşliğin ve insanlık anlayışının en belâğî bir buhûsidir. Otuz, elliasiz vadilerde, çıplak, nebatsız dağlarda bir insan meçeri haline gelen bu ruhanî ordunun hangi beşerî kudret çöl ortasında ibda' edebilirdi? Dünyaya, dünyanın bekliediği en son nizamın heybetli çalkantısını kim duyurabilirdi? Bu topraklar, İlâhî vahyin hacleğâhı olmasaydı beşeriyyete bu cavidânî lezzeti kim tattıracak ve onun esrarla kaplı ruh mahzenini kim aydınlatacaktı? Öyleyse şartları kendilerinde tecelli eden Berkes, yeryüzünün bu ilk tevhîd ma'bedini ziyaret edecek, 23 yıl Cibrilin kanat çırptığı bu topraklara yüz sürecek; başta Peygamberimiz olmak üzere İslâm ideallerinin tahakkuku için ölümü istihkar eden ilk müslümanların gezdiği toprakları görüp gelecektir. Evet yoktan KOLERA SALGINI icad edenler istemeseler de bu kervan yürüyecektir. Dünyayı YE'CÜC-MEC'ÜC fitnesi kasıp kavurduktan sonra da bu mukaddes toprakların kudsiyeti devam edecek ve o hengamede de müslümanlar Haremeyn'in hariminde fırıza-i haccı eda edecek fırsatları bulacaktır.

Muhal farz, bu kervanlar, semt-i Haremeyn'e doğru değil de Moskova'ya doğru gidecek olsaydı ve orada da her ferde insanlığı ve geçmişini unutturacak BEYİN YIKAMA ameliyesi tatbik edilseydi acaba bu kolera salgıncısı beyler, yine tehlikeyi haber verecekler miydi? Hiç zannetmem!..

Avrupa barlarında, Amerikan kabarelerinde, Paris batakhanelerinde... Milletin milyonlarını heder edenler; millet adına, millet parasından sefahet âlemleri yaşanlar, müslümanın ömründe bir defa kendi alınteriyle kazandığı paralarla haccetmesine bakıyoruz da manialar kurmak isteyen İkinciler, yeni iklimlerin, yeni dünyaların, yeni yeni çılgınlıkların tatmak için, yurt dışına çıkmağa izin var; farz olan haccı edâ etmek için gidenlere izin yok öyle mi? Vizon kürk getireceklere döviz var; iki kilo zemzem getirmeğe döviz yok öyle mi? Tüketiyecek şek çok mal ve kimsenin ihtiyacına yetecek kadar sermayeyi bağlıyan ruj ve ojeye para var; birkaç kilo hurma getirmeğe para yok öyle mi?

Müslüman herşeyden önce, İslâmın bu büyük yıllık kongresinde vahdetin mümessili olacaktır. Otedenberi aramızda din birliği, kültür birliği olan diğer milletlere mensup müslümanlarla haşr ü neşr olacak, İslâm birliğine doğru büyük hamlelerin hazırlığını yapacaktır. İlimde, fikirde, san'at ve fende dünyada olup bitenleri yakından izleme fırsatını bulacaktır. Karşılıklı fikir teatileri İslâmî şuuru kamçılayacak ve bu hareketten yeni müesseseler doğacaktır. LEBBEEEYK sadakalarının canhıraş gulguleci arasında müslümanlar, şu kuruluşlara vücut vereceklerdir: Büyük dillerde hiç olmazsa hacc mevsiminde bir gazete çıkarmak; Haccın bütün mensukini yerinde ve zamanında filme almak ve her yerde göstermek; üçüncü bir dünya kurmak sureti yle iç ve dış düşmanlara karşı kıyam etmek... Mekke-i Mükerremeye bir radyo evi kurmak ve devamlı dinî yayın yapmak. Bunların gerçekleşmesi için de her millet kendi içinden ayrıca Hacc kongresi için mümevver temsilciler gönderecektir... Bunların tahakkukundan korktuklara için bildirici salgıncılar, histerik nöbetler geçirmektedirler. Kendi gayrınızla geberiniz ey sapkınlar!.

İslâmın İlk Emri
O K U

Göklerin Bir Sırrı Var

Mustafa ATEŞ

Feza çağındayız... Kendi ruh kainatını fethedemiyen insanlık, göklerin sırrını keşfe çalışıyor. Bir yandan kendi ruhunu inkâr ederken bir yandan da göklerin kapısını yokluyor. Ulvi duygularının emrettiği nefs muhasebesini unutmuş görünerek kendi dışındaki varlıklarla uğraşıyor. İnsanın, insan olma keyfiyetinden dolayı mücerret insan problemi üzerinde akıl aşındırması icabederken, serseri bir mayın gibi fezayı tarassut etmeğe kalkıyor. Kendi ruhunun miracını yapamıyan muztaribler, felekler urue etme sevdasına kapılmış gidiyor. Olgun kafalara has büyük idrak çilesi, çağımızın insanının değer vermediği şeyler arasındadır. Bu gidiş nereye kadar varır, bilemeyiz. Göklerden eli boş olarak dönen insanlığa, birgün kendi ruh ummanına asıl bir sefer yapması mukadderse belki fezanın kapısını çakma bu engin sefere bir başlangıç olabilir. Bu feza yolculuğu belki muşahhastan mücerrede bir atlayış da olabilir. Belki bugün ay, yarın merih fethedilir de insanın ruh muhtevası yine perde-i ismette kalabilir. Artık bugün insanlık «olmaz»ı «olur» yapmanın hırçınlığı içinde kendinden bekleneni değil, beklenmiyeni mevki-i icraya koymuş bulunuyor. Ruhları hakikatlara kilitli kalmış bedbahtların, göklerin sırrına yol bulmak isteyişlerine karşı Kur'ân-ı Kerîm'in belâğatı ve o belâğatla göklerin bediası arasındaki tenasüb ve ezeli ahenk ne kadar derin!

(بسم الله الرحمن الرحيم الذى خلق سبع سموات طباقا ماترى فى خلق الرحمن من تفاوت فارجع البصر هل ترى من فطور. ثم ارجع البصر كرتين ينقلب اليك البصر خاسئاً وهو حسير.)

(O gufran olan aziz, tabaka tabaka birbiriyle mutabık yedi kat gökleri yarattı. Rahmanın yarattığında hiçbir nizamsızlık göremezsin. Haydi gözü çevir, hiçbir çatlak — yarık, yırtık — görebilir misin? Sonra gözü yine tekrar tekrar çevir. Bi-tâb olarak o göz sana döner, zelil ve hakir.)

Fatır-ı Mutlak, kainatı bedi bir nizam içinde halketmiştir. Bu bedi san'at eserinde hissi yoracak, gözü rahatsız edecek hiçbir ahenksizlik yoktur. Serapa nizam, serapa ahenk... İşte biz insanlar hep bu nizamı, bu ahengi hazır bulduk. Bunlarla hasr ü neşrolduğumuz, göre göre görmez olduğumuz bu ebedi nizam hakkında hiç bir şey düşünemez olmuşuz. Halbuki Allah'ın sun-ı bedii olan bu âlem, gözler kamaştıran bu feza, akıllara durgunluk veren bud'ı- mutlaklar bizi hep Yaratıcısı hakkında düşünmeğe, tefekküre davet eder. Enfüsle afak arasında duymamız icabeden vahdet şuuru, Hakkın varlığına, birliğine; mülk ü saltanatın enginliğine nazar etmemizi ister. Bu azametli mülk içinde kendimizin ne olduğunu kavramaya sevkeder. Eğer bu geniş mülk içerisinde Allah tarafından Eşref-i Mahlûkat diye takdir edilen değeri sezebilirsek o zaman göklerden önce (آيات) nimizin kapalı kalmış kapılarını yoklamamız gerek. Yoksa bu vahdet şuuru neye yarar. Esasen kendi benliğimizin kapılarını açamazsak böyle bir şuur da bizde yok demektir.

Beşer... İtilâya doymayan kuş... Mavera-ya ağma hevesiyle başı yücelere takılmış var-

(Devamı 26. sayfada)

Islâm ve Güzellik

Prof. Dr. M. HAMİDULLAH
Çev.: O. S. EYMİRLİOĞLU

Hiç şüphesiz Muhammed (S.A.V.) in çok ince bir zevki vardı. Yüksek bir otorite olan Müslim'in Sahih'inden öğrendiğimize göre: «**Allah güzeldir ve güzelliği sever.**» (1) «**Allah her şeyde zarafeti emretti: (Düşmanı) öldürürken bile zarif olunuz. (Hakaret ve işkence etmeyiniz.**» (2) diyecek kadar bu konuda ileri gitmiştir.

«**Biz en yakın semayı yıldızlarla güzelleştirdik.**» (3); «**Yer yüzündeki her şeyi, yer için bir süs yaptık ki insanları deneyelim ve kimlerin en güzel işliyeceklerini görelim.**» (4); «**Mallar ve evlâtlar dünya hayatının ziynetleridirler.**» (5); «**Yük hayvanlarına gelince, O, onları da sizin için yarattı. Onlardan elbiseler yaparsınız; başka faydalar da sağlarsınız; onlarla beslenirsiniz. Akşam onları yerlerine aldığınızda, sabahleyin otlağa bıraktığınızda güzellikleriyle içiniz ferahlanır... O, binmeniz ve ziynetlenmeniz için, atlar, katırlar, merkepler de yarattı; bilmediğiniz şeyler de yarattı.**» (6) âyetlerinde ve daha başka âyetlerde Kur'ân sık sık refahtan hattâ lüksten bahseder ve ölçüyü kaçırmamak şartıyla lüksü yasaklamaz. Nihayet: «**Sor (Ey Muhammed): Allah'ın kulları için yarattığı süslerle süslenmeyi ve lezia yiyeceklerden yemeyi size kim haram etmiştir? Bunların dünyada inanan kimseler için olduğunu söyle! Kıyamet günü ise bunlar yalnız onların olacaktır. Biz âyetlerimizi bilen insanlara işte böyle açıklarız.**» (7).

Peygamber kendisi de söylemiştir: «**Allah nimetlerinin izini kuru üzerinde görmek ister.**» (8). Bu söz Kur'ân'ın şu âyetiyle mukayese edilebilir: «**Rabbunun nimetini belli et.**» (9). Daha evvel de belirtmiş olduğumuz gibi, namaz, tevazu ile kulluk olduğu kadar Cenab-ı Hakk'ın huzurunda çıkışlar da. Öyleyse Kur'ân'ın, vücudun temizliği için yıkanmayı ve abdesti emretmekle kalmayıp: «**Ey adem oğulları, biz size çıplaklığınızı örtmeniz için elbiseler ve kıymetli süsler verdik... Her namaz için güzel elbiselerinizi giyiniz.**» (10) demesine şaşmayalım.

Peygamberin hayatından iki küçük olay bize onun bu konudaki davranışını açıklıyacaktır. Bir gün bir defin merasimine gitmişti. Mezarın içinde küçük bir kazı kusuru gördü. Hemen düzeltilmesini emretti. Birisi sordu: Bunun ölüye herhangi bir zararı olabilir mi? Muhammed (S.A.V.) cevap verdi: Böyle şeylerin ölüye zararı da yoktur, faydası da. Fakat dirinin gözlerini rahatsız eder. (Başka deyimle diriye güzel görünmelidir.) (11) Bir başka gün birisi tarımakarısık bir saç ve sakalla O'nun ziyaretine gelmişti. Peygamber (S.A.V.) çıkmasını ve yıkanıp taranmasını işaret etti. Adam da emri yerine getirmek için hemen çıktı. Tekrar geldiğinde Muhammed (S.A.V.): «**Öyle seyitan gibi gelmektense böyle senin için daha iyi değil mi?**» (12) dedi.

Peygamberin birçok emirlerinin kaynağı işte bu sağlam estetik zevktir. Meselâ: Kadınlarla erkeklerin diş görünüşlerinde birbirlerine karışmamalarını, (ayrı kıyafette olmalarını) emretmiş olması da bu yüzdendir. Şimdi de güzel sanatlardan bahsedelim:

San'at zevki insanlarda bir iç güdüdür. Bir san'at eseri yaratmak gücünde olanlar her ne kadar pek az ise de, çok kimseler san'atla ilgilenmektedirler. İster heykeltraşlıkta, resimde, müzikte, şiirde, edebiyatta olsun, ister başka san'at türlerinde olsun bütün san'at eserlerinin temelinde mevcut bulunan hep bu iç güdüdür

Bu veri (vergi), hafıza, zekâ, görme, işitme v.s. cinsinden diğer veriler gibi bütün insanlarda az veya çok mevcuttur. İnsandaki bu kabiliyetleri geliştirmek mümkündür. Bunlar bir bitkinin geliştiği gibi gelişirler: Meselâ; fazla dallar, üzümsüz kısımlar kesilecek olursa fidanın çıplak, meyve v.s. gibi diğer kısımları daha iyi gelişecektir. Körlerin hafızalarının genelliekle kör olmayanlarınkinden daha kuvvetli olduğu bilinmektedir.

Göreceğimiz gibi Peygamber san'atı yasaklamış değildir. O, sadece, bir bahçıvanın, daha verimli yapmak için bir bitkinin gereksiz yerlerini kesmesi gibi, sanatın bazı ifade ve gösterilerine sınır çizmiştir.

Heykele, hayvan ve insan resmine en büyük darbeyi vurduğu doğrudur. Fakat bu yasak tüm ve şartsız değildir. Önce bu yasağın mistik ve metafizik yönünden söz açalım. Tevrat sahibinin ve İslâm Peygamberinin kabul ettiği gibi Allah insanı kendi benzerinde yaratmıştır: Tanrı asıldır, insan ise onun aksidir. Sayılı insan kendini yaratanın karşısında tevazu ve aczini ispatlamak gerçeklerini arar: İlâhlaşmak veya ona eşit olmaya çalışmak şöyle dursun, yaratıcısının hurucunda saygısını en güzel şekilde göstermek için kendini seve seve sınırlandırmaya çalışır. İnsan Allah'ın yarattıkları arasında, hayvanların mademlerden hattâ bitkilerden daha fazla Rabb'ın muhteşem yaratıcı kudretinin tezahürü olduğunu gördüğünden, Allah'ın yüksek kudretini bu alanda taklit etmekten sakınır ve daha aşağı seviyede olanlarla yetinir; İnsan, hayvanların yaratılışını Allah'a has geçerek heykelde ve resimde madenler ve bitkilerle yetinir. Maddenin hakikatlerini daha yakından inceliyecek olursak, insanın en eski çağlardan beri görülmeyen'in yüce'nin idrakine ulaşmak yollarını aradığını fakat ahmaklığı yüzünden kendi elleriyle yaptığına tapacak kadar zalıyan yolunu şaşırdığını görürüz. İslâmın Peygamberi, putperestliği, insanların en iğrenç bir çılgınlığı olarak gördüğünden bir yaratılmışa tapma meylini — bu yaratık, ister bir sanatkârın hayaline göre Allah'ın bir resmi olsun, ister, bir iyilikseveri, bir ceddi, bir önderi veya bir başka şeyi tanrılaştırmak için yapılan bir heykel olsun — daha baştan kesip atmıştır. Önce de söylediğimiz gibi insandaki ilâhî vergi bu yüzden kaybolmuş değildir: Bir

(Devamı 26. sayfada)

(1) Müslim, 1:147; İbn-i Hambel, IV, 133, 151.
(2) Müslim, 34:57; Ebû Dâvût, 16:11.
(3) Kur'ân, 37:6.
(4) Kur'ân, 18:7.
(5) Kur'ân, 18:46.
(6) Kur'ân, 16:5-8.
(7) Kur'ân, 7:32.
(8) Tirmizi, 41:54; Ebû Dâvût, 31:14.
(9) Kur'ân, 93:11.
(10) Kur'ân, 7:26, 31.
(11) İbn Sâd, 1/1 P. 91.
(12) Malik, Muvatta, 51, No. 7.

Dostumuzu Bilmeliyiz

Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ
Konya Müftüsü

İslâmı, meşâleye benzetiyoruz... Âlemlerin Rabbisinin, eliyle, kendi nurundan yaktığı bu meşâle, önlerde ve yönlerde, canlarda ve gönüllerde tek tuktur. O olmasa, düşünceler ve duyuşlar, hamleler ve duruşlar, hep mânasız; bulanık ve karanlıktır. Bu ilâhî ışığa eren insanoğlu, ne kadar bahtiyar; ne büyük saadete mazhardır. Ama onun bu zevk ve yüksekişi, gönlünde tuttuğu, aşk ve imanıyla yuğurduğu İslâm inancının bekâsına bağlıdır. Her halini ve bilcümle tavır ve harekâtını, İslâm'a göre ayarlıyan, sarsılmaz azim ve irade ile bütün engelleri aşan kişi, zevalden mahfuzdur.

Şartlar ne olursa olsun, bu çok kudsi mertebenin sahibi kalmak ve akla gelen her türlü felâket ve fitnenin üstünde bulunabilmek için, dikkat ve rikkatle üzerine muhakkak eğilmemiz lâzım gelen bir husus: Dost ve düşmanımızı en iyi tanımak, dava arkadaşımızı iyi seçmek idrak ve fazîletidir. Müslümanlar olarak biz; tarihen, en korkunç yıkım ve facialara, dost ve düşmanımızı bilememenin karlığında düşmüşüdür Bu gün de böyle... Ehli hak, düşmanının kuvvetini bilmeli, hilesini önceden sezmeli, tedbirini çok evvelden almalı ve İslâmda birleşmelidir. Bizim en büyük ve en coşkun kudret kaynağımız: İman kardeşliği ve hakiki dostumuz, müslümanlardır.

Cenab-ı Hak: «Sizin yar ve yaveriniz, ancak Allah, Allahın resûlü ve o iman edenler ki; namazlarını dürüst kılar, zekâtlarını verir ve onlar (Hakk'ın huzurunda) eğilenlerdir» buyurur. Bu yolu seçenler için de: «Kim, Allahı, onun resûlünü ve mü'minleri dost edinirse, mutlaka, Allah tarafından olanlar galip gelecekleridir» müjdesini verir. Bu, insanlar için, tek istikametiir. Yoksa, selâmet tarafına meyletmemiz, çok çetin belâ ve musibetlere uğrayacağımızı unutmamamız gerekir. Bir âyeti kerimede: «Zalimler tarafına yönelip meyletmeyin! Sonra size, ateş dokunur» denilmektedir. Mutlak zikredilen bu ateş, ne zenginin mânalara şamildir. Bahya mahlûkiyet, bir ateştir. İlâhî yardımdan mahrumiyet, bir ateştir. Gafletimizin cezası olan, ağır imtihan ve büyük felâketler, ne ezici ve iniltici ateşlerdir. Bütün bunların üstünde, bir de ebedi cehennem ateşi!..

«Allahdan başka, sizin için, veli yoktur. (Gayriye dayanırsanız) sonra yardım olunmazsınız» mealine gelen âyeti kerime, ne mühim bir hakikati açıklıyor. Her yönde ölçümüz, Allahın hükmü, rızası ve buyrukları olursa, O, elimizden tutacak ve bizi mutlak kurtaracaktır. Eğer, şerefli müslümanlar, şerefsizlere göz yumuyasalar, beyinsizlere yüz vermeseler, ma'siyet ehline itaat etmeseler, zillete düşer, öz yurtlarında, sığıntı ve parya haline gelirler mi idi? Dindar olanlar ayıplanır; Allah resûlünün sünnetiyle amel edenler kınanır; mukaddesat âşıkları, ezilmek istenir;

Allahsız ve vatansızlar, kahraman edâsıyla yaya kaldırımlarını tutarken, gönlünü hakka kaptıranlar, çile ve işkencelere tâbi tutulurlar mı idi? Ne bu gariplik? Niçin böyleyiz? Neden bu akibetlere sürüklenmişiz? Bu suallere cevap bulmalıyız.

Milletçe aziz olmamız için, Allahın izzetiyle aziz olma hasiyetine yükselen insanların, surların tuğlaları gibi, birbirine tutunmaları zarureti vardır. İman yoksullarının yüzüne gülmek bile bizi kirletir. Rabbine inanmayan bir çılgına, «Efendim» deyivermek dahi bizim kemalimize münafidir. Biz, aşk ve imanımızla, küfre karşı: Kayalar gibi sarp; şimşekler gibi tesirli; yıldırımlar gibi cesur ve şecaatli olmalıyız. Babamız böyle; dedemiz böyle... Ve bizim tarihimiz, bu yüksek seciyye ve İslâmi hayatiyetin çelengidir. İhtirasların zebun, şehvetlerine esir ve fani emellerine köle bulunmak bize yakışmıyor.

Müslüman kardeşim, zafer, azım-ü sebat ve sabr-u metanetle Hakkı ve Hak ehlini tutmaktadır. Allahın resûlü dua ediyor: «Ya Rabbi, her hangi bir nimetini bana, bir kötü insanın elityle verme. Belki bu yolla, kalbim ona meyleder.» Ne mütihiş! Bu şuura eriş, iman sahibini kemale yükseltir. Ve bir milletin bütün davaları, bu tüp, şahsiyet sahibi kimselerin omuzunda hedefe ulaşır. Efendimiz: «Ancak mü'minle sohbet et ve yemeğini de, yalnız inanmış kişi yesin» buyurur. Sancaklaşmış din ulularından, İbn-i Mübarek Hazretlerini, ölümünden sonra, rüyada görüp, sorarlar: Rabbin sana ne muamelede bulundu? Çok düşündürücü ve ürpertici cevap: Otuz sene ruhumu karanlıkta hapsetti. Hak düşmanlarından birinin yüzüne güldüm diye.

Biz, yepyeni bir uyanışa muhtacız. Bu uyanış, kardeşlik, sevgi, tesanüt, bağlılık, feragât ve samimiyetle Allaha giden yolda birleşme, kenetlenme ve bir vücut gibi, islâmın ışığında şuurlaşmadır. Hükümüz Kur'ân; önderimiz Mahbi Kibriya, Cenab-ı Muhammed Mustafa; gayemiz Rabbimizin Cemal ve rızasına eriş olacak. Bu hamlenin gölgesinde, her mukaddes emanet, kurtulacaktır.

İMAN GÖZÜ

Ya rab, bu ne san'at bu ne dehşet dolu âlem!..
Meftûn oluyor hüsnüne her duygulu âdem.

Mehtaplı güzel bir gece ilhamlara teşne.
İbretle bakan kalblere îman ile neş'e.

Binlerce cihan kaynaşıyor gök denizinde.
Hepsinde bir âhenkli seyir aynı vezinde.

Aşkın cevelânıyla semâ kalbini dağlar.
Her hüzmede Allah'ı zikir neş'esi çağlar.

Bin vecdile sâf kalbi onun tâ yücemizde,
Bir nurlu sema' âlemi kurmuş şu denizde.

Bir şems-i temâdî yanar âlemde serâser,
Ecrâm-ı semâ, yer yüzü, her zerre berâber,

Parpar yanıyor maddelerin varlığı nûrdan,
Çılgınca coşup, raksediyorlar bu sûrurdan.

Kimdir ki bu âlemde o söz sâhibi kudret?
Her tarzı garip hâdisedir, hârika, ibret!..

Onsuz ne gezer kubbede âvize, bu hülyâ...
Onsuz, koyu zindanlara mahkûm idi dünya.

Mehtap da nedir, tâze bahar neş'esi nerde,
Bülbül ne imiş, gül ne, onun işvesi nerde.

Nâdide çiçeklerle bezenmiş şu yamaçlar,
Şefkâtle serin gölge tutan nazlı ağaçlar.

Her yanımızı söndürmeye âmâde pınarlar,
Rüzgârlara hoş beste yapan çam ve çınarlar.

Engin denizin kalbine düşmüş sıra dağlar,
Binlerce leziz meyvelerin meşheri bağlar.

Vuslat bağının tâze, şirîn lâlelerinden,
Coşkunca akan aşk dolu şelâlelerinden.

Kudretle dokunmuş da serilmiş halılardan,
Renk renk donatılmış yeni, zümrüt yalılardan...

Hadsiz nice ni'metle sunulmuş bu cihanda,
Bir nebze güzellik görülür müydü şu anda?!..

KİM YAKTI O NURLAR SAÇAN ÂVİZE'Yİ FİKR ET!
KUDRETLİ O ALLAH, O'NU AN, HEM O'NA ŞÜKR ET!

Bir kalpte eğer var ise idrâk ile iz'ân,
Kurtardı muhakkak ki, küfürden O'nu iman...

Esrârına hakkın ama insan eremezse,
Hikmet dolu âlem ona irfan veremezse,

Eyvah, bu hüsran, bu ne dehşetli durumdur!
Dünya, ona zindan, ona korkunç uçurumdur...

Nuri BAŞ

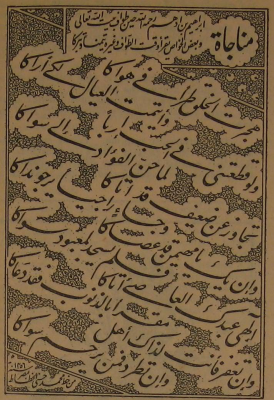

İbrahim Bin Edhem Hazretlerinin Kâbe'yi Muazzamayı tavaf ettiği esnada yaptığı münacaatın metni ve tercemesi :

Aşkının uğrunda bütün masivayı terkettim. Vuslatın için evlâd-ü iyali yetim bıraktım.

Vücudumu parça parça etsem; Gönlüm senden başkasına yine meyletmez.

İhsanını umarak kapına gelen; bu biçareyi affet Allahım.

Ey her şeyi görüp-gözeten Allah; bu bî-çare sana isyan etmişse de Senden başka bir mabuda secde etmemiştir.

İlâhî, bu asî kulun günahını itiraf ederek kapına gelmiş sana yalvarıyor.

Affedersen sana yaraşan zaten budur. Kapından kovarsan senden gayri kim merhamet eder ki...

HADİSLERDEN BİR DEMET

Cemâatle Namaz
(Saf Nizâmı)

79 — *Enes (r.a.) den rivayet edildiğine göre Rasûl-i Ekrem (s.a.) şöyle buyurmuştur:*

«İlk saftan başlıyarak tamamlayınız; eksik saf olacaksa en sonda olsun.»

Ebû-Dâvûd.

İslâm, düzen, nizâm ve intizâm dinidir. Bütün emir ve yasaklarında, tedbir ve tavsiyelerinde sâlikilerini buna yöneltmiş, buna alıştırmıştır. Yukardaki hadis de bunun bir örneğini vermektedir.

80 — *Ebû-Bekre (r.a.) den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:*

«Mescide girdim, Rasûlullah (s.a.) rükû hâlinde bulunuyordu, saffa varmadan olduğum yerde rükû ettim. (Namazdan sonra) Rasûlullah (s.a.) şöyle buyurdu: Allah gayret ve bağlılığını artırsın, fakat bunu bir daha yapma!»

Buhârî, Ebû-Dâvûd.

Namazın bir rek'atını kaçırma pahasına da olsa saff nizâmı bozulmayacaktır.

81 — *Abdullah (r.a.) den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:*

«Cemâatle namaz kıldıktan sonra onlara yönelmek için yalnız sağ tarafından dönebileceğini sanarak kimse namazına şeytanı karıştırmasın. Ben Rasûlullah (s.a.) in sol yanından döndüğünü çok görmüşümdür.»

Buhârî, Müslim, Ebû-Dâvûd.

Namaz kılındıktan sonra, müezzin «Allahümme entesselâm...» derdemez, kılınacak başka namaz yoksa cemâate doğru dönmek gereklidir. Bir şey okuyarak veya dinleyerek daha fazla (kıbleye karşı dönük) durmak ve cemâate yönelmemek sünnete aykırıdır. Ancak İmâmın bu dönüşü hangi yönden olacaktır? Yukardaki hadis bunu açıkça belirtmiş oluyor.

82 — *Enes (r.a.) den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:*

«Birgün Rasûlullah (s.a.) bize namaz kıldırmıştı; namazı bitirince bize döndü ve şöyle buyurdu: Ey insanlar, ben sizin imâmınızım; rükûu, secdeyi, kalkmayı, selâmı benden önce yapmayınız. Ben sizi önümden de arkamdan da görürüm. — Sonra şöyle buyurdu —: Muhammed'in hayatı kudret elinde olan Cenâb-ı Hakka yemin ederim ki benim gördüğümü görseydiniz, az güler çok ağlardınız! «Ne görüsüniz Ya Rasûlallah» dediler, «Cennet ve Cehennemi gördüm» buyurdu.»

Buhârî, Müslim.

Müslümanlar içlerinden birini imam ve başkan seçerken, ehliyet ve liyâkat prensibine riâyet etmek şartıyla hürdürler. Kendi rızalarıyla önlerine geçen kişi, İslâmın emrinde olduğu müddetçe ona uymaya mecbur olurlar. İşte en ideâl demokrasi eğitimi.

H. KARAMAN

Fâhişenin Faşingi

Yasin HATİBOĞLU

Geçenlerde «Hürriyet» Gazetesinde neşredilen bir resmi görüp de, hayrete düşmemek mümkün değildi. Bu resim bir taraftan hayasızlığı, diğer taraftan edepsizliği temsil etmekte idi.

Biliyorum şu anda hatırımıza çeşitli ihtimaller gelmekte: bir kısmınız mart ayını hatırlayarak, iki kedinin flört edişinin tasvir edildiğini zannetmekte, diğer bir kısmınız ise, hayvan olmaları hasebiyle iki merkebin âşıkdaşlık yaptığını ve bunun halka faâş edildiğini zannetmektesiniz. Böyle düşünceleri iyimserliklerinden dolayı tebrik etmemek mümkün değildir. Böyle olsa idi, resim muhteşvanın fecaatını faillerinin hayvanlığına atfedip, bunu neşreden gazeteye de vâki bir sitemle hâdiseyi unutmak, manzarayı hâfızai beşerin nisyan perdesi altına gömmek mümkündü.

Fakat bıçak kemiğe dayanıp insanlık gururu, mertlik şuuru, türklük vekârı, müslümanlık onuru bahis mevzuu olunca, söylenecek bir çok sözler hatıra gelmekte tükürülecek bir çok yüzler pişmiş kelle gibi sırıtmaktadır.

Sayın yetkililer, sizlere hitap ediyorum. Mevki ve makamınız ne olursa olsun, iktidarınız da ve yücutlarınız gibi fânidir. Hiç bir âmir ve hiç bir memurun iktidarı bâki değildir. Biliniz ki işgal ettiğiniz mevkiler, çeşitli isimler tarafından dünya kurulalıdanberi işgal edilmiş, ancak millet ekseriyetinin kalbini fethedenler ebediyyen yaşayabilmişlerdir.

Mevki ve makamlarınız, var olduğunu zannettiğiniz salâbet-i diniye ve milliyeniz destek olmalı yüzde doksan dokuzu müslüman olan şu aziz milletin namuslarını hariçte ve dahilde korumalısınız. Bilmelisiniz ki zalim bir insan bile adalet kürsüsüne oturduğu zaman âdil, fasık bir insan hakem olduğu zaman salih, cani bir insan ise nöbetçi olduğu zaman emin olmaya mecburdur.

Daha açık konuşalım: Hepinizin ehli namus olduğundan kat'iyyen şüphemiz yoktur. Şayet namus bahsında töleranslı olanlarınız varsa hiç olmazsa mes'uliyetiniz müddetince bu cömertliği terk etmelisiniz.

Bazen aç bazen tok gezip, altın teriyle kazandıkları paralarla sideri ummadığınız nimetlere ulaştıran, kendisi ahır köşelerinde otururken sizlere köşkleri, villâları, en azından apartman dairelerini münasip gören, kendileri tahir ve mutahhir olmaktan uzak sularla idare ederken senin evnai çeşit içki zıkkımlanmana imkân veren, kendileri bir dilim çavdar ekmeği ile kifafı nefs ederken senin köpeklerine bile Hilton köşelerinde pahalı servisler hazırlatma lütfünde bulunan, kendilerinin çocukları okulsuzluk yüzünden cahil ve sana mahkûm kalırken, seninkiler için kolej inşâ edilip, avrupa tahsili imkânlarını hazırlayan bu çileleş milleti fazla istismar etmemelisin. Senin selefinin tutumu seni mazur kılamaz. Hele ümidimiz oluşun, senin için ayrı bir mes'uliyet yükü olmalıdır. Bilmelisiniz ki bardağın taşması son damlaya bağlıdır.

Ve şimdi siz ey beyler, her devrin delâlları siz unutmayınız ki vatanın müdafaası bahis mevzu olduğu zaman baş vuracağınız bir kaç vasıta vardır. O zaman, bu namuslu, vefakâr, dindar millete şöyle hitap edeceksiniz: «Ey aziz millet? Düşman sınırlarımıza kadar yaklaşmakta, dinimiz ve namusumuz payûmal olacaktır. Vatan düşman çizmeleriyle kirlenecek, kızlarımızın bekâreti, gelinlerimizin iffeti kalmıyacaktır. Namusu payûmal olan türke yaşamak haramdır. İleri...»

Yarın namus teraneleriyle ateş saflarına süreceğin bu millet, bugün sana seslenlyor: «Ey yetki ve kudret sahibi insanlar? Namuslarımız, türklük şerefimiz çeşiti vesilelerle rencide edilmektedir. Mani olunuz.»

«Dini terbiyeden mahrum, İslâmî müeyyideden uzak bir aşiftenin rastgele erkeklerin kucağında oturarak poz vermesi bizim kadar sizleri de utandurmalı. Türk olduğunuzu damarlarınızdaki kan, mü'min olduğunuzu kalblerinizdeki iman, vicdanlarınıza hayırmalıdır.»

Ya sizler, ey efkârın dili olduğunu iddia eden sayın gazeteler, bütün gayenic Babalide bir köşe, Boğazda bir köşk, caddede bir arabaya sahip olmaka diyeceğimiz yoktur.

Ya siz ey ideal geçinen kalemşorlar... İstiklâl harbinin işinize gelen kısmını iffet abidesi olarak tasvir eden iki yüzüler... İşte namusların paymal oluşu... İşte yatak kıyafetiyle yabancıların kucağında fink atan aşifteler...

Ve siz ey yazarlarla çizerler, elinize aldığınız bir müslümanı insandan başka her şeye benzetmeye gayret eder, karikatürün altına koyduğunuz dip notlarla efendilerinizden alacağınız dünyalığa lâyık olmaya çalışırsınız.

Ya sizler ey solak yazarlar? Neredesiniz? İnlerinizin bu kadar derin, iplerinizin bu kadar kavi, iplerinizi çekenlerin ise bu kadar zalim olduklarını hesap edememiştik. Adliye koridorlarında namaz kıldılar diye çarşaf çarşaf yazı yazanlar, bunlar hacca gidemez, hariçte türklüğü bu kıyafetle temsil edemez diye avaz avaz bağırıp, boy boy hacı resimleri neşreden varakpareler, neredesiniz? Türk olduğunu iddia eden bazı aşifteler isteri hummasına yakalanmış gibi kucaktan kucağa dolaşmakta ve yabancıların keyfini tehvic eden bu fahişeler türklük için yüz karası değil midir? Bunlara müstahak olduklarını damgayı vurarak millete teşhir etmek senin vazifen değil midir?

Urfa'da bir doktor hanımın çarşaf giydiğini günlerce evrime dolaşmalar.. Bu hanım efendinin hayfetini inkılâplara, lâikliğe aykırı gördünüz. Müsaade buyurun da soralım: Sizin inkılap ve lâiklik anlayışınız bu mudur? İnkılâpcı olmak için anadan doğma kıbkıla kucaklarda mı olurmak icabetmektedir? Şayet sedeleriniz mebni yaptığınız inkılap bu ise, sahipleri hayrını görsün.

Sizler neredesiniz toplumcu olduğunu iddia eden servet sahibi servet düşmanları, müdafii olduğunu iddia ettiğiniz mutsuz çoğunluk dilinizden çıkacak bir kelimeye, kaleminizden dökülecek bir damla mürekkebe bakmaktadır. O bir damla mürekkep sizin dünyanızdır. Sizler o bir damlada yaşarsınız. Sizi tanımak isteyenler ona bakacaklardır. O sizin tercümeci halinizdir. O damla sizlere parlaklığı kadar parlak hayat yaşatacak fakat o damla ummanında hayatınız son bulacaktır.

Ve siz ey Allah için çalıştığını, müslümanların istifadesi için Kur'an tercümeleri sunan varakpareler, bunları kaleme alan kulakdan dolma âlimler, cesarellerini cehâletlerinden alan, radyoda kaptığı bir kösede izhar ettiği riyadan utanmadan türk kadınının iffet ve namusunu metheden meddah... Şayet samimi isen bugün yaz ve söyle!.. Radyo evinde kalın ve senin demirbaş defterinde mukayyet sandalyadan millete duyur. De ki: «Ey namuslu türk kadını ve ey nine hatunlar, asıl bizden olan sizlersiniz. O kucaklarda gezen ürfunî ve aşifeler bizden değildir.»

Evet tekrar soruyorum. Ey yazarlarla çizerler... Neden yazıp çizmediniz? Bunu ancak bir fahişenin yapabileceğini, böyle bir kimsenin ise türk olamıyacağını neden efkâra duyurmadınız?

Kalemlerinize nerelerinizde saklıyı?

Saharalarda ve dağlardaki küçük küçük tepelerin, türlü türlü muntazam çiçeklerle süslenmeleri, her biri bir Sânî-i Hakimin vücubuna şehadet ve vahdetine işaret etmekle beraber; hey'et-i mecmuasıyla haşmet-i saltanatını ve kemâl-i Rububiyetini gösterir... Bütün otlarda ve ağaçlardaki bütün yaprakların türlü türlü eşkâl-i muntazamaları ve ayrı ayrı vaziyetleri ve cezbekârane mevzun hareketleri, yapraklar adedince yine o Sânî-i Hakîmin vücub-u vücudunu ve vahdetini ve kemâl-i Rububiyetini gösterir.

Mahzun, Mağdur Mahkûm AYASOFYA

Hasan BUZ

İki yıl kadar önce idi. Bir sıcak yaz günü sanırım yattığı, devirlerin doğuş batığı o muhteşem İstanbuldaydım. Bu şehri adım adım dolaşıp, semt semt uğrayarak, sayfa sayfa okumak istiyordum. Sıra Ayasofya'ya gelmişti. Gözlerim Sultan Ahmet minarelerini hayranlıkla süzerken Ayasofyaya doğru yaklaştım. Henüz türbesine fâtiha hediye ettiğim ceddim Fatih Sultan Mehmet Han'ı hayal etmekten kurtulamıyorum. Otuz yıl, üç ay, on günlük saltanatı devrinde Türk İslâm tarihinin en büyük hamlesini yapan o muazzam insan, imparatorluğun gelişmesine engel olduklarını için iki imparatorluk, dört krallık, altı prensliğin hayatlarına son vermişti.

Hayret! Hayatımda ilk defa ibadethaneme biletle giriyordum. Renklerimiz donuk, içimiz yanık iki meslekdaş bir hayal gibi taş kapıyı geçmiştik. Ve işte bir salonda, tarih kültürleri müstahdemlik vazifelerinin üzerinde olmayan insanlarla konuştuk. Ayrı ayrı özelliği ve değeri olan dış kapıları sorduk. Fakat cevap alamadık. Artık camiye açılan kapı önündeydik. Pardon, Ayasofya müzesinin içerisine henüz dahil olmak üzereydik ki, yerlerimizde çivi gibi çakıldık kaldık. Hayran hayran cephemizi süzüyorduk. Zaman durmuş, biz ilerlemiştik. Bir zamanlar insanları miraçlara yükselten bu koca kubbe altında gayesiz ve dolu ayaklarla dolaşıyorduk. Mihrabın önünde beş, on metrelik bir kısım ayrılmış, içine iki, üç halı atılmış ve sağdaki minberiyle sonbaharın sessizliğine bürünmüş haliyle mahzun Ayasofya!..

Mihraptan yukarı doğru çıkan gözlerim durmuş, beynime kan fışkırmıştı. Hayretle, korkunç bir tabloyu seyrediyordum. Sağlı sollu iki projeksiyonun aydınlattığı mihrabın üç, dört metre üzerinde, göya Hz. Meryem, Hz. İsâ'nın çocukluğu ve bir meleği andıran tablo. Damarlarım tıkanmuştu. Hayretle arkadaşıma sordum, ne bu rezalet?

Sâkin, sessiz bir parmak işareti: Sus... Sütun başlıklarının tam hizasında en az sekiz, on metre çaplı lafzatullah, ismi resûl ve ilk hâlifelere dalmış ve düşünmüştüm. Tozlu çerçevelerle çevrili tabloyu gösteren arkadaşım tatlı ve sert konuştu:

— Kardeşim şayet şu kapılardan çıkarmak mümkün olsaydı, bu muazzam çerçeveleri belki bir daha görmek nasip olmazdı. Sen bu duruma güketmelisin.

— Ne, neye şükredeyim.

Boş ve sütun diplerinde üzgün üzgün biraz daha dolaştıktan sonra ağır, basık merdivenlerden hayli çıktık. Sonra mağdur Ayasofyanın ikinci katında aynı şekilde bir, iki tabloya rastlayınca artık çileden çıkmıştım:

Hz. Muhammed (S.A.V.) in ümmeti Fatih Sultan Muhammet Hanın hududlu müsamahası ve fazileti̇ne karşılık bugünkü insanlığın sorumsuz, sınırsız başboşluğu ve duygusuzluğu. Heyhat!.

Bir an kendimi Endülüsî Emevîlerinin o mamur ülkelerinde sandım. Bugünkü Avrupa medeniyetinin beşiği olan, rönesans ve reformu doğuran müslüman Endülüsî medeniyetinin tek kırıntısına artık maalesef, ne Kırmata'da ne Kurtuba'da rastlamak mümkün değildir. Geniş revaklı, büyük hacimli kubbelerin, avlulu ve eyvanlı camilerin, kasvetli kiliselerin basık havasına, mihrap ve minberinin apsitlere terkedilişini düşünüyordum. Çok uzaklardaydım.

(Devamı 26. sayfada)

Ömer KİRAZOĞLU

— VII —

NAMAZ:

Mekke-i Mükerremede, Harem-i şerifte ilk edâ ettiğimiz NAMAZ, **«İkindi namazı»**dır demiştik:

Mihrab olarak KÂ'BE-İ MUAZZAMA karşımızda. İmam, Kâ'be'nin kapısı önünde, namaza durduk...

«Gözümün nûru, gönlümün surûru namaz!» ın mâ'nâsını, bin bir çeşit insanla beraber, burada anlıyoruz.

[«Dinin direği ve kulların hulus-ı kalb ile huzûr-ı HAKKa durarak yükselişi, likâullâha bir nevi' visal demek olan, Onun zikriyle, avn ü inâyetinden ferden ve cemâaten meded ve hidâyet alarak, onun rızâsına doğru yoldan yaklaşmak üzere emrine göre kulluk vazifelerini ihlâs ile yapmak için, şevk ve intibah almak lâzım gelen NAMAZ» bu!..

İnsana «Hakkın huzûrunda, hayatın rûhânî ve cismânî bütün tehavvülâtını temessül ettirecek bir teabbud ve tâ'zim» bu!..

«ان الصلوٰة تنهى عن الفحشاء والمنكر ولذكر الله اكبر»

âyet-i kerimesinde buyurulduğu üzere, NAMAZ,

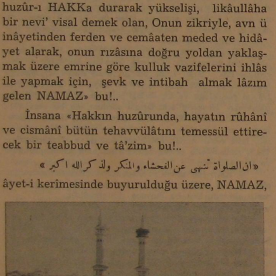

Kâbe-i Muazzamadan bir görünüş.

fahşâ ve münkerden nehy eder olduğu ve böylece ALLAHın zikri olan NAMAZın en büyük **vâiz** bulunduğunu, onun bilcümle kötülüklerden men'ettiğini; eli, kolu, dili, gözü ve kulağı, kalbi ve bütün âzâyı, lâzım gelen hizmet ve erkâna riâyet etmek kaydine tâbi' tutarak, salah ve felâha ve ubûdiyyet vazifesine yönelttiğini burada idrâk ediyoruz. Böyle bir yerde ALLAH için, ALLAHın kullarının haklarını ödemiş olarak onun divânına durmak, insan için ne büyük mazhariyettir.] (Elmalılı tefsîri)

●

[NAMAZ, İslâmın 5 şartından, Dinin beş esâsından ikincisidir. Yani «KELİME-i ŞEHÂDET»i kalb ile tasdik ve dil ile ikrardan sonra NAMAZ gelir. Hattâ **namaz** bütün ibâdetleri kendinde toplamıştır. Hiç bir veçhile terk olunamaz! En müşkül ve bâdireli anlarda bile îmâ ile olsun edâsı lâzımdır.

Halbuki Dinin, **Oruç, Zekât** ve **Hacc** gibi diğer üç esâsının edâsı şarta bağlıdır. Şart olursa, meşrut olur. Yani gereken şartlar mevcud bulunursa edâsı lâzım gelir. **ORUÇ** için **sıhhat** ve **durum;** ZEKÂT için, **mal, servet nisâbı;** HACC için; **servet, sıhhat** ve **emniyet** şartları bulunduğu takdirde edâsı farz olur. NAMAZ ise her hâl ü kârda edâsı — velevki îmâ ile olsun — ifâsı îcâb eden bir **farizadır.**

NAMAZ, İslâm dininin direği olması, din, îman ve amel bakımlarından esasları ihtivâ ettiğindendir.

NAMAZın şartları, ondaki ef'al ve harekât, içinde okunanlar itibâriyle, **insanı** gerçek **İslâm vasfına,** eşrefi mahlûk (yaratılmışların en şereflisi) seviyyesine erdiren bir ibâdet olduğunu gösterir. **Zikir, fikir, şükür** onda mevcuttur.

Oruçtaki aç durmağı, **Zekât**taki yardımı, **Hacdaki** seyahati herkes yapabilir ve onların hissî zevkine kapılabilir. Velâkin **Namaz**daki İLÂHÎ kayıtlara tâbi olarak, kıpırdamadan RABBın huzûrunda kıyâma durmak, onun önünde eğilmek ve ona secde etmek, onu **tekbir, tahmid, tehlil** ve **tesbih** eylemek ne büyük bir nâiliyyet. Hiç bir hissî zevk olmadan dîvân-ı İlâhîde durmak, durmakta sabırlı olmak, okunanlardan nasîhat almak, mâ'rifetullah sırrına ermiş **insan** vasfıdır.

İnsanın insanlığı ve İslâmlığı bu ibâdette numâyândır. **Sırr-ı Rubûbiyyete** vukuf, **Zevk-ı ubûdiyyete** vusul, **halâvet-i imâniyyeye** eriş NAMAZ iledir.] (İmâm-ı Râbbani)

●

[İslâmda ibâdetten maksat, Cenâb-ı HAKKı anmak, behîmî hevesâtın şiddetini kırmak, mütekâbil merhamet, şefkat, muhabbet hislerini beslemek, vücûdu, libâsı, kalbi tahâret içinde bulundurmaktır...

Bâtıl veya hükmü geçmiş dinlerde olduğu gibi, insanı, ibâdet diye meşakkatler altında ezmek, vucûda eziyet ve azab vermek İSLÂMda yoktur.

İSLÂMda ibâdetler, bir takım hikmetlerinden, fâidelerinden dolayı emrolunmuştur. **Farz** ve **Sünnet** olanları hep insanlara **Salah** ve saâdet temini; cemâatların, fertlerin, levsden, rezâilden tenzîhi için meşrû' olmuştur.

İbâdetler esnâsında okunanlar, tutulanlar, hep HAKKA ve huzûra dâir uyandırıcı **hikmetleri** câmi'dir.

●

(Devamı var)

TEBRİK

Muhterem okuyucularımızın mubarek KURBAN BAYRAMLARINI tebrik eder, bu mânâ yüklü günün âlem-i İslâm ve TÜRKİYE için madde ve ruh plânında kurtuluş vesilesi olmasını Cenâb-ı Allahdan niyaz ederiz...

İslâmın İlk Emri
O K U

SEÇİLMİŞ ESERLERDEN PARÇALAR:

Yahudi (1)

Yahudinin şeklini tarif kolay olduğu kadar mânasını çerçevelemek zor...

Yahudi, mukaddes sancağı aslî sahibine teslim etmek yolundaki şanlı nebilerin ilk tebliğ plânı üstün insanlar kadrosu İsrail oğulları yanında, ihanetine kendi öz peygamberinden başlayıp bu ihanet ruhunu ayrıca kadrolaştıran, soylaştıran, kavimleştiren ve nihayet belli başlı bir ırk ve millet haline getiren bir ilk ve temel tip...O, nasıl ve nereden geldiği meçhûl şu veya bu ruh keyfiyyetinde müstakil bir ırk değil, kendisini peygamberinden ve saf ırkından koparmış ve ayrıca mayalaştırıp ırklaştırmış ayrı bir soy... Yahudi mücerred ve umumi mânada ırkı ile insanoğlu kadar geniş, müşahhas ve hususi ruhu; ve yalnız bu ruhu hapsettiği ırkıyle de kendi öz kemmiyyeti derecesinde dar... Roma İmparatorluğu devrinde medeni dünyanın % 3'ü bu gün ise % 1,5 kadarı... O, üstün beşeriyetin çınar ağacından geldi ve sonra kendi kendisini çınarın tohumundan o türlü ayırdı ki ormana zakkum ağaçlarını saldı; ve saf tevhîdden başlıyarak bütün inanışların ve bu inanışlar arasındaki insan topluluklarının gizli mikrobu oldu.

İşte ilk peygamberin büyük tebliğ kadrolarına ait zıt ve fesatçı kutbu belirten ve onu ırk çapında üreten Yahudiyi böyle görmek ve onu peygamberlerinin soyundan bilmemek, hattâ tam zıddı kabul etmek başlıca kıstas...

Miladî tarihin başlarında bütün Suriye ve Filistini, bütün Şimali Afrikayı, Cenubî İspanyayı, Ren ve Tuna nehirlerinin Batı ve Güneyindeki bütün Avrupayı, Kırım'ı, Kafkas ve İran sınırlarından öteye bütün küçük Asyayı içine almış ve Akdeniz ile Karadenizi havuz haline getirmiş bulunan Roma İmparatorluğu, Yahudinin kan damarlarına girip en hassas nahiyelerinde gizli sömürgesine karargâh kurduğu ilk büyük, tarihi bünyedir.

(1) T. B. Büyük Mazlumlar, N. F. Kısakürek, Sebil Yayınevi.

Röportaj

Federasyonumuzdan Akisler

Güzel GÜZEL — Hasan BAĞCI

6 Mart 1966 Pazar günü Ankaradayız. Saat 9.00 da T. İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyetleri Federasyonunun genel kongresi var. Bu kongrenin delegesi idik. Davetli olduğumuz toplantıya katılmak üzere alti arkadaşımızla Türk Ocağı salonuna doğru hareket ettik. Hepimizde aynı neş'e, aynı sevinç. Çünkü; bu toplantıda İslâm davasının gerçek meseleleri bahis mevzuu edilecek, memleketin selâmetinin ve varlık çatımının temel istikrarı olan dinin ve din görevlilerinin tedavi istiyen yaralarına merhem aranılacaktı.

Türk Ocağının önündeyiz: Muhteşem bir kalabalık... İslâmın nurlu yolundan akseden ışık hüzmelerinin herkılaştırdığı, iman aksiyonunun dinçleştirdiği, fikir selâmetinin tunçlaştırdığı idealist ve atiye ümitler vadeden asil simalar... İslâmın vahdet tekneinde mayalanan bir ruh anlayışı içinde herkes. Çehreler mütebessim, İslâm adâbına uygun selâmlaşma ve musafahalar... Bu kalabalığın içinde yaşlılar son derece mütevazi, müşfik, gençler saygılı ve hürmetkâr, kalabalığın içinde sünnet-i peygamberinin tavsiyesine uygun sakallılar da var. Batının medeniyet dışı gülünç kabuğuna hayran fikir mutlisi belli anlayışın mahut varlıklarının alaycı, tahkir edici, yabancı gayıcı nazarlarla baktığı bu muhterem insanlar, bu seçkin kalabalıkta herkesten saygı görüyor.

Saat 10.00. Toptan içerdeyiz. Federasyon Başkanı M. Ali Aldur kürsüde: Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla açış konuşmasını yaptı. Biraz sonra divan teşekkül edecekti, etti: Divan başkanı Sadi Kazancı, herkes onu dinliyor: Kazancı, 19. maddeye temasla, dini inançlarında bütün vatandaşlar serbesttir. Bir memleketin idame-i hayatı fertlerinin dini inançlara sadık kalmasıyla mümkündür. Dine karşı her türlü saldırıyı yapanlar kayıtsız şartsız din düşmanı olarak tanıtılmalıdır, dedi. Bu konuşmayı takiben faaliyet raporu okundu. Faaliyet raporu, dertlerimizi ve ana meselelerimizin çoğunu tam olarak ifade ediyordu. Yerinde ve zamanında yapılan teşebbüslerin pek çoğu desteksiz kalarak faaliyet safhasına intikal ettirilememiş, sadece bir çabalamadan öteye geçememiş olduğu anlaşılıyordu. Daha sonra muhtelif yerlerden gelen telgraflar okundu. Kongreye gelmeleri ümid edilen birçok zevatın bazılarından telgrafla dahi iştiraklerinin olmadığı görüldükçe toplulukta hayret ve esef belirtileri görülüyordu.

İdare heyetinin ibrasından sonra kürsüye gelen Devlet Bakanı Refet Sezgin: «Gerici aradım burada bulamadım. Mürteciye bakım göremedim. Burada ancak gerçek inançlarımızın müdafilerini buldum. Onunla mesudum. İrtica hareketlere Türkiyede din adamı iltifat etmez.» (Alkışlar)

Biz Anayasamızın laiklik düsturuna riayetkârız. Laiklik dinsizlik değildir. Laiklik din düşmanlığı mânasına da gelmez. (Bravo...) **Biz Allah'ın adını ananlara mürteci diyenlerin karşısındayız. Sevgili arkadaşlarım, memleketimiz mânada kalkınmadıkça iktisaden de kalkınamıyacağı kanaatindeyiz. Allah izin verirse İmam-Hatip Okullarının adedini ciliye, Yüksek İslâm Enstitülerinin adedini de altıya çıkaracağız. İmam-Hatip Okulu mezunlarının fakültelere girebilme hakkının tanınmasının gelecek yılda tahakkukuna çalışacağız.»**

Komünizme Türk milleti olarak karşıyız. Bu her Türk vatandaşının vazifesidir. Anayasamız da Komünizmi yasaklamıştır. dedi.

Bundan sonra eski devlet bakanlarından Mehmet Altınsoy söz aldı: **«İslâmiyet putları kıran bir inkılâb dinidir. İslâmda irtica arayanlar bizatihi puttur, bunların kırılması gerekir. Dini kaideleri bozanlar hakiki mürtecilerdir. Dinin gayesi vicdana huzur vermektir. Vicdanlara tasallût edenler bizatihi vicdansızdır. Din âlet değildir ve hiçbir şeye âlet edilemez. Biz Batıya her yönden imrenirız. Ve neidiği belirsiz danslarını alırız. Ama medendir bilimez. Batının kara maskeli papazının birkaç fakülte bitirdiğini niçin almayız. Ben o kanaatteyim ki, din adamının birkaç fakülte bitirmesi lâzımdır. İmam-Hatip Okullarının adedi artırılmalı ve mezunlarına fakültelere devam etme hakkı tanınmalıdır. Amerikanın dolarından, Rus'un rublesinden daha faydalı olan bir şey vardır ki o da din adamının kalkın millet! dediği an bu millet kalkınacaktır. Komünizm tehlikesinin yoğunlaşmasından dolayı Komünistler tarafından açılmasına şaşmasınlar.**

Federasyon toplantısına katılan milletvekili ve senatörlere sorduğumuz soruları ve cevaplarını aşağıya alıyoruz:

1 — Yeni İmam-Hatip Okulları açılması hakkında ne düşünüyorsunuz?

2 — İmam-Hatip Okulu mezunlarının Üniversiteye devamları hususundaki çalışmalara katılıyor musunuz? Bu konudaki düşünceleriniz.

3 — Yüksek İslâm Enstitülerini, İslâmî İlimler Akademisi haline getirilmesine taraftar mısınız?

4 — Son zamanlarda faaliyetlerini arturan Komünistlere karşı alınan tedbirleri kâfi buluyor musunuz?

Cevaplar :

Fehmi Cumalıoğlu (Kayseri Millet Vekili) :

1 — Her vilâyet ve hattâ her ilçede İmam-Hatip Okulu açılmalıdır. Memleketimizin ahlâk, fazilet ve adalet ölçüleri bakımından soysuzlaştığı bir devrede imanlı nesillere ihtiyaç zaruridir.

2 — İmam-Hatip Okulu mezunlarının Üniversiteye girmelerini kısıtlıyan kayıtlar kaldırılmalıdır. Sol akımlara karşı imanlı bir cephe kurulması bakımından bunu zaruri görmekteyim.

3 — Yüksek İslâm Enstitülerinin fakülte veya İslâmî İlimler Akademisi haline getirilmesi lüzumuna inanıyorum. Bu üç maddeyi meclis kürsüsünde de savundum.

4 — Komünizme karşı alınan tedbirler yetersizdir. Bu iş evvelâ bir Maarif ve kültür işidir. Bütün kültür müesseseleri, basın, radyo, Millî Eğitim programları bu davayı gerçekleştirecek nitelikte değildir. Zenginler ve müslüman tüccarlar bu tehlikeye karşı lâkayıttır, seyircidir. İmanlı fakirler onların servetlerinin bekçiliğini yapmaktadır. Bu durum onlara anlatılmalıdır.

Hüsnü Dikeçligil (Kayseri Senatörü) :

1 — Milletimizin ihtiyaç duymuş olduğu İmam-Hatip Okullarının açılmasını memnuniyetle karşılarım. Ben, okullarımızdan yüce İslâmın ruhuna uygun münevver müslüman Türk din hizmetlilerinin yetişmesini yüce Halihımızdan niyaz ederim.

2 — İmam-Hatip Okulları ve diğer meslek okullarının üniversiteye alınmasını Karma Bütçe-Plân Komisyonunda Senato kürsüsünden savunan bir parlâmenter olarak elbette isterim.

3 — Her meselenin tekâmülü şarttır. Bir ihtiyas asrında, ihtisas erbabına ihtiyaç vardır. Bu bakımdan Yüksek İslâm Enstitülerinin Akademi haline gö tirilmesini canü gönülden arzu ederim. Parlâmentoda bu fikirlerin tahakkuku için çalışmayı vazife bilirim.

4 — Son zamanlarda gelişen ve gelişmekte olan Komünizme karşı alınan tedbirler kifâyetsizdir. Muharebede mukabil silâha karşı mukabil ve hattâ daha üstün teşkilât ve silâh zaferi sağlar. Yalnız hissi duyarışlar yeterli sayılamaz. Asrı saadette ve müslüman Türk milletinin tarihinde yükseliş devirlerini gözönüne alıp onun ışığında cihazlanmak gerekir.

Komünizme karşı alınacak tedbirlerden esaslı bir kaç noktayı belirtelim:

a — İhlâs ile maddî ve manevî olumlu mücadele ve mücahede.

b — Her türlü tesanüdü bozucu harekete karşı birlik, beraberliği sağlamağa çalışma şuuru.

c — Fikrî yönden halkı tenvir ve irşad.

d — Kalîteli, kifayetli çeşitli yayın.

e — Millî ve içtimaî meselelere sahabet.

f — Her türlü kötülükle aklî yönden mücadele gibi tedbirleri tavsiyeye değer bulmaktayım.

Senatör ve bazı Millet Vekillerinin konuşmalarından sonra delegelerden de konuşanlar olmuş ve hepsi de din ve memleket davası üzerinde itidalli beyanlarda bulunmuşlardır. Dilek ve temenniler safhasında da çok cazip noktalar hassasiyetle belirtilerek daha ziyade din adamları, İmam-Hatip Okulları ve Yüksek İslâm Enstitülerinin tahsil ve hizmet sahalarında terekküm etmiştir. Bu ortamda salonda tam bir coşkunluk havası vardı. Konuşan hatiplerden bazılarının ateşin konuşmaları alkış tufanına boğuluyordu.

İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyetlerinin 4. Federasyon genel kongresi tam bir olgunluk içerisinde seyrini tamamladı. Seçimlere gidildi ve yeni İdare Heyeti teşekkül etti. Adaylar zerre kadar şahsi kaprislerine esir olmadıkları salondaki havanın varkuruğundan belli idi. Ancak her aday hizmet yolunda fazilet müsabakasına katılmak istiyordu.

Bu kongre bize şunları ilham etti: Artık, yüzde doksan sekizi müslüman olan Türkiyemizde İmam-Hatip Okulları ve onların devamı olan Y. İslâm Enstitüleri bir varlıktır; Vatan sathalarında sesini yükseltebilecek ölçü ve değerdedir. Bu okullardan aziz Türk milletini kurtuluş limanına taşıyacak olan genç, dinamik, aydın din adamları yetişmektedir. Dinimizin ulviyetine bağlı bir safiyet örneği olan bu gençler artık çakalların ulumasına kıymet vermiyecek, kızıl bayrakların memleket ufuklarında dolaşmalarına, özellikle; parlayan ve kükreyen iman akımına dur demelerine müsaade etmiyecektir. Zaten Müslüman Türk tarihinde böyle bir lâkaydilik örneğine de rastlanamaz!

Bu okulları efkârı umumiye nazarında küçük düşürmek istiyenleri, yarasanın ziyaya düşmanlığı ile temsil edebiliriz. Bunlar Türk milletinin tarihi sadmesi karşısında yer ile bir olmaya mahkûmdurlar. Bu necip millet kat'iyyetle inanmıştır ki, dinî yaşayışın ve ahlâk nizamının gevşediği bir toplum yaşama hakkını kaybetmiştir. Bu hakkı elimizden almağa yeltenen soslaklar bitesiye bir hiçliğin peşinde koşmaktadırlar.

Gerçekleşmesini umdukları kara emelleri tarih sahnesinde ulaşılamamış bir hayâlyetsizlik örneği olarak kalacaktır.

Güneş, Ay ve Arzdan tut tâ, en küçük mahlûka kadar her şeyin kemâl-i dikkatle vazifesine çalışması, zerrece haddinden tecavüz etmemesi, bir azim heybet tahtında umûmî bir itaat bulunması, büyük bir celâl ve izzet sahibinin emriyle hareket ettiklerini gösteriyor.

Bizi Yanlış Anlıyanlar

Halit GÜLER

Bundan bir önceki sayımızda çıkan ve İmam-Hatip Okulundaki yersiz bir muameleyi dile getiren yazılarımızdan dolayı bizi, yanlış anlıyanlar oldu. Çok iyi niyetlerle kaleme alınan, ifade ettiği mâna yönünden mevzii kalması için titizlik gösterilen bu yazılarımızı, bütün öğretmenlere karşı bir hücummuş gibi görmek ve göstermek istiyenler çıktı. İlhan Selçuk'tan Ahmet Kabaklıya varıncaya kadar bir kutuplar bir doğrultu üzerinde birleşerek ellerine geçen fırsatı en geniş mânasıyla kullanmak için Oku Mecmuasına ve O'nun etrafında kenetlenen imanlı gençlere ver yansın ettiler. Camiyi ateşe vereni değil de, yangını söndürmeye çalışanları ve sadece olay mahalline su sıkanları suçlama garabetini gösterdiler...

Bunun yanı başında ayrı konudan dolayı takdir mektupları gönderen okuyucularımızdan, idarehanemize uğrayarak şükranlarını ifade eden talebe velilerinden bahsetmek istemiyoruz. Meselenin bu yönü konumuzun dışında kalır. Yanlış anlıyanlara gerçekleri göstermek bakımından aynı mevzuyu değişik bir açıdan tekrar ele alacağız: Bu mecburiyeti bize yükliyenlere, bazı hakikatlerin su yüzüne çıkmasına vesile oldukları için teşekkür gerekir.

Türkiyenin fikren kalkmasında, ahlâkan gelişmesinde, muasır medeniyet seviyesine ulaşmasında hizmeti olan, vatanına menfaatleriyle değil de kalbile bağlı bulunan öğretmen zümresinin karşısında olmadığımızı belirtmek bile bize, büyük ızdırap veriyor. Elbette milliyetçi, mukaddesatçı öğretmenin karşısında değil, yanındayız, hattâ hizmetindeyiz. Çocukluk dimağlarımızda öğretmene karşı fildişenen sevginin ve saygının bugün yaşımıza mümasil olarak türüm türüm kokan çam ağacı haline geldiğini, kılcal damarlar gibi vücudumuzun her tarafını kapladığını belirtmek isteriz. Türk milletinin düşmeğinde masyalanan bu anlayışı, muallime karşı olan bağlılığı zedelemeye hiç kimsenin hakkı yoktur, öğretmen de olsa.

Bazı öğretmenlerin hareketleri tenkit konusu oluyorsa, bu, o zümreye karşı olan hürmetin ve itimadın sarsılmasına temin içindir. Bu zamana kadar dinin suistimal ve tecavüzler Maarif teşkilâtımızın fikir ordusuna bir şey kaybettirmemiş, daha güçlü hale gelmelerine bir vesile olmuştur. Ne zaman ki, Köy Enstitülerinin açılmasıyla Milli Eğitim kadrosuna sızan kızılar, öğretmen adına konuşmaya başlamışlar, ondan sonra hakkı olarak bu gidişten endişe duyulmuştur.

Türkiye'nin meselelerini milli açıdan gören, bütün siyasi düşüncelerin ve basit menfaat hesaplarının üstünde zümre farkı gözetmeden milletine saygı duyan, gençliğin milli tarih şuuru içerisinde fikren gelişmesinde hizmeti olan, başta Kemünizm olmak üzere Türk Devletini parçalamak istiyen yıkıcı cereyanlara karşı koyan, köy-şehir farkı gözetmeden yurdun her köşesinde vazife kabul eden, Anadolunun eli nasırlı, gönlü yüce mert insanlarına bilgi-görgü götüren gerçek öğretmene karşı olmadığımızı tekrar belirtmek isteriz.

F A K A T :

13 Temmuz 1964 tarihinde T. Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonunun (T.Ö.D.M.F.) Eskişehir'de yapılan 17. Kurultayında Maarif Vekilini yuhalama küsluhlığını gösteren, aynı toplantıda (Bizim Köy) isimli kitabın yazarı Mahmut Makal'ın teklifiyle Komünistlik suçundan mevkuf öğretmenleri ziyaret kararı alan zihniyete karşıyız.

Bu olay üzerine Milliyetçi Öğretmenler Birliği, Kurultaya aşağıdaki telgrafı çekiyor ve hâdiseyi protesto ediyor :

«Komünistlikten mevkuf öğretmenleri bir heyet vasıtasıyla hapishanede ziyaret ettirmeniz milliyetçi öğretmefileri ve halkı üzmüştür. Komünistliğin görüldüğü yerde başının ezilmesine dair tarihi konuşmayı Atatürk, Eskişehir'de yapmıştır. Bu türektife zıt hareketle Ata'nın ruhunu ve O'nun izindeki gençliği de müteessir ettiğinizden sizlere lâzım gelen cevabı asıl Türk öğretmeni verecektir. Sadece bu karara parmak kaldıranlarla, ziyarete giden heyeti ve hasseten teklifi yapan Makal'ı tel'in ederiz.» (1).

1 Nisan 1964 tarihinde o zaman Şükrü Koç'un Başkanlık bulunduğu T.Ö.D.M.F.'nu, 24 derneğin iştirakiyle Ankara Kızılay Merkezi Toplantı Salonunda «Gericilikle Mücadele» gayesiyle bir toplantı düzenliyor. Bu toplantıda Atatürkçüler Derneği Başkanı Mustafa Esen'in gündeme «Komünizmle mücadele» maddesinin ilâve edilmesine dair teklifi gürültülere sebep oluyor. Rapor hazırlayacak komisyona İsmail Aras, Doğan Avcıoğlu, Doğan Kasaroğlu, Alper Aktan ve Hürrem Arman seçiliyorlar. 3 Nisan Cuma günü Ankara Gazeteciler Cemiyetinde yapılan toplantıya T.Ö.D.M.F. adına katılmış olan Hürrem Arman şu teklifi getiriyor :

a) Bir fesat yuvası olan İmam-Hatip Okulları kapatılmalıdır.

b) Okullardaki din dersleri kaldırılmalı, köylerde ve kentlerde çalışmakta olan Kur'ân Kursları kapatılmalıdır.

c) Diyanet İşleri Reisliği lağvedilmeli, miktarı 350'nin üstünde olan din neşriyatı yapan gazete ve dergiler kapatılmalıdır (2).

Bu teklifi getiren zihniyetle mücadele etmeyi biz de, milliyetçi öğretmenler gibi bir vazife telâkki ederiz.

Ege Bölgesi Köy Öğretmenleri Derneğinin bildirisinde yer alan aşağıdaki ifadeyi o fikirde olanların suratlarına carparız :

«Yurt sorunlarını olduğu gibi aksettiren fikirleri sabote eden ve ileri hareketlere karşı cephe alan tıketici ruhtaki kimselerin mezun olduğu İmam-Hatip Okullarını en az lise seviyesine çıkarmak, aydın ve kültürlü din adamlarımızı yetiştirebilecek duruma geçirdikten sonra açmak en olumlu harekettir.» (3).

Bu şekilde düşünenlere karşı çıkan yalnız biz değiliz. Milliyetçi Türk öğretmeni de bu davranışların karşısındadır. Aşağıdaki bildiride dile gelen meselere dikkat buyurun:

«...Meselektaşlarımız adına halkımızdan özür dileyerek arz etmek isteriz ki, eğer Kızılay salonlarında «Gericilikle Savaş» paravanası arkasında da senin din ve imanına tasallut etmek isteyen çıkmışsa, eğer öğretmenlerin Eskişehir toplantılarında Milli Eğitim Bakanını yuhaladıklarını duymuşsan ve aynı kongrenin kararı ile komünist zanlılarını ziyaret heyetleri gönderdiğini gazetelerden okumuşsan, eğer Öğretmenler Federasyonu başkan yardımcısına Almanyadaki bir solcu tarafından gönderilen mektupta bir halk ihtilâli yapılması teşvik ediliyorsa, eğer meslektaşlar birbirine düşürülmek isteniyor ve hattâ yumruklaşanlarla sövüşenler görülüyorsa, eğer aramızdan öğrencisine tasalluta yeltenecek kadar soysuzlaşanlar çıkıyorsa, eğer mevcut Öğretmen Dernekleri lokallerinin bir kumarhane ve meyhane haline geldiği ileri sürülüyorsa ve meslektaşın politikaya saptığını, sokağa atıldığını iddia edenler varsa, daha açığı öğretmenlerden bir kısmının yeraltı teşkilâtlarının tesiri altında bulunduğu selâhiyetli kimseler tarafından ifade veya münakaşa ediliyorsa, biz bütün bunlardan meslektaş çoğunluğunu tenzih eder, öğretmeni temsil kabiliyetini kaybederek politikaya saptırılmış bir azınlığın devamlı hatalarından ileri geldiğini açıklamak isteriz. Bizim öğretmenimiz Türk'e yakışacak hasletler içinde halka hizmete devam edecektir...» (4).

Çeşitli vesilelerle sınıflar arasında düşmanlık yaratmak istiyenlerin bölücü çalışmaları, Türk milletinin birleştirici hasletleri karşısında tesirsiz kalmıya mahkûmdur. Sıfatımız ve içtimai durumumuz ne olursa olsun, her şeyden önce bu milletin bir ferdi olarak, vatan ve millet sevgisinin imancı derinsinde karşılıklı saygı ve sevgiyle birbirimize bağlanmak mecburiyetindeyiz. Birliğimizi sarsmak için atılan taşlar, kayaya çarpmışcasına vahdet engelini aşamıyacak ve geri dönenin bütün ıstırabını duyuk sahiplerine avdet edecektir. Şuna veya buna haksız hücummuş gibi gösterilmek istenen yazılar ve konuşmalar, aslında vahdet heykelinin kaidesine konan harçlardır. Milletin şeref ve haysiyetini düşünmiyenlerin, en körpe dimağlara nefret kusmaya çalışanların şeref ve haysiyetini biz düşünmiyeceğiz. Başkasının inanç ve düşüncesine hislerini karıştırmadan hürmet etmesini bilenler, hürmete lâyıklardır. Aksi takdirde bir hatayı düzeltmek için yapılan çalışmaları insafsızlık kabul etmiye hakkımız yoktur.

Daha önce sırf bu düşüncelerle kaleme alınan yazılarımızı hoş karşılamıyanların fikirleri, eleğin altına geçmiye mahkûmdur. Yukarda vasıflarına kısaca temas ettiğimiz gerçek öğretmene saygımız ve sevgimiz sonsuzdur Bu saygı ve sevgiyi yokmuş gibi göstermeye çalışanların, konuyu kasıtlı şekilde istismar edenlerin gayretleri boşunadır...

(1) Yeni İstanbul, 17 Temmuz 1964.
(2) Adalet Gazetesi (Ankara), 2 Eylül 1964. Yankı Dergisi, Sayı: 13, 6 Nisan 1964.

(3) Cumhuriyet Gazetesi, 4 Eylül 1963.
(4) Ankara Milliyetçi Öğretmenler Birliği, 26 Ocak 1965.

YAĞMURUN ŞIRILTILARI, MÂNASIZ BİR SES OLMADIĞINA VE ŞİMŞEK İLE GÖK GÜRLEMESİ, BOŞ BİR GÜRÜLTÜ OLMADIĞINA KAT'İ DELİL İSE, HÂLİ BİR BOŞLUKTA O ACAİBİ İCAD ETMEK VE ONLARDAN AB-I HAYAT HÜKMÜNDEKİ DAMLALARI SAĞMAK VE ZEMİN YÜZÜNDEKİ MUHTAÇ VE MÜŞTAK ZİHAYATLARA EMZİRMEK, GÖSTERİYOR Kİ: O ŞIRILTI, O GÜRÜLTÜ, GAYET MÂNİDAR VE HİKMETTARDIR...

D İ K K A T !

Her zaman okuyucularına hizmet ön plânda tutan mecmuamız. bu sayı yine Bayram hediyesi olarak nefis bir levha takdim etmektedir. Bayilerden istemeyi unutmayınız. **O K U**

DÜNYAMIZI AYDINLATAN KİTAPLAR

İslâmda Siyasî Düşünce ve idare (1)

KARAOSMANOĞLU

Haydarabad - Osmaniye Üniversitesi Profesörü Harun Han Şirvanî'nin bu eseri, S. Kemal Kuşcu tarafından dilimize çevrilmiş ve İRFAN YAYINEVİ tarafından tab'ettirilmiştir. İslâm kültürünün her sahasında en olgun eserleri veren Hind bilginlerinin müsmir faaliyetlerini hayranlıkla takip etmemek mümkün değildir. Şimdi tanıtmaya çalıştığımız bu eser de İslâm tefekkürüne, İslâm kültürüne ömür vermiş Hindli bir ilim adamına aittir.

Bu eser, İslâm dünyasında yetişen ve İslâm kültürü ile yoğurulan filozof, fakih ve mutasavvıfların siyasî düşünce ve siyasî idare nokta-i nazarından görüşlerini aksettiren ciddi bir tetkik mahsûlüdür. Ve böyle ciddi eserler, bu sahada yok denecek kadar azdır. Diyebiliriz ki bu eser, İslâmda yok zannedilen siyasî tefekkür ve idarenin çağlar boyunca nasıl geliştiğini ve menşeinin ne olduğunu iddia ve isbat etmektedir.

Eserde, mevzuu ile ilgili konular, on ayrı fasılda incelenmektedir. Ayrıca kitabın sonuna yine konuyla ilgili iki uzun makale de I. ve II. ekler olarak konulmuş ve eser mâna ve muhteva bakımından zenginleştirilmiştir.

Birinci fasılda Kur'ân'a göre devletin özü, İslâmın zuhurundan önce Doğu Roma İmparatorluğunda ve İranda durum, İslâmdan evvel Arap Devletleri, Kur'ân'ın Delilleri, Allahın hükümranlığı, Nizam prensibi, Barış ve itaat, Kanun ve adalet, Sosyal reform, İstişare, Harp hukuku, Müsamaha, Beynelmilelcilik gibi konuları ihtiva etmektedir. Bu fasılda konuya böylece girdikten sonra içtimaî reform üzerinde oldukça orijinal fikirler ileri sürülmüştür. Sosyalizm hayranları, İslâmdaki sosyal reformu ibretle görsünler de onu kızıl damgalı bir ithal malı zannetmesinler.

İkinci fasılda, siyasî felsefe ve idare ilmine müslümanların tarih boyunca yaptıkları tatbikî hizmet hakkında Avrupalının hiçbir şey bilmediği hususu dikkate alınıyor ve bir girişle Milâdî IX. asırda yaşıyan İbn-i Ebi'r-Rebi'in yaşadığı devre ait siyasî düşünce ve idare hakkındaki görüşleri şu başlıklar altında inceleniyor: İnsanın mevkii, İnsanın sosyal mahiyeti, Beşerî bilginin tasnifi, Hükümdar, Adalet, İhtilâl, Servet ve İmparatorluk, Kölelik ve Netice...

Üçüncü fasıl; Büyük Türk Filozofu Farabi'nin hayatı, eserleri, yetişme şartları, ilim âlemindeki yeri, türlü cepheleri, onu Muallim-i sanî yapan unsurlar, siyaset üzerine yazdığı eserler, insan zekâsı, insanların haklarından mütekabilen vazgeçme nazariyyesi, Hâkimiyyet, Devlette dahili teşkilât, Komünizm ve Ferdiyetçilik, Devlet ve Devlet şekilleri, İdeal başbuğ gibi konuları ihtiva etmektedir.

Dördüncü fasıl, Maverdi ve Keykavus'un görüşlerini; Beşinci fasıl XI. asırda yaşıyan büyük devlet adamı Nizamül Mülk'ün düşüncelerini idare ve siyasette kiyasetini ber-tafsil izah etmektedir. Altıncı fasıl, İmam-ı Gazâli'nin fikirlerini ihtiva etmekte ve ezcümle şu kısımları incelemektedir: Devlet, Hukuk, Anayasa, Adalet ve İcra kuvvetleri, Hükümdarın günlük programı, Gelir kaynakları, İdeal hükümdar ve sade hayatı, Gizli servis, Gazâli ve Demokrasi, Kölelik, İstişare, Vilâyet idareleri, Vekiller heyeti, Sonuç...

Yedinci fasıl Milâdî 13. asrın sonlarıyla 14. asrın başlarında yaşıyan İbni Teymiyyeyi ve siyaset ve idaredeki fikirlerini inceler. Bilhassa İmam ve İmamet bahisleri üzerinde fazlaca durur... →

(1) Müellifi: Prof. Harun Han Şirvanî, Mütercimi Kemâl Kuşcu. Büyük boy, 181 sayfa. Fiatı 7,5 lira. Ahmet Said Matbaası, İstanbul, 1965, İRFAN YAYINEVİ, P.K.: 65 — Bâyezid-İstanbul.

SELÂM

(Geçen sayıdan devam)

İMAN :

İman'ın lûğat mâ'nâsı, bir şeyi tasdik etmektir. Yâni bir şey'e tereddüdsüz ve kesin olarak inanmaktır.

«Din» de iman, «ALLAH»ın varlığına, birliğine, Peygamberlerin HAK ELÇİLERİ olduğuna, Cânib-i HAKdan getirdikleri KİTAPLARın «VAHY-i İLÂHÎ» bulunduğuna kat'i olarak inanmaktır.

İnanana, «MÜ'MİN»; Mü'minliği güzel amelleri ile açığa vurana «MÜSLİM» denir.

İSLÂM DİNİ, semâvi dinlerin sonuncusudur. Zaman, mekân ve zekânın inkişâfına göre dinlerin en mükemmelidir. İnsanlığın bütün sorularını tam tatmin ederek cevaplandırmaktadır.

İlme çığır açan,
İlmi hayra hâdim kılan,
İnsanlığı ahlâk-ı fâzılaya ulaştıran,
HAKKa, hukûka rüâyeti ibâdet şekline koyan,
Dünyâda gerçek düzen kuran,
Ukbâda huzur ve Bakâya erdiren «O» dur.

İSLÂM DİNİ, bütün insanlar içindir. Binâenaleyh, her insan onun beyan ettiği esasları kabul etmesi sıdk ve yakin ile kalbine yerleştirmesi şarttır.

İSLÂM DİNİnin gelişinden, kuruluşundan sonra, diğer dinlerin hükümleri kalkmış. Zirâ bu DİN, bütün doğruluk ve güzellikleri kendinde cem'etmiştir.

.....

Sekizinci fasılda, İbn-i Haldun, Dokuzuncu fasılda Mahmut Gavan; Onuncu fasılda 1817-1898 yılları arasında yaşayan Seyyid Ahmed Han'ın görüşleri incelenmektedir. Birinci ek kısmında ise Hz. İsâ'dan Hz. Muhammed'e (S.A.V.) kadar siyasî düşüncede gelişme; ikinci ekte de İslâmda hakimiyyet anlayışı etraflıca izah edilmektedir. Kısaca ana hatlarını çizdiğimiz bu eser sahasında tekliğini uzun zaman muhafaza edecek ölçüdedir. Bu kıymetli eseri okuyucularımıza tavsiye ederiz.

Cenâb-ı HAKKın bütün insanlara emri:

(ومن يبتغ غير الاسلام دينا فلن يقبل منه و هو في الاخرة من الخا سرين)

Meâli :

«Kim İSLÂMdan başka bir din ararsa, onun dini aslâ kabul olunmıyacaktır. O âhirette en büyük zarara (hüsrâna) uğrayanlardandır.»

(Âl-i İmran sûresi: 85)

Kezâ :

ولا رطب ولا يابس الا في كتاب مبين

Meâli :

«Yaş ve kuru ne varsa hep Mübîn olan Kitaptadır.»

İSLÂMı kabul edenlere bir takım mükellefiyyetler vardır. Bunlar: Farzlar, vâciblerdir.

Bu hükümleri tutmak İslâmda îmânın kemâlinin ve devâmının şartıdır.

Amel, îmânın dıştan görünüşüdür veya îmânın mahfazasıdır. Bu İMAN ve AMELE, insânın son nefesine kadar devâm etmesi şarttır.

DİN :

- Din, her millette CELİL bir râbıtadır.
- Dinsizlik, milletleri çürütür.
- Din aleyhtarları, belki bilmiyerek düşmanlarımızın dostu ve dostlarımızın düşmanıdırlar. Onlar, düşmanlarımızın vâsıta-i âmâli olurlar.
- DİN vicdanlara hâkimdir.
- Kânun, ef'al ve harakâtın görünenine hâkimdir.
- DİNe, millete ve vatana edilen tecâvüze karşı müdâfaa, CİHADDIR.

CİHÂDI terkeden millet esir ve zelil olur.

- **Bir MİLLET 3 şey ile yaşar :**
  DİN,
  İLİM,
  SİLÂH.

«SELÂM» bu açılardan «İSLÂMI» ele almıştır.

Yüzlerce minâre var ezanlar bekler,
Her kubbede baykuş gibi çanlar bekler,
Üç kıt'anın üstündeki şehidliklerde,
Hâlâ gözü yolda kahramanlar bekler.

Mehmed ÇAVUŞOĞLU

1966 Yılı Karma Bütçe-Plân Komisyonunda İçişleri Bakanlığı Bütçesi görüşülürken Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi Hüsnü Dikeçligil şu konuşmayı yapmıştır. Ve bu yazı kendi konuşmasının teybe alınan kısmından aslına uygun olarak düzenlenmiştir.

O K U

Muhterem arkadaşlar, bu konuşmamda ben İçişleri Bakanlığının durumunu başka yönleriyle ele alacağım. Ve bu konuşmam arkadaşlarının konuşmasından başka türlü olacak. Bir nevi iç bünyemizin tahlili mahiyetini taşıyacak.

İçişleri Bakanlığı hâdiselere zaptıya nezareti gözüyle bakmamalı. Böyle baktığı takdirde iç bünyemizdeki dalgalanmalar durulmuyacak. Daima çalkalanmalar olacak. Onun için Bakanlık cemiyetimize iştimal bir açıdan bakmalı. Hâdiseleri tahlil edersek neden ve niçinlerini araştırmalı. Ve buna göre çarelerini gidermek yollarını aramalıdır. Şimdi buna bir misalle girelim :

Vaktiyle Fransız Başvekillerinden olan Clemenceau telefon rehberini eline alır. Gelişi güzel sahifelerini çevirir. Tesadüfen birisi kasap ve diğeri memur olarak iki adres tesbit eder. Çınçırağa basar. Gizli emniyet şefini çağırtır. Ve şefe:

«Bunlar birer casustur. Tetkik edip bana haklarında bir rapor tanzim ediniz» der. Şef çıkar gider? Az zaman sonra devlet aleyhine çalışmak yaptıklarına dair kabarık bir rapor tanzim ederek getirir.

Bizde de maalesef böyle. Gizli emniyet şefleri hükümetlerinin anlayış ve tutuşlarına göre raporlar tanzim etmekte mahirdirler. (Doğrudur sesleri...) Meselâ başımdan geçti. Vaktiyle ..... hükümeti bir Turancılık, ırkçılık meselesi ortaya atmuştı. Ona yaranmak isteyenler milliyetperverleri lekelemekte mahirdiler. Bendeniz o zamanlar İskenderun Ortaokulu müdürü idim. Çocuklarıma yeryüzündeki Türkleri tanıtmak için bir büyük harita yaptırtmıştım. Onları öğrenciyken bize derhal Orkuncu Müdür damgasını bastılar. Hakkımızda tahkikat oldu filân. Anlımız aktı. Kursağımıza bugüne kadar haram girmemişti. Tabii o günde. Kırk beş yılımızda saçımızı memleket, millet uğruna çalışarak ağartmıştık. Netice bir şey çıkıcılar olmadı. Davamızda hakkı mülk. Bugünkü Turancının durumu beni haklı göstermektedir. Dün milletini yükselten gençlerine vereceği yakın ve uzak ideale bağlıdır. Ve böyledir bu...

Gelelim bugünümüze, başa ışbaşına sosyalizan bir hükümet geçti mi vay dindarların haline. Dine ait kitaplar okudun hapse. Gerici seni. Sola ait neşriyatlar alabildiğine neşredilir. Dini eserler gizli basılıp, gizli satılır ve okunur. Bu suretle orta yol bulunamaz. Türkiyemizde dahili rejim bunlar. Senlik ve benlik iddiaları başlar. Eğer her iki neşriyat okunmuş olsa orta yol belki de bulunmuş olurdu. Şimdi de yine mutlaka baştakilerin temayülüne göre raporlar hazırlanacaktır. Olmaz böyle şey, olmaz...

Gelelim esas söylemek istediğimiz meseleye. Bilirsiniz ki, bendeniz bir şeyi tetkik etmeden konuşmam. Ve doğruyu söylemekten çekinmem. (Doğrudur, öyledir sesi) Önce söylemiş olduğum gibi yine meşrebimi belirteyim. Ben Müslüman Türklüğü şiar edinen biriyim. Birliğimizi zedeleyici hareket varsa ona da taraftar değilim. Zira bu memleket bizim. Ecdadımızın kanıyla yoğrulmuştur her zerresi. Aksini düşünsem âlem bana lânet eder. Keyfiyet şu:

Ben Nur Risalelerini tetkik ettim. Medeniyete aykırı bir şeyler göremedim. Şimdi şu parçayı okuyalım :

«Her mü'min l'lây-ı kelimetullah ile mükelleftir. Bu zamanda İslâmiyetin tealüne en büyük sebeb, maddeten terakkî etmektir. Zira ecnebiler fünun ve sanayi silâhiyle bizi istibdad-ı manedîyeleri altında eziyorlar. Bizde fen ve san'at silâhiyle İ'lâ-i Kelimetullahın en mühtiş düşmanı olan cehil ve fakr ve ihtilâf-ı efkâra cihad edeceğiz... Medenilere galebe çalmak için ikna lâzdır, söz anlamayan vahşiler gibi zebar ile değildir.»

Peki bunda ne var. Avrupanın medeniyetini alalım da terakki edelim. Cehilden, fakr-u zaruretten kurtulalım, deniliyor. Daha sizlere başka parçalar da okuyabilirim.

İçişleri Bakanından ricam; bu eserler ehliyetli kişiler tarafından tetkik edilsin. Ve bunu İçişleri Bakanlığı yaptırsın. Medeniyete, terakkiye aykırı tarafları çıkarsa serbestçe satışa arzedilsin. Solcu yayınların satıldığı gibi. Lenin'in, Karl Marks'ın kitapları piyasada dokunulmadan satılırken, bu dinî eserler niçin satılmasın. İstirham edelim buradan. Müslüman Türklerin memleketidir. Hakmızlıklar varsa bunlara son verilmelidir.

Gelelim diğer bir meselemize:

Ben öğrenmek istediğim için İçişleri Bakanımızdan sormak istiyorum. Ve buna dair on üç soru soracağım. Bu da Türkiyeyi Yükseltme Cemiyetiyle ilgili olacaktır. Bakalım neymiş bu Türkiyeyi Yükseltme Derneği, Masun Derneğiyle ilgisi var mıymış. Bilgi sahibi olacağım tabiî.. Bunlar sunlardır :

1 — Türkiye Yükseltme Derneğinin Menafil Ummiyeye Mudire Cemiyetlerden sayılmasına dair kararnamenin esbabı mucibesi nedir, açıklanmaktadır?

2 — Bu cemiyetin İçişleri Bakanlığına vermiş olduğu beyannamede idare heyeti seçimine dair bir hüküm var mıdır? (Yoktur. Yalnız idare heyeti kendi usullerine göre seçilir denilmektedir.) Bize derhal Orkuncu Müdür damgasını bastılar. Hakkımızda tahkikat oldu filân. Anlımız aktı. Kursağımıza bugüne kadar haram girmemişti. Tabii o günde. Kırk beş yılımızda saçımızı memleket, millet uğruna çalışarak ağartmıştık. Netice bir şeycikler olmadı. Davamızda hakkı mülk. Bugünkü Turancının durumu beni haklı göstermektedir. Dün milletini yükselten gençlerine vereceği yakın ve uzak ideale bağlıdır. Ve böyledir bu...

3 — Ve bunlar cemiyetler kanununa aykırı olarak dış cemiyetlere bağlı olarak yaşamakta mıdır?

4 — Bu cemiyetin beynelmilel Farmason ve Mason ve Siyonizm ile ilgi ve irtibatı var mıdır? Yine Atatürk tarafından kapatılmış olan Mason cemiyetiyle Türkiyeyi Yükseltme cemiyetinin bir alâkası var mıdır?

5 — Eğer bu cemiyet Mason cemiyeti değilse, 1933 yılında kapatılmış olan Masonlar cemiyetinin İstanbul, Ankara, Manisa ve diğer — İzmir de dahil — vilâyetlerdeki binaları hangi yollardan bu cemiyet tarafından istirdât edilmiştir?

6 — Borçlar kanununa göre, aradan on yıl zaman geçti mi bir emlâk geri alınamayacağı halde, bu cemiyet bu emlâkı nasıl alabilmiştir?

7 — M. Reif Oğan bu cemiyetin nizamnamesini neşredip, gizli cemiyet olduğunu açıklamıştır. Benim de şimdi aklımda kalmıyan ve dilimize çevrilen — Gizli cemiyetler— isimli kitapta okuduğuma göre, bu cemiyette gizli cemiyetler arasında beyân edilmektedir. Bakanlık da bunun gizli cemiyet olduğuna kânî midir?

8 — Bu cemiyete bağlı yüksek kademede memurlar var mıdır? Bunların isimleri verilebilinir mi?

9 — Ve yine bu cemiyetin gizli mecmua ve matbuatları var mıdır? Hükümet gizli muhabere ve matbuatlarından haberdar mıdır? Haberdarsa ne gibi işlem yapmıştır?

10 — Bu cemiyetin ecnebi müfettişleri Türkiye'ye gelirler mi? Ve gelmekte midir? Ve bunlar ne gibi faaliyette bulunur?

11 — Cemiyetin toplantılarına Devlet komiserleri ve idârî teşkilât temsilcileri katılabilmekte midir? Katılmıyorsa katılması için ne düşünülüyor?

12 — Şimdiye kadar bu toplantıları müşahede eden-

HUTBE:

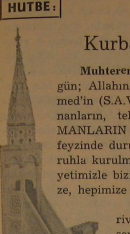

Kurban Bayramı

Muhterem Müslümanlar! Bu gün; Allahın birliğine, Hz. Muhammed'in (S.A.V.) peygamberliğine inanların, tek kelime ile MÜSLÜMANLARIN bayramı! İlâhî tevhid feyzinde durulmuş ümmet ve İslâmî ruhla kurulmuş millet sıfat ve hüviyetimizle bizim bayrammızız! Hepinize, hepimize mubarek olsun!

Hz. Âişe validemizden rivayet olunan bir Hadis-i şerîfe göre Peygamber Efendimiz: «Ey Ebû Bekir, demiştir, her kavmin bir bayramı vardır. Bu da bizim bayrammız!» Evet, bu da bizim, biz Müslümanların bayramı!

Bayramda: Çocuklar sevinir, büyükler sevinir, zenginler sevinir, düşkünler ve yoksullar sevinir. Kısaca bütün bir millet, bütün âlem-i İslâm, ümmet-i MUHAMMED sevinir.

Bayram, dargınları barıştırır, gönülü gönüle karıştırır; Hak yolcularını hakikat hedefine doğru yarıştırır. Dargınlık nefsin ve nefsaniyetin eseri; muhabbet, birlik ve beraberlik imânın, İslâmiyetin eseri!..

Bayramlarda birbirlerini çoktandır görmiyenler görüşmeğe, birbirlerini tanımıyanlar tanışmağa fırsat ve imkân bulurlar. Böyle günler, milletçe ve ümmetçe katışıp kaynaşmağa yol açar. Cenab-ı Hak bu birlik ve beraberlik yolunu bilenlere, bulanlara rahmet ve gufrânını bol bol saçar.

Muhterem mü'minler! İslâm dininde kurban, Hakka dönmüş ihlâslı bir kalble, bağlanmış ve dağlanmış bir irade ile Allaha teslim olmanın alâmetidir. Böylesine teslimiyet dünya ve âhiret saadetidir.

Şüphe yok ki, Allahın bizim kestiğimiz, keseceğimiz kurbanlara ihtiyacı yoktur. SAMED sıfatıyla O, her türlü ihtiyaçtan münezzehtir. Lâkin yüce adına kurbanlar sunma suretiyle rızasını elde etmeye olan ihtiyacımız söz götürmez.

Kurbanın vacip olmasının delili Kitâbullahdır. Kevser sûresinde Cenâb-ı Allah: «Ya Habibim Muhammed! Şüphe yok ki biz sana bir atiyye olarak KEVSER'i verdik. Öyle ise sen de Rabbin için, Rabbinin rızası için namaz kıl ve kurban kes! Sana buğzeden (yok mu? İşte asıl) zürriyetsiz olan şüphesiz ki odur.» buyurmakta, bu vecibeyi bizlere duyurmaktadır.

Peygamberimiz (S.A.V.) de bir Hadîs-i şeriflerinde: «Gücü yettiği halde kurban kesmiyen musallâmıza, camimize yaklaşmasın.» buyurarak kurbanın ehemmiyetini bizlere anlatmakta, kurban kesmekten imtina edenleri acı bir şekilde azarlamaktadır.

Bu bayramda ifasıyla mükellef olduğumuz bir vecibe daha vardır ki, arefe günü sabah namazından, bayramın dördüncü günü ikindi namazına kadar vakit namazlarının farzından hemen sonra yüksek sesle TEŞRİK TEKBİRLERİNİ okumaktır. Bu tekbir şudur:

الله اكبر الله اكبر لااله الا الله و الله اكبر الله اكبر ولله الحمد

Teşrik tekbirlerini, üzerine namaz farz olan her mükellef müslümanın okuması vaciptir; ister kurban kessin ister kesmesin, misafir olsa da, mukim olsa da bu teşrik tekbirlerini okumakla mükelleftir.

Çeşitli bakımlardan milyonlarca müslümanı cüşa getiren bu muhabbet günleri hakkıyla tasvir imkânsız. Zira:

Âfak bütün hande, cihan başka cihandır;
Bayram nekadar hoş, ne çetarelli zamandır!

Mehmet DOĞRU

---

ler tarafından Bakanlığa bir rapor verilmiş midir? Verilmiş ise bu raporun bir suretini bana verebilir misiniz? Bu raporda toplantılarda ne vakit ve kimler bulunmuşlardır?

13 — Atatürk ilkelerine bağlılıklarını her zaman her yerde dillerine dolayan bu kişilerin, Atatürk tarafından kapatılmış olan bu cemiyetle ilişileri olduğuna göre Atatürkçülükle bir ilişkileri olabilir mi?

Tabii ben bir Bütçe Komisyonu ve Senatörüm hamdolsun. Bunları Bakan olmadığım için öğrenmem mümkün değildir. Şimdi öğrenip fikir edinmek istiyorum. Sayın Bakan sorularımın cevabını yazılı olarak da verebilirler. Tabii öğrenmek de isteyeceğiz.

Beyler, bu vatan bizlerin. Müslüman olan Türklerin. bizlerin ecdadı kan akıtıp bu toprak için. Artık bizler rahat ve huzur içinde yaşamak istiyoruz. İç bünyemizi bulandırıp da rahatça günü gün eden, tatlı su Frenklerinden usandık. İçtimaî hâdiseler tetkik edilsin. Esas zararlı olan cemiyetler ortaya çıksın da rahat edelim vatanımızda!. Benim rıcam Bakanımızdan bu. Bu toprağın çilesini çekenler rahat, huzur içerisinde olmalıdır bu ülkede... Hürmetlerimle.

Hüsnü DİKEÇLİGİL
Kayseri Senatörü

GENÇ KALEMLER

İ. Hatip Okullarının Çatısına Konan Baykuşlar

Muammer TAN

Gönül öyle bir ülke ister ki; Şarktan Garba, Cenubtan Şimâle giden bütün yollar, kalblerde sembolleşen iman kökünde birleşsin.

Gönül öyle bir millet ister ki; yediden yetmişe; çocuk, genç, ihtiyar, kız-kızan topyekûn bir cemiyet ruhlarda perçinleşen İlâhî hükümlere kat'iyyetle hürmet ve saygı göstersin.

Gönül öyle bir makanizma ister ki; her dairesi dimağlarda enginleşen bir ruh potasında birleşsin.

Hangi kapıyı açarak bu arzuda muvaffak olunacağında yüce milletin akıl ve iz'ana sahip sağ duyu sâlikleri isabetli kararlarını vermişler. Bu ulvi emelin, madde hamurunun mâna suyu ile yuğrularak gerçekleşeceğinde ittifak etmişlerdir.

Amerika, dost olduğu milletlerin kalkınması için — bazı şartlar altında— yardım yapmıştır. Gereken ilerlemeyi kat'edemediklerini görünce metodunu değiştirmiş, bir tetkik komisyonu hazırlatarak her devlete zaman zaman göndermiş ve raporlar almış. Bu raporları fikir potasında birleştirerek 350 sayfalık bir eser meydana getirmiş ve şu kanaate varmış ki; bir milletin kalkınması tomar tomar dolar vermekle değil, mâna ağacına gönül vermekle mümkün olabilecektir.

Bu tetkik, her şeyi maddeye bağlıyan materyalistleri, anlarlarsa, insafa davet etmektedir.

Gerçekleri kabul etmek, yarasanın güneşin faydalarını kabul etmesi kadar güçtür.

Bu böyle olunca müslüman Türk Milletinin kalkınmasında, müsbet ilimlerden nasibini almış, dinî ilimlerin derinliğine dalmış aksiyoner İmam-Hatip Okulları mezunlarının oynıyacağı rolü kabul etmek istemiyen gafillerin, bathsızların ve seviyesizlerin ileri geri konuşmaları, bu müesseselerin çatılarına konmuş birer baykuş misâlinden ileriye geçemez.

İcra mevkiinde olan ilgililerin bu memlekette 50 İmam-Hatip Okulu ve 6 İslâm Enstitüsünün mevcudiyeti — kaydı mutlak ile — şarttır derken, bu misilli samimiyetsizlerin fikir (!) örgüsü ne dereceye kadar bir alâka görebilir. Bunu dağdaki çobanda, parlâmentodaki bir mebusta — hak davaya inanan — gülerek karşılamaktan ve zavallılar demekten başka hiç bir şey yapmamakla yetinirler.

Hakikatın kökü Allaha dayandığı için ağırdır. Böyle ağır bir yükü «Onların kalbleri mühürlenmiştir, işitmeleri ve görmeleri de aynı şekildedir.» âyetinin muhatabı olan ebedî nasipsizler kaldıramazlar. Kaldıramayınca kaldıramadık itirafında bulunamazlar. Böyle olunca basarlar figanı, basarlar tertpilli iftiraya ve nihayet işi kendi anlayışlarına göre başka mâna ifade eden lâikliğe kadar götürürler ve yıpratma siyasetinin en çirkin örneğini verirler.

(Devamı 26. sayfada)

Azerbeycan Sana Ne Oldu ?

Yıllar var, çağlamaz, oldu ırmaklar,
Söyle Azerbeycan, sana ne oldu?
O kanlı dağların şehid mi saklar?
Söyle Azerbeycan, sana ne oldu?
Niye üzüntülü durur Kafkaslar?
Hürriyet için mi bütün bu yaslar?
Niçin mahzun mahzun akar Aras'lar?
Söyle Azerbeycan sana ne oldu?
Şahlanmıştın bir gün, haykırmak için,
Kızıl zincirleri bir kırmak için...
Hürriyete giden ak ırmak için,
Söyle Azerbeycan, sana ne oldu?
Ey Kafkas dağları, dön de bu yana!
Şeyh Şamil nerede cevap ver bana?
Hiç acımadın mı Azerbeycan'a?
Söyle Azerbeycan sana ne oldu?
Günlerce ırmaklar hep kan mı aktı?
O kızıl ayılar hep can mı yaktı?
Kafkas vadileri bir leş mi koktu?
Söyle Azerbeycan, sana ne oldu?
Kafkas kartalları dönmüyor artık...
Bu yangın büyüdü sönmüyor artık,
Ne oldu hiç kimse tınmıyor artık?
Söyle Azerbeycan sana ne oldu?
Yeter artık, silkin, bu uyanıştan...
Ne gelirse yine bu iç yanıştan,
Yaza çıkmalısın bu müthiş kıştan...
Söyle Azerbeycan, sana ne oldu?

Osman SARI

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

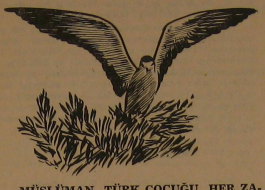

MÜSLÜMAN TÜRK ÇOCUĞU HER ZAMAN GÜVERCİNLER GİBİ TERTEMİZ KALMALIDIR.

⁂

H A C

Zengin olan her müslümanın bir defa olsun haccetmesi borçtur. Fakirler için böyle bir borç yoktur. Hac etmek, Mekke'ye gitmek, Kâ'be'yi ziyaret etmek demektir.

Hacca giden kimse pek çok yerler görür. Dünyanın her tarafından gelen müslüman kardeşleriyle görüşür. Peygamberimizin doğup büyüdüğü, müslümanlık güneşinin parlayıp yükseldiği yerleri görmüş, ziyaret etmiş olur.

⁂

B A Y R A M

Dinimizde iki bayram vardır. Ramazan ve Kurban bayramı. Ben bayramları çok severim. Ramazan bayramı sabahı çok erken kalkarız. Annem bana yeni elbiselerimi giydirir. Babamla beraber oruçlarımızı bozar, camiye gideriz. Bayram namazını kılarız.

Camiden çıkınca fukaraya paralar dağıtırız. Eve geliriz. Kardeşlerimle beraber babamın, annemin, büyüklerin ellerini öperiz. Bütün hısım akrabanın evlerine gider, bayramlarını kutlularız.

Davullar çalar, toplar atılır, hep çocuklar güler, oynar, eğleniriz.

Kurban bayramında da, iki rekât namaz kılındıktan sonra kurbanlar kesilir, konu komşuya, hısım akrabaya, fakirlere etler dağıtılır. Yoksullar sevindirilir.

Kesilen Kurbanın bir kısmı da ev için alıkonur. Ben fakirlere yardım etmeği çok severim. Çünkü Peygamberimiz fakirleri korurdu.

Ramazan bayramını da, Kurban bayramını da çok severim.

⁂

BAYRAM NAMAZI

Hacı babam :

— Yarın sabah seni Bayram namazına götüreceğim, erken yat! dedi.

Büyük babamın sözünü dinler ve severek yapardım. 12 yaşındaydım. Havuzbaşı iptidaisinden çıkmış, Beylerbeyi Rüştiyesine girmiştim. Dini vazifelerimi büyüklerle beraber yapmak zamanı gelmişti. Ramazanda orucumu tutmuştum. Bayram namazını da kılacaktım. Bu sevinçle yattım, daha şafak sökmeden karanlıkta kalkmanın heyecanı içinde uyandım. Evde olağanüstü bir hayatın telâşı vardı. Annem, kahvaltıyı hazırlamıştı.

Herkesten önce benim işlerimle meşgul oluyordu. Bayramlıklarım başucumda duruyordu. Abdest suyum ılıştırılmıştı. Bu sırada babamın emirlerini bile yapmıyordu:

— Dur hele, çocuk namaza yetişecek, diyordu.

Sokağa çıktığımız zaman hava hâlâ karanlıktı. Telgraf sokağının başındaki havagazı yanıyordu. Mahalle, Bayramın geldiğinden habersiz uyuyor...

Hacı babamla camie girince yanan kandillerin altında, içerisinin cemaatle dopdolu olduğunu gördüm. Dinlerine saygıyla bağlı Çengelköylüler, Bayram namazından önce sabah namazını da cemaatle kılmak için camie gelmişlerdi. Üstteki müezzin mahfeline çıktık.

Burada hâtıralarıma ait manzaralar siliniyor. Cemaatin hep beraber tekrarladığı tekbir seslerini duyuyorum:

Allahü ekber, Allahü ekber...

(Orhan Seyfi Orhun)

(Devamı var)

HABERLER

SEN DE Mİ KABAKLI?

Ağaçkakan

9.3.1966 tarihli Tercüman Gazetesinde çıkan makalenizi şayanı teessüfle okuduk. Akıl hocalığınızı diyeceğimiz yok doğrusu. Eğer özür dileyecek birisi varsa o da sizsiniz. Sizi bugünedek milliyetçi, mukaddesatçı bir muharrir olarak tanıyorduk. Meğer ne kadar aldanmışız. Sizin Cumhuriyet ceridesinde ortanın solunda çöreklenen İlhan Selçuklu farkınız nedir? Müfettiş raporundan bahsettiğinize göre tetkik etmeden akıntıya kürek çekmişsiniz. Yüzlerce velinin ve Okul Aile Birliğinin tenkitleri ayyuka çıkar duymazsınız. Acı geçen muallimenin,. okul idarecilerinin ve-

kâletçe yerleri değiştirilir de halâ mâlûm müfettiş raporundan bahsedersiniz. Eğer hâdisenin gerçek yüzünü bilseydiniz, kendi temyizliğinizden nefret ederdiniz. Anladınız mı Sayın KABAKLI...

ŞİKÂYET Mİ, ŞEKÂVET Mİ?

Son zamanlarda herkesin yapmadığı şeyi yapmak moda haline geldi. Bazan pek gülünç ve acayip hâdiseler zuhur ediyor. İşte bunlardan biri:

Emekli Tuğ General Fahrettin Yakal, Sayın Başbakan ve bazı Senatörlerin Mevlâna türbesinde yapılan ayine katılışlarını gericilik hareketi sayarak şavcılığa müracaat etmiş. Yapılan bu hareket lâiklik ilkelerine ve Anayasaya aykırı imiş.

Fesuphanallah! Din ve vicdan hürriyetinin varlığından bahsettiğiniz yurdumuzda Allah demek, Mevlâna ihtifaline gitmek suç mu? Ne demek istiyorsunuz beyler? Açık konuşun!.. Türkiye'yi idare edenler, nasıl olsun, diniz mi?

HANGİ KAT?

Geçenlerde enteresan bir hâdise oldu. İstanbul'da 40 yaşlarında bir hanım (!), evli, iki çocuk babası komisyoncu ile uzun süredir münasebet kurmuş. Davetsiz misafir polis bu iki çiftî çurî çıplak bir odada yakalayıvermiş. Şimdi polisle hâkim bir muamma ile karşı karşıya. Kadın demiş ki: «Bizim hiç bir suçumuz yok. Bu daireyi satılığa çıkardım. O da tâlib oldu, kendisine etrafı gezdiriyordum.» Acaba hangi katı gezdiriyordu?

MÜFTİNİN DENSİZLİĞİ

Geçenlerde Almanya'dan dönen sabık Tunceli müftüsü Bekir Özbek, dinde reformdan bahsetmiş. Demiş ki: «Kadınlarımıza tanınan hak ve hürriyet lâfta kalmamalı, kadın çarşaf ve peçeden kurtulmalı...» Bu gayretkeşliğe neden lüzum hissetmiş bilmem. Zira Yurdumuzda kadına çarşaf giyeceksin, peçe örtüneceksin diye bir cebir veya zorlama yoktur. Vatandaş tamamen serbesttir. O halde bu densizliğe ne diyelim?

FAŞİNG Mİ KÂRIMIZ?

Almanya'daki kızlarımızın (!) açık saçık, boy boy resimleri gazetelerde teşhir edildi. Bu haber facianın ta kendisi idi. Bu hâdise ile ne kadar bozulmuş bir cemiyette olduğumuzu bir daha kat'i delillerle anladık.

Olay şu: Siemens firması sahip olamadığımız ruh yapısı yıkılmış işçi kızlarımızı (!) peşkeş çekerek Alman gençlerine «Türk lokumu» ziyafeti çekiyor. Gerçek ismi bu. Sosyetede ise bunun ismi balodur. Namus ve iffet duygusu yok olmuş, milli hisleri ölmüş, sefil kızlarımız bu baloya bellerine kadar yırtmaçlı kombinezonlarla geliyorlar. Sonra da kırk yıllık fahişe hayasızlığı ile Alman gençlerinin kucağına düşüp, çırılçıplak fotoğraf çektiriyorlar.

Biz mes'ul şahıslara soruyoruz; lütfen cevap versinler: Bu mu kârımız?

MEZHEBİN YOK MU?

Faşing uğurlayıcı Zaralı Ali Polat vatandaşımız hemen oranın sefil hayatına intibak etmiş. Hattâ bu hayata bu kadar kısa zamanda ayak uydurmalarını, bir zamanın Çalışma Bakanı iftihar vesilesi olarak ilân etmiş. Demek ki ahlâkî meziyetlerimizi tüketmişiz de ahlâksızlıkla iftihar ediyoruz. Bakın Sivaslı vatandaşa Alman kızlarının birini kucaklıyor salıyor, diğerini öpmek için kuyruğa giriyor, sonra da sevgiyi kızı memleketindeki özbeöz kızına çok benzediğini ağlanı şapurdatarak anlatıyor. Size soruyoruz bay Ali Polat; sizin mezhebiniz yok mu? Eğer katıksız müslümansanız bu hareketinizle köydeki karınızın nikâhı da kalmamıştır. Bunu böyle bilesin.

İNSAF!..

Tercüman gazetesi durmadan Hacc ve Kâbe filminin reklâmını yapıyor. Filmi nasıl çektiklerini anlatıyor. Filmin kahramanlarından Lütfi Akdağın şöyle diyor: «Filmi on ayda tamamladık, çok zorluk çektik.» Maşallah Lütfi bey! Bunun neresi film ayol? Seslendirilmemiş tabloların geçit resmi. Dökme su ile değirmen çevirircesine arka plânda madenî bir ses. Sadece bu kadarıyla kalsa yine iyi. Yarısı da İstanbul camilerine ait manzara. Biraz da Kudüs ve Hıristiyan haclarına ait enstantaneler. Kuzum bunun neresi milyonlarca lira masraf ile on ayda çekilen muazzam dinî film? Yeter istismarcılık. Müslüman milletin dinî hislerinden nimetlendiğiniz kadar biraz olsun ona lâyık olanı veriniz.

SU YERİNE ALKOL

Türkiye'de bir ayda altı milyon yetmiş yedi bin litre alkol kullanılıyormuş. Eh bu gidişle rekor kıracağız. Bari Keban Barajına su yerine alkol doldursak. Ne dersiniz?

LÜPÇÜLÜK

Şu yakın senelerin halkımıza kazandırdığı lüpçülük alışkanlıklarından biri de Toto'culuktur. Devletin de desteği ile hayli tutundu. Geçenlerde gazetelerde insanı ciddî ciddî düşündüren bir fotoğraf gördük. Altmışlık bir ihtiyar Toto oynuyor. Hem de nerede oynuyor aziz okuyucularım. Mezarlıkta bir kabrin başında, dualarla, niyazlarla Toto dolduruyor. Gerçi geliş güzel doldurarak, sürpriz dağıtarak, ruh çağırarak, rüya görerek, kur'a çekerek, zar atarak dolduranlar duymuştuk ama, mezarlıkta dualarla, niyazlarla Toto oynayanı hiç duymamıştık. Toksa bu ihtiyar kumarbaz öbür dünyadaki maçları mı takip ediyor, ne dersiniz?

REİS BEYE ŞİKÂYET

Erdoğan Mestçi isimli gazete okuyucusu bir vaizin sözlerini büyük aklına (!) sığdıramamış Reis Beye şikâyet ediyor. Hâdise şu; vaiz efendi: Spor Toto haramdır, demiş ve ilâve etmiş: Köşe başındaki kuyruğa yanagın, kulak kabartın, hepsinin ağzında: «benim Toto yattı» cümlesi var. Tabiî yatar, Toto'n da, sen de yatarsın. Hadi kazandın aldığın para tamamen haram. Nice fukaranın parasını aldın. Ve sonra başka bir kusın: Zina yapmak günahtır, dedi. Elbette öyle. Yalnız siz izaha bakın. Bir erkeğe nikâhlı karısından başka bir de varsa cariyesi ile münasebette bulunmaya cevaz vardır.»

İmdi bu bilgili, münevver (!) dinleyicinin reisten istediği: «Bu vaiz ile alâkadar olup daha ilmi, daha ilerici, daha müsbet konuşmalar yapmasını temin etmesi imiş. Vaiz dinliyecek, camiye gelecek kadar bir kimsesin. Fakat ne yazık ki dininden haberin yok. Üstelik bilmediğini de bilmiyorsun. Sosyalistlerin ağzı ile ilerici gerici diye din adamını aklınca ikiye ayırıyorsun. Gazete sütunlarında santajcılık yapacağına ehline gidip dinini öğrenseydin daha iyi ederdin. Vaiz tamamen haklıdır. Kişi noksanını bilmek kadar irfan olamaz.

PENCERECİ!

Kızıldan başka aydınlık unsuru bilmiyen pencereci! Her çirkefin yayıcısı, dağıtıcısı sen, müessesemize ve yayın organımıza da çirkef atmıya yeltenıyorsun. Bunu yaparken yegâne taktiğinizi, paravananız kemalist bir perdeye bürünüp kızıl renginizi gizlemek ve Kubilây hâdisesi ile maskelenmektir. Bunu yapmak gerçek yoksulluktur. Eğer namuslu bir kaleme sahip, şerefli insansanız bunlarsız tek bir makale, tek bir tenkit yazısı yazınız. Ama bunu yapamazsınız. Zira sizin arzunuz bulanık suda balık avlamaktır. Unutmayın ki ava giden avlanır.

MAKYAJA PAYDOS

Londralı tanınmış pulcu Robson makyaj yapmıyan işçilerine üçte bir zamlı ücret ediyor. Diyor ki: «*Makyaj yapan kızların her gün makyaj tazelemek için kaybettikleri zaman zarfında iş kaybımız yılda üç milyon lirayı buluyordu. Şimdi makyajı yasakladığım için yıllık kazancım üç milyon daha fazla olacak.*»

Aziz okuyucularım, eğer bu fikri ortaya biz atmış olsaydık ne gericiliğimiz, ne de yobazlığımız kalırdı söylenmedik. Bereket ki bir ingiliz söylüyor da kimse gık demiyor. Ne günlere kaldık Allahım!..

KONYA MÜFTÜSÜ

Bir zamanlar büyük fikir adamı O'nun hakkında: «*Eğer mümkün olsa Tahir hocayı değil Konya Müftüsü, O'nu Türkiye müftüsü yapardım.*» diyordu. Gerçekten de çok daha yüksek mevkilere layık olan Sayın Tahir Büyükkörükçü Konya Müftülüğüne tayin edilmekle büyük bir boşluğu doldurmuştur. Kendisinin yeni vazifesini tebrik eder, milletimize faydalı olmasını temenni ederiz...

MAHKEMEDEYİZ

Geçenki sayımızda «İlerici Bir Muallimenin» -İmam Hatip Okulundaki tutumunu ve Hıristiyanlık propagandası yaptığını izah eden yazıdan dolayı mahkemeye verildik. Ayrıca Hâdiseler — Düşünceler sütunundaki isimsiz ihbarları kendisine mal ederek Yazı İşleri Müdürümüzü de bu arada mahkemeye vermiş. Eh, iş mahkemeye intikal etmiş, bu hususta bir şey diyecek değiliz. Yalnız insanın, eğer bu ihbarları bu ilerici muallime hanım kabul ediyorsa, ki, mahkemeye vermekle bunu kabul etmiş durumda, insanın gayrı ihtiyarî dosyasına tescil edilsin hâkim bey! diyesi gelbiyor.

Babıâlide SABAH

Önce Hakk'ın, sonra halkın hizmetindeki gazete...

Milliyetçi ve muhafazakârların gazetesi...

Memleket meselelerini ilmî açıdan gören ve gösteren, sayfalarını müstehçen resimlerle kirletmiyen gazete...

Babıâlide SABAH

Mutlaka okuyunuz.

HÂLÂ ANASIZLAR, ANALAR AĞLAR MI?

KUŞLAR MI GÖĞÜNDE ÇIRPINAN, RUHLAR MI?

«BAYRAM» YAZIYOR TAKVİMİMİZ... SEN SÖYLE:

EY GÖKYÜZÜ, KIBRIS'TA BAYRAM VAR MI?

Ârif Nihad ASYA

Hz. İbrahim (A.S.), Oğlu ve Kurban

Rahmi ÖZER

Hz. İbrahim (A.S.) birgün ellerini ümid ve iman dolu bir kalble semaya kaldırarak, «Ya Rabbi bana hayırlı bir oğul verirsen senin için kurban edeceğim» diye yalvarıyordu. Rabbil-âlemin duasını kabul buyurdu, Ona Hz. Hacer Hanım'dan bir evlât, İsmail (A.S.) ı ihsan etti. Bu esnada Hz. İbrahim (A.S.) 99 yaşında idi (1).

Hz. İsmail 11, 12 yaşlarına gelmişti. Sıhhatli ve neş'e içinde koşup oynuyordu. Babanın oğluna olan fıtrî evlât sevgisi, İbrahim (A.S.)a, Rabbına verdiği sözü unutturmuştu. Oğlunu kurban edeceği hatırına bile gelmiyordu.

Hz. İbrahim bir gece rüyasında oğlunu boğazladığını gördü. Ona «Cenab-ı Hak oğlunu boğazlamanı emrediyor» diye bir ses geliyordu. Uyandığı zaman dehşet içinde kalmıştı. Rüyasının rahmanî olup olmadığını derin derin düşünmeye başladı. Tereddüt içinde idi (2). İkinci gece aynı rüyayı tekrar gördü (3). Üçüncü gece de rüya tekerrür edince, İbrahim (A.S.) da tereddüt kalmadı. Gördüğü rüyaların Rahmanî olduğuna iyice kanaat getirdi. Sevgili oğlunu kurban etmeye kesin kararını vermiş olduğu halde, durumu ona açtı :

«— Oğlum seni rüyamda boğazladığımı, — Allah için kurban ettiğimi — görüyorum. Allah Teâlâ kendisi için seni kurban etmemi emrediyor. Ne dersin?» İsmail (A.S.) babasına, tam bir tevekkül, teslimiyet ve sabrın ifadesi olarak :

«— Babacığım, sana emr olunanı yap, Beni sabr edenlerden bulursun inşeallah» dedi (5).

Baba oğul Allah'a tam bir îman ve teslimiyet ile emrin yerine gelmesi için hazırlandılar. Baba, oğlunu bağladı ve kesmeye koyuldu.

Baba, Allah'ın emrini ifa etmek için bıçağı oğlunun boğazına sürtüyor, fakat bıçak kesmiyordu. İbrahim (A.S.) bıçağı taşla bileyip tekrar oğlunun boğazına sürtüyor, fakat yine kesmeye muvaffak olamıyordu. Bunun üzerine muttaki evlât İsmail (A.S.) :

«— Babacığım, beni yüzü koyun yatır. Yüzümü gördükçe senin yüreğin dayanamıyor. Bana olan merhametin ve muhabbetin Allah'ın emrini ifa ve beni O'nun uğrunda feda etmeye mani olmasın...» dedi. Bunun üzerine baba oğlunu yüzü koyun yatırıp bıçağı kuvvetle bastırıp kesmek istemişse de bu sefer de başaramamıştı. Bıçak, kuvvetle sürülmesine rağmen İsmail (A.S.) ın boğazında en ufak bir bere dahi hasıl etmemiş üstelik bıçağın ağzı dönmüştü. Bu esnada arka arkaya iki defa şu sesler işitildi :

— Allah'u ekber... Allah'u ekber... Bu Cebrail (A.S.) ın sesi idi. Kurban olmak üzere yerde bağlı yatan oğul, bu nidaya :

— Lâ ilâhe ille-Allah'u vallahu ekber... demek suretiyle cevap verdi.

Elinde bıçakla oğlunu kurban etmek üzere bulunan İbrahim (A.S.) da :

— Allah'u ekber ve lillâhil hamd... diyerek tamamladı. Bunu müteakib kendisine şu vahyi ilâhî geldi :

«Ey İbrahim, gördüğün rüyayı yerine getirdin... imtihanı yüz akı ile kazandın!» (6).

Bu vahyin arkasından da, İbrahim (A.S.)a, Rabbına kurban edeceği oğlu yerine, fidye olarak büyük bir kurbanlık —KOÇ— (7) gönderildi (8). İbrahim (A.S.) da Allah'ın kendisine lütf ettiği bu kurbanlığı, kurban etmek suretiyle nezrini yerine getirdi.

Âhir zaman Peygamberi Hz. Muhammed (S.A.)e de kurban emr olunmuştur (9). Ümmetine ise, Kurban Bayramı namazı ve Kurban Medine'de Peygamberimizin bir sünneti ile teşri kılınmıştır...

İslâm dininde ahde vefa ve emre riayet en mühim bir esastır. Eğer bu emir Allah tarafından verilmiş ise, insanın evlâdının hayatı pahasına da olsa yerine getirilmelidir.

Allah Teâlâ, İbrahim (A.S.) ın kendisinden istediği hayırlı oğlunu, kendisi için kurban edeceği oğlunu, kurban etmesine fırsat vermeden derhal bir kurbanlık göndermeye elbette kadirdi. Buna rağmen, kurbanlık derhal gönderilmemiş. İbrahim (A.S.) ilâhî emri yerine getirip getirmiyeceği hususunda iradesiyle baş başa bırakılmış. Ahde vefa edip etmiyeceği yönünden imtihan edilmiştir (10). İbrahim (A.S.) da Allah'ın kendisine ihsan ettiği — dünya nimetlerinin insana en sevgilisi olan — biricik oğlu, gözünün nuru İsmail (A.S.) ı ahdine vefa göstererek, sırf Allah'ın rızasını kazanmak ve O'na yaklaşmak için, kurban etmekte zerre kadar tereddüde kapılmadan tam bir tevekkül ve teslimiyetle oğlunu yatırmış ve bıçağı kesmek niyeti ile boğazına sürmek cesaret ve kemalini göstermiştir.

a) Yukarıda izahına çalıştığımız duruma göre mü'min, Allah emrettiği takdirde, sırf O'nun emrine ittiba ve rızasını kazanmak için evlâdını feda edebilecek kadar bir îman kuvvetine sahib olmalı.

b) Bir müslüman oğul da, babasının emrine — Allah'ın rızasına uygun olduğu müddetçe — neticesi ölüm olsa bile itaat etmelidir (6).

Bazı batıl dinlerde de kurban vardır. Bu kurbanlar, mensup oldukları tanrının ihtiyacına atfen, onu doyurmak, onun bir zaafından faydalanmak veya muhtemel bir zararından korunmak için kesilir. İslâm dinindeki kurbanın bunlarla bir ilgisi yoktur. Kesilen kurbanın neti, ne de kanı Allah'a ulaşmaz. O'nun böyle bir şeye ihtiyacı da yoktur. O bütün bunlardan müstağnidir. Ancak Allah'a vasıl olan TAKVA —sakınca — dır (12).

Kurban insanoğlunun Rabbına sadakatının, ubudiyyetinin, fedakârlığının ifadesi olarak yapılan bir ibadettir. Bir canlıyı kesmek, kanını akıtmak suretiyle ibadet eden — Rabbına sadakatını gösteren — insandan gayri bir mahlûk yoktur. Kendisine bir canlı feda edilmeye — kurban kesilmeye — lâyık olan da Allah'dan gayri bir varlık yoktur. Bu bakımdan kurban, bütün mahlûkatın yaratıcısı olan Allah'a, O'nun mü'min ve muti kullarına sadakat ve fedakârlıklarının nişanesi olan insanoğluna mahsus bir ibadet şeklidir. Bu bakımdan üzerinde nekadar düşünülse, ne yazılsa azdır.

(1) M. Hamdi Yazır. Hak Dini Kur'ân Dili Cilt: 5, S. 4063.
(2) Zilhicce'nin 8. günü, yevmi terviye tereddüt günü.
(3) Zilhicce'nin 9. günü Arefe günü.
(4) Zilhicce'nin 10. günü Yevmunnahr (Kurban kesildiği gün) dür.
(5) Saffat sûresi, âyet: 102.
(6) Saffat sûresi, âyet: 104.
(7) Kurbanlığın, keçi vs. olduğu rivayetleri de vardır.
(8) Saffat sûresi, âyet: 107.
(9) Kevser sûresi, âyet: 2.

(10) Saffat sûresi, âyet: 106.
(11) Bu ruh ve inanış, şehadet'in ilk kaynağıdır.
(12) Hac sûresi, âyet: 37.

Süleymaniyede Bayram Sabahı

Artarak gönlümün aydınlığı her sâniyede,
Bir mehâbetli sabah oldu Süleymaniyede.
Kendi gök kubbemiz altında bu bayram saati,
Dokuz asrında bütün halkı, bütün memleketi
Yer yer aksettiriyor mâvileşen manzaradan,
Kalkıyor tozlu duman perdesi her ân aradan.
Gecenin bitmeğe yüz tuttuğu andan beridir,
Duyulan gökte kanad, yerde ayak sesleridir.
Bir gelin var!.. Ne mübârek, ne garib âlem bu!...
Hava boydan boya binlerce hayâlet'le dolu...
Her ufuktan bu geliş eski seferlerdendir;
O seferlerle açılmış nice yerlerdendir.
Bu sükûnette karıştıkça karanlıkta ışık,
Yürüyor, durmadan, insan ve hayâlet karışık;
Kimi gökten, kimi yerden üşüşüp her kapıya,
Giriyor birbiri ardınca, ilâhî yapıya.
Tanrının mâbedi her bir tarafından doluyor,
Bu saatlerde Süleymâniye târih oluyor.
Ordu, milletlerin en çok doğüşen, en sarpı
Adamış sevdiği Allahına bir böyle yapı.
En güzel mabedi olsun diye en son dinin

Budur öz şekli hayâl ettiği mimârinin.
Ulu mâbed! Seni ancak bu sabah anlıyorum;
Ben de bir vârisin olmakla bugün mağrurum;
Bir zaman hendeseden âbide zannettimdi;
Kubbesi altında bu cumbûra bakarken şimdi,
Senelerden beri rüyâda görüp özlediğim
Cedlerin mağfiret iklimine girmiş gibiyim.
Dili bir, gönlü bir, imânı bir insan yığını
Görüyor varlığının bir yere toplandığını;
Büyük Allâhı anarken bir ağızdan herkes
Nice bin dalgalı Tekbir oluyor tek bir ses;
Yükselen bir nakarâtın büyüyen velvelesi,
Nice tuğlarla karışmış nice bin at yelesi!...

Gökte top sesleri var, belli, derinden derine,
Belki yüzlerce şehir sesleniyor birbirine.
Çok yakından mı bu sesler, çok uzaklardan mı?
Üsküdardan mı? Hisardan mı? Kavaklardan mı?
Bursadan, Konyadan, İzmirden, uzaktan uzağa,
Çarpıyor birbiri ardınca o dağdan bu dağa;
Şimdi her merhaleden, tâ Beyazıd'tan, Van'dan,
Aynı top sesleri bir bir geliyor her yandan.
Ne kadar duygulu, engin ve mübârek bu seher!..
Kadın, erkek ve çocuk, gönlü dolanlar yer yer,
Dinliyor hepsi büyük hâtıralar rüzgârını,
Çaldıran topları ardınca Mohaç' toplarını.
Gökte top sesleri, bir bir, nerelerden geliyor?
Mutlaka her biri bir başka seferden geliyor:
Kosova'dan, Niğbolu'dan, Varna'dan, İstanbul'dan,
Amıyor her biri bir vak'ayı heybetle bu an;
Belgrad'dan mı? Budin, Eğri ve Uyvardan mı?
Son hudutlarda yüzelmiş sıradağlardan mı?
Deniz ufkunda bu top sesleri nerden geliyor?
Barbaros, belki, donanmayla seferden geliyor!..
Adalardan mı? Tunus'dan mı, Cezayir'den mi?
Hür ufuklarda donanmış iki yüz pâre gemi
Yeni doğmuş aya baktıkları yerden geliyor;
O mübârek gemiler hangi seherden geliyor?

Ulu mâbedde karışım vatanın birliğine,
Çok şükür Tanrıya, gördüm bu saatlerde yine
Yaşayanlarla berâber bulunan ervâhı.

Doludur gönlüm ışıklarla bu bayram sabahı.

Yahya Kemâl Beyatlı

GÖKLERİN BİR SIRRI VAR

(Başlarafı 3. sayfada)

lık... Elbette yollara düşecek, elbette göklerin sırrını arayacaktır. Fakat bu yollara maddi teçhizatla gitmekle mâna olarak kendi içinde bu yolları bulmak arasında ne muazzam fark vardır. Biri kendinden dışarı doğru taşma, diğeri benliğini aşarak kendi içine doğru kapanma. İkisi de iyi. Fakat fezayı rü'yet ettiğimiz kadar zannederek büyük masraflara katlanmak neye yarar ki? İnsanlık, kendi içinde yanan kehkeşanları görmeli...

Göklerin sırrını arayan yollara düşmenin ilk şartı, bu göklerin yaratıcısına tam teslimiyyettir. Tam teslimiyyet, her an kendisini yoktan var eden Halık-ı Mübdi'in mahlûku olduğunu duyabilmekle, duyduktan sonra da bir hiss-i uhudiyyetle (ربنا ماخلقت هذا باطلا) diyebilmektedir. Yoksa göklere baka baka, karanlık gecelerde yıldızların göz kırpıştırışını seyretde seyrede zamanın bir noktasından diğer bir noktasına kadar uzanmak ve bunu «yaşadım» saymak nedir ki!..

«ONU ARIYOR YOLLAR!..»

İSLÂM ve GÜZELLİK

(Başlarafı 4. sayfada)

tarafı kapanınca öteki taraftan daha güçlü fışkırmıştır. Zira İslâm sanatı hiçbir milletinkinden daha aşağı kalmamıştır. Hattâ bazı alanlarda ulaşılamamıştır bile.

Bir de bu meselenin ahlâk yönü vardır: San'atkâr, şehveti ağır basınca, çok defa çıplaklığı yapmak istemektedir. Bu ise İslâma göre insan'atın güzel adını lekelemektir. Toplumda açıkça yapılamıyan bir şeyi, san'at bahanesiyle de resimde de, heykelde de yapmamak gerekir.

Önce de belirttiğimiz gibi bu yasaklama bazı şartlara bağlıdır: Peygamber canlı varlıkları, halılar üzerinde, yerdeki yastıkları üzerinde resmedilmesine göz yumuyordu. Bebeklere, oyuncaklara da müsamaha ediyordu. Aşağıdaki hikâyeyi herkes bilir: Bir gün Muhammed (S.A.V.) karısı eşi Hz. Ayşe'nin evinde, oyuncaklar arasında bazı kanatlı atlar görür. Şaka ederek: «Hiç atların kanatları olur mu?» dedi. Ayşe hemen cevap verdi: «Nasıl? Sen Allahın elçisinin, Süleymanın atlarının uçuklarını bilmiyor musun?» (13). Madem ki Peygamber böyle şeylere izin veriyordu, demek ki bunların yapılmasına da müsamaha gösteriyordu... Kezâ Anatomi, Tıb, Antropoli gibi bilimsel ihtiyaçlar, askerlik ve millî güvenlikle ilgili düşüncelerle de İslâm'ın kimlik fotoğraflarını ve canlı varlık resimlerinin yapılmasını hoş gördüğü anlaşılmaktadır... (*)

(13) Buhârî, 78:81; Ebû Dâvûd; 37:54; İbn Sâd, VIII, 40-45.

(*) Muhammed Hamidullah. Le Prophète de L'Islâm Librairie Philosophique J. Vrin. 1959. Paris.

MAHZUN, MAĞDUR, MAHKÛM
AYASOFYA

(Başlarafı 9. sayfada)

Henüz Viyana ordularında ecdadının atının izi solmamış ve tozu yere sinmemişken hocalarının öldürüldüğünü, kitaplarının yakılıp nehirlere döküldüğünü, camilerinin yıkıldığını nasıl unutabilirdim. Avrupalının yaptığı iğrenç hareketler ne kadar vahşetse, şu anda Ayasofyanın durumu da o kadar büyük felâkettir.

Anadoluya döndüm. Türkistanı ve şu an esaret altında olan Müslüman Türk kardeşlerimi düşündüm. İçim sızlıyordu. Acı fakat gerçekti. Moskof çizmesi altında olan ona yurdumuzdaki mabedin Allahsızlar kulübü olarak kullanılması içimi kemiriyordu. Gözlerimi Türkiyeye çevirdim, Mimar Sinanın şaheseri Selimiyede düşman top ve güllesinin izlerini açık açık görmenin ıztırabı içimi kavuruken, camilerinin eksikliğini herkesin teslim ettiği başkentimiz Ankarayı hatırladım. Büyük bir velinin yattığı küçük bir camii hemen gözlerimin önüne serdim. Kalabalık başkentin en çok sevilen Hacı Bayram Camiinde, şaftırmve kar alt›nda vatandaş kâğıt ve hasır üzerinde namaz kılıyordu. Ama bu tatlı caminin sol bitişiği bombo bir güz harâbesiydi. Taşına dokunulmamıştı. Anladım ki hudutsuz bir müsamaha karşısında Ayasofya mahkûmdu.

Üzgün, bezgin Ayasofyanın dış yönlerini temaşa ederken yüce Fatih'in yaptırdığı minarelerine dikkatle baktım. Birden minareleri yok sandım, Ayasofyada yok oluyordu. Kulaklarımda uğuldayan ses «Durma, İlerle» diyordu. Bu ses, Fatih Sultan Mehmet Han'ın sesiydi. Henüz vakfının oldu›unu bilmiyordum. Sonra öğrendim ki koca Fatih demiş ki: «Allah, memleketlerin ve bütün insanların lâneti onların üzerine olsun, onlar hiç bir zaman hafifleme›yen yeni azap içinde bulunsunlar, yüzlerine bakan ve onlara sefaet eden hiç kimse bulunmasın!»

Af istemiyoruz, ama tevkif kararı kaldırılmalıdır ve Ayasofya mutlaka cami olup şu dünya cenavarı, kara ruhun mel'un Makarios'unda beslendiği patrikhane müze hâline getirilmelidir. Hz. Isa'yı (A.S.) çarmıha gerdiğini sanan haçlı zihniyeti Hz. İsa (A.S.) nın çarmıha gerilmediğini, Ayasofyanın çarmıhta ölmediğini, yavru vatan Kıbrıs'ın çarmıha gerilemiyeceğini anlasın.

Şecahet, cesaret ve celâdet bekliyor. Sabır, sebat ve metanet gösteriyoruz.

GENÇ KALEMLER

(Başlarafı 20. sayfada)

Şu bir vakıa ve hakikattir ki bir kervan yola çıktığı zaman etraftan pek çok ..... bu kervana saldırırlar da kervanın ve kervanın başında bulunanların en ufak tüyleri bile kıpırdamaz.

Bu cümleden olarak İmam-Hatip Okulları bir zamanlar 8'di, 19'a çıktı. İhtiyaç duyuldu 26'ya çıktı. Faydası kabul edildi, 30'a yükseldi. Bu rakam da katiyyet ifade etmiyecek, ihtiyaç kefesi ağır basacak. Zamanla bu rakam 40'a 50'ye ve 100'e çıkabilecektir.

İşte Müslümanlık ve Türklük bu ruhun altında gizlidir.

İnananlara müjde; inanmıyanların ayranı kabarsın...

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Zühre — Semiha Tabakcı - ESKİŞEHİR* — Kıymetli mektubunuzda nakletliğiniz hâdise sizin gibi, bizi de üzdü. Müslüman Türkiye'nin halka hizmet gayesiyle kurulan müesseselerinde bu çeşit olaylara rastlanmaması, cemiyet temelindeki iman taşlarını bağlıyan İslâm harcının dökülmeye başladığının en büyük delilidir. Hacca gidecek hanımların sağlık kontrollerini yaptırmak için baş vurdukları kurumda çirkin muameleye tâbi tutulmaları; bir doktor tarafından gerici, yobaz gibi kelimelerle tahkir edilmeleri her şeyden önce halka hizmet anlayışımızdaki noksanlığı ve hodgâmlığı gösterir. Evet, sizin de büyük bir isabetle kaydettiğiniz gibi o doktorun karşısına hacı adayı hanımlar değil de, «Berberden yeni çıkmış, tırnakları maniküllü, ağzı viski kokun, akşam kokteyl partiye gidecegini söyliyen kadınlar çıkmış olsaydı...» hizmette kusur edilmiyecekti. Maalesef buna benzer olaylar sık sık vuku bulmakta, hizmet kapıları vatandaşın yüzüne kapanmaktadır. Türkiyenin meseleleri tam bir guruta kavrıyan ve güven veren şahsiyetlerin, kadrolarında yetiştirecegi imanlı gençler, memleketin gelecegine hakim olacaklar, yurdumuzu refah ve saadete kavuşturacaklardır. Onun için müsterihiz; onun için ümitliyuz. Hassasiyetinizi takdirle karşılar, hürmet ve selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Osman Baş - NEDERLAND* — Yurt dışında çalışan işçilerimizin çeşitli rezaletlere karışan resimlerini gazetelerde gördüğümüz zaman yüregimiz parçalanmakta ve içimiz sızlamaktadır. Almanyadaki işçi eğlencelerinde Türk kızlarının yabancı erkeklerle çeşitli pozisyonlarda çekilmiş resimleri, Türk'ün haysiyyet ve şerefini korumakla görevli makamlarımızı tedbir almak için harekete geçirecegi ümidindeyiz. Yurt dışına gidecek işçilerimiz sıkı bir kadro kontrolünden ve eğitimden geçirilmeli, Avrupanın karanlık yaşayışında macera filmleri çevirebilecek kabiliyette olanları gönderilmemelidir. İsteklerinizin yerine getirildigini, 4, 5, 6, 7, sayılar hariç gerisinin elimizde mevcut oldugunu bildirir, başarı dileklerimizle selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Yaşar Ekincе - EMİRDAĞ* — Türkiyenin büyük bir noksanını dile getiren mektubunuzu zevkle okuduk. Fikirlerinize aynen iştirak ediyoruz. Sizin de mektubunuzda temas ettiğiniz gibi, yanlış bir düşünce ve tutumun neticesi olarak dini ihmal etmişiz, maneviyatsız bir gençligin yetişmesine adeta yardımcı, daha fecisi teşvikçi olmuşuz. Lâikliği garptaki şekliyle anlamadıklarını itiharla söyliyen ilim adamlarımız ve devlet yönetcilerimiz, bilgili din adamları yetiştiren müesseselerin açılmasına uzun zaman fırsat vermemişlerdir. Onun için de temiz yürekli köylümüz, iyi niyetli, fakat geniş kültürden mahrum terbiyecilerin elin davranışlarıyla başbaşa kalmışlardır. Son günlerde, dikkati çekecek şekilde bir uyanışın ve islâmî gahlanışın varlığı gözünüzden kaçmamıştır. Selâmlar...

★ *S. Bilâl Küçükkaya - ELÂZIĞ* — Mektubunuzda isimlerini bildirdiğiniz Hüseyin Rüzgâr, Yılmaz Arslan ve Nazım Kamuş kardeşlerimiz adına kaydedildiler. Alâkanıza çok teşekkür eder, devamını bekleriz. Selâmlar...

★ *S. A. Kadir Güler - YERKÖY* — Gönderdiğiniz şiirleri aldık. Uygun görülürse önümüzdeki sayılarda neşredilecektir. Bahsettiğiniz şekilde mecmua çıkarmanın güçlüğünü takdir ederiz. İmkânların müsaadesi nisbetinde neşir organlarının en güzeli olmaya gret ediyoruz. Genç kalemler için mecmuamızdan dört sayfa ayırmanın güçlüğü aşikâr. Nesir ve şiir müsabakaları yapılması teklifinize katılıyoruz. Önümüzdeki sayılarda istekleriniz dikkate alınacaktır. Selâm ve hürmetlerimizi sunarız...

★ *S. Orhan Uçaz - SULTANHİSAR* — Mektubunuzda isimlerini lütfettiğiniz Ahmet Altıntepe, Mahmut Dülger, Fevzi Kes kardeşlerimiz ve siz mecmuamıza abone kaydedildiniz. Alâkanıza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Reşat Akbalık - BUCA/İZMİR* — Mecmuamızı tetkik ederek beğendiğini yazan bu kardeşimiz, OKU'ya beş abone göndermiş bulunmaktadır. Öyle ya, insan beğendiği, faydalı olacağına inandığı bir neşir organını desteklemeli, muhitine tanıtmalı, yaşamasına yardımcı olmalıdır. İşte yukarda isimi bulunan okuyucumuz da bunu yapıyor. Yazılarınızı bekler, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Hilmi Yücebaş - DEUTSCHLAND* — Abone kaydınız yapıldı ve adresinize mecmua postalandı. Uzak diyarlarda, gönül ve iş birligi yaptığınız kimselere de mecmuamızı tanıtacağınızı ümid eder, selâmlarımızı yollarız...

★ *S. M. Seyfullah Çağlar - İSTANBUL* — İsmini bildirdiğiniz Hayriye hanım da mecmuamıza abone kaydedildiler. Alâkanıza çok teşekkür eder, devamını bekleriz. Selâmlar...

Aşağıda isimleri bulunan muhterem okuyucularımızın da istekleri yerine getirilmiştir. Alâkalarına teşekkür eder, selâm ve hürmetlerimizi sunarız...

Selâhaddin Serim, Ömer Öngüt, Mehmet Yaylalı, Osman Akar, Etem Hanoğlu, Yaşar Arı, Yusuf Karagöz, D. Ali Bağcı, Müşteba Aksu, İbrahim Benek, Hüseyin Dedeoğlu, Abdullah Erkal, Hüseyin Günerli, Muhsin Güldüer, M. Nedim Altınbaş, Şakir Demir, Remzi Güngördü, Ahmet Kaya.

Not: Tokat'lı abonelerimize bir kısmının mecmuaları yanlışlık sebebiyle gönderilememiştir. Bilâhere hatâ düzeltilerek gönderilmiştir. Muhterem abonelerimizden özür dileriz, ikaz eden kardeşimize teşekkür ederiz...

İslâmın İlk Emri
O K U

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :

Mustafa PEKTUT

Bu sayıda Yazı İşleri Müdürü :

Süleyman ÖZKAFA

İdarehane :

Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği: Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA

Abone şartları : Yılık : 11 T.L. Altı Aylık : 5,5 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 15 T.L.)

Ma'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilemez.

Ahmed Said Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı Tarih : 24.3.1966

İRFAN YAYINEVİ

TAKDİM EDER

İSLÂM

A. HAMDİ AKSEKİ

FİATI : LÜKS CİLTLİ 25 TL.

BEYAZ SARAY Nº 44

BEYAZIT - İSTANBUL

İSLÂM

PEYGAMBERİ

PROF. DR. M. HAMİDULLAH

FİATI : 10 TL.

BİRİNCİ HAMUR KAĞIT LÜKS CİLTLİ 20 TL.

İRFAN YAYINEVİNİN ESERLERİ ANADOLU BAYİLERİNDE

İRFAN YAYINEVİNİN ESERLERİ OKUYUCU KİTAPLIĞINDA

İSLÂMDA

SİYASİ DÜŞÜNCE

VE

İDARE

PROF. H. HAN ŞİRVANİ

FİATI 7,5 TL. LÜKS CİLTLİSİ 12,5 TL.

İRFAN YAYINEVİ POSTA KUTUSU 65 BEYAZIT - İSTANBUL

İslâmın İlk Emri

Oku

DİNİ - İÇTİMAÎ - EDEBÎ AYLIK MECMUA

— BEKLİYORUZ.

Yıl : 6 Sayı : 57 Muharrem 1386 Mayıs 1966

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- Bekliyoruz — Mustafa ATEŞ
- İslâmın Millet Anlayışı — Prof. Dr. M. HAMİDULLAH — Çev.: O. S. EYMİROĞLU
- Ulûm'ul-Hadis — Hayreddin KARAMAN
- İMAN
- Din Nedir? — Veli ERTAN
- Kâ'be Yolları — Ömer KİRAZOĞLU
- Röportaj — Zekâi KAPLAN
- Bre İlhan Selçuk — Süleyman ÖZKAFA
- Kadınlar ve Komünizm
- İmam-Hatip Okulu Nereye Sürükleniyor? — Hâlis GERÇEK
- Yobazların Telâşı — M. Saîd ÇEKMEGİL
- Aşure — Muhammed B. KAPLAN
- Hutbe Fetih — Durmuş SERT
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Spor mu, Arbede mi? — Necati NAHLİ
- Diriliş — Bilâl SELMAN
- Haberler ve Kritiği
- Şiirler
- Okuyucularla Başbaşa

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Emeğe göre ni'met... Kim istemez bunu? Fikir işçisi, kol işçisi, herkes, yüklendiği mes'uliyetin karşılığında mahrumiyet bulursa bedbinleşir. Yarının müreffeh Türkiyesi, geleceğin mes'ut Türk cemiyeti hep bu emek ve ni'met arasındaki muvazenenin eseri olacaktır. Esefle söyleyelim ki, Devlet memurları maaş göstergelerine ait cetvellerde din adamlarının taban ve tavan maaşları memnuniyet verici değildir. Bilhassa Türk Maarifinin kendi sinesinde yetiştirdiği İmam-Hatip Okulu mezunlarına tanınan hak, emeğin ve mes'uliyetin karşılığı olmaktan uzaktır. Bugün ideolojik buhranlar geçirmekte olan Müslüman-Türk cemiyetinin, ruh köküne bağlı münevver din adamına karşı duyduğu ihtiyacı artık takdir etmiyen kalmamıştır. Bağcısı, solcusu, seyircisi bunu teslim etmektedir. Fakat bu ideoloji savaşının en safında çarpışacak kimselerin maddi yönden tatmin edilmeleri düşünülmemektedir. Yedi sene tahsilden sonra onları, kifaf-ı nefs edecek kadar bir yaşama seviyesine terketmek, en hafif tâbirle cemiyet içerisinde sayın değer bir unsur olmalarına engel olmak demektir. Halbuki dinin izzetini kurtarmak için cemiyet nazarında o dinin temsil kadrosunun haysiyetini kurtarmak icap eder.

Meslek okulları arasında temsil ettiği zihniyet ve göreceği vazife bakımından müstesna bir yer tutan İmam-Hatip Okulu mezunlarına reva görülen bu haksızlık nedendir? Niçin hâlâ onlar az gelirle çok sabra terkedilmekte, cemiyetin hiç bir zümresinde istenilmeyen kanaatkârlık, onlardan fazlasıyla beklenmektedir? Kalkınan Türkiye'nin kemerleri sıkmağa ihtiyacı varsa hep beraber sıkalım. Ama fedakârlığın bakımından Öretmen Okulu mezunlarından farklı olmayan hatta vazifeleri onlardan da ağır olan İmam-Hatip Okulu mezunlarının taban ve tavan farkları da gösteriyor ki bizlere karşı üvey evlât muamelesi sürdürülmek istenmektedir. Bu açık haksızlığı umumî efkâr huzurunda protesto eder, hatayı tamir edecek izan sahiplerine intizar ediyoruz.

♣

İlk insan, aynı zamanda ilk peygamberdir. İnsanlık peygamberlikle başladı. İlk insan ve ilk peygamber Hz. Âdem Aleyhisselâmdır. Ondan sonra, onun davasını çocukları arasında yürüten ve Peygamberlik emanetini asli sahibine ulaştırmak için gelen diğer nebiler vardır. Ebediyete doğru akıp giden zaman içinde insanlık için bir fetihten mühimdir ki onları Peygamberler, hep bu emaneti taşımış, onu elden ele asli sahibine teslim etmişlerdir.

Peygamberlik müessesesinin kilittaşı son Peygamber, hükmün sırrıdır. İnsanlığı beşeriyyet çamurundan kurtarıp, ruhun mevsuna yükselten odur. O'ndan sonra ne bir peygamber var gelecek, ne bir kitap var inecek, ne de bir din var insanlığın ıstırabını dindirecek. Başka peygamber, başka din arayanlar, kendilerine başka Tanrı bulsunlar-..

O, manada ilk ve baş iken binbir hikmet ve tecelli ile zahirde son oldu. Baş ile sonu birbirine bağladı, silsileyi tamamladı. Bu, böylece, bilindiği halde son günlerde Peygamberlik müessesesine adice dil uzatılmıştır. Reformcu başı Osman Nuri Çermandan veya Allah'a inanmayanların uydurukuyu yazılarından tüten imansızlıktan söz açmıyacağım. Onların herzelerine vicdanlarımız adına susluya kulaklarımız alıştı. Asıl mesele bir siyasi lidere, kendisinin de hazır bulunduğu bir toplantıda bir dalkavuk (Türkiyenin son Peygamberi) vecizesini savurmuş. Kahraman değil, kurt değil, şef değil, dikkat buyurulsun «Son Peygamber» demiliyor.

«Samsun'dan karaya çıkan ilah, merhabal..» diyen dalkavukların kendilerine bir de peygamber bulmaları zaruridir. Zaten reformcu başı da «Kitab»ı hazırlamış bulunuyor. Peygamberlik oyuncak değildir. Şakayı, dalkavukluğu hiç gelmez. O kazanmakla elde edilemez; vehbidir, semavidir. O, taklit edilebilmiş olsaydı veya dalkavukların ortaya attığı sahte peygamberlik tutunsaydı vicdanlara hükmetmek için çırpınan ihtirası yürekler şimdiye kadar binlerce olacaktı. Fakat tutmadı, tutunmadı. Hem politika kurt yetiştirebilir, istismarcı yetiştirebilir, devrimbaz yetiştirebilir, fakat peygamber asla!.. Çünkü politikanın mektebi ihtiras, peygamberliğin mektebi sübhanidir.

İslâmın İlk Emri
O K U

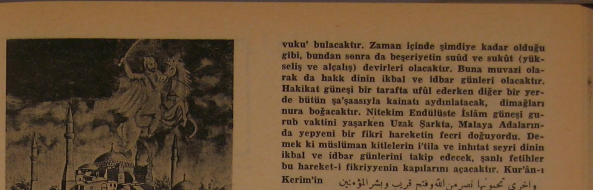

BEKLİYORUZ!..

Mustafa ATEŞ

Nübüvvet şuuru, metafizik bir sezişle geleceğin meçhullerine uzanan bütün hâdiseleri ihata etme gücüne sahiptir. Bir keyfiyet olarak kökleşe kökleşe ağaç her şeyi ile çekirdekte nasıl mevcut ise, istikbale müteveccih her hâdise de öylece Peygamberimizin şuurunda mündemiçti. Onda Peygamberliğinden önce başlıyan ruhanî hayat, Peygamberliğinden sonra da devam etmiş, beşer idrakinin ulaşamıyacağı kadar ötüfe' kazanmıştır. **İslâm davasını ve onun yandırdığı cihad ruhunu bir münkir edasıyla değil, tabiat-üstü bir tecessüsle ele alan herkes ondaki bu ulvi şuurun varlığını derhal kabul eder.** Eşya ve hâdiselerin ötesinde yatan manayı sezebilenler için bunlar söylenmese de mesele değişmez. Fakat nübüvvetin gözüne-kulağına alelâde bir insan gözüyle bakıp her hâdiseyi kendi kendine olan kör bir tabiata bağlıyanların sağır vicdanlarına çarpmak ve istikbalin karanlıklarını delip geçen görüş tesirini bir kere daha göstermek için ikinci bir «Feth-i Mübin» olan Bizansın sukutuna ait tebşiratı duyurmak isteriz. Varlığın şifresi, hilkatın remzi olan Kur'ân-ı Kerim'i, canib-i Hakktan cezibe-i Muhammediyyeyle dünya semtine doğru çekip getiren Allah Resûlünün şuuru ve şayr-i mesûru, sonsuzluk denizinde dalga dalga yükselip alçalan her hâdisenin tecrübe sahası olmuştur. Bunun içindir ki O, insanlığın kıyamete kadar serencamına vakıftır. Nasıl ki Cenab-ı Hakk, Kitab-ı Kerîminde: (الافتحناك) فتحاً مبيناً = Biz sana bir feth-i mübin açtık.) Öyle bir **feth ki artık müslümanların bir devlet kurma şuuruna yükseldiklerini, bir siyasi vahdet olduklarını müşriklere kabul ettirmekle kalmamış, aynı zamanda i'lay-ı kelimetullah için kol kol cihana salınan demirkuşaklı pehlivanların kıyamete kadar girişecekleri şanlı fetihlerin de başlangıcı olmuştur.**

İslâmın zaferine, hakk dinin galibiyetine, şirkin bütün zulüm ve istibdadıyla karanlıklara gömülüşüne ait âyet-i kerimelerin çokluğu ve bunların, birbirinin manasını te'yid eder şekilde ezeli bir ahenk içinde cereyan etmesi de gösteriyor ki Resûller Resûlüne va'd ü tebşir olunan fetih, bir değil, birçok defalar vuku' bulacaktır. Zaman içinde şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonra da beşeriyetin sudd ve sukût (yükseliş ve alçalış) devirleri olacaktır. Buna muvazi olarak da hakk dinin ikbal ve idbar günleri olacaktır. Hakikat güneşi bir tarafta ufûl edercen diğer bir yerde bütün şa'şaasıyla kainatı aydınlatacak, dimağları nura boğacaktır. Nitekim Endülüste İslâm güneşi gurub vaktini yasarken Uzak Şarkta, Malaya Adalarında yepyeni bir fikri hareketin feci doğuvordu. Demek ki müslüman kitlelerin i'tila ve inhitat seyri dinin ikbal ve idbar günlerini takip edecek, şanlı fetihler bu hareket-i fikriyyenin kapılarını açacaktır. Kur'ân-ı Kerim'in

واخرى تحبونها نصر من الله وفتح قريب وبشر المؤمنين

= İslâmın cihad ruhunda bu nimet ve kazançtan başka diğer bir nimet daha vardır ki siz onu seversiniz. O nimet şudur: Allahtan bir nusret, din düşmanlarına karşı bir muzafferiyet ve yakın bir fetih. Müjde ey mü'minlere ya Muhammed!..) Bu âyet-i celilesinde de Allahın kendi dinini tutanları zaferden zafere ulaştıracağı ve pek yakında fetihler zincirinin birbirini takip edeceği hakikatı açıktır. Allahın nusret ve yardımıyla küfre karşı açılacak bu fetihlerde ve bu fetihleri yapacak olan İslâm cengâverlerinin ruhunda yanan cihad ateşinde zaman zaman küllenme görülse de bu ateş sönmiyecektir. Çünkü bu ateş, ihtirasın körüklediği bir kor değil, imanın parlattığı bir nurdur. Bu ateş toprakları gasb, insanları esir, namusları kirletme duygusunun yaktığı bir ot değil, hakkın ve insanlık duygusunun yandırdığı bir çerağdır. İslâm cengâverlerini, bir elinde kılıç, bir elinde kalkan zulüm ve istibdadın mürevvici zannedenler de kadar aldanmıştır. Bu ateş, Allah yolunda cihad fikrinden doğmuştur. Bütün hak ölçüsüne bağlı nasfet ehli hep bu hakikatı teslim etmektedirler.

Bu ruhu, bu ateşi, ümmetinin serencamını bütün çileli hayatı boyunca duyan, bilen, gören Fahr-i Kainat Efendimiz İslâmın ilk ölüm-kalım savaşı sanasında, Bedir harbinde yaktı. İman ve küfür ma'rekesinin bütün dehşetiyle devam ettiği hengamede O, hakkı tutmanın ve hakk tarafında bulunmanın verdiği huzur ve sekînetle yüzünü, zeminden semaya doğrecesine, göklere kaldırmış, dünyaya yeni bir ruh nefhedecek ketibe-i tevhidin galibiyeti için niyazda bulunmuş ve demişti ki «Ya Rabbi, bugün vaktini yerine getir, bugün şu birkaç can da burada telef olursa taalâ sabah hasre kadar sana kulluk eden bulunmaz.» Görülüyor ki İslâm davasında buram-buram tüten ruh, yanan ateş bu ulvi niyazın, bu metafizik yakınlığın eseridir.

Canını cehenneme göndermek için bir müşrikin bağrına çöken İslâmın şanlı serdarı İmam-ı Ali Hz., müşrikin mübarek yüzüne bir tükürük fırlatmasıyla — yaptığı cihadda nefsinin payı olur endişesiyle — derhal onun göğsünden kalkıyor. İ'lay-ı kelimetullah ruhu, mağlûbunu affeden aslanın vicdanında da aynı tahta yükselmiştir. «Önüme bu deryalar çıkmasaydı ey ulu Tanrım!.. Senin yüce adını çok daha uzaklara götürecektim» diyen kumandanın haykırısında da yine aynı duygular hâkimdir. Mağlûp ve mağdur düşman imparatorunu, kendi muhafız kıtasıyla sarayına kadar götüren başbuğun âlicenabiğinda bu ruhu sezmemek mümkün mü? Peygamberimizin:

لتفتحن القسطنطينية ولنعم الامير أميرها ولنعم الجيش ذلك الجيش

tebşirine mazhar olan genç hükmarın, bir deniz savaşını kıyıdan takip ederken yanlış bir ta'biye durumunu sezerek beyaz atını denize doğru şahlandırmasında

(Devamı arkada)

da aynı ateş, aynı veçd mevcutu. Preveze deniz savaşında, bütün maddî imkânları yerli yerinde tatbik ettikten sonra aksi istikamette esen rüzgârın, muvafık yönde esmesi için dua edip, Kur'ân sayfalarını derya üzerine serperek denizin ve rüzgârın Rabbından nusret dileyen Barbaros'un gözler yaşartan bu hareketi de tek bir millet haline gelen küfür ordularına karşı l'lay-ı kelimetullah ruhundan doğan bir davranıştı.

(Rumeli Hisarı)

Evet bu fetihler bitmemiş, bu fetihlerin nesli kesilmemiştir. Bu bir «Sünnetullah»tır, devam edecektir. Âyet-i kerimelerin mazmunları bunu ifade etmektedir. Yalnız milletlerin ikbal ve idbar günleri olduğu gibi dinlerinde o dini tutanların takip ettiği hatt-ı harekete tâbi olarak ikbal ve idbar günleri vardır. Fatihler gelecek, ikbal günleri doğacak; fetihler başlıyacak, gönüllerde bir meşale uyanacaktır. Bekliyoruz!..

İRFAN YAYINEVİNİN İdeolojik Eserleri:

1 — **İSLÂM PEYGAMBERİ**
(Prof. Dr. M. HAMİDULLAH)
(Mevcûdu çok az kalmıştır)
Fiatı: 10 Lira
Ciltli, birinci hamur: 20 Lira

2 — **İSLÂM**
(A. Hamdi AKSEKİ)
(Mevcûdu az kalmıştır)
Fiatı: Lüks ciltli 25 Lira

3 — **İSLÂMDA SİYÂSÎ DÜŞÜNCE VE İDÂRE**
(Prof. H. Han ŞİRVANİ)
Fiatı: 7,5 Lira, Lüks ciltli: 12,5 Lira

İRFAN YAYINEVİ: P.K.: 65, Bayazıt-İst.
Büro: Beyazsaray Kitapçılar Çarşısı, Bayazıt - İstanbul

TASAVVUF VE HAYAT

Haydarabad - Osmaniye Üniversitesi Yeni Felsefe Kürsüsü sabık Profesörü Abdülbari Ennedevinin ruh hayatına dair bu büyük eseri dilimize çevrilmiştir. Pek yakında neşredilecektir. Bekleyiniz!..

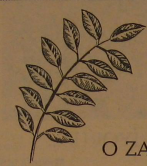

O ZAMAN

İbadet ettikçe Yüce Allaha,
Gider selâmete yollar o zaman.
İman yaklaştırır kulu Allaha,
Yükselir Kemale kullar o zaman.

Fazilet ahlâkın tacını süsler,
Yıkanır nur ile ruhlar ve hisler.
Gelmeye başlarsa ilâhî sesler,
Başlar terennüme diller o zaman.

Kalmazsa gönülde şüphe dumanı,
Fazîletle besler bilgi, imanı.
Gün doğmadan önce seher zamanı,
Açılır Allaha eller o zaman.

Elbette kir tutmaz altunun hası,
İş, atabilmekte ruhlardan pası.
Sunulunca aşkın iksirli tası,
Saf olarak çağlar seller o zaman.

Günler saadetle geçer an olur,
Karanlık geceler sanki tan olur.
İlim damar olur, bilgi kan olur,
Açar bahçelerde güller o zaman.

Yılmadan çalışman hayatın özü,
Öğrenmek gerektir faydalı sözü.
Görmeye başlarsa vicdanın gözü,
Birşeyler fısıldar yeller o zaman.

Süleyman SARIOĞLU

İSLÂMIN MİLLET ANLAYIŞI

Prof. Dr. Muhammed HAMİDULLAH
Çeviren : Osman Sabit EYMİRLİOĞLU

Pek tabiidir ki insan anasına, babasına kendi oymağından, kendi milletinden olanlara daha çok saygı besler... Bir dünya devleti kurulmasını beklememekle beraber Kur'ân, millet mefhumunun ırk ve coğrafya anlamındaki dar çerçevesinden kurtulmak için başka bir kavram seçmiştir: Kur'ân, millet anlayışını derinin rengi, dil veya ahali benzerliğine değil, düşünce benzerliğine dayamıştır. Başka deyimle, müslümanları birbirine bağlıyan tesadüfen aynı yerde doğmuş olmak değil, ferdin kendi arzusudur. Kur'ân'ın düsturu şudur: İnsanlar eşittirler, ancak dindar olanlar daha üstündürler.

«Ey insanlar, şübhesiz biz sizi bir erkekle bir kadından yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi milletlere ve kabilelere ayırdık, Allah yanında en üstün olanınız şübhesiz Allah'tan en çok korkanınızdır. Elbette Allah herşeyi haklıyla bilir, herşeyden haberdardır.» (1)

Kur'ân'a göre önemli olan temiz bir soydan gelmek değil, bizzat temiz olmaktır. Nitekim tufan Nuh kavmini sardığı zaman Nuh (A.S.): «Rabbım! Oğlum benim öz âilemdendir. Senin sözün en doğru sözdür. Hakimlerin en âdili, en Hakimi sensin» diye yalvardı. Fakat Allah şöyle cevap verdi: «Ey Nuh! O, senin âilenden değildir. Çünkü o pis işler işledi.» (2) Bu konuda, bir peygamber oğlunun imtiyazı olmazsa, ötekilerin hiç olmıyacaktır.

Kur'ân «mü'minler kardeştirler.» (3) der. İnanç birliğine dayanan bu «Millet» anlayışında şahsın veya âilenin çıkarı hiçbir zaman ağır basamaz. Kur'ân şöyle buyuruyor: «Biliniz kimallarınız ve çocuklarınız sizi aldatmağa, günaha sürüklemeye sebep olurlar. Allah yanında ise büyük mükâfatlar vardır.» (4) «Ey iman edenler! Babalarınızla kardeşleriniz, küfrü imandan fazla sever ve kâfir kalmayı tercih ederlerse onları da dost edinmeyin. İçinizde kim onları dost edinirse emin olsun ki kendine kadretmiş olur.» (5)

Demek ki İslâm vatanseverliği akrabalık ve hemşehrilik gibi tesadüflere değil, inanılan bir davaya dayanmaktadır. Kur'ân sık sık bu konuya döner: «Hep birden Allah'ın ipine sımsıkı sarılın, ayrılmayın, Allahın size o nimetini hatırlayın ki siz düşman iken kalblerinizi birleştirdi. O'nun bu lütfu sayesinde hepiniz kardeş oldunuz. Ateşten bir çukurun kıyısına varmış iken sizi O kurtardı. İşte Allah size âyetlerini böylece beyan eder ki doğru yolu tutasınız.»

«İçinizde öyle bir cemaat bulunsun ki (herkesi) iyiliğe çağırsın, iyi iş işlemeği istesin, kötü işten vaz geçirsin. Selâmeti bulacak olanlar bunlardır.» (6) (*).

(1) (49:13).
(2) (11:47, 48).
(3) (49:10).
(4) (8:27, 28).
(5) (9:24).
(6) (3:103, 104).
(*) Muhammed Hamidullah. Le prophete De L'islâm Librairie philosophique J. Vrin, 1959, Paris.

GÜNAHKÂR GECELER

— Günbay Yıldız'a —

Gecenin kararan siyahlığında,
Gizliden gizliye bir hayat başlar..
Caddeler dolusu gezer insanlar
Onların geçtiği yollar günahkâr...

Hayatlar yıkılır hâlâ habersiz,
Çökmüş gönüllerde yok bir teselli
Daima kötüye gider ayaklar
Onların geçtiği yollar günahkâr...

Sabahlara kadar çekilir ahlar
Bütün arzuları şehvet damgalar
Büsbütün duasız geçer sabahlar
Onları gizleyen evler günahkâr...

İbrahim Ulvi YAVUZ

Müctehidlerin Sünnete Verdikleri Değer

(Ibn'ü Teymiye'nin raf'ul-melâm.. risâlesi) — III —

Halbuki aynı hadîs başka bir müctehidin yanında sahih ve sabit kabul edilebilir. Bunun da sebepleri vardır :

1 — Bu müctehide hadîsi rivayet edenler mutemed kişilerdir ve sened muttasıldır.

2 — Birinci müctehidin tanımadığı (meçhul) raviyi beriki tanıyabilir.

3 — Birinci müctehide rivayet eden mecrûh (muteber olmayan) kişiler yerine ikincisine muteber kişiler rivayet etmiş bulunur.

4 — Bir başka yoldan muttasıl olabilir.

5 — Hadîsin sözleri başka hadîs hafızları tarafından iyice zaptedilmiş olur.

6 — Eldeki hadîsin sahih olduğunu gösteren — ona yakın— başka rivayetler mevcuttur.

Bu ikinci sebeple meydana gelen — hadîse aykırı— fetvalar da çoktur. Bilhassa tâbi'ler, onların tâbileri ve meşhûr imamlara kadarki nesilde bu, daha öncekilerden daha çok olmuştur. Çünkü zaman ilerledikçe hadîsler daha geniş yerlere ve şahıslara yayılmış, bazı âlimlere sahih yollardan gelirken, diğerlerine de zayıf senedlerle gelmiştir.

Bu sebeple de birinin nezdinde hüccet (hüküm kaynağı) olurken diğerine aynı vasıfla gelmemiş olur. Aynı sebeple bir çok âlimin şöyle dediği olmuştur: «Bu meselede benim görüşüm şudur. Bu konuda şöyle bir hadîs de rivayet ediliyor. Eğer o hadîs sahih ise benim görüşüm de ondan ibâret olur.» Bu söz, hadîsin sahih olması şartıyla hükmün ona göre olabileceğini ifade eder.

Üçüncü sebep :

Müctehidlerden birisinin, kendi ictihad ve görüşüne göre hadîsi zayıf saymasıdır. Halbuki başka bir müctehid aynı hadîsi sahih sayabilir. Bu durumda müctehidlerin hangisi haklı olursa olsun — hattâ her müctehid isâbet edicidir görüşünü savunanlara göre— her ikisi de haklı bulunsun mesele değişmez. Birisi hadîse aykırı ictihadda bulunmuş olur. Bunun da bir kaç sebebi vardır :

1 — Hadîsi rivayet edenlerden birini, bir müctehid sika (güvenilir), diğeri ise zayıf telâkki eder. Hadîs ravilerinin durumlarını bilme işi geniş bir ilim dahıdır. Bu durumda da bazan raviyi zayıf telâkki eden — bu hükmünü ve cerhini gerektiren bir sebebe muttali olduğu için — haklı olabileceği gibi, bazan da — bu sebebin cerhi gerektirmediğini ileri sürerek — râviyi sika telâkki eden isâbetli olabilir. Bir sebebin cerhi (râvinin muteber olmamasını) gerekli kılmaması da ya buna yeter olmadığı için veya râvide cerh hükmünü önleyecek bir mazeret bulunduğu içindir. Bu da geniş bir ilim ve inceleme konusudur. Ravilerin durumlarını inceleyen âlimlerin de diğer ilim adamları gibi ittifak ve ihtilâfları vardır.

2 — Müctehidlerden biri kendisine rivayette bulunan muhaddisin, söz konusu hadîsi üstadından duymadığına, diğeri ise duyduğuna kani olabilir. Bunun da belli sebepleri vardır.

3 — Muhaddisin hayatında iki değişik hal bulunabilir: iyi hâl (istikaamet hali) bozuk hâl (ızıtrab hali). Buna örnek olarak hafızasının zayıflamasını veya kitaplarının yanmasını hatırlayabiliriz. İyi halinde rivayet ettikleri sahih, bozuk halinde rivayet ettikleri gayr-i sahih olur. Müctehidlerden biri, hadîsin muhaddis tarafından hangi halinde rivayet edilmiş olduğunu bilmez ve diğeri iyi halinde rivayet ettiğini bilebilir.

4 — Muhaddis rivayet ettiği hadîsi sonradan unutur ve bir daha hatırlayamaz veya rivayet ettiğini inkâr eder. Müctehidlerden biri bunun hadise dokunduğunu, onu zayıf kıldığını diğeri ise aksini itikad eder. Bu mesele de malûmdur.

5 — Hicaz ekolu mensuplarının çoğu, kendi kaynaklarında aslı bulunmadıkça Şâm veya Irakhların hadislerini hüccet olarak kabul etmezler. İçlerinden birisi şöyle demiştir: «Irakhların naklettiği hadîsleri, ehl-i kitabın haberleri gibi tutarak, ne kabul ne de reddediniz. Bir başkasına şöyle dendi: «Süfyân Mansûrdan, o İbrâhim'den, o da Alkame'den, o da Abdullah'dan rivayet ettiğine göre bir hacc...» Bunu dinleyen Hicaz'lı şöyle dedi: «Bu haberin aslı bizimkilerde yoksa kabul etmem.»

(Devamı var)

HADÎS RÂVİLERİ (Tâbiûn) :

Buhârî'nin Hayatı

Yazan: Cemâlüddin-il-Kasimî

Terc.: H. K.

Giriş :

Bilindiği üzre hayat âleminin karanlık bulutlarını yırtan, insanlara doğru ve emin caddeler açan, emniyet gölgesi altında insanlık için sığınak kuran en büyük eser ve tesir Peygamberimiz Muhammed Mustafâ (s.a.) in davetinin tesir ve eseridir. Onun tesirleri kainatın her noktasında görülmüş, âlemler onun büyük mucizeleri karşısında hayrete düşmüştür. İnsanları karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için onun bezlettiği güç ve yaptığı cihadı bütün insanlık bilmektedir. Bunun eseri eblette öyle olacaktı.

Allah'ın Rasûlü (s.a.), insanları dünya ve âhiret saâdetine ileten her ne varsa hepsini tebliğ etmiş, açıkça söylemiş, kendisine karşı gelenlere mukavemet etmiş, kendi yolunu ve yöntemini âleme göstermiş, nihayet hak batıla galip gelmiş, onun otoritesi hâkim olmuş, yer ve durumu kuvvet bulmuştur. Arap yarımadası sakinleri, uzun bir zaman kör taklit ve sapık yollarında yürüdükten sonra kısa bir zaman içinde âlim, ehl-i tevhîd, akıllı, hâkim, bilgi ve zekâ, takvâ ve siyâsî maharet sahibi olivermişler, bu da Rasûlullah (s.a.) in en büyük mucizelerinden birisi olmuştur.

Rasûlullah (s.a.) bu nurlu çırakları derhal İslâm sancağını dünyanın dört bir ucuna yaymaya, insanlığı hak ve hakikatin açık yoluna davet etmeye, zorbaların bağlarını, batıl din adamlarının sapık meramlarını karıp yıkmağa, akla serbest düşünme ve ibret alma yolunu açmağa kalkmışlardır. İşte bu hikmet ve ilim yüklü metodla çeşitli milletleri idare etmişler, onların bilgi ve addlet nuru bütün cihana yayılmıştır.

Rasûlullah (s.a.) in yolunun esâsı ilme davet, ilim sahiplerine itibar ve hürmet, ilim ve hikmet edinmeye sa'y-ü gayret, ilmi artırmak için söyleyen kim olursa olsun hikmeti alıp maletmeye himmet olduğu için ilk müslümanlar ilim edinmeye büyük emek sarfetmişlerdir. Bunun için binekli, yaya, karada ve denizde, kolay ve zor büyük ve küçük seferler etmişler, kavurucu çöller geçmişler, böylece de dünyanın ilim önderleri olmuşlardır. Bugün dünyanın en büyük milletleri, Arap ve İslâm medeniyyet ve ilminin yüceliğini takdirle itiraf eylemektedirler.

Birçok kimse İslâmın ilk devrelerinde ilmin sadırlarda değil sadırlardan (ezberde) olduğunu zannederler. Belki bunu söyleyen, hafıza ve ezbere pek dayanılmıyacağı için o devrede yaşayan ilim erbabının ilmi güvenilir bir şekilde hafızalarına yerleştirmeye büyük gayret sarfettiklerini söylemek istemektedir. Ve bu doğrudur. Ancak —iş iyice incelenince görülür ki— ezbere verilen yer ve değer kadar, onun yanında yazmaya da yer ve değer verilmiş, gayret edilmiştir.

(Devamı var)

HADİSLERDEN BİR DEMET :

CUMA NAMAZI

83 — *Eb'ul-Ca'd Damrî (r.a.) den rivayet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.) şöyle buyurmuştur :*

«Kim önem vermiyerek üç cuma geçirirse Allah onun kalbini mühürler.»

Tirmizî, Nesâî, Ebû-Dâvûd..

84 — *Ibn'ü Abbâs (r.a.) dan rivayet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.) şöyle buyurmuştur :*

«Bir zaruret olmaksızın cuma namazını terkeden kimse, silinmez ve değiştirilmez bir kitaba münafık diye yazılır.»

Şâfil.

85 — *Târik b. Şihâb (r.a.) dan rivayet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.) şöyle buyurmuştur :*

«Cuma namazını cemaatle kılmak her müslüman üzerine gerekli bir borçtur. Ancak dört sınıf bundan müstesnâdır: Köle, kadın, çocuk ve hasta.»

Ebû-Dâvûd, Beyhakî, Hâkim.

Yukarıya meâllerini aldığım hadîslerle aynı meâlde olan başka hadîsler ve: «Ey imân edenler, cuma günü namaz için seslenildiğinde Allah'ı anmağa bütün imkân ve gayretinizi sarfederek gidiniz, alışverişi bırakınız; sizin için bu hayırlıdır, eğer bilirseniz!» meâlindeki Cum'a sûresinin 9. âyeti cuma namazının, bazı kimseler müstesna bütün müslümanlara kesinlikle farz olduğunu ifade eder.

Aklı başında, bülûğ çağına ermiş, beraber cuma kılabilecek birkaç kişilik bir cemâat içinde bulunup, yukarda (85. hadîste) geçen mazeretlerle onlara benzer bir zaruret ve mazereti de olmayan kimseye cumanın farz olduğu ve terkettiği takdirde mesûliyetinin çok büyük olacağı da yine hadîslerden anlaşılmaktadır.

Buna mukabil meselâ köylerde cumanın kılınıp kılınmıyacağı, halife bulunmazsa cumanın kılınamıyacağı gibi şartlar bazı zevat tarafından ileri sürülmüş olup, üzerinde ittifak vaki olmamıştır. Hele halife şartı, yalnız Rasûlullah (s.a.) ile, muhterem ve raşid halifeleri zamanındaki tabii tatbikattan çıkarılmakta, kesin bir nassa istinad etmemektedir. Bazı fukaha da bu şartı, ancak namazı kıldıracak kimsenin tayindeki ihtilâfı önlemek hikmetiyle ileri sürmektedir. Durum böyle olunca, kendisinde, yukarda arzettiğim şart ve vasıflar bulunan her müslümanın, ittifak edilmemiş bazı şart ve bahanelerle cuma namazını asla terketmemesi ve her türlü şüpheden uzak bulunan Allah ve Rasûlullah (s.a.) emrini ehemmiyetle yerine getirmesi gereklidir.

H. K.

ÎMAN

— I —

Altı cihete nazar gezdirdim. Maatteessüf derdime derman bulamadım. Ma'nen bana denildi ki: «Yetmez mi dert derman sana?»

Evet, gafletle sağımdaki geçmiş zamandan teselli almak için baktım. Fakat gördüm ki: Düngü gün, pederimin kabri ve geçmiş zaman, ecdâdımın bir mezar-ı ekberi süretinde görünüdü. Teselli yerine vahşet verdi.

(ÎMAN; O KABR-İ EKBERİ, BİR TİCARETGÂH VE ŞAŞAALI BİR MİSAFİRHANE GİBİ GÖSTERİR.)

Sonra soldaki istikbale baktım. Derman bulamadım. Belki yarınki gün, benim kabrim ve istikbâl ise, emsalimin ve nesl-i âtinin (Gelecek neslin) bir kabr-i ekberi suretinde görünüp, ünsiyyet değil belki vahşet verdi.

İşbu cihetten dahi deva bulamadım. Sonra başımı kaldırıp şecere-i ömrümün başına baktım. Gördüm ki: O ağacın tek meyvesi, benim cenazemdir ki, o ağacın üstünde duruyor, bana bakıyor.

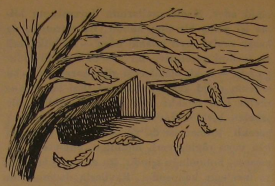

(ÎMAN, O AĞACIN MEYVESİNİ CENAZE DEĞİL, BELKİ EBEDİ HAYATA MAZHAR VE EBEDİ SAADETE NAMZED OLAN RÛHUMUN ESKİMİŞ YUVASINDAN YILDIZLARDA GEZMEK İÇİN ÇIKTIĞINI GÖSTERİR.)

O cihetten dahi me'yus olup başımı aşağıya eğdim. Baktım ki: Aşağıda ayak altında kemiklerimin toprağı ile mehde-i hilkatimin toprağı birbirine karışmış gördüm. Derman değil, derdime dert kattı.

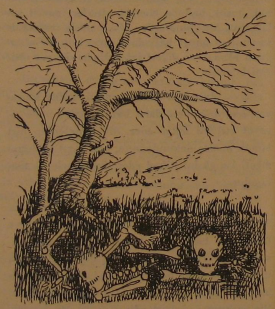

(ÎMAN, O TOPRAĞI, RAHMET KAPISI VE CENNET SALONUNUN PERDESİ OLDUĞUNU GÖSTERİR.)

Ondan dahi nazarı çevirip arkama baktım. Gördüm ki: Esassız fani bir dünya, hiçlik derelerinde ve adem zulümatında yuvarlanıp gidiyor. Derdime merhem değil, belki vahşet ve dehşet zehirini ilâve etti.

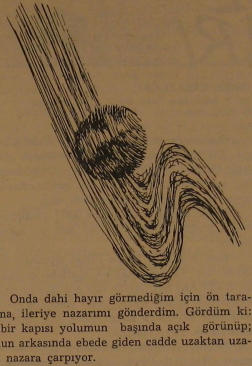

Onda dahi hayır görmediğim için ön tarafıma, ileriye nazarımı gönderdim. Gördüm ki: kabir kapısı yolumun başında açık görünüp; onun arkasında ebede giden cadde uzaktan uzağa nazara çarpıyor.

(ÎMAN, O KABİR KAPISINI, ÂLEM-İ NÛR KAPISI VE O YOL DAHİ, SAÂDET-İ EBEDİYYE YOLU OLDUĞUNU GÖSTERDİĞİNDEN DERTLERİME HEM DERMAN, HEM MERHEM OLUR.)

DİN NEDİR?

Veli ERTAN

Din lügatta yol, âdet, inkıyat, itaat, hürmet, sevgi, ibadet ve bütün mevcudatı yaratan bir hâlika iman etmektir.

İstılahta ise din, Cenab-ı Hakkın Peygamberleri vasıtasıyla kullarına tebliğ etmiş olduğu, itikadi, ameli ve ahlâkî umumî bir kanundur.

Din, yüce Peygamberimizin bir Hadîs-i Şerîf'lerinde deap ve âdet manalarına da geldiği belirtilmiştir. Deap, usûller ve kaide demektir. Aynı zamanda din lâfzı Kur'ân-ı Kerîm'de Fatiha süresinin bir âyetinde de mealen ceza gününün mâlikidir buyurulmakla yevmi cezanın mâliki bulunduğu ve bu suretle din meşhumunun ceza manasına da geldiği anlaşılmaktadır. Çünkü Beyzavi'nin beyanına göre din ceza manasına olduğundan, sürede geçen (Yevmiddin) den makset ceza günü ve darü ahiretter.

Şu halde din, inkiyat ve ibadetter. Ram olma ve boyun eğmedir.

Din duygusu insanların fıtratlarında mevcuttur. Kendiliğinden doğan fikirlerdir.

İnsanların hepsinde ister medeni olsun, ister bedevi bulunsun muhakkak bir inanma ve ibadet etme ihtiyacı vardır. Hatta taş devrinde, mağara hayatında, behimi bir hayat geçiren insanlarda bile bu ihtiyaç kendiliğinden duyulmuştur. Akliyle bu yola aramış bulmuştur.

Dinler tarihine bir göz gezdirdiğimiz zaman, tevhid dininin unutulduğu ve din namı altında insanların bir takım mesleklere zâlik olduklarını, insanlarına vahiye dayandırdıklarını ve bu halin İslâm dininin zuhuruna kadar devam ettiğini görürüz.

İnsanlar yaradılışlarının icabı olarak iyiliğe yönelmekten ziyade fenalığa karşı münhemiktirler. İşte bundan dolayı insanların manevi bir saikaya dayanmaları zarurîdir. O manevi saika da hiç şüphesiz dindir. Din beşeriyetle doğmuştur. İnsaniyet yaşadıkça kıyamete kadar devam edecektir.

Din manevî bir kuvvettir. Teselli ve bir ümid kaynağıdır. Dinsiz bir insan ruhanî hayattan mahrumdur. Büyle bir kimse karanlık bir gecede denizde fırtınaya tutulmuş ve dümeni bozulmuş bir gemiye benzer. Bocalar durur ve nihayet yok olur gider.

Mehmet Âkif'in dediği gibi:

İmandır o cevher ki İlâhi ne büyüktür
İmansız olan pesh yürek sinede yüktür.

Din, insanlar arasında bir rabıtadır. Ahlâkın temel taşıdır. Doğru yola götürür. Hidayete, saadete ulaştırır. Halk ve fasilet yolunu gösterir. Manevî körlükten kurtarır. Hayrı ve şerri birbirinden ayırmaya vesile olur. Tembelliği ortadan kaldırır. İnsanları birbirlerine yaklaştırır. Yardımlaşmayı ve dayanışmayı sağlar.

Hiç bir peygamber din vaz'etmeye mezun değildir. Peygamberlerin vazifeleri ancak Cenab-ı Hakkın telâkki etmiş oldukları emir ve nehiyleri Allah'ın kullarına tebliğ etmekten ibarettir.

Semavi dinlerin sonuncusu ve mükemmeli olan hiç şüphesiz ki İslâm dinidir. İslâm dini müsbet ilmlerin ışığı altında mütalaa olunduğu takdirde en mükemmel bir dindir. Hiç bir müsbet ilme muarız değildir. Zira beşikten mezara kadar ilmi araşınız (1), ilim rütbesi, rütbelerin en yük-

١ - اطلبوا العلم من المهد الى اللحد

(Devamı 26. sayfada)

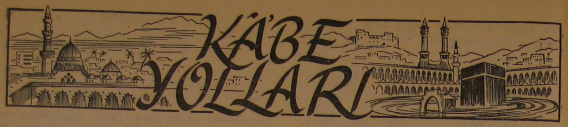

— VIII —

ÖMER KİRAZOĞLU
İst. Y. İslâm Enst. İslâm San'at Tarihi Muallimi
Y. Müh., Mimar

NAMAZ:

Hayâta atılan **insan,** maîşetini temin için, didinmelere, rekâbetlere ve muâmelelere daldıkça ALLAHı unutur, günahkârlar için âmâde bulunan ukûbâtı, sıkıntıları hatırlıyamadıkça dâima isyâna düşmesi tabiîdir. Hattâ bu gafleti yüzünden başkalarına şöyle dursun, kendi nefsine yüklediği hüsrânı, en büyük düşmanı bile ika' edemez.

İşte kumarbazların, ayyaşların, zânîlerin ve sefihlerin hâli buna misâldir.

Dini İslâm nazarında **HAKdan gaflet,** bütün rezâilin, bütün meâsinin menbaı bulunduğu için insanlara (hesab günü)nü unuttukça hatırlatmak, RABBÜL-ÂLEMİNden gâfil oldukça kendilerini uyandırmak zarûridir. Bu sebebdendir ki NAMAZın muayyen zamanlarda edâsı, **kadın, erkek** herkes üzerine farzdır. Bu cihetle:

«ALLAHa (ve insana), en sevgili işler, vaktinde (huzurla) kılınan NAMAZ, sonra, Ana, Babaya hizmet, sonra cihad (dini öğretmek) dir.» Hadîsi vârid olmuştur.

●

NAMAZ; **sabah, öğle, ikindi, akşam** ve **yat-**

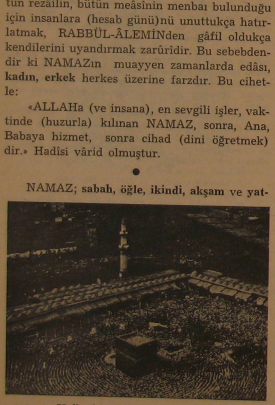

Ka'be-i Muazzamada namaz

sı vakıtlarında olmak üzere günde 5 def'a kılınır. İNSAN, bu farîzayı yerine getirmek sûretiyle Cenâb-ı HAKKa rücû' eder. Onun kendisini hesâba çekeceğini hatırlar, gazabından çekinir, rızâ ve muhabbetine tâlîb olur.

[Beni anmak için namaz kıl!] meâlindeki âyet-i kerimenin işâret ettiği sırr ve hikmet budur.

Evet NAMAZ, bütün hilkat üzerinde murâkıb olan **Cenâb-ı Kâdir-i Mutlakı** ve RABBÜL-FELAKı hatırlamak için edâ olunur ve en başlıcasını halkın izrârı teşkil eden sürü sürü hatâların irtikâbına karşı ancak bu, **HAKKı hatırlamak** siper olabilir.

Nefsâni ve şeytânî ihtiraslara kapılmamak, ancak; **Hakkı, hukûku** ve hesâba çekileceğini unutmamakla mümkündür.

Buna göre; NAMAZ diye, oturmak, kalkmak, alnını yere koymak, huzursuz tehlil ve tekbir getirmek maksadı temin etmez. İmâmı Gazâlî'nin:

«Seni ancak, mâ'rifete, şiddetle araman gö türebilir!...»

sözü esastır.

●

Ancak, salâtın (namazın) hakikatı, rûhu, önce ALLAHa karşı huşû', sonra da bu farîzayı edâ ederken her türlü melâhîden ve HAK ile meşgul olmaya mânî' her türlü endişeden tecerrüddür.

Bunun içindir ki: **Âyât-ı Kur'âniyyenin** bir kısmı ile, sünnette vârid olan düâları, tekbirleri huzurla okuyarak **Lisanlarını** ve **kıyam, rukû', sücud, kuud** gibi ameli rükünlerin edâsiyle de bedenin diğer **uzuvlarını** meşgul etmek musalliye (namaz kılana) vâcibdir.

Böylelikle namaz kılan, hiç bir tarafa bakmamak ve konuşmamak ve hiç bir mahlûka zarar vermemek durumundadır. Namaz esnâsındaki bu kayıtlar bile kâfi bir korunmadır.

Bundan başka, namazın rûhundan, lübbünden tecerrüd etmemesi lâzımdır ki, bu da namaz kılanın **huzûri ilâhîde** (Hakkın Divânında) bulunduğunu hatırdan çıkarmaması ile olur.

İnsanın bütün uzuvları gereken kayıtlara bağlı olarak ve **tâdili erkâna** dikkat ederek, dünyevî hiç bir işle meşgul olmadan, kendini **yaradan, terbiye eden, rızık veren** ALLAHINA yöneltmesi bir kadirbilirliktir.

Tenhâda ve kalabalıkta, gece, gündüz Onu her an gözetliyen, koruyan MEVLÂsının her yerde emirlerine uymak, nehiylerinden kaçmak, takatı miktarı doğru yolda çalışmak ve hesaba çekileceğini unutmamak hâlis müslümanın vasfıdır.

Azameti kibriyası ile teferrüd etmiş olan ALLAHIN, yerde, gökte ibâdet olunmak hakkı ancak zâtı süphânisine has olan HÂLİKI ZÜL-CELÂLİN huzûrunda bulunduğunu her an tefekkür ederek **namaz kılanın rükû', sücut, kıyam** tekerrür ettikçe TEKBİR getirmesi insan için erişilebilecek hakka kulluk derecesinin ve mâ'rifet, ibâdet ve hizmet ehli olmanın bâriz bir nişânesidir.

Dünyâya dalan insanoğlunun, rezâilden, münkirattan ve müskirattan alıkoymak için, **Cenâb-ı Hakkın** azametini hatıra getirerek haşyet hissi uyandırmak salâtın maksadından birini teşkil ettiği gibi, Allaha **şükürden,** şanı ilâhisine lâyık bir surette **hamd ve senâdan,** bir de doğru yolu bulmak, kezâlik tasavvur ettikleri, dilediklerı, söyledikleri, işledikleri bütün şeylerde mazharı tevfik olabilmek için avni-ilâhiyi talepten, mü'minlerin gaflet etmemesidir.

Bu maksatların kâffesi KUR'ÂN-I KERİM içinde FATİHA sûresinde mevcuttur. Ve okunması da her rekatta vâciptir. Her gün en az 40 defa bu tekrarlanmaktadır.

Kezâ, **zikri, fikri, şükrü** ve binbir **hikmeti** belirten âyetlerden okuyarak esas vaziyette **kıyamda** durmak, **azameti ilâhiyesi** karşısında hayran kalarak, tekbir alarak **rükû'a** varmak, sonra lâl ebkem olup **secde-i** RAHMANa kapanmak, **tahiyyatta** mirac mükâlemelerini tamamlamak, insan rûhu için erişilebilecek menzillerin en yükseğidir.

●

(Devamı var)

SENİ ZİKREDER ALLAHIM

Akan ırmaklar dereler,
Seni zikreder Allahım.
Bu kâinat bütün âlem,
Seni zikreder Allahım.

Güneş ufukta sönerken,
Her sabah yükselir erken,
Bu kürreyi arz dönerken,
Seni zikreder Allahım.

Hayattır gece gündüz var,
Mekânım olur dört duvar,
Gökteki bütün yıldızlar,
Seni zikreder Allahım.

Kalbe vurulmuyor yama,
Varsa merhametin amma,
Ağlıyorken mavi sema,
Seni zikreder Allahım.

Döker mevsim yaprakları,
Bulutlar sarar dağları,
Kar kapatırken yolları,
Seni zikreder Allahım.

Yalandır bu dünya yalan,
Yoktur ebediyyen kalan,
Avcının vurduğu ceylan,
Seni zikreder Allahım.

Yüksek dağlar susuz taşlar,
Önünde dik durmaz başlar,
Gökteki uçuşan kuşlar,
Seni zikreder Allahım.

Bağlarda açılır gonca,
Geceyi gören karınca,
Herşey kendi kararınca,
Seni zikreder Allahım.

Yazmaya yetmiyor kalem,
Bitmiyor söylenen kelâm,
Velhasıl bütün bir âlem,
Seni zikreder Allahım.

Mustafa ALYÜZ

Röportaj

PARİS NOTLARI

Zekâi KAPLAN

30 Mart — 12 Nisan tarihleri arasında Turizm Bakanlığı, Konya Turizm Derneği ve UNESCO aracılığıyla Pariste düzenlenen mütefekkir Mevlâna ihtifallerine Konya'dan 27 kişilik bir kafile halinde 28 Mart'ta hareket ettik. Heyetimize Konya. Belediye Başkanı A. H. Nalçacı, Turizm Derneği adına Mehdi Halıcı ve M. Koşan başkanlık ettiler. Ayrıca Post nişin, Selman Tüzün, Semazen başı, Ahmet Bican Kasapoğlu, Mutrib heyeti başkanı, Ulvi Erguner ve Ayinhanların başkanı da Konya Yüksek İslâm Enstitüsü öğretim üyesi Arif Etik idi. Esenboğa hava alanından 29 Mart'ta kalkan uçağımız, Yeşilköy, Viyana ve Frankfurt'a uğradı. Frankfurt'tan sonraki mesafeyi uçağımız arıza yaptığı için trenle ikmal ettik. Parise 30 Mart Çarşamba sabahı geldik. Paris'in modern tesislerle donatılmış olan meşhur turistik otellerinden Princesse Caroline (Prenses Karolin)e yerleştik.

İhtifaller, meşhur romancı ve edebiyatçı Balzac'ın 1850 de öldüğü ve 1932 yılında Fransız Cumhurbaşkanının öldürüldüğü meşhur Roçild

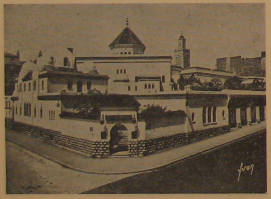

Paris camii ve külliyesinden umumî görünüş

şatosunda yapıldı. 14 gün aralıksız devam eden ihtifalleri Fransızlardan başka, Pariste bulunan Türkler, Fas, Cezayir, Tunuslu müslümanlar da büyük bir alâka ile takip ettiler. Program mahalli saatle 18.30 da başlıyor, Hz. Mevlâna'nın gerçek şahsiyeti Türk ve Fransız ilim adamları tarafından anlatılıyor, 19.30 da düzenlenen açık oturumda Mevlevilik hakkındaki sorular cevaplandırılıyor, 19.45 de ise Mevlâna ihtifali ve

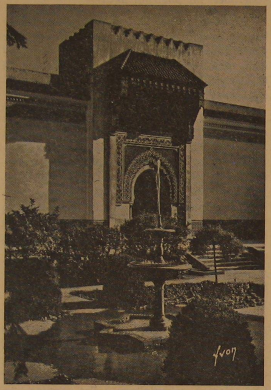

Paris camii kapısının içten görünüşü

Konyanın tarihi turistik yerlerine ait bir film gösteriliyordu. Bundan sonra davetlilere Sumat ismi verilen dergâh sofrasında Türk yemekleri ikram ediliyordu. Saat 21.00 de ise Mevlevî adâbına uygun olarak ayin icra ediliyor ve Konya Yüksek İslâm Enstitüsü talebelerinden Süleyman Yıldırım'ın okuduğu Kur'ân-ı Kerîm'le program son buluyordu. Mevlâna ihtifalleri radyo ve televizyon vasıtasıyla, programı takip etmek imkânını bulamıyanlara ulaştırılmıştır. Ayrıca filme de alınmıştır. Bu zengin programda icra edilen Mevlevî müsikisi sema ve Kur'ân-ı Kerîm'in Fransızların kalblerinde yaptığı müsbet tesir, yüzlerindeki tatlı ifadeden belli oluyordu.

İhtifallerin dışında kalan zamanımızı Paris'in meşhur yerlerini gezmekle değerlendiriyor ve orada bulunan müslümanlarla tanışıyorduk. Türk ve Arap müslüman kardeşlerimizin bize gösterdikleri yakın alâkayı şükranla kaydetmek isteriz. Pariste tahsil için gitmiş Türk talebelerinden başka, yüzü aşkın Türkiyeli terzi de vardı. Bunlardan 15 kadarı da Konya'lı idi. Senelerce Paris'te kalmış olmalarına rağmen inançlarından, örf ve adetlerinden birşey kaybetmemiş olmaları dikkati çekiyordu. Bir Cumartesi akşamı bizi, kendilerinin tertip etmiş olduğu Türk gecesine davet ettiler. Orada tam bir Türk vakarına yakışır şekilde eğlendik. Millî ve mahallî oyunlarımızı Avrupanın en hareketli şehrinde seyretmenin gururunu yaşadık.

Paris'e varışımızın ikinci günü Kurban bayramıydı. Bayram namazını eda etmek için Paris camiine gittik. Namazdan sonra çeşitli milletlere mensup müslümanların samimi alâkasıyla karşılandık ve onlarla bayramlaştık. Cuma namazlarında 500 kişiye yaklaşan cemaatın diğer vakitlerde de oldukça kalabalık olduğu vazifelilerce ifade edildi. Paris camii büyük bir İslâm külliyesi halinde inşa edilmiştir. Tah-

Paris camii misafir kabul salonu

Paris camii şerifinin haremi

minen iki hektarlık bir yer kaplamaktadır. Külliyenin hareminden başka, iki avlusu, misafir kabul salonu, yemekhanesi, hamamı, dispanseri, dükkânı, gasılhanesi ve bir de İslâm Enstitüsü vardır.

Bu külliye 1922-23 yıllarında Kuzey Afrika'da bulunan müslüman memleketlere ait vakıfların gelirleriyle yaptırılmıştır. Cami, minaresiyle, avluyu kuşatan revakların çifte sütunlu oluşuyla ve kemerleriyle Kuzey Afrika camilerini andırmaktadır. Lâikliğin ve fikir hürriyetinin memleketi sayılan Fransa'da, üzüntü ile belirtelim ki yukarda vasıflarından bahsettiğimiz muhteşem caminin minaresinde ezanın okunması hükümetçe yasak edilmiştir. Onun için de ezan avluda okunmaktadır.

Caminin külliyesine dahil bir de İslâm Enstitüsü var demiştik. Bu Enstitünün müslüman memleketlerden gelmiş 2000 ne yakın öğrencisi vardır. Kendileriyle görüştüğümüz öğretim üyelerinin verdiği bilgiye göre Enstitü lisan öğretimi yapmaktadır. Dersler konferans şeklinde haftanın muayyen günlerinde yapılmaktadır. İsmi İslâm Enstitüsü olmasına rağmen bu müessesede dünya dilleri grup halinde öğretilmektedir. Meselâ Arapça; Suriye Arapçası, klâsik Arapça, Cezayir Arapçası olarak bölümlere ayrılmış, o şekilde okutulmaktadır. Enstitünün bir de Türkiyat kısmı vardır.

Ayrıca bu Enstitüden başka bir de Sorbon Üniversitesine bağlı L'institût İslamic vardır ki, buraya da müslüman ve hıristiyan talebeler karışık olarak devam etmektedirler. Müsteşriklerin ders verdiği bu bölümde İslâmiyetin iman ve amele taalluk eden meseleleri etüd edilmektedir.

(Devamı 15. sayfada)

BRE İLHAN SELÇUK

Süleyman ÖZKAFA

OKU Mecmuasının 49. sayısında «SOLA AÇILAN PENCERE» başlığı altında İLHAN SELÇUK'u teşhir eden bir makalede aynen şöyle demiştik:

«Basında solculuğun baş sözcülüğünü yapan Cumhuriyet gazetesinin tuhaf bir hali vardır: Kendi şerefine ve büyüklüğüne (!) lâyık solcular dururken bu işin kalemşörlüğünü İlhan Selçuk gibi bir acemiye yaptırır. İlhan Selçuk da sola açılan penceresinde, standart ölçüler içerisinde bütün solcuların yazdıkları mevzularda yazmaya kendini görevli addeder.»

Bu standart adam tipi kendi aklınca sindirmek için olacak. Zevksiz ve yavan yazılarından dört-beşini OKU Mecmuası, İmam-Hatip Okulları ve Yüksek İslâm Enstitülerine tahsis etmiş. Bu okullardan müfteri, enseli kapitalistleri savunan, memleketin milli kaynaklarına, petrolüne ve madenlerine göz dikmiş yabancıların istediği biçimde eleman yetiştiyormuş...

Bu sözler doğru, fakat kimler için?

İki yıl önce Konya İmam-Hatip mektebinde İlhan Selçuk tipinde Osman Gök isimli bir talebe türemişti. Bu tip; arkadaşlarına, öğretmenlerine olmadık iftirayı çalmış, bunlar az geliyormuş gibi yalan ve iftiralarla dolu bir mektubu yazarak Selçuk ağabeyine postalamıştı. O zaman müdekkik (!) muharririmiz malûm cümleleriyle mektubu süsliyerek hemen penceresinden içeri almakta malûm aceleciliğini göstermişti. Bu hâdise üzerine bir OKU'nun 35 sayısında bu iftiraları cevap veren bir yazı kaleme alınış ve mahkemeye verilmiştik. Fakat O. Gök mahkemeyi kaybetti. Bu vesileyle İmam-Hatip Okullarına ver yansın eden muharrimizin seri yazıları da gelmiş ve gelecek iftira koleksiyonlarının arasında kaybolup gitmişti.

Demek ki müfteri İmam-Hatip Okullarının ruh ve mânasına bağlı kimseler arasından değil, sizin seciyye ve meşrep ekolünüze bağlı ilericiler (!) arasından çıkmaktadır.

Menzubu bulunduğunuz gazetenin yıllarca din adamları hakkında reva görmediği iftira kalmış mıdır? Geçişi çalınan bir müftü efendiyi «Bir Müftü Keçi Çaldı» diye yazan sizler değil misiniz? Her fırsatta din adamlarını hortlak şeklinde karikatürize eden çarpık fikirlerinizin yanında din adamı aramanız ne kadar garip değil mi? Bununla beraber şu gerçekler cennetinde damızlık olarak beslenen Moskova müftüsü tipinde bazıları çıkar da size iltihak ederse onu da biz, size çok görmeyiz.

Şimdi de gelelim kimin ensesinde enseliler var, kim kime uşaklık ediyor meselesine.

Örnek bir :

Vatan haini, Moskof köpeği Nazım Hikmet medahı kimdir?

«Nazım Hikmet kimdir ki? Bir şair. Tıpkı Paplo Neruda gibi, Eluard gibi milletler arası ün'e kavuşmuş, edebiyat tarihlerine geçmiş bir şair.» (1)

Türk milletini Moskofa peşkeş çekmek istiyen uşağın, ensesinde olan Yüksek İslâm Enstitüsü talebeleri mi? Sizler misiniz?

Nazım; Edebiyat tarihlerine bir şair olarak mı, bir vatan haini olarak mı geçmiştir?

Milyonlarca Türkün kanını için Lenin için sözüm ona şiirler yazan Nazım, kimin edebiyat tarihlerine geçecek?

Örnek iki :

«Ne Aziz Nesin'i hapsetilik diye memur maaşları yükselmiş, ne Kemal Tahir'i içeri atılk diye subaylar borçtan, harçtan kurtulmuş, ne de Rıfat Ilgaz'ı prangaya vurduk diye köylü, okul yüzü görmüştür.» (2)

İlhan Selçuk'un zikrettiği bu üç kimse de müsecel Komünistir.

Aziz Nesin 4 sene, Rıfat Ilgaz 6 ay, Kemal Tahir 15 sene Komünistlikten hüküm giymişlerdir.

Bu duruma göre İlhan Selçuk; Kemal Tahir'e enselik, Kemal Tahir de şimal ayısına uşaklık ediyor demektir.

Tabii ki Babâlinin çift enseli patronlarının da kime enselik ettiği malûmdur.

Örnek üç :

«Türkiyenin Sovyet ve Komünist düşmanlığında en uçta ve yalnız görünmesinin Türkiye'ye getireceği, fayda yerine zarardır.» (3)

Ne hazindir ki Yüksek İslâm Enstitüleri yabancıların istediği biçimde eleman yetiştiriyor, diyen bu adam Türkiyenin, Moskofa sırt çevirmesini, bir blok içerisinde stratejisi ve kemiklere işlemiş Moskof kini icabı Komünist bloka cephe alışından yakınıyor.

İlhan Selçuk'un mecmuamızdan alıp tenkidini yaptığı paragraflar, bibliyerince, olduğuca ilginçtir. 55. sayımızda **«Neredeyiz»** başlıklı bir yazı kaleme alınış, bu yazıda Rus mezalimnden, insan idrakini susturacak, örnekler vermiş ve vahşetin yanında çok hafif kalan, yeryli kızılara hitap eden, İlhan Selçuk'un kalemine doladığı şu ifadeyi kullanmıştık:

«BRE SATILMIŞ KÖPEKLER! O menfûr rejimde, o insan şeklindeki kitlelerin satılmadık, alınmadık neleri kalıyor. Evet onlar yeryüzüne dağılmış sizin gibi köpekleri kâşenelerde, meyhanelerde beslemekle kaderlenmişler. Sizlerse o isbelet yığınları üzerine çöreklenen ve yeni yeni kemik yığınları bekliyen kuduz sürüsü!..»

Bre İlhan Selçuk!.. Menfûr rejim sözünden hangi rejimin kastedildiğini bilmiyor değilsin. Yazımızın aşağısında Komünist rejiminin eşek sürülerine tatbik edilse onları kıyama kaldıracağını da söylemiş ve ancak necasete tatbik edilmenin uygun düşeceğini söylemiştik. Bu kadar açık ifade karşısında senin bu tutumun ne ile izah edilebilir? Sosyalistlere, toplumculara bu şekilde küfrediyor diyorsun. Yani senin lügatinde o köpekler, o uşaklar toplumcu, sosyalist öyle mi? O ifade yeraltı mahlûklarını tuz yemiş gibi kıvrandırabilir. Siz neye telâşlanıyorsunuz. Yarası olan gocunur...

«Türkiye'de din adamları kompradorların, kapitalistlerin hizmetindedir.» buyuruyorsun. Her sözünüz gibi bu da kendinin içindir. Kimlerin, kimlerin hizmetinde olduğunu bilmiyen aptal kaldı mı? Bugün Türkiye'de İslâm dininin sâlikleri ile zenginler senin dediğin gibi teşriki mesai halinde olsalardı sen ve Çetin Altan gibiler zehirlerinizi bu kadar kusabilir miydiniz? Bu toprakların kokusunu ve imanını aksettiren dev rotatifli müslüman zenginleri karşısında o Babâlinin çift enseli solak patron tipleri ekmek bulabilirler miydi? Senin dediğin gibi olsa idi bugün her sahayı kaplamaya başlıyan ayrıkların yerlerini lâleler, zambaklarla bezenmiş zümrüt yeşillikler alırdı...

Benim yolumun onlara düşmanlığı, onların gaflet, dalâlet ve cimrilikleri yönünden senden yüzbin defa fazladır.

Bugün o senin tenkidini yaptığın o mektepleri yükseltenler evinin nafakasından, hayvanının yeminden kısıntı yapan, alnının terini elinin tersiyle silenlerdir. Onların içlerinde göstermelik, utandıklarından o müesseselere üç-beş kuruş verenler keşke senin zannettiğin gibi İslâm davasının yanında olsalardı!.. Bu toprakların hangi dayanışmaları bilmeyebilirdi?

Senin o tenkidini yaptığın dergileri çıkaranlarla, senin en az 10-20 misli maaş farkı olmadığını söyleyebilir misin? O dergileri çıkaranlar hiçbir ücret almadıklarını ve derginin de 5 seneden beri aldığı yardımın 3-4 bin liraya varmadığını, aylık masrafın 5-6 bin, tırajı 15 bin olan bu derginin yalnız abonelerin 11'er liralarıyla, okuyucuların birer liralarıyla yaşadığını ve bu halde Türkiye'nin en nefis mecmuası olduğunu söylerler ve sizin kapitalist yahudi şirketlerinden, bükümetten, kalın enseliterden ayda kaç bin lâin almakta olduğunuzu ve bu binlerden sizin hissenize ne ayrıldığını sorarlarsa hala kimlerin kimlere dayandığını söylemekte ve yazmakta devam edecek misiniz?

Bre satılmış köpekler sözünde, evet, hikaret var, fakat kime? Komünistlerden sevgisi yüzbin defa yüksek olan o köpek denen hayvana! Köpeklerden özür diler, sözümü tavzih ederim: Bre satılmış Komünistler!..

Volgayı kızıl aktıran, milyonlarca yavruyu, anayı, babayı Sibirya buzluklarında, G.P.U (1) cellâtlarının kurşunlarıyla yok eden bu rejim menfûr olmaz da ne olur. Biz o yazımızda bir Rus mühendisinin anlattığı Komünist vahşetinden parçalar almıştık. Şimdi de 25 yılını Sibirya kamplarında, G.P.U. (4) zindanlarında geçiren bir Türk'ün haturatından parçalar alarak göstermekte devam edeceğiz:

İşte toplumcuların arzu ettiği hürriyet :

«G.P.U. hücrelerde boş yer bırakmamaya bilhassa dikkat ediyordu. Ediyordu ama, o kadar çok levkif edilen oluyordu ki, onlara yer temininde müşkülât çekmeye başlamışlardı. Buna da G.P.U. çare bulmakta gecikmemişti. Suçları ağırlaştırıp silâhları konuşturunca hücreler tekrar tenhalaşıyordu.» (5)

(1 : 3) Cumhuriyet'ten.

(4) G.P.U.: Gizli Polis Teşkilâtı.

(5) Volga Kızıl Akarken, s. 87.

(Devamı 26. sayfada)

PARİS NOTLARI

(Başlarafı 13. sayfada)

Paris camii şerifi minaresi

Fransadaki müslümanların adedi 400.000'i bulmaktadır. Bunlardan 50.000'e yakını Paris'te yerleşmiş bulunmaktadır. İslâm cemaatının çoğunluğunu Cezayirden gelen müslümanlar teşkil etmektedirler. Fransızlardan İslâmiyeti kabul edenlerle bu rakam günden güne farkedilecek derecede yükselmektedir. Pariste tanışmış olduğumuz ve yakın alâkalarını gördüğümüz müslüman kitleden ilerde daha büyük başarılar bekliyoruz.

Pariste geçen son günlerimizde iyice anladık ki Mevlâna ihtifalleri Fransızların Türklere karşı olan hayranlıklarını ve sevgilerini bir kat daha artırmıştır. Vazifemizi yerine getirmenin gururu ile Türkiye'ye döndük. Temennimiz Türkiye'yi dünyaya tanıtacak olan Mevlâna ihtifallerinin diğer memleketlerde de yapılması için teşebbüse geçilmesidir.

RÜZGÂRLARLA DALGALAR DAİMA EN MAHİR GEMİLERİN TARAFINDADIR.

Gilbone

DÜNYAMIZI AYDINLATAN KİTAPLAR

Kadınlar ve Komünizm

Önümde çok önemli bir kitapçık var. İsmi «KOMÜNİST DARBELERİ VE KARŞI TEDBİRLER»

Eski Gaziantep Milletvekili ve Yüksek Mühendis Cevdet San, dış memleketlerde bu konuda yazılan birçok eserler okumuş. Endişe duyulur taraflarını tercüme ederek küçük bir kitapçık halinde yayınlamış..

İnsan eline aldı mı bırakamıyor...

Meselâ çoğumuz, kadınların komünizmle mücadelede çok büyük bir kuvvet olduklarını bilmiyorduk. Bu kitaptan öğreniyoruz ki, Brezilya'da kızıl diktatorya kurulması bir an meselesi haline gelmişken, bu felâketi kadınlar önlemişlerdir.

Nasıl mı? Donna Amelia isimli bir kadının enerjisiyle. Donna Amelia 59 yaşında emekli bir öğretmendi. Kocası askerî bir doktordu. 1962 yılı ortasında, Brezilya'da Komünizm pek yaygın bir hâl almıştı. Birgün kocası erkek arkadaşları ile beraber memleketin bu feci durumunu konuşuyordu. Donna Amelia da onları dinliyordu. Birdenbire kararını verdi :

— Bu felâketi önleme işi yalnız erkeklere bırakılamaz, dedi.

Ve önce mahalledeki komşularından başlayarak, Brezilya'daki kadınları bu yolda harekete getirdi. Komünistler nasıl hücre teşkilâtı kurarak işe başlıyorlarsa, o da aynı usule başvurdu. Önce evinin bir odasını bu işe ayırdı. Kâfi gelmedi. Mahalledeki birkaç evde birden çalışmağa başladılar... Böylece şehirden şehire yayılarak memleketin en ücra köşelerine kadar genişlediler.

Her komünist üç kişiyi sola kaydırmaya mı çalışır? Her kadın on Brezilya'lı kadını Komünizm felâketine inandırır... Mücadele bu oranı ile bütün Brezilya'yı sardı... Ve muvaffak oldu...

Kim ne derse desin, kadın ne isterse o olur.

Bir memleket Komünizme sürüklenirse ne olur? Kadın kadınlığını kaybeder. Çocuk aileden uzaklaşır. Sefalet, Devletin dağıtacağı vesikaya göre artar... Hürriyetsizlikler torunlarının sırtına biner... Din ve vicdandan eser kalmaz ve daha binbir felâket, fecaat...

Brezilya'da Donna Amelia ve arkadaşları her kapısını çaldıkları evde bunları anlattılar. Gecekondu mahallelerinde, köylü kadınların evlerinde bu mücadelenin öncülüğünü yaptılar... **Mebuslara «DEMOKRASİNİN SAVUNMASINDA SAĞLAM DURUN» diye mektuplar yazdılar. «SOLCU BASINA İLÂN VERMEYİNİZ» diye Ticaret firmalarının ve özel teşebbüs sahiplerinin kapısına dayandılar. Açık oturumlar tertiplediler... Dernekleri ele aldılar. Köylünün, cahilin anlayacağı şekilde milyonlarca yazı bastırdılar**... Bütün Brezilya'yı ağ gibi içlerine aldılar. Ve bu âfeti yuvasında ezdiler...

Bizim kadınlar birliğinin bu kitaptan alacağı çok büyük dersler vardır. Oysa bizim birliğimiz, sen başkan olmayacaksın, ben olacağım çatışmasını hallettikten sonra, şimdi sadece YILIN KADINI'nı seçmekle ve Vali hanımlarına payeler vermekle vaktini geçiriyor...

Çay partilerini, balo tertiplerini artık bir tarafa bıraksak da biraz gerçeği görsek...

Oysa bazı sosyete hanımlarımız, aşırı sosyalizm propagandasını bir salon modası haline getiridiler...

(Devamı 20. sayfada)

RÜYANIZIN GERÇEKLEŞMESİNİ İSTİYORSANIZ, HER ŞEYDEN ÖNCE UYKUNUZDAN UYANMANIZ LÂZIM.

A. S.

İmam Hatip Okulu Nereye Sürükleniyor?

Halis GERÇEK

Bir milleti ayakta tutan ana temeller dinamitlemedikçe o millet kolay kolay yıkılmaz. Bu temellerin en metini dindir.

Din fertler arasındaki birliği ve kaynaşmayı sağlıyan en kudretli bir faktördür. Hele bu din, Allah indinde de makbul olan İslâmiyet olursa...

Bu hakikatı gayet iyi bilen vatan ve millet düşmanları amansız şekilde dinin de düşmanı olmuşlardır. Tanzimattan beri perde perde açılan, fersah fersah genişleyen bu düşmanlık zamanımızda zirvesine ulaşmak üzeredir. İslâmiyete olan bu kini halk kütlelerine de maletmek için ellerine geleni geriye bırakmamaktadırlar. Bunun için iki şekilde çalışmaktadırlar :

1 — Dinî müesseseleri ve bu müesseselerin mensuplarını halkın itimadından mahrum bırakacak bir vasat içerisine itmek, dejenere etmek.

2 — Dinî müessese ve mensuplarını her vesile ile tezyif ve tahkir etmek.

22 Nisan 1966 Cuma akşamı, Konya Devrim Orta okulu salonu bu çalışmalardan birine sahne oldu. İmam-Hatip Okulu 5-A sınıfının günü, sınıf öğretmenlerinin idaresinde yapılıyordu. Bu gün'lerinde İmam-Hatip Okulu beşinci sınıf öğrencilerinden çok geyler umarak toplantı salonuna gittim. Tiiraf edeyim ki dehşetten dondum. Ne oldu? Bu yavrular da mı malûm zihniyetin entrikalarına alet ediliyorlardı? Öğrenciler bu hareketleriyle kendi müessese ve inançlarına saldırdıklarının farkında değiller miydi?

Müslümanların diğer din salıklerinden farkı ve üstünlüğü emri bil ma'ruf ve nehyi anil münker yapmaları ve Allah yolunda cihat etmeleridir. Bu irşad vazifesini bizzat Resulullah (S.A.V.) yapmış ve müslümanlara örnek olmuştur. Kendisinden sonra bu vazife müslümanlara, bilhassa İslâm âlimlerine düşmüştür. Bu şerefli vazifeyi zamanımıza kadar liyakatle yapan selefin yerini İmam-Hatip'li gençler alacaklardır.

İmam-Hatip Okulunun beşinci sınıf öğrencilerini bu vazife şuuru içinde görmek müslüman olarak en tabiî hakkımızdı. Talebelerimizden bu mutlu günlerinde asli vazifelerine liyakat kesbetmekte olduklarını itibat edecek davranışlar bekliyorduk. Ne oldu gençler size? Firasetinia mi dondu? Sizler bu kocaya itiiballerinizi amma, müşevvikilere asli vazifenizi hatırlatmalıydınız.

Ne olmuş demeyin! Oynanan dramı size kısaca anlatayım :

Saat 20.15 de spikerlik görevini yapan öğrenci seyircileri selâmladıktan ve onlara teşekkür ettikten sonra sınıf öğretmenlerini gün'ü açmak için sahneye davet etti. Öğretmenin kısa konuşmasından sonra spiker, elinde mikrofon tekrar göründü. Güzel Türkçemizin ırzına geçerecesine uyduruma bir türkçe ile saz heyetini davet etti. Ellerinde sazlarla sahneye çıkan gençler, ses sanatkarı diye diye takdim edilen bir öğrencinin refakatinde aşağıdaki şarkı ve türküleri okudular:

«Benim bir yarim var, bülbül gibi zarım var.
Göz gördü gönül sevdi bunda ne günahım var.»
«Fırat kenarında yüzer kayıklar...»
«Uzun olur gemilerin direği...»
«Yanık olur annelerin yüreği»
«Yeşilim, yeşilim, yeşilim aman»
«Aç koynunu üstüdüm, göreyim aman...»

İnsan gayrı ihtiyarî bunlar İmam-Hatipliler mi yoksa Konservatuar öğrencileri mi? diye düşünüyor...

Saz heyetini müteakip «Uçun kuşlar» şiiri okundu. «İstiklâl savaşından bir sahne» temsiline geçildi. Yüz karası bir temsil. Hiçbir Türk askeri o şekilde hareket etmez. Türklüğe ve Türk askerine gölge düşürebilecek mahiyetteki sahne şöyle: Omuzunda silâh (Bir defa istiklâl savaşında silâh omuzda değil, sırtta taşınırdı.) gezinen asker birden vurulur ve yıkılır. Asker yıkılır yıkılmaz hemen kâğıda kaleme sarılır, inâtiler arasında annesine ve yavuklusuna mektup yazar. Türk askeri böyle aptalca vurulmaz, vazifesini yaparken vurulursa hemen kâğıda kaleme değil, tetiğe ve silâha sarılır. Ölmekte iken bile birkaç düşman temizler...

Edep dışı birkaç fıkradan sonra «Saçların alnına dökülecek...», «Aşkın sözü bilinmez, arkasından gidilmez...» şarkıları okundu.

Daha sonra bir yazarın kaleme aldığı ve sınıf öğretmenlerinin sahneye uyguladığı «Akıl Tacirî» temsiline geçildi. Temsilin metnini okumadım ama, sahneye konuş şeklinde proleterya propagandası ve Amerikan düşmanlığı kokusu hissedilmektedir. Ayrıca içki sofrası ve sarhoşluk sahneleri de temsilde yer almaktadır. Temsil arasında pâktan oluğunu sandığım «Eşme kayanın kavakları gölgeli...», «Kara baktım kar beyaz, kıza baktım kız beyaz...» şarkı ve türküleri okundu.

Temsilin sonunda rol alan öğrenciler tanıtıldıktan sonra spiker, bir türkü ile geceye son vereceklerini ilân etti. Bu anda dinleyicilerden bir kadın «H.Ç.'dan istiyoruz...» diye bağırdı. H. Ç. elinde sazı ile geldi ve: «Çok ağlattın yeter olsun — Sırma saçı özen benden beter olsun...» türküsünü okudu. Alkışlarla bir türkü daha istendi ve «Kara geyik gibi boyun sallarsın...» türküsünü de okudu. Spiker kısa bir türkü de kendinin söyliyeceğini bildirerek: «Adamanın kızları — Sürmelidir sözleri — O gözlere bakarken — Yitirdim ökküleri...» türküsünü okudu...

Bu «gün» de dikkati çeken ve şüphe uyandıran bazı hususlara temas etmek istiyorum:

1 — Salon olarak niçin İmam-Hatip Okulunun kendi salonu yahut bitişiğindeki Yüksek İslâm Enstitüsünün konferans salonu seçilmedi de Devrim Orta okulunun salonunda tertiplendi.

2 — Okul idarecilerinden ve Maarif yetkililerinden toplantıda kimsenin olmayışı bazı şüpheler uyandırmaktadır.

3 — Davetlilerin ve talebe velilerinin çok az oluşu ve salonu daha ziyade talebelerin doldurması.

Talebelerimizden müsiki ve temsil beklerdik ama, ulvi hisleri kamçılıyan, ilâhî aşkı aşılıyan müsiki ve temsil. Yoksa belden aşağısına hitap eden, hayvanî hisleri kamçılıyan müziği ve temsili değil.

İmam-Hatipli gençler anne ve babalarınızı, İmam-Hatibe verdiklerinden pişman ettirmiyecek şekilde hareket etmelisiniz. Aksi tutumunuz sizi, bindiği dalı kesen, kaleyi içten kundaklıyan satılmışlar durumuna düşürür.

Masum gençleri bu meçraya itmeye çalışanlara ve bunlara alet olanlara yazıklar olsun!..

YOBAZLARIN TELAŞI

M. Said ÇEKMEGİL

AKŞAM'ın karanlıklarına iyice alışan yobazlar, Babâlide ummadıkları anda aydınlıklar getiren SABAH'ın parıltılarıyla gözleri kamaştığından olacak, şaşırmış vaziyettedirler. Şaşkınlıkları o raddeye gelmiş ki, artık müslümanlığa açıktan açığa cephe aldıklarını güleyememektedirler. Oysa ki, eskiden böyle yapmıyor, gafil okuyucularını elde tutmak için, Kur'ân tercümeleri yaparak hediye ediyorlardı. Ancak bu arada İslâmiyetin aslını güya tenzih edermiş gibi yalnız yobaz ve gericilere karşı olduklarını ima ederek habire Nurcu, Ticani, Tarikatçı... diye imana saldırmaktan geri kalmıyorlardı. Bu tâbirleri hedef alarak, İslâmın asluna vurduklarını, birtakım zavallı gafil okuyucuları nereden bileceklerdi?

Dostunu, düşmanını seçecek bir efkâr-ı umumiyede böylesine yobazlar, bu şekilde pervasızca at oynatabilirler miydi?

İşte SABAH'ın parıltıları bunların maskeli suratlarına çarpıyor ve yüzlerindeki AKŞAM'ın karanlıklarından kalan lekelerini meydana döküyordu... Şimdi bu çirkinliklerinden kendileri bile ürktükleri için, deliye dönerek rasgele saldırıyorlar...

Bu saldırılarına, Babâlide Sabah'taki fikri bir yazımızdan dolayı biz de uğradık. Akşamcılar bu sefer de bizi hedef almışlı...

Tamamen İslâmi şuurun gelişmesini sağlamaktan başka bir gayesi olmayan bu yazıdan rahatsız olmak için, insanın düşünceye gem vurmak isteyen bir yobaz olması yetmez, aynı zamanda imani hükümlerin Ebucehil, Ebuleheb veya Lenin ve Çemberlayn'ler kadar azılı bir İslâm düşmanı olması lâzımdır...

Biz ne demişlik ki, böyle küdüzlaştılar?

Yazdığımız hususlar İslâmın iman ve amel ölçülerini çağımızdaki realiteleriyle izahıydı. İnsan eğer müslümansa, ibadetinin sıhhatından evvel, imanın selâmetini düşünmeliydi. Koyun sürüleri gibi dost ve düşman fikirleri tesbit etmeden, hele meydanda rasgele at oynatanların hangi ekolün müdafii olduğunu bilmeden şahsiyetli bir hayat yaşayamazlardı...

Biz bu hakikatleri muhterem okuyucularımıza gücümüzce hatırlatmak istedik. Solbazlar bu hatırlatmadan rahatsız oluyorlarsa suç bizim midir?

Görülüyor ki, yobazlığı dahi utandıracak kadar yobazlaşanlar fikre fikirle çıkamamanın acziyle ne yapacaklarını bilememektedirler.

Kendilerinde, insanı değerlendiren fikri haysiyetten bir parça kalmışsa, buyursunlar bütün mes'elelerimizi düşünce planında beraber ele alalım; doğruyu anlamaya çalışalım. Değil de, şarlatanlıklarla bu masum halkı daima baskı altında tutacaklarını zannediyorlarsa aldanabilirler. Mümkündür ki uyanmaya başlayan milletimizi Cenabı Hak yardımlarına layık görerek şerefli aksiyonlarla atalarına yakışır evlâtlar haline getirir; İşte o zaman helâk olurlar.

Yazık, böyle bir akıbetle inanmadıkları ebedi âleme göçerlerse Hakkın adâletinden istemeseler de yakalarını kurtaramayacaklardır.

AŞURE (1)

Muhammed B. KAPLAN

1 — On muharrem (Aşure) orucunun Şî'likle veya Kerbelâ hâdisesiyle hiçbir ilgisi yoktur. Sunnî Müslümanlara göre Aşure günü, bir gün evvel ve bir gün sonrasiyle beraber oruç tutmak müstehaptır.

Aşure günü Yahudiler de oruç tutuyorlardı. Hz. Peygamber (S.A.V.) Yahudilere benzememek için bir gün evvelini de oruçla geçirmiştir.

Ramazan orucu farz kılınmazdan evvel, ilk Müslümanlara aşura günü oruç tutmak farzdı. Vakta ki Ramazan orucu farz kılındı. Aşura günü oruç tutmanın farziyeti kalktı. Bu hususta Hz. Âişe'nin (R.A.) rivayet ettiği şöyle bir hadis-i şerîf vardır: *«Kureyş cahiliye devrinde iken Aşura günü oruç tutuyordu. Sonradan Rasûlullah (S.A.V.) da o günde oruç tutmayı emretti. Vakta ki Ramazan orucu farz kılındı Rasûlullah (S.A.V.) (aşura gününde) dileyen oruç tutun, dileyen tutmayabilir, buyurdular.»* Hadis-i şerîfle, tutmak emir sığasıyla *«dileyen oruç tutun»* şeklinde, tutmamak ise mazi sığasıyla varid olduğundan, ulema tutulmasını müstahsen görmüşlerdir.

2 — Tavşan eti yemek dinimizde helâldır. Ve yenmesinde hiçbir beis yoktur. Abdullah İbni Amr İbni As ve Ebî Leyla (R.A.) dan başka bütün selef mubah olduğunda ittifak etmişlerdir. Yalnız bu iki zat mekruh görmüşlerdir.

Tavşan etinin yenebileceğine dair sarih bir âyet yoktur. Fakat yenebilmesi için de mutlaka âyetin bulunması icap etmez. Nitekim Kur'ân-ı Kerim'den başka şeriatın; sünnet, icma, kıyas gibi üç kaynağı daha vardır ki, bunların birinde bulunması kâfidir.

Hz. Enes (R.A.) şöyle bir hadis nakletmektedir:

«Biz Merr-el-Zehran'da idik. Önümüze bir tavşan çıktı. Bir cemaat yoruluncaya kadar koşup onu tuttular. Ben tavşanı Ebî Talha'ya getirdim. O da keserek iki bununu Hz. Peygambere gönderdi. Hz. Peygamber de kabul etti.»

Buhârî, Kitâb-el Hibe'de Hz. Peygamberin bu hediyeyi kabul ettiğini ve ondan yediğini zikretmektedir. İşte Hz. Peygamberin yemesi, ümmeti için de helâl olduğuna bir delildir.

Alevilerin tavşan yememesi, cahiliyet devrinden kalma batıl bir inanç olabilir. Zira cahiliyet devri arapları tavşanı kutsal sayarlardı. Câhız şöyle demektedir: *«Araplar cahiliyet devrinde iken şöyle derlerdi. Kim ki tavşanın topuğunu aşarsa ona ne sihir ne de göz isabet etmez. Cin tavşanın hayız gördüğü yerden kaçar.»*

(1) Bir okuyucumuzun aşure ve tavşan hakkındaki sorusu üzerine ehli sünnetin görüşü izah edilmiştir.

Bâbıâlide SABAH

Milliyetçi ve mukaddesatçı gençliğin tek gazetesidir. Hergün bir **SABAH** almayı ihmal etmeyiniz.

HUTBE

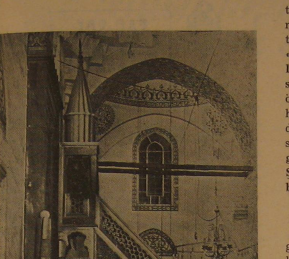

FETİH

Durmuş SERT

Muhterem müslümanlar!..!.

29 Mayıs Pazar günü İstanbul'un fethinin 513 üncü yılını idrak edeceğiz. Bu münasebetle tertiplenmiş olan fetih bayramına bütün müslüman kardeşlerimizle mücadeleci ruh olarak katılacağız.

Yurt ve millet birbirinden ve her ikisi bir arada dinden asla ayrılmayan ve ayrılmasına imkân olmayan mefhumlardır. Yurtsuz millet dağılmaya, milletsiz yurt çökmeye, dinsiz yurt yıkılmaya, dinsiz millet ise ezilmeye mahkûmdur. Şair: **«Toprak, eğer uğrunda ölen varsa vatandır.»** diyor. Uğrunda ölünmeyen vatanın kaderi her an için bölünmek ve parçalanmaktır. Vatanı korumak ve kurtarmak yolunda canını feda edenler asla ölü sayılmazlar. Onların tek adı «Şehit» tir. Zaten Kur'ân-ı Kerim'de: **«Allah yolunda öldürülenler hakkında öldürdüler demeyin. Diridirler de siz farkına varmazsınız.»** buyurulmuştur. Üstünde yaşadığımız, ölünce kucağına konacağımız vatan, fânî hayatı hiçe sayarak ebedî diriliğe ulaşan yiğitler yâdigârıdır. Ankebût sûresinin 69. âyet-i kerimesinde: **«Bizim uğrumuzda mücâhede edenler (e gelince) biz onlara elbette yollarımızı göstereriz. Şübhesiz ki; Allah her halde ihsan erbâbıyle beraberdir.»** (1) buyurmaktadır.

Muhterem mü'minler!..

İ'lay-ı kelimetullah için çarpışan İslâm cengâverleri Peygamberimizin «Büyük Fetih» hakkında irad ettiği şu müjdeye: **«Kostantiniyye (İstanbul) muhakkak fetholunacaktır. Onu fetheden emîr (kumandan) ne güzel emîrdir. Ve o asker ne güzel askerdir.»** (2) gönül vererek bu mubarek sözü, Peygamberimizin bundan 14 asır evvel âhirete intikâl etmesine rağmen, pek çok ordularına ilâhî bir kuvvet vermekte devam etmiş, Hz. Muaviye'den itibaren birçok halife ve kumandan bu şerefe nâil olmak için donanma ve ordular gönderip, karadan ve denizden İstanbul'u zapta çalışmışlardı. Evliyâ Çelebi'nin yazdığına göre İstanbul, Fatih'den evvel müslümanlar tarafından on defa muhasara edilmiş, bir çok sahâbe ve tâbiîn de bu muhasaralar esnasında şehit düşmüşlerdi. Bunlardan herkesce bilinen Ebâ Eyyûb-el Ensârî (R.A.) kendi adıyle anılan türbesinde medfundur.

İşte, dünya tarihine «Türkler Bizansı yıktı, orta zamanı kapadı, İstanbul'u aldı.» diye yazdırmaya sebep olan Fatih Sultan Mehmet bu ruhla daha küçük yaştan itibaren harp oyunlarıyle yoğrulmuş ve saltanat mevkiine geldiğinde ilk işi bu olmuştu. Allah, dünyanın tek incisi olan güzel İstanbul'u Fatih'e ve Fatih'in kahraman ordusuna müyesser kılmıştır. Fatih, bütün mânevi kuvvetleri; Ak Şemseddin, Molla Gürânî, Zağanos Paşa ve birçok ulemâ ve Me-

١ ـ والذين جاهدوافينا لنهدينهم سبلنا والله لمع المحسنين

٢ ـ لتفتحن القسطنطينية ولنعم الامير أميرها ولنعم الجيش ذلك الجيش

(Devamı 20. sayfada)

FETİH

(Baştarafı 19. sayfada)

şâyıh-ı Kiramı bir tarafa toplamış, diğer taraftan gayesine erişmek için bütün maddî kuvvetleri esbâba tevessül gayesi ile bir tarafa toplamıştı. Hücumdan iki gün evvel askerlerine oruç tutmalarını, ruhlarında temizlik yaparak hazır bulunmalarını, Fahr-i Kâinat'ın medhine lâyık olan asker'ler olmalarını emretmişti. Vakit gelmişti. Fetih sûresi okundu. Kitâbullah'ın verdiği mânevî coşkunlukla kalbler hücum sevdasıyle dolmuş, tekbîr sadaları müslümanların kuvvet ve azmini artırmış, düşmanı ye'se düşürmüştü. Nihayet Bizans surları çökmüştü. Fethin sürüriyle kalbi dolmuş olan Fatih, kıbleye dönerek, şükür secdesine kapandı. Sonra ilk iş olarak Ayasofya'ya gitti ve orayı kiliseden câmiye çevirdi.

Aziz mü'minler!..

Müslüman Türk milletinin iman dolu kalbi, bu ulu mabedin, Fatih'in eliyle kavuştuğu ruhânî seslere tekrar ulaştığı gün neş'eye garkolacaktır. Böylece İstanbul ve Türk milleti ikinci bir fetih bayramı yapacaktır.

TEVEKKÜL

CENAB-I HAKKIN kuvvetine iltica ederek, hakikatı tevekküle yapışmaktır. «YARAB! Madem çare-i necat budur. Senin yolunda cüz-i ihtiyarıden vazgeçiyorum ve enâniyetimden teberri ediyorum.»

SAĞ-SOL MESELESİ VE İSLÂMIN HÜKMÜ

SALİH DOĞAN FALA

CİHAD YAYINLARI

SAĞ - SOL MESELESİ VE İSLÂMIN HÜKMÜ

Çıktı

★ Sağ - Sol meselesi nedir?
★ **İslâmiyet Sağ - Sol mevzuunda neler bildirmiş?**
★ Kimler Sağcı, kimler Solcudur?
★ **Sağ - Sol düşünce ve hareketler hangileridir?**

Bu kitap yukarıdakilere ve daha başkalarına, kendi çapında, derinliğine ve genişliğine cevap veriyor.

80 sayfa 150 Kuruş.

İsteme Adresi:

BURSA YAYINEVİ

Başak Cad. 18, Vilâyet Matbaası üstü

BURSA

KADINLAR VE KOMÜNİZM

(Baştarafı 16. sayfada)

Maazallah memleket bir kere ters yüz olursa, salon mu kalır? Her aileye 36 metre karelik birer konut... İşte o kadar.

Aile müessesesini reddeden ve kadının hayisiyet ve şerefini iki paralık edip onları en ağır işlerde karın tokluğuna bir esir gibi ömür boyu çalıştırıp mahveden Kömünizme ve Komünistlere karşı Türk kadınlarının birleşmesi ve mücadele etmesi şarttır, vazifedir...

DİKKAT:

Memleketini seven her Türk kadını bu yazının en az 10 adet kopyasını çıkararak dostlarına ve memleketin dört bir yanına yaymalıdır.

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

KUR'ÂN'A İNANCIMIZ

Kur'ân-ı Kerîm bize inanacağımız şeyleri bildirir. Kur'ân-ı Kerîm'in bize bildirdiği her şeye biz inanırız, iman ederiz.

Kur'ân-ı Kerîm bize doğru yolu gösterir. İğri, sapa yola gitmekten bizi korur. Şunları yapacaksınız, bunları yapmıyacaksınız, der. Kur'ân-ı Kerîm bizi gözetir.

Doğru yolda gitmemiz için Kur'ân-ı Kerîm bize ibret verici vak'alar anlatır. Kötü yola sapanların, azgınlaşan insanların, azgınlaşan milletlerin sonlarını gösterir. Kötülüğe sapan insanlar sonunda mutlaka azap görürler.

⁂

KUR'ÂN ARAPÇADIR

Kur'ân-ı Kerîm arapçadır. Arapça bilenler onun ne dediğini anlarlar. Arapça bilmiyenler de türkçeye çevrilmişini okuyup anlarlar.

Kur'ân yeryüzünde bütün müslümanların kitabıdır. Her müslüman Kur'ân-ı Kerîm'i okur. Her müslümanın evinde Kur'ân-ı Kerîm vardır.

⁂

KUR'ÂN BAŞIMIZIN TACIDIR

Kur'ân başımızın tacıdır. Biz Kur'ân'a en büyük saygıyı gösteririz. Kur'ân okuyacağımız zaman apdest alırız. Apdestsiz Kur'ân'ı ele almayız. Kur'ân'ı bütün kitapların üstünde tutarız. Kur'ân'ı en yüksek yerde bulundururuz. Kur'ân'a çok büyük saygı gösteririz.

⁂

KUR'ÂN NASIL GÖNDİRİLDİ

Kur'ân hep birden gelmiş değildir. İcap ettikçe parça parça, yani sûre sûre, âyet âyet, Allah tarafından Peygamber Efendimize bildirilmiştir: (vahiy olunmuştur). 23 senede tamam olmuştur.

⁂

KUR'ÂN'A SAYGI, SEVGİ

Müslümanlar her gün beş vakit namazda Kur'ân okurlar. Kur'ân'sız namaz olmaz. Her müslüman Kur'ân'dan bazı parçaları ezber bilir. Hafızlar bütün Kur'ân-ı ezber bilirler. Bir kelimesini, bir harfini bile eksik olmıyarak bilirler.

Güzel sesli hafızlar Kur'ân'ı ne tatlı okurlar! Ben Kur'ân'ı dinlemeyi çok severim. Kur'ân okunurken hiç konuşmam. Kur'ân okunurken saygı ile dinlerim. Her müslüman çocuğu böyle yapar. Radyoda Kur'ân okunduğunu işitince bütün ev halkı, annem, babam, kardeşlerim, hepimiz saygı ile dinleriz. Kur'ân okunması bitinceye kadar hiç konuşmayız. Cuma günü babam beni camiye götürür. Kur'ân okuyan hafızları dinleriz. Ne güzel okurlar!

⁂

HAFIZLAR

Hafızlar camilerde yüksek sesle Kur'ân okurlar. Müslümanlar da büyük saygı lie dinleıler. Kur'ân dinlerken her müslümanın ruhu ne büyük zevk duyar!

Yeryüzünde Kur'ân'ı ezber bilen milyonlarca hafız vardır. Kur'ân-ı Kerîm'i baştan başa ezber bilenlere hafız denir. Hafızlar çok mübarek, çok saygılı insanlardır, Allahın sevgili kullarıdır. Kur'ân'ı ezberlemek ne büyük nimettir! Bu, herkese nasip olmaz. Kur'ân'ı ezberleyenlere ne mutlu!

Peygamber Efendimiz Kur'ân'ın tamamını ezber bilirdi, ezber okurdu. Kur'ân okurken Peygamber Efendimiz çok vakit ağlardı.

Peygamberimizin birçok arkadaşları da Kur'ân'ı ezber bilirlerdi, ezber okurlardı.

(Devamı var)

SPOR mu, ARBEDE mi?..

Necati NAHLİ

Bir zamanlar spora çok meraklı idim. Gazeteyi elime aldığım zaman ilk önce spor sahifesinden okumaya başlar, spor gösterilerini hiç kaçırmazdım. Bundan birkaç yıl önce bir ramazan gününde İstanbulda meşhur iki takımın maçına gitmiştim. Gayemiz neşeli bir pazar geçirmekti. Maalesef umduğumuz gibi olmadı. 30 bin kişilik Mithatpaşa stadı tıklım tıklım dolu idi. Ama ne yazık ki oruç tutan binde bir bile yoktu. Sanki ramazan değilmiş gibi sandöviçler, sosisler, börekler yeniyor, sigaralar içiliyordu. Böyle kendilerine hayırı olmayan bir grup başkalarına neler yapmazdı, diye düşündüm. Düşündüğüm gibi oldu. Maç henüz başlamıştı. Seyirci taraflar her an birbirine hücum edecek iki düşman gibi küfür savuruyorlardı. O kadar galiz küfürler ki işitilmemiş cinsinden. Diğer taraftan hakeme ve sahaya yağan gazoz şişelerinin, portakalların, domateslerin haddi hesabı yoktu. Oyuncular da kendi aralarında her dakika tekme, tokat, sille birbirlerine giriyorlardı. İşte o andan itibaren spordan tiksindim. Zevk almaz oldum. Sporcu dediğin centilmen, ağırbaşlı, muarizlarının galibiyetini de en az kendi galibiyeti kadar takdir eden, galip geldiğinde haddi aşarak sevincinden bir sürü taşkınlıklar yapmıyan, mağlûp olduğunda da şuna buna sövüp saymıyan kimse hatıra gelir. Sporu zevk için, vücut sıhhatı için, kahvehanelerin pis havasından uzak olmak için yapmalı. Seyirciler de spor gösterilerini vekar ve ciddiyetle seyretmelidirler. Birbirlerine vahşi yaratıklar gibi saldırmamalı. Ne yazık ki bugün spor insanları birbirine düşüren, kardeşi kardeşe düşman eden, talebeleri dersinden, memur ve işçileri vazifesinden alıkoyan bir nifak vasıtası olmuştur.

İşte Eskişehir-Bursa olayları. İki komşu şehir birbirine giriyor. Üzücü olaylar arka arkaya sıralanıyor. Eskişehirliler Bursa plâkalı bir taksiyi Porsuk çayına atıyorlar. Acaba o taksinin sahibinin suçu nedir? Sadece Bursa plâkalı araba kullanmak. Bursa'da cereyan eden olayları hiç bir iz'an sahibi tasvip etmez. Aynı şekilde Bursa plâkalı araba sahipleri de tasvip etmez. O halde herhangi Bursa plâkalı bir arabaya ve adamlarına tecavüz reva mıdır? Bu vasıtalar belki Bursadan satın alınmış bir başka şehirliye de ait olabilir. Her ne olursa olsun yazık değil midir? Bütün bunlar bir maçın sebep olduğu hâdiselerdir.

Bu yazıyı yazdığım günlerde Konya'da «Üniversitelerarası Spor Müsabakaları» devam ediyor. Mübalâğasız söyleyibilirim ki hiç bir maç kavgasız, gürültüsüz bitmiyor. İşte bu maçlardan birinde de Konyanın spor işlerinde sorumlu bir şahıs hırpalanıyor. Bunu yapanlar yüksek tahsil yapan sporcular. Tahsili olmıyan neler yapmaz.

Birkaç gün evvel bu sporculardan bir grupla Ankara'ya gidiyorduk. 46 kişilik otobüste 8-9 kişi olmalarına rağmen, şarkı söylemeler, oyun çıkarmalar, gayri insani seslerle bağırmalar gırla gidiyordu. Sanki araba şahıslarına aitmiş gibi diğer yolcuların hak ve hürriyetlerini hiçe sayıyor, hasta olan vardır bu gürültülerimizden rahatsız olanlar olur diye hiç düşünmüyorlardı. Bunlar da yüksek tahsile devam eden sporcuları. Bu hâdiseler gösteriyor ki bugün memleketimizde spor sahaları bir kavga meydanı halinde. Sporcularımız da arzu edilen sporcu tipinden çok uzak.

Futbol oynamak vatan müdafaası için zaruridir diyen sabık Diyanet İşleri Başkanının kulakları çınlasın.

BÜYÜK KAPI EK

Ancak üstad **N. Fazıl KISAKÜREK**'in kaleminden çıkabilen bu eseri bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz. Peygamberimizden başlıyarak zamanımıza kadar gelen Altın Halkanın Büyük kolbaşlarından 32 Velinin ruh hayatı bu eserde dile getirilmiştir. **OKUYUNUZ!**

İdarehanemizden temin edilir.
Fiatı 3,5 liradır.

DİRİLİŞ

Bilâl SELMAN

Bir sis çökmüştü Doğu'ya. Asırları tutan bir sis. O muhteşem medeniyet, Batı'lının faltaşı gibi açılmış gözleri ve apışmış bakışları önünde kendini tatlı bir rehavete kaptırmıştı. Sonra bu rehavet yavaş yavaş bir gaflet uykusuna terketti yerini. «Doğu»da bu uyku başlarken, «Batı»da da apışma, şaşkınlık yerini dikkate ve müşahedeye terkediyordu. Şuurlu bir incelemeye ve harekete. Sonra «Doğu»da, gaflet gecesinin karanlığında şimşekler çakmağa başladı. Şimşekler ve yıldırımlar Doğu gecesini sarsıyor, bir paniktir başlıyordu. Her şey alabora olmuştu. Bir yıkım selidir kopmuştu. Doğu insanı uyku sersemliği içinde tutunacak dalını göremiyordu. Batıdan atılan simsiyah ağ güneşini kapatmıştı Doğunun. Bu ağı ortasından kesip parçalayacağı, güneşin önünü açacağı yerde, şaşkınlıkla bu ağa sarılıyor, bu siyah ağdan medet umuyordu Doğu. Batının isteği buydu zaten. O siyah ağda Doğu'yu hapsetmek. Kımıldayamaz, mefluç, şahsiyetsiz bir hale getirmek. Bazan ağ aralanıyor o kaoslar içinden bir yıldızın ışıkları görünüyor, fakat yanıydeki ne yaptığını bilmez kitlenin o ölüm hali debrenişi ile tekrar ağ kapanıyordu. Fakat derinde, suların dibinde korkunç bir sabır, bir bekleyiş vardı. Büyük kitle teslim olmamıştı. Dalgalanma yüceydeydi. Derinlerde direniş vardı. Bu direniş bir taarruza gebeydi. Bu karanlık sularin içinden güneş, kararlı, acelesiz, muhteşem bir şekilde yavaş yavaş çıkacak, suyun üstünü şafak aydınlığı ağır ağır ağartacak, kara ağ ortasından yarılacaktı.

Ve kara ağ tam ortasından yarıldı.
Her gece bir gündüze gebedir.
Geceyi değerlendiren, aydınlığa hazırlanan için gündüz, yeni bir başlangıçtır.

Her ölüm, yeni bir hayata geçişin eşiğidir. Ölümü hissedebilen, bunu değerlendirebilen, ölümü özen için çiğninin ötesi ebedi kurtuluş, ebedi diriliştir.

Orta Doğu, özellikle Türkiye yıllardır doğum sancıları ile kıvrandı, durdu. Ama «Yıkasan, çok yaklaşan muhteşem gün»ün eşiğindeyiz artık. Gaflet uykusu dağılmış, sis geldiği yere, batıya ve kuzeye doğru dönmekte, her ne kadar fırtına dinmemişse de, güneşin ışıkları Orta Doğu insanının alnını ışıtmaktadır. Güneş yavaş yavaş, ama mutlaka fırtınayı bastıracak, ortalığı ısıtacak, su berraklaşacak, gök durulacak, toprak rahata kavuşacak, büyük mimarların, büyük eserleri Orta Doğudan başlayarak, bir zamanlar olduğu gibi, yeryüzünde tekrar yükselmeğe başlayacaktır.

⁂

Sezai KARAKOÇ, 8-10 yıldır yazmaktadır. İlk önce şair olarak tanıdık Sezai Karakoç'u. Çeşitli dergilerde rastlıyordük adına. Sanat çevrelerinde ilgi ile izleniyordu. Millet olarak en ağır bastığımız sanat dalında, şiirde. Bilhassa Cumhuriyetten sonra korkunç bir enflasyon başlamıştı. Necip Fazıl Kısakürek, Ahmet Kutsi Tecer, Ahmet Hamdi Tanpınar, Ahmet Muhip Dranas gibi köke bağlı şairleri saymazsak, Yeni Türk Şiiri korkunç bir sosyalleşmanın içine düşmüştü. Her yıl ot gibi şairler bitiyor ve daha doğmadan ölüme mahkûm oluyorlardı. Bazı ümit veren, yalnızca mücerret şiir yönünden ümit veren sesler duyuluyordu. İlhan Berk, Turgut Uyar, Cemal Süreya gibi. Ama maxi ile bilinçli bir ürübat kuramamışlar bunlar da. Soylu ve kararlı bir çıkış değildi. İşte bu ortamda dikkati Sezai Karakoç çekti. Şahdamar ve Körfez adlı şiir kitaplarını neşretti Karakoç. Her büyük çıkış gibi sessiz bir dikkatle karşılandı Karakoç'un şiiri. Sağcılar yalnızca biçimde biraz yabancılık çekmişler, Sol kamp diyebileceğimiz grup ise, daha çok özde şaşırmışlar, konuşmamışlar, belki de konuşamamışlar (bir kaç küçük sesi saymazsak). Fakat Sezai Karakoç'un şiirini kabul etmek zorunda da kalmışlardı. Şahdamar ve Körfezden sonra Sezai Karakoç'u daha kesin ve oturmuş çizgilerle karşımızda buluyoruz. «Av Edebiyatı», «Kav», «Sesler», «Köpük», «Anıtlar» gibi şiirleri ile köklü, büyük, derin ve kendine özgü sesi ile edebiyatımızda yerini iyice belli ediyor. Fiziköteşini kurcalayan bir ses. Doğu'nun kutsal metinleri üzerine kurulmuş antenleri batının soylu seslerini de topluyor.

Bu arada yalnız şiirle gelmiyor Sezai Karakoç. Fikir hayatımıza da damgasını vurmakta. Ama belirli, devamlı yazdığı bir yer yok. Bazı sağcı dergilerde zaman zaman görünüyor. Ağırlıklı bir geliş bu. Her çatı dayanmıyor bu ağırlığa. Her büyük mimar eserini, bizzat, müstakilen kurmağa memur. Bekliyordük. Nihayet DİRİLİŞ'i çıkarttı Sezai Karakoç.

Aylık bir dergi DİRİLİŞ. Kelimenin tam anlamıyla ve eskilerin deyimi ile «Ağzarını mâni efradını câmi» bir dergi. İsmi gibi bir «diriliş»in bir «oluş»un, bir «aksiyon»un dergisi. Burada yazılardan teker teker söz etmiyeceğim. Aslında su katmağında güseldir, soğuktur, temizdir. DİRİLİŞ'in ebedi olması için dua ediyorum. Ve gene temenni ediyorum, bir taraftan DİRİLİŞ çıkarken, bir taraftan da çalışı dayanıklı bir günlük gazete çıksın da Sezai Karakoç her gün konuşsun.

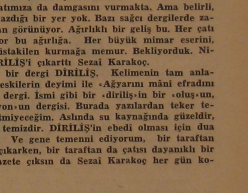

HABERLER ve KRİTİĞİ

PAPAZIN MARİFETİ

Atina'da Kuriz isminde bir papaz uzun zamandanberi günah çıkartıyorum diye kilisenin «Günah Odasında» genç kızları soyduğu, resimlerini çektiği, çıplak vücutlarını okşadığı söyleniyordu. Meğer rivayet değil de gerçekmiş. Papazlarla ilgili olaylardan biri 18 yaşında Eleni isminde genç bir kızın polise yaptığı bir ihbar ile meydana çıkmıştır. Polis Papaz Kuriz'i, kilisesine yaptığı baskında 15'lik bir kızı «Günah Odasında» soyarken suç üstü yakalamış ve derhal tevkif etmiştir.

Papaz Kuriz ilk marifetini şöyle irtikâb etmiş: 16 yaşlarındaki Fotini günahlarını yok etmek için Papaz Kuriz'e gelir. Donjuan papaza özel hayatıyla ilgili bazı itiraflarda bulunur. Bunu fırsat bilen Kuriz, karşısında hayat fışkıran körpe kızı vakit geçirmeden hemen günah odasına sokar ve: *«Oh, senin günahların çok büyük, soyunun da onları kendi ellerimle yıkayayım, yoksa bu günahdan kurtulamazsınız.»* diyerek kızı soyar. Sözüm ona böylece günahını çıkarır. Zift ruhlu şehvet hırsıyla gözü dönmüş papaz, bu iğrenç haliyle bir de utanmadan Allah adına günah çıkardığını söylese inanır mısınız?

Aziz okuyucum, size bir ikinci haberim daha var:

Aynarozda Simon isminde bir papaz, manastırın geniş bahçesinde afyon yetiştirir. Böylece dini bir müessese olan manastırı, sarar saracak esrarhanesine çevirir. Çevirir ama sonra da suç delilleriyle yakalanıverir. Şimdi sen ey papaz, siyah cüppeye bürünerek din kisvesi altında esrar tekkesi işlet; genç kızları soy, sonra da kürsüye çık, ahlâk dersi ver. Yutulur mu bu papaz efendi?

BAŞ PAPAZIN KALPAZANLIĞI

Beyrutta Mayfuk Manastır Baş Papazının kalp dolar bastığı tesbit edilmiş. Polisin ani baskını ile matbaa makinesi ve sahte dolarlar ile sahtekâr papaz emniyetin ağına düşüvermiş.

Papaz günah işler mi? Hele bu başpapaz olursa, elbette işlemez. Mutlaka bunun bir hikmeti var. Ne dersiniz?

PAPAZIN VAZI

Lübnan'da eşine az rastlanır bir yankesicilik olayı meydana çıkmış. Yankesicilik olayının suç ortağı bir Ortodoks papazı imiş. Hâdise şöyle cereyan etmiş: Lübnan'ın bir köyündeki kilisede va'z veren Efraniyan isimli papaz, Pazar Vaz'ında halkı kendinden geçirircesine heyecanlı konuşmalar yapıyor. Dinleyicileri, ağzından ballar akan papazın karşısında kendilerinden geçiyorlar. Tam bu heyecanlı anda, papazın suç ortağı Karabet, köylünün cebinden ne varsa boşaltıveriyormuş. Neden sonra iş anlaşılmış, meğer papaz halkı oyalıyor, Karabet de paraları cebe yuvarlıyormuş. Gördünüz mü papazı? Gıpta edilecek din adamı değil mi?

Hıristiyanlığı methedenlerin kulağı çınlasın!

ROBERT KOLEJİNDE DİN DERSİ

Robert Kolejinde İncil, Tevrat zorla esberletiliyormuş. Derin adı İnsanlık ve kültür dersiymiş. Müdüriman Türk talebesine İslâm dini hakkındaki bilgiyi de Türkçe bilmiyen, İslâma inanmıyan Prof. G. Lewis'in iki haftalık konferanslarıyla öğreniyorlarmış. Ne günlere kaldık Allahım. «Bülbüllere emir ver, lisan öğren vakvaktan.»

KOVULAN PROFESÖR

Beyrut'taki Amerikan Üniversitesinde bir profesör İslâm dinine iftira etmek, tahrifatta bulunmak suçundan Lübnan'dan sınır dışı edilmiştir. Ya bizdeki yerli ve yabancı İslâm düşmanları ne zaman sınır dışı edilecek?

ETERCİ ÖĞRETMEN

Geçenlerde İzmir'de çok iğrenç bir hâdise oldu. Sulhi Rağıp Bozkurt isminde 45 yaşlarında sapık bir öğretmen, genç bir kızın burnuna eterli mendil koklatmak suretiyle bayıltmış ve evine götürmüş. Karısının da yardımiyle kızı zorla iğfal etmiş. Kızcağızı ev ev, semt semt dolaştırmışlar. Gündüz bayıltılan, gece hayvanî hisleri uğruna ayıltılan kızcağızı, perişan halde dört ay saklamışlar. Kız: *«Devamlı döğülmek ve sevilmekten her tarafım yaralıbere içinde.»* diyor. Olay Maarif camiasını allak bullak ettiği gibi öğretmenler için de kara bir lekedir. Eskaza olay başka bir sümre, farzaa bir sakallı adam tarafından yapılsaydı. Sokağa dökülmedik talebe kalmaz, meydanlar «Kahrolsun gerici, yobaz» avazeleri ile çın çın çınlardı. Ama maalesef şimdi çıt yok.

LANGIRT

Geçenlerde gazetelerde langırt oynamak için tavuk çalan, órdek çetesi tutuldu diye bir haber çıktı. Gerçekte olay yalnız gazete haberiyle kalsa birşey denmez. Eğer ucuz cekет, pantolon almak istiyorsanız hemen langırt salonlarının önüne koşun. Ama cebiniz 25 kuruşluklarla dolu olsun.

MUKAYESE

Gürbüz Şimşek adında Lenin hayranı, kaşarlanmış bir çocuk, sol fikirlerinden dolayı tutuklanır. Hemen yalan söylemez, sosyalister yaygarayı basar. Üç yaşında bebekmiş de, saçları şöyle kesilmiş de, ablası onun için böyle ağlamış da... Bir, iki gün sonra Kırşehirde Mustafa Özkan, İlhan Öker dini bir kitap okudu diye zindana sürülür, beri taraftan Ali Ofluoğlu isimli Yüksek İslâm Enstitüsü öğrencisi Ramazan Bayramında bir vaz'ından dolayı aylardır hapiste yatar. Sana ne oldu, diyen olmaz. Gericilik yaygarası koparılıp ver yansın edilir. Sonra da özgürlükten yanayız efendim, ilericiyiz efendim dersiniz. Siz ne osunuz, ne de busunuz. Siz apaşık satılmış kalemlersiniz.

ALLAHIN HİDAYETİ

Nijeryada Daniel isimli bir papaz altı ay evvel 33.000 müridi ile müslüman olarak Seyit İbrahim adını almış. Bu sene de Hac farizasını ifa etmiş. Allah hidayet ederse neler olmaz. Yeter ki insan nasipsiz olmasın.

BİZİ KİMLER TEMSİL EDİYOR

Münih'te bir barda sahnede barcı: *«Şimdi size Türkiye'nin en büyük dans ve film yıldızı Y. K. kıvrak vücudunun en güzel yerlerini gösterecek»* diye damızlızı seyircilere takdim eder. Türkiyeli dansöz sahneye çıkar. Seyirciler sanki bütün Türkiyeyi görüyormuş gibi seyrederler ve sonra namuslu (!) dansöz önce tuvaletini, jartiyerini, çorap ve sütyenini, en sonra da kilotunu seyircilerin önünde tüpü namusunu, tıpkı iffetini mus soyar gibi soyup çıkarıyor.

Şimdi hariciyecilerimize soralım. Hudutlarımız dışında bizi dünyaya bunlar mı tanıtıyorlar? Türkiyenin sahibi yok mu?

MİNARESİ YOK

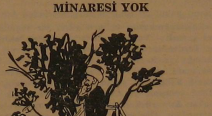

Tire'nin Bayındır'ına bağlı Çınardibinde ne içinde namaz kılınacak bir camisi ve ne de üstünde ezan okunacak bir minaresi var. Ama gayretli Çınardipli müslümanların (!) genişçe bir sinemaları varmış. Her hafta başka bir film oynarmış. Köyün ihtiyar ak sakallı hocası ayağı titriyerek merdivenle yağlı bir çınar ağacına çıkıp da ezan okurken sizin hiç mi yüreğiniz sızlamıyor bilmem. Daha dün Yunan mezaliminden kurtuluk. Edadın kemiklerinin teri kurumadı. Ne çabuk felâketlerini unuttunuz? Bu ne gaflet!

ALMANYADA MESCİT

Köln şehrinin merkezi meydanlarından biri olan Barbarosaplatz'da işçilerimiz bir mescide kavuşuyor. İsmi Barbaros mescidi. Sayın din işleri müşaviri M. Sabri Sözcerinin müsbet faaliyetleriyle işçilerimiz böyle bir mescide kavuşmak üzeredir. Emekleri geçenlerden Allah razı olsun.

İSLÂMIN GÜCÜ

İslâmın insana verdiği güç ve kuvveti, dünyaya defalarca isbat ve ilân eden, rakiplerinin karşısında yılmadan müslümanları temsil eden M. Ali son olarak hidayet nurundan mahrum Çuvalo ile döğüştü. Ve Allah diye patlattığı her yumruk küfrün gözü önünde şimşek gibi parladı. Böylece üstünlüğünü dünyaya bir daha gösterdi.

Şimdi temennimiz odur ki, mana setlerini yıkacak, engelleri aşacak, İslâmın yumruğunu ne zaman göreceğiz Allahım!

İNSAN YARATACAKMIŞ

Kaliforniya üniversitesinden doçent Elof Carlson verdiği bir konferansta Mozart, Lincoln gibi dahilerin binlercesini kopya kâğıdıyla çoğaltılmış gibi yaratabileceğini iddia etmiştir.

İnsan saputınca ağzından çıkanı kulağı duymaz. Burak dahi insanlar yaratmayı sayın doçent, en basit bir hücre yarat yeter. İnsan Allaha inanmazsa, şeytanın böyle maskarası olur.

YAMYAMLARA EŞ BİR TABLO

14-19 yaşlarında 60 kız, 60 erkek öğrenci hiçbir ahlâk kaydına tâbi olmadan Avrupayı geziyorlarmış. Hepsi de yamyamlar adasında imiş gibi çırıl çıplak dans ediyorlar. Danslarının adı «Shake baby, shake» yani «Çalkala bebeğim, çalkala» hepsi piste dökülmüş, elektrik prizine geçirilmiş gibi titreşiyorlar. «Çalkala bebeğim, çalkala» naralarıyla kendilerinden geçiyorlar. Bilmem bu yamyam sürüleri nerelere uğradı, daha ne rezaletler çıkardı. Beynelmilel fahişelere taş çıkartan bu talebe topluluğu şayet Türkiyeye gelirse ilgililerden yurdumuza sokulmamasını istemek hakkımızdır. Sokağa dökülmüş öğrencileriniz bir de buna alışırlarsa vay halimize.

İSTANBULDA ERKEK KITLIĞI

İstanbulda randevu evlerindeki kiralık kızların ya gözleri dönüp, ya müşteri bulamaz oldular, bilmem. Bildiğim birşey varsa üç tane ter-ü taze kızın dedeleri yaşındaki bir çöpçü onbaşıs ile çırılçıplak bir yatakta yatmasıdır.

Yeter artık, millet bu hâdiselerden bıktı, usandı. Memlekette mes'ul yok mu?

VEDA ZİYAFETİ

Konya İmam-Hatip Okulu Müdürü Mehmet Akgündüz Gürdemir (namı diğer pire Mehmet) üstün başarılarından dolayı (!) mükâfat olarak din dairesi şube müdürlüğüne tayin edilmiş. Bu münasebetle Toranş gazinosunda bir de veda ziyafeti verilmiş. Ziyafete hemen hemen okulun bütün öğretmenleri gelmişler. Yemekler yenmiş, konuşulmuş. Bu arada alkol düşkünleri şişeye sarılmayı ihmal etmemişler. Bir acı masalar gideken ormanı hâlisi hile almış. Sayın yeni şube müdürü masaları ayrı ayrı dolaş-

(Devamı arka sayfada)

ÜMMETİM İÇİN DECCALDEN ZİYADE TAB'LERİNİ DALALETE SÜRÜKLİYEN ÖNDERLERDEN KORKARIM.

Hz. Muhammed (S.A.V.)

mış. Hele sayın Suha ile dertleşmesi pek hoşmuş. Bir nevi itiraf gibiymiş. «Ey Suha!» diyormuş «Artık caddeler..... hep sana kalıyor, hep yalnız gezeceksin.» Ya demek caddelerden, caddelerde gezenlerden sen de kâm alıyordun öyle mi? Öyle ya bekârlık çok görülmez. Demek ki terfinize dair bizim bilmediğimiz pek çok meziyetleriniz varmış da meğer bizim haberimiz yokmuş. Eh dünya bu, olur böyle şeyler...

KOMÜNİST TİMARCISI

Şehrimiz Komünizmle Mücadele Derneği tarafından davet edilen Sayın İ. Egemen Darendelioğlunun kitaplık salonunda «Türkiyede Komünist Tahrikleri» konusunda verdiği konferansı 5.000 kişiye yakın bir seçkin topluluk alâka ile takip etmiştir.

Sayın Darendelioğlunun vesikalara müstenid konuşmasından da anlaşılmıştır ki, Türkiye'de bir gizli Komünist Partisi vardır. Bu gerçek kendilerini Sovyet Rusya'da Yakup Demir diye tanıtan yoldaş Zeki Baştımar ile bir kerre daha inkârı mümkün olmıyacak şekilde su yüzüne çıkmıştır. Komünistlerin Baştımarcısı Zeki olursa bu kadar ..... sürüsüne büyük bir tavla lâzım. Lâzım ki demir kazıklara sağlam bağlanmalır.

DİN NEDİR?

(Başlarafı 9. sayfada)

seğidir [2] ve bu suretle talim, terbiye ve serbest düşünmeyi emretmiştir.

Peygamberimiz de «İki günü aynı seviyede geçiren ziyandadır» [3] buyurmuştur.

Din bir nasihattir, iyiliğe ümitdir. Taklidi de değildir. Bilki akıl ve hikmetir. İslâm dini fitri bir din olmakla beraberiyle hiç bir kimseye başkasının itikad ve vicdanına tahakkum hakkını vermemiştir. Allah'ın izni olmadan hidayete kavuşmanın imkânı olmadığı gibi, hiç bir kimsenin de diğer kimseyi kendisinin mensup olduğu din ve mezhebe sokması mümkün değildir. Onun için İslâm dininde zorlama yoktur.

Gene Mehmet Âkif'in değidi gibi ;

Allah'a dayan, say'e sarıl, hikmete ram ol,
Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol.

Müslümanlığın hakiki dostu bürhan, delil ve isbattır. Beşeriyeti tamamiyle kayıttan kurtarmıştır. Sadeliği ve tatbiiliği kabul etmiştir. Bunun için de tabii ve umumi bir din olmuştur. Daima fazileti telkin etmiş ve kötü şeylerden hazer etmesini emretmiştir.

İslâm dini akli selim dinidir. Akıl her şeyin üstündedir. İnsanların tefekkür edebilmesi için Cenab-ı Hakkın ihsan buyurduğu en büyük hasadır. Aynı zamanda bu din nakildir. Akıl nakle muarız değildir. Nakil ile akıl arasında bir tezat yoktur. Allah yanında hak din İslâm dinidir. Geçmişi hatta tevhid olup haliki zikretmektir. Ahkâmı tekeip ve terbiyedir.

Bir şairin değiği gibi :

Mümin ahlâk ile kaimdir kemalati beger,
Kabili tehzipti̇r, her vechile ahlâkımız.

۲ - ربّنا العلم اعلى الرّتب

۳ - من استوى يوماه فهو مغبون

BRE İLHAN SELÇUK

(Başlarafı 15. sayfada)

Komünizmin zenginlere çektiği ve çekeceği ziyafetler:

«Diğer taraftan, halkın elinde bulunan altın, gümüş gibi kıymetli maddelerle, ziynet eşyasını elinden alarak zenginlikleri ortadan kaldırmaya karar veren Komünistler, G.P.U. vasıtasiyle geniş bir faaliyete geçmişler, ajanların ihbar ettiği her şahsı tazyik ve işkencelere tâbi tutarak ellerinden bu kıymetli maddeleri müsadere etmeye başlamışlardı. İşkenceler dayanamayıp, sakladıkları bu gibi eşya ve maddeleri G.P.U. ya teslim edenler de, etmiyenler de sonunda ya kamplara sürülmüş veya kurşuna dizilmekten kendini kurtaramamıştı.»

«Bu kadar haklı bir konuşmaya ne cevap verebilirdim? Gerçek boyutu işte. Nice suçsuz insan toprağa karışmış, nice masum yavru hayata doymadan analarının kucağında öldürülmüş, yuvalar perişan edilmişti.» (6)

Sonu gelmiyen Sibirya sürgünlerinden bir parça:

«Yolculuğumuzun üçüncü günü bir başkası daha cinnet getirdi. Yerinden fırladığı zaman anlamışım bunu. Birdenbire kendini demir kapıya atmış, yumruklamağa ve kapıya kafasını vurmağa başlamıştı. Kimse nani olmak için yerinden kımıldamıyordu. Kalkacak halimiz de yoktu ya. Ağzı köpürmüş, burun delikleri genişlemişti. Gözleri iyice büyümüş, başından akan kan yüzünü kaplamıştı. Mamarayı görmek istemiyordum. Gözlerimi sıkı sıkıya kapamıştım. Biraz sonra ses kesilince herşeyin bittiğini anladım. Baktım, adam ölmüştü. Kapıda ve yerlerde beyin parçaları vardı.» (7)

Komünizm rejiminde insanın dirisine hayır yok ki ölüsüne olsun:

«Zerefşan kampında bulunan mahkûmlar, pamuk tarlalarında çalıştırılıyorlardı. Sabahları kahvaltı olarak dari çorbası ile sıcak su veriliyor, ekmek istihkâkı ise yapılan işe göre değişiyordu. Alınan gıda kâfi gelmediği için açlıktan ölenler dahi oluyordu. Ölümü tevsik etmek için önce ceset morga gönderiliyordu. Ölümün, doktor raporu ile tevsiki G.P.U. idarecilerini tatmin etmediğinden dolayı cesetler muhafızlar tarafından sürgülenmek suretiyle kaçış ihtimali de önlenmiş oluyordu. Sonra da ceset, hiç bir dini merasime, hattâ insanlık kaidelerine bile tâbi tutulmadan kampın dışında daha evvel hazırlanmış çukurlara atılıyordu.» (8)

Bre İlhan Selçuk, senin lûgatında bu rejimin adı nedir?

(6) Aynı eser, s. 94.
(7) Aynı eser, s. 108.
(8) Aynı eser, s. 113.

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Ali Düzenli - SİNOP* — Mecmuamızla ilgili istek ve görüşlerinizi bize ulaştıran mektubunuzu zevkle okuduk. Bazı okuyucularımızın da sizin gibi düşüneceklerini tahmin ederek isteklerini sırasıyla cevaplandırıyoruz :

1 — Sosfa mecmuamızın bir cilt boyunca devam etmesi usulü, daha ziyade konuları devamlılık arzeden tarihi mecmualar için benimsenmiştir. Aylık bir neşir organına külfetini karşılıyacak derecede fayda sağlıyacak bir metod değildir.

2 — Mümkün olduğu nisbette resme yer veriyoruz. İlerde yazı kadromuz teknik elemanlarla takviye edildiği zaman bu isteğiniz tatminkâr bir şekilde gerçekleşecektir.

3 — Röportajlara yer verilmesi konusundaki görüşünüze katılıyoruz. Önümüzdeki sayılarda bu tavsiyeniz dikkate alınacaktır.

Aldıkanıza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Mehmet Yavuz - DÜZCE* — «*Cennet Müjdesi*» başlıklı şiirinizi büyük bir dikkatle okuduk. Konunun seçilişini ve cesaretle işlenişini beğendik. Usta şairlerin bile el atmıya cesaret edemediği bir konu üzerinde çalışma yapmanızın, şiire karşı olan heveslinizden ileri geldiğini zannediyoruz . Manâdan taşdığı yüzeliğe uygun sanat tünlüğünü göstermek edebiyat tarihimizde bir usûl olarak benimsendiği için, dini konuları şiirde terennüm etmek oldukça güç bir iştir. Daha basit konular üzerinde çalışmalar yapmanızı tavsiye eder, yeni denemelerinizi bekler, başarı dileklerimizle selâmlarız...

★ *S. Sabri Osman - DİYARBAKIR* — Çalışmalarımıza ışık tutan ve hız veren nazik mektubunuzun şükranla okuduk. İftiharla kaydedelim ki, Mecmuamız hakkındaki düşüncelerinizin ve geleceğimize dair tahminlerinizin isabet derecede olduğu yakından takip ettiğimiz kabat etti. Neşir sahasındaki çalışmalarımız karşılıklı samimiyete ve itimada dayandığı nisbette mecmuamız tekâmül edecek, Türkiyenin meselelerini menfeat ve tavizden uzak ölçüyle dile getirecektir. Mektubunuzda işaret ettiğiniz hususlar yerine getirildi ve isteğinizde belirttiğiniz altı kardeşimiz abone kaydedildiler. Selâm ve başarılar...

★ *Pazar Bucağı Güzelleştirme Derneği Başkanı - TOKAT* — Mecmuamızı «*Geri zihniyete hizmet etmek*» le itham eden yazınız, renginizin meydana çıkmasını temin bakımından çok faydalı oldu. Bir şehri güzelleştirmek maksadıyla kurulan dernek mensuplarının, güzele ve doğruya karşı çıkması dünyada meydana gelen ender olaylardandır. Pazar Bucağının güzelleştirmesini istiyen dernek kurucularına mühim bir vazife düşüyor: O da; bu acaip fikirli insanları, içinde bulundukları dernekten çıkarmaya aklı selim sahibi, gerçekten Pazar Bucağının kalkınmasını, güzelleşmesini, modern tesislere kavuşmasını istiyen insanları getirmeleridir...

★ *S. Ramazan Işık - Ömerli - MARDİN* — Bu muhterem okuyucumuz İmam-Hatip Okulu birinci devre mezunudur. Ömerli Merkez Camiinin imam-hatipliğine 8.3.1965 tarihinde Müftülükçe inhası yapılmış ve keyfiyet Diyanet İşleri Başkanlığına bildirilmiştir. Okuyucumuz bundan sonra da Başkanlığa üç defa telgrafla müracaat ettiği halde hâlen maaş alamadığını yazmaktadır. Diyanet İşleri Başkanlığının bu durumla ilgileneceğini ümit ederiz...

★ *S. Recep Oklasağıncıoğlu - KAYSERİ* — İsteğiniz üzerine 6381 numaralı abonemizin mecmuası yurt dışındaki adresine gönderilecektir. Parası alınmıştır. Aldıkanıza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Mustafa Aksar - İNCİLİOVA* — Bilhassa son yıllarda çevrilen Türk filmleriyle sinema, zararlı olmaktan, gençliğin ahlâkını bozmaktadır. Sırf para için hazırlanan filmler, şehevi hisleri kamçılıyan, tarihi ve milli değerlerimizle alay eden, manevi kıymetlerimizi seyircinin nazarında küçük düşürmeye çalışan sahneleriyle cemiyetimizin temelini sarsmakta, Türk milletinin geleceğini tehlikeye sokmaktadır. Özellikle son yıllarda seloru eserler bol bol filme alınmakta «*Sosyal gerçekçilik*» perdesi altında köylümüz yanlış tanıtılmaktadır. Türk filimciliği böyle devam ederse — ki edeceğe benziyor — sinemaya gitmemek daha faydalıdır. Haç yolu, Hz. Ömer'in Adaleti... gibi filmler bu günahı görmememiz için kâfi sebep değildir. Kısacı sinema Türkiye'de bugünkü haliyle zararlı olmakta, dinî ve milli hislerimizi rencide etmektedir. Selâmlar...

★ *S. N. Basri Aydemir - GÖRDES* — İmam-Hatip Okulunu bitirme imtihanına dışardan girmek isteyişiniz bizi memnun etti. Bunun için en yakın İmam-Hatip okuluyla temasa geçeceksiniz ve okunan dersler hakkında malûmat alacaksınız. Size maalesef kitap tavsiye edemiyeceğiz. Hangi kitapların takip edilişini ve derslere nasıl hazırlanmanız hakkındaki yardımcı malûmatı müracaat edeceğiniz İmam-Hatip okulundan öğrenebilirsiniz. Başarı dileklerimizle selâmlar.

★ *S. Dr. Yusuf Taşkıran - İSTANBUL* — Mektubunuzdaki isteğiniz yerine getirildi. Başarı dileklerinize teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız..

★ *S. Mustafa Altay - SIVRİHİSAR* — Mart ayının mecmuası adresinize postalandı. Sayın Necati Dilmeç, A. Osman Çizmeli ve Fevzi Karadağ kardeşlerimiz de aracılığınızla mecmuamıza abone kaydedildiler. Teşekkür ve selâmlar..

★ *S. Rıdvan Nizamoğlu - ADAPAZARI* — Mecmuamızın münderecatı, başlık hakkındaki endişenizin yersizliğini isbat ediyor ise de, tenkidinizde tamamen haksız da değilsiniz. Kapak resminiz değiştirileceği zaman belirtiğiniz nokta tashih edilecektir. Uyarmanıza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Feyzi Kaplander - ANAMUR* — Aldıkanıza candan teşekkür eder, her iki mektubunuzdaki isteklerinizin yerine getirildiğini bildirir, selâmlarımızı sunarız...

İdâmın İlk Emri
O K U
Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Mustafa PEKTUT
Bu sayıda Yazı İşleri Müdürü :
M. Nâci ARICI
İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği: Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 11 T.L. Altı aylık : 5.5 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 15 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmed Said Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 2.5.1966

MESCİTTE SABAH

Bir ezanın sesleri, alkın sesleri, ölüsünü hazin
Dalga dalga bir sonlerce mevsim gezdi havada
Bir ezanın sesleri coşkun bir kaynak gibi
Dağlarda, taş döşenmiş ulu yollarda kaynıyor

Ezan dinildi, yollar çalkandı, ufuk ağardı
Sesler yıldızları bir selvelerdir çekip götürdü
Gökyüzünde yıldızlar kaldırdı [illegible]
Sabah ezanı hasret ettiği mutlaka [illegible]

Ezan dinildi, [illegible] kesildi, [illegible]
Sevgisiz gönüller [illegible]
Çırpınan [illegible]
Bulunan [illegible]
Sonsuz [illegible]
Ezan dinildi, [illegible] kesildi, [illegible]

M. S. Çekmegil

FİATI : 1 LİRA

İslâmın İlk Emri

Oku

Dinî
İçtimaî
Edebî
Aylık mecmua

30 Ağustos'un Manâsı — Yaşar GÖKÇEK
İslâmda Sosyal Adalet — Prof. Seyyid KUTUB
Paris Camii Minaresinde Ezan Meselesi — T. YAPRAK
Düşünelim — T. BÜYÜKKÖRÜKÇÜ
İslâm Materyalist Doktrinlerle Barışmaz — M. S. ÇEKMEGİL
Özlediğim Âlem — Osman YÜKSEL
Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
Haberler
Şiirler
Resimler

Yıl : 6 — Sayı : 58
Eylül : 1966 — C.Evvel : 1386

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler—Düşünceler
- Mahzun Kalem **KARAOSMANOĞLU**
- Paris Camii Hakkında **Tahsin YAPRAK**
- Esas Mes'elemiz **Harun TOLASA**
- Ulûmu'l-Hadîs **Hayreddin KARAMAN**
- 30 Ağustos'un Manâsı **Yaşar GÖKÇEK**
- Düşünelim **Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ**
- Feyzullah Türker'e Açık Mektup **Mehmed DOĞRU**
- Özlediğim Âlem **Osman YÜKSEL**
- Kitap Tahlili **A. Osman KOÇKUZU**
- Güzel Sözler Derleyen : **Ş. A.**
- İslâmda Kadın **Reşat HATİBOĞLU**
- İslâmda İbadet **Ali OFLUOĞLU**
- Seven, Sevdiğine Uyar **İsmet ERSÖZ**
- İslâmda Sosyal Adalet **Prof : Seyyid KUTUP**
- Allah Sevgisi **Yusuf DERİN**
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Haberler ve Kritiği
- Şiirler
- Okuyucularla Başbaşa

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

İdrakinin eşiğini aşındıran Müslüman-Türk münevveri gayet iyi bilir ki, cemiyetimiz bugün, manevî değerlere sırt çevirdiği ve bu değer dünyasındaki yerini takdir edemediği için kendi öz ruhunun enkazı altında can çekişmektedir. Doğu-Batı arasında bir kültür tereddüdü geçiren Türk irfan hayatı, ne bin yıldır mümessili olduğu doğu kültürüne sahib çıkmış, ne de kapısını aralıdığı halde bir türlü ayak basamadığı batı kültür dünyasına geçebilmiştir. Bugüne kadar, kapısından içeri adım atamadığı batılılaşma adına doğunun ve doğu âleminin bütün değerlerini tepmiş, uzanan elleri ümitsizliğin karanlık boşluğunda bırakmışızdır. Böylece kökü dışarıya daha doğrusu insanlığın tefessüh mayası Yahudiye bağlı fikir cereyanlarının tesiriyle Türkiye'miz, bir kültür keşmekeşinin, bir ideoloji buhranının içine düşmüştür.

Dağıldığı ülkelerde fert-fert ırkının bütün haklarını koruyan ve bu fertleri o ülkelerin iktisadî hayatına hâkim kılan Yahudi idealinin, ağızdan küflü bir dış söker gibi sökün ütmak istediği şey, cemiyetin ruhudur, imanıdır. Aralarında ruh ve iman birliği olan milletlerin ne izzetli bir vahdet meydana getireceklerini bilen Yahudi, bilhassa İslâm dünyasında bu birliğe vücut verecek kıpırdanışları adım adım takip etmekte ve zamanında aldığı tedbirlerle bu birlik ruhunu boğmasını bilmektedir. Milletimiz adına, milli menfaatlarımızı aykırı, altına imza koyduğumuz devletlerarası münasebetlerden tutun da tâ Diyanet İşleri Başkanımızın bazı İslâm ülkelerine yapacağı seyahatın yarıda bırakılmasına kadar her hâdisede Yahudinin bu mel'un suratını görmemek imkânsızdır. Milletimizin alın yazısına derin izdırap çizgileri ilâve eden Yahudi, dünyanın her tarafında olduğu gibi vatanımıza da haşmet devrimizde mülteci olarak girmiş, sonraları milletçe gördüğümüz kâbuslu rüyaların hazırlayıcısı olarak karşımıza çıkmıştır. Gün olmuş İslâm dünyasının harîminde kendisine bir yurt edinme gayretine düşmüş, Arz-ı mev'udu parayla satın almağa kalkmıştır. Gün olmuş Yahudi idealine giden bu yolu tıkama basiretini gösteren granit iradeli Ulu Hakan'a karşı gelmiş, Ona halini bildiren heyetin içine katılma cür'etini göstermiştir.

Dimağları büyük meselelerin meşheri haline gelen insanlar çok iyi bilirler ki, bugün tarihimizin en kritik devirlerini yaşıyoruz. Bir tarafta frengili beyinler iktisadî doktrin diye ortaya bir takım levaler kusuyor ve İslâmın en aziz bildiği mülkiyet hakkını yıkmak istiyor. Bir tarafta yine Yahudi idealine bağlı basın, 25 kuruş namına fikri yıkmak isterken, memleket gençliğini cezbesiz ve gayesiz bir yığın haline getirmek istiyor. Milli ıstırab ve inkisar kargaşında adeta düşünme kanserine tutulması icab eden gençliği, şehevî hisler peşinde haram zevkler yolunda harcayıp gidiyor. İlericilik-gericilik yaftası altında İslâmın ismetine leke sürülmek, ona gönül veren tertemiz insanların nasiyelerine çamur atılmak isteniyor. Daha böyle anarşizme hizmet eden binlerce mesele... Milletin ruhundaki engin mâna istihalesini seziniz, göreceksiniz ki, anarşizmin yuvalandığı izbeler başlarına inecektir.

İslâmın İlk Emri
O K U

MAHZUN KALEM

KARAOSMANOĞLU

Ahlâk ve mefkûre yıkıcılarının ahlâk ve mefkûre yuvasında giriştikleri tahribata mecmuamız karşı koymuş, davanın cidal unsuru genç kadroyu zehirlemek istiyenleri perişan etmiş ve bu davaya gönül veren kıymetleri mücadele yüklü muhtevasıyla takviyeye koyulmuştur.

Bizden olmayanların, menşei bulandırmak için sahneye koydukları bu dram, en heyecanlı günlerimizde, bayram neş'esiyle coştuğumuz anlarda, lâhûti heyecanlarımıza damla damla zehir akıtmıştı sanki.

Hayra matuf her müessese ve kuruluşu işlemez hale getirmek için uğraşan hıyanet şebekesi, bugün vatan ufuklarında değil, iman ve irfan yuvalarımızın harim-i ismetinde kol gezmektedir. Çünkü onlar bilirler ki, bu yuvalarda şahsiyetini yuğuranlar birer mücadele adamı olacak ve başlarda gezecektir. Onun için bu yuvalarda okuyan körpe dimağları bugünden zehirlemek ve kendi ideolojilerine hizmet etmek ve ettirmek isterler. Halbuki bu memlekette, imansızlar, Allahsızlar hoşlanmasalar da milli ve dinî değerlere saygılı, mukaddesata inanan ve güvenen bir nesil doğmuştur artık. Ve bu nesil, bundan sonra iman mefkûresinde fikir öncülüğünü devam ettirecektir. Ve bu öncülük, her türlü engellemeye ve sosyuz davranışlara rağmen yürüyecektir.

Kalemlerimiz, susturucu tedbirlerle mahzun ve münkesir kalabilir. Fakat hiç bir zaman ruhumuzdaki şerare söndürülemez. Neşir organlarımız ve onların mes'ulleri, yıpratıcı usullerle saf dışı edilebilir, fakat fikir tohumları münbit vicdanlardan sökülüp atılamaz. Hıyanet şebekesi binbir hile ve desise ile karşımıza çıkabilir, fakat bunlar bizi yıldıramaz. Çünkü din adamı ve onun dava yüklü genç namzetleri, devrin muhiti saran çirkefleri üstüne yükselmesini bilen ulvî ruhlu kimselerdir. Milleti, dağdağalı hayattan büyük kurtuluşa onlar davet edecektir. Bunun içindir ki, din adamı ve din adamı namzetleri, davalarının büyüklüğüne, mes'uliyetlerinin ağırlığına inanmışlar ve engelleri hesaba katmışlardır. Onlar, imanın verdiği itminanla, alabora olan fert ve cemiyet teknesini huzur denizinde tekrar seyre hazır hale getirmek için uğraşırken, bir iki şom ağızın kopardığı «tayfun var» çığlığına kulak verecek kadar korkak değillerdir. İmanın sıcak hariminden uzaklaştığı için buz tutmuş vicdanlara hakkın sesini ve bu hak sesin ılık meltemini yine din adamı götürecektir. Vicdanların kışırını yararak merhamet duygusunu yine bu din adamları ekecektir. Onun için sol kanadın telâşı büyüktür. Gerçi telâşları da boşuna sayılmaz. Çünkü kendilerinin binde biri kadar neşir hayatında imkâna sahib değilken bile elde ettiğimiz netice çok ümit vericidir. İmkânlar kefesinin muvazenesi, onlar için ne korkunç bir akibet olacaktır, onu kendileri tasarlayadursunlar. Biz şu kadarını söyleyelim ki, azamet ve şanına Cenab-ı Hakkın yemin ettiği KALEM, din ve millet yolunda hizmet edecek, ümitlerimiz hüsrana uğramaktan kurtulacaktır. Niyazımız odur ki, mahzun kalem, bundan sonra münkesir olmasın!..

Paris Camii Minaresinde Ezan Mes'elesi Hakkında

Tahsin YAPRAK

Konya'da münteşir «OKU» dergisi ile İstanbul'da münteşir Yeni İstiklâl gazetesinde, (Paris camii minaresinde ezan okumanın yasak olduğu) hakkında yazılar okudum. Bunu vesile ederek İslâm âleminin uykusundan şikâyet edildiğini ve (minarede ezan okunu) yasağının şiddetle tenkid edildiğini gördüm. Tenkid ve şikâyet gayet yerindedir. Fakat, eğer tenkid ve şikâyet edilecek taraflarımızı sıraya koyarsak, Paris camii minaresindeki ezan meselesi, en az buradan Paris kadar uzak bir sıra alabilir kanaatindeyim. Çünkü bu konuda benim bildiklerim, yazı yazan muhterem arkadaşlarımın bildiklerinden daha fazla ve kâbiliâdir. Zira ben, tam beş ay Paris camii hakkında tedkik yaptım ve içinde vazife gördüm, ayrıca Avrupada'ki bütün İslâm teşekkülleri hakkında da malûmat elde ettim.

Bunların hepsini birbirine koyup ettiğim zaman Paris Camii'nin durumunu hepsinden daha mükemmel ve muvaffak buldum. Londra'daki Masr'daına aid İslâm kültür merkezinde de altı ay inceleme yaptım. Paris Camii ile kıyas edilecek en ufak bir başarısını görmedim.

Şu halde Paris Camii minaresinde ezan okunmayışına tenkid ederken, camiin bugünkü hale nasıl eriştiğini hatırda tutmak vicdanî bir kaidedir. Evvelce de işaretle gibi, Paris Camiinin kuruluşu ve bir site halinde mükemmel bir İslâmî teşkilât olabilmesi çok çetin mânileri aştıktan sonra mümkün olmuştur. İlk defa cami fikri Türk Sultanı Abdülhamid'e ait olduğu halde, daha bir sene önce ben Paris camii hakkında İslâm mecmuasında ve Yeni İstiklâl'de yazı yazıncaya kadar, bugünkü halinden Türkiye'de hiçbirimizin haberi yoktu. Müteazzip katolik kilisesinin şiddetli direnişleri karşısında Afrika müslümanlarının maddî ve siyasî tazyikleri ile Fransa hükûmeti tarafından kurulmuş olan bu camiin hâlen de bütün masraflarını Fransa hükûmeti vermektedir.

Bütün halkı ve devlet erkânı koyu müteassıp katolik olan bir memlekette, yüksek bir sanat eseri olarak camii ile, şeref, dalonu ile, minaresiyle, dışarıcı ile, İslâm mimarîsinin ilk, hamama ile, müftüsü, imamları, müdürü, sekreteri, tercümanı ile, öğretmen ve sair personeli ile tam faaliyette bulunan Paris caminin bugün Avrupa'nın merkezi olan Paris'te, İslâmiyetin şeref ve şahsiyetine şuksyr bir şekilde dinî ve diplomatik bir temsil hüviyetinde bulunması, her türlü kusuruna rağmen bizim için bir nimettir.

Bütün halkı ve bütün hükûmet erkânı ve parlâmentosu müslüman olan bir memlekette, bir çok camiler çayırmüslümlere kiraya verilmişken, depo yapılmışken, Ayasofya'da ezan bile kalmışken ve edilmişken, minarelerden ezan sesinden rahatsız olanların şikâyetleri ile arşivlerimiz dolmuşken, insaf edelim yani Paris caminde ezan okunmaması, bu müessesenin diğer çok büyük hizmetlerini unutturacak kadar büyük bir kusur mudur? Demiyorum ki, (ezan okutmamakta haklıdır Fransız hükûmeti). Haklıdır, amma bu kusur bir katolik memleketin hükûmetine aiddir. Bizim müslüman olduğumuz halde işlediğimiz kusurlardan hiç de büyük değildir. Kendi müslüman vatandaşımız ezan sesinden rahatsız olursa, katolikler Paris camii minaresindeki ezan sesinden rahatsız olmazlar mı? Biz Ayasofya minaresinde niçin ezan okuyamıyoruz? Cevabı neredeidr ve kimdedir? Niçin Fatih'in kendi parasiyle vakfettiği Ayasofya caminde namaz kılamıyoruz? İslâm âlemi nerede? Müslüman Türk Milletimiz nerede? Daha doğrusu, İslâm milletleri ve kendi müslüman vatandaşlarımız bizzat kendileri İslâmiyet'in nice şerâitini tertkemetkte, çiğnemekte, unutmaktadır. Müslümanlar bunların hesabını ve vebalini acaba nasıl ödeyeceklerdir?

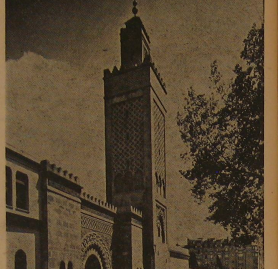

Paris Camii Şerifi minaresi.

Fransa'da Din'e ve dinî inanç ve prensiplere hakaret edenlere, sövenlere, hücum edenlere, bizdeki gibi yalnız (söz ve fikir hürriyeti ziyafeti) çekilmiyor, aynı zamanda, müdafaa edenlere de din ve vicdan hürriyeti ziyafetinin kapıları açık tutuluyor.

Sövene hürriyet ziyafeti, savunana lâiklik tokatı çekilmiyor. Lâiklik devleti içinde bütün vatandaşlara aynı zaviyeden bakmak ve herkesi müsavi görmek olarak tatbik edilişte, Amma düşünün ki, müteassıp bir 55 milyonluk Katolik içinde bir milyon müslüman için bütün teşkilâtıyle mükemmel bir cami yapılmış ve güzel bir bakımla yaşatılıyor, müslümanlar içinde toplanıyor, namazlar kılınıyor, ezanlar okunuyor ve namazın sünneti olan ezan edâ ediliyor, İslâm memleketlerinden gelenler kendi evine gider gibi oraya gidebiliyor, bütün misafirler İslâmın şerfini koruyarak ağırlanıyor, Avrupa'da Paris camii (eğer benzetmek icab ederse) Vatikan devleti gibi bir hüviyette İslâmiyeti temsil ediyor, Ramazanlarda hatimle teravih kılınıyor, İslâmiyetin bütün emir ve yasakları hutbelerde açıklanıyor da, bütün bunların yanında ezan niçin minarede okunmuyor? Evet niçin okunmuyor? Okunmaa lâzım. Okunmazsa ne lâzım gelir? Şer'i nokasanlığı kaç kilo ağırlığında bir günah olur? Bizim dünya kadar şer'i kusurlarımızın yanında devede kul kadar.

Şunu da söyliyelim ki, halen bulunan müezzinlerin

(Devamı 26. sayfada)

Esas Mes'elemiz

Harun TOLASA

Sosyoloji açısından, canlı bir varlık olarak görülen insan topluluklarının da çeşitli devreleri olacaktır: Meydana gelişe, gelişme, artma, yayılma, düşüş, yok oluş v.b. gibi. Ancak ölümüller tarafından hiç bir şey yoktan var ve var'dan da yok edilemediğine göre, sonuncu devreyi, yani •yok oluş»u cemiyet çerçevesinde değişme olarak alacağız. Varlık âleminde görülen bütün canlılar gibi tarih boyunca bazı insan topluluklarının da değişip başka şekiller aldığı veya başka şekillere dönüştüğü çok görülmüştür. En yakın mazide bile bir hayli misali mevcuttur bunun. Oysa ki, bütün canlılarda ve üstün bir yaratık olması itibariyle bilhassa insanlarda çeşitli değişikliklere, özellikle aslını kaybettirecek bir değişikliğe karşı, oldukça şiddetli bir tepki de vardır. Hattâ bu, insanın asli temayüllerindendir. «Kendisi olarak yaşamak»tan alakoyacak veya uzaklaştıracak herhangi bir dış tesire karşı canlı, dikkatlidir, soğuktur; derhal kendi içine kapanır ve kapısını dışarıya, kendinden olmıyana kapar. Yeri gelmişken şunu belirtelim ki, hallımız ve bilhassa kadınımız için Garplılarca misafirhede edilen «çekingenlik, soğukluk, içe kapanıklık v.s.» gibi özellikleri bu psikolojiye bağlıyabiliriz. İşin gülünç tarafı, bazı aydın zümrelerimizin, yani bizden olanların da aynı özellikleri müşahede etmeleri ve kendi halkına ve köylüsüne «soğuk, nobran, samimiyetsiz» diyebilmeleridir. Demek oluyor ki, asılları, kökleri olan halktan veya köylüden, bu muameleyi görecek kadar kopmuşlar, değişmişler. Asırlardan beri yaşadığımız en korkunç facialardan biri bu realite ya zaten. Oysa ki, o garip köylülerimizin derununda bile bir saminiyet, öyle bir sıcaklık ve öyle bir bağlılık yatmaktadır ki, hiç bir toplumun «Kara Budun» unda böylesi görülmez. Onu açmasını bilmek lâzımdır. Bu da zannedildiği kadar zor değildir. Bunun anahtarı, sadece iman sahibi olmak ve onu sevmektir. Evet neyse biz esas konumuza gelelim. İnsanlar bir taraftan kendilerinin değişmesine karşı koydukları gibi başkalarını da kendilerine benzetmek gayretini güderler. Bu da birincisi kadar asli bir temayüldür.

Ne garip bir tecellidir ki, insanın ve dolayısıyla insan cemiyetlerinin gelişmesi için de dış tesirlere ihtiyaç vardır. «Gelişmek»den kasdımızın maddî ve manevi, her iki alanda olduğunu belirterek diyebiliriz ki, yine tarih boyunca, kendi içine kapanan, kapılarını her türlü tesire kapıyan bir toplumun gelişme kaydettiği veya mevcut gelişme ve ilerlemeyi devam ettirdiği kat'iyen görülmemiştir. En açık ve yakın misal Osmanlı İmparatorluğu ve bu gün içinde bulunduğumuz durumdur. İmparatorluğun köhneyip, o büyük kudretin yıkılıp gitmesine; bugün batı medeniyetiyle aramızda uzun mesafelerin bulunmasına en büyük sebeb, bu medeniyete ve gittikçe artan gelişmesine sadece kapılarımızı değil, kulaklarımızı ve gözlerimizi de sımsıkı kapamamızdır.

Zamanımızda kadar (zamanımızda da) insanlığı daha iyiye ve daha güzele götürmeyi hedef tutan bir çok düşünceler ve inanç yolları ortaya atılmıştır. Bu, insan aklının ve ruhunun icabıdır. Kıyamete kadar da bu böyle devam edecektir. Ne var ki, bazan bu düşünceler ve inançlar tatbikatta bilâkis insanlığın zararına neticeler göstere-

bilir veya bir cemiyet için geçerli ve faydalı olur da başka bir cemiyet için bu kadar faydalı olmaz, belki de ikinci, üçüncü cemiyet için yıkıcı olabilir. Ya da bu düşüncelerin ve inançların yararlı taraflarını buhnabilir. Görülüyor ki, bütün bunlar, tamamen yıkıcı olabileceğinden tutun da tamamen faydalıya kadar ihtimaller dahilindedir. Halbuki tamamen zararlı bile olsa yeni ortaya çıkan veya yeni yeni mesele olmaya başlıyan bir düşünce sistemi, bir inanış yolu veya bir yaşayış şekli karşısında korunmak için toplumun içine kapanması, müdafaa vaziyeti alması ve elindeki imkânlarıyla onu mahkûm etmesi, yasaklaması yeter bir çare değildir. Yeni olan şey, haddizatında cazip olduğu gibi ayrıca kendini kabul ettirebilmek ve ezabesini arttırabilmek için çeşitli yollara baş vuracak; en değişik ve masum taraflarıyla göz koyduğu toplumlara girmek yolunu bulabilecektir. Üstelik bir başka toplulu taraftından bunların bu tesirlerinin kat'i, şabuk ve geniş olabilmesi için organize edildikleri bile olacaktır. Hattâ, bizzat mukavemet eden cemiyetin kendi içinden de bazı çevrelerine ve önemli kişilerin yeni cereyana çeşitli sebeb ve yollarla angaje oldukları görülebilir.

Bütün bunlar karşısında bir cemiyetin kendini koruyabilmesi için başlıca kaynakları masasına, yeni cereyanı veya mensuplarını lânetlemesi, mahkûm etmesi, yuhlaması, taşlaması ve geldikleri yasaklar koymayası yeterli midir? Elbette ki değil! O halde başka, daha tesirli yollar aramak lâzımdır. En evvel şuurlu bir şekilde onunla temasa geçilmeli; mahiyeti, hedefi, değerlerin çatışığı yönleri, faydalı veya zararlı tarafları (cemiyetin maddî ve manevî yapısı yönünden) öğrenilip değerlendirilmelidir. Ancak burada en önemli nokta, bu dış tesirlerle ilk ve yakın temasa geçecek ve onları en uygun bir şekilde cemiyete, yani esas kitleye yayacak, maddeyi kendi kimselerin veya cemiyetin daha açıkcası o toplumun okumuş, aydınlanmış kitlesinin ne nitelikte olması gerektiğidir. Bu niteliklerin ne olması gerektiği şimdiye kadar yüzlerce ağızdan ve kalemden söylenmiş ve yazılmıştır. Bir kaçını tekrar edecek olursak; Milletini, dinini, tarihini, kültürünü, onun bütün değerlerini sonsuz bir aşkla seven; yine milletinin içinde bulunduğu şartları ve sahip olduğu imkânları iyi bilen, çeşitli aldatıcı görünüşler karşısında uyanık ve faydalıyı-faydasızı veya zararlıyı-zararsızı birbirinden ayırabilecek kadar sağlam bilgili ve aklı-ı selim sahibi, yeri gelince sonsuz bir hoşgörülü, yeri gelince de amansız ve tavizsiz, fedakâr ve milî menfaatler bahis konusu olunca kişisel menfaatlerden çok uzak olu»e dahası... Bütün mahlûkat, Allah emriyle insanın eline bırakılmıştır. Herşeyin merkezi odur ve herşey onun elinin değmesiyle iyi veya kötü mâna kazanır. İlerinin yüce, müreffeh ve mes'ut Müslüman Türkiyesi ve Türk milleti için hareket noktası, üzerinde en çok durulacak ve emek sarfedilecek noktası bu olmalıdır: İnsan!.. Uzun vadeli, fakat netîceci emin bir yatırım!.. Bunun dışında sınırları kapama, kitap toplatma, şiddetli yasaklar koyma, taşlama, binaları kırmızıya boyama, yuhalama, lânetleme ve bunlar gibi herşey faydasızdır. Sağlam bir tahsil ve terbiyeyle yeni yetişen insanı işliyebiliyor musun? Bunu yaptığın zaman hiç bir şeyden korkma artık!..

Müctehidler Nazarında Sünneti Değeri

(İbn'ü Teymiye'nin raf'ul-melâm.. risâlesi)

— IV —

H. KARAMAN

Bu davranışlarının sebebi de şudur : Onlar kendilerinin sünneti gereği gibi zabtettiklerine hiçbir hususu dikkatlerinden kaçırmadıklarına; Iraklıların ise, hadislerinde, kabulü hususunda düşünmeyi gerektiren ıztırab ve hatalar bulunduğuna inanıyorlardı.

HADİS RÂVİLERİ (Tâbiûn) :

Buhârî'nin Hayatı

Yazan: Cemâlüddin-il-Kasimî

Terc.: **H. K.**

Rasûlullah (s.a.) devrinde hadislerin (ve umumiyetle ilmin) yalnız hafızalarda değil aynı zamanda yazılarak elde edildiği ve korunduğunu gösteren deliller sıralandıktan sonra, Rasûlullah (s.a.) in, Kur'ân-ı Kerîm'i yazmalarını emretmesi ve Abdullah b. Amr b. Âs'a, ister hiddetli ister hoşnut her hâlinde söylediklerini yazmak üzre izin vermesi, daha başka eshâba da aynı izni lutfeylemesi önemle hatırlanmaya değer. Yazdırdıkları arasında zebât ve muktarları, çeşitli yaralama olayları karşılığında verilmesi gereken diyet (tazminat) olduğu gibi, Ebû-Şâh isimli bir zabâbiye veda hutbesini yazmak üzere verdikleri izin de sabittir.

Fekat yazılan sünnet, hafızalarda muhafaza edilene nisbetle az olduğu gibi, yazılanlar da sonradan gördüğümüz tertip ve düzende yazılmış değillerdi. Bu tertip ve tanzim işi tâbiîn devrinde, bid'at ve dalâlet fikirlerinin belirip yayılmaya başladığı zamanda olmuştur. Hîmde ilk toplayıp yazarak kitap meydana getirme işi (Kur'ândan sonra), Ömer b. Abdülaziz'in emriyle, Rasûlullah (s.a.) in sünneti, nurlu yolu; söz, iş ve hükümlerinde olmuştur. Bu toplanıp bir araya getirilerek yazılanlara (mecmû'lara), kadîm (başlangıca olmayan) Kelâmullah'tan ayırmak üzre «HADİS» ismini vermişler, bunu ezberleyen ve bu branşla meşgul olanlara da «MU-HADDİSİN» demişlerdir.

Süyûtî, Tedrîb'inde şöyle der: «Hadisin tedvini (parça parça yazılı olanların toplanıp bir araya getirilmesi işinin başlaması) birinci hicret asrının sonunda, Ömer b. Abdülaziz'in emriyle olmuştur.»

Buhârî'nin Sahîh'inde, ilim babında şu malûmat vardır: «Ömer b. Abdülaziz, Ebû-Bekir b. Hazm'e şöyle yazmıştır: Rasûlullah (s.a.) e ait olan hadîsleri araştır ve yaz; çünkü ben ilmin yok olmasından ve âlimlerin ölümlerinden korkuyorum.»

Hâfız İbnü'l-Hacer, Feth'ul-Bârî'de der ki: «Bu haberden anlaşıldığına göre hadisin ilk tedvini Ömer b. Abdülaziz devrinde başlamış ve onun emriyle ilk tedvini yapan da İbn'ü Şihâbi-Zührî olmuştur.»

Bundan sonra artık sünnet, sahâbe'nin sözleri ve tâbiîn'un fetvalarıyla bir arada toplanıp yazılmaya başlamıştır. Bu toplayıp yazma işini yapanlar: Mekke'de İbn'ü Cüreyh, Medîne'de İbn'u İshâk ve Mâlik, Basra'da Er-Rabî' b. Subeyh, Said b. Ebî-Urve, Hammâd b. Seleme, Kûfe'de Süfyân'us-Sevrî, Şâm'da Evzâî, Vâsıt'ta Hüşeym, Yemen'de Me'mer, Rey'de Cerîr b. Abdilhamîd, Horasan'da İbnü'l-Mübârek'tir. Bunların hepsi ikinci asr içinde olmuştur, fakat hangisinin diğerinden önce yaptığı bilinememektedir. Bunları da müasırlarından daha bir çoğu takip edegelmiştir.

Ömer (r.a.) :

— Allah'tan kork Yâ Ammâr!

— İstersen bu hadisi nakletmem?

— Hayır istediğini yapmakta serbestsin.

İşte bu örnekte Hz. Ömer şâhidi olduğu bir sünneti unutuyor ve ona aykırı fetva veriyor. Ammâr (r.a.) kendisine hatırlattığı halde hatırlıyamıyor, fakat Ammâr'ı da yalanlamıyarak hadîsi nakletmesini emrediyor.

Bundan daha yerinde bir örnek de şudur: Ömer, halka hitabederek şöyle demişti: «Her kim Rasûlullah (s.a.)in eş ve kızlarına verilenden daha çok mehir verirse kabul etmem (mehri sahibine iâde ettiririm.) Bu hitâbe üzerine bir hanım kalkıp dedi ki: «Ey mü'minlerin emîri, Allah'ın verdiği bir şeyden bizi niçin mahrum ediyorsun?» Hanım devamla şu âyeti okudu : «Bir kadından ayrılıp diğeriyle evlenmek istediğinizde, kadına yığın yığın altın vermiş olsanız bile hiçbir şeyi geri almayın (Nisâ: 20).» Bunun üzerine Hz. Ömer kendi görüşünden vazgeçerek hanımın görüşünü kabul etti. Büyük halife bu âyeti biliyordu, fakat hüküm sırasında unutmuştu.

Rivayet edildiğine göre Cemel savaşında Hz. Ali, Zübeyr (r.a.)a, Rasûlullah (s.a.)in ikisine ait olan bir ahdini hatırlatmış, bunun üzerine Zübeyr savaşı terketmiştir.

Bu çeşit olaylar selef ve halefte çok kere vaki olmuştur.

Altıncı sebep :

Müctehidin, elindeki hadisin, araştırdığı hükme delâlet ettiğini bilmemesi. Bunun da çeşitli sebepleri vardır :

1 — Hadisteki hükümle ilgili kelime garib (müctehide göre mânası kapalı) olur. Bazı hadislerdeki müzâbene (مزابنة), muhâkale (محاقلة), muhâbere (مخابرة), mülâmese (ملامسة), münâbeze (منابذة), garar (غرار)... gibi kelimeler kısma örnektir. Bilginler bunların mânasını açıklama konusunda çeşitli görüşler ileri sürmüştür.

(Devamı var)

HADİSLERDEN BİR DEMET :

HUTBE

86 — Ebû-Vâil der ki: Ammâr (r.a.) bize bir (Cuma) hutbesi okudu. Hutbe çok güzel ve kısa olmuştu. Minberden inince kendisine dedik ki: «Yâ Eb'el-Yakzân (Ammâr), hutbeyi çok güzel ve fakat kısa okudun, biraz daha uzatsaydınal?» Şöyle cevap verdi : «Ben, Rasûlullah (s.a.)in şöyle buyurduğunu duydum : Bir kimsenin namazının uzunluğu, hutbesinin ise kısalığı onun fıkrı anlayış sahibi bir kişi olduğunu gösterir. Siz de namazının uzun, hutbenizi kısa tutunuz, insanlara sihir gibi tesir eden sözler vardır.»

Müslim, Ahmed, Tâc: 1/282.

Bu hadîs-i şerîfte, Rasûlullah (s.a.), dinin en salâhiyetli ve büyük muallimi sıfatıyla bize cuma hutbelerinin ve namazının nasıl olacağını öğretiyorlar. Hatîbin, hutbeyi boş sözlerle uzatmaması, kısa fakat tesirli sözler seçip onları söyleyerek kısa zamanda çok iş görmeye gayret sarfetmesini emir buyuruyorlar. Çünkü Cuma namazı için uzak yerlerden, iş başından gelen, ancak cemâatle kılınabilecek olan bu büyük ibâdeti edâya can atan insanlar vardır. Bu müslümanların her zaman kolaylıkla cumaya iştirakleri temin, hutbe ve namaz esnasında hudurlarını muhafaza için de tek çıkar yol, Efendimiz (s.a.) in gösterdikleri yoldur.

Ne kadar teessüfe şayandır ki, İstanbul, Ankara, İzmir v.b. gibi büyük şehirlerin, büyükler tarafından yapılmış muazzam camilerinde, sevk-i kaderle hatiplik vazifesini üzerine almış öyle kimseler vardır ki, (hadise uygun hareket edenler tabîî müstesnâdır) Allah Rasûlü'nün bu çok hikmetli hadislerine aykırı davranışları ödetâ kendilerine şiar edinmişlerdir. Yarım saat, bir saat hatta bazan daha uzun müddet, eline geçirdiği mikrofon ve fırsattan istifade ederek, daha çok karşısında bulunmayan kimselere atıp sövmekle vakit geçiren, bu yüzden cemâat kaçıran, hiç değilse memur, mahdut izinli vatandaş ve dindışların hutbe esnasında sokranarak haram işlemelerine sebep olan bu zevata, yukarıya mealini aldığım hadis-i şerîfi dikkat ve ibretle okumalarını tavsiye eylerim. İşimize gelen yerde sünnete sarılıp önümüze geleni sarılmıyor, ülân sünneti ihmal ediyor diye kınamak; canımızın istediği yerde de sünneti bir tarafa bırakıp hava ve hevesimize uymak — Rasûlullah (s.a.) in izinde bir müslüman olarak— en çok kaçınmamız gereken bir durumdur. Halkı önce farzları edâ ve haramdan kaçınmaya, sonra vacipleri edâ ve tahrîmî mekruhlardan çekinmeye teşvik, bunları temin ettikten sonra da sünnet ve tenzihî mekrûhlar konusunda ikâza hîmmet ve gayret etmemiz gerekli ve en makul yoldur. Bir farz ihmal eden veya bir haramı işleyen kişi, işlediği kusurun açtığı rahneyi, binlerce sünnetle dolduramaz. Ayrıca, İslâmı tebliğ eden kişilerin, onu bir bütün halinde yaşamaları en büyük zaruretlir.

H. K.

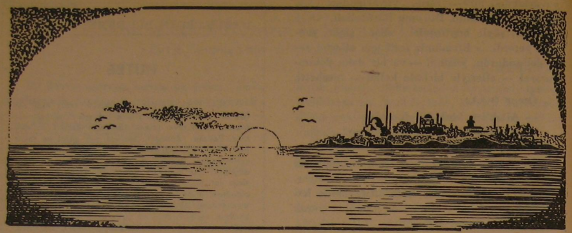

30 Ağustosun Manâsı

Yaşar GÖKÇEK

Beşer tarihinin büyük ızdırap kaynaklarından biri olan BİRİNCİ CİHAN HARBİ 1918 yılında sona ererken, arkasında yer yer kanayan büyük yaralar da bırakmıştı. Bunların başlıcalarından biri de, diplomatik alanda «Hasta Adam»ın mirasının paylaşılmasıydı.

Avrupa siyasilerinin «Hasta Adam» sıfatiyle andıkları Büyük Osmanlı İmparatorluğu da Birinci Cihan Harbi'nin mağlûp devletleri safındaydı. 4 yıl boyunca çeşitli cephelerde, büyük kahramanlıklarla savaşlar veren Türkler, sonunda müttefiklerinin çökmesi ve teslim olmaları neticesinde mağlûbiyeti kabul etmiş ve Mondros mütarekesini imzalamış bulunuyorlardı.

Miras taksimi çok korkunç bir programla başlamış ve galip devletlerle onların veletleri ve yardakçıları, uğursuz akbabalar gibi «Hasta Adam»ın mirasının üzerine çullanmışlardı.

Hele bunlardan birisi, bir palikarya sürüsü; yıllarca efendisinin nimetiyle varlığını korumuş bir kuduz köpek misali, arkasını galip devletlere dayayarak, 15 Mayıs 1919 da İzmir'e çıkmış ve bir alev dilimi, bir veba salgını gibi Anadolu içlerine ilerlemeğe başlamıştı. Geçtiği yerleri yakarak ve yıkarak, kadın, kız, çoluk, çocuk, genç, ihtiyar demeden, dünyanın en vahşi davranışlarıyla öldürerek istilâya devam etmişti.

İşte o gün, Anadolu'nun taşına-toprağına hâkkedilmiş bulunan, Anadolu insanının benlik mayasını teşkil eden gaza ve cihâd ruhu yer yer fışkırmağa; İlâhî bir nefes gibi bir baştan bir başa Anadolu'yu doldurmağa ve sarmağa başladı.

4 yıl cepheden cepheye koşan ve şehitlik mertebesine ulaşamadan yuvalarına dönen gaziler ve onların yavruları, kızları ve kızanları bu sefer Yurt müdafaası, ırz müdafaası ve dünyada müstakil kalmış TEK İSLÂM KALESİNİN MÜDAFAASI için yeniden cephelere koşmağa başladılar.

Müstevli köpeklerin teçhizatlı orduları, münhasıran imân dolu bu göğüsler karşısında âczini idrâk etti. Türk'ün İstiklâl Savaşı, İslâm'ın esir olmıyan tek milletinin savaşı olarak, gücünü ve hızını büyük imânından almış olmasının eseri olarak gelişti. Büyük Âkif'in:

«Garbin âfakını sarmışsa çelik zırhlı duvar
Benim imân dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun! Nasıl böyle bir imânı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?»

haykırışı, ferden ferdâ her cephedeki Mehmetçik'in imân kudretinin dile getirilmiş ifadesiydi.

İşte, 30 Ağustos, bu büyük imânlı milletin, İstiklâl savaşının ve İslâmın esir edilemiyecek büyük ruhunun, maddede ve mânada tezahür ettiği; düşmanın, memleketin hârimi ismetinde kahredildiği, Türklük ve İslâm tarihinin nirengi noktalarından biri haline geldiği günlerden biri olarak tarihimizin şeref sayfalarını süslemektedir.

30 Ağustos, bir son değil bir başlangıçtır. 30 Ağustos, düşünen başlara ve tarihten ibret almasını bilenlere de hakikaten güzel bir ibret levhasıdır.

Kutlu ve mutlu olsun.

ÖLÜMSÜZLÜK ŞEHRİ MEDİNE

Dr. Ali ERFİDAN

Hamd olsun ki Allah'ım, görmek fırsatı verdin.
Lütfettin ki ey İlâh, tadıp zevkine erdim...
Bu ne öyle RUHANİ, bu ne MUBAREK şehir,
Ebediyyen görmedi ve görmiyecek dehir...
Dile gelmez duyulan, anlatılmaz bilinen;
Gönül gönül hissiyât ilham eder, görülen...
Bu toprağa girerken duyulur sonsuz huzu'
Her insanı sarıyor, tâ derinden bir huşu'...
Hikmetinle Allah'ım dağı, taşı heybetli;
Değer verdiğin için Arş'ından da kıymetli...
Orada insanoğlu daima mütevekkil;
Herkes haddini bilir, olamaz mütekebbir...
Herkes vakar içinde, herkeste haya akar;
Uçan kuşların bile, edebi kalpler yakar...
Büyük sır ki İlâhî; eser kalmaz dehşetten,
İnsanı zelil eden soysuzlaşan şehvetten...
Her görülen taş toprak ne hâtıralar taşır,
Buralarda, peygamber etmişti DİN'i neşir...
Bakınız şu TEBÜK'tür, hâtıraların yeri;
Kazanıldı İslâm'ın küfrü sarsan zaferi...
İşte HAYBER ve KUBA, nazar edin UHUD'a;
İşte BEDİR ve HENDEK, işte yatan şühedâ...
Bakın Yeşil Kubbeye, bakın ne kadar masum;
Çünkü bunun altında yatıyor EBU-L-KASIM...
Üç dost kucak kucağa yıllardır yatmadalar;
EBU BEKİR'le ÖMER ne zevkler tatmadalar...
Yeter ki tek yaşasın, yeter ki DİN-İ MÜBİN...
Fedâ olsun her şeyim, diyen ASHAB-I GÜZİN...
ELBAKA da yatıyor yüzlercesi bunların;
Kumandanları olmuş AFVAN OĞLU onların...
Medine kitab olmuş sayfa sayfa okunan,
Baştan başa bir tarih gözüne her dokunan...
Duydum on dört asırdır ihtizaz eden sesi...
İçime yudum yudum, çekilme çekilme nefesi...
Ölüm yoktur burada, ayakta hep ölenler...
Görür bu mucizeyi kalbi açık gelenler...
Sanma onları sakın! Sanma ki tamışmıyor!..
Farkımız şu ki: onlar, dünyaca konuşmıyor...
— Acaba sebeb nedir? Ama bunlar da niçin?
— Levlâke levlâk» sözü, kimindi, kimin için...
Hafızam gömüldü de, İslâm'ın tarihine;
Bulundum adım, adım Ashab ile ben yine...
Hakikaten katıldım, gazasına İslâmın;
Bende iştirak ettim... Kükredi de imanım...
Zulmü yıkan kuvvetin buralardı eşiği;
Burasıydı İSLÂM'ın müşfik anne beşiği...
Hele Mescid-i Nebi esrarengiz kokulu,
Ravza-i-Rasulillah tüt-ı Cennetle dolu...
Kabri saadetinde insan âlemler yaşar,
En soğuk gözün bile, suyu bendini aşar...
Orayı görüşümde hafızam buna daldı...
Orada geçen günüm bende bir rüya kaldı...

DÜŞÜNELİM

Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ
Konya Müftüsü

Büyük Milletler, şan ve şeref sahibi milletler, kökleri, devirlerin derinliklerine yerleşen milletler; mazileri ve parlak tarihlerile öğünürler. Bu, onların en tabii haklarıdır. Çünkü onların, vatanları uğrunda ölenleri vardır. Topraklarının her karışı, şehid kanı ile yoğrulmuş; kefensiz yatan sayısız ecdadın ruhları, o bahtiyar kavmin iman ve aşk semalarının yıldızlarıdır. Adımbaşı âbideleri, devâsâ eserleri, kubbeleri, minareleri ve daha neleri ile, Allah'ın arzını süsliyen cemaatlerin elbette söz sahibi olması gerekir. Kıt'aları kendilerine vatan yapan ve bu vatanın her adımında, el emeği, alın teri ve parmak izleri bulunan azimli ve mert insanların alnı açık ve başı yukarda olması yakışır. Ve işte bizim mazimiz ve tarihimiz bu tip hatıralarla doludur. Hakkı tutan, Hakk'a tapan ve ancak hakikata esir olan şerefli ecdadımızın bizlere mirası, hangi yönünden baksanız, nûr ve ilâhî sürur kaynağıdır. Bu ezeli hatıraların ebediyyetlere uzanması ise, onların nesli olmak saadetine mazhar bulunan bizlerin, imanı, azmi, gayreti, hamlesi ve solmaz fazilet çiçeklerile çelenkleştireceğimiz hal ve istikbalimizdir.

Ölümü istihkar eden, ateşleri andıran çileleri tekbirle geçen, sabr-ü sebatın ışığında, her köşe başına eserle tezelük getiren bir millet olmanın iştiyakıyla yaşamaktayız ki: Bizden sonra gelenler de bizi rahmetle yâd eylesinler. Geçmişle öyle imiş gibi, yine bu yüce vasfın peşinde olmalıyız ve vazifesini yapmış insanların huzuru içinde ölmeliyiz. Üzerinde yaşadığımız bu Cennet Vatana, ancak bu yolla efendilik edebilirsiniz. Vermiş olduğumuz eserlerin damgasiyle ona sahip çıkabiliriz.

Uzun yıllar evvel, garbın bazı tufeylileri, bu mubarek topraklarda hak iddiasına yeltenince, irfanlı bir büyüğümüz onlara; sekiz asra dayanan geçmişi ile Konya'mızı tezyin eden İplikçi Camii'ni göstererek «İşte benim dedemın damgası», deyip susturmuş olduğunu bir toplantıda vaktiyle birinden dinlemiştim. Şimdi ise, aylakcı ve beleşçi bir zihniyete doğru kayma istidadı göstermekteyiz. Zengin milletler yapmalı biz kullanmalıymışız. İleri topluluklar kurmalı, biz işletmeliymişiz. Dışarda bitip gelmeli ve biz yemeliymişiz. Evet, devletler ve hükümetler arasında yardımlaşmanın zaruri olduğu bir dünya üzerinde bulunuyoruz. Ama yine de şeref, yardım almaktan ziyade yardım edenin olacaktır. Hele hususi ahvale, mahalli teşebbüslere gelince, iş tamamen başkadır. Millet fertlerinin, kendi imkânlarıyla ve alın terleriyle kendilerini yetiştirip, ihtiyaçlarına cevap vermeleri elzemdir. Kendi malını kullanan bir millet olmak ne büyük bir mazhariyyettir.

Gerçeklere eğilelim, garplı niçin Süleymaniye ve Sultanahmed üzerinde tek kelimelik söze kâdir olamadığı halde, Ayasofya üzerinde hak iddiasına kalkışıyor. Kahpe Yunanlı «bir gün oraya çan takacağım» demek cesaretini kendinde buluyor. Halbuki bugün; içinde minber ve mihrabımız bakidir. Sebebi, tavanında sıvası kazılmış, efsane kalıntıları, meryem ana suretleridir. Hıristiyanları, Efes'e hacı olacağım diye celbeden de, böyle bir uydurma kalıntı değil mi? Her millet, eserine damgasını vururken garplı durur mu? Elbette durmaz. Yaptığı herhangi bir şeyin karşılığı bünyemizden, yine birşey koparmak sevdasına kapılacaktır.

Şimdi Lions'culara diyorum ki: Kökü dışarda olan bir kulübü, Enbiya yurdu ve Şuheda burcu olan Konya'mızda açmak ve bu kanalla, güya şehrimize bazı eserler kazandırmak çabası içindesiniz. Bu yardımı yapanların, bugün olmassa yarın, mukabilinde ne istiyeceklerini ve ne gibi bir teklifte bulunacaklarını biliyor musunuz? Hayır, bu işler senin bildiğin gibi değil; Biz bunu tetkik ettik derken, hangi sanet ve vesikalara dayanıyor ve kimin şaşmaz va'dine güveniyorsunuz. Halbuki ben; Noel günlerinde Müslüman Türk yavrularına, Hilton'da garplının, mendil ve dolmakalem hediye etmelerine dahi muhalifim. Çünkü şimsi düşmanı; necib neslinizi, bu yolla kendine bağlamanın kaygusu içindedir. Evet, buna müşahhas misaller vermek her zaman mümkündür. Bunda ne varmış, demek gafletini göstereniler için, Cenab-ı Hak'tan hidayet dilemek mecburiyetindeyiz.

Bu gün, Konya'da Lions kulübünü açmamıza, mukabil yardım yapacağını vadeden dini ayrı cemiyetler, bizim nemize ilân-ı aşk ediyorlar. Asırlar boyu, hakiki hüviyetini bin defa ortaya koyan, eski ve çok gizli düşman, bugün mutlak dost olduğuna bizi inandırmak mı istiyor. O garplı ki:

Haçlı seferlerile İslâmı imha için asırlarca karşımıza dikildi. Misyonerlerini aramıza sokarak bizi parçalayıp yıkmak ve yutmak niyetile çırpındı ve çırpınmaktadır. Bugün, bu iş için Afrika'dan Çin'e kadar her yerde ideali uğruna milyarları harcamaktadır.

İpek kâğıtlara, türkçe inciler bastırarak, kâğıt parasından daha aşağı fiatla satıp, dağıtmaktadırlar. (Kuvvetli Işık) adı altında bastırmış olduğu onbinlerce Hıristiyanlık beyannamelerini, kendi yurdumuzda kaplarımızın altından evlerimize atarak, hatırımızı kırletmek cesaretini göstermekte, yüzümüze gülen gönrüdüğü halde Kıbrıs meselesinde, Johnson mektubu İsbasına bürünerek, işimizi askıya alıp, milletce bizi huzursuzluğa itmekte, turist kılığına girerek, şortlu, ve açakşp tipli kimseler, milli ahlâkımızı ve temaşa bahanesiyle mabetlerimizi kirletmektedirler.

Hele, Fatih'leri doğuran annelerin torunlarına, kötü nazarlarla bakmaları ve bazan uygunsuz halde yakayı ele vermeleri; ne kadar acıklı...

Daha neler, neler...

Bir fantazi görüntüşe mi, yoksa bir vahî düşünüşe mi kurban gidiyoruz bilinmez. Fakat, kârlı olanı, muhakkak zarardan dönmektir. Önünden geçerken, övüneceğimiz eser, bizim paramız, bizim emeğimiz, bizim servetimiz ve gayretimizle yapılan eserlerdir. Tekrar ediyorum: Devletler çapında yapılan yardımlaşmaların menşei ve neticesi mutlak istisna teşkil eder. Bizi bölecek, guruplaştıracak teşebbüslerden sakınmalıyız. Şüpheyi dâi faaliyetleri bırakmalıyız. Konya'mız şimdiye kadar, bütün ihtiyaçlarına kendi cevap vermiştir ve bundan sonra da cevap vermek kudretinde muhakkak sahiptir. İşte iki milyonluk İs-

(Devamı 26. sayfada)

FEYZULLAH TÜRKER'E AÇIK MEKTUP

Mehmed DOĞRU İzmir Merkez Vaizi

1 Temmuz 1966 Cuma günü saat 20.30 da tertiplemiş olduğunuz mezunlara diploma ve armağanlarını tevzi merasimine iftiharla iltihak ettim.

Memleketimizin manevî buhranlar içinde olduğu bir gerçektir. Memleketin ve milletin bu yönden yarasını saracak, tâbirinizle «memleketin manevi mimarları»na diplomaları tevzi edilecekti. Bu neticeden sonsuz bahtiyarlık duyarak merasim yerine geldim.

Memleketin asîl evlâtları, bu yeni mezun olmuş İmam-Hatip'li gençlerimizden asîl vazifelerine liyakat kesbettiklerine dair örnekler vermelerini bekleyerek merasime iştirak etmiştim.

Sayın Müdür bey, tertipliediğiniz törenle beni sükûtu hayale uğrattınız. Çünkü tören nizamsızlıklar ve tezatlar içerisinde geçti.

Merasim saati, 20.30 ilân edilmesine rağmen 22 dakkia geç olarak 20.52 de başlatıldı. Her şeyden evvel bu umursamamazlık İmam-Hatip Okulunda olmamalıydı.

Diploma tevziinde takip edilen tutum hiç affedilmez. Zira ya okul dışından kimseye diploma verdirilmez veya herkese protokol icabı lâyik olduğu yer ve sıra verilerek mikrofona davet edilir. Mezun İmam-Hatip'li gençlerin hizmet sahalarının âmiri ve şehrin müslümanlarının manevî lideri Müftü Efendi okul dışından diploma vermek üzere kürsüye davet edilenlerin ilki olmalıydı. Kaldı ki, müftü efendi resmî protokolda dahi validen sonra gelmektedir. Örf ve resmî statü böyle olduğu halde beldenin müftüsüne 22 nci sırada Okul Aile Birliği üyelerinden de sonra yer verilmesi, Müftülüğün şahsiyet-i maneviyesinde İslâma ve müslümanlara en büyük hakarettir. Bunu affedemiyoruz. Bu hareket ya gafletinizin veya kasd-ı mahsusunuzun eseri olacaktır. Her iki hal de bir İmam-Hatip Okulundan ve müdüründen beklenemez.

Tezatlara gelince; törende ilk konuşmalarda dinin zaruretinden, İslâmı bütünüyle kabul etme lüzumundan bahsedilmişti. Fakat merasimin seyri gayri İslâmî devam etmeye başladı. Bizzat sizin de ifade ettiğiniz manevî mimarlığa lâyık olduklarını ortaya koyacak davranışlar beklerken, talebeleri ellerinde sazlarla halkın önüne çıkarmak en büyük tezad değil midir? Yoksa saz çalmağı manevî mimarlık mı kabul ediyorsunuz? İşin daha fecisi, sazlarla sahneye çıkanlar İmam-Hatip Okulu talebesi o-l madığı, dışarıdan temin edildiği halde İmam-Hatip Okulu talebesi olarak takdim edilmesiydi. Acaba buna neden lüzum görüldü?

Bunları yazmakla müsikiye karşı olduğum anlaşılmasın. Bir İmam-Hatip'li müsiki ile meşgul olmalı, fakat gayesine hizmet eden müsikiyle. Orada sazlı-türkülü koro yerine neylilâhili bir koro tertipliyebilirdiniz. Esasen bunu yapmalıydınız.

İmam-Hatip Okulundaki bir merasimde Kur'ân-ı Kerîm okunmasın, bunu akıl kabul etmez. Sonradan öğrendiğime göre okulun bânisi olarak ilân ettiğiniz muhterem Hacı Nuri Sevil'in bu mevzudaki teklifini de reddetmişsiniz.

Allah aşkına Feyzullah bey, bu kadar tezatlarla dolu bir merasim tertipliyerek müslümanların ümitlerini kırmayınız. Bu müesseselerin dışarıdan hayli düşmanlarının olduğunu bildiğinizi zannediyorum. Bâri siz içeriden bu şekilde davranışlarınıza halkımızın tek ümit bağladığı müesseseyi kundaklamayın...

Müslüman bir ailenin bütün fertlerinin zevkle okuyabileceği tek eser çıktı!..

BÜYÜK KAPI EK

N. Fazıl KISAKÜREK Fiatı : 5 Lira

Peygamberimiz (S.A.S.) den itibaren devam ile zamanımıza erişen Altın Halka...

O K U Umûmî tevzi merkezleri : İRFAN YAYINEVİ

Mecmuası, P. K. : 105 KONYA P. K. : 65 Bayezit - İSTANBUL

Seçilmiş Eserlerden PARÇALAR

Özlediğim Alem

Osman YÜKSEL

Bir âlem özlüyorum: asr-ı saadet gibi ebedi fazîletlerin, kavi imanların, temiz vicdanların hüküm sürdüğü bir âlem. Bu âlemin sâkinleri, kelimenin tam ve hakiki manasıyle insan olsun. İşleri huzur, düşüncesinden başka gürültü görmesinler, duymasınlar...

Bir âlem özlüyorum ki: Orada kadınlar, dıştan kızarmasın, boyanmasınlar. Yüzlerine bakınca kızlık ve gerçek kadınlığın kendine has, o güzel edepli utançıyla iğten kızarsınlar. Kadın sokakta yırtık yırtık dolaşmasın, erkekler de dolaşmasın. Özlediğim âlemde kadın, sözde inklâpçıların, sokakta kafeslemek için kafes arkasından kurtardıkları kadın, hayvanî ihtirasların dindirdiği bir zevk âleti haline pîyasanın en bol, en ucuz metâı kılmasınlar. Dairelerde kadın, zâni bakışların, şehevî akışların istilâsına uğramasın. Kadın evinin dairesinden çıkmasın. Yuvasının âşığı, evinin ışığı olsun. «Cennet anaların ayakları altındadır.» sözünün sırrına erişsin, ana olsun.

Bir âlem özlüyorum ki: orada erkekler, evinden başka hâne bilmesin. Âileyi bir gaile, çocuklarını çekilmez bir dert gibi görmesin, bu hale getirmesin. «Evlât kokusu cennet kokusudur» Hadisi ile duygulansın. İçi cennet, dışı cennet olsun, Cinnet olmasın. Erkek kendi karısından başka kadın, kadın kendi kocasından başka erkek tanımasın, sevmesin. Âilenin reisi olan erkek, ayarlı kararlı, kavi, metin, çalışkan olsun. Yuvanın kurucusu kadın, temiz, cefakâr, sabırlı, saygılı, sevgili olsun.

Bir âlem özlüyorum ki: orada gençler, orada delikanlılar, deli denizler gibi dalgalanıp coşanlar, mukaddes bir davanın peşinden koşanlar olsunlar. Âlemlerin Rabbına inansınlar. Küçük dalgaları, dalga geçmeyi, kaldırım sevdasını bırakınlar. İman denizlerinin büyük dalgalarında, somurtukta kaybolsunlar, var olsunlar. Büyük davalarla davalansın, ulvi sevdalarla sevdalansınlar. Orada gençler, orada gençlik imandan kaleler gibi, canlı hisarlar gibi, dimdik, dipdiri dursunlar. Bu kaleyi, bu hisarı hiç bir kuvvet aşamasın. Onların temiz kalplerinde Allah, Millet, Vatan sevgisinden başka sevgi yaşamasın.

Bet-beniz sararmış, gözlerin altı morarmış, sarsak, çarpık, titrek, başlamadan bitmiş, bitmeden tükenmiş gençler... Ağukları raki, ayakları ter, donları pislik kokan gençler. Böyle gençler yok bizim âlemimizde...

Görüyorum ki, korkunç bir yıkım olmuş... Cesaatler dağıtılmış, mabetler kapatılmış, ulu ve ulvi bütün kanaat sahipleri katlian edilmiş, bin yıllık mukaddesat çiğnenmiş. Allah'a giden bütün yollar, şer kuvvetler, kötü niyetler tarafından tutulmuş. İman cephelerinin sesi susturulmuş, gençlik korkunç bir boşluğa atılmış... Kimi kahvelerde zamanını öldürüyor, kimi hayatı rakı şişesinde görüyor, meyhanelerde varlığını kadeh kadeh içip, kendinden geçip tüketiyor. Kimi tiyatro ve sinemaya düşkün...

Kiminin akli ayakta, ayak takımlarında yer almış. Heyecanı, kanaatı bir toptan arkasında yuvarlanıyor, bir ağa takılıyor... Böyle gençlik yok benim özlediğim âlemde...

Öyle bir âlem özlüyorum ki: Bu âlemde analar «kocakarı», babalar «moruk», çocuklar «zamane» olmasınlar. Nesiller birbirini tanısın, anlasın, sevsinler...

Öyle bir âlem özlüyoruz ki: Orada idarecilik, müdarecilik halinden çıksın. Memur âmirine, ast üstüne bir köle, bir uşak gibi değil, vazife aşkıyla, iç nizamıyle, kalpten, gönülden bağlansın, âmirler, üstler hükmetmesin. Sadece Allah'ın, vicdanın, kanun hükmünü yerine getirsinler. Zira gerçek hüküm O'nundur. Gerçek büyük O'dur. Herkes, bütün insanlar, kendilerini aşan, kendilerinden üstün Hâkim, Kâdir, her yerde, her zaman hazır nazır olan, Rahman ve Rahim, Allah'ın varlığını kabul etsin. Daima her yerde ve her şeyde O'nu görsün, O'nu bilsin... Bütün bağlar sadece ve sadece O'nun huzurunda eğilsin. İşte biz, öyle bir âlem özlüyoruz. Memurlar, âmirler, asliyetlerini maaş-ı asâilerine göre ayarlamasınlar. Hiç kimse aslını saklamasın. Bir santim yükselmek için, bir metre eğilen başlar, başlar olmaktan çıksın. Bir yerini ayakta tertkemesin. Söz ayağa düşmesin. Dalkavukluğa, riyaya, insanları putlaştırmağa gıden bütün yollar kapansın. İsimlerden, resimlerden, şekillerden, elhazer... Özlediğim âlem böyle bir âlem.

Öyle bir âlem özlüyorum ki: Orada siyasî partiler patratı yapmasın. Birbirlerine çamur atmasın. Birbirlerinin hizmeti kesmesin. Birbirlerini desteklesinler. Seçimlerde, «sen asilsin, sen büyüksün, sana inanıyoruz, sana güveniyoruz, sen ne istersen onu yapacağız», gibi sözlerle çıkarcılıkları gizleden çıkarıp hileye sapılmasın, oy avcılığı yapılmasın..

Öyle bir âlem özlüyorum ki: Orada adalet, orada demokrasi, Hazret-i Ömer'de tecelli ettiği gibi etsin. Kanunlar az fakat öz olsun. Yabancı memleketlerden ronan tercemeler gibi edilmesin. Yabancı ve yalancı yollardan gidilmesin. Halkın dininden, halkın vicdanından, halkın içinden çıksın. Kanunlar hak nizamına uygun olsun. Mahkemelerden «bugün git, yarın gel» levhası kalksın.

Öyle bir âlem özlüyorum ki: Orada serveti hiç kimse, hiç bir vesile ile şerre âlet edemesin. Paraya ve paralıya tanınan sonsuz imtiyaz kaldırılsın. Herkes alnının terini, elinin emeğini yesin. Sefahat ve sefalet yanyana yürümesin. Kimse mala, mülke ebedî imiş gibi sarılmasın. Onu Allah'ın bir nimeti, emaneti bilsin ve o yolda sarfetsin...

Öyle bir âlem özlüyorum ki: Orada insanlar fanî olduklarını bilsinler. Yolcular gibi olsunlar. Her türlü kötü ihtirası bırakınlar. «Mal sahibi, mülk sahibi, hani bunun ilk sahibi?» hakikatını anlasınlar. Her şeyin ilkini ve sonunu düşünsünler.

Öyle bir âlem özlüyorum ki: Orada maarif, orada mektepler, terbiye ve telkin müesseseleri cemiyete insan yetiştirsinler. Diplomalı, vesikalı cahiller değil. Hocalar gerçek mürşit olsunlar. «Beşikten mezara kadar ilim», «İlim senin kaybolmuş malındır», «Bana bir kelime öğretenin ben kırk yıl kölesi olurum» sözlerinin kutsiyetini takdir etsinler.

Öyle bir âlem özlüyorum ki: Orada âlimler zâlimlerle birleşmesin. Âlimler bilgilerini kötü yolda kullanmasınlar. Politikacıların, paracıların, istifilerin garp kundakçılarının kirli maksatlarına hizmet etmesinler. Alimler hakikata, sanatkârlar güzele, kanunlar hakka sadık kalsınlar.

Öyle bir âlem özlüyorum ki: Orada sudan, ayrandan başka bir şey içilmesin. Kafa çekilmesin, esrar çekilmesin, bıçak çekilmesin, nutuk çekilmesin...

Öyle bir âlem özlüyorum ki: Orada neşriyat, matbuat, orada kitap, orada hitap hakka, hakikata uysun. Fertler değil, dertler konuşsun, korkak, alçak politikacılar değil, mertler konuşsun. Yazılanlar, neşredilenler milletin alın yazısı, yürek sızısı olsun... Cepler açılınca açılmasın. «Haksızlık karşısında susan dilsiz şeytandır» Hadisinin yükü altında kimse kalmasın. Yazanlar, basanlar, yayanlar, seyirci değil, insan olsunlar. Kâr hırsı, şöhret hırsı, politika hırsıyle hareket etmesinler. Aşağılık duyguları gıcıklayıp, mideleri karıştırmasınlar. Baldır bacak ticareti yapmasın, iki yüzlü paraya tapmasınlar. Ruha, kalbe, akla hitap etsinler.

Öyle bir âlem özlüyorum ki: Orada insanlar toprâktan ayrılmasınlar. Küçük, temiz, mütevazi evlerde barınsınlar. Beton ve çelik kesafetinden, bina ve zina medeniyetinden kurtulsınlar. Yiyecekleri sade, giyecekleri sade olsun. Teferruat, meramın ve cânî hareketlerde insan tabiatını bozmasınlar. Her şey kendiliğinden gelsin, her şey kendiliğinden olsun...

Öyle bir âlem özlüyorum ki: O âlemde milletler, devletler gökteki yıldızlar gibi kendi mahrekklerinde seyretsinler. Çatışmasın, çarpışmasın, düğüşmesinler. Ayrı ayrı milletler, renk renk irklar, tıpkı güneşin ziyaları gibi, bir mihver, bir aşk, bir hahikat etrafında, Hâlıkın etrafında kendilerinden geçercesine dönsünler... (Newton çarkı gibi.) Renkler, ırklar, milletler kaynasın, devletler anlasınlar. Bir Allah, bir âlem ve bütün insanlar... Büyük ahenk, büyük din, büyük nizam... Özlediğim âlem budur.

Mabedsiz Şehir'den

DOST KÂLBİ

Şems bir çok defa Mevlâna'dan ayrılıp bir çok defa O'nunla buluştu. İki dost arasındaki ayrılıklar her ikisine de hasret ve ızdırapların en acısını tattırıyor, nihayet birinden biri yollara düşüp öbürünü arıyor, buluyor.

Bir gün Tebriz'de bir yahudi, Şems'in karşısına dikiliveriyor :

— Müjde yâ Şems, Mevlâna geliyor!..

Ve Şems ne kadar malı, mülkü varsa bu yahudiye hediye ediyor. Biraz sonra biri Şems'e diyor ki :

— Yahudi seni aldattı ve bütün malını aldı. Ortada ne Mevlâna var, ne bir şey... Gelen giden yok... Yahudi sana yalan söyledi...

— Biliyorum, diyor Şems. Ben malımı ve mülkümü bu sözün yalanına verdim, doğrusuna canımı vermek lâzımdı.

Yeni Bir İddia Dolayısiyle :

İSLÂM MATERYALİST DOKTRİNLERLE BARIŞAMAZ

M. Said ÇEKMEGİL

Düşüncelerin yolunu kesen fikir şakileri tesbit edilebilseydi belki de İlâhî doktrinin neden ezeli ve ebedi olduğunu insanlara anlatmak zor olmayacaktı.

İslâmdaki ulvi nizamı akli ölçülerle yıkamayacaklarını anlayan kurnazlar onu yanlarına almaya çalışıyorlar. İslâm dünyasının sosyalizme meyyal olduğunu açık açık iddia etmeye dahi başladılar..

Sosyalistlerin karargâhı haline gelen bir gazetedeki solcu yazar (1), diğer İslâm diyarları sosyalizmden yana olduğunu fakat Türkiye'deki müslümanların kapitalistlerle beraber çalıştığını ilân edecek kadar ileri gitti... Hattâ, solcu bir müzeseenin yayınladığı Marxiat yazar Roger Garaudy'in (Sosyalizm ve İslâmiyet) adlı bir eserini türkçeye çevirmezi ve bu konuda mecmualarında (2) tartışmalar açması, aptal yerine koydukları müminleri biraz da sosyalistlerin sömürmeye niyetli olduklarını gösteriyor.

Öbür yandan iktisadî konularda istifadeli yazılarını okuduğumuz Namık Zeki Aral'ın «İslâm iktisadı bugün Ferdiye (Individualisme) ve İştirâkiye (Socialisme) diye isimlendirdiğimiz iki manzumeden ikincisine değil, birincisine müteveccihtir» diyerek İslâmın Liberalizmi tuttuğu kanaatında olduğunu yazması da gerçek yönüyle doğru olmuyordu (3).

Liberalizmin, sosyalizmin bir dünya nizamı olarak İslâm iktisadıyla uyuşan taraflarının bulunması materyalist ekollerle İlâhî nizamın barışık olabileceğini düşündürmez; Belki insan zekâsına dayanan meselelerin rasyonalist bir gelişmeyle işlemi doktrini anlayıp doğrulayacak bir seviyeye yükselebileceğine işaret eder.

İşte biz (İKTİSAD ANLAYIŞIMIZ) (4) adlı eserimizde Materyalist eserlerin bütününe karşı İslâm iktisadiyatıyla çıkmaya bunun için çalıştık.

(1) Cumhuriyet, Nisan 1966.

(2) Yön yayınları, Sosyalizm ve İslâmiyet, 965.

(3) Toplumumuzda doktrin tartışmaları, N. Z. Aral, 1965.

(4) İktisat anlayışımız. M.S.Ç., Sanih kütüphanesi, Malatya.

Kitap Tahlili

Kavâidü't - Tahdîs [1]

A. Osman KOÇKUZU

Eser, bir ithaf sayfasını müteakip **[Emir Şekib Arslan]**un müellifi takdim eden ikibuçuk sayfalık yazısı ile başlamaktadır.

Şamlı olan müellifi; Çok az raslanılan tipte, yüksek şahsiyet ve güzel ahlâk sahibi bir zat olarak tanıtan yazar, kendisiyle uzun müddettenberi tanıştığını, zaman zaman ziyaretlerine gittiğini, onun geniş ilim ve tetebbuuna meftûn olduğunu sözlerine ilâve eder.

Bazı eserlerini okuduğu, fikirlerini yakından bildiği müellifin bu kitabını oğlu **[Zâfir Elemâli]** tarafından kendisine gönderildiği zaman öğrendiğini ve çok mükemmel bulduğunu söyleyen **Emir Şekib Arslan 5 Recep 1353** tarihinde **Cenevre**'den göndermiş olduğu bu yazısını bazı tavsiyelerle bitirir.

Kitabın (9-16) sayfaları arasında ikinci bir yazı yer alıyor. **Elmenâr** mecmuasının sahibi Mısırlı **Muhammed Reşid Rıza** tarafından kaleme alınan yazı, yine eseri ve müellifini tanıtır mâhiyettedir. **Reşid Rıza** şu konulara temas ediyor :

[Müellifin kısaca terceme-i hâli, İslâmî ilimlerle olan alâkası, bu ilimlerdeki ehliyet derecesi, kitab ve ihtiva ettiği bahisler; Eserin dayandığı kaynaklar; Zayıf-Mursel-Mevkûf Hadisler ve onların değerleri; Bu konudaki çeşitli görüşler. Celâlüddin Eddevvânî'nin «Zayıf Hadis» ile ilgili araştırmaları, Hadis diye uydurulmuş sözler **(Elmevzûât)**; Eserin telîfinde gözetilen hedef, tutulan yol; Müellifin çeşitli eserlerden yaptığı nakiller; Onların kritiği.]

(17-19). Sayfalar, eserin nâşiri; üzerindeki tahkikatı ve lüzumlu çalışmayı yaparak neşreden Üstâz Muhammed Behcet'e ayrılmış. Nâşir kitaba yaptığı olguniaştırıcı çalışmasını takib ettiği usulü anlatıyor.

(20-32). sayfalar arası, müellifin oğlu Zâfir El-Kâsimî'ye ait olup, babası hakkında bilgi vermektedir.

Son yazıdan — El-Kâsimî'nin kimliği ile alâkalı gördüğümüz — bazı kısımları nakletmeyi faydalı buluyoruz :

«1866 da Şam'da dünyaya gelen yazar, 1914 senesinde yine orada vefat etmiştir. Memleketinde mutad tahsili yaptıktan sonra bir müddet talebe yetiştiren müellif, uzun yıllar Sinâniye Câmiinde imamlık etmiş, ders okutmuştur. İslâmî ilimler yanında; Felsefe, Coğrafya, Jeoloji, Filoloji, Biyoloji, Hukuk, Matematik, Astronomi gibi çeşitli bilgilerle meşgûl olmuş ve eserler telif etmiştir. **(İslâm'da Fetva)** adlı eserinde, bir müfti için matematik bilmenin mutlak lüzumundan bahseder.

Bazı hâdiseler yüzünden takibata da uğramış olan **El-Kâsimî**, aynı zamanda değerli bir edibtir. Hasımlarına karşı bile taarruzdan kaçınan, delil ve mesnetsiz fikir beyan etmeyen; Kitap, Sünnet ve geçmiş ilim adamlarının fikirlerine dayanarak konuşan bir zat olduğunu yine bu yazıdan öğreniyoruz.

(35). sayfada besmele ile esere girliyor. (43). sayfaya kadar süren bu bölümde müellif, «**Elmatla**» başlıkları ile; «**Eser telif etmenin lüzumu ve zarureti, ilmin bir emanet olduğu, Hadis ıstılahları ile alâkalı kitaplar, bunların tarihi seyri, değerleri, Ulumu'l-Hadis'in İslâmî bilgiler arasındaki yeri...**» gibi konuları işler. Müteakip bahisler, Sünnetin ve Onun nâkillerinin şerefli mevkii, Sünnete yapılan hizmetler v.s... Böylece sona eren birinci bab «**Hadis, Haber, Eser.** kelime ve ıstılahların tarifi ele alınarak ikinci bab takib ediyor. Bu bahislerde göze çarpan kaynakların yazarlarından bir kaçını zikretmek, **Cemalüddin El-Kasımî**'nin eserine temel yaptığı istinadgâhların kuvvet derecesini, dolayısıyla eserin çehresini biraz belirtir. Bu zatlardan bir kaçı :

[Nevevî — Elmünâvî — Sıddik Bahâdır Han — Eşşâfii — Ebû Nuaym — İbnü'l-Arabî — Şa'rânî Şafiî — Esseyyid İbnu'l-Murtaza Elyemânı — Ebu Hatim Errâzi — İbnü Teymiyye — Ebu'lbekâ — İbnü Hacer Elhetemi — İbnü Hacer El Askalânî].

«**Bab**» başlığı ile on bölüme ayrılan eserde, gerektiği zaman daha kısa bölümler yapılmış, bunlara «**Semere**», «**Matlab**», «**Maksad**» «**Mebhas**» gibi başlıklar konmuştur.

On bab ve ihtiva ettikleri konular :

1) **Hadis'in derecesini ve şanını yüceltme (43-61),**
2) **Hadis'in mânası (61-75),**
3) **Hadis ilmi ve çeşitli meseleler (75-76),**
4) **Hadis'in nev'ileri (76-187),**
5) **Cerh ve tadil (187-201),**
6) **İsnâd (201-221),**
7) **Rivâyet ve çeşitli durumları (221-233),**
8) **Hadis tâlibine ve Muhaddislere ait âdetler ve edepler (233-239).**
9) **Çeşitli Hadis kitapları (239-269),**
10) **Hâtime : (387-415).**

Üçüncü ve en uzun bab, Hadis'in çeşitli taksimlerinin yapıldığı bab'tır. Önce (Sahih Hadis ve bölümleri), ilk sahih Hadis tedvin edenler anlatılıyor.

Sahih Hadisleri bir araya toplamanın faydaları sıralanıyor. Hasen Hadis'in çeşitleri, Tirmizî'nin farklı görüşü ve ıstılâhlarını müteakip zayıf Hadis ve nevileri geliyor. Müellif bu taksimlerde diğer usullerden biraz farklı davrandığı için bir kaç müellif kitap-

[1] **Muhammed Cemâlü'd-din El-Kâsımî**, Neşreden : Arab ilim akademisi a'zâsı **Muhammed Behcet Elbaytâr**. Üçüncü baskı : (1380-1961). **İsâ Elbâbi** matbaası; büyük boy, 415 sayfa.

(Devamı 23. sayfada)

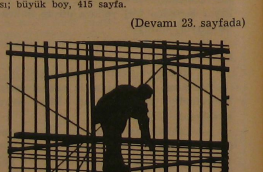

Şu geçeni durdursam, çekip de eteğinden, Soruversem: Haberin var mı öleceğinden?

Güzel Sözler

Derleyen : Ş. A.

Yer yüzünde kibr-ü azamette yürüme. Çünkü ne kadar bassan cidden arzı yaramasın, boyca da asla dağlara eremezsin. Kötü olan bütün bunlar Rabbinin indinde sevilmeyen şeylerdir.

Kur'ân-ı Kerim

⁂

Hak geldi batıl yok oldu. Çünkü batıl yok olmaya mahkûmdur.

⁂

Geyşeklik göstermeyin, endişeye düşmeyin inanıyorsanız mutlaka yenersiniz.

⁂

Sühheniz ki, en son gidiş ancak Rabbinedir.

Kur'ân-ı Kerim

⁂

Topluluk rahmettir; ayrılık azab.

⁂

Hakkınızla karşısında susan dilsiz şeytandır.

⁂

Müslümanların derdini kendisine dert edinmeyen bizden değildir.

⁂

Size bir emanet bırakıyorum ki, siz ona sıkı sarıldıkça yolunuzu hiç şaşırmazsınız. O emanet Allah kitabı Kur'ân'dır.

Hadis-i Şerif

⁂

İdrakin aczini idrak, idrakin ta kendisidir.

⁂

Öğünmeyin! Hem topraktan yaratılmış, hem de toprağa dönünce kendisini kurtların yiyeceği insanın övünmesi neye yarar.

Hz. Ebu Bekir (R.A.)

⁂

Kişinin aslı aklından, hasebi dininden, mürüveti de ahlâkındandır.

⁂

Eğer gükür iki deve olsaydı, hangisine bineceğimi kestiremezdim.

⁂

Sevdiğini âşık olurcasına sevme; Sevmediğine de öldürürcesine düşmanlık gösterme!..

⁂

Dostların yüzü kalblerin cilâsıdır.

Hz. Ömer (R.A.)

⁂

Hakkızlık önünde eğilmeyiniz. Zira hakkınızla birlikte şerefinizi de kaybedersiniz.

⁂

Ey Nas!.. Konuştuğunuzu duyan ve kalbinizde gizlediğinizi bilen Cenab-ı Allah'tan korkun. Ölüme hazırlanın ki, eğer kaçarsanız o size kavuşur ve beklerseniz sizi yakalar.

Hz. Ali (R.A.)

⁂

Kul köle ol ki! Azat olasın.
Kendini unut ki! Hatırlanasın.
Öl ki! Yaşıyasın.

⁂

Gerçi Kur'ân Hazret-i Peygamberin dudaklarından dökülmüş, onun ağzıyla okunmuştur. Fakat hem kim O'na hak sözü değildir derse kâfirdir.

⁂

Bu dünya zindandır. Biz de içindeki mahpuslar. Del zindanın duvarını; kurtar kendini.

Mevlâna

⁂

Kul için en lâzım olan şey kendisini yok bilmektir. Allahı sevenin nişanı üçtür: Cömertlikle denize benzer, şefkatle güneşe ve tevazuda toprağa.

⁂

Her kim Hakkı bildi, suale ihtiyacı olmadı.

Arifin nifakı cahilin ihlâsından evlâdır.

Beyazidi Bestami

⁂

Tatbikat haline gelmiyen iman ölüdür.

İlim, koku ve renk dünyasının tefsiridir. Göz ve gönül onunla beslenir.

İkbal

⁂

Sana muasır bir vücud olamadığımdan dolayı müteessirim ey Muhammed... Muallimi ve nâşiri olduğun bu kitab senin değildir. O ilâhîdir. Bunun ilâhî olduğunu inkâr etmek mâbedi ilimler butlanını ileri sürmek kadar gülünçtür. Bunun için beşeriyet senin gibi mümtaz bir kudreti bir defa görmüş, bundan sonra görmiyecektir. Ben heybetli huzurunda kemal-i hürmetle eğilirim.

Prens Bismarck

⁂

Allahın varlığı bir hakikatı ifade eden geometrik teorilerden daha hakikidir.

Descartes.

İnsan sonsuz şeylere muhtaçtır. Ama sermayesi nedir? Hiç. Bir çok musibetlere maruz olduğu halde gücü nedir? Hiç hükmünde bir şey. Sermaye ve gücünün sınırı eli nereye yetişirse o kadardır. Ama emelleri, isteklerı, elemleri ve belâlarının dairesi gözü hayali nereye yetişirse o kadar uzanmaktadır. Bu derece zayıf ve aciz, muhtaç ve fakir olan insan ruhuna ibadet, Allah'a tevekkül ve O'na teslimiyyet o kadar büyük kazanç ve o kadar büyük saadet ve nimettir ki, bütün bütün kör olmayan bunu görür ve anlar.

İslâmda Kadın

Reşat HATİPOĞLU

İlk ve orta çağlarda kadına hürriyet tanınmıyordu. Kadınlar satılan bir mal veyahut değersiz bir köle addolunuyordu.

Halbuki en büyük ahlâk ve fazilet yuvası ve en mükemmel bir eğitim ocağı ve sahibi bulunduğu fertlerini her türlü kötü cereyanlardan koruyan, karşılıklı yardımlaşma ve tesanüt birliği olan ailenin, teessüsünde ve idamesinde en yüksek mevkii ve rolü olan tek varlık kadındır.

İşte değersiz sanılmak istenen kadının cemiyet içindeki hakiki mevkiini ve değerini bundan 14 asır evvel Kur'ân-ı Kerim vermiştir. Kasas sûresinin 7 nci âyetinde (Musa'nın anasına «Onu emzir, sana ona ait bir tehlike gelince kendisini denize (Nil nehrine) bırak, (boğulacağından) korkma, (ayrılığından) kederlenme. Çünkü biz onu yine sana geri döndüreceğiz. Hem onu peygamberlerden biri yapacağız.» diye vahyettik.) buyurmuştur. Cenab-ı Hak: «Musa'nın anasına vahyettik.» kelâmıyle kadınlara hitap ederek, kadınların indi ilâhideki mevkilerinin ve mükerremiyetlerinin ne derece yüksek olduğunu bize bildirmiştir. Çünkü Musa (A.S.)ın dünyaya geldiği çağlarda kadına hiçbir hak tanımmıyordu. Ve yine Kur'ân-ı Kerim'de «İbrahim'i, Musa'yı kitabda yad et.» diyerek onların kıymetini belirtmektedir. Bununla beraber Sûreі Meryem'in 16 ncı âyetinde «Meryem'i kitabda yad et.» emri ilâhisiyle kadının değerini ve cemiyetteki mevkiini bir sefer daha duyurmuştur.

Nasıl ki, Hz. İbrahim, Hz. Musa ve diğer Resuller ilâhi hitabın muhatabı olma şerefine mazhar olmuşlarsa, aynı şeref ilâhi bir sevgiyle Hz. Meryem'e de verilmiştir.

İşte İslâmiyet ilk ve orta çağ insanlarının kadın hakkındaki yanlış görüşlerini böylece çürütmekte, kadının cemiyet içindeki hakiki yerini tayin ederek vermektedir. Ayrıca kadının hakkı, hürriyeti ve çalışarak bir kazanç hissesinin mevcudiyetini, Nisa sûresinin 32 nci âyetinde «Erkeklerin, kendi kazandıklarından bir payı olduğu gibi, kadınların da yine kendi kazandıklarından bir hissesi vardır.» buyurarak, bize duyurmuştur. Bununla beraber erkek daima dişiden daha kuvvetli ve istidatlı yaratılmıştır. Erkeklere ihsan edilen kadınlara, kadınlara verilen kabiliyet de erkeklere verilmemiştir. Cenab-ı Allah buradaki bahsi geçen üstünlüğü yine Nisa sûresinin 34 üncü âyetinde şöyle buyuruyor: «Erkekler kadınlar üzerine hakimdirler. (Alienin reisidirler, ailenin işini görürler) o sebeble ki, Allah onlardan kimini (Erkekleri) kiminden (Kadınlardan) üstün kılmıştır. Bir de (Erkekler onları) mallarından infak etmektedirler.» Bu demek değildir ki, kadın evde daima ezilmeğe mahkûm ve adetâ bir köle muamelesi görecektir. Bu hususta Peygamberimiz Hz. Muhammed S.A.V. «En iyi insanlar zevcelerine en şefkatli muamele edenlerdir.» buyurarak kadının hakkının tanınmasını ve bu hukunun mukaddes bir hukuk olduğunu belirtmiştir.

Kadını ilk ve orta çağ anlayışından kurtaran İslâmiyet, kadınlığa lâyık olan hürriyetini ifadal üzere vermiş, onu hiçbir şeyden mahrum bırakmamış, her türlü inkişafını temin edici yollar göstermiştir. Cenab-ı Allah'ın «Erkekler kadınlar üzerine hâkimdirler.» Emri fermanında kadına mutedil bir hürriyetin verildiği açıklanmaktadır. Zira, fazla hürriyet kadınlığı hayasızlığa sürükleyeceği gibi, noksan hürriyet de kadınları bir meta haline sokmağa yol açar. Resulü Ekrem Efendimiz S.A.V. «Fazîletkâr bir kadın en kıymetli bir hazinedir.» Diğer bir hadisinde de «Kadınlar evin sultanıdır.» buyurarak, faziletli bir kadın evlerin hazinesi sultanı ve cemiyetin temel taşı mesabesinde olduğunu açıklamaktadır. Yine «Cennet anaların ayağı altındadır.» hadisiyle de kadının hukukunun korunmasını ve koruyanların da cennete gireceklerini belirtmiştir.

İşte İslâmiyet nazarındaki kadının mevkii bu kadar yüksek, muhterem ve kudsi olduğu halde maalesef bugün müstehçen şekilde çekilmiş olan kadının resimleri reklâm vasıtası olarak kullanılmaktadır. Şöyle ki: Herhangi bir müessese imâl ettiği bir malının reklâmını sanki başka bir şey yokmuş gibi, insanların annesi, ailenin sultanı ve cemiyetin temel taşı olan, kadının çıplak olarak çekilmiş resmini yapıştırıyor ve bununla reklâmını yapmaktadır... Hal böyleyken ilericilikle geçinen yaygaracı madrabazlardan bir tanesi çıkıp da mâni

(Devamı 26. sayfada)

İSLÂMDA İBÂDET

Ali OFLUOĞLU

HİÇ BİR ŞEY YOK Kİ, ALLAH'I TESBİH ETMESİN. FAKAT SİZ ONLARIN TESBİHİNİ ANLAMAZSINIZ.

İslâm dini Resulü Ekrem Hazretlerinin (S.A.V.) Allahu Tealâ tarafından bize tebliğ etmiş olduğu emirlerin heyeti mecmuasıdır.

İslâmiyetin gayesi, insanı dünya ve âhirette saadete ulaştırmaktır. İslâm dini; İtikad ve amel diye iki kısma ayrılır.

İman meselelerine güphesiz inanmak, ameli hükümleri de yerine getirmek İslâmiyetin birinci şartındandır. Zaten İslâmiyet: İtikad, amel ve ahlâk temeli üzerine kurulmuştur. Kişi iman edip İslâm çerçevesine dahil olduktan sonra ibadetle de mükellef olur. Çünkü ibadet imanın en birincî meyvesidir. Nasıl ki, her şeyin bir alâmeti varsa, imanın da alâmet ve işareti ibadettir. İmanla ibadet arasında çok sıkı bir münasebet vardır. Nasıl ki, insanın etinin kemiğinden ayrılması neticesi büyük bir felâkete düçar olur ve belki de yok olup gider. İşte ibadetsiz iman da aynı buna benzer. Hem ibadet okadar önemlidir ki, onunla beslenmeyen ve takviye edilmeyen iman, yıkılıp yok olmaya mahkûmdur. İnsan hayatında ibadetin tesiri sonsuzdur.

İbadet yapmak arzusu insanlarda fıtridir. İnsanlar zaruri olarak kendilerinden üstün bir varlığa itaat ederler. Bir an olsun onları bu fikirden alıkoymak mümkün olamaz. En azılı dinsizler bile bir tehlike anında kendilerinden üstün bir kuvvete sığınmak mecburiyetinde kalırlar.

İbadet, bütün peygamberlerin ümmeltерine farz kılınmıştır. Her Peygamberin tebliğ etmiş olduğu ittikadî hükümler hiç değişmeyip hep aynı olduğu halde ibadet şekilleri değişiktir. Bu, biz kullarına Haliki Zülcelâlin bir lütfudur.

İbadet, künhü ve mahiyeti anlaşılamayan, kudret ve azameti her yerde tecelli eden, her istediğini hemen yapan zata karşı gösterilen, saygı, tevazu ve itaatin en yüksek ifadesidir. Böyle birşey ise ancak ALLAHU TEALÂ'YA yapılır. Ondan başkasına karşı yapılamaz. Bu ise o azamet ve kudret sahibinin hakkıdır. Onun gücü her şeye yeter, herkes ona muhtaçtır. Herkes ondan yardım diler. Halbuki O, hiç kimseye muhtaç değildir.

Bunun içindir ki, ibadet Allah için yapılır. Ondan başkasına secde yapılması haram kılınmıştır. İbadet hususunda ona şerik ittihaz edilmez. Bütün hamdler, bütün tesbihler, bütün şükürler ona yapılır. Çünkü O, kâinatın hakiki mâlikidir. Binaenaleyh ondan başkası ibadete lâyık görülemez. İbadette rıza-i İlâhi gözetilmeli, Allah Tealâ hakiki ibadete lâyık olduğu için ona ibadet yapılmalıdır. İnsan oğlu her şeyden acizdir. Onun bu acziyetinin bir ifadesi de ibadettir. Aciz olan insanın yapmış olduğu ibadeti huzuru ilâhide çok yüksek derecelere yükseltecektir.

İbadet: Allah ve Resulünün rızasını kazanmak için yapılan yegâne bir iştir. İbadet, iman ve fazîletin, ahlâkı İslâmiyenin en büyük bir meyvesidir.

İbadet, ruhun hakiki gıdasıdır. İbadet İslâmın alâmeti ve nişanıdır. İbadet mü'minlerin kalbine ışık ve nur veren kafirlerin hüsranlarını arturan bir âmildir. İbadet, müslümanın miracı, mü'minlerin baş tacıdır. İbadet kalblerin nuru gönüllerin sururudur.

İbadetsiz din olmaz, değişiklik ibadetin aslında değil şeklindedir. Aklına ve vicdanına müracaat eden bir kimse; kendisini halden hale döndürüp kemale erdiren Allahu Tealâya ihlâs ile, ona tam teslimiyet her akıl sahibi için bir borçdur. Çünkü insan, iyiliklerini gördüğü ve nimetlerinden istifade edip hayatını devam ettirdiği zata karşı daima minnettardır. İnsan her zaman bu duyguyu açığa vurmak ister ve bunu bir şeref sayar, bu insanlar için tabii bir şeydir. Her nimetin karşısında bir şükür borcu vardır. Bu kadar nimetlerini biz kullarına bahşeden Allahu Tealâya her müslüman olan ibadet yapar. Aynı zamanda asla ibadetten bir zorluk duymaz. Onu benimseyerek ifa eder. Çünkü insanoğlu dünyaya gelmesile Halikının sayısız nimetlerine kavuşmuş olur. Hatta, bir insan Allahu Tealânın nimetlerine doğduğu andan itibaren değil, babasının sülbünde ve annesinin rahminde iken kavuşmuş olur. Bu nimetleri saymakla bitirmenin imkânı yoktur. Çünkü temiz olarak almış olduğumuz bir nefesin, ciğerlerimize dolan havanın, şükrünü ifadan

(Devamı 23. sayfada)

— Seven Sevdiğine Uyar —

İsmet ERSÖZ

Sevgi, sevenle sevilen arasında görünmeyen el tarafından bağlanan, çözülmesi imkânsız bir bağdır.

Gerçekten seven sevdiğini taklit etme, onu her zaman anma ve onun isteklerini harfiyyen yerine getirme ihtiyacını hisseder. Çünkü hafızasının tek ziyneti sevdiğini hatırlama, dilinin biricik isteği onu anma, içine huzur ve saadet dolduran yegâne âmil, sevdiğine uymak ve onun isteklerini yerine getirmektir. Kısacası gerçekten seven sevdiğinin benliğinde kaybolur ve onun tarafından güdülür.

İslâm nuruyla aydınlanan her Müslümana «mücessem nur olan Hz. peygamberi seviyor musun?» sorusu tevcih edilirse, hiç tereddütsüz «evet» diyecektir. Belki daha ileri giderek «Her şeyim O'na feda olsun» sözünü fırlatıverecektir. Zavallı iş ve hareketlerinin kendini yalanlıyacağını hiç ama hiç düşünmemiştir. «Severim» sözü sakız gibi her ağzın çiğnemesine müsait değildir. O bir çok şartlar isteyen herkese nasip olmayan büyük bir nimettir.

Hz. Peygamberi severim, diyende hiç olmassa aşağıdaki hususların olması gerekir :

1 — O'nun getirdiği cihanşümul dine söz ve fiil ile yardım etmek ve bütün şartlar altında O'nu savunmak. Bu hususta Allah'ın rızasını insanların dedikodusundan üstün tutmak.

2 — O'nun ümmetine, yani iman kardeşlerine yumuşak davranmak, elinden gelen iyiliği esirgememek ve onlardan uçuruma gidenleri öğüdüyle kurtarmaya çalışmak.

3 — Âline, yani pek muhterem âileleri ve soyundan gelen ehl-i beytine sonsuz hürmet beslemek.

4 — Bütün Ashabını hayırla yad etmek, aralarında cereyan eden nahoş hâdiseler hakkında ileri-geri konuşmaktan sakınmak, bütün hal ve hareketleriyle parıldayan birer yıldız olan bu zevat-ı Kiram'ın aydınlattıkları yoldan yürümek.

5 — Seven, sevdiğini daima anacağına ve andıkca zevk duyacağına göre Hz. Peygamberi her zaman anmak.

6 — Hz. Peygamberin, «Ashabım yıldızlar gibidir. Hangisine uyarsanız doğru yola gitmiş olursunuz» hadîsi gereğince önderlerimiz olan Ashab-ı Kiram gibi Hz. Peygamber anıldığı zaman kemal-i edeb ve hürmetimizi takınmak.

Yeri gelmişken bu hususa bir kaç örnek zikretmek uygun olacaktır.

Cağfer bin Muhammed şakayı çok seven Ashabtan biriydi. Hz. Peygamber anılınca edeb ve hürmet kesilir, hatta rengi bile değişirdi. Abdullah bin Zübeyir, gerçek sevgi içini doldurduğundan, Hz. Peygamber anılınca gözleri bu sevginin belirtileri olan inci ile ırmak olurdu.

7 — Hz. Peygamberin getirdiği her harfinden hikmet fışkıran, insanlığın kurtuluşunun tek sırrı olan Kur'ân-ı Kerim'i sevmek, bunun için Hz. Osman «Kalbimiz pak olursa Allah'ın kelâmına doyamayız; seven, nasıl olur da tek arzusu olan sevgilisinin sözüne doyabilir.» buyuruyor.

Evet aziz okuyucum!.. Seven sevdiğine uyar. Her hususta olduğu gibi bu hususta da İslâm tarihini açarsak, dudak ısırtan örnekler pırıl pırıl parıldayacaktır. Gönül arzu eder ki, bu eşsiz misallerin hepsi arzedilsin. Neylersin ki, şartlar buna elvermiyor. Şartların müsaadesi nisbetinde birkaçını sunalım :

Kaab bin Malik Hazretleri özürü olmadığı halde Tebuk savaşına katılmadı. Kendisi gibi katılmayanlar çoktu. Yalnız kimi mazûr kimi münafıktı. Dönüşte üçünden başka (Murarah, Hilâl, Ka'b) her biri Hz. Peygambere kurtuluruz zannıyla yalan özürler serdettiler. Hz. Peygamber bildiği halde — fakat zahire hükmetmekle memur olduğu için — halkı bu üçü ile konuşmaktan men etti. **«Seven sevdiğine uyar»** sözü Sahabe-i Kiramda o kadar güzel tecelli etti ki, adetâ her biri birer ö'lü kesildi. O kadar ki, Hz. Ka'b en sevdiği amcazadesi Ebu Katade'nin yanına varıp: **«Allah ve Rasulünü ne kadar sevdiğimi biliyor musun?»** diye üç defa tekrarladığı halde aldığı cevab: **«Allah ve Rasulü daha iyi bilirler»** sözü oldu. Sevginin çözülmesi imkânsız bir bağ olduğunu Hz. Ka'b, Gassan melikinden gelen, Efendinizin: **«Size karşı uygunsuz muamelede bulunduğunu haber aldım.**

(Devamı 26. sayfada)

İslâm'da Sosyal Adâlet

Prof. Seyyid KUTUP

Bir zat Resulü Ekrem (S.A.V.) efendimize sordu :
— İyi dostluğa en lâyık insan kimdir?
Resulü Ekrem (S.A.V.) efendimiz cevaben :
— Annendir, buyurdular.
— Sonra kimdir?
— Annendir.
— Sonra kimdir?
— Annendir.
— Sonra kimdir?
— Babandır (1).

Şehadet meselesinde de bir tercih göze çarpmaktadır.

«... Erkeklerinizden iki şahit yapın, eğer iki erkek bulunmazsa o halde razı ve doğruluğuna emin olacağınız şahitlerden bir erkekle iki kadın yeter. Bu suretle kadınlardan biri unutursa öbürünün hatırlaması (kolay olur) (2).

Âyeti Kerimede, tercih sebebi biraz evvel zikrettiğimiz gibi erkeğin hayat şartları müvacehesinde gelişen fikri kabiliyetleri yanında analık hizmetlerinin tabii neticesi, kadında inkişaf eden merhamet hislerinin hakimiyeti ve bazı reaksiyonları olarak gösteriyor. Bu sebeple kadın şahitlerden biri unutur veya teessüre kapılıp söyliyemezse ikincisi ona hatırlatır. Burada asıl mes'ele bir cinsi diğer cinsten üstün tutma ve eşitsizlik değil, hayatta ameli ihtiyası önleme mes'elesidir.

İslâm kadına dinde, temellük ve kazançta erkeklere eşit haklar tanımakla beraber, evlenmekte kadının rızasını almayı şart koşmuştur.

«Dul kadın ile müşavere etmeden, bâkirenin de izninî almadan nikâh etmeyiniz. Onun izni susmasıdır.» (3).

Mehir hakkında Cenabı Hak :

«...Ücretlerini (mehirlerini) de güzellikle onlara verin...» buyurmuştur.

İster evli, ister boşanmış olsun, kadının bütün zevciyet hukuku hakkında :

«...şartlı onları ya (kendilerine ricatle) iyilikle tutun, ya iyilikle bırakın. (Fakat) onları, sırf zulm edebilmeniz için, zararlarına olarak, tutmayın...» (5) «...onlarla iyi geçinin...» (6) buyurmuştur.

Şunu da ifade etmek lâzımdır ki :

İslâm, bütün bu hakları kadına tanır ve onları te'minat altına alırken maddi veya iktisadi hiç bir te'sire kapılmaksızın en halisane bir insanlık ruhuyla hareket etmiştir.

Arap kabilelerindeki cahiliyet devrinden kalma diri diri kız gömme adetiyle amansız mücadele etmiş, böylece (daha küçken) kadından kurtulma fikriyle savaşmış olan bütün bu batıl fikir ve adetleri en samimi ve insanî bir görüşle İslâm etmiştir. Umumi olarak öldürmeyi haram kıldı :

«... (Kısası ve zina gibi şeylerden dolayı meşru) bir hak teretüp etmedikçe Allahın haram kıldığı canı kıymayın» (7).

Keza, husus olarak (ki sadece kızlar öldürülüyordu) çocukların öldürülmesini menetti.

«...Evlâdlarınızı fakirlik korkusuyla öldürmeyin. Onları da sizi de biz rızıklandırırız...» (8).

Bu âyet-i kerimede çocukların rızkı takdim ediliyor; çünkü onları öldürmeğe rızık korkusu sebep oluyordu. Aynı zamanda babaların Allaha güveni takviye edildikten sonra diğer bir âyet-i kerimede, rahmet ve adalet vicdanı dile getirmekte ve :

«...diri diri gömülen kızın hangi suçlarından dolayı öldürüldüğü sorulduğu zaman...» (9) buyurulmaktadır.

İslâm, maddi ve manevi haklarını te'min ederken, onun insanî vasfını nazara alarak, insan birliği prensibine sadık kalır :

«...Sizi bir candan (Âdem'den) yaratan, bundan da, gönlü kendisine yatıp ısınsın diye, eşini yapan odur (Allah'tur)... (10).

Kadının (tek nefsin) yarısı telâkkisinde onun manen yükseklığı murad edilmektedir. İslâmın lehine şunu da kaydetmek yerinde olacaktır.

Materyalist garbın kadın için tanıdığı hürriyet hiç bir zaman insanî bir kaynaktan alınmamıştır. Ve islâmın maşum ve tertemiz gayelerine de uygun düşmemektedir.

Tarihi unutmıyalım.

İçinde bulunduğumuz asrın, insanı aldatan dış görünüşüne kanmayalım. Garp kadını evinden ayırıp iş sahasına attı. Çünkü erkek, artık kadının bakımından, ihtiyaçlarını te'minden vazgeçmişti. Bunun üzerine kadın çalışmağa mecbur oldu. Tabii kadınlık haysiyyet ve izzetinden fedakârlık ederek.

Şunu da zikretmek isteriz ki, kadının iş sahasına atılması maddeci garpta suistimal edildi. Büyük bir kadın çoğunluğunun çalışmak istemesini fırsat bilerek ücretler azaltıldı.

İş adamları, baş kaldırıp yüksek ücret istiyen erkeklerin yerine ucuz çalışan kadınları tercih ettiler. Zamanla ihtiyaçlarını karşılamak maksadıyla ücret eşitliği isteyen kadınlar bunu elde edemediler. Edemeyince, hatırı sayılır bir oy sahibi olmak için seçim hakkını ve hâlbuki de parlâmentoda hakkını koruyup istedikleri eşitliği sağlamağa ma'tuf Meb'us olma hakkını istediler.

Unutmamak lâzımdır ki, Fransa son harpten sonra döndüncü cumhuriyet devrine kadar maldı, — islâmın tadığı— tasarruf hakkını (velisinin izni olmadıkça kadına) tanumamıştır. Bunun yanında kadına gizli ve âlenen her türlü gayri ahlâkı davranışlarında hürriyet vermiştir. İslâm ise kadını sadece bu son hakkından mahrum ediyordu. İnsanlık şeref ve haysiyyetini korumak maksadıyle bu hakkı erkeklere de aldığı gibi.

Çünkü insanlık seviyesi birtakım cinsî ve şehevî alâkalarla değil, insanı eve ve aileye bağlayan bağlar üzerinde yükselir.

Materyalist garbın bir çok işlerde, kadını rekeğe tercih ve takdim etmesinden hususen ticaret hayatında, sefaretler emrinde, siyasî hayatta ve gazeteecilik gibi istihbarata müteallik vazifelerde v.s. kullanmasından maksad onun cinsî incizabından istifade edip, karşısındakini celp etmekten başka birşey değildir.

(Devamı arka sayfada)

(1) Buhârî ve Müslim rivayet ettiler.
(2) El-Bakara sûresi, 282.
(3) Buhârî ve Müslim rivayet etmişlerdir.
(4) En-nisa sûresi, 24.
(5) El-Bakara sûresi, 231.
(6) En-nisa sûresi, -9.
(7) El-Enam sûresi, 151.
(8) El-Isra sûresi, 31.
(9) Et-Tekvir sûresi, 8-9.
(10) El-Araf sûresi, 189.

Hepsi kadını bu işlerde ne için kullandıklarını ve bu sahalarda kadının muvaffak olmazı için neler sarfettiğini çok iyi bilirler.

Eğer bir şey sarf etmemişler ise (ki, bu uzak bir ihtimaldir) aç şehvetlerin, hain gözlerin vücudunun ve sesinin etrafında dolaştığımı hissetmişlerdir. Küçük muvaffakiyetler ve maddi bir kazanç için ağlık suiistimal edilmiştir. Şerefli ve muhterem insanlığın manası bunlardan uzak, pek çok uzaktır.

Komünizm ise kadın ve erkek eşitliğinde çok büyük bir iddia sahibidir. Bu eşitlik sadece iş ve ücrettedir. İş ve ücret seviyesi eşitliğe erişince, kadın artık her sahada erkek kadar serbesttir. Çünkü onlarca bütün mes'ele ve dava maddeden öteye geçmemiştir.

Beşeri gaye ve insani mefhumların hepsi hayat unsurlarından sadece bir unsura münhasırdır.

Hakikat şudur ki: Erkek kadını korumaktan ve ona bakmaktan nukûl etmiş ve netice itibariyle kadında, mecbur kalarak onun gibi çalışır olmuştur. Böylece komünizm, materyalist garbın, beşer hayatındaki ma'nevi mefhumlardan habersiz bir ruh haleti içinde gittiği yolu tamamlamıştır.

Garbın sahte parıltılarına bakıp aldanmadan hatırlamamız icap eder ki: Fransanın çok yakın bir geçmişte kadına verebildiği hakları ve bugün komünizmin kadına verdiği iş ve kazanç haklarını islâmiyet on dört asır önce tanımış, aynı zamanda da aile haklarına da riayet etmiştir. Zira İslâma göre, HAYATIN MAL VE CESETTEN ÇOK DAHA BÜYÜK, MÜCERRED, YEMEK VE İÇMEKTEN DAHA ULVİ HEDEFLERİ VARDIR. Çünkü İslâm hayata bir çok yönlerden bakar. Ve onu yaşayan fertlere münasip ve değişik vazifeler verir. Böylece ilk bakışta kadının ve erkeğin vazifeleri tebarüz eder. Her ikisine Cenabı Hak hayatın tealî ve terakkisi için vazifelerinin icabını yerine getirmelerini emreder. Bu umumi ve insani gayenin tahakkuku için her birine bir çok mükellefiyetler farz kılar.

Bütün beşerin hiç bir surette tahkir edilmeyen izzeti nefsi vardır:

«And olsun ki, biz insan oğullarını üstün bir izzet ve şerefe mazhar kılmışızdır. Onlara, karada, denizde taşıyacak vasıtalar verdik. Onları yarattığımız bir çoğundan ciddden üstün kıldık.» (11).

İnsanları cins olarak mükerrem kıldık. Şahıslar olarak değil... Unsurları itibarı ile değil... soyları (kabileleri) itibariyle değil...

İkram mutlak eşitlik yoluyla hepsi içindir. Hepsi Âdem'e racidir.

Âdem topraktan olunca,
Ona ikram olunınca,
Onun bütün oğulları,
Oluşta eşittir;
İkram da eşittir.

(11) El-İsra sûresi, 70.

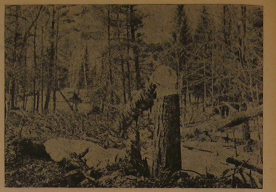

Ey insan oğlu, Sana bu simayı veren ve o simaya rahmet damgasını, Ahadiyet mührünü vuran Zatın seni başıboş bırakması mümkün müdür? Senin hareketlerini kontrol etmeyip, senin için musahhar olan kâinatı abes yapması, Hilkat şeceresini meyvesi bozuk önemsiz bir ağaç yapması, şübhe götürmeyen ve asla noksan olmayan, güneş kadar açık olan rahmetini, ışık gibi parıldayan hikmetini inkâr ettirmesi, bütün bunlar mümkün müdür? Hâşâ.

OKUYUCULARIMIZA

★ YENİ İSTİKLÂL
★ **TOHUM**
★ Bâbıâlide SABAH
★ **ÜMİT**
★ YENİ İSTANBUL
★ **TÜRK KÜLTÜRÜ**
★ DİRİLİŞ
★ **HAKSES**
★ TOPRAK
★ **FEDÂİ**
★ GURBET
★ **HAREKET**

TAVSİYE EDERİZ...

Dünyanın ünlü sosyologlarından ve İngiltere'de bazı kolejlerin fizyoloji, anatomi ve antropoloji hocası İsviçre'li DEFATSCH WILLY'nin müslümanlara hitabı:

«HIRİSTİYANLIK ARTIK DEJENERE OLMUŞTUR. DÜNYA YENİ VE KURTARICI DİN BEKLİYOR. BU DA İSLÂMİYETTİR. EĞER İSLÂM DİNİNİ ANLATIRSANIZ BÜTÜN AVRUPA MÜSLÜMAN OLUR.

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

KUR'ÂN ALLAH SÖZÜDÜR

Her yavru, kâinata böyle bakabilir...

Kur'ân gibi bir sözü hiç kimse söyliyemez. Kur'ân'ın eşi, benzeri yoktur ve olamaz. Kur'ân'ın yaptığını başka hiç bir kitap yapmamıştır ve yapamaz. Bütün dünyadaki insanlar bir araya gelse Kur'ân'ın bir eşini değil, bir cümlesini bile yapamaz. Çünkü Kur'ân Allah sözüdür.

⁂

KUR'ÂN'I KİMSE DEĞİŞTİREMEZ

Kur'ân-ı Kerim, Peygamber Efendimizin ağzından nasıl çıkmışsa öylece durmaktadır. Aradan bin üç yüz bu kadar yıl geçtiği halde hiç bir kelimesi, hiç bir harfi değişmemiştir. Kıyamete kadar da böyle kalacaktır.

Kur'ân-ı Kerim'in hiç bir kelimesini, hiç bir harfini kimse değiştiremez.

⁂

KUR'ÂN DOĞRU YOLU GÖSTERİR

Kur'ân-ı Kerim gönderilmeden önce dünya kötülükler içinde yüzüyordu. Bütün insanlar, bütün milletler doğru yoldan sapmışlar, azgınlaşmışlardı. İnsanlar birbirinin canına kıyar, malına göz koyardı. Irz, namus tanımazdı. Yeni doğan kız çocuklarını diri diri mezara gömerlerdi. İnsan elile yapılmış putlara taparlardı. İçkiden, kumardan baş kaldırmazlardı.

Kur'ân-ı Kerim bütün bu kötülükleri kaldırdı. Bütün bu kötülüklerin sonu uçurum olduğunu anlattı. Ey insanlar, aklınızı başınıza toplayınız, bu çirkin yolları bırakınız, yoksa yerlere batarsınız, yeryüzünde hiç bir iziniz kalmaz, dedi.

Bu sayede insanlar doğru yolu buldular, rahat ve saadete kavuştular.

⁂

KUR'ÂN İNSANLARI İYİLEŞTİRİR

23 yıl Peygamber Efendimiz Kur'ân'ı insanlara sûre sûre, âyet âyet okudu, içindekilerini anlatmağa çalıştı. Bu yüzden insanlar hak yolu buldular, hak yoluna girdiler. Putları yıktılar, kötü âdetleri kaldırdılar. Darma dağın olan insanlar birleşti. İyilik yolunu tuttu. Bilgisizlik karanlığından kurtuldu, aydınlığa çıktı. Kur'ân-ı Kerim, Allah'tan başka tanrı olmaz, dedi. Allah'ın gösterdiğinden başka doğru yol yoktur, dedi.

Gönülleri kaplayan bir inanç az zaman içinde her tarafa yayıldı. Sapgınlık içinde kalan bütün insanlar, bütün milletler doğru yolu buldular. Bu yoldan yürüdüler, saadete kavuştular. Bilgisizliği yıktılar. Dünyayı bilgi ile doldurdular. Zulmü kaldırdılar. İnsanları adalete kavuşturdular. Aşağılığı bıraktılar, onuru aldılar.

⁂

(Bu sayfa, YAVRULARIN DİN KİTABI'ndan alınmıştır.)

GENÇ KALEMLER

Allah Sevgisi

Yusuf DERİN

İnsanların kendilerini seven ve sayan kimselere karşı bir sevgi hissettikleri ve onlara kalben bağlandıkları psikolojik bir hakikattir.

Dünya yüzünde yaşamış bütün milletler, ilk iş olarak Allahı aramışlar. Eğri de olsa, doğru da olsa Allahın varlığını ve kudretini anlamaya çalışmışlardır. Uçsuz bucaksız, üzerlerini bir kubbe gibi örten şu semaya bakmışlar, akan nehirleri, yağan yağmurları, meydana gelen depremleri düşünerek bu olayların insan üstü bir kuvvetin meydana getirecegini o kuvvetin de ancak Allah olabileceğini idrak etmişler ve Allah sevgisini kendi şinelerinde toplamışlardır.

Allahı inkâr edenlere onu sevmeyip de herşeyin maddeden meydana geldiğine inananlara gunu sormak lâzım :

1) Bütün mahlûkatın çoğalması; onların çiftleşmesiyle kaimdir. Bu inkâr edilmez bir gerçektir. İnsanların maymundan veya böcekten meydana geldiğini bir an için düşünelim. O halde maymun nasıl meydana gelmiş, böceği kim yaratmıştır?

2) Yağmur suların buharlaşıp havada yoğunlaşması ile meydana gelir. Acaba yağmuru meydana getiren okyanusları, deniz ve nehirleri kim yaratmıştır? Onların da bir evveli var mıdır? Ve nedir?

3) Dünyamızı güneşten kopma bir parça olarak kabul edelim. O halde güneşi yaratan kimdir?

4) Bu mislillerden sonra bir de kendi iç yapımıza dönelim : Vücudumuzdaki kanın dakikada 50-60 defa devridaim yaptığını ve her defasında da kirli kanımızın temizlendiğini biliyoruz. Vücudumuza aldığımız her çeşit besin ayrı ayrı sindirim organlarından geçer. Bir sindirim organı ancak kendisine has olan besin maddelerini alır. Nişastalı besinler, yağlı ve şekerli besinler ayrı ayrı sindirim organlarında sindirilirler. Bu düzeneği Allahtan başka kim yaratabilir?

Ay'ın, güneşin ve dünyamızın muhalkkak bir yaratıcısı vardır. O da Kadiri mutlak Cenab-ı Haktır. Bunu düşünemeyip inanmıyan kimseler, tıpkı hayvanlara benzerler. Belki de onlardan daha aşağıdırlar. Çünkü hayvanlar düşünemediklerinden mes'ul değillerdir.

Bir Müslümanlar, Kur'ân ve Hadis hükümlerine daima riayet ederiz. Onun emir veya nehiylerini yerine getirmek Müslümanlığın icaplarındandır. Madem ki, O Kur'ân-ı Kerim'inde «Hani Rabbın Meleklere : Ben muhakkak yeryüzünde bir halife yaratacağım demişti» (1). Öyleyse ona neden inanmıyayım da hiç bir esasa dayanmıyan maymun fikrine inanayım...

O öyle bir Allah ki; şu kainatı ve bu kainatın içindeki, dağları ovaları, nehirleri, denizleri, yediğimiz ekmeği, içtiğimiz suyu velhasıl herşeyi o yarattı. Beni yarattan, beni büyüten, bana rızık veren, bana ilim öğreten yine o oldu. Öyleyse ben O'nu neden sevmiyeyim.

İnsan öyle bir mahlûk ki; elinden hiç bir şey gelmez, en ufak bir serveciği bile yaratamaz. Allahın irade ve kudretinin yanında onun kudreti sadece Okyanusta bir damla su mesabesindedir. Böyle olduğu halde insanın başkalarına yaptığı iyilik ve hayırseverliği kendisinin sevdirilmesine bir vasıta oluyor da, «Siz bana bir adım gelirseniz, ben size on adım gelirim diyen Allahımızı nasıl sevmemezlik ederiz. O yine bir âyetinde : «Biz dünya hayatında da âhirette de sizin dostlarınızız. Çok yarlıgayıcı çok esirgeyici (Allah)dan bir fazl-ı kerem olmak üzere burada (Cennette) canlarınız neyi hoşlanırsa hepsi sizindir.» (2) buyurup, bizlere bu kadar nimetleri veriken onun sevgisinden nasıl kaçabiliriz? Bizim için yeryüzünü döşek, gökyüzünü örtü ve bunların arasında bereketli yağmurlar verip çeşitli meyveleri yetiştiren Allah'a nasıl muhabbet duymıyalım.

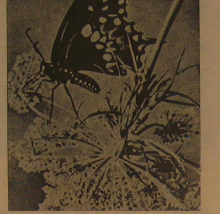

Nasıl sevmez bunu yaradan?

Öyleyse Allah'a karşı olan muhabbet ve sevgimizi nasıl ifade edelim? Bu şualin cevabı gayet basit. Emirlerini yerine getirmek, nehiylerinden kaçınmak...

(1) Bakare Süresi, Âyet : 30.
(2) Fussilat Süresi, Âyet : 31-32.

Üstad *Necip Fazıl KISAKÜREK*'in beklenen eseri :

Tarih Boyunca

BÜYÜK MAZLUMLAR'ın

İkinci Cildi ÇIKTI.
320 Sayfa 10 Lira

Umumi Tevzi : İRFAN YAYINEVİ
Adres : Beyaz Saray, Kitapçılar Çarşısı, Nu.: 26
Muhabere Adresi : P.K. : 65 — Bayezid-İSTANBUL

İ S L Â M

Ahmed Hamdi AKSEKİ

Yayınevimiz, ilim dünyasına çalışmalarıyla kendisini kabul ettiren muhterem *A. Hamdi AKSEKİ*'nin bu eserini sizlerin hizmetinize arzetmekle şeref duyar.

Cilti: 25 Lira
İRFAN YAYINEVİ

İSLÂMDA İBADET

(Baştarafı 17. sayfada)

çok acizize. Allahu Tealânın bize vermiş olduğu akıl ve irade sahibi olmamız, ona ibadet yapmaya kâfi bir sebep değil midir? Allahın lütuf ve inayet eseri olan bu kadar nimetlerden dolayı ona şükretmek, nimetlerini tanımak, ona kulluk etmek nasıl olur da bir vecibe olamaz? İşte bunun ilk şartı kâinatın Halikına ihlâs ile ibadet başta gelen vazifedir.

Zaten Allahu Tealânın, insanları yaratmasının sebebi kendisine ibadet için olduğu, Kur'ân-ı Mübinde beyan buyurulmuştur. Yine hayatın gayesi olum ile dirimden muradı ilâhi, kimin daha iyi amellerde bulunacağını denemek içindir. Kur'ân-ı Mübin bu hususları bize serahaten beyan etmektedir.

İnsan oğlu daima zevk ve elemin uğrağıdır. Onu zevke gark edecek, elem ve sıkıntıdan kurtaracak, beşeri sıkıntılardan azade kılıp, Halikının rizasına erdirecek olan ibadettir. İbadetle takviye edilen bir gönül asla elem içinde olmaz. O daima hâlıkı ile karşı karşıya olduğu ve ona bağlı bulunduğu için her işine kolaylık gelir. Daima huzur ve sükûn içinde yaşar. Halbuki ibadetsiz kimseler böyle değildir. Onlar dünya servetinin içine gömülü de olsalar, manevi gıdayı alamadıklarından ve ruhlarını ibadetle besleyemediklerinden huzur içinde yaşayamazlar. Maddi zenginlik ibadetin vereceği huzur ve sükûnu hiç bir zaman temin edemez. İnsanı hiç bir zaman tehlikeden kurtaramaz. Sahibine bir istikamet tayin edemez. İnsana doğru yolu gösteren, onu dalâne hak ve hakikata davet edip adaletten ayırmayan ibadettir.

İbadetlerde bizim için çok büyük faydalar vardır. Gerek maddi gerekse manevi faideleri saymakla tükenmez. Fakat hiç bir zaman biz namazı insanlara spor yaptırmak için Allahu Tealâ emretmedi, diyemeyiz. Belki onda bu faideler de vardır. Diğerleri de buna kıyasladır. İbadetten üstün hiç birşey olamaz. Herhangi bir spor hareketi; ibadetle kıyas edilemez. Bir insan spor yapmakla ibadet yapmaz olursa ve bundan dolayı ibadeti terk edemez. İşte ibadet bu kadar kıymetli, sahibini ulvi derecelere yükselten bir âmildir...

Allah ve Resulünün yolunda gidenler, hayatlarını ibadet ve taattan alıkoymayanlardır. Her iki cihanda da kurtuluş ve saadet bu kimselerdedir.

KAVÂİDÜ'T-TAHDİS

(Baştarafı 14. sayfada)

larında bu usulü benimsemiştir. **(Zayıf Hadislerle amel)** meselesi oldukça geniş işlenmiştir.

123. sayfadan itibaren (Sahîh — Hasen — Zaîyf Hadisler) ile ilgili müşterek istilahlar zikredilir. Bunlar (19) tanedir. (Müsned — Muttasıl — Merfu Muan'an — Müennen — Muallak — Müdrec — Meşhur — Mustefiz — Garîb — Azîz — Musahhaf — Münkalib — Müselsel — Âîl — Nâzil — Ferd — Mütabi' — Şahid.)

İslâmiyyât ile uğraşan genç ilim tâliblerinde kitap hakkında bir tecessüs uyandırmayı hedef edinen yazımıza, — kitapta gördüğümüz bazı mühim mevzûların başlıklarını zikrederek — son veriyoruz. Bunlardan birkaçı :

[Hadisin vahy oluşu meselesi — Sahih Hadislerin tamamı bir eserde toplanmış değildir — Sahih Hadislerle amel etmenin zorunluluğu — Sahabenin tamamı müctehit değildir — Zaif Hadis ile amel hususunda mezheplerin görüşleri — Mürsel Hadis ve üzerindeki farklı fikirler — Haberi vâhidle amel zarûridir — Fıkıh ve Tasavvuf kitaplarındaki senedi açıklanmayan Hadisler hakkındaki fikirler ve onlara itimat edilmemesi meselesi — Bir ilim adamının yanında Sahihayn veya başka mevsûk bir Hadis kitabı bulunursa onunla fetva verebilir mi?]

Kitap oldukça teferruatlı bir fihristle sona ermektedir. İndeks ve Kitabiyyât cetvelleri yoktur.

Müracaat edilen kaynaklar söz arasına serpiştirilmiş, dip notlar halinde metinden ayrılmamıştır. Nâşir eserde geçen Hadislerin yerlerini, dip notlar halinde belirtmiştir.

El-Kâsımî'yi rahmetle yâd ederken Nâşire diğer çalışmalarında başarılar dileriz.

İLÂHÎ

Ben terkettim köyüm boyum,
Nice bilsen işte oyum,
Uğruna kurbanlık koyun,
Olsam beni ister misin?
Ben toprak olam yoluna,
Canım verem sen uğruna,
Yüz vermeyip bu kuluna,
Acep beni paylar mısın?
Ben artık yitirdim yâr'im,
Yarım bir er kaldım, yarım,
Kırıldı tüm kolum, dalım,
Acep beni sağlar mısın?
Dolaştım hep suyu, taşı,
Kırmadım bir garip kuşu,
Hey gönlümün sabır taşı,
Durur durur çatlar mısın?
Yolum yolundan ayıran,
Boz bayırlı tozlu yol,
Ben yârimi yavı kıldım,
Acep onu kollar mısın?
Bilirsin beni yağzımdım,
Adın düşürmem ağzımdan,
Geçem kendimden bağzımdan,
Acep beni duyar mısın?
Ben aşkından düştüm sayru,
Sen sevmezsin beni gayrı,
Şu özü özünden ayrı,
Taş bağırlı dağlar mısın?
Miskin Âdem sev Yar'ını,
Düşün herdem yarınını,
Yâr'in almış kararını,
Güler misin, ağlar mısın?

Ergin AKATLI

HABERLER ve KRİTİĞİ

GÜNDÜZ İBADET GECE KABAHAT

İstanbul'un meşhur gece kulüplerinde bir papazın yeğeni olan Sissi, geceleri herkesin önünde anadan doğma soyunuyor, gündüzleri de her fırsatta kiliseye gidip, ibadetinden geri kalmıyormuş. Üzerinde iğne ucu kadar tesettür bulundurmadan anadan üryan sefalet yuvalarında striptiz dansı yapacak kadar hayası olmıyan bu kızcağızın kiliseden çıkmayacak kadar da dindar olmasını bir türlü birleştiremedik.

Acaba bunun için mi dar görüşlüyüz. İlerici beyler?

VAZİFENİZ BU MU?

Ağustos tarihli Hürriyet gazetesinde «Amerikan Radar Üssünde Oturak Âlemi» başlıklı bir haber neşredildi. Çıplak kadın resimli bir yazı idi. Gerçi bu tip havadis bu gazetede her zaman görülen şeylerdendir. Mahut gazete, bu memlekette bir şey keşfetmişti. Göze ve nefse hitab eden bir şey, o da çıplak kadın resmi idi. Onun için bu gazete tıka basa bağından sonuna kadar bu tip neşirnilerle doludur. Tek bir satır fikir yazısı yoktur. Bundan dolayı büyük ekseriyet onu okur.

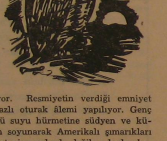

Gazetenin neşrettiği haber şu: «Diyarbakır'da Amerikan Radar Üssünde yerli kalpazanların da aracılığı ile bir kaç kız temin ediliyor. Resmiyetin verdiği emniyet içerisinde viskili, sazlı, cazlı oturak âlemi yapılıyor. Genç kızlarımız da doların yüzü suyu hürmetine südyen ve külotuna kadar namusundan soyunarak Amerikalı şımarıkları eğlendiriyor. Fakat kabahat yine onlarda değil, o kadar başıboş ve serbest bırakıldılar ki, münasebetsiz köyde yaşadıklarını zannettiler. Adamlara biraz da hak vermek lâzım. Bakıyorlar ki, kendi memleketlerinden daha serbest yaşıyorlar. O halde ne diye şımarmasınlar. Geçenlerde iki Amerikalı Ankara'da bindikleri taksiyi ve içindeki bir kadını kaşırmak istemişlerse de yolda yakalanmışlardır.

Bir gün oturak âlemi, bir taksiyi yürütme, bir gün kız kaçırma, derken bir gün de memleketi kaçırmasınlar! Ne dersiniz?

Aaa! TURİST BU MU?

Sırtlarında çanta, ellerinde bir harita yalın ayak başı kabak, pejmürde bir vaziyet. Bizim çadırlı çingeneler gibi camping denilen evlerde çadırda yaşıyorlar. 20. asırdalar ama hâlâ göçebe hayatı sürmekteler. Turist diye gelenlerin yarısı böyle. Yemezler, içmezler, kumanyaları var. Giymezler, utanma diye birşey yok. Otelde yazmazlar, çadırları var. Peki ne faydaları var, elâ gözlerine mi hayranız bu asalakların?

Aziz okuyucum, asalak deyince hatırıma geldi. Bir de bunların dilenenleri var. Yerli dilencilerin istihkakına göz diktiler. Sıkılma, arlanma olmayınca herşey oluyor. İkisi üçü oynuyor, gitar çalıyor, biri de seyredenlerden para toplıyor. Ne garip memleklettir bu Türkiye. Bize gelince herşey ters işliyor. Başka memleketlerde turist para getirir, bize gelince para götürür. Biz içten, onlar dıştan bunca yıldır yıkamadık. Bakalım şimdi de bu asalaklar içten kemirme çabasındalar, yıkabilecekler mi dersiniz?

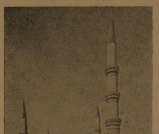

Edirnede Üç Şerefeli Cami

EZANSIZ SERHAT ŞEHRİ

Efendim, serhat şehri Edirne, tarihi eserler, sülûn minareler ile ecdadın bıraktığı en güzel fakat en bakımsız şehirlerinden biridir. Bu güzelim tarihi şehrin her köşesinde burcu burcu İslâm abideleri yükselmektedir. Fakat ecdadın bu güzelim camilerinin minarelerinden ezan sesleri duyulmuyormuş. Yalnız Selimiye'nin minaresinde hoparlör bulunuyormuş. Sebep bu serhat şehrinin ilgilileri, turistler rahatsız olur diye hoparlörle ezan okunmasına müsaade vermiyorlarmış. Ben bu hareketi yersiz buldum, yükselen her ezan sesi düşmanların bağrına ok gibi saplanacaktır. Turistlerin bundan rahatsız olacağını hiç zannetmiyorum. Turistler bunu dinlemeye, bunu görmeye geliyorlar.

KUL YAPISI

Günümüzde kalp ameliyatı, sun'i kalp takma hayli ilerlemiş durumda. Ama yine de bir muammadır. Öldürmeden, insan öldürülmeden durdurulamadığı gibi, durdurulmadan da öldürülemiyor. Geçenlerde sun'i kalp takılan bir hasta öldüğü halde, sun'i kalp durmamıştır. Tıp âlemi telâş içindedir.

Bir de insanın boyunu uzatan hormon bulunmuş. Eğer kalp gibi onun da önüne geçilmez de uzarda, uzarsa o zaman seyreyle gümbürtüyü.

Ne olacak, kul yapısı böyle olur.

İNCİR YAPRAĞI MODASI

Gazetelerin yazdığına göre gelecekte modada «İncir yaprağı» uygulanmıya başlıyacakmış. Etekler kısalıyor, binikiniler küçülüyor. Bu gidiş tekrar insanlığın başlangıcı olan Âdem ile Havva devrine, yani incir yaprağına dönüş olarak vasıflandırılıyor. Gazete soruyor: «Kabahat kimde? Kadınlarda mı? Ne münasebet? Doğrudan doğruya erkeklerde, onlara eşit haklar, söz ve vicdan hürriyeti, bağımsızlık ve benzeri şeyleri kim tanıdıysa o düşünsün...» diyor.

Eğer yukarıdaki cümleler bizim kalemimizden çıkmış olsaydı seyreyleyin o zaman kopan yaygarayı. Ne gericiliğimiz kalırdı, ne de inkılâp düşmanlığı. İşlerine geldi mi insanlığın iptidal yaşayışını taklid etmeyi dahi ilericilik adına yapacak kadar hayasızlaşırlar. Bu mudur medeni insan?

BU DA MI GERİCİLİK?

Rhode Island Hukukcular Konferansında yarışç etkelerin son derece kısalması yüzünden, en ön sırada oturması gereken kadın jüri üyelerinin, jüriye ait plâtformun salondan parmaklıklarla ayrılmış kısımda değil de, tahta pano ile ayrılmış kısımda oturmalarını istemiştir.

Yine bir diğer hâkim de mahkemeye dar pantolonla gelen hanımı «Huzur-ı hâkime bu kıyafetle girilmez» diye cezalandırmıştır.

Şimdi sayın memure hanımların kulakları çınlasın. Bunlar da mi gericidirler.

BEKLENİLEN YURT

Cenab-ı Hakkın lütfuna dayanarak halkımızın yardımları ile Ankara giriş yolu üzerinde Konya İmam-Hatip Okulu ve Öğrencilerini Koruma Derneği 1000 yataklı bir yurdun inşasına başlamıştır. Yurd, Ankara giriş yolu üzerinde okula 200 metre mesafede 2850 m² sahanın 920 m² ni işgal etmekte olup, 5 katlı, kaloriferli ve tam sıhhi tesisatı havi. 1000 öğrenciyi barındıracaktır.

Emanet usulü ile yapılmak kaydıyla (yani müteahhit kârı olmaksızın) keşif bedeli 2.485.000 liradır.

Konya İl meclisi 20 bin lira yardım yapmış ve Belediyemiz de 25 bin lira vaad etmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı Din Eğitim Genel Müdürlüğü de derneklere yardım faslından 200.000 lira vaad etmiş ise de halen tahakkuk etmemiştir.

OLAĞANÜSTÜ KONGREMİZ YAPILDI

Geçtiğimiz ay içerisinde (6.8.1966 tarihinde) cemiyetimizin olağanüstü kongresi Konya Aydın Fikirler Kulübü salonunda Mustafa Pektut başkanlığında yapılmıştır. Gündem gereğince faaliyet raporu okunmuştur. Faaliyet raporundan mecmuamıza ilgili iki maddeyi aynen alıyoruz.

1 — Mecmuanın tıraj 10.000'den 15.000'e yükselmiştir. Bu yükseliş temin eden amillerin başında her azanın gereken gayreti yanında birçok arkadaşlarımızın seferlerde büyük fedakârlıklarla gösterdikleri himmetli çalışmaları gelmektedir. Hem mecmuanın tırajını artırmak, abone sayısını çoğaltmak, hem de halkımızı dinî, millî, fikrî yönden aydınlatmak gayesiyle yurdun birçok yerlerine seferler yapılmıştır.

2 — Bu çalışmaların tabii bir neticesi olarak abone sayısı 6670'den 9011'e yükselmiştir.

Bundan sonra seçimlere geçilmiş ve aşağıda isimleri bulunan arkadaşlar İdare heyetine seçilmişlerdir.

İsmet Ersöz, Şükrü Akkaş, Hasan Bağcı, Mehmet Ay, Mehmet Özçanak, Hasan Tekelioğlu, Şükrü Özdoğru, Sadri Ekinci, İ. Hakkı Uğurel, Ali Turgut ve Hidayet Aköz'dür.

Kongremiz İmam-Hatip Okulları mezunlarına yakışan bir vekar içinde sona ermiştir.

YENİ MÜDÜR

Memnuniyetle haber aldığımıza göre Konya İmam-Hatip Okulu müdürlüğüne sayın Rıfkı Baydur tayin edilmiştir.

Muhterem müdürümüze hoş gelditiz der, vazifesinde başarılar dileriz.

Resimde modern yapının maketi görülmektedir.

(Baştarafı 18. sayfada)

Allah sizi, hukukun çiğnenen ve kıymetin bilinmeyen bir yerde bırakmasın, yanımıza gel, size ikram ederiz.» meâlindeki mektubu okuyup ateşte yakmakla gerçek sevgiyi ilân etmiştir. Severim, diyenlerin kulaklarını çınlatan şu kısmı da anlatmadan geçemeyeceğim. Sıkıntının arkadaşlığıyla geçen kırk günden sonra Hz. Peygamberin elçisi gelerek: **«Resulullah ailenizden ayrı oturmanızı emrediyor»** diyor. Buna karşılık Hz. Ka'b, herkese; seven sevdiğine bu kadar uyar mıymış sorusunu sordurtan, **«Boşayacak mıyım, yoksa ne yapacağım?»** diyor?». Elçinin: **«Hayır ayrı oturacaksın»** sözü üzerine ailesine: **«Senin ve benim anlıyamayacağımız hikmetli bir emirdir bu; binaenaleyh anne ve babanın yanına git?»** emrini veriyor.

Şaheser bir örnek daha: Bedir savaşında Hz. Peygamber Ensar'ın (Medinelilerin) yardım edip etmeyeceklerî hususunda tereddüt etti. Bunu anlayan Sa'd bin Muaz, akılları donduran şu demeci söyledi. **«Ya Rasûlullah. Sana iman ettik; ne getirdinse hepsinin gerçek olduğunu kabul ettik. Getirdiklerini can kulağıyla dinleyip uyanacağımıza dair söz verdik. Ya Rasûlullah! Arzu ettiğin gibi hareket et? And olsun ki, denize dahi dalsan seninle dalmaktan hiç tereddüt etmeyiz.»**

Evet, aziz okuyucum! Gerçekten seven denize dahi dalar. Çünkü O, lokomotifin vagonudur.

DÜŞÜNELİM

(Baştarafı 10. sayfada)

İâm Enstitüsü ve işte yüzbinlere çıkan İmam-Hatip Okulu binası. Geçen yıl, yarım milyon liraya yapılan beş katlı büyük yurt binasına karşılık, hemen bu sene temeli atılan ve bir milyona yakın bir para ile inşa edilecek olan ikinci bir talebe yurdu binası daha. Bunları Konya'lılar yapıyor. Yeniden yapılan ve tamir edilen yüzlerce camî ve mescidler, Kur'ân Kursları, bunların dışında nice hayırlı teşebbüsler, Darülacezeler...

Görülüyor ki biz, en çok bir şeye muhtacız: Kadrimizi bilmek, asîl hüviyetimize dönmek, iman ve İslâm şuurunda birleşmek, el ele vererek kendi gücümüzle yüce milletimize hizmete koyulmak. Aksi halde, yol kavşaklarına durup, ellerimi kaldırarak hayırkmak istiyorum :

«Ey kalabalıklar durun! Bu yolun sonu çıkmaz!.

(Yeni İstanbul)dan

(Baştarafı 16. sayfada)

olmadığı gibi, Türkiyemizde hâlen mevcut bulunan (KADINLAR BİRLİĞİ) de ses çıkarmamaktadır. Halbuki İslâmiyet kadının hak ve hürriyetinin korunması üzerinde ısrarla durmaktadır. Öyleyse kadına lâyık olmıyan her türlü kötü fikrin, iğrenç, utanç veren hâdiselerin karşısında susmamalıyız.

İşte atalarımız da bu zaviyeden hareket ederek kadına lâyık olan hak ve hürriyeti tanımışlar ve korumuşlardır. Nitekim Macar tarihçisi HAMMER'in dediği gibi, «Müslüman kadını dünyanın en muhterem mevkiine sahip, hürmete şayan olduğu için ona lâyık olduğu mevki verilmiştir. Tarihin hiçbir safhasında kadının bu kadar hukukuna riayet eden, hürriyyetine hürmet eden bir cemiyet görülmemiştir.» Biz de o, necip milletin torunlarıyız. Kadının hak ve hukukuna riayet ve hürriyyetine hürmet etmiye her zaman mecburuz. Aksi takdirde ecdadımıza karşı saygısızlık etmiş oluruz.

PARİS CAMİİ MİNARESİNDE EZAN MESELESİ HAKKINDA

(Baştarafı 4. sayfada)

minarede ezan okunmasından okunması daha hayırlıdır. Çünkü Ezanı Muhammediyi dinletecek ve gerekli edâsiyi verecek müezzin yok. İslâm âleminden zikre değer bir alâka yok. Paris Camii idaresi, her müslüman ülkeden ora ile birer yıllık imam istiyor ve böylece burada her İslâm ülkesi hem temsil ediliyor hem de hizmeti geçsin diyor. Mısır'dan tam maaşlı üç imam birden yollamıyor, diğerlerinden cevap yok, Türkiye'den de bütün maddi masraflarını kendimden olmak üzere İslâmiyetin gerefi ve Türkiye'nin haysiyyeti için yalnız ben bir sene maaşsız olarak gönderiliyorum. Ben de maaşsız olarak kendi imkânlarımla ancak beş ay dayanabiliyorum. Paris Camiinde bütün Avrupa İslâm âlemine şâmil bir büyük hizmet yapacak olan Türk din adamı maaşsız mı gönderilmeliydi? Her yere paramız yetiyor da bunu yetmedi mi? Yahut onların verecekleri maaşı kabul etmedim de, onların idareleri altında ben de millî ve dinî davranışlarından fedakârlık mı etmeliydim? T.C.'nin ve Müslüman Türk Milletinin vaizi, kendi dinî ve millî duygu ve davranışlarından fedakârlık edemez.

İşte bu alâkanlık karşısında hangimiz, Fransa hükûmetinden ve Paris camiinden ne bekleyebiliriz?

Muhterem arkadaşlarımın tenkid ve şikâyetlerine işte bu noktaları da hatırda tutularak değer verilmesi ve kendimizden başlıyarak şikâyetlerimizin ele alınması karşısında halledilmiyecek hiçbir meselemiz kalmaz. Dünya dinleri Enternasyonal kongresine gelen bütün dinlerin delegelerini, Paris camiine nasıl tazim ve ihtiramla gördiklerini ve Kur'ân dinlediklerini görünce, onları bu tazime ve ihtirama mecbur eden Paris Camiinin varlığındaki kusurlara bakmağa vakit ve sıra bulamadım. Sayğılarımla.

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Receb Tekirdağ - ERZİNCAN* — Gösterdiğiniz alâkaya sonsuz teşekkürler... Mektubunuzda istediğiniz geçmiş hediyelerden elimizde bol miktarda kalmadığı için talebiniz is'af edilemedi. Selâmlar...

★ *S. İhsan Demir - SARAYKÖY - DENİZLİ* — Başarı temennisi dolu mektubunuz ve abone bedeliniz alınmıştır. Bundan böyle mecmualar yazdığınız adrese gönderilecektir. Selâmlar...

★ *S. İsmet Tuncer - ÇORUM* — İmam-Hatip Okulu bahsetiğiniz aylardan sonra mecmuamız elde olmıyan sebeblerle çıkmamıştır. Selâmlar...

★ *S. Cemaleddin Doğan - KOCATEPE - ANKARA* — 57. sayı adresinize postalanmıştır. Selâmlar...

★ *S. Ahmet Başkaya ve Abdullah Ay - ELMALI* — İstediğinize mecmuamızda cevab verilmiştir. Selâmlar...

★ *S. Mustafa Göktaş - ISPARTA* — Bahsettiğiniz husus dikkatleri toplamak ve fikirleri canlandırmak için yapılmaktadır. Selâmlar...

★ *S. Mehmet Yıldız - DENİZLİ* — Alâkanıza teşekkürler... İstediğiniz ancak şimdi cevablandırılabilmiştir. Özür dileriz. Selâmlar...

★ *S. Murat Karasalı - ALTINTAŞ - KÜTAHYA* — Sorunuzun cevabını bu sayımızda bulacaksınız. Teşekkür ederiz.

★ *Sayın Hulusi Caner - ACIPAYAM* — Sıcak alâkanız bizi duygulandırdı. Sorunuzun cevabını mecmuamızın diğer sayfalarında bulacaksınız. Selâmlar...

★ *S. Mehmet Dereli - ILGAZ* — Çalışmanızda başarılar temennî eder; istediğinizin yerine getirileceğini bildiririz. Selâmlar...

★ *S. Mehmet Kılıç - ÇELTİK - YUNAK* — İltifatınıza teşekkürler... Kırılan hayalinizin düzeleceği ümidiyle selâmlar...

★ *S. Abdulkadir Özcan - SİVRİHİSAR* — Abone numaranız 9915'dir. Mecmuamızın bundan böyle muntazam elinize geçeceğini ümit ederiz. Teşekkürler...

★ *S. Ali Şenkaya - ADAPAZARI* — Gönderdiğiniz adres kaydedilmiştir. Bilgi edinmeniz rica olunur. Selâmlar...

★ *S. Recep İlyaslı - UŞAK* — Güzlerimizi yaşartan mektubunuz bir gerçeğin ifadesidir. İltifatlarınız bizleri mahcup etti. İstediğiniz 4 takım ŞÜLE mecmuası adresinize postalanmıştır. Selâm ve teşekkürler...

★ *S. Mehmet Emin Kahraman - BOZÜYÜK* — İdealist bir insanın olduğu her halinden anlaşılan mektubunuz bizlerin azmini kamçılamıştır. Teşekkür ve selâmlar...

★ *S. Ahmet Kaya - TAVŞANLI - TUNÇBİLEK* — İltifat dolu mektubunuza teşekkürler. Her müslümanın sizin düşünce seviyenize yükselebilmesi en büyük temennimizdir. Selâmlar...

★ *S. Ahmet Kuroğlu - ARHAVİ* — Yanık bağrınıza istediğiniz suyu serpemediğimizden üzgünüz. Allah'dan âcil şifalar niyaz ederiz.

★ *S. Mehmet Öz - ALİ FUATPAŞA* — Aboneniz yenilenmiştir. Teşekkürler ve selâmlar...

Muhterem Okuyucu;

Mecmuamızın neşriyatına üç ay mecburen ara vermesiyle sevinç duyan ve bir daha çıkmıyacağını zanneden malûm çevrelerin susturulmasını istiyorsan aboneni yenile ve OKU'yu destekle...

ÖZÜR

Muhterem okuyucularımız;

Sizden üç aydır ayrı kalmanın ızdırabı içindeyiz. Ancak tekrar size kavuşmanın ve sizinle beraber olmanın mutluluğuna kavuşmaktan bahtiyarız.

Şu kadar var ki, bu ayrılığın elimizde olmıyan sebeplerden ileri geldiğini muhterem okuyucularımız her halde takdir ederler.

Sıcak alâkanızı taşıyan ve mecmuamızın neden çıkmadığını soran yüzlerce mektup bize bu yolda çalışmanın şevk ve zevkini tattırmıştır.

Muhterem okuyucularımızdan özür dileriz.

Allah yardımcımız olsun.

İslâmın İlk Emri
O K U

İslâmın İlk Emri
O K U
Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Mustafa PEKTUT
Bu sayıda Yazı İşleri Müdürü :
Hasan BAĞCI
İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saraç Çarşısı bitişiği: Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 11 T.L. Altı Aylık : 5,5 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 15 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 1.9.1966

DUA

İslâmın İlk Emri
Oku

BU SONSUZ ÇİLENİN KARANLIĞINDAN
KURTULUŞ NE ZAMAN YÜCE ALLAH'IM ?
BU SESSİZ DUALAR, BU İÇLİ SÜKÛT,
BİTSİN BU BİTMEYEN GECE ALLAH'IM!

GÖNÜLLER HEP SANA YÖNELDİ BUGÜN
AÇILAN ELLERE RAHMET ALLAHIM !
KARARAN KALPLERE TEVFİKİN GÖNDER,
BİTSİN BU BİTMEYEN ZAHMET ALLAHIM !

YALNIZ SANA TAPAR, SENDEN DİLERİZ
YAYILSIN İSLÂMİN ÜN'Ü ALLAH'IM !
MÜSLÜMAN-TÜRKLÜĞE ZAFER VER ARTIK,
GÖSTER BİZE MES'UT GÜNÜ ALLAH'IM !..

Mustafa Yazgan

FİATI : 1 LİRA

İslâmın İlk Emri

Oku

Dini İçtimaî Edebî Aylık mecmua

Yıl : 6 Sayı : 59 Ekim 1960 C.Âhir 1380

Fiatı : 1 Lira

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler—Düşünceler
- Depremde Unutulan Taraf — İsmet ERSÖZ
- Küfür Yobazın Hiddeti — Mustafa YAZGAN
- Nur (Şiir) — İsmail BAYRAM
- İman ve Küfür Mücadelesi — Ahmet KURHAN
- Ulûmu'l-Hadis — Hayrettin KARAMAN
- İmam-Hatip Okulları ve 15 ci Yıl — A. Osman KOÇKUZU
- Yüksek İslâm Enstitüsü Muhtar Bir Üniversite Haline Getirilmelidir — Prof. M. HAMİDULLAH
- Genc Osman'ın Rüyaları — İ. Hâmi Danışmend
- İslâm Ülkelerinin Uyanışı — Hüsnü DİKEÇLİGİL
- Sakın Birleşmeyiniz — H. Hüseyin VAROL
- Nasıl Müslüman Oldular — M. S. BAYRAMAŞIK
- Kur'ân'ın Gölgesinde — Seyyid KUTUB Terc.: Mustafa ATEŞ
- Garplıya Göre Kur'ân — P. BİSMARK
- Dünyamızı Aydınlatan Kitaplar — Mehmet AY
- Manevi Değerler ve Basın — Hasan BAĞCI
- Turizmde Batı Yardakçılığı Öyle mi? — Ali TURGUT
- Güzel Sözler Der.: Şükrü ÖZÜDOĞRU
- Çocuk Velilerine — Mustafa AKINCI
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Haklısın — M. Said ÇEKMEGİL
- Hutbe — Necati GÜNÜÇ
- Haberler
- Okuyucularla Başbaşa

HÂDİSELER - DÜŞÜNCELER

Mazisi, tarihin karanlık devirlerine uzanan milletlerin, bu tarihî mevcudiyetleriyle mütenasib birçok millî ıztırab ve inkisar günleri vardır. Esasen milletleri vahdet şuuruna yükselten bu kara günlerdir. Millet olarak ümitlerimizin ve acılarımızın düğümlendiği bu günlerin manâsını çok iyi kavramamız lâzımdır. Anıların getirdiği ıztırap çizgileri, eğer bir milletin ruh potansiyeline yeni bir mecra göstermez ve cemaat kaderin sillesi olan bu musibet günlerini değerlendirmezse bu hazin ve sûzişli manzarayı seyretme ne kadar öldürücü olacaktır.

Zelzeler, kazalar, binbir belâ kusan musibetler, sanki tarihimizin şeamet devri gelmiş gibi, birbirini kovalamaktadır. Müslüman-Türk dervişlerinin toprağına-taşına, havasına-suyuna nefes nefes düa sindirdikleri bu yağız topraklar, bugün sanki ayağımızın altından kaymak istemektedir. Felâketler, eskiden olduğu gibi, gecenin karanlığını beklemiyor, güpe-gündüz çarşıda pazarda, ekinde harmanda, yolda yolakta hemen basturmak istiyor...

Bugün neslimiz, niçin ideoloji zelzelelerinin altını üstüne getirdiği ruh ve manâ mevzuunda bu toprak kadar olsun ruh hassasiyetine malik değildir? Felâketlerin getirdiği maddî zararları iç ve dış yardımlarla telâfi etmek mümkün. Fakat ideoloji buhranının ruhlarda yıktığı manâyı kim inşa edecek? Asırlardanberi «Emanat-ı Mukaddese-yi kanı, canı bahasına koruyan'ın bu mukaddes emanetleri gövdelere, başlara sedye yedirmiyen bir neslin evlâdı, bugün şanlı ecdadın ruh ve iman emanetini ateşe vermiştir. Bunun mes'ûlü kim?

Otuz milyon müslümanın yüreğini kanatan son zelzele felâketine karşı takındığı tavırla nasıbsizliğin en küstahca örneğini veren TRT, ateşe verdiğimiz manevî değerlerin dumanı üzerinde bir misalidir. Radyonun mes'ûllerinden birinin, deprem için «Programı değiştirecek kadar bunda büyültülecek ne var» demesi de kanayan yüreklere kezzab dökmüşcesine bir hissizliktir. Dünyanın hiç bir yerinde, üç buçuk salon zübbesini memnun etmek için, bir milletin ıztırabıyla bu kadar küstahca alay edilemez. Etme cür'etinde bulunan sefil başlar olursa, bunlar da millet adına hizaya getirilmelidir. Bütün müslüman milletlerin ve dost devletlerin lâkayt kalamadığı ve elemimize iştirak ettikleri günlerde muhtariyetine güvenerek lâkaydlığini devam ettiren ve daima millet çoğunluğunun arzusu hilâfına neşriyat yapan bu müessese'ye karşı «Millî Husûmet» ilân etmenin günü gelmiştir. Çünkü insanları birbirlerine yaklaştıran fikirden ziyade hisler ve tehlike anındaki heyecanlı duygulardır. Halbuki radyo, milletimizin bu en büyük musîbet günlerinde onun hislerine tercüman olmamış, hilâkis göbek havalarını çalmakla esstırı bir hoyratlık göstermiştir. Kaldı ki TRT'nin reklâmcılıktan, mikrofona uydurulan şehvet tüten eserlerden (!) başka fikre de bir hizmeti yoktur. Milletin ruhunda yaşayan duygulara vicdan menfezlerini tıkayanlardan başka türlü bir hareket beklemek de esasen abes kaçar.

Ecdadın bizlere bıraktığı öz cevheri, nâmetlılere bıraktığımızdan mıdır nedir, Anadolu bugün bizlere bin matem, bin ıztırap fışkırıyor. Bu felâketlerin müstahak olunmuş İlâhî bir ceza olduğunda şübhemiz yoktur. Ancak bu İlâhî cezanın niçin medeniyetin kanlı gömleğini giymemiş doğunun saf çocuklarının başına geldiği bizi düşündürmektedir. Büyük şehirlerin bar ve pavyonlarında gecelerin karanlığını nokta nokta kirleterek binlerce siyah fuhuş tablosu meydana getiren, günahların işlendiği muhitlerin kazandığı cezayı, Varto gibi Rus gibi biraz harab, biraz ıssız, biraz sessiz bölgelere intikal ettiren tecellinin altında yatan manâyı anlamak pek müşkül olmasa gerek. Yeter ki insan ruh penceresinin önüne gelme basiretini göstersin!..

İslâmın İlk Emri
O K U

Kâinata nisbetle bir nokta mesabesinde olan insan, mücehhez olduğu çeşitli duygu ve sıfatlardan dolayı «Âlem-i Ekber» diye nitelenmiştir.

O insan ki hayatı sınırlı olmasına rağmen kurumtu ve arzuları sonsuzdur.

O insan ki tümü bir sivrisineği yaratmaktan âciz olduğu halde, kâinata hâkim olma iddiasındadır. Hattâ insanlık tarihinde ilâhlık davasına kalkıp gülünç durumlar yaratanlar bile eksik değildir.

O insan ki yaratılış gayesi istikâmetinde ilerledikçe, meleklerin üstüne çıkar, Allah'ın onlara karşı iftihar mevzuunu teşkil eder. Ters yönde gerilediğe «esfel-i sâfilin»e yuvarlanır; hattâ haşerelerden bile aşağı derekeye düşüp, şuursuz sanılan yerin dahi kendisinden silkinip sarsılmasına sebep olur. Ama yine o insan yüzlerce din kardeşimizi yutan, bütün Türk Milletinin kâlbinde onulmaz yaralar açan bir ejderha kadar korkunç depremi «yer kabuğu altındaki ağırlık düzensizliklerinin» sebep olduğu basit bir olay gibi gösterip geçiştirmek ister. Başını avuçları arasına alıp da kendisine isyan bayrağı açmışcasına emirlerini çiğnediği Yaradanını bir gazabı olabileceğini aklından bile geçirmez.

O Allah buyurmamış mıydı kitabında: «Sizi çarpan her musibet, kendi ellerinizin (ihtiyarınızın) işleyip kazandığı (günahlar) yüzündendir. Bununla beraber (Allah) bir çoğunu da afveder (de musibete uğratmaz.)» [1]

Nefsine zulmetmekte son derece cür'etkâr olan insan, asrımızda gemini o kadar azıya almıştır ki isyanı, yalnız kendini veya sadece

[1] Sûre-i Şura, âyet : 20.

DEPREMDE UNUTULAN TARAF

İsmet ERSÖZ

Türkiyenin doğusunu sarsmıya değil, arşı dahi titretmiye kâfi ve vafidir. Nitekim ağlıyan doğudan, eğlenen batıya uzanan deprem, yeter artık dercesine ufak yollu bir ikaz-hareketi de yapmıştır.

Biçare insan dünya makamlarının en yükseğine ulaşanlardan birinin (Okul balkonundan at arabasına) koşup, canını zor kurtarmasını gördüğü halde, gaflet uykusundan silkinemez. Çünkü o bakar-kördür.

İlgililerin: «Zarar ve ziyanı tesbit etmekten» başka ellerinden bir şey gelmediğini, «her türlü tedbir alınmıştır, yapacağız, edeceğiz» gibi sözlerin sık sık tekrarlandığı halde takdirin tedbiri bozduğunu görüp dinlemesine rağmen «nefsini» ve haddini bilmeğe bir türlü yanaşmaz.

Apartmanlarda yaşayanların icabında «tahta barakalara» sığınabileceklerini, sonunda mutlaka toprağa düşeceklerini bilir ama yine de ibret almaz.

İcabında bir sinek gibi aciz kaldığı olaylar karşısında hep maddi tedbire başvurur da inandım dediği peygamberinin gösterdiği manevi tedbirini mühimsemez. Tek kurtarıcısı olan O ulu peygamber tehlikenin nereden geldiğini ve önleyici tedbirinin ne olduğunu şu hadisi ile gayet açık ve veciz olarak belirtmiştir: «Allah Tealânın çizdiği hududa riayet etmeyen kimseler şu kavme benzer ki: bunlar, gemideki yerlerini kur'a ile paylaştılar, bir kısmı geminin üst katına, diğer kısmı alt katına yerleştiler, Kur'a neticesi olarak aşağıya yerleşenler su almak için çıktıkları vakit üst kattakilerin yanından geçerlerdi. Bunun üzerine

(Devamı 26. sayfada)

Küfür Yobazın Hiddeti

Mustafa YAZGAN

Küfür yobazını müşahhas bir varlıkta muhatap olmak seviyesizliğine düşmemek için, mücerret bir tip halinde teşrih edeceğiz.

Küfür yobazı, kâfir olduğunu hiçbir zaman söylemek cesaretinde değildir. Çünkü bu pislik anıtı kendini (kâfir) ilân ettiği an, bahtsız bir küfrün çukurunda kalanlar onun çiçek bozuğu çehresine ağız dolusu tükürecektir.

Küfür yobazı, fikir söyleyen insanı (anırmak)la, uluyan köpekleri medeniyet, ilerilik türküsü çağırmakla adlandıracak, geriyi ileri, ileri ve gerçek medeniyeti geri sayacak kadar sapıtmıştır.

Küfür yobazı, fikir söyleyen insanı (anırbir örümcek ağı kurulmuştur hi, beyninin bütün hücreleri ile göbeğine kadar tam bir nebati hayat yaşıyan bu şuursuzun, bütün hayat emaresi ve felsefesi belden aşağıda müşahede edilebilir.

Küfür yobazı nazariyatıyla ve tatbikatıyla alçalmıştır. Onu göbekten kalbe çıkarmak için sarfedilecek enerji ile on kere aya gidilip gelinebilir.

Küfür yobazı, beynindeki çürümüş ve kokmuş fikirlerini kimseye kabul ettiremeyince, imansızlığını artırıcı bir edepsizlikle Allah'a ve onun seräpa (Nur) olan peygamberine insanların yüzüne (Gerici!) diye geğirir.

Küfür yobazı bilmez ki, kula kulluk etmek görünüşte kalır ve gönüller ancak gerçek efendiye açılır. Kula kulluk etmek, gönlü karartan ve dış görünüşü de alçaklardan daha alçak seviyeye düşüren bir zillet, Allah'a kulluk etmek ise ruh ve maddeyi yücelten bir izzettir.

Küfür yobazının hiddeti, yürüyen kervana ürüyen mahlûkun sesi kadar dahi kıymete sahip değildir. O, peşinden kendisi gibi küfür yobazlarını sürüyecek ve onlar istese de istemese de bu kervan yürüyecektir.

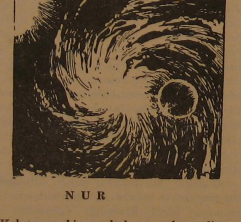

N U R

Kahraman, bir meçhul zamandan gelir,
Gelişi: Dağ gibi İMAN'dan gelir;
Karanlığı yırtan NUR'un ışığı,
Sadece Hazreti KUR'ÂN'dan gelir.

İsmail BAYRAM

İmân ve Küfür Mücadelesi

Ahmet KURHAN

Dünya kuruluşundan bu yana inanç bakımından iki bloka ayrılmış, birisi iman cephesi, diğeri ise küfür cephesidir. Bütün tarih boyunca küfür cephesi, iman topluluğunu yok etmek düşüncesiyle son gayretini sarfetmiş fakat, imanın gönüllere hayat nefheden şûlesi karşısında erimiş, yok olmuştur. Bedir, Uhut ve Hendek muharebeleri de bir iman ve küfür mücadelesiydi. Hakeza Haçlı sürülerinin doğuya saldırışı, yine aynı davaların tahakkuku için yapılan mücadele idi. Tarihde bu nevi küfür tasallutuna yüzlerce misal vermek mümkündür.

Her sahada imanın kahrına uğrayan ehl-i küfür zor kuvvetlerle mağlûbiyetine kadir olamadığı iman camiasını manevi kuvvetlere baş vurmak suretiyle, gayesine vasıl olma yolunu tutmuşlardır. Bu da medeniyet perdesi altında Garbın hezeyanlarını müslümanlara zerketmekti. Bir asra yakın zamandanberi ümmet-i Muhammed üzerinde tatbik ettikleri siyaset budur.

Şu bir hakikattir ki: Beşeriyyete gerçek medeniyeti getiren İslâmiyettir. Tarihi bir gerçektir ki: Kur'ân'ın nuru her nereye ulaşmışsa, o cemiyeti halkı yükselmiştir. Arap yarımadasının İslâmiyetten önceki durumu ile İslâmiyetten sonraki vaziyeti tetkik edilirse bütün açıklığı ile müşahede edilmiş olur.

İslâmiyet ilmin, irfanın ve medeniyetin temellerini Endülüs'te atıp, insanlığa meşalesini teveih ettiği zaman, şimdi bir çok şuursuz maymun tabiatlı nasipsizin hayranı olduğu Avrupa, ilimden, ruhdan yoksun olup, vahşet içerisindeydi.

Müslüman ilim adamlarının Greko-Romen, bilgiyi genişletmek ve devam ettirmek hususundaki büyük gayretleri olmasaydı, Rönesans hareketi imkânsız hale gelirdi.

Fransız bilgini Sedillot, Arapların medeniyetçi gayretlerini bakınız nasıl itiraf ediyor: «Araplar orlaçağda medeniyetin yeğâne mümessilleridir. Kuzey milletlerin istilâsıyla sarsılmış olan, Avrupaya yayılan barbarlığı, onlar geri çekmeğe mecbur etmişlerdir.

Yunan müelliflerinin eserleri, Abbasi halifesi El-Mansur zamanında incelenmiş ve Arapçaya tercüme edilmeye başlanmıştır.

Bu büyük hükümdarın saltanatı zamanında imparatorluk mekteplerinde Kur'ân metni ve tefsiri ile beraber Aristo'nun, Galilen'nin, Hikopratı'ın, Arşimet'in, Öklit'in ve Ptolome'nin eserleri de okunuyordu.

Aritmetik, geometri ve cebir, müslüman bilginlerinin keşiflerine büyük şeyler borçludur. Aritmetikde hâlâ Arapların rakamlarını ve numaralama sistemlerini kullanıyoruz. Büyük bir ihtimal ile cebirin Araplar tarafından icat olunduğu iddia olunuyor.

Halife Memun, Bağdat'ta Bey El-Hikmet'i kurduğu zaman onun idaresini, Carda'nın dünyanın en büyük on iki dehası arasında zikrettiği, Muhammed Bin Müsa El Harizmi'ye vermişti.

Yine cebrin geometriye tatbikini de Araplar yapmıştır. Bu 900 yılında ölmüş bulunan Karrah'ın bulusudur. Müslüman bilginlerinin geometri sahasındaki çalışmaları bilhassa çok dikkate şayan olmuştur (1).

Müslümanlar o devirde o kadar ilerlediler ki, cahil Frenkler ta Avrupadan Bağdat medreselerine tahsil için geliyorlardı. İslâm bilginlerinden ders alıyorlardı. Endülüs medreselerinde bir çok krallar ve papazlar vaktiyle okumuşlardı. Bağdat o zaman dar'ül-irfan ve medeniyetin fışkırdığı yer idi.

Hatta Mısır müftüsü Şeyh Muhammed Abduh, bir aralık İngiltere'ye gitmiş, İngiliz hukemasından Spenser, Mısır'dan müslümanların bir bilgini geldiğini haber alınca gidip görmek istemiş, hasta olduğu için, Şeyhi yanına çağırmış, Muhammed Abduh Spenser'in yanına kadar gitmiş, Spenser çok iltifat etmiş, biraz görüştükten sonra Abduh'a sormuş :

— Efendim garbı nasıl buldunuz?

— Abduh demiş ki: Efendim, Garbı benden sormayın, Garbı ben sizden öğrenmek isterim. Siz de bana Şark'ı sorarsanız anlatırım.

Spenser teessürle şunları itiraf ediyor: Burada insanlık maalesef kalmadı, beşeriyyet insaftan tamamen tecerrüt etti. Hak kuvvetlimindir. Kuvvetli olmayan ezilmektedir (2).

İşte istenilen her şey kendi dinî ve millî bünyemizde mevcut iken, zamanla bu kaynaklarımız Hıristiyan âleminin yıkıcı propogandasıyla, afyon olarak gösterilmek suretiyle, kendilerinin belden aşağıya hitap eden, insanlıkla kabil-i telif olmayan mimsiz medeniyeti, müslüman topluluğuna empoze etmeğe muvaffak olmuşlardır. Medeniyet demek: Edeb, irfan demektir, yoksa nefsin esiri veya mahut bir gazetenin tâbiriyle, cinsi kudurmuş yetiştirmek demek değildir.

Bu gün Müslüman Türk milleti bu mahut medeniyet anlayışının kurbanı olabilir. Milletce uyanmak, maddi veya manevi bekâmızı temin edecek sebeplere yapışmak mecburiyetindeyiz. Bu da ancak dinimizin gerçeklerine milletce eğilmekle mümkün olacaktır.

Peygamber Efendimiz bu hususda şu hadis-i şerifleriyle bize ışık tutmaktadır :

وقال النبي صلى الله عليه وسلم: تركت فيكم أمرين لن تضلوا ما تمسكتم بهما كتاب الله وسنة رسول الله.

«Size yapacağımız iki iş bıraktım. O iki şeye sımsıkı sarıldığımız müddetce kat'iyen sapıklığa düşmeyeceksiniz (o iki şey), Allah'ın Kitabı ve Rasulullah'ın sünneti» buyurmuşlardır.

İşte küfür cephesi, iman cephesini, bu iki hayat pınarından ayırmak için, medeniyet perdesi altında iffetsizlik ve hayasızlığı Türk milletinin nezih bünyesine sızdırmışlardır. Topyekün yapacağımız en büyük mücadele, bu sapık zihniyetli milli ve dini bünyemizden söküp atmaktır.

Cenba-ı Hak, bu hususda şuurlu müslüman olmayı nasib eylesin.

(1) İslâmiyetin Manevî ve Kültürel Değerleri, Ankara, 1963.

(2) Sebîlürreşad mecmuası, sayı, 49-1913 Eski baskı.

Müctehidler Nazarında Sünnetin Değeri

(İbn'ü Teymiye'nin raf'ul-melâm.. risâlesi)

— V —

H. KARAMAN

Şu merfû hadis de bunun örneklerindendir: İğlâk halinde yapılan boşama ve azâd etmenin hükmü yoktur. Zira bazı âlimler bu hadisteki «iğlâk (إغلاق)» kelimesini «zorlama = ikrâh» mânasında anlamışlardır. (Bu mâna doğruysa) buna muhâlefet edenler mezkûr mânayı bilememişlerdir.

2 — Müctehid hadisteki bir kelimeyi kendi zamanında ve memleketinin örfünde kullanılan mânada alır. Halbuki onu Rasûlullah (s.a.) başka bir mânada kullanmıştır. Fakat o, kelimenin lûgat mânasını almanın kaide olduğunu düşünerek muhâlif mâna üzerinde — bilmeyerek — yürür.

Nitekim bazı âlimler, «nebîz» içmeye ruhsat veren bazı nakilleri duyunca, bunu kendi kullandıkları mânada alarak sarhoş eden içkilerden biri sanmışlardı. Halbuki bir çok hadislerde bu kelimenin mânası açıklanmıştı. Buna göre nebîz: tatlandırmak için içine (hurma, kuru üzüm v.s.) atılan ve köpük atmadan, sarhoş edecek bir hâle gelmeden içilen şerbet demekti.

Bunun gibi bazıları da hamr kelimesini kendi lûgatlarında kullanılan mânada alarak: «özellikle köpük atıp sarhoş edici hale gelmiş üzüm suyu» sanmışlardı. Halbuki hamrın, sarhoşluk veren bütün içkilere şamil bir kelime olduğu bir çok sahih hadislerde açıklanmıştır.

3 — Bazan kelime müşterek (eş sesli) veya mücmel (manâsı zor anlaşılan) yahut hakîkat ve mecâz manâları arasında muhtemel olur; müctehid kelimeyi en yakın manâsıyla alır da maksad diğer mana olabilir. Nitekim sahâbeden bir cemâat orucun yeni farzolduğu sırada «beyaz ip ve siyah ip» tâbirlerini (bunlardan maksad fecir olduğu halde) maddî ip manâsında anlamışlardı.

Bazıları da «Yüz ve ellerinizi meshedeniz...» âyetindeki «eydiyeküm» tâbirini, omuza kadar eller manâsına almışlardı.

Bazan da bunun sebebi, sözün manâya delâletinin hafî (gizli) olmasıdır. Çünkü sözlerin kastedilen manâlara delâlet şekil ve yolları saymakla kadar çoktur. İnsanlar sözleri anlama konusunda Allah Teâlâ hazretlerinin vergi ve lütfüne göre çeşitli derecelerde bulunurlar.

Sonra bir adam sözü genel olarak anlar da, muayyen bir olay veya şeyin o genel hükme girip girmediğini anlıyamaz. Bazan önce anladığı halde sonra unutabilir... Bu konu Allah'tan başkasının zaptedemiyeceği kadar genişlik arzeder.

Bazan da adam yanılarak, Rasûlullah (s.a.) in gönderildiği arapçanın ihtivâ etmediği bir mânâ verir sözе...

Yedinci sebep :

Hadîsin, kastedilen manâya delâletini kabul etmemek. Bununla daha öncekinin farkı şudur: Önceki sözün kastedilen manâya delâlet tarzını anlıyamamıştı, bu ise delâlet tarzını anlamakla beraber böyle bir delâlet ve anlayışın sıhhatli olmadığına inanır. Bunun da sebebi mezkûr müctehidin, ictihad usûlünde bu çeşit delâleti reddeden bir görüşe sahip bulunmasıdır, ister bu görüşünde isâbetli olsun, ister hatalı. Örnek: Şümûlü daraltılmış (tahsis görmüş) âmm'ın (genel manâlı sözün) muteber delil olmamasına, bir sebep ve olay üzerine gelmiş bulunan umûmî hükmün, yalnız o olay ve sebebe ait olacağına, tek başına emir suyğasının vücubu gerektirmediğine, böyle bir emrin fevri (gereğinin derhal yerine getirilmesini) gerekli kılmadığına, başında elif-lâm bulunan marifenin umûm ifade etmediğine, menfî (olumsuz) fiillerin kendi zâtlarını veya bütün hükümlerini nefyetmediğine, ıktızâ'da, muzmer ve manâlarda umûmilik olmadığına ilah... inanmak gibi. Fıkıh usûlü ilminden doğan ihtilâfların yarısı bu kısma girmektedir. Yine de mücerred ve nazarî usûl kaideleri bütün ihtilâf edilen delâletleri içine almamıştır.

Muayyen bir delâletin, belli bir delâlet nevi içine girip girmediği konusundaki ihtilâf da buraya dahildir: Bir lâfzın eş sesli (müşterek) lerden olduğu ve hangi manâsının kastedildiğini gösteren bir karine de bulunmadığı için onun mücmel olduğuna inanmak... gibi.

Sekizinci sebep :

Bir delâlet ve manânın karşısında bunun kastedilmediğini gösteren bir başka delilin bulunduğuna müctehidin inanması da bu sebeplerden birini teşkil eder. Âmm ile hâssın, mutlak ile mukayyedin, mutlak emirle, vücûbu ortadan kaldıran bir delilin, hakîkatle mecaz delâletin v.b. nin karşılaşmaları bu kısma örnektir. Bu kısım da oldukça geniştir; çünkü sözlü delâletlerin birbiriyle karşılaşması, bunlardan birini diğerine tercih mevzûu geniş bir deryayı andırır. (Devamı var)

İSİM RAVİLERİ (Tâbiûn) :

Buhari'nin hayatı

Yazan: Cemâlüddin-il-Kasimi

Terc.: **H. K.**

Hulâsa artık sünneti telif işi almış yürümüş, hadis hâfız ve müteahassıları hadîs toplayıp düzenlemede çeşitli yollar takip etmişlerdi.

Bir kısmı: Hadîsleri, ilk râvileri olan sahâbe adına göre tertiplemiş, Rasûlullah (s.a.)e kadar varanları bir kitapta toplamıştır.

Bir kısmı: Yukardakilere, eshab ve tâbiîne dayanan (onlardan rivayet edilen) haberleri de ilâve etmiştir.

Bazıları: Hadîsleri fıkıh konularına göre düzenlemiştir.

Diğer bir kısım: Kendine göre bâb ve fasıllara ayırmış, yalnız sahîhleri, senedleriyle toplamış, bunları daha aşağı derecede olanlarla teyid etmiş, zayıf olanların zayıflığına, sünnete muhâlif olan görüşlere işâret etmiştir.

Bazıları, bâb ve fasılları tesbit etmiş, muayyen bablara giren bütün sahîhleri,

Diğer bazıları da, muayyen bâba giren; sahîh, zayıf bütün rivayetleri toplamışlardır.

Bazıları, babları tertibe koymuş, her bâba giren hadîslerin en sahîhini rivayet etmiş sonra, aynı konuda hadîs rivayet eden sahâbe'nin de isimlerine işâret etmiş ve müctehidlerin anlayışlarını nakletmiştir.

Bir kısmı da şeyhlerin adına (hadîsi aldığı üstadların isimlerine) göre hadîsleri toplamıştır.

Böylece ilk asrdaki sünnete verilen üstün önemin ölçüsünce bu işin âşıkları en iyiyi yapma yarışı içinde çeşitli toplama ve tertipleme yollarına girmişlerdir. O asr hadîs ve âsâr ile, bunları ezberleyen, nakleden, toplayan zâtların altın çağı idi. En üstün şeref, hadîsleri ezberleyen, nakleden, çok elde eden, bunun için diyar diyar dolaşan kişilere aitti. Bunlar nihayet dünyanın dört bucağından kendilerine, hadîs âşıklarının koşup geldikleri ve etrafını (âdetâ) tavaf ettikleri birer tüm ve şeref âbîdesi olurlardı. İşte bu sebeple hadîs nakil ve cem'ine verilen önem o asrda çok büyük olmuş, citler tutan eserlerden, küçük cüzlere kadar tertiplenen hadîs mecmûaları müthiş bir sayıya yükselmişti. Bu arada, hadîsleri elde etme ve toplama metodları da farklı bulunuyordu. Bunları şöylece sınıflandırabiliriz:

1 — Ancak mevsuk ve güvenilir kimseden rivayet kabul eden, diğerlerine kulak asmıyanlar.

2 — Orta bir yol tutup, ne çok titiz, ne de gevşek davranan, terk hususunda hakkında ittifak bulunmayan kişilerden rivayet kabul edenler.

HADİSLERDEN BİR DEMET :

Hatîb - Hutbe

H. K.

87 — *Cübir'den (r.a.) şöyle dediği rivayet edilmiştir :*

Rasûlullah (s.a.) hutbe okunduğunda — bazan — gözleri kızarır, sesi yükselir, (öfkeli içinde olan) bir askeri birliğe, tehlikeyi haber veren ve: «sabah akşam düşman geliyor» diyen kişi gibi gözaplanırdı. Orta ve şehadet parmaklarını birleştirerek, «kıyametle benim aram böyle birbirine yakın olarak size gönderildim.» derdi. Sonra şöyle derdi: «İmdi şunu biliniz ki sözün en hayırlı ve iyisi Allah'ın kitabıdır, yol ve gidişin en iyisi Muhammedinkidir, işlerin en fenası, dine sonradan sokulan (bid'at)lardır, her bid'at sapıklıktır.» Sonra şöyle derdi: «Ben her mümine kendisinden daha yakınımdır, Kim ölür de bir mal bırakırsa, bıraktığı kendi aile ferdlerinedir, kim bir borç veya bakıma muhtaç kimse bırakırsa o benimdir, kendi boyun borcumdur.»

Müslim, Nesâî, Tâc: 1/283.

Mevzûumuz hutbe olduğuna göre, hadîs-i şerîfi bu bakımdan açıklamaya çalışacağız. Hutbede en önemli unsurlardan ikisi söz ve sestir. «Her sözün bir yeri vardır» darb-ı meseli uyarınca, hatîbin seçeceği sözler, hutbenin mevzûu ile sıkı sıkıya alâkalı olmalıdır. Hutbeye çıkmadan, söyleneceği sözler düşünülmeli ve tartılmalı, çıktıktan sonra Allah ne verdiyse kabilinden akla gelen atılmamalıdır. «Allah ve Rasûlünü seven, ya hayır söylesin, yahut da sussun» peygamberî düsturu bu mevzuda düsturumuz olmalıdır.

Sese gelince: Küçük bir câmi içinde, bir de hoparlör varsa hatîbin sarfedeceği ses ile, büyük ve kalabalık bir câmi'de kullanacağı ses arasında büyük fark olması gerektiğinde kimsenin ihtilâf edeceği hatıra gelmez. Ancak tatbikatta, meselâ küçük câmilerde —dışarda cemâat yoksa— hoparlöre hiç ihtiyaç olmadığı halde, onu da kullanarak, kulak zarlarını yırtmaya zorlayan bir ses, hatîbin her kelimesi ezberlenecek tezirini önlemeye kâfidir. Burada dinleyici ya kulaklarını biraz kapamak, yahut da hutbenin bir an önce bitmesini temenni etmek durumu içindedir.

Ses câminin genişliği, cemâatin sayısı... gibi âmillere göre ayarlanmalıdır. Bunun yanında, monotonluktan kaçınmak, hutbenin bölümlerine ve bazı cümlelerin hususiyetine göre de sesi ayarlamak gerekir. İşte yukardaki hadîs-i şerîf bize bu mevzûda bir örnek vermektedir.

Bir müslüman öldüğünde, borcunu ödeyecek terikesi bulunmazsa Efendimiz (s.a.) ölüyü defnetmeden onun borcunu öderdi.

88 — *Abdullah b. Selâm'dan (r.a.) şöyle dediği rivayet edilmiştir :*

Rasûlullah (s.a.), cuma günü, minberde şöyle derken işittim: Bir kimse, iş elbiseisinden başka, cuma günü için iki parçadan ibâret bir elbise alverse ne olur!

Müminlerin haftalık bayramı olan bu günde, imkânları varsa cumaya en iyi elbiseleriyle gelmeleri, sevgili peygamberimizin sünnet ve arzusudur.

İMAM – HATİP OKULLARI
ve
15 inci yıl

A. Osman KOÇKUZU

«İslâmın ilk emri: Oku!» Mecmuamızın **1961** senesi **Aralık** ayında neşredilen onuncu sayısında, **«İmam-Hatip Okulları tedris hayatında onuncu yılı»** başlığı altında bir yazımız neşrdilmiş ve okulların kısa tarihçesi ile birlikte, on senelik çalışma devrelerinin basit bir muhasebesi yapılmıştı. Önümüzdeki **29 Ekim** günü, adı geçen mekteplerimiz onbeşinci senelerini ikmâl etmiş olacaklardır.

Bu münasebetle; **onuncu yıl**daki durumla bu günün mukayesesini yapmak, kat'edilen mesafenin, yapılan çalışmaların bir hesabını görmek; Son beş yıllık emek ve gayretlerin hakiki değerini ortaya koymak bakımından önemlidir.

Onuncu kuruluş yıl döneminde, okulların kendi bünyelerinde hiç bir hareket olmamış, günün mâhiyetini duyurun hiç bir faaliyet görülmemiştî. Basın ve radyoda sadece sükût hâkim olmuştu. Onbeşinci yılda — **BELKİ — «İnkılâbı Eğitimi Umum Müdürlüğü bir takım tanıtma hareketlerinde bulunacak, efkâr-ı umumiyeye okulları takdim eder şekilde çalışmaya başlayacak, öğrenciler kendi aralarında bu mes'ut günü tes'id edecek, me'zunlar bir araya gelip mâziyi hatırlayacak, P.T.T. idaresi; benzeri günler için yaptığı "Özel pul basma" işi ile bu güne iştirak edecek, radyonun hazırlayacağı hususi programlar, halkın kulağına ve ruhuna okulların önem ve tesirini perçinleyecektir.»** BELKİ de aynı sükût ve hareketsizlik tekrarlanacaktır?!

Beş sene önce, İmam-Hatip Okulları ile alâkalı dertler arasında şunları zikretmiştik :

1) **Yeter sayıda meslek dersleri öğretmeni yokluğu.**

2) **Meslek derslerine ait kitapların tamamlanmamış oluşu.**

3) **Programın mükemmel bir hâle getirilmeyişi.**

Me'zunlarla ilgili olarak da :

1) **Onların yüksek tahsilin her branşına, — lise mezunları gibi — kabul edilmeleri.**

2) **İlk okullarda öğretmen olma yetkisinin kendilerine verilmesi.**

Bugün, aynı mes'eleleri yeniden gözden geçirdiğimiz şu sene, beş sene öncesine nazaran farklı durumlara şahid oluruz. Beş yıllık gelişmenin sağladığı bir takım iyi neticeler ve halledilmiş problemler yanında, henüz ikmâl edilememiş meseleler, istikrara kavuşmamış hususlar, yerine getirilememiş arzu ve talepler ile karşı karşıya geliriz.

Aynı meseleleri tek tek ele alalım :

1) **HOCA DURUMU :** Son beş sene içinde, Ankara İlâhiyat Fakültesi, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü, Konya Yüksek İslâm Enstitüsü, Kültür anlaşmaz olan bazı Müslüman devletlerin Yüksek okul ve Üniversitelerinde okumuş olan mezunlar, okullara meslek dersleri öğretmeni olarak alınmış; bugün için ihtiyaç nisbeten hafifletilmiş, hattâ mezun oldukları halde henüz tayinleri yapılamayan bir çok öğretmen namzedi, sıra bekler ve tayinlerini gözler hâle gelmiştir. Bu aylarda yapılmasını arzu ettiğimiz yeni tayinler, İmam-Hatip Okullarındaki meslek dersleri öğretmenlerine olan ihtiyacı hemen hemen, asgarî derecede düşürecektir.

2) **DERS KİTAPLARI :** Bununla meslekî olan derslerin muhtaç oldukları kitapları kasdettiğimize işaret etmek isteriz. Kültür dersleri ile ilgili eserler zâten vardır. Bunlar, Bakanlığın program ve direktifleri dairesinde — diğer orta dereceli okullar tarzında — tedris edilmektedir. Bu eksiklik, onbeş senelik bir müddet geçmesine rağmen hâlâ giderilmiş değildir. Arab dili için Vekâlet bir seri kitap yazdırmadığı halde, mevcutlar içinde en iyi sayılabilecek olanın da sadece «Metinler» kısmının okutulmasına müsaade etmiştir. Hadîs, Usûlü Fıkıh, Kelâm, Akaid, Din dersi, Dinler tarihi için yardımcı kitaplar tavsiye edilmektedir. Din psikolojisi, Din sosyolojisi, İslâm felsefesi için hiç bir kitap yazılmamıştır. İslâm tarihi dersi de aynı hâldedir.

Müsahaka açmak veya ehliyetli kişileri vazifelendirmek suretiyle Bakanlık bu derdi en mükemmel tarzda halledebilirl!..

3) **PROGRAM :** Okulların **«Ana dava»** halinde, henüz önemini muhafaza eden en büyük problemî budur. Onbeş yıllık deneme ve uygulamaya rağmen, program henüz kemâl derecesine ulaşamamış, müstekâr bir hale getirilememiştir.

İmam-Hatip Okullarından çağrılan beş temsilcinin de vâzife aldığı bir komisyonun meydana getirdiği program bir ay kadar tatbik edilmiş, tepki ile karşılaştığı için geri alınarak tekrar eskiye dönülmüştür.

Bu infial tahlil edilmeli; **(yanlış yol tutma, mes'eleye nüfuz edememe, programın yabancısı olma gibi)** durumlar varsa, bunlara son verilmelidir. Kanaatimizce aşağıda zikredilen hususların tahakkuku meselemizin çözümünde başvurulması mutlaka zarurî olan noktalardır :

A) Program üzerinde çalışan yetkililer bir veya birkaç şahıs değil, ekseriyeti meslekî formasyona sahip bir **«ŞÛRA»** olmalıdır. Namzetlerde meslekî bilgi, işin ehli olma, tecrübe ve şahsiyet ön plânda tutulmalıdır.

B) Millî Eğitim, İslâm Enstitüleri, Diyanet İşleri Reisliği işbirliği yapmalıdır. Bu işbirliği istişârî manâda olmayıp, kararları müşterek olarak alacak hukukî eşitlikte olmalıdır. Dinleyip yine kendi bildiğimizi yaparsak netice müsbet olma vasfını kaybeder. El elden üstündür.

C) İmam-Hatip Okulu mezunlarının Maarif kademelerinde ve Diyanetin her sahasında çalışacağı göz önünde tutulmalıdır.

D) Program her yönüyle talebeye; îman, ilim, ahlâk verecek vasıfları taşımalı, **«TERBİYE ve mükemmel bir Müslüman olma»** meselesi başlıca hedef kabul edilmelidir.

(Devamı 26. sayfada)

Yüksek İslâm Enstitüsü, Muhtar Bir Üniversite Haline Getirilmelidir.

Prof. Muhammed HAMİDULLAH

Memleketimizi ziyaret eden ve bu esnada Yüksek İslâm Enstitüleri hakkında da tetkik ve incelemelerde bulunan muhterem Prof. M. Hamidullah'ın, Enstitü hayatına yeni bir ruh verecek nitelikteki görüşlerini aynen neşrediyoruz.

İslâmın İlk Emri
O K U

«Yüksek İslâm Enstitüsü'nün yönetmeliğini okumuş bulunuyorum. Bu yönetmelik kâfi derecede suplese sahibidir; Uzun boylu tadilâta ihtiyacı yoktur. Bu yönetmeliğin tatbikinde benim tavsiyelerim şu şekilde olacaktır :

İmam-Hatib Okulu talebelerinin sahip oldukları yetişme seviyesi göz önünde bulundurularak YİE'de bugün tatbik edilmekte olan Fransız sistemi yerine İngiliz sistemi üzerinde durmak daha faydalı olacaktır. Bizzat Fransa'da bile kendi tedris sistemlerini gözden geçirmek üzere bir hey'et vezifelendirilmiş bulunmaktadır. Paris gazetelerine göre İngiliz sistemine doğru bir kayma mevcut bulunmaktadır. Şöyle izah edebilirim: YİE, bir akademi yâni muhtar bir üniversite haline getirilmek mecburiyetindedir. Böyle bir müessesede sekiz senelik öğretim devresi bulunacaktır :

İkinci senenin sonunda imtihanlarda muvaffak olanlar (İntermediat) derecesine sahip olacaklardır.

Dördüncü senenin sonunda imtihanlarda muvaffak olanlar (Licence) derecesine sahip olacaklardır.

Altıncı senenin sonunda imtihanlarda muvaffak olanlar (Magistra) derecesine sahip olacaklardır.

Sekizinci senenin sonunda imtihanlarda muvaffak olanlar (Doktora) derecesine sahip olacaklardır.

İntermediat devresinde bütün dersler mecburî olacaktır. Lisans devresinde ise bazıları mecburî diğerleri seçimlik olacaklardır. Bu suretle ihtisaslaşmaya doğru bir temayül başlayacaktır. Magistrat devresinde ise bir tez konusuna ilâve olarak bir tek ders mevcut olacaktır. Doktoratda ise talebe bir tek mesele üzerine eğilecek, neticede bir tez meydana getirecektir.

Netice olarak Intermediat devresinde ben 33 saatlik bir öğretim tavsiye ederim. Licence devresinde 22 saat, Magistrat devresinde 11 saat; haftada 5,5 günlük tedrisat olmak üzere.

Y.İ.E.'NİN GAYESİ :

İmanı ve ilmi birleştirmek,

İnsan düşüncesini durmaksızın derinleştirmek.

Bu sentesi yeryüzünde yaymak,

olduğuna göre aşağıdaki ihtiyaçlar üzerinde :

1 — Y.İ.E.'nü muhtar bir akademi halinde bütün fakülteleriyle hakiki bir üniversite olarak yeniden organize etmek.

2 — Fakülteler hususunda başlangıç olmak üzere ben şu üç tanesini tavsiye edebilirim :

a. İslâm İlimleri Fakültesi

b. Tamamlayıcı İlimler Fakültesi

c. Yabancı Diller Fakültesi (Bu fakültede yabancı talebeler için Türk lisanı da okutulacaktır.)

İzah edelim: İslâm ilimleri Fakültesi Kur'ân ve Tefsiri, Hadîs, Fıkıh, Kelâm, Tasavvuf ve umumî İslâm kültürü tetkiklerini esas olarak ele alacaktır.

Tamamlayıcı İlimler Fakültesi'nden, İslâm ilimlerini derinleştirme için faydalı bütün ilimleri anlamaktayım. Meselâ astronomi ve coğrafya, câmi inşasında kıbleyi, vaktın ve beş vakit namazın saatlerini tâyin ve tesbitte faydalı olacaktır. Uzun devirlerden beri diğer dinlerin tetkiki ihmâl edilmiş bulunmaktadır. Bu bakımdan Mukayeseli Dinler Tarihi, doğrudan doğruya asıl kaynaklara müracaat ederek gösterilmelidir. Yeryüzünün belli başlı dinlerinin herbiri için ayrı kürsüler tesis edilmelidir. İslâm Tarihi; Arkeoloji, meskûkât ilmi vs. olmaksızın tamamlanmış sayılmaz. Ben bilhassa bütün vâzılar ve hatipler için kaçınılmaz olan iyi bir psikoloji öğrenimi üzerinde ısrarla durmaktayım.

Tamamlayıcı ilimler fakültesinde okutulacak dersler arasına, İslâm'ın ne büyük düşmanına ait doktrinlerin yâni ateizm, materyalizm ve komünizm doktrinlerinin bilhassa dahil edilmesi kanaatindeyim. Bu doktrinleri bilmeksizin gerekli şekilde bunları bertaraf etmek imkânsız olacaktır.

Bu dalda diğer bir mevzu da İslâm'ın yeryüzündeki yayılış tarihi ve ortadan kaybolup (meselâ İspanya, Sicilya Müslümanları tarihi gibi...) sebepleri teşkil eder. İspanya ve Sicilya'daki bu ortadan kalkış esasen Kazan ve Ufa gibi Hıristiyanlar tarafından işgâl edilmiş diğer Müslüman devletlerde de vaki halindedir.

Yabancı Diller Fakültesi: Türkiye halen kendi lisan imkânlarını boş yere sarfetmektedir. Türkiye'de halen Rusça, Bulgarca, Rumence ve diğer demir perde gerisi lisanlarına vakıf binlerce mütteci bulunmaktadır. Şayet bunlardan bu lisanların öğretiminde faydalanılacak olursa diğer memleketler müslümanlarından bu lisanları öğrenmek üzere Türkiye'ye gelecekler ve YİE beynelmilel bir ehemmiyet kazanacaktır. Nihâyet tedricî olarak yeryüzünün bütün mühim lisanlarını bu öğretim programına dahil etmek lâzım gelecektir. Zira İslâm, yeryüzünde her

(Devamı arka sayfada)

tarafta mevcut bulunmaktadır. Türk Hükûmeti de bizzat kendi askeri ve siyasi ihtiyaçları için bu lisanların öğretiminden istifade edecektir. Bugün Garb'da yabancı lisanların öğretiminde büyük bir dikkat sarfedilmektedir.

YİE de Arapça, Farsça ve bir yabancı dil öğretimi hususunda mevcut prensiple tam mutabakat halinde bulunmaktayım. Yalnız seviyenin yükseltilmesi icabetmektedir. Şöyle ki Enstitüden mezun olan kimseler bu lisanlarla konuşma ve okudukunu anlama hususunda tam bir yetişmeye sahip olabilsinler.

3 — Vak'a olarak zikretmeliyim ki Paris Katolik Enstitüsü tam bir muhtariyete sahip hakiki bir üniversite olup aşağıda gösterildiği şekilde organize edilmiş bulunmaktadır.

•Paris Katolik Enstitüsü bilgenin Başrâhibleri (Archévêques) ve Rahiblerince (Evêques) teşkil olunan bir •Rahipler Meclisi• tarafından idare edilmektedir. Paris Başrâhibi, bu Meclis'in reisidir. Rahiplere görevlerinde bizzat idârî Müdürler yardımcı olmakta, Müşavirlerin de emrinde birer komite hizmet görmektedir.•

•Râhipler Meclisi, Katolik Enstitüsü'nün idâresini, Papa tarafından tayin edilen bir Rektör'e teslim ve tevdi eder. Rektörün bir yardımcısı olup, onun yanında idârî işlerden sorumlu bir Genel Sekreter ve bir Mümeyyiz de vardır. Ayrıca Enstitünün bütün fakültelerindeki talebelerin dinî ve mânevî eğitimiyle meşgul ve bundan meş'ul olan, bu konularda mütehassıs bir Rahiple yardımcılardan müteşekkil bir hey'et de vardır.• (Paris Katolik Enstitüsü talebe broşürü, s. 1D).

Bana kalırsa müftülerin, Türkiye'nin büyük camilerinin İmam-Hatiplerinin çeşitli Üniversitelerden, âmme idarelerinden ve hattâ umumiyetle halktan seçilmiş yetkili diğer ilimlerin refakatinde bahis mevzuu İslâm Üniversitesi'nin Senatosuna ve Fakülteler Meclislerine iştiraklerini sağlamak temenniye şâyândır.

DERS PROGRAMI :

Şimdi ders programının teferruatının tetkikine geçiyorum. Bu enstitüye gerekli bünyeyi vermek birçok şeye vâbestedir. Bugün öğretilmekte olan mevzular faydadan hâli değildirler. Fakat bana öyle geliyor ki bazı mevzular üzerinde gereğiği gibi durulmamıştır. Ben İslâm Hukuku ile Fıkıh arasında bir tefrik yapmam; muhakkak ki talebelere hâlen Türkiye'de meri hukukî mevzuatın esasları öğretilmelidir. Fakat bütün tafsilâtıyla İslâm Hukuku yânî Fıkıh, keza Usûlü Fıkıh dahi öğretilmelidir.

Gene mühim bir nokta vardır ki bu da mukayeseli tetkikler sahasında kendini gösterir. Kur'ân-ı Kerîm'in tedvînî ve usûlü ile, diğer dinlerin mukaddes kitaplarının aynı mevzuları içine alan tarihinin mukayeseli; modern hukuk metodolojisi ile usulü fıkhın mukayeseli, modern felsefe ile kelâmın mukayeseli. Böylece talebelerin görüş sahası genişletilmiş olacaktır. zz

Aynı makalelarla ben çeşitli Üniversitelerle teşrîki mesâiyi de tavsiye ederim. Meselâ şayet YİE'ne mensup bir doktora talebesi İslâmî noktai nazardan hukukî veya iktisadî bir mesele üzerinde bir tez hazırlamakta ise kendisine iki profesör tahsis edilebilir: 1. si İslâmî ilimlerle ilgili bir profesör, 2. cisi ise İstanbul Üniversitesinin İktisat veya Hukuk Fakültesinden olmak üzere.

Şâyet benim başlangıçta yaptığım teklif (Intermediate, Licence, Magistrat) devreleri nazarı itibare almacak olursa aşağıdaki programı tavsiye ederim ;

Intermediat: Arap Dili, bir Avrupa dili, Kur'ân ve Tefsiri, Hadîs, Fıkıh, Kelâm ve Tasavvuf mecburî ders olarak okutulacaktır. Tamamlayıcı ilimler fakültesi derslerine âit bir grubdan, talebe tarafından seçilmek üzere, iki veya bir ders.

Licence: Arap dili, bir Avrupa dili, Fıkıh, (Tefsir, Hadîs, yahut Kelâm, Tasavvuf mevzularından biri), tamamlayıcı ders gruplarından biri.

Magistrat: Bir tek mevzu (Tefsir, Hadîs, Fıkıh, Kelâm v.s.) ve buna inzimamen bir tez konusu.

ÖĞRETİM ÜYELERİ :

Enstitü hocalarının mesleki faaliyetinin ehemmiyeti, hükümetlerin YİE'de profesör olarak vazife göreceek üyelerin bilgilerini derinleştirmek için hususî bir hatta hareket takip etmesini icabettirmektedir.

YİE'de de Üniversite sisteminde olduğu gibi öğretim üyeleri arasında bir derecelemme yapılabilir. Asistanlar, doçentler, profesörler. Şayet bir asistan doktora şâyesini elde etmişse doçent olmaya hak kazanmış olacaktır. Bir müddet, profesör olmak için icâbeden doktora şartının, yabancı bir üniversiteden alınmış bir doktora ile telâfisi yoluna gidilebilir.

Bu bakımdan her sene bir veya iki yabancı devlet bursu hükûmet tarafından İslâm tetkikleri sâhasında olmak üzere temin edilebilir. Aynı şekilde kendi paralarıyla aynı maksatla yabancı memleketle giden talebelere dönüş tahsisinde bulunmak lâzım gelmektedir. Aynı zamanda bir kısım profesörlere yabancı memleketlere seyahat edip oralarda gerçekleşen İslâmî ilimlerle ilgili tekâmül ve ilerlemeleri tetkik imkânlarını bahşetmek icâbetmektedir.

Bu profesörlerin beynelmilel veyahut mahallî müstegrikler veyahut da İslâmcılogistler kongrelerine iştiraklerini temin etmek icabeder.

Kısa müddetlerle dersler veyahut konferanslar vermek üzere yabancı profesörler de davet edilmelidirler.»

PARİS, 17.8.1962

Prof. Hamidullah Bey raporunda, YİE'nün hîna mes'elesini, kütüphane ve spor salolarına bir an evvel kavuşturulması keyfiyetini ele almakta, kızların da dinî hizmet sâhası için yetiştirilerek vâiz ve öğretmen olarak istihdamlarını, bir şeyi sözlü ve yazılı olmak üzere iki şekilde izah etmenin vesmilliği hakkındaki talebelerin de bir mecmua çıkarmalarını, İslâm'la ilgili mevzular üzerinde münâzaralar yapmalarını, yaz seyahatlerinin tertibini, fakültelere devam edememiş kimseler için yaz derslerinin ihdâsını tavsiye etmektedir.

Bu sene 7. Öğretim yılını tamamlamış bulunan YİE'ne, bilhassa ders programları ve tatbikatı yönünden yeni bir veche verilmesi lüzumsuna ötedenberi çalışılmaktadır. Umid ediyoruz ki, 1966-67 ders yılında veya önümüzdeki yıl bu çalışmalar bir neticeye bağlanacaktır. Son olarak biz, muhterem Profesörün kısmen yayınladığımız bu raporunu vermezden evvel, 2.5.1962 tarihinde, o zamanki Din Eğitimi Dâiresi Müdürlüğü•ne yazmış olduğu, ne yazık ki bilmecburiye cevapsız bırakılan mektubunun iki pağrafını, daha geniş bir raporun hazırlanmasına vesile olacağı ve şimdiki Din Eğitimi Genel Müdürlüğümüzce kıymetlendirileceği ümidi ile yayınlayacağız:

•Sayın Müdür,

Edebiyat Fakültesi Dekanlığı vasıtasıyla tarafıma göndermiş olduğunuz 221/549 sayılı ve 16 Nisan 1962 tarihli yazınızı almakla şerefyâb oldum.. »

•Şurası bir hakikattir ki, Türklerin başkanlık mevkiinde bulundukları asırlarda Müslümanlar, dünya medeniyetinin tekâmülünde önemli roller almışlardır. Fakat maalesef bugün hemen hemen her şeyi dışardan öğrenme zarureti ile karşı karşıya kalmış bulunuyoruz. Beyan edebilirim ki din öğrenimi sahasında da aynı yola başvurmak zorunluğu kendini göstermektedir. Daha açık bir ifade ile şâyet ileri Batı milletlerinin hâlen elde etmiş oldukları tecrübelerden istifade ve onların sistem ve usullerini, mülteesselerini Müslüman Türk Cemiyetine münâsib (Mutatis Mutandis) surette intibak ettirmekle bu sahada daha faydalı bir duruma geçmiş olabiliriz.»

(Devamı 26. sayfada)

GENC-OSMAN'IN RÜYALARI

İsmail Hami DANİŞMEND

Ona (Genc-Osman) dememeli, (Çocuk-Osman) demelidir : Osmanlı pâdişahlarının on altıncısı ve Türk inkılâpçılarının birincisi olan bu dâhi çocuk 1604 senesi 3 Teşrînisânî Çarşanba günü dünyâya gelmiş olduğuna göre, 1618 senesi 26 Şubat Pazartesi günü tahta çıktığı zaman yaşı ancak 13 sene, 3 ay 24 günden ibâretti; yânî on dördüne henüz basmış demektir. İşte bu (İkinci Osman)ın yapmak istediği büyük inkılâplara karşı ayaklanan silemcelere Yeniçerîler tarafından hal'i de 1622 senesi 19 Mayıs Perşenbe gününe tesâdüf ettiği için, sultanat müddeti de tam dört sene, iki ay, yirmi bir gün tutmaktadır: Hal'inin ertesi gün Yedi-kule zindanında vahşîce şehîd edildiği zaman ömrünün mecmûu 17 sene, 6 ay, 18 günden ibâretti; yânî on sekiz yaşının içinde canına kıyılmış demektir.

Genc-Osman çok erken inkişâf etmiş büyük zekâsı, kuvvetli tahsîl ve terbiyesi ve bilhassa artık inhâfâ başlayan devletin temelinden islähına âit büyük inkılâp fikirlerini takip ve tatbik etmekte gösterdiği sarsılmaz irâdesiyle son derece kuvvetli seciyesi bakımından en mümtâz Osmanlı pâdişahları içinde yer alabilecek bir şahsiyyetdir. İstanbul'a sırayla gelmiş de muasır Fransız elçisinin birbirini tamamlayan ruznâmeleriyle diğer bir takım muâsır vesikalara istinâden On-sekizinci asrın başlarında «Histoire d'Osman» ismiyle iki ciltlik bir «Genc-Osman târihi» yazmış olan (Madame de Gomez)in iddiâsına göre İkinci Sultan Osman ana-dilinden başka Arapça, Acemce, Latince, Yunanca ve İtalyanca gibi Şark ve Garp dillerini kläsiklerden tercemeler yapabilecek kadar güzel öğrenmiş ve bilhassa çok kuvvetli bir edebî, târihî, coğrafî ve rıyâzî tahsîl görmüştür. Eski Osmanlı şehzâdelerinin şimdiki Avrupa prensleri gibi kuvvetli bir tahsîl gördükleri ve bilhassa Genc-Osman'ın çok büyük kabiliyyetlerle yaratılmış mümtâz bir şahsiyyet olduğu muhakkak bulunduğuna göre, (Madame de Gomez)in bu rivâyetinde mübalağa ettiğini zannetmek doğru değildir.

Bir çok Osmanlı pâdişahları gibi İkinci Osman'ın edebî şahsiyyeti de ihmâl edilemiyecek kadar mühimdir: İstanbul'un «Millet» kütüphânesindeki «Emîrî» koleksiyonunda yazma bir nüshası bulunan divânında (Fârîs/Fârisî) mahlasını kullanan bu şâir çocuğun yaşından umulmayacak zarîf şiirlerine tesâdüf edilir; hattâ bunların bâzılarında hem idealinin büyüklüğünü, hem oynamak istediği rolün azametini bizâât anlatır :

Niyyetim hizmet idi saltanat-ü-devletime
Çalışır hâdis-ü-bedhâh aceb nekbetime

Bilhassa lirik şiirlerinin lisânı umulmayacak kadar kuvvetlidir :

Gülşen içre bitmedi bir gonçe cânâ hârsız
Dünyede hâsıl değil bir nev-cüvân ağyârsız
Kimi ol yârı benim der kimisi dâhî benim
Orta yerde (Fârisî) âvâre kaldı yârsız

İslâm ülkelerinin uyanışı

Hüsnü DİKEÇLİGİL
Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi

Büyük harpler dünya nizamında değişiklikler yapar. İnsanlığın felâketi olduğu kadar, yeni doğuş ve oluşların da müsebbibi olan harpler, tek yönlü mütalâa edilemez. Sebep ve neticeleriyle mütalâa edilir.

Birinci Dünya Harbi Garp emperyalizminin gelişmesine fırsat verdi. Haçlı zihniyetini bırakamıyan ileri gelen Avrupa devletleri, Birinci Dünya Harbi sonunda bu emellerine erişiler. İslâm dünyasının müdâfi-i Osmanlı İmparatorluğunu tasviye ettiler. Başta İngiltere olmak üzere, İslâm ülkelerini birer birer byoundurukları altına aldılar. Gayelerine ulaşmak için önceleri İslâm memleketleri arasına ekmiş oldukları nifak tohumlarını, sömürücülükleri devirlerinde daha da körüklediler. Tarihî kadar birliği yapmış olan din kardeşlerinin arasını açtıkca açtılar. Maalesef buna İslâm milletleri de inandı. Öyle ki düşmanını dost ve dostunu ise düşman bilir hale düştü.

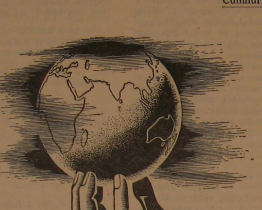

Haykır! Şu, emsalsiz yaşıyan kitle uyansın! Binbir güneşin yaktığı: «Tek meş'ale» yansın.

Ve bu gâflet müsüzeyece devam etti. Hem de İkinci Dünya Harbi sonundan, zamanımıza kadar. İslâm ülkeleri bir silkinip gözünü açtı. Kendinden gözüken Garp emperyalistlerinin nesi varsa silip-süpürüp götürüldüğünü anladı. İslâmın şuuruna yönelmeğe başladı. Gördü ki eskiden nifak tohumları, hep sömürmek için başta gelen vasıtalarıymış!..

Birinci Dünya Harbinde Osmanlı İmparatorluğu tasfiye edildi demiştik. Bu tasfiye edişle de kalmak istemediler. Bilhassa İngiliz'ler son müstakil Türk devletine nihayet vermek için Yunan sürülerini başımıza musallat ettiler. Bu da hakkın bir tecellisiydi. Ve öyle oldu. Müslüman Anadolu halkı baştan aşağı direndi. Sonu mazlum olan müslüman milletlerine örnek olmak üzere Cenab-ı Hakkın tecellisiyle zuhur etti. Allah'ın izmi celilini daima ayakta tutmuş olan ve yücelten Türk milleti muzaffer oldu.

Bu zafer İslâm âlemine nur ve ışık oldu. Yıllar geçtikce ışık ışıklandı... Ve adetâ kaiblerde doğdu. Güneş batmaz denilen İngiliz imparatorluğunun güneşinin batmasına vesile oldu. Hileyle yok etmiş oldukları Osmanlı İmparatorluğu her vatan parçasını kanıyla sulayarak terk ederken, İngilizler kendiliğinden İkinci Dünya Harbi sonunda uyanan İslâm ülkelerinin istiklâlini sessizce çekilerek vermek zorunda kaldı. Ve öyle oldu. İslâm ülkeleri kardeş Türkiye'yi örnek bildiler. İslâma yakışmayan esaret zincirini birer birer kırıp attılar. Hürriyetlerine kavuştular. Biz bu yönden — Orta Asya hariç ve inşaallah onlar da istiklâllerine kavuşacaklardır. — İkinci Dünya Harbini hayırlı addederiz. Zirâ bu harp, İslâm milletlerinin istiklâllerine kavuşmasını sağlamıştır.

İslâm ülkeleri için bu kâfi veya yeterli değildir. İslâm dininin şiarına yakışır maddî ve manevî kalkınmayı yapabilmeleri gerekir. Bu önce kendilerine güven ve sonra İslâmi bir ruhla dayanışma ile olur. Bu hususta tarihinden ibret alabilir. Vahdeti esas kılan İslâm dini, vahdet olmayınca yükselişin olamayacağını da âmirdir. Şunu bilelim ve bilmeliyiz ki, bunca maddi hasmetine rağmen Garp medeniyeti hastadır. Manevî değerlerden mahrum olmasından ötürü adetâ kendi kendisini yemektedir. Bizler bunu görmeliyiz. Hasta dünyaya yepyeni bir doğuşa örnek olmalıyız. Bilhassa İslâm ülkelerinin münevverleri Batının maddî medniyeti karşısında yelse düşmemeli. Ve aşağılık duygusuna kapılarak mukallit olmamalı. Düçar bulunduğu mükalliidlik hastalığından kendisini kurtarmalı. Hasta âlemin biraz daha idame-i hayat edebilmek için propoğanda salgınına kapılmamalı. Doktrin, münakaşalarından, kuru nazariyelerden kendisini kurtarmalı. Tarihinden ilhâm alarak manevî ve maddî alanda yepyeni bir doğuşun öncülüğünü yapmalı.

Belirtmemiz gerekir ki, sıcak ülkelerin insanları topraklarıyla birlikte İslâmın sıcaklığıyla uyanmaktadır. Bu uyanışı iyiye götürmek baştaki öncülerine düşer. Bu öncülükte her İslâm ülkelerine düşer vazifeler mebzulen vardır. Hiç bir İslâm devleti birbirini kısıtlanmadan yürüyen kervanda yerini alabilir. Kıral Faysal Hazretleri Türkiyemizi serefledimekle büyük tarihi vazifesini yapmağa ilk adımını atmış bulunmaktadır. İnşaallâh hayırlı olacaktır.

Yeri gelmişken şunu da kaydetmeden geçemeyeceğiz: Garblı dostlarımız bilmelilerdir ki, husumet, nifak ve kin dünyamızı kurtaramaz. Dünyamızın sevgiye, gerçek dostluğa ihtiyacı var. Ayni zamanda kuvvetler muvazenesi dünyamıza canlılık ve sulh ve sükûn verebilecektir. Dengesizlik aslâ!..

İslâm devletlerinin birbirine yaklaşması, kültü-

(Devamı 26. sayfada)

Sakın Birleşmeyiniz?

H. Hüseyin VAROL

Adamın hareketleri hâlâ gözlerimin önünde, çarşının nispeten tenhâ sayılabilen bir yerinde. Atlı arabaların, kamyonların ara sıra geçtiği ana cadde... Yayalardan bazıları koşar adımlarla, bazıları da âvare âvare caddeden geçiyorlar.

İki yol kavşağının birleştiği bir noktada, tam köşeye sırtını dayamış pejmürde kılıklı birisi. Etrafını saran ve gittikçe genişleyen kalabalık, her cinsten insanlar; çocuklar, hamallar, genç-ihtiyar zaman öldüren cinsinden kişiler. O kadar ki seyrettikleri adamın dış görünüşü sanki onların iç âlemi.. Ve helki de onda kendilerini görüyorlar. Caddeden geçenlerin dikkatini çekmemesine imkân yok. Her gören mutlaka uğrayıp bir kaç dakikasını geçiriyor orada.

Biraz yaklaşıp baktım. Adam, maskaralık nâmına neler yapmıyor ki; karşıya bakarken sağ gözü sola, sol gözü de sağa doğru dönüyor. Âzımı sağa acaip şekilde eğerken; burnu, kendi kendine sol tarafa büküyor. Tam bu sırada kulaklarının ileri geri gidip geldiği görülüyor. Kollarının biri içe, diğeri dışa bükülmüş. Bacaklarında hafif bir titreme göze çarpıyor. Parmaklarının on tanesi de ayrı bir hareketle meşgul. Bütün bu olup biten hareketlerin hepsi aynı anda arka arkaya dakikalarca devam ediyor.

Kendisini seyredenlerin gittikçe sıklaştığı ve kalabalığın daha da artttığı bir sırada, birdenbire kelimenin tam manâsiyle zelzeleye tutulmuş gibi bütün vücudu bir sarsıntı ve titremedir sarıyor. Seyredenlerden kimisi ürkek nazarlarla bakarken, kimisi de keskin kahkahalarla gülüyorlar.

Topluluk güldükçe maskara adam, kendisinde onları oyalamanın bir meziyet olduğu inancıyle tekrar hayranlarına yeni marifetler gösteriyor. Tebessümler dağılıyor. Neşeli dakikalar yaşatıyor (!). Sonra topluluğun tek tek dağıldığını ve onların yerine yenilerinin geldiğini görüyorsunuz.

Öyle hâdiseler var ki görünüşüyle daha başka hâdiselerin bir nümunesi oluyor. Ve insanda derin düşünceler meydana getiriyor. Bu olayın bendeki uyandırdığı düşünce çok daha başka oldu. Gerçekten bir tek vücudda bu kadar ayrı hareketleri devam ettirip, idare eden bir kuvvet bulunmaktadır. Ve bu kuvvet sanki bütün azaya «Sakın birleşmeyiniz! Harekellerinizi böyle devam ettiriniz! Ancak siz o zaman bir kıymet kazanırsınız» gibi şaşırtıcı emirler vermektedir. Yoksa aynı vücudun eli, kolu, gözü, kulağı ve ayağı olan azaların istikametlerini değiştirip birbirlerinden ayrılmaları nasıl mümkün olur.

Kaderin bir cilvesiyle kendimi içlerinde bulduğum, milletin inan ve ahlâk davasının insanlarında, yıllardır seyretiğim hal, bu olayla ne kadar yakından alâkalı. Bir vücudu meydana getiren azaların ayrı ayrı hareketleri kendisini insanlıktan çıkarıp başkalarına gülünç bir varlık haline nasıl da sokuyor!..

Milletin iman ve ahlâk davası ile meşgul, hatta vazifeli bir grup insanın meydana getirdiği bu topluluk hükmi bir (insan)dır. Ve bu insanın vücudunu teşkil eden çeşitli dini teşekküllerin aralarında anlaşıp da bu vücudu aynı istikamete götürmeleri mümkün iken nedense yıllardır bu hal bir türlü gerçekleşememiş ve durum yukardaki adamın durumuyla aynı olmuştur.

Bu dehşetli manzara karşısında bütün gücünüzle haykırmaz mısınız: «Eyyy! Her azası ayrı ayrı hareket eden insan... Dur!.. Başkalarına gülünç olmaktansa başkalarının gülünç hallerini düzeltip onları insanlık makamına İslâm nûruyla yükselt ve vazifeni yap!..»

Nasıl Müslüman Oldular

İslâm kaynağından fışkıran nurlar böylece kalpleri aydınlatmaktadır.

Yahudilik'ten Müslümanlığa Nasıl terfi ettim

«25 senede gece gündüz 14 saat kitap okuyarak, çeşitli ilim ve dinlere ait kitapları elden geçirdim.

İslâm dinine ait tetkiklerimde Müslüman Türk dostlarım ve vatandaşlarım bana yardım ettiler. Yüzlerce, müfti, vaiz, âlim ve muharrirle tanıştım. İslâmiyeti her itibarla, çeşitli cepheleriyle tetkik etmeye muvaffak olduğumu ümit ederek ve göğsüm kabararak söyleyebilirim. Benimle tanışan ve benimle görüşen İslâm âlimleri bu hususiaki kabiliyetim ve Cenab-ı Hakkın bana lütfettiği hidayeti teslim ve kabul etmişlerdir. Allah'ın bana Müslümanlık nurunu bahşetmesi 1950 senesinde asker olduğum zaman vaki oldu. Bir cuma namazına iştirak suretiyle şeref-i İslâm'a nail oldum. Ancak bu hâdise bazı ailevi sebeplerle çeşitli tutulmalı 1956 yılında ihtida ettiğimi ilân ettim...

Bir çok içtimai mevki ve vazifelerde bulundum. Tarih, Din, Sosyoloji ve Ahlâk mevzularında şimdiye kadar 16 kitap yazdım. Müslümanlığı kabul edişim bir ilim ve iman meselesidir. Müsevi milleti umumiyetle Hz. Muhammed'in nübüvvetini ve risaletini kabul etmiyor. Ben ise, vaktiyle en iyi ve en kuvvetli Müsevi olduğum halde Kuraı-ı Ekrem'in peygamberlik davasının meşruiyetini ilmen izah ederek, tarihin tevsik ederek isbat, kabul ve beyan ediyorum. Bu meesle bütün insanlığın davasıdır, Yahudilik tek bir kavim olan Beni İsrail'i kurtardı, İslâmiyet ise bütün yeryüzü milletlerinin hepsini kurtardı, kardeş yaptı. Dünya sulhünün Anayasası olan KUR'AN-I KERİM'i tebliğ ile kâinata ışık tuttu. İşte ben bu sebebten Yahudilikten istifa ederek MÜSLÜMAN oldum...»

Anlatan : M. S. BAYRAMAŞIK

Kur'anın Gölgesinde

Yazan : Seyit KUTUB
Terceme : Mustafa ATEŞ

في ظلال القرآن

On yıldan beri, Arap sosyalizminin mühdii, diktatör Abdunnasır'ın zindanlarında fani varlığı çürüyen ve en sonunda da fâsik diktatörden afv dilemediği için idam edilen büyük İslâm içtimaiyyatcısı Seyit «Şehit» KUTUB, İslâmın mefkûrevî cihad ruhunu asrımızda yaşatmak istiyen büyük bir mücahid idi. İslâmî ruhu bütün satvet ve saffetiyle yaşama ve yaşatma azminin kurbanı Seyit KUTUB, İslâm davasının ne ilk şehididir, ne de son şehidi. Ebediyete doğru akıp giden zaman içinde yeni müstebitlerin, yeni Fıravunların türeyeceği gibi, bunların haksız cebrûtuna karşı koyan Şehit Kutub'lar da zuhur edecektir. Biz şuna inanıyoruz ki İslâm davası uğruna ölümü istihkar edenlerin aziz ruhları, zalimleri, diktatörleri hayatta bir gölge gibi takib edecek, onların rü'yalarına girecektir. Şehit Kutub'ların urûc eden ruhları, beklenmedik bir günde, zalimlerin tepesine yıldırımlar yağdıracaktır. Seyit Kutup, sadece İslâmın fikriyatını yapan eserlerin sahibi değil, aynı zamanda «Kur'ân'ın Gölgesinde» isimli 30 ciltlik tefsirin de yazarıdır. Onun şehit ruhuna ve aziz hatırasına hürmeten bu büyük eserin kısa önsözü arkadaşımız Mustafa ATEŞ tarafından sizler için terceme edilmiştir. Ruhu şâd olsun!..

İslâmın İlk Emri
O K U

(في ظلال القرآن) tekellüfsüz bulduğum bir isim. Bu isim, yaşadığım hakikatın ta kendisidir. Bir müddet Kur'ân'ın gölgesinde yaşayayım ve bu müddet zarfında Kur'ân'ın gölgesinden başka bir yerde bulamadığım huzuru bu gölgede bulayım diye zaman zaman içimde gizli bir arzu duyardım. Beni göklere erdiren, semalara yükselten ve bana göklerin nurlu kapılarını, ışık saçan aydınlık pencerelerini açan bir zamanı yakalamak isterdim. Evet, bizzat bu zaman zarfında, ayaklarım zemine sağlam tutunsun ve beni ayakların kaymadığı, bataklıkların oynatmadığı sert bir toprak üzerinde bulunduğumun şuruna erdirsin...

Bu fikir cevelangâhında imana, ruha, hayata ve insanlara dair bir takım dağınık hayal ve fikirler benim sığınağımdı. Ben bu hayal ve ideleri sadece yaşamakla iktifa ediyor, onları yazmak istemiyordum. Kur'ân'ın ruh-nevaz gölgesinde bu tatlı anları yaşamak bana yetiyordu.

Fakat (المسلمون) mecmuası çıkmaya başlayınca, bu mecmuanın yazı kadrosuna ayda bir makale ile iştirak etmem icabetti. Ve mecmuanın sahibi olan arkadaş, bu aylık makalelerin müselsel bir mevzu etrafında kümelenmesini veya değişmez bir başlık altında yazılmasını istedi... (في ظلال القرآن = Kur'ân'ın Gölgesinde) başlığı birdenbire zihnimde tebellür etti. Ve zaman zaman kalbime doğan hatıraları yazmak ve böylece Kur'ân'ın gölgesinde yaşamak istedim.

İşte bu kıssanın başlangıcı...

Sonra arzu ve iştiyak arttıkça arttı, önümde başka sahalar, engin ufuklar açıldı. Keşke bütün zamanı Kur'ân'ın gölgesinde geçirsem ve ruhuma gelen her şeyi yazsam ve ben bu ser-âzat hayatı, bu ulvî havayı teneffüs edip dursam ne olur? Bu hür hava, bu serbestlik, misilsiz bir kazanç olacak. Ve bu hislerimi bir kitapta toplarsam, halk da çok zaman bu yüksek duyguları yaşamakta bana ortak olacak...

Allah bana tevfikını ihsan buyurdu ve ben de iştiyak içinde yürümeğe başladım. Bugün Allah'ın izniyle kitap halinde çıkmağa başlayan ve bundan sonra da tevdi edecek olan (في ظلال القرآن) nın kıssası da işte budur...

⁂

«Kur'ân'ın Gölgesinde» isimli bu eseri, okuyuculardan bir kısmı Kur'ân-ı Kerîm'in bir nev'i tefsiri sayacak; bir kısmı bunu İslâmın umumi prensiplerinin Kur'ân'da varid olduğu şekilde topluluğa sunuluşu telâkki edecek. Diğer bir kısmı da bunu fert ve cemiyet hayatına ait olan bu İlâhî düsturun şerh ve izahı için bir çaba ve ihtiva ettiği engin hikmetin beyanı için gösterilen bir gayret kabul edecektir... Ama ben bunların hiçbirine gönül vermedim ve bunlara güvenmedim. Ben doğrudan doğruya düşüncelerimi yazdım ve bu gölgede yaşama arzusundan öteye geçmedim. Bu eserde göstermek istediğim bütün çabalar, ruhumu Kur'ân'ın öz ruhundan ve Kur'ân'ı kendi öz cevherimden ayıran lûgat, fıkıh ve kelâm meselelerine boğulmamaktadır. İstitrat kabilinden bile olsa bizzat nass-ı Kur'ânînin işaret etmediği insani, içtimâi veya ruhî havaları zikretmeği uygun bulmadım. Ve bu türlü tarz-ı beyanlarla Kur'ân-ı Mübine karşı lâübalilik etmedim.

Yine bu mu'ciz kitapta ruhumun ihsaslarını, tâbir ve tasvirlerde ruhumdan kopup gelen intizam şuuruna hayret-engiz üslûp güzelliği içinde ifade etmeğe çalıştım.

Bu husus, sekiz yıl evvel «Kur'ân'da Edebî Tasvirler» isimli kitabı yazdığım ve bu kitapta, o zaman bana pek vazıh olarak görünen şeyleri «Edebî tasvirler, Kur'ân'la ilgili güzel ifade ve uslûpta ap-açık kaidedir.» şeklinde kaydettiğim gündan beri benim gayelerimden biri idi. Ve mezkûr kitabın bütün muhteviyyatını bu «Kaide»yi şerh ve izah sadedinde Kur'ân getirilen temsilleri açıklamak için bu mihver etrafında dönüp dolaşmağa hasretmiştim.

(Devamı 19. sayfada)

Garpluya Göre Kur'an

Kur'an-ı Kerim Lâhutîdir.

«Muhtelif devirlerde beşeriyeti idare etmek için, tarafı lâhutiden geldiği iddia olunan bütün münzel ve semâvî kitapları, tam ve etraflıca tetkik ettim ise de hiç birisinde bir hikmet ve isabet göremedim. Bunu kanunlar, değil bir cemiyetin, bir hâne halkının saadetini bile temin edecek mahiyetten pek uzaktır. Lâkin Muhammedilerin Kur'ân'ı bu kayıtlan azadedir. Ben Kur'ân'ı her cihetten tetkik ettim, her kelimesinde büyük bir hikmet gördüm. Muhammedilerin düşmanları, bu kitabın Muhammed'in (S.A.V.) zâdei tab'ı olduğunu iddia ediyorlarsa da en mükemmel, hattâ en mütekâmil bir dimağda böyle harikanın zuhurunu iddia etmek, hakikatlara göz kapayarak, kin ve gareze âlet olmak manâsını ifade eder ki bu da ilim ve hikmetle kabili telif değildir.

Ben, şunu iddia ederim ki: Muhammed (S.A.V.) mümtaz bir kuvvetir. Destigâhı Kudretin böyle ikinci bir vücudu imkân sahasına getirmesi ihtimalden uzaktır.

Sana muasır bir vücud olmadığımdan dolayı müteessirim, ey Muhammed (S.A.V.). Muasilmi ve nasîri olduğun bu kitap, senin değildir. O, lâhutîdir. Bunun lâhûti olduğunu inkâr etmek, mevcud ilimlerin bulunmu ileri sürmek kadar gülünçtür. Bunun için beşeriyet senin gibi mümtaz bir kudreti bir defa görmüş, bundan sonra da göremiyecektir. Ben huzuru mehabetinde kemali hürmetle eğilirim.»

Prens BİSMARK

BÜYÜK KAPI - EK - (1)

Mehmet AY

Üstad *Necip Fazıl Kısakürek*'in eseri... *BÜYÜK KAPI*...

Ben müslümanın diyen ve gerçekten müslüman olan kişi, *BÜYÜK KAPI*'dan içeriye adımını atar atmaz muazzam bir manzara ile karşılaşır. Gördüğü manzara gayet enteresan... İçerisi oldukça geniş, aydınlık ve anlayana zevk veren bir tablo...

Bu muazzam tablo silsile-i zehep'i meydana getiriyor. 32 hilkadın meydana gelen bu altın silsilenin ilki, bin üç yüz küsur sene evvel kâinatı zulmetten kurtarıp, aydınlığa kavuşturan *Hz. Muhammed (S.A.V.)* efendimizdir.

O, kendisinden sonraki halkalarıaşa İslâmın nurunu teslim etmekte...

Kendisinden sonra gelen İslâmın o büyük velilerine, bugüne kadar hiç güneş görmemiş ve bozulmamış bir fotoğraf camı gibi İslâmı teslim ettiı. Altın silsilenin kendisinden sonra gelen kahramanları o camın bütün nakışlarını ruhlarına kazıdılar ve camın hiçbir noktasına bir sinek ayağının izini bile çıkartmadılar.

Aziz okuyucu! *Necip Fazıl Kısakürek*'in bu eserinin baş tarafında bir •TAKDİM• den sonra silsilenin ilk halkasını meydana getiren Hz. Peygamber hakkında kısaca, en güzel ifadeyi kullanmıştır.

Silsilenin diğer halkalarını İslâmın büyük velileri meydana getirmektedir. İşte bir misal :

İslâmın nurunu doğrudan doğruya Hz. Peygamberden alıp, kendisinden sonraki dizıye teslim eden *Hz. Ebu Bekir*'in Miraç sabahı kapısında birikti̇ler :

•— Buna da mı, dediler, buna da mı inanacaksın? Halâ inanmakta devam edecek misin?

— Bütün bunları kim söyledi?

— O!

— Eğer O söylediyse doğrudur.•

Ve işte Altın Silsile'nin halkalarını meydana getiren zevat :

2 — Hazret-i Ebûbekir, 3 — Selman Farisi, 4 — Kasım B. Muhammed B. Ebubekir, 5 — Cafer-i Sadık, 6 — Bayezid (Bestami), 7 — Ebulhasen Harkaanî, 8 — Ebu Ali (Fârimedî), 9 — Yusuf Hemedânî, 10 — Abdülhalik (Güdüvanî), 11 — Ârif (Reyvegeri), 12 — Mahmut Enzir (Fagnevî), 13 — Ali Râmîtenî (Hâce Azizan), 14 — Muhammed Bâbâ (Semmâsî), 15 — Seyyid Emir Külâl, 16 — Şah Nakşibend Muhammed Bahaeddin, 17 — Alâeddin Attar, 18 — Yakup (Çerhî), 19 — Ubeydullah Ahrar, 20 — Muhammed Zahid (Bedahşî), 21 — Derviş Muhammed, 22 — Hacegi (Emkengî), 23 — Hâce Muhammed Bakibillâh, 24 — İmam-ı Rabbanî, 25 — Hace Muhammed Mağsum, 26 — Şeyh Seyfeddin, 27 — Seyyid Nur, 28 — Can-ü-Cânan Mazhar-ı, 29 — Abdullah (Dehlevî), 30 — Melânâ Halid, 31 — Seyyid Tâhâ, 32 — Seyyid Fehim (Arvâsî).

Aziz okuyucu! *İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyetinin* ilk neşriyatlarından olan üstad *Necip Fazıl*'ın *BÜYÜK KAPI*'sı bir evliya menkıbeleri kitabıdır. Büyük Kapı, binbir faydalı mânâlarla dolu va'z ve nasihatlar, kerametler ve güzel sözlerle bezenmiştir. Bu 'sebeble okuyucularına zevk verip, hayal güçlerini kuvvetlendiren ve düşünmeye mecbur ettiren bir ifadesi vardır. Böyle olunca *BÜYÜK KAPI*, büyük bir ahlâk kitabıdır.

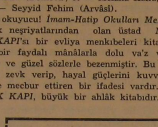

Necip Fazıl, •Sanat, sanat için değil, sanat toplum içindir.• esasının en bariz misalini *BÜYÜK KAPI*'da verererek, sade ve her zümrenin anlıyabileceği bir dil kullanmıştır.

İslâmın velilerini anlatan daha nice eserler mevcutsa da *BÜYÜK KAPI* bunlar arasında müstesna bir mevkie sahiptir. Çünkü: İslâmın nâşiri Hz. Peygamber ve O'ndan ilham alan velileri, iyi bir tertip ve daha veciz ve olgun bir ifade ile tasvir ve izah edilemezdi.

Her cümlesi manâ dolu bir âlem olan *BÜYÜK KAPI*'nın, her kütüphanede bulunmasını tavsiye ederken, okuyucularımıza kitap kazandırma yolunda bir uyandırma yapabilmişsek kendimizi bahtiyâr addedeceğiz.

(1) Yazan : N. Fazıl Kısakürek, •OKU• Yayınları, No: 1, 1966.

NOT : Tanıtmaya çalıştığımız eser 128 sahife olup, fiatı (5) liradır. •P.K.: 105, KONYA• adresinden tenzilâtlı ve ödemeli olarak temin edilebilir.

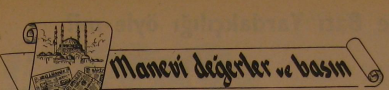

Hasan BAĞCI

Basın, efkâr-ı umumiyenin aynasıdır, denir. Aslında bu bir temennidir. Öyle olması gerekir. Fakat Türkiye'deki durum bu hükümden çok temenninin tam tersidir. Zira aynaya benzettiğimiz basın o kadar kalitesizdir ki bir şeyi olurundan fazla çirkinleştirmekte ve efkâr-ı umumiyeyi bambaşka göstermektedir. Kendinden korkar ve kaçarcasına krıtikten çekinen söz ve fikriyatçılar zaman zaman, Türkiyede çok az okunduğundan yakınırlar. Bunun sebebini araralar ve her hususta olduğu gibi bu meselede kusuru zavallı halkın üzerine atarlar. Halbuki halk, bu aynalarda kendi benliğini, ülkü ve idealini görememekte, bunları benimseyip beğenememektedir.

Halkcılık edebiyatı yapa yapa halktan uzaklaşan, halka yabancılaşan o biçim ilericiler bir yandan Batı emperyalizminden, batı taklitciliğinden dert yanarken, diğer yandan fikirde ve sanatta halkı sömürürler.

Tıpkı, İngiltere'nin kahkülü oğlanları kedi misali miyavlarken, bizim bir kısım delikanlıların (!) burada tepinişleri gibi. A serseri, onlar, folkluklarından bunalıp bağırıyorlar. Sen ise, açsın, tepiniyor, nağra atıyorsun. O müziği meydana getiren sartlar başka, senin içinde bulunduğun şartlar başka. Hissin ve duygunun da taklitçisi olan bir cemiyete pes doğrusu.

Bundan böyle ilerlememiz için batının istisnasız her türlü nizam üslûbunu taklit etmemiz gerektiği şeklinde fikirlere sahip olan mezkûr bir kısım basın, Batıda mânevi değerlerin sosyal fonksiyonunu görmemezlikten gelmektedir. Halbuki Batıda, bilhassa en istikrarlı bünyeye sahip bulunan anglo-sakson cemiyetlerinde bilim, politika, san'at ve hususen basın mensupları mânevi kıymetlerin çeşitli motif ve tezahürlerinden istifade etmekte ve böylece teknik medeniyetlerine çalışkları kadar, mânâyı da ihmâl etmemektedirler.

Hal böyle iken, bütün görünüşleri ile üstünlüğü ortada olan ve Garbın İslâm'a karşı en azılı düşmanı kesilen bir kısım yazarlar dahi bu üstünlüğü itiraf etmişlerken bizim basın, dinimizi uydurma fikrâ bikâye ile geçiştirmekte veya olanca hışmıyla dinsizliğin reklâmıyla arz-ı endam etmedeler. Batı gazeteciliğini en âdi nizampaj hususiyetlerine kadar taklit etmek durumunda olan basınımızın bu mevzularda ruhsuz ve soğuk davranışlarını anlamazlar kelimenin en hafif deyimiyle gafletin ta içerisinde bulunuyorlar demektir.

Tamamen ataist ve materyalist görüşlerin birer misyoneri durumunda olan bu bir kısım basın, menfur ve mahut hayat görüşlerini muhakkak ki âlenen milletin mukaddesatına cephe almak suretiyle tatbik edemiyeceklerini bilmektedirler. Bunun içindir ki değil mânevi değerlerin lehinde yazılar neşretmek, garpçılık, devrimcilik gibi ajızlarda sakızlar gibi çiğnenen deyimlerle ve türlü vesilelerle milletimizin bütün mukaddesatını yıkmak, sadece müreffeh fakat inanç ve huzurdan yoksun bir gelecek için ellerinden gelen her şeyi yapmaktadırlar.

Yüce dinimizde en güzel kıymet hükmünü bulan bu gibi kimselere •Munafıklar• denilmektedir. Nitekim, Müslüman-Türk için İbn-i Seb'e kadar şiddetli olan bu maskeliler, yıllardan beri manâ tahtımıza göreklenmekte ve mukaddesat namına ne varsa hepsini yıkmak gayesiyle ellerinden gelen her türlü iblislikleri yapmaktadırlar. Onbir ayın her günü dine sövmeyi âdet edindikleri halde, Ramazanda veli cübbesine bürünüp O'na sayfalar ayırmaları münafıklıklarının bir delilidir.

Şüphesiz ki hilkatin en şerir mahlûkları bu maskeliler, yani, göründüğü gibi olmayan münafıklardır. Tarih, bunların cinayetleri ile doludur. Allah'a âsi olan şeytan bile maskeli gezer, İslâm'a Ebu Cehil'den daha fazla zararı dokunan İbni Seb'e de maskeli idi. Hem camiye gelir, Müslümanlarla birlikte ayrı safa durur, hem de onları birbirine düşürmek ve dini kökünden yıkmak için elinden gelen her türlü fitneliği yapardı. Kur'ân-ı Kerim'in daha baş sürelerinde mü'-

(Devamı 26. sayfada)

OKUYUCULARIMIZA

★ YENİ İSTİKLÂL ★ TOHUM

★ Bâbâlide SABAH ★ ÜMİT

★ YENİ İSTANBUL ★ TÜRK KÜLTÜRÜ

★ DİRİLİŞ ★ HAKSES

★ TOPRAK ★ FEDÂİ

★ GURBET ★ HAREKET

TAVSİYE EDERİZ...

Turizmde Batı Yardakçılığı öyle mi?

Ali TURGUT

Son zamanlarda anti-komünist yazıları ile dikkati çeken, bu niteliği dolayısıyla bazı saf gönüllü milliyetçilerimizin aralarına almakta tereddüt göstermedikleri ve fikri yapılarına ortak ettikleri bir adam, geçenlerde bir İstanbul gazetesinde yayınladığı yazısı ile Milliyetçi ve mukaddesatcı kadronun dışında ve çok uzağında olduğunu göstermiştir.

Milliyet ve Din mefhumunu insani tekâmülün ana unsurları olarak kabul edersek, bu iki temel dayanaktan ilhamını almıyan her fikir, bir kıymet ifade etmekten çok eskilerimizin yerinde teşhis ve tesbit ettikleri gibi herzeleme olur, saçmalama olur.

Mahut yazarın şahsi ve fikri durumu bize şu gerçeği devamlı olarak haturda tutmamıza bir bakıma yardımcı olmuştur. «Her Komünist Amerikan aleyhtarıdır. Ama her anti-komünist ya da Amerikan sempatizanı bizim anladığımız manâda milliyetçi, hele mukaddesatcı hiç değildir.»

Meşhur yazarın bahse konu ettiği turizm meselesi ve bu davada sağır, yani, mukaddesatcı ve milliyetcilerin baltalayıcı harekete giriştikleri tenkit edilmekte, hatta genişletilerek ağır suçlamalara dahi gidilmektedir.

Biz bu yazımızda cevaptan çok, yazarın ithamda ileri giderek ağır bir dille damgaladığı muazzam bir cemaatin sadece bir üyesi, yani, sağdan milliyet ve mukaddesattan yana, inanmış bir insan olarak kendi görüşlerimizi aksettirmeğe çalışacağız.

Turizm davasının ekonomik kalkınmada müessir vasıta ve tedbirlerden olduğu görüşü, tereddüde yer bırakılmıyan bir anlayışla kabul edilebilir. Bu sebepten sağcı olan herkes turizm meselesine temas ederken, onun ekonomik müessiriyetini unutmuş ya da hesaba katmamış değildir. Çünkü; İslâm Türk milliyetcisi bulunduğu toplumun manevi kalkınmasına olduğu kadar maddi refahına da önem verir ve bunları sağlıyacak imkânlardan, en büyüğünden en küçüğüne kadar faydalanma yollarını arar. Eğer turizm de kalkınma imkân ve icaplarından ise — ki bizdir — bunu memleketsever hiç kimse yana ve yabana atmaz. Yalnız bizim savunduğumuz ve bu yüzden şuursuzların sert tepkileri ile karşılaştığımız görüş şudur: Turizm ve ekonomi derken, propaganda ve reklâm derken, mukaddes belde, Haç yeri Efes, Antalya derken güzel yurdumuzun en güzel yerlerini yabancılara peşkeş çekmiyelim.

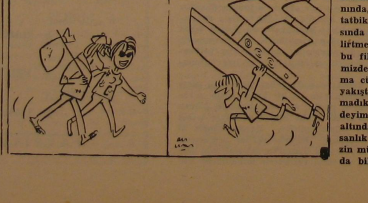

Onların kültürel emperyalizmine maruz kalmıyalım. Her gelen turistin belirli arzu ve heveslerini tatmin duygusunun dışında bir takım arka niyetlerini de hesaba katalım. Davayı yazımıza başlık ve ana konu yaptığımız şekilde batı ve Hıristiyan yardakçılığı biçiminde götürmiyelim. Vatikan kilisesinin, Efes'in haricinde Türkiye'de sırf Hıristiyanlık neşri pahasına başka haç yerleri ve mukaddes beldeler tesbit etmekle meşgul olduğuna vehim ve vesvese suçlamalarına kulak vermeden düşünelim.

Çünkü bize göre sonradan gelen son ve gerçek din İslâmiyete kadar Hıristiyanlığın mer'iyette olduğu tarihlerde kutsal belde ve Haç yeri olarak Kudüs kabul edilmişti. Hz. İsa'dan sonra aslını yitiren, zaten İslâmlığın gelişi ile de Allah nezdinde hükmü kalkırılan bir din için bir Kudüs de dahil olmak üzere bütün müesseseleri ile kutsallık diye bir mefhum aramayınız. Durum böyle iken kutsallığını kaybetmiş bâtıl bir dinin saliklerine kendilerince kabul edilen mukaddes beldeleri kâfi gelmiyormuş gibi, müslüman diyarında bunlara zoraki kutsallıklar doğurmanın manası ne? Hayranlık mı? Aptallık mı?

Kanaatimince turizm ekonomik etken yanında milletlerarası bir kültür ve sanat ilişkisidir. Bu, genellikle kültür, san'at ve bunların üstünde din birliği olan ülkelerin birbirleri ile olan müşterek münasebetlerinden doğar ve kuvvet alır. Şunu ifade etmek istiyoruz. Turizmi, dini bağlarla bağlandığımız ve aralarında kültürel yakınlığımız olan doğu ülkelerine yöneltelim. Bizi böyle teklifci fikre götüren saik dini inhisarcılığımız değildir. Bizzat komşusu olduğumuz bir ülkenin, Yunanistan'ın bize gelenden çok fazla turist tarafından ziyaret edilmesi, o milletin kültür ve san'atının bizden yüksek olmasından, ya da turistik yerlerinin çokluğundan değil, bizden ayrı bir dünyanın, yani, hıristiyanlığın dini mirasıcısı olmasındandır.

Bazı aşğınların suçlama için vesile ittihaz ettikleri pek çok davalar yanına maalesef turizm meselesini eklediklerini de görüyoruz. Aslında milliyetçi ve mukaddesatcı kadronun üyeleri, yukarıda belirttiğimiz fikirler muvacehesinde turizmin yanında, ama bugünkü tatbik şeklinin karşısında olduğumuzu belirtmek isteriz. Bizi, bu fikri hassasiyetimizden dolayı ithama cür'et edenlerin yakıştırmaktan utanmadıkları «Yobazlık» deyiminin ağır yükü altında ezilmeğe insanlık haysiyyetimizin müsait olmadığını da bildiririz.

Güzel Sözler

Derleyen : Sükrü ÖZÜDOĞRU

DOĞU'DAN :

Hiç; bilenlerle, bilmiyenler bir olur mu?
Kur'ân-ı Kerim

⁂

İlim öğrenmek, kadın ve erkek her müslümana farzdır.
Hadis-i Şerif

⁂

İlim, ameli davet eder, eğer amel gelirse ne güzel, gelmezse ilim de göçer.
Süfyan'ı Sevri (R.A.)

⁂

İlim okumak bilmektir, bilmek Hakkı bulmaktır.
Yunus Emre

⁂

Hangi şeyde tefekkür varsa, o kimse için her şeyde ibret vardır.
Mevlâna

⁂

Ümmetimden iki sınıf vardır ki; onlar düzelirse insanlar da düzelir, onlar bozulursa insanlar da bozulur: Ümerâ, Ülemâ.
Hadis-i Şerif

⁂

Dünyanın şerefi malla, âhiretin şerefi salih amelledir.
Hz. Ömer (R.A.)

⁂

Zenginliğin en iyisi akıldır.
Hz. Ali (R.A.)

⁂

Gerçek insan olmak, sanatların en büyüğüdür.
Prof. M. Şekip Tunç

⁂

Hakiki hürriyet, hakikata esarettir.
N. F. Kısakürek

⁂

İnanmayan bir gönül, içinde kuş olmayan kafese benzer.
A. Kadir Geylâni

Kur'anın Gölgesinde

(Baştarafı 15. sayfada)

Gayelerimden biri de Cenab-ı Hakkın, bu ışık altında Kur'ân-ı Kerim'i halkın istifadesine sunmağa, beni muvaffak kılma dileği idi. Bu iştiyak, bu rağbet ikinci defa zahir olduğu kadar şu gölgede biraz gizlendiğe ve sakınmağa uğraştı.

⁂

BATI'DAN :

İradene hakim, fakat vicdanına esir ol.
Aristo

⁂

Bir insan için ahlâk terbiyesi, ekmekten, sudan daha lüzumludur.
Sokrat

⁂

Şöhret, gençlik ve gurur, mezar hepsini alır.
Victor Hugo

⁂

İman büyük şeydir. Her şeye can veren odur. Bir millet bir kere inanmaya başladı mı, çabucak büyür. Yükselir, yükseltir, yenilmez bir kuvvet olur.
Carlyle

⁂

Demokrasi, halkın halk tarafından, halk için idaresidir.
Lincoln

⁂

Adaletle idare, hükümetin en emin desteğidir.
George Wachington

⁂

Adâletin gecikmesi adaletsizliktir.
Landor

⁂

Adil olmayan millet hür olamaz.
Ej. Sieyes

⁂

Kuvvete dayanmayan adalet âciz, adalete dayanmayan kuvvet zalimdir.
Pascal

⁂

Adaletsizliği bir yangından daha çabuk önlemeliyiz.
Heradite

Kur'ân'dan mülhem dersler şeklinde, aralarını hususi bir sebebin bağladığı ve hususi bir gölgenin gölgelediği âyetlerden bir araya gelenlerin arzı esasına dayanan bu yeni çalışma yolunda yürümeğe başladım. Hususi irtibatla bir araya gelen bu âyetler, Kur'ân'dan bir rubu', ya daha az, ya da daha çok olabilir. Bütün inceliğine rağmen ben, bu hususa bağlı kalmadım. Ancak Allah'ın avn ü inayetiyle, iki ayda bir kitap halinde birbirini takiben çıkacak olan bu silsilenin, otuz cüzden ibaret olan Kur'ân-ı Kerim'in her bir cüz'ünü ihtiva etmesine dikkat ettim ve bu hususa bağlı kaldım. Neşriyatın bu şekilde müteselsilen devamı matbuatın tanzimi cümlesindendir.

Başladığım bu hayırlı teşebbüsün ikmalini, Cenab-ı Hakkın beni muvaffak kılmasını niyaz ederim. Eğer bu işin ikmali bana müyesser olmazsa hiç değilse kendimi Kur'ân'ın gölgesinde bir nebze yaşamış kabul edeceğim.

Cemazilahir 1372.

Çocuk Velilerine

Mustafa AKINCI

Muhterem veliler, bugün milletimizin maddi sahada istenilen mesafeyi kat'edebilmesi, hamleler yapabilmesi, dinî ve kültürel bakımdan gelişmiş bir nesil yetiştirmekle mümkün olacağı; münakaşa götürmeyen bir hakikat olmuştur.

Çünkü yetişmekte olan bir nesil; milletin özü, beşeriyetin hülâsasıdır. Devletin terakkisinde ve teâlisinde bir nevi destektir. Bu desteğin sağlamlığı da yetiştirilmekte olan neslin aldığı bilgi ve terbiye ile ölçülür.

Bunun içindir ki okul kapıları şimdiki ve gelecekteki selâmet sahiline açılan birer yol, öğretmenler de aynen birer trafik polisi gibidirler.

İlerlemeye mani olan engellerin aşılması, beşeriyetin hedefine ulaşması bu mübarek kapılardan girerek, ilmin ve faziletin ışığı sayesinde kurtuluşa giden yollardan geçmeye, öğretmen vasıtasıyla hakikati seçmeye bağlıdır. Zira öğretmen, insanın ruh ve kafa yapısının mimarı, beşeriyetin terbiyecisidir. Binaenaleyh, Müslüman Türk Milleti, dininin ve mukaddes kitabının ilk emri «OKU» mayı ve Peygamberinin mirası olmuştur, kalkınmasına temel ittihaz edinmiştir.

Ecdâdın, kan vergisi ödiyerek «hür hilâl uğruna» batan güneşlerin burcu haline getirdiği, Cennet vatanın da refah ve saadetin zirvesine ulaşması ancak bu yoldan olacaktır.

Kökü, tarihin derinliklerinde gömülü, ezeli hasmımız cehaletin, ilim gömeği ile sindiğini, Komünizmin de din hançeriyle delik deşik edildiğini asla unutmayınız. O halde yukarıdanberi bahsedegeldiğimiz dinî duygularla beslenmiş kültürlü ve bilgili bir nesil nasıl yetiştirilir?

Bu sorunun cevabını şu üç noktada hülâsa etmek mümkündür.

1 — Çocuk sıhhatli bir aileden gelmeli,

2 — İmanlı bir terbiyecinin eliyle yuğrulmalı.

3 — Ahlâklı bir cemiyetin içinde haşr u neşr olmalı.

İnsanın, emniyet içinde yaşayabilmesi ve cemiyetin durmadan ilerliyebilmesi için ufak tefek ıcraat değişiklikleriyle bu üç noktayı gaile alması lâzımdır.

Şimdi biz şu üç noktayı gözönünde tutarak, hali hazır nesli biyolojik ve sosyolojik bakımdan bir incelemeye tâbi tutalım.

a — % 80 köylü olan vatandaşın halen yirminci yüzyılın ikinci yarısında yaşıyan insan olarak sıhhat mefhumundan uzak, imkânlardan nasipsiz. Doktorsuz, ebesiz, okulsuz, öğretmensiz, gerçek manâsıyla hocasızdır... Dolayısıyla köylü işki içer, kumar oynar, evlenmeler-boşanmalar kanunsuz-gayri meşru olduğundan zina yapar, kadını bir metâ' gibi alır, satar. Böylece aile ve ailede sıhhat mefhumu bozulmaya yüz tutmuştur.

b — Türkiyeyi topyekün ele alır, iman bakımından incelersek, menasıbu olduğumuz dinin esaplarını yerine getirmek yönünden imanın eseri çok az görülür. Şöyle ki: İdareci samimiyetsiz, idare edilen itimatsız. Ferd olarak daima kendi faydasını başkalarının zararında görmek vesaire. Cemiyetin terbiyecisi öğretmen, çok defa tabiat felsefesinin esiri, aczin ve yeisin zebunudur.

Görülüyor ki, cemiyetin istikbalini garanti edecek çocuk ve öğretmen gibi iki esaslı unsurun bugünkü gerçek fakat acı yüzü işte budur.

Madem sözü çocuk eğitimi ve öğretim gibi hassas bir noktaya getirdik ki, o iyi yetiştirildiği vakit geleceğe güvenle bakacağız. O halde onun muhtaç olduğu şefkat ve disiplin müesseselerini de gözönüne almalıyız.

a — Baba ocağı, ana kucağında çocuk; her hâdise ve manzaranın aksettiği berrak bir ayna gibidir. O, tertemiz dir. Aile ocağında alacağı terbiye, çocuğun hayat felsefesinni çekirdeği olacaktır. Onun için ebeveyn, çocuklarına her hususta örnek olmak.Allah katında günah; kul nazarında sıçıp sayılan müstehcen mukemele ve hareketlerden azamî derecede sakınmalı. Yalan söylememeli, helâlinden yemeli ve yedirmeli. Çocuğunu her gün işe sevk ederken, Allah rızasına ve kul hakkına riayete dikkat etmeyi telkin etmeli...

b — Okulda çocuk : Bedenen, rühen, fikren... gün geçtikçe büyüyüp gelişen, ihtiyacı olan, ihtiyaçlara cevap veren; mahlûkat arasındaki müstesna varlığını ve ayrılığını idrak eden (imanın karargâhı Rahmanın nazargâhı olan) kalbinin sesini duymaya başlıyan, cemiyetin en önemli bir unsuru olma yolundadır.

Çocuk, bu mukaddes çatı altında el değiştirmiş, işlenmek için çeşitli tezgâh ve eleklerden geçirilecek bir nevi ham maddedir. Eğer onu işliyecek elemanlar, bu ham madde gibi onun çocuğun kıvamını ölçemez, tam zamanında renk ve revnak veremezse, o piyasada kalitesi düşük, fiatı ucuz eşya gibi değerini kaybeder. Bundan sonraki mes'uliyet hem öğretmende, hem onu kontrol etmeyi ihmal eden ebeveyndedir.

Ben sizlere şunu demek istiyorum: Eğer çocuklarının inandığınız dinin emirlerine uyarak terbiye eder, bilgi sahibi eylerseniz, onlar da size rahmet okutırlar.

Tarlada: Doğru reçber.

Sınırda: Cesur asker.

Evde: Aileye Şefkatli, iffetli ana-baba olurlar.

Aksi halde okuduğu romanlar, seyrettiği filmlerden aldığı ilhamlarla, karıştığı meşin ceketliler skandallarından dolayı megazinlerde boy boy resimlerle, sözde beyaz, hakikatte Allahsızlık meşheri, şehvet pazarı olan sinema perdelerinde gördüklerine özenerek, kendilerini benzetmekle yeldi ceddinize lânet okuturlar. Böylece âdet, an'ane, dinî ahlâkımızı, bilhassa isläml aile mefhumumuzu kökünden yıkmak, yok etmek istiyenlerin işlerine yardımcı olmanın vebalini de yüklenmiş olursunuz.

Dikkatli olun; dünümüzü, ahlâkımızı, iffet ve fazilet kaynağı aile yuvalarınızı haberiniz olmadan yıkarsınız ha!..

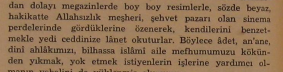

Sizlere

MUHTEREM OKUYUCULAR

Şüphesiz dini ihtiyaçların başında, her müslümanın dini hükümleri bilmesi gerekir. Nitekim Hz. Peygamber: «Allah bir kimse hakkında hayr murat ederse onu dinde fakih kılar..» buyurmuştur.

Bu ihtiyacı hisseden mecmuamız bir Fıkıh sayfası açarak karınca kararınca bu yönden de sizlere faydalı olmıya çalışacaktır.

Bu sayfada her ay bir konuya ait, okuyucuların gelecek sorular cevaplandırılacaktır.

Müracaat edeceğimiz kaynaklar bu güne kadar, mutemet olarak tanınan eserler olacaktır Bunlardan birkaçının ismini verelim: Lübab, Mülteqa, El-İhtiyar Li ta'lili Muhtar, Merak-İ'felah v.b.

Gayret bizden, tevfik Allah'tan...

Not: Gelecek sayıdaki konumuz sular ve kuyular hakkındadır. Okuyucularımızdan bu konuda sorular beklemekteyiz.

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

HER ŞEYİ KUR'ÂN ÖĞRETTİ

Müslüman Türk çocuğu gül gibi kalmalıdır.

İşte bütün bu güzel yapmağı insanlara Kur'ân öğretti. Bütün bu güzel yolları insanlara Kur'ân gösterd.i Çünkü Kur'ân iyilik, doğruluk kitabıdır.

Kim Kur'ân'ın dediğini yaparsa mutlaka kötülükten kurtulur, hayra ve saadete erer.

Kur'ândan önce öteki peygamberlere gönderilen kitaplar da vardı: Tevrat, Zebur, İncil gibi. Bunlar da Allah tarafından gönderilmişti. Bunlar da insanları doğru yola çağırıyordu. Fakat insanlar bu kitapların dediklerine uymaz oldular. İçindekileri değiştirdiler, nihayet büsbütün yokettiler. Onların yerine papasalr, hahamlar uydurma şeyler koydular, uydurma sözler kattılar. Bu yüzden insanlar şaşkın bir halde kaldılar, sapık yollara düştüler, putlara taptılar. Fenalık içinde yüzmeğe başladılar.

Fakat Kur'ân-ı Kerîm geldi, bunları bize öğretti, eski şeylerden hiç birinin hükmü kalmadığını bildirdi.

Kur'ân-ı Kerîm Allahın ,insanlara gönderdiği en son kitaptır.

KUR'ÂN SON KİTAPTIR

Kur'ân-ı Kerîm bütün insanları doğru yola çağıran kitaptır, Allah Kur'ân'ı bizim Peygamberimiz vasıtası ile bütün insanlara göndermiştir. Kur'ân-ı Kerîm mübarek bir kitaptır. Kur'ân geldikten sonra artık Kur'ân'dan önce gelen kitapların hiç birinin hükmü kalmamıştır. Şimdi bütün insanların tanımaları lâzım gelen kitap, yalnız Kur'ân-ı Kerîm'dir.

Kur'ân-ı Kerîm Allahın insanlara gönderdiği en son kitaptır. Bundan sonra başka bir kitap gönderilmemiştir ve gönderilmiyecektir. Kur'ân kıyamete kadar duracaktır.

Doğru yola gitmek isteyen, hakkı kabul eden bütün insanların kitabı ancak Kur'ân-ı Kerîm'dir. Allah bizi Kur'ân'dan, Kur'ân yolundan ayırmasın.

PEYGAMBERLER

Ben peygamberlere inanırım. Peygamberler Allahın seçme kullarıdır. Allah istediği kimseye peygamberlik vermiştir. Peygamberler en şerefli insanlardır. Peygamberler Allahın emirlerini insanlara bildirdiler. Peygamberler sayesinde insanlar doğru yolu öğrendiler, yükseldiler.

Peygamberler iyilik, doğruluk, örneğidir. Peygamberler günah işlemezler. Allah her millete peygamber göndermiştir.

GELMİŞ, GEÇMİŞ PEYGAMBERLER

Peygamberlerin hepsi insandı. Bizim gibi yer, içerdi. Uyur, gezerdi. Evlenir, çoluk çocuk sahibi olurdu. Eceli gelince ölürdü. Yaradılışça peygamberlerin öteki insanlardan farkı yoktur. Ancak peygamberler insanları iyiliğe yönelt-mek, yükseltmek için gönderilmişlerdir.

Peygamberlerin birincisi Âdem aleyhisselâm, sonu Muhammed aleyhisselâmdır. Muhammed aleyhisselâm bizim peygamberimizdir. Bizim peygamberimizden önce pek çok peygamberler gelmiş, geçmiştir. Sayısını ancak Allah Tealâ bilir. Kur'ân'da yirmi beş peygamberin eđi yazılıdır. İbrahim aleyhisselâm, Musa aleyhisselâm, Davut aleyhisselâm, İsa aleyhisselâm, Muhammed aleyhisselâm bu peygamberlerin büyüklerindendir.

Peygamberlerin dereceleri bir değildir. Kiminin peygamberliği yalnız bir memleketedir. Kiminin birkaç memleketedir. Peygamber Efendimizin peygamberliği ise bütün dünyayadır. Peygamberimiz bütün peygamberlerin en büyüğüdür.

HAKLISIN

Minarelerim nasıl da mahzun
Öz yurdunda garip garip
Yoksa bir derdi mi var minarelerin?

Sülün gibi boyunla
Selvi gibi semaya uzanışınla
Yakışmıyor bu mahzunluk sana

Seni çekemeyen cüceleri bilirim
Ama bir zamanlar aldırmazdın onlara
Şimdi ne oldu da bir kaç vakittir
Bükülmez başın böyle eyiktir?
Davetinle topladığın müminlerin
Mescitlere hapsedilmiş diye mi
Ama senin suçun yok ki
Göklere amentü yazan kalem kalem minarelerim
Sen adamları camilere hapsolmak için çağırmadın ki

Onlar mabedi rahat buldular
Atlarını unuttular

Yoksa üçbuçuk çanın
Binlerce minarelerin karşısında
Mağrur mağrur çınlayışına mı kızarsın
Haklısın
Mekkeye dönük kapını
Moskovaya çevireceklerden diye mi korkarsın
Haklısın

Maddenle varsın da
Manânla yoksun diye mi?
Ama sana şekil veren eller
Böyle olasın diye semaya yükseltmediler
O zamanki hayatiyetine
Gökteki hilâl de âşık olmuştu
Seninle birlik olup
Kıt'adan kıt'aya koşmuştu

HUTBE

—DEPREM—

Necati GÜNÜÇ

Muhterem Müslümanlar!..

İçinde yaşadığımız bu hayatın mahdut olduğuna, dünyanın sonu geleceğine, ondan sonra ebedi bir hayatın başlıyacağına inanmak insanlık vasfını ihraz eden her mümin'in başlıca vazifesidir.

Bu fani hayat, gerek nimet ve gerekse azabının sonu gelmeyen bir hayatın köprüsü, ebedi saadet ve ebedi şekavet sunan bir hayatın kazanç meydanı ve imtihan devresidir.

Aziz müminler, her doğanın ölmesi, her kemâlin zevale ermesi, her yeninin eskimesi, her baharı, her zuhuru, bir kışın, bir yok oluşun takip etmesi, her doğan güneşin batması gibi her gün binlerce oluş ve yok oluş içinde bulunduğumuz bu mekân ve hayatın fena bulacağını pek açık beyan edip durmaktadır. Ama bu oluş ve yok oluşların muttarid ve müteselsil devam etmesi gaflette yüzen biz müminlere âhireti unuttturmaktadır. Bunun içindir ki topyekün bütün mevcudâtın ve mahlûkatın nasıl da bir anda helâk olacağına bir türlü inanamıyor. İşte bu apaçık inkârına karşı zelzele denilen felâket canlı bir tablo halinde karşımıza çıkıyor, bu âlemin bir anda (كُن - فَيَكُونُ) nun tecellisi olan, olma ve yok olma fiilinin nasıl meydana geleceğini pek açık ve zahir olarak gözlerimizin önüne serilmektedir.

Düşünelim aziz mü'minler! Kuvvetli bir zelzelenin bir anda bütün bir dünyayı sarstığını, düşünün taş üstünde taş kalır mı? İşte bu dünyanın sonu, saati ve dakikası belirsiz bir anlık işter. Birkaç saniyede yüzlerce ve binlerce hanuman-ı yerle bir eden kudret, aynı anda bütün kâinatın da altını üstüne geçirecek kudret ve kuvvettedir.

Aziz mü'minler! Zelzele jeolojik bir hâdisedir. Allah'ın azabı ile ilgisi yoktur. İzahını yapamadığın hâdiseleri Allah'a bağlıyorsun diyenlere derim ki: Dünyada hiç bir hâdise yoktur ki Allah'ın izni ve dilemesi ile meydana gelmesin. Fakat aziz mü'minler, her hâdise bir kanuna bağlıdır. Suyun kaynama, buharlaşma ve donma dereceleri gibi bu da fiziki bir hâdisedir. Donma derecesi bellidir, kaynama derecesi bellidir. Bu suyun kanunlarıdır. Bir hâdisenin kanunlarını bilmek, bu hâdiseyi o kanunların yapması icap etmez. O halde bu hesaplı ve düzenli kanunları bir yaratan vardır. Bu kanunları yaratan, dilediği zaman yarattığı kanuna göre hâdiseleri tecelli ettirir. Aziz mü'minler! Her ne kadar zelzele hâdisesinin oluş şekli hakkında bir malûmatımız olsa da onu o şekilde meydana getiren Allah'tır.

Aziz mü'minler! Zelzele neyin misalidir, bilir misiniz? Zelzele: Nefhi Ulâ, yani, birinci sur dediğimiz halin misalidir. Bunu Kur'ân-ı Kerim şöyle buyuruyor:

(اذَا زُلْزِلَتِ الْاَرْضُ زِلْزَالَهَا) *(Arz o sarsıntı ile sarsıldığı ve arz ağırlıklarını çıkardığı ve insan «ne oluyor bana» dediği vakit o gün bütün haberleri anlatır.)* İşte kıyamette vuku bulacak zelzelenin tipik örneği o gün : (يَوْمَ يَدْعُو اَكُلُّ نَاسٍ بِاِمَامِهِمْ) âyeti kerimesi mucibince: *«Her din ve millet sahibi ayrı ayrı olarak kendi önderleri arkasında sadır olacaklardır. Sen bu dünyada önder kimi takip ettiysen, onun altında toplanıp, onun gördüğü muameleyi göreceksin. Kabirlerinden mahşere doğru muhtelif surette fırlıyacaklar. Kimi yüz aki ile, kimi yüz karın ile, kimisi selâmet, kimisi korkular, dehşetler içinde, kimisi binitli, kimisi yayan, kimisi serbest, kimisi zincirlerle muksuyet, hazlı kimisi bahtiyar, kimisi bedbaht, kimisi kitabını sağından alınış, ashabı yeminden yani sağcılardan olarak cennete gitmek üzere kimisi de solundan veya arkasından alınış ashabı şimalden yani solculardan olarak cehenneme gitmek üzere mahşerden ayrılacaklardır.»* (Elmalı'dan)

Aziz mü'minler, bu gün yurdumuzda vuku bulan zelzelenin felâketi gözlerimizi dışına fırlatacak, aklımızı kaybettirecek kadar elim olmuştur. Anasını babasını kaybetmeden yetimler, ocaksız, bucaksız şefkat nazarları ile bakan bir kucaksız, başını okşıyacak, yaşını silecek şefkat elinden mahrum hem öksüz, hem yetimlerle doludur. Eli varmaz, gücü yetmez nineler, dedeler aç ve ilâçsız ölümle pençeleşmektedir.

Aziz mü'minler! Peygamberimiz şöyle buyuruyor: (وَمَنْ اَصْبَحَ لَا يَهْتَمُّ لِلْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ) *«Kim müslümanların dertleri ile, felâket ve ızdıropları ile dertlenmez, onun acısını hissetmezse müslümanlardan değildir.»* buyurmaktadır. Aziz mü'minler! Bütün dünya ehli küfrü ile kızıl haçı ile milyarlarca yardım yağdırırken bu yardımı yapmaya herkesten daha lâik olan biziz. Dosta, düşmana karşı göz kamaştırıcı yardım yapmak hem dinî, hem millî ve hem de insanî borcumuzdur. Aynı felâketi nefsimizde hissederek azamî derecede hamiyetli ve cömertce yardım etmeğe sizleri davet ediyorum.

İşte görüyorsun, görüyorsun işte
Onların torunları biz
Açık açık miskiniz
Bu halimize mi acıyorsun
Haklısın

Yurdumun şahadet parmağı minarelerim
Güzelim Medineni Lozana çevirdiler
Diye mi ağlıyorsun?

Ağlama yanık yanık
Yürekler dağlıyorsun

Harcımı şehit kanıyla yoğuran bir aziz millet
Seni böylece bırakmaz elbet
Uğrunda yanıp yakılan insanlar gördüm
Uyanık
Mert.

M. Said ÇEKMEGİL

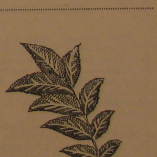

HABERLER ve KRİTİĞİ

ALLAH İSTERSE...

Doğu'da vuku bulan elim zelzelenin hepimizi mahzun ettiğini tekrarlamağa bilmem lüzum var mı? Bu münasebetle felâketzede kardeşlerimize büyük geçmiş olsun deriz.

Her zaman hizmetlerine amade olan din görevlileri, bu kara günlerde gerek mahallî din görevlileri ve gerekse Diyanet İşleri Başkanlığının gönderdiği bir heyet, felâket mahallerini adım adım dolaştılar, onların dertlerini dert edindiler, yarınlarına ümit verdiler. Bu arada gazetelerde duymadığınız, hayretle ve dehşetle dinliyeceğiniz haberler getirdiler.

Felâketin bel kemiğini teşkil eden Varto, yeşillik, münbit bir yer, fakat şimdi yerle bir olmuş. En yüksek bina üç karşılık bir moloz yığını. En büyük hasarın olduğu, beş dakika devam eden müthiş sarsıntı sanki yerdan bir bakır çarşısının andıran büyük gürültülü an. Her yer bir anda toz dumanı içinde yerle bir olmuş. Üç katlı betonarme binalar ufalanırken, şehrin ortasında iki ahşap bina dimdik ayakta duruyor. İnsan hafızasına inanılmıyor. Göz çanaklarını patlatırcasına açıyor. Tekrar tekrar bakıyor. Müftülük, Kur'ân Kursu dimdik ayakta duruyor. İçinde de 15-16 talebeye Kur'ân-ı Kerîm okutan Müftü ve talebeler. Hepsi de sağ. Buraları bile tanımamış. *«Arz o zaman ile sarsıldığı ve arz ağırlıklarını çıkardığı ve insan (ne oluyor bunu) dediği vakit...»* Nefhi ülayı gösteren bir an. İnsanın bunun karşısında söyliyeceği tek cümle Allah isterse neler olmaz.

Dahası var: Aziz okuyucu, Varto'nun konarından bir çay akar, bu ırmağın bir yakası yerle bir olmuş diğer yakası ayakta dimdik durur. Ote yandan bir dağ yerinden kalkmış yolun ortasına gelmiş oturmuş, hem de üzerindeki ağaçlarıyla kavaklarıyla. Bir tarafındaki kavaklarda ne bir yaprak, ne bir kabuk kalmış. Çırılçıplak ve dimdik, sanki yere batmış, soluyarak çıkmış. Diğer tarafından tamamen yeşil. İşte bütün bunlar bize birşeyler öğretmek istiyor. Allah isterse âyetlerini apaçık beyan eder. Yeter ki intibaha gelelim.

NİÇİN UNUTURLAR?

Suudi Arabistan Meliki Faysal hazretleri memleketimizi ziyaret ettiler. Bu münasebetle hariciyemiz bir karşılama töreni hazırlar. Fakat protokolda sayın Diyanet İşleri Başkanımız, muhterem İbrahim Elmalı'ya yer vermezler. Hatırlarımızda olduğu gibi 30 Ağustos Zafer bayramında da protokola dahil etmemişlerdi. Nedense bir türlü aramızında görmeye alışamadılar. Unutuyorlar veya unutturuluyorlar.

Ama ne oldu. Herkes kendileri gibi unutkan değil ki, Faysal hazretleri, upaktan iner inmez karşılamaya gelenler arasında Diyanet İşleri Başkanını göremeyince soruyor. Yok, unutulmuş. İki gün sonra Ankara'da Faysal hazretleri de bir yemek ziyafeti veriyor. Diyanet İşleri Başkanımız Sayın Elmalı'yı özel olarak davet ediyor. Ve üç kişi daha getirileceğini söylüyor. Böylece ilgilileri utandırmış oluyor. Eğer kusadan hüse kaparlarsa.

DUYDUNUZ MU?

Günlerce gazeteler deprem bölgesine yapılan yardımları kuruş kuruşuna reklâm ettiler, ya kendileri kaç kuruş yardım ettiler. Hiç duydunuz mu?

Onlar ki verir lâf ile dünyaya nizamât,
Bin türlü teseyyüp bulunur hanelerinde.

BİZE SOLAK GELİYOR

T.M.T.F. İdarecileri tiyatro severleri mevzuunda «Biz yüzde yüz sol bir eser istiyoruz» demişler. Bunlara göre tiyatro solu hizmet vesilesimiş. Biz bu federasyoncuların bir türlü usanamadık. Bize solak geliyor.

HAYASIZLARA İTHAF

Bir anne evli bir kızına gelir: *«Daha gençsin, neden başını ÖRTÜYORSUN? Kısa kollu entari giysene... Sokak sokak çıkıp gezsen, kocanın nereden haberi olacak?»* gibi sözlerle kızını kocasına isyana, ihanete teşvik eder. İçinde bu hayata meyli olan zavallı kızcağız, ne alâ şeytana, daha doğrusu büyük şeytan olan annesine uyar. Yuvasını terk eder. Kadın avcılarının avına düşer. Tam Üsküdar'dan geçerken taksiden atlar, yerde bir-iki taklâ attıktan sonra, irtikap ettiği günahın yasından sıyrılabilmek için kendini denize atar. Güya intihar edip kurtulacak. Fakat yine de kurtarırlar. Sonra başındakilere hayat hikâyesini anlatır. Neticeyi şöyle bağlar: *«Benim başıma gelenler, açık saçık gezmeyi marifet sayan, genç kız ve kadınlara ibret olsun. Annemi bir daha hayırla anmıyacağım.»* der. Bu ibretamuz hâdiseyi: bir erkek olarak bakmaktan çekindiğimiz, onlar kadın olarak baktırmaktan en ufak bir ürperti duymıyan hayasızlara ithaf ederiz.

NEREDESİNİZ MANİKÜRLÜLER?

Haya ve iffetsizlikte Lut kavmini aratmıyacak kadar ileri gidenleri her gün gazetelerde görmemek mümkün değil. İşte kocası tarafından yabancı erkeklere kira ile satılan kadının ifadesi: *«Kocam saatı yüz liradan taksi şoförüne beni kiraladı, bir saat beraber kalacaktık. Fakat bir saat geçtiği halde geri dönmeyince kocam Kemâl çok kızdı ve elime geçeh bıçakla yaralıdır* diyor.

Şu tüyler ürpertici durum karşısında ne elim felâketleri hak ettiğimizi daha iyi anlıyoruz. Kadınların hukukunun koruyucusu manikürlü, pedikürlü salon hanımları neredesiniz. Bu kadınlarla ilgilenmemeniz çay partileri, balolar mı mani oluyor? Yoksa kurulmadan çalışmaz mısınız?

ELLİ BİN MÜSLÜMAN

Gazetelerin bildirdiğine göre Bâli adasının doğusundaki Lombok adasında kuraklık yüzünden elli bin müslüman ölmüştür, bir kısım halk da yosunlarla beslenmekte imiş.

Eh! Yaşamasını bilmesek bile, bari ölmesini biliyoruz. Buna da şükür. Ya ölemezsek!

KIRK YILLIK YANI

Turist olarak gelen Alman genci Hans'ı iki arkadaşı ellerinden, kollarından tutarak, hijamasını indirip hemen oracıkta sünnetciye sünnet ettiriyorlar. Varsın Hans bağıra dursun, duyan kim? İş polise aksedilyor, iki arkadaşı tevkif ediliyor, fakat Hans iyiliğince hemen polise gidip arkadaşlarından davacı olmadığını söylüyor. Desene bundan sonra bir de sünnetlik gecelikleri ile gezen Turist göreceğiz. Ne acayip memleket!..

NÂSIR'A LÂNET

Seyyit Kutup ve iki arkadaşını asıran, kıvırcık saçlı müslüman düşmanı Nasır, uzun yılların bir benzerini daha vermekte pek pahıl olduğunu bildiğimiz kıymetli âlim ve mücahit Seyyit Kutub'u idam ettirmesi bütün İslâm âleminde nefretle ve lânetle karşılanmıştır.

Bu mülk-ü saltanat Aba-ü ecdadın olan firavunlara kalmadı ki sana kalsın. Senin yerin dünyada ehramı bir taş yığını, ukbada ise etrafını çepeçevre saracak mazlumların ahının ateşidir. Dünyada rahat yüzü görme inşaallah.

PANTOLONLU KIZLAR

Oregonda dar pantolon giymeye meraklı bir kadın işçi yüzünden üç yüz erkek işçi iş başı yapmamışlar. Dar pantolon giyen içi kadının bu kıyafeti erkek işçilerin akıllarını çeldiğini bu yüzden iyi çalışamadıklarını ve kıyafetini değiştirmesini istemişler. Birbirini kaptırmış alkım çelen garpta da şarpta da pantolonlu kızlarmış.

Allah kurtarsın.

ŞEYHİN TÜLÜ EMELİ

74 yaşında olan ve dünyanın en zengin adamlarından biri olan Katar Şeyhi, Topkapı sarayını gezmiş. *«Eğer satılarda içindeki bütün hazine ile birlikte sarayı satın almak isterdim.»* demiş. Fesüphanellah bizim satılacak bir avuç toprağımız yok, fakat alacak pek çok toprağımız var. Böyle doymaz gözü ya Allah kör eder ya toprak örter.

MÜFTÜLERİN SEMİNERİ

Bir kısım vilâyetin müftüleri şehrimizde iki hafta sürecek seminere katılmak üzere toplanmış bulunmaktadırlar. Konya'nın içme şeref telâkki edeceğimiz böyle güzide bir ilim topluluğunun mümessillerinin toplu halde bulunuşu, tanışıp anlaşması, cidden çok güzel bir teşebbüstür.

Müftüler seminerinin açılışında Diyanet İşleri Başkanımız muhterem İbrahim Elmalı, Sayın Devlet Bakanı Refet Sezgin, Tarım Bakanı Bahri Dağdaş ve mahalli, mülki ve askeri erkân da hazır bulunmuşlardır. Çok samimi bir toplantı oldu. Yalnız, bir noktayı tenkit edeceğiz. Sayın Bakan ve Mebusların toplantıya teşriflerinde, yaşca, ilim ve irfanca kendilerinden çok yüksek olan muhterem Diyanet İşleri Reisimizin önünde gitmemelerini gönül çok arzu ederdi. Protokol kaidesi ne olursa olsun, Türk ve İslâm ahlâkı bunu icap ettirirdi. Çünkü Müslüman halk nazarında devlet adamlarının da saygı duyacağı şahsiların başında o gelir. Bu memlekette Athenegoras'ın eli öpülür de sayın Diyanet İşleri Başkanına niçin gereken saygı duyulmaz?

DÖRDÜNCÜ YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ

Dördüncü Yüksek İslâm Enstitüsü seçkin bir davetliler huzurunda İzmir'de açıldı. Müdürlüğüne Reşat Postacıoğlu getirilmiştir. Konya Yüksek İslâm Enstitüsünün kıymetli ve mert bir insan olarak tanınan ve sevilen öğretim üyelerinden ve müdür baş yardımcısı Necati Çerciloğlu'nun İzmir Yüksek İslâm Enstitüsü Müdür baş yardımcılığına tayini kardeş müessese için olumlu karşılanmıştır. Öte yandan Tunus ve Libya'dan mütehassıs öğretim üyeleri getirileceği haberi memnuniyet uyandırmıştır.

Kardeş irfan yuvasının memleketimiz ve İslâm âlemi için hayırlı olmasını Cenab-ı Haktan niyaz ederiz.

ÇAY ZİYAFETİ

Konyamızda seminer münasebeti ile misafir bulunan il müftülerimize, mecmuamız idare heyeti bir çay ziyafeti vermiştir. Cemiyet Başkanı İsmet Ersöz kendilerine hoş geldiniz demiş. Ve solak çevrelerin her gün çeşitli isimler altında din adamları arasında tefrika tohumları ekmiye çalıştıkları, her türlü düşüncenin ilim potasında eritildiği gün bu tohumların yeşerme imkânı bulamıyacağını, bulanların derhal kuruyacağını ifade etmiş, seminerin Müslüman Türk milletine hayırlı ve uğurlu olmasını Allah'tan niyaz etmiştir.

İRFAN YAYINEVİ'nin
Beklenen eserleri yakında çıkıyor:

1 — **«İSLÂM PEYGAMBERİ»**
Prof. Dr. M. Hamidullah
Hayatı — Eserleri
Cilt I, Fiatı : 10 T.L.
Birinci hamur, Ciltli Fiatı: 20 T.L.

2 — **HADİS EDEBİYATI TARİHİ**
Prof. Muhammed Zübeyr Essiddiki
Fiatı : 7,5 T.L.
Mevcut Eserlerimiz :

1 — **«İSLÂM»**
A. Hamdi Akseki
Ciltli Fiatı : 25 T.L.

2 — **«İslâmda Siyâsi Düşünce ve İdâre**
Prof. H. Han Şirvani
Fiatı : 7,5 T.L.

3 — **BÜYÜK KAPI — Ek —»**
N. Fazıl Kısakürek
Fiatı : 5 T.L.

İRFAN YAYINEVİ bütün mukaddesatcı neşriyatla birlikte yukarıdaki eserlerini toptan ve uygun iskonto ile gönderir.

İRFAN YAYINEVİ, P.K.: 65
Bayazıt - İSTANBUL

DEPREMDE UNUTULAN TARAF

(Baştarafı 3. sayfada)

hissemize düşen yerden bir delik açsak da yukardakileri rahatsız etmesek dediler. Şimdi üst kattakiler bunları, istediklerini yapmakta serbest bırakırlarsa hepsi helâk olurlar; eğer onları bu tehlikeli işten men edenlerse, kendileri de kurtulur ve onları da kurtarmış olurlar [2].

Özgürlük diye diye Müslüman-Türk miletinin özü olan maneviyatı üzerinde hora tepen haşerelerden aşağılıkları gördükçe insanın feryad edesi geliyor: «İçimizdeki beyinsizlerin işledikleri yüzünden bizi helâk eder misin Allahım?»

[2] Buhârî.

İMAM-HATİP OKULLARI VE ONBEŞİNCİ YIL

(Baştarafı 8. sayfada)

İmam-Hatip Okullarının en büyük vazifesi ve en ulvî gayesi: «Önce mükemmel bir Müslüman, sonra bir bütün halinde İslâmı yaşayarak, çevresine tebliğ eden insan» yetiştirmektir. Bu ferd Allah'ın rasûlüne vekâlet vazifesini ifâ edeceği için, önce kendisi iyi bir Müslüman olacak, sonra kendisi ile birlikte yakınındakilere İslâmın nimetlerinden istifade imkânlarını temine sa'yedecektir. Asıl vazife budur. Gerisi teferruat!

YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ MUHTAR BİR ÜNİVERSİTE HALİNE GETİRİLMELİDİR

(Baştarafı 10. sayfada)

«Teşkilâtı, müesseseleri ve personeli ile bugün yeryüzünde en kuvvetli din olarak İslâm'ın yanında Hıristiyanlık gösterilir. Vatikan, Paris ve belki de Madrid ve Lizbon'da, Hıristiyan dinini tetkik ve esaslarının ortaya çıkarılmasıyla, bunların halk tabakalarına en müsbet bir şekilde sevgilmasını kendine gaye edinmiş bir çok öğretim müesseseleri mevcut bulunmaktadır. Hâlen vazifeli bulunduğum Paris'e dönüş yolum üzerinde satım 30 Mayısta sona ermesini müteakip, ikamet etmekte olduğum Paris'e dönüş yolun üzerinde olan bu şehirlere esâsen uğramayı düşünmekteyim. Masrafları tamamen kendime ait olmak üzere, mezkûr müesseselerin sistem, teşkilât ve işleyişlerini yerinde tetkik etmemi münasip görür ve bu şehirler Türk Elçilerine, bana bu tetkik ziyâretimde gerekli yardımı göstermeleri için talimat vereblirseniz, hareketimden evvel İstanbul'da toplayacağım vesika ve malûmatı, bu Hıristiyan müesseselerini tetkik sonucu elde edeceğim sâir malûmat ile birleştirerek Temmuz ayında Paris'e döndüğümde, hâlen «Yüksek İslâm Enstitüsü» adı altında faaliyet gösteren müessesenin müstakbel veçhe ve durumlarına, daha akademik bir düzene girmesine dâir etraflı ve emin bir rapor şeklinde Bakanlığımıza takdim etmek benim için mümkün olacaktır.»

İSLÂM ÜLKELERİNİN UYANIŞI

(Baştarafı 12. sayfada)

rel, siyasî, iktisadî dostluklar kurarak birliğe, vahdete erişmesi dünya nizamına ahenk ve düzen verebilecektir. Artık uyanan dünyada bir milletin diğer milletler hegemonyasına imkân kalmamıştır. İşin gazribine bakınız ki, İkinci Dünya Harbi mazlûm milletlerin uyanışı sonunda hürriyete erişmeleri sağlarken, medenî Avrupa devletlerinin Demirperde gerisine düşmesiyle neticelenmiştir. Böyle bir uyanış ve doğuşun sonu ne iktisadî ve ne de siyasî kölelik olabilir. Sadece medeniyetin devralınışı olabilir. Tıpkı Şark medeniyetinin Batıya intikâli gibi...

O halde, her millet aşırı kaprisinden, çıkarından vaz geçmelidir. Yapılan birliği, dostluğu desteklemelidir. İlerde doğacak olan tehlikeleri göz önüne bulundurmalidir. Tarihi materyalizmin diğer nüfusca çoğunluk olan devletinin gelişimini hesaba katabilmelidir. İnsanlığın kurtuluşunu düşünmelidir. İslâm dünyasının yakınlaşmasının, mânen ve maddeten gelişmesinin dünya nizamının muvazenesi bakımından lüzumuna inanmalıdır.

Biz Türkiyemizde gerek siyasî hayatımızdan önce ve gerekse siyasî hayata atılışımızdan sonra yılmadan ve cesaretle İslâm ülkelerinin her yönden dostluğunu savunduk. Garbin maddî medeniyeti karşısında yeise düşmedik. Milletimize ve onun cevher-i asliyesine güvendik. Arkadaşlarımızda Parlâmentoda ilk olarak Suudi Arabistan dostluk cemiyetini kurduk. Mukaliltikle hiç bir kalkınmanın olamıyacağına inandığımız için mücâdele ettik. Maddiyunalarımın, mukalliclerimizin, kozmopolitlerin saldırışına rağmen Müslüman Türk miletinin saâ duygusunun kuvvetli oluşu sayesinde hayli merhaleler katettik. Ekilen tohumlar cimlendi. İmalâtı kırağı vurmıyacaktır. Çünkü, hayırlı misafirler uğur getirir. Gelen misafirimiz mukaddes bir diyardan geliyor zira...

MANEVİ DEĞERLER ve BASIN

(Baştarafı 17. sayfada)

min ve kâfirlerden birkaç âyetle, münafıklardan ise birbirini takip eden oniki âyetle bahsedilmesi boşuna değildir. Bütün bu âyetlerin ise, başı-boş ve gelişigüzel olmayıp, hayatımızın her safhasında bize önder olması ne kadar manidardır.

Bugün tertemiz su gibi berrak ve saf Müslüman Türk gençlerini kendi süfli emellerine kurban etmek isteyen sol eğilimli, kravatlı haydutlara yeter artık! «Sahipsiz bir Kur'an da değildir, o bizi koruyacak!» demenin zamanı geldiğini, hatta geçtiğini bilmeliyiz. Aziz vatanımda imanıma, Kur'ân'ıma ve her türlü kutsal varlıklarıma vahşî bir mahlûk gibi saldıran milliyet ve mukaddesat düşmanlarına karşı Cami köşelerine çekilip sadece ibadet etmekle mi yetinece-ğiz?

Müslüman'ım diye geziyor, Türk'üm diye çalım satıyorsan, soruyorum sana: Her gün evine solcu, din aleyhtarı olan gazeteyi götürür ve her hafta evinde şehvet pazarı mahiyetinde mağazin ve mecmualar okunur. Bunun için Müslümanlık ve Türklük namına ne yapın?

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Osman Baş - HOLLANDA* — Buram buram vatan hasreti kokan mektubunuzu okuyup da duygulanmamak mümkün değil. Hele içli bir ifade ile «Aybaşlarını sarısızlıkla «OKU» yu okuduğunuzu» anlatmanız bizlerin bu yoldaki çalışmalarına tahminlerin çok üstünde güç ve kuvvet katmıştır. Ürüntü içinde kaldığımızı belirterek diyorsunuz ki: «... bir aksaklık yüzünden gelmez oldunuz ve bizi sonsuz ürüntüye garkettiniz. İslâm diyarından batı âlemine kadar uzanıp geliyordunuz da bizlerin mahzun kalplerini nasıl ferahlatıyordunuz bilemezsiniz. Bazı çevrelerin negrilerin durumuna mani mi oldu yoksa? Bu azîz okuyucu unutma ki tebessüm etmiş toplumlarda namuslu insanların mes'ul ve mahkûm olmaları mukadderdir. İman borcu vatanımdan size kucak dolusu selâmlar...

★ *S. Yusuf Ziya Bakır - URFA* — Basın hayatımızda müstesna zevki tattıran mektubunuzu emniyetinize bırakıyorsunuz: *«Şimdiye kadar farkına varmadan kendimi sol akıma kaptırmışım. OKU mecmuasını, abone olan bir arkadaşımda görüp, okuduğum zaman gafleti uykusundan uyanmış oldum. Ve o andan itibaren adı geçen cereyana kin ve nefret hislerim uyanmaya başladı.»* Şimdi bütün okuyucularımızdan rica ediyoruz: Abonesi bulunduğunuz dinî mecmuaları mutlaka okuyun ve başkasına okutun. Başkalarını da abone yapmak suretiyle yardımcı olun. Unutmayın ki sevgili Peygamberimiz: *«Senin vasıtanla Allah'ın bir kimseyi hidayete kavuşturması dünya ve dünyada olanlardan hayırlıdır.»* buyurmuştur.

★ *S. Mecit Yıldırım - ANKARA* — Samimi ve sıcak alâkanızı taşıyan mektubunuzun üzerimizdeki müsbet tesirinin derecesini kelimelerle ifade güç. Sizin gibi imanlı okuyucular varken Allah'ın yardımı ile — bütün engellere rağmen— bu dava yürüyecektir. Özülerek ifade edelim ki her iki teklifinize de, hepimizin arzusu olduğu halde, maddi imkânsızlıklar yüzünden bugün için mümkün değildir. Zaten mecmuamız kendi yağı ile kendisi zor kavrulmakta. Hep dua edelim de sözde müslümanlarda iman akıbyon haline gelsin ve sizin arzunuz da tahakkuk etsin.

★ *S. Tahir Soatcıoğlu - ISTANBULL* — Üç aylık zaman bir mecmuanın hayatında kısa sayılabilir. Fakat maneviyat bağlar, maddi bağlarla ölçülemiyecek derecede kuvvetli olunca bu kısa ayrılıkta hem okuyucusu hem de mecmua ilgilileri acı acı dert yanar. Nitekim siz mektubunuzda bunu güzel bir örnek bulunuyorsunuz. İnanınız bizim de elimiz, aşırı nıyaz için kalkmakta, dillerimiz aynı duayı tekrar etmekte: *«Cenab-ı Hakk mecmuamın devamlı kılın.»*

Adresiniz değiştirilmiştir, selâmlar...

★ *S. Feyzi Vurur - SİVAS* — Çalışmanız cidden takdire şayan. Herkes sizin gibi şuurlu ve fedakârane çalışmış olsa, davanın başarıya ulaşmaması için hiçbir sebep olamaz.

Gönderdiğiniz aboneler kaydedilmiştir. Sayiniz meşkür olsun.

★ *S. Muhammet Emin Yılmaz - URFA* — İmkânları nisbetinde her müslümanın inandığı davaya yardımcı olmasi elzemdir. Siz bu vazifeyi ifa etmiş bulunuyorsunuz. Devamlı olması en büyük temennimizdir.

Abone kaydınız yapılmış ve abone numaranız: 9066 dır.

★ *S. Reşat Akbalık - IZMIR* — Adresiniz değiştirilmiştir, selâm ve hürmetler...

★ *S. M. Necati Kayaçelebioğlu - VAN* — Sizin, arzu edilenin çok üstündeki gayretinize nasıl mukabele edeceğimizi bilemiyoruz. Müsaade edince Cenab-ı Hakkın sizi (Ezafi muzafe) ile mükâfatlandırmasını niyaz edérim.

İsteğiniz yerine getirilmiştir, selâm ve hürmetler...

★ *S. Bayan Nuran Kıvrak - BALIKESİR* — Yakın alâkanıza candan teşekkür ederiz. İsteğiniz yerine getirilmiştir. 4., 5., 6., 7. ve 21 ci sayılar hariç, diğer sayılar elimizde mevcuttur. Selâm ve hürmetler...

★ *S. Ahmet Bozbay - MANİSA* — İsteğiniz yerine getirilmiştir, teşekkürler...

ÇOK MÜHİM!..

OKU Mecmuası muhterem abonelerinin ve bayilerinin destek ve samimiyeti ile neşriyatına devam etmekte, davaya hizmet yolunda şeklen ve fikren hızla ilerlemektedir.

Bu tekâmülde okuyucularımızın da hizmeti büyük olmaktadır.

Bazı okuyucularımız ve bayilerimiz borçlu oldukları halde borçlarını ödemeyi ihmal etmekte, bu durumda çalışmalarımızı aksatmaktadır.

Muhterem okuyucularımızın zarfın üzerinde bildirilen rakama göre abonelerini yenilemelerini ve yeni aboneler kaydetmelerini, bayilerimizin de borçlarını ödemelerini emniyetle rica ederiz...

Selâm ve hürmetlerimizle...

İslâmın İlk Emri
O K U

İslâmın İlk Emri
O K U
Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
İsmet ERSÖZ
Bu sayıda Yazı İşleri Müdürü :
Hasan BAĞCI
İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşası bitişiği: Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi: P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 11 T.L. Altı Aylık : 5,5 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 15 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 3.10.1966

İslâmın İlk Emri

Oku

Dinî İçtimaî Edebî Aylık mecmua

Bu ezanlar_ki şehadetleri dînin temeli,
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

Yıl: 6 Sayı: 60 Kasım: 1966 Recep: 1386

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- Gafilleri Uyaran Ses : EZAN — İsmet ERSÖZ
- Allah'ın Yandırdığı Nur — M. ATEŞ
- Ferdin İnanç Hürriyeti ve Müesses Dinler — A. Rıza KÖKSOY
- Ulûm'ul-hadîs — H. KARAMAN
- Önce Uyan Sonra da Güven — Veli ERTAN
- Meselelerimiz
- Çelik Raylar ve Ötesi — Mustafa YAZGAN
- Dalkavuklar Karşısında İdare Adamı — Hüsnü DİKEÇLİGİL
- Konya İmam-Hatip Okulu — H. Tekelioğlu — H. Bağcı
- Nasıl Müslüman Oldular
- Asrımızda Mabedler ve Mabudlar — H. Hüseyin VAROL
- Garplıya Göre Kur'ân
- İmanda Birlik, Vatanda Dirlik — Şükrü ÖZÜDOĞRU
- Yılma — Usanma — Nuri BAŞ
- İslâmda Kolaylık — Cemaleddin KÖSEOĞLU
- Güzel Sözler — Der.: M. ÇİNKARA
- Fıkıh Köşesi : Sorun, Cevap Verelim — İ. ERSÖZ
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Gıybet — Enver TÖRE
- Ahde Vefa — Şükrü AKKAŞ
- Haberler ve Kritiği
- Şiirler
- Resimler
- Okuyucularla Başbaşa

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Türk Milleti, bir ihtilâl zemininden sonra, iktidardakilere iştiraksiz bir iktidar koltuğu teslim etti. Bu, onun ruhunda asırlardan beri devam edip gelen vahdet şuuruna dayanır. Bu davranış, bir başa bağlanmanın, bir elden idare edilmenin onun ruhunda ibda' ettiği bir haslettir... Bu ezell hasletiyle iktidara yükseltiği insanlarda o, daima vefa arar. Ekmeği elinden alınsın, zararı yok. «Küçük dağları ben yarattım» diyen müstebidlerin kırbacı arasında şimşekler çaktırsın, olabilir. Depremlere uğrasın hân ü manzır kalsın, mukaddemat... Fakat asırlardan beri varlığının mayası olan ruh-ı diyanete el sürülmesin. İşte o, bunu ister. Seçtiği kimselerden de bunu çok görmemelerini arzular. Fakat esefle söyleyelim ki son yarım asır içinde gelip giden iktidarlar, onun üzerine titrediği bu hassas noktayı anlayamamışlar, diyanet gibi ulvî ve münezzeh bir makamı politik ihtiraslara kurban etme temayülünü göstermişlerdir. Çehrelerin takallusundan bir takım meçhûl manâlar yakalamak istiyen insanoğlu, acaba niçin Müslüman-Türk'ün ruhundaki engin manâ istihalesini sezmek istemez? İmanın sıcak harîminden nasîbini alamamış bu cemiyyetin tam bir yeis hali vardır. Bunu görmemek ve bu ye'sin menşeine inmemek bir basiretsizliktir.

Bugün cemiyyetin vicdan dünyasından çalınan manevî değerlerin yerine harici müeyyidelerin te'siriyle konmak istenen sahte ferağat ve diğer-gâmlık duygusu, milletin iç âlemini nura kavuşturamamıştır. Dolayısıylâ bu sahte kıymet hükümleriyle Türklüğe yeni bir tefekkür dünyası va'deden çeyrek münevver de bu yeisten kurtulamamıştır. Bunun için biz diyoruz ki fikirde, ahlâkta ve yaşayışta meydana gelen bu here ü mercin kelfaretini, münevverler kadrosu, imam mihrabı önünde secdeye kapanmakla ödemelidir. «İstersen Diyaneti bile lağvedebilirim» diyenlerin — şayet demişlerse — de bu keyfiyeti anlamalarını istemek hakkımızdır.

Milletin maneviyat ve mukaddesatına ve onun iradesine kudurmuşcasına saldıran ve bunu adet haline getiren mahut solaklara ses çıkaramazken Diyanet hakkında bu şekilde bir ifade kullanma bu asîl millet tarafından hoş karşılanmaz herhalde. Bu vatanın öz evlâdı sıfatıyla bu vatanın müslümanları, mukaddesatı ve mansıbından beklenmiyecek bir ifade ile hançerliyen ve fakat komünistlere ve yoldaşlara ağız aşmıyan birine söz dinletemezken 32 milyon Müslüman-Türk'ün hürmetle bağlı bulunduğu bir müesseseyi lağvetmiye kalkmak havasaların alacağı bir iş değildir. Yaptığı yayınlarla ahlâk ve mukaddesatı yıkmak için çalışan bir kurumu bile islâh edemez ve ona milletin istediği istikameti veremezken Diyaneti lağvetmiye kalkmak! Ne kadar cüretkârlık!.. Heybeliadada Megalo-İdea ihtilâlcilerinin ocağı haline gelen ruhban mektebini ve onun bağlı bulunduğu Patrikhaneyi bile kontrol edemezken, milletçe sevilen bir zatın şahsında Ruh-ı Diyaneti boğmaya kalkmak akıl kârı bir iş değildir.

İlgililere, hançeremizin bütün gerginliğiyle haykırmak isteriz ki Ruh-ı Diyanet, hasis topraklarda çimlenen mevsimlik bir nebata benzemez. Onun kökleri milletin kalbindedir. Baskı ve inciltiliye gelmez. Yapılacak baskı, keşi misali onun sertleşmesinde başka birşey temin etmez. Bunun içindir ki bu can noktaya dokunmak istiyenler daima milletin vicdanında mahkûm olmuşlardır. Bugün bu hassas noktaya dokunulduğu içindir ki, yurdunuzun her köşesinde muazzam reaksiyonlar gösterilmiştir. Demokrasinin getirdiği müsamahaya dayanan bu davranışlar Allahaz ve idraksiz kalemler tarafından irtica' bir kıpırdanış olarak vasıflandırılmaktadır. Halbuki bu reaksiyonlar milletin kalbinde açılan yaraların sarılma çabasından başka bir şey değildir ve siz bu çabayı kösteklemeğe değil, desteklemeğe mecbursunuz.

Yıkmak insanlara yapmak gibi kıymet mi ver'ir?
Onu en çulpa herîfler de, emin ol, becerir.
Sude sen gösteriver: «işte budur kubbe!» diye;
Iki ırgatla iner şimdi SÜLEYMANİYE,
Ama gel kaldıralım derdi mi, heyhât o zaman,
Bir SÜLEYMAN daha lâzım yeniden, bir de SİNAN!

İslâmın Yılmaz Emîri
Oku

Gafilleri Uyaran Ses:

EZAN

İsmet ERSÖZ

Bakışımızı ondört asır evveline çevirdiğimiz zaman bütün dehşeti ile şu korkunç manzarayı acı acı seyrederiz: Tarihte parlak devirler yaratmış olan İran'da ahlâk çökmüş, din nâmına hurâfeler silsilesi, manasız merasimler, ruhu olmıyan bir şekilcilik hüküm sürmekte idi. Çeşitli yönlerden esen rüzgârlar, fıtraten tabiat-perest ve çok tanrıcı olan Romalıların, aslında bozuk inançlarını tamamen dejenere etmişti. Diğer ülkeler İran ve Romadan daha iyi bir durum arzetmiyordu. Özellikle Arabistan insana parmak ısırtacak derecede itikadî ve içtimaî buhran içinde çalkalanıyordu: Kadın mirası malı olarak elden ele geçiyor, alıp, satılan bir meta' derekesine düşmüş bulunuyordu. Diğer taraftan her şeyi inkâr eden itikatsızlar, tuhaf tuhaf akideler, hurafeler, putperestlikler almış yürümüştü! Öyle ki taş parçalarına, ağaçlara, kum tepelerine, yollarda rastlanan büyük kayalara baş eğilir, kaya bulunmazsa develerin südü ile kumdan yapılan tepeler takdis edilirdi. Bir sefere çıkıldığı zaman, dört taş parçası bulundurulup üçü ile ocak çatılır, dördüncüsüne tapılırdı. İşte İslâm güneşi doğmadan önceki insanlığın panoraması çizmeğe çalıştığımız bu tablo idi.

«Mükerrem» olarak yaratılan insanoğlunun böylesi zîfiri karanlıkta bocalaması reva değildi. Hakîm olan kâinatın yaratıcısı, insanlığı bu durumdan kurtarmalı idi. Ve öyle oldu. Yer yüzünün sapa bir yerinden âlemlerin sırrı (Hazreti Muhammed), varlığı var edenin tek ve Ulu olduğunu ilân ediyordu: Allahü Ekber — Allah Uludur. Lâilâhe İllallah — Allahtan başka İlâh yoktur. Her zaman gaflete düşmesi, hakikatten sapması mümkün ve muhtemel olan insanın kulağında islâmın sesi olan bu cümleler çınlamalıydı. Görünüşte bunu gerektiren, namaz vaktinin ilânı gibi bir sebep de vardı. Nitekim adı geçen vaktin ilânı için ileri sürülen çan çalınması hıristiyanların, boru kullanılması yahudilerin, ateş yakılması mecûsilerin âdetleri diye kabule şayan görülmemişti. Neticede Abdullah bin Zeyd Hz. Peygamberin risaletini, müslümanları namaza ve felâha davetî içine alan bugünkü ezan şeklini rüyasında görmüş ve Hz. Peygambere açmıştı. Zaten Hz. Ömer de aynı rü'yayı yirmi gün önce görmüş ve kimseye söylememişti. Her iki rü'yayı Peygamber efendimiz pek uygun bulmuş ve Hz. Bilâl'a «Abdullah bin Zeyd ne derse onu yap» diye emretmişti. Ve Hz. Bilâl dağları, taşları inleten, münafıkları sarsan, mü'minlere huzûr ve huşû serpen o davudî ve lahuti sesi ile ezanı okuyordu: Allahu Ekber, Allahu Ekber...

Mescid-i Nebevî'nin yapılışından sonra, hicretin birinci senesinde, vahyle de te'yit olunarak meşrû' kılınan ezan, erkekler hakkında vacip kuvvetinde bir sünneti müekkede olup, müslümanın ve İslâmın en büyük şiarından biridir. Ve bütün İslâm âleminde aynı lâfızlarla terennüm edilmektedir.

(Devamı 26. sayfada)

ALLAH'IN YANDIRDIĞI NUR

M. ATEŞ

İnsanoğlu; eskiyen, pörsiyen ve içten içe çürüyen nizamlara sarıldıkça sükût etmiş ve edecektir. Son İlâhî rahmetin karşısına çıkarılmak istenen köhne fikirler, güneş gibi yakıcı ve parlak olan İslâmın önünde birgün teslim olacak ve bu feraîde düşünceleri beyinlere musallat etmek için gayret gösterenler, günahlarının kefareti ödemeğe mecbur kalacaklardır. Çünkü, Allahın son tebliğini insanlığa ulaştırmağa memur olan Peygamberimiz Efendimiz, hakkı, inanmayanların ısrarına karşılık ve ayaklar altından kaldırmak için gelmiş ve ezeli hak davasını ispât vurmuştur.

Bugün, izzetine yaraşır bir telkin kürsüsü ve hakkı susamış gönülleri bu kürsülerden yudum yudum kandıracak kafa olgunluğuna sahip dâileri olmadığı için yüreklerden çekilmiş fezadilen insan gusuru sönmeyecek ve hakk, batılın esiri olmayacaktır. Çünkü Kur'ân-ı Mübinin şu açık burhanı, kahr u galebenin, zuhur ve üstünlüğün o çürümüş fikirlerde değil, eskimeyen, pörsümeyen, solmayan ve zaman aşımına uğramayan son Rabbanî nizamda olduğunu göstermektedir:

= Onlar ki Allah'ın nurunu ağızlarıyla söndürmek isterler, Allah da öyle murad etmiyor ve nurunu tamamlamak istiyor, kâfirler hoşlanmasalar da. Odur o Allah ki, resûlünü hidayet ve hakk dini ile bütün dinlerin üzerine çıkarmak için gönderdi, müşrikler hoşlanmasalar da..

Mum ışıkları gibi güneşi söndürmek nasıl muhal ise, hakikat güneşi olan hakk dini söndürmek de o derece muhaldir. Bir nur ki onu yandıran Allahtır; kimde bu nuru söndürecek cüşer var? Bir hakikat ki güneştir; kimde ona kamaşmadan bakacak göz var? Fakat güneşi balçıkla sıvamak isteyen nursuzlar olduğu hakikat güneşinden rencide olan yarasa gözlü beyinsizler de vardır. Ve bunlar her devirde hakkın karşısında olmuşlar, nasibsizliklerini ortaya koymuşlardır. Fakat ne gam var!.. Allah, yerde-gökte kendi nurunu alabildiğine parlatmak istiyor. Hakkın ışlarını, hakk nurunun parlamasını istemiyenler, bu nurun, kalblerî ve kafaları tenvir etmeinde kendi hasis menfaatlarının baltalanacağını görenler, renkten renge, kalıktan kılığa giriyor; türlü kombinezonlarla nurun karşısına çıkıyorlardı. Fakat nuru yandırmağa me'mur olan Allah Resûlü, bir eline güneşi, bir elini ay'ı koyuşlar hakk davasından vazgeçmeyeceğini ve geçmedi. Böylece binbir hile ve desise ile nur-ı hakkı söndürmek istiyenler batıl davalarının akıbetini görmenin iç burkuntusu ile hüsrâna uğrayıp gitmişlerdir.

Bu âyetlerde, din-i hakkı söndürmek istiyenlerin boğa çıkan çabaları, satıhsa dolu bir ifade ile anlatıldığı gibi, Allah nurunun tamamlanması, zulümât içinde boğulan hakkın yurubu olmayan bir güneş gibi insanlığın fikir ufkunda parlaması da Allahın Rabbanî te'yidinde olduğu tasrîh edilmiştir. Şu halde, İslâmın zuhuru anında onun izharına mani olanlar nasıl hüsrana uğramışlarsa, bundan böyle onun şa'şaasına set çekenler de aynı sû-i akibete uğrayacaklardır. Çünkü Allah'ın va'di bu merkezdedir.

Yalnız, Hakkın te'yidine mazhar olmuş bir dinin sâkinleri, acaba bugün, niçin ser-nigûn olmuş, niçin yüzüstü düşmüştür? Bu husus, İslâmın çilesini çekenlerin dimağını kezzab gibi fokurdatmaktadır. Hakikat şu ki, İslâm yine o haşmetlü dindir. İzzetinden asla feragat etmemiştir. Ancak son birbuçuk asr içinde müslüman kitlelerin din telâkkisi değişmiş, ibadet ruhsuz bir şekilcilliğe inhisar etmiş, müslümanlar mana cephesinden buzullaşmıştır. Dinî telkin ma'dedin dört duvarı arasında sıkışmakla kalmamış, aynı zamanda dinin bazı icabları âdîza alınamamıştır. Bütün dünya müslümanlarının kalbgâhında taht kurmuş bazı dinî müesseseler de son asırlarda iç ve dış düşmanların te'siriyle yok edilmiştir. İslâm dünyasının, maddî medeniyeti üzerinde ilerliyen Avrupa karşısında aşışman ve kendi değerlerini hiçe sayarak onu taklide koyulması İslâmî şuurun ölüm fermanı olmuştur. Şu halde suç, İslâm'da değil, türlü sebeplerle kalblerine korku gelen günübirlik müslümanlardadır. Cihan nazarında İslâmın izzetini çiğniyenler onlardır. Bütün dinlerin üstüne çıkmak için gelen dinin müntesipleri, bugün bu dinin mensubu olmaktan adeta nefret duymaktadırlar. Kabahati kendilerinde arayacakları yerde, her müessesi ve hayat anlayışıyla pırıl-pırıl olan İslâmı lekelemek istemektedirler. Halbuki İslâm, bu bayağılıktan bizathi münezzehtir. Hidayet ve din-i hakkın izharı için gönderilen resûlün davası uğrunda sıtrab çekmiyenler, İslâmın manevî gücünün tükendiği zehabına kapılırlar. Halbuki asrların tekâmülü, onun maneviî potansiyelini düşürmemiş, bilâkis, bâkir kafalarda yeni yeni terakki zemini hazırlamıştır.

Bugün, hakkı yükseltmek için Allah tarafından seçilmiş olan bu ümmetin kültür inşası yıkılmış, onun yerinde bir mana harabesi yükselmiştir. Uyuşukluğun yatağında, asrların sisli yorganını başına çekerek dünyaya gelişine bin peşiman olan bâgeyretin şuurunda yeni bir istihale, yeni bir ba's ü ba'delmeyet meydana getiren Hakk dine bir şeyler vermeden, bizi kurtarmasını beklemek nebiyiğ hayaldir. İslâm cemaan bugün, bu hayal uykusundan geç de olsa başını kaldırmıştır. Fakat bir buçuk asırlık ihmalin tabii neticesi olarak uyanan şerkin elinden tutacak, onu hedefine götürecek bir kadronun henüz doğum sancısı başlamamıştır. Şu anda herkes kendi başının derdiyle meşgul. Kendi başlarına düşen bu insanları İslâmın cemiyet ve cemaat şuuruna yükseltecek bir kadroyu bize çok görme ya Rabbi!..

Ferdin inanç hürriyeti ve müesses dinler

Ali Rıza KÖKSOY

İnsanın temel hak ve hürriyetleri yönünden dini tarif edenler: «Din, insanoğlunun ilâh tanıdığı varlıkla kendi arasında kurduğu hususî bir alâkadır.» derler. Görüldüğü gibi bu tarif dinin kişi yönünden yapılmış bir tarifidir ve sübjektivitesi vardır. Buna göre her insan dini düşünce ve kanaatlarında tamamen serbesttir. Batılı bu hürriyete asırların ve milyonların kanıyla ulaşırken, İslâm Dini beşerin bu tabiî hakkını daha doğuşunda ilân etmiştir. Yeter ki, ferdin şahsına bağlı olan bu hak, yalnız kendi vicdanını ve davranışlarını etkilesin, başkasını rencide etmesin. Biz buna ister din hürriyeti, ister vicdan hürriyeti diyelim mukaddestir.

Bir de müesses dinler vardır. Bir cemiyette nesilden nesile tavarüs edilen bu inanç sistemi, o cemiyetin müşterek malıdır (İslâmiyet, Hristiyanlık, Musevilik v.s.). Bu müşterek nizam, o cemiyetin halkının ekseriyeti tarafından iman ve tasdik edilmiş, bilhumum davranış ve telâkkilerinde nazım rol oynamıştır. Böyle bir cemiyetin üyesi olan herkes, şahsî inançlarına uygun gelsin, gelmesin bu müşterek müesseseye hürmetkâr olmaya mecburdur. Aksi halde topyekün cemiyeti rencide etmiş olur ve binnetice içtimai vicdan ve kanunlarını karşısında bulur.

Bu gün Türkiyemizde vatandaşların inanç ve vicdan hürriyetleri vardır. Bu hak, gerek Anayasamızın maddelerinde, gerekse Müslüman Türk'ün imanında garantisini bulmuştur. Kimse dinî inançlarından veya vicdanî kanaatlarında dolayı kınanamaz, hiçbir vicdan baskı altında tutulamaz.

Fakat... Hiç kimse de, şahsî inançlarımla, düşüncelerime uymuyor diye Türk Milletinin müesses dini, mukaddes varlığı olan İslâm Dinine hakaret ve saldırıda bulunamaz. İşte, zamanımızda vukubulan bazı hakikatları bu açıdan değerlendirdiğimizde üzülmemek elden gelmiyor. Müslüman Türk Milleti olarak, asil Türk gençliği olarak mukaddes kıymetlerimizi tecavüzlerden korumak ödevinde titizliğimizi muhafaza etmezsek yarınlarımızı karanlıklara terketmiş oluruz.

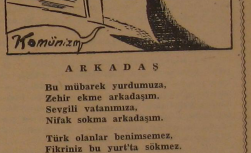

ARKADAŞ

Bu mübarek yurdumuza,
Zehir ekme arkadaşım.
Sevgili vatanımıza,
Nifak sokma arkadaşım.

Türk olanlar benimsemez,
Fikriniz bu yurt'ta sökmez.
Sizi gidi sizi çömez,
Şaşkın ve kör arkadaşım.

Acı, kefensiz yatana,
Bir rahmet oku atana.
İnan bu aziz vatana,
Top kâr etmez arkadaşım.

Öt öte bildiğin kadar,
Dalında neyine yarar.
Senden ancak sana zarar,
Gelebilir arkadaşım.

Sosyal sosyal sosyalizm,
Maskesiyle Komünizm.
Bu vatanda hayâlizm,
Gerçekleşmez arkadaşım.

Bir gün o curtlak sesiniz,
Ve birlikte nefesiniz.
Balyozu yerken enseniz,
Kesilecek arkadaşım.

Mustafa ALYÜZ

Müctehidler Nazarında Sünnetin Değeri

(Ibn'ü Teymiye'nin raf'ul-melâm.. risâlesi)

— VI —

H. KARAMAN

Dokuzuncu sebep :

Müctehid, bir hadisin, ya mensûh olduğunu, ya zayıf olduğunu yahut tevili götürürse müevvel bulunduğunu gösteren ve ittifakla bu kuvveti taşıyan âyet, hadis ve icmâ gibi diğer bir delille karşılaşmış ve çatışmış bulunduğuna inanır. Bu da bir kaç türlü olur :

I — Yukardaki üç ihtimalden birinin meycut olduğuna inanır fakat hangisi olduğunu kestiremez.

II — Kat'i olarak karşılayan delili tercih eder ve eldeki hadisin mensûh yahut müevvel (tevil edilmiş) olduğuna inanır. Fakat bu mensub hükmünde, sonra geleni önce gelmiş bilerek; tevil hükmünde de bir sözü çekilip götürülemiyeceği bir manâda tevil ederek, bu tevili önleyen bir delili göremiyerek hata edebilir.

İlk bakışta iki delil çatışmış gibi göründüğü halde de şu ihtimaller bulunabilir :

a) Hadisin karşısında bulunduğunu sandığı delilde bu zıt delâlet mevcut olmaz.

b) Zıt manâ ifade eden hadis birinci hasidin; — metin veya sened yönünden — derece ve kuvvetinde olmaz.

c) Birinci hadis için bundan önce saydığımız sebeplerden birisi bahis konusu olabilir.

d) İddiâ edilen icmâ'ın sebebi, çok defa muhâlifi (çoğunluktan farklı görüş ileri süreni) bilememektir.

Biz bir çok büyük âlim tanıyoruz ki bazı konulardaki sözlerinin sebep ve dayanağı, aynı konuda başka müctehidlerin bilemeyişleridir. Kendi görüşleri, elde ettikleri deliller sebebiyle — söylediklerinden farklı olduğu halde, hiçbir kimsenin demediğini demiş olmak gibi bir sivrilikten çekinerek asıl görüşlerini ileri sürmemişlerdir. Hatta bazıları ihtimalli konuşarak şöyle demişlerdir: «Eğer bu meselede icmâ varsa uyulmağa en lâyık görüş odur, fakat icmâ yoksa benim görüşüm şöyle ve söyledir. Şunlar buna örnektir: «Kölenin şahitliğini caiz gören bir kimsenin bulunduğunu bilmiyorum.» Halbuki kölenin şahitliğinin caiz olduğu görüşü Hz. Ali, Enes, Şurayh... gibi zevattan menkuldür.

«Kısmen azâd edilmiş kişinin vâris olamıyacağında icmâ ve ittifak edilmiştir.» Halbuki böyle bir şahsın varis olacağı Hz. Ali ve Ibn'ü Mes'ûd (r.a.) dan nakledilmiştir.

Aynı konuda, Rasûl-i Ekrem (s.a.) den nakledilmiş Hasen hadisi vardır.

Bir başkası şöyle diyor: «Namazda Rasûllullah (s.a.)e salavat okumayı farz kılan birinin olduğunu bilmiyorum». Halbuki bunun farz olduğu görüşü Ebû-Ca'fer'il-bâkır'dan nakledilmiştir (1).

Bunun sebebine gelince: Pek çok âlimin bilgi kaynağı, kendi bulunduğu yerlerdeki âlimlerle diğer bazı âlimlerin bildiklerinden öteye geçmiyor. Nitekim dikkat edilirse öncekilerin (mütekaddimûn) çoğunun yalnız medinelilerin ve kûfelilerin görüşlerini bildikleri anlaşılır. Sonrakilerin (müteahhirûn) de çoğu tâbi olduğu iki üç âlimden başkasının görüşünü bilmez. Bildiklerinin görüşüne uymayanı da icmâa aykırı sayar. Çünkü aynı görüşü daha önce de ileri sürmüş kimse veya kimseleri bilememektedir. İşte böyle birisi, bildiğine uymayan bir hadisle karşılaşınca, icmâa aykırıdır korkusuyla bu hadise göre hükmetmemektedir. Çünkü icmâ delillerin en büyüğüdür. İşte bazı hadislerle amel etmiyenlerin çoğunun mazereti bundan ibarettir. Bazıları bu konuda gerçekten mazurdurlar, bazıları ise gerçekte mazûr olmadıkları halde kendilerini öyle sanarlar. Bundan önceki sebeplerle, bundan sonrakilerin çoğunda da durum böyledir.

Onuncu sebep :

Hadisin, zayıf, mensûh veya müevvel (başka bir manası kastedilmiş) olduğuna delâlet eden bir başka delille karşılaştığına, başkası inanmadığı halde muayyen bir müctehid inanmış olur. Bazan belli bir hadis değil de onun içine girdiği nevi çatışmış sayılır. Bazan da gerçekte böyle bir karşılaşma ve çatışma (muâraza) olmadığı halde müctehid böyle sanmış olur. Nitekim Kûfe medresesi mensuplarının sahih hadisle zâhir-i Kur'ân'ı (Kur'ân-ı Kerîm'in lâfzından anlaşılan manayı- karşılaşmış görmeleri bu kabildendir. Onlar Kur'ân-ı Kerîm'in umûmi manalı (âmm) ve benzeri âyetlerini hadisin nassına takdim ve tercih ederler. Bazan da aslında zahir olmayan, zâhir (lâfzından anlaşılır) sayılmıştır. Çünkü sözlerin manaya delâletlerinin pek çok çeşitleri vardır. (Devamı var)

(1) Daha başka sahâb ve tâbiînden de menkuldür.

HADİS RÂVİLERİ (Tâbiûn) :

Buhari'nin hayatı

Yazan : Cemâlüddin-il-Kasimi
Terc.: H. K.

Bu sevat meydana getirdikleri hadis mecmûalarında da, yukarda belirtilen meyil ve meşreblerine uygun hareket etmişlerdir. Bu farklılığı da şöylece sıralamak mümkündür :

a — Sahih, hasen, zayıf, münker... bütün hadîs nevilerini toplayıp, bunları birbirinden ayırma işini, senedlerindeki zevatın durumlarını, tabakat kitaplarından inceleyerek ayıracak kişilere bırakanlar.

b — Yalnız sahihleri toplayan ve sahih olmayanlardan kaçınanlar. Bunlar da birkaç kısımdır :

I — Muan'an isnâd çeşidinde (an fülânin... diyerek yapılan rivayette) müsamahalı davranıp, rivayet edenle, hadisi olduğu şehir ayını zamda yaşamışlarsa, görüştükleri sabit olmasa bile bu hadisi muttasıl kabul eden. (Ancak râvî müdellis ise — kasten hadisi aldığı kişinin adını veya alış tarzını gizliyorsa, bu hüküm değişmektedir.) İşte Müslim sahihinin toplarken bu yolu takip etmiştir.

II — Râvî ile, rivayet ettiği şahsın, bir kere de olsa görüştüklerini isbat etmedikçe, bu çeşit rivayete muttasıl nazarıyla bakmıyan titiz davranışlılar. İşte İmam Buhârî, sahîh'ini toplarken bu yolu tatkibetmiştir. Bu hususu bizzat kendisi «Târîh»inde açıklar. Bundan anlaşılmaktadır ki Buhârî, hadisi kabul hususunda muhaddislerin en ince eleyip sık dokuyanıdır. Başına kendisine «Hadis konusunda müslümanların hükümdârı» denmesiştir. Aynı sebeple onun kitabı da, hadis kitaplarının en sağlamı olarak kabul edilmiştir. İşte biz bunun için onun hayatını, hadis felsefesini, hukuk anlayışını incelemeyi gerekli görüyoruz.

BUHARİ'NİN HAYATINA GİRİŞ :

Bu satırların yazarı, İmam Buhârî gibi bir zatın hayatını ona lâyık bir çapta inceleyip yazmak, geniş vakitlere, bütün incelemelere ve cittlere sığmaz derse mübalâğa etmiş olmaz. Ancak «Bütünü yapılamıyanın tümü terkedilmez», «Gerdanlığın boynu dolayan kısmı, gerisinin ne olduğunu göstersin», «Koca bir şiirden ise, onun şâhbeyti kâfidir.» kaidelerince biz de Allah'a sığınarak kısa da olsa onun hayatını yazmaya çalışacağız.

(Devamı var)

Hadislerden bir demet :

Hatîb - Hutbe

H. K.

89 — Ebû-Hüreyre'den (r.a.), Rasûllullah (s.a.) Efendimizin şöyle buyurdukları rivayet edilmiştir :

Cuma namazından sonra «iki rek'at farzı edâ edince— namaz kılacaksanız dört rek'at kılınız.

Müslim, Ebû-Dâvûd, Nesâî.

Cuma namazı kaç rek'attır :

Cuma namazının farzı iki rek'attır. Bu mevzûda herhangi bir ihtilâf yoktur.

Cumanın farzından önce ve sonra kılınan sünnetlere gelince, bunlarda bazı görüş ve nakil ayrılıkları vardır :

1 — Cuma namazının farzından önce dört rek'at sünnet kılınır. Ancak bu sünnetin, hatîp hutbeye çıkmadan kılınması gereklidir.

2 — Cuma namazının farzından sonra dört rek'at namaz kılınabileceği yukardaki hadisten anlaşılıyor. Dört yerine iki rek'at kılındığına dair de rivayet-i sahiha vardır. Ancak yukardaki hadis kavlî, alkî rek'at hadisi- fi'lî olduğundan, dört rek'at kılınması bizim hakkımızda sünnet olarak takarrur eyler. Hem dört, hem de «vakit sünneti adıyla» iki, cem'an altı rek'at kılmanın sünnet olduğuna dair sahih bir rivayet yoktur.

Zuhr-i ahir'e gelince :

Gerçi cuma namazının kimlere farz olduğu «vücubunun şartları» ve nasıl kılınırsa sahih olacağı «sıhhatinin şartları» mevzûnda, islâm müctehidleri arasında ihtilâf vardır. Fakat, şartlar bulunmadığı takdirde cuma namazı kendisine farz olmayan bir kimse, bunu rağmen cuma namazını kılarsa öğle namazının yerine geçeceği hususunda ittifak vardır. Şu halde, memleketimizde, — diyanetçe cuma kılınır beratı çıkmış olmak şartıyla— herhangi bir camide cuma namazını kılan namaz mükellefi bir kimseye artık öğle namazı farz değildir.

Bir şüphe üzerine bina edilen, Rasûllullah (s.a.), sahâbı, tâbiûn ve müctehidler devrinde kılınmamış ve adı bile geçmemiş bir «zuhr-i âhir» namazının kılınması dinimizce gerekli olmadığı gibi, yukarda geçen saâdet asrılarındaki cuma namazlarına da aykırı düşmektedir.

Biz bu gerçeği ileri sürerken, müslümanları fazla namaz kılmaktan mahrûm ve menetmeyi kastetmiyoruz. Bütün arzu ve gayretlerimiz, ibâdetlerimizin içine bid'at karıştırmamak, namazımızı, orucumuzu, haccımızı... Rasûllullah (s.a.)le onun yüce sahâbının ve yolunca giden büyük din imamlarının-kilere benzetmektir. Çünkü emrolundığumuz ittibâ, ancak böyle tahakkuk edebilir.

90 — Abdullah b. Amr'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Rasûllullah (s.a.) Efendimiz şöyle buyurmuştur :

(Devamı var)

ÖNCE UYAN SONRA DA GÜVEN

Veli ERTAN

Önce uyan sonra da güven anlamında olan hadisin metni kayd ve tevekkel kelimelerinin içtimaından ibarettir.

İslâm dininin aleyhinde bulunanlar, tevekkül üzerinde gelişi güzel fikir yürütmüşlerdir. Bunlar tevekkülü, insanları tembelliğe, atalete sürükleyen ve miskinlik veren bir tâbir olarak kullanmışlardır. Bununla beraber müslümanlar arasında da tevekkülün ne olduğunu bilmiyenler, oturmakla işlerin olacağını, çalışmadan dua ve niyazlarla gayelerine ulaşacaklarını zanneden gafiller de mevcuddur. Âdeta nerede ise bugün buldum bugün yerim, yarına Allah kerim, bir lokma bir hırka gibi ata sözleri haline gelen tâbirler de vardır.

Halbuki İslâmiyet tembelliği değil, çalışmayı âmirdir. Hattâ iki günü aynı seviyede geçiren hüsrandadır der.

İslâm dini dünyayı bırakıp yalnız âhireti düşünen, enfusi bir din olmadığı hepimize malûmdur. Zira Dünya'da ölmiyeceksiniz gibi çalışmayı ve yarın da ölecekmiş gibi âhirete hazırlanmayı bir düstur haline getirmiştir.

Asr-ı Saadette bedevinin birisi tevekkülün anlamını kavramak için Resulü Zişan Efendimize :

— Devem ile birlikte kurda yatacağım tevekkeltü al Allah diyerek hayvanımı otlatmağa bırakıp uyusam, tevekkülde muvafık bir tarzda hareket etmiş olur muyum diye sorması üzerine Peygamberimiz de :

— Önce deveni bağla, sonra Allah'a tevekkül et. İşte o zaman uyuyabilirsin buyurmuşlardır.

Bu hususta İstiklâl Marşı şairi **Mehmet Âkif** Safahat'ının yedinci kitabı olan **(Gölgeler)** adlı eserinde **«Azimden sonra tevekkül»** başlıklı ibret verici manzumesinde :

«Allah'a dayandım» diye sen çıkma yataktan...
Ma'nây-ı tevekkül bu mudur? Hey gibi nâdan!
Ecdadını, zannetme, asırlarca uyudu;
Nereden bulacakın o zaman eldeki yurdu?
Üç kıtâda, yer yer kanayan izleri şâhid.
Dinlenmedi bir gün o nesl-i mücâhid.
Alemde «tevekkül» demek olsaydı «atâlet!»,
Mirâs-ı diyanetle yaşar mıydı bu millet?
Çoktan kürenin meş'al-i tevhidi sönerdi;
Kur'ân duramaz, nezd-i İlâhiye dönerdi.»

diyerek hakiki bir mütevekkilin nasıl olması lâzım geldiğini ne güzel ifade etmiştir.

Hiç şüphesiz İslâm dini bütün hükümleriyle, kanunlariyle beşerin emniyet ve selâmetini, medeni ihtiyaçlarını sağlıyan içtimaî bir dindir.

Cenab-ı Hak Kur'ân-ı Kerîm'inde Âli İmran sûresinin 159 uncu âyetinde **«İşlerde** (Danışılacak veya savaş işlerinde) **onlara danış, bir kerre azmettin mi artık Allah'a dayan. Çünkü Allah mütevekkil olana muhabbet eder.»** buyurmuştur.

Bu âyeti celile hakiki bir mütevekkilin ne şekilde hareket etmesini bize güzelce açıklamaktadır. Tevekkülün tam manasıyla hayat mücadelesi sahasında varlığını koruyabilmek için her türlü esbaba tevessül etmesi, gerekli kuvvet araçlarının hazırlanması lâzımdır. Artık bundan sonra zuhuru muhtemel olaylara karşı durmaktır. Artık Allah'a güvenmektir. Zira Mehmet Âkif Safahat'ında :

Sus ey divane durmaz kâinatın seyri mutadı
Ne yaptın (leyse lil insâni illâ mâ seâ') vardı,

mısralariyle din yönünden sa'yin ehemmiyetini ne güzel belirtmiştir.

Hakiki bir mütevekkil, önce tarlasını usulüne göre sürer, tohumu saçar ve sonra da Allah'a dayanır ve ondan rühsat bekler.

Gene **Mehmet Âkif**'in dediği gibi :

Allah'a dayan sa'ye sarıl hikmete ram ol
Yol varsa budur bilmiyorum başka çıkar yol.

Dört halife devri, Abbasîler, Endülüs Emeviye devleti ve daha sonra Osmanlı Devletinin tarih boyunca yapmış oldukları fütuhat ve kurmuş oldukları medeniyetler, hep çalışmaları sayesinde olmuştur.

Hayat mücadelesinde teşebbüse geçmeden yalnız Allah kerimdir, demekle iş bitmiyeceği malûmdur. Asrımızda mütemeddin milletler arasında İngilizler vakit nakiddir. Amerikalılar marifet kuvvettir. Almanlar ise azim saadeti isthsâldir düsturlariyle sâyilerinin semeresi olarak bugünün medeniyetini vücuda getirmişlerdir.

Cenab-ı Hak, iyilere de, kötülere de bir çok sayısız nimet ihsan etmiş ve nimetlerini verirken de kimseyi birbirinden ayırmamıştır. Fakat, akıl ve irade sahiplerinin öbür dünyadaki nimetleri bir değildir. Onlara vereceği nimetleri sây ve amel kanununa bağlamıştır. Dünyada çalışan kazanır, çalıştığının mükâfatını görür. Çalışmıyanlar da tembelliğinin cezasını bulur.

Kıyamet gününün yegâne sahibi olan Cenab-ı Hakkın sayısız nimetlerine karşı daima hamd ve şükretmek, ibadet ve taatta bulunmak vazifemizdir. Kâmil bir müslüman ancak Cenab-ı Hakka kulluk eder ve ancak ondan yardım ister. Nusrat-ı Hakka bel bağlar, iş görür, imdad-ı İlâhiye sımsıkı sarılır.

Hazret-i Ömer Radiyallahu anh, Yemen'den gelen bir cemaatı görür; onlara: **«Ey Yemenliler! Siz nesiniz?»** der. Onlar da: **«Biz Allah'a tevekkül eden kimseleriz»** cevabını verirler.

Bunun üzerine **Hazret-i Ömer :**

«Yalan söylüyorsunuz, siz mütevekkil değil, mütekkilsiniz. Yeyici güruhsunuz. Size ben mütevekkilin ne olduğunu söyliyeyim. Mütevekkil o kimsedir ki, yere tohum saçar, Allah'a tevekkül eder. Çalışanlar hiç şüphe yok ki, Cenab-ı Allah'ın sevgili kullarıdır» der.

Resûl-i Ekrem Efendimiz, hayırlı bir müslüman hakkında :

«Sizin hayırlınız, âhiretini dünyası için, dünyasını âhireti için terk etmeyendir. Hayırlı müslüman, dünyasına da âhiretine de çalışan, her ikisinden de nasibini alandır.» buyurmuşlardır.

[*] « » Hadîs-i Şerif.

Meselelerimiz

RÜŞVET

Özel ve resmi işlerin yürütülmesinde kaliteli eleman arıyoruz. Bulmak çok güç. Kusakçılıklar, ayak kaydırmalar, dedikodular kaliteli eleman çalışma sahası bulamıyor. Suistimal zihniyeti özümüzü kemiriyor. Rüşvet, bir verem, bir kanser, bir felç gibi beynimizden tırnağımızın ucuna kadar yaygın. Evrakı daha çabuk çıkarmak, adamı işe yerleştirmek, hastaneye kabul muamelesini bir an evvel yaptırmak herkesin ulaşamadığı bir nimete ahlâksızca para vedirip ulaşmak için başvuran en seviyesiz metod bu. Bunun gibi (torpil) kelimesi maalesef dilimize yerleşmiştir. Bir çok şahsi menfaatler bu yolla elde edilmektedir. Liyakatsiz ve haksız birçok insan bu kanaldan milyonların hakkını yiyor. İdari hizmetlerin adalet ve eşitlik içinde dağıtılması gerekirken, herkesin hakkına razı olması icap ederken (torpil)i olan öne geçiyor. Ahlâkın temeli diğergâmlığa dayandığı halde, bencillik ferdi ve milli ahlâkımızı öylesine kemiriyor ki, bugün ahlâklı bir muhitte yaşadığımızı maalesef söyliyemiyoruz.

IV. Murat zamanında Osmanlı imparatorluğunun duraklama ve gerileyip, çökme sebeplerini araştırıp padişaha çok kıymetli bir rapor halinde sunan siyasetnüvis Koçu Bey'in meşhur risalesinde bir devletin hangi sebeplerle gerileyeceği anlatılmaktadır. Çeşitli dertlerimizin aynını belirten yazar, bir memlekette rüşvetin, suiistimalin, adam kayırmanın görülmesi yıkılışı hazırlar demektedir.

«Türkiye ve Dertlerimiz»den

OKUYUCULARIMIZA

★ YENİ İSTİKLÂL
★ *TOHUM*
★ Bâbiâlide SABAH
★ *ÜMİT*
★ YENİ İSTANBUL
★ *TÜRK KÜLTÜRÜ*
★ DİRİLİŞ
★ *HAKSES*
★ TOPRAK
★ *FEDÂİ*
★ GURBET
★ *HAREKET*

TAVSİYE EDERİZ...

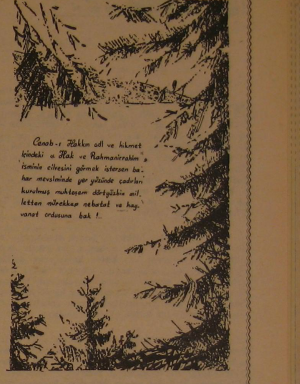

GEZİ

Yeryüzü çiçekli bahçem,
Güneş lâmbamdır benim.
Gökyüzü odamın tavanı,
Uzatsam dokunur ellerim.

Bütün kâinatı dolaşır,
Bir bir yıldızları gezerim.
Misafir kaldığım dünyadan,
Ebed'e bakar gözlerim.

Odur ki ümit veren tesellim,
Bir gün beni de çağırır efendim.
O gün şehit kıl beni ya Rab!
Kemâl-i İmanla huzuruna geleyim.

Mustafa YEŞİLYURT

Mustafa YAZGAN

Ezelden ebede haber götüren yollar. Gurbetten vuslata selâm ileten yollar. Gönülden güzele, idealden ezele uzanan yollar. Zulümden felâh'a, ölümden bekâya açılan yollar. Cileden saadete, gözyaşından sevince nakledan yollar. Karanlıktan aydınlığa, cehaletten ilme, çirkinlikten güzelliğe dönen yollar. Gâh yeşil tarlalardan, gâh çimenli ovalardan, dün karanlık tünellerden, bugün aydınlık yaylalara gelen yollar. Küfürden imana, buhrandan Ahlâk'a, inkârdan ikrara, hiçlikten heçliğe, maddeden ruha ve neticede mutlaka sığınmak için, af dilemek için, huzur bulmak için İSLÂM'a açılan yollar!

Bu çelik raylar birbirine destek olmasa, bu demir yollar birbirine bağlı kalmasa, bu küçük taşlar çelik rayları tutmasa, bu küfür katarı ray üstünde yürür mü? Evet, çelik raylar çıkıştan varışa kadar birbirine destek olmuş, birbirine kenetlenmiş bir tarzda uzanıyor ve maalesef bu birlik ve beraberliğin üstünden kudurmuş homurtularla asgın çatırtılarla dönen tekerleriyle bir küfür ekspresi geçiyor.

Bakıyorum. Küfrün çilesini çeken çelik yollar, üzerinden geçen her vagonun ağırlığıyla çöküyor, sonra tekrar yükseliyor, tekrar çöküyor ve çelik rayların üstünden bir küfür ekspresi geçiyor. Tıpkı bahtsız milletlerin üstünden geçen zâlimler kervanı gibi... Bir zâlimin zulmünü istismar edip onu tahtından deviren kişinin zulme devamı gibi... Millet düşmana (Düşman!) derken, dost sandığı kişilerin millete (Düşman!) demesi gibi... Bahtsız toplumlık (huzur, saadet ve refah'a) susamışken, dili kurumuş çöl yolcusunun elinden su kırbasının alınması gibi... Yılanların şahından kaçıp ağuşuna sığındığı kişinin hançeriyle hançerlenmek gibi...

Muhterem okuyucum;

Çelik rayların tarak gibi birbirine geçtiği maskaların başında, raylarla dertleşen, raylarla konuşan, raylarla çile çeken makaşcı da gâfil...

— Küfür ekspresi geliyoooor! diye haykıran hoparlörün dibinde namaz kılıyor makaşcı... Saf adam, namaz kılmak ona göre herşey...

⁂

Bir an için tahayyül ediniz. Kömürü para, ateşi şehvet, buharı menfaat olan, pistonu rüşvetle, tekerlekleri şöhretle dönen, restaurant'unda domuz eti yenilip, rakı içilen vagonlarında sefahet âlemleri tertip edilen, her geçen dakika hızına hız katan bu küfür ekspresi maskara girmeden evvel makaşcı uyansa, çelik raylara kudurmuş homurtularla zulmeden bu ekspresin zulmüne son vermek için bir iman dinamitiyle makası uçursa ne olur?

Herşeyin önce korkunç bir gümbürtü ile sarsılmasından sonra derin ve sükûnet bahşedici bir sessizlik hâkim olur. Bu, fırtınalar öncesinin değil, fırtınalar sonrasının ebedî sessizliğidir. Bu, çelik rayların zulümden kurtuluşudur. Bu ezelden ebede haber götüren, gurbetten vuslata selâm ileten, gönülden güzele, idealden ezele uzanan yolların açılışıdır. Bu Hakkın, Hakikatın, Ahlâk'ın galibiyetidir.

DERS ALANA...

Zembili Ali Efendi ders okutuyor. Tam bu sırada İstanbul'da şehrâyin topları atılmakta, bir sevinç ve heyecan taşmaktadır. Şeyhülİslâm, devrin şedit padişahı Yavuz Sultan Selim Han'a koşuyor :

— Hayrola hünkârım. Nedir bu atılan toplar? Bir yere sefer mi var? Yoksa ordularımız yine bir zafer mi kazandı?

Padişah asil bir sevinç içinde tebessüm etmekte :

— Bir mahdumunuz dünyaya geldi hocam. Bu toplar onun işaretidir.

Zembili Ali Efendi'de müthiş bir ciddiyet, ilmin verdiği gerçek cesaret içinde kükrüyor :

— Allah ömürlü etsin sultanım. Senin oğlun dünyaya geldi ise, hazinenin günahı ne? Bu topların bedellerini hesap edip (Hazine-i Hassa)dan derhal ödemeniz gerekir. Yoksa hakkınızda şer'i hüküm çıkarırım. Malûmunuz ola!..

İşte hayranı olduğumuz cesaret. İşte ilim. İşte devlet malına beslenen sevgi, dikkat. İşte ruh ve fikirlerde kurulan adalet. Bari ders alsalar...

DALKAVUKLAR KARŞISINDA İDARE ADAMI

Hüsnü DİKEÇLİGİL
Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi

«Birbirini övenleri gördünüz mü suratlarına toprak saçın.»

Hadîs-i Şerîf

Meselelerimizi kökünden ele almak zorundayız. Başka türlü gerçeği bulabilmemize imkân ve ihtimâl yok!.. Çünkü, henüz daha bozulma devrinin marazî hallerinden, nefsaniliğin ön plâna alınmış olmasından kendimizi kurtarmış değiliz. Zahirde idealist gözükenlerin çoğu şahsî çıkarlarını önde tutan bukalemonlardır. His istismarcıları ve satıhta yüzen kişilerdir. Henüz toplumumuz ise, yukalarını bu istismarcıların ellerinden kurtarmış değillerdir.

Nasıl ki, idare adamlarımızca el-etek öpenler, evet-efendimciler, dalkavuk ve müraîler geçer akça ise; cemiyetce de ve umumiyetle gerçeği savunanlar makbule pek geçmemektedir. İndi, hissî ve taassup derecesine vardırılmış olan ve varan kararlarla verilmiş olan hükümler hak, hakikat, adalet duygusundan insanı uzaklaştırır. Taassuba sevkeder. Bazı yönlerden böyle taassup içerisinde bulunmuş olduğumuz da bir gerçek olmuş olsa gerekir. Çünkü, takdirlerimize mazhar olmuş olan dâvalarımızın savunucusu bir kimse; taassup haline getirilmiş bulunan bir cihetimize dokundu mu, derhal onun aleyhinde bulunur ve kırılırız. Halbuki, bu iş hiç de böyle olmamalı. Söylenen ve yazılanlarda bir hakikat payı mutlaka aranılmalı...

Hiç şüphe etmiyelim ki, çoğunlukla bizler nasılsak; idare mekanizmasının başına getirmiş olduklarımız kimseler de öyledir. İnsan mutlaka anaya bakınca kendisini görür. Bir cemiyette, kanunlar yoluyla bazı hakların demokrasi nizamında millet; hükûmet idaresinin işleyişinde rûhunun tecellisini müşahede etmek imkânını bulur. Bizce bunun aksini düşünmek yetersiz ve yersizdir.

Bir cemiyet ki, ekseriyetle Hak'ka inanır, hakikatı savunur; hakkına rıza gösterir, adaleti herşeyin üstünde tutar ve bilir. Böyle bir topluluğun hükûmeti de topyekûn, idare mekanizmasıyle birlikte aynî yolun yolcusu kesilir. Bu ise tarihin tesbit etmiş olduğu bir kaziye olmuş olsa gerekir...

«Buranın (Ulu camî için) bir meyhanesi eksik!» diyen Emîr Sultan doğrultucuydu. Bendeğânlıktan uzaktı. O, zamanın toplumu da ayni mayanın hamurundu!.

Bir sabah Edirne'de tebdil-i kıyafet ederek alışverişe çıkmış olan ve sırasiyle beş-altı dükkâna uğrayan **Fatih Sultan Mehmet Han'a**, ikinci bir isteği karşısında :

«Ben sîftahımı yaptım!.. Şu komşum hiç alışveriş yapmadı. Ve ondan alınır.» diyebilen kişilerdi, o zamanın esnafı... Şahsî menfaattan, aşırı kâr hırsından uzak bulunuyorlardı. Adalete inanmışlardı. Haklarına rıza göstermesini biliyorlardı. Pek tabidir ki, idare cihazı da böylesineydi. Başlakı başta, baştı!..

Yahudi düzenbazlığının hülûl etmeğe başlamış olduğu Kanuni devrinin Avusturya sefiri Baron Busbek dilimize (Şark Mektupları) diye çevrilmiş olan eserinin bir yerinde :

«Şu Kanuni Sultan Süleyman'ın etrafında görmüş olduğum ve idare cihazında yer almış olan insanların bazıları çobanlıktan bu mevkiye yükselebilmiş olan kimselerdir. Hakân bunları vazifelendirirken şunun, bunun ricasına bakmaz. Şahsi meziyet, kabiliyet, ahlâk ve fazilet arar. Ya! Bizde öyle midir dostum? Filân baron'un, dük'ün oğlu derler. Tabiî Türkler dünyaya hakim olacaklardır. Allah bizleri onlardan korusun...»

Uzatmayalım, o günümüzden bu güne, tarihimizin seyrini gözlerimizin önüne getirelim. Halimizi ibretle, dehşetle temaşa edelim.....

Elbette ki, sonraları işler tersine dönmüş, Bizans'ın bozulmuş rûhu, ahlâkı; Yahudinin desise ve hile-bazlığı hakimiyet kesbetmeğe başlamıştır. Dalkavuk alayları türemiştir. Yarım, bendeğân zihniyeti kafalara yerleşmiştir. Devlet adamlarının ileri gelenleri şahsiyetsiz ve müraî kişilere itibâr edilip, böyleleri mevkilendirilmeğe başlanılmıştır. Doğruyu söylememiz icabederse bu zihniyetten kurtulmuş da değiliz...

Şimdi mürşidlerin mürşidi, kâinatın Efendisinin şu Hadîs-i Şerîfine kulak vereli m :

«— İlâhî! Her kim milletimin içinden bir vazifeye tayin olunur da onları meşakkate düşürürse sen de onu meşakkate düşür ve her kim milletin içinden birine tayin olunur da onlara karşı rıfk ile muamele ederse sen de dünya ve âhirette ona yumuşaklık göster.»

Bugün için vazifeye tayin keyfiyeti, yukarıdaki en üst kademeden tutunuz da en alt kademeye varıncaya kadar, tayin esasına müstenittir. Demokratik nizamda ötesi var mıdır bunun? Eğer, bütün tayinler ruh yapımıza müstenit olacak olursa çektiler, görülen şu huzursuzluklar ortadan kalkabilecektir. Yok, yine yarân esasına dayanır da, evet-efendimcilere yerilirse halka yumuşaklıkla muamelenin yapılmasını beklememiz safdillik olur. Zirâ, torpille tayin edilenler kula kulluk edeceklerdir. Adil ve fazîletli bir idarenin beklenilmesinde zihniyetler değişmedikçe beyhudet!..

O halde, işin temel prensiplerinin halledilmesi gerekiyor. İçtimaî hastalıkların nedenlerinin iyice anlaşılması icabeder. Böyle rûh ve muhteviâdaki şifaların da aranılıp, bulunması sağ duyulu topluluğa düşüyor demek oluyor.

Artık sözümüzü uzatmayalım. Resûl-ü Ekrem'in şu hadîs-i şerîfiyle konumuzu bağlayalım :

«— Birbirini övenleri gördünüz mü suratlarına toprak saçın.»

Bizde olan ise tam bunun zıddı. İnsanları putlaştırma derecesine varan riyakârca övgü... İdare cihazımızda basamak, basamak tabaslus, riyakârca hulûkârlık! Makbûl ve muteber olan kişiler ise, bu tipte olanlar!..

Allah'ım bizler böyle olmaktan sana sığınırız...

Röportaj

KONYA

İmam – Hatip Okulu

Hasan TEKELİOĞLU — Hasan BAĞCI

Asırlardır terakki ve vakar abideliğini yapan Mevlânasıyla, Davudi seslerin beş vakit minarelerde ruhlara hayat bahşeden Camileriyle, iman ve irfanın, ilim ve tasdikin, ahlâk ve fazilet in kaynağı olan Yüksek İslâm Enstitüsü ve İmam-Hatip Okulunun yan yana yükselip adeta kucaklaşarak, İslâmda birlik ve

Okul Müdürü
Rıfkı BAYDUR

beraberliği, iki dev müessesesiyle cihana ilân eden, manevi havanın türüm türüm koktuğu koca şehir! Konya...

Tarihte neler görmemişti Konya!.. Zaman olmuş Selçukluların başşehri, zaman olmuş, Mevlânasıyla mevleviler bir dergâh kurmuş, zaman olmuş Şems-i Tebrizi ilâhi aşk şerbetini Konya'da içmiş, zaman olmuş burma bıyıklı yağız delikanlıları imanlı göğüslerini din ve vatan uğrunda siper etmiş...

İşte bu geçmişin bize verdiği gurur ve sevinci ile, güneş hüzmelerinin dünyamızı nura boğduğu bir sabah vaktı İmam-Hatip Okuluna doğru ilerliyoruz.

Geniş caddelerin üzerinde birçok insan topluluğu, hayatın verdiği canlılıkla iş yerlerine doğru gidiyor, bu arada beyaz şeritli bir grup adeta «**biz İmam-Hatipliyiz**» dercesine yüzümüze gülüyordu. Mezun olduğumuz bir okul olması hasebiyle, hiç yabancılık çekmeden bir gül bahçesine girercesine okul bahçesinden geçerek, koridorda ilk gözümüze ilişen «Hiç ölmiyecekmiş gibi dünyaya, yarın ölecekmiş gibi âhirete çalış» Hadis-i Şerifiyle karşılaşıyoruz.

Sonra Okul Müdürü Sayın Rıfkı Bayduru makamlarında ziyaret ediyoruz. Bizi sıcak ve samimi bir alâka ile karşıladılar. Nihayet milletin kuru ekmeğinden ferağat ederek yaptırmış olduğu mukaddes binanın müştevazi ve sade bir odasındayız. Yüzünde iman, fazilet, ferağat ve vazife aşkı okunan sayın Müdürümüzle konuşmağa başladık.

— Hal tercümenizi kısaca izah eder misiniz?

— «**Aslen Erzurumlu olup, 1326 yılında Gümüşhanede doğdum. İlkokulu ve Öğretmen okulunu Erzurumda bitirerek, dört yıl İlkokul öğretmenliği yaptıktan sonra, Gazi Terbiyeyi ikmal ettim. Orta ve Liselerde Tarih, Coğrafya öğretmenliği ve Hasankale, Yalvaç ve Kadınhanı Ortaokul Müdürlüklerinde bulundum. Halen meslek hayatım, 32. yılı bulmuştur.**»

— Okulumuzun kurucusu olan ve sizin daha evvel okulumuzda yapmış olduğunuz öğretmenlik zamanında da öğretmenlik yaparak feyiz saçan merhum

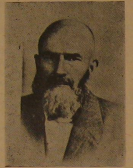

Merhum
H. Veyis Zâde Mustafa KURUCU

hocamız H. Veyis Zade Mustafa Kurucu hakkındaki intibalarınızı ve o zamanki okulun havasını bize anlatır mısınız?

— **Okulumuzun kuruluş sıralarında rahmetli H. Veyis Zade Mustafa Kurucu ile arkadaşlık yapmak bahtiyarlığına kavuştum. Konya'nın yetişirdiği güzide simalar arasında yer alan Mustafa Kurucu samimiyetin sembolü olup, gerçek bir öğretmen, bir din adamı örneği idi. Öğrencilerine verdiği imanla her bakımdan hayırlı insanlar yetiştirmiştir.**

Okulda o zamanlar öylesine bir ahenk kurmuştur ki okula geldiğinde hepimizin yüzü gülerdi...

— İmam-Hatip Okuluna tayin olunduktan sonra neler hissettiniz?

— **Kalben bağlı bulunduğum okuluma tayin edildikten sonra bir ruh ferahlığı hissettim.**

— Yeni geldiğinizde okulu nasıl buldunuz?

— **Bu defa gelişimde okulumu her türlü çalışmayı mükâfatlandıracağını ümit ediyorum.**

— İdari kadromuzda değişiklikler oldu mu?

— **Ayrılan iki müdür yardımcısı yerine değerli iki arkadaşım tayin oldular.**

— Eğitim ve öğretim kadronuzda ne gibi değişiklikler olmuştur. Öğretim kadronuz tam mıdır?

— **Eğitimde hemen hemen önceki müfredatın benzeri olan program tatbik edilmekte olup, beni en çok sevindiren kıymetli öğretmen arkadaşlarıma davalarına bağlı değerli eski öğrencilerimin de katılmasıdır. Öğretmen kadromuz Beden eğitimi, Resim ve Müzik bölümünde asıl öğretmeninniz olmamakla beraber, mevcut öğretmen kadrosu memnuniyet vericidir.**

— Meslek ve Kültür dersleri öğretmenlerinin adedi ne kadardır?

— **Meslek derslerinin adedi: 17, Edebiyat öğretmenlerinin adedi: 7, Fen grubu öğretmenlerinin adedi: 8 dir.**

— Okulunuzun öğrenci sayısı ne kadardır. Okul binası ihtiyaca cevap vermekte midir?

— **Halen okulumuzun öğrenci sayısı 1900 dür. Bugünkü okul binası ihtiyacı karşılamamaktadır.**

— Bu yıl kaç öğrenci müracaat etmiştir, müracaat edenlerden kaç öğrenci alınmıştır, imtihanla mı?

— **Bu yıl 537 öğrenci müracaat etmiştir. Bakanlığın emri ile, yerimiz olmadığı için, imtihanla 225 öğrenci alınmıştır.**

— Geçen yıllarda da aynı şekilde çok öğrenci müracaat etmişti, bu durumda daha fazla öğrenci alabilmek için ne gibi çalışmalarınız olmuştur? Bu mevzuda okul ile ilgili derneklere düşen vazifeler neler? dir?

— **Bu yıl imkânlarımızı kullanarak ancak 225 öğrenci alabildik. Okulumuz inşaat derneği başkanı ile yaptığım temaslarda, mevcut binaya ilâve olarak 36 dershaneli bir binanın ilkbaharda başlanacağını ve buna dair planı göstererek müjdeledi.**

— Okulun pansiyon durumu nasıldır, Okul Aile Birliği ve Koruma Derneğinin yaptırmakta olduğu yurdu nasıl buluyorsunuz?

— **Okulun pansiyonu, binası bakımından çok iyi, yalnız okula çok uzak, bahçesi yok ve mahalle arasındadır. Halen derneklerimiz tarafından yapılmakta olan pansiyon binası okula yakınlık, bahçesi oluşu bakımından çok müsait olacaktır.**

— Halen tatbik edilmekte olan programı nasıl buluyorsunuz?

— **Tatbik edilmekte olan program yeterlidir.**

— Tatbik edileceği söylenilen yeni program hakkında neler düşünüyorsunuz?

— **Tatbik edileceği söylenilen yeni program hakkında, taslağını görmediğim için bu hususta bilgim yoktur.**

— İmam-Hatip Okulu Mezunları Cemiyetinin halkımıza daha faydalı olabilmesi için ne gibi tavsiyeleriniz olacaktır?

— **İmam-Hatip Okulu Mezunları Cemiyetinin çalışmaları ümit vericidir. Cemiyetinizin Okul İdaresi ile daima temas halinde olup, talebelerin derileri ile yakından ilgilenip, bu konuda gerekli faaliyette bulunmanız en büyük temennimdir. Bu gün için söyliyeceğim başka bir şey yoktur. Size Allahtan hayırlı başarılar dilerim.**

Teşekkür ederek görmüş olduğumuz yakın alâkanın verdiği derûni haz ile okuldan ayrılıyoruz. Çocuklar, küçük bahçede cıvıl cıvıl. Düşünüyoruz, bu aydınlık vicdanlar, istikbalin ümit meşalesi bu çocuklar, hangi devirde okumak için modern imkânlara, sıhhi tesislere kavuşacaktır.

Bu milletin ilerlemesini istiyenler, unutmasınlar ki rüh olmadan cesedin ayakta duramadığı gibi, mana olmadıkça da madda ayakta kalamıyacaktır. Bunu idrak edemeyenler, muhitinde bulunan bir İmam-Hatip Okuluna giderek anlayabilirler.

Konya İmam-Hatip Okulu

Nasıl Müslüman Oldular

HIRİSTİYANLIĞIN YANLIŞ OLDUĞUNU ANLADIM

Müslüman olmadan evvel Protestandım. Protestan demek, protesto edici demektir. Yani daha önceden Hıristiyan dininin gidişatını beğenmeyip, sapık inançlarından bir dereceye kadar ayrılan bir mezhebe mensuptum. Türkiyede bulunduğum müddetçe İslâm dinini inceden inceye tetkik ettim. Nitecede, beni öteden beri tatmin etmeyen Hıristiyanlığı batıllaşmış, İslâmiyeti de terü taze ayakta durur buldum. İslâmiyetin Türk ordularını Viyana kapılarına kadar sevkeden üstün bir kuvvete sahip olduğuna iyice inandım.

Öteden beri dinler arasında birbirine benzer bazı hususları büyük babamdan bizlere kalmış dinî bahislere ait kitaplardan bulup çıkararak bir tarafa not etmek bana enteresan gelirdi. Büyük babam kardinal tâbir edilen Macaristanın en büyük Papazı imiş. Daha o zamandan İslâmiyetin bazı hususlarda koyduğu müeyyidelerin bütün insanlığı en üstün bir şekilde idâre edebileceği dikkatimden kaçmamıştı. Ama ne de olsa Hıristiyan din adamları tarafından subjektif ve keyfi bazı mütalaâlar beni İslâmiyetten soğutmuştu.

Türkiyeye gelip lisan öğrenip, İslâmiyeti tetkik etme fırsatı eilme geçince bütün bunların yanlış olduğunu gördüm ve Müslümanlığı kabul ettim.»

Anlatan : Macar Binbaşısı
Erno H. KİSS (Erol HUN)

Bir yenisi daha :

EBEDİ KURTULUŞ YOLUNA DOĞRU İLK ADIM

24 Eylül 1966 Cumartesi günü Konya'da 18 yaşında bir Ermeni genci Müslüman olarak hidayete ermiştir.

Necip Celil adını alan genç :

— İslâmiyeti tetkik ettim ve araştırdım, çok beğendim. Ve bu ebedî saadet ve selâmet yolunu seçtim, demiştir.

Asrımızda Mabedler ve Mabudlar

H. Hüseyin VAROL

Mücerret varlık olarak insanı ele aldığımız zaman onun, birçok yönlerden eğitim ve öğretime muhtaç olduğunu görürüz; mabedlerin, okulların, konferans salonlarının, spor sahalarının, müzik odalarının, sinema ve tiyatro evlerinin kuruluş sebeblerini düşünürsek, işin mahiyetini daha iyi anlamış oluruz.

Sadece insan için, madde ve mana plânında iş gören bu kurumların gerektiği gibi vazife görüp görmedikleri, üzerinde durulmaya değer bir konu. Çünkü insanı sadece madde dünyasına bağlı bir varlık olarak yetiştirmek nekadar tehlikeli ise, onu, sırf manaya bağlı hale getirmek de o nisbette tehlikeli ve zararlıdır.

Tarihi gerçek şu ki, insan, maddesine bağlı olduğu nisbette, manasına da bağlı olmak mecburiyetindedir. Bu hususun islâmî yönü ise, âyet ve hadislerle kuvvet kazanmış ve bunun dışında hiçbir ilmî ve dinî müessese islâm kadar buna ehemmiyet göstermemiştir. Buna rağmen, içerisinde bulunduğumuz asrın yaşadığı hayat tamamen maddeye bağlı ve mabedlerin dışında bir hayat olmakta devam ediyor.

Kendilerine üstün millet nazarıyla bakılan cemiyetler, daha çok hayata açtıkları kapıyı mabedlerden geçiren milletlerdir. Çünkü hareket, iman, azim ve gaye dediğimiz kuvvetli malzemeler ancak oralarda elde edilirler. Bu gün insanoğlu mabedlerden kaçıyor, neden?... Bunun sebebi, ya mabedler ona istediğini veremiyor, ya da onu, mabedlerden uzaklaştıran birisinin varlığıdır.

Evet insan, bilmeye, öğrenmeye, düşünmeye muhtaç olduğu gibi görmeye, duymaya ve yaşamaya da muhtaçtır. Şu halde insan imana, bir ruh terbiyesine ve mana eğitimine de muhtaçtır. Fakat, şu spor sahalarında gördüğünüz binlerce — bilhassa genç — insanın aynı yoğunlukla mabedlere geldiğini söyleyebilir misiniz? Şu sinema önlerindeki — bilhassa çocuk ve genç — neslin, mabed kapısında hangi gün böyle toplandığını gördünüz? Şu kahve köşelerinde zaman zarını, favla zarıyla imha eden — bilhassa genç ve ihtiyar — insanların, nezaman bir va'z kürsüsü önünde böyle toplandığını gördünüz? Hergün bir başka mesire yerine, her gece değişik gece toplantılarına, kokteyl partilere, barlara, payvanlara koşanların, mabedlere nereden gidileceğini dahi bilmediklerini hiç düşündünüz mü?

Bunun sebebi, kış günlerinde sıcak ve kuytu, yaz günlerinde rahat ve serin, pırıl pırıl halı ve seccadeleri ile, mihrapta imamı, minberde hatibi, mahfelde yanık sesli müezzinleri ile, gece ve gündüz durmadan nur saçan, feyz neşreden, iman ve ruh veren mabedler olmaz...

Radyolarının düğmelerini çevirip kapatanlar, devamlı yayın yapan radyo evinden haber alabilirler mi? Perdelerini sıkı sıkıya örtenlerin, güneşten nasipleri yoktur. Gözlerini gaflet yorganıyla büyüyenlerin, âlemde olup bitenlerden ne haberi olsun? Kafalarını bir noktaya bağlayanlar, başka gerçekleri inkâr edenlerse ayıplamayın. Duygu dünyalarını nefse teslim edenlerden, insanlık beklemek, büyük hamaakttır.

Ama bir mesele var... Hakikat... Öyle bir hakikat ki, muknatıs gibi insanları kendine çekip bağlıyor.

İşte mesele, bu toplanan ve bağlanan insanların, hakikatı bırakması ve ondan uzaklaştırılması meselesidir. Bunu, ancak sihirbazlar ve göz bağıcılar yaparlar. Hakikatın sahte bir nümünesini, maketini yapıp gösterirler.

Böylece, insanlar iki şeyle karşı karşıya gelirler. Birisi: Allah, peygamber ve o yolla gelmiş İSLÂM hakikatı. Diğeri bunların, sihirbazlar tarafından icad edilmiş sahte nümüneleridir. Üstelik olanca imkânlarıyla propagandaya girişen sihirbazların bu hareketi neticesinde, aklı selim, şaşırır ve duyar. Hakikisine değil, sahtesine; doğrusuna değil, eğrisine uyar. Hakikat yalnızdır. Hakikat gariptir... İnsanlar, sahte nümüne önünde toplanmış, gruplaşmış ve yolunu değiştirmiştir.

Ne garip tecelli... İçinde bulunduğumuz asırda herşeyin değişmiş olduğunu görüyoruz. Mabedler değişmiş, mabudlar değişmiş... Fikirler değişmiş, inançlar değişmiş... Dünya değişmiş, hayat değişmiş, meğer bütün insanlar değişmiş... Değişmeyen bir şey var. HAKİKAT...

Evet, hakikat değişmez... Hakikat yok olmaz... Hakikat tükenmez...

İnsanlar!.. İdareciler!.. Âmirler!.. Memurlar!.. Kumandanlar!.. Vazifeliler!.. İşi, vazifesi insanları idare etmek olanlar!.. Acıyın bu insanlara. Onları gerçek kurtuluşa, İSLÂMA, tek ALLAH inancına götürün...

O zaman göreceksiniz, her ferd neşeli... Her ev mes'ut... Her cemiyet güçlü olacaktır.

Garplıya Göre Kur'an

KUR'ÂN, MÜSLÜMANLARIN NECAT BERATIDIR

İslâmiyetin intişar ettiği sahalarda milletlerin seviyesini yükseltmek hususundaki büyük himmetini nazar-ı dikkate almamak mümkün değildir. Bu din sayesindedir ki Afrika zencileri ruhi medeniyeti temsil edebilmişler ve aralarında adlî ve medenî idâre te'sis etmişlerdir. Müslümanlık bu kıvımler arasında bir hars ve bir medeniyet vücuda getirmiştir. Halbuki daha evvel bunların arasında böyle bir şey yoktu? Afrikanın «Nuru İslâm» in tecellisine sahne olmayan yerlerinde Müslümanlığı neşre çalışmak oranın sekenesi nâmına mahzı-ı hayr olur.

İslâmiyetin istinatgâhı KUR'ÂN'dır. Ve KUR'ÂN Müslümanların necat beratıdır.

Mister Y. MOREYL

KUR'ÂN, KALBLERİ TESHİR EDER

Kur'ân-ı okudukça O'nun bizi meshur ettiğini ve hayretlere düşürdüğünü, nihayet bize faikiyetini teslim ettirdiğini ve huzurunda bizi secdeye vardırdığını görürüz. KUR'ÂN, temas ettiği mevzular ve istihdaf ettiği maksatlar itibariyle üslûbu temiz, yüksek ve hayret vericidir. Belağat noktai nazarından, bu eser, en ulvi şahikadadır. Hülâsa bu eser, her asırda izini bırakmağa namzettir.

Mister RODVİL

KUR'ÂN, CİHANA HER ŞEYDİR

Hazret-i MUHAMMED, yalnız bir millet, yalnız bir devlet vücuda getirmemiş, bir din de te'sis etmiştir. Gerçi Hazret-i MUHAMMED ümmi idi. Fakat cihana her şey olan bir Kitab-ı Mukaddes tebliğ etti. Kitap, doğruluğu, nezaheti, belâğatı ve hikmeti dolayısıyle bütün Müslümanların ta'zim ve hürmetini kazanmaktadır.

Hazret-i MUHAMMED, bu kitabın daimi ve ebedzinde bir mucize olduğunu söylüyor ki hakikat bu merkezdedir.

Bosver SMİT

İmanda birlik Vatanda dirlik

Şükrü ÖZÜDOĞRU

İnsanoğlu doğmasıyle var, ölmesiyle yok olacak bir varlık değildir. İnsan ruhu ezelde yaratılmış, ebede kadar uzanan rabbının ihsanına namzet olan nûranî bir varlık olup, birlik ve beraberlik içinde yaşamak mecburiyetindedir. Birliğin sağlanması cemiyette bir iman nizamı kurmakla mümkündür.

Milletimizin his ve düşüncelerinde iman duygusu mevcuttur. Kalbi onunla yaşar, gönlü onunla beslenir.

O iman ki; kararan kalbin nuru, bozulan ruhların tamiri, islâmiyetin temelidir. Dünyayı aydınlatan güneş, vücutu aydınlatan ruh, ruhu aydınlatan imandır. İmansız bir ruh, ruhsuz bir vücut gibi mehtapsız gecelerde karanlıktır.

«Mü'minler, bir binanın tuğlaları gibi birbirine bağlı olmalıdır.»

Milletimizin İslâmiyete yaklaştığı, imanının kemâle erdiği kadar yükseldiğine tarihler, uzaklaştığı kadar düştüğüne gözlerimiz şahittir.

İnsan inancına göre yaşamalı, çünkü; davanın esiri olmadan müessiri olunamaz, mesleğine göre davranmalı, çünkü; mesleğinin muhabbetini yüklenmiyen zahmetini yüklenir, alçak gönüllü olmalı, çünkü; insan için gurur, cemiyet için nifak zehirdir.

Cennet misali vatanımızın hür havasını teneffüs etmek hepimizin hakkı ve bu temiz havayı kirletmemek hepimizin vazifesidir. Bu temiz havayı bozmağa hiç bir kimsenin hakkı yoktur, ama kim düşünür? Bir takım müfteriler ve müfsitler iman birliğini ve vatan dirliğini bozmak istemektedirler. Çünkü onların zehir saçan salyaları imanla bağdaşamaz, gayeleri imanda vahdet değil tefrikadır. Vatanda düzen değil sefalettir. Milletimizin asıl bünyesini temelden sarsmağa çalışırlar, düşünmezler ki, hariçten mideye inen gıdalar örf ve kanunlarla ıslah edilmezlerse midede büyük sancılar yapar. Bir de kana geçerse o zehirin çaresi de bulunmaz.

Bu zamanda en mühim mesele: idealini muhafaza ederek, dürüst bir şekilde yaşayabilmektir. Eğer akıl, gerçek bir iman ve tatmin edici bir bilgi ile aydınlatılmazsa, hükmünü nefsanî hisler üzerinde yürütür ve sahibini çürütür.

Şu güzel vatanımızda huzur içinde yaşamak her türlü nifaktan kaçınmak gerekir. Unutulmamalıdır ki, nifakın yokluğu, birliğin devamı, vatan ve milletin selâmeti, her türlü faziletin alâmeti, gerçek bir iman nizamı ve İslâm ahlâkı üzerinde tecelli eder.

İman birliğine ve vatan dirliğine sırt çeviren kimse, hayat fezasından kabir kuyusuna doğru bütün çarelerden mahrum, paraşütsüz yuvarlanan bir kimsedir. Neticesi mutlaka felâkettir. Ecdadımızı aslan gibi coşturan, tarihini şan ve şerefle dolduran, güneş gibi sönmiyen bir imanı, tükenmiyen ve sarsılmıyan azmi, yıkılmıyan sadakat ve faziletidir.

Bu milletin istikbali; sarsılmayan iman birliği ve bozulmayan vatan dirliği ile kaimdir...

YILMA - USANMA

Eyvah! Bu cefâlar mı bizim yoldaşımızdır?
Ancak bize yâr, ahlarımız, gözyaşımızdır.

Bilmem ki bu zindan ne zaman son bulacaktır?
Âfâk ağarıp, hangi sabah nûr doğacaktır?

Bir çokları hayret, neye bilmem kanıyorlar.
Sonsuz sürecek zilleti, izzet sanıyorlar.

İnsan, verilen ömrü heder etmeli miydi?
Binlerce emek, hep eriyip gitmeli miydi?

Millet ve vatan bizleri bağrında yaşattı.
Hadsiz nice ni'met ile giydirdi, kuşattı.

Küstahlık olur, bizlere uymaz kötü işler.
Bedbîn ediyor milleti artık bu gidişler.

Kardeş, hele tembelliği, arsızlığı terket!
Evlâdına, ahbâbına insanlığı zerk'et!

Düşkünleri, küskünleri, ayyaşları kaldır!
Hep dostları düşman gibi görmek; bu ne hâldir!

Yârdan gelecek himmete kör olma sakın!
Ağyara da dikkatle yanaş, olma yakın!

Aldanmağa gelmez, kuzu postunda o dessas.
Olmak gerekir fi'line, efkârına hassas.

İman temelin olmalı, ahlâk da mayan.
İffet ve faziletleri al, kalma yayan.

Asr'ın yeni fenlerle mücehhez oluyorken;
Hasm'ın ne keşifler ve silâhlar buluyorken;

Hücreyle, kulûpler ile ölmek ne kayıptır!
Kurtul localardan ki, günâhtır ve ayıptır!

İnsanlığa lutfettiği hakk'ın bu fünûndan,
Ders al ki, uyan, kendini kurtar bu cünûndan!

Mevlâ, sana vermez mi o üstünlüğü? Hâşâ!
Bir kerre çalış bak, ne olur, eyle temâşâ!

Taklit ile maymunluğa meyletme, ASİL OL!
Tahkikle ve tetkik ile bir nurlu nesil ol!

İcatları hep onlara hasmış gibi sanma!
Kendin yapacaksın bunu sen, yılma usanma!

Bin kerre tefekkür ve teemmülle çalış, kalk!
Bir başka mahâretle de sen etmelisin halk!

Nuri BAŞ

İslâmda Kolaylık

Cemaleddin KÖSEOĞLU

İbadet ve muamelelerde kolaylık, suhûlet, müsâmaha ve tolerans, İslâm'ın en önemli yönlerinden biridir. Bu cihet Kur'ân-ı Kerîm'in bir çok âyetlerinde ve Rasûlü Ekrem'in hadîs-i şerîflerinde belirtilmiş bulunmaktadır. Nitekim :

«**Allah size kolaylık diler, size güçlük dilemez.**» [1], «**Allah güçlüğün arkasından kolaylık ihsan eder.**» [2], «**Muhakkak her güçlükle, zorlukla beraber bir kolaylık vardır.**» [3]. «**Biz de onu en kolaya hazırlarız, biz de ona en güç olanı kolaylaştırırız.**» [4], «**Artık Kur'ân'dan size kolay geleni ne ise, onu okuyun.**» [5], «**Müjdeleyiniz, nefret vermeyiniz, kolaylaştırınız, güçleştirmeyiniz.**» [6], «**Bir güçlük iki kolaylığa asla galebe edemez.**» [7], «**Bir kimse sıkıntıda olan bir şahsa kolaylık gösterirse, Allâhü Teâlâ da o kimseye dünyada da, âhirette de kolaylık ihsan buyurur.**» [8].

Misal olarak, fıkıh kitaplarında yazılı olduğu üzere: Abdest almada suyun bulunmadığı yerde teyemmümün cevazı [9], her müslümana farz olan orucun, hastalık, sefer veya mazeret hallerinde, başka günlerde oruç tutulamıyan günler sayısınca kaza edilebilmesi ve ihtiyarlıktan veya şifası olmıyan hastalıktan dolayı oruç tutulamıyan hallerde fidye ve keffaret verilebilmesi [10], şeyh fanî denilen yaşlıların, düşman ile cihatta savaşanların oruç ile mükellef tutulmamaları, imamın namazı uzatmıyarak hafif kıldırması [11], hastaların namazı, takatlarına göre, oturarak veya ima ile kılabilmeleri, seferde, uzun yolculuklarda ve müsâfirette salâtın kasr ve ölüm halinde vasiyete göre veya veli ve varislerin teberrulariyle hastalık zamanında kazaya kalmış namazların iskatı için fidye ve sadakanın tecviz edilmesi, bir çok âyeti celîllerde, günah işliyenler için, tevbe halinde, af, rahmet ve mağfiret kapılarının açık bırakılmış olması [12], günahtan tevbe eden kimsenin hiç günahı olmıyan kimse gibi olması [13], nedametin, pişmanlığın, tevbe niteliğinde sayılması [14], müminin duâsı ^e istemesi halinde icabetle tebşir buyrulması [15], Allahü Zülcelâlin hiç bir kimseye gücünün yeteceğinden başkasını yüklememesi [16], dinde ikrahın bulunmaması, zaruretlerin mahzurları mubah kılması [17] ve saire gibi bir çok hükümler İslâmın bu esasına dayanmaktadır.

Bunlar gibi daha nice kolaylaştırıcı, tebşir edici, sevindirici, ruhlara sükûnet veren, ıztırapları dindiren, gönülleri ferahlatan, diğer gerçek semâvî dinlerde eşlerine rastlanmıyan hükümlerin mevcudiyeti İslâm dininin yalnız bu bakımdan özellik arzeden cazip taraflarındandır.

Zekât ve sadaka müesseseleriyle gerçek sosyal adaleti sağlıyan, Anayasa'nın kabul ettiği eşitliği 1400 küsür sene evvel getiren, ilim ve fenne, ahlâk ve fazilete en büyük ve mutena yeri ayıran, insanlık için çalışmayı ve müminler arasında kardeşliği şart koşan [18], emaneti ehline tevdi ve insanlar arasında adaletle hükmetmeyi emreden [19] ve Allah katında gerçek ve en mütekâmil bir din olan İslâmiyet [20] şerefiyle müşerref olmamız, Allahü Zülcelâle daima şükür ve hamdüsenayı gerektirir.

Ne mutlu «Müslümanım» diyebilene.

---

[1] Bakara sûresi, âyet: 185.
[2] Talak sûresi, âyet: 7.
[3] İnşirah sûresi, âyet: 5-6.
[4] Leyl sûresi, âyet: 7, 10.
[5] Müzzemmil sûresi.
[6] Hadîs: Ebudavut, Camiussağir.
[7] Hadîs: Beyzâvî, Medarik, Cürcani.
[8] Hadîs: İbni Mace, Camiussağir.
[9] Nisa sûresi, âyet: 43, Maide sûresi, âyet: 6.
[10] Bakara sûresi, âyet: 184-185.
[11] Hadîs: Buhârî, Müslim, Ahmet.
[12] Furkan sûresi, âyet: 70, Zümer sûresi, âyet: 52.
[13] Hadîs: İbni Mace, Camiussağir.
[14] Hadîs: İbni Mace, Camiussağir.
[15] Mümin sûresi, âyet: 6.
[16] Bakara sûresi, âyet: 232, 286, Araf sûresi, âyet: 42.
[17] Mecelle.
[18] Necim sûresi, âyet: 39, Hucurat sûresi, âyet: 10.
[19] Nisa sûresi, âyet: 58.
[20] Âli İmran sûresi, âyet: 19.

Hakikatı müdrik bir insan
fanilerin sahte iltifatlarına
kıymet vermez

Güzel Sözler

Derleyen : **Mehmet ÇİNKARA**

DOĞU'DAN :

Allah hayır dilediği kimselere ilim ve hikmet nasip eder. İlim ve hikmet kime verilmişse, daima artan ve hiç eksilmeyen hayra nail olmuştur. Kur'ân-ı Kerîm

⁂

Elindeki mâlik olduğun şeye razı olup başkasının sahip bulunduğu şeylere göz dikmeyip kanaat etmek rahatı celbeder. İmam-ı Şafîl (R.A.)

⁂

Elde bulunan san'at, sahibini nerede olsa fakr ve ihtiyaçtan kurtarır. İmam-ı Şafîl (R.A.)

⁂

Ele geçen fırsatı zay'i etmek, elem ve mihneti davet eylemektir. İmam-ı Şafîl (R.A.)

⁂

Sırrını gizliyen, kendine hakim olur. Hz. Ömer (R.A.)

⁂

Şerri bilmiyen onun tuzağına düşer. Hz. Ömer (R.A.)

⁂

Başkalarını islâh etmeniz için, önce kendinizi islâh etmiş olmanız lâzımdır. Hz. Ömer (R.A.)

⁂

Elli senedir nâs ile ünsiyet peyda etme. Ne günahlarımı affedecek bir dost, ne de gazabını teskin ve aybımı örtecek bir arkadaş bulabildim. İmam-ı Azam (R.A.)

⁂

Şühedaya Rahmeti Rahman, Gazilere şerefü şan, Tebaama fahrü şükrân lâyıktır. Fatih

BATI'DAN :

Âlemin bana yaptığı ne kadar müthiş olursa olsun, benim bana yaptığım daha müthiştir. Oscar Wilde

⁂

Ne kadar vahşi, ne kadar geri olursa olsun, bir millet yoktur ki, dinden uzak bulunsun. Çiçeron

⁂

Dünyayı dolaşınız; duvarsız edebiyatsız, kanunsuz servetsiz şehirler bulacaksınız, fakat ibadethanesiz ve mabutsuz bir şehir bulamayacaksınız. Plütark

⁂

Dua ve ibadet olmasaydı, ben çoktan çıldıracaktım. Mahatma Gandhi

⁂

İnsanları yaşatan kuvvetlerden biri imandır. İmanın büsbütün zail olması, göçmek demektir. William James

⁂

Hiç bir kimse yoktur ki, müşkülünü halletmek için son başvurduğu şey hayatına dinî bir bakış bulmaktan ibaret olmasın. Dale Carnegie

⁂

İlim, felsefe, bütün bunlar boş şeylermiş. Dinden başka uğraşmaya değerli hiç bir şey yokmuş, şimdi anladım. Paskal

⁂

Dinsiz fen bir hiçtir. Charles A. Elwood

⁂

Allah yolunda olmak, kendimizi Allah'a vermek demek, gittikçe daha kuvvetli bir şahsiyet olmak demektir. Ed. LE Roy

O GEMİ

İyilerin cümlesini topladı gitti bu şehirden,
Bir gemi gittide uğramadı bir daha bu kötü limana.
Gözlerimizi yabancı meltemler kuruttu dost eller yerine,
Kötü rüzgârlar oynadı saçlarımızı her gece.

Dualar o gemiyle gitti.
Şükürler sonra bitti.

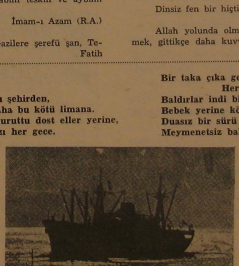

Bir taka çıka geldi ansızın bu limana,
Herşey değişti.
Baldırlar indi bir sürü, serhoşlar, kumarbazlar,
Bebek yerine köpek taşıyan kadınlar indi,
Duasız bir sürü surat indi boyalı boyalı,
Meymenetsiz bakışlar doldu bu limana.

Dualar o gemiyle gitti,
Şükürler sonra bitti...

Sami BOZ

Sorun cevap verelim ...

SULAR HAKKINDA

İsmet ERSÖZ

Kâmil SARI — DENİZLİ : «Her su ile temizlik yapılabilir mi?»

Cevap : Evvelâ şu hususu belirtelim. Temizlenme ya kan ve benzeri maddi pislikten veya abdestsizlik, cünüplük gibi mânevi pislikten olur. Bu iki çeşit temizlikte kullanılacak suda aranan vasıflar değişebilir. Sular iki kısma ayrılır :

1 — Tabiî durumunu (renk, koku, tad) muhafaza eden sulardır ki şeriat dilindeki adı (ma-i mutlak)tır. Yağmur, kar, deniz, göl, ırmak, pınar ve kuyu suları bu nevi sulardandır. Başka bir sebep olmadığı takdirde zikri geçen sular yemek yapma ve içmede kullanılabildiği gibi maddi ve mânevi pisliklerden temizlenmede de kullanılabilir.

2 — Renk, tad, koku gibi vasıflarından bazılarını, karışan başka maddeler sebebiyle kaybeden ve hususi bir adı alan sulardır. Gül suyu, çiçek suyu v.s. Bunun şer'i adı da (ma-i mukayyed)dir. Çünkü gül ve çiçekle kayıtlanmadan doğrudan doğruya «su» denilemez. Bu çeşit sularla mânevi pislikler giderilemezse de bunlar maddi pislikleri (gözle görülebilen) temizlemede kullanılabilir. Tabiî sıkıldığında akabilmesi şartiyle...

Bayram KOÇ — İZMİT : «Su dura dura rengi, kokusu bozulsa veya yosun tutsa, hükmü nedir?»

Cevap : Suyun fazla durmadan mütevellit renk ve kokusunun değişmesi — incelik ve akıcılığı kalmak şartiyle — temizleyicilik vasfına bir zarar vermez. Yani mutlak su olarak kalır. Aynı şekilde suyun içine bir miktar sabun, yaprak, toprak gibi şeyler düşerek suyun renk, koku ve lezzetini değiştirseler, suyu (mutlâk su) olmaktan çıkaramazlar.

Hamdi TEKELİOĞLU — Zıvarık/ZENGİLCEK : Su temizleyici olduğu halde kullanılması mekruh olabilir mi? Temizlikte kullanılmıyan sular hangileridir?

Cevap : EVET; Su temizlikte kullanıldığı halde, kullanılması mekruh olabilir: Ev kedisi veya doğan, çaylak gibi yırtıcı kuşların veya fareler gibi haşeratın içmiş olduğu sular bu çeşit sulardır. Başka su var iken yemekte, içmekte ve temizlik yapmakta adı geçen suları kullanmak tenzihen (helâla yakın) mekruhtur.

Temizlikte kullanılmıyan sular şunlardır: Abdestsizlik, cünüplük gibi hükmî pislikleri gidermekte veya sevap kastı ile insanın cesedinde veya azalarından birinde kullanılan «Ma-i müsta'meldir.» Meselâ: Abdestsiz olan birinin abdeste kullandığı su müsta'mel olduğu gibi,

(Devamı 26. sayfada)

Muhterem Okuyucular!

Yüphesiz dinî ihtiyaçların başında, her Müslümanın dinî hükümleri bilmesi gerekir. Nitekim Hz. Peygamber: «Allah bir kimse hakkında hayır murad ederse onu dinde fakih kılar.» buyurmuştur.

Bu ihtiyacı hisseden mecmuamız bir Fıkıh sayfası açarak kavrasa kararınca bu yönden de sizlere faydalı olmaya çalışacaktır.

Bu sayfada her ay bir konuya ait, okuyuculardan gelecek sorular cevaplandırılacaktır.

Gayret bizden tevfik Allah'tan...

NOT : Gelecek sayıdaki konumuz «kuyu'lar» hakkındadır. Okuyucularımızdan bu konuda sorular beklemekteyiz.

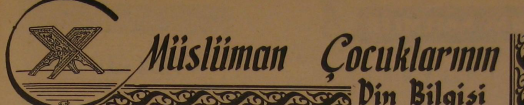

PEYGAMBERLERİN ÖĞRETTİĞİ ŞEYLER

Peygamberler sayesinde insanlar doğru yolu bulmuşlardır. Her şeyin yolunu izini vaktile peygamberler bildirmişlerdir. Allahı insanlara peygamberler tanıtmışlardır. İnsanların birbirleriyle iyi geçinmelerini peygamberler öğretmişlerdir. Hak, hukuk ne olduğunu peygamberler bildirmişlerdir. Kısacası yeryüzündeki iyiliklerin temelini ilk önce peygamberler kurmuşlardır.

Peygamberler bu işleri Allahın emrile yapmışlardır.

Peygamberlik Allah vergisidir. İnsan çalışmakla, çabalamakla peygamber olamaz.

Peygamberlerin sözünü tutmıyanlar, ancak azgın, inatçı, garezci kimselerdir. Bunlar hep yok olmuşlardır, ortadan kalkmışlardır.

⁂

HAZRETİ MUHAMMED ALEYHİSSELÂM

Bizim peygamberimiz, Muhammed Mustafa Sallâllahü Aleyhi ve Sellem Efendimizdir, Allah Tealâ Muhammed Aleyhisselâma peygamberlik vermiştir. Peygamberler insanları doğru yola çağırırlar. Muhammed Aleyhisselâm da insanları doğru yola çağırmak için Allah tarafından peygamber seçilmiştir.

Peygamberler Allah'ın elçisidir, Allah'tan haber getirirler, Allahın buyruklarını insanlara bildirirler. Hazreti Muhammed Allah'ın bütün buyruklarını bize bildirmiştir. Biz bu buyrukları tutarız. Biz Peygamberimizin sözlerini dinleriz. Biz Peygamberimizi çok severiz.

Bizim Peygamberimiz, yalnız biz müslümanlara değil, bütün insanlara gönderilmiştir.

⁂

PEYGAMBERİMİZİN ANASI, BABASI

Peygamberimiz tıpkı bizim gibi insandı. Ana, baba evlâdı idi. Babasının adı Abdullah'tır. Annesinin adı Amine'dir. Peygamber Efendimiz Mekke'de doğmuştur.

Peygamber Efendimiz doğduktan sonra annesi onu, o vakitki âdete göre, bir sütanne yanına verdi. Peygamberimizin sütannesinin adı Halimedir. Peygamberimiz dört yıl sütannesinin yanında kaldı.

Peygamberimiz doğmadan iki ay evvel babası öldüğü için öksüz olarak dünyaya geldi. Peygamberimiz dünyaya geldikten altı yıl sonra da annesi öldü. Peygamberimiz sekiz yaşına kadar dedesi Abdulmuttalib'in yanında kaldı. Ondan sonra Peygamberimize amcası Ebu Talib baktı.

⁂

PEYGAMBERİMİZİN AİLESİ

Peygamberimiz 25 yaşında Hazreti Hatice ile evlendi. Altı çocuğu dünyaya geldi. İkisi erkek, dördü kız. Bunlardan yalnız biri, Fatma adındaki kızı sağ kaldı. Ötekiler daha Peygamberimiz zamanında öldüler.

⁂

HAZRETİ MUHAMMEDİN PEYGAMBERLİĞİ

Peygamberimiz 40 yaşında iken Allah tarafından peygamber seçildi. Peygamberimiz ilk önce üç yıl insanları gizli gizli hak yoluna çağırdı. Ondan sonra Allah'ın emriyle işi açığa vurdu. İnsanları doğru yola sokmak için çok zahmetler çekti, çok cefalara katlandı. Memleketini bırakıp gitmek zorunda bile kaldı. Fakat hiçbir şeyden yılmadı. Allah yolunda uğraşmaktan bir dakika bile geri kalmadı. 21 defa düşmanlarla savaşa girdi. 23 yıl böyle çalıştı. Her işi başardı. Allahın istediğini yerine getirdi. Küfrü, zulmü, kötülüğü, bilgisizliği ortadan kaldırdı. Allahın birliğini, hak ve adaleti, güzelliği, bilgiyi gönüllere yerleştirdi. Böylece dinî tamamladı. 63 yaşında sonsuz hayata göç etti.

(Bu sayfa, **YAVRULARIN DİN KİTABI**'ndan alınmıştır.)

GIYBET

Enver TÖRE
Konya, İmam-Hatip Okulu
Son Sınıf Öğrencisi

Ateşin odunu yakıp bitirdiği gibi gıybet de imanı yok eder, imanın elden gitmesine sebep olur. Gıybet, onu bunu arkadan çekiştirmek, iki kişi arasını açarak, bilmeden anlamadan müslüman kardeşi hakkında sü-i zanda bulunmak, buna benzer çirkin ve yasak olan emirleri irtikâb edenler Allahın en rezil ve en esfel mahlûklarından saydığı kimselerdir. Kardeşlik ve insanlık bağlarının çözülüp, cemiyet ve milletlerin ayaklar altında namus ve şerefin çiğnenmesine ön ayak, hayatın mahvolmasına âmil olan gıybet hakkında Allah (C.C.) Kur'ân'ı Mübininde şöyle buyurmaktadır: **«Ey iman edenler!.. Cokça zan etmekten**

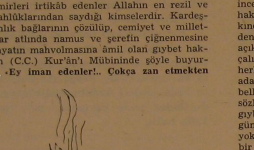

«Ateşin odunu yakıp bitirdiği gibi, gıybet de imanı yok eder.»

kaçınınız, şüphe yok ki, zannın bazısı günahtır ve araştırmakta bulunmayınız ve bazınız, bazınızı gıybet etmeyiniz. Sizden biriniz, ölü kardeşinin etini yemeği sever mi? — Bilâkis — Onu kerih görmüş olursunuz. Artık Allahtan korkunuz, şüphe yok ki, Allah — Teâlâ — tevbeleri kabul edicidir, çok esirgeyicidir» [1].

Evet; Allah-ü Azimüşşan böyle fermân buyurukren Cenab-ı Peygamber (S.A.V.) Efendimiz de gıybetin haramiyetini vazih bir şekilde ifade ediyor ve âyeti kerimeyi tasdik ediyor. Ebu Hüreyre (R.A.) in Resulü Ekrem Efendimizden şöyle buyurduğu rivayet edilir. **«Bir insan manasını düşünmeden bir söz söyleyiverir ki, o yüzden Cehennemin şark ile garb arasındaki mesafeden daha uzak yerine düşer.»**

Çok aziz kardeşim: Müslüman olduğunu bir an dahi hatırından çıkarma! Hiçbir kimse hakkında ne gıybette bulun ne de su-i zan et! Ola ki senin bu halin seni ta Cehennemin dibine götürür. Herhangi bir kim-

[1] Hücurat sûresi, âyet: 12.

OKU SAYFALARINI KENDİLERİNE AÇABİLMEK İÇİN, GENÇ KABİLİYETLER ARIYOR!..

senin âybını görürsen onu hemen ifşaa kalkma! Bu sana ve mensub olduğun İslâm dinine, Peygamber ümmetine katliyyen yakışmaz. Mü'min kardeşin hakkında kötü bir söz duyduğun zaman ona hemen inanıp da hükmünü hiç araştırmadan verme! Aslını araştır, incele ve ondan sonra kanaatını bildir. O kardeşin hakkında söylentiler şayet doğru ise, o kardeşin hakkında iyi ve ıslâh edici tavsiyelerde bulun! Eğer elinden gelirse onu şöyle bir kenara çek, kötülüğünü ona açık açık izah et ve onu o huyundan vaz geçirmeğe çalış! Ama böyle yapmaz da hakkında rivayet edilen herhangi bir sözde karşılık sen de hemen; — Evet, o adam şöyle söyledir. Zaten öyle olduğu da yüzünden belli. Ben de onun halini pek beğenmiyorum... gibi sözlerle o gıybet edeni tasdik edersen, sen de aynen gıybet edenle berabersin demektir. Kazancınız, yani günah bakımından hemen hemen aranızda bir fark yoktur. Böyle yapmaz da; o cemiyette hazır olmıyan bir kardeşinin arkasından gıybet edeni susturur veya o cemiyeti terkedersen sana o zaman Allah-ü Azimüşşan tarafından ne vâd ediliyor biliyor musun? Cenneti, evet Cenneti gibi en büyük nimet vadediliyor. Hazır olmıyan kardeşini müdafaa edip, onu çirkin hareketlerden koruyup, ona karşı kardeşlik vazifesi ifa ettiğin için Cehennemden uzak olmaya hak kazanıyorsun. Ebu Derda (R.A.)dan rivayete göre Nebi Aleyhisselâm şöyle buyurmuştur: **«Bir kimse, kardeşinin ırz ve şerefini, gıybet edene karşı müdafaa ederse, Allah Teâlâ kıyamet günü o kimseyi Cehennemden uzaklaştırır».**

Böyle yapmaz da hem gıybet eder ve hem de gıybet edene yardımcı olursan, yaptığın bütün hayır ve hasenatından ve hatta ibadetinden dahi şüphe edilir. Gıybet öyle menfûr bir derttir ki; yaptığın bütün hayır ve hasenatını götürür, sel gibi silip süpürür. Sonunda eli boş olarak huzuru İlâha varırsın.

Cüneydi Bağdadi Hazretleri zamanında genç bir yiğit camiye geldi ve Allah rızası için kendisine birarzuk vardım yapılmasını, zira yardım edilmeğe muhtaç bir durumunu ileri sürdü. Genç, çalışabilir, tuttuğunu koparır bir civanmertti. Cüneydi Bağdadi gencin bu haline bakarak kalbinden şöyle geçirdi: **«Acaba bu genç neden çalışıp da elinin emeğini yemez de kendini böyle küçük düşürücü işlerde bulunur? O, ere Cüneydi bir rüya görür. Rüyasında üzeri örtülü bir tabağı önüne sürerler. Cüneyd örtüyü bir kaldırır ki; tabağın içinde pişmiş olarak camideki genci görür. Tabağı getirenler Cüneyde:**

— Bunu yiyeceksin, derler. Cüneyd :

— O murdardır, insan etidir, ben yemem, der.

— Dün mescitte nasıl yiyordun, şimdi neden yemezsin? Cüneyd :

— Meğer gıybet etmişim. Hemen korku ile yatağımdan fırladım. Abdest alıp, namaz kıldım ve tevbe ettim. Geceı bulup, özür dilemek için dışarı çıktım. Aradım, aradım ve nihayet onu Dicle nehri ke-

(Devamı 26. sayfada)

AHDE VEFA

Şükrü AKKAŞ

Ahde vefa ne ulvî bir şeydir. Bu ulvi hasleti, insanlık vasıfları içinde en güzel olanıdır.

İnsanlık âleminde kin ve garez ne kadar nefret edilecek bir hasletse, ahde vefa da o kadar öğülecek bir davranıştır.

Bundan ondört asır önce Hz. Peygamber devrinde cereyan etmiş bir ahde vefa örneği...

O zaman çöl, kanun tanımayan bir kanunsuzlar memleketidir. Bilhassa İslâm'dan önce Arap yarımadası anarşi içinde kıvranmaktadır. Hz. Peygamber (S.A.) bu kanunsuz beldeye İslâm'ın âdil ve sağlam doktrinlerini getirmişti. Fakat bu muazzam aksiyon bu beldede kolayca ruhlara işlemiş ve insanlığı kurtarıvermiştir.

Rivayete göre Asr-ı saadette Mekke'ye gelen biri, bir adam öldürür. Derhal katil bedevi yakalanır. Muhakeme edilir ve kısasına hüküm verilir. Bedevi idam edilecek. Çünkü ölümü hak etmişti. Bütün asıhap Hz. Peygamberin etrafında toplanmış, neticeyi bekliyorlardı. Bedevîye bir arzusu olup olmadığı soruldu. Bedevi herşeye razı olduğunu söyledi. Yalnız, gözlerinde evlât hasreti alev alev yanarak Hz. Peygambere yalvardı :

— Ölmek hakkımdır. Yalnız evlâtlarımın hasreti ile cayır cayır yanıyorum. Ne olur bir kere olsun onları görüp, kucağıma alıp son bir defa koklıyayım, dedi.

Bu sözlere muhatap olanların gönüllerinde bir yanma ve sızı dolaştı. Hepsi de evlât sahibi ve evlât sevgisi ile dolu olan kimselerdi. Hz. Peygamber bedeviye sordu :

— Evlâtların nerede?

Bedevî hasretle fakat mütevekkil cevap verdi :

— Köyümde.

— Köyün buraya kaç günlük yoldadır?

— İki günlüktür.

Ölenin yakınları bedevînin köyüne gönderilmesine asla razı olmuyorlardı. Bedevinin tekrar ölüme gelmesini kim temin edebilirdi.

Hz. Peygamber :

— Senin, dört gün sonra geri geleceğini bize kim temin edebilir? Bedevî şaşırdı :

— Söz veriyorum, dedi.

— Bize, sana kefil olacak birini gösterebilir misin?

— Ya Muhammed (S.A.), ben garip bir bedeviyim. Burada benim tanıdığım ve beni tanıyan kimse yoktur.

— Fakat ben de seni ölenin hakkı namına kefil göstermeden bir yere gönderemem.

Bedevî çaresizlik içinde kaldı. Etrafındakilere baktı. Hepsi başlarını yere eğmişler, düşünüyorlardı. Yalnız başını eğmiyen birisi vardı: O da Hz. Ömer (R.A.) di.

Bedevî Hz. Ömer'i göstererek :

— Ya Muhammet (S.A.V.), işte şu adam benâ kefil olsun...

Bu derin sükûtu bozan Hz. Ömer'in gün sesi!..

— Ya Rasûllallah, ben bu adama kefil oluyorum.

Ashap şaşırmıştı, müthiş bir şeydi. Hz. Peygamber :

— Bu bedevî gelmeze, senin başın kesilecek ya Ömer!..

— Biliyorum ya Rasûllallah! Fakat bu adama gene de kefil oluyorum.

Dört gün geçti. Ne gelen var, ne giden. Verilen mühlet bitmek üzere.

Hz. Peygamber üzüntüsünü belli etmiyerek Hz. Ömer'in yüzüne bakar. Bu bakışın manâsı aşikârdı. Ömer vakur ve sakin sesle :

— Hazırım ya Rasûllallah, dedi.

Hz. Ömer'in başı kesilecekti, yerinden kalktı, Hz. Peygamber kımıldadı.

Birdenbire bir sevinç dalgası ve sesler başladı. Bütün gözler çöle dikildi. Arkasında kesif bir toz bulutu olan bir suvari, dört nala gelmekte. Bu gelen idam edilecek bedevî idi. Bedevî hemen gelerek Hz. Peygamberin ayaklarına kapandı :

— Beni affet, ya Rasûllallah, geç kaldım. Bana kefil olana çektirdiğime üdıraptan dolayı beni affet, ya Muhammed (S.A.V.). Evlâtlarım benim ölüme gideceğimi anladılar. Onların boynumu saran kollarından ayrılamadım. Şimdi başım emrine amadedir.

Bütün ashap ve müslüm akrabaları, gözlerinden gelen yaşlara mani olamıyorlardı. Bu ahde vefa örneği onları ağlatmıştı. Çünkü, nereli olduğu dahi bilinmiyen bu bedevî gelmiyebilirdi. Ölüme karşı kendisinin gösterdiği bu asabkat, eşsiz bir ahde vefa örneği idi.

Maktûlün yakınları :

— Ya Rasûllallah, biz hakkımızdan vazgeçtik. Sizin onu affetmenizi istiyoruz, dediler.

Peygamber bu teklifi onlardan bekliyorduve bu verdiği sözü tutan bedevîyi affetti.

AHDİNİZİ YERİNE GETİRİNİZ. MUHAKKAK Kİ AHİTTEN (YERİNE GETİRMEDİĞİNİZ TAKDİRDE) MES'ÛLSÜNÜZ.

Kur'ân-ı Kerim

ALLAH'A AHİT VERDİĞİNİZ ZAMAN İFA EDİNİZ.

Kur'ân-ı Kerim

DÖRT ŞEY VARDIR Kİ KİMDE BULUNURSA HÂLİS MÜNAFIK OLUR. AZ BULUNURSA MÜNAFIKLIKTAN DA KENDİSİNDE O NİSBETTE BULUNUR. (TABİÎ) TERKEDİNCEYE KADAR: EMANET EDİLDİĞİ ZAMAN HİYANET EDEN, KONUŞTUĞU ZAMAN YALAN SÖYLİYEN, AHİT VERDİĞİ ZAMAN YERİNE GETİRMİYEN, MÜNAKAŞA ETTİĞİ ZAMAN HADDİ TECAVÜZ EDEN.

Buhârî ve Müslim

HABERLER ve KRİTİĞİ

SÖYLE, FAKAT KİME?

Beatlesler Avrupa ve Amerika'da tutunmuş bir şarkıcı grubudur. Bunlar geçenlerde şöhretlerine mağrurun (biz İsa'dan popüleriz!) demişler. Bakın neticesi ne olmuş: Çeşitli ülkelerde en sevdikleri Beatles plâklarını meydanlarda yakmak suretiyle bu sözü protesto etmişler. Bunun üzerine Beatlesler hatalarını anlıyarak özür dilemek mecburiyetinde kalmışlar. Ne hareketli, ne uyanık cemiyet. Bir de bizim yarı uyanık, yarı ölü cemiyeti düşünüyorum, en mukaddes inancına karşı sövenlere karşı dahi kafasını kaldırıp bakmıya mecali yok. İnsan yükseklerden:

«Yüzüstü çok süründün, ayağa kalk Sakarya!» diye haykırası geliyor. Ama duyan kim?

HIRİSTİYAN ÂLEMİNDE PANİK

Hazreti Muhammedin Peygamber olarak gelecegini müjdeleyip, İslâmiyetin hak dini olduğunu teslim eden, tahrif edilmiş Bermabe İncili'i bulundu. Müslümanlar arasında sadece memnuniyet uyandırmıştır. Çünkü: O bulunsa da bulunmasa da Müslümanlar: «Allah indinde din İslâmdan ibarettir.» «Her kim, İslâmdan başka bir din isterse, arasa ondan hiç birşey kabul edilmiyecektir. Ve O âhirette hüsranda kalacaktır.» emri İlâhisi ile bu gerçekleri bilip durmaktadırlar. Fakat hıristiyan âlemi için bomba tesiri yapacaktır. Bakalım hakikatı kabul edip inanacaklar mı? Yoksa inat edip de küfürde mi duracaklar? Temenni ederiz ki hidayete ersinler, İslâma teslim olsunlar.

YA BİZDEKİLER!

Bombay'da Hindular Müslüman halk üzerine saldırmışlar. Doğrusu ben bu haberi yadırgamadım. Bizde her gün Müslümanlara saldıranlar var. Hem de kudurmuşcasına.

YA PATLARSA!

Başvekil Konya'da konuşmuş: «Her Türk gögsünü gere gere Müslümanım diyecek» demiş. Desenize Müslümanların sabrı, tahammülü daha bir hayli kasnakta sıkıştırılırcasına geriye gelecek, ya patlarsa!

BAKLAYI ÇIKARDI!

Temyiz reisi; sağcılık tehlikeli bir hal almıştır. Tehlike sağdadır, şeklinde adlî yılın açılışı münasebeti ile yaptığı konuşma yetmiyormuş gibi, şimdi de: «Bırakalım şu dini diyormuş». Senin bırakmana ihtiyacımız yok reis bey, o seni çoktan bıraktı. Yapacağın bir şey var, o da Müslüman halkın inancı ile oynamamaktır.

YANGIN VAR!

Gazetelerde Tarih Kurumu Başkanı Şevket Aziz Kansu'nun eski ve müsecced bir komünist olduğu haber veriliyor. Eğer haber doğru ise vatandaşın tarihi şüphe ile karşılaması hakkıdır. Böyle olunca mazi karanlık, hal mülevves, istikbal berbat olur. Zaten solcunun gayesi nedir ki? Ortalık iyice kararsın ki kendi kızıl ışığını yakabilsin. Ey mes'uller neredesiniz? Yangın var!..

NE ASİL HAREKET!

«Elli Üniversiteli öğrenci namaz kılmadıkları, Akşam, Cumhuriyet, Milliyet gibi gazeteler okudukları için İlim Yayma Cemiyeti Yüksek Tahsil Talebe Yurduna alınmamışlar.» Eğer haber doğru ise ne asil hareket. Bu millet yemedi yedirdi, giymedi giydirdi, kucağında besledi, büyüttü, sacağında öten baykuş oldu. Gözünü oymağa kalktı. Siz de göz oyucu baykuş olacaksanız, yeriniz viranelerdir, çünkü siz, ondan hoşlanırsınız.

AÇILIŞ TÖRENİ

Konya Yüksek İslâm Enstitüsü 5. ders yılına başlaması münasebeti ile Enstitü konferans salonunda bir açılış merasimi tertip edilmiştir.

Merasimde Vali yardımcısı, Müftü, Millî Eğitim Müdürü, Öğretim üyeleri, Öğrenciler, Askerî ve Sivil erkân ve kalabalık bir halk topluluğu bulunmuşlar ve ilgi ile takip etmişlerdir.

İstiklâl Marşı okunduktan sonra açış konuşmasını Enstitüsü Müdürü Sayın Veli Ertan yapmış olup, yaptığı konuşmasında Enstitünün kısaca tarihçesini anlatarak ezcümle:

Muhterem Misafirlerimiz;

Milletimizin ilmî ve manevî yönden, her alanda gelişmesi arzu edilen bir gayedir. Bu gayenin her veçhile tahakkuduna millet olarak muhtaç bulunduğumuzda da şüphe yoktur.

Beşeriyet Hz. Âdem ile başlamış, durmadan ilerlemiş ve buna mütenasip olarak dinler de haliyle bu tekamulün seyrini takip etmiştir.

Kainatın fıtratlarında, ister medenî olsun, ister bedevî bulunsun hepsinde bir inanma ve ibadet etme hissi mevcuttur. Taş devrinde, mağara hayatında ve behimî bir hayat geçiren insanlarda bile bu ihtiyac kendisini göstermiştir.

Tarihlerde görüldüğü veçhile semâvî dinlerin unutulması neticesi olarak bir çok batıl sözler din namı altında beşeriyeti dalâlete sürüklemiş, içinde yaşadığı cemiyetin nizamını zedelemiştir.

İşte İslâm dini vahdaniyet akidesini unutulduğu batılara hakka davet çalıştığı vahşetin ve hurafelerin alıp yürüdüğü bir zamanda zuhur etmiştir. Bu suretle, bu kutsî ve ulvî din insanları karanlıktan aydınlığa, hurafetten hakikate, sefahatten saadete, dalâletten hidayete kavuşturmuş ve beşer tarihinde maddî ve manevî yönden büyük bir değişiklik husule getirmiştir.

İslâm dini dünyada hiç ölmiyecekmiş gibi, çalışmayı ve yarın ölecekmiş gibi âhirete hazırlanmayı ihtihaz etmiş, üstün bir ilim, adalet ve ahlâk dini olmuştur. Böylece İslâm ülkelerinde her sahada yetişen âlimlere müstesna mevkiler tanınmıştır... diyerek tarihte ecdadımızın âlimlere ve ilme karşı olan sevgi ve saygılarını belirterek sözlerine genç talebelerine hitaben şöyle devam etmiştir:

Mazisi şan ve şerefle dolu yüce milletimizin imanlı çocukları omuzlarınıza aldığınız manevî sorumluluğun ağırlığını takdir edecek bir seviyedesiniz. Kanun ve mevzuat gereğince, güzel ahlâkınızla her yerde her zaman müsbet ve verimli olarak çalışacağınıza, memnubu bulunduğunuz Enstitünüzün yüce şerefini koruyacağınıza, bu irfan ocağına katılacak kardeşlerinize ışık tutacağınıza güveniyoruz. Sözlerimi İstiklâl Marşı şairi Âkif'in şu mısraları ile bitiriyorum:

Allaha dayan, sa'ya sarıl, hikmete ram ol,
Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol.

Sayın misafirlerimizi saygı ile, siz genç öğrencilerimizi de içten sevgi ile selâmlarım.

Diyerek sözlerini bitirmiştir.

Sonra Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Cemiyeti Başkanı bir konuşma yapmıştır. Bu arada merasime iştirak edemiyen, bu mutlu günü tebrik eden şu şahsların telgrafları okunmuştur:

Süleyman Demirel : Başbakan
Faruk Sükan : İçişleri Bakanı
Hasan Dinçer : Adalet Bakanı
Bahri Dağdaş : Tarım Bakanı
Necati Cercioğlu : İzmir Yüksek İslâm Enstitüsü Müdürü

CEMİYETİMİZDEN TENZİLÂTLI TEMİN EDECEĞİNİZ KİTABLAR

Kitab adı :	Yazarı :	Asıl fiat L. Kş.
1 — Büyük Kapı	Necip Fazıl Kısakürek	5.00
2 — İslâm (Ciltli)	Ahmet Hamdi Akseki	25.00
3 — İslâma Giriş (Ciltli)	Prof. Dr. Muhammed Hamidullah	15.00
4 — İslâma Giriş (Ciltsiz)	» » »	10.00
5 — Tarih Boyunca BÜYÜK MAZLUMLAR	Necip Fazıl Kısakürek	10.00
6 — Ulu Hakan Abdülhamid Han	» » »	10.00
7 — 27 Mayıs İhtilâli ve Sebebleri	Ali Fuad Başgil	15.00
8 — Volga Kızıl Akarken	Saadet Bektöre	10.00
9 — Bir Devin Düşüşü	Igor Gouzenko	10.00
10 — Hadîs Usûlü	Hayreddin Karaman	7.00
11 — Fıkıh Usûlü	» »	7.50
12 — Nasıl Öldüler	Vecdi Bürün	5.00
13 — Stalinle Konuşmalar	Milovan Cilas	5.00
14 — Yolların Ayrılış Noktasında İSLÂM	Muhammed Esed	3.50
15 — Son Peygamber Hz. Muhammed (S.A.S)	Veli Ertan	3.00
16 — Münevver Anlayışımız	M. Said Çekmegil	3.00
17 — Hıristiyanlığa Reddiye	Abdullah Tercüman	3.00
18 — İslâm Ahlâkı	Veli Ertan	1.50
19 — Tarihte Meşhiyet Makamı ve İlmiye Sınıfı	» »	1.50

İsteme adresi :
İslâmın İlk Emri — OKU
P.K. : 105
KONYA

Mukaddesatçı Cephenin Sesini Yükseltecek Kitap
MÜCADELEMİZİN DİYALEKTİĞİ İÇİNDE
TÜRKİYE VE DERTLERİMİZ
Fiyatı: 3 lira
Yazan : Mustafa YAZGAN
İsteme adresi : Seyranbağları, Balıbaba sokak
No. 10/3 — ANKARA
ÇIKMIŞTIR

Mustafa Doğanbey, : İlim Yayma Cemiyeti üyelerinden

Kemâl Or : Yayınlar ve Basılı Eğitim Malzemeleri G. Müd.

Mahmut Özakkaş : Türkiye Yüksek İslâm Enstitüleri Federasyonu Başkanı.

Telgrafların okunmasını müteakip Vali vekili Mehmet Erdemir bir konuşma yapmış ve: «Yüksek İslâm Enstitüsünün Konya'da büyük bir boşluğu doldurduğunu» bildirmiş ve «bu müessese Selçuk Üniversitesinin bir nüvesi olarak görülmelidir.» demiştir.

Programın son bölümünde okulun Din Psikolojisi Hocası Sayın Faik Türkmen senenin ilk dersinde İslâm ve Ahlâk mevzuunu işlemiştir.

1966-1967 ders yılının vatan, millet ve dinimiz için hayırlı ve uğurlu olmasını Cenab-ı Allahtan niyaz eyleriz.

GAFİLLERİ UYARAN SES :

EZAN

(Baştarafı 3. sayfada)

Ezan-ı muhammedi müslümanlara namaz vakitlerini ve namazların kılınacağını bildirmekle beraber, namazın felâh ve necata sebep olacağını da haykırmakta, bunların yanında İslâm dininin en mukaddes esasları tüm cihana ilân edilmiş bulunmaktadır.

Kürre-i arzda namaz vakitleri başka başka saatlere rastladığından, hiçbir saat yoktur ki Ezan-ı Muhammedi okunmasın, bu vesile ile de İslâm umdeleri yüksek bir sesle insanlık âlemine ilân edilmiş olmasın. Ne büyük ve şerefli vazife Allahım! Bunun içindir ki «Şeytan ezan başlayınca, işitmemek için, duymuyacağı yere kadar pür telâş ses çıkararak kaçar, ezan bitince vesvese ilkaa etmek üzere geri döner.» (1).

Şimdi, vatanımızın tapusu, İslâm'ın sembolü olan minareleri kendilerine çevrilmiş birer ok, oralardan yükselen ezan seslerini kendileri için idam fermanı sanıp da «Hoparlörler kalksın veya sabah ezanları okunucken kısılsın» diyen nasipsizlere hidayetler dilemekle beraber, Ulu Allahımızdan şunu niyaz ederiz :

Bu ezanlar — ki şehadetleri dinin temeli, Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli.

(1) Buhârî.

GIYBET

(Baştarafı 22. sayfada)

narında bir yerde buldum. Baktım ki; önlerine tere kırıntıları koymuşlar, onları yemediler. Benim geldiğimi gören genç başını kaldırdı ve :

— Ey Cüneyd! Camide benim hakkımdaki kötü düşüncendeçiğmanlık duydun ve tövbe eyledin mi?

— Evet eyledim.

— O halde üzülme, git, dedi ve şu âyeti kerimeyi okuyarak kayboldu: «Ve O, zattır ki, kullarından tevbeyi kabul eder ve günahlardan afv eyler ve ne yapar olduklarını bilir.» Cüneyd bu hâdise üzerine o kadar ağladı ki adeta gözleri şişti.

Şimdi biz kendimize dönelim. Cüneydi Bağdadi gibi Velilerin böyle yaptıklarına göre bizim ne yapmamız icabeder? Her gün binlerce kişinin, binlercе gıybetini ediyoruz. En ufak meseleyi dahi şahsın yüzüne söylemeyip, arkasından çekiştiriyoruz. Ve böyle yaptıkça da İslâmiyetten biraz daha uzaklaşıyoruz, öyle değil mi? Böyle kimselerin Müslüman, hakiki

Sorun Cevap Verelim :

SULAR HAKKINDA

(Baştarafı 20. sayfada)

abdestli olan kimsenin de meclis değiştirdikten veya almış olduğu abdestle bir ibadet yaptıktan sonra tekrar abdest alsa, ikinci abdestin suyu da müstamel olur. Aynı şekilde yemekten evvel ve sonra sünneti yerine getirmek kasti ile elini yıkasa bu su da müsta'mel olur. Çünkü bu iş sevap kastı ile yapılmıştır. Müsta'mel sular dokundukları yerleri pislemezlerse de temizleyici değildirler.

İçine pislik düştüğü kesin olarak veya kuvvetli ihtimalle bilinen az sular necaset hükmündedir. Temizlikte kullanılmaz.

İbrahim YANIK — KONYA : İçilen sular yani artıklar hakkında malûmat verir misiniz?

Cevap : Havz-ı Kebir veya akıcı olmıyan sulardan, ağızları temiz olan insan, deve, sığır, koyun gibi, eti yenen bütün hayvanlar, at, katır, etleri yenen vahşi hayvanlar ve kuşlar içtiği taktirde arta kalan su hem temiz, hem de temizleyicidir. Şarap içen veya ağız dolusu kusup da ağzı temiz olmıyanların artıkları temiz değildir.

Ehli merkeplerle, bunlardan doğan katırların artıkları şüpheli olup, başka şu bulunmadığı taktirde hem abdest alınır, hem de teyemmüm yapılır.

Köpeğin, kurt ve aslan gibi yırtıcı hayvanların artıkları ise pistir. Temizlikte kullanılmaz ve zaruret olmadıkça içilmez.

Müslüman olamıyacaklarını Peygamberimiz (S.A.V.) Efendimiz şu hadis-i şerifleriyle belirtmiyorlar mı? **«Müslüman o kimsedir ki; elinden ve dilinden salim olunandır...»** Bizim de el ve dilimizden hemcinslerimiz salim ve selâmette olmadıklarına göre bizim de Müslümanlığımızdan şüphe edilmez mi? Yaşını başını almış bazı kimseler, kahvehane köşelerinde zar atarlarken, ağızları da bu arada boş durmaz. Ben böyle boş vakit geçirip, onun bunun eteğini çekiştiren bir kaç kişiye sordum:

— Niçin bu mel'unu oynuyorsunuz? Cenab-ı Allah (C.C.) bunu haram kılmadı mı?

— Efendim; Biz bunu kumar diye oynamıyoruz ki, birer çayına veya yenilenin paraları ödemesi şartı ile oynuyoruz.

Aslında bu oyun değil, vakit geçirmek için bir eğlence. Sen kardeşini yenip, onun zararı için uğraşıyorsun ve boşu boşuna vakit harcıyorsun ya; işte bu kâfi. Zavallı, şeytana kendilerini teslim etmiş kimseler. Kendilerini böyle «eğlence» diye avutuyorlar. Allah (C.C.) böyle olan zavallılara hidâyet nasib kılsın.

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Osman Alpaslan - Dortmund, ALMANYA* — Mektubunuzda yer alan hususlar bir fecaatın haberidir. Her Müslüman-Türkün üzülmemesine imkân ve ihtimal yoktur. Mektubunuzu ehemmiyetine binaen neşrediyoruz:

«Muhterem efendim, ben, Dortmund ve civarı Türk işçileri derneği başkanıyım. Size, evvelâ buradan ve buradaki Türk işçilerinin umumî durumundan daha sonra da erkek ve kadın işçilerinin hallerinden birşeyler anlatmıya çalışacağım.

Efendim; burânın maddî ve manevî atmosferi sıkıcı bunalıtıcıdır. Hemen hemen bütün halleri dinî, millî, ananevî örf ve adetlerimize uymamaktadır. Bu belki normal olabilir. İşin acı tarafı, müslümanın diyen, müslüman babanın oğlu olup, yüzde yüz müslüman bir köyden gelen bir işçinin bu fasit havada benlik ve alınç olduğu dinî terbiyesini kaybetmesidir. Nitekim burada yüzlerce müslüman işçi, tüyleri ürpermeden ve Allahdan korkmadan domuz etini kıtır kıtır yemektedirler. Kendilerine haram olduğu söylendiğinde: «Allah tarafından haram kılınmadığını, Hz. Peygamberin Hicaz'ın havasının sıcaklığından haram olduğunu söylediğini ve o zamanda da doktorun bulunmadığını, bugün böyle mahzurların ortada mevcut olmadığını» ileri sürüyorlar. Ne yaparsın, Allah hidayet eylesin. Sizden rıcam, buna dair âyet-i kerimeyi bildirmenizdir.

Evlerde işçilerin durumuna gelince: Buraya gelip bir görseniz emin olun ki ağlarsınız. Ağlamak da ne demek, çıldırırsınız. Duyduklarım ve gördüklerimin hepsini yazmaktan hicap duyuyorum. Ancak birkaçını yazmadan geçemiyeceğim. Geçen gün bir meclisde konuşan işçilerden neler duymadım ki, biri: «Benim avrat beş markıktan fazla içmez», öteki: «Benimki kocasının yanında boynuma sarılıyor ve iki senedir beraberiz» diyor. Benim hemşehrim ve dört çocuk babası olan zat da benden utanarak: «Abi üç senedir beraberiz, bana hiç masraf yaptırmıyor» diyor.

İşin feciası «bizim kaldığımız lojmandakilerden 80 kişiden 50 sinin mutlaka dostu var» demeleridir.

Kadın işçilerimize gelince; onların durumu yürekler acısıdır. Bir misal olsun diye şu feci olayı anlatmadan edemiyeceğim: Dortmund'da bulunan işçilerin ekseriyeti Demiryollarında çalışmaktadır. Bir pazar, iş icabı adı geçen şehrin yakınındaki Türk kadın işçilerinin kalmakta olduğu lojmanlardan geçmek icap etti. Bir kalabalık dikkatimi çekti; vardı baktım. Bir de ne göreyim, sırılsıklam saçbaş bir kadın «burası medenî Avrupadır. İçeceğim, hem de kana kana» diye nağra atıyor. Aynı tipteki iki arkadaşı da, hemen gelmek üzere yakın bir yere ayrılmışlar. O zavallı (!) bunlara da haykırıyor: «İçin kızlar için, burası medenî Avrupa» diye! Cemiyetimizde ilgili işlerinden dolayı beni tanıyan diğer işçiler, kadının durumunu bana anlattılar. Ben de kadına sordum: «Bu lojmanlarda kaç kadınsınız?» «Yüz otuz» dedi ve ilâve etti: «Hepimizin dostu var, hem de ikişer tane» diye. İşte durum böyle. Sizi temin için bu rezaletleri fotoğraflarla tesbit edip size gönderebilirim.

— Efendim; Bu hususta sizden bir neşriyat rica edeceğim.

En derin selâm ve hürmetlerimle».

Bu mektuba ilâve edecek bir şey yok; durum bütün fecaatiyle meydanda. Ancak şu hususu ehemmiyetle belirtmek isteriz ki, domuz eti yemek İslâm dininde kat'i olarak haramdır ve bu hüküm En'am sûresindeki şu âyetle sabittir: *«De ki: Bana vahyolunanlar içinde bu haram değil-lerinizi yiyecek bir adama haram kılınmış bir şey bulmuyorum, meğer ki şunlar olsun: Ölü, yahud dökülen kan, yahut domuz eti ki, o şüpheziz bir pistir...»* Domuz o kadar pis sayılmıştır ki İslâmiyette; derisi dibağat kabul etmez; bir kılının dahi kullanılması caiz değildir.

Size ve bütün işçi kardeşlerimize kucak dolusu selâmlar.

★ Sayın Hasan Sarı, Mehmet Çakal, M. Emin Kahraman, Mustafa Balık, Mustafa Baydemir. İstekleriniz yerine getirilmiştir. Selâm ve teşekkürler.

ÇOK MÜHİM!..

OKU Mecmuası muhterem abonelerinin ve bayilerinin destek ve samimiyeti ile neşriyatına devam etmekte, davaya hizmet yolunda şekilen ve fikren hızla ilerlemektedir.

Bu tekâmülde okuyucularımızın da hizmeti büyük olmaktadır.

Bazı okuyucularımız ve bayilerimiz borçlu oldukları halde borçlarını ödemeyi ihmal etmekte, bu durumda çalışmalarımızı aksatmaktadır.

Muhterem okuyucularımızın zarfın üzerinde bildirilen rakama göre abonelerini yenilemelerini ve yeni abonler kaydetmelerini, bayilerimizin de borçlarını ödemelerini ehemmiyetle rica ederiz...

Selâm ve hürmetlerimizle...

İslâmın İlk Emri
O K U

İslâmın İlk Emri
O K U
Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına
İsmet ERSÖZ
Yazı İşleri Müdürü :
Hasan BAĞCI
İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği: Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 108 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 11 T.L. Altı Aylık : 5,5 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 15 T.L.)
Mal'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL
Basıldığı tarih : 1.11.1966

ÖZÜR

Geçen sayımızdaki kapak resmi KIZILAY Genel Merkezinden temin edilmiş olup, bir yanlışlık neticesi bu husus kaydedilmemiştir.
Özür diler, düzeltiriz.

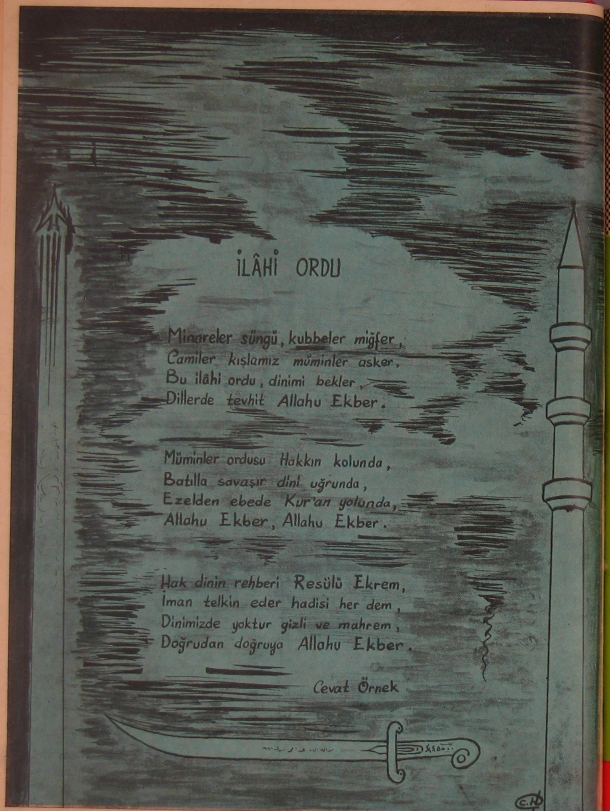

FİATI : 1 LİRA

İslâmın İlk Emri

Oku

Dini İçtimaî Edebî Aylık mecmua

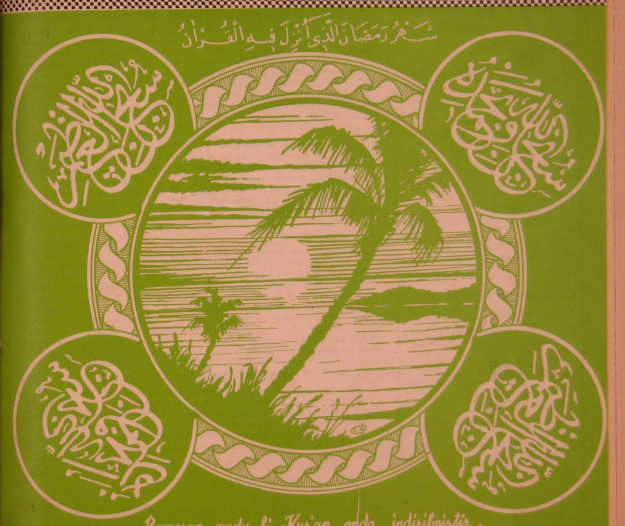

Ramazan ayıdır ki Kur'an onda indirilmiştir.

Yıl : 6 Sayı : 61 Aralık : 1966 Şaban : 1386

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- Gökten Gelen Devlet — **N. Fazıl KISAKÜREK**
- Ramazan ve Oruç — **Yavuz KORKUT**
- Esas Mes'elemiz — **Harun TOLASA**
- Ulûm'ul-Hadis — **H. KARAMAN**
- Büyük İnsan MEVLÂNÂ — **Mehmet ÖZÇANAK**
- Kabaran İştihalar — **Hüsnü DİKEÇLİGİL**
- Siyah-Beyaz Çizgiler — Halinde İçtimaî Hayatımızdaki Tezatlar — **A. Vehbi VAKKASOĞLU**
- Sonbahar Yağmurları — **Gültekin ENGİN**
- Yaşayan Âkif'im — **Halis SÜMBÜL**
- Nasıl Müslüman Oldular
- Müstehçen Neşriyat — **Halit GÜLER**
- Essünnetü Kabletteduîn — **A. Osman KOÇKUZU**
- Tarih ve Ruh Depremi — **Mehmet ŞEKER**
- Dursun Fakih — **Veli ERTAN**
- Fıkıh Köşesi — **İsmet ERSÖZ**
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Bir Kadın Aranıyor — **T. Sıtkı BALCI**
- Haberler ve Kritiği
- Şiirler
- Resimler
- Okuyucularla Başbaşa

HÂDİSELER - DÜŞÜNCELER

Yeni Türkiyenin bütün manevî değerleri kendilerine emanet edilen genç kafalar, son günlerde milletin istırabını unutarak şahsî endişeler peşine takılmışlardır. Bazı genç kafaların kendilerini ilme, insanlığa, faziletе nezredecekleri ve fanî varlıklarından tecerrüd ederek hayatlarını, millet adına bezledecekleri yerde, bazı kozmopolit ideolojilerin dümen suyunda gitmeleri, yeni Türkiyenin geleceği için ne büyük bir talihsizliktir!.. Eğer insan, kâinatın kalbi ve mihrak noktası ise, gençlik de bir milletin gözbebeği ve hayatın bütün tecellilerinde milletin nabzıdır. Eğer gençlik, muhitini saran zevk tufanından kendini sıyıramıyor, kendini ilme, maneviyata veremiyorsa o millet ciddî sarsıntılar geçiriyor demektir.

Gençliğin,, bir ibadet kudsiyyeti içinde girmesi icab eden Üniversite, milletimizin ilme, irfana karşı beslediği yüksek heyecanın temerküz noktasıdır. Milletimizin istikbâle müteveccih bütün düşünceleri kol kol bu merkezden doğalacak; gittikçe genişleyen tek merkezli dâireler halinde bu ocaktan idare edilecek ve içtimaî hayatın bütününü kuşatıcı yüksek mefkûre bu ilim mabedinin atmosferi içinde gelişecektir. Bundan dolayı Anadoludan kopup gelen genç ruhlar, bu mefkûrenin teknesinde yoğrulmaya, şahsiyet kazanmağa, beyinlere muallat olan fikrî buhranlardan korunmağa muhtaçtırlar. Evet gençlik, bu ilim ma'bedinin hariminde örgileşirken nizamları çiğnemeyi değil, ruhen tatmin edilmenin yollarını öğrenmelidirler. Genç Üniversiteli o kapıdan bunun için girmeli ve biraz da milleti için yaşadığının şuuruna ermelidir. Yoksa bugünkü keşmekeş içinde o, kendi uzviyetini kemirmekten başka bir şey yapmış olmaz.

Esefle söyleyelim ki bazı genç kafalar, kendilerini derslere vererek nizamlara saygılı olacakları yerde, işi havalliğe dökmüş, müesses nizamları alt-üst ederek lüpçüllüğe namzet olduklarını göstermişlerdir. Sosyal nizam ruhuna pervasızca meydan okuyan ve kendilerini bu nizamların üstünde gören bu genç ruhları bu hale kim getirdi? Kim bu itaatkâr milletin evlâdını zorla asi gösterdi? Bunlar, bu ateşin ruhlara bu anarşizmi aşılayanlar, esasen bugün gençleri nizamlara karşı gelmekle suçlayanlar değil mi? Bunlar, hareket halinde olan cemiyet hâdiselerini, kemikleşmiş beyinlerle duvarların arkasından idare etmeği tasarlıyan başlar değil mi?

Halbuki bugün memlekетin içinde bulunduğu güç şartlar, bütün ruh hamûlesini, ilim potansiyelini millete bezledecek büyük kafalara göstermektedir. Ama bu kafalar, gününe göre yıkıcı, gününe göre yapıcı olan muvazenesizlerin elinde elbette yetişmiyecek; kendi hasis menfaatları için kullanmak istedikleri bu kuvvet, bir gün kendilerine karşı da kıyam edecektir. Onlar, o genç dimağlar, en az bilgileri kadar ruhlarındaki ulvî hisleri de tıkanmaz kanallarla hiçbir nefsanîliğe düşmeden, talebelerinin ruhlarına akıtabilenlerin eseri olacaktır. Yarınki Türkiyenin kaderi ancak böyle ellerin işlediği, öyle kafaların üzerinde yükselecektir. Belki de bizim bu söylediklerimiz, bu isteklerimiz tamamen ma'sum bir arzudan ibaret kalacak; başımızda geleceğin mes'ut ve müreffeh Türkiyesine ait düşünülenen ıstıraplarımız, gecelerin karanlığını ziftleştirmekte devam edecektir...

Ruh ve mana dolu iman hisarımızın taş taş yoklanarak dinamitlenmek istendiği bir hengamede, en büyük ilim müesseselerinin buhranlar içinde bocalaması ne hazin bir âkibettir. Kendi bünyesi içinde huzuru te'sis edemiyen ve hergün yeni hâdiselerle ilim haysiyeti rencide edilen bir müesseseden başka bir âkibet beklemek de esasen yersiz olur. Efendiler, bu vatanda, içtimaî huzursuzluğu dalga dalga yükseltip onun üzerine baykuş gibi tünemek istiyen soysuzlara meydan vermeyiniz. Elde ettiğiniz muhteriyetle, ihtilâlin geliştirdiği çırpıştırdığı darbelerle rayına oturtamadığı bu yuvayı ıslâh ediniz, yoksa birgün ihtiyarınız elden gider...

İttihâd ve Terakki Cemiyeti
Okul

ORUÇ

N. Fazıl KISAKÜREK

Ramazanın onyedinci pazartesi günü. Allahın Resulü, Hira dağındaki mağarada...

O, bir gece evvel rüyalarında, muazzam bir şekil, bir heybet, bir suret, bir edâ, bir ışık, bir renk görmüşlerdir. Bu «Kendisine sır tevdi edileni ve kendisinden ruhun bâtınî mahiyeti öğrenilen mahrem ve emin kimse» mânasına (Namus-ül-Ekber) sıfatlı Cebrail'dir.

Allahın vahyini tebliğe memur büyük ve sultan melek... Büyük ve sultan meleklerden bir tanesi...

O, bir gece evvel rüyada beliren melek, Ramazanın onyedinci pazartesi günü, mağarada, murakabe ve ibadetin en derin ânında, Allahın Sevgilisine dünya ve madde perdesinde görünüverdi.

⁂

İbadet istikâmetinin Kâbe'ye bağlanışından bir ay sonra, Ramazan aylarında Oruç farz oldu. Fıtr Sadakası da vacib.

Henüz Zekâtın farz olmasına vakit var.

Oruç; Allah için bütün gün aç ve susuz kalmanın ulvî rejimi. Nefs denilen içimizdeki şeytanı, senede bir ay, gündüzleri aç ve susuz, demir parmaklık içine alınması ve bütün çığlıklarına arka çevrilmesi.

Bu umumi rejimin hususi ufkunda erenlerin diyarı var.

Bir büyük veli, nefsini o türlü aç bıraktı ki. Sonunda onun bir köpek şeklinde ağzından çıktığını ve oracıktaki bir tası yalamaya başladığını gördü.

Ve haykırdı:

— Çıktığım çok iyi oldu; seni bir daha içime almıyacağım!.. Hitap geldi:

— Onu içine al!.. Biz seni onunla seviyoruz!..

Erenler sırrının eşiği, yine bu nokta.

Veli:

— Kırk yıldır ki, nefsim bir ekşi ayran ister ve ben vermem...

İftarda İlâhî visalden bir konu vardır.

Namaz ise mü'minin mirâcı, beş ana farzın toplayıcısı.

Oruç, nefsi kırbaçlamanın en tesirli vasıtası. Ve maddî ve mânevî sayısız nimetin kaynağı.

ORUÇ, KUL İLE CEHENNEM ARASINDA BİR PERDEDİR. GÜNAHLARA KARŞI SİPERDİR.

(Hadis-i Şerif)

Ramazan Ayı ve Orucun Kudsiyyeti

(Ahlâkî, ictimâî, sıhhî, faydaları)

Ali R. NALÇACI

İslâm dininin işlemeye ait beş şartından birisi de oructur. Buna arabcada (savm veya sıyam) derler. Akıl ve baliğ olan yani ergenlik çağına giren erkek ve kadın her müslüman için oruç tutmağa mâni bir hal yoksa ramazanda oruç tutmak farzı ayındır. Bunda yekâlet olamaz. Ramazanı idrak ettiği halde yorucu yolculuk, hastalık ve sâir meşru bir özre mebni oruç tutamıyanlar, özürleri zâil olduktan sonra kaza ederler. Oruç toplu yapılan çok kutsal bir ibadet olduğundan dolayı, hiç bir özrü olmadığı halde açıktan oruç yemek, insanlık ve müslümanlık terbiye ve nezâketine yakışmadığı gibi, kıymetsizlik duygusuyla yerse, küfürdür.

Oruç demek, bu mübarek ayda Allah'ın rızasını dileyerek ona kulluk ve ibadet kasdıyla seher vaktı tan yeri ağarmasından, güneş batmıya kadar kendisini yeyip içmekten ve orucu bozacak şeylerden sakınması demektir. Gerek bu ayda ve gerekse başka zamanlarda tutulan oruçların sevabı, fazileti, sıhhat noktasından faydası pek çoktur. Bir kudsî hadiste Cenab-ı Hakk: «Oruç yalnız benim için tutulduğundan, onun mükâfatını da ben ihsan ederim» buyurduğu gibi, Peygamberimiz de bu mübarek ay için: «Evveli mü'minler için rahmet, ortası mağfiret, sonu da cehennem azabından azâd edilmektir» buyurmuştur. Bu mübarek ay ile her mü'minin kalbine bir sürur evine bereket, kalbine bir azm ve metanet gelir. Küçük çocuklar bile sahur ekmeğine kalkmaya, oruc tutmağa can atarlar. Orucun daha başka faydalarına gelince: Orucun sosyal bakımdan da pek çok faydaları vardır. Oruç muhtelif mevsimlerde kendilerini tanıt emriyle, kendi arzularıyla aç bırakanlara yoksullukları sebebiyle bu sıkıntıyı her gün ceken ve yarı aç ve tok vaziyetde olanları hatırlar. Merhamet ve şefkat hislerini kuvvetlendirerek bunlara bakan aşevi, Cemmiyyeti Hayriyye gibi hayır müesseselerine yardıma sevkeder.

Oruç insana Allah nimetlerinin değerini öğretir. Böylece onu bir müsrif ve cimri olmaktan alıkor. Oruç insanın sabır, metanet ve azmini kuvvetlendirir. Zira nefsini yapabileceği şeylerden (oruç yemek gibi) mahrum edebilen insan yerine göre zamanın bindir darbesine dayanabilir. Nefsini böyle terbiye eden insan istediği şey'e dilediği kadar sabredebilir azimli bir insan olur. Bundan başka en büyük bir faydası da ahlâkın ıslâhına, çirkin hareketlerin terkine sebeb olmasıdır. Zira bu mübarek ayda herkes tuttuğu orucun Allah yanında kabul olması için kendini kötü hareketlerden, hatır yıkmaktan, yalan söylemekten, insan çekiştirmekten sakındırır. Böylece iç ve dış temizliğine sebeb olur. Ramazan ayında sarhoşluk yapan içkilerin terki sebebiyle, zabıta olaylarının çok azaldığı kesin bir hakikatur.

Oruç, şehveti keser. Buna binaen bir hadis-i şerifte Peygamberimiz gençlere şöyle seslenir: «Ey gençler evleniniz. Eğer evlenmeğe mâli kudretiniz yoksa bu kudreti bulıncaya kadar —vakit, vakit— oruç tutunuz. Zira oruç şehveti kırar.» Hakikaten de insanın midesi aç olursa, şehvâni hissi tok olur. Yine bir hadis-i şerifte: «Oruç tutunuz ki sıhhatınızı muhafaza ediniz» buyurmaktadır. Filhakika yorgun bir vücud nasıl dinlemeğe muhtaç ise, o vücudun bir yıl çalışan iç organları; mide ve barsaklar da dinlemeğe muhtaçdır.

Ramazan ayının şerefi, bu ayda yalnız oruç farz kılındığı için değildir. Orucun bu ayda farz kılınmasının ilâhî bir hikmeti vardır ki, o da kendisine uyanları şirk ve küfrün karanlıklarından, iman ve islâmın nuruna çıkaran Kur'ân-ı Kerim'in bu ayda Peygamberimize indirilmesidir. Buna nazaran islâm dininin başlangıcı bu ay olmuş oluyor demektir. Ramazan orucunun senenin belli bir mevsiminde emir buyurulmamasının da bir hikmeti var ki, o da senenin muhtelif mevsimlerinde uzun ve kısa günlere rastlıyan oruç sebebiyle müslümanlar her türlü şartlar altında nefislerine hâkim olmak meziyyetini kazanırlar.

Sabahtan akşama kadar aç, susuz bekliyen müslümanlara oruç bozmayı müjdeliyen iftar topları ne büyük sevinçle karşılanır. Peygamberimiz buna işaretle buyurur ki: «Oruç tutan için iki ferah zamanı vardır. Birisi iftar zamanı, diğeri rabbısına mülâki olub, onun cemalini müşahede ettiği zamandır.

Karanlık geecelerin ağusunda göklere uzayan minarelerin parlıyan kandilleriyle, mis gibi pideler ve çeşitli yiyecekler taşıyan iftar sofralarıyla senede bir gelen ramazanı 600 milyon müslüman hasretle bekler. Böylece ramazan yalnız zengin evlerde değil, fakirlerde bile kendini gösterir. En fakir âile bile karınca kaderince kıvrimli çeşitli yiyeceklerle doldurmağa çalışır. Zenginlerin sehâvet damarları açılarak zekât, fıdye ve çeşitli yardımlarla onları sevindirir. Hısım, akraba ve dostlar iftar davetleriyle sevgi bağlarını takviye eder. Hulâsa: bu mübarek ay bir ibadet ayı olduğu kadar, kötülüklerden sakınma, ahlâkı düzenleme ve bir ictimaî yardım ayıdır.

Ne mutlu bu ayın ve orucun şerefini bilip, hakkına riâyet edenlere, ne yazık nazlı ömrü Allah'a isyan ve hevâ ve hevesle edenlere... İman ve islâm üzere Rabbımıza hamd olsun.

PEYGAMBERİMİZ EFENDİMİZ
A. Cüde Ea - SEHHAR — Çev.: M. Varlı - A. Gül, 8 kitap ciltli 264 sahife 12.50

İSLÂMDA SOSYAL ADALET
Prof. Seyyid KUTUB — Çev.: Yaşar Dungür - D. A. Mazur, 2 kitap ciltli 344 sahife 12.50

İSLÂMIN ETRAFINDAKİ ŞÜPHELER
Prof. Muhammed KUTUB — Çev.: Ali Özek, 264 sahife ... 7.50

İSLÂMDA EDEB
Tahir Büyükkörükçü, 3. baskı. 96 sahife 2.00

Yayınevimiz Mushaf-ı Şerif, lâyat ve güvenilir dini kitap ihtiyaçlarınızı karşılamak için hizmetinizdedir. Toptan - Perakende satış yapılır. Ödemeli gönderilir. Kitaplara ve toplu siparişlere % 20 tenzilât yapılır. Tel : 31 63 41

ÇAGALOĞLU YAYINEVİ

DİVANYOLU. Cad. No: 103
Mektuplar : P.K. : 1153 — İSTANBUL

Esas Mes'elemiz —II—

Harun TOLASA

Değerli sosyoloji âlimimiz Prof. Mümtaz Turhan, bir müddet önce çevresini bazı araştırmalarda bulunmak üzere Erzurume gelmiş ve Erzurum yüksek tahsil gençliğinin temsilcisi M.T.T.B. mensubu faal, imanlı ve fedakâr gençlerinin gayreti ve arıcılığıyla hususi olarak tutulan bir mahalde bir sohbet toplantısı yapmıştır.

Sohbet mahaline en erken gidenlerden biri olarak bir köşeye çekilip gelenleri seyre daldım. «Dış için aynasıdır.» Şekil, içine almış olduğu muhtevayı kesin çizgileriyle değilse bile umumiyetle belli eder. Bu esastan hareket ederek gelenleri görünüşlerle değerlendirmeye başladım: Mütevazi idiler en başta. Gürültülü ve gösterişli bir hal almaktan uzak yavaşça kapıdan içeri giriyor, umuma bir selâm vererek sessizlik içinde bir köşeye çökümyorlardı. Yüzlerinde inanmanın vermiş olduğu bir samimiyet ve keşinlik... Kıyafetleri, yine bir iç nizama sahip oluşlarının belirtisi olan bir düzenlilik içerisinde. Çevresindekilere, iştimal mevkii ne olursa olsun, eşit açılardan ve dostlukla yönelttiler fırsatları dolu nazarlar.

İçtimaî mevkilerin en alt kısmından en üst kısmına kadar bütün sınıfları kardeşlik, saygı ve samimiyet içerisinde bir araya toplıyan bu sohbet toplantısı, üç-dört ay önce büyük gürültülerle ilân edilen, her türlü gösterişten çekinilmiyen, kendini gösterme çabalarının kabalığa ve klâsbilâşî kadar varan tezahürlerinin hiç birisi olmamiyetten uzak; Prof. Muammer Aksoy'un ciddî bir ilim adamı olarak değil de, bir görüşü mutlak hakikatmış gibi göstermek için partizan bir uslûpla ve politik bir çabayla yapmış olduğu «Petrol» konulu konferansından ne kadar farklıydı: Bir yerde tevazu, saygı, samimiyet, sükûnet, dostluk, iyiniyet ve şuurlu bir topluluk; diğer yerde gösteriş, riyâ, art düşünce, bozuculuk, yıkıcılık, gürültü, yaygara ve şuursuz bir kalabalık...

Her neyse, saygıdeğer ilim adamı Mümtaz Turhan'ın sohbet konusu «Yurt bilânmasında eğitimin rolü» idi. Sayın profesör, bu konuda geniş araştırma ve okumaya dayanan, dünya olayları üzerindeki gözlem ve tecrübelerle takviye edilmiş bir görüşe sahib. Anlıyabildiğimize özetliyecek olursak:

Toplum kalkınmasında eğitim, yatırım yapılması ve üzerinde ehemmiyetle durulması gereken baş meseledir; daha doğrusu bir zarurettir. Ancak eğitimden asıl maksat, tam olarak ne ilk ve ne de orta tahsilidir. Hatta yüksek tahsili de aşıp geçen, dünyayı herhangi bir sahada ihtisasa yöneltmek ve gerçek ilim adamı hüviyetine sahip bir seviyeye ulaştırmaktır. İlk ve Orta tahsilin lüzumu ve faidesi inkâr edilemez. Ancak bu tahsillerin, ferd'e kazandırmış olduğu muhtevanın memleketin yurt kalkınmasında doğrudan doğruya bir rolü yoktur. İyi yetişmiş tatbikçilere ihtiyaç çoktur. Fakat daha önce bir konuda tam ve doğru yolu gösterecek olanlara yanı yol göstericilere ihtiyaç vardır. Zaten tatbikçilerde bunların elinde yetiştiyecekler midir? O halde bir çare bulunmalı ve bu çare geniş ölçüde derinliğine bir şeyi «tam bilen» lâzımdır.

Tarih boyunca ilerlemiş medeniyetlerde ve bilhassa bugün hayranlıkla seyrettiğimiz ve ulaşmaya çabaladığımız Avrupa medeniyetinde teknik ilerleme —ki bu, medeniyeti omuzlarında taşıyan milletlerde birbirinden aşağı yukarı onbeş-yirmi sene aralıklarla 19. asrın ortalarına doğru başlar— asırlarca süren bir ilmî ve fikrî hazırlığın neticeleridir. Fikrî uyanışmanın aşağı yukarı başlangıcı diyebileceğimiz 14. asrın başlarından 19. asrın ortalarına kadar geçen asırlarda milletlerine ait yüzlerce ilim ve fikir adamı sayabiliriz. İlim ve tefekkür hayatının asırlardan beri damla damla birikmesi veya yığılması (bunu iyer altındaki kömür katlarına da benzetebiliriz) 19. asrın ortalarında çeşitli etkilerle maddeye döküldüce veya gerçek hayata tatbik edilince bugünkü muazzam teknik ortaya çıkar.

Bu durum, sadece Avrupanın değil, bugün kısa zamanda mesafe kateden ve geri kalmışlıktan kurtulan Rusya, İsrail, Japonya ve gibi bir çok ülkelerin de kalkınmalarının baş sebebidir. Şartlarını yerine getirmeden, hiç bir siyasî ve iktisadî sistem bir milleti kalkındıramaz. Bir çok sülük-sokak'ın iddia ettiği gibi kalkınmanın en önemli sebebi, asla iktisadî veya siyasî bir rejim değişikliği değildir. Hangi sistemi kabul ederseniz et, kalkınma şartlarını yerine getirmedikten sonra hiç bir ilerleme kaydedemezsin.

Değerli profesör, Rusya, İsrail ve Japonyada ilim adamı miktarının bize astronomik gelecek ve fakat salındıpek tabii olan rakamlarını ve buna tezat teşkil eden bizdeki durumu açıklar. Öyle ki bugün beş üniversitemizde mevcut öğretim üyeleri salında ancak bir üniversitenin ihtiyacını karşılamaya kâfidir. Hergeş, bizzat eğitim ve öğretimin kendisi bile ilmî ilim adamlarına bağlıdır. İşin merkezi bir yapmış olduğu araştırma ve neticeleri en aşağı seviyelere kadar yine onun elinde iyi yetiştirilmiş vasıtalarla akıp gelecektir. Belki bunu elde etme bize bir 30-40 senelik yaz gerekse ama daha önce kaybettiğimiz ve halen kaybetmekte olduğumuz senelere nisbetle pek büyük bir kayıp olmıyacak, bilâkis ilerlememizin garantisi olacaktır.

Buraya kadar sayın profesörün sohbet toplantısında ortaya koymuş olduğu görüşünü kısaca, ana noktası üzerinden anlattığımı zannediyorum. Bu konuda bir seferruatlı hilgi, profesörün neşriyatında ve bilhassa «Garplılaşmanın Neresindeyiz» isimli kıymetli ve ısrarla tavsiye edilebilecek eserinde mevcuttur.

Sayın Mümtaz Turhan görüşünde temamen haklı ancak bence eksik bir taraft var: Vetişecek bu mütehassıs ve ilim adamlarının niteliği, ruhî ve fikrî hüviyeti ne olacak. Zannedersem daha çok üzerinde durulması gereken nokta budur. Kendileri bu niteliği «problemleri görme, muhakeme edip çözümleme kabiliyeti» olarak belirtiler. Yetteceğini zannetmiyoruz. Bu fikri muhtevanın yanı sıra kuvvetli bir ruhî muhteva gerekir. Bu millet Garb'a yetiştiği değilse bile iki yüz seneden beri bir hayli talebe gönderdi. Bu miktarın yüzde sekseni dönüşünde bir çoğunluğu ya cezip teklif ve imkânlarla orada kaldı, ya saderece şekli bir değişme içinde veya tamamiyle bize yabancı kalan, hatta zararlı olan bir kafa ve ruh içerisinde dönüp geldi. Bu yarının müşahhas misalleri bugün daha da fazladır.

O halde, ferdî fikrî bakımdan olduğu kadar ruhî bakımdan da kuvvetli bir eğitime tâbi tutmalı ve ona sözde kalmıyan bükülmez, kırılmaz ve aşınmaz bir Türklük ve Müslümanlık imanı ve ideali aşılamalıdır. Geçmiş'in hata ve ihmalleri yüzünden bugün bu haldeyiz. Eğer en kısa zamanda bu şuursuz gidişe bir sed vurulmazsa, ye-

(Devamı 26. sayfada)

Müctehidler Nazarında Sünnetin Değeri

(İbn'ü Teymiye'nin raf'ul-melâm.. risâlesi)

— VII —

H. KARAMAN

İşte bu sebeple onlar, «şâhid ve yeminle hüküm» konusundaki hadisi kabul etmemişlerdir. Halbuki başkalarına göre Kur'ân-ı Kerîm'de, bir şâhid ve yeminle hüküm vermeyi meneden açık bir âyet yoktur. Eğer böyle bir âyet bulunsaydı, yine başkalarına göre bir çatışma olmayacak, sünnet âyeti tefsir olacaktı. Bu kaide ile ilgili olarak İmam Şâfiî'nin dedikleri malûmdur. İmam Ahmed b. Hanbel'in de, sünnetin tefsirine lüzum olmadığını, Kur'ân âyetlerinin zahir manalarının herşeye kâfi geldiğini, iddiâ edenlere reddiye olmak üzre yazdığı meşhur bir risalesi vardır. Bu risalede ileri sürdüğü delilleri buraya almamıza yer bakımından imkân yoktur.

Bazı hadislerle amel etmemelerinin onuncu sebebi içinde şunlar da vardır:

I — Kur'ân-ı Kerîm'in âmm bir âyetini tahsis eden, mutlakını kayıtlayan veya hüküm ve manasına ilâvede bulunan sünnetleri kabul etmemek.

II — Buna inananların şöyle demeleri: Mutlak bir âyeti kayıtlamak gibi nass üzerine ilâvede bulunma işi nesihtir, âmm bir âyeti tahsis nesihtir...

Onuncu sebebin diğer örnekleri:

1 — Medîne fakihlerinin bir kısmı, Medîneli ashâb ve tabilerinin tatbikatını göz önüne alarak, ona aykırı görünen hadîsle amel etmezler. Bu aykırılık üzerinde ittifak, habere tercih edilmesi gereken bir delildir, derler. Alış-veriş «meclis (aktin yapıldığı yer) muhayyerliği» ile ilgili hadise muhalefetleri işte bu prensibe dayanmaktadır. Halbuki diğer birçok fakihe göre Medineli'ler bu meselede — ittifak değil — ihtilâf etmişlerdir; zâten ihtilâf değil de ittifak bile etmiş olsalardı, başkaları bunlara muhalefet edince muteber delil, haber ve sünnettir.

2 — Her iki şehir (ekol) mensubu birçok kişi, bazı hadislerle kıyas-ı celi'nin çatıştığı görüşünde bulundukları hadisle amel etmemiştir. Zira onlara göre genel kaideler (bir çok âyet ve hadîsten çıkarılmış umûmî hükümler), bir habere bakılarak bozulamaz.

İşte, hadîsle amel etmemelerine sebep olan bunlar ve bunlara benzeyen bir çok muâraza (karşılaşma ve çelişmeler) vardır. Bu muârazaları tesbitte isâbetler olabileceği gibi hatalar da olmuştur.

Büyük imamların, bazı hadisleri tatbik mevkiine koymamalarına sebep olan bu on husus açık olarak ortadadır. Birçok hadîsler de vardır ki onlarla niçin amel etmediklerine biz muttali olamamışızdır. Çünkü ilmin elde ediliş yolları son derece geniş olduğu gibi biz de âlimlerin gönüllerindeki sebepleri ve malûmatı bilgi dağarcığımızda toplamış olamayız. Âlim, dayandığı delili bazan açıklar, bazan da açıklamaz. Açıkladığı takdirde de bu bize bazen ulaşabilir, bazen ulaşamaz. Ulaştığı zaman, onun istidlâl tarzını anladığımız olduğu gibi anlıyamadığımız da olur; bu delil ve istidlâl hadîdi zatında doğru olsun olmasın durum böyledir.

Biz bunu böylece kabul ve kayıt eyledikten sonra deriz ki: Sahih bir hadise dayanmak suretiyle delili ortada olan ve bir kısım fıkıh âlimleri tarafından da kabul edilen bir görüşü; kendince bu delili reddedebilecek bir şeyi olan, fakat bu delili bizce mechul bulunan, bir âlimin söz ve görüşü karşısında tercihedemeyiz. Çünkü tasvir ettiğimiz ikinci âlimin ilmi ne kadar çok olursa olsun, onun yanılma ihtimâli, şer'i delillere batanın yol bulması ihtimâlinden daha çoktur. Zirâ Kitap ve sünnet delilleri, Allah'ın bütün kullarına kesin buyruk ve hücceti olduğu halde âlimin görüşü böyle değildir. Kitap ve sünnet delili, kendisi gibi bir delille çelişip karşılaşmadıkça hatalı olamıyacağı halde, âlimin görüşü böyle değildir.

Hadisle amel etmeyen âlimin elbet dayandığı bir delil vardır sözüne dayanarak hadislerle amel etmemek caiz olsaydı elimizde, bu kabil hiçbir delil kalmazdı. Şu halde bizim maksadımız, hadisler — böyle bir ihtimalle— terkedilir demek değil, din âlimlerinin bazı hadislerle amel etmemelerinde mazur olabileceklerini anlatmaktır. Onlar bunda mazur oldukları gibi, biz de onların delilsiz terklerini terkederek hadisle amel etmekte mazur oluruz.

(Devamı var)

HADİS RAVİLERİ (Tâbiûn):

Buharî'nin hayatı

BUHÂRÎ'NİN SOYU:

Adı: Ebû-Abdillah Muhammed.

Sıraylа baba ve cedâdı: İsmâîl, İbrâhîm, Berdizbe.

Bu sonuncusu, kendi milletinin dinine mensup bir Fars'lı idi. Bunun oğlu el-Muğîre; el-Yemânu 'l-Cu'fi elinde İslâm'ı kabul etmiş ve Buhârâ'ya gelmiştir. Bir kimse diğerinin elinde müslüman olunca, aralarında velâ alâka ve yakınlığı teessüs eder kaideince kendisine de «el-Cu'fi» denmiştir. Onun oğlu İbrâhîm hakkında birşey bilmiyoruz. İsmâîl'e gelince, Buhârî'nin babası olan bu zât, hadîs râvilerindendir. İbn'ü Hayyân kendisini «Kitâbu 's-sikât»ına almıştır.

Bu zât; Hammâd b. Zeyd ve Mâlik'ten rivayette bulunmuş, İbnu 'l-Mübârek'le de arkadaşlık etmiştir. Vefat ederken, malı içinde haram ve şüpheli bir dirhemin dahi bulunduğunu bilmediğini haber vermiştir.

Babası İsmâîl vefat edince Muhammed (Buhârî) ana kucağında, onun terbiye ve bakımıyla büyümüş, gençlik çağına ayak basınca annesi ve kendisinden büyük bulunan kardeşi Ahmed'le haccetmiştir. Ahmed, annesiyle beraber Buhâra'ya dönmüş ve orada vefat etmiştir. Muhammed ise Mekke'de kalarak ilim tahsiline devam eylemiştir.

DOĞUMU:

194. hicrî yılın 13 Şevvâl'inde, Cum'a namazından sonra, Buhâra'da dünyaya gelmiştir.

HADİS TAHSİLİNE BAŞLAMASI,

Firebrî, Buhârî'nin kâğıtçısı ve kâtibi İbn'ü Ebî-Hâtim'den, Buhârî'nin şöyle dediğini nakleder: «Daha ilk mektepte iken hadîs ilmine ve hıfzına büyük bir meyil gönlüme ilham edilmişti. Kâtibi sormuş:

(Devamı var)

Hatîb - Hutbe

— II —

H. K.

90 — *Abdullah b. Amr'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.) Efendimiz şöyle buyurmuştur:*

«Cuma namazına üç gurup insan gelir; 1 — (Hutbe esnasında), sağı soluyla meğşul olan, konuşan; bunların cumadan nasîbi bu yaptıklarından ibârettir. 2 — (Hutbe esnasında) duâ ile meşgul olan; bunlar Allah'a duâ eden kimseler sınıfındandır, Allah dilerse verir, dilerse vermez. 3 — Tam bir sükût ve dikkat içinde hutbeyi dinleyen, müslümanların yüreyip rahatsız etmiyen, kimseyi üzüp incitmiyenler; işte bunların cuması, bir sonraki cumaya kadar (günahları) keffârettir, (bu keffâret olup) müteâkip cumayı üç gün de geçer bile. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: «Kim iyi bir iş yaparsa ona yaptığının on misli sevap vardır.»

Ebû-Dâvûd, İbnu-Huzeyme.

Hutbe esnasında en iyi iş ve en makbul amel, hatîbi dikkatle dinlemektir. Bunun için de hatiplerin, zevkle dinlenecek hutbeler hazırlamaya, cemâatin de onu ibâdet niyyetiyle dinlemeye gayret etmesi gereklidir.

91 — *Ebû-Hüreyre (r.a), Rasûlullah (s.a.) Efendimiz'in cumaya bâhis mevzûu ederek şöyle buyurduğunu rivayet ediyor:*

«Cuma içinde öyle bir zaman vardır ki; namazda kıyamda iken, duâ ederken o zamana tesadüf ettiren her kişiye Allah dilediğini verir.» Rasûlullah (s.a.) bunu söylerken elyle bir işâret yaparak, mezkûr zamanın çok kısa olduğunu anlatmışlardır.

Buhârî, Müslim... Tâc: 1/209.

Hadîste geçen zamana, duânın kabul âni manasında «sâatü 'l-icâbe» denir. Hangi zamana tesadüf ettiğinde çeşitli rivayetler varsa da, bütün cuma gününe şâmil bulunduğu, bu sebeple kulun o günü, mümkün olduğu kadar gafleti içinde geçirmemeğe dikkat etmesi gerektiği en kuvvetlisidir.

92 — *Abdullah b. Ebî-Evfâ'dan (r.a.) rivayet edildiğine göre, Peygamber Efendimiz (s.a.) şöyle buyurmuşlardır:*

«Cuma günü bana çok salavât okuyunuz; çünkü bu salavât bana ulaştırılır ve ben onu duyarım.»

Şâfî, İbnü-Mâce, Tâc: 1/292.

Kâinâtın fahri, sevgili Efendimiz (s.a.), uygun zamanlar içinde ümmetinin kendisini rahmetle anmasını, salâvât okumasını istemiştir. Bunun iki fayda ve sebebi bizce çok önemlidir: 1 — Âlemlere rahmet olan bir varlığın, lâyık olamazsak da ümmeti oluşumuz dolayısıyla rahmetinden en çok istifade edenlerdeniz. Salavât buna karşı bir şükran ifâdesidir ve ahlâk borcudur. 2 — Salavât — (bilhassa cuma gibi günlerde olunca) — O'nun (s.a.) şefâat imkânlarını hakkımızda kolaylaştırır.

Büyük İnsan Mevlânâ

Mehmet ÖZÇANAK

Arzın ve dağların yüklenemediği irfan emanetini en büyük maharetle parmağı ucunda oynatan, ilâhi aşk kıvılcımlariyle ehl-i irfanı asırlardır yakan ve ledünnî ilmiyle hakîkat yolcularına aşık tutan, ilâhi sırra eren büyük mütefekkir ve mutasavvıf Hz. Mevlâna...

O Mevlâna ki; toprağı mücevher yapmış, susuzlara aşk sunmuş, kimsesizlere yâr olmuş, derdi neş'e, küfrü hidayet yapmış, dilinde manâlar secdeye kapanmış, geceleri tâ sabahlara kadar yapa-yalnız sevda dalgaları arasında bocalayıp duran, hasret gözyaşlariyle sevgilinin hayaline, rahmetler yağdırandır.

Onun kudretini ve kudretinin azametini, nasıl bir nefs mücadelesi ve tefekkür ile elde edilebileceğini, bu irfanın mahiyetini idrak edenler bir parça olsun sezerler.

Şuursuz madde medeniyeti, bütün tahribatını yapıktan sonra ahsen-i takvim olarak yaratılan ve herşey emrine müsahhar kılınan muazzam varlık insan ruhunda ifâsâa doğru gidiyor. Hayvanî şehvet ve ihtirasları, alabildiğine hiçbir kayıd tanımadan koşturan ve medeniyet kisvesine bürünen bu vahşet, insanlığı uçurumun kenarına sürüklemiştir. İnsandaki cânavar kudreti, onu istenilen menzile ulaştıracak bir binek atıdır; Bu kudret, gemi azıya aldı mı binicisinin akıbeti hüsran ve ölümdür. Dizginlere hâkim olan suvari bu hâkimiyetini ancak ruhundaki manâ kudretine medyundur. İnsan idrak içinde yaşamak istiyor. Bu idrak, insanı hakîkaten yüksekteçek, huzur ve saadete erdirecek ahlâk nizamıdır. Bu ahlâk nizamının, geçici his ve zevklerin çok üstünde olduğunu düşünen ve idrak eden ve bu idrak neticesinde ruhunu saran kayıtların hakiki saadetini duyan insan refaha erendir. İşte bu idrakin ihtiyaçlarını karşılayan tasavvuftur. Tasavvuf bir taraftan ruhu terbiye ve islâh ederken diğer taraftan da ideal bir presip ve disiplin nizamı verir. İşte Mevlâna bu ruhu şahsında abideleştirmiştir.

İlâhi aşkı, vecd ve istiğraf halinde terennüm eden Hz. Mevlâna yine aynı duyğu içinde Allah'ı bulmuş, kalbini onunla doldurmuş, sağlayan ruhunun sonsuz lemalarilerinde kaybolduğu birleşmenin yanında ölçülemiş sırrına mazhar olmuştur. Ondaki mavera âlemine yükselme istidadı benliğinin sırrını çözmüş, bu sır kalpten tutuşunca şiir halini almıştır.

Tutuşan kalbin, aşk ve vecde gelmiş bir ruhun şuûnu dil ile ifade edilemez. Mevlâna ve diğer Allah'a gönül verenlerin vardığı manâ âleminin derinliği söze gelmez, havsalaya sığmaz. Bu yüce manâyı sözhalinde getirmek denizi bardağa sığdırmak demektir. İşte Mevlâna bu muazzam işi yaparak manâ âlemine inen tek insan...

O, gülden ayrılan bülbül gibi inler, inler de inler, hakkı terennüm eyler.

Mevlânayı, Mevlâna eden ve onu ebedileştiren ve yüce şahsiyeti meydana getiren yegâne amiller: Allah'a karşı; kükreyen volkanı susturacak, kuvvetli iman, Hz. Peygambere bağlılık ve sadakât, Kur'ân-ı Kerim'e ittiba ve gerçeklerini anlamada tam nüfuz.

O tefekkür potasında erimiş, Rabbından bir an gaflet etmemiş ve hatta ondan bir an gafleti, dalalet sayacak kadar ilâhi zevke dalmış, nefsini hakka kurban eylemiştir.

Tasavvuf yolunun en büyük ve eşsiz eseri Mesnevi'si İslâm âlemine ve dünyaya ışık saçan bir hakikat gülistandır. Bir Alman şairi: «En ümitsiz zamanımızda bizi teselli eden, yaralı benliğimizi iyi eden, bize ümit veren o güneşin şuası Mesnevi oldu.» demekten kendini alamıyor.

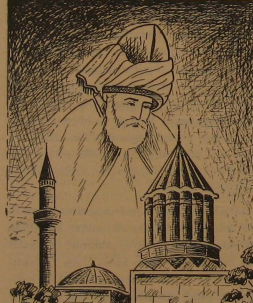

«Hasretlik zuhûr eder birinin yediğinden,
Diğerinden yayılır, Hak nûru dediğinden.»

KABARAN İŞTİHÂLAR!..

Hüsnü DİKEÇİLİĞİL
Cumhuriyet Senatosu Kayseri üyesi

İslâm dinini tetkik edip de bizlere bakan yabancılar halimize gülecek! Nasıl bu insanlar diyecek.. Kendilerine Allah tarafından emredilenler dos-doğru. Peygamberlerinin sünnetleri tertemiz, açık ve berrak!.. Değişmez ve değişmeyecek olan nizamlar bunlar.. sözünü söyliyecek..

Çünkü, yüce İslâm dininde haksızlık yok; hak ve hakikat var. Ölçü var, ölçüsüzlük yok! Düzen var, düzensizlik yok.. Adalet var, adaletsizlik yok. Edep var, edepsizlik yok. Hâyâ var; hâyâsızlık yok!.. Kanaat var, kanaatsızlık yok. Kemâlat var; sıfılık yok. Akıl ve irfan var, akıl dışı nefsanilik yok!.. Fazilet esasına müstenit doğruluk var, eğrilik yok!.. Şefkât ve merhamet var; merhametsizlik, tahakküm, ihtiras ve benlik hissi yok... Hülâsa en güzel, en mükemmel ve en ekmel olan şey var İslâmdal..

Şimdi bakınız ve sonra düşününüz, Allahın Resûlünün şu beyanlarına :

— «Köylünün satılık malını, pazar mahalline getirip piyasayı öğreninceye kadar, yolda karşılayıp almayın.» [1].

Ve yine :

«Satılık eşyasiyle pazara gelen köylüleri (pazar dışında) karşılayıp (mallarını) satın almayın. Şehirli de, köylünün nâmına malını satmasın.» [2].

Tâbiînden olan râvî Tavûs, İbn-i Abbas'tan :

«Şehirli, köylünün malını satamaz» sözünün mânası nedir? diye sordu.

İbn-i Abbâs Hazretleri :

«(Ücretle) simsarlık edemez.» cevabını verdi [3].

Yine bizim görmek ve duymak istemeyip de, doymazlarımıza ibret için; Enes Radiya'llâhu Anh'dan rivâyet edildiği üzere: «Resûl-i Ekrem, şehirlinin köylüye — velev ki o, ana baba bir kardeş olsun — simsarlık ederek, onun malını (ücretle) satmasını menetti.» [4].

Meâlindeki Hadîs-i Şerîflerini de buraya alalım. Ve bundan sonra bu günkü halimizi tahlil süzgecinden geçirelim. Sonra da terkip edelim :

Hâlî hazırda doymak bilmiyen bir iştihâ var! Öyle ki, kabaran, hattâ şahlanan tamahkâr olan, çoğunlukta olan ticaret erbabı, karşısındakilerin malını yok pahasına almayı, fazla kârla satmağı ve simsarlığın da her türlüsünü yapmağı mübâh sayabiliyor. Neçip Fazıl Bey üstâdımızın hakkı ve çok güzel ve yerinde olarak vasıflandırmış olduğu bu «marka müslümanlar» hiç bir hak ve hukuk tanımıyorlar. Ve ticaret anlayışları, felsefeleri «hep bana». Diğerlerine ne olursa olsun..

Değişmez ve değişmek bilmiyen bir hayat nizamı olan İslâm dininin gerçekleri mâalesef hiçe sayılıyor. Halbuki yüce İslâmın Peygamberi değil şahıslar arasında, ana-baba bir kardeş olunmuş olsa dahi simsarlığı menediyor. Buna mukabil bir çok — marka müslümanları — yüz karası simsarlığı eğden bırakmıyor ve bırakamıyorlar. Ve böylece de, din düşmanlarımıza fırsat vermiş oluyorlar...

Bir yıl boyunca, çoluk-çocuğuyla çalışarak alın terleri dökmüş olan müstahsilin malların yok pahasına ellerinden alıp; iki-üç misli fiatla ve yürekleri sızlamadan satmayı açık gözlük sayabiliyorlar. Hükümetler de, müstahsilin malını değerlendirememenin acizi içerisinde bulunmuş olduklarından, bu gibilere zemin ve vasat hazırlayabiliyor. Müstahsile az ve yetersiz, tüccarlara değerinden fazla banka kredilerinin verilmesi ise, birçok istismarların ana kaynağı oluyor. Mal stokları ve yok yere fiatlara yapılan zamlar fakir halkın mağduriyetine sebebiyet veriyor.

Ne yazık ki, bütün bunlar gayrı müslim vatandaşlar ve bir kısım da bizim şekli müslümanlar tarafından yapılmaktadır. Gerçek mü'min kişi her türlü aracılıktan, itikârdan kaçınan, kanaat sahibi olan kişilerdir. Helâlinden kazanan, helâl yiyen kimselerdir. Fakir-i fukaranın hakkını koruyan, alım ve satımlarında dostdoğru olan tüccar ve esnaftır. Bunun dışındakiler Müslüman Türk'ün ruhunu, içtimai bünyemizi tahrîbden ve etmekte olanlardır. Bilerek veya bilmiyerek din düşmanları komünizanlara fırsat hazırlamakla da suçlandırabileceğimiz tefecilerdir. İnsâf ile söyleyecek olursak, bu gibi ticaret erbabımız da pek çoktur.

İşte bütün bu kötülüklerle mücâdele ve mücâhede ise gerçek mü'minlere düşmektedir. Bizler hakîkatları söylemedikçe ve bekâmızın düşmanı kangren olmağa yüz tutmuş içtimai hastalıklarla mücâdele etmedikçe; elbette ve elbette ki, bunlara başkaları sahip çıkacak ve masum kitleyi istismâr edecektir.

Öyleyse ey hakîkatcı olan Müslüman Türk; İslâmın ruhuna aykırı her türlü kötülüklerle, yolsuzluklarla sen mücâdele et!.. Dâvanın, dâvacısı olarak Peygamberimizi ise örnek bil!.. Bil ki, her müşkülâta rağmen Hazret-i Allah doğrularla ve yolunda olanlarla beraberdir ve birliktir.

[1 - 4] Muhterem Hasan Hüsnü Erdem Beyin Riyâzü's Sâlihin tercümesi, Cilt: 3, Sayfa: 288.

EY İNSAN! HADSİZ ARZULARIN, İSTEKLERİN VARSA, ONLARI DÜŞÜNÜP MUZDARİP OLMA! ONLAR BU DÜNYAYA SIĞIŞMAZ. ONLARIN YERLERİ BAŞKA DİYARDIR. VE ONLARI VEREN DE BAŞKADIR!..

Siyah-Beyaz Çizgiler halinde İçtimaî Hayatımızdaki

TEZATLAR

A. Vehbi VAKKASOĞLU

İnsanoğlu yaratıldığından bu yana, Hak kelâmını doğrulayıcı olarak, (ahsen-i Takvim) ve (Belhüm edall) artı sonsuzundan, eksi sonsuzuna yükselir-alçalır. Allah'ın yeryüzünde vekili olmak ve hayvandan daha aşağı vasıfları arasında bir kilometre göstergesi gibi gidip gelmiştir, insanoğlu. Hz. Âdem'le başlıyan en sonra da Hz. Muhammet (S.A.V.) le ashabına geçerek, bir bayrak koşusu halinde mukaddes emanetin elden ele ulaştırıldığı, bu uğurda canlar verildiği devirler... İşte bu devirlerin insanları sayesindedir ki, insanın değer ölçüsü en yüksek hadde erişmiştir. Ve şerefine âlemler yaratılan büyük insan, son peygamber, resuller zincirinin son halkası yüce peygamberimizle insan aziz oldu, üstün oldu. Fakat, bu insan, inanan insandır. Yüreği onun aşkından kıvılcımlanmış, yanmış insandır. Kısacası ona gerçek ümmet olabilen insandır, bizce, yüce insan. Öyleyse Kur'ân lisanı ile hayvandan daha aşağı olarak vasıflandırdığımız kimseler, onun yeryüzüne getirdiği rahmet pınarından nasip alamamış insanlardır, ruhsuz insanlardır, can gözü kapanık insanlardır. O gören körlerden, işiten sağırlardan daha rezil ve daha sefil kim gösterilebilir?

Bütün zaman ve mekân boyunca, insanlık bu iki tip arasında yer değiştirmiştir. Hz. Nuh ve kavmi, Hz. Musa ve Firavun, Hz. İsa ve İsrail oğulları, Ufuk Peygamber ve Mekke müşrikleri gibi malûm kıssalar bu gerçeği en güzel şekilde beyan ediyorlar. Fakat bütün bu hâdiselerin sonunda daima Hak galip, batıl mağlûp olmuştur.

Bir avuç modern Ebu Cehil'in milyonlarca müslümanı kukla gibi nasıl oynattığına, çaresizlik içinde nasıl bocalattığına bakılacak olursa, asrımızdaki iman-küfür tezadı, siyah-beyaz çizgiler halinde en bariz şekilde belirmiş olur. Küfür karası öyle bir gayret ve açıkgözlükle harekete geçmiştir ki, iman beyazı dört tarafından çembere alınmış, daraltıla daraltıla iğne ucu kadar kalmıştır. Evet devrimizde maalesef iman esasları budana budana ortada yarı belinden kesilmiş muhteşem bir çınar, manzarasiyle yükselen kalın bir gövde bırakılmıştır. Onu da türlü haşereler için için yemekte, bir an önce çökertme fırsatını kollamaktadırlar. Bütün iş, küfür karasını iman projektörünün nurdan şuleleriyle yıkaya yıkaya soldurmakta; şunca yıldır şah dalları budanan iman ağacının kökünden yeşeren taptaze filizleri, hain ellerden muhafaza edip yaşatmakta... Böyle yapıldığı takdirde, küfrün zahiri hakimiyeti, imanın gerçek zaferi karşısında ergeç çökecektir.

Cemiyetimizde, siyah çizgilerin kalınlaşa kalınlaşa beyaz çizgilere hakimiyet çabası halinde, bütün benliğimizi kuşatan sıtılıklar **(artık dur!)** diyecek kadar müzminleşmiştir. Müslüman adam, baştan başa, içi ve dışıyla bembeyaz olan adamdır. XX. asır müslümanında küçük çizgiler halinde de olsa kararmalar olmuştur. Daha doğrusu karartılmıştır. O Müslümanım der, şartlarını yerine getirmez... Namaz kılmaz, oruç tutmaz, cihattan habersizdir, bilerek veya bilmiyerek simsiyah kimselere yardımcı olur, müslüman kardeşinin «derdini kendisine dert edinmez. Müslüman bir milletin radyosu bir yandan Kur'ân okur, vaaz eder, diğer yandan mukaddesata söver, şarap reklâmı yapar. Gençleri, örneklerini islämın zıddı yerlerden seçerler, kendi asliyetine ve ruh köküne bağlı olanları utanmadan gerici, yobaz diye damgalarlar. Kızları kadınları fireriklerden daha âlâ açılıp saçılır.. Cami vakıflarının yüzleri Lenin ve Marx gibi manevi kanser yuvası heriflerin eserleriyle kirletilir. Gazetelerinin umumhâne reklâmlarından farkı kalmamıştır. Güzellik kraliçeleri seçimi adı altında genç kızlar (!) en ince yasak noktalarına kadar büyük bir sanat (!) iştihasıyla tetkik edilir. Ahlâkımızın temeline koydukları dinamitleri ateşlemek için en hayasız resimler sayfa sayfa basılır. Onları da müslüman (!) kimselere satarlar. İslâmî ölçülere göre giyinmiş bir anne görürsünüz. Belki de ağzında bir dua mırıldanarak. Kararınızı çabucak vermeyiniz. Bakınız o yanındaki, iki sivri topuk üzerinde nice gayret sarfıyla duran, dizkapaklarının çoook yukarıları görülen, saçları kirpi okları misali kabarmış, yüzü boya enflâsyonuna meydan verecek derecede boyanmış taze de o müslüman hanımın kızıdır... Bunca zıtlık belirten manzaraya daha yüzlerce katılabilir ve bu misaller içinde Lut Gölü'nden daha seviyesiz yaratıklarla, Süleymaniye'nin ilâhî minarelerinden yükselerek ötelere uzanan insanlara rastlıyabiliriz. Bunlardan biri, kendi nefs ve arzusuna itaat eden sefil, diğeri yalnız Hakka kul olan yücedir. Yani biri tam beyaz, iman beyazı; diğeri tam siyah, küfür karası ki, artık onu hiçbir ışık aydınlatamıyacaktır. Kalbini ve gözünü küfür inadı ile kapattığı iman nuru müstesna...

İlk iş olarak küfür karasının bir veba salgını gibi yayılmasının sebeplerini araştırmak mecburiyetindeyiz. Küfür karasını, imandan uzaklaştırıcı her şey daha çok karartır. Meselâ maziye hürmetsizlik, garb dünyasını moda rezaletleri ve ahlâkî aşağılıkları yönünden şuursuzca taklit, İslâm'a yabancı ideolojilerin tesir ve telkini v.s... Bu gibi tesirlere kapılmamak için, iman beyazını en emin yollarla muhafazaya mecburuz.

Siyahın en koyusu ve beyazın en parlağını sembolik olarak Beyoğlu ve Karacaahmet'le temsil edebiliriz. Biri var gücüyle, bilmem hangi kâfirin lisaniyle sesini ayyuka çıkarırken, diğeri belki de ömrünün sonuna yaklaşmış bir ihtiyar olarak asırlık mezar taşlarına karşı Kur'ân okuyor. Beyoğlunu aydınlatmıya çalışan çeşit çeşit lâmbaların, ışıklı reklâmların bütün gayretleri bu koyu karanlığı gizlemek içindir. Ama ne kadar ışıklandırılsa, en âdi rezaletlerin işlendiği o ara sokaklarının karanlığı, o nasırlaşmış yüreklerden yayılan karanlık, yüzünü daima karartacaktır. Ve daima olanca ışığıyle karanlık kalmaya mahkûmdur Beyoğlu...

Diğer tarafta koyu karanlığın zıddı olarak gösterdiğimiz Karacaahmed'in aydınlığı geçmişten tevarüs ettiği solmayan aydınlıktır ki, küçültüle küçültüle zamanımıza zor yetişmiştir. Çünkü onu söndürmek için hain ve cahil kafalar birleşmişlerdir. Allah bilir hangi yeri mekân edinmiştir o bizim aydınlığımız, o ruhumuzun cilâsı, kalbimizin kalayı. Hainler düşmanlık ediyor, cahiller dost oldukları halde farkında olmadan ona zarar veriyorlar. Bu cahil ve şekilci kafaları bakınız Âkif ne güzel anlatıyor:

«Ya açar nazm-ı celilin bakarız yaprağına:
Yahut üfler geçeriz, bir ölünün toprağına,
İnmemiştir hele Kur'ân, bunu hakkiyle bilin,
Ne mezarlıkta okunmak, ne de fal bakmak için!»

Öyleyse, ne yapıp yapıp, Karacaahmed'in ruhaniyetinde, Beyoğlunun en iyi şekilde temsil ettiği murdarlığı boğmalıyız ki, İslâm zafere ulaşsın. Bunun için de, karga sürülerine güvercin gibi düşecek, fikir çöplüklerini ateş gibi yalayıp geçecek, imansız ruhları kezzab gibi kavuracak, Kur'ân nesli yetiştirilmelidir. Bütün saffet ve asliyeti ile Kur'ân nesli yetiştirildikten sonra, bize küfür kalelerinin, —hiç alınmazmış gibi görünen küfür kalelerinin— pamuk yığını gibi tiftik tiftik nasıl atıldığını seyreylemek düşecektir. Küfrün bütün korkusu budur. Evet, küfrün bütün korkusu; beldeler fethede fethede kara parçası kalmayan, fakat hâlâ İslâm ruhunun müthiş ataklığı içinde atmı denize süren ve «Ey Allahım, keşki bu topraklar daha geniş olsa da, ben senin yolunda daha çok cihad etseydim, senin şanını daha uzak diyarlara götürebilseydim» diye hayıflanan Ukbe Bin Nâfi'lerin yeniden doğmasıdır. Allah yolunda şehadeti peşinen kabullendiği için hiç tereddüt göstermeden, herhangi bir dönüşe fırsat verecek gemilerini toptan yakan Tarık Bin Ziyad'ların yeniden doğmasından korkuyor, küfür ehli... Seyyid Kutub örneklerinin çoğalması, şahlanması inkârcıların rüyalarına giriyor, imansızların rahatını bozuyor. Bu gerçekleri çok iyi bildikleri içindir ki, bütün İslâm düşmanları bu Kur'ân neslinin yetişmesini daima baltalar, önlemeye çalışır... Fakat artık gonk vurdu. Allahın kendilerine verdiği müsaade bitti. Şimdi sıra, Kur'ân'ın özüne, manasına, ruhuna bağlı gençliğin hamlesinde... Kalblerde ve kafalarda bir nakkaş gibi işleyip, gerekli şekil ve durumu hazırlıyabilmekte... Mesele bu kadar zorluk içinde basitlik arzettiği için kâfirler telâşlanıyor. O zorluk içinde basiti görecek ve kollarını açarak ana caddelere çıkıp, yığınları Kur'ân'ın gösterdiği istikâmete çevirecek KAHRAMAN!..

Seni şimdiden selâmlıyabilir miyim?

Sonbahar Yağmurları

Gültekin ENGİN

Sonbahar yağmurları yağmaya başladı. Toprağa düşen her damla, yolları gözlenen sevgili gibi emilip yutuluyor. Toprağın çatlak dudaklar, serinletici ürpertici hazların en dayanılmaz özlemi ile kabarıyor, suyu yutuyor. Bu birleşme anında su toprak olurken, toprak da gevşeyip yumuşuyor, sulanıyor, adeta su oluyor.

Hasretlilerin bu dönüşümlerinin adı yok. Kim kimde kayboluyor meçhul. Sağlam ayakkabıların ezdiği toprak, etrafa dağılıyor. Yapışmak tutunmak istiyor ayakkabıların tırtıllarına. İşte bu anda hep merak etmişimdir insanların duygularını.

Böyle bir vuslatı gözlerimizle gördüğümüz hatta üzerine bastığımız halde nedense biz onlardan çok uzaklarda biraz daha kapanık, biraz daha karamsar, kalın paltolarımızın yakaları arasında kendimize sığınak arıyoruz. Güneşin mahir bir ebe gibi şiş karnını sıvazladığı arzın, doğum sancıları altında iniltilerle doğurduğu kır çiçeklerinin doğum günlerindeki sevincimizi böyle yağmurlu bir günün kasvetine borçluyuz. Büzülüp titrediğimiz şu günlerde, bulutların erkekce kırbacını şaklatarak sevgilisine yaklaşması, alçalıp üzerine abanması, en verimli taneleri ile yüzünü ıslattığı kürenin, hasret ateşleri içerisinde yandığı muhakkak. Kolları ile sardığı sevgilisine tam ve itirazsız bir teslimiyetle uzanıverdiği, aşk ateşlerinin sıkıntılarının söndüğünü yavaş yavaş kendine geldiğini görüyoruz. Kaç defa tekrardan sonradır ki, yaptıklarından memnun, huzur içinde beyaz örtülerine bürünerek, bizim kayıtsızlığımıza denk sırtını dönüp yatacaktır. Biz de bu mesut izdivacın meyvelerini derlemek için başında aylarca bekliyeceğiz.

İncecik, tüy kadar hafif, hayal kadar latif yavrular, analarının karnından binbir sıkıntılarla çıktığını görünce yüzümüz gülecek, renk renk yapraklarına yem yeşil saplarına bakıp, ne kadar güzelsiniz, diyeceğiz. Böyle kuvvetli, bu kadar iştah buhranları ile gelen bir babadan, böyle muti ateşli bir anadan bu kadar güzel bir yavru doğabilir.

Zamanımızın içi boşaltılmış, arzuları bilmem hangi yerlerde yitirilmiş babaların zıddına, her gördüğü erkeğe yılışan hiç bir zaman hiç birine yar olmayan kadınların zıddına bu izdivaç, gözlerimizin önünde ceryan ediyor da kimse ibret almıyor.

Yağmurun sicim gibi yere düşerken yıkadığı damlara, dallara şıkır şıkır kaldırımlara eş, tepemden aşağıya geçsin, iliklerime kadar ıslatsın isterim beni. Öyle bir ıslanma, yıkanma ki, ne kadar kin, nefret, sıkıntı ve ıstırabım varsa ayaklarımın dibinde göllensin. En pis nesnelerin bile kirletemediği denizlere kadar alıp götürsün isterim. Ruhum pırıl pırıl atmosfer gibi, yıkanmış tertemiz kaldırımlar kadar parlak olsun. Yapraklarını döken ağaçlar gibi çırılçıplak kalayım. Döktüklerim toprak olsun. Onlardan da çakır kır çiçekleri bitsin isterim. Beni ıslatsın ıslatsın da ben yağmur olayım isterim. Köşe bucak kaçanların inadına. Öyle bir iman rahmetine tutulup ıslanayım ki, her zerrem iman olsun isterim.

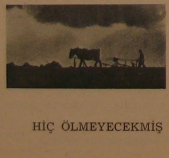

YAPTIĞIN HİZMET, ETTİĞİN UBUDİYYET BOŞUBOŞUNA GİTMEZ. BİR DAR-I MÜKÂFAT, BİR MAHALL-İ SAADET SENİN İÇİN HAZIRLANMIŞTIR. SENİN ŞU FÂNİ DÜNYANA BEDEL, BÂKİ BİR CENNET SENİ BEKLER!

HİÇ ÖLMEYECEKMİŞ GİBİ DÜNYAYA, YARIN ÖLECEKMİŞ GİBİ ÂHİRETE ÇALIŞ.

(Hadis-i Şerif)

YAŞAYAN ÂKİF'İM

Halis SÜMBÜL

Âkif'ten söz etmek kolay değil, düşünmek gerek biraz. Çünkü O hafızalara sığmayan bir bağın bülbülü, milyonlarca insanın kalp deryasının sümbülü bir mürşid idi.

Âkif düşünen, duyan, söyleyen ve yazan bir meş'ale idi. O'un her damarından ay-yıldızlı bayrak fışkırıyordu. İdeal bir insan, şuurlu bir Müslüman idi. Duygu ve düşüncesi, hamurunun mayesi olan Vatan, Millet ve Din idi. Bunları birbirinden ayrılmaz bir bütün kabul eder en ufak bir ta'viz ve za'fiyetini göstermezdi. O cedadını iyi tanır, güzel hatıralarını yaşar, her şeyi ile ecdada lâyik bir insandı. Milli duygulardan mahrum, Dini kavramlardan uzak somut kitleden üzülerek şöyle yakınıyordu..

Kaç hakikî Müslüman gördüme, hep makberdedir,
Müslümanlık, bilmem amma, galiba göklerdedir!
İstemem, dursun o pâyansız mefahir bir yana...
Gösterin ecdada az çok benziyen bir kan bana.

Mısralarıyla ızdırabının yankılarını belirtiyordu. Âkif; dini anlamış, yaşamış, vicdanı temiz, düşüncesi saf, sinesi milli ve dini aşkla kavrulmuş aydın bir kişi. örnek bir sima idi. Cemiyetin bütün derdlerini görmüş, keşfini yapmış, teşhisini koymuş ve reçetesini yazmış bir mütehassıstı. İsabetli görüş ve hükümleri, ileriyi gören büyük insan olduğuna şahitlir. Engin duygusuyla ifade ettiği şu mısralar bunu gösterir :

Arkadaş yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın,
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Âkif'in volkanlaşan imânı her ikbaharda muhtelif bitkilerin açtığı çeşitli renk ve kokudaki çiçekler gibi asılda bir, ifadede yeni nâmeler sunuyor, coşup taşan bir duygunun tercümanı olarak asil bir nesil hazırlıyordu. Milli varlığın omurgalarını teşkil eden temel organların felce uğraması O'na derî olmuştu. Şanlı tarihe asil hatıralar katan, zafer abidelerinin burcunda bayrağını dalgalandıran, imânlı, irfanlı ve kahraman ecdadının talihsiz ahfadının hali elbette Âkif'i düşündürüyor ve söyletiyordu. Çünkü O, bu ecdadın milli ve dinî esasları kendilerine prensip ve gaye edindikleri için Şarka hakim, Garbı dize getirdiklerine inanıyor ve şöyle diyordu :

Bir zamanlar biz de Millet hem de ne Milletmişiz,
Gelmişiz dünyaya Milliyet nedir öğretmişiz!
Kapkaranlıkken âfâkı insaniyyetin;
Nûr olup fışkırmışız ta sinesinden zulmetin.
.....
Donanma, Ordu yürürken muzafferen ileri,
Üzengi ömpeye, hasretli garbın elçileri.

Mısralarıyla benliğimizi gerçek yüzüyle ortaya koyuyor ve ecdadın hasretiyle imanları ateşliyordu. Müslüman Türkün gerileme ve ölüme mahkûmiyetinin plânları tesbit ediliyor, idam sehpası hazırlanıyordu. Medeni (!) Avrupa ve müttefikleri Türkün yüz karası Sevr faciası sonu insafsızca mukaddes emanetlere tecavüz ediliyor, çirkin tahlolar birbirini takip ediyordu. Din, namus ve vatan aşkı ile sinesi yanmış Âkif milletine zafer haberlerini müjdeliyor ve onları uyartarak, mukaddes emanetlere saldıran düşmanlara «Dur» demeyi hararetle tavsiye ediyordu :

Baksana kim boynu bükük ağlayan?
Hakk-ı hayatın senin ey müslüman!
Kurtar o biçareyi Allah için,
Artık ölüm uykusundan uyan!

Mısraları ile millet kükredi. Volkanlaşan imanlar bir alev olup düşmanı yaktı. Yine Âkif, zafer meydanlarında dalgalanan bayrağı görerek moralleri takviye ve va'di lâhiyi müjdeleyerek hitap ediyor, artık bir derece mesut :

Asım'ın nesli... Diyorum ya... Nesilmiş gerçek,
İşte çiğnetmedi nâmusunu çiğnetmeyecek,
Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor Tevhidi...
Bedrin aslanları ancak bu kadar şanlı idi...
.....
Ey şehit oğlu şehit isteme benden makber,
Sana ağuşunu açmış duruyor Peygamber.

Şiirleri ile milli heyecanları kamçılıyor, asil milletin necip evlâtlarına lâyık olanı terennüm ediyordu.

Âkif Kurtuluş Savaşının bühbülü idi. O milli ve dinî mefkûreyi samimi olarak yaşayan bir dil ve fiille halka empoze etti. En büyük görevi ifa ederek milli bayramlarımızın müjdecisi oldu. Âkif, bu gayretlerinin mükâfatını milletinin kalbinde buldu. Semeresini Birinci Millet Meclisinde Millet vekili olarak yazdığı ve milletinin ordusuna armağan ettiği İstiklâl Marşıyla gördü. Âkif müstemlekeci ve zâlim medeni geçinen Avrupayı yaptıkları alçaklıklardan belirterek söyle diyordu :

Garb'ın afâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar!
Benim, iman dolu göğsüm gibi, ser haddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
«Medeniyet» dediğin tek dişi kalmış canavar.

Âkif burada canavar diye hitap ediyor. Halbûki domuz dese yine azdı. Fakat onun büyüklüğü buna mani olmuştu. Bu ifadesi ile bazı gafil ve anlayışsızlar Âkif'i medeniyetin karşısında olarak vasıflıyor. Türk milletinin bağrında yaşayan bu şairi saygısızca itham ediyorlar. Onlar ne tarihi ne de İstiklâl marşı-

(Devamı 26. sayfada)

MEHMED ÂKİF

Bir milletin, (Âkif) gibi dâhileri: ölmez!..
Fâniliği temsil eden, eb'âda gömülmez!..
. . . . . .
Göklerden inip, her gice, ruhlarla melekler,
Hürmetle kıyâm eyliyerek, kabrini bekler!

(Türk)'ün, unutulmaz, ebedî şâirisin sen,
Yâdınla gönüller, coşarak vecde gelirler.
. . . . . .
Târihe şerefler veren ismin: lekesizdir!
Ölmez eserin: gençliğe gösterdiğin izdir!..

Ali Ulvi KURUCU

Nasıl Müslüman Oldular

İSLÂMİYETİ KENDİ ARZUMLA DOĞRULUĞUNA İNANARAK KABUL ETTİM

Hollandalı bir hurisiyan olarak doğdum. Müslümanlarla ünsiyet peyda etmem II. Cihan Harbinden birkaç yıl önce ve sonra Endonezya'da vâki oldu. İslâmiyetin hayat telâkkisini ve İslâmiyet ile diğer dinler arasındaki farkları tedricen gördüm, anladım. Dünyamızın bölünmüş vaziyetinde İslâmiyet ruhi, içtimaî derslerin hâlinde kendini göstermiştir. İslâmiyet ruhî manada bir din olduğu kadar fiili manada da öyledir. Allah, muayyen bir zaman için ibadet etmek üzere saklanılmış bir Tanrı olmayıp, her yerde ve her zaman, kendi varlığımızın içinde ve etrafımızdadır. O'nun nûru kalplerimizi ısıtır. İslâmiyet doğrudan doğruya hilkat-i insaniyeye hitap eder.

İslâmiyet beni içine düştüğüm şaşkınlık umumanlarının nihayetsizliğinden kurtardı. Çünkü İslâmiyet diğer bütün Peygamberlerin gönderilmiş olduklarına inanır, onlara kıymet verir ve hürmet eder. İslâmiyet bir terakki ve teâli dinidir. Beynelmilel bir evsafa sahiptir.

Okudum öğrendim, müphemleri münakaşa ettim. Nihayet Mr. S. Muhammed Tufayl M. A.'nın elleriyle İslâmiyeti kabul ettim. İlâhî nuru, ararken hiç bir te'sir altında kalmadım. İslâmiyeti kendi arzumla doğruluğuna inanarak kabul ettim.

J. B. Katergi-Van Der Grijin

YANLIŞ BİR YOL TUTTUĞUMU ANLAMIŞTIM

1945-1953 seneleri arasında hep Yakın-Doğuda dolaşmış durmuştum. Önceleri bu memleketler beni pek öyle cezbetmiyordu. Bir gün yolum Türkiyenin büyük şehri İstanbula uğramıştı. Orada İstanbul müftüsüyle tanıştım. Onun İslâmiyetin ruhanî önderliğini yapabilecek kuvvet ve kudretde olduğunu gördüm. Uzun uzun dini sohbetlerde bulunduk. Bu sohbetler sonunda yanlış bir yol tuttuğumu iyice anladım. Hemen dinimi değiştirerek müslüman oldum.

Aledin HELBUŞ

MÜSTEHÇEN NEŞRİYAT

Halit GÜLER

Basınımızda müstehcen neşriyatın, idarî kadronun gösterdiği hududsuz müsamaha sayesinde, devam etmekte olduğunu görüyoruz. Ciddî görünmiye çalışan bazı gazetelerin bile, sayfalarına müstehcen kadın resimleri koymaları, cinsî terbiyeyi dejenere eden yazılara ve röportajlara yer vermeleri, basınımızın büyük ekseriyetinin nasıl bir gaflet ve hattâ hıyanet içerisinde bulunduğunu isbat etmektedir. Gelecekteki yıkımı korkunç olacağa benziyen yayın organlarımızı, bugünkü halinden kurtaracak vatanperver sermaye sahiplerine: okuyucuyu cıplak kadın resimleriyle, şehvetî tahrik eden tefrikalarla değil de, fikir ve kabiliyetiyle peşinden sürükliyecek millîyetçi elemanlara ne kadar çok ihtiyacımız var...

Gazeteci, her şeyden önce doğruluğuna inandığı fikirleri topluma aktarmayı gaye edinmeli, millî ve dinî kıymetlerin muhafazasında öncülük yapmalıdır. Türk basınının kurucuları kabul edilen Ağâh Efendi ve Şinâsi, senler sonra meslektaşlarının bugünkü hale geleceğini düşünmemişlerdir. Şu andaki fikir mamarayı, kitapçı vitrinlerini dolduran artist kapaklı dergileri görseler, bu günâh heykelinin kaidesini biz mi kurduk? diye teessürlerinden kahrolurlardı. Onlar gazeteyi millet fikir ve kanaatlerini uyudurmak ve taklitten uzak, şuurlu bir medeniyet savaşının başarıya ulaşmasını sağlamak maksadıyla çıkarmışlardı. Kendilerinin güçlüklerle ortaya koydukları bu hizmetin, ilerde daha da gelişeceği, modern teşislere kavuşarak gençliğe millî ruh ve meflûke vereceği inancı içerisinde idiler. Garbın tekniği ve ilmi yerine, Holivut'un şehvet kokan hayatının, Montekarlo batakhanelerinde(ki esrarengiz gelişmenin, cıplaklar kampındaki hayasız yaşayışın Türkiye'ye girmesine basının hizmet eder hale geleceğini sezselerdi, milletimizi içten kemiren bu şebekenin öncülüğünü yapma talihsizliğine düşmezlerdi.

Müstehcen neşriyat yapan seks partilerinde kudurumuşcasına tepinen alkoliklerin resimlerini romantik bir hava içerisinde yayınlayan gazete ve dergilerin, okuyucu bulabilmesi üzüntü ile kaydedeceğimiz bir hususdur. İstanbulun temiz havasını kirleten esrarkeş turistlerin, beyaz zehir müptelalarının gelenekleriyle bağdaşmayan resimlerini benimsiyerek sütunlarına alan kâğıt pacavralarının, satış yapabilmesi mesleğin ehemmiyetini biraz daha artırmaktadır.

Bab-ı âlinin yıllanmış patronu, okuyucu (!) nun, yazılar arasına rastgele serpiştirilmiş açık kadın resimlerinden hoşlandığını sezdimi, hemen gazetesini o çeşit resimlerle doldurmakta tereddüt etmiyecektir. Diğer tarafta hizmetinde bulunmaktan gurur duyduğumuz Türk milleti ne olursa olsun! Adamın umurunda mı! Gelsin para, şişsin mide... Gerisinden ona ne!.. Mes'uliyet yüklenen, kanunların tatbikcisi mevkiinde bulunan insanların düşünmediği memleketi, o mu düşünecek!

İdarî ve adlî mekanizmayı ellerinde bulunduran ve millet adına bugünkü nizamı yürütmekle görevli olan kimselerin bilerek veya bilmiyerek, millet düşmanlarıyla, ruhumuzdaki nuru söndürmeye azmeden müesseselerle bu derece iş birliği hâlinde bulunduğu başka bir memleket gösterilebilir mi? Üç-beş müslümanı, bir araya gelip dini ve milli kitaplar okudukları için, gizli cemiyet kurmak suçu ile hemen hapishaneye atarsın! Faaliyetleri yer altından yer üstüne çıkan kızıllara ses çıkarmazsın! Kur'ân kurslarında okuyan talebelerin resimlerini neşreden gazeteler hakkında lâikliğe aykırı hareketten takibat yaparsın; sayfaları boy boy müstehcen kadın resimleriyle dolduran gazeteleri teşvik ve tasvip edersin! Anadolu kadınını devrimlere uymadığı gerekçesiyle açılmaya zorlarsın, kısa etek modasını kız okullarımıza kadar sokarsın; bunlar yetmiyormuş gibi bir de milletlerarası şöhrete ulaşan fahişeleri bir prenses gibi Türkiyeye davet eder, kokteyl partiler tertipler, önünde hürmetle eğilir, Türkün asırlık şöhretini ve asaletini ayaklar altına atmasın. Bana öyle geliyor ki bu keşmekeş, milletçe silkinip kendi meselelerimize sahip çıkıncaya, bizden görünüp de aslında bizden olmıyan basın organlarını topyekün protesto kararı alıncaya kadar devam edecek.

Yavaş yavaş bu hastalığın Anadolu basınını da sarmakta olduğunu görüyor ve üzülüyoruz. Anadolu; dertleri halledilmiyen, gönülleri fethedilmiyen fedakâr ve cefakâr insanların ülkesi. Bu insanların gönüllerini yüceltmek, kafalarını geliştirmek, onları senelerdenberi iştiyakla bekledikleri okula, ışığa, suya, teknik imkânlara kavuşturmak varken, basit hesaplar peşinde koşmak ne kadar acı! Anadolu basınının, yahudi sermayesinin desteklediği gazete ve dergileri taklit etme küçüklüğüne düşmemesini temenni ederiz.

Muhterem okuyucu, bu kuvvetlerimiz ne zamana kadar devam edecek? Tepeden ayrılalı bir hayli zaman oldu. Vadinin derinliklerinde bizi bekliyen kızıl baykuşlar, kendilerine biraz daha yaklaşmış olmamın sevinci içerisindeler. Bu gidişi durdurmak için hâkim noktalara yerleştirilen güzeller, kendilerine teslim edilen silâhı, düşmana karşı kullanacakları yerde, şaşırmış halde bekliyorlar.

Basın hürriyetini kötüye kullanarak körpe dimağları zehirlemekte devam eden bu kozmopolit neşriyata dur diyen birisi çıkmıyacak mı?

Garbiya Göre Kur'an

KUR'ÂN ŞAYANI HAYRET MU'CİZ BİR KİTAPTIR

Hazret-i Muhammed hakkındaki düşünüşümüz ne şekilde olursa olsun, şunu itiraf etmek mecburiyetindeyiz ki Kur'ân tenzil ve tertip itibariyle şayanı hayret ve muciz bir eserdir. Kur'ân'ın lisânı bizim lisanımızdan ayrı, fikirleri bizim fikirlerimizden ayrı olmakla beraber, Kur'ân'ın kadir ve kıymetini, azametini, faziletini, birçok nokta-i nazardan güzelliğini inkâr etmek akıl ve mantıktan mahrum olmak olur.

Near EAST

KUR'ÂN AHLÂKI ÖĞRETİR

Kur'ân'ın en büyük meziyet ve hususiyeti asîl hissiyatı, alicenabane öğretmesidir.

Kudret ve Taassup adlı eserden

KUR'ÂN SADE VE GÜZELDİR

Kur'ân'ın lisanı son derece sade ve güzeldir. Dünyada hiçbir kitap, Kur'ân'ın gördüğü hürmeti görmemiş ve görmemektedir. Hatta Müslümanlar tamamı ile temiz olmayınca, kitaplarına dokunmamaktadırlar.

SEMBERSİN

KUR'ÂN KARDEŞLİK VÜCUDA GETİRMİŞTİR

Avrupalılar içinde Kur'ân'ı tetkik edenler azdır. Bu cehalet yüzünden ona, birçok bâtıl isnatta bulunulmaktadır. Kur'ân, evamir-i ilâhiyeye tevfikan Müslümanları en sıkı uhuvvet rabıtaları ile bağlamış öyle bir kardeşlik vücuda getirmiştir ki ırk, renk, lisan farklarının fevkindedir. Hıristiyanlar arasında kardeşlik rabıtası İslâm uhuvveti ile kabil-i kıyas değildir. Müslümanlar, medeniyet, hendese, heyet, mimari, sanayi-i nefise ve felsefe-i ikhişafa sevkeden zaferler ancak, Kur'ân'ın insanları birleştirerek onlara fazl-u irfan servetini elde etmeye sevkettmesinden ileri gelmektedir.

H. C. Vels

KUR'ÂN, PUTLAR KARŞISINDA DİZ ÇÖKENLERİ ALLAHIN HUZURUNDA SECDE ETTİRİYOR

Kur'ân'ın Sûdan ve Sûdan-ı garbideki tesiri şudur: Eskiden putların karşısında diz çökenler, Müslüman olduktan sonra huzuru ilâhide secde ediyorlar. Ve kardeş kanını içen dudaklar, Allahın azamet ve merhametini tertil ediyorlar.

Mister Jozef TOMSON

Kitap Tahlili

Essünnetü Kablettedvîn[*]

A. Osman KOÇKUZU
Konya Yüksek İslâm Enstitüsü
Hadîs Asistanı

Son senelerde çıkan kitaplar arasında, bilhassa hacmi ve mevzûunun orijinalliği ile göze çarpan bu eser, **Kahire Üniversitesi (Dâru'l-ulum fakültesi)** nde master olarak hazırlanan ve **(Mümtâz)** derece ile değerlendirilen bir çalışma mahsûlüdür. Kitabın ilk yaprağında, Besmele'den sonra bu özellik belirtilmektedir.

Dâru'l-ulûm Profesörlerinden **(Ali Hasbullâh)**'ın bir takdîm yazısı, bize kitabı ve müellifini tanıtmaktadır.

Ali Hasbullâh besmele ve Allaha hamd ile sözlerine başlıyor, **Allah rasûlünün** elçi olarak gönderilişini; onun yüce sahsiyet ve rehberliğinin insanlık için rahmet; **kendisine uymanın İslâmın gerektirdiği en ciddi mes'ele** olduğu; Hazreti Peygamberin Kur'ân-ı Kerîm ve İslâmı beyan ve tebliğ vazifesi ile yüklü bulunduğu gibi hususları ifade eden Profesör, Sünnetin Kitabullâh'tan sonraki müstesna mevkiine işaret ederek, İslâma düşman kimselerin her asırda bulunabileceğine temasla Müslümanların, bu kabil şahıs ve zümrelerden gelecek her türlü zarara karşı tedbirli olmaları gerektiğini, İslâmın Allah tarafından korunacağını açıkıyor ve talebesi Muhammed Accâc El-Hatîb'in çalışmasını, konuyu seçişdeki isabetli kararını öğüyor; tedvin mes'elesiyle üzerindeki fikirleri birkaç cümle hâlinde hulâsa ederek yazısına son veriyor.

(El-Mukaddime) başlığı altındaki sekiz sayfalık yazısı ile müellif, kitabını, çalışma sistemini ve eserinin hedefi ile bölümlerini, sünnetin Kur'ân-ı Kerîm yanındaki ikinci ana kaynak olarak ehemmiyyetini tebarüz ettiriyor, sözü **(sünnet düşmanları)**'na getirerek onu TEŞRÎ'de temel saymayanların sakat görüşlerine temas edip, konuyu bu düşüncelerin tesiri altında seçtiğini ifâde ediyor ve çalışmalarını idare eden hocasına teşekkürlerle sözlerine son veriyor.

(9). sayfadaki **(TEMHÎD)** bölümünde, lügat ve şeriat yönlerinden sünnetin tarifi, Kur'ân-ı Kerîm yanındaki derecesi ve önemi hakkındaki âyetlerle ilk fikirler kuvvetlendiriliyor, rasûllalının şahsiyet ve vazifesi, insanlık âlemindeki mevkii, o gelmeden önceki Arabistanın durumu tafsîlâtı bir şekilde tanıtılıyor.

(14). sayfada **Hâlid b. Utbe'El-Huzelî**'ye ait bir beyit ile **(Sünnet)** kelimesini izâha çalışan müellifimiz, kelimenin diğer bir manasına şahid olarak da **Nusayb**'in bir şi'rini veriyor. Bunu müteakip hadîslerde **(Sünnet)** kelimesi'nin kullanıldığı manaları açıklıyor. Sonra sırâ ile Usûlcüler ve Fakihlere göre Sünnet'in tarifleri yapılıyor.

(20, 21, 22). sayfalarda (HABER, ESER, KUDSİ HADİS) mefhumları tanıtılıyor. (28). sayfaya kadar olan kısım (Sünnetin önem ve dindeki derecesini beyan)'a ayrılmıştır.

Kitapta başlıca beş ana bölüm göze çarpmaktadır :

1) Hazreti Peygamberin gününde sünnet. (s. 29-75)

2) Sahâbe ve Tabiîn devirlerinde sünnet. (s. 75-185)

3) Hadîs ve hadîs diye uydurulan sözler meselesi. (s. 185-293)

4) Hadîs ne zaman tedvin edildi? (s. 293-383)

5) Sahâbe ve Tabinden meşhur Râviler. (s. 383-526)

Sonuç, ekler fihristler ve indekseler. (525-656)

Bu beş bâb kendi aralarında daha küçük bölümlere ayrılmaktadır :

BİRİNCİ BÂB : Rasûlüllahın mürebbî ve muallim olarak etrafındakileri ilme teşvîki; Müslümanları ilim talebine, ilmî başkalarına öğretmeye ve onu yaymaya çağırması; İslâmî ilimleri bilen ve onu yayanların Allah ve Müslümanlar nazarındaki değeri; Hazreti Peygamberin ilim yolcularına tavsiyeleri; Efendimizin talîm ve terbiyedeki metodu; Kadınların ta'limi mes'elesi... Ashab, Sünneti Hazreti Peygamberden nasıl alıyordu?; Hükümleri beyan edilen hâdiseler, Müslümanların bu gibi hâdiseler karşısında Peygamberimize yaptıkları müracaatlar; Efendimizin hükümlerdeki tasarrufları; Ashabın bu durumları kendilerinden sonrakilere nakletdiği; Asr-ı saadette sünnetin intişarı ve sebebleri; İslâmın özelliği ve getirdiği yeni nizâm; Kadın sahâbilerin ve mü'minlerin annelerinin, elçi ve hey'etlerinin sünneti ve İslâmı yaymadaki hisseleri; Bazı tarihî vak'alar...

İKİNCİ BÂB : Sahabe ve Tâbiîn devirlerinde Sünnet'in durumu :

1) Sahâbe ve Tabiînin Hazreti Peygambere tâbi' oluşu ve sünnetine sarılmaları.

2) Bu iki neslin hadîs rivayetindeki ihtiyatkâr hareket tarzları: **İbnü Abdi'l-Berr, El-Hatîb El-Bağdâdî**'nin Hazreti **Ömer** hakkındaki fikirleri ve çok hadîs rivâyeti sebebiyle hapsedilenler meselesi, görüşlerin münâkaşası.

3) Sahabe ve Tabiînlerin hadîsleri kabul etmedeki titizlikleri; Ebû Bekir, Ömer, Osman, Ali gibi ilim sahibi sahabilerin bu konudaki ihtiyatları.

4) Bu asırlarda hadîs, lâfız olarak mı yoksa ma'nâ hâlinde mi rivâyet ediliyordu?...

.....

1) Sahabe ve Tabiîn devirlerindeki ilmî çalışmalar, onların tâkibettikleri terbiye esasları, Muhaddislerin durumları ile ilgili araştırmalar...

2) Bu devirlerde hadîslerin intişarı, İslâm âlemindeki meşhur ilim merkezleri; Hadîslerin öğrenildiği ve onları ayakta tutan beldeler: Medine, Mekke, Kûfe, Basra, Şam, Mısır, Mağrib, Endülüs, Yemen, Horasan...

3) Hadîs talebi için yapılan seferler.

DEMEK, ORAYA GİDİLİYOR! ÂHİRETİ İNKÂR ETMEK, DÜNYA VE İÇİNDEKİLERİ İNKÂR ETMEK DEMEKTİR. ECEL VE KÂBİR İNSANI BEKLEDİĞİ GİBİ, CENNET VE CEHENNEM DE İNSANI BEKLİYOR VE GÖZLÜYOR!..

Bir ticaret yapmadım, nakd-i ömür oldu heba,
Yola geldim lâkin göçmüş cümle kervan bihaber
Ağlayıp.. nâlan edip düştüm yola tenha garib,
Dide giryan, sîne püryan, akıl hayran bihaber.

İLÂHÎ KUDRET

Nasıl ki, bir elmayı hakdedecek, elbette dünyada bütün elmaları halketmeye ve koca baharı icad etmeye muktedir olmak gerekir; baharı icad etmeyen, bir elmayı icad edemez; zira o elma o tezgâhta dokunuyor; bir elma icâd eden, bir baharı icâd edebilir; bir elma, bir ağacın, belki bir bahçenin, belki bir kâinatın küçültülmüş bir misalidir, hem san'at itibariyle koca ağacın bütün hayat tarihçesini taşıyan elmanın çekirdeği itibariyle öyle bir san'at hârikasıdır ki, onu öylece icat eden, hiç bir şeyden âciz kalmaz; öyle de: Bugünü halkeden Kıyamet gününü halkedebilir; ve baharı icat edecek, Haşrin icadını muktedir bir Zat olabilir. Zaman-ı mâzi'nin bütün âlemlerini zamanın şeridini kemali hikmet ve intizam ile takıp gösteren, elbette istikbal şeridine dahi başka kâinatı takıp gösterebilir ve gösterecektir.

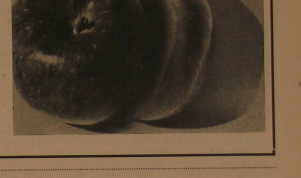

ÜÇÜNCÜ BÂB :

1) Hadîs uydurma hareketinin başlaması, sebebleri; Siyâsî fırkalar, Şîa ve hasımlarının hadîs uydurmadaki rolleri; Hariciler, Zenâdika ve te'sirleri; Mülâhid, İrkçılık, İmâmet, bazı şehirleri üstün göstermeye gibi hususların vaz'a te'siri, kıssacılar, hayra teşvik zannıyla câhilce sözler edenler, mezhepler ve kelâm fırkaları ile alâkalı ihtilâflar, devlet adamlarına yaranma gayesi ile yapılan uydurmalar...

2) Sahabe ve Tabiînin mukâbil çalışmaları; senedlerin istenmesi ve aranması, hadîste tesebbüt ve ilmî faaliyetlerin artması, yalancıların tesbiti, râvilerle ilgili çalışmalar, yalan sözlerin tanınması için konulan kâideler; Sened ve metindeki vaz' alâmetleri.

3) Müsteriklerle taraftarlarının sünnet hakkındaki görüşleri ve bunların tenkidi: Fecrul İslâm müellifi **Profesör Ahmet Emin, Goldziher, Gaston Vith**'in görüşleri ve münâkaşası.

4) Hadîs ricâline ve El-Mevdûât'a dair en meşhur eserler; Sahabenin hayatına, târih-i ricâle, Râvilerin tabakalarına dâir eserler; İsim, Künye, Lâkap, Nesep bildiren kitaplar; Cerh ve Ta'dîle dâir eserler...

DÖRDÜNCÜ BÂB : Hadîs ne zaman tedvin edildi?

1) İslâmın gelişine tekaddüm eden devirde araplarda yazı, efendimizin ve halîfelerin günündeki durum, Hadîslerin yazılmamasını derpiş eden, aksini ifâde eden haberler, Ashab arasındaki hadîs yazma hareketleri... Tâbiîn devrindeki tedvin ile ilgili çalışmalar, **Ömer b. Abdü'l-Aziz**'in sünnete yaptığı hizmetler, ilk hadîs müellifleri...

2) Hazret-i Peygamberin sağlığında yazılan hadîs sahifeleri ile ilgili tarihî araştırmalar, en meşhur sahifeler...

3) Tedvin ile ilgili görüşler: **Reşid Rıda, Şîa bilgileri** ve diğer bazı ilim adamlarının fikirleri, bunların münâkaşası. **İmam Zeyd**'in **(ELMECMÛ)**'u ve onun ravileri, Müsteşrikler ve tedvin ile alâkalı görüşleri...

BEŞİNCİ BÂB : Sahabe ve Tabiîn'den meşhur hadîs râvilerinin hâl tercemeleri, Sahâbî'nin tanımı, bilinme yolları, **UDÛL** olupları, sayıları, tabakaları, âlim sahâbiler ile **ELMÜKSİRÛN**...

Çeşitli yönlerden **EBÛ HUREYRE** ve üzerindeki tartışmalar, **İBNÜ ŞİHÂB EZZÜHRÎ** ve kendisi ile alâkalı meseleler...

.....

Bölümlerini ve konularını vermek suretiyle iskeletini takdîme çalıştığımız kitabın, bizim tesbit edebildiğimiz özelliklerini sıralayarak yazımıza son veriyoruz :

A) Eserde ikinci derecedeki konular ve giriş mahiyetindeki bölümler oldukça tafsîlâtı işlenildiği halde, esas mevzu diğerleri arasında erimiştir. Bu durum eserin hacimce büyümesine yol açmıştır. Eksik bırakılan bazı meseleler ile kitaptı bulunması gereken (tedvin öncesi) ile alâkalı diğer meselelere yer verilseydi çalışmanın değeri bir kat daha artardı.

B) Çoğu yazma olan (182) kaynaktan istifade edilmesine rağmen Garbdaki çalışmalar eserde oldukça az nakledilmiş, Müsteşriklerle ilgili görüşler eksik ve yetersiz bırakılmıştır.

C) Dip notlarda pek az esere atfın yapıldığı bu master çalışmasında bazan bir doktora çalışmasını andıran özelliklere de rastlanmaktadır. İndeksler ve fihristler mükemmeldir. Her hangi bir garb dilinde yazılmış bir yazıyla kitabın mâhiyeti tanıtılabilirdi. Müellifi ve hocasını tebrik eder, muvaffakiyetler dileriz.

---

[*] Muhammed Accâc Elhatîb. Vehbe Kütüphanesi neşriyatından. Kahire: 1963, Büyük boy: 656 sayfa.

Tarih ve Ruh Depremi

Mehmet ŞEKER

Fertler gibi toplumlar da muhtaç oldukları nimetlere sarılırlar. Bu nimetten eziyet bile doğacaksa buna boyun eğerler. Hürriyet, eşitlik, refah, huzur ve saadet gibi birçok değerler uğruna toplumlar gerekirse harbederler, çarpışırlar, çalışırlar, yorulurlar. Fakat yine de esaret içinde yaşamayı, haksızlıkları, huzur ve refahın temin edilemediği bir ülkeyi kat'iyen istemezler. İnsanların yaradılışı böyledir. Hele Türk milleti bunun için biçilmiş kaftan... Daima bir, hak yolunda gözünü kırpmadan başını verecek bir yaradılışa sahiptir. Tarih bunu böyle yazar. Alpaslan Malazgirt'te bir ruh âbidesi, mânanın burağı olurken, Fatih İstanbul önlerinde İslâm uğruna hıristiyanlığın fatihi olmuştu. Hurafelerin dağarcığı haline gelen Hıristiyanlık 1453 de teslim oldu. Fakat idam edilemedi. Yavuz inandığı uğruna İslâmı parçalamak istiyenlere tek başına kükrerken, Kanuni o muhteşem devrini hazırlıyordu. İslâm kültürü, Türkün mayasındaki asaletle hemhal olarak dünyaya hâkim oluyordu. Bir Mimar Sinan'ı, bir Zembilli Ali Efendi'yi, bir Bâkî'yi yetiştirirken, acaba hâkim ilham neydi? Beşeriyetin muhtaç olduğu, kalplerin sulanmış deryasını din denen en yüksek duyguya bağlanırken insanlık âlemine Türk milleti, İslâm dünüyle örnek oluyor, liderliğini ilân ediyordu.

Fakat bu uzun sürmedi...

Cemiyetimizde husule gelen veya getirilen bir ruh depremi Türk milletini çok sarstı. Bu depremin yaptığı hasar, açtığı yara hâlâ giderilemedi, hâlâ sarılamadı, kapatılamadı. Ve yüz yıllar birbirini takib etti... Depremler yer yer, tekrar tekrar, bu memlekette yenilendi. Ruhlar boşaldı. İhtiraslar arttı. Kinler çoğaldı. Fitne, fesat birbirini kovaladı. Ve millet bir ruhsuzlar ülkesine hapsedilmek istendi.

Nihayet soysuzlaşmış kara kara sakallar, asrileşmiş yarım sakallar, üçgen bıyıklar, uzatılmış saçlar, başlarda, sırallarda hâkim durumuna geçmişler. Veya milletin ruh köküne tamamen yabancı, ayrı iklimden sulanmış, başka başka korkunç eller bu memlekette söz sahibi olmuş, köprübaşını tutmuş veya tutturmuşlar...

İşte ruh depremi bunun için sarılamadı, sardırılmadı. Hele ki Türk milletinin o yaratılışındaki asalet, kalbindeki iman nurunu söndürmedi. Devir devir, şule şule, ruh pınarını bu nur suladı. Bu iman İslâmdı. Türk bu imanla haşir neşir olmuştu iyice.

Bugün bu pınardan sulanan ruh gülleri, kalbin zevkinden coştuğu bir koku ile cemiyetle yeniden fışkırmaktadır. Bir fırtınanın, bir kasırganın bu gülleri yoketmesinden korkuyorum. Fakat ne olursa olsun, memleketteki her türlü depremin zararlarını telâfi edecek, yaptığı hasarlara mani olacak ve yaraları saracak ruh doktorlarının, ruh güllerinin bu memleketi şifasına kavuşturacağı günler uzak değildir.

Ruh depremi toprağı sarsmışsa, onun manasını içine alacak, toprağı kucaklıyacak yine insandır. Çünkü insanın inandığı tek ilâhi kuvvet her şeye kadirdir. Mutlak olan bu ilâhi gerçek yeryüzünde KUR'ÂN gibi bir ruh, kalb, akıl ve dünya nizamını insanlığa emanet etmiştir. İnsanlar da bu nimete sarılmalıdır. Hem de ebediyyen...

Osman Gazi zamanında ilk defa İstiklâl hutbesini okuyan din âlimi :

DURSUN FAKİH

Veli ERTAN

Konya Yük. İslâm Ens. Müdürü

İlk Osmanlı Devletinin Kadısıdır. Karaman'da doğmuştur. Üstâdı Şeyh Edibali'den tefsir, hadîs ve fıkıh okumuştur. Kendisine damat olmuştur.

Üstâdının vefatından sonra fetva ve tedris işleriyle meşgul olmuştur.

İlk Osmanlı Devletini, Padişah Osman Gazi, Karacahisar'ı kendisine merkez itthaz etmiş ve kasabanın imarı hususunda çok çalışmıştır. Adeta Karacahisar bir islâm merkezi haline gelmişti. Bu suretle mamur bir hale gelen kasaba halkının şer'i işlerini görmek üzere bir Kadıya lüzum görülmüş ve o zamanın en büyük âlimi bulunan Dursun Fakih bu işleri tedvire memur edilmiş ve Karacahisar (*) camisinde Osman Gazi adına ilk İstiklâl hutbesini okumuştur.

Âlim, zâhid bir zat olan Dursun Fakih'in Hazret-i Peygamberin gayveleriyle ilgili manzum bir eseri vardır.

MEHAZ :

1 — *Eşşakaik-ı Numaniye*

2 — *Türk ve İslâm Tarihi*

3 — *Devlet-i Osmaniye tarihi Abdurrahman Şeref*

4 — *Osmanlı Tarihi Namık Kemal*

5 — *Osmanlı Müellifleri Bursalı Tahir*

6 — *Kamus-u El'alâm Ş. Sami*

(*) Karacahisar Eskişehir'e birbuçuk saat mesafede, Kütahya demiryolu üzerinde bir köydür. İlk İstiklâl hutbesinin okunduğu Camii Şerif buradadır.

Güzel Sözler

Derleyen : **Hasan TEKELİOĞLU**

DOĞU'DAN :

Her kim Allahın kutsal kıldığı şeylere ta'zim ederse, o saygı, kalplerin takva ve fazîletindendir.

Kur'ân-ı Kerim

⁂

Bir kimse hastalanır veya yola çıkarsa evde sağ iken ne gibi ameller yapıyor idiyse, ona yine o amellerin sevâbı yazılır.

Hadîs-i Şerîf

⁂

Âlem içre muteber bir nesne yok devlet gibi, olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi.

Kanuni Sultan Süleyman

⁂

Gençlik hayatın tadı, ihtiyarlık acısıdır. *Nizamî*

⁂

Hayatın arruna uygun geçmiyorsa, sabret. Sabır acıdır fakat meyvesi tatlıdır. *Şeyh Sadi*

⁂

İhsan dili keser. *Hz. Ali R. A.*

⁂

Kale içinden feth olur. *Ata Sözü*

⁂

Bilerek yapılan az iş, bilmiyerek yapılan çok işten hayırlıdır. *Hz. Osman R. A.*

⁂

Nefsini günahtan, fenalıklardan korumayan kimseye ilmi fayda vermez. *İmam-ı Şafii R. A.*

⁂

İnsanlara merhamet etmeyen kimseye Allah merhamet etmez. *Hadîs-i Şerîf*

BATI'DAN :

Hürriyet, ancak halkın hükümeti kontrol ettiği yerde vardır. *Woodrol Wilson*

⁂

En güç üç şey vardır: Biri sırrı saklamak, bir yarayı unutmak ve boş zamanı iyi kullanmak. *Chilo*

⁂

Başı dertte olanın verdiği öğütlere aldırma. *Aesopes*

⁂

Şaşkasıcılıktan hoşlananlar eninde sonunda pişman olurlar. *Phaedros*

⁂

İki türlü ifrat vardır: Mantıkı hesaba katmamak ve mantıktan başka bir şeyi tanımamak. *Pascal*

⁂

Zorluklardan korkup kaçan, mutlaka önünde sonunda onun içine düşer. *Gasson*

⁂

Ölümden önce kimse mutlu değildir. *Aeskhilos*

⁂

Arkasında muhabbet bırakmıyan kimse mezarda huzur bulamaz. *Ugo Foscola*

⁂

Kaybedecek bir şeyi olmayan insandan korkulur. *Goethe*

⁂

İnsanın yalnız ekmeğe değil, şerefe de ihtiyacı vardır. *Ballanche*

BİRLİK ve BERABERLİK

İki fikir çarpışır nedir bilmem her zaman..
Görülmez onsuz geçsin; ne tek bir gün, ne bir an...
Zıt kutup teşkil eder, temsil eden tipleri,
Eli kanlı düşmandır bu fikrin sahipleri.

⁂

Bu onun nazarında örümcekli bir YOBAZ.
Ötekinin mührüdür, yakıp yıkan DEVRİMBAZ.
Değer vermez bu beyler; Çünkü o bir GERİCİ.
Bu da onlar yanında, şaşırmış İLERİCİ..
Biri hayran batıya yerli yersiz dem vurur .
Öteki zaten hazır derhal damgayı vurur..
Görür muhatabını düşüncesiz MUKALLİT..
Tanır onlar da onu, inkâr eden MUANNİT..

⁂

Karşılıklı durmadan savrulur bin bir tezvir.
Görülmesin bir ayıp yapılır hemen teşhir..
İşte bunlar bizleri götürmüştür GERİYE..

Her ne kadar sözlerle, desek de İLERİYE...
İşin garibi bunlar, ikisi de müslüman..
Söz arasında derler bende samimi iman...
Söylenilse bu işler, müslümana yakışmaz..
Son derece kabaran kinleri hiç yatışmaz..
Bizi böyle ayıran ya KOMÜNİST ya MASON..
Sanan güler de geçer, hakikattir bu desen...

⁂

Maalesef bu cidalde düşmanlarımız kârlı..
Evet hem Müslümanlar, hem de İslâm zararlı...
Kendine gel, yetişir, uyan, uyan! Ey millet!..
Sırrıl saran gafletten çünkü o büyük İllet!..
Uyan uykudan da kalk silkiver şu tozları!..
Nedir sende gerginlik? Birleştir omuzları!..
Verin, verin elleri sevinmesin bedbahtlar..
Kurulsun da görsünler yıkılmaz sağlam tahtlar..
GELSİN HERKES İSLÂMA, ONUN SESİNE GELSİN..
KUR'ÂN HAKEM YAPILIP ONA BOYUN EĞİLSİN..

Durmuş Ali ERFİDAN

- KUYULAR HAKKINDA -

İsmet ERSÖZ

H. Mehmet YURTLU — ERZURUM: «Kuyular havz-ı kebir kadar veyahutta daha fazla su ihtiva ettiğine göre az veya çok pisilikte pisleniirler mi?»

Cevap : Bir suyun akıcı hükmünü alması için aranan, derinliğinin çok olması değil, alanın (yüz kısmının) geniş olmasıdır. Bunun içindir ki avuçladığımız zaman dibi görülmeyecek kadar derinliği olmasına rağmen, alanı 10X10 (100) arşın olan bir su her düşen pislikle pis olmaz. Meğer düşen pislik suyun renk, koku, tadından birini değiştirsin.

Nafiz BERBEROĞLU — ANTALYA: «Büyük kuyulara bir pislik giderse hükmü nasıl olur?»

Cevap : Kuyunun büyüklüğü derinliğiyle değil ağzının genişliğiyledir. Ağzı daire biçiminde olup 36 arşından az olan her kuyu birdir ve havz-ı kebir hükmünde değildir. Binaenaleyh adı geçen kuyulara bir damla rakı, kan gibi pislikler düşse temizlenmesi gerekir.

Mustafa BALIK — ADANA: 1) «Hangi çeşit kuyu sularından abdest alınmaz ve temizlik yapılmaz?»

Cevap : 1) Şer'an pis sayılan her kuyudan abdest de alınmaz su da içilmez.

Soru : 2) «Bir kimse namaz vakti nerdeyse geçmek üzere iken bir yerde bulunuyor. Bir akan su var fakat net bir temizliği yoktur. Bu sudan abdest almalı mı, almamalı mı?»

Cevap : 2) Bir akar suyun pis sayılması için kendisinde, necaset (pislik) eserlerinden (renk, koku, tad) birinin belirmesi lâzımdır. Siz «net bir temizliği yoktur» derken suda görünen toprak rengini falan kasdediyorsanız bu, abdest almaya bir engel teşkil etmez. Binaenaleyh adı geçen suda necaset eseri yoksa abdest alınabilir.

Üçüncü sorunuzu bu cevap muvacehesinde anlıyabiliriniz.

Şükrü ÖZAYDIN — TURHAL: «Çeşmenin üst tarafında gübre yığını var. Yağmur yağınca bunun çeşmeye karışma ihtimali var. Bu çeşmeden abdest alınır mı? İçilir mi? Yemek pişirme v.s. de kullanılır mı?»

Cevap : Çeşme devamlı akıyorsa bu akarsu hükmündedir, pis sayılması için necaset eserlerinden hiç olmazsa birinin kat'i olarak belirmesi lâzımdır. Aksi takdirde gönül rahatlığıyle bu sudan abdest ve boy abdesti alabilirsiniz. İçme ve yemeye gelince, başka bir su varsa ondan kullanmanız iç huzuru ile hareket etmeniz, sıhhi bakımlardan daha iyi olur.

Hasan HANCI — TRABZON: «Kuyuya düşen hayvan diri olarak çıkarılsa, kuyunun suyu hep çekilir mi?»

Cevap : Düşüp, çıkarılan hayvan domuzsa diri de çıksa kuyunun temizlenmesi lâzımdır. Diğer hayvanlarda — sayet üzerinde pislik yoksa — bu husus gerekmez. İnsan da aynı hüküm altına girer.

Selâhattin KESKE — SİVAS: «Kuyuya düşen hayvanın ölmesiyle, ölmekle beraber şişmesinin arasında fark var mıdır?»

Cevap : Düşen hayvan öldüğünde, kuyunun temizlenmesi bakımından, büyük ve küçük arasında fark vardır: Köpek, koyun, keçi gibi hayvanlar veya insan ölürse kuyunun hep çekilmesi lâzımdır. Ölen hayvan tavuk, kedi veya cüsse yönünden onlar gibi olan olursa, kırk kova mutlaka çekilir. Altmış kova çekilmesi daha iyi olur. Fare ve onun kadar cüsseli olan düşüp ölse veya ölü bulunsa yirmi kova su çekmek kâfi gelir. Otuz çekilmesi müstehaptır.

Düşen hayvan şişmişse küçükle büyük arasında fark olmayıp, kuyunun tamamen çekilip temizlenmesi lâzımdır.

Abdurrahman ÖĞÜT — AKVİRAN: «Kuyu pislendiği zaman nasıl temizlenir?»

Cevap : Suyun çekilmesi mümkün olursa — çektikçe alttan kaynamazsa — suyun hepsi çekilir. Alttan kaynarsa iki yüz kova çekilir. Daha iyi olanı, su işlerinden anlıyan iki kimseye kuyunun içindeki suyu tahmin ettirip ona göre çekmektir.

Bahri KURBAN — AKÖREN: «Koyun, keçi, at, katır, eşek, inek gibi hayvanların pislikleri kuyuya düştüğünde kuyunun temizlenmesi icap eder mi? Bunların pisliklerinin kuru veya yaş olması, toplu veya dağınık olması arasında fark var mı?»

Cevap : Yukarıda sayılan hayvanlar umumiyetle kuyulardan sulandığından, kuyuları bunların pisliklerinden korumak güçtür. (Umumî belva var) Bundan dolayı az olduğu takdirde kuyu pislenmez. Ancak kuyuya bakan kimse düşen pisliği çok bulur veya çekilen her kovada bir iki pislik olursa o zaman kuyunun temizlenmesi icap eder. Bu hususda yaş ile kuru, dağılanla toplu olan arasında fark yoktur.

Ali USLU — RİZE: «Serçe veya güvercin pisliği kuyuya düşerse ne lâzım gelir?»

Cevap : Hiç bir şey lâzım gelmez. Bütün eti yenen kuşlarda hüküm aynıdır. Kaz ve tavuk müstesna.

Hidayet AY — MUĞLA: «Kuyuda ölü veya diri olarak kurbağa çıkarsa ne yapılır?»

Cevap : Hiç bir şey yapılmaz. Suda yaşıyan hayvanların ölüsü veya dirisi suyu pislemez.

Mahmut SERİN — BALIKESİR: «Kuyudan ölü

(Devamı 26. sayfada)

PEYGAMBERİMİZ PUTLARI YIKTI

Peygamberimizin en çok uğraştığı şey, insanları Allahın birliğine inandırmaktı. Çünkü o zaman insanlar doğru yoldan çok sapmışlardı. Elleriyle yaptıkları putlara, gökteki yıldızlara tapıyorlardı. Peygamber efendimiz bu putları balta ile yıktı, parça parça etti.

— Yerleri, gökleri yaratan Allahtan başka tanrı olmaz, dedi. Bilgisiz insanlar! Gözünüzü açınız, Allahı tanıyınız, putlara tapmayınız, putları parçalayınız, müslüman olunuz.

Peygamberimiz 23 yıl böyle söyliye söyliye insanlara doğru yolu kabul ettirdi. O bilgisiz insanları bilgili yaptı. Sürü sürü çirkin âdetleri yıktı. Onları bir tek Allahın varlığına inandırdı. Böylece insanlar doğru yolu buldular, rahat ve saadete kavuştular.

PEYGAMBERİMİZİN YÜKSEK AHLÂKI

Peygamberimiz yaşlılara saygı gösterirdi. Sokakta giderken başka dinden de olsa, kendinden yaşlı kimsenin önüne geçmezdi.

Peygamberimiz küçükleri çok severdi. Hele öksüz çocuklara, kimsesiz kadınlara çok acırdı, onlara çok yardım ederdi.

Peygamberimiz arkadaşlarına, komşularına da çok saygı gösterirdi. Onları asla incitmezdi. Komşuluk hakkını çok gözetirdi.

Peygamberimiz hayvanları da çok gözetirdi. Hayvanlara acıyımız, diye daima arkadaşlarına nasihat ederdi.

Peygamberimiz bir kimsenin yanına gittiği zaman ilk önce kapısını vurur, izin alır, ondan sonra içeri girerdi. Herkese selâm verir, herkesin elini sıkar, hatırını sorardı.

Peygamberimiz misafirlere çok ikram ederdi.

Peygamberimiz kimsenin gizli hallerini kurcalamazdı. Böyle yapanları da sevmezdi. Kimsenin gizli halleriyle uğraşmayınız, derdi.

Peygamberimiz hastaları yoklar, hatırlarını sorardı. İyi olmaları için dua ederdi. Elinden gelen yardımı yapardı.

Peygamberimiz çok temizdi. Temizliği çok severdi. Dişlerini pek temiz tutardı. İnci gibi beyaz dişleri vardı.

Peygamberimiz çok ağır başlı idi. Yolda yürürken sağa, sola bakmaz, doğru yoluna giderdi.

Peygamberimiz çok güler yüzlü, tatlı sözlü idi. Kimseye fena söz söylemezdi. Söz söylerken ağır ağır, tane tane söylerdi.

Peygamberimiz kimseye karşı kabalık göstermezdi. Herkese söz söylemezdi. Söz söylerken ağır ağır, tane tane söylerdi.

Peygamberimiz kimseye karşı kabalık göstermezdi. Herkese yumuşak yüz gösterirdi. Onunla görüşen adam konuşmasına doyamazdı.

Peygamberimiz hizmetçilerini çok hoş tutardı. Onları hiç incitmezdi. Kendisi ne yerse, ne giyerse onlara da onu yedirir, giydirirdi.

Peygamberimiz çok cömertti. Ağzından lokmasını verirdi. Hele fakir çocukları, öksüz çocukları çok severdi, onlara çok acır, yardım ederdi.

Peygamberimiz sözünden asla dönmezdi. Bir kere bir kimseye söz verdi mi, mutlaka sözünü yerine getirirdi.

Peygamberimiz kimseyle alay etmezdi, kimseyi kıskanmazdı. Kimsenin arkasından söylemezdi. Kimseye iftira etmezdi.

Peygamberimiz az yerdi. Tıka basa yemezdi. Tamamiyle doymadan sofradan kalkardı. Ne bulursa yer, Allaha şükrederdi.

Peygamberimiz çalışır, kazanır, kazanciyle geçinirdi. Çok sade yaşardı. Gösterişi hiç sevmezdi.

Peygamberimiz çok doğru sözlü idi. Daha çocukken bütün arkadaşları onun doğruluğuna hayrandılar. Ömründe hiç bir kere ağzından lüzumsuz söz, fena bir lâkırdı, yalan bir kelime işitilmemişti. Onun için herkes, bütün arkadaşları ona, onun söylediği her sözün doğru olduğuna inanırdı.

(Bu sayfa, **YAVRULARIN DİN KİTABI**'ndan alınmıştır)

GENÇ KALEMLER

LEYLE-İ BERAT

Mehmet AY

İslâm dini ile müşerref olan müslümanlar indinde kutsal ve mübarek olan 3 ay vardır. Bu aylardan birincisi Receb-i Şerif ayıdır ki, bu ay Cenab-ı Hakka aittir. İkinci kutsal olan ay Şaban-ı Şerifttir ki, bu ay da Hz. Peygamber (S.A.V.) efendimize verilmiştir. Ve nihayet Cenab-ı Hakkın biz müslümanlara bir hediye olarak tahsis etmiş olduğu Ramazan-ı Şerif ayıdır.

Bundan bin üç yüz küsür sene evvel Peygamberimize mahsus olan Şaban-ı Şerifin on üçüncü gecesi idi. Bu gecede Hz. Peygamber secdeye kapanarak Cenab-ı Hakka söyle yalvarıyordu: «Ya Rabbi! Ümmetimi affet». Bu yalvarışları epey uzamıştı ve gece hayli ilerlemişti. Bu sırada meleklerden Cebrâil aleyhisselâm olanca azametiyle göründü. Peygamberimize şöyle hitap etti: «Ya Resulallah Cenab-ı Hakk'ın sana selâmı var. Allah Teâlâ ümmetinin üçte birinin günahını affetti». Fakat Peygamberimize bu cevap pek tatminkâr olmadı. Olamazdı da. Zira bütün âleme rahmet için gönderilen bir Peygamber, ümmetinin bir kısmının affedilmesini kâfi sayamazdı. Peygamberimiz ertesi günü, yani Şaban-ı Şerifin on dördüncü gecesinde, yine bir evvelki gecedeki gibi aynı şekilde Cenab-ı Hakka yalvarıyordu. Cebrâil aleyhisselâm kendisine has gelişi ile yine Peygamberimize göründü. Allah Teâlânın selâmını Peygamberimize tebliğden sonra: «Ya Resulallah! Cenab-ı Hak ümmetinin üçte ikisinin günahını affetti» dedi. Peygamberimiz bu haber karşısında pekâlâ derecesine başını secdeden kaldırmadı. Fakat bir gün evveline nazaran biraz neşeli idi. Zira ümmetinin yarısından fazlası affolunmuştu. Nihayet üçüncü gün, yani Şaban-ı Şerifin on beşinci gecesi Peygamberimiz hayatlarında en uzun secdeye kapanmış, ümmeti için uykudan mahrum kalmış, gözlerinden akan o mübarek yaşlar âdeta seccadeyi ıslatarak olanca gücü ile ve olanca yalvarışı ile Cenab-ı Hakka şöyle niyâz ediyordu: «Yâ Rabbi ümmetimi affet.» Artık Cenab-ı Hakk habibinin bu yalvarışını müsbet bir şekilde cevaplandırıyor. Gecenin geç saatlerinde Cebrâil aleyhisselâm Peygamberimize şu müjde ile geliyor: «Yâ Resulallah! Cenab-ı Hakkın sana selâmı var. Allah Teâlâ ümmetinin hepsini affetti.» Bu müjdeyi işiten Peygamberimiz mübarek başlarını secdeden kaldırarak Cenab-ı Hakka şükretti ve gözlerinden sevinç göz yaşları aktı.

Artık istediği olmuş, dileği yerine gelmişti.

İşte Peygamberimizin duasının kabul olarak ümmetinin affolunduğu, bağışlandığı ve kurtulduğu bu geceye, yani Şaban-ı Şerifin on beşinci gecesine BERÂT GECESİ denir.

Bu mübarek gecenin daha başka isimleri de vardır.

Bu isimler: Rahmet gecesi, Mübarek gece ve Kapanış gecesidir. Bu isimler çeşitli sebeplerden dolayı verilmiştir.

Fakat şunu da bu arada ilâve etmek lâzımdır ki, bu gecede büyük günah işleyenler (Allah'a şirk koşmak, zina yapmak, içki içmek, ana-baba sözüne bakmamak v.s.) affolunmıyacaklardır. Ama bu büyük günah işleyenler bir daha bu günahları işlememek üzere Cenab-ı Hakka yalvarırlar ve bir daha işlemedikleri takdirde onlar da affolunurlar.

Bu gecede müslümanlar ibadetle meşgul olurlar. Gecenin feyzinden, rahmetinden istifade ederek Allah Teâlâya yalvararak günahı affolunanların zümresine girmeğe çalışırlar.

Cenab-ı Hakk cümlemizi affettiği kulları zümresine ilhak etsin.

İ B R E T

«ÇAMIN GAYET KÜÇÜK BİR TOHUMUNDA KOCA ÇAM AĞACININ FİHRİSTESİNİ VE MUKADDERATINI YAZAN KALEM, ELBETTE SEMÂVÂTI YILDIZLARLA YAZAN KALEM OLABİLİR.»

Bir Kadın Aranıyor!..

Bir kadın ki, zamanın, ne metaı, puludur
Ne bir zevkin aleti, ne şehvetin kuludur!.
T. S. B.

Bir kadın ki, tertemiz
İffet, hayâ mükemmel
Bir kadın ki, böylece
Zarif, lâtif ve güzel.

Bir kadın ki, tam dindar
Fazîletli, bilgili
An'aneye sâdıktır
Mâzisiyle ilgili.

Bir kadın ki, ahlâklı
Utanç akar yüzünden
Kimse söküp atamaz
Onu asal özünden.

Bir kadın ki, mutlâka
«Annelik»tir gâyesi
Evet, bunun zevkiyle
Pişirilmiş mâyesi.

Bir kadın ki, yarının
Fâtihini doğursun
Onun körpe ruhunu
Din, ahlâkla yoğursun.

Bir kadın ki, giyinsin
Tam emrince Kur'ân'ın
Kapılmasın yeline
Şu uğursuz zamanın.

Bir kadın ki, her zaman
Hiç aşmasın hattını
Başlaç etsin erini
Çiğnemesin hakkını.

Bir kadın ki, eşine
Tek vefalı yâr olsun
Onun solmaz zîneti
Namus olsun, âr olsun.

Bir kadın ki, evinin
Neş'esidir, hazıdır
Bir bitmeyen hayatın
Baharıdır, yazıdır.

Bir kadın ki, gül gibi
Açsın, açsın solmasın
Neş'e bulsun evinde
Başka hazla dolmasın.

Bir kadın ki, evinin
İşlerinden zevk alsın
Soysuzlaşan her zevkten
Dâim uzakta kalsın.

Bir kadın ki, sırrına
Hiç kimseye dökmesin
Bağlı olsun evine
Saâdeti çökmesin.

Bir kadın ki, yâd ele
Endâm ile edâdan
Nefret etsin kaçınsın
Asrilikten, modadan.

Bir kadın ki, ne boya
Ne de pudra sürünsün
Allahının verdiği
Güzellikle görünsün.

Bir kadın ki, asîldir
Zevk aramaz maddede
Soysuzlaşmaz, kırılmaz
Çarşı, pazar, caddede.

Bir kadın ki, kat'iyyen
Sefilâne yaşamaz
Kucaklardan, kucağa
Sermest olup taşamaz.

Bir kadın ki, hayatın
Her kahrına katlansın
Şükreylesin halin
Sabır ile mutlansın.

Bir kadın ki, başlasın
Besmeleyle işine
Hiç bir haram katmasın
Pişirdiği aşına.

Bir kadın ki, nurlansın
Terketmesin nûr âmı
Namazını kılsın hep
Ve okusun Kur'ân'ı.

Bir kadın ki, kadındır
Onda mevcut kadınlık
Vâdettiği hayatın
Geleceği aydınlık.

Elbet böyle kadın ki,
İnsan için nimettir
«Ayağının Altında...» [*]
Vâdedilen Cennettir.

Allahım, cümlesine
Böylesini bak kılsın
Her fenâdan, kötüden
Mü'minleri pak kılsın.

T. Sıtkı BALCI

[*] Cennet, annelerin ayakları altındadır. (Hadis-i Şerif)

HABERLER ve KRİTİĞİ

KİMİ DESTEKLİYELİM?

Günlerce efkâr-ı umumiyeyi meşgul eden bir hâdise... Diyanet İşleri Reisi Elmalı hazretlerinin azli meselesi, haklı ve isabetli olduğuna inandığımız ezici bir ekseriyetin kanaati, reisin uzaklaştırılmaması noktasında. Ama gel gör ki, din ve din mümessilinin şahsiyetini, kendi aşağılık politika prestijinin tekelinde gören zihniyet. Sandıktan çıkmanın sevincini unutmuşa benziyen, ama onun içine ebediyen girip mahkûm edilebileceğini düşünmek istemiyen bir yönetim anlayışı. İşte bu anlayışın çerçevelediği hengâmede Elmalı azledildir. Müslümanların tepkisi normal ve gelenekleşmiş reaksiyonlar şeklinde tecelli edeb. Bildiri, muhtıra, tel, telgraf ve nihayet imza toplamı.

Ankara İmam-Hatip Okulunda bir arkadaşımızın başında kopmuş kıyamet. Elmalı lehindeki imza toplama işine iştirak etmek: suçu da bu... İnsan bu acıklı manzarayı hayâl âleminin süzgecinden geçirdikten sonra... Gördüğüne ve duyduğuna emin olduğu için başa geçirdiği yöneticilere şöyle feryat edesi geliyor. Bre ha dostlar!.. Kıyametin büyüğünü koparduruz. Büyük tanıma değeri silindir gibi ezme cür'etini gösterdiniz. Hala ne çaba ve telâşdır ki küçük işlerle uğraşıyorsunuz? Yoksa Elmalı ile beraber tüm bağıları Müslümanlar mı hedefiniz? Galiba büyük kıyameti o şekilde koparmak niyetiniz de var?

TEKLİF AMA TAHAKKUKU

Turizm ve Tanıtma Bakanlığının davetlisi olan Suudi Arabistan Radyo ve Televizyon Kurumu Türkiye'de. Basın ve radyo çevreleri ile münasebet... Bir İstanbul gazetesine verdiği demeçte İslâm Televizyon Birliği kurulmasından doğacak faydalardan bahsetmiş. Bilhassa Hac ve O'nun menasikini İslâm devletleri halkları tarafından seyredilmesi imkânlarını bu televizyonun sağlayabileceğini söylemiş...

İnanımız! Böyle bir teklifin isabetliliğine kalbimizi basarak iştirak ederiz. Yalnız Türkiyemizin namlı sanlı ama, yayınları yurt içinde bile duyulamıyan bir T.R.T.'si varken yani gerçek anlamda bir Radyoya bile sahip değilken... Suudlu kardeşim bana televizyondan dem vuruyor. Biz perhizdeyiz. Lütfen lâhana turşusunu takdim etmeyin...

SİYASALA SİYASET YARAŞIR EFENDİM...

Siyasal Bilgiler fakültesi törenle açılmış... İlk dersi de bir Prof. Siyasalın meşrep ve mesleğine uygun bir konu ile vermiş: «Üniversite ve Siyaset» mevzuu... Efendim... Devrimleri, millî karakteri, ileri akımları üniversite korur ve beslermiş. Toplumu orta çağ karanlığına itmek istiyenlerle savaşırmış. Özellikle gezi akımlarla mücadele zorunluğunu belirten temiz resisinin yanında olması yine üniversitenin boynunun borcu imiş. Hülasa-i meram ifade-i kelâm, üniversite siyaset yaparmış ve yapmalıymış.

Kanaatimizce sayın Prof. Siyasal topluluğunda siyasetin efradını câmi (!) ağyarını mâni (!) bir tanımını yapmış. Bununla beraber unuttukları da yok değil. Meselâ şimdiki siyasilerin Siyasal mezunu olmaları gerektiği hususunda bir ictihâta bulunabilir. Sanki siyasette ictihâd, kapanmıyan bir kapı mı yanı... Bu suretle yüksek mühendis Başvekilimiz; sayın Prof.'tan politika öğrenmeye davet ederdik. Umuldurdu ki sayın Başvekil töhmet ve aleyhindeki «Bildirili kıyam» hareketlerinden bu şekilde kurtulmuş olsun.

LİYONSCUNUN TELÂŞI

Şehrimizde bir öğretmen İstanbulda yayınlanan ve ancak kendi gibilerinin ceplerinde dürülüp büküllerek pörsümeye ve yırtılmaya mahkûm bir gazetye mektup yazmış. Çileli öğretmen. Yanıyor, kavruluyor. Vay efendim! Konya Müftüsü, mesleki kanun ve tüzüklerini bir yana bırakıp, Lyons isimli bir kulübe satsıyor. Cahil halkın din duygularını tahrik ediyor. Hem efendim! Lyonsta Rotari gibi insaniyetçi, dinler üstü bir kardeşlik müessesesi. Bu müessesoye Müftünün takındığı tavır cidden üzücü ve olumsuz.

Bizim de bu öğretmen beyefendiye diyeceğimiz bir şeyler var... Madem Lyons Rotari gibidir. O halde Rotari nedir? Onun da bir Mason kulübü olmadığını bize ne ile isbatlarsın? Belli ki acizsin. Muallim ismi ili müsemmasın ama bu konularda muallem olmaya lâyik ve muktedir değilsin. Size soruyoruz? Kendinizi bağlı göstermekten hicap duymadığınız bu Lyonslar, Rotariler niçin yabancı ve ithal malı kelimeler? Unutmayın! Kökü dışarıdakiler köksüz şeyleri tutunmak için getirirler.

ELÇİLİKLERİMİZDE NAMAZ KILINACAK...

Yılların devam ettirdiği bir hata vardı. Pardon! Hata, yılların değil; onun zaman içinde işlenmesine sebep olan ve göz yumanlarındır. Elçiliklerimizde namaz kılınmıyormuş. Gerekçe: lâyik bir Devletmişiz. Dışarıda da ülkemizi bu lâyik anlayışın dışında bir çember ve çerçeve içinde gösteremez mişiz. Fülân falân... Yıllar öncesinde tüm gayretler layikliği dinsizlik, inançsızlık, amelsizlik mefhumlarına müradif bir mana olarak kabûllenme cihetine yönelmiş.

Şimdi ise bu hata ve yanlış tutum düzelecek elçi ve elçilik çalışanımız ibadetlerini kendi binalarında yine layikliğin mana kapsamına aldığı yüksek müsaade ve lütfuyla ifa edebileceklermiş. Bundan böyle artık hiçbir yabancı elçiliğin kapısını çalmıyacağız. Yani dışarıda olsun bari «Cami ile kilise arasında kalmış binamız» halinden kurtulup, şahsiyetli Müslüman bir Milletin Devlet temsilciliği sıfatına lâyık olmaya hak kazanacağız. Böyle bir müsbet kararı davamız hesabına ümit verici başlangıçlardan sayabiliriz.

BESMELESİZ KESİMİN MES'ULLERİ

Et ve Balık Kurumu Genel Müdürü farkına vatandaş tarafından varılmayan, bilinmeyen bir hâdise imiş gibi açıklama yaptı. Hayvanlarımız kıbleye çevrilmediği ve besmelesiz mezbaha kancalarına takıldığı için. Müslüman memleketler etlerimizi almıyorlar, biz de ihraç edemiyoruz. Bu yüzden bilmem kaç milyona varan bir kemiyet ölçüsünde kaybımız oluyormuş.

Evet, sayın Genel Müdür çok haklıdır. Bu usulsüz kesim ve onun intaç ettiği vaziyet bile müslüman devletlerin bize yaklaşmasına engel olan sebeplerden sadece biri olarak zikredilse yeter. Kabul edelim ki etlerimizi bu yüzden dış İslâm devletleri almıyor. Kaybımız bu halde sadece maddidir ama İslâm devletleriyle müessesesinde bu taassup içinde din dışı kesilen bir hayvan; milletli islâm alan bir cemaate nasıl yutturulur ve yedirilir? Bunun vebali laik mezbahaya mı yoksa dindar halka mıdır? Söyleyin?

NİÇİN BİRİNE PES DİĞERİNE SES?

Cemiyetimizde yeniden canlandırılarak aksettirilmeğe çalışılan bir haber. Rusyada izinsiz olarak Türk talebeler öğrenim yapmaktadır. Durum hükümetce Rusya'daki Büyükelçiliğimizden sorulur. Elçi kendini mazur gösterici bir cevabın arkasında meseleye açıklık kazandıran bir bilgi vermekten uzak. Bunlar orada oladursun. Hükümetin yayın organları durumunda olan gazetelerden biri sanki hiç haber bulamamış gibi ser levhasına «Üçyüz öğrencinin Suiyede şeriat eğitimi gördüğünü» büyük puntularla neşrediyor.

Suriyedeki muhayyel ve mutasevvur Türk öğrencilerinini eğitim görme ya da görmemeleri bizim bakımımızdan mühim değil, fakat üzerinde durulması gereken bir mesele varsa o da; sağdan yana bir hükümetin neşir organı gazetenin; hükümetinin «solu takip hareketini» inkıtaa uğratıcı, dikkatleri başka istikametlere çekici gayesuzca ukâlalık ve dangalaklık maniferine girişmiş olmasıdır. Sayın baylar, milletin güvendiği ve üstüne bindiği dalları oktan kalemlerinizle kesmeyin. Bozucu fikirlerinizde hâlâ israr edecekseniz; büyük milletin sizler gibi eyyamcı münafıklara ihtiyacı olmayacağını da bilmelisiniz.

SÜNNETSİZ NAMAZ ÖYLE Mİ?

İstanbulda müntesip o biçim Sos.'in yazı yazdığı gazetede acayip bir haber çıktı. Bir imam musalla taşına getirilip konan, emekli bir kaymakamın cenaze namazını kıldırmamış. İmamı kıldırmaktan alakoyan esbabı mucibe de müteveffa kaymakamın sünnetsiz olduğu imiş. Toplum içindeki yaygın sayıaya göre bu adamcağız Allahın varlığına inanmayan bir münkir imiş. O biçim gazetenin haber verdiğine göre, ölü ailesi sünnetsiz töhmeti altında kalmayı kabul etmeyip onur meselesi haline getirmişler ve cenazeyi otuz gün sonra gömüldüğü yerden çıkarıp tetkik ve tahkik ettirmişler.

Gelelim şimdi olayın kendi açımızdan kritiğine. Ölen bir insanın namazının kıldırılması keyfiyetinde sünnetli bulunuşun önemli vasıflardan ve delillerden olması tabiidir. Yalnız bir de şu var ki, ömrü boyunca Müslümanların tek mabuduna inanamama gafletinin içinde bulunanlar ve inkârlarını açığa vuranlar sünnetli olsalar dahi namazları kıldırılamaz. Olaya İslâmî karışan muhterem meseleteşmiz imam efendi böyle bir noktayı nazardan hareketle namaz kıldırmaktan çekinmişse kanaatimizce gayet isabetli ve tebrike şayan bir davranış göstermiştir. Meseletasımızın bu hareketi Allahsızlık ve inançsızlıkları efkârı umumiyyenin tesbit ve tescilleri ile meydana çıkmış insanların namazlarının kılınamıyacağı hususundaki dinî emre uymada diğer imam efendilerimize örnek olabilecek bir fazilet örneğidir.

KARGA MESELESİ SENATODA...

Gazetelerin verdiği habere göre bir Senatör, Tarım Bakanından cevaplandırılmasını istediği bir soru önergesinde kargalarla mücadele edilmesi gerektiğini belirtiyor, bakandan bu konuda ne gibi çareler ve tedbirler düşünüldüğünü soruyor.

Kargaların zararlı olmadığını öne süreceek değiliz. Bizlerin evimizdeki sabun kalıplarımızın götürülmesinden tutun da, yüksek eşhasımızın bu hayvanların cirkin seslerinden rahatsız olmalarına varıncaya kadar tümü ile zarar bu hayvanlar. Yalnız kanaatımızca bunlardan evvel mücadele edilmesi gereken murzi cemiyet düşmanı mahlûklar var ki onlar her gün toplum bünyemizi kemirmekte berdevamdırlar.

İlgililerden önce bu maneviyat düşmanı kargaların kökünün kazınmasını, uluyan seslerinin dindirilmesini ve bu istikamette bir çabanın içine girmelerini bekliyoruz... Böyle bir anlayışı gösterirlerse «Her zararlı öldürülür» ölçüsüne uyarak uçan kargalar da mücadele tekliflerine kendileriyle beraber katılırız.

NECİP FAZIL KISAKÜREK

BÜYÜK KAPI

Ek

Peygamberimiz (S.A.S.) den itibâren devam eden Altun Halka... Bütün müslümanların bâyilerden istiyeceği büyük eser çıktı.

Fiatı : 5 Lira

Umûmi Tevzî Yerleri :

İslâmın İlk Emri **İRFAN YAYINEVİ**

O K U P.K.: 65

P.K.: 105 Konya Bazaarıt-İstanbul

Ş Ü L E :

ŞÜLE Mecmuası'nın 3. ve 4. sayıları hariç, diğer sayılarını mecmuamız idarehanesinden arzu eden okuyucularımız temin edebilirler. Tutarı 750 kuruş. Ödemeli gönderilir.

O K U

ESAS MES'ELEMİZ

(Başlarafı 5. sayfada)

tüşmekte ve yetişecek olan neslin ruh yapısı üzerinde durulmasına kaşınılmaz bir felâkete uğramak mukadderdir. Birkaç asırdan, beri şark dünyasında üzerinden en az durulan konu insandır. Batı ise bunun aksine insanı hayatın merkezi yapmak ve en evvel onun üzerinde işlemekle yükseldi. Biz hâlâ ve hâlâ bunun farkında değiliz. Sadece anlamını kavramadan *«Ezref-ül-mahlukat»* demekle yetiniriz. Üzerinde durulmayınca *«ezsel-ül-mahlukat»* olabileceğini düşünmüyoruz. Herşey, insandan başka herşey bir vasıtadır ve Allah tarafından insanın menfaatine sunulmuştur. Bu vasıtayı iyi, kötü veya faidesiz bir şekilde kullanacak olan insandır. Bugün ise bizim, maddeyi sadece iyi işliyen değil bunu herşeyden önce millet ve memleketi için işliyene ihtiyacımız vardır. Bu da ancak karakterinin teçekküle başladığı andan itibaren çocuğun üzerinde titizlikle durmalı ve ona şuurlu bir iman ve ideal aşılanmakla mümkündür.

YAŞAYAN ÂKİF'İM

(Başlarafı 13. sayfada)

nın yanılışını bilmiyorlar. Eğer bilseler, milli ve dinî şairimiz olan Âkif'e dil uzatmazlar. Medeniyete karşı olan bir insan :

Allah'a dayan sa'ye sarıl, hikmete ram ol;
Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol...

Ve yine;

Alınız gardın ilmini, alınız san'atını,
Verîniz mesâinize hem de son sür'atini.

Mısralarında ilmi, kültürü ve san'atı tavsiye eder miydi? Âkif, ilimle, kültürle, fazilet ve ahlâkla beraberdi.

Âkif maddî ve manevî ilimlerle mücehhez aydın, milliyetçi, mukaddesatçı bir şair, edip ve yazardı. Doğdu, okudu, anladı, yaşadı, yaşattı, yazdı, milletinin ve ordusunun kalbine yerleşti. Eserleri ile yaşıyor ve yaşayacaktır da... Ona uzanan diller kurusun, eller kırılsın.

Ey büyük insan Âkif'im, şiirlerini okuyor, seni yaşıyoruz. Gençlik seni sevgi, saygı ve rahmetle anıyor, çatlak sesleri susturuyor, müsterih ol, rahat uyu...

Allahın rahmet ve mağfireti sana olsun. Ey yüce Âkif'im!..

KUYULAR HAKKINDA

(Başlarafı 20. sayfada)

bir hayvan çıkarsa ne yapılır? Bu su ile yıkanan çamaşırlar ve bu su ile alınan abdestle kılınan namazlar ne olur?»

Cevap : Çıkan hayvanın ne zaman düştüğü bilinmiyor ve şişmemişse, o su bir gün ve geceden beri pis kabul edilir. Hayvan şişmişse üç gün üç geceden. Bu müddet zarfında bu kuyudan abdesti olmadığı halde — abdest üzerine abdest değil — abdest almışsa onunla kıldığı namazı iade eder. Pislenen çamaşırı yıkamışsa — pis olmayanı değil— tekrar yıkar. Bu elbise ile kıldığı namazı iade etmez.

NOT : Gelecek sayıdaki konumuz «RAMAZAN» hakkındadır. Mecmua her ayın onbeşinde başkıya gitti ğinden yorulanı bu müddetten sevel elimize geçmesi gerekmektedir.

CEMİYETİMİZDEN TENZİLÂTLI TEMİN EDECEĞİNİZ KİTABLAR

Kitab adı :	Yazarı :	Asıl fiat L. Krş.
1 — Büyük Kapı	Necip Fazıl Kısakürek	5.00
2 — İslâm (Cilti)	Ahmet Hamdi Akseki	25.00
3 — İslâma Giriş (Cilti)	Prof. Dr. Muhammed Hamidullah	15.00
4 — İslâma Giriş (Ciltsiz)	» » »	10.00
5 — Tarih Boyunca BÜYÜK MAZLUMLAR	Necip Fazıl Kısakürek	10.00
6 — Ulu Hakan Abdülhamid Han	» »	10.00
7 — 27 Mayıs İhtilâli ve Sebebleri	Ali Fuad Başgil	15.00
8 — Volga Kızıl Akarken	Saadet Bektöre	10.00
9 — Bir Devin Düşüşü	Igor Gouzenko	10.00
10 — Hadis Usûlü	Hayreddin Karaman	7.00
11 — Fıkıh Usûlü	» »	7.50
12 — Nasıl Öldüler	Vecdi Bürün	5.00
13 — Stalinde Konuşmalar	Milovan Cilas	5.00
14 — Yolların Ayrılış Noktasında İSLÂM	Muhammed Esed	3.50
15 — Son Peygamber Hz. Muhammed (S.A.S.)	Veli Ertan	3.00
16 — Münevver Anlayışımız	M. Said Çekmegil	3.00
17 — Hıristiyanlığa Reddiye	Abdullah Tercüman	3.00
18 — İslâm Ahlâkı	Veli Ertan	1.50
19 — Tarihte Meşhiyet Makamı ve İlmiye Sınıfı	» »	1.50

İsteme adresi :
İslâmın İlk Emri — OKU
P.K. : 105
KONYA

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Mehmet Deribaz - ALMANYA* — Mektubunuz çiddên okunmaya ve ibret almağa değer. Hem sizin isteginiz yerine gelsin, hem de okuyucular okuyup, yazdığınız hususlara muttali olsun diye mektubunuzu neşrediyoruz :

«Efendim bendeniz B. Almanyanın SCHWABIŞHALL bölgesinde çalışmaktayım. Bir gün arkadaşım, Hüsnü Yümani görmek için yanıma gitti. Otururken dışardan kläkson sesi işitterek arkadaşım dışarı çıktı. İki kadın bir erkek misafirle geri döndü. Gelenler tabiatı ile Türk idiğlerinden idiler. Biraz oturduktan sonra kadınlarla gelen erkek ne dese beğenirsiniz: «Arkadaşlar, bu gece yanımdaki kadınlarla eğlenmek istiyen varsa gecelikleri yüz marktur.» Sakın bu kadınları Alman filân sanmayın. Bunlar Türkiyeden gelen ve gelirken de «Hayatını kazanmak, çoluk çocuğunun nafakasını temin etmek için namusumla çalışmak üzere gidiyorum» diyen Türk kadınlarıdır. Bu dram böylece kapanmıyor. Yukardaki teklifi yapan pezevenge yanlış gelmişsin, biz senin aradığın domuz çobanlarından değiliz. Geldiğin gibi def ol» deyince yaralı kalbimizi ikinci defa hançerliyen şu sözleri söylemesin mi: «Canınız isterse, sağ olsun Amerikan doları, Amerikan askerleri. Dört gözle bekliyoruz.» İşin hazin tarafı buradakilerin % 80'ini Alman kadınlarından ayırmak güç. Çünkü ar, namus gibi mukaddes mefhumlar Bulgaristan hududunda kalıyor!»

İşte aziz okuyucu, durum bütün dehşeti ile meydanda! Bu asil milletin kara bahtına yanmaktan gayri elimizden ne gelir.

★ *S. Mustafa Lök* — Sizin gibi yurdlu Kur'ân Kursu öğretmenine memleketimizin çok ihtiyacı vardır. Allah benzerinizi çoğaltsın. İsteğiniz yerine getirilmiştir. Selâm ve hürmetler.

★ *S. Raşit Karakur - BURDUR* — İltifatlarınız bizi mahcup etmiştir. Yakın alâkanıza candan teşekkür ederiz. Selâmlar.

★ *S. Mehmet Hatu - İZMİR* — Bize tevcih ettiğiniz iltifatlar için kendimizde bir hak görmüyoruz. Çünkü tevfik Allahtandır. Rabbımız yardımcımız olsun. Abone kaydınız yapılmıştır. Selâmlar. Abone numaranız: 9114 tür.

★ *S. Mustafa Kıvrak - MALKARA* — Yakın alâkanıza candan teşekkür ederiz. Göndermiş olduğunuz isimler abone kaydedilmiştir. Allah yardımcımız olsun. Selâm ve sevgiler...

★ *S. Osman Baş - HOLLANDA* — Gösterdiğiniz gayret neticesi bir kaç din kardeşimiz mecmuamıza abone olma arzuları izhar etmişlerdir. Gereken işlem yapılmıştır. Size ve bütün hariçte çalışan kardeşlerimize Anavatandan kucak dolusu selâmlar.

★ S. Osman Alpaslan, Yılmaz Bahri, Musa Kıvrak. Abone kaydınız yapılmıştır. Mecmualarınız adresinize gönderilmiştir. Teşekkür ve selâmlar...

Muhterem Rağıp Güzel, Halim Kalaycı, Abdullah Aksoy, Tahsin Konar, İlyas Akyol, Nazif Kıral, Hüseyin Öğütçen, Mehmet Çelik ve Mustafa Murgul - ADAPAZARI — Sizlerin bu asil hareketi karşısında duygulanmamak mümkün değildir. Bu mecmua şunun veya bunun değil, sizin ve hepimizindir. İnsallah gösterdiğiniz bu yakın ve sıcak alâka diğer İmam Hatipli kardeşlerimize örnek olur. Abone işlemlerinize yapılmıştır. Sevgi ve selâmlar.

★ *S. M. Çıkrık - MALKARA* — Sizin gösterdiğiniz gayret ve fedakârlık her türlü takdirin üstünde ve bütün din adamlarımıza örnek olacak niteliktedir. Sa'yiniz meşkur ve Allahın rızası üstünüze olsun. Selâmlar.

★ *S. İhsan Demir - DENİZLİ* — Yakın alâkanıza candan teşekkür ederiz. Necip Fakıl Kısakürek'in Büyük Kapı — EK eseri adresinize postalanmıştır. İstemiş olduğunuz diğer kitaplar bizde mevcut değildir. Selâmlar...

Aşağıda isimleri geçen muhterem okuyucularımızın da istekleri yerine getirilmiştir. Hepsine ayrı ayrı teşekkür eder, hürmetlerimizin kabulünü rica ederiz.

Öner Arslan, Tahir Solaklar, Münir İrıboz, İbrahim Ak, Mustafa Cingir, Faruk Uğur, Abdülmutalip Yıldırım, Zakir Demirhan, Hasan Kara, Ahmet Akbay, Mustafa Tanrıverdi, Sabahattin Eryüksel, İsmail Özcan, Hasan Erkalkan.

ÇOK MÜHİM!..

OKU Mecmuası muhterem abonelerinin ve bayilerinin destek ve samimiyeti ile neşriyatına devam etmekte, davaya hizmet yolunda şekilen ve fikren hızla ilerlemektedir.

Bu tekâmülde okuyucularımızın da hizmeti büyük olmaktadır.

Bazı okuyucularımız ve bayilerimiz borçlu oldukları halde borçlarını ödemeyi ihmal etmekte, bu durumda çalışmalarımızı aksatmaktadır.

Muhterem okuyucularımızın zarfın üzerinde bildirilen rakama göre abonelerini yenilemelerini ve yeni aboneler kaydetmelerini, bayilerimizin de borçlarını ödemelerini ehemmiyetle rica ederiz...

Selâm ve hürmetlerimizle...

İslâmın İlk Emri
O K U

İslâmın İlk Emri
O K U
Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Mahmut KULU
Yazı İşleri Müdürü :
Hidayet AKÖZ

İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği: Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 11 T.L. Altı Aylık : 5.5 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 15 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 1.12.1966

İslâmın İlk Emri

Oku

Her şeyi yaratan Rabbinin adıyle oku !

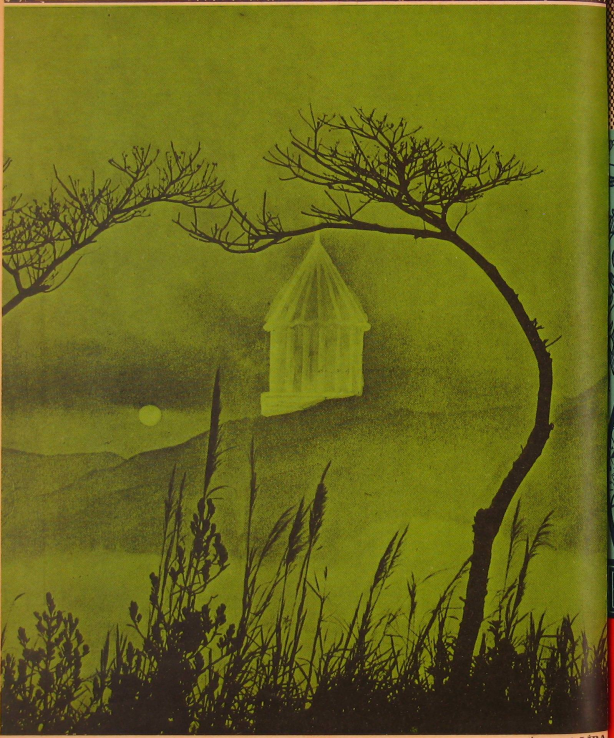

FİATI : 1 LİRA

İslâmın İlk Emri

Oku

Dinî İçtimaî Edebî Aylık mecmua

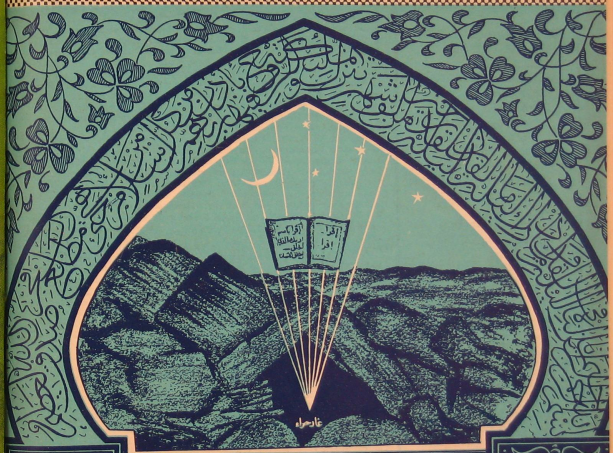

Fışkıran Nur - Esrarlı Gece

Yıl : 6 Sayı : 62 Ramazan : 1386 Ocak : 1967

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- Fışkıran Nur — Esrarlı Gece — **Ömer SAKALLI**
- Mübarek Ramazan ve İmânlı Müslümanlar — **Prof. Abdülkadir KARAHAN**
- Ulûm'ul-Hadis — **H. KARAMAN**
- İmân ve İstihsâl — **Avni İLHAN**
- İslâmiyet ve Medeniyet — **Hamdi DÖNDÜREN**
- Dinin Önemi Yaz. : **M. el-Hıdır HÜSEYİN** Ter. : **H. KÜÇÜKKALAY**
- Vicdan ve Ahlâk — **Dr. Fehmi CUMALIOĞLU**
- Din Fikrinin Doğuşu ve İslâm Dini — **Veli ERTAN**
- İzmir Yüksek İslâm Enstitüsü Tedrisata Başladı — **Mehmet DOĞRU**
- Mevlûtlarda Şeker Yerine Kitap, Mecmua Dağıtılmalıdır — **İsmet SOYER**
- El' Muhtasar Fi' İlmi Ricâli'l-Eser — **A. Osman KOÇKUZU**
- İslâmiyet Gericilikle İtham Edilemez — **Kadir SEVENCAN**
- Yılbaşı Dolayısıyla — **Ahmet KURHAN**
- Bu Ses — **Şirazlı ŞEYH SÂDİ İ. E.**
- Fıkıh Köşesi
- Öbür Dünyadan Bir Mektup — **Ayhan KIZILTEPE**
- Hz. Muhammed'in Kahraman Öğrencisi Yaz. : **Salih FARFÛR** Çev. : **İsmet ERSÖZ**
- O Yabancı Kimdi? — **Halil EREZ**
- Haberler ve Kritiği
- Okuyucularla Başbaşa
- Resimler : **Celâleddin HİDAYETOĞLU**

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Ramazan seherlerinin erguvani fecrinden mü'minler nasibini alırken, «Yakın Şark Misyonerlik Teşkilâtı» da boş durmuyor. Şimdiye kadar renk ve taktik değiştiren bu mü'mini gavur yapma teşkilâtı, son günlerde merkez de değiştirdi. Karargâhını Ankara'ya nakletti. Bir zamanların ma'betsiz şehri Ankara'ya, yani Müslüman-Türk Milletinin merkezine. Türk vatanında, Türk Milletinin iman ocağında resmilik kazanmak için midir bu nakl-i mekân, yoksa çirkefliklerini kusmağa daha mı elverişli Ankara'nın havası?..

«Dünya Kiliseler Birliği» nin bir kararına göre Ankara, Ortaşarkta misyoner faaliyetlerini yürütmek için en müsait bir zeminmiş... Demek «bahtı ak, taşı kara» dediğimiz güzel Ankara, Kuvay-ı Milliyeye ruh ve şekil veren Ankara, bundan sonra Yakınşarkın misyoner teşkilâtı da olacak!.. Ya, öyle mi!.. İslâmın öz yurdunda bu ne gariblik Allahım!..

Hıristiyan Avrupa, şimdiye kadar hiçbir yere maksatsız girmemiştir. O, insanî duygular adına hekim olarak girdiği yerde hâkimlik te'sis eder. Barış gönüllüsü olarak girer, sulh ü sükûnû temelinden sarsar. Turist olarak gelir, tarihî değerleri çalar. Yardım elini uzatır görünür, aslında tüccardır. Dost görünür, kalbi kin ve garaz ile dolup taşar. Yatandaş kılığına bürünür, ekmeğini yediği, suyunu içtiği, havasını teneffüs ettiği bu toprakların en azılı düşmanıdır. Manâyı tutar zannedersin, fakat maddenin zebunudur. Meslih'in dinini yaymak için girıştiği misyonerlik faaliyetinin altında bile bir vuzuhsuzluk yatmaktadır. Beşeriyeti hayr-i âlâya (!) sağırmaktan ziyade bir istilâ arzusu hâkim bu teşkilâtta. Hz. Isa adına ölmüş ruhları ihya etmeğe me'mur olan bu uğursuz teşkilât, manâyı ve bu manâya vücut veren hareketi pervasızca boğar. Böylece de bir taraftan insanlığın kuyusunu kazarken, bir taraftan da din adına kendi hegemonyasını yürütür. «Hz. Isa Peygamberin ruhaniyetini, ilâhî tarafını hergün öldüren Avrupa bu mezbûhane katlini saklamak için yeni imkânlar arar. Onlar yaptıkları muvaffakiyetle ruhanî bir ülküye, semavî bir idealizme gönül veremediklerini göstermektedirler. Fakat Ortadoğunun sözde müslüman olan unsuru kendi başlarına düştüğü için hıristiyanların bu tarafını görememekte ve kendi öz diyarlarında ona tecelli ve zuhur imkânı bağlamaktadırlar. Esasen «BİBLE HOUSE» in İstanbul'dan Ankara'ya nakledilme de Ankara'nın siyaset karışan buğulu havasının tesiri büyük olsa gerektir.

İslâmın en büyük haremgâhında 5 asır tekbirlerle kucaklaşan Ulu Mabedi, kırk yıldır hoyratca bir tasarrufla tekbir sadalarına kapalı tutan zihniyet, elbette bu tutumuyla misyonerlik faaliyetine daha büyük bir şans tanıyor demektir. Yakınşark Misyon Teşkilâtının, Anadolu insanını hıristiyanlaştırmak için Ankara'yı ikinci bir basamak yapması, İslâmın istikbali için ciddi bir tehlikedir. Çünkü Ankara'nın karargâh olması, sadece Anadolu müslümanlığını söndürmek değil, büyük tehlikeler doğuracaktır. İslâmın âlemşümûl tesirini kafalardan silmek, hiç değilse bu tesire gölge düşürmek için seçilen bu usûl, hıristiyanlığın geleceği ve İslâma karşı girişeceği hücumda yeni bir ta'biydir. Efendiler! Sen-ben kavgasını kaldırın; sağ-sol mücadelesini durdurun da seni de beni de sağdan soldan kıskacının içinde eritmek istiyen bu hıristiyan propağanda anaforunu bertaraf ediniz.

Hıristiyanlık, İslâmın sinesinde yeni temerküz kampları kurarken Müslümanların asırlık gafiet uykusu hâlâ devam etmektedir. Müslüman milletleri birbirlerine bağlıyan râbıta, elbette dindi. Şimdi çoktandır bu kal'ada tefrika salgını başladı. Gayesiz, cezbesiz, renksiz, kokusuz bir nesil doğdu. Her rüzgâra açık, her rengi kabule müsteid bir nesil. Böyle bir neslin türediği ortamda her sistem revaç bulacaktır, elbette!.. İslâmın izzetini koruyacak şuuru bu necib milletin evlâdına çok görme Ya Rabbi, mutlu Ramazanlar hürmetine!..

İslâmın İlk Emri
Oku

FIŞKIRAN NUR ESRARLI GECE

Ömer SAKALLI

Uçsuz bucaksız bir çöl, çölde bir şehir, şehire bir saat mesafede sessizliğin donup taşlaştığı bir yer : HİRA DAĞI... İki Cihan Serveri'nin inziva hücresi, ibadet ve istiğrak kulesi, tefekkür ve murakabe hanesi... İlâhî Nuru neşreden, bütün cihana hükmeden ve sonsuzluğa açılan son pencere : HİRA MAĞARASI...

Kâinatın Efendisi hep orada. Tefekkür ve ibadette. Yalnız onu düşünüyor ve ona ibadet ediyor. Arada sırada bazı parıltılar; peygamberden peygambere geçen nübüvvet nurunun asıl sahibine kavuşma ve onda karar kılma belirtileri... Ve nihayet İslâmı tamamlamaya ve inkılâbını kadrolaştırmaya memur İki Cihan Serverine, ilmin ve irfanın, terakki ve tealinin anahtarını veren ilk emir ve ilk âyet... «OKU!.. Seni yaratan Rabbinin adıyla OKU!..»

İlâhî tecellinin mekânı Hira Mağarası **nura garkolmuş, fezayı yırtarcasına fışkırmakta... İşte bu nur, bu İlâhî şûle, insanlığın Allah'ını unutup vahşet ve dalâlet girdabında bocaladığı bir anda cihanı aydınlatmağa başladı. Bu, Kalb-i Muhammedide olan Rahmanî oluş, büyük tecellî... O'nun kalbinde makes bulan** VAHY-İ İLÂHÎ... **Her şeyi ile bir mucize olan eşsiz bir kitabın Fahr-i Kâinatın şuurunda tekevvünü...**

Büyük inkılâbın benzersiz kanunu; Kerîm Kitap... Baştan başa Allah kelâmı. Ezelden ebede kadar her asırda bütün insanlığı idare edebilecek hüküm ve nizamları havi tek anayasa, Allahımızın (ﷻ) diye tavsif ettiği «Allahın kopmak bilmiyen ipi». Bir ucu insanlığın elinde, bir ucu da onu indiren Allah (C.C.) Hazretlerinin kudret elinde... Ona sarılan ve ahkâmıyla amel edeni mutlak kurtuluşa ve seâdete kavuşturan «Açık bir nur, hikmetli bir zikir ve sırat-ı müstekîmdir.»

İlâhî Kitabın inzali, Ramazan ayının bir günü, bin aydan hayırlı olan bir gecesi. Hidayet güneşinin doğmaya başladığı bir gece. Mü'minleri selâmlamak için yer yüzüne inen meleklere arzın daraldığı mübarek bir gece. Bu gece. Ramazanı Şerifin en mühim tecelli gecesi; İlâhî nuru, Hablü'l-Metîni ma'nevi göğsünde barındıran KÂDİR GECESİ... Füyûzât-ı Rabbâniyyenin ve Hidâyet-i Rahmaniyyenin coştuğu, Kur'ân nurunun fışkırdığı müstesna bir gece...

Kur'ân-ı Kerîm'de bir sûre : «el-KADR» **sûresi...** «Gerçek, Biz Azîmüşşan O'nu **(Kur'ân-ı Kerîm'i)** Kâdir gecesinde indirdik. Kâdir gecesinin **(o büyük fazl-u şerefini)** sana bildiren nedir? Kadir Gecesi bin aydan hayırlıdır. O gecede Allahın izniyle **(yapılacak)** her işten dolayı melekler **(beraberlerinde)** Ruuh **(Cebrail A.S. olarak)** akın akın yer yüzüne inerler. O **(gece)** tan yeri ağarıncaya kadar bir selâm ve selâmet **(gecesi)** dir.»

Kadir Gecesi, Kalb-i Muhammedide açılan hidâyet fecrinden Kur'ân güneşi doğan mukaddes gece. Zulmeti, cehli ve sapıklığı, nursuzluğa eriten feyz ü bereket dolu bir gece... Cenâb-ı Hakkın kullarına bahşettiği sonsuz lütûf ve ihsan gecesi. O geceyi arayıp bulan ve ihya eden mü'minler için ebedi ğufran gecesi...

Bu mübarek ğufran gecesinin feyzinden

(Devamı 5. sayfada)

Mübarek Ramazan ve İmanlı Müslümanlar

Prof. Dr. Abdulkadir KARAHAN

(İst. Ün. Öğretim üyesi, Yüksek İslâm Enst. Hadis Hocası)

İslâm dininin beş temel üzerine kurulduğu ve bunlardan birinin «Ramazan ayında oruç tutmak» olduğunu bütün müslümanlar bilir. Bundan dolayıdır ki: her yıl Ramazan gelince, İslâm dünyasında hayat düzeni — az veya çok — değişir. Dinin günah saydığı söz ve hareketlerde bir azalma olur. Sebep vaktinden gün batışına kadar yemek ve içmekden kesilen mü'minler, zamanlarını daha çok Allah'a ibadetle geçirirler; suç işlememeğe itina gösterirler, alış-verişlerinde daha doğru davranmağa çalışırlar, insanlara karşı daha sefkatli gözükür, yoksulları daha çok hatırlar, mallarının kırkta birini zekât olarak bakıma ve yardıma muhtaç olan fukaraya dağıtır, fitrelerini, sadakalarını belirli şartlar altında bunları almağa ehil olanlara verirler. Çünkü Kur'ân-ı Kerîm'in ilk âyetlerinin süreci içinde nâzil olduğu bu mübarek ay ile ilgili olarak Allah kitabında ve Peygamber sözünde açık buyruklar meycuttur.

Cenab-ı Hak, Kelâm-ı kadiminde — Bakara sûresindeki şu anlamda olan âyetlerle — şöyle buyurmaktadır: **«Ey inananlar, sizden önceklere oruç farz kılındığı gibi, sakınasınız diye, size de öylece sayılı günlerde farz kılındı. İçinizden hasta olan, ya da yolculukta bulunan, tutamadığı günler sayısınca diğer günler tutar. Oruca dayanamayan, bir yoksulu doyuracak kadar fidye verir. Kim gönüden iyilik yaparsa bu durum, onun için hayırlı olur. Eğer bilseniz oruç tutmanız sizin için daha iyidir. Ramazan ayı ki: onda, insanlara yol gösterici olarak ve doğruyu yanlıştan ayıran belgeler inhisâlî ile, Kur'ân indirildi. Sizden bu aya erişen, onda oruç tutsun. Hasta, ya da yolculuk durumunda olan, tutamadığı günler sayısınca, diğer günlerde tutsun. Allah, size kolaylık ister, güçlük istemez».**

Bu emir karşısında, islâm dininde olan mü'minlerin — hasta değilseler ve seferde de bulunmuyorlarsa — hiçbirisinin dökünmeyi ayına teaddüf eden Ramazan boyunca oruç tutmaları gerekir. Ancak bu orucluluk insan için faydalıdır. Oruca dayanamayacak kadar yaşlı ve bitkin olanlar için bazı kolaylıklar da vardır. Allah, kulları için kolaylıklar yaratmıştır. Onlar için güçlük istememiştir. Yalnız âyetleri yanlış anlamamak, gücü yetmeyenler, hastalar, yolcular için tanınan müsaadeleri veya bir başka zamanda belli şartlar altında yerine getirmeyi çok geniş ve belirsiz sınırlara doğru itmemek de bir zorunluluktur.

Hz. Muhammed'in (S.A.S.), Hz. Ömer'in oğlu Abdullah'tan bize erişen bir hadislerinin anlamı şöyledir: **«İslâm dini beş temel üzerine kurulmuştur; Allah'tan başka tanrı bulunmadığına, Muhammed'in (S.A.S.) O'nun kulu ve elçisi olduğuna — inanarak — şehadet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, hacceılmek, ramazan orucunu tutmak».** Hadîs bilimi terimi olarak **«müttefekun aleyh»** yani Buhârî ile Müslim'in ortaklaşa rivayet ettikleri sahih hadislerden olan bu peygamber sözü, yukardaki âyetin anlamını, destekle-mektedir.

Oruc'un gerek sağlık, gerek sosyal hayat ve toplum ekonomisi bakımlarından faydaları üzerinde durmanlar az değildir. Bir kerre insanın, ruhu da, bedeni de — zaman zaman — biraz dinlenmek, perhize çekilmek ihtiyacındadır. Oruç, bu dinlenmeyi, perhiz dönemini sembolize eder. Sonra aslında oruçtan kasdedilen sadece yeme ve içmeden belli saatler boyunca alıkonmak değildir. Aynı zamanda her türlü günah-kârlıktan, kötülüklerden yanlış hareketlerden, bed sözlerden de sakınmaktır. Hz. Muhammed (S.A.S.), Ebû Hüreyre tarafından nakledilen bir hadîslerinde şöyle buyurmuşlardır :

«Sizden biriniz oruçlu bulunduğu gün sakın çirkin söz söylemesin; ve kimse ile çekişmesin. Şayet, biri kendisine söğer veya çatarsa: Ben oruçluyum, mukabele etmem desin». Görülüyor ki: oruçlu insan, sadece midesini türlü besinlerden korumakla ödevini tamamlamış gözükmüyor. Bedeninin yanı başında ruhunu da temiz, sarsıntılardan ve kötü temaslardan uzakta tutmasını bilecektir. Çekişmelere meydan vermeyecek, kendisine satışıldığı vakit de durumunu belirtmekle yetinecektir. Bunu tekit eden başka hadîsler de vardır. Buhârî'deki «Oruç Bölümü» hadîsleri arasında göze çarpan şu anlamdaki Peygamberimizin sözü görüşümüzün bir desteğidir : **«Ramazan'da yalan söylemek, ya da kötü sözler kullanmak gibi amelleri işleyenlerin, oruçluyum diyerek, yemeğini ve suyunu bırakmasından Allah için hiç bir suretle bir gereklilik yoktur...»**

Bütün bunlar gösteriyor ki : Oruçlu müslüman, her zamankinden daha dikkatli davranmakla mükelleftir. Yalan söylemeyecek, kötü sözler harcamıyacak, her çeşit günahtan sakınacak, yani ruhu ile de oruçlu olacaktır. İmanı bütün müslümana düşen ödev de budur. Böyle yapabilenlerin mertebeleri de yüksekselir. Nitekim İmam-ı Gazzali'nin **«İhyatü ulümi'd-din»** adlı eseri ile Ebû Tâlib'in **«Kutü 'l-kulûb»** adlı kitabında oruç şöylece üç bölüme ayrılmıştır :

a) Tam yetişin ağzına başlamasından güneş batışına kadar yeme, içme ve seksüel ilişkilerden insanın kendini uzakta tutmasından ibaret olan oruç. Bu ilk tabakada bulunanların orucudur.

b) Yine belirtilen süre içinde anılan üç şeyden müslümanın kendini uzak tutmasından başka göz, kulak, dil ve diğer organlarını günahtan alıkoyabilmesi ile nitelenen oruçtur. Bu oruç, ilk tabakada yüksekmiş, din yolunda oldukça ilerlemiş olan zatların orucunu temsil eder.

c) Gönlün sadece Allah ile meşgul olması ve kemal sahibi mü'minin kendini bütünü ile Allah'a vermesi şeklinde tecelli eden oruç. Bu en yüce mertebeye ulaşmış bulunan bahtiyar din ulularının kişiliklerinde sembolize olmuş oruçluluk durumudur.

Allah'ın kulu, oruçlu iken, meleklere benzetilmiştir. Bunun bir sebebi, onun, insana has olan yemek, içmek ve seksüel ilişkilerde bulunmak gibi eylemlerden kendisini alıkoymaktaki başarısı ise, bir diğer sebebi de orucun üçüncü durumunu yaşayabilmesi düşüncesi, yani dünyanın her şeyinden sıyrılıp kendini bütünü ile Allah'a verebilmesi ihtimalinin gerçekleşmiş olmasıdır.

Bunu göz önünde bulundurunca şu hadîs-i şerîfteki müjdenin anlamı daha açık olarak sezilir, duyulur :

«Bir kimse, Ramazan'da oruç tutar, hududunu tanır, korunması gereken durumlardan korunursa, geçmiş günahları mağfiret olunur.»

Gerçekten orucu tam gerektiği şekilde tutanların yargılanacaklarına, Allah tebâlî'nın rahmetine kavuşacaklarına inanmayı telkin eden başka hadîsler de vardır. Orucun özelliği, onun ibadetler içinde, orijinal bir mevkie sahip olmasını sağlamıştır. Çünkü hemen her ibadetin bir şekli, bir görünür yönü olduğu halde oruçta bu yoktur. O, görünürde bir şekle bürünmemiştir. Sözgelişi namaz kılmak, zekât vermek, Hacc'a gitmek gibi İslâmın öteki şartlarına dayanan ibadetler gözle de görülür. Bunların dışta bir şekilleri, bir hareketleri mevcuttur. Ama oruç öyle değildir. Kimin oruçlu olup kimin olmadığı kolayca bilinmez ve görülmez. Bunu ancak Allah bilir. Bu bakımdandır ki «kudsî hadîs»'te — yani sözü Hz. Muhammed'in olmakla beraber anlamı Allah tarafından vahy ve ilham edilen bir hadîste — şöyle denilmiştir :

«Allah tealâ buyurdu ki : Âdemoğlu'nun her ameli kendisi içindir. Ancak oruç böyle değildir. O sadece benim için yapılan bir ibadettir; onun mükâfatını da bizzat ben vereceğim».

Her halde Ramazan orucu, 500 milyonu aşan İslâm dünyasının en çok zevkle yerine getirdiği bir ibadet ve müslümanların ortak bir din ve kültür mirası olarak bu günkü Türkiye için de en önemli bir konudur. Sâhurları, cami ibadetleri, hatim indirmeler, iftarlar, teravih namazları ve gece toplantıları ile Müslüman Türklerin ve bilhassa Osmanlıların hayatlarında son derecede önemli ve renkli bir mevkii bulunan Ramazan orucunun, Türkiye Cumhuriyeti müslüman yurttaşları için de, geniş ve sürekli etkileri bulunduğu şüphe götürmez bir gerçektir. Cenab-ı Hak'tan bu mübarek ayın, imanlı müslümanlara saadet ve bahtiyarlık getirmesini gönülden dilerim.

KÂDİR GECESİ

Nur yağar bu gece gökten toprağa,
Can gelir yeniden solmuş yaprağa.

Hacet kapılarını açar bu gece,
Üstümüze rahmet saçar bu gece.

⁂

Kâinatı yoktan var eden Allah,
Bizi rasüline yar eden Allah.

⁂

Geliyor mubarek Kâdir Gecesi,
Yükselsin göklere her Türkün sesi...

F. C. Oğuz ÖCAL

FIŞKIRAN NUR — ESRARLI GECE

(Başlarafı 3. sayfada)

istifade edenlere bulunmaz bir lütûf... Resûller Resûlü buyuruyorlar : «Bir kimse Kâdir gecesini imanlı bir gönülle ve sevabını mutlaka Allahtan umarak ibadetle geçirirse geçmiş günahları afv ü mağfiret olunur.»

İnsanlığın Tâcı, bu geceyi bizzat aramışlar ve aranılmasını emir buyurmuşlar : «Kâdir gecesini, Ramazanın son onundaki tek gecelerinde arayınız.» **Kendileri ve Ashab-ı Güzini bu geceye en çok Ramazanın yirmiyedinci gecesinde rastladıklarından;** «Kâdir gecesi, yirmiyedinci gecedir» **diye de buyurmuşlardır.**

Ne büyük bir Hikmet-i İlâhîdir ki, bu gece Ramazan içine gizlenilmiş... Mü'minin her geceyi Kâdir gecesi gibi ihya etmesi istenilmiş, günaha ve günah işlemeye cesareti fazla olan zavallı insanın emre muhalefet ve masiyete müdavemetinin çoğalacağı düşüncesiyle arayıp bulunması tavsiye edilmiş... Mü'mini hayra, Cenab-ı Hakkın rızasına muvafık amellere teşvik için Hikmet-i Rabbaniyyeden bir ve daha birçok Esrar-ı İlâhî...

Her geçen gecenin bir Kâdir gecesi olabileceğini düşünüp bütün gecesini ibadetle geçirenlere ne büyük bir ni'met!.. Rıza-yı Bârî için gündüzünü oruç, vaz' u nasihat ve mukabelelerle, gecesini teravih, düâ, zikir, tefekkür ve nafilerle geçirip, Kâdir gecesini lâyıkıyle ihya edenlere ne mutlu!..

Allahım, her türlü hamd ve senâ Sana, salât ve selâm Senin Resûlüne ve ashabına olsun...

NAMIK KEMAL

Yazan :
Necip Fazıl Kısakürek
Eser 204 sahife olup, fiatı : 10 liradır.

MACAR İHTİLÂLİ

Yazan :
Kadir Mısıroğlu
Eser 238 sahife olup, fiatı : 10 liradır.
İsteme adresi : SEBİL YAYINEVİ
Beyaz saray Zemin Kat, No: 40
Beyazıd/İstanbul
Okuyucularımıza tavsiye ederiz.
O K U

Müctehidler Nazarında Sünnetin Değeri

(İbn'ü Teymiye'nin raf'ul-melâm.. risâlesi)

— VIII —

H. KARAMAN

Cenâb-ı Hak şöyle buyurur: «Onlar gelip geçmiş bir topluluktur, kâr ve zararları da kendilerine aittir...» (Bakara: 134), «Bir şey üzerinde ihtilâfa düşerseniz onu, Allah ve Rasûlünün... hükmüne götürünüz.» (Nisâ: 59).

Bir kimsenin görüş ve sözüne dayanarak Rasûlullah (s.a.) in hadisine muhâlefet hiçbir kimsenin haddi ve hakkı değildir. Nitekim İbn'ü Abbâs (r.a.), kendisine bir şey soran kişiye Rasûlullah (s.a.) in hadisiyle cevap vermesi üzerine o adam: «Ebû-Bekir ve Ömer (r.a.) şöyle diyorlar» deyince, şu cevabı vermiştir: «Üzerinize gökten taş yağmasından korkarım; ben Allah Rasûlü şöyle buyurdu diyorum, siz Ebû-Bekir ve Ömer'in (r.a.) sözünden bahsediyorsunuz.»

Bir hadisle amel etmeyi terkin bazı sebepleri olduğu anlaşılınca; içinde helâl, haram veya hüküm bulunan bir sahîh hadisle karşılaşılır ve terk sebeplerini anlattığımız âlimlerden birinin de bu hadisle amel etmediği görülürse, mezkûr âlimin haramı helâl kıldığı, yahut helâlı haram kıldığı veya Allah'ın inzal ettiğinden başka bir şeyle hüküm ve amel eylediği için, ceza göreceği itikadına kapılmamalıdır.

Kezâ bir hadiste, lânet, Allah'ın gadabı v.b. gibi bir tehdit bulunur, mezkûr sebeplerden dolayı bir âlim de bu hadisi tatbik sahasına koymamış olursa, bunun o tehdide müstahak olduğu da sanılmamalıdır.

Bu hususlar, Bağdâd mutezilesinden Müraysî ve benzeri birkaç kişi müstesnâ, bütün islâm âlimlerince ittifakla kabul edilmiştir. Bu berikiler, ictihadında yanılan kimsenin ceza göreceğine kani olmuşlardır. Bu yanlıştır, çünkü; haram işleyen kimse, ceza tehdidinin şümûlüne girebilmesi için, haram hükmünü ya bil-fiil bilmeli, yahut bilme imkânına sahip bulunmalıdır. İslâmî merkezlerden uzak yerlerde yetişen veya yeni müslüman olan bir kimse, haram olduğunu bilmediği bir şeyi işlerse günahkâr olmaz ve kendisine had (şer'i ceza) tatbik edilmez. Haram fi'li bilmeden işlerken, şer'i bir delile dayanmış olmasa da durum böyle olunca; haram kılan hadîs kendisine ulaşmamış, zıddını işlerken de dinî bir delile dayanmış bulunan kimsenin ceza görmemesi daha akla ve hakka yakındır. İşte bu sebepledir ki ictihadında hata eden bile övgü ve sevaba lâyık görülmüştür. Cenâb-ı Mevlâ şöyle buyurur: «Dâvûd ve Süleyman da, bir kavmin koyunları tarafından geceleyin tahrîb olunan ekin tarlası hakkında hüküm vermişlerdi. Biz de şâhid olmuştuk. Biz bu hükmü Süleymana öğretip anlattık. O'na da (Dâvûd'a da) hikmet, ilim ve marifet verdik...» (Enbiyâ: 78, 79). Bu âyette Allah Tealâ, doğru anlayış ve hükmü (bu hükümde isâbeti) yalnız Süleyman'ın verdiğini ifade buyurmakla beraber, her ikisini de ilim ve hüküm yönünden öğrettiğini.

Buhârî ve Müslim'de, Amr b. il-Âs'tan rivayet edilen şu hadîs-i şerîf vardır; Efendimiz (s.a.) buyurdular: «Hâkim ictihadıyla hüküm verir ve isabet ederse kendisine iki ecir (sevap, karşılık), ictihadında hata ederse bir ecir vardır.»

Hadis-i şeriften anlaşılıyor ki müctehid hata bile etse ecir kazanmaktadır. Bu ecir ictihadından dolayıdır, hatası da affedilmektedir. Çünkü her hâdisenin hükmünde isâbet ya imkânsız yahut da çok güçtür. Halbuki Allah Tealâ: «O dinini size güç kılmamıştır.» (Hacc: 78), «Allah sizin için kolaylık olsun ister, güçlük istemez.» (Bakara: 185) buyuruyor.

Buhârî ve Müslim'de Rasûlullah (s.a.) den şu rivayet edilmektedir: Hendek savaşı yılında Peygamber Efendimiz — bir münasebetle — ashâbına: «Hiçbiriniz, Beni-Kurayza'ya varmadan ikindi namazını kılmasın.» buyurmuştu. Ashâb yolda iken ikindi namazının vakti geldi. Bazıları: «Beni-Kurayza'ya varmadan kılmayız.» dediler. Bir kısmı da Peygamberimizin maksadı bu değildir diyerek yolda ikindiyi kıldılar. Peygamber (s.a.) bu iki gruptan hiçbirini kınamadı... İmdi bunlardan birinci grup Peygamberimizin hitabını bütün hallere şâmil olarak almışlardı, onlara göre namaz vaktinin geçmesi de bu hallerden biriydi. İkinci grup ise dayandıkları bir delille namazın geçirilmesini bu emrin içine sokmuyorlardı. Çünkü bunların anlayışına göre Peygamberimizin maksadı «Bir an önce oraya gidiniz.» demekti.

Bu, fukahanın meşhur ihtilâflarına konu teşkil eden «Genel hitap ve hüküm, kıyasla tahsis edilebilir mi?» meselesidir. Bununla beraber namazı yolda kılmış olanlar daha doğru hareket etmişlerdir.

(Devamı var)

HADİS RAVİLERİ (Tâbiûn) :

Buhari'nin hayatı

O zaman kaç yaşında idiniz?

— *On yaşımda veya daha küçüktüm. Sonra ilk tahsilime bitirdim, Dahilî ve başkalarına gidip gelmeye başladım. Üstâd bir gün hadis okuturken «Süfyân, Ebu 'z-Zübeyr'den, o da İbrâhîm'den..» diye rivayete başladı. Ben kendisine: «Ebu 'z-Zübeyr, İbrâhîm'den rivayette bulunmaz» dedim. Beni azarladı. Bunun üzerine: «Eğer hazırda varsa rivayet kaynağına bak.» dedim, girdi baktı, geri gelince: «Peki doğrusu nasıl be çocuk!» dedi. Dedim ki: «O Zübeyr Ubn'ü Adiyyâdir, İbrâhîm'den rivayet etmiştir.» Üstâd eline kalemi aldı ve (tedris esnasında kullandığı) kitabı tashih etti. Bana da dönerek: «Sen haklısın.» dedi.*

Buhârî bunu anlattığında birisi kendisine sordu:

— *Sen o zaman kaç yaşında idin?*

— 11 yaşında.

Kendisi anlatır: 16 yaşıma bastığımda İbnu 'l-Mübârek ve Vekî' in kitaplarını ezberlemiş, görüş ve ictihadlarını anlatmıştım. Sonra annem ve kardeşimle hacca gittim.»

Hacca gitmek suretiyle başladığı ilk seyahat (210.) *hicret yılına rastlıyordu.*

SEYAHATLERİ :

Buhârî anlatıyor: Şam'a, Mısır'a, iki defa Cezîre'ye, dört kere Basra'ya gittim. Altı yıl Hicaz'da kaldım. Kûfe ve Bağdâd'a muhaddislerle beraber kaç kere gittiğimi sayamam.

ÜSTATLARI :

Buhârî der ki: Herbiri hadis âlim ve râvisi bin seksen kişiden hadis yazmışımdır. Bunların en üstün derecede olanları bana tâbiîn'den hadis rivayet edenleri idi.

Hadislerden bir demet :

Yolcu Namazı

93 — *Ya'lâ b. Ümeyye'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir :*

Ömer b. il-Hattâb'a (r.a.) dedim ki: «Kâfirlerin size hücûlük etmelerinden korktuğunuzda,.. namazdan kısmanızda size günah yoktur...» (âyeti var) fakat şimdi insanlardan korku kalktı, (yolculuk halinde namazı kısmaları nasıl olur?) Bana şöyle cevap verdi: «Senin merak ettiğin hususu ben de merak etmiştim de Rasûlullah (s.a.) e sordum; Efendimiz şöyle buyurdular: O, Allah'ın size bir lutfudur, O'nun lutfunu kabul ediniz.»

Müslim, Ebû-dâvûd... Tâc: 1/295.

Hadîste geçen âyetin tamamının meâli şöyledir: «Sefer ettiğiniz vakit, kâfirlerin size bir kötülük etmesinden korkarsanız, namazı kısarak kılmanız (dört rek'atlı farzları ikişer edâ etmeniz) size günah değildir. Şüphesiz kâfirler size apaçık düşmandırlar.» (Nisâ: 101)

Âyetten anlaşıldığına göre sefer halinde namazlardan bazılarının (dört rek'at farzı bulunan namazların) yarıya indirilerek eda edilmesi, cihâd seferiyle ilgili olup, korkunun da bulunması şartına bağlıdır. Korku bahis mevzûu olmadığında veya cihad için değil de başka sebeplerle yolculuk yapıldığında, diğer şartlar bulunursa dört rek'atlı farzlar yine ikişer rek'at olarak mı kılınacak? İşte bu sûale, yukarıda meâlini aldığımız hadîs cevap vermekte, yolculuk ne için olursa olsun, korku bulunsun bulunmasın namazı bu şekilde eda ruhsatının ilâhî bir lutuf olduğunu ifade buyurmaktadır.

Bu lutfa icâbet ve uymanın lüzumu mevzûunda islâm müctehidleri arasında şöylece görüş ve anlayış farkları vardır :

1 — Hanefîlere göre: Bu, terki de caiz olan bir ruhsat kabilinden olmayıp, oldukça yüksek bir derecede ehemmiyet gerekli bulunan ve yolculuk için başlıbaşına teşrî kılınmış olan bir azîmettir. Şu halde iki yerine dört kılarak hazardaki gibi hareket etmez caiz olmaz. İlâhî lutfu reddetmede, terk-i edeb korkusu da vardır.

2 — Mâlikîlere göre dört rek'atlı farzları iki kılmak mükekked sünnettir.

3 — Şâfiîlere göre ise bu bir ruhsattır, kasr (dört rek'atlı farzları ikişer kılmak) caiz olmakla beraber, tamamlamak daha iyidir.

Hadisler ve Peygamber (s.a.) Efendimiz'in tatbikatı birinci görüşü teyid eder durumdadır.

Kasrı caiz kılacak yolculuk müddeti v.b. için fıkıh kitaplarına bakmalıdır.

Bu hadîs-i şerîf bize, yüce dinimizin hayatilliğini, emirlerini yerine getirme hususunda bir güçlüğün bulunmaması için Allah tarafından bir lutuf olarak ruhsat ve kolaylıklar teşrî' kılınmış bulunduğunu göstermektedir.

İman ve İstihsâl

Avni İLHAN

Burada «istihsal» deyince, hususi olarak iktisadi; umumi olarak da maddî ve manevî her türlü verim kastedilmektedir. Bazı kimseler bir dine inanmanın, bir ideale bağlanmanın istihsali yavaşlatıp uyuşturduğunu iddia ve hayal ederler. Buna sebeb olarak da, dinin ve manevî esaslara bağlılığın dünyaya karşı olan sevgiyi, maddî alandaki çalışma şevk ve hırsını öldürdüğünü ileri sürerler. Onların inancına göre, din insana, dünyanın ihtimam gösterilecek kıymette olmadığını telkin etmektedir.

Bu düşünce, din ve manevî duygulara bağlanmanın mahiyetinden habersiz olan biçarelerin vehimlerinden ibarettir. Ciddî bir surette düşünülür, insafla karar verilirse, **İMAN, İSTİHSÂLİ GELİŞTİREN SAİKLERİN BİRİNCİSİDİR.** Verim sarf edilen gayret ölçüsünde olur. Gayret ve çalışma ise bir desteğe muhtaçtır. Gayreti, imandan daha çok artıracak başka hangi saik düşünülebilir?

İMAN ve AMEL : Doğru ve gerçek iman, hayatta hiçbir amelî eseri görülmüyen, mücerred bir zihnî idrak, kuru kuru bir tasdikten ibaret değildir. **O, inanç, amel ve ihlâs üçlüsünün birleşimidir.**

Kelâmcılar, amel imandan bir cüz mü yoksa onun şartı mı veya meyvası mı olduğu hususlarında bir hayli münakaşa etmişlerdir. Hepinin ittifak ettikleri nokta şudur : **(amel, olgun bir imanın ayrılmaz parçasıdır.)**

İmanın nasıl olacağı konusunda Resulü Ekrem (S.A.) den şu hadîs rivayet edilir : **«İman, temeninden ibaret değildir. O, kalbde takarrur eden şey ve onun amelle doğrulanmasıdır.»**

Kur'ân-ı Kerîm'de iman 70'den fazla yerde amelle birlikte zikredilmektedir. Hem de mücerred amel değil, **«salih»** olması şart koşulurak. Bu kelime din ve dünya işlerinde güzel olan her şeyi içine alır, ferd ve cemiyet için iyi olan herşeyi şamildir. Hulâsa maddî ve manevî hayattaki güzel, salih kelimesinin ifade ettiği şeydir.

MÜ'MİNİ ÇALIŞMAYA SEVK EDEN İNANCIDIR :

Burada mü'min deyince umumi olarak bütün dinlere inananlar, hususi olarak da İslâma inananlar kasdedilmektedir. Mü'mini çalışmağa sevk eden, ne hükümet zorlaması, ne harici bir tesir, ne kılıç korkusu, ne açlık endişesi, ne felâkete uğrama tehlikesi ve ne de bazı rejimlerde olduğu gibi işkenceye uğratma tehdididir. O, içinden gelen bir iştiyakla, fıtrî bir araştırma gücü ile çalışmaya yönelir. Dıştan bir kurbaçla harekete gelmez. Onu araştırmaya, onu uğraşmaya sevk eden **Allaha olan derin imanı, semanın risaletine bağlılığı, yeryüzünü imar etme ve kâinatı anlama arzusudur.**

Mü'min âhirette saadetin, dünyada refahın çalışmaya bağlı olduğunu bilir ve ona derin bir iman ile inanır. O yine cennetin tenbel, uyuşuk ve vaktini boş geçiren kimselerin mükâfat yeri olmadığını da bilir. Cennetin gayret sahiblerinin, çalışanların durağı olduğunu hatırlar durur. **«İşte bu, sizin yapageldiğiniz iyi amel (ve hareket) leriniz sayesinde mirası kılındığınız cennetler.»** [1] **«Artık onlar için, yapmakta olduklarına bir mükâfat olarak, gözlerin aydın olacağı (nimetlerden) kendilerine neler gizlenmiş bulunduğunu kimse bilmez.»** [2]

ÂHİRETTE KURTULUŞ AMEL İLEDİR, KURU İMANLA DEĞİL :

İslâm, insanları bir takım sınıflara ayırıp, bu sınıflardan bir kısmının cenneti kendilerinin bir akarı sayma ham hayalini kökünden söküp atmıştır. Bu ham hayale göre, cennet denilen muazzam servet, bu kimselere ya babalarından miras kalır ya filânca dine bağlı oldukları için veya belli bir mevkie eriştikleri için onların hakkıdır.

Evet İslâm bu saçma düşünceyi, bu batıl dâvayı kökünden yıktı. Hakikatın doğru bir imana, güzel bir amele dayandığını isbatladı. (Yahudiler ve Hıristiyanlar) dediler ki : **«Yahudi veya Nasrani olanlardan başkası asla cennete girmiyecek.» Bu, onların kuruntularıdır, (Habibim, onlara) söyle : «Eğer (bu iddialarınızda) doğrucu kimseler iseniz bürhanınızı getirin.»** [3] İşte bu âyetle cennete giden yol çizilmiştir. **Allahın rızasını gözetmek ve güzel amel.**

Yine burada sadece Yahudilerin ve Hıristiyanların yanıldıkları gösterilmiyor. Müslümanlardan da nefislerine uyup mücerred **«elhamdülillah müslümanım»** sözünü söylemekle, veya müslüman ismi ile adlanmakla cennet kapılarının kendisine açılıp oraya emin olarak gireceğini ümid eden kimsenin boş bir özleyişte olduğu da belirtiliyor. Allah'ın kanunu mükâfat ve mücazat hususunda kullarına umumidir, değişmez.

Müfessirlerin rivayetine göre: Yahudi, Hıristiyan ve Müslümanlardan bir topluluk cennete girmek meselesinde münakaşa ettiler. Herbiri kendilerinin cennete girmeğe daha lâyık olduğunu ileri sürdü. Yahudiler : **«Biz Allah'ın risalet ve konuşması ile üstün kıldığı Musa'nın yolundan gidenleriz.»** dediler. Hıristiyanlar buna : **«Biz Allah'ın Meryem'e ilka ettiği kelimesi İsa'ya tabi' olanlarız.»** diye cevap verdiler. Müslümanlar da : **«Biz peygamberlerin sonuncusu ve insanların en hayırlısı Muhammed'in (S.A.) yolundan ayrılmıyanlarız.»** dediler. Kur'ân bu gruplardan hiçbirisinin görüşünü desteklemedi. Aralarında en kat'i bir şekilde olarak müslümanlara hitaben şu âyetleri indirildi : **«(İş) ne sizin kuruntularınızla, ne de kitaplıların kuruntularıyla (olup bitmiş) değildir. Kim bir kötülük yaparsa onunla cezalanır ve o, kendisine Allahtan başka ne bir yâr, ne de bir medekkâr bulamaz. Erkekten veya kadından kim de mü'min olarak güzel güzel işlerden (bir şey) yaparsa işte onlar cennete girerler. Bir çekirdeğin çukurcuğu kadar bile haksızlığa uğratılmazlar.»** [4]

(Devamı var)

(1) Ez-Zuhruf : 72.
(2) Es-Secde : 17.
(3) El-Bakara : 111.
(4) En Nisa : 123, 124.

İKİ CİHANIN VE İKİ HAYATIN SAADETİNİN ESASI YALNIZ İMANDIR

İstiklâl Marşı Şâirimizin Vefatının 30. Yıldönümü

Mahir İZ

Bu yıl milli kayıbımızın 30. sene-i devriyesini idrak etmiş bulunuyoruz. Her geçen yıl bütün milletçe daha içten, daha kesif rabıtanın tezahürleriyle karşılaşıyoruz. Bu yüksek duygu çerçiğinin milli hislerinin ne kadar kuvvetle neşvü nüma bulduğunun en büyük delilidir. Yer yer vatan sathında olgun tezahürlerle yâd ve tebcil edilen asırların güç yetiştirdiği bu vatan ve millet şairi: *«Ebedî yurdumun üstünde»* dünya durdukça sevgi ve saygılarla anılacaktır.

O'nu ne unutmak ne de unutturmak mümkündür. O unutulamaz. Milletin vefâ, şi'ar bünyesi buna manidir. Bir millete açık ve pürüzsüz bir ifade ile mâzisini, hâlini, istikbâlini gösteren o büyük şâir-i mürşid bütün varlığı ile milletin sînesinde tant kurmuştur. Unutturmak için beş-on bedbahtın kısır teşebbüsleri aksi tesir yapmış, bilâkis onu yüceleştirmiştir.

Onu bütün cepheleriyle yaşatıp tarihe mal eden hamiyetperverlerin başında Eşref Edib beyi hürmetle anmak da en azından bir vefakârlık borcudur. Mehmet Âkif'in derin bir sadelik ve mahviyyet içinde geçen hayatı ve mütevâzi fıtratı, debdebeden, tantanadan hoşlanmaz; kendisi için söylediği gibi :

«Ne tasannu' bilirim çünki ne sanatkârım».

Şâirliği hakkında nasıl davasız bir merd-i kâmil ise, her meziyyet ve fazileti her müslümanın şanından sayar, kendisi için herkesten ayrı bir imtiyaz kabul etmeyen bu büyük adamın yaşadığı devrin kadirşinaslarıyle vefatından sonra unutmayan hayranları dünya ve âhiret el ele vermişlerdir.

İşte bu birliktir ki onun sevmediği hayatının çeleng-i iftiharıdır.

O, söz mübdii'ne söz beğendirmek çok zordur. Ancak elem-i iftiraki ile yaptığımız söz ve güdazdır. Şanında Ziya Paşa ile hem-âvaz olarak :

«Kalmış mı ki söylenmedik söz
Hiç var mı acep dinlenmedik söz»

derken sözü kesmek...

Çâre hâmuş îst,
Şi'rirâki ez tahsin güzeşt.

Takdirin fevkindeki şiirler için sükût en beliğ beyan oluyor.

ALLAH'A DAYAN, SA'YE SARIL, HİKMETE RÂM OL,
YOL VARSA BUDUR, BİLMİYORUM BAŞKA ÇIKAR YOL.

Mehmet ÂKİF

Hikmet, mü'minin kaybolmuş malıdır, nerede bulursa alır.

Hadis-i Şerîf

İslâmiyet ve Medeniyet

Hamdi DÖNDÜREN

İslâm dini ferdin ve toplumun bütün ihtiyaçlarına cevap verecek özelliktedir. Önceden, dünyanın en parlak medeniyetini kuran bir dinin; bugün, medeniyet yolundaki çalışmalara mâni olması düşünülemez. Çünkü Kur'ân o Kur'ân, sünnet o sünnet'tir. Değişen, insanlar, nesiller ve düşüncelerdir.

İnsan yaratılışı icabı, Allah'a inanmak ve ruhen O'na dayanmak zorundadır. Tehlike karşısında, hiçbir kurtuluş ümidi kalmadığı anda rûhun derinliklerinden gelen ümit hissi, tabiat üstü yüce varlığa inancın ifadesidir. Yoksa, insan; maddenin boşluktan korkup yuvarlandığı gibi, kendini mânevî çöküntüden kurtaramaz. Bu, imanın en iptidaî ve tabiî şeklidir. Bir peygamber dahi olmadan da meydana gelebilir. Peygamberler, Allah'tan aldıkları buyrukları insanlara bildirirler ve imanın insan ruhunu, aile ve cemiyeti sarması için çalışırlar. Dinin muamelât bölümü de imanı sökülmez hâle getirir.

Alınız ilmini Garb'ın, alınız san'atını.
Veriniz hem de mesainize son sür'atini.

Beşeriyetin tekâmülüne paralel olarak gelişen ilâhî dinler, nihayet İslâmiyetle zirveye ulaşmıştır. İslâmiyet imanı ile, ibadet ve sistemi ile bir bütündür. Kıyamete kadar ondan daha mükemmel bir sistem kurulamaz ve hiçbir ilmî buluş Kur'ân'ın dışına çıkamaz. Maddeyi yaratan ve Kur'ân-ı Kerîm'i gönderen Allah'tır. Düşünelim; ortaya koyucusu bir olan, yani tek Allah tarafından ortaya konulan iki kanun arasında niçin zıdlık bulunsun? Eğer, böyle bir tezat görülürse, bu; ya ilmin yetersizliğinden yahut bizim anlayış kıtlığımızdan meydana gelir. İlim gerçek ilimse, din ile çatışamaz. Din ile ilmî keşifleri uzlaştırmak her zaman mümkündür. İslâm medeniyetleri, bu uzlaştırmanın mahsulüdür. Denenmiş bir yoldur. Aynı sonuçları vereceği tartışılmaz bir gerçektir.

Müsbet ilimler, deney ve tecrübelerle isbat olunmuş, tabiat olaylarına ait formüle edilmiş bir takım kanunlardır. Meselâ; Archimed'in **sıvılar kanunu**, tıbbın **alkollü içkiler ve domuz etinin zararını belirten hükmü**, kimyanın, **maddelerin yapılarına âit kanunları** v.s. Bunlarda bile değişiklik oluyor. Dünün **«Atom parçalanamaz»** hükmü, bugün atomun parçalanması ile ifâs etmiştir. Şu halde ilerlemede, henüz **«nazariye safhasında»** olanlar da vardır. Yakın zamana kadar; dünyamız döndüğü için güneşin batıdığı kabul edilmişti. Hal bu ki, **Yâsin sûresinin 38. âyetine göre; güneş hareket etmekte ve kendisine tâyin edilen bir yere doğru ilerlemektedir.** Peki, buna inanan bir müslüman ilim düşmanı, köstekleyici ve şer kuvvet mi sayılsın? Korkmayın buna fırsat kalmadı. Amerika'da yapılan son astronomi araştırmaları yine bizi hakkı çıkardı. Gerçekten güneş dönmekte ve sistemi ile birlikte meçhul bir istikmete doğru uzayda ilerlemektedir. İşte Kur'ân, işte ilim... İlmî araştırmalar bir geçit Kur'ân tefsiri, Kur'ân da ilmî araştırmalar öncüsüdür.

Füzelerin dünya dışına taşması, bizi düşündürmesin. Kur'ân-ı Kerîm değil ayı, güneşi, bütün kâinatı kapsar. **«Semâvât ve arzda ne varsa, hepsi sizin hizmetinize verilmiştir.»** (Cüsiye sûresi, âyet: 13). Bunlardan faydalanmak müslümanların da hakkıdır. Bir gün, ayaklarımızı bağlayan zincir elbet kopacak, bu durgunluk geçecek ve Türk eski Türk olacaktır. Fakat kökten bir değişiklik yapıp kendimize dönmedikçe buna inanmak biraz güç. Türk inanırsa yaratıcıdır ve fazileti bulunursa güçlüdür. Orta Asya'dan getirdiği meziyetlere, İslâmın faziletleri eklenince elinanın titredigi mallmdur. Demek istediğim şudur: Bugün, ilim sınıfına sokamıyacağımız ve medeniyetin bir unsuru gibi tanıtılan haller vardır. Bunlara kısaca **«Moda»** diyeceğiz. İşte, İslâm dini ile medeniyetin çatışması bu noktada başlar ve bu ikisini uzlaştırmak mümkün olamaz. Çünkü biri ak, diğeri kara dır. İslâmiyet; insanı yükseltmek ve onu yaratıkların en şerefliisi yapmak ister. Kadını iffet timsâli gösterir, **Cenneti anaların ayakları altına sererek,** onu kutsallaştırmayı hedef alır. Fertleri birbirine örer ve toplumun yararlarını sararak kıyamete dek yaşamasına imkân verir. Moda ise; İslâmın bu etkisini boşa çıkarmak için ne lâzımsa yapar. Barlarda, kokteyl partilerinde, tıvtıl salonlarında ve içki âlemlerinde kadının haya perdesini yırtar, erkeğin kıskançlık damarlarını kurutur. Bir alle, bir şehir derken bütün ülke modanın zebûnu olur. Moda uğruna her türlü değerler yitirilir. Bunda bir ölçü ve bir sınıf yoktur. Açıl açıla bildiğin kadar, saçıl saçıla bildiğin kadar. Yeni neslin zaten iliklerine işliyor. Faydası nedir? Dayandıkları deliller hangileridir? Avrupanın ilmî, tekniği derken, posası ve artıkları ile şu fakir milleti sömürenlere sormak hakkımızdır. **«Müsademe-i efkârdan, bârika-i hakîkat doğar.»** Fakat hakikat doğunca da mağlûp olanların hakikat tarafına geçmeleri insanlık borcu olur.

Moda ilim değildir. Ne İslâmiyetle, ne Türklükle ve ne de Atatürk ilkeleri ile izah edilemez. Atatürk'ün yegâne hedefi; batının ilim ve tekniğini almaktı. Biz Atatürk'ün; İslâmda reform yapmak için toplanan heyet huzurunda, reform planını yere çarparak : **«Ben Lüter olmak istemiyorum»** dediğini de biliyoruz. Bundan böyle mücadele yolumuz belli olmuştur. Şuurlu, ağır fakat sağlam adımlarla yürümek bizi hedefimize ulaştıracaktır. İlk işimiz; İslâma aykırı, aynı zamanda ilim ve medeniyetle de bağdaşmıyan unsurları, koparıp atmak olacaktır.

Bir Çin filozofuna, Fransız Büyük İhtilâlinin beşeriyete fayda mı yoksa zarar mı getirdiğini sormuşlar. «Şimdiden bir şey söylenemez, ihtilâlin fayda mı, zarar mı getirdiğini anlamak için, aradan en az bin (1000) yıl geçmesi lâzım» diye cevap vermiştir. Bizim bu kadar beklemeğe ne zamanımız ve ne de sabrımız mûsait değildir.

Ne kadar vahşi, ne kadar geri olursa olsun, bir millet yoktur ki, dinden uzak bulunsun.

ÇİÇERON

Dinin Önemi

Yazan : **Muhammed el-Hıdır HÜSEYİN**
Ter. : **Hüseyin KÜÇÜKKALAY**

İnsan, aklı vasıtasıyla biraz tecemmül ve dikkatten sonra veya daha ilk bakışta bazı işlerin iyi olduğunu anlıyabilir. Bazı işlerin iyi olmadığını anlamak da böyledir. Öyle şeyler vardır ki bir akıl tarafından iyi, bir diğeri tarafından da kötü olarak karşılanır. Bir kısım işlerde de akılların ittâk edip istimbat edemiyeceği iyilik veya beğenilmeyen taraflar olabilir. Akıl bunların fehminden acizdir. İşte bir şeyin muhtelif şekillerde anlaşıp ve idrak edilmesinden çeşitli görüşler (mezhepler) doğmuş, fırkalar ortaya çıkmıştır. Ateşe, yıldızlara, taşlara tapanlardan tutun da, hayvanlara tapanlara kadar...

Milletlerin idresinde kullanılmak üstenen bazı ana prensipler bile muayyen bir sahaya yönelтilmiş değildir. Bu bakımdan bir suçun çeşitli milletlerde muhtelif şekilde cezaları olabilir. Çünkü birinin uygun gördüğünü diğeri beğenmemiş ve aksi bir yol takip etmiştir. Bütün hakikatlerin ve bütün insan lehinde olan hususların farazi olarak beşeriyet akıl ve idraki tarafından bilindiğini ve bu hususta çok az ayrılıkların mevcut olduğunu kabul etsek bile, akla karşı gelen ve onu bazan saymıyan bir kuvveün mevcudiyetini unutmamak lâzımdır. Bu kuvvet iradedir. İnsan bazı zamanlar bir şeyin iyi olduğunu bilir, fakat iradesi ona yönelmekten imtina eder. Bu sebeble de o işi yapmaz. Yahut bir şeyin kötü olduğunu anlar fakat iradesini ondan ayıramaz. Şu halde irade, shahatli bir bilgi neticesinde meydana gelebileceği gibi, taşkın arzularla yuğrulmuş bir takım âdet ve davranışlar sebebiyle de doğabilir. Bu sebeble bütün insanlar akıllarını nurlandırarak, iradelerini terbiye edecek bir kuvvete muhtaçtırlar. Bu kuvvet akılları birbirine daha çok yaklaştıracak, bir çok şeylerin idrakinde onlara yardımcı olacaktır. O zaman irade kendi kendine değil bu yeni kuvvete bağlı olarak hakrekete mecbur kalacaktır. İşte bu kuvvet Hak bir dinden başkası değildir. Yani İslâmiyet. Hak din insan aklına bilmedikleri veya asla bilemiyecekleri bazı şeyleri öğretir ve iradeyi tam manâsıyla terbiye eder. Böylece akıl doğru bir yola girmiş olur. Toplumun islâhında dinin önemi çok büyüktür. Hattâ biri diğerinin lâzımı gayri mufarıkıdır. Din deyince akla derhal bir cemiyet, cemiyet olunca da derhal ondan hiç ayrılmayan bir din hatırlanır. Bu toplumlarda ilâhi olduğu bilinen emir ve yasaklara riayet edilir. Bunun için gizli ve aşikâr mefhumlarının değeri yoktur. İlâhi bir emir insanların gözleri önünde icra edilebileceği gibi gizli olarak da yapılır.

Yapılan veya terkedilen her işte Cenab-ı Hakkın rızası aranır. Çünkü toplumda âhiret inancı kökleşmiştir. Her fert kötülükten ergeç ilâhi bir ceza göreceğini, iyilikten de mükafatlandırılacağına inanmıştır. Bu sebeble cemiyetin fertleri daha çok mükâfat alabilmek için hep iyilikler yapmayı ister. Böylece tam manâsıyle imanlı bir cemiyet doğmuş olur.

Hak dinine müntesip olanlarda görülen azimetsizlik, gayretsizlik ve gayri meşru çabaları, Hak dini, asla benimsemez. Bundan, o işi yapanlar ve onlara bu işi tevdi edenler sorumludurlar. Bu sebeble bir dini ona mensup olanların tavır ve hareketlerine bakarak değerlendirmek hatadır. Din, ancak semavi kitaplardan ve Peygamberlerin sözlerinden öğrenilir. Netice olarak, eğer milletler için hayır ve mutluluk, Dünya ve âhiret saadeti isteniyorsa İslâmiyetin cemiyet içinde kökleşmesi için çalışmalıdır.

Dinden sıyrılmış bir cemiyette asla ve asla medeniyet olamaz.

TASAVVUF ve HAYAT

Pakistanlı Büyük Mürşit
Prof. Abd-el-Bâri En-Nedevi'nin
kaleminden tercüme

Umumi tevzi yeri :
İslâmî Neşriyat
Türbe Cad. No.: 9 — KONYA

Okuyucularımıza tavsiye ederiz.

O K U

Vicdan ve Ahlâk

- I -

Dr. Fehmi CUMALIOĞLU

Bu topraklara, bu toprakların altında ve üstünde barınan insanların aln yazısına bağlı birer fâni olarak her birimiz milli bekâmız, hür ve müstakil bir millet olarak payidar olabilmemiz için bir toplumu ebediyete götüren faktörler üzerine yürekten eğilmemiz ve bu faktörleri milli hüviyetimizin mihverinde toplamamız şarttır.

Bu gün yurdumuzda bir vicdan katliâmı ve ahlâk karabırsası hüküm sürmektedir.

Bu topraklara, bu toprakların altında ve üstünde barınan insanların aln yazısına bağlı birer fâni olarak her birimiz milli bekâmız, hür ve müstakil bir millet olarak payidar olabilmemiz için bir toplumu ebediyete götüren faktörler üzerine yürekten eğilmemiz ve bu faktörleri milli hüviyetimizin mihverinde toplamamız şarttır. «Nemelâzım, bana dokunmayan yılan bin yaşasın» diyemeyiz.

İtiraf edelim ki ilimde, teknikte, sanat ve iktisatta batı dünyasından çok gerilerdeyiz. İçtimai hayatımızda ise bir vicdan karabırsası içinde bocalamakta, bir ahlâk buhranının girdabı içinde çalkalanmaktayız.

Maddi servet ve kuvveti manevi değerlerle paralel bir varlık göstermezse, bir milletin kalkınacağını, hele asırlar boyu ayakta kalacağını ümit etmek bir hayaldır. Madde ve fizik kuvvetlerin mengei insanın biyolojik bünyesi ve kâinattaki eşyadır. Manevi kıymetlerin kaynağı ise insanın ruh yapısıdır ki bunun cemiyetin huzur ve istikrarında rol oynayan iki mühim unsuru vardır : Vicdan ve ahlâk.

Vicdan ve ahlâk, bu iki meſhum birbirinin müvellidi, birbirine sıkı sıkıya bağlı psiko-sosyal birer kavramdır. Yani yurtsuz mı tavuktan, tavuk mu yumurtadan çıkmıştır? sualine cevap vermek ne kadar müşkül ise vicdan ve ahlâk mevzuunda da durum böyledir. Nasıl yumurta olmadan tavuk, tavuk olmadan yumurta meydana gelemiyorsa vicdan olmadan ahlâk, ahlâk olmadan vicdan teessüs edemez.

Vicdan ve ahlâk hakkında her felsefi ekolün kendine göre bir görüşü, her dini akidenin menşeine bağlı bir izahı cfişi, insana ve cemiyete bir istikâmet verişi vardır. Bir kişinin hareketleri cemiyetin hayrına ve faydasına matuf değilse çoğumuz o gibilere vicdansız ve ahlâksız deriz. Fakat bu türlü davranışların vicdanlı bir iş ve ahlâklı bir hareket olduğunu kabul edenler de vardır. Karar ve hükümlerdeki bu ihtilâf, çeşitli anlaşılardan ve muhitin gelenek'erinden doğmaktadır.

Şu kadarını açıklayalım ki, tarihin tesbit ettiği gelip geçmiş ne kadar vicdansız ve ahlâksız adam varsa — Kaîil, Zalim, Hırsız, Eşkıya, Gasıp, Affetsin, Alçak — bunların hepsi vicdanlı ve ahlâklı idiler. Dimağlarımızda daha fazla istifhamların zuhurunu fırsat vermeden, evvelâ vicdanı ele alalım, çeşitli nazariyelerin tafsilâtlı izahları ile sizleri yormadan pratik olarak bunları açıklamaya çalışalım.

O halde, vicdan nedir? Fıtrı midir, kisbi midir?

Her insan ve her cemiyette birbirinin benzeri ve dengi midir? Veraset yolu ile ebeveynden evlâda intikal etmekte midir? Kromozonlar ve Gen faktörü nesilden nesile intikalde bir rol oynamakta mıdır? Yeni doğan ve oyun çağında bulunan bir çocukta vicdan belirmiş midir?

Bu sorular karşısında hepinizin dimağında bazı fikirler ve bilgiler belirdiği muhakkaktır. Fakat hemen bir anket yapsak kanaatlar birbirine eşit olmayacaktır. Vicdan, konuşma ve münakaşalarımızda şu gibi harcadığımız, manâ ve mahiyeti üzerinde lâyıkı ile duramadığımız kelimelerden biridir. Günlük yaşayımızda bu tâbiri sık sık kullanırız. Basın ve Polemik edebiyatımızda da bu terime çok raslamaktayız. Bir çoğumuz vicdanın herkeste ve bütün insanlarda aynı benzerlikte, aynı değerlikte, aynı nitelikte olduğunu sanırız. Bir hâdise karşısında insanların bir kısmının azap duyduğunu, bazılarının ise bu olaydan ferahladığını görünce şaşırıp kalırız. Bizim gibi duymayanlara, şişik reaksiyonu başka türlü olanlara vicdansız yaftasını vururuz. Bir cinayet, bir işkence, bir vahşet karşısında hemen her insan eanevinde bir acı duyar, içi burkulur, sızlar, ruhunun derinliğinden bir isyan fırtınası fırlar. Haksızlıklar önünde de aynı ızdırap ruhunu fırmalar. İçinde bu hareketleri tasvip etmeyen bir yargı hissi kabarır. Suçu işliyenler adalet mercilerinde cezalandırılmadıkça, hak ölçüleri kullanılmadıkça ruhları kavuran bu tatsız acı dinmez. Vicdan denen bu adalet duyusu sefkat, merhamet, ahlâklılık hisslnden ayrı bir karekter taşır. Bu bakımdan vicdanın objektif bir tarifini yapmak, mahiyetini tahlil etmek faydalı olacaktır.

Vicdan : En basit manâsı ile iyiyi kötüden ayıran bir ahlâk şuurudur. İrade ile yapılan hareketleri değerlendiren bir adalet ve fazilet duygusudur. Bu his hayvanlarda yoktur. Zira hayvanlar irade, düşünce ve haya «Utanma» hissinden mahrumdurlar. Onların durumu ahlâklılık ile ahlâksızlık arasında Amoral «Lâ ahlâkî» bir çizgidir. Davranışları iş güdülerinin eseridir.

İç güdü : İnsiyak, sevki tabii demektir. Allahu teala insanı ve hayvanı yaşaması, neslini devam ettirmesi, çevresine uyması için iç dürtü, sezgi, insiyak dediğimiz biyo-Psikolojik bazı melekelere sahip olarak yaratmıştır.

Bu iç güdüler şuur ile ilgisi olmayan şeylerdir. Bir insan yavrusu doğar, onda henüz şuur yani yaptığımı bilme ve idrak melekesi teessüs etmemiştir. Fakat doğar doğmaz annesinin göğsüne yaklaştırınca emmeye başlar. Hayvan da böyledir. İşte bu hassa besi iç güdüsüdür. İnsan ve hayvan bu iç güdünün sevki ile rızkını aramaktadır ve böylece yaşamasını sağlamaktadır.

Nesli idame iç güdüsü, cinsi münasebetle ilgili bir duygudur. Bu duygunun unsuru Libido «Şehvet» dir. Şehvet, döl yetirmek için bir vasıtadır. İlâhi yaradılış kanunu hayvan ve insana böyle bir iç güdü ile nev'inin bekâsını temin etmektedir. Şehvetin yaratılmasındaki ilâhi maksat insan ve hayvan neslinin devamı gibi ulvi bir gayeyi istihdaf etmektedir. Şehvet aslında bir zevk ve lezzet unsuru değildir. Yavrunun meydana gelmesini sağlayan bir vasıtadır. Bunun müşahhas misalini hayvanlarda görmekteyiz. Hayvanlar ancak öströs «Kızgınlık devri» dediğimiz zamanlarda birleşirler.

Bu besi ve cinsi iç güdüleri hayvan ve insanda, gayede müşterekirler. Biyoloji ilmi bu iki iç güdüye : Nefsin bekâsı ve neslin devamı kanunları adını veriyor. Diğer bir iç güdü de sürü iç güdüsü, topluluk insiyakıdır.

İç güdülerin İslâm tasavvuf lisanında karşılığı nefistir. Mertebeleri: Emmare, Levvâme, Mülkime, Mutmainne, Raziye, Merdiyye, Safiye'dir.

Din Fikrinin Doğuşu ve İslâm Dini

Veli ERTAN

Tarih boyunca din, beşeriyete hâkim olan âmillerden biri ve en üstün olanıdır. Din fikrinin gelişmesiyle muhtelif kavim ve kabileler arasında semavi dinlerin dışında çeşitli dinler meydana gelmiş ve insanlar muhtelif mesleklere sülûk etmişlerdir. Din, dinler tarihi ve sosyoloji yönünden tetkik edildiğinde, dinin sonradan teşekkül etmiş bir âmil olmadığını, bilâkis ruhun fıtrı bir kuvvesi olduğu görülür. İnsan din fikrine sahip bulunduğu halde Dünya'ya gelir. İbadet yapacak, yalvaracak bir varlığ arar. Bu hususta Kur'ân-ı Kerîm'de meâlen : «*Ey Muhammed! Artık yüzünü mutevâhhid olarak dine yönelt. (İslâm dininde sebat kıl) Çünkü Allah'ın koymuş olduğu fıtrat tebdil edilemez. Allah, insanları bu fıtrat üzerine yaratmıştır. İşte müstakim din budur. Fakat insanların çoğu bunu bilmez.*» [1] buyurmuştur. Resulü Zişan Efendimiz de : «*Her doğan İslâm fıtrat üzerinde yani ilâhi varlığı idrak ve inkiyad istidadı ile doğar.*» [2] buyurmuşlardır.

İşte meâlen zikredilen âyet-i kerime ve hadis-i şerifin irşadiyle din beşerin ruhunda var olduğunu kendisiyle birlikte doğmuş olduğunu anlamış bulunuyoruz.

İnsanlarda fıtrı olan bu düşünce zaman zaman ilâhi vahye mazhar olan Peygamberler tarafından teyid edilmiş ve Allah'ın kullarına tebliğ olunmuştur.

[1] فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

Rûm sûresi, âyet: 30

[2] كل مولود يولد على فطرة الاسلام

Tarih boyunca hiçbir topluluğun dinsiz olarak yaşadığı görülmemiştir. Batıl olsun ve gerek Hak olsun muhakkak bir dine bağlanmak zorluğunda kalmışlar ve ibadet namına bir takım merasimler yapmışlardır.

Din içtimai bir zarurettir. Beşeriyetle doğmuş ve beşeriyetle beraber kıyamete kadar devam edecektir. Bir çok Âyet-i Kerime ve Hadis-i Şeriflere göre beşerin ilk dini, din-i haktır. Allah'ın birliğine ve varlığına inanmaktır. Dinler hususunda insanların ihtilâfa ve dalâlete düşmeleri sonradan âriz olmuş bir keyfiyettir.

Beşeriyet Hz. Âdem ile başlamış, durmadan terakki etmiş ve buna mütenasip olarak dinler de haliyle bu tekâmülün seyrini takip etmiştir. Beşeriyet ilmî de bu cihetı etraflıca incelemiş ve bir takım gerçekleri ortaya koymuştur. İlk insan, ilk Peygamber hiç şüphesiz Hz. Âdem'dir. Âdem'in oğulları Hâlikını tanımış ona tesbit ve tazimde bulunmuşlardır. Zamanla ihtilâfa düşmüşler, yapmış oldukları tazimin feyzini kaybetmişler, bu suretle hakiki Hâlıkı unutmuşlar ve dalâlete sapmışlardır.

İslâm dini, vahdaniyet akidesinin unutulduğu, batılın hakka galebe çaldığı, vahşet ve hurafelerin alıp yürüdüğü bir zamanda Arabistan Yarımadasında zuhur etmiş, insanlığı zulmetten nura, hurafeliktan hakîkata, sefâletten saadete, dalâletten hidayete kavuşturmuş ve beşer tarihinde misline raslanmıyan büyük bir inkılâp vücude getirmiştir.

İlim ile imanı birleştiren İslâmiyet en son dini olmuştur.

İslâm dini, topluluk hayatına önem vermiş ve insanları birtakım vazifelerle mükellef tutmuştur. Akli selim dinidir. Akılı nakli bozmadığı nakıl ile akıl arasında da bir çelişme meydana gelmez. İnsanlığın en uygun gelen dir. Hayat, ahlâk ve fazilet dinidir. Hak yanında hak dindir. Hedefi insanları terbiye ve tehzib etmektir.

Dünyayı dolaşınız; duvarsız, edebiyatsız, kanunsuz servetsiz şehirler bulacaksınız, fakat ibadetsiz ve mâbutsuz bir şehir bulamıyacaksınız.

PLÜTARK

Kendini iç güdülerinin esaretinden kurtaramamış bir insan, hayvanlık seviyesinden yukarı yükselememiş bir kişi demektir. Hayvanda iç güdülerin bir hareket ederler. Davranışlarına tamamiyle bu iç güdüler hâkimdir. Onlarda bir ahlâk şuuru yani vicdan yoktur. Bir köpeğin efendisine, bir maymunun sahibine sadakatı onun bir ahlâk şuuruna, iradi bir anlayışa malik bulunduğuna delil değildir. Bu tutumları besi iç güdülerinin tesiri ilediir. Hayvanın kendisini besleyene, koruyana karşı insiyaki bir bağlanışdır. Bir sezgidir. Bazı hayvanlarda bu sevki tabii, bu iç güdü sezgisi harikulâde bir inkişaf etmiştir. Newyork ilim akademisi başkanı A. Gressy Morrison'in «İnsan tek başına değildir» isimli eserinden bir kaç örnek verelim :

a) Hayvanlardaki sevki tabii de yaratıcı muazzam bir zekânın eseridir. Yavru salmon balığı, yılarca denizde kaldıktan sonra doğduğu yer olan nehrin kıyısına döner. Hem de hangi ırmağın nehre döküldüğü yerde doğmuşsa aynı yere döner. Bu balığ alıp nehire dökülen başka bir ırmağa koysanız, nehire döner gerisin geri gider, dolaşarak doğduğu vatanı olan yere gelir. Bu balığı noktası noktasına, eski yerine getiren kudret nedir?

(Devamı var)

Röportaj

4. İman Kalesi İzmir Yüksek İslâm Enstitüsü Tedrisata Başladı

Mehmet DOĞRU

21 Kasım 1966, günlerden Pazartesi... Türkiye'nin bütün manevî meselelerî ve kalkınma hamlelerine güçlerini katacak, iman ve ahlâk buhranına son verecek bir müessese açılmıştı. Mütevazi bir merasimle tedrisatına başlayan dördüncü Yüksek İslâm Enstitüsü idi bu... İzmir'de açılmıştı... Millî istiklâlimizin, millî kurtuluşumuzun sembolü İzmir...

Merasime şehir bandosunun İstiklâl marşı ile başlanmış, Sayın Ahmet Çakır'ın Kur'ân-ı Kerîm tilâveti de manevî havaya renk veren bir sürüru gönüllere aşılamıştır. Sonra Enstitünün müdürü Sayın Necati Çerçioğlu açış konuşmasını yapmış ve bu konuşmasında sosyal bünyemizin umumileşen buhranlarına bulunması ve aranması gerekli olan çarelerî belirtirken müsbet din ilimleriyle mücehhez aydın din adamlarının, ifâ edecekleri olumlu faaliyetlere özellikle dikkati çekmiş, işlenmemiş inançlı cahil halkla, değerleri kaybolmuş kültürlü münevverin arasında kuvvetli bir te'lîf ve muvazene unsuru yaratmada en büyük âmilin yine kültürlü din adamları olacaklarını ifade etmiştir.

Sayın Çerçioğlu'nun açış konuşması özetle şöyledir :

«... Sosyal bünyemizin her gün biraz daha kendisini hissettiren, manevî bir huzursuzluk içinde bulunduğu bilinen bir gerçektir. Bir yanda sayısı oldukça kabarık bir aydın zümre ki, insan hayatında, garip bir mühimsemezlikle, din gücünün varlık ve kurtarıcı tesirinden haberdar görünmemektedir. Gözlerini adeta manevî âleme kapatmış gibidir.

Öbür yanda geniş bir halk topluluğu ki, şuuruna hâkim olan en büyük kuvvet din olduğu halde, dinin esasları, inançları, ahlâk ve felsefesi, tarih ve medeniyetine dair doğru ve yeter bir bilgi edinmek imkânından mahrumdur.

İslâm âleminin görünüşteki geriliği, fakirliği çok defa dine hamledilmektedir. Sefaletin ve geriliğin sebebleri araştırılırsa (Ulemâ kisvesine, dervîş kıyafetine, şeyh libasına bürünen fakat ilimden, irşaddan haberleri olmadıkları görülen bir takım adamların) bu hakimdan mühim bir rol oynadıkları anlaşılır. Bunlar gerçek âlim ve mürşidlerin makamlarını gasb etmiş kimselerdir. Dini anlamak için hakiki âlimleri dinlemek ve bizzat dinin kaynaklarına bakmak zorundayız. İslâm dininin hasm-ı hakîkisi cehalettir, israftır, zulümdür. Fuhuş, haksızlık ve hadsizliktir.

İlk emri «Allah'ın Adıyle Oku» olan, «Beşikten mezara kadar ilim talebetmeyi» emreden, «İki günü müsavi olanın ziyanda olduğunu», «Bilenlerle bilmiyenlerin müsavi olmadığını bildiren», «Yarın ölecekmiş gibi ibadet etmemizi, hiç ölmiyecekmiş gibi de çalışmamızı emreden» bir dini, ilerlemeye manidir diyebilmek için en azından insaftan yoksun olmak gerekir...

Beden terbiyesine gösterilen ilgi gibi, ruh terbiyesi için de gereken fedakârlıktan kaçınmamak zaruretindeyiz. Şikâyetçisi olduğumuz ahlâk bozgunluğuna karşı, dinin en tesirli bir mücadele kuvveti olduğunu unutmamalıyız.

«Bütün mü'minler bir vücuttaki uzuvlar gibidir, birinin elemiyle elemlenmiyen gerçek mü'min değildir.», «Komşusu aç iken tok uyuyan gerçek mü'min değildir.», «Hakiki mü'min müslümanların elinden dilinden emin olan kimsedir.» gibi daha sayılamıyacak kadar çok sosyal prensipleri ile mensubu olmaktan şeref duyduğumuz İslâm dini, sosyal hayatta koruyucu ve yükseltici bir kuvvet ve rehber olmak vasfını kaybetmemiştir. Kaybedecek de değildir, Gerekir ki, olgun bir anlayışla, onun doğru yolunu açmış olalım. Bunun için yetkili din adamlarımızı, bilgin ve düşünürlerimizi bir ilim, bir vatan vazifesi beklemektedir. Toplumumuzun huzur ve selâmeti, gelişme ve yükselmesi için, uzun bir süre, bütün çalışmalarını bu konu etrafında toplamalı, dini, dünü ve bugünü ile, her yönden inceliyerek, halkın şuuruna ışık tutmalı, rehber olmalıdırlar. Hemen memnuniyetle kaydedelim ki, bugün bu gerçek anlaşılmış, müsbet ve faydalı bir faaliyet başlamış bulunmaktadır. İmam-Hatip Okulları, Yüksek İslâm Enstitüleri bu faaliyetlerin neticeleridir...»

Sonra öğrencilere hitaben şunları söylemiştir :

«Aziz öğrencilerim, vatan ve millete büyük hizmetler göreceğinize inanıyorum. Ege'nin müstesna şehri, tarih ve kültür merkezi İzmir'de memleketimizin medar-ı iftiharı bu ilim ve irfan ocağında, dinimizi ve bunun icabı olan müsbet ilimleri layıkıyle tahsil etme imkânını bulacaksınız.

Bu yol her yola benzemez. Güçlüklerle ve çilelerle dolu olan bu yolda, asılsız, yersiz ve mesnetsiz itham ve iftiralara maruz kalabilirsin. Ama bunların her biri vatan ve iman aşkı ile yüklü bulunan sine-

DÂVA ADAMINA!..

Ey büyük Türk elinin şanlı, asîl evlâdı!..
Bil ki sensin sayısız hatıranın tek yadı...

Memleket sathına gökten henüz inmiş gibisin.
Bir büyük aşk ile her zerreye sinmiş gibisin..

Çünkü nabzındaki ecdadının ulvî kanıdır,
Zulme isyan edecek hamlelerin volkanıdır...

Ali Ulvi KURUCU

Yazı : Haddat Abdulkâdir SAYNAÇ

İtâmın Hâl Emri

lere tesir edemez. Sizler gerçek mürşidler, büyük insanlar yetiştirmiş, büyük ve şerefli bir milletin çocukları olarak maziden gelen büyük bir ilmî serveti mirasçılarısınız. Milletimizin muhtaç olduğu İzmir'li İsmail Hakkılar, Elmalılı Hamdi Yazırlar, Akşekili Ahmet Hamdiler, Kâmil Miraslar sizlerin arasından çıkacaktır...

Bu irfan ocağından almış olduğunuz feyizle, akl-ı selîminizle ve güzel ahlâkınızla büyük milletimize her yönden, her zaman, her yerde faydalı olacağınızdan eminim.»

... Ve sözlerini «Cenab-ı Allah'dan bu irfan ocağının milletimize ve aziz yurdumuza hayırlı olmasını dilerim.» cümlesiyle bitirmiştir.

Sonra öğrenciler adına Osman Eskicioğlu bir konuşma yapıp: «Ayni imanı yaşıyan insanlar olarak meydana getirilen bu topluluğun temiz duygularının heyecanını yaşıyoruz. Bu duyguları gönüllere dolduran rabbımıza sonsuz hamd olsun ki, İzmir Yüksek İslâm Enstitüsünün tedrisatına ilk besmele çekmeyi bizlere lütfediyor.

Allahın Rasulüne de bu heyecan ve saadet dolu gönüllerimizden selâmlarımızı sunuyoruz...

... Allah yardımcımız olsun» demiştir.

Daha sonra Vali yerine muavini H. Kâzım Ataman konuşma yapmış ve: «Laiklik demek, dini desteklemek yerine kösteklemek demek değildir. Bunun için laik devletin bu hususdaki icraatını yadırgamıyalım...» demiştir.

Bu esnada Enstitünün açılışı münasebetiyle çekilen kırka yakın tebrik telgrafları okunmuştur. Bu telgrafların bazıları: Diyanet İşleri Başkanı, Milli Eğitim Bakanı, İçişleri Bakanı, Çalışma Bakanı... ve çeşitli İmam-Hatip Okulu müdürlüklerindendir.

Enstitünün ilk dersini İlmî Kelâm hocası Sayın Nafiz Danişman vermiştir.

Enstitü 1966-1967 ders yılı tedrisatına 40 talebe ile başlamıştır. Kendilerine başarılar diler, dördüncü iman kalesi İzmir Yüksek İslâm Enstitüsünün milletimize ve İslâm âlemine hayırlı ve faydalı olmasını Cenab-ı Allah'dan niyaz ederiz.

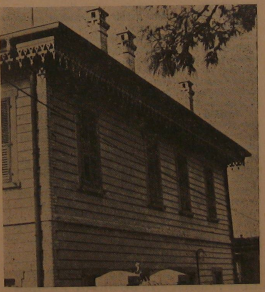

İzmir Yüksek İslâm Enstitüsü

Meselelerimiz

Mevlitlerde Şeker yerine Kitap, Mecmua Dağıtılmalıdır.

Bugün dünya yüzündeki küçük veya büyük, tekniğe ayak uyduramamış devletleri iki emperyalizm tehdit etmektedir:

I — Siyasî emperyalizm

II — Kültür emperyalizmi

Son yıllarda demirperde komünist ülkeleri hariç, Batılı devletlerin siyasî emperyalizmi kalmadı denecek kadar azalmıştır.. Fakat Batı devletlerinin daha önce sömürgesinde olup, bugün müstakil bir devlet haline gelen milletlerde, bu devletlerin dilleri, kıyafetleri, yaşayışları hattâ düşünüş tarzları aynen uygulanmaktadır. Bu durum, kültür emperyalizminin, siyasî emperyalizminden daha tehlikeli olduğunu ispat etmiyor mu? Çünkü zamanla istiklâline kavuşan bir millet, kültür yönünden esaretine devam ediyor...

Bizim atalarımızdan, bu güne kadar gelmiş güzel bir anânemiz var. Mevlût törenlerinde şeker veya şerbet dağıtılır, çocuklar sevinir, büyükler de ağızlarını tatlandırırlar. Fakat bu anâneyi zamana göre daha faydalı hale getirmeğe mecburuz. Çünkü bugün memleketimiz de kültür emperyalizminin etkisi altındadır.

Millî ahlâk ve an'anelerimizi kültür emperyalizminin, bilhassa bu devirde kötü tehlikelerinden milletimizi kurtarabilmek için mevlûtlarda şeker, şerbet yerine, mevlûdu okutunca, mevlûde iştirak eden herkese millî, dinî, ahlâkî broşür, kitap veya mecmualardan dağıtılmalıdır. Bu vesile ile milletimizin millî ve ahlâkî kültürü inkişaf eder, diğer yönden de yok denecek seviyede olan mukaddesatçı neşriyat, hiç olmazsa sapık olan neşriyatın trajına yükselme imkânına kavuşur.

Memleketimizi yabancı kültür emperyalizminden kurtarmak için din adamlarımıza da büyük görevler düşmektedir. Mevlût okutacak her müslümana, din adamı davânın hem önemini anlatmalı, hem de sevabının daha yüksek olacağını bildirmelidir. Türkiye çapında bütün mevlûtlerde broşür, kitap veya dinî mecmua dağıtılmasının bir an'ane haline getirilmesi sağlanmalıdır. Bilhassa mevlûthanlarımızdan muhitlerinde bu güzel prensibi yaymalarını önemle rica ediyoruz...

İsmet SOYER

Kitap Tahlili

El'muhtasar Fi'ilmi Ricâli'l-eser

A. Osman KOÇKUZU

> Okunan bir kitap insan zekâsını daha fazla geniştetir. Onun için bir daha eski haline gelmek imkânsızdır.
>
> **O. W. HOLMES**

Yazar, ilk sayfada besmeleden sonra, Hz. Peygambere, yakınlarına, sahabilere ve onların tâbiilerine salât ve selâmla eserine başlıyor ve kitabı için şunları yazıyor :

-Bu kitap (Ricâlil-eser) ilmine dair çeşitli meseleleri içine alan, muhtasar bir çalışmadır. Ezherde Külliyetüsseria bölümü talebelerine verdiğim konferansların bir hulâsasıdır...

Yine burada belirtildiğine göre eser, baştaki bir mukaddimeden sonra iki bölümü içine almaktadır. Mukaddime (4-14). sayfalar arasında olup şu konuları ihtiva eder :

1. Rivayet ve dirayet yönlerinden «İlm-ül-hadîs».
2. Hadîs râvileri bilgisi. İlm-u ricâl-il-hadîs.
3. Bu bilginin faydaları ve onu öğrenmenin dinî hükmü.

Babların konuları ise aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır :

BİRİNCİ BAB

A) İSNÂD : Tarifi, üstünlüğü, isnâda verilen değer, isnâd üzerindeki çalışmalar, İslâmdaki müstesna yeri.

B) TABAKÂT : Dil ve istilâh yönünden kelimenin tarifi, râvilerin umumî tabakaları, tabakât bilgisinin faydaları, tabakâtta yapılan yanılmalar.

C) SAHÂBENIN TABAKALARI : Sahâbî tâbiînin tarifi, onları tanıma yolları, udûl oluşları, aralarındaki en fazîletlileri, sayıları, çok rivayetle marufolanları.

D) TABİÛN : Tabiî'nin tarifi, değerleri, ilmî durumları, tabakaları.

E) ETBÂ' : Tarifleri, asırlarının son yılı ve tabakaları.

F) CERH ve TA'DİL : Tarifleri, mübhem cerh, kendisi ile cerh sabit olan şeyler, cerh ve ta'dilin teâruzu, mübhem ta'dil, köle ve cariyenin ta'dili, cârihin şartları, cerhin ihtilâf sebepleri, ta'dil içinde titiz davrananlar, cerh hakkı olan kimseler, cerh ve ta'dilin mertebeleri, cerhde ihtilâf sebebi... Muhaddis, Hâfiz, Hucceт... Rivayet ve dirayet yönlerinden (Târihu ilmi'l-Hadîs.)

İKİNCİ BAB

Diğerinden uzun olan bu bölümdeki mevzular sırasıyla şöyledir :

A) RÂVİLERİN TARİHÇELERİ : (Sahabilerden) Ebû Hureyre, Abdullah b. Ömer, Enes b. Mâlik, Âişe, Abdullah b. Abbas, Câbir b. Abdillah, Ebû Said'il-Hudrî.

B) TABİÛN'dan : Said b. Elmüseyyeb, Urve b. Ezzübeyr, Abdurrahman b. Hürmüz el'a'rac, Nâfi, Hasan'ul-Basrî, Muhammed b. Sîrîn, İbnü Şihâbi'z-Zührî, El-A'meş, Yahya b. Ubeyd, İsmail b. İbrahim, İshak, Said b. Cübeyr El-Âmidî, Yezid b. Ümeyye, Haneş b. El-Mu'temer, Zübeyr b. Hureyk, Yakub b. Atâ b. Ebî Rebâh.

C) ETBÂ'dan : Abdullah b. Cüreyc, El-İmam Malik, Süfyanü's-Sevrî, Süfyan b. Uyeyne, Abdullah b. Lehî'a, Muhammed b. İshak, Elleys b. Sa'd, El-İmam Eşşâfi, Hamza b. Abdullah, Hamza b. Muhammed El'eslemî, Muhammed b. sâib El-Kelbî, Muhammed b. Said El-Maslûb, Ziyad b. Muhammed El-Ensârî, Mukâtil b. Süleyman, Hamza b. Necîh, Muhammed b. Ziyâd, Hamza b. Ebî Hamza El-Cezerî.

D) Etbâu Etbâ't-Tâbiîn'den : Elimâm Ahmed b. Hanbel, İshak b. Râhûye, Yahya b. Mein, Buhârî, Tirmizî, Ahmed b. Halil b. Harb.

Yazar 179. sayfada bir açıklama yaparak ktitabın ikinci kısmını veriyor. Burada hayatları incelenen şahslar sonradan fakülte idaresi tarafından senelik ders proğramına eklenen kimselerdir. Bu bölümdeki râviler 38 kişiden ibarettir. Bunlar :

(Abdullah b. Amr, İbnü Mes'ûd, El-Berâ ibnü Âzib, Ebû Zer El-Gıfârî, Muâz b. Cebel, Ebü'd-Derdâ', Ukbe b. Âmir, Sa'd b. Ebî Vakkas, Ebû müsa'l-Eş'arî, Sehl b. Sa'd, Huzeyfetu'bnul-Yemân, Ubâde b. Sâmit, İmam Ebû Hanîfe, Alkame, Ebû Müslim Havlânî, Mesrûk, Übeyde b. Amr, Abdurrahman b. Kasım, Hârice, Ebû Bekr b. Abdurrahman, El-Kâsım b. Muhammed, Sâlim b. Abdullah, Süleyman b. Yesâr, İbrâhîm En-Nehaî, Eşşa'bî, Hişâmüt Destevâî, Ca'feru's-Sadık, Muhammed b. Ebî Leylâ, İbnü ebî Arûbe, Şu'be, Yahya b. Sâid El-Kattan, El-Evzaî, Ma'mer b. Râşid, İbnü ebî zi'b, Hammad b. Seleme, Abdullah b. Elmübârek, Abdullah b. Vehb.) ten ibarettir.

Kitapta bir şahsın hayatı incelenirken şu noktalar üzerinde durulmuştur :

(Adı, lâkabı, künyesi, doğum yeri ve tarihi, ilmi sıfatları, hadis rivayetindeki değeri, hadis aldığı ve kendilerine hadis nakletliği şahıslar, rivâyetlerinin miktarı, varsa eseri ve onun üzerinde yapılan çalışmalar, yaptığı —ilim talebi gayesini güden— seyahatleri, sözleri ve tavsiyeleri, çağdaşlarının veya sonra yaşayan ilim adamlarının onu tanıtan sözleri.)

Kitabın (218-220). sayfalarında fakültenin bu ders ile ilgili yıllık müfredatı, (219-220). sayfalarda ise bibliyoğrafya yer almaktadır. Mukaddimedeki bilgilerin pek çoğu müellifin (EL-MU'TASAR) adlı hadis usûlü kitabından alınmıştır. Latin harfleri ile basılmış, rivâlerin hayatına dair bir -Ricâlü'l-Hadîs- kitabı henüz neşredilmeyen memleketimizde, ikmâl edilerek terceme edildiği takdirde belki de bu sahada ilk adım atılmış olacaktır.

---

[*] **(Profesör Abdülvehhab Abdullatif, Dâr'ul kitab'il-arabi neşriyatından, küçük boy 224 sayfa, dördüncü baskı, 1378-1959 Mısır.)**

OKUDUĞUNUZ ESER, SİZİ FİKREN YÜKSELTİR, İÇİNİZİ ASİL VE MERT HİSLERLE DOLDURURSA, ONUN HAKKINDA HÜKÜM VERMEK İÇİN BU DUYGU KÂFİDİR

POPE

İslâmiyet Gericilikle İtham Edilemez!

Kadir SEVENCAN

Zamanımızda dahili ve harici olmak üzere Fir'avun'dan daha kötü, şeytan'dan daha azgın, Ebucehil ve Ebuleheplerden ziyade zalim, dinini ve mukaddesatını kötüleyerek inkâra kadar yeltenmiş bir takım din düşmanları türemiştir. Süre-i Lokman, âyet: 25 **(Ya Muhammed, sen küffara Mekke'yi, yer ve gökleri kim yarattı diye soracak olsan Allah yarattı derler.)** Allahı inkâra cür'et etmezler. İslâmiyet bu gibi zalim ve menfûs kimseler üzerine ataletini icra eylemiş yine de icra edecektir. Bu zavallılar ilâhî zevk ve şuurdan mahrum kalmış, dinden nasip alamamışlardır. İslâmiyet terakkiye manidir, diyerek muhtelif mecralardan zehirli oklarını yağdırarak mahrum genç dimağları bulandırmaktadırlar. Halbuki, İslâmiyet en medeni hükümleri gerçek veçheisiyle bünyesine yerleştirmiş ilâhî bir dindir. Nitekim bir Hadîs-i Şerîfte **(İlki günü müsavi olan aldanmıştır)** diye buyuran İslâm dini, nasıl düşmancasına gericilikle tenkit edilebilir. Hıristiyanlık âlemi engizisyon karanlığı altında yaşarken İslâm âlimleri gün begün türlü türlü fikirleri ortaya koymakla İslâm medeniyetini Endülüs ve Bağdat'dan bütün Dünyaya yaymışlardır. Eskiden Avrupada Dünyanın düz olduğu ve güneşin Dünya etrafında döndüğü iddia edilirken İslâm âlimleri güneşin sübutiyetini, dünyanın yuvarlak olusu ve güneşin etrafında döndüğünü ispat etmişlerdir. Kopernik Endülüs âlimlerinden dünyanın güneş etrafında döndüğünü öğrenmiş olup, Avrupada bu fikri yayarken engizisyon mahkemeleri onu senelerce hapsettirmişdir. İslâmlar; Teknikte, Hendesede, Tıpta ve Astronomide büyük mesafeler katetmişlerdir. Bunlardan **Birûnî** (El-âsârülbâkiye kitâbıkurûnî haliye) isimli eserinde yerin yuvarlak olduğunu ve döndüğünü bugünkü tabiri ile özgül ağırlık denilen (Silkletül izafiyi) keşfetmiş ilk zattır. **Nasiruttini Tusi**'nin astronomide sayısız keşifleri vardır. **FARABİ** Müsikisinin temelini kurarak dünyaya büyük bir nam-u söhret kazanmıştır. Cebire ait olmak üzere ilk kitabı Müslümanlardan **Ebucaferi Havarizmi (Kitabul Cebir velmukabele)**yi yazmıştır. İbni Sina'nın Kitabu Şifa'sı beşyüz sene Avrupada ilk Akademisinde okutulmuştur. Bizanslığa ait olmak üzere **İbni Baytar (Kitabul Camifil evdiyeti müfreda)** si bu ilme dair olan âsar arasında cidden mühim bir mevki işgâl eder. Dünyanın en büyük deviet adamlarını İslâmiyet yetiştirmiştir. **Hazreti Ömer** gibi adil bir devlet adamının **mevcudiyeti bu gün imkânsız gibidir.** İslâmiyet ilme büyük kıymetler vermiştir.

1 — **İlim Çin'de bile olsa onu takip edin.**
2 — **İlim öğrenmek erkek ve kadın üzerine farzdır.**
3 — **Hikmet mü'minin yitiğidir, onu nerde bulursa alır.**
4 — **Hikmetli sözleri alın, velev ki onları müşriklerin lisanları söylemiş olsun.**

1400 küsur sene evvel parlayan **İslâm güneşi Irk, Cins, Dil, Renk ve Siyaset** farkı aramaksızın İlâhi kanun önünde eşit olarak insanlar arasında hakiki bir müsavat olduğunu İlân etmektedir. Bu gün Amerika gibi muasır medeniyete ulaşmış memleketlerde hâlâ zenciler üzerinde ayrı kanunlar icra edilmektedir.

İslâmiyet ayrı zamanda maddi ve manevi temizliği ile dünyaya meydan okumuştur. Hıristiyanlıkta ise bunlardan eser yoktur. Avrupada hükümdarların saraylarında dahi olmak üzere helâlar daha onsekizinci asrın sonlarında inşa edilmekte idi. İnsanlar pislikleri apartmanların pencerelerinden sokaklara ilâğım haline dökerek insanlar pis kokar ve gezerlerdi. Fransa'nın meşhur Versay sarayı bu cümledendir. Onsekizinci asırda Fransa'ya giden temiz Osmanlı elçisi **İbrahim Müteferrika** Fransızları istihfaf eylemiş, İslâmiyet böyle seyrelerden münezzehtir demiştir. Endülüs İslâm sarayları temizliği ile şöhret kazanmıştır. Su halde ilericiliği hıristiyanlıkta gerielliği İslâmiyette aramak büyük bir hatadır. Şüphesiz ki bugünkü Avrupa ilerleyişinin İslâm medeniyetinin Endülüsden Avrupaya aksetmesiyle olmuş, Avrupa Rönesans'ına İslâm medeniyetinin büyük etkileri vardır.

Bunu bugünkü Avrupanın münsif müteffekkirleri de kabul etmektedir. Hicretin beşinci asrı ricalinden olan **Endülüslü Ebut Kasım Halb bini Zehravi (Kitabul tarif limen acize anilte'lif)** isimli eseri Avrupalıların intibaları esnasında cidden müstefit oldukları kütübi tıbbiyeyi İslâmiyedendir. Hevi olduğu kısım **Cerrahi** olmak üzere bir nevi asarın fevkinde büyük bir mevki işgal eder.

Ebu Alayi Binizary (Kitabütte'sir Filmüdavati vettedbir) isimli eseri Avrupanın tereddiyatı Tıbbiyesine büyük bir kaynak teşkil etmiştir. Zamanımızda ilim adamları yeni yeni buluşlar ve keşifler, fezaya çıkmak, atom ve enerji yapmak isteklerinde **İslâmiyet ve din adamları onlara mani olmak mi istemiştir?** İslâmiyet bizi geri bıraktı diyerek her işinde batıdan örnek almaya kalkışan, İslâmiyete onun mukaddes kitabı olan Kur'ân'a, onun mümessil ve temsilcileri olan yıldızlarına çeşitli lâkaplar takarak taarruza geçen kafile-i nifakın yüzlerine tarihin bu ibretli ve şecaatli sayfaları ibret okumaktır. Cenab-ı Hak bunları ıslâh eylesin. Islâhları mümkün olmadığı takdirde hayatlarını memata, vücutlarını ademe tebdil ederek her türlü lânetini üzerlerinden eksik etmesin, âmin.

Zamanı kokutanlar mürteci diyor bana;
Yükseldik sanıyorlar, alçaldıkça tabana.

Zaman, korkunç daire; ilk ve son nokta nerde?
Bazı geriden gelen, yüzbin devir ilerde!

Yeter senden çekdiğim, ey tersi dönmüş
ahmak!
Bir saman kâğıdından, bütün iş,kopya almak;

N. Fazıl KISAKÜREK

"Nemiz vardır fezâilden
Nemiz eksik rezâilden"

- YILBAŞI DOLAYISIYLA -

Ahmet KURHAN

Türk deyince akla ilk gelen şey, tarihte zaferden zafere koşan, Viyana kapılarında, Bağdat surlarında at oynatan, haçlı sürülerini Anadolu'da hezimete uğratan, bin yıllık tarihi olan **Bizans ehl-i küfrünü peygamberinin** müjdesiyle tarihe karıştıran, **ulu Hakan Fatih** anlaşılır.

Zaman olmuş, bu kahraman millet ilim, irfan müesseseleri kurmak suretiyle dünyaya nizam verebilecek, padişahlara devlet umurunda rehberlik edecek kudrete sahip ilim adamları **(Molla Gürani, Akşemseddin, İbni Kemâl)** yetiştirmiştir. Senede binlerce yerli ve yabancı turistlere altın eşiğini öptüren büyük mütefekkir ve **aşk Sultanı Mevlânâ** bu asil milletin yetiştirdiği bir Türktür.

İşte âmiriyle, memuriyle, ulemasıyla hulâsa her şeyiyle bir bütün olan Türk milleti kudretli kadrosu sayesinde tarihin her devrinde üstünlüğünü dünya milletine tanıtmış ve **«Türk kadar kuvvetli»** sözü, Avrupa'da darb-ı mesel halinde asırlarca Avrupalının dilinden düşmemiştir.

Nihayet Türkün bu üstünlüğünü çekemiyen Hıristiyan âlemi çeşitli cereyanlarla bu dev milletin temelini fareler gibi kemirip yıkmaya çalıştılar bir buçuk asra yakın zamandan beri temelimize dinamit yerleştirdiler. İnsanlıkla alâkası olmayan behîmî (hayvanî) zevklere hitap eden küfür cürûfuyla (medeniyet perdesi altında) Türk milletinin öz cevheri olan manâsını alıp, maddesini kokmuş leş haline getirmeye çalışmaktadırlar. **Mehmet Âkif** manâ cevherinden mahrumiyeti şu beytiyle ne güzel izah eder :

İmandır o cevher ki İlâhî ne büyüktür,
İmansız paslı yürek sînede yüktür.

İşte bir çok din kardeşlerimiz İslâmî gerçeklerden uzaklaşıp dinle irtibatını kesip hıristiyan âdetlerinin mecnunu haline gelmiştir. İslâmın ahlâk anlayışı bir çok Türk ailelerinde haşa! Modası geçmiş eşya haline gelmiştir. Bu davranış haliyle insanı huzursuzluğa götürmüş ve götürecektir. Bu huzursuzluğun giderilmesini tabiî olarak maddî zevklerde arayacak, dolayısıyle uçurumun kenarına daha fazla yaklaşmış olacak. Halbuki insanlığı cehaletin bataklığından kurtaran **Kur'ân-ı Kerîm** şu âyetiyle : (الا بذكر الله تطمئن القلوب) kalplerin ancak Allah'ın zikriyle huzur ve sükûna kavuşabileceğini belirtmektedir.

Muhterem okuyucularım! Bizim manevi hayatımıza darbe indiren **hıristiyan** âdetlerinden biri de yılbaşı rezaletidir. Tarihî gerçeklerle alâkası olmayan bu mezmum hareket kat'i olmamakla beraber **İsa Aleyhisselâm** gibi ulûl azim bir peygamberin doğum yıldönümü olarak kabul edilen bu günde **Allah'ın** men'ettiği bir çok rezalet işlenmektedir. Halbuki böyle kudsi günde gerçek insanla bağdaşabilen hareketler yapılması icabeder. Böyle İlâhî günler şanına yakışır şekilde yaşanır ve yaşatılır.

Dinde yeri olmayan sonradan uydurulan herşey bid'attır. Nitekim yılbaşı da biz müslümanlar için bid'at durumundadır. **Peygamber efendimiz** bid'atın bir şakavet olduğunu şöyle beyan etmektedir : (كل بدعة ضلالة وكل ضلالة فى النار)

«Her bid'at sapıklıktır ve her sapıklık da Chennem'dedir.»

Ey Müslüman gençliği! Şuurlu Türk gençliği olarak dinine ve imanına uymuyan kökü dışarda olan fikir ve ideolojilere sıdkile muhalefet etmedikçe yarın seni yaratan Allah'ın karşısına bir sapık olarak çıkmak her zaman muhtemeldir. Kurtuluş, Allah nazarında mu'teber olan dindedir.

Her bid'at sapıklıktır ve her sapıklık da Chennem'dedir.

Hadîs-i Şerîf

ZEVKE DALMAK ŞÖYLE DURSUN, VAKTİMİZ YOK MATEME,
DAVRANIN, ZİRA GÜLÜNÇ OLDUK BÜTÜN ÂLEME.

Bu Ses!

Sanda bir yavrucağım vefat etti. Onun vefatı dolayısıyle başıma neler geldiğini nasıl anlatayım bilmem. Yaratan Allah, Yusuf güzellikte birisini yaratmamıştır ki, kabir balığı onu Yunus gibi yutmasın. Bu bahçede yüce bir selvi yetişmemiştir ki ecel yeli onu kökünden koparıp atmasın. Bir fidan otuz senede ağaç oluyor. Sonra hırçın bir rüzgâr geliyor, onu deviriyor. Yerden gül bitmesine şaşmayın. Düşünün ki bu yere nice gül endamlılar gömülmüştür.

Kendi kendime düşündüm: «küçük çocuk, temiz ve masum olarak öldü. Sen ey ihtiyar, hâlâ kirli ve günahkâr yaşıyorsun. Artık geber.»

Çocuğumu gömdüm. Birkaç gün sonra dayanamadım, sevdam kabardı. Şaşırdım, kendimi tutamadım. Kabrini açmak, boyunu bosunu görmek istedim. Mezarının üstündeki uzun bir taşı kaldırdım. Daracık, karanlık kabri görünce üstüme korkular geldi. Benzim attı. Aklım, fikrim perişan oldu, kendimi kaybettim.

Bu buhran geçip aklımı başıma topladığım zaman, sevimli çocuğumdan kulağıma şöyle bir ses geldi :

«Babacığım! Eğer bu karanlık yerden ürküyorsan, aklını başına al. Buraya ışık ile gel!

Mezarda geçecek geceler gündüz gibi olmasını istersen, dünyadan gelirken ışık ile gel!».

Sadi! Kim ağaç dikdi ise meyvayı o yedi. Kim tohum ekti ise hasılanı o yiğdi!..

ŞİRAZLI ŞEYH SADİ

Sorun cevap verelim ...

İ. E.

RAMAZAN HAKKINDA

Süleyman ÇAKICI — ANKARA: «Bir kimse sahur yemeğine kalksa, fakat oruca niyet etmeyi unutsa oruca ne olur?»

Cevap: Oruç için kalben niyet etmesi, yani yarın oruç tutacağını kalbinden ve zihninden geçirmesi kâfidir. Binaenaleyh sahura kalkmak da niyet sayılır. Fakat «Niyet ettim yarınki ramazan orucunu tutmağa» deyip lisanen niyetlenmesi menduptur.

Veli HARMANCI: «Sahura kalkmayan kimse sabah ezanı okunduktan sonra niyet edebilir mi?»

Cevap: Evet, kabakuşluk tâbir edilen vakte kadar niyet edilebilir. Ancak imsak vakti ile niyet ettiği vakit arasında oruç bozacak herhangi bir şey yapmamak şarttır.

Ahmet TEKELİ: «Bir kimse şafağın söküp sökmemesinden veya güneşin batıp batmadığından şüphelense ne yapması gerekmektedir?»

Cevap: Şafağın söküp sökmediğinden yani imsak vaktinin girip girmediğinden şüphe etse, yanında saat yok veya bulunduğu halde top atılmıyorsa ve herhangi bir işaret yoksa bu kimsenin yapması gereken iş şüphelendiğinde yeme ve içmeyi kesmesidir. Şüphelenmekle beraber yemeğe, içmeğe devam etse sonradan da şafağın sökmüş olduğunu anlasa o günkü orucunu bilâhare kaza etmesi lâzım gelir.

Güneşin batıp batmadığından yani akşam vaktinin girip girmediğinden şüphelense iftar etmesi hâlâ olmaz. Bu durumda iken orucunu yese sonradan da batmamış olduğunu anlasa kaza olarak bire bir lâzım gelir. Kefareti (altmışbir) lüzumunda iki riayet vardır.

Ş. E. — İSTANBUL: Bir kadın renkli olsa, âdetine göre de yarın bu hali sona erecekse ve o gece oruca niyet etse ne olur?»

Cevap: Gece oruca niyet edip imsak vaktinden evvel de renkliliği sona ermiş olursa orucu sahih olur.

Halil ÖZDEMİR — ÇORUM: «Oruçlu kimse ıslak misvağı kullanabilir mi? Kullansa ne lâzım gelir?»

Cevap Kullanabilir. Kullanılırsa Ebu Yusuf'a göre mekruhtur.

Fazıl POLAT — ANKARA: «Oruçlu kimse satın alacağı bir şeyin tadına bakabilir mi?»

Cevap: Boğazına hiçbir şey gitmdeen yalnız ağzıyla tadabilir. Fakat mekruhtur. Diğer bir görüşe göre mutlaka alınması lâzım ve aldanma ihtimali de varsa hiçbir beis yoktur.

Kocasının kızacağından ve kötü huyundan korkan kadın da pişirdiği yemeğin tadına bakabilir. Yalnız hiçbir şey yutmamak şartı ile.

A. K. — BANDIRMA: «Oruçlu kimse çiçek veya güzel koku koklyabilir mi?»

Cevap: Koklıyabilir. Mekruh da değildir.

F. C. — KONYA: «Bir kimse oruçlu olduğunu unutarak, yese içse orucu bozulur mu? Yediğini görenin uyarması gerekir mi?»

Cevap: Unutularak yenen ve içilen veya orucu bozacak bir harekette bulunanın orucu bozulmaz. Gören kimse bakar, eğer unutup yiyen kimse güclü kuvvetli ise ikaz eder. Hatırlatmadığı takdirde harama yakın bir mekruhu irtikap etmiş olur. Yiyen kimse ihtiyar ve zayıf ise, gören hatırlatmayıp sükût eder.

İbrahim YAYLA — KONYA: a) Kusmak orucu bozar mı?

Cevap: Kusmak iki şekilde olur. Birincisi kendi istek ve zorlaması ile. Böyle kusmalar da ağız dolusu olduğu takdirde orucu bozar. Az olursa bozmaz. İkincisi ise kendiliğinden (zorlama olmadan) kusacak olursa azı veya çoğu orucu bozmaz.

b) Abdest alırken, ağzına veya burnuna su verirken içerisine su kaçsa veya yolda yürürken ağzına kar, yağmur damlası girse orucu ne olur?

Cevap: Yukarıdaki durum vuku bulduğunda (ağzına, burnuna su verirken su kaçtığında veya yürürken kar, yağmur damlası ağzına kaçtığında) oruçlu kimse olduğunu o ya hatırlar veya hatırlamaz. Hatırladığı halde yukardaki durum olursa orucu bozulur, Kaza lâzım gelir. Hatırında olmadan olursa orucu bozulmaz.

M. A. — İğne orucu bozar mı?»

Cevap: Bozar. Çünkü: İğne hastanın rızası alınarak yapılıyor, vücuda fayda temin ediyor. Bununla beraber, bir menfez açılarak ilâç içeriye akıtılıyor.

Hayati tehlike veya önemli bir zaruret olmadan iftardan evvel iğne yaptırmak ihtiyada uygun düşmez.

Halil ÖZATA — POLATLI: «a) Hz. Peygamber Efendimiz Ramazan ayında yemesinde ve giyinmesinde olağanüstü mü idi?»

b) Hz. Peygamber Efendimiz zamanında iftarda, sahurda ve tahvimden faydalanır mıydı? Yoksa sathi bir şekilde mi idi?

(Devamı 26. sayfada)

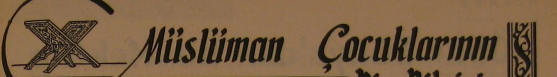

MELEKLER

Allah Tealânın melekleri vardır. Melekler Allahın nurdan yarattığı varlıklardır. Melekler insanların iç kuvvetlerini iyiliğe çekip götüren bir vasıtadır.

Melekler nasıl bir varlıktır? Onu ancak Allah Tealâ bilir. Biz bilemeyiz. Biz melekleri göremeyiz. Amma, melekler vardır. Çok şeyler vardır ki biz onları göremeyiz, fakat o şeyler vardır. Biz ruhumuzu görebilir miyiz? Göremeyiz, amma ruhumuz vardır. Biz aklımızı görebilir miyiz? Göremeyiz, amma aklımız vardır. Melekler de böyle bir varlıktır. Gözle görülmez, fakat vardır.

Meleklerin var olduğunu Peygamberler bildirmiştir, Kur'ân bildirmiştir. Biz Kur'ân'ın dediğine, peygamberlerin sözlerine inanırız. Onun için melekleri görmemekle beraber var olduklarına inanırız.

⁂

MELEKLER BİZİ İYİLİĞE SEVKEDER

Melek ruh gibi, akıl gibi bir varlıktır. Akıl dediğimiz varlık nasıl bize doğruyu gösterirse melek dediğimiz de bizi iyiliğe çeken bir varlıktır.

Yolda giderken düşkün, gözü görmez, fakir bir adam görürüz. İçimizden bir ses duyarız. Sanki kafamızın içinde birisi bize: «Şu fakire sadaka veriniz!» der. İşte bu ses melek sesidir.

Melekler, bu nurdan varlıklar insanları yalnız iyiliğe çeker, kötülüğe çekmez. Kötülüğe çeken, kötülüğe götüren şeyin adı da «Şeytan»dır.

Biz melek sesine uyarız, fakat şeytan sesine kulak asmayız. Şeytandan sakınır, kaçarız.

⁂

MELEKLER NASIL VARLIKTIR?

Melekler öyle insan gibi, yahut hayvan gibi yaratıklar değildir. İnsanlar, hayvanlar yer, içer, doğar, doğururlar. Melekler, yemez, içmez, doğmaz, doğurmazlar. Melekler nurdan yaratılmış varlıklardır.

Melek denince öyle kanadlı kuş gibi yaratıklar sanmayımız. Meleklerin nasıl yaratık olduğuna bizim aklımız, fikrimiz ermez. Meleklerin nasıl olduklarını Allahtan başka kimsecik bilemez.

Meleklerin nasıl bir yaratık olduklarını, neye benzediklerini biz bilemeyiz. Bilmek de bize düşmez, biz meleklerin yalnız var olduğuna inanırız.

⁂

ÂHİRET GÜNÜ

Ben âhiret gününe inanırım. Bu dünyanın ömrü tükendikten sonra canlılar tekrar dirilecek, insanlar bu yer yüzünde yaptıklarından hesap verecek. İşte o güne «Âhiret günü» denir.

Şu sıraların, şu duvarların ruhu yoktur. Fakat benim ve bütün insanların ruhu vardır. İnsan ölünce ruhu çıkar gider, ruh ölmez. Cesedi toprağa gömülür, amma ruhu yaşar. Demek insan ölünce öyle büsbütün yok olup gitmez, yoksa ruhuna değil. Ten çürür, toprağa karışır; amma ruh kalır.

İnsanın ruhu vücudundan ayrılır ayrılmaz, dünyada yaptığının karşılığını görmeğe başlar. İyilik yapmışsa mükâfat görmeye, fenalık yapmışsa mücâzat görmiye başlar.

⁂

ÂHİRETTE YENİDEN DİRİLECEĞİZ

Biz bir zamanlar yoktuk, şu gördüğümüz dünya da yoktu. Bizi de, bütün dünyayı da Allah Tealâ yoktan var etti. Var olduk. Bir zaman gelecek, yine yok olup biteceğiz. Yer yüzünde hiç bir insan kalmıyacak. Dünya da bozulacak, alt, üst, olacak, hiç bir zerre kalmıyacak. Her şey yok olacak. Ortalık bomboş kalacak. Allah'tan başka hiçbir şey, hiç bir varlık bulunmıyacak. Aradan zaman geçecek. Eskiden dünyada var olan bütün insanlar Allahın emriyle yeniden dirilecek. İşte o gün Âhiret günüdür.

Âhiret günü çok dehşetlidir. O gün herkes kendi derdine düşecek. Ana baba evlâdını, evlât ana babasını, kardeş kardeşi görmiye, düşünmiye vakit bulamıyacak. Herkes kendi kendiyle uğraşacak. «Aman yarabbi! Beni kurtar!» diye yalvaracak.

Öbür Dünya'dan bir Mektup

Sevgili Irgatlarım,

Ben öldüğüm zaman çok ağlamış, biricik ağamızı kaybettik diye günlerce yas tutmuşsunuz. Tabii, sevinecek değildiniz ve sevinemezdiniz de. Çünkü karım, çoluğum, çocuğum, akrabalarım çırpınırken, bir sürü haksızlıklarımdan kurtulan sizler, bayram yapmışsınız. Bilirim, bilirim. Belirtmek cür'etinde bulunsaydınız, hiç şüphesiz varislerim en azından işinize son verir, kuru bir lokma dahi bulamaz hâle gelirdiniz.

Sizlere ne kadar zulüm ettiğimi, buraya gelince anladım.

Sabahtan akşama kadar tarlalarımda, bahçelerimde ter döker enerji sarfederdiniz. Gün batışı, alnınızın terini silerken avcunuza sıkıştırdığım onikibuçuk liracıklar, biliyorum, hiç bir şey değildi. Onunla ekmek mi alacaktınız, ekmeğe katık mı alacaktınız, çocuğunuza ayakkabı mı alacaktınız? Ne alabilirdiniz? Evet, sizleri boğaz tokluğuna çalıştırdığımın cezasını hükümet vermedi ama, şimdi fazlasiyle çekiyor, kahroluyorum. Cezalarımın hafiflemesi için sizlerden af dileme hâle yüzüm yok...

⁂

Saçımda, sakalımda tek siyah kıl kalmadığı halde öleceğimi hatırlamaz, hatırlamak istemezdim. Üstelik paralarımı, o çift katlı çelik kasalarda istif ettiğim milyonlarımı kendimden dahi saklardım. Ne aptalmışım...

Son demlerimi yaşarken «**Paracıklarım!.. Paracıklarım!..**» diye inlediğime sizler de şahitsiniz; değil mi? Yoksa o zaman da tam bir iman ve sadakatle işlerinizin başında mıydınız? Ne şerefli insanlarsınız!

Ölüm dışında, kendimden bile sakladığım paracıklarımı saykılarken, vücudum totrop bir et-kemik külçesi oluvermişti... Dünya'dan göçmüştüm. Artık ne para, ne mal, ne de çoluk, çocuk... hiçbir şeye malik değildim. Yalnız bir geyim vardı: Hayatım boyunca gösterdiğim davranışlarımın bilânçosu.

Öldüğüm zaman yine aranızdaydım. Ama, artık bir ruhtum ve beni göremiyordunuz.

Yakınlarım cesedimin başına toplanmış ağlaşırken, köyün ağlayandan biri hoca çağırmak, kefen, tabut hazırlatmakla meşguldü.

Hoca; gelince, orada bulunan komşularla yardımlaşarak, elbiselerimi, yakamdan şalvarımın paçalarına kadar kesip, soyduktan sonra, cesedimi teneşirde yıkadı, kefene sardı ve tabuta yerleştirdiler.

Hiç aklıma getirir miydim bunları... Halbuki imam efendi caminin kürsüsünden kaç kere anlatmıştı: «**Efendiler! Fakire fukaraya yardım edin, düşkünleri gözetin, hepiniz kardeşiniz. Bu Dünya, öbür Dünya'nın tarlasıdır. Burda ne ekerseniz, orda onu biçersiniz. Ölüm gelip çatmadan aklınızı başınıza alın, herkesle iyi geçinin, yoksulun hakkını yemeyin, işçinin ücretinden kısmayın. Aksi halde Rüz-ı Mahşerde...**»

Sonra köy meydanındaki caminin musalla taşına götürdüler. Öğle namazından sonra da benim namazımı kıldılar. Müezzin haykırdı: «**Şu mevtâ hakkında ne dilersiniz?!**» «**Şu günahkâr herif...**» dese daha lâyık ve yerinde bir tâbir kullanmış olurdu.

Artık ebedî yolculuğa çıkmıştım... Ne sessiz bir uğurlamaydı bu. Ne el, ne de mendil sallayan vardı. Eller üstünde taşınıyordum. Ama bu bir şeref gösterisi değil, Dünya'dakilerin son vazifesiydi bana karşı.

Nihayet, aranızdayken adını bile hatırlamak istemediğim çukurdaydım. Siz ve bütün köy halkı beni yalnız bırakıp gittiniz.

Asıl felâket bundan sonra, sevgili hakkını yediklerim.

Cesedimin başındaydım. Birden, çılgınları çıldırtan gürültü ile şimşekler çakan iki melek geldi.

Ölmek, yok olmak istiyordum. Heyhat!.. Ölüm, ölümsüz bir hayatın başlangıcıymış!

Melekler, hayat bilinçsiz —hani ölünce yanımda kalan tek şey vardı ya, işte o— ellerinde oldukları halde yaklaştılar. Ellerindekini bana gösterdiler. Doğduktan sonra, milimetre sapmaksızın, her hareketim, düşüncem yazılıydı. İnanmadım, inanmak istemedim. Çünkü hep aleyhime yazıyordu. Bütün direnmeme, inkârıma rağmen, yine kendim doğruluyor ve kabul ediyordum. Ellerim, ayaklarım, kulaklarım, gözlerim... iradem haricinde, hakikatleri bütün çıplaklığı ile dile getiriyordu.

Melekler beni bana tanıttıktan sonra gittiler. Kapı kapanırken bir pencere açıldı: Cehennem! Ah! Ne olur kendimi kaybetsem!..

Evet, melekler kendi elimle bana fena adam damgasını vurdurup gittiler.

⁂

Yalnız sizleri değil, bütün fakir yurttaşlarımı, milletimi düşünmeyişimin cezalarıyle başbaşayım. Keşke bütün servetimi sizlere ve fakir vatandaşlarıma bağışlasaydım. Senin, benim, onun... Netice, hep milletin. Ah!.. Beyinsizliğim!.. Allah'ım, Dünya'ya bir daha dönüş yok mu?!

Zalimliğim yüzünden, ibadetlerim bile umduğum faydayı vermiyor. Biliyorsunuz, cami köşelerinden çıkmaz, üç aylar orucu tutar, senesini kaçırmaz hacca giderdim. Hiç birinin faydasını göremedim.. Neden bu, biliyor musunuz? Bunun nedeni çok mühim: Sizler boğaz tokluğuna, Güneş altında ter dökerken, ben istediğim yerde, istediğim ağaç gölgesinde yatar, ge-

(Devamı 26. sayfada)

KARANLIK SAATLER, ER VEYA GEÇ HEPİMİZE GELİR. HAYAL KIRIKLIĞI, ACI, İÇ SIKINTISI, HASTALIK VE ÖLÜME KARŞI ALDIĞIMIZ TEDBİRLER KENDİMİZİ VE SEVDİKLERİMİZİ ASLA KURTARAMAZ.

Hz. Muhammedin Kahraman Öğrencisi

Yazan : **Salih FARFÜR** Çeviren : **İsmet ERSÖZ**

«Bilmiş olasın ki ağlamam, ailem, çocuklarım ve dünya için değil, şu kazana atılacak tek canım var. Ne olurdu yüzbin ruhum olsaydı da hepsini birer birer Allah için feda etseydim. Ben bunun için ağlıyorum.»

Müslümanların, düşmanlarıyle memleketlerinin ortasında harbettikleri, tahtlarını başlarına yıkıp, hanzinelerini ganimet olarak aldıkları, altun devrinde Hz. Ömer Bizans'a bir ordu gönderdi. Ordu Abdullah bin Huzafe isimli bir sahabi vardı ki, kahramanca çarpıştı. Fakat döner-dolap gibi bir gün leh, diğer gün aleyhe dönen savaş, bu defa müslümanların aleyhine dönmüş, akşam geçen Abdullah da esir düşmüştü. Savaş bitince Bizans İmparatorunun huzuruna, eli kelepçeli, ayağı prangalı olarak çıkarıldı. İmparator ona baktığı zaman sarsılmaz bir iman ve irade sahibi olduğunu derhal anladı. Çünkü karşısındakinde —bir esir olmasına rağmen— eğilip bükülme, zillet ve meskenet diye bir şey görmüyordu. Hz. Muhammed'in Ashabı'nın yüksek ruha sahip olduklarını, dünyayı küçümseyip, prensiplerinden ayrılmadıklarını işittiyor, karşılaşmayı ne kadar arzu ediyordu. Şimdi Abdullah'un, dinine ve imanına prensiplerine ne kadar bağlı olduğunu ve ne dereceye kadar sevdiklerine tercih edebileceğini denemek istiyordu. O'na :

— «Hıristiyanlığı kabulden bütün isteklerin yerine getirildiği gibi imparatorlukta ortak olacağız- diyor, böylece ödeyebileceği en büyük karşılıkla Hz. Muhammed'in öğrencisinin vicdanını satın alabileceğini sanıyordu. Fakat oku hedefe isabet etmemişti. Abdullah imanını, değil imparatorluğun yarısı, dünya ile değişemezdi. Verdiği cevap :

— «Lâ, Lâ = Hayır- **oldu. Bu kudretli «Lâ» ile başlıyan Kelime-i Tevhidden alıyordu.**

İmparator O'ndaki çelik iradeyi ve yüce ruhu görünce yumuşakhlığı bırakıp tehdit yolunu tuttu ve asılarak, hayata göz yumuncaya kadar, oklanmasını emretti. Fakat Abdullah, karşısında silâhlı surune, kalbinde ürperme olmadan, dimdik duruyor; üstelik yüzünde tebessümler oynayıyordu. Sanki çok özlediği sevgiliye kavuşacakmış gibi bir hali vardı. Gördüğü manzara İmparatoru çileden çıkarıyordu. Derhal dehşetli bir ateş yakılmasını ve üstüne içi su dolu bir tükçe bir kazanın konulmasını emretti. Artık sıra kaynıyan kazana insan atılmasına gelmiş ve ilk olarak da, Abdullah ile beraber esir düşüp, imanında sabit-kadem olan, Allah yolunda ölmeyi hayatta tercih eden bir mü'min, atılmıştı. Bu korkunç manzarayı Abdullah şöyle anlatmaktadır : «Ben yanında idim; atılması ile etinin kemikten ayrılması ve tuzun suda erimesi gibi eriyivermesi bir oluyordu.» **İmparator, görüklerinin Abdullah'a tesir ettiğini ve yola geldiğini sanarak :**

— «Ya hıristiyan olursun veya kazanda eriyene arkadaş olursun» **diyordu. Bütün bunlara rağmen Abdullah'ın iradesinde en ufak bir sarsılma olmadı. Fakat kazana doğru sürüklerlerken yanaklarında inci gibi iki göz yaşı belirivirdi. İmparator amacına ulaştığını sanarak alaylı alaylı gülüyor ve Abdullah'a :**

— «Niçin ağlıyorsun? Sevdiğin ailenden ve çocuklarından ayrılacağın veya dünyaya veda edeceğin için mi?» **diyordu.**

Abdullah **yaşlarını silerek, tarihin ölümsüz sayfalarında yer alan şu sözleriyle cevap veriyordu :**

— «Bilmiş olasın ki ağlamam, ailem, çocuklarım ve dünya için değil, şu kazana atılacak tek canım var. Ne olurdu yüzbin ruhum olsaydı da hepsini birer birer Allah için feda etseydim. Ben bunun için ağlıyorum. Anladın mı şimdi?!»

İmparator, iman dolu kalbden fışkıran bu keliımeleri işitince, tüm cismini görünmez bir kuvvetin sardığını ve bütün duygularının etkilendiğini hissetti. Gözünün önünden adeta gelen ufuluk küçüldü, küçüldü ve nihayet hiçe indi. Eli kolu bağlı duran Abdullah gözünde o kadar büyüdü ki sanki O, semadan inmiş bir melek de kendisinde, imparatorda bulunmıyan bir azamet vardı. Emir verir emir almaz, uyulur, o başkasına uymazdı.

İmparatorun hüsrana uğrıyan nefs-i emmaresi, tertemiz ruhlu bu insana yaklaşmakdan fayda umarak :

«Ey Abdullah alınını öper misin seni serbest bırakayım,» **demiş, böylece gayesine ulaşacağını sanmıştı. Öyle ya ölümden kurtulma karşılığı bir öpücüğü kim noktalayıvermezdi İmparatorun alnına! Fakat İslâmın pınarından sulanmış Abdullah'ın yüksek vicdanı, diğer kardeşlerini ölüm ve işkence içinde bırakıp kendisinin kurtulmasına rıza gösteremezdi. Nitekim öyle oldu. Heyecan içinde cevap bekliyen İmparator :**

— «Beni ve bütün müslüman esirleri bırakırsan evet; yoksa hayır!» **cevabını alınca Abdullah gözünde bir kat daha büyüyerek kendi kendine: «Bu ancak ma'sum bir melek olabilir» dedi.**

Gerçekte iman, sahibini istediğini yaptıran bir imparator, karşıdakini de imparatorluktan sonra köle yapıvermişti. İmparator :

— «Sen ve bütün müslüman esirleri» **diyerek kabul etti. Zaten ne istense kabullenecek duruma gelmişti. Sanki Abdullah gösterdiği diğer-kâmlık ve**

(Devamı 26. sayfada)

O Yabancı Kimdi?

Halil EREZ

Vakit akşamdı. Genç adam yemeğini yedikten sonra acele olarak kıyafet değiştirdi. Kendisini ve hareketlerini takip eden karısı ve iki çocuğuna hiç bir şey söylemeden çıkıp gitti.

Bu gidişin nereye olduğunu çok iyi biliyordu kadın. Biliyordu ama, çaresizdi. Kocasını bu fena illetten kurtaramamanın büyük acısını duyuyordu. Kumardı. bu illet, bu illet içki idi. Bu illetin kökü ta altı yıl ötelere uzanıyordu. Tam altı yıldır dayanıyordu bu acıya. Altı yıldır onu pencere önünde gece yarılarına kadar göz yaşları içinde beklemiş, manevi saadet ve huzurdan yoksun olan bir ailenin ömürsüz olacağını söylemiş, şimdi her şeyden habersiz kendisine baba diyen iki çocuğun istikbalinden duyduğu endişeyi dilinin döndüğü kadar belirtmişti. Ama bu yalvarışlar, ağlayışlar onu bu illetten kurtaracağı yerde, bilâkis daha çok müzminleştirmişti. İşte durum bu raddeye geldikten sonradır ki, kara kader'den boyun bükerek, onu kendi haline bırakmıştı. Şimdi o, uyduruduğu tatlı yalanlarla, çocukların kendisine babaları hakkında sordukları sualleri cevaplandırıyordu. Kim bilir bu sorular ve yalanlarla dolu olan cevaplar ne zamana kadar sürecekti. Ama Allah büyüktü. Sabreden kulunu sellmete erdirecekti.

Evden hiddetle çıkan genç adam, karanlık sokağa saptığı zaman bir ses duydu. Durup baktı ama, yaklaşan adamı iyi tanıyamadı. Adam yanına gelerek selâm verdi. Sonra hiçbir soruya muvafık vermeden, konuşmaya başladı: *«Bu akşam mübarek kandil akşamı Camiye gideceğim ama, yabancıyım. Beni Camiye kadar götürür müsün.»* Genç adam kendinden istenilen bu yardımı memnuniyetle kabul etti. Hiç konuşmadan yürümeye başladılar. Az sonra, ilâhî bir hayra bir mübarek geceyi kutlamaya davete çağırıyordu. Caminin önünde abdestini almış olanlar birer birer içeriye giriyorlardı. *«İşte burası»* dedi. Genç adam, ayrılmak üzere iken kolundan tutarak: *«Yabancı olduğumu söyledim. Beni yalnız bırakma»* diyerek çeşmeye doğru çekti. Beraberce abdest alarak içeriye girdiler. Bir şaşkınlık içindeydi. Genç adam şimdi ne yapacaktı? Namazı nasıl kılacaktı. Çıkmak isteği Camiden, ayakları geri gitmedi. Sanki onu olduğu yere çivilemişlerdi.

Namazdan sonra İmam bir sayfa Kur'ân okudu, sonra okuduğu âyetleri teker teker açıkladı... Dinimizde içkinin, kumarın, zinanın haram olduğunu, haramı bilerek yiyenlerin, içenlerin sonunun Cehennem olduğunu söyledi. *«İşlediğiniz günahların affı için tevbe edelim. Şüphesiz Allah tövbeleri kabul edendir.»* Dedikten sonra cemaata tövbe ettirdi. Genç adam Camiden bir nedamet duygusu içinde çıktı. Hiçbir şey düşünecek halde değildi. Sadece titriyor, üşüyordu. Ayakları onu eve doğru götürüyordu. Kendisini birden evin kapısında buldu. İçeri girerek hiçbir şey söylemeden yatağına yattı. Ertesi sabah erkenden uyandı. Gayet acele giyinerek Camiye koştu. Namazdan sonra gece gördüğü rüyayı İmama anlattı. İmam, gece rüyasına giren âyetin *«Kevser»* süresinde olduğunu söyleyerek manâsını söyle açıkladı:

«Fakat kimlerin tartıları hafif gelirse onun yeri bir uçurumdur. O uçurumun mahiyetini sen bilir misin. O çok kaygın bir ateştir. Tehlikeyi gördükten sonra onu doğru koşmak akıl taşıyan mahlûkatın işi değildir.» Genç adam yine düşünerek eve gelmiş, namazdan geri kalkmakta olan karısının yüzüne ellerini sürerek *«Her şey bitti»* diye fısıldamıştı.

Evet herşey bitmişti. O günden sonra ne içki, ne kumar, ne de huzursuzluk. Bitmiyen yalnız bir şey vardı. O da altı yıldır bir huzursuzluk içinde sallanarak çökmeye yüz tutmuş bir aile temelini sağlamlaştıran, çile, iztırap ve göz yaşlarını geride bırakarak mânevi bir huzur, aile içine yerleşmesini sağlıyan, bu ölümlü dünyada para hırsına kapılarak şeytana uymuş bir insana Allah sevgisini aşılayarak bu mutlu günü hazırlayan, ailenin per-i perişan olmasını önliyerek onların bir uçurumdan kurtulmasına sebep olan, o yabancı adamı arayıp bulmak. Ama bu mümkün olmadı. Belki de hiç olmıyacaktı. Şimdi genç adamın tek üzüntüsü bu adamı bulmak. Hazırlayıcı bu mutlu gün için ona ni'met ve şükran hislerini bildirebilmekti.

UMAR MIYDIK?

Anama Mektup [4]

Yüce dağlar aramıza,
Girdi yine Anacığım!
Gurbet zehir yaramıza,
Sürdü yine Anacığım!

Unutarak bahar-yazı;
Bak ki ne tez bulduk güzü...
Hazân esip boynumuzu,
Burdu yine Anacığım!..

Yetti cana bunca gurbet,
Kıldı bizi, bize hasret!
Her geçen gün başka bir dert,
Verdi yine Anacığım!

Gece müthiş, günler hazin...
Yine dertler düzün düzün!
İçimiz âh bir hüzün,
Sardı yine Anacığım!

Dedik hele sabır gerek,
Ve böylece etik emek...
Ümidimiz, heyhât felek,
Kırdı yine Anacığım!

Dün, «Sizdenim!..» deyip duran,
Bugün yâda oldu yâran...
O köpekler edip bayram,
Ürdü yine Anacığım!

Zannederdik, felek bizden,
Artık anlar derdimizden...
Fakat, en son ardımızdan,
Vurdu yine Anacığım!..

T. Sıtkı BALCI

HABERLER ve KRİTİĞİ

FAİZSİZ İSLÂM BANKASI

Merkezi Mekke'de bulunan «Dünya İslâm Birliği Teşkilât»ı çalışmaları, «İslâmiyetin malî doktrinlerine dayanacak» bir İslâm bankası kurulması için faaliyete geçmiştir. Kurulacak İslâm bankası Suudi Arabistan'in malî kaynaklarına dayanacak ve diğer İslâm ülkelerine açacağı kredilerle faizden muaf tutulacaktır.

Kanaatimizce İslâm dünyasında kurulacak olan bu çeşit faizsiz bankalar İslâm milletleri için en büyük birer iktisat müessesesi olarak toplum bünyesinde müsbet inkişaflar husule getireceklerdir. Dinin yasaklayıcı hükmüne uyarak bankalardan çekinen İslâm zenginleri bu kurumlara hesaplarını rahatça açtıracaklerdir, kredi ihtiyacını duyan halk da bir günah işleme endişesinden kurtularak rahatça yararlanabilecektir.

İslâm ve onun temel doktrinlerini zedelemeden en ileri anlayışla tatbikten, İslâm cemaatı için sadece faydalar doğabileceğini düşünmek ve bu fikrin devamlı takipçisi olmak en büyük vazifemiz olmalıdır.

İNFİAL Mİ? İTİZAR MI?

Her gün durmadan yayınlanan, satırlarında yalan ve iftira kokan, kalemlerinden zehir akan o bicim gazeteleri alıp okuyorsunuz. Amerikanın zenci askerleri Türk kadın ve kızlarına saldırmaya cüret etmişler. Onun bir namus ve şeref meselesi haline getiren Adana'nın uyanık halkı, mütecavizleri mensup oldukları ülkenin evlerini ve konsoloslıklarını tahrip etmişler.

Eğer bu -mış -mişlerle ifade ettiğimiz haber doğru olsaydı, olaya Müslüman milletin şerefli üyeleri olarak fazlası ile üzülür, üzüntü ile kalmaz infiale kapılır, o saygısızlara «Def olun!» derdik. Ama hâdisenin bir bardak suda fırtına koparmak maksadına mutaf olduğu ve solcular tarafından düzenlenip kıştırıldığı meydana çıktı. O halde infiali bırakalım da ev sahipliğine yakışan nezaket içinde politik müttefiklerimize itizar duygularımızı iletelim.

KUR'ÂN OKUTMIYANLAR, NAMAZ KILDIRMIYANLAR

Ayasofya camiine girip namaz kılmak ve Kur'ân okumak isteyen bir Üniversiteli genç kardeşimize müze müdürünce izin verilmemiştir. Buna üzülen imanlı Üniversiteli Kelime-i Şahadet getirerek, müze müdürünün odasında intihara teşebbüs etmiştir.

Genç kardeşimize şunu hatırlatırız: Üzülmeyin! Varlığınızı aşırı titizlik ve hassasiyetle din dışı bir muamele ile yok etme cihetine kat'iyyen gitmeyin. Sabırlı olun. Şu istikbal inkılâbı içinde zafer, İslâmın, kilitli Ayasofyanın, mazlum ve makhur Anadolu insanının olacaktır. O zaman bizden olmıyanlar bu dünyada olmasalar bile musallânın taşına kondukları zaman bizim Kur'ân'ımızdan, bizim namazımızdan medet umacaklardır. Heyhât...!

SENE-İ DEVRİYE ve BİR PİYES

Şehrimizde de Yüksek İslâm İslâm Enstitüsünün açılışının beşinci yıl dönümü mutad olduğu veçhile 24 Kasım akşamı okul konferans salonunda yapılan bir törenle kutlanmıştır. Salonu dışarıya taşıracak kadar kalabalık bir misafir ve davetli kitlesinin bulunduğu merasimde Okulumuz Müdürü Sayın Veli Ertan'dan başka Talebe Cemiyeti yetkilileri konuşmuşlar, bazı arkadaşlar da şiirler okumuşlardır. Yapılan konuşma, okunan şiirler, söylenen millî marşlardan sonra «Çakıl Taşları» adlı bir piyes arkadaşlarımız tarafından temsil edilmiştir. Seyircilerin takdir ve hayranlık hislerinin coştuğu piyese tezahüratın tek sebebinin eseri hazırlıyan ve sahneye koyanın Enstitüsü talebesi olduğundan ileri geldiği özellikle belirtilmiştir.

İlim, irfan ve fazilet kaynağı kutsi müessesemizin daha nice açılış günlerini idrak bahtiyarlığına ve saadetine nail olmasını Cenab-ı Haktan dileriz.

İSLÂMIN KÂBESİNDE KONFERANS

Mekke-i Mükerreme'de bir toplantı yapan «İslâm Dünya Birliği» kararları arasında önümüzdeki Hac mevsiminde bir İslâm hazırlık konferansının açılmasını da almıştır. Bu hazırlık Konferansı yapılması tasarlanan bir «İslâm Zirve Konferansının» gündem ve programlarını hazırlıyacaktır.

Ne Doğu Komünizminin yolunda ve ne de Batı Emperyalizminin kolunda olmak istemiyen İslâmın çilekeş milletlerine bu türlü toplantıların gerçek kurtuluş ve saadetini birlik yollarına sağlama kuvvetli ümidimiz vardır. İnancımız odur ki, Allahın metin habline bağlananların birlik amacı ile birbirlerine bağlıyacakları ip kopmaz.

SALDIRGAN YAHUDİNİN AZGINLIĞI

Henüz parmaklarla sayılabilecek kadar bir kuruluş mazisine sahip İsrail'in, komşusu İslâm Ürdün'e karşı giriştiği saldırı hareketleri gücünü madde medeniyetinin Yahudi icadlı altın mabudundan alan emperyalist imansız cephenin derin sessizliği ve vurdum duymazlığı arasında devam edip gitmektedir. Bu tecavüz Kudüs'ün geçen aylarda biri daha eklendi. Ama ne var ki, insanlığın havarisi pozundaki ebedî bozgunculer sadece İsrail hâmisi tavrını takındılar. Onlar yanında İslâm için «Söyletmen, vurun» politikası vardır. Bu mağduriyet ve tecavüz hengâmesinde istikbal için ümit verici ışıklar da parlamıyor değil. Meselâ: Türk hariciyesinin bir açıklaması: «Türkiye İslâm ülkeleri için yardıma hazırdır.

Seneler öncesinde kurulan kukla Yahudi devletini ilk tanıyanlar arasında bulunan Türkiye'nin gerçekleri anlıyan realist bir davranışın içine girmesinin, Filistin çöllerinde seraptan farksız bir İsrail'e

(Devamı arkada)

hayat hakkı tanınmıyacağının, ebedi zillet ve meskenete mahkûm olacağının ilk işaretleri sayılmasını ümit edelim.

CEMİYETİMİZİN KONFERANSI

Geçtiğimiz ay içerisinde, Cemiyetimiz, Kayseri Senatörü Sayın Hüsnü Dikeçligil'e şehrimiz İl Halk Kitaplık Salonu'nda bir konferans verdirmiştir. «MİLLİYETÇİLİĞİMİZİN MES'ELELERİ» mevzuunda verilmiş olan konferans olgun bir hava içinde geçmiş ve konferansçı, dinleyiciler tarafından sık sık alkışlanmıştır.

Bizlerin davetini kabul lütfünda bulunan Sayın Hüsnü Dikeçligil'e minnet ve şükranlarımızı arz ederiz.

BİR YENİ DAHA

Memnuniyetle haber aldığımıza göre Doğanhisar İmam-Hatip Okulu Yaptırma Derneği tarafından yaptırılmakta olan okul binasının zemin katı ikmal edilmiştir. Okulun 1967-1968 ders yılında açılması Bakanlıkca va'd edilmiş olup, bu konuda İmam-Hatip Okulu Yaptırma Derneği geniş bir faaliyete girişmiştir.

Temennimiz odur ki, edilen vaad gerçekleşin ve benzeri yüzlerce iman kalesi vatan sathına yayılsın.

RAMAZAN HAKKINDA

(Başlarafı 20. sayfada)

Cevap: Ramazan ayında Hz. Peygamber Efendimiz diğer zamanlarınkinden daha fazla ibadet eder, özellikle ramazan ayının son on gününde. Giyimine gelince: Cuma ve bayram günlerine mahsus elbiseleri vardı. Ramazana ait bir elbisesi var diye bir kayda rastlamadık. Yemesinde de olağanüstü değildi. Ancak diğer zamanlarda çok yemek iyi olmadığını halde sahurda durum aksidir.

b) Adı geçen vatandaşın güneş gölgesi ayın batması ve doğması gibi durumlar inceden inceye hesap edilmek sureti ile vakitler tayin olunurdu. Öylesine ince hesaplanmıştır ki, bir defasında Hz. Peygambere: «Vakit oldu mu?» diye soranlara «Hayır, evet» diyecek kadar.

M. B. — ADANA: «Fakir bir kimsenin oruç tutmasına çalıştığı yerdeki adamlar mani olmaktadır. Adam ne yapmalıdır?»

Cevap: İslâmi prensip şudur: Allaha isyan varsa o hususta mahlûka itaat edilmez.

İkinci sorunuzun cevabı şudur: Hastalık orucu tutamıyacak kadar ileri ve müzmin ise hasta orucu tutmaz. Fidye verir. Aksi takdirde orucunu tutar.

N. B. — ANTALYA: «Ramazan diğer aylardan daha üstün müdür? Kur'ân-ı Kerim'de buna ait âyet var mıdır?»

Cevap: Elbette ki üstündür. Kur'ân-ı Kerîm'de buna dair âyetler vardır. Geçen sayımızdaki âyet ve devamı ve bir de Kâdir sûresi Ramazan ayının üstünlüğünden bahsetmektedir.

NOT: Gelecek sayıdaki konumuz **«GUSÜL ve ABDEST»** hakkındadır. Mecmuamız her ayın onbeşinde baskıya gittiğinden bu müdetten evvel soruların elimize geçmesi gerekmektedir.

HZ. MUHAMMED'İN KAHRAMAN ÖĞRENCİSİ

(Başlarafı 23. sayfada)

Allah'a **güveniye ondan imparatorluk libasını soymuş, esaret elbisesini giydirmişti.**

Nihayet Abdullah **İmparatorun alnına istediği öpücüğü bastı. Sanki dünya bütününüye dürülmüş ve Abdullah'ın iki dudağına konulmuş, O da bunu İmparatorun alnına damgalamıştı.**

Artık Abdullah **ve bütün müslüman esirler kurtulmuş, ovalar, dağlar uçarcasına kat'edilerek** Medine'ye **vâsıl olunmuştu. Karşılamaya çıkan** Hz. Ömer, **vücudunu saran sevinç dalgası ve göz yaşları arasında :** «Müslümanların Abdullah'ı öpmesi bir vecîdedir.» **sözünü tekrar ede ede Abdullah'a sarılıyor**... Öpüyor... Öpüyordu...

İşte iman pınarından kana kana içmiş, Hz. Muhammed'in **yetiştirdiği bir öğrenci ki, tarih Onu, beyaz sayfalarında, altun saturlarla, sinesinde muhafaza etmekteydir ve edecektir.**

ÖBÜR DÜNYADAN BİR MEKTUP

(Başlarafı 22. sayfada)

niş arazilerimi düşünür, paralarımı sayardım, sayar da sayardım. Bu vatanın asıl sahiplerinin, onun uğrunda çalışanlar olduğunu düşünmez, çalışmamakla kendime bir asalet, bir üstünlük veririm. Gönlümde aslan yatardı.

Şimdi gönlümde değil aslan, bir böcek bile yatmıyor. O kadar aciz ve kudretsizim. Cehennemdeki yerlerimi seyrediyor, bana saldırmağa hazır kaplanlar, yılanlar, ejderhalar görüyorum... Bu ne duman, bu ne engin ateş denizi, ne yalçın uçurum!.. Cehennem fersahlarca öteden beynimi kaynatıyor... Şaşırmışım!.. Affedin beni, affedin!..

Varislerime yazdım, siz de söyleyin onlara, benim gibi yaşamağa devam ederlerse, buraya geldiklerinde iki elim yakalarındadır.

Ayrıca bütün ağa ve zenginlere de okuyun bu mektubumu, haklarını yediğim sevgili irgatlarım, vatanın şerefli evlâtları!

Affınıza Şiddetle Muhtaç Ağanız
H. Zalim Zağaöde

Ayhan KIZILTEPE

T E B R İ K

Muhterem okuyucularımızın mübarek KÂDİR GECESİ ve RAMAZAN BAYRAMlarını tebrik eder, bu mânâ yüklü günün âlem-i İslâm ve TÜRKİYE için madde ve ruh plânında kurtuluş vesilesi olmasını Cenab-ı Allah'dan niyaz ederiz.

İslâmın İlk Emri
O K U

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Halil Vasıl - TURHAL* — Her müslüman sizin gibi hareket ettiği takdirde, müslümanların bugünkü durumlarından silkinip kurtulmaları, zannedildiği kadar geç ve güç olmıyacaktır. Siz ki, her müslümana karınca kararınca dinini anlatmak, dejenere olmuş içtimaî ahlâkın, mihrabına oturması için çaba göstermek gibi ülvî gayelerle çıkan mecmuamızı, hem okuyor, hem de başkalarına tavsiye etmek suretiyle okutuyorsunuz.

Şuna emin olunuz ki, sizin gibi gayretli, vefâkâr okuyucuları olmasa bu mecmuanın devam etmesi hayalden öteye geçemez. Okuyucuların abone bedellerinden başka geliri olmayan, dolar, dinar, ruble almıyan, üstelik kira, kâtip, kırtasiye gibi çeşitli masrafları olan bir mecmua, Allahın yardımı ve sizin gibi okuyucuların gayreti olmasa nasıl yaşıyabilir?!

Bir ermeninin hikâyesi meşhurdur: Adamcağız, eli ütremeden, yüzü buruşmadan, başkasının ısrarı üzerine sıkılma, eğilip-bükülme olmadan cebinden çıkardığı parayı gazeteciye ödüyor ve gazeteyi almasıyle paket yapması bir oluyor. Bu durumu gören biri hayrete kapılarak :

— «Hem para ödüyorsun hem de okumadan paket yapıyorsun? Bu ne haldir?!» diyor. Aldığı cevap son derece enteresan :

— «Ben, diyor; okuma yazmasını bilmem. Ancak kesin olarak bildiğim bir şey var ki o da, aldığım gazete ermenicedir. Muhakkak dinime ve gayeme hizmet etmektedir. Yazı ve diğer yönlerden hizmetine koşamadığım bu gazeteye, ödediğim bu kadarcık parayı çok mu görüyorsun?»

İşte aziz okuyucu; bir ermeninin böyle yapmasına karşı, şahamet ve gayret dini İslâmın mensubu bir müslümana, dinî bir meşle organına sahibimaya ve abone kaydetmeye varıldığında, varanın ısrarı ve kendisinin mahcup olmasından dolayı «pekâlâ» demesi, daha hazini, ticarethanenin sahibi kendisi olmasına rağmen, «sahibi burada yok» diye savanların bile bulunması cidden üzücüdür! Müslümanlar bu ataletleri yüzünden gülmiyen talihlerine ağlasınlar!

Sonsuz minnet ve şükranlar.

★ *S. Sami Ayhan - BALIKESİR* — Mecmuamıza karşı gösterdiğiniz yakın ve sıcak alâkaya bilmem nasıl mukabele edeceğiz. Size kalbî teşekkür ve bağlılıklarımızı sunar, sayinizin meşkûr olmasını niyaz ederiz.

★ *S. Ahmet Uğur - ISTANBUL* — Abone kaydınız yapılmış ve numaranız 9881'dir. Ayrıca istediğiniz malûmat da husûsi mektubla gönderilmiştir.

Selâm ve teşekkürler.

★ *S. Mustafa Tanrıverdi - ADAPAZARI* — Mecmuamızı için gösterdiğiniz gayret her türlü takdirin üstündedir.

Sevgiler... selâmlar... teşekkürler...

★ *S. Ahmet Şahin - KAYSERİ* — Mecmuamızın 54 üncü sayısında abone kaydınız yapılmıştır. Buna göre durumu kendiniz takdir edip gerekeni yapmanızı önemle rica ederiz.

★ *S. Halil Dönmez - TURHAL* — Mektubunuzda bahsettiğiniz konuşmalar arasında takdim, tehir ve birinde «dünya için» sözünün unutulmasından başka fark yoktur. Bahsettiğiniz söz bir hadis-i şerif mealidir : «Dünya için hiç ölmiyeceklmiş gibi, âhiret için de yarın ölecekmiş gibi çalış.»

Selâm ve teşekkürler...

★ *S. Mehmet Koruk* — Yakın alâkanıza candan teşekkür eder, yeni vazifenizde Allah'tan başarılar dileriz. İsteğiniz yerine getirilmiştir. Selâmlar.

★ *S. Mevlut Öztür - LÜLEBURGAZ* — Mektubunuzu okuduktan sonra duygulanmamak elden gelmiyor. Abone işiniz yapılmıştır. Abone numaranız 10036'dır. Bundan sonraki yazışmalarınızda abone numaranız ile mürcaat ederseniz bize yardımcı olmuş olursunuz. Mecmualarınız postalanmıştır. Selâmlar.

★ *S. Bekir Erdoğan - ALMANYA* — Hz. Peygamber Efendimiz (S.A.) bir rivayete göre 9 Rabiul evvele teasdüf eden 20 Nisan 571 Miladi Fil senesinde.

Diğer rivayete göre Fil senesinde Nisan ayı içinde Rabiul evvel ayının 12. Pazartesi gecesi sabaha doğru Mekke'de dünyaya gelmiştir.

Daha fazla tutulan rivayet ikinci rivayettir.

Bütün din kardeşlerimize Anavatandan kucaklar dolusu selâmlar.

Aşağıda isimleri bulunan sayın okurlarımızın istekleri yerine getirilmiştir. Selâmlar...

Mehmet Emin Yılmaz, Melâhat Köş, Recep Çelikdağ, Osman Akar, Durmuş Emek, Ramazan Sancar, Kenan Savaş, Hamdi Yiter, Altun Altun, Ayfer Sulpan, Hasan Öztürk, Hayranı Şenel, Mehmet Yücedağ, Tahsin Özbek, Musa Karapel.

İslâmın İlk Emri
O K U

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Mahmut KULU

Yazı İşleri Müdürü :
Hidayet AKÖZ

İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği : Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA

Abone şartları : Yıllık : 11 T.L. Altı Aylık : 5.5 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 15 T.L.)

Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilemez.

Ahmet Sait Matbaası — ISTANBUL

Basıldığı tarih : 4.1.1967

İslâmın İlk Emri
Oku

Her şeyi yaratan Rabbinin adıyle oku!

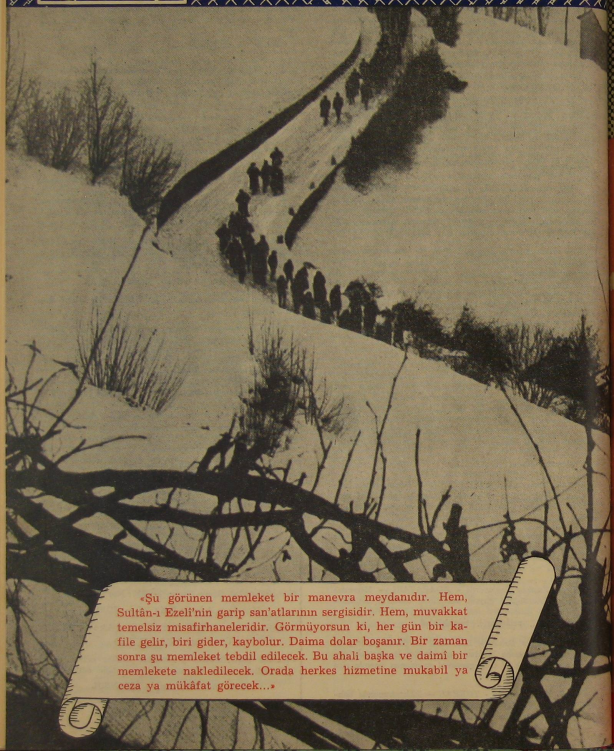

«Şu görünen memleket bir manevra meydanıdır. Hem, Sultân-ı Ezeli'nin garip san'atlarının sergisidir. Hem, muvakkat temelsiz misafirhaneleridir. Görmüyorsun ki, her gün bir kafile gelir, biri gider, kaybolur. Daima dolar boşanır. Bir zaman sonra şu memleket tebdil edilecek. Bu ahali başka ve daimî bir memlekete nakledilecek. Orada herkes hizmetine mukabil ya ceza ya mükâfat görecek...»

İslâmın İlk Emri
Oku
Dini İçtimai Edebi Aylık mecmua

Demek, oraya gidiliyor! Âhireti inkâr etmek, Dünyu ve içindekileri inkâr etmek demektir. Ecel ve kâbir insanı beklediği gibi, Cennet ve Cehennem de insanı bekliyor ve gözlüyor!...

NAZIM ÖZEL

Yıl: 6 Sayı: 63 Şevval : 1386
Şubat : 1967

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- Son Manzara — **Mehmet ŞİMŞEK**
- Medeniyyetin Üç Ana Unsuru — **Mustafa ATEŞ**
- Moda Denilen Canavar — **İbrahim ATABEY**
- İslâmdan Anlaşılan Mânâ — **Muhammed KUTUB**
- İmân ve İstihsâl — **Avni İLHAN**
- Vicdan Hürriyetinden Ne Haber? — **Mehmet BARUT**
- İnsanlar ve Çiçekler — **Gültekin ENGİN**
- Yol — **Mehmet COŞAR**
- Davacıyım — **T. Sıtkı BALCI**
- Vicdan ve Ahlâk — **Dr. Fehmi CUMALIOĞLU**
- İlâhî Nizamdan Habersiz Yaşamak Neye Yarar — **Dr. Alexis CARREL**
- Bu Ne Demek — **KİVERLİOĞLU**
- Yahudi — Rum — **Süleyman ÖZKAFA**
- T.R.T. Türk Milletine Zehir mi Sunuyor? — **İsmet SOYER**
- Ebû Hureyre; Râviyetu'l-İslâm — **A. Osman KOÇKUZU**
- İslâm İnkılâbının Hedefleri — **Mustafa AKINCI**
- Akşehirli Hasan Fehmi Ef. — **Veli ERTAN**
- İslâmda İktisat Anlayışımız — **Dr. F. SARIOĞLU**
- Gusül ve Abdest Hakkında — **İsmet ERSÖZ**
- Zamanın Düşündürdükleri — **Cemal ŞEREF**
- Komünizmin Belirtileri — **İbrahim URAL**
- Haberler ve Kritiği
- Okuyucularla Başbaşa
- Şiirler

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Bugün Milletimiz çeşit çeşit buhranlar, fikri istikrarsızlıklar içinde çalkanmaktadır. Milletimizin istikbal için ümit bağladığı genç kadro, bir takım hiçten meselelerle uğraşmakta ve gençlik gibi bir nimeti hayvanî ihtiraslar, basit zevkler uğrunda harcayıp gitmektedirler. Kafası büyük memleket meseleleriyle zonklamayan, şakakları büyük millet davalarıyla burgak burgak terlemiyen bir gençlik, istikbalde millet çapındaki sefaletimizin baş sakî olacak demektir. Bize öyle geliyor ki, hıristiyanlık âlemini tarihte birkaç defa dize getiren bu milletin kafasına, düşman hizipler tarafından, bir makanizma kurulmuş ve bu makanizma sayesinde milletimiz millî ve dinî davalardaki ruh hassasiyetini kaybetmiştir. Şimdi bütün dava, gençliğin kafasından, istifham helezonlarıyle beyin faaliyetlerini alabora eden bu şeytanî makanizmayı söküp atmaktır. Fakat gel-gör ki ona bu çileli yolda rehberlik edecek, fikir seyyaliyetine istikâmet verecek liderler yoktur. Vatan gençliğinin bir hiçlik curcunası içinde kendini bulamaması bir millet için ne büyük talihsizlik!..

Bugün, medenî bir millet olduğumuzu dünyaya iddiasız kabul ettirebiliriz, fakat sınaî bakımdan büyük millet olma vasfımıza rağmen geriyizdir. Ve bu gerilik bir iki asırlık bir zamanı eriteceği kadar uzun mesafeleri kapsar. Ezelle söyleyelim ki bu astronomik mesafeyi dine, diyanete ve onun mümessillerine yükleme çabasında olanlar, bu üç unsurun saffet zamanlarında eriştiği itilâyı göremiyecek kadar basiretsiz olanlardır. Kabul edelim ki bu mesafe aşığı, onların iddia ettiği gibi bu üç unsurun üç koldan zaman denilen sihirli akışı durdurucusuna geriye doğru sabit bir noktaya bizi bağlamış olmalarından meydana gelsin... Fakat biz bu sabit noktayı söküp rüzgârlara bineyrek sür'at alalı yarım asrı aştığı halde hâlâ memlekete ilmî ve sınaî keşifler iki asır zarfında bile girmemekte «mini etek» ise iki gün içinde gelmektedir. Bunun nedenlerini sadece ruh-i diyanette değil, biraz da ilim yapacağı yerde politika yapan kurumlarda; ulûm ve fünûn hâsıl edeceği yerde politik ihtiraslara kapılarak köşe kapmaca oynıyan gençlik teşekküllerinde aramak gerek...

Bugün birbirini yiyecek kadar kıyasıya didişen bir nesil, memleket realitelerinden habersiz, kendi kendisiyle tezat halinde, kendi öz ruhunun münkiri durumundadır. Bu neslin içinde bulunduğu buhran, artık iyice anlaşılmıştır ki mefkûresizlikten, bir gayeye gönül verememekten ileri geliyor. Gençliği bir iman gibi saran ulvî mefhumlar, bugünkü gençliğin lügatında anlamlarıyle mevcut değildir. Aşkı, mefkûresi, hedefi ilim, ahlâk ve iman olması icabeden genç nesil, fuhuştan başka aşk, eğlenceden başka mefkûre, zenginlikten başka bir hedef tanımamaktadır. Bunun içindir ki düşünme meleksesi olan herkes, başını ellerinin içine alarak Türkiye'nin geleceği için fikir teri dökmeli; vecd ve mâna dolu bir gençlik kadrosunun kuvvet vermesi imkânlarını aramalıdır. Aksi halde gençlerimiz, Anadolunun en saf, en dindar muhitinden gelmiş olsa bile Üniversite muhitinin dağdağalı hayatı, büyük şehirlerin gittikçe mebzûlleşen eğlencesi, fuhşu, partisi insanımızı kutsal mefhumlardan tecrit etmekte devam edecektir.

Vecd ve mâna dolu bir gençlik kadrosu diyoruz. Bu kadro belli ki bize Meriten gelmiyecek; kadın kulotu gibi dışarıdan da ithal edilmiyecektir. Bu kadro bizim içimizden çıkacak. Bu kadro, memleket evlâdının beynini çürüten sefalet bataklığının kurutulmasıyle doğacak. Bu kadro telkîn kürsülerinin islâhıyle vücut bulacak. Bu kadro, fikir cereyanlarının, millî hislerin ve dinî duyguların menşurundan süzülerek genç kafaların intikal ettirilmesiyle meydana gelecektir. Bu kadro irfan ocaklarında tarih şuuru uyandığı, ilim ateşi yandırıldığı zaman doğacaktır. Bekliyelim o günleri... Gün doğmadan neler doğar!.. Fakat mahzun ve münkesir kalbler, uzun intizar dakikalarına mütehammil değiller ki...

İslâmın İlk Emri
Oku

SON MANZARA

Mehmet ŞİMŞEK

Son nefesini vermeğe hazırlanan bir insan. Her gelen, her yaşayan, her ölen gibi; o da ümitle geldi bu dünyaya, bir şeyler yaparak yaşadı. Şimdi de her fânî gibi fenâ yolculuğuna çıkmağa hazırlanıyor. Fenâ yolcusu bir vücud, bekâ yolcusu bir ruh. İki müteммimin ayrılışı. Vedâ edişi.

Etrafında en yakın dostları. Müşterek bir duygu: «HER YAŞAYAN ÖLÜMÜ TADICIDIR.» Bu duygu karşısında ürkilme. Onlar da yok olacak, herkes göçecek ebedî âleme. Gidiş mukadder, geliş yok. Oraya hazırlanan kim?

Her nefis ölümü tadıcıdır, sırrınca; işte son nefesini de verdi hasta. Mevtâ oldu şu anda. Acaba kulağına bir Kelime-i Tevhîd, bir Kelime-i Şehâdet fısıldayan oldu mu? Ne mutlu hastalarına bu ulvî kelimeleri fısıldayanlara, ne mutlu bu kudsî kelimeleri son söz olarak söyleyenlere! Ümitle göçüş... İmanla teslim oluş.

Bekânın ilk basamağına doğru ilerleyen insan. Onun hissettiğini, duyduğunu bilemiyen, anlıyamıyan insanlarla beraber kısa bir yolculuk. Musallâya, musallâdan mezara kadar süren kısa bir yolculuk.

Bütün mü'minler saf saf cenâzenin gerisinde. Önde ebedî yolcu. Musalliler son vazifelerini yapıyorlar din kardeşlerine karşı. Biraz ilerde ruhsuz bir seyirci kalabalığı. Ama çoğunun gözü yaşlı. Bir kısmının kıyafetinden çeyrek mâteme büründüğü anlaşılıyor. Cenazenin en yakınları onlar: Hayat arkadaşı, evlâdı ve en sadık dostları...

Neden seyirci onlar? Neden son vazifelerini yapmıyorlar ölülerine karşı?

Hani ölünceye kadar dünya arkadaşı, öldükten sonra da âhiret yoldaşı olacağına söz veren hayat arkadaşı. Neden daha musallâda iken yalnız bıraktı onu? Madem ki dost, neden onun refah ve saadeti için duâ etmiyor? Yüce Allah (C.C.)'a yönelip O'na teslim etmiyor?

Nerede, o câmie giderken yolunu kesip de kahvehâneye, kumarhâneye, karanlık yerlere götüren en yakın arkadaşı? Neden onunla beraber girmiyor toprağa? Bilmiyor mu idi giremiyeceğini, son gidişin Allah (C.C.)'a gidiş olduğunu? Hani o, «CANDAN DOSTUZ» diyenler? Neden son vazifelerini yapmıyorlar? Neden seyirci kalıyorlar?

Yazıklar olsun ölülerine karşı son vazifelerini yapmayanlara! Yazıklar olsun dünya çıkarları için dostluk kurup da, daha son nefeste, daha musallâda iken arkadaşlarını yapayalnız bırakanlara!

Tâbut omuzlarda. Müslümanlar birbirlerinden kaparcasına tâbutu taşıyorlar. Omuzlarda tâbut, kalblerde iman. Akıllarda tefekkür: Yaşamak ve ölmek.

En yakın dostlar yine uzak tâbuta. Çoğu taksi ile takip eder cenâzeyi. Bir gelin alayı manzaraası. Dost kelimesinin ifâde ettiği manânın tam ziddı bir manzara. Son vazifeden kaçan, geleneksiz, kopuk ve imansız bir grup.

Bir gâye için saf tutanlar, son vazifelerini yapan imanlı insanlar. Bir hedefe doğru taşınan, son menziline yaklaşan ebedî yolcu. Saf saf mü'minler ve bir tâbut omuzlarda. SON MANZARA...

Mezara iniş... bir yığın toprak... Allah (C.C.)'a yöneliş... DUA... Bu zevkten mahrum

(Devamı 5. sayfada)

Tefsir Köşesi

Medeniyetin üç ana unsuru

M. ATEŞ

İnsan kâinatın kalbidir. Onun varlık âlemindeki bu merkeziyet durumu, Allah (C.C.) nezdinde insanın hususi bir kıymeti olduğunu ifâr eder. Her şeyi yoktan var eden ve mutlak mânada yok'u da yaratan Allâh, insanın hilkatinde sun'i bedîinin en acîb ve en garîb sırrını göstermiştir. Âlemlerin Rabbı olan Allah, Zat-ı Rubûbiyetine yaraşır şekilde, insanların bir kısmını, hususi istifa kanunlarından geçirerek başları başa nur olan meleklerin de fevkinde bir payeye eriştirmiştir. Ne Rabbanî tecellîdir ki et ve kemikten mürekkeb olan insan, riday-i beşeriyyeti soyunmadan ruh cephesiyle bütün envar-ı kudsiyyeye mazhar olur ve derece derece yükselir de yükselir. Esasen vehbî olarak madde üstü erişlere yükselenler bizim konumuzun haricindedir. Biz, kisbî olarak yani okuma, yazma ve ta'lîm yoluyla yükselerek kültür ve medeniyyette temel-harç olan vasat insanın bu üç unsurla yükseldiğini izah edeceğiz. Esasen dinlerin ve bilhassa ilk emri OKU ile başlayan İSLÂM'ın gayesi de vasat insanı yani çoğunluğu kurtarmak ve aslında atılmış bir damla meni iken okuma, yazma. talîm ve terbiye yoluyla nasıl mükerrem ve muhterem bir varlık haline geldiğini kendisine kabul ettirmektir.

Feza çağındayız. Günümüzün insanı göklerin sırrını fâş etmek için uğraşıyor. İlim ve teknoloji kendi mi'racını yapmak için yerden göğe dikmiş gözünü. Ona bu yükselişi va'deden son dinin ilk emrinden başka ne olabilir ki?

بسم الله الرحمن الرحيم. اقرأ باسم ربك الذى خلق. خلق الانسان من علق. اقرأ وربك الاكرم. الذى علم بالقلم. علم الانسان مالم يعلم.

«Oku!.. Yaratan Rabbının adıyla. O insanı bir alaktan —yapışkan bir maddeden— halketti. Oku!.. Sonsuz kerem sahibi olan Rabbındır ki kalemle yazı yazmağı öğretti. İnsana bilmediğini o belletti.»

Bu beş âyet, Kur'ân-ı Kerîm'in ilk nazil olan âyetleridir. Bu âyetler, Rabb-ı A'zamın kainâtı bütün ağırlığıyle semt-i hakka çekecek kudrette arştan ferşe sarkıttı habl-i metînin; medeniyetleri bütün kadro ve müesseseleriyle sistemleştiren, örgütleyren nizamın ilk habercisidir. Hiç bir semavî kitap, oku emriyle inmedi. Hiç bir semavî kitap kalemin önemine değinmedi. İçlerinde Tekvinle başlayan, bazı peygamberlerin soy kütüğünü tesbit edenleri var. Fakat oku emriyle başlıyanı, talim ve terbiyede kalemin hakkını teslim edeni yok. Ancak son ilâhî haberciinin sonsuzluğu, zaman ve mekân ötesine açılan penceresinden, âleme nur ve ışık yağan «istiğrak kulesi»nde inen vahydir ki okumanın, yazmanın ve bu iki fiilde kalemiinin değerini teberüz ettirmiştir.

« اقرأ » Oku!.. Hem de Rabbının sdıyle oku. Başkalarına güvenerek değil. O'nun rubûbiyyetinden istimdât ederek oku. Hem kendin için oku, hem de ilâhî tebliği başkalarına duyurmak için oku!..

İslâmın zuhurundan önce okumak da vardı, yazmak da. Kalem de biliniyordu kelâm da. Fakat bunlar, insanlığın terakkisinde baş saik bilinmiyordu. İslâmın bu ilk emridir ki okumayı, yazmayı ve kalemi vasat insana meçhûl kalmaktan kurtardı. Böylece medeniyet ve ilim okuyanların ve yazanların eseri oldu.

Yaratan Rabbının ismiyle oku. Her şeyi yaratan, beslеyip kemâle erdiren, onları yaratıldıkları gayeye doğru sevkeden O'dur. O Hallak-ı âlem, insanı da yarattı. Başı göklerde olan mağrur ve mütekebbir insanoğlunu da o yarattı. Hem de bir damla murdar menîden, halden hale, tavırdan tavıra değiştirerek yarattı. Mağrur ve mütekebbir insan, zalim ve cahil olan beşer, aslını bir düşünmemi? Bu bir damla murdar sudan yaratılan insan, yer yüzünde Allah'ın nâib ve halifesi olacak mevkie yükseliyor. İnsan bu durumunu tefekkür etmeli, ihtiraslardan denetli sıyrılmalı; nefis odamı değil, ruhun insanı olmalı. Demek ki okumaktan ve okuyup da tebliğ-i ahkâm eylemekten maksat, Yaradanı tanumak ve vahdaniyyetini tasdik eylemektir. Bunun içindir ki Allah, mutlak olarak yaratıcı olduğunu beyandan sonra ezcümle insanın Halıkı olduğunu tazrih etmiştir. Eğer bugün okuyanlar, yükselenler, bu iman noktasına erememişler, hilkatın sırrına akıl erdirememişlerse gerçek okumanın zevkini alamamışlar demektir. İlminin inkişafı neticesi bugün fezalara sığmayan, bu'd-ı mutlakları aşmak istiyen insan, bu engin bilgisine rağmen hâlâ Allah'ı bulamıyor. Halıkını tanımıyorsa ne büyük nasibsizliktir bu!.. Bu büyük nasibsizliğin, bu ebedî hüsranın içinde vücut buldu zannedilen medeniyet, inkâra mahkûmdur. Bugün yüzde yüzü okuyup yazdığı bilinen sözde medenî milletler, bir anda milyonlarca ölüm tufanı getirecek korkunç silâhları icad ettiği halde hâlâ kansere çare bulamamıştır. İşte Halıkı tanımıyan ilmin merhale merhale vahimleşen âkibeti...

Oku!.. En kerim olan Rabbından ki insana yazıyı kalemle öğretti. Hiç okuma-yazma bilmediğin halde sana bu Kur'ân'ı verip okuyucu ve okutucu haline getiren Rabbın insanoğluna da yazıyı öğretti. Ve kalemi buna vasıta kıldı. Gördüğünü, duyduğunu kalemle yazarak insan aklına engin ufuklar açtıran O'dur. Keremine nihayet olmayan Rabbın, insanı yaratıp da başı boş bırakmamış, düşünüp okusun. bugünü öğrensin, yarını anlasın diye ona okuma kabiliyeti, okuduğunu anlama ve kalemle kaydetme istidadını vermiştir. Kalemi kullanmayı da bilettayin bir beşerin kafasına ilham etmemiş, her sahada insanlığın kurtarıcısı olan peygamberler vasıtasıyla öğretmiştir. Yoksa onların yol göstericiliği, mürşitliği olmasaydı, kimbilir beşeriyet bugün hangi iptidal badirenin içinde yüzecekti?

İnsana bilmediğini o öğretti. Onun gönderdiği resûller olmasaydı insan neyi bilebilirdi ve ne kadar bilebilirdi? İnsanın bildikleri yanında bilmedikleri ne kadar çok. Tabiatın Allah tarafından kendisine musahhar kılındığını anlamak istemiyen insan, bilgisine güvenerek bilmediğini kendisine bildiren Allâm-el-Guyubu bilmemesi ne büyük mahrumiyet!..

İnsanlığın hayatından bu üç unsurun birini çekiniz, hayatının kıvamı bozulur, insanlık bundan sonraki asırlarda da kalemin sağında ve solunda yer alan okumak ve öğrenmekle sonsuzluğa kanat açacak. Fakat kalem daima muvazeneyi temin edecektir. Bu kelimenin (قلم) asli harfleriyle yazılışı da bu muvazene ve inkişafın bir tedalsi olabilir. Ortada kalem gibi sivrilen (ل) harfinin iki yanında ağır ve oturaklı harfler kıraet ve ta'limin tedalsi değil de nedir?

Moda Denilen Canavar

İbrahim ATABEY

Moda, Dünyanın her yerinde; cemiyetin karekter ve şahsiyetinin temelini teşkil eden esas müesseselerde değil, fakat teferruat sayılabilecek sahalarda görülen ehemmiyetsiz değişikliklerden ibaret olan modanın değil an'anenin hakimiyeti korunur. Onun içindir ki, Avrupalı bir moda, basit zevk değişikliklerinden başka bir şey ifade etmez. Onun nazarında cemiyetin temel inanışları ve an'anelerine hayat tarzı aslâ moda mevzuu olamaz.

Moda kelimesinin asıl vatanı olan memleketlerde bu böyleyken bizde tamamen tersine... Bizde rejim modaya bağlı, kültür ve Dünya görüşü, modaya tâbi, ahlâk, moda cereyanlarının oyuncağı, hele kadın, iffet ve aile telâkkisi moda değişikliklerinin oyuncağı... Bir zaman Fransız. sonra Alman ve İngiliz daha sonra Amerikan modası... Bilhassa mektepte, radyoda ve üniform müesseselerde bu moda denilen canavarın milli şahsiyet ve ahlâkı nasıl telmelinden şarstığı pek aşikâr...

Kadın kılığında ise, bu menfi moda anlayışının sebep olduğu tahribat, diğer sahalardan az değil...

Moda denilen salgına kapılarak bazı Türk kadınları, önce eşarbı, sonra mantoyu attı... Arkadan çorap da çıkarıldı.. Bununla tatmin olmıyan moda ejderhası bu sefer de kadın elbisesinin kollarını ve eteklerini kemirmeye başladı. Belki sokaklarda plajların kıyafet bakımından farksız olduğu bir manzaraya doğru gitmeye başladık.

Bu kılığın Avrupada çıkışı ve bir salgın halinde yayılışı belki onların inanışlarıyle ve telâkkileriyle hem ahenktir; ama bizim için ortada bir hakikat varsa o da her şeyden evvel ve her şeyin üstünde kadın mahremiyetine büyük ehemmiyet veren asil bir ırka ve bu türlü hayâsız açılışları meneden ulvi bir dine mensup oluşumuzdur.

Kadın, saçının tek telinin görünmediği, topuğuna kadar giyindiği, bir yerde, erkekten ayrı oturduğu devirlerde de itibarlı ve güzeldi. Fakat şimdi eski güzellik aleyhine kaydedilmiş hiç bir ilerleme yok. Ancak pudralardan tahriş olan yanaklar, jilетle her gün kazına kazına tabiî halini dahi kaybeden sahtiyanlasmış bacaklar ve berber salonlarında heba edilen nice kıymetler var. Nerede o anneannelerimizin nurlu yüzü; o her saatini evinde boş vakitler tahsis etmek arzusuyla yanan düşünüşü, çocuklarından, kocasından ve etrafından yalnız saygı ve sevgi görerek mes'ut ve hayatından emin yaşayışı? İffetli ve şahsiyetli Türk kadını için kaydedilen bu kıymetlere karşılık başka hiç bir kazanç yoktur.

Son Manzara

(Başlarafı 3. sayfada)

olanlar ve yalnız kalan son yolcu. Menzile varış... Günâh ve sevabla başbaşa kalış... Son ümid... İMAN...

Arkada kalanlar yine hissiz, yine ruhsuz. Gözlerde bir perde: Simsiyah. Aydınlığa küsmüş kapkara ruhlu insanlar. Zavallı bir cemiyet. İbret almağa hasret. Yıkılası zihniyet: Giden gitti, kalan zevk içinde yaşamağa baksın. Zihniyet değil, cemiyet yıkılıyor.

Nerede kendini bu cemiyetin felâhı için adayanlar?

Nerede insanlığa âşık kâmil insanlar?

YALVARIŞ

Affına sığındım geldim huzura,
Aciz bir kulunum bakma kusura,
Bağışla hünkârım kavuştur nura,
Gafursun, Rahimsin Rabbelâlemin.

Yıkadım ruhumu günahtan beri,
Aşkınla eridim kaldım bir deri,
Bana da nasip et bir cennet yeri,
Gafursun, Rahimsin, Rabbelâlemin.

Cevat ÖRNEK

(Biz Müslümanmıyız?) [1]

(İslâm)'dan anlaşılan mânâ

Yazan : **Muhammed KUTUB**

Arapçadan Tereceme : **A. HERELİOĞLU**

İlk müslümanlar «İslâm»ın manasını nasıl anladılar, bizim nasıl analmamız lıcadeır?

Şüphe yok ki, ilk müslümanlar «İslâm»dan, şimdiki asrımızda bizim anlamak istediğimiz manayı anlamamışlardı. Bizim anlamak istediğimiz şudur :

«İslâm, insanın günlük işlerinden sıyrılarak yerine getirdiği birtakım ibadetler topluluğundan ibarettir ve insan ibadet esnasında — hem de halisâne — Allah'a, sonra da hayatı işlerden herhangi birinde Allah'tan başkasına yönelebilir.»

Halbuki İslâm, — Hz. Peygamber Efendimizin ve O'nun ashâbı ile etbâının anladığı şekilde — nefsin küllîyyen Allah'a teslim olmasıdır.

İslâm, insan varlığının bütünü ile Allah'a yönelmiş olmasıdır.

İslâm, insanın topyekün fikirlerinin, duygularının ve amelî girişiminin Allah'ın koymuş olduğu esaslarla hükümlenmiş olmasıdır.

İlk müslümanlar, **«Allah'tan başka hiçbir tanrı yoktur ve Hz. Muhammed (A.S.) Allah'ın rasûlüdür.»** diye şehadet getirirken bu kelimeyi ruhun derinliklerinde ve hayatî olaylarda yer etmiş bir medlûlü olmaksızın, sırf dil ile söyleniveren bir söz olarak telakkî etmemişlerdi.

Bilâkis onlar, **«Allah'tan başka hiçbir tanrı yoktur.»** derken Allah'ın bu kâinatın tek maliki, kâinatta meydana gelen bütün hâdiselerin tek müdebbiri olduğunu, kendilerini ibadet edilmesi ve kalblerin koku ve takva ile kendisine yönelmesi gereken, hayatı bahşeden, ölümü takdir eden, rızık veren, pek çetin, kuvvet sahibi tek varlığın sadece Allah olduğunu, ibadetin kısmî bir cihetle bile olsa başkasına yönelmenin ve ondan başka herhangi bir kimsenin veya şeyin ve yer kuvvetlerinden herhangi bir kuvvetin insanlara fayda veya zarar verme kuvvetine sahip olduğunu zannetmenin bir nevi şirk olduğunu anlıyorlardı. Hem de bu nevi şirkten de Allah'a sığınarak..

İlk müslümanlar **«Allah'tan başka hiçbir tanrı yoktur.»** sözünden bütün bunların da ötesinde şunu da anlıyorlardı ki: **Mülkün sahibi olan ve hüküm yürüten sadece Allah'tır.** İnsanlara doğru yolu gösteren, onlarını hayatî prensiplerini ve yaşayışlarının esaslarını gösteren yüce Allah'tır. O'ndan başka herhangi bir kimse veya gök ve yer kuvvetlerinden herhangi bir kuvvet değil...

Zaten bu hal Hz. Âdem'in yer yüzüne indirilmesinden beri Hz. Âdem ile birlikte ortaya konulmuştur: **«Hepiniz oradan (Cennetten) inin dedik. Sonra size benden bir hidayet(ci rehber) gelir de kim benim hidayetimin izince giderse artık onlara hiçbir korku yoktur. Onlar mahzun da olacak değillerdir. O kâfirlerdiner, âyetlerimizi yalanlayanlar, onlar ateşin (Cehennemin) arkadaşlarıdır. Onlar orada bir daha çıkmamak üzere kalıcıdırlar.»** [2].

Ve yine beşeriyetin Allah'ın hidayetini benimsemesi ve ona uygun hareket etmesi, tarih boyunca insanlık için lüzumlu bir iş olmuştur.

Aksi takdirde (Yani ilk müslümanlar İslâmı bu şekilde anlamamış olsalardı) onlar müslüman olamazlardı.

Bütünüyle ilk müslümanlar **«Hz. Muhammed (A.S.) Allah'ın elçisidir.»** derken bu sözden de O'nun, insanların itaatı ve uymayı benimsediği bu hidayet yolunu insanlara bildirmesi için kendisine itimad edilmiş bir peygamber, Allah'a itaatın yanında kendisine de itaat edilmesi gereken bir Allah habercisi olduğu manasını anlamışlardı: **«Biz hiçbir peyzamberi, Allah'ın izniyle kendisine itaat edilmesinden başka bir hikmetle göndermedik.»** [3]. **«Peygamber size ne verdiyse onu alın, size ne yasak ettiyse ondan da sakının.»** [4].

Yine bu sözden O'nun semavî risaletin canlı bir tatbikçisi, her türlü iş ve davranışta bir önder, müslüman topluluğun kumandanı, yetiştiricisi, üstadı ve karanlıklarda bu topluluğa ışık saçan bir nur olduğu manasını anlıyorlardı.

İşte bu serdedilenler **«Allah'tan başka hiçbir tanrı yoktur ve Hz. Muhammed (A.S.) Allah'ın rasûlüdür.»** diye şehadet getirmenin umumî veya toplu bir mefhumudur, sadece kelbeye yerleşmesi ile insan müslüman sayılıran bir mefhum... Zira bu mefhum aslında sadece kalbde yerleşmesi ile ve hemdi başına insanın hayatını değiştirmeye ve onu doğru yola, Allah'a götüren yol yönelmeye yeten **«İslâmın hakikatı»nı** temsil eder.

Kur'ân-ı Kerîm'in açıklayıcı tevcihleri ve Hz. Rasûlün (A.S.) amelî gidişatı ile bu umumî mefhumdan, bizim gibi felsefesini yapmamaları, kitaplarda ve cilt cilt eserlerde yazmamaları ile beraber, ilk müslümanların ruhlarında derin izler bırakan, onların duygularında, düşüncelerinde ve hareketlerinde asiler uyandıran bir takım mefhumlar daha dal budak salmış veya bu mefhumla birlikte yayılmış, gelişmiştir. Ezcümle :

İlk müslümanlar sadece kalbte gizlenen bir niyetle müslüman olmanın mümkün olmadığını, yine bu niyetin fiiliyat sahasında tahakkuk etmediği müddetçe gerek hayat terazisinde, gerekse Allah'ın terazisinde hiç bir şeye denk olamıyacağını açıkca biliyorlardı. Hz. Rasûl (S.A.) da şöyle buyuruyordu: **«İman temennî veya tehallî ile değildir. Fakat iman kalbte sabit olan ve kendisini amel tasdik edendir.»**

Biz, bilhassa psikoloji ilminde derinleştikten sonra, bu bedihî hakikatın doğruluğunu ve insanın hayatında ifade ettiği mananın derinliğini daha iyi anlıyoruz. Şöyle ki :

İnsan çok defa herhangi bir fikre son derece inandığını zanneder, o fikirle dolup taşar, kendi kendine veya başka birisinin o hususta söz söylemesine ihtiyaç duymaz. O fikir kalbinin derinliklerine yerleşmiş ve orada karar kılmıştır. Artık onun hakkında hiçbir şüphe ve münakaşa bahis mevzuu değildir.

Sonra bunların hepsi hâdiselerle hiçbir teşrii olmayan birer hayal oluverir. Yahut da o, hayatın çarkını hareket ettirmeye yetmeyen pek zayıf bir tesirdir.

Sen durduğun yerde azıcık bir gayretle kâinatı bile yerinden oynatabileceğini kurarsın. Sonra bir masayı yerinden oynatmaya çalışırsın, bir de bakarsın ki, bu sana ağır gelir. O vakit sen onu yerinden devindirmek için itici kuvvetini yani içindeki arzunun dışardaki yatırımın arzu ve yatırımı duyarsın. Ta ki, itici kuvvet evvelâ masanın mukaveneti ile denge sağlasın, sonra da onun üzerine ziyade olsun. İtici kuvvet arttıkça hareket de dış âlemde hissedilir ve hareket yatırımın hakiki ölçüsü olur.

Bu, sadece insanlar âlemine mahsus bir hakikat değildir. Bilâkis kâinatın geçekleştirdiklerinden bir gerçek ve tabiat kanunlarından bir parçadır.

Hareket eden bir âleti keşfedenlerin hepsi anlamışlardır ki, sadece potansiyel kuvvet yeterli değildir. Evvelâ potansiyel kuvvetinin enerjiye çevrilmesi — yani niyetin amele çevrilmesi — sonra da bu enerjinin, sadece mukavemetî karşılayacak miktara değil, onun da üzerine çıkması lâzım ki, hayat sahasında istenilen hakiki hareketi meydana getirsin.

Varlığın en büyük kanunu olan hareket şu hakikate dayanır: Potansiyel kuvveti enerjiye çevirmek, bu enerjiyi de önce direnmeye yenecek, sonra da istenilen yöne hareket edecek kadar artırmak.

İnsanî ruh da **— ki bu da tabii bir kuvvettir —** prensip üzere yürür. Artık varlığın büyük kuvvetlerinde maddileri ile manevileri arasında hiçbir fark yoktur. Yeni ilmin dillinde madde ile kuvvet aynı şeydir.

Niyyet tek başına yeterli değildir. Çünki niyet iş ve harekete tahavvül etmemiş ve kendisini güçlükler karşısında tecrübe etmemiş bir potansiyel kuvvetten ibarettir.

Şimdi düşünelim : İnsanın hayatında, yalnız niyetin direnmeye kâfi gelmediği ve önce onlara müsavi olması, sonra da onların üzerine ziyade olarak hayat sahasında hakiki hareketi doğurabilmesi için niyetin enerjiye tahvilini gerektiren tabiî engeller nelerdir?

İnsanın içinde gizli ve aynı şekilde hayat sahasında mevcut bir çok engeller...

İnsanın içinde gizli olanlardan bazıları : Alışkanlık, âdet, taklid, kolay hayat istegi, gayretten, güçlük ve tehlikelere göğüs germekten çekinmek... Bütün bunların hepsi umumî tabir «hevâ»dır, yani yaşaklarınnu olan şeylerden nefsin arzu etliklerini yerine getirmeyi istemek.

Hayat sahasındaki engeller ise, cemiyette mevcut ve ona hakim olan zalim, kuvvetli ve insanı yoldan çıkaran görüntüler. Bunları içinde cemeden umumî tabir de : Tâğût-ten kaçınma haddini aşan ve istikametini şaşıran bütün kuvvetler.

Dahilden hevâ ve harıçten tâğût, evvelâ bu ikisine muadil olabilmesi, sonra da ilâhî irade ve varlığın kanunu ile beraber yürüyen doğrultuya hareket intac edebilmesi için niyyetin hakiki kuvvete yani enerjiye tahavvül etmesini gerektiren iki mukavim kuvvettir.

İnsanın içinden hevâ ve dışından tâğût mütehariik, kahredici, ağır basıcı, oyalayıcı hakiki mevcut kuvvetlerdir. Bu sebeple sadece niyet, meşru yolda istenilen doğru hareketi meydana getirmek için bu kuvvetlere galebe çalmak şöyle dursun, tek başına bunlara mukavemet etmeye bile kâfi gelmez.

Bu, ruhun ve hayatın bedihî bir hakikatıdır. Hz. Rasûl (A.S.) **«İman temennî ve tahallî ile değildir. Fakat iman kalbte sabit olan ve kendisini amel tasdik edendir.»** derken tam manasiyle bu gerçeğin idraki içinde idi. Nitekim O'nun ilk ashabı da gerek kendi nefislerini aydınlık yola sokmak, gerekse cemiyeti isîâmın kaidelerine oturtmak için cihad edip, gayret sarfederlerken bu gerçeğin idraki içinde idiler.

Temiz ve halisane bir niyetin hayat sahasında kıymeti nedir?

Veya başka bir deyişle böyle bir niyetin kusuru nedir?

Kusuru onun bir aldanma olmasıdır: O niyet sana — seni de kandırarak — ufak bir hareketle kâinatı hareket ettirebileceğini hayal ettirir. Halbuki sen yeryüzünde bir masayı kıpırdatmakk için ne kadar güç ve ihtiyacın olduğunu tecrübe bile etmemişsindir. Sa-mimiyetle inanıyorsun ki, sen kalbi pâk, niyyeti sâf, sectiyesi doğru, Allah'a bağlısın, O'nun razı olduğu şeyleri yapıyorsun.

Peki... Fakat bu durum sana arzularından herhangi bir arzuyu defetme, yahut âdet ve alışkanlığını veya içinde yaşadığın cemiyetin takliflerinden birini değiştirme ihtiyacını hissettirdiği zaman?

İnhiraflarından çevirmek üzere insanların karşısında durmak veya seni yoldan çıkarmamaları, dosyisiyle kendine ezâ, elem ve mahrumiyetin gelmemesi için onları kendi yolundan defetmek ihtiyacını hissettirdiği zaman?

Her nevi azgınlıklara — Tâğûta — göğüs germe ve hayatını tehlikelere atma ihtiyacını hissettirdiği zaman?

O takdirde durumun nedir? Kalbinde gizli olan iyi niyyetin gerçek payı nedir?

Muhakkak ki, hiçbir şeyin ve hiçbir işin, bu kalbde gizli niyyet olmadan hiçbir kıymeti yoktur. Fakat hayat sahasında iş gören zahirî kuvvete, enerjiye tahavvül etmedikçe tek başına bu niyyetin kıymeti nedir?

Hz. Rasûl (A.S.) **«İman temennî ve tahallî ile değildir, fakat iman kalbte sabit olan ve amel tarafından tasdik edilen şeydir.»** derken hataya mı düşmüştü, yoksa son derece realist mi idi?

Şüphesiz ki, niyyet dahilden hevâya ve harıçten tâğûta mukavemeti doğurmalıdır. Öyleyse iyi niyyet mukavemete tahavvül etmedikçe veya mukavemeti yenmedikçe dokunur dokunmaz sönen ve fezada kaybolan güzel görünüşlü bir köpükten daha ileri gidebilir mi?

Bu sebeple İslâmiyet asla iyi niyetle yetinmemiş ve sadece iyi niyetle hayat sahasındaki müsmir amellerden feragat etmemiştir. Yine bu sebeptendir ki, Kur'ân-ı Kerîm sadece **«İman edenler»** dememiş, fakat **«İman edenler ve salih amel işleyenler»** buyurmuştur. **«... Kalbde sabit olan ve amel tarafından tesdik edilendir».**

Bütün bunlardan dolayı İslâm fıtrat dini olmuştur. Çünki İslâm kâinatın yaratılışı ve varlığın kanunu ile beraber yürümektedir.

İşte bunlar, demiş olduğumuz şekilde, ilk müslümanların İslâm'dan anladıkları apaçık hakikatler-

(Devamı 21. sayfada)

[1] **Hel-Nahnü Müslimün. Muhammed Kutub.**
[2] **El-Bakara Sûresi, Âyet: 38-39.**
[3] **Nisâ' Sûresi, Âyet: 64.**
[4] **Haşr Sûresi, Âyet: 7.**

iman ve istihsâl

— II —

Avni İLHAN

DÜNYADA REFAH AMELLEDİR :

Kimse çalışmanın neticesi olan saadet ve refahın yalnız âhirete münhasır olduğunu iddia edemez. Çünkü çalışmanın karşılığını vermek hususunda Allah'ın kanunları birdir. Dünya ve âhiretin Rabbi de birdir.

Allah'ın sünneti (kanunu) — ki Kur'ân bize değişmez ve değiştirilmez olduğunu haber veriyor — tenbel tenbel vakit öldüren, boş oturan kimselere, arzu etiklerine ulaşmaları için müsamaha etmez. Çalışan karşılığını görür. Bu noktada Allah'ın kanunu mü'minle kâfiri ayırmaz.

Bu kanunu bilen bir mü'min daima çalışmaya koyulur. Yoksa bu en büyük düştura karşı gelmiş olur. Böyle bir kimsenin akıbeti ise helâk olmaktır.

MÜ'MİN ÇALIŞMASINDA ALLAHTAN KORKAR :

Mü'min cehdinde nefsinden gelen bir iştiyakla da yetinmez. O her an Allahın murakabesi altında bulunduğunu hatırlar. Tarlasında, bağında, bahçesinde, tezgâhının başında; kısaca her yerde Cenabı Hak onu görmektedir. İşindeki iyiyi ve güzeli, çirkini ve kötüyü bilmektedir. İslâmın peygamberi (s.a.) ibadet hakkımızdan iyi ve güzel olanı (ihsan) şöyle tefsir etmektedir : «İhsan, senin Allahı görüyormuş gibi ibadet etmendir. Çünkü sen O'nu görmüyorsan da O seni görüyor.»

İşte bu inanış mü'minin her işinde takip ettiği bir düsturdur. Yalnız ibadetinde değil. O işini Rabbinin görüyormuşcasına yapar. Eğer bu mertebeye erişirse Allah'ın kendisini gördüğünü düşünür. Bunun neticesi olarak bilir ki: rabbı, başın sayma işlerden hoşlanmaz. Gerek dünyaya ve gerek âhirete aid bütün işlerde üstünkörü çalışma, rabbın rızasını celbetmez.

İşlerin en iyi şekilde neticelenebilmesi iki şeye bağlıdır. Emanet ve ihlâs anlayışı. Bu ikisi mü'minde en üstün duramdadır. Meselâ: bir sanatkârın gayreti sadece maddî kazanç için değildir. O san'atından sadece bunu beklemez. Kalfası da sadece parayı ve ustasını memnun etmeyi düşünmez. Aynı zamanda o san'atını emeğidir. Gayretini hâlisane sarf eder. Rabbının kendisini murakabe etmekte olduğunu hatırından çıkarmaz. Kendisine her bakımdan yardımları olan insanların hakkını kendi sanatî üzerinde gözetir. Bundan sonra da Cenab-ı Hakdan âhirette bunun mükâfatını ümit eder. «De ki: (Dilediğiniz) yapın. Çünkü hareketlerinizi de, Rasulü de, mü'minler de görecektir. (Bir günde ölüp) Gizli ve aşikârı bilene döndürüleceksiniz de. O, size ne yapar idiğinizi haber verecektir.»

Her gün gazetelerde okuyor, pek çok kimseler-den duyuyor ve hatta gözlerimizle görüyoruz ki: Umumî müesseselerden bir çoğu dağılıp gidiyor, cihazları muattal vaziyete düşüyor, âletleri harap oluyor, işler geri kalıp dünyalar kadar zarar ediliyor. İşte bütün bunlar yukarıda belirttiğimiz vasıfları kendisinde toplıyamamış kimselerin işidir.

RUHİ HUZURUN İSTİHSALDEKİ TESİRİ :

Mü'min, ruhunda huzur, kalbindeki itminan, gönlünün genişliği, emelinin sonsuzluğu, karşılıklı rızı olma ve emniyet hissi, sevgi ve saygı ile gıdalanır.

Bütün bu hususların istihsâle her şeyden fazla tesiri olacağı şüphe götürmez bir gerçektir. Aşırı veya buhran içindeki bir insanda, avare, ye'se düşmüş hayata küsmüş bir kimseden ne beklenebilir? Böyle birine insanlığa zarardan başka ne sunulabilir? Bu noktayı anlamak için âlim olmaya, felsefî delilleri bilmeye lüzum yoktur.

İSTİHSALDE DOĞRULUĞUN ROLÜ :

Gerçek mü'min, imanı sağlam olan kimse Allah'ın yasak kıldığı yerde durur, neheyytiği şeylere yanaşmaz. Cezayı gerektiren şeyleri işlemekten nefsini çeker. Şehvetin tuzağına düşmez. Çünkü, onun imanı, gücünü aldatıcı sihirlerde, haram oyunlarda telef etmesine manî olur. Düşüneyi gideren bir kadeh şarabın arkasına oa salmaz. Kumarla donatılan bir sofradan gıdalanmasını önler. Doğru bir mü'min, canlılığını her zaman korur. Bedenini, ruhunu, aklını, gücünü daima saklar ve onları ancak salih bir işte harcar. Bu ferdin şahsı için büyük bir kazanç, ailesi, evlâtları içinde yaşadığı topluluk ve bütün insanlık için müstesna bir kıymettir.

Biz gerçek mü'minin sakındığı yasak ve haram kılınmış olan şeylerin insan gücü ve maddî servetten harap ettiğini saymaya kalkarsak; en korkunç harplerin en öldürücü salgın hastalıkların zayiatından daha fazla bir yekün ile karşılaşırız. Fakat günlük yaşayışımızda bunlara alışmış, hatta daha fenası tetkidilmez bir adet haline getirmişiz. Bu iki şey yani alışkanlık ve adet, insanoğlunun hergün hatta her saat kaybettiği milyonları perdeliyor.

MÜ'MİNİN VAKTİN KIYMETİNİ TAKDİR ETMESİ :

Vaktin kıymetini imanlı bir kimse kadar hakkı ile anlıyan ve değerlendiren bir başkası düşünülemez. Çünkü Cenab-ı Hak Kıyamet gününde, ömrünü nerede tükettiğini, gençliğini ne için telef ettiğini soracaktır. Bunu bilen bir insan vaktini boşa geçirmekten çekinir, korkar. Zaman onun sermayesidir. Onu boş yere harcamak ister mi? Vakit bir nimettir. İyi kullanarak şükrünü eda etmek, lüzumsuz şekilde harcayarak küfran-ı nimette bulunmamak, mü'minin şiarıdır. Ömer Bin Abdülaziz: «Gece ve gündüz senin için çalışıyorlar. Peki! Sen onlarda ne yaptın?» **diyor.**

Hergün güneş doğar, şafak sökerken sanki mü'mine şöyle seslenir: «Ey ihsan! Yeni yaradılmışım ve senin işlerine şahidim. Benden istifade et, ameli salih işlemek hususunda beni ganimet bil.. Çünkü ben geçip gittiğim zaman ebedî olarak bir daha geri dönmem.»

Mü'min günlerin elinden hiçbir faidesini, hiçbir mahbûlünü almadan çekip gitmesinden korkar. Bu günün işini yarına bırakmaz, çünkü yarınında başka günlerde halledilmeyen kendine göre bir işi vardır. O halde her günün hakkını vermelidir.

İmanlı kimse ölümünden sonra da yaşamak is-

(Devamı 26. sayfada)

VİCDAN Hürriyetinden ne haber !..

Mehmet BARUT

Mesleğini canı gibi seviyor, Millet ve vatanına daha çok hizmet etmenin yollarını arıyordu. Bu emelini tahakkuk ettirmesi için de, inandığı ve güvendiği Allah'ına şu şekilde tazarru' ve niyaz etmişti : **(Ey benim Rabbım! Hayata yeni bir adım atmak istiyorum. Eğer Hak ve hakikat yolunda hayırlı olacak isem, hakkımda hayırlı ise, Dini-İslâm'a çok hizmetim dokunacak ise, bu teşebbüsümde beni muvaffak eyle.)**

Bu niyyetle imtihana katılmış, 1600 iştirakcinin zorladığı 35 kişilik kontenjan kapısından girenlerin biri de kendisi olmuştu. Burada yiyecek, içecek bol, rahat ve emniyetli bir ortam bulmuştu. Ancak onun bir taraf vardı, o da kalb ve vicdan vazifelerinin yerine getirilemeyişi idi. Bu cihet kendisini üzüyor ve bu elemini yakın dostu bir din adamına mektupla bildirmekte teselli arıyordu.

Yukardaki satırlar mançetine Besmele, Allah'ın selâm, rahmet ve berekâtı ile başlayan, sonuna doğru: **«Allahım! Sana, faydasız ilim'den, korkmayan kalb'den, uyumayan nefsten ve kabul olmayan duadan, sığınırım»** Hadisinin lâfzını kayededen bir öğretmenin mektubundan alınmış cümlelerdi.

Mektubun buraya kadar kısmı çok güzeldi, ancak sonuna, verdiği «adres» üstüne ve altına kaydettiği şu cümleler insanın kanını kurutuyor, hayret ve dehşetler içerisinde bırakıyordu. Burada aynen yazıyorum, zirâ ibret almamızı gerektiren bir tablo olması akımından son derece korkunçtur.

«... Sayın hocam! Eğer benim gibi bir miskine bir dinî eser göndermek lütfunda bulunursan, yalnız isminizi işaret etmeniz kefidir. Çünkü.....ve

Eğer risâle göndermek lütfunda bulunabilirseniz, zarf üzerine yalnız isminizi yazmanız kâfidir.

Ne idi bu arkadaşı endişelendiren? Kendisine cevap yazacak kimsenin Müftüden korkan Müftüden kendisine mektup gelen bir talebenin geleceğinin vahametine sebeb ne olabilirdi? Doğrusu tüyler ürperten bir manzara. Burası Allah'a şükürler olsun ki, Türkiye'nin yurdu, Müslümanların yaşadığı Türkiyedir. Anayasamızın 19. maddesi herkese din, vicdan ve fikir hürriyeti tanımış ve: **«Hiç bir şahıs dinî inancından dolayı kınanamaz.»** demek suretiyle Müslümanlara da tabii hakların vermiştir. O halde bir Müslüman hakkını almakta neden endişe ve tereddüt etmektedir ki, bunu icabeden âmil ne olabilir? Evet bunun cevabını bulmak için fazla düşünmeye mahal yoktur, müesseselerimizden bazılarında dinsizlik modasına kendilerini kaptırmalarını çoğunlukta bulunması ve bunların dindarlara her zaman tahakküm etme hevesleridir. Bu acı gerçekler karşısında deve kuşu oyununun bizlere ne kazandıracağı da cayi sualdir? Burada dinsizlik mâlûllerine birkaç kelime söylemek isteriz. Baylar, sizin inançlarınız bizi ilgilendirmez, ancak dindarlara tahakkümünüzü de hazmedecek değiliz.

Hem şunu da iyi biliniz ki, dinsizliğiniz sizleri ne umduğunuz ve tahayyül ettiğiniz emellerinize kavuşturur, ne de vehmettiğiniz kordonlardan kurtarır. Nitekim, Mehmetçik Kıbrıs'ta kendilerini muhafaza için hem nöbet bekler, hem de Ramazan orucu tutarken, 60 yaşındaki İhtiyarın, onun karşısında saygısızca mübârek ayda, gündüz gözüne şarap zıkkımlanması, kara ruhlu ve kara sakallı papazın merhametini celbetmedi, ve kendisini, onun saldırısından muaf tutamadı. Evet böyle bir hal vukuunda, bizde dinsiziz, deseniz de, pek ziyade sevdiğiniz canlarınızı muhafaza garantisine alamıyacaksınız ve sizler de Türk (!) sayıldığınız için Ehlisalîb'in husumet fırtınalarının içinde, kendinizi bulacaksınız. Ama dindarlıkları için şimdi hor gördüğünüz kimseler o zaman Vatan ve Mukaddesat uğruna düşmana şahlanmış arslan gibi kükreyecek **«Ölürsem şehit, kalırsam gazi, esasen anam beni bu gün için doğurdu»** haykırışı ile, yeni yeni Millî Mücadele zaferi halkalarını henüz unutulmayan zafer zincirlerine ekleyecektir.

Baylar! Bu aksak ilimlerin sakatlığını din ile tamire çalışmanın zamanının geçmekte olduğunu lütfen anlamak idrakini göstermiye bakın. Zira yirminci asırda, ilmin bu derece terakki kaydettiği bir zamanda, Allah'sızlık ve İslâmiyet'in hak din olduğunu anlıyamamak, cidden insanı gülünç duruma düşüriyor. Ama ne yaparsınız ki, onların beyin şebekelerini yaradan, halkederken, aralarda kûfür kundağı bırakmış da, onun için beyin lâmbaları kontak yapıyor ve bu sebebden dolayı da vicdan ve kalb hücreleri ışık alamıyor, kütür bataklıklarında debelenip durdukları ve bir türlü çıkamadıkları da bundan ileri gelmektedir. Bir mektubun düşündürdüklerini biz bukadarcık ifade edelim de, mütebakisini selâhiyet sahiblerine havale ile yetinelim.

.....

Zamana Göre

Bir yığın kundakçıdan yangın görenler millet,
Şimdi inmiş zanneder mutlak şu müdhiş âyeti!
Ey vatansız derbeder, ey deni kundakçılar
Milletin az çok duran bir dini, bir namusu var.

Bir külâh kapmaksa şayet bunca hırsın gayesi,
Kendi namusun olur, ergeç onun sermâyesi,
Yoksa, namusiyle, vicdaniyle halkın oynama!..
Sonra kat kat nâsiyeden sarkacak birçok yama!..
Bir kısarmaz cehre bulmuşsun ya, ey cani bürün;
Hem bütün dünyayı ifsad eyle, hem muslih görün!
Şark'a bakmak, Garb'ı bilmez, görgüden yok vâyesi.
Bir kızarmaz yüz, yaşarmaz göz bütün sermayesi...

Mehmet Âkif ERSOY

İnsanlar ve Çiçekler

Gültekin ENGİN

Parkların ve bahçelerin görülebilecek yerlerine asılmış levhaları hatırlarsınız, «Çimenlere basmayınız», Çicek koparmayınız», «Çiçek dalında güzeldir» gibi. Bu tip levhaların sarih manâlarının ardında daima bir zevk ve şefkat müşahede etmişimdir. Çiçekler için verilen emekler, sarf edilen paralar, onların bize verdikleri zevklerin yanında çok azdır. Kendi elimizle ektiğimiz, gübreleyip suladığımız çiçeklerin, ayrı bir değeri vardır yanımızda. Red edemiyeceğimiz talepler karşısında kalınca, elde makas, çocuğunu boğazlamak kadar güç gelir insana. Günlerce suladığım bir zambak, elimde makası görünce bayguınlık geçirecek, solup buruşverecek sanırım.

Hayvanların farkı ise, hareketli olmaları ve bazı alışkanlıklara göre eğitilebilmeleridir. Çiçek kadar masum değillerse de, onlar kadar nakışlı, onlar kadar manâlıdırlar. Üstelik, etinden, sütünden, derisinden, iş gücünden, sesinden istifade etmek de mümkündür. Bütün imkânları ile insanlığın emrinde ve hizmetinde olan bu yaratıklar, illâcı keşfedilmemiş hastalıkları, bazan bizim namımıza çekerler.

Sahibi tarafından gaddarca dövülen bir hayvana acımayan kalp yoktur. Caddelerde sık sık şahid oluruz, arabasını çekemediği için hayvanı kıyasıya kamçılayan, ayakları kayıp düşen bir hayvanın karnına tekme atan arabacıya isyan etmeyen azdır. Reaksiyonlar hâdisenin insanlar üzerindeki tesirine bağlıdır. Bir kısmı yerde yatan hayvanı kaldırmak için koşar, başka biri cadde kenarından : «Allah'dan kork be adam ne vuruyorsun?» diye bağırır. Cesareti olmayan da pesden, hayvan herif der ve kalabalığa karışır.

Koparmaya kıyamadığımız çiçekler bir vazoyu doldurur. Çok sevdiğimiz kuzu, tavuk, ördeğimiz kendi bıçağımızın kurbanı olur. Kimin için? Kendimiz, ailemiz, sevdiklerimiz velhasıl insanlık için kurbandır. Uğruna bu kadar güzel, zarif, masum yaratıkları kurban ettiğimiz, en güzel yaratık olan insanın değeri ne kadardır?

Gaspedilen haklarını müdafaa babında, arka çıktığımız, aç karnını düşündükçe deliye döndüğümüz, çıplak ayaklarına bakamadığımız insanlık.

Doktorların başında beklediği, öğretmenlerin ömürlerini harcadığı insanlık. Ne garip bir alın yazısı var ki bu insanlığın, kaderleri ve yaşamaları çiçeklere ve kuzulara çok benziyor.

Besle, büyüt ve kes...

İlim çağı, feza çağı, yirminci asır diyoruz, şu tenakuzlardan kurtaralım insanlığı. Akıl ve mantık çağında, akla ve mantığa aykırı bu davranışları bırakalım artık. Öyle bir nizam kuralım ki, insanın elinde değerleri ölçebilecek hata yapmaz bir ölçü âleti bulunsun. Kimse kimseyi sömürmesin. İtibar; ilme, fazilete, nezakete, nezafete olsun. İnsanlar menfaatlerini toplum menfaati ile ayni seviyede görsün. Ne maddi ne manevi hiç bir faydası olmayan malâyanilerden insanlığı çekip çıkarsın. Hiç bir mesnedi olmayan kavmiyetcilik fikri sönsün, yerini gece ile gündüz gibi kötü ile iyinin mücadelesi alsın. Halen mevcud olan ve icadı mümkün olan bütün imkânlar, insanların istifadesine arz edilsin. Alın terimizin karşılığı olan paramızın değerini cemiyetten alabilelim. İnsanlara paraları mukabil satılan, rezalet, sefalet, cinnet vasıtalarının kökü kazınsın. Kadınlar ailenin en itibarlı unsurları olsun. Okulda öğretmeni, evde annesi, çocuklarımızın fazilet hocaları olsun. Öyle bir sistem ki, bütün insanlığı kavrasın, esas mecrasına, yaradılışının gayesine götürsün, Allaha götürsün insanlığı.

NOKTA

YOL

Mehmet COŞAR

«Hayat herkes için ayrıdır. Herkes için aydınlık fecirler, karanlık geçitler ve kapkara geceler vardır. Meselenin sırrı, karanlık olduğu zaman gözlerini kapayıp, güneş doğduğu vakit ve açmasını bilmektir.»

Öğretmen bu sözleri söylerken, o ise hayat felsefesini tahlile çalışıyordu. Hayattan kâm alanlar, hayattan nefret edenler.. Neden böyle insanlar?

Nice büyük dâhiler, hayatta ıstırap içinde kıvranırlarken, nice hamallar, nice sokak temizleyicileri zevk içindeler.. Bunun aksi de olağan şey.. Nice sokak temizleyicileri, nice hamallar sefalet içinde kıvranırlarken, nice dâhiler ve büyük adamlar aydınlık içinde, aydınlık fecirlerde engelsiz nice yollar aşıyorlar...

Felsefeyi hamur gibi yoğurmuş bir Şopenhayr, bilgiyi bir hazine gibi kafasına yerleştirmiş ve maddi imkânlar bakımından en az Karun kadar zengin bir Tolstoy neden ıstırap içinde kıvranıyorlardı? Fakat öbür yönde ise bir Viktor Hugo, bir Andre Moruva daima şen ve esen kalmasını biliyorlar ve insanlara daima saadet yollarını gösterip, mes'ut günler temennisinde bulunuyorlardı..

Bizim Şevket Rado'muz bile :

— Bu dünya ihtimal ki, yaşanılabilecek dünyaların en iyisidir, **demek suretiyle herşeyin, saadetin de, fecaatin de bu dünya insanlarına özgü bir şey olduğunu, dileyen dilediğini alabilme yeteneğine sâhip bulunduğunu belirtmek istiyor.**

Demek ki :

«Hayat herkes için aynidir. Herkes için aydınlık fecirler, karanlık geçitler ve kapkara geceler vardır. Meselenin sırrı, karanlık olduğu zaman, gözlerini kapayıp, güneş doğduğu zaman da açmasını bilmektir.»

Netice :

Bir soğanı kırıp, mes'ut olmasını bilenlerin dünyasında bunca aydınlığa rağmen, karanlık geçitleri seçmek, kapkara gecelerde asılıp kalmak budalalık değil de yoksa bir başkalık mıdır?

Gerçek itiraf:

DÂVÂCIYIM!..

Bir vicdân böyle feryâd ediyordu...

T. Sıtkı BALCI

Davacıyım hâkim bey, ben kendimden davacı!
Ben ki beni terk ettim; çekmekteyim çok acı!
Bir hâinim şu anda, alçaktan daha alçak!
Çekmeliyim cezâmı, hakkım değil yaşamak!..

Şâhit dahi istemem, itirâzım yok benim...
Âdil-ü mutlâk olan kararından eminim!
Ver cezânın ağrını, ki yerini bulsun hak;
En ağır cezâlara çünkü benim müstehakk!..

Evet, ben bir hâinim, lûtfeyle dinle beni,
Anlatayım seräser, iknâ için tek seni:
Garp mı derler ne derler, uyup ona her yönden;
Ne haltlar işledim âh, ne herzeler yedim ben!

En iğrenç şeylerine, kucağımı açtım ben!
Medenilik adına, her harsımdan geçtim ben!
Bir yandan da kuzeyden, can evime saldıran;
Bir büyük âfet var, fakat buna aldıran?..

Evet buna hiç mi hiç, aldırmadım uyudum!
Hattâ kızıl zehrinden içmişim yudum yudum!..
Hâlbuysa ki daha dün; gelirken herkes bana:
Öğrenirken ne varsa medeniyyet adına...

Herşeyimle timsâldim, dilden-dile gezendim,
Eğilmiyen başları Allâh için ezendim!..
Ben Müslüman haksever, Hak'ka tapan bir erdim,
Kıt'aları kendime ülke yapan bir erdim!..

Sarsılmayan gücümü Kur'ân'ımdan alandım,
Belde belde dolaşıp medeniyyet salandım!..
Âdil iken gâyet ben, ahlâkça da mükemmel,
Çağ kapatıp çağ açtım güzellerden en güzel!..

Fakat bugün gel de gör, ne işledim ne tuttum?
O güzelim devri âh, hiçe saydım, unuttum!..
Kopardım insafsızca, mâzimle olan bağı,
Dikenlerle doldurdum atamdan kalan bağı!..

Ellerimle uğrattım, gülşenimi hasara!..
Kapladı âfâkımı, âh ne müthiş manzara!..
Heyûlâlarla dolu; kâbûs üstüne kâbûs...
Her köşeden bin çığlık, semâlar dolu ma'kûs!..

İçimden bir ses bana, haykırıyor: «Ey alçak;
Şu gördüğün ne varsa, senin eserindir bak!...»
Nasıl da oldu bilmem, inanılmaz hâl aldım;
Yıllar-yılı var kı bana, alçaldıkça alçaldım...

Artık bende bakacak, yüz kalmadı kimseye,
İşte çıktım huzûra, ol cezâmı ver diye...
Yalnız bir tek ricâm var; Son arzumdur, bunu bil:
Sehpâğım evet ben, fakat bunu et tebdil!..

Müebbed olsun cezâm, hücrelere beni at;
Kollarımdan boynumdan zincirlere vur-bağlat!..
Bir yafta as boynuma: «Garba âşık bu sefil,
Dini, târihi, ahlâkı, atıverdi!...» deyigil!..

İbret için ilân et, âlemler beni görsün...
Şu kızarmayan yüzüme tükürdükçe tükürsün!..
Ki böylece, cânımı; zelilâne vereyim;
Bir benliğe ihânet nasıl imiş göreyim!..

Vicdan ve Ahlâk

- II -

Dr. Fehmi CUMALIOĞLU

b) Yılan balığının sırrını çözmek daha güçtür. Bunlar neslini üretecek hale gelince, dünümün her tarafındaki göl ve nehirlerden akın ederek binlerce mil kateder. BERMUDA yakınlarındaki sonsuz derinliklere gelip orada yavrular ve ölürler. Yavrular ucsuz bucaksız sular içinde yola çıkarlar, anne ve babalarının yaşadıkları aynı nehre, göle ve sahillere getirirler. Bu kadar kuvvetli bir istikamet hissinin menşei nedir? Tesadüf mü? Şuursuz, zekâsız maddeden gelen bir dürtü mü?

c) Eşek arısı çekirgeyi yakalar toprakta çukur açar, çekirgeyi öyle bir yerinden sokar ki böcek ölmez kendini kaybeder. Sonra arı ayni yere yumurtalar, yavrular yumurtadan çıkınca bu hazır canlı konserveyi koparıp parça parça yerler. Eğer et ölü eti olsa yavruları zehirler ve ölürler. Sonra ana uzaklara uçar ve ölür, yavrular aynı hareketi tekrarlar. Bu esrarlı teknik işin, bu nesillere intikal eden sezginin ilham kaynağı nedir?

İnsiyakların bu derece gelişmesine rağmen hayvanlarda düşünce meleksesi yoktur. İyiyi kötüyü ayırt edecek bir muhakeme kabiliyetinden yoksundurlar. Hareketlerinin neticesinin ne olacağını düşünemezler. Bir hayvan kendisini bir ada yok edecek kuvveti elinde tutana saldırır. Müdafaasız masum bir yavruyu parçalar. Bu iç yapısı adalet ölçüsü tanımayan egoist «bencil» bir iç şahlanışıdır.

Hayvanda haya «utanma» duygusu da yoktur. Anası ile âlemen çiftleşir. Bu gerçekler modern çağın TABİAT KANUNLARI adını verdiği ilâhî hükat kanunlarının eseridir. Müshet ilmin müşahade ve laboratuvar incelemelerine dayanmaktadır. Şu halde hayvanda vicdan denen bir yargı melekesi, bir ahlâk şuuru düşünemeyiz.

Allah, ezeli mahlukat «**Yaratıkların en şereflisi**» olan insana akıl, idrak ve his melekeleri ile birlikte bir vicdan melekesi de ihsan etmiştir. Gerçi materyalistler Allahı inkâr ederek yaratıcı kudretin madde olduğunu iddia ederler. Şuur, akıl, zekâ ve histen mahrum kaba bir kuvvet olan maddenin zekâ ve idrak ve duygu ile bir ilgisi olamayacağı aşikâr olmakla bu mihalet «İnkârcı» görüş üzerinde fazla durmayacağım.

Vicdan : «**Hayır ile şerri ayırt edecek, adalet ve hak ölçülerini bayin edecek olan ruhun manevi bir hazinesidir.** Bu hazine, bu meleke vücudun neresindedir? Dimağda mı, dimağcede mi, yürek dediğimiz kalpde mi? Yoksa bedenin başka bir yerinde midir? Kafatasının hangi bölgesindedir? Anatomik ve histolojik olarak, insanı madde ölçüsü ile müsbet ilim bu güne kadar bu durumu tesbit edememiştir ve edemiyecektir.

Vicdan mikroskopla, lupla, laboratuvarda incelenemeyecektir. Çünkü malemesi madde değildir. Harcı manevi kıymetlerdir. Cevheri ruhi nimetlerdir. Fertteki vicdan bu bakımdan fıtrîdir. **İlâhi bir mevhibedir.** Doğuştan mevcut olan Allah vergisi bu melekenin fonksiyonu iyiye ve güzele meyillidir. Ona adalet, hak ve güzellik ölçülerini çevresi verecektir. Muhitten, cemiyetten aldığı intiba ve telkinlerle bu ölçüler köklesecektir. Vicdan bir şuur halidir. Fakat şuurun kendisi değildir. Şuur fiil ve hareketlere ait bir bilgidir. Vicdan ise, yapılan bir hareketle iyi veya kötü diye değer veren ruhun bir yargı kürsüsüdür. Vicdan şuurdan sonra teşekkül eder. Bir çocuk yaptığı işi bilir. Fakat hareketlerindeki iyi veya fena durumu ayırt edemez. Çünkü henüz iş güdü kuvvetlerinin emri altındadır. Akıl ve irade melekeleri gelişikçe, çevreden gelen telkin ve terbiye ile kişide bir yargı melekesi teessüs eder ki bu vicdandır.

Şu halde insan yavrusu doğuşta vicdan denen ruhi bir meleke ve sahip olarak dünyaya gelmekte ise de, bu melekenin kıymet ölçüleri henüz sabit, değişmez bir vasıf almamış, yargı kıstasları belirli, kesin bir hale gelerek inkişafını tamamlamamıştır. Cemiyetten gelen çarpık kanaatler, kötü alışkanlıklar, fena gelenekler onun kıymet ölçülerini sapık bir istikamete cevirebilir.

Fertteki vicdan sosyal vicdanın in'ikâsıdır. Cünkü iyi ve kötü sayılan olayların ölçüsünü cemiyet verir. Ülküleri, ahlâk ideallerini, faziet kavramını yaratan cemiyettir. **Ahlâkın temeli din, inanış ve akideler, örfler, hukuk, örf ve adetlerdir.**

Hukuk ve ahlâk bir değerlendirme, hak ve hürriyetlere ölçüler, kaideler koyma sistemidir. Hukuk ve ahlâk kuralları birbirini tamamlarsa da birçok hâdiselerde ahlâk ve hukuk devlet tarafından vazedilen bir kaideler kompleksidir. Despotik devletler de kaideler kor. Demokrasilerde parlâmento ekseriyetini elinde tutan bir kilk (Parti) bir zümre menfaatuna yarayan hukuk kaideleri koyabilmektedir. Böylece umumi hürriyet ve menfaatlar da zedelenmektedir. Bu gibi hallerde mâşeri şuur (Vicdan) ahlâk yönünü tutmaktadır. «Haksızdır, fakat kanun ona hak veriyor», «Suçsuzdur, fakat kanun cezalandırıyor»... gibi ifadeler hukuki hükümle vicdani kanaatin birbirinden ayırmaktadır. Ahlâkın en önemli kaynağı dindir. Dinin emperatifleri (Emirleri nehiyleri) umumidir.

Din, şahıs, sınıf, zümre gözetmez. Bu yüzden âdil, iyi, fena gibi mefhumların teşekkülünde din duygusunun önemi büyüktür.

Din, vicdanın derinliklerine ferdin ve cemiyetin huzur ve saadeti için dokunulmaz, vazgeçilmez kanaatler (Opinion) kor. Bunlar vicdanın karar ve yargı ölçüleri olur. Hâkikî veya batıl dinî inançların vicdanın teessüsünde ehemmiyet ve rolü büyüktür. İnsanlığın mazi olmuş beynelmilel büyük dinler muhtelif milletlerin vicdani kanaatlarında ve ahlâkî tutumlarında müşterek benzerlikler meydana getirir. **Dini öğütler ve emperatifler bir kavmin, muayyen bir zümrenin değil de bütün insanlığın haklarını eşit olarak koruyacak âdil kaideler, eşit prensipler telkin etmiştir.** Bu yüzden dinler, **insanlar arasında insanlık haklarında ve adalet tevzinde bir fark ve imtiyaz tanımayan bir din, beynelmilel insanlık dini niteliğini taşır. Bu niteliği İslâmdan başka bir dinde görememekteyiz.** Yer yüzündeki dinler, kaynağı bakımından iki menşee dayanır: İlâhi Vahiy, İnsanî tefekkür.

Yani ilâhî elçilik ile vazifeli bir peygamberin getirdiği dinler ile bir mütefekkirin kendi kariasının düşünce ve hayalinin mahsulü olarak ortaya koyduğu ve zamanla insanların vicdanına oturduğu prensiplerden, kaidelerden ibaret bir grup dinler ilâhi veya semavi din, diğerleri gayri ilâhi, gayri semavi dın isim ve vasfını alırlar.

Peygamberler de diğerleri gibi birer insandırlar. Fakat dinin kurucusu değildirler. Dinin vazu, kurucusu ve mebdei Allahtır. Peygamber Allahtan vahiy ve ilham yolu ile ve melek Cebrail Aleyhisselâm aracılığı ile aldığı doktrin ve nizamı, olduğu gibi insanlara bildiren, öğreten zattır. Dindeki buyruk ve yasaklar, iştimal prensipler peygamberin düşünce ve fikirleri değildir. Peygamber kendi dimağının, his ve muhayilesinin eseri olarak dine hiç bir kaide ve prensip getirmemiştir. **Din, ilâhi bir doktrindir.** Gayri semavi dinlerde durum bunun tersidir. Onlarda her türlü inanç ve kaide, insanın düşünce ve hayal gücünce ve murakabesinin eseridir. Dünya tarihinin tesci ettiği semavi dinler üçtür: Musevilik, Nasraniyet ve İslâmiyet; gayri semavi büyük dinler de: Budda, Brahman, Hindü ve Konfüçyüs dinleridir.

Semavi dinlerin (İsrail ve Hıristiyan dini) muayyen bir kavim «İsrail Milleti» ve muayyen bir zaman için gönderilmiş ve İslâm dininin gelmesi ile ilâhi nesihe uğramış, yani ilâhi tarafından iptal ve ilga edilmiş olmakla beraber, insanlık âlemi tamamen kaybetmişlerdir. Gerçi bu gün Hıristiyan misyonerleri ve Nasraniyet davetçileri Hıristiyanlığı dünya milletlerine yaymak gayreti içindeler ise de, inandıkları mukaddes kitaplar Nasraniyetin kavmi için din olduğunu ilân etmektedirler. İsrail çevrelim : MATTA yazması İncil, Bab: 1, Cümle: 12: «**Ve bir oğul doğuracaktır ve onun adını İsa koyacaksın, çünkü kavmini günahlardan kurtaracak olan odur.**» Yani Hazreti İsa kendi kavmi olan İsrail milletini günahlardan kurtarmak için gönderilmiştir. Bu gerçeği teyit eden daha sarih bir İncil âyeti gösteremiyim.

Matta İncili, Bab: 10, Cümle: 5: «**İsa bu 12 leri gönderdi ve onlara emrederek gönderdi: Milletler yoluna gitmeyiniz ve Samiriyelilerin şehirlerinden hiç birine girmeyin fakat daha ziyade İsrail evinin kaybolmuş koyunlarına gidin.**»

Matta İncili, Bab: 15, Cümle: 24: «**Fakat İsa cevap verip dedi: Ben İsrail evinin kaybolmuş koyunlarından başkasına gönderilmedim.**»

Nasraniyetin iman ettiği mukaddes kitapları Hazreti Isa'nın yalnız İsrail milleti için gönderildiğini açıklıyor. Hatta bu mukaddes kitap Hazreti Isa'nın Yahudilere: «**Çocuklar, Yahudiden başkasına "Köpekler"**» kelimesini kullanacak kadar bir tâbiri de ihtiva etmektedir.

Matta İncili, Bab: 15, Cümle: 26: «**Ve İsa cevap verip dedi: Çocukların ekmeğini alıp onu köpeklere atmak iyi değildir.**»

Fakat Hazreti İsa'nın kavmi olan çocuklar Hazreti Mesih'in elinden bu ekmeği almağa pek iştahalı olmadıklarından bilâhare PAVLUS bu ekmeği kendi dağarcığındaki karıntılarla karıştırarak Matta yazmasi İncil'i köpekler değil diğer milletlere götürüp dağıttı.

İsrail dini de (Müsevilik) ırkî bir dirdir. Yahudi milletinden başka kavimlere hak ve hürriyet tanımayan bir kabile dinidir.

Bu iki din devrini yaşamış, yeni çağın ihtiyaçlarına cevap verecek prensipleri ihtiva etmeyen, ilâhi orijininden inhiraf eden birer doktrindir. Bu gün bu iki din insanlık için âdil, eşit hak ölçülerini bünyesinde muhafaza etmemektedir. İnsanlığa bu yolda prensipler verememektedir.

Yer yüzünde İslâm dininden başka vicdanlara seyyanen, eşit ölçülerle hak ve adalet prensipleri doldurabilecek ilâhî bir din yoktur. İslâmiyet hak ve adalet ölçülerinde mümin, kâfir, zengin, fakir, mevkî, rütbe, öz ve yabancı millet diye bir farkı tanımaz. Bütün insanlar Allah indinde, hak ve adalet tevziinde müsavidir. Çünkü hepsi kuldur. Bunun içindir ki İslâmiyet beynelmilel insanlık dinidir. Ve iman edenlerde âdil vicdanlar vücuda getirir.

(Devamı var)

> **"İlâhî nizâmdan habersiz yaşamak neye yarar!"**
>
> Dünyada bariz bir nizam vardır. Güneş her gün doğar. Gündüzden sonra daima gece, kıştan sonra daima ilkbahar olur. Ay daima ayni seyri takip eder.
>
> Okyanusların alçalıp yükselmesi, rüzgârın kurlarda dolaşması, dağdan gürültüyle bir çığın inmesi nasıl tabiatın bir anlık bir hevesinden ileri gelmiyorsa, bir kökosatın ayakçalarını bir bakteriye değru uzatması, bir âlimin laboratuvarında tereddüsler yapması ve yeni doğan çocuğun bağırması da böyle bir heves eseri değildir. Bütün bu olaylar, ilmi metodlarla tetkik edildükleri takdirde, yer yüzünde mevcut şeyler arasında değişmez bir nizamın bulunduğunu ispat ederler.
>
> Hayat disiplinsiz ve gâyesiz olduğu zaman, tabiatiyle eğlence denen bataklığa döküldür. İştiharlarını şiddetli bir şekilde tatmin etmekte belki kendine göre bir azamet vardır. Fakat eğlence içinde geçmiş bir hayat kadar manasız bir şey yoktur. Hayat, dansetmekten, delice otomobil sürmekten, sinemaya gitmekten yahut radyo dinlemekten ibaretse, yaşamak neye yarar? Eğlence, işçilerin, makinaların mükemmelleşmesi, yahut istihsalin sistematik bir şekil alması ve devamlı bir mükâfat sayesinde, güç bela elde ettikleri dinlenme zamanının tamamen faydasız bir şekilde geçivermesine sebep olur. Bu kıymetli saatlerden lâyıkiyle istifade edilmiş olsaydı, herkes bilgisini artırmağa, ruhunu ve bedenini geliştirmeğe, bir şahsiyet kazanmağa ve insan olarak üzerine düşen vazifeleri yapmağa muvaffak olurdu. Halbuki hakikatte fabrika yahut yazıhane haricinde geçirilen her anı, eğlence âdeta yutar. Birçok genç işçiler bulunan üç dört gecesini sinemada, dördünü dansla gazinolarda yahut vayvete yerlerinde geçirirler. Geri kalan boş zamanı da hiç bir kıymeti olmayan saçma romanlarla, mânasız gevezelikler alır. Vaktini boşuna harcamanın bir şekli de radyo neşriyatlarının yalanlarını ve saçmalarını dinlemektir. Bazı öğrenciler radyo dinlemeden ders çalışamazlarmış. Radyo, sinema, varyete, eğlence insanı tamamen pasif kalmağa zorlar. Bu bakımdan eğlence hayatla tezat hâlindedir.
>
> **Dr. Alexis CARREL**

BU NE DEMEK?!

KİVERLİOĞLU

Bu ne saf düşünce... Bu ne büyük gaflet... Bu ne acayip samimiyet... Bu ne dehşetli hata...

Bizi yutmağa çalışan bir canavara, teslim mendilini sallar gibi... Moskofun cihansümul cinayet armasını, Müslüman Türkiye'nin gühedâ kanlarıyle sulanmış mübarek toprağında sallandırmak ne demek...

Komünist ayısından dost olmayacağını kestiremeyen bu saf düşünce... Komünist eğitimlilerin siyasî şehvetlerini okşayan her hareketin, Milletimizin ruh köküne indirilecek darbe olacağını görmekten uzak gaflet, hangi hislerden doğmaktadır.

Nutuk meydanlarının hücum hedefini teşkil eden düşman zihniyetin sinsi, kurnaz ve hain mümessiline gösterilen bu acayip samimiyet ilhamını nereden alıyor...

Bilmez miyiz ki, millet olarak, bu gün Komünist vahşetine karşı bizi koruyacak yalnız ve ancak iki kuvvete sahibiz: Biri mukaddes dinimiz... Öteki de Allah'a, Hürriyete, Adalete giden yolun Mücahit yolcusu, Kahraman Ordumuz...

Bu iki kuvvete karşı yapılan en ufak hatanın en büyük dehşet olacağını bilmemenin nelere mal olacağını düşünmüyor muyuz?

Avutma ve kandırma siyasetinin, sahte samimiyetinin, hususen o mübarek ibadet ayındaki acı tecellisine ne buyurulur...

MEHMETÇIK, Moskof bayrağını yırtmak, parçalamak, çamurlara atıp ezmek için yaratılmıştır. Orak çekiçli paçavrayı taşımak için değil...

İstifhamlar zinciri: Bu ne saf düşünce... Bu ne büyük gaflet... Bu ne acayip samimiyet... Bu ne dehşetli hata... Ve bu ne demek...

Cevap: Hayret...

Mü'minler, mü'minleri bırakıp da kâfirleri dostlar edinmesin. Kim bunu yaparsa (ona) Allah'dan hiç bir şey (hiç bir yardım) yoktur.

Kur'ân-ı Kerim

YAHÛDİ

Meşhur fıkradır: Yahudinin biri camiye gider. — Yahudi camiye gider mi demeyin. Politikacı biraderler ne maksatlarla giderse Yahudi de öyle gider.— Güzel sesli bir hafız Kur'ân-ı Kerim okumaktadır. Kur'ân Yahudiyi öylesine teshir eder ki, Müslüman olmaya karar verir. Birinciyi, kötü okuyan ikincisi takip eder. Nihayet cemaat dağılır. Yahudi kötü okuyana birincinin iki misli ihsanda bulunur. Anadolulu tüccar hacemmi Yahudiye sorar:

— Dostum Levi, güzel sesli hafız seni çok teshir etmişti, niye ona az, ötekine çok verdin?

Levi şu cevabı verir:

— Birincisi az kaldı beni dinimden edecekti!..

Bu Yahudisi...

Bizim kendi gitti, adı kaldı bir Kıbrıs'ımız var. Meydanlarda bağırdık-çağırdık, ölürüz-alırız dedik olmadı. Tatbikat-kurusıkı at... O da fayda vermedi. Kurusıkıların gümbürtüsünü yedi cihan duydu da, bizim sağırlar duymadı. İşte bu Kıbrıs'ta, kendi gibi adı Türkçe bir radyo yayını vardır ki tam keşişleme... Keşişgiller Türklerin meskûn olduğu yerlerdeki ormanları yakar; Kıbrıs radyo komprasyonunun haberi şöyledir:

«Türkler Kıbrıs'taki ormanları yakmakta, Kıbrıs'ın tabii güzelliklerini harap etmektedirler.»

Eh, çok görmemek lâzım; bizim payitahtımkinden «Gerici, din istismarcısı» gibi her vesileyle kızıl salyalar döküldüre adı Türkçe olandan bundan başkasını bekliyemeyiz. Bu öyle bir arızadır ki alıcıların ağızları şimale bakar...

RÜYANIZIN GERÇEKLEŞMESİNİ İSTİYORSANIZ, HER ŞEYDEN ÖNCE UYKUNUZDAN UYANMANIZ LÂZIM.

RUM

Süleyman ÖZKAFA

Saat ayarlamak için bazen bu T.R.T.'lerin kulağını şöyle bir burkarım. Burkmamla beraber suç işleyip de kulağı kıvrılan sokak oğlanı gibi ağzından mülevvesat dökülmiye başlar.

Hayret! Geçen Cuma sabahı şu bizim keşişlemenin kulağını burktum. Sabah saat ayarını verdi, arkasından başladı Kur'ân-ı Kerim tilâvetine. Eh dedim, şu bizim müslümanları kafeslemek için, yemlemek kabilinden de olsa O'nun Yahudiyi Müslüman olmaya niyetlendirecek kadar engin ahengi, onların umduklarının aksini yapar diye düşündüm.

O sabahın huşulu anında berrak dimağıma sindirmek için şöyle bir toplandım. Dakikalar geçiyor ruhumu inşirah kaplıyacak diye beklerken bir iç sıkıntısı... Hayret!.. Dikkat ediyorum bir kasdi mahsusla okunduğu her geçen dakika biraz daha belli oluyor. Çekilmesi vacip olan medler geçiştiriliyor. Asliyetindeki âhenk o melhus karganın ağzında acaip bir hal alıyor. Göklerde hercümerçler meydana getiren o ses, bir kuyunun içinden gelen uğultuya benzetilmek isteniyor!

Ve arkasından:

Koş gel artık kollarıma
Bu kadar da zalim olma!

türküsü. Bu seferki canlı, cezbeli... Tabii ki Rum maksadına erecek!..

O anda Cihan Güneşinin hikmet yüklü şu sözlerini hatırlıyorum:

«FİRASETLİ OLUNUZ, UYANIK BULUNUNUZ. MÜ'MİN ALLAH'IN NURUYLA NAZAR EDER!..»

EY CEMÂAT, YETER ALLAH İÇİN OLSUN, UYANIN!..

SESİ PEK MÜTHİŞ ÖTER SONRA KULAKLARDA ÇANIN!..

Meselelerimiz

T.R.T. Türk milletine zehirmi sunuyor?

24 Kasım 1966 Perşembe günü saat: 9.00 — 10.00 arasında İstanbul Radyosunda «Her Çağda Kadın» programında aşikar, kadınların çeşitli yönlerini ele alarak fikirlerini beyan etti. Ben de tesadüfen radyoyu açtığımda neler söylediğini merakla dinledim, netîcede sukût-u hayale uğradım. Çünkü inanç, ahlâk ve an'anelerimize zıt birçok sapık fikirlerle âdeta Müslüman Türk kadınına zehir sunuyordu...

Bilhassa, kadının örtünmesinin, açılıp saçılmasının İslâm diniyle hiç bir alâkasının olmadığı, bu mevzuda İslâmiyetin bir fikrinin olmadığı beyan ediliyordu.

Kur'ân-ı Kerim'de kadının örtünmesi açıkça bildirilmişken, İslâmiyetle kadın giyim tarzının bir alâkasının olmadığını devlet radyosundan millete bildirmek, ya bu programı hazırlıyanın cahilliğini veyahut İslâmiyete düşmanlığını ispat etmez mi? Şayet kadının örtünme mevzuunda İslâm dininin görüşü de mühim bir mevzuda isteniyorsa, selâhiyetli din âlimlerinin kitaplarından veya bizzat kendilerinden fikir alınabilirdi. Hiç bir din âlimi de hakikatlerin gün ışığına çıkması için kadının, dinimizce ne şekilde giyinmesinin icap ettiğine dair fikirlerini açıklamaktan asla çekinmezdi.

Ama asıl gaye, sapık fikirleri, sol ağızlardan millete intikâl ettirerek, Türk milletini hakkıyle uygulandığı devirlerde Viyana önlerine kadar götüren İslâmiyetten uzaklaştırmak mıdır?

Yine birkaç ay önce dinlediğim bir programda, Radyo, ahlâkın İslâmiyetle her hangi bir alâkasının olmadığını, dinle ahlâk konularının tamamen ayrı, ayrı şeyler olduğunu ve ahlâk kaidelerinin her devirde değiştiği görüşünü halka aşılıyordu.

Halbuki en yüce ahlâk prensiplerini vaz eden, tek hak din bu gün yalnız İslâmiyettir. Hattâ dünya yüzündeki, bilhassa İslâm ülkelerindeki ahlâkî kaideleri İslâmiyete borçluyuz.

Bu hakikatler güneş gibi parlarken T.R.T.'nin gayesi nedir? Bu Moskova paralelindeki yayınlar ne zamana kadar devam edecek? İlgililer daha neyi bekliyor?

İsmet SOYER

Onlara: «Yer yüzünde fesad çıkarmayın!» denildiği zaman, «Biz ıslâhdan başka bir şey yapmıyoruz!» derler. Gözünü aç, iyi bil ki: Onlar yok mu, işte asıl müfsid onlardır, lâkin farkında değiller.

Kur'ân-ı Kerim

Kitap Tahlili

Ebû Hureyre; Râviyetü'l - İslâm [1]

A. Osman KOÇKUZU

Müellif, daha önce bir kitabını tanıtmış olduğumuz [2] **M. Accâc El-Hatîb**'dir. **(Arap meşhurları)'** nın biyografilerine ayrılmış bir serinin 23. kitabı olan eser, beş sayfalık bir mukaddime ile başlar. **(Kahire: 10 Ramazan 1381/1962)** tarihini taşıyan mukaddimede müellif, kitabın yazılış sebebi ile kısaca hususiyetlerine temas ediyor. Mukaddimenin ilk birbuçuk sayfası Rasûlüllah'a ve O'nun getirdiği dini tanıtmaya ayrılmış, devamında İslâm'a hücumlar yapıldığı; bunların bir kısmının bilhassa **SÜNNET'e SAHÂBİLER**'e ve **EBÛ HUREYRE** gibi bir takım şahsiyetlere yönelmekte olduğu zikredilmiştir.

Bir müslüman ve hadisçi olarak yazar, hakikatın meydana çıkması için gayret edeceğini, bu iş için mathûb veya yazma ana kitaplara müracaat ettiğini, neticenin ise tamamen ters yönde olduğunu ifade etmektedir.

(10-75). sayfalar arasında yer alan **«TEMHİD»** bölümünde müellif, esere giriş için kaleme aldığı «ön bilgiler» vermekte burada, Ebû Hureyre'nin Sünnete ve İslâma olan hizmetini gerektiği şekilde ifade edebilmek için bunun lüzumuna işaret etmektedir. Mevzular şöyledir :

1) Araplar ve İslâm Peygamberliği.
2) SÜNNET'e dair.
3) Sünnetin Kur'ân-ı Kerîm yanındaki değeri ve mevkii,
4) Sahabenin **«Udûl»** oluşları meselesi,
5) Sünnetin muhafazası ve yazılışı,
6) İmam Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizi, Nesâî, İbnu Mâce.

BİRİNCİ BÂB

Bu bâb kendi arasında üç tahsis bölümlere ayrılmaktadır :

BİRİNCİ FASIL: Ebû Hureyre'nin — umumi manâda — **Hayatı:** Nesebi, Fizyonomisi, İslâm dâvesi ve İslâmda geçen hayatı, Annesinin İslâma girişi, Ebû Hureyre'nin Hz. Peygamberle birlikte geçen günleri, takvası, fakrı, iffeti, keremi ve Sünnete olan bağlılığı, Hz. Ömer'in günündeki valiliği, Hz. Osman'ın şehadeti ve Ebû Hureyre, Hz. Ali'nin devri ve Ebû Hureyre, Medine emirliği, Allah yolunda Cihâd ve Ebû Hureyre... vs...

İKİNCİ FASIL : İlmi Hayatı: Hadîse olan hırsı, unutulmayacak bir ilim arzu edişi, Hadisi yayışı ve meclisleri, rivâyetleri, hafızası, Hadîsi yalandan koruma teşvikleri, Ebû Hureyre ve «Kaza-i İfta» meseleleri, Hadîs aldığı ve kendilerine Hadîs naklettiği kimseler, rivâyetlerinin miktarı, onlardan örnekler... rivâyetlerine ait en sahîh tarîk...

İKİNCİ BÂB

Ebû Hureyre'nin (şahsiyeti) etrafında ortaya atılan şübheler ve bazı araştırıcıların fikirleri. **«Abdü'l-Huseyin Şerefu'd-din»** ve **«Mahmûd Ebû Reyye»** adlı yazarların iki kitabının [3] tenkidi.

⁂

201. sayfadaki Ebû Hureyre ile alâkalı yazılar yazan araştırıcılar arasında yazar; eskilerden **Ennezzâm, El-Mureysi El-Belhi** ile müsteşriklerden **Goldziher, Sprenger**'in isimlerini veriyor. Bu isimler yanında **(İmamiyye)**'den **Abdu'l-Huseyin Şeref'ud-din El-âmili** ile ondan faydalanan **Mahmûd Ebû Reyye** ve **Prof. Ahmed Emin**'den de bahsedilmektedir.

203. sayfadan itibaren müellifimiz **«İmâmi»** yazarın eserini ele alıyor, mukaddimedeki iki paragraf naklederek dört sayfa ile onu cevaplandırıyor. Abdü'l-Hüseyin; «Ebû Hureyre'nin rivâyette ifrata kaçtığından, bütün muhaddislerin gözü kapalı olarak kendisinden nakiller yaptığından, sahabenin udûl olusları fikrinin doğru olmadığından söz açıyor, çok ciddi bir araştırma neticesi hakikatı gün ışığına çıkardığını» ifade ediyor.

Abdu'l-Huseyin Şerefu'd-din El-'âmili'nin fikirleri peşin görüş ve inançlara istinâd ettiği için, davasını kuvvetlendirme çabası içinde her türlü yola müracaat etmiş, bir çok noktada hakuzca Ebû Hu-

(Devamı 26. sayfada)

[1] **Muhammed 'Accâc El-Hatîb: EBÛ HUREYRE; RÂVİYETU'L-İSLÂM;** A'lâmu'l-Arab serisinden (23). kitâb; küçük boy, 349 sayfa El-Mektebetu'l-Misriyye, **1962, KAHİRE.**

[2] **Essünnetü kablettedvin; İslâmın İlk Emri: OKU** mecmuası, sayı: (61). A. Said Matbaası, İstanbul, 1966.

[3] «Ebû Hureyre» ve «Edvâ' 'ale'sünneti'l-Muhammediyye» = [أضواء على السنة المحمدية - ابوهريره]

«Ashabım arasında en çok Hadîs bilen, Ebu Hureyre'dir. Benim Hadislerimi herkesten ziyade Ebu Hureyre hıfzetmiştir.»

Hadîs-i Şerîf

Bir gün ben Hazret-i Talha ile konuşuyordum. Bir zat geldi. Ebu Hureyre'den bahs açarak; «Bu Yemen'li mi Resûli Ekrem'in sözlerini çok biliyor, yoksa siz mi?» dedi. «Elbet o, çok bilir, dedim; Zira o her gün Resûli Ekrem'in hizmetinde bulunmuştur. Biz iş ve gücümüzle, aile ve evimizle meşgul oluyorduk, o ise her zaman Resûli Ekrem'in hizmetinde idi. Çoluk çocuk maişeti zahmetine katlanmış değildi. Bu itibarla bizden daha fazla bilmesi tabii idi.»

Ebu Âmir (R.A.)

EVET, ÜMİTVAR OLUNUZ! ŞU İSTİKBAL İNKILÂBI İÇİNDE EN YÜKSEK GÜR SEDÂ İSLÂMIN SEDÂSI OLACAKTIR!!!

İslâm İnkılâbının Hedefleri

Mustafa AKINCI

İslâmın doğuşu, hakikatte yüce insanlığın doğusunun sağlam bir ilânı olmuştur.

İslâm, esasen cemiyet hayatında derdin, kalbinden fışkıran, insan hayatının her tarafını kuşatan, büyük bir hürriyet inkılâbıdır. Öyle bir inkılâp ki, onun yolunda insan hayatını ve insan ruhunu kelepçelenmiş olan, içtimaî, akli, ruhî bütün zincirler kırılmıştır.

Ondört asırdan beri insan tabiatına yaraşır bir tarzda insan haklarını bu İslâmî inkılâp formüle edegelmiştir, şöyle ki:

1 — İslâmın doğuşu ile beşer kalbini ve bütün hurafeden, batıl itikatlardan kurtaran akide, inanç sahasında bir inkılâp olmuştur. Böylece zat-ı ilâhî şirk ve müşabehetten tenzih olunmuştur.

Allaha vuslatta kulları tahakkümü eden bir vasıta olmadan, Rab ile kul arasında doğrudan doğruya vusiat-ı hakiki akdolundu. Bu husus inanç âlemindeki intizamsla intizamsızlık arasında yol kavşağı olmuştur. Bundan dolayıdır ki, fikir hürriyeti İslâm aleminin asli alâmetlerinden bir alâmetiir. Bu alâmeti kalbine yerleştiren kimse Allahla, iman arasında hiç bir vâsıta kabul etmez.

2 — İslâmın doğuşu dinî taassup aleyhine bir inkılâp olmuştur, itikat hürriyeti ile ibadet hürriyetini de ilân etmiştir. Nitekim Bakara sûresinde, âyet: 256 (لا اكراه في الدين قد تبين الرشد من الغي) **«Dinde zorlama yoktur; Doğru yol eğri yoldan ayrılmıştır.»** buyurulmaktadır.

Dinî taassup, kendi yerine mutlak musamahayı bırakarak yıkılmıştır. Rasûlüllah: **«Dikkatli olun! Söz verdiği bir kimseye kim zulmederse, yahut ona kudretinin fevkinde teklifirde bulunursa ve ona bir noksanlık verirse veya rızası olmadan onun bir şey alırsa kıyamet günü o kimsenin hasmı benim.»** buyurmuştur. Diğer bir Hadîs-i Şerîfte de: **«Kim ki azınlıklardan birine eziyet ederse bana eziyet etmiş olur. Müslümanlara inançlarında eziyet etikçe dinlerinde fitne çıkarmadıkça ve semavi bir dine girmeyen müşrik için, geniş ölçüde himaye kadar müsamaha ve emniyet vardır.»** Tevbe sûresinin 7. âyetinde: **«Şayet müşriklerden biri sana sığınacak olursa Allahın sözünü dinlemesi için ona eman ver. Sonra onun emin olacağı yere kadar gönder. Çünkü bunlar bilgisiz bir kavimdir.»** İşte bu müsamahanın en alâsıdır.

Beşeriyet bir çok memleketlerde bu müsamahaya hararetle hasret çekmektedir. İslâm inkılâbının füsünkâr rüzgârını beklemektedir.

3 — Yine İslâmın doğuşu, asıl nesep, hasep (soy, sop) hamin akraba, kavim gibi tefrika çıkartma taassubu aleyhine bir inkılâptır.

İslâmiyet insan aslının bir olduğunu ve bütün cinsler (ırklar, kavimler) de beşeri müsavatın bir oluşunu ilân etmiştir. Bununla da, buğzedilen kavmiyyet putu yıkılmış, yok olmuştur. Ne hasep nesebe ne veraserte ve ne de beşerin rengine rücu' etmiyen fazilet için, sabit bir mikyas karar kılmış oldu. Bu ölçü, ancak Allaha karşı takva ve dünya hayatında güzel ise dayanır. Yani insanlık ölçüsü, sadece Allah ızasına uymak, emirlerini hakkıyle ifa etmeğe göredir.

Takva ve ameli salih, şahsi ilgilenlerden bir takım evamiri ilâhiyyedir. Bunun cinslerle, ırklarla, renklerle bir alâkası yoktur. Cenab-ı Kibriya Hucurat sûresi, 13. âyetde: **«Ey nas! Biz sizi bir erkekle bir dişinden yarattık. Sizi birbirinizle tanışasınız diye kabilelere, şubelere ayırdık. Allah katında en şereflîniz takva ehli olanımızdır.»** buyurur. Peygamber efendimiz de: **«Bir kimse, kavmiyyet iddiasında bulunursa kavmiyyetten dolayı düşüşüne ve kavmiyyet (soy, sop, hasep nesep yüzünden) ölürse, bizden değildir.»** buyurmuştur. Uzun zamanlar İslâm ülkelerinde ırklar, renkler yaşamış ve yaşamaktadır da. Binaenaleyh, yirminci asırda bazı topluluklar, buğuz, kin, nefret veren kavmiyyet ve ırkçılık taassubuna yardım etmektedirler.

Halen Güney Afrika ve Birleşik Amerika'da renkliler (zenciler) in müşkülâtı devam etmektedir. Dolayısıyla beşerin kalbi sadmeye uğratılıyor. Ve şiddetle tırmalanıyor. Geçmiş senelerde Nazi felsefesi ari unsurunun imtiyazı esasına dayanmaktaydı. Bugün İsrail, yarın Yahudiler kendileri için Allahın seçkin millet-i esatirine dayanmaktadırlar. Halbuki, İslâm musavat nuriyle böyle uydurma düşünceleri yok etmiştir.

İSLÂM İNKILÂBI

İslâm, her münevver müslümanın şahsında, bütün kıymet hükümlerini, zaman ve mekân üstü mahiyetle bütün zaman ve mekânlara tatbik edici inkılâb ideolocyasını kurmakla mükelleftir. Teklifterin en azizi olan bu teklife kulak asan, milyonlarca kalabalıklar içinde kaç kişidir?

Münevver müslüman! Senin işin, İslâmın, herkesçe bilinen, bilhmiesi kolay olan, kolayca bilinmekle mahrum nasipler üzerinde bir tesir bırakıp bırakmıyacağı meçhûl bulunan umumi ve hususi bilgilerini ezbere sıralamak değildir! Senin işin, bu bilgilerin altında yaşayan nâmütenâhi derin ruhun, tamamiyle İslâmî ölçüler altında ebediyyet mikyasıyle zaman ve mekânı fethedici hayat mimarisini kurmaktır! Ebediyetin rehberi; belki de böyle bir füle şart tayin buyurmak için, bazı ilâhî tefekkülerin bir saatine yetmiş senelik namaz sevabı müjdelemişlerdi.

N. Fazıl KISAKÜREK

Konyanın yetiştirdiği büyüklerden
Şeyh'ül-İslâm Akşehirli

Hasan Fehmi Efendi

(1795 — 1880)

Veli ERTAN

Hasan Fehmi Efendi Abdülaziz (1861-1876) devrinin mümtaz Şeyhülislâmlarındandır. Değerli bir din âlimi idi. İki defa meşihat makamını ihraz etmiş ve eserleriyle tanınmış bir şahsiyettir.

Hicri 1210 ve Miladî 1795 tarihinde **Konya'nın** şimdiki **Ilgın** kazasında doğmuştur. **Ilgın'lı Osman Efendi** adında bir zatın oğludur. Evvelce **Ilgın Akşekir'e** bağlı bulunması hasebiyle **'Akşehiri'** namiyle şöhret bulmuştur. **Sultan Abdülaziz'in** hocasıdır.

Henüz küçük yaşta iken ilim tahsiline merak etmiş ve **Konya'ya** gelmişti. Malî sıkıntılara rağmen müderrislerin derslerine devam etmekten aslâ geri kalmamıştır. Aldıkları medrese derslerini gördükten sonra arkadaşı **Kara Halil efendi** ile birlikte **İstanbul'a** giderek orada fazıl ulemadan sayılan **Vidin'li Mustafa Efendi'den** ders okumuştur.

Kısa bir zaman içinde liyakat ibraz etmiş olan **Hasan Fehmi Efendi** açılan **Rus** imtihanını birincilikle kazanmış ve **Ayasofya Camii Şerifinde** ders vermeye başlamıştır.

1263 Hicri ve 1846 Miladî yılında **İbtidai Hariç** payesiyle **Feth-el Gazi** medresesine müderris tayin edilmiş ve tedrici bir şekilde **Musula-i Süleymani'ye** ulaşmış ve birçok tilmizlerine icazet vermekle şerefine nail olmuştur.

1275 Hicri ve 1858 Miladî tarihinde ders vekâletine tayini yapılmış ve tilmizi bulunan **Abdülaziz'in** taht-ı culusunu muteakib en kısa zamanda şöhret ve şanı yükselmiştir.

1867 tarihinde **Padişah Sultan Abdülaziz'in Mısır'a** yapmış olduğu ziyaretinde **Hasan Fehmi Efendi** maiyetinde bulunmuş ve bundan dolayı da Padişahın iltifatına mazhar olmuştur.

1294 Hicri ve 1867 Miladî yılında **Anadolu Kazaskeri,** akabinde de **Rumeli Kazaskerliğini** ihraz etmiştir.

Artık bu mevkilerden sıra ile geçen **Akşehir'li** 1287 Hicri ve 1868 Miladî yılında da ilmiye sınıfının en yüksek mertebesi olan **Meşihat** makamına getirilmiştir.

Şeyhülislâm **Hasan Fehmi Efendi** dört buçuk sene kadar fetva işlerini gördükten sonra kendisine çok yakından muzahir olan **Ali Paşa'nın** vefatı üzerine Sadrazam olan **Nedim Paşa'nın** zamanında azledilmişti. Bir müddet sonra **Mahmut Nedim Paşa'nın** sadareti zamanında Hicri 1291 ve Miladî 1874 tarihinde (ikinci defa olarak) Şeyhülislâm olmuştur. Bu defa Meşihat makamında üç sene kadar vazife gördükten sonra 1293 Hicri ve 1876 Miladî tarihinde azledilerek **Medine-i Münevvere'de** ikâmete mecbur edilmişti. Bu tarihten dört yıl sonra 1298 Hicri ve 1880 Miladî yılında vefat etmiştir. Kabri **«Cennet-el-Baki»** dedir.

Şahsiyeti ve Eserleri :

Hasan Fehmi Efendi Arap ve Acem uleması arasında iştihar etmiş eşsiz bir şahsiyettir. İlmi ile âmil ve haliyle kâmil bir zattır. Fetvalarında daima **«Kıteb-el-fakih Hace-i Hazret-i Şehriyâri Hasan Fehmi El-Hüseyni»** ibaresini yazardı.

Murassa Osmani I. Mecidi nişanlarını almaya muvaffak olmuştur. **Abdülaziz** ile birlikte **Mısır'a** gittiği vakit, orada hatibin okumuş olduğu hutbeyi bizzat kendisi hazırlamıştır. İlmi musahabesiyle Meşayihten **Sahib-El-Tefsir** ve **Hafız-El-Hadis** fazıl ve âlim **«Şeyh Seka»** hazretlerinin hüsnü tevecczühünü kazanmıştır.

Başlıca eserleri şunlardır :

1 — **Riyaz-ı Hakaniye** (Maani, bedi ve beyandan bahseden bir eserdir).

2 — **Resaili imtihaniye** (Her çeşit ilmin şubelerinden bahseder)

3 — **Ahkam-ı Mer'iyye** (Mantıktan bahseden manzum bir eserdir)

4 — **Levam-ı Efkar**

5 — **Aziziye ve Şerhi Yüsufiye** (Bu eserde mantık mevzularını havidir. Manzumdur. Yüsufiye mantığın kıyas kısmından bahseder.)

6 — **Şerh-u Akaid ile Kadi Silkutisine Talikat** (Bu Suyuti'nin bir eseridir.)

7 — **Şerhu ala Salat-i Feyziyye li şeyh Ekber**

8 — **Arabi Divan-ı Eş'ar** [1].

Bundan başka Türkçe ve Farsca yazılmış manzum eserleri vardır.

[1] Osmanlı Müellifleri, Bursa'lı **Mehmet Tahir.**

«De ki, hiç bilenlerle bilmiyenler bir olur mu? Bunları ancak akıl sahipleri düşünebilir.»

Kur'ân-ı Kerîm

«İKİ KİŞİYE HASED DERECESİNDE İMRENİLİR: BİRİ, ALLAH'IN VERDİĞİ MALI HAK YOLDA SARFEDEN ZENGİNE; DİĞERİ DE ALLAH'IN VERDİĞİ İLMİ İNSANLARA ÖĞRETEN VE ARALARINDA İLMÎ HÜKÜMLER VEREN ÂLİME.»

HADİS-İ ŞERİF

İslamda İktisat Anlayışımız [*]

Dr. F. SARIOĞUL

İTİRAF : Önce şurasını açıklamalıyım : Şimdi size sunacağım eseri okuyup üzerinde düşününceye kadar bir insanın hem müslüman hem de sosyalist olabileceği kanısındaydım. Ancak Türkiye'deki müslüman organlarının neden kapitalistlerden yana oluklarına da şaşardım. Uzun bir süredir İslâmı soyut bir inanç, iktisadı da sosyal bilimler bölümünde görür; bunları birbirlerine karıştıranları gerilik ile damgalar geçerdim. Hatta geçerdim değil, yanıldığımı söyleyen milliyetçi arkadaşlarımla ağız kavgalarından bir türlü geçemezdim.

ŞU ESER : Bir gün karşı görüşte olan arkadaşlarımdan biri elime temiz baskılı, modern kapaklı bir kitap sıkıştırdı. Okumam için adetâ baskı yapıyordu. Oysa ki baskıya lüzüm yoktu; düşüncelerimi rahatsız eden ekonomik problemler ister istemez beni bu kitaba eğilmeye zorluyor, bu konuda elime geçen her kitaba, her yazıya itiyordu.

ÇEKMİGİL : Elimdeki eserin yazarını tanımıyordum, ekonomi biliminde yeterli bir kalem olabilir miydi: M. Said Çekmegil? Durumu kitabı hediye eden arkadaş da bilmiyordu. Yalnız ona da bir Yüksek Mühendis olan ağabeyi vermiş, okuduktan sonra etkilenmiş ve hemen bana koşmuştu. — İsme bakma esere bak — diyordu.

«İSLÂMDA İktisat Anlayışımız» adını taşıyan Çekmegil'in bu kitabını sonuna kadar okudum. Öylesine okudum ki, tekrar etmediğim, altını çizmediğim sayfalar çok az kaldı. Eser konferans olarak hazırlanmış, sonradan kitap haline konmuş. Bibliyografisi yeterli, mehazları bol, hepsinden güzeli çok kuvvetli bir diyalektiği var. Entellektüel sınıfta hitap ettiğinin bilinci içerisinde konuları o kadar güzel sıralmış ki, tarihin akışı içerisinde okuyanı çekip kitabın sonuna kadar alıp götürüyor. Eserin ağırlık noktasını temel gerçekler dolduruyor. Aşağı yukarı her bölümünde Materyalizmle Spiritüalizm yazarın takdim şekiyle, vahye müstenit ekolle maddeci ekollerin net olarak belirtisi vardır. Ben şimdiye kadar hiç bir kitapta Sosyalizm — Cemiyetçilik —, Individualizm — Ferdiyetçilik — hakkında bu kadar özet ve bu kadar doyurucu sonuca rastlamadım : Belli ki, yazar Çekmegil bu konuda emine boyuna etüd yapmıştır. İddiamdan şüphesi olacak olanlara **«İKTİSAT ANLAYIŞIMIZ»**ın ikinci bölümünü öncelikle okumalıdırlar. Aydınlar bu kitabı okumalıdırlar; ilgiinç bulacaklarını umarım. Ben artık ne kapitalist ne de sosyalistim.

TEŞEKKÜR : Hayatımın genç döneminde beni düşünce anarşisinden kurtaran bu eserin değerli yazarı Said Çekmegil'e onu bana ulaştıran sayın arkadaşuna teşekkürler, tebrikler...

[*] İslâmda İktisat Anlayışımız, Fiatı 5 lira. İsteme adresi: Sanih Kütüphanesi, Malatya.

Duyulamıyan Hayret

Kâinattaki hayretengiz faaliyet... Bir gül goncasındaki ziynet... Aç arslanı yavrusuna muşahar eden duygu.. Yuvasının etrafında emirber nefer gibi dönen anne kuş.. Yavruları olan meyvelerine süt emziren incir ağacı... Kendi çamur yiyen, fakat yavrularına sâfi bir şarabı içiren nar... Ve nihayet zehirli bir böceğin eliyle bize bal gibi gıdayı yedirten, elsiz bir böcekle ipeği giydiren gaybi el.. Allahın kudreti... Alınamıyan ibret, görülemiyen hikmet, duyulamıyan hayret.. Ve.. Kabuğunu çatlatamıyan katılık.. Perdesini yırtamıyan gaflet.. Dünü kaybetmiş hâfıza.. Yarına adım atamıyan şuur... Ve bu kadar çeşitli tesirlerin tazyiki altında başını kaldıramıyan insan ve insan ruhu!..

GUSÜL ve ABDEST HAKKINDA

İsmet ERSÖZ

Erol DİNÇ — KÜTAHYA: «Abdestin maddi ve manevi faydaları nelerdir?».

Cevap: Bir hüyen mütehassısına sıhhat için önemli tedbiri sorduğunuzda, bilmiyerek abdest alma şeklini tarif edecektir. Çünkü suyun insan bedenine temas etmesiyle şu olaylar meydana gelir: a) Vücudda umumî bir uyanma olur, b) «Vücut Koruma» sistemini tenbih eder, c) Deveranda haha biçilmez dü zen sağlar. Suyun kan dolaşımı üzerindeki tesirinin yanında, temizlik ikinci plânda kalır.

Kalp, damarları, çeşitli faaliyetler sonunda vücudda biriken zehirli yorgunluk maddelerini çok kere atmağa yetişemez. Bu durum ihtiyarlanmanın başlıca sebebini teşkil eder. Bunamanın en yakın sebplerinden biri, hücre asitlenmesinden dolayı beyin deverarının yıllarca sakat kalması, muhtelif (Biyoşimi) artıklarının damar cidarında darlaşma yapmasıdır. Hücreyi harap edici (asit) maddelerin atılması için en kolay usül sık sık yıkanmaktır; fakat her gün birkaç defa yıkanmak imkânsız olduğu gibi beyin deverarının adî yıkanmakla telâfisi mümkün değil. Beyin deverarının sağlaması, beyin damar bölgeleri olan ağız, burun içi, kulak ve kulak arkası, enseve tepemizi yıkamakla mümkün olur. Ancak kulak, kulak arkası, ense ve tepemizi yıkarken üşütme tehlikesi olduğundan ılık elle silmek kifayet eder.

Günüp olanın boy abdesti yapması, cinsi temas sonu kıvetli bir adale sıkışması olduğundan, bilhassa ölen hücre ve biriken zehirli maddeler çoktur. Onun için bütün vücudun yıkanması, özellikle burun ve boğaz methalinin yıkanması tıbbî zarurettir.

Abdestin manevî faydasına gelince, abdest azalarımız günah işlerken en fazla kullandığımız uzuvlardır. Bundan dolayı bu azalarının temizlenmesi gerekir ki bunu da abdest temin eder.

Veli DAL — İZMİR: «Yaradan çıkan kan, irin, sarı su ne kadar oldukları takdirde abdesti bozarlar?».

Cevap: Adı geçenlerin abdesti bozmaları için, çıktıkları yerlerden etrafa yayılmaları lâzımdır. Yâsılmadan görülseler abdesti bozmazlar velevki bu görüneni el veya parmağımızla silelim.

Kabarcıklardan çıkan sularda iki görüş olup, doğru görülenine göre kan gibi abdesti bozar.

Abdest alırken kullanılan misvakte veya yenen elma, ayva gibi sert meyvelerde kan izi görülse abdest bozulmuş olmaz; çünkü akıcılığı bilinmiyor.

Fikret EREN — ZONGULDAK: «Abdestsiz olan Kur'ân-ı Kerim'e dokunabilir mi?».

Cevap: Hayır, katiyyen dokunamaz. Çünkü âyet-i kerimede: «Ona (Kur'ân'a) temizlenmişlerden başkası dokunamaz» buyrulmaktadır. Dokunan haram işlemiş olur. Başka bir yerde yalnız başına olan bir âyete de dokunmak ayndır.

Musa YAŞ — CEYHAN: «Yıkanmakla meshetmeyi ayıracak ölçü var mıdır?».

Cevap: Vardır: Her hangi uzvumuzu yıkarken bir iki damlanın damlaması gerekir aksi takdirde yıkama değil meshetme olur.

Ali CEYLAN — KARAMAN: «Bir kimse abdest azalarından birinin yıkanıp yıkanmadığından şüphe etse ne yapar?».

Cevap: O kimsenin durumuna bağlıdır. Eğer vesveseli biri ise şüphesi muteber olmadığından yıkamaz. Vesveseli değilse yıkar.

Muslim EROL — GAZİANTEP: «Abdestim var mı, yok mu diye şüpheye düşenin durumu nasıl olacak?».

Cevap: Usul-ü Fıkıh'da bir kaide var: «Yakîn şüphe ile zâil olmaz» diye. Buna göre, abdest aldığını kesin olarak bildiği halde, abdest bozucu bir şeyin meydana gelip gelmediğinden şüpheye düşerse abdesti var demektir (yakînen bildiği için). Ama abdest alıp almadığından şüphe ederse abdesti yoktur.

Nazif KEÇECİ — SİLİFKE: «Abdest azalarımızın hepsi yıkandığı halde başımıza neden meshediliyor? Mesh tümüne değil de niçin dörtte birine yapılmakta?».

Cevap: İslâmiyet, en mütekâmil ve o nisbette makûl bir dindir. Kol, ayak gibi azalarımız örtülmekte, yüzümüzse, soğuk ve sıcağa alışık olduğundan bunlara karşı dayanıklı bulunmaktadır. Başımızı yazın sıcak kışın soğuktan korunmak mecburiyeti vardır. Baş yıkansaydı her gün beş defa ıslanan başla soğuğa çıkmak icabederdi ki bunun da sıhhî yönden zararı izahtan vabestedir.

Başımızın dörtte birine meshetmemize gelince: Buna dair olan âyet-i kerime şöyledir: (وامسحوا برؤسكم)

burdaki «ba» ilsak için olup, mesh mahalli olan «رأس = baş» dahil olduğundan, başın hepsine değil de mesh âleti olan el kadarına yapılacağı anlaşılır; bu da başın dörtte biri kadar eder.

Mehmet PINAR — MALATYA: «Boy abdestie ağza, burna su vermek farz olduğu halde abdestte niçin sünnettir?».

(Devamı 26. sayfada)

Biz Müslümanmıyız ?

(Baştarafı 7. sayfada)

den biri idi. Onlar İslâmî mefhum içersinde bu hakikatı kavramış oldukları için İslâmî düşünceyi gerçekleştirme uğrunda hayat sahasında çalışmışlar, temiz arzularla ve boşlukta asılı ideallerle iktifa etmeyip, bir taraftan şahsî yaşayışları konusunda, diğer taraftan islâmî bir cemiyet ve islâmî bir kuvvet için maddî sahada gayret sarfetmişlerdi.

İlk müslümanlardan hiçbiri, **Allah'ın «kalblerin rabbi» olduğuna** ve kalblerdeki gizli olan şeylere muttali, amellerin arkasında saklı olan temiz niyetleri bilici olduğuna dayanarak yaptığı işlerde İslâma muhalefet etmiş olduğu halde, sadece temiz bir niyetle müslüman olabileceği kanaatine sahip değildi. Bilâkis onlar niyyet ile ameli madalyonun, biri olmaksızın diğerinin de hiçbir önemi olmayan iki yüzü olarak idrak etmişlerdi. Amelsiz olarak iyi niyet fiiliyatta hiçbir payı olmayan ancak boş bir temennîden ibarettir. İyi niyetten uzak olan amel ise boşlukta kaybolmuş bir ameldir. Çünkü **Cenab-ı Allah amellerden, ancak hulus ile kendi rızası istenilerek yapılanları kabul eder.** İşte iyi niyetin bu şekilki manası da budur. Yani yapılan amel ile Allah'ın rızasının talep edilmesidir. Zaten zaman kalp olanı, halis olmayanı geçe de olsa meydana çıkarır.

İlk müslümanlardan hiçbiri, yakın bir ganimeti veya kolay bir rahatı terkin ederek, yahut nefsi yorulmaktan, cehd ve gayretten ve tehlikelerden alakoyarak, hayatî işlerden herhangi birinde şahsî arzularının arkasından gittiği halde, yahut da nefsin istirahatını tercih ederek veya mevkî, takdir ve hürmetlerini kazanma hırsına kapılarak veya ister alay etmek, ayıplamak, hakaret etmek gibi manevî olsun, isterse bedenî incitip rıxıktan mahrum etmek veya bizzat hayatı zevale maruz bırakmak gibi maddî cinsten olsun, eza ve cefalarından nefsi korunmak için, yüzyüze geldiği veya karşılmedığı gayr-ı müslim bir cemiyetin hal ve hareketlerine ayak uydurduğu halde sadece iyi niyet ile müslüman olabileceği hayalîne kapılmamıştı.

Bilâkis onlar tam manasiyle anlamışlardı ki, İslâmın manası onun vaktaar âleminde geçerli olmasıdır, onun manası şânsî gidişatın herbirisinden İslâma uygun olmasının zarurî oluşudur, her ne kadar bundan dolayı birtakım tehlikeler mevzubahs olsa bile... Ve yine öyle müslümanlardan meydana gelen topluluğun da İslâmî olmasının zarurî oluşudur, her ne kadar bundan dolayı da bir takım tehlikeler mevzuu bahs olsa bile...

Burada zikredeceğimiz bir hakikat vardır :

Nefis doğru yol üzerinde devamlı olarak müstakim olamaz ve güçlüklere göğüs germeye devamlı olarak gücü yetmez. Şüphesiz ki, nefis bu hususta bazan zayıf bulunur. İşte **«Zaten insan da zayıf olarak yaratılmıştır.»** [5]. Allah da kullarının za'fını biliyor ve isyan üzerinde ısrar etmedikleri müddetçe onların hatalarını bağışlayıp, tevbelerini kabul ediyor. **«Allah iyilik edenleri sever. Ve (o takva sahipleri) çirkin bir günah işledikleri, yahut nefislerine zulmettikleri vakit Allah'ı hatırlayarak hemen günahlarının mağfiret edilmesini isteyenlerdir. Günahları Allah'tan başka kim yarlıgar? Bir de onlar işledikleri (günah) üzerinde bilip dururlarken ısrar etmeyenlerdir.»** [6].

Fakat burada, beşerin hayatında takarrur etmiş bu hakikatle tek başına iyi niyetin hayat ve İslâmiyet için kâfi geleceğini zannetmek arasında bir fark vardır. Şüphesiz ki, Allah, kullarından, iyi niyeti gözle görülür fayda bir amele çevirmeye çalışıp sonra bu yolda gayretten düşen, fakat bu düşmelerinde ısrar etmeyip, bağışlanmaları ve kulları meyanında kabul edilmeleri için Allah'a yönelerek bu hatalarından geri dönenlerin tevbelerini kabul eder ve onlara mutlaka rahmeti ile muamele eder. Onlara mağfiretini ve rızasını ihsan eder. **«Meğer ki tevbe edip iyi amel (ve hareket) de bulunan kimse ola. İşte Allah bunların kötülüklerini iyiliklere çevirir. Allah çok yarlığayıcı, çok rahmet edicidir.»** [7].

İlk müslümanlar sadece iyi niyete sahip olup sonra gayr-ı müslim cemiyeti, hatta hakîkaten İslâmdan inhiraflarında onlarla ortak ve beraber olmadıkları halde bile, olduğu hal üzere bırakmakla müslüman olabileceklerini hayaline de kapılmamışlardı. Onlar İslâmdan şunu anlamışlardı ki, onların müslüman olmalarının manası bu hâktan sapmış gayr-ı müslim cemiyeti, Allah'a inanan, Allah'ın indirdiği hududunu benimseyen bir müslüman cemiyet haline çevirmekti. Yoksa onlar müslüman değillerdi. Onların bütün mücadele ve cihadları İslâmın manasını bu şekilde idrak etmelerinin bir netice ve mahsülü idi.

İslâm nefsin hem içinde, hem de dış âlemde hareketinden ibarettir. Bu İslâm akidesinin bulunduğu yerden dışarıya intikal etmeksizin müslümanların kalbinde yerleşmiş olması mümkün değildir. **(yani kalbde olan imanın gerektirdiği ameller mutlaka yapılacaktır.)** İslâmın doğduğu ilk cemiyet içinde meydana gelen durum budur. Allah ve Rasûlüllahın hidayeti ve Rasûlüllahın tasarruflarında ifadesini bulan amellerin rehberliği ile doğru yola erişmiş olarak, imanın hakikatının, bizzat Rasûlüllahın terbiye ettiği ve gözü önünde yetiştirdiği bir avuç müslümanların kalblerinde yer edivermesi ile, düzeltmeyi istedikleri yolunu şaşırmış cemiyete, hidayete ulaşmasını arzu ettikleri sapıtmış kalblere ve insan oğluna layık bir seviyeye yükseltmek istedikleri tepetaklak gelmiş taklitlere doğru içlerinden bir hareket gelişmeye başladı.

Ve muvaffak da oldular. Çünkü onlar istediler ve bu isteklerini evvelâ kalblerinde gerçekleştirdikten sonra, dış âlemde de tahakkuk ettirmek için çalıştılar.

Ve işte onlar, bu noktada MÜSLÜMAN idiler.

---

[5] **Nisâ' Süresi, Âyet: 28.**

[6] **Âl-i İmrân Süresi, Âyet: 134-135**

[7] **Furkân Süresi, Âyet: 70.**

ÖZÜR

Münderecatımızın çokluğu sebebiyle Ulûm'-ul-hadis ve MÜSLÜMAN ÇOCUKLARININ Din Bilgisi sahifelerini bu sayıda koyamadığımızdan özür dileriz.

İslâmın İlk Emri
OKU

GENÇ KALEMLER

Zamanın düşündürdükleri...

Cemal ŞEREF
İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü

Düşünüyorum; güzel yurdumun bağ ve bahçelerine girip, meyvalarını taşlayan, sularını bulandıran, havasını bozanları... Düşünüyorum; otlaklarında otlayan yabani hayvanları ve içerisinde serbestçe dolaşan komşu köpeklerini...

Yine düşünüyorum; Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Yugoslavya, Doğu Almanya, Çin'i... Bir zamanlar onların yurtlarına da girmiş, onların otlaklarını da otlamış, onların sularını da bulandırmış, onların da havasını bozmuştu bu yabani mahlukları...

Düşünüyorum; bir zamanlar ezan seslerinin yüksseldiği bu topraklarda şimdi «Bayku» naraları çınlıyor. Bir zamanlar âlimlerin, ariflerin, velilerin dolaştığı bu kutsî yerlerde bugün cahiller, zalimler, delirler har vurup harman savuruyor... Düşündükçe anlıyorum ki bunların hepsi yabani mahlukların etrafa saçtığı tohumların yeşeren filizleridir.

Bugün milletimiz; manevîyatı hiçe sayıp, yalnız maddiyata yapışmışsa ve memleketimizde; ilim, yerini cehalete, merhamet ve adalet zulmete, emanet; ihanete, edep ve fazilet; zillete... bırakmışsa bu da onların içinden başka bir şey değildir. Yine; işçisinden çiftçisine, patronuna, memurundan âmirine, öğrencisinden öğretiçisine, ilim adamına, din adamına, hekimine, hâkimine, iktisatçısına, ziraatçısına, mazrifçisine varıncaya kadar koca bir millet keşmekeş içinde bulunuyorsa bunun da sebep olanı onlardır.

Düşünüyorum; milletimin, ecdadın mezarını utanmadan çiğnemesini, kendisine emanet bırakılan vatana ihanet etmesini, hala sen ben kavgalarında, parti partutlarında bulunmasını... düşünüyorum hala gaflet ve sefihlik içinde; sevgisini maddeye, ruhunu kadına bağlamasını ve hala zevkî «balo»da, zenginliği «Toto»da aramasını, «Kahvehane», «Kumarhane», «Meyhane» ve daha bilmem ne hanelerde ömür harcamasını... Bu milleti bu hallere kim düşürdü? Elcevap; yine onlar...

Düşünüyorum; memleketi kurtarmak istiyen bir avuç insanı. Sadece onlar mı kendilerini bu vatana feda etmiş? Sadece onlar mı bu milletin derdine derman, sızlayışına tercüman olacak? Nerde milletini, vatanını, mukaddesatını kurtarmak için «Bağdat» kapılarında, «Macar» ovalarında kelle koltuğunda gezenlerin, ve;

Yaktırayım Kur'ân'ı yıktırayım Kâbe'yi,
Sarka gelen görmesin «Minareli Kubbe»yi.

diyen HAÇLI ORDULARI'na karşı iman dolu göğüslerini gerenlerin evlâtları... Nerede «Sellercesine ileri atılan», «Tekbir getirerek celâda giden», şu kara toprağa bir gül bahçesine girercesine «girenlerin ve orada sıra dağlar gibi» duranların torunları... Bu vatanı, bu milleti, bu dili, bu imanı kurtarmak için savaşa giderken, kendisini üç yaşında, annesini pınar başında bırakan babasını Anadolu insanı nasıl, ve ne zaman unuttu? Bunu kim unutturdu? Yukarıda belirttiğim köpeklerden başkası mı?

Ey Anadolu'nun genç evlâdı uçurumun kenarında olduğun şu anda uyan artık! Avaz avaz, çatlak çatlak sesler duyacak, dinine, diline, milletine ve vatanına pervasızca saldıranları göreceksin... Unutma ki senin baban bu değerler uğruna «Cepheden cepheye» koştu. Yoksa o da rahat yatmasını bilirdi... Bugüne kadar yer yüzünde serbestçe dolaşmış, rahatça yaşıyabilmişsen bunu babana borçlu olduğunu hatırından çıkarma. Bundan sonra yaşamak ve geriden gelecek nesli yaşatmak sana kaldı. Aksi halde uyanmazsan uyandıran, utanmazsan, utandıran olacaktır. Fakat iş işten geçtikten sonra... Ne kalbimizde bir nebzecik iman, ne üzerinde serbest yaşıyabileceğimiz bir vatan ve ne de oturabileceğimiz bir mekân kalacaktır.

Öyle ya Mehmet Âkif'in dediği gibi :

«Sahipsiz bir memleketin batması haktır,
Sen, sahip olursan, bu vatan batmayacaktır.»

Öyleyse, gel kardeşim, seninle beraber olalım; seni, pusulası Kuzey'i gösterenlerin değil, bizim saflarımızda, yani mü'minlerin safında görmek istiyoruz. Senancour'un dediği gibi: Kaderimiz hiçlikse bile dayanarak yok olalım.

İşte zaman bana bunu düşündürüyor genç kardeşim... Dayanarak yok olmayı...

BİRİ ÖLMEKTE OLAN, DİĞERİ ONUN YANINDA ONA CESARET VERMEĞE ÇALIŞAN İKİ MÜNKİRİN HİKÂYESİ ŞUDUR : OTURAN ARKADAŞ ÖLECEK ARKADAŞA, «GAYRET ET, ARKADAŞIM, GAYRET ET.» DİYORDU. ÖLMEKTE OLAN ADAM İNLİYEREK, «GAYRET EDECEK BİR ŞEY YOK» DİYE CEVAP VERDİ.

⁂

HAYATIN SONUNA GELMİŞ BİR İNSAN İÇİN BAĞLANACAK BİR ŞEYİ OLMAMAK VE ÖLMEZ BİR KIYMETE SAHİP BULUNMAMAK KADAR, HAYATTA ACIKLI BİR ŞEY VAR MIDIR?

Komünizmin Belirtileri

İbrahim URAL

«Bu diyarın şarkında, şimâlinde bir avuç toprak bulunmaz ki Türk'ün Moskof elile dökülmüş mübarek kanını içmiş olmasın!...»

S. NAZİF

VATANPERVER VE MÜSLÜMAN ŞAHSİYETLERE, ANTİKOMÜNİST YAZARLARA DÜŞECEK GÖREV; TOPLUMDAKİ OLAYLARLA YAKINDAN İLGİLENİP, BU ÇEŞİT ZARARLI AKIMLARA KARŞI, FERTLERİ HAZIRLIKLI VE UYANIK KILMAKTIR. BU DA BİLGİ İLE, CESARETLE OLACAK BİR İŞTİR.

Bir hastalığın adı, mahiyeti, belirtilerinden anlaşılır. Hastalık teşhis edildikten sonra iş, tedaviye gelir. Teşhisten önce tedaviye kalkışmak en azından gülünç, netice bakımından tehlikelidir. Sosyal bir hastalık olan Komünizmin yokedilmesine girişmeden önce, bu sistemi iyi bilip, teşhis etmek ve bunun etkilerini zararsız hale getirmek gerekir. Aksi halde mücadelemizde başarılı olamayız.

Komünizm (Marksizm) Karl Marx isimli bir Alman Yahudisinin ortaya attığı bir sistemdir. Karl Marx, bununla — İşçi haklarını korumak değil — Avrupayı ve öteki dünya ülkelerini zayıflatarak Yahudi Emperyalizmine hizmet etmek istemiştir. Bunun için de «Sınıf mücadelesi» adı altında, toplumu birbirine düşman yapmıştır.

Bütün fikir ve yazılarında Karl Marx'a dayanan, onun söylediklerini papağan gibi tekrar etmekten başka bir iş yapmayan Komünisteri tanımada şu noktalara dikkat etmek faydalıdır.

Komünistler, tarihi materyalisttir. Her şeyin sebebini madde ile, para ile açıklamağa çalışırlar. Dinî, inancı, manevi değerleri inkâr ederler. Bunları «Burjuva kalıntısı» olarak yasıflandırırlar. Sadece bunları reddetmekle kalmazlar; iktidarda bulundukları süre içinde, bu müesseseleri kökünden kazımak için her türlü işkence ve baskı vasıtalarını kullanırlar.

Komünistler; ferdi mülkiyetin, mirasın şahsi kazancın düşmanıdırlar. Söz ve yazıları ile daima servet düşmanlığı yaparlar. Zenginleri, tüccarları birer şaşıp olarak gösterirler. Fakir halkı aldatıp, Devletçilik ve Kollektivizm lehinde sözler sarf ederler. Kollektivist devlette hiçbir fakir kalmıyacağını iddia ederler. (Bugünkü gerçekler, bu iddiaların tamamiyle asılsız olduğunu ortaya koymaktadır.)

Komünistler, — Allaha ve Peygambere inanmadıklarından — ahlâka ve fazilete de inanmazlar. Onlara göre, kâinat maddenin hareketinden olmuştur. (İletken ve akılsız bir varlık olan maddenin koskoca bir kâinatı ve insanları nasıl yaratabileceğini düşünmezler) Ahlâk bir takım katı kurallardır. Cinsel hürriyeti engellediği ve Komünizmin yerleşmesini güçleştirdiği için, kaldırılmalı, yerine insani (aslında hayvani olan) bir ahlâk kurulmalıdır.

Yalan, Komünistin en büyük silâhıdır. Makyavelist olan ve ahlâka inanmayan Komünistler, halkı aldatmakta en çok, bu silâhı kullanırlar. Birkaç vakayı alıp, mübalağalandırdıktan sonra, onları halka gerçek imiş gibi yayarlar. Gazete, Mecmua ve kitaplar vasıtası ile birçok uydurma haberler çıkarırlar. Böylece toplumu huzursuz bırakırlar.

Komünistler, en büyük istismarcıdır. Kendi işlerine yarayacak bir olayı, haberi, kendi açıklarından niceleyip, değerlendirirler. Milete mal olmuş devlet adamlarını ve büyük mütefekkirleri «Sosyalist» olarak tanırlar. Sosyal adalet fikrini istismar ederler, İbni Haldun gibi bir İslâm âlimine, «İslâmın Marx'ı» diye, sahip çıkarlar.

Komünistler, gayelerine erişebilmek için, «sınıf mücadelesi» adı altında toplumu ikiye bölerler. İşçi ve köylüleri zenginlere, iş adamlarına, aydınlara düşman ederler. Zenginlerin malına göz diktirip, tamah ve ihtiraslarını kamçılarlar. Bunlarla, kendi işlerinin kolaylaşması için her türlü imkânları kullanırlar.

Komünistler, Komünizmin suç olduğu ülkelerde, kendilerinin kolayca icrâ-yı faaliyette bulunamıyacaklarını bildiklerinden, kanunların da düşmanlarıdır. Türkiye'deki Komünistler, Komünizmi suç sayan 141 ve 142. maddelerin üzerinde titizlikle dururak bunların faşist ülkelere has tedbirler olduğunu, binaenaleyh kaldırılmaları gerektiğini ileri sürerler.

Propaganda, sanat ve edebiyatın rolünü bilen Komünistler resimleri ile yazıları ile daima halkın sefaletini, işçinin ve köylünün yoksulluğunu mübalağalı bir şekilde tasvir ederler. Fakiri daha fakir göstermek, sefaleti istismar etmek Komünisterin sık sık baş vurduğu bir yoldur.

Komünistlerin istismar ettikleri mefhumlardan biri de «Bağımsızlık» sözüdür. Memleketimizdeki Komünistler, Türkiyenin bağımsız bir ülke olmadığını, Avrupa ve Amerikanın direktifine göre idare edildiğini sayısanı yazarak, memleketimizi bağlı bulunduğu NATO camiasından ve hür devletlerden ayırmak, onlarla yapılan anlaşmaları iptal edip, Komünist âlemle yakınlaşmasını temin amacını güderler. Demokrasi aleyhinde sözler sarf ederler.

Komünizmin belirtileri elbette bu kadar değildir; Komünistler, bukalemun tabiatlı, değişken karakterli insanlar olduklarından, içinde bulundukları toplumun şart ve özelliklerine göre hareketlerini değiştirir, propagandalarında yeni yeni yıkıcı vasıtalara baş vururlar.

Vatanperver ve müslüman şahsiyetlere, antikomünist yazarlara düşecek görev; toplumdaki olaylarla yakından ilgilenip bu çeşit zararlı akımlara karşı fertleri hazırlıklı ve uyanık kılmaktır Bu da bilgi ile, cesaretle olacak bir iştir.

HABERLER ve KRİTİĞİ

ORTAK BİLDİRİ :

Yılbaşı eğlence ve merasimlerine karşı son yıllarda müslüman milletimize telkin edilen ve maalesef başarı ile yürütülen ahlâksızlık ve rezaletlere son verilmesi ve bu geceye boykot edilmesinin gerektiği hususunda şehrimizde bir bildiri yayınlanmıştır. Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Cemiyeti ve Cemiyetimiz tarafından neşredilen bu tebliğ bir yandan mübarek Ramazan günlerinin manevi havası diğer yandan bildirinin ikaz edici karekteri, bu günlerde olması mutat anormal olayları asgari hadde indirmiştir. Karşı kutba kuvvetli bir cevap, camiamıza da etkili bir telkin görevini ifa ettiği belirtilen beyanname- meden sadece bir paragraf almakla yetiniyoruz.

«Necip milletimizin asıl evladı! Kur'ân'ından, imanından, Peygamberinden aldığın ilham, ecdadından aldığın terbiye ve pâk irfan, senin yaşayışına, âdet ve geleneğinin hareket hatlarını tayine yeter. Dini ve milli bayramlarının neş'esinin senin ruhunda ilâhî titreşimler yapması kâfi... Eğer cemiyette yaygın olan bu ahlâksızlık seni müteessir ediyorsa — ki mutlaka ediyordur— ferdî olarak bu günden itibaren mücadeleye gir! Fertlerin tepki ve mukavemetinden cemiyette müsbet ruh ve şuurun oynayacağı muhakkaktır. Yabancılığa, kozmopolitliğe karşı açacağın cihatta eğer mert isen fert olmaktan korkma!

BİR TARAFTA PERHİZ, DİĞER TARAFTA TURŞU

Yukarıda da belirtildiği gibi şehrimiz dahil muhtelif vilâyetlerimizin Dinî Cemiyet ve Dernekleri yılbaşı eğlencelerine yılbaşının mana ve ruhundaki köksüzlük ve asılsızlığa dikkati çekerken... Evet bildiri ve mesajları ile ikazda berdevam iken... Sadece bu Cemiyetlerin değil Müslüman milletimizin de bağlısı bulunduğu Diyanet işleri Reisi yayınladığı bir mesajla Hıristiyan âleminin bu mubarek (!) noel yortusunu tebrik etmiştir. Bu durumlara şahit olan sağ duyu sahibi bir müslüman, düşünmeye bile ihtiyaç hissetmeden, duygularını şöylece satırlar üzerine aktarıvermesi geliyor aklına: Bu ne gaflet, bizim bağlı bulunduğumuz mânevi müessesemiz, Vatikan'ın Türkiye misyonu mu? Yoksa lâik hükümetinin devlet bakanlığına bağlı vazifesi emirberlikten öteye geçemediği iddia edilen Tapu Kadastro memurluğu mu?

RENKLERLE YILBAŞI TEBRİKİ

Solcu olduğu arkadaşı tarafından belirtilen birinin gönderdiği yılbaşı tebriki :

— Renkli günler... Siyahtan başka...

Mü'min ve muhafazakâr arkadaş, şahsına yönelti- len bu nazikâne tôhmeti, cevapsız bırakmak ister mi?

— Nurlu yollar... Kırmızıdan başka...

RAMAZAN ve POLİSİYE

Ramazanda zabıta olaylarının dikkatleri çekecek şekilde azaldığı, bunda da oruçlu olmakla içki kullanmamanın müessir rol oynadığı haber verildi. Hem de bu haber bizden olmayan, bizim Ramazan ve orucumuzu küçümseyenler tarafından teyit, tesbit ve tasdik edildi.

Buna göre :

Kim demiş; İslâm bütün ahkâmı ve müesseseleriyle Orta Çağ'ın dinidir? Yukarıdaki açık tasdikî haber sözlerini kiminiz yalnız sözlüm ve yalnız tahtın değil geçmiş ve gelecekteki çağların dinidir. Yeter ki yaşansın, ahkâmı tatbik, hükmüyle amel edilsin.

CEMAATİMİZİ KURTARIN

Mahallî gazete ve dergilerimiz, tarihi Alaeddin caminin göçme tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu büyük puntolarla haber verdiler. Ecdat yâdigârı bu büyük müessesenin acıklı ve hüzünlü halinin, imanlı her Müslümanın kalbinde bir iç yara açmaya kâfi geleceği muhakkaktır. Bu tahassüs fırtınası içinde içi dolmuş bir Müslüman tasavvur ediyorsunuz. Ayağa kalkmış ellerini havaya kaldırmış... havaya değil; duaya, niyaza, yalvarışa, yakarışa, serzenişe... lânete.

Kardeşim konuşturmayın beni... Açılan ve yapılan sazlarını, gazinoların, randevu evlerinin, genel evlerinin, ... evlerinin kapanası kapuları, bizim mâbetlerimize açılan içki temel harç durumunda olan cemaati bıraktı mı ki siz halâ Camiiden bahsediyorsunuz? Cemaatimizi kurtarın, cemaatimiz!

BARIŞ GÖNÜLLÜSÜ DEĞİL SAVAŞ GÖNÜLLÜSÜ

İslâmımızın amansız düşmanı Hıristiyan Avrupasının batıl dininî bize empoze etmek için kurduğu maskeli teşkilâtlardan biri de barış gönüllüleri adını taşıyan, aslında her biri profesyonel bir Misyoner olan kültürlü gâvurlar topluluğu, cemiyet bünyemizi, hususiyle tahsil müesseselerimizi iyice muhasara etmiştir. Kültürle beraber, din emperyalizmi, Hıristiyanlaştırma. Hatta karargâhlarını, başşehrimize yani başımızın üstüne yani kafamızın içine kurmuşlar.

Yalnız şu var ki onlar hareketleri ile, yersiz de olsa, hâkim da olsa ideallerini tahakkuk ettiriyorlar. Bu faaliyetleri ile kalben müsteridirler. Ya biz? Bize gelince barıştan yana onlardan da aşırıyız. Paroloamız: Yurtta Sulh, Cihanda Sulh. İnsan barış güverginine sempatisi fazla olan Türkiye insanlarını görünce, masumane bir tavırla Hıristiyan din tüccarlarına şu şekilde feryat edesi geliyor :

«Barış gönüllüsü değil, savaş gönüllüsü olarak da gelseniz, size kapımız açıktır (!)»

HAVANIZI NÂMÜSAİT BULDUM

Rus Başvekili geçen ay memleketimize geldi. Resmi münasebetler, birkaç şehri içine alan turistik geziler, ziyaretin karekteristik çizgileri... Siyasilerimizin diplomatik kurallara icabette aşırı hassasiyetlerine rağmen, komünist Başvekil; pek memnun görünmedi. Verdiği demeçte: «Kar ve kışa tesadüf eden bu gezimde havayı normal bulmadım. Daha müsait bir zamanda gelmeyi ve güzel memleketinizin temiz havasını teneffüs etmeyi arzularım» dedi. Kanaatimizce Allahsız Başbakanın yakındığı, iklimin icabı olan hava değildir. Onun arzu edip de bulamadığı hava Türkiye insanının ruh yapısında değişmesini tahmin ettiği ve kendisine selâm durup, çılgınca alkışlayıp göklere yükseltebileceğini umduğu alçak basınçlı hava idi... Bulamadı... Bulamaz da...

ALMA MAZLUMUN ÂHINI ÇIKAR ÂHESTE ÂHESTE

İslâm kanı akıtmaktan zevk alan canavarlar, insan eti yemekten iğrenmeyen yamyamlar şunu unutmasınlar ki bu âlemde küfür heykeli meydanlarda zaman zaman boy gösterse de er geç birgün hâk ile yeksan olacaktır. Bu âlemi yaratan böyle hüküm vermiştir. Küfür telâlları da boşuna tepinmesinler.

İşte trafik lâmbalarına varıncaya kadar kızıllaşan Kızıl Çin kızara kızara yanmaya başladı.

Milyonlarca Türk'ü hunharca yok ettiklerini sanan cellâtlar ve bu insanlık dışı hareketi sosyalizm namına mübah gören ahmaklar şunu unutmasınlar ki küfür heykelinin yıkılacağı günlerin şafağı sökmek üzere... Seslerini boğazlarına tıkadığımızı sandığımız Müslümanların âhı, gökyüzünü doldurdu. Dolu olup, o küfür dolu kafalarımıza yağacağı mevsim yaklaşmak üzere...

OKU'nun Bayramını tebrik edenlere şükranlarımızı sunar, gerçek mü'minler için ALLAH'tan nusret temenni ederiz.

İslâmın İlk Emri
O K U

MUHTEREM OKUYUCULARIMIZ!

Bu davaya inananlar, maddeye lüzûmundan fazla kıymet verdikleri zamanlarda çok şeyler kaybetmişlerdir. Ve kaybetmeye mahkûmlardır da...

OKU Mecmuası, bunu şimdiye kadar sütunlarında okuyucularına anlatmak istemişti. Fakat mânâya inananların yanında kıymeti olmayan maddesiz de iş yapılamayacağını sizler de takdir edersiniz.

Elimizde olmayan sebepler yüzünden Mecmuamızın abone bedeli 62. sayıdan itibaren 12 lira olmuştur. Bundan sonra havale gönderen okuyucularımızın 12 lira ile birlikte abone numaralarını yazmayı unutmamaları rica olunur.

İslâmın İlk Emri
O K U

GÖZÜNÜZ AYDIN

Hasan ÖZ

Ecdadımızın kanları ile boyanan şanlı bayrağımızın Allah'ın izni ile mekânı mahsusuna çekilerek dalgalandığı her yerde, vazife yapmağa hazır ve muktedir olan nesip milletimin bir uzvu bulunan muhterem Manavgat'lılar, gözünüz aydın.

Dünün imkânsızlıkları içinde büyük ümitlerle açılan İmam Hatip Okulları ve Yüksek İslâm Enstitülerinde, bu memleketin istikbaline yön verecek olan gençlik (aydın din adamı) yetiştirilmektedir.

Fatihleri, Yavuzları, Akşemsettin, Molla Gürânileri yetiştiren ecdadımızın nesilleri kesilmemiş, dünya durdukça yaşayacaktır. Çünkü bu millet yaşamak hakkını bilmiş, bulmuş, muhafaza kudretine sahip olduğunu dünyaya tanıtmış ve her an tanıtmağa muktedir olmuştur.

Vatan, millet müdafaasında birbirleriyle yarış edercesine çalışmıştır.

Muhterem Manavgat'lılar!

Az zamanda çok büyük işler başardınız. Tepeleri göklere doğru uzanan evleri boylu minareliye, koca camilerini, hergün halkına şifa dağıtan hastahanesini, ilim, irfan yuvası orta okulunu bir anda denebilecek kadar az bir zamanda yaptınız.

Bu yapıcı kudret şimdiye kadar hiç bir kasabaya nasip olmamıştır. Sizlerin bu gibi işlere tahammüllü fazla olduğunu anlayan ve sizlerin yapıcı kudretine güvenen seçkinlerimiz heyecanlarını kamçılamış bir deniz dalgası gibi asla durmak bilmeyip durmadan şaha kalkmış, nihayet kasabamıza İmam Hatip Okulu yaptırılmasına karar vermiştir.

Acaba bu küçücük kasaba bu kocaman okulu yapabilir mi?

Hiç tereddüt etmeden konuşuyorum.

Evet yapar.

Bu kasaba halkının bu gibi işlere (hayır işlerine) karnı tok, gözü açtır. Ve hiç bir zaman doymamış ve doyamayacaktır.

Kasabamızın en güzide yerinde bulunan, bugün en aşağı dörtyüzbin lira kıymetinde olan arsayı İmam Hatip Okulu yaptırılması için Şadiye Berberoğlu yalnız Allah'ın rızasını tahsil için bağışlamıştır. Ayrıca para yardımı da yapacağını vadetmiştir. Dört şahıs da cemiyete birer tarla bağışlamışlardır. Burada para yardımı yapanları zikretmeyeceğim.

Berberoğullarından bir kadın bu fedakârlığı yaparsa, acaba diğer Berberoğulları ne yapacaklar? Kasaba halkı seyirci mi kalacaklar? Asla seyirci kalamazlar. Bir cümle ile cevap vermek icap ederse hayırım en büyük parçasını almak için yarış edeceklerdir.

Artık alârm işareti verilmiştir. Yardıma coşarak koşalım.

Allah cümlemizin yardımcısı olsun ve haklı davanızda muvaffak olun, çalışkan Manavgat'lılar.

EBÛ HUREYRE; RÂVİYETU'L-İSLÂM

(Başlarafı 16. sayfada)

reyre'ye saldırmıştır. İşe nesebinden başlayan «İmâmi yazar» onu tamamen bir «Meçhûl şahsiyet» olarak ortaya koyma yoluna sapmıştı.

Muhammed 'Accâc El-Hatîb mühim bulduğu her cümleyi nakletttikten sonra İslâmî kaynaklara atıflar yaparak hakikatı gösteriyor. Dip notlarda görülen bazı eserler şunlardır :

تذكرة الحفاظ - صحيح مسلم - الاعلان بالتوبيخ لمن ذم التاريخ
مسند احمد بن حنبل - البداية والنهاية - تواريخ الفقهاء - الاصابة - سير أعلام النبلاء - الامامة والسياسة - طبقات ابن سعد - العقد الفريد
تاريخ الطبري - الرسالة - سيرة ابن هشام - المنتقى من منهاج الاعتدال)

Eserin (270-330). sayfalar arasında kalan bölümü • أضواء على السنة المحمدية • adlı kitabın müellifi

(Mahmud Ebû Reyye)nin isnâdlarına ve îftiralarına tahsîs edilmiş ve cevaplarda da aynı metod takip olunmuştur.

Garplıların, umûmiyetle SÜNNET ve Ebû Hüreyre ile ilgili birkaç sözü, Ebû Reyye'nin kitabından nakil yoluyla zikredilmekte bizzat müsteşriklerin eserlerinden alınmış kısımlar görülmektedir. Bu sebepten onların Ebû Hureyre hakkındaki fikirleri belirtilmiş sayılmaz. Kitapçık bu yönden mükemmel olmaktan uzaktır. Birçok eksiğine rağmen eser, serisinin özelliği olan «cep kitabı olma» hududunu aşmaktadır. Sonra bir hatime, kitabiyat cetveli fihrist eseri bağlamaktadır.

İMÂN VE İSTİHSÂL

(Başlarafı 8. sayfada)

ter. Bu yaşayışın uzunluğunun, amellerinin uzunluğu ve güzelliği ile orantılı olduğunu bildiği için ömrünü silsileler halinde devam eden güzel amellerle doldurur. Arkasında fayda veren bir ilim, güzel bir amel, yararlı bir müessese, devamlı bir sadaka veya hayırlı bir nesil bırakmak onun en büyük dileğidir. Bıraktığı eserin yaşaması ve insanlara faidesi ölçüsünde Allah (C.C.) katından kendine sevap verileceğine inanır. İşte bu inanış ve ruhun mümessillerinden biri EBU'D-DERDA Rasûlüllahın (S.A.) sahabîndan. Hayat yarışının sonuna gelmişken elinde bir ceviz fidanı toprağa gömüyor. Hayret ve şaşkınlıkla kendisine: «Bu ağaç şu kadar sene sonra meyve verir, sen ise ihtiyarsın» diyen kimsenin şuurunu şu ölümsüz sözleri ile uyandırıyor: «Bana sevabı, başkalarına meyvesi de mi olmaz?» Bu inanç ve ruha sahip zeytin fidanı diken bir ihtiyara aynı ihtirası yapan kimseye cevabı da şudur: «Bizden evvelkiler dikti biz yedik, bizden sonrakilerin yemesi için de biz dikiyoruz.»

(Devamı var)

GUSÛL ve ABDEST HAKKINDA

(Başlarafı 20. sayfada)

Cevap: Boy abdesti hakkındaki âyet-i kerime şöyledir: • وان كنتم جنبا فاطهروا • görüldüğü gibi «temizlenin» manâsına gelen • فاطهروا • kelimesi şeddelidir. «Mebnanın ziyadeliği = harf sayısının çokluğu, manânın fazlalığına delâlet eder» kaidesince, yıkanması mümkün olan her uzvun yıkanması gerekir ki ağız ve burun da bu cümlesi dâhildir. Abdest âyetinde buna dair böyle bir «delâlet» yoktur.

Celâl CENGİZ — AMASYA: «Abdest alan kimse abdest alırken ara verse yeniden mi başlaması lâzımdır?»

Cevap: Abdestin, ara verilmeden alınması sünnettir. Buna göre ara verenin yeni baştan başlaması-na lüzum yok. Meğer o esnada abdest bozucu birşey vuku bulsun.

Fatma GÜLBAĞ — ISPARTA: «Oje abdest ve boy abdestine mani midir?»

Cevap: Suyun geçmesini önleyen her şey abdestin sıhhatine manidir. Çapak, oje, mum, iğ yağı gibi maddeler cisim üzerinde kabuk teşkil eder ve suyu geçirmezler.

Rasim KARA — SAMSUN: «Boy abdestinden sonra herhangi bir azasını yıkamadığımı anlıyan kimse ne yapar?»

Cevap: Yeniden gusletmeyip yalnız o uzvunu yıkar, o durumda iken namaz kılmışsa namazını iade eder.

Sevim ARIK — SİVAS: «Küpe delikleri ve saç örgülerinin boy abdestinde yıkanması lâzım mı?»

Cevap: Küpe deliklerinin yıkanması lâzımdır. Kapanmış olsa bile elile uğraşarak ıslatması gerek.

Saç örgülerinin gözülüp her tarafının ıslanması şart değildir; yeter ki dipleri tam manasiyle ıslanmış olsun.

Dar yüzüğünü, gerek abdest, gerek boy abdestinde ya çıkarması veya evirip-çevirmesi lâzımdır.

NOT : Gelecek sayıdaki konumuz: «**MEST** ve **SARGI ÜZERİNE MESH**» hakkındadır. Mecmuamız her ayın onbeşinde başkıya gittiğinden bu müddetten evvel soruların elimize geçmesi gerekmektedir.

HANİ,

NEREDE?

Gerçeği aksettiren geçmiş zaman nerede?
Nerede o şahlanan coşkun İMÂN nerede,
O haşmetli günleri ihya edecek Millet,
Ve O'na ruh verecek bir KAHRAMAN nerede?

İsmail BAYRAM

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Erkan Tuncel - FATİH* — Göstermiş olduğunuz yakın alâkaya candan teşekkür ederiz. Arzunuz üzerine abone kaydedildiniz. Paranız alınmıştır. Bu alâkanızın devamını bekler selâm ve hürmetlerimizi arz ederiz.

★ *Sayın İzzet Er - TOKAT* — Sizin de tahmin ettiğiniz gibi bir yanlışlık olarak adresinize bu zamana kadar iki adet mecmua postalanmış, bir tanesi iptâl edildi, Abone numaranız: 9233'tür. Selâmlar...

★ *S. Mustafa Ersoy - Büyükdere İSTANBUL* — Bu asil hareketinizle siz ve diğer arkadaşlarınızı tebrik ederiz. Arzunuz üzerine istemiş olduğunuz sayılar adresinize gönderilmiştir. Allah yardımcınız olsun, başarılar dileriz. Selâmlar...

★ *S. Muammer Araz* — İsteğiniz üzerine aboneniz kesilmiştir. Daha evvel gönderdiğiniz paranın karşılığı olarak bu zamana kadar adresinize mecmua gönderilmiştir. Kabulünü rica eder, abonenizin devam etmesini de arzu ettiğimizi hatırlatırız. Selâmlar...

★ *S. Seyit Ali Koyuncu - GÜMÜŞHANE* — Yeni vazifenizi tebrik eder Allah'tan başarılar temenni ederiz. İsteğiniz yerine getirilmiştir, bundan sonraki mecmualarınız yeni adresinize postalanacaktır. Selâmlar...

★ *S. Mustafa Yazıcıoğlu - TOKAT* — Mektubunuzda işaret ettiğiniz aksaklıklar abone servisimiz tarafından giderilmiştir. Bundan sonra bu şekildeki aksaklıklar inşallah meydana gelmez. Göndermiş olduğunuz şahısları da yeni abone kaydettik. Desteğiniz ve yeni abonelerinizi bekleriz. Alâkalarınızın devamlı olmasını temenni eder, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Hikmet Kasa - ILGIN* — Göndermiş olduğunuz bir mektupla mecmuaların adresinize ödemeli olarak gönderilmesini istiyorsunuz. Mecmuamız bir ayın başında çıkmaktadır. Her ay ödemeli göndermek pek mümkün olmaz. Sizi 62. sayıdan itibaren abone kaydettik. Bundan sonra her ay adresinize devamlı mecmua postalanacaktır. Sizden ricamız, bir yıllık abone bedelini ödemenizdir. Abone numaranız: 10061'dir. Selâm ve hürmetler...

★ *S. Sadık Burhan - ZİLE* — Alâkanıza teşekkür ederiz. Adresiniz değiştirilmiştir. Aynı zamanda daire arkadaşının, Hüseyin Tosunoğlu da abone kaydedilerek mecmuaları adresine gönderilmiştir, selâmlar...

★ *S. Ali Osman Akdağ - İSTANBUL* — İstemiş olduğunuz sayılar adresinize postalanmıştır. 11.00 liralık posta pulunuz alınmıştır. Aboneniz: Aralık ayından itibaren yapılmıştır. Abone numaranız: 10068'dir. Selâmlar...

★ *S. Ahmet Ecevit - BEYŞEHİR* — Göndermiş olduğunuz Muhammed Söylemek ve Dursun Üzmez isimli kardeşlerimizin abone kayıtları yapıldı. Göndermiş olduğunuz 37.00 liralık havaleizi aldık. Alâkanıza teşekkür eder, devamını bekleriz, selâmlar...

★ *S. Mehmet Kökeü - LADİK* — Göndermiş olduğunuz bir yıllık abone paranız hesabınıza işlenmiştir. Alâkanıza teşekkür eder, sevgi ve selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Mustafa Safakes - ÇUMRA* — Abone işleminiz yapılmıştır. Abone numaranız 10037'dir. Havaleinizin arkasına bu numarayı yazarsanız memnun kalırız, selâmlar...

★ *S. Sabri Duyar* — İstemiş olduğunuz şekilde isim ve soyadınız tashih edilmiştir. Göndermiş olduğunuz 11.00 lira hesabınıza işlenmiştir. Selâmlar...

★ *S. Halis Ezici - MANİSA* — Mecmuamız hakkında malûmat isteğinde bulunan mektubunuzu aldık. Hususi cevap vermek zamanımızın az olmasına rağmen, ehemmiyetine binaen sizin mektubunuza hususi cevap verilecektir. Selâm ve başlıklar...

★ *S. Hüseyin Gülbahar - İNÖNÜ* — Sizlerin bu hareketleri bize şevk ve gayret vermektedir. Sizin bu mektubunuzu okuduktan sonra duygulanmamak elden gelmez. Abone kaydınız yapılmıştır. Havaleinizi göndereceğinizi bildiriyorsunuz, havaleinizin arkasına abone numaranızı işaret etmeyi lütfen unutmayınız. 61. sayı adresinize postalanmıştır. Selâm ve hürmetler...

★ *S. Beki Özlü - AYDIN* — Mecmuamıza altı aylık abone kaydınız yapılmıştır. Dini neşriyatın üvey evlât muamelesi gördüğü bu devirde altı aydan fazla bir zaman için abone olma cesaretini göstermiş olaydınız daha çok memnun kalırdık. Aydın gibi hareketli bir vilâyette mecmuamızın daha fazla tanıtılması ve yayılması için elinizden gelen gayreti göstereceğinize eminiz. Alâkanıza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Dilber Karca* — Göstermiş olduğunuz yakın alâkaya candan teşekkürü bir borç biliriz. Göndermiş olduğunuz iki yıllık abone paranı hesabınıza işlenmiştir. Selâmlarımızı sunar iyi günler temenni ederiz...

★ *S. Muzaffer Çiftçibaşa - NEVŞEHİR* — Havaleniz alınmarak hesabınıza işlenmiştir. Abone numaranız 10059 dur. Selâmlarınız arkadaşlarımıza ulaştırılmıştır. Başarı dileklerimizle selâmlar.

★ Sayın Mustafa Başyazıcı, Muhittin Kaba, Salih Feralan, Abbas Bahar, Ömer Caner, Akif Güçlü, İlyas Yılmaz, Abdullah Baran, İhsan Demir, Ömer İnce ve Yukarda isimleri geçen muhterem okuyucularımızın istekleri yerine getirilmiştir. Ayrı ayrı selâmlar...

İslâmın İlk Emri
O K U
Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Mahmut KULU
Yazı İşleri Müdürü :
Hidayet AKÖZ
İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saraç Çarşısı bitişiği : Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL
Basıldığı tarih : 4.2.1967

İslâmın İlk Emri

Oku

Her şeyi yaratan Rabbinin adıyle oku

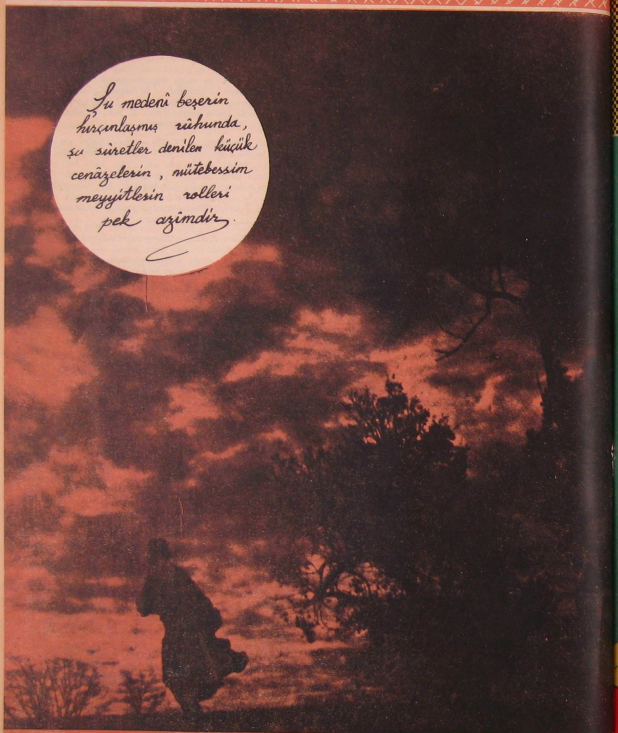

FİATI 1 LİRA

İslâmın İlk Emri

Oku

Dini İçtimaî Edebî Aylık mecmua

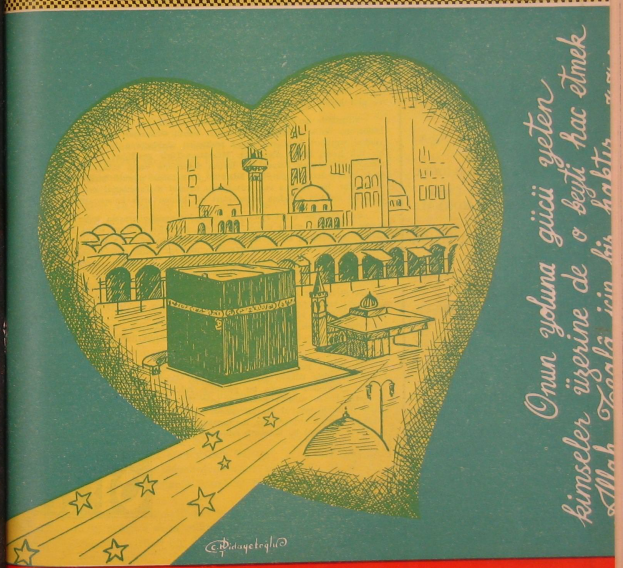

Yıl: 7 Sayı: 64 Zilkâde : 1386 Mart : 1967

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- Hacc ve Kâ'be — **İsmet ERSÖZ**
- Hacc'ın Hikmet-i Teşriiyyesi — **M. ATEŞ**
- Gençlik Nereye Gidiyor! — **Gültekin ENGİN**
- Ulûm'ul-Hadis — **Hayreddin KARAMAN**
- İman ve İstihsâl — **Avni İLHAN**
- Ne çıkar!.. — **T. Sıtkı BALCI**
- İslâm'da Niyyet ve Amel — **Hüseyin KÜÇÜKKALAY**
- Türk Milleti ve İrtica — **Mehmed COŞAR**
- Vicdan ve Ahlâk — **Dr. Fehmi CUMALIOĞLU**
- Sultan Alâaddin Camii — **İ. Hakkı KONYALI**
- Bir Nesil... — **Mehmed ŞEKER**
- İslâm ve Ahlâk — **Veli ERTAN**
- Ölçü - Örnek — **Mehmed ŞİMŞEK**
- İnsan ve Gaflet — **Halil EREZ**
- Fıkıh Köşesi — **İ. ERSÖZ**
- Bunları Biliyor musunuz? — **Hasan BAĞCI**
- Genç Kalemler
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Haberler ve Kritiği
- Şiirler
- Okuyucularla Başbaşa
- Resimler : **Celâleddin HİDAYETOĞLU**

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Muztarib ve münkesir Türk Milleti, gök kubbenin altında, büyük vatan ma'denin kubbesinde yıldız-yıldız avizeleşen bir gençlik kadrosunun hasretini çekmektedir. Bu genç kadro önce öz ruhunda bu çerağı yakacak, sonra da kendisine ümit bağlayan milletin fert-fert ruhunu tutuşturacaktır. Bu gençlik, milleti yolunda, milletinin büyük fikir davası uğrunda çektiği ıztırab kadar gönül yıkamakta müessir hiçbir iksirin mevcut olmadığını bilecektir.

Ne büyük talihsizliktir ki, benliğimizi eritircesine vatan kubbesinde avizeleşmesini beklediğimiz gençlik, bugün güneş kadar aydın, kutupları belli bir noktа etrafında kendini merkezileştirecek bir baştan, bir liderden mahrumdur. Belki muhtelif istikâmetlere mütevecih gençlik teşekküllerinin en büyük nasibsizliği budur. Değişik fikir kutupları arasında mekik dokuyan gençliğin bu türlü nasibsizliği belli başlı bir mahrumiyettir. Çünkü gençliği etrafında toplayan KUTUP-İNSAN merkez demektir. Bu kutub-insan merkezden muhite doğru lif lif dağılan bağlarla etrafında kümelenenleri kendi fikir mihrakına çekebilmelidir. Gençlik bu kutub-insanı bulduğu gün, bütün bayağı duyguları, milli ve tarihî oluşuna zıt fikirleri, kendi ruh mimarisini bozmak isteyenlerin suratına kusacaksına atacaktır. Bunun içindir ki biz: gençlik, ruh mayasını yoğuracak, onu şekillendirecek bir lidere muhtaçtır, diyoruz. Böylece sûfîî emellerden yukanan Türk gençliğinin engin ruhu, köklü ve ulvî hisleri işleneğe elverişli münbit bir arazî olacaktır.

Milletimin sefaletini ancak kâğıttan okuyan, karıkatürden öğrenen solaklar, bu millet gençliğinin liderliğini temsil edemezler. Gençliğin muhayyilesini serablara kapılacak kadar realiteden uzaklaşmış, bed-bâhtar, münzarî bir ruh haleti içinde olanlardır. Müslüman-Türk gençliğini karanlık istikâmetlere sürüklemek istiyenlerin histeri derecesine varan sabkınlıkları karşısında hâlâ onları bu gençliğin lideri ve fikir babası görmek budalalığın sınırlarındadır. Her firsatta ruh mizaçlarını, nefsanî meyanetlerini ortaya dökenlerin bu milletin evlâdına yapacakları bir hizmet artık kalmamıştır.

Son yıllarda, ecdat ruhları ile bugünkü nesiller arasına kalın duvarlar örmek istiyen bir zümre türedi. Bu zümre, gençliğin milli ve tarihî davalarda söz sahibi olmasını, bu soylu meselelerde ruh hassasiyetine malik bulunmasını istemedikleri gibi, bu söz davalarını nesilden nesile intikalinde ifade vasıtası olan dilli de soyauzlaşturma çabası içindedirler. Kitablar, gazeteler, dergiler, radyolar ve diğer telkîn vasıtalarıyla hep bu mel'unluğun tervici için çalışmaktadırlar. Bu zümre, soysuzluğu, köksüzlüğü meşrulaştırmak için ileri sürülen basit fikir kırıntılarıyla gençliğin kafasını büyük dünya meselelerinden tecrit etmek isterler. Nefsaniyete dayanan kaba zevklerle gençliğin dünyasını daraltırken bir yandan da türlü kombinezonlara girerek mevcut nizamları berhava etmek isterler. Gençliği, yüzde yüz sınarsizme sürüklemek gayesini istihdaf eden bu cereyanlara biz, KÖKSÜZLÜĞÜN İCTİMAİLEŞMESİ demek istiyoruz.

Bu millet, yetiştirdiği gençlik kadrosunda aklın, fikrin, ilmin ve mukaddesatın vakûr edâsını görmek ister. O, Anadolu davasının canlı sefalet tablosunun içinden fışkıran bu gençliğin ruhuna, ihtiras çılgınlıklarının en aşağı Merih kadar yabancı kalmasını ister. Bu millet, meyhane kadehlerinin dudak izlerinde kendini arayan gençlik yerine, tarih şuuru içinde kendini bulan bir gençlik ordusu ister. Bu gençliğin büyük velveleler kopararak ufuktan sökün etmesini bu muztarib millete göster, ya Rabbi!.

İslâmın İlk Emri
Oku

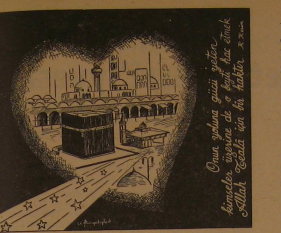

HAC ve KÂ'BE

İsmet ERSÖZ

Müslümanların inandıkları ve inanmak mecburiyetinde oldukları bir husus vardır: **«Allah'ın emirleri mutlak manâda kullar için hikmet ve menfaat tazammun etmektedir.»** İslâmın temel umdelerinden olan Hac da evamir-i ilâhiyeden biridir.

Bir hayat ve toplum dini olan İslâmiyet, dairesindeki mensuplarını hayata hazırlamak, aralarındaki manevî irtibat antenlerini kopmaz ve sarsılmaz hale getirmek için **«kudreti yeten her mü'mine»** ömründe bir defa olmak üzere, Hacc'ı farz kılmıştır.

Hac, lûgatta; tazim ve takdis edilecek makamları ziyaret kasdında bulunmaktır. Dinî anlamda Hac: Muayyen vakitte Arafatta bir miktar durmak, sonra Kâ'be-i Muazzama'yı usulü dairesinde tavaf edip ziyaret etmektir.

Hacc'ın farz, vacip, nafile kısımları olduğu gibi, ifrad, temettu', kıran çeşitleri de vardır. **Farz:** Şartları haiz Müslümanın yapması gereken hac; **vacip:** Nezredilen veya nafilenin kazası olan hac; **nafile** de: farzını ifa etmiş veya mükellef olmıyanın yaptığı hac'tır.

İfrad hac: Umresiz olan yalnız hac'tır.

Temettu' hac: Hac mevsiminde umre yapıldıktan sonra aynı mevsimde ikinci bir ihramla yapılan hac'tır.

Kıran hac: Hac aylarından evvel veya bu aylar içinde, mikatta veya mikattan önce yapılan bir niyet ve girilen bir ihram ile umreden sonra yapılan hac'tır.

Hac, elbette ki sayısız hikmet ve faydalar taşımaktadır. Bunlardan bir kaçını, denizden damla misali izaha çalışalım: **«Yolculuk ateşten bir parçadır.»** Hadîsinin sırrı, hac seferinde de maddî manâda tezâhür etmekte; nimet ve bolluk içinde yuvarlanan insana, **«darlık ve sıkıntıya tahammüle alışınız; zira nimetler devamlı olmıyabilir»** Hadîs-i Şerîfinin gösterdiği hedefe ulaşma imkânı sağlamaktadır.

Hac, Cenab-ı Hakkın: **«Ey insanlar, hakikat biz sizi, bir erkekle bir dişiden yarattık, (sırf) birbirinizle tanışasınız için büyük büyük cemiyetlere, küçük küçük kabilelere ayırdık. Şübhesiz ki sizin Allah nezdinde en şereflîniz takvaca en ileride olanınızdır.»** mealindeki âyet-i kerimesine tam manâsiyle ma'kes olmakta; dünyanın dört bucağından gelen her ırk ve renkten insanlar birbirleriyle tanışma ve sevişme fırsatı bulabilmektedirler.

Hac, bütün müminlerin kalblerinin bir ve beraberce tek şey için çarptığının sembolleştiği bir farizadır. Yüzbinlerce müslümanın Kâ'be-i Muazzama'yı çepçevre kuşatıp, defalarca tavaf etmeleri, İslâm âleminin kalbi olan Beytüllah vasıtasiyle kalblerinin, her atışında neyi terennüm ettiğini his âlemine aksettirmektedir.

Hac, müslümanın, sevgilisi ve her şeyi olan Peygamberinin doğduğu, ayak bastığı ve yattığı mukaddes topraklara yüz sürebilmek için malını ve hattâ canını verebileceğini bilfiil göstermiş isbatladığı bir vecibedir.

Bütün bunlardan başka hac, Allah nezdinde insanların eşitliğinin, kralı ve hiç ünvanı olmıyan bir mü'minin yanyana, omuz omuza, baş açık, ayak yalın, üstte iki parça ihramdan başka bir şey olmıyarak **«menasik-i hacc»** edâ etmeleriyle, ifadeleştiği bir emr-i ilâhîdir. Aynı zamanda hac, **«sarhoş olmadan sarhoş gibi görüneceği ve herkesin kendi derdine düşeceği»** büyük mahşerin dünyadaki küçük bir sahnesidir.

Şu halde hacca giden bir mü'min lâlettayin bir turist gibi kafası boş, gönlü hoş gezip, tozmayacak, her şeyden önce üzerine terettüp eden ilâhî emri edâ etme şuuru içinde olacaktır. Bununla beraber hac'ta yaptığı ibadetlerin kabuğunda kalmıyacak, ruhuna nüfuz edip manâ âleminde yıkanacak, isyanının yüklediği günah yükünden sıyrılıp, **«annesinden doğduğu gündeki gibi»** olduktan ve sevgili Peygamberinin elini öptükten sonra, vazifesini yapanların huzuru içinde dönecektir.

Hacc'ın Hikmet-i Teşrî'iyyesi

M. ATEŞ

İnsan, kâinatın kalbi, yeryüzünde Allah'ın nâib ve halifesidir. Allah'a karşı kulluk vazifesini ifâ ederken yöneldiği Kâ'be de dünyanın merkezidir. Tarih boyunca cebbar orduların yağma ve akınlarından mahfuz kalmış kutsal bir ma'bettir. Ve bu kudsiyyet te'sis edildiği günden beri inkıtaa uğramamıştır. Aynı zamanda, yeryüzünde ilk tevhid ma'bedi olmak gibi bir kudsiyyeti de muhafaza etmektedir. Bunun içindir ki Kâ'be, milyonlarca Müslümanın gönlünde yatan ulvî bir ümniyyedir. Kuruluğu gündenberi muvahhitlerin kıblegâhı, hanîflerin secdegâhı olmuştur. Bu kutsal ma'bedi ziyaret ve hacc ise İslâmın cemaat ruhunu ve üstün manevî kıvamını gösteren bir sünen-i enbiyadır. Essen insan hayatına revnak veren bütün medenî ve insanî münasebetler de cemiyet ve cemaat şuuruna eren toplumun ruhanî feyzi ile kaim olur. İlâhî izzet, bütün şevket ve azametiyle bu ruhanî feyz deryasında kendini duyurur.

Eb-ul-Enbiya Hz. İbrahim Aleyhisselâmın inşa ettiği bu beyt-i atîkı ziyaret etmeğe İslâm dininde HACC denir. Ve hacc farîzası İslâmın beş rüknünden biridir ve malen, bedenen yapılan ömrî bir ibadettir. Haccın farziyyeti ise şu âyetle sabit olmuştur :

بسم الله الرحمن الرحيم. ان اول بيت وضع للناس للذى ببكة مباركا وهدى للعالمين. فيه آيات بينات مقام ابراهيم ومن دخله كان آمنا ولله على الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلا ومن كفر فان الله غنى عن العالمين

= *Doğrusu insanlar için vaz'olunan ilk ma'bet, şübhesiz Mekke'deki o çok mübarek ve bütün âlemlere hidayet olan Beyttir. Onda..apaçık birçok âyetler, makam-ı İbrahim var. Ve o eve sığınan eman bulur. Yoluna gücü yeten herkesin o beyti haccetmesi de Allah'ın insanlar üzerine bir hakkıdır. Her kim de bu hakkı tanımaz, haccın farziyyetini inkâr ederse, — bilsin ki o adam — Allah, bütün âleminden müstağnidir.*»

Bu âyetlerden anlaşılıyor ki, Kâ'be, bütün semavî dinlerin tanıdığı ilk bedî ilk ma'bettir. Ancak kendilerinin, Allah tarafından seçilmiş bir millet olduğunu ileri süren Yahudiler, bu beytin eskiliğine ve ilk tevhid ma'bedi olma keyfiyetine itirazda bulunmuşlardır. Onların iddiasına göre yeryüzünün ilk ma'bedi Hz. Süleyman Aleyhisselâmın Siyon dağı üzerine inşa ettiği Ma'bed-i Süleymandır. Kâ'be'nin ondan eskiliği ise tarihen sabittir. Üstelik Ma'bed-i Süleyman birkaç defa tahrib edilmiş, İslâmi fetihten sonra yerine Ömer camii yapılmıştır. Bugün ancak Batı duvarı — Ağlama duvarı — mevcuttur. Kâ'be ise, birçok ta'mir görmüş olmasına rağmen kudsiyyeti ihlâl edilmemiş, müsteviler onun harimini kirletmemiştir. Böylece de bu kutsal ev her türlü tahrib ve tecavüzden masun kalmıştır. Öyleyse Kâ'be yeryüzünün ilk tevhid ma'bedi olma şerefini bugüne kadar muhafaza etmiş ve bundan sonra da edecektir.

Allah tarafından insanlar için ilk konulan bu Beyt'te açık beyyineler, pekçok alâmetler vardır. Maddeye bağlı olanlar, dünyayı gördükleri kadar sanırlar, bu açık beyyinelerin altındaki esrarı anlayamazlar. Onun için de hacc sadece o havalide bulunan yoksul halkın ihtiyaçlarını gidermek için bahane telâkki ederler. Düşünmezler ki yandıkça kararan ve karardıkça daha çok yanan bu siyah taşlara, bu kumlu araziye ilk zelleyi işliyen tevbekâr kalbin nedâmeti sinmiştir. Bilmezler ki emr-i İlâhi ile otsuzekinsiz Mekke vadisine ciğer-pâresini bırakıp giden Hz. İbrahim'in yanan kalbinden buram buram yükselen dua ve niyazın, Hz. Hacer'in idrâkı tutuşturan, teslîmiyyetinin eserleri var. Yine bilmezler ki bu mukaddes ma'bed kurulduğu günden beri vahy-i İlâhînin beşiği olmuş ve en son vahy yine bu topraklar üzerinde cereyan etmiş ve 23 yıl Hz. Cibril buralara kanat çırpmıştır.

Bütün semavî dinlerin kendilerine has kutsal yerleri var. Ve o makâmat-ı mübarekeyi müntesibler daima ziyaret ederler. Yahudiliğin de Hıristiyanlığın da kutsal yerleri, mübarek makamları var. İkibin yıl sonra Yahudileri Filistin'e toplıyan saik Yeruşalaym (Kudüs) deki ma'bed-i Süleymanın ayakta olan tek duvarından başka neyi kı? Hıristiyan âleminin ve Papalığın tarihte zaman zaman bizi müşkül durumda bırakmalarının sebebi Kudüs ve Nasıra'nın mübarek belde olusları değil midir? Bugün bile Anadolu'yu hıristiyanlaştırmak için birçok yerler mukaddes yer olarak ilân edilmekte değil mi? O halde İslâmın da mubarek makamları vardır. Bu kutsal makamların başında menâsik-i haccın edâ edildiği Kâ'be ve haremi gelir. Buraları ziyaret etmek, bu taşlara yüz sürmek, vahyin bu siyah taşlara sinen nefesini koklamak Müslümanın uyuyan şuurunu uyandırır. Bu uyanan şuur, onu mefahir dolu bir maziye sürükler. O eski günleri tekrar yaşamanın azmiyle şanlı ecdadın yaptığını başarma hissi doğar içinde.

Orası, te'yid-i Rabbani ile müeyyed bir emniyete sahibtir. Oraya iltica eden, harim-i âmnetine sığınan her türlü tehlikeden masundur. Dünyanın hiçbir kuytu yeri, tehlikeden bu kadar beri olamaz. Sade insanlar değil, oralda yaşayan hayvanlar, çorak toprakların bitirdiği nebatlar bile orada emniyet içindedirler.

Bütün «menâsik-i hacc» yerli yerinde, tâ Hz. İbrahim'in yaptığı gibi edâ edilir. Bu manâsız gibi görünen şeyler birer sünen-i enbiyadır. Onları asıllarına göre yerine oturtan «Menâsik-i haccı benden öğreniniz» diyen yüce Peygamberimizdir. Bunlardan makset Allah'ın rızasıdır. Hacer-i Esvedi öperken Hz. Faruk-ı A'zam şöyle demiştir: «Biliirim ki sen fayda ve zarar verecek değilsin. Resûl-i Ekrem'i, seni öperken görmeseydim, mümkün değil seni öpmezdim.»

M. İkbâl'in *«Sen buyurdun, biz Mekke yolunu tuttuk. Yoksa senden başka bir menzilim yoktur benim dediği gibi yurulu bir hacının Allah'ın rızasını kazanmaktan başka bir endişesi yoktur...*

Gençlik Nereye Gidiyor!..

Gültekin ENGİN

Dünyanın bütün ülkelerinde olduğu gibi, memleketimizde de gençlerimizden şikâyet etmiyen pek azdır. Bütün dünyayı meşgul eden gençlik problemi, terbiyecilerimizi ve ebeveyinlerini düşündürmektedir. Malûm sebepler ve davranışlar arka arkaya sıralanır. Genç kuşaktan acı acı yakınırlar. İdare ediciler mevkiinde veya seviyesinde bulunanlar, istikbalde bu gençlerin dünya idaresine el attıklarında, batacakmışız gibi bir vehime kapılırlar. Terbiyecilerin, din adamlarının, öğretmenlerin, anne ve babaların uykularını kaçıran kardeşlerimiz bence masumdurlar.

Tek istırapları da, kendilerinden şikâyet edenler tarafından anlaşılmamış olduklarıdır. Milyonlarca genç, bizi anlamıyorsunuz diye haykırıyor. Maalesef karşı taraf da bu çığlıklara, feryatlara hiç kulak asmıyor, ne diyorlar diye dinlemiyor bile. Hep aynı terane, biz gençken şöyle idik, böyle idik. Asi gençlik, ye ye'ci gençlik, deri ceketliler, beatnikler, pisler, esrarkeşler, ahlâksızlar. Suçlamalar fayda temin etse, ne gezer, daha da gayrete getiriyor, daha çok çıldırtıyor.

Bağırıyorlar. Bizi anlayamıyorsunuz.

Gençlerimizden şikâyetçi olanlar, size soruyorum. Siz, iyi bir örnek misiniz? Siz gençlerimize ne verdiniz, onlardan ne bekliyorsunuz?

Hiç bir dine bağlanmamayı, hiç bir kurala uymamayı gençlerimize siz öğretmediniz mi? Her gördüğünden şüphe etmeyi, bütün ilişkileri koparmayı siz tavsiye etmediniz mi? Yaptığınız hombalarla yarınlarını tehdit edip, sırf bu günü yaşamayı siz salık vermediniz mi? Ciltler dolusu kütüphaneler meydana getirdiniz de onlar danslarda, futbol sahalarında, meyhane köşelerinde kendilerine teselli mi aradılar. Aile yaşayışınızda büyüklerinize saygı, küçüklerinize şefkat gösterdiniz de onlar, sadist tipler mi oldular. Esas meziyetin ahlâkta, ilimde, fende olduğunu söylediniz, kıymet ölçülerinizi böyle tanzim ettiniz de onlar, bu ölçüyü iyi kullanamadılar mı. Eğitimde, şahsiyet, doğruluk, insanlık öğrettiniz de, onlar, silik taklitçi, insanlık ölçülerine sığmayan ahlâksız kimseler mi oldular. Din eğitimine ailede başlayıp, okulda ikmal ettiniz, ellerine dinlerini öğretecek kitaplar verdiniz de dinsizler gürühu mu meydana geldi?

Misaller çoğaltılabilir. Ben diyorum ki: şu anda sizin yaptığınız ektiğini biçen çiftçinin hayıflanması kadar gülünç.

Gençlerimize verdiğimiz ölçülerin, hakiki doğrulara ne derece yakınlığı vardır? Önce bunların tesbit edilmesi lâzımdır. Cemiyetimizde doğru nedir? İyi nedir? Güzel nedir? Bu kıymet hükümleri henüz vuzuha kavuşmuş değildir. Hakiki doğrunun, iyinin, güzelin ve faydanın ne olduğu tesbit edilip gençlerimiz bu kıymet ölçüleri ile eğitilip yetiştirilirse şikâyetleriniz kalmayacaktır. Filim artistlerine yıldızlık payesi verenler, artist olmak için evden kaçan kızının arkasından ağlamasınlar. Her türlü rezaleti işleten anne ve babalar, çocuklarının flörtünden şikâyet etmesinler. Şahsî çıkarları için toplumu sömürenler, evlâtlarına çıkarcı, menfaatperest, egoist demesinler. Din adamlarına cahil, yobaz, örümcek kafalı diyenler, oğlum dinsizdir, diye hayıflanmasın. Çünkü örnek kendileridir ve sonuç tabiidir.

Eğitimciler, gençlik nereye gidiyor, diye üzülmeyin. Gençlik, sizin sevkettiğiniz yere gidiyor.

Müslüman-Türk'ün madde ve mânâda kurtuluş reçetesi : İSLÂM.

Müctehidler Nazarında Sünnetin Değeri

(İbn'ü Teymiye'nin raf'ul-melâm.. risâlesi)

— IX —

H. KARAMAN

Bilâl (r.a.) iki sâ'lık (bir nevi ölçek) bir şeyi bir sâ' karşılığında satın aldığında Peygamber (s.a.) bunu geri vermesini emretmiş fakat kendisine faizcilik muâmelesi yapmış gibi ceza vermemiş; acı söylememiş, la'net ve fısık ifadesi kullanmamıştır. Çünkü Bilâl (r.a.) bu işi yaparken onun haram olduğunu bilmiyordu.

Kezâ Adiy b. Hâtim ile bazı sahâbiler, oruçla ilgili olan: «Fecrin beyaz ipi siyah ipinden ayırdedilinceye kadar yiyip içiniz...» âyetindeki «beyaz ve siyah ipin» gerçek ip olduğuna kani olmuşlardı. Bu sebeple bir siyah bir de beyaz ip edinir, bunların birbirinden ayrılması mümkün olacak aydınlığa kadar yer ve içerlerdi. Hz. Peygamber (s.a.) Adi'ye şöyle dedi: «Öyleyse senin kafan kalın; be canım bunlar gündüzün aydınlığı ile, gecenin karanlığı manasınadır.» Efendimiz bu sözleriyle onun anlayışsızlığına işaret buyurmuşlar fakat büyük günah olan kasten oruç yeme cezasını vermemişlerdir.

Soğuk bir günde, başından yaralanan — ve şer'an yıkanması da gereken — bir kişiye, bütün abdest alman gereklidir diye fetva verenlerin durumu böyle olmamış. Bu adam — mezkûr fetva üzerine— yıkanıp vefat ettiği için Peygamberimiz, fetva verenlere: «Allah onları kahretsin, adamı öldürdüler; madem bilmiyorlar, bilene sorsalar ya! Aczin, bilgisizliğin çâre ve ilâcı sormaktır.» buyurmuştu. Bu adamların, mezkûr cezaya uğramalarının sebebi, ictihada ehliyetli olmadıkları halde fetva verip hataya düşmüş olmalarından dolayıdır.

Üsâme b. Zeyd (r.a.) Harakaat savaşında, «Lâ ilâhe illallah» diyen birini öldürdüğünde Peygamberimiz (s.a.) ona kısas, kefferet veya tazminat cezası vermedi. Çünkü Üsâme (r.a.), korkudan dolayı, samîmî olmaması muhtemel bulunan ihtidâlara kulak asmadan — savaşta— böylelerinin öldürülebileceğine kani bulunuyordu. Halbuki bu haramdır.

Baş kaldıran, hakkı tutan tarafa kılıç çekip kan akıtan kimseler, bunu yaparken, şer'i sandıkları bir delile dayanıyorlarsa kendilerine kısas, diyet ve kefferet gerekmez diye cumhûr işte yukardaki prensipten hareket etmiş oluyorlar.

Bir kimsenin, bir nassa aykırı hareket ettiğinde, gerekli cezaya müstahak olabilmesinin şartını yukarda söylemiş ve delillerini vermiş olduk. Bu şartın her hitapta ayrı ayrı söylenmiş olmasına ihtiyaç yoktur, çünkü birçok benzer vak'alarda söylenmiş, kesin bir ilim ve kaide olarak zihinlerde yerleşmiştir.

Dinin emirleriyle amel eden bir kimsenin de Allah Teâlâ'nın va'd buyurduğu mükâfata nâil olabilmesi için, yaptığını yalnız Allah rızası için yapmış olması (ihlâs), sonradan dinden dönerek yaptıklarını iptal etmemiş bulunması şartları vardır. Bu şartlar da, mükâfat vaddedilen her hadiste söylenmemiştir, çünkü lüzum yoktur, bilinmektedir.

Bir kimsenin, bir nasla amel etmediği için ceza göreceğini tasavvur etsek bile, bu cezayı önleyecek çeşitli başka mâniler vardır: Tevbe, istiğfâr, kötülük ve günahları affettiren iyi iş ve ameller, çekilen çeşitli musîbet ve felâketler, şefâati makbul olanın şefâati, En Büyük Merhamet Sahibi'nin rahmeti... bunlar arasındadır. Bir insan hakkında bu sebep ve mânilerden hiçbiri yoksa — ki bu ancak Allah'a açıktan isyan eden ve direten birisi hakkında düşünülebilir — işte o zaman bu adam ceza hududuna girer. Bunun manası şudur: Şu işi yapmak, filân cezayı gerektirir. Bundan da o işi yapmanın çirkin ve haram olduğu anlaşılır. Fakat, bu işi yapan her şahsın gerekli cezayı çekeceği hükmü sakattır. Çünkü — yukarda da anlatıldığı üzre— cezayı çekmek için, ma'zûr kılan sebeplerin bulunmaması, affettiren mânilerin de yok olması gereklidir.

Bunu biraz daha açıklıyacak olursak :

Bir hadisle amel etmeyen, onu tatbik mevkiine koymayan kimseleri üçe ayırabiliriz :

1 — Bütün müslümanların ittifakıyla caiz görülen terk (amel etmemek). Bunun örneği: Kendisine hadis ulaşmayan, bu konuda fetva veya hükme ihtiyacı olduğu halde bunu araştırıp taraştırmada kusur etmeyen kimsenin terki. Buna benzer durumları, Hulefâ-i râşidîn'den olsun başkalarından olsun daha önce naklettik. Böyle birisine terk kusurundan dolayı bir ceza terettüp etmiyeceğinde, hiçbir müslüman şüpheye düşmez.

2 — Caiz olmayan terk. Bu türlüsününün mezheb imamlarından ve büyük müctehidlerden vaki olmadığı hemen hemen kesin olarak söylenebilir. Fakat bazı âlimlerden aşağıdaki şekillerde meydana gelmiş olmasından korkulur :

a — İctihad ederek söyler, ama meseleyi anlamakta kusuru olduğundan, fetvanın bütün şartları bulunmadan söylemiş olur.

b — Bir delile dayanarak mutalâa beyan eder, amma ictihad ve meselenin üzerinde durma işi tam derinliğine ulaşmamış olur.

(Devamı var)

HADİS RÂVİLERİ (Tâbiûn) :

Buhari'nin hayatı

Şöyle der : Bir kimse, kendisinden üstün, kendisi gibi, kendisinden (ilmen) aşağı kimselerden hadîs yazmadıkça üstün ve tam muhaddis olamaz.

Buhârî, ders arkadaşlarından, talebesi durumunda olan kimselerden dahi hadîs dinlerdi. Hâfız İbnu-Hacer'in Mukaddime'de anlattığı üzre bu dinleyiş —onların— faydalanması içindi.

KENDİSİNDEN, HADİS RİVAYET VE YAZILMASININ BAŞLANGICI :

Ebû-Bekir b. Ebî Ayyâşi 'l-a'yen nakleder: Buhârî, Muhammed b. Yusufi 'l-Firyâbî nezdinde, yüzünde kıl bitmemiş bir genç iken biz ondan hadîs yazmaya başlamıştık. Firyâbî (212) yılında vefat etmiştir. Buhârî o sırada 18 yaşında veya daha küçük olmalıdır.

HÂFIZA VE MAHFÛZATININ GENİŞLİĞİ :

Hâşid b. İsmâil anlatıyor: Buhârî bizimle beraber, Basra'lı üstadlara gidip gelirdi. Kendisi o sırada çocuktu ve hadîs yazmazdı. Böylece sıradan epey bir zaman geçti, kendisini yazmadığından dolayı kınadık. Bize: «Fazla uzattınız, şu yazdıklarınızı çıkarın, görelim dedi.» Çıkardık, on beş binden fazla hadîs yazmıştık, hepsini ezberden okudu, öyle ki kitaplarımızı onun ezberden okuduğuna göre düzeltmeye başladık.

Muhammed b. el-ezheri 'z-sicistânî anlatıyor: Süleyman b. Harb'in ders meclislerinde bulunuyordum. Buhârî de bizimle beraberdi ve yazmazdı. Biri diğerine sordu : «O niçin yazmıyor?» Cevap: «Buhârî'ya güdince ezberinden yazıyor.»

(Devamı var)

Cem'u's-salât

(Birkaç namazı bir vakitte kılmak)

94 — *İbn-ü Abbâs'tan (r.a.) rivayet edildiğine göre şöyle demiştir :*

Rasûlullah (s.a.), yolculuk hâlinde öğle ile ikindiyi, akşam ile de yatsıyı bir arada kılardı.

Buhârî, Müslim.

Müslim'in rivayetinde hadîs şöyle ifade edilmiştir: Rasûlullah (s.a.) yolculuk esnasında, acele gitmek gerekince, öğle namazını ikindi vaktine birakır ikisini bir kılardı, akşam namazını da tehir eder yatsı ile birlikte kılardı.

Tâc: 1/297.

Bu hadîs-i şerîfte islâmın tâbilerine bahşettiği bir kolaylık ve ruhsatı daha görüyoruz. Yolculuk hali gerektirince Efendimiz (s.a.) yukarda görüldüğü gibi iki namazı birleştirip ikincisinin vaktı içinde kılıyorlar.

Bu iki namazı birincisinin zamanında kılmak suretiyle «cem'u 't-takdîm» yaptıkları hakkında da sahih rivayetler vardır. (Neylü 'l-evtâr: 3/227)

Hattâ, yolculuk hâlinde bulunmadıklarında da — sırf bazı zaruri durumlarda yapılabileceğini göstermek üzre— böyle birkaç namazı bir vakitte kıldıkları rivayet edilmektedir. (Aynı eser: 3/229)

Bu hadîsler karşısında mezheblerin ve müctehidlerin görüşüne gelince :

1 — Hanefîler (94) numarada meâlini naklettiğimiz hadîsteki cemîleri varid görmekte fakat bu cem'i (iki namazı bir arada kılmayı) şöyle anlamaktadırlar: Namazlardan birini, ondan sonra gelenin ilk vaktine pek yakın bir zamana kadar geciktirip, arka arkaya fakat ikisini de kendi zamanlarında kılmak. Bu durumda birinci namaz en son vaktinde, ikincisi ise vakti girer girmez kılınmış oluyor. Cemî' ise yalnız diş görünüşte (sûrî olarak) bahis mevzûu oluyor. Hanefîlere göre, Arafe ve Müzdelife'dekinden başka, iki namaz birleştirilip bir vaktte kılınamaz.

2 — Şâfiîlere göre bu türlü edâ caiz, fakat terki (her namazı kendi zamanında edâ) daha efdal ve uygun.

3 — İmam Mâlikten de cem'in mekrûh olduğu rivayet edilmiştir.

Hiç şüphe yok ki her namazı, Cibrîl'in, Allah emriyle gelip, Nebiyy-i Ekrem (s.a.)e öğrettikleri zamanları içinde kılmak en uygun ve normal hareket tarzıdır. Ancak, yukardaki hadîslerin ışığı altında söyleyebiliriz ki, hayâtın türlü zarûret ve sıkıntıları içinde, gerek öneeden, gerekse bir ikisinin vakti geçip diğerinin vakti girince bir kaç namazı bir arada edâ imkân ve ruhsatı islâm şeriatında vardır. Bu sebepledir ki bir müslüman, namaz kılmamak için meşrû bir mazeret ileri süremez; durum ve imkânları nasıl olursa olsun!

(Devamı var)

İman ve İstihsâl

— III —

İBÂDETLER VE İSTİHSÂL

Avni İLHAN

«Her din mü'minlerine çeşitli ibadetler ve dini merasimler farz kılar. Bu ibadetler dinlerin çeşitlerine göre az veya çok bir vakit alır. Meselâ: İslâm'da her gün beş defa kılınması icabeden namaz işlerin geri kalmasına, bu makine ve sür'at asrında işçilerin kösteklenmesine sebeb olmaz mı?» gibi itirazlarla zaman zaman karşılanmaktadır.

Hakikat şudur ki: Bütün dinlerde ibadetler çok az bir vakit almaktadır. Bu az vakit de hayat ve istihsal nanına kaybedilmiş değildir. Olsa olsa, kuvvetin toplanması ve gayretlerin bilenmesidir. Hayat cephesinde daha kuvvetli ve sür'atli olarak bulunmak için enerjinin birleştirilmesi ve nefsin hazırlanması demektir. İbadetlere harcanan bu vakitler. Meseleyi dışından görmek, biraz olsun gerçeğine nüfuz etmek istememek insafsızlık olur.

İslâmın namaz ve dualarındaki yapıcı tesiri ise ayrıca incelenmek icabeder. Namaz Allah için bir ibadet olmakla beraber aynı zamanda bir temizlik, intizam, ahlâkî bir terbiye, cemiyet nizamında ideâl bir durumdur. Sevgi, kardeşlik ve eşitliği ameli olarak gerçekleştiren bir enstitü.

Güneş doğmazdan evvel kalkan, apdestini alıp, temizliğini yaptıktan sonra Rabbının rızası için namazını kılan bir kimse erkenden çalışmağa başlıyor. Gönlü hoş, bedeni canlı, huzur içinde tam bir imana sahip bu kimsenin istihsali küçümsenemez. Cemaatle kılınan namazın faidâleri düşünülürse ona sarf edilen vaktin boşa geçirildiği nasıl iddia olunabilir?

MÜ'MİN ÇALIŞMAKLA ALLAH'IN ARZINI İMAR EDER :

İmana karşı allerjisi olan bir takımları şu sabit fikre saplanmışlardır: «Mü'min; Tekkede yaşıyan bir derviş yahut Havradaki rahip. Hayatla alâkasını kesmiş, vaktini sadece ibadete harcayan bir.»

Bu türlü bir anlayış bazı dinlerde olsa bile İslâmda kat'iyyen yoktur. İslâm mü'mini daimî olarak çalışan, hayatla haşır neşir olmuş, hayattan birşeyler alan, ona birşeyler veren kimse olarak tarif eder.

İslâm akîdesi haftanın günlerinden sırf ibadet için ayrılmış bir gün tanımaz. Bütün günler çalışma günüdür. Yine İslâmda niyetin, doğru ve halis oluşuna göre çalışma, bizatihi ibadettir. İşte meselâ: İslâmın haftalık bayramı olan cuma günü hakkında Cenab-ı Hakkın emri: «**Ey iman edenler, namaz için çağrıldığınız() zaman hemen Allah'ı zikretmeye gidin. Alış verişi bırakın, bu, bilirseniz, sizin için çok hayırlıdır. Artık o namaz kılınınca yer(yüzü)e dağılın. Allah'ın fazlından(nasib) arayın. Allah'ı çok zikredin. Ta ki umduğunuza kavuşasınız.**»

Cuma günü bile Müslümanın yaşayışı: Namazdan önce çalışma, alış veriş ve ticaret; sonra Allah'ın zikrine ve namaza yönelme, bundan sonra da Allah'ın fazlından birşeyler talebetme.

Hz. Ömer (R.A.) la ilgili meşhur hikâyeyi biliriz. Cumadan sonra bir topluluk mescidin bir köşesinde beklişiyorlardı. Ömer (R.A.) sordu :

— Siz kimsiniz?

— Biz Allah'a tevekkül edenleriz.

Hz. Ömer onları oradan kaldırdı ve şöyle ikaz etti :

— Siz rızk talebi için oturup, göğün altın ve gümüş yağdırmıyacağını bildiğiniz halde: «Allah'ım beni rızıklandır» demeyiniz. Çünkü Allah (C.C.) «Artık o namaz kılınınca yer(yüzün)e dağılın, Allah'ın fazlından (nasib) arayın» buyuruyor.

ÂHİRETE İMAN DÜNYAYI TERK ETTİRMEZ :

Âhirete imanın ve ona yönelip değer vermenin dünyevî çalışmayı baltalıyacağını ileri sürenler: «Âhirete iman ve ona yönelmek terakkiye manidir. Çünkü dünya ile âhiret terazinin iki kefesi gibidir. Bu kefelerden biri, diğerinde bir hafiflik ve azlık olmaksın ağdırmaz. Yahud Doğu ile Batı gibidir. Güneş hangisine yaklaşırsa öbüründen uzaklaşır. Böylece âhirete her yöneliş dünyadan uzaklaşma her yaklaşma da âhiretten uzaklaşmadır» derler.

Bu görüş, niyetlere ve kalplere baktığımız zaman doğru olur. Kim dünyayı gayesi ve niyeti yaparsa, kalbini dünyaya bağladığı nisbette âhiretten uzaklaşır. Bunun aksi de aksi hükmü doğurur. Dünyada mü'minden beklenen ise; işlemesi, çalışması, yeni yeni şeyler meydana getirmesidir. Fakat onun gayesi âhirettir.

Mü'min dünyayı bir ekin tarlası gibi görür. Tarla çalışmak ve uğraşılmağa muhtaçtır. Meyvaları dünyada elde edilse bile tam olarak âhirette toplanır bu tarlanın.

«**De ki: Onlar, dünya hayatında iman edenler içindir. Kıyamet günü ise yalnız (ve yalnız) onlara mahsustur.**»

Mü'min dünyayı kendine köle yapan: Kendini dünyaya değil. O dünyayı kendine rab olarak seçmez. Fakat imanlı kimse bunlara rağmen milletin çalışkan bir uzvudur, milletin damarında akan kandır, milletin gelişmesinin, hareketinin, kuvvetinin devam ettiricisidir. O, ziraatle uğraşırsa en güzel mahsulü yetiştirir. Sanatkârsa en sağlam mamulât onun eseridir. Eğer ticaret yapıyorsa ondan daha doğru bir tüccar bulmak mümkün değildir. Hülâsa o, hayatın bütün yerlerinde en inanılır adamdır.

Rasulullah (S.A.) in ashabı en doğru tüccardı. En güvenilir sanatkârdı. En usta ve çalışkan çiftçi idi. Onların âhirete olan derin imanları kendilerini dünya hayatından alıkoymuyordu. Çünkü onların kulaklarında Rasulullahın şu sözleri hep çınlardı: «**Kıyamet koparken bile sizin birinizin elinde bir fidan varsa onu diksin.**»

TEVEKKÜL TEMBEL-TEMBEL OTURMAK DEĞİLDİR :

«**Şüphesiz gök, altın ve gümüş yağdırmaz.**» Hz. Ömer'in bu cevabı tevekkül ve bütün işlerin neticesini O'na havale etmek mü'minin sıfatlarındandır. Kur'ân-ı Kerim'de Cenab-ı Allah (C.C.): «**Allah'a güvenip dayan. Koruyucu olarak Allah yeter**» [1]. «**Artık ancak Allah'a güvenip dayanın, (gerçekten) iman etmiş kimselersenis**» [2]. «**Kim Allah'a güvenip dayanırsa O, kendisine yetişir**» [3] buyurmaktadır.

Tevekkül nedir o halde?

Şüphesiz, tevekkül gereken sebeblere yapışmadan göğün altın ve gümüş yağdırmasını beklemek demek değildir. Ayaklarımızın altındaki toprak bize kendiliğinden ekmek, yağ ve bal takdim etmez.

Tevekkülün manâsı insanın sebebleri hazırlayıp neticesini Cenab-ı Hakka havale etmesidir. Gayret sarfedip meyvasını Rabbül-Âleminden beklemektir. Beşerî imkânlarımızla yapacağımızı yapmak, kalanı Rabbimize bırakmak. Elimizden gelen sebebleri hazırlayıp, manileri kaldırmak. Nice sebebler vardır ki insanoğlu onları bilmekten bile acizdir.

Bir Bedevî Rasulullah (S.A.)e geldi ve devesini bağlamadan mescidin kapısında bıraktı. Devesinin korunması hususunda da mütevekkil olduğunu zannetti. Nebiyyi Kerim (S.A.) O'nu, darbı meselle haline gelen şu mübarek sözleriyle ikaz buyurdular: **DEVENİ BAĞLA, SONRA MÜTEVEKKİL OL!**

Tevekkülü yanlış anlayanlar Peygamberimizin şu Hadîs'lerine dayanmaktadırlar: «**Eğer siz hakkıyle tevekkül etmiş olsaydınız, Allah kuşları doyurduğu gibi sizi de rızıklandırırdı. Baksanıza bir kuşlara, sabah aç olarak çıkıyorlar, akşam karnı tok olarak dönüyorlar.**» Gerçekte bu Hadîs de onların aleyhinde bir delildir. Çünkü Peygamber Efendimiz kuşların sabah çıkıp, akşam tok döndüklerini belirtiyor. Yoksa onların yuvalarında durup dururken karınlarının doyurulduğunu bildirmiyor.

HÜLÂSA : İstihsâlin gelişmesi amelde ihsan ve fikirde ihlâsa bağlıdır. İhlâs ve ihsanlı imanın münbit toprağından başka yerde bulunmadığını burada hatırlamalıyız. Bu iman da gerçek, eseri görülen bir imandır. Uyuşuk ve hiçbir ameli eseri görülmeyen iman değil. İnsanlar içinde emin kişilerin ve dünyanın gerçek sahiblerinin varis oldukları bir iman. «**Andolsun, Tevrat'tan sonra Zebur'da da yazmışızdır ki arza (ancak) saalih kulların mirasçı olur.**» [4].

---

[1] **El-Ahzab : 3.**

[2] **El-Maide : 23.**

[3] **Et-Talâk : 3.**

[4] **El-Enbiya : 105.**

NOT : 1 — Bu makale Yusuf Karzavî'nin «el-Müslimûn» mecmuasında neşrolunan (الإيمان والحياة) isimli makalesi esas alınarak hazırlanmıştır.

2 — Yazıda geçen Âyet-i Kerîme meâlleri merhum H. Basrı Çantay'ın «Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm»inden alınmıştır.

NE ÇIKAR!..

Tasa

Küstüm artık zamana,
Yıllar olmuş, ne çıkar!
Sâde benim dost bana,
Eller olmuş ne çıkar!

İklim kıştır, baht kara;
Hep kar yağar dağlara!..
Varılmazsa bahara,
Güller olmuş, ne çıkar!..

Sökmez oldu ol şafak,
Sararıyor her yaprak...
Kurumakta gövde bak:
Dallar olmuş, ne çıkar!

Ne duyan var, ne sezen;
Hiç bu sırrı yok çözen...
Ne akort var, ne düzen;
Teller olmuş, ne çıkar!

Bak şu hâle ne feci;
Kimler, kimden davası?
Bitmedikçe bu acı,
Ballar olmuş, ne çıkar!

Dertler vardır dinmeyen,
Kalb değildir yanmayan!
Maksûdunu anmayan,
Diller olmuş, ne çıkar!

Olmaz hayat mânâsız!
Çüş olur mu sevdâsız?
Mecnûn için Leylâsız,
Çöller olmuş, ne çıkar!

Eder «Sıtkı» hep tasa,
Yiteeek elden asa...
Menzil uzun, güç kısa,
Yollar olmuş, ne çıkar!

T. Sıtkı BALCI

İslâmda Niyyet ve Amel

Hüseyin KÜÇÜKKALAY

Genel olarak «**Niyyet ve Amel**» mevzuunu ele almadan önce dört Hadîs-i Şerîf üzerinde durmak isteriz. Bu dört Hadîs-i Şerîften her biri hakkında büyük ilim sahipleri uzun uzun söz etmişlerdir.

(Ebu Davûd) [1]. «**İslâmiyetin esası dört Hadîs üzerindedir**» diyerek zikredeceğimiz Hadîslere temas eder [2]. Şimdi sırasiyle bu Hadîsleri görelim.

BİRİNCİ HADİS

عن النعمان بن بشير قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : الحلال بين والحرام بين وبينهما امور مشبهات لا يعلمها كثير من الناس فمن اتقى الشبهات فقد استبرأ لدينه وعرضه ومن وقع في الشبهات كراع يرعى حول الحمى يوشك ان يواقعه الا وان لكل ملك حمى حمى الا وان حمى الله في ارضه محارمه الا وان في الجسد مضغة اذا صلحت صلح الجسد كله واذا فسدت فسد الجسد كله الا وهي القلب . رواه البخاري و مسلم .

«**Helâl belli, haram da bellidir. (Zina, hırsızlık v.s. gibi) İkisi arasında da (Helâl mı, haram mı belli olmıyan bir takım) şüpheli şeyler vardır ki insanlardan çoğu onları (n bilmünü) bilmezler. Bu şüpheli şeylerden kim sakınırsa dinini ve ırzını kurtarmış olur. Her kim şüpheli şeylere dalarsa (Girilmesi yasak olan) koru etrafında (davarlarını) otlatan bir çoban gibi çok sürmez içeriye dalabilir. Dikkat ediniz, her padişahın bir korusu vardır. Cenab-ı Hakkın korusu da yeryüzünde, harim kıldığı şeylerdir. Cismin içinde bir parça et vardır ki iyi olursa bütün ceset iyi olur, bozuk olursa bütün ceset bozulur. İşte o da kalptir.**»

Hadîs-i Şerîf bir çok hükümleri ihtiva etmektedir :

1 — Haram mı, helâl mı olduğu belli olmıyan şüpheli şeylerden sakınmak;

2 — Cenab-ı Hakkın emirlerine ittiba, nehiyelerinden de kaçınmak suretile husule gelecek olan kalp temizliğidir.

Bu sebeple haram veya helâl olduğu kat'i olarak belli olmıyan şüpheli işlerden sakınmak lâzımdır. Resul-ü Ekrem Efendimiz bu Hadîs-i Şeriflerinde ahkâmı şer'iyye ile mükellef bulunan bir mü'minî bir çobana, daima insanı kötü işlere teşvik eden nefsi de helâl, haram nedir bilmiyen bir besi hayvanına, haram veya helâlliği belli olmıyan işleri koruluk etrafındaki şeylere ve nihayet haram kılınanları da girilmesi yasak kılınmış bir koruluğa benzetmişlerdir. Yani girilmesi yasak olan bir koruluğa yakın yerlerde koyunlarını otlatan bir kimse her an hayvanlarının oraya girmesiyle cezalandırılması durumuyla karşı karşıyadır. Böylece insan, helâl ve haram arasında şüpheli bir durumu olan işlerde dolaşmaktan nefsini muhafaza etmelidir.

Hülâsa olarak bir mükellefin yaptığı işler üç kısma ayrılabilir :

a) Helâl olduğu apaçık belli olan işler.

b) Haram olduğu açıkça belli olan işler, içki içmek, kumar oynamak, yalan söylemek v.s.

c) Kat'i olarak haram veya helâl olduğu hususunda bir delili bulunmıyan şeyler. Bu gibi şeyler hakkında bir nâs bulunmayıp icma'a da rastlanmazsa müctehid yapacağı ictihatla şer'i bir delile dayanarak bu meseleyi haram veya helâl durumuna götürebilir.

İKİNCİ HADİS

عن انس بن مالك عن النبي صلى الله عليه وسلم قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : لا يؤمن احدكم حتى يحب لاخيه ما يحب لنفسه . رواه البخاري و مسلم .

«**Herhangi biriniz (iyiliklerden) kendisi için sevdiğini (temenni ettiğini, din) kardeşi için dahi sevmedikçe iman (ı tekâmül) etmiş olmaz.**»

Hadîs-i Şerîfteki (لا يؤمن) lâfzının anlamı, nefsi için sevdiğini başkası için de sevmiyenin tam imana eremiyeceği olup, imandan sıyrılır manâsına gelmemektedir. Nitekim; Kur'ân ve Hadîs-i Şeriflerde bazı zaman «iman» kelimesinden iman-ı kâmil kasdedilir. Meselâ Cenab-ı Hakkın :

يا ايها الذين آمنوا آمنوا بالله ورسوله والكتاب الذي نزل على رسوله والكتاب الذي أنزل من قبل ومن يكفر بالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر فقد ضل ضلالا بعيدا .

«**Ey iman edenler, Allah'a, O'nun Peygamberine ve gerek o Peygamberine âyet âyet indirdiği kitaba, gerek daha evvel indirdiği kitaba iman (da sebat) edin. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini, âhiret gününü inkâr ederek kâfir olursa o, muhakkak ki (doğru yoldan) uzak bir sapıklıkla sapıp gitmiştir.**» [3].

Kavli kerîminde dahi durum böyle olsa gerek. Çünkü iman etmiş kimselerden tekrar iman etmelerini talebetmek ancak bu şekilde, yani, imanınızda sebat edip — iman-ı kâmil sahibi olunuz demekle — tevcih edilebilir.

Bu Hadîs-i Şerîfin ulvî manâsı içtimaî hayatımızın belkemiğini teşkil etmektedir. Kendisi için sevdiğini bir diğer din kardeşi için dahi seven bir kimsede asla çekememezlik olamaz, kin olmaz, küskünlük olmaz, adaletsizlik, rüşvet, hırsızlık, yalan ve iftira, zina, dedikodu ve saygısızlık asla ve asla olamaz. Meselâ başkasından bir haksızlığa uğramak istemiyen hiç başkasına haksızlık edebilir mi?

---

[1] **Ebu Davûd Süleyman b. El-Eş'ar b. İshak b. İmran El-Ezdi Es-Sicistani. Hadîs hafızlarındandır. Kendisi ayru zamanda Hanbeli mezhebi fukahasındandır. 202 H.'de doğmuş ve 275 H.'de Basra şehrinde vefat etmiştir. (Bak: S. 214, C. I, İbnü Hallikan 1310, Mısır)**

[2] **Aynı eser, aynı sahife.**

[3] **En-nisa sûresi, Âyet: 136.**

Tük Milleti ve İrticâ

Mehmed COŞAR

Müslüman-Türk milletinin vicdan hürriyetine yapılan tasyik, birkaç yıllık bir dâva değildir.

Bu birçok meselede olduğu gibi en azından ikiyüz, ikiyüzelli yıllıktır. Bunun en mühim sebebi de bu süreden beri Batı kültür-medeniyetini taklide kalkışmışlıdır. Dışarıdan içimize sızan herşeyin ortaya atılığı fikir ve kanaatte, bir de «İrtica Var» yaygarası görülmüştür. Çok defa aslı esası olmayan olaylar ortaya atılmış, yok şu tarikatmış, yok bu tarikat diye, nice vatan evlâtları bu uğurda helâk edilmiştir. Maksat bir takım ne idiği belirsiz kişilerin gayeleri tahakkuk etsin...

Şunu hiç akıldan çıkarmamak lâzım geliyor ki, Türk milletî mürteci olamaz. Çünkü gerek coğrafî mevkii ve gerekse tarihi an'analeri bu milletin medenî vasıflarını açıkça ortaya koymaktadır. Kökten Müslüman olan bu milletin köylüsü bile kaba ve kötü huylu kişileri «YOBAZ» diye isimlendirir.

ÜÇÜNCÜ HADİS

عن ابي هريرة رضي الله تعالى عنه قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم من حسن اسلام المرء تركه مالا يعنيه . حديث حسن رواه الترمذي .

«**Kişinin kendisine faidesi olmıyan şeyleri (Hayatında lüzum hissetmediği iş ve sözleri) terketmesi İslâma bağlılığının güzel (Mükemmel) liğindendir.**»

Şu halde insan, hayatta daima kendisini dünya ve âhirette mes'ul edecek, Cenab-ı Hakkın rızasına muvafık işler peşinde koşmalıdır. Kendisi, milleti, vatanı, dünya ve âhireti için faidesi olmayan malâ ya'ni'yi de terketmelidir. Bazı Hadîs-i Şeriflerde: «**Allah'a ve âhiret gününe iman eden ya hayır (h şeyler) söylesin veya sükût etsin**» buyurulmaktadır. Bu konuyla ilgili pekçok âyet ve Hadîs-i Şerifler mevcuttur.

DÖRDÜNCÜ HADİS

عن امير المؤمنين ابي حفص عمر بن الخطاب رضي الله تعالى عنه قال : سمعت رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم يقول : انما الاعمال بالنيات وانما لكل امرئ ما نوى فمن كانت هجرته الى الله و رسوله فهجرته الى الله ورسوله ومن كانت هجرته الى دنيا يصيبها او امراة ينكحها فهجرته الى ما هاجر اليه . رواه البخاري ومسلم وابو داود والترمذي والنسائي وغيرهم .

«**Ameller (in değeri) ancak niyetlere göredir. Herkesin amelinin karşılığı niyyetine nazaran verilir. Her kimin hicreti Allah ve (Onun) rasulüne mü-**

Bir milletin mazisinden ibret alarak istikbale yönelmesi, kendi milli gelenek ve adetlerine bağlı kalması o milletin mürteci olmasına vesile oluyorsa muasır medeniyet seviyesine ulaşmış İngiliz milletinin diğer milletlere nazaran çok koyu bir mürteci olmasını iktiza eder ki, hakikat bu değildir ve aklı başında olan hiç kimse de bunu kabul etmez.

Şuûru ile hareket eden hiç bir kişi milletlerin benliğinden yitirmemeğe çalışmasını gerilikle itham etmeyip bilâkis onu, yüksek vasfını ortaya koydu diye tebrik ve takdir eder. Ayrıca milletine has hususiyetleri müdafaa ettiği için de ona kahraman gözüyle bakar. Asıl gerçek insanlıktan beklenilen de bu değil midir?

---

tevecciih ise hicreti Allah ve rasulüne müntehidir. Her kimin de hicreti mal olacağı bir dünya veya nikâhlıyacağı bir kadından dolayı ise hicreti (Allah ve rasulünün rızasına değil) sebebi hicreti olan şeye müntehidir.»

Bu Hadîs-i Şerîf pekçok şer'i hükümleri ihtiva eden, Rasulü Ekrem'in mübarek sözlerindendir. الامام الشافعي (El-İmamüşŞafii) Hazretleri «**Bu Hadîs bütün (Şer'i) ilimlerin üçte birine şamildir.**» buyurmaktadır

Zira mükellefin ameli kalp, dil veya azalariyle işlenir. Niyyet de bu üçünden biri vasıtasiyle meydana gelir.

Bu Hadîs-i Şeriften istinbat edilen pek hem de pekçok ahkâmı şer'iyye mevcuttur. Misal olarak الامام الشافعي رحمه الله عليه da daha başka bazı fıkıh bilginleri abdest ve gusulde niyyetin farz olduğunu bu Hadîs gereğince ileri sürmektedirler. Bu anlayışları Hadîs-i Şerîfi : انما الاعمال بالنيات şeklinde te'vil etmiş olmalarından ileri gelmektedir. الاعمال kelimesinin başındaki ال (El) edâtı-nı da استغراق الجنس manâsına aldıklarından bu hükmü birçok maellere teşmil etmektedirler. Başta الامام اوحنيفة olmak üzere birçok kimseler ise meselâ yukarıdaki ilim sahipleri gibi abdestte niyyetin farz olduğuna kail değildirler. Bunlar da Hadîs-i Şerîfi انما الاعمال بالنيات şeklinde te'vil ederler.

Bu bahisler yerinde delil ve münakaşalarıyla birlikte mufassal olarak görülecektir. İnşaallah.

Vicdan ve Ahlâk

- III -

Dr. Fehmi CUMALIOĞLU

İslâm, zorbalığı, vicdanlara baskıyı, zulmü reddeder. **«Lâ İkrahe fiddin — Dinde zorlama yoktur»** prensibini vicdanların tahtına oturtur. Vicdanlara zorla baskı yapmayı, vicdanî kanaatleri cebirle, işkence ile değiştirmeyi lânetler. Vicdan ölçüsünü ikna yoluyla, gönül rızası ile insan ruhuna nakşetmeyi gaye bilir. Hıristiyan dininde böyle bir akide olmadığı için Müslüman Endülüs'ün mağlûbiyetinde Hıristiyan İspanya zulüm, işkence ve ölümle Müslümanların vicdanlarına katliamlar yaptı. Haçlı seferlerinin gayesi de bu idi. Engizisyon Mahkemeleri bu maksat için insanlık vicdanında bir tahrip makinası olarak asırlarca işledi. Hıristiyanlık, vicdan ilâkadında merhamet tanımayan, müsamaha ve toleransı olmayan bir nizamdır. Halbuki ilâhî bir dinin temel vasfı merhamet ve saygıdır. Bu sıfat ancak İslâmda vardır.

«Vema Erselnake illâ rahmeten lil'Âlemin = Ey habîbim biz seni ancak Âlemlere rahmet olmak üzere gönderdik.»

Yalnız insanlara değil bütün yaratıklara rahmet, şefkat ve sevgi için gönderilmiş olan bir din beynelmilel insanlık dini olabilir. Bir müslümanlar kâinatta İslâmdan başka bir din bulunduğuna inanmayız. Zira Âl-i İmran sûresi'nin 19 ncu âyetinde : **«İnneddine indallahilislâm = Hak din Allah indinde ancak İslâmdır»** buyurulmaktadır. Gerçekte Musevî ve Nasrânî dinleri de aslı ve prensipi bakımından hak dindir. Hepsinin zamanında tebliğ ettiği itikat, vahdaniyetir. İçtimaî nizam yanî şeriat değişiktir. Çünkü muayyen bir kavmin muayyen bir devredeki içtimaî ihtiyaçlarına cevap verecek İlâhî hüküm ve prensipleri ihtiva etmektedir.

Dört kitap: Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'ân hakkı. İlâhî vahiydir. Fakat Kur'ân-ı Kerîm'den mâdası neshe uğramış, Dünya yüzünde asıl nüshası, İlâhî kopyası kalmamıştır. Mevcut olanlar sonradan hikâye ve rivayetlere, efsanelere dayanılarak yazılmıştır. Bu tarihî bir realitedir. Buna rağmen bu gün dünya yüzünde bu muharref kitapların hüküm ve prensiplerine göre amel eden, vicdan ölçülerini mukaddes tanıdıkları bu kitaplardan alan milyonlarca milletler vardır. Vicdanın teşekkülünde dinî inançların başlıca rolü bulunduğunu yukarıda arzetmiştim. Dinlere ve mukaddes kitaplara bağlı değişik vicdanlar tecessüs edeceğini müşehhas örneklerle izaha çalışalım :

1 — Eski ahid kolleksiyonu yânî muharref Tevrat bugün Yahudi ırkının mukaddes kitabıdır. Yâni bütün dünya Yahudileri bu kitaba inanıyor ve onun hükümleri ile amel ediyor. Yahudi ırkının vicdan ölçüsünü umumî hatları ile Muharref Tevrat'ın onlarca kutsal emirleri vermektedir. Şimdi bu Tevrat'tan bazı cümleler okuyalım :

Tevrat, Çıkış, Bab 12, Âyet: 22 **«Fakat her kadın komşusundan ve evinde olan misafirden gümüş şeyler ve altın şeyler ve esvaplar isteyecek ve oğullarının ve kızlarının onlarla süsleyeceksiniz ve Mısırları soyacaksınız.»**

Tevrat, Çıkış, Bab 12, Âyet: 35 **«Ve İsrail oğulları Musa'nın sözüne göre yaptılar ve Mısırlılardan gümüş şeyler ve altın şeyler ve esvaplar istediler ve Rab Mısırlıların gözünde kavme lütuf verdi ve istediklerini verdiler ve Mısırları soydular.»**

Bu âyetlerden çıkan manâ, Yahudi ırkı dostluk ve alâkadığı istisnaz edercek hile ile başkalarını ve tabiatiyle düşmanlarını soyup sovana çevirmekle mükelleftir.

Onları soymaları, aldatmaları helâldır. Hazret-i Musa sözde böyle bir emir vermiştir. Bu dinî emir Yahudinin vicdan ölçülerinden biri olmaktadır.

İslâm dininde böyle bir hükme asla rastlanamaz. Bunun içindir ki Viyana önlerine, Polonya içlerine kadar giden Müslüman-Türk cengâverleri düşmanın ve gayri müslimlerin bağlarından koparıldıkları üzümlerin bedellerini birer çıkına bağlayarak kütüklere asmışlardır.

Başka bir örnek :

Eski ahit, Musa'nın beşinci kitabı, Bab 23, cümle 19: **«Fakat kardeşine, kâzi olsun yahut gıdâ verilen bir şeyin faizi olsun, faizle kardeşine ödünç vermeyeceksin. Yabancıya faizle ödünç verebilirsin.»**

İslâm dininde bir Müslüman için böyle bir istisna yoktur. Faiz alıp verme umumî olarak haramdır.

Eski ahit, Tesniye — Bab 7, Cümle 16: **«Ve Allah'ın Rabbin sana teslim edeceği bütün kavimleri bitireceksin. Gözün onlara acımayacak ve onların Allah'larına kuluk etmeyeceksin.»**

Eski ahit, Tesniye — Bab 12, Cümle 2: **«Milletlerini alacağınız bütün yerlerin yüksek dağlar üzerine ve tepeler üzerinde ve her yeşil ağaç altında ilâhlarına ibadet ettikleri bütün yerleri mutlaka harap edeceksiniz.»**

Eski ahit, Tesniye, Bab 20, Cümle 16: **«Ancak Allah'ın Rabbin miras olarak sana vermekte olduğu bu kaimlerin şehirlerinden nefes alan kimseyi sağ bırakmayacaksın.»**

Yani muharref Tevrat Yahudinden başka bir kimsenin canının azizliğini, insanlık haklarını ve vicdan hürriyetini tanımamaktadır.

Eski ahit, Leviler, Musa'nın üçüncü kitabı, Bab 25, Cümle 39-46: **«Ve eğer kardeşin fakir düşer ve kendisini sana satarsa onu köle gibi çalıştırmayacaksın, senin yanında ücretli adam gibi, misafir gibi olacaktır. Yubil yılına kadar senin yanında çalışacaktır. O zaman kendisi ve kendisi ile beraber çocukları se-**

İSLÂM, ZORBALIĞI, VİCDANLARA BASKIYI, ZULMÜ REDDEDER. «LÂ İKRAHE FİDDİN — DİNDE ZORLAMA YOKTUR» PRENSİBİNİ VİCDANLARIN TAHTINA OTURTUR.

«EY EBU BEKİR! HER KAVMİN BİR BAYRAMI VARDIR. BU DA BİZİM BAYRAMIMIZDIR.»

HADİS-İ ŞERİF

KURBAN VE KURBAN BAYRAMI

Şükrü ÖZÜDOĞRU

«Kınalı koç kesilmiş
Bir kenara asılmış
Gör bir sevinç nasılmış
Kurban bayramı bugün.»

Bayram sevinç ve neşe günüdür. Her milletin bir takım millî günleri, tarihi hatıralarını canlandıran bayramları ve her dine bağlı kimselerin de dinî günleri ve bayramları vardır.

Kurban Bayramına gelince bütün İslâm âlemindeki 600 milyon Müslümanın bayramıdır. Hz. Peygamber (S.A.V.) «Ey Ebu Bekir! Her kavmin bir bayramı vardır. Bu da bizim bayramımızdır.» buyurmuştur. Evet bu da bizim bayramımızdır, biz Müslümanların bayramı.

Bayramlar; bizlere yeni bir gayret ve çalışma hızı verir, katılaşan kalpleri biraz olsun yumuşatır, dinî şuur ve duyguları kuvvetlendirir, iman nurunu yeniden parlatır.

Kurban bayramında yalnız İslâm âleminde değil bütün yer yüzünde bambaşka bir kaynaşma olur. İslâm âleminin merkezi, Kâ'be'sine kavuşmak istiyen milyonlarca Müslüman, dünyanın her yanından kıvrım, kıvrım kervanlar halinde çölleve koyuluş.

Hacılar, Kâ'be'nin etrafında pervaneler gibi döner, hayatın en derin hazzı içinde kendinden geçer, bütün heves ve arzulardan sıyrılıp bembeyaz ihramlarla Allah'a dua eder.

Bayram günlerinde kin ve intikam hisleri biraklır, kardeşlik duygusu perçinleşir, karşılıklı hürmet ve sevgi artırılır, birlik ve beraberlik temin edilir. Bayram münasebeti ile ana, baba, akraba ve dostlar

(Devamı 26. sayfada)

tebrik tekbirlerinin esası budur.

nin yanından çıkacak ve aşiretine, babalarının mülküne dönecektir. Çünkü onlar Mısır diyarından çıkardığım kavimlerimdir, Köle olarak satılmayacaklardır. Onu sertlikle efendilik etmeyeceksin. Ve senin malın olacak köleye ve cariyeye gelince, etrafınızda olan milletlerden, onlardan köle ve cariye satın alacaksınız. Ve aranızda oturan gariplerin de çocuklarından onlardan ve diyarınızda doğmuş olup, yanınızda bulunan aşiretlerinden satın alacaklarını ve sizin malınız olacaktır ve onları kendinizden sonra miras, mülk olarak çocuklarınıza bırakacaksınız, daimî kölelerinizi onlardan alacaksınız, fakat kardeşlerinize, İsrail oğullarına birbirinize sertlikle efendilik etmeyeceksiniz.»

Yahudi ırkından başka bütün insanları ve milletleri Yahudinin kölesi kabul eden bir din beynelmilel insanlık dini olamaz. Esasen İsrail dinî kavmi bir din olduğunu mukaddes kitapları ile cihana ilân etmektedir. ESKİ AHİT ismini taşıyan mukaddes kitap kolleksiyonu manâsı itibarı ile «Eski Sözleşme» demektir. Yani Yahudi kavmi ile kabile ilâhları Yahuva arasında bir anlaşma ve sözleşmedir. İsrailin ilâhı Yahova başka bir milletin ilâhı değildir.

Tevrat, Çıkış, Bab 3, Cümle 18: **«İbranilerin ilâhı Yahova bize rastgeldi.»** Tevrat, Çıkış, Bab 5, Cümle 3: **«Ferâun ilâhı Rab'bi görelim diye.»**

Tevrat, Tesniye, Bab 7, Âyet 8: **«Çünkü sen Allah'ın rabbe mukaddes bir kavimsin, Allah'ın rab yer yüzünde olan bütün kavimlerden kendine has kavim olmak üzere seni seçti.»**

Bu açıklamalardan sonra anlarız ki bir Yahudinin vicdan ölçüleri, hak ve adalet prensipleri, bir Müslümanın vicdan hükümlerinin benzeri ve dengi olamaz.

Hıristiyan dinine gelince: Bu din aslında Yahudi şeriatının bir devamıdır. Bu gerçeği Hıristiyanların mukaddes kitapları (Yeni Ahit) açıklamaktadır.

Matta, Bab 5, Cümle 17-18: **«Sanmayın ki ben şeriatı yahut Peygamberleri yıkmaya geldim. Ben yıkmağa değil fakat tamam etmeğe geldim. Çünkü doğrusu size derim: Gök ve yer geçip gitmeden, her şey vaki oluncaya kadar şeriattan en küçük bir harf veya bir nokta bile yok olmayacaktır.»**

(Devamı var)

İhmâl edilen Sanat Eserlerimiz

Sultan Alâaddin Câmii

İ. Hakkı KONYALI

Konya, Anadolu'yu Türkleştiren, Müslümanlaştıran ve ona ebedlere kadar Müslüman kalmayı bahşeden Selçuklerin başşehridir. Selçuklerin Bizanslılardan devraldıkları ilk şehir, şimdiki Alâaddin tepesinin içinde idi. Bu tepeyi kalın bir kale duvarı sarardı. Bu kaleyi Kılıç Arslan, sonra da Birinci Alâaddin tamir ettirmiş, genişletmiştir. Eski vakfiyeden öğrendiğimize göre, bugünkü Sultan Alâaddin camiinin bulunduğu mahallenin adı Tahti mahalleci idi. Padişahların sarayı ve tahtları burada bulunduğu için, İmparatorluğun paytahtı olduğu için, buraya böyle denişlerdi.

Tepenin tam ortasında bir de Roma kilisesi vardı. Konya'yı alan Selçuklar burasını mescit yaptıkları için adına (Mescid-i Selçuk) denilirdi. Sonra Sultan Alâaddin camii yaptırdı. Sultan Abdülâziz zamanında bu kilisenin yüksek kübeti üzerine bir çalar saat konmuştu. Saat başında çalarken, sesi tâ meram'dan işitilirdi. Bütün Konya saatlerini buna göre ayarlardı. İstiklâl savaşı sırasında Konya'da birçok eşsiz tarih yadigârlarını bastonunun bir işaretiyle yıkma ve yıkturma küstahlığını gösteren bir adam, Konya'nın en eski tarih yadigârını, bu ilk müslüman mâbedini de korkunç ve tüyler ürpertici bir lâübalilikle yerlere serdi. Bu sıralarda asırlardan beri âhiret uykusu uyuyan altı Selçuk padişahının mumyaları da Alâaddin türbesinden alınarak Tac veziri türbesinde kopeklere atıldı.

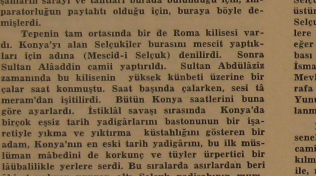

Alâaddin camisinin eski kısmının içi. Kubbeli kısma doğru görünüş.

Alâaddin sarayı, çinilerini, heykellerini ve kitabelerini çalmak için Vizo isminde bir Rum mühendis tarafından — sözde tamir ettirilirken — yıkturıldı. Çinileri ve kitabeleri bizim mahallemizdeki Alman konsolosunun evine, oradan da Anadolu-Bağdat Demiryolları Umum Müdürü Hükwen tarafından, Almanya'ya aşırtıldı. Ortada bir cami ile bir türbe kalmıştı. Türbenin üstü Mevlâna türbesininki gibi mavi çini ile kaplı idi. Türbe Konya kalesinin üstünde bir Selçuk sancağı gibi yükseliyordu. Hırsızlar, kubbenin üstünde bir tek çini bırakmadılar. Bakımsızlıktan Selçuklilerin bu en büyük, mahruti kübeti de yerlere serilmek üzeredir. Eğer Selçukiler olmasaydı, eğer Büyük Alâaddin olmasaydı, ne Mevlâna'nın babası Sultanü'l-ulemâ, ne de Yunus Emre'nin dedesi İsmail Hacı gibi aziz ler bu topraklara gelirler, ne Mevlâna, ne Yunus Emre yetişirlerdi. Selçukiler, etrafa nur saçan birer mum olmuşlardı. Mevlânalar, Yunus Emre'ler o mumun etrafına yanmak için toplanmış pervanelerdi.

Mevlâna'nın muhteşem kübetini onarmak için senelerden beri milyonlar harcandığı halde, Alâaddin camii ve türbesi yerlere serilmek üzere yüzüstü bırakılmışlardır. Bunu hazırlayan bu memleketin tarihi ile, mazisi ile, mefahiri ile, dini ve gelenekleri ile ilgisini kesmek istiyen kötü ve korkunç zihniyettir. Vakıflar Umum Müdürlüğü bu tüyler ürpertici cellât zihniyetinin tatbikçisi olmuştur. İttihatçılar zamanında da mason Şeyhülislâm, cami ve türbelerdeki eski eserleri, kutsal eşyayı — sözde muhafaza etmek maksadiyle — İstanbul'da kurdurduğu bir müzeye toplatmıştı. Sonra bunlardan bir çoğu çalınmıştır, yok olmuştur.

Sadrettin Konevi'nin hırkası ve Sultan Alâaddin'in üstünde namaz kıldığı Selçuk seccadesi bunlardandır.

Alâaddin camii uun yıllar bir askeri depo haline getirilmişti. En ağır malzeme buraya konmuştu. Gözlerimle görmüştüm. Muhafızlar pırlanta kadar kıymetli abanoz minberinden memleketlerine hâtıra götürmek için bıçak ile parçalar koparıyorlardı. Alâaddin külliyesinin bulunduğu tepe yığma idi. Önündeki kale duvarları, saray, üç kilise bu tepeyi tutuyordu. Bir vali, hükümet konağı yapacağım diye kale duvarlarını taş ocağı gibi söktürdü. Duvar temellerine indi, belediyeler etrafına nizam vermek için âdeta

Konya'da Alâaddin camisinin uzaktan görünüşü.

tepeyi kemirdiler, yontıtular. Vakıflar Genel Müdürlüğü Alâaddin caminin avlusunda umumi helâlar yaptırdı. Hem de lâğımsız helâların akıntısı cami avlusunun üstü kitabelerle dolu Kuzey duvarını yıktı. Geçen sene bir gün Konya Vakıflar Müdürünün yanındaydım. Daha evvel de Başbakan Süleyman Demirel'e «Alâaddin camini kurtar» başlıklı bir açık mektup neşretmiştim. Müdürün yanına gelen bir Vakıf teknisyeni, cami yıkılmaz! dedi. Ben aksini iddiada ısrar ettim. Bir hafta sonra cami çökmeye başladı. Vakıflar Umum Müdürlüğü incelemeler yapturmuş. 10 milyonluk bir paraya ihtiyaç varmış. Bu sırada mâbedi tetkik için getirilen yabancı mütehassıslar :

— Cami ve türbeyi doğu güneyine yaptırılan Orduevi çöktürüyor! demişler.

Vaktile de yazmıştık. Bu Orduevi tepenin umumi manzarasını kesen bir duvar halini almıştı. Buraya yaptırılmaması lâzımdı. Vaktiyle o civara belediye bir sinema yaptırmıştı. O bile bu mülâhazalarla yıkturılmıştı. Gazetelerin yazdığına göre, evvelâ Orduevi yıkturılacak, sonra da 40 metre kadar zemine inilerek cami ve türbe beton kazıklar üzerine oturtulacakmış. Bu biraz çabuk yapılmalıdır. Sayın Devlet Bakanı Refet Sezgin'den bunun bir an evvel hakikat olmasını diliyoruz. Aksi takdirde Alâaddin külliyesi yerlere serilecektir.

Meselelerimiz

Bir Nesil...

Sokağa çıkınca karşılaştığımız insanlar arasında kendimi o kadar yalnız hisseediyorum ki. tarif edemem.

Ben bu neslin çocuğuyum. Yirminci yüzyıl neslinin. Ama bir türlü anamadım bu çağın nesline. Bana çok yabancı geliyor. Ben onlara acaibler diyorum. Gerçekten acaib..

Gözleri kararmış insanlar görüyorum. Şehvet kaplamış gözleri ile kara kara süzüyorlar insanları. İhtiras saçan bakışlarından ruhlarını, içlerinden geçeni okuyorum. O kadar kötü şeyler düşünüyorlar ki, insan hayvandan farksız hale geliyor.

Etrafıma göz gezdiriyorum, bir tanıdık göz arıyorum. Sanki hepsi yerin dibine girmiş. Mazi olmuş.. Benden olanların hepsi kaybolmuş veya sakınıyorlar.

Ne bileyim; Keçi sakal, suratta yolunmuş deriden farksız.

Mini etek, monokini, bikini ilk insanların medeniyetten uzak giyinişleri ile birbirine uygun.

Kulakları tül perdesi haline getiren, omuzlara kadar uzanan saçlar medeniyetin atom çağında traş makinesinden haberleri olmıyan eskimoları andırıyor.

Zevkler, duygular, görüşler, düşünüşler neslimizi sanki ayrı dünya insanları haline getirdi.

Kimileri batının kör taassubuyla kendinden olmıyanları uyuşturucu siyasetinin ağlarına takılmış gafleti içinde. Kimileri de kayıtsızlık, vurdumduymazlık, nemelâzımcılık içine düşmüş kaygusuz ve bilmediği bir sefaletin önünde.

Eskilerin «Ah!» çekerek hatırladıkları gençliğin neşesini süfli hayalarının bataklığına gömen insan görünüşünde gölgeden farksız bir neslin içinde görüyorum kendimi. Bu neslin ömrü kısa süreyor bereket. Yoksa halimiz harabtı.. Biz de hayatımızın o kör çukuruna batıp gidecektik.

Bu çürük neslin bulamadığı, kaybettiği, özünden yitirdiği bir değeri var.. Onun için bedbaht bu nesil.. Onun için başkalarına benziyor. Bizden uzaklaşıyor.. Bana yabancı oluşu kaybettiğini elde edememekten. Yitirdiğini bulamamaktan. Şöne düştüğü o hummalı buhrandan kurtulamıyarak kendini sefalete, felâkete atışı hep arayamamaktan, bulamamaktan..

Korkmaya yüz tutmuş bu neslin arayamadığı ve aramak istemediği; onun mayası. Özü, aslı, manâsı, ruhu..

Buna kavuştuğu gün, ilkbaharına bürünerek yemyeşil olacak bu nesil. Bir gelin gibi taptaze yeni bir nesil.

Benim neslimin ruhunu sıkan, hırursuz eden, onu kıskıvrak yabancıların kucağına iten korkunç ve sefih şeytanın yalanlarına, vaadlerine artık paydos.. Benim neslim, silkin ve aradığını bul. Haydi göreyim benim neslim seni...

Mehmed ŞEKER

«İslâm güzel huydur»

İslâm ve Ahlâk

Veli ERTAN

Ne irfandır veren ahlâka güzellik ne vicdandır,
Fazilet hissi insanlarda Allah korkusundandır.
Yüreklerden çekilmiş farzedilsin havfu yezdanın,
Ne irfanın kalır tesiri kat'iyyen, ne vicdanın.
Mehmed ÂKİF

İSLÂM NAZARINDA AHLÂKIN BÜTÜN MANÂSİYLE RUHU, İSTİKÂMET ÜZERE BULUNMAK VE ALLAH'A KARŞI TAAHHÜTLERİNİ YERİNE GETİRMEK, GEREK SÖZÜNDE VE GEREK İŞİNDE HAK YOLUNDAN AYRILMAMAKTIR.

Her insanda bir inanma ve ibadet yapma duygusu mevcuttur. Bu his ve fikir kendiliğinden doğmuş bir hâdisedir. İnsanlarda fıtrî olan bu düşünce ve duygu zaman zaman vahye mazhar olan Peygamberler tarafından kullara tebliğ olunmuştur.

Semavî dinlerin sonuncusu olan İslâm dininin insanlara talim etmiş olduğu hükümlerin hepsini ana temel olarak iç kanında toplamak mümkündür. Birinci kısım itikat olup Allah'ın varlığına, birliğine, şeriki ve naziri olmadığına, Hazret-i Muhammed (S.A.V.) onun kulu ve rasulü olduğuna iman etmektir. İkincisi ameli hükümlerdir. Üçüncüsü ise ahlâktır. Terbiye, tehzip ve vicdana ait esaslardır. Her iki temelin örtüsüdür.

Ahlâk hulkun cemidir. İnsanlarda bulunan tabiat ve seciyedir. İyilik etmek, fenalıktan kaçınmaktır.

Ahlâk, insan hayatını düzenler. İç huzuruna, rahata kavuşturur. Tavır ve hareketlerini terbiye eder ve vicdanınca muvazeneyi sağlar.

Zamanımızda ahlâk bir ilim haline gelmiştir. Gayesi insanların yapacağı hayır ve şerri birbirinden ayırır. Güzel işleri kötü şeylerden vicdaniyle temyiz ve takdir eder. Bununla beraber herkes kendisinin fıtrî istidadı nisbetinde çeşitli iyi işler yapabildiği gibi kötü şeyleri de işleyebilir. Bundan dolayı her fiil şüphesiz nefse racidir. Binaenaleyh her fiilin mükâfat ve mücazatı da şüphesiz nefse aittir.

Kur'ân-ı Kerim ve Hadîs-i Şeriflere göre İslâm dininin gayesi hiç şüphesiz güzel ahlâktır. Çünkü Resul-ü Ekreme «İslâm nedir?» diye soruldu**ğ**unda «**İslâm güzel huydur.**» [1] cevâbında bulunmuşlardır.

Cenab-ı Hak Kur'ân-ı Kerim'de Kelem sûresi'nin dördüncü âyetinde meâlen: «**Şüphesiz (Ya Muhammed) ahlâk güzelliğinin en yüksek mertebesini haizsin.**» [2] buyurmuştur. Bu surette İslâm nazarında ahlâkın değer ve önemi belirtilmiştir.

İslâm nazarında ahlâkın bütün manâsiyle ruhu, istikâmet üzere bulunmak ve Allah'a karşı taahhütlerini yerine getirmek, gerek sözünde ve gerek işinde hak yolundan ayrılmamaktır. İstikâmetten inhiraf edenler vicdanî mes'uliyet içinde kalacakları gibi kendilerine uyrevi mes'uliyet terettüp edecektir.

Bu hususta Kur'ân-ı Kerim'de tekid edici emirler mevcuttur. Hûd sûresi'nin 112 nci âyetinde meâlen: «**Nasıl emrolunmuşsan öylece istikâmette bulun.**» [3] buyurulmuştur. Binaenaleyh imanı bütün bir insanın sözünde, işinde hak ve hayırdan ayrılmaması, istikâmet üzere bulunması lâzımdır.

Kur'ân-ı Kerim, ahlâkın esaslarını vazettiği gibi yüce Peygamberimiz de Hadîs-i Şeriflerleriyle ahlâkı hükümleri açıklamıştır. Bir Hadîs-i Şeriflerinde: «**Ben ancak güzel ve yüksek ahlâkı tamamlamak için gönderildim.**» [4] buyurmuşlardır.

Ahlâkın bir gayesi olduğu gibi bir de müeyyidesi vardır. O da iman sadakatiyle Allah'tan korkmaktır. Emirlerini yerine getirmek ve nehiylerinden ictinab etmektir.

İstiklâl Marşı şairi Mehmet Âkif'in dediği gibi:

Ne irfandır veren ahlâka güzellik ne vicdandır,
Fazilet hissi insanlarda Allah korkusundandır.
Yüreklerden çekilmiş farzedilsin havfu yezdanın
Ne irfanın kalır tesiri kat'iyyen, ne vicdanın.

Başka bir şair de:

Hüsnü ahlâk ile kaimdir kemalâtı beşer,
Kabili tehzibdir, her vechile ahlâkımız.

İslâm dininde ahlâk emirlerinin hemen hepsi iman muktazasıdır. Allah'ın emirlerine mutavaat ve inkiyaddır. Mahlûkuna sefkat ve merhamet göstermektir.

Ahlâk ilmiyle meşgul olanların bazıları ahlâkın değişemiyeceğini ve bazılarının da tadil ve tebdilinin mümkün olacağını öne sürmüşler ve bu hususta araştırmalarda bulunmuşlardır.

Malûm olduğu üzere ahlâk tabiî ve kisbî olmak üzere iki kısımdır. Tabiî olan, beşerin hilkatında mevcud bulunan hasletlerdir. Kisbî ahlâk ise terbiye ile tadili, tağyir ve tebdili mümkün olandır. Bu hususta dinimizde şirkçe nakli deliller vardır. Eğer ahlâkın ıslâhı mümkün olmamış olsaydı Resulü Ekrem Efendimiz: «**Ahlâkımızı güzelleştiriniz.**» [5], «**İlâhi ahlâk ile ahlâklanınız.**» [6] buyurmazlardı.

Kur'ân-ı Kerim'de Raad sûresi'nde meâlen:

«**Herhangi bir kavm kendini bozmadıkça Allah onlardaki refahı bozmaz, Allah bir kavm için fenalığı dileyince onu red edecek yoktur, onlar için Allah'tan başka hâmi de bulunmaz.**» [7] buyurulmuştur. Bu hale giren kavm ve fertlerin ahlâkını ıslâh etmeleri, seyyiatını hasenata çevirmeleri kendi irade ve ihtiyarları dahilindedir.

Gene Kur'ân-ı Kerim'de Maide sûresi'nde meâlen:

«**Ey insanlar! Kendinize bakın, siz hidayet bulmuşsanız yoldan çıkanlar size zarar vermez.**» [8] buyurulmuştur. Bu surette iman ehlinin ve nefislerinin ıslâhı kendilerine ait bulunduğu serahaten beyan olunmuştur. İşte bu hal münakasa götürmez bir hakikattır. Ahlâkın ıslâhı tadil ve tağyiri mümkündür. Akli selim de bunu kabul etmiştir.

Hazret-i Ali (R.A.) «**Çocuklarımızı bulunduğunuz zamana göre değil, gelecek zamana göre terbiye ediniz. Zira onlar sizin zamanınızdan başka bir zaman için yaratılmışlardır. İşte o zamana lâyık bir tarzda**

Akıllı insan hayvandan iyidir. Fakat insanlara saldıranlar, hayvanlardan aşağıdırlar. Bir insan yemekden, uyumakdan başka bir şey bilmiyorsa, böyle insan hayvandan nasıl efdal olabilir?

onları terbiye ve tehzip etmekte kusur etmeyiniz.» buyurmuşlardır.

Resulü Ekrem Efendimiz de: «**Çocuklarımıza ikram ediniz, iyi bakınız, güzel terbiye ediniz.**» buyurmuşlardır.

Bir aile çocuğunu Dünya'ya getirmekle işini bitirmiş değildir. Asıl iş onu hem kendisine ve hem de beşeriyete faydalı bir uzuv olarak yetiştirmek ve terbiye etmektir. Çocukların daima taklidcilige meyyal olduğu hepimize malûmdur. Babasından, annesinden ve büyük kardeşlerinden gördüklerini hemen yapmağa çalışır. Bu bakımdan olgunlaşır, yapılan işin çocuklar üzerinde icra edeceği tesiri iyi bilmeli, onların nefislerini terbiye etmeli ve korumalıdır.

Çocukların yetiştirilmesinde, İslâm terbiyesinin verilmesinde annenin rolü mühimdir. Vereceği ve telkin edeceği terbiyeye bağlıdır.

Yeni doğan bir çocuk beyaz bir kâğıda benzer, istenildiği gibi doldurulur, âdeta bir balmumu gibidir. İstenilen kalıba sokulur.

Hükemadan birinin: «**Beşiği salliyan el Dünya'ya hükmeder.**» sözü bir annenin terbiyedeki rolünü ne güzel tebarüz ettirmiştir.

Fahri Kâinat Efendimiz: «**Allah'ım yaradılışımı güzel kıldığın gibi ahlâkımı da güzel kıl.**» [9] tarzında Cenab-ı Hakka dua ve niyazda bulunmuşlardır.

[1] الاسلام حسن الخلق

[2] وانك لعلى خلق عظيم

[3] فاستقم كما امرت...

[4] انما بعثت لاتمم مكارم الا خلاق

[5] حسنوا أخلاقكم

[6] تخلقوا باخلاق الله

[7] ان الله لا يغير ما بقوم حتى يغيروا ما بانفسكم واذا اراد الله بقوم سوء فلامرد له ومالهم من دونه من والٍ.
(Ra'd sûresi, âyet: 11)

[8] ياايها الذين آمنوا عليكم انفسكم لا يضركم من ضل اذا هديتم

[9] اللهم كما احسنت خلقي فاحسن خلقي

Çanakkale savaşının 51. yıldönümü münasebetiyle

18 MART

Yıl 1915
Günlerden 18 Mart
Harb başladı Çanakkale'de
Mehmetler yürüdü
ALLAH, ALLAH, sünguler elde,
Allah onlarla beraber
Erler diyordu :
Allah-ü Ekber...
Allah-ü Ekber...
Hezimete uğramıştı
Quin, Elizabet, Şarlman
Ve Agamemnon zırhlıları,
Düşmana verilmedi aman
Kana boyanmıştı o gün
Koca denizin suları
Kan aktı misali seller,
Sular diyordu :
Allah-ü Ekber...
Allah-ü Ekber...
Hamidiye tabyasının önünde
En son geberdi BUVE zırhlısı,
Görülmeyen bir savaştı Çanakkale'de,
Savaşın ağırı, en ağırlısı
Allah diyerek Mehmetçik önde,
Tufandı sanki, boralar, tipiler,
Toplar diyordu :
Allah-ü Ekber...
Allah-ü Ekber...

A. Kadir GÜLER

«BİR CEMİYETİN İNTİZAM İÇİNDE YAŞAYABİLMESİ İÇİN, MUTLAKA BAZI KAİDE VE KURALLARA İHTİYACI VARDIR.»

OLÇU - ÖRNEK

Mehmed ŞİMŞEK

Her cemiyetin intizam içinde yaşayabilmesi için mutlaka bazı kâide ve kurallara ihtiyacı vardır. Bu kanunların kimisi gülünç derecede basit olup, intizam yerine, ihtilâl ve intihâ doğurur, kimisi yarımyamalak bir müddet yaşar, kimisi de o cemiyeti yükseltir, mutlu kılar. Bazı cemiyetlerin uydurma, basit kanunları vardır; bazısı da en modern ve eşi bulunmaz kanun ve kâidelere mâliktir. Bu cemiyetlerin bir kısmı Âlim-i mutlak olan yüce Allah'ın gösterdiği kanunları benimseyip, bilgisizliğe düçar olmadan intizam içinde yaşar; diğer bir kısmı da rastgele kanunların karanlığı içinde bocalayıp durur.

Bu âlemin yaratıcısı olan Hâlık-ı mutlak, yarattığı âlemi başıboş ve gâyesiz yaratmamıştır elbette. Hele yaratılmışların en şereflisi olan insanı hiç bir zaman başıboş bırakmamış, ona, yaratılışındaki gâyeyi bildiren, emir ve yasakları, iyilik ve fenalıkları ihtiva eden muntazam, ebedî bir kanun göndermiştir: Mukaddes kanun, Ulvî kitap. Kur'ân-ı Kerîm...

Bu âleme ne için geldiğini bilmeyenlere öğretiyor: **«Ben insanları ve cinleri ancak bana ibadet etsinler diye yarattım.»** Demek insanlığın yaratılışındaki gâye, yaratanına lâyıkı veçhile kulluk yapmaktır. Yalnız O'na yönelmek, yalnız O'ndan yardım istemek. Tek yardımcı O'dur; vasıta kabul etmez. Bir fâniden yardım istemek insanlığa yakışmaz. Gerçek ölçüye göre **«Yalnız Sana ibâdet eder, yalnız Senden yardım isteriz»** deyip, bütün kalbiyle Rabb'ına yönelen kimse, olgun insan... Mü'min insan.

«Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?» diyen ulvî kanunun mensubu bulunan cemiyet hiç cahil kalır mı, âlime hasret olur mu, cehâlet karanlığının girdabına düşer mi?

«Allah zâlimleri sevmez» diye bir maddesi olan kanunun koruduğu insan hiç zâlim olur mu? Böyle bir cemiyette zulüm gören (mazlûm) bulunur mu hiç?

«Adâletle hükmedin» emr-i İlâhîsini duyan bir idareci, bir hâkim, bir hükümdar nasıl olur da adâletten uzaklaşır.

Modaya hayran olanlar, sizin de ölçünüz Kur'ân'da. Mini etek mi, dar etek mi, «V» yaka mı olsun diye düşünen hanımlar. Sizin aradığınız, uygulamada zorluk çektiğiniz ölçü Kur'ân-ı Kerîm'de. İşte hür müslüman kadının kıyafeti: **«El ve yüz hariçindeki bütün vücûdunu kapatmak, bu kısımları dışardan besbelli olacak derecede dar elbise giymemek.»**

DİKKAT

Kendilerine borçlu olduklarımızı bildirdiğimiz kıymetli okuyucularımızın, Mecmuamızın maddî ve manevî sıkıntıya düşmemesi için borçlarını en kısa zamanda ödemelerini önemle rica ederiz.

O K U

Ey insanoğlu başıboş bırakılıvermedin bu âleme. Bir yol göstericin var senin de. Bir gâye için geldin, gönderildin yer yüzüne.

Nasıl ki bir düdüklü tencerenin, bir buzdolabının uzun uzun kullanılma tarifesi varsa, onu yapan firma tarafından hatasız ve yanlışsız çalışması düşünülmüşse; senin tek yapıcın, mutlak yaratıcın ve mimarın da seni bu âleme gönderirken bir hayat tarifesi, bir vazife taksimi programı, bir emir-yasak (yap-yapma) kanunu göndermiştir sana. Mutlak kanun, değişmez ölçü, yüce buyruk: Kur'ân-ı Kerîm.

Yapacağın, mes'ûl olduğun herşey Kur'ân'da. İyi ile kötü, düşüşle yükseliş, kaybedişle buluş, temizle pis Orada gösterilmiş. Yücelmek istersen O'na sarıl. Furkân-ı Hakîm'e râm ol.

Acaba bu kitabın gerçek müfessiri, eksiksiz uygulayıcısı var mı dersen, **«Allah'ın Resûl'ünde sizin için güzel örnekler vardır»** diyen Kur'ân hitabına kulak vér.

Evet. Eksiksiz uygulayıcı, yüce Allah (C.C.) tarafından görevlendirilmiş İlâhî Mürşîd, Ulu Peygamber, Hz. Muhammed (S.A.V.).

Tarihe bir göz at. Bir tek insan yüce emirle görevlendiriliyor. Yükselttiği ruha tevdi edilen kudsî vazife: Risâlet. Kısa zamanda şirk ve küfrün boğuluşu, iman ve İslâmın zaferi. Mukaddes Kitab'ın yüce belâgatıyla yayılan ulvî din: İSLÂM. İslâmın kudretiyle kurulan muazzam İslâm imparatorluğu. Ve o insanlı insanların kurduğu şahika medeniyet. İlâhî kanunun gerçek uygulayıcılarının baş döndürücü ilerleyişleri.

Zaferinin bir tek sırrı var o tek insanın: Allah (C.C.)'a iman. Zaferlerinin tek dayanağı var yüce imparatorluğun: Ölçü Kur'ân-ı Kerîm. Örnek Hazret-i Muhammed (S.A.V.).

İşte yüksekmenin sırrı, işte ilmin kaynağı. Yanımızda, içimizde en büyük mürebbi.

HÂLİMİZ

Şöyle silkin de ne pis günlere kaldık bir gör!
Yolcu kör, hancı sağır, hepsi musibet nankör.
Öyle bir cahile çattık ki, mukaddes tanımaz,
Hakka hürmet tanımaz, ülkede hak ses tanımaz.
Kumar eğlenceci, eğlence değil mâbudu,
İşret imrendiği âyinî, ibadet de putu.
Milletin serveti emrinde sefahat bedeli,
Bize ferman okuyan gözdeler, ahmak ya deli.
Yere sermiş dedemin kurduğu mâbedlerimi;
Kaplamış her yeni meyhane mukaddes yerimi,
Rüşvet almış yürümüş, öyle ki kanunlaşacak,
Sahredenlerde tahammül seli birden taşacak.
Sarsacak çevremi imanla dolu bir hareket,
Uyan ey uykuya kanmış, oyalanmış millet!

Memduh SİRET

İnsan ve Gaflet

BİR FİNCAN KAHVENİN KIRK YIL HATIRI OLURSA...

Halil EREZ

Yerleri ve gökleri direksiz yaratan, gece ve gündüzü arka arkaya sıralayan, geceleri ay ile aydınlatan, dünyaya, güneşe, aya gerekli hareketi vererek günleri, ayları, mevsimleri var eden, gökleerden yağmur, topraktan bereket ihsanını esirgemeyen yüce Allah'ımız, saymaya insan gücünün yetmiyeceği kadar çok sayıdaki nimetlerini bir âyeti kerimesiyle kullarının istifadesine rücu kıldığını beyan etmektedir. Kullarına ihsan ettiği bu sonsuz nimetlere karşılık Allah, kullarından sadece kendisine şirk koşmamalarını ve bu nimetlerin şükrünü ifa etmelerini istemiştir.

Fakat topraktan yaratılarak kendisine ruh verilen insanoğlu, bu nimetlerin sarhoşluğu içinde dalâlete düşmüş, kendi yaratılışında hikmet ve mucizeyi unutarak nimetlerin gerçek sahibi olan Allah'a isyan etmiş, Allah'ı bir bilip onu tanımaktan kaçınmış, bunakarşılık ağaçtan, taştan, ateşten Tanrılar icad edercek onlara tapmak gafletine düşmüşlerdir. Nimetlerin sonuzluğundan başları dönerek aptallaşan, gafilette birbirleriyle yarış halinde olan kavimlere Allah, isyandan vaz geçmeleri, tövbe etmelerini, aksi halde büyük felâketlerin yaklaşmakta olduğunu bildiren Peygamberler göndermiş ve bu Peygamberlere, Allah'ın her şeye gücü yeteceğinin bir delili olarak da bazı mucizelerle müjdelemiştir. Kur'ân-ı Kerîm, Allah'a ve kendilerine gönderilen Peygamberlere inanmayan, Allah'a şirk koşan, Peygambere eziyet ve cefa eden kavimlerin feci akibetlerini zamanımıza kadar getirerek, bir ibret levhası halinde gözlerimizin önüne sermiştir.

İbrahim'i ateşlerin içinden kurtaran, Nuh'u gemisiyle Cudi dağına oturtan, Musa'ya Kızıl Deniz'den yol açan, elindeki asayı ejderha haline getirerek Firavun'un zülmünden kurtaran, İsa'yı beşikte konuşturan yüce Allah, sonsuz ihsan sahibi olduğu kadar da, sonsuz mağfiret sahibidir. Söyle bir düşünecek olursak, Allah'ın kula bir ömür ihsan etmesine rağmen, kulun Allah'a bu ömrün günleri içinde bir saat zaman ayıramamasının ne büyük bir delâlet olduğunu kolayca anlamakta güçlük çekmeyiz. Bu gereti ile şereflendirilen, cennetle müjdelenen bir Peygamberin ümmetinden olmak bahtiyarlığına erişip, bu şeref ve müjdeden haberleri olmadıklarını Allah'a karşı olan vazifelerinden kaçınıp, haram ve yasakları yapmakta israr etmelerinden anladığımız bazı nasipsiz kişiler, namaz ve oruç'tan nafile bir ibadet olduğunu ileri sürerek, yetişemediği nimete murdar diyenlerin durumuna düşmekteyiler. Acaba bu kişiler, yarın Allah'ın huzuruna bu sakat görüşleriyle mi çıkacaklardır? Elbette ki hayır. Öyleyse bu çok bilmişlik neden? Neden bu çizmeler? Bu okunan ezanı duymamak neden? Neden camilerin semtine uğramamak?

Camiler ve mescitlerin bu hazin kimsesizliği yanında, kahveler dolu, sinemalar, pavyon ve barlar dolu. Garip ve çılgın bir yaşamın zavallılığı, moda halinde günden güne yayılmakta, günden güne büyümekte. Yirminci asrın getirdiği bir moda örtüsü, bu çılgın yaşamının üstüne çekilerek gerçek, sağlanmağa ve gidenmeğe çalışılmakta. Daha hazin ve daha acısı, hakikatlara bir nebze olsun kulâkları açık olması çamur atılmakta ve bu kişilerin mensup olduğu dinin bütün ilerleme ve tekniğinin karşısında olduğu fütursuzca etrafa yayılmaya çalışılmakta. Oysa bu fikrin sakat ve yanlış olduğunu, bizzat bunu yaymaya çalışanlar bilmekte, ama daldıkları dalâlet çukurundan kendilerini kurtaramıyarak, bu çukurun içinde şaşkınca çırpınıp durmaktadırlar. Halbuki ilme sonsuz değer veren tek din, İslâm dinidir. İlmi «Çin'de bile olsa arayınız» diyen Peygamber İslâm Peygamberidir. Âlimin ilmini, cahilin ibadetinden makbul tutan tek din, yine İslâm dinidir. İslâm dini, yüksekmenin, refahın, adalet ve kardeşliğin, suh ve insanca yaşamanın prensiplerini bundan bin dört yüz sene evvel insanlık âlemine hediye etmiştir. Her türlü refahın yanında olan din, yanlız ve yanlız modayla bağdaşamaz. Çünkü moda denen hastalık, İslâmın değer verdiği, ayrıklıkların altına cennet serdiği kadını soymakta, onu sayısızlaştırmaktadır. Moda; bütün yuvasından, genç kızı en değerli varlığından yoksun bırakmaktadır. Elbette ki din, aile yuvasını dağıtan, duyguları körleten, nesilin mahvı için çalışan moda hastalığıyla bağdaşamaz. Bağdaşmasına imkân da yoktur.

Tarih boyunca Allah'a ve onun Peygamberine isyan eden kavimlerin gerçek ve hazin sonları apaçık ortada iken, bu gaflet ve Allah'a ibadetten kaçınmak neden?

Kul ikramı olan bir fincan kahvenin kırk yıl hatırını saya insanoğlu, kendisine yerleri ve gökleri bina kılan, bereketli yağmurlar ihsan ederek sonsuz rızıklara kavuşturan Allah'a karşı duyacağı minnet hissini, yapacağı ibadeti acaba hesap edebilir mi? Elbette hayır. Ama mağfiret sahibi olan yüce Allah'ımızın biz kullarına zorluk değil, kolaylık ihsan ettiğini açıklıyor. Bu ihsan ve müjdenin kıymetini bilip, ona dönelim, ona ibadet edelim. Sadece Cuma, Teravih ve bayram namazlarımızı eda etmekle yetinmeyip, günlük ibadetlerimizi de yapmaya çalışalım. **«Zararın neresinden dönülürse kârdır»** düsturuna uyarak geçmiş günahlarımıza tövbe edip, yeni günahlar işlemekten kaçınalım. Hiç şüphesiz ki Allah, esirgeyen ve bağışlayandır.

EY NEFSİM! KALBİM GİBİ AĞLA VE BAĞIR VE DE Kİ: «FÂNİYİM, FÂNİ OLANI İSTEMEM, ÂCİZİM, ÂCİZ OLANI İSTEMEM. RUHUMU RAHMANA TESLİM EYLEDİM, GAYRİ İSTEMEM. İSTERİM, FAKAT BİR YÂR-İ BÂKİ İSTERİM. ZERREYİM, FAKAT BİR ŞEMS-İ SERMET İSTERİM. HİÇ ENDER HİÇİM, FAKAT BU MEVCÛDÂTI, UMUMEN İSTERİM.»

Sorun cevap verelim...

Mest ve sargı üzerine mesh hakkında

İ. ERSÖZ

Yusuf DARICI — ORDU: «Mest üzerine meshe dair Kur'ân-ı Kerim'de âyet var mı? Yâni ne ile sabit oldu?»

Cevap : Buna dair bir Âyet-i Kerime yoktur. Mest üzerine meshin cevazında esas olan Hz. Ali'den rivayet edilen «Misafir üç gün üç gece, mukîm (misafir olmıyan) bir gün bir gece mesheder» Hadîs-i Şerîfidir. Diğer taraftan Hz. Peygamberin bilfiil meshetmiş olması da bu hükmü kesinlemektedir. Nitekim Hasan el-Basrî Hazretleri, Hz. Peygamberin meshettiğini gören yetmiş kadar sahabî bana bunu naklettiler, demektedir. Bu kadar kuvvetli delilile sabit olduğu içindir ki Ebu Hanîfe (R.A.) «Mest üzerine meshi inkâr edenin kâfir olmasından korkulur, çünkü bu hüküm tevâtüre benziyen «haberlerle» sabit olmuştur» demiştir.

Nafiz BERBEROĞLU — ANTALYA: «Mestin üzerine meshedebilmemiz için bulunması gereken şartlar var mı?»

Cevap : Elbette vardır. Hem de yedi tanedir :

1 — Mestler ayağa, abdest alındıktan veya — abdest bozucu bir şey vuku bulmadan abdesti tamamlamak şartiyle — yalnız ayağı yukadıktan sonra giyilmiş olmalı;

2 — Mestler ayakta bağlanmaksızın durabilecek kalınlıkta olmalı;

3 — Mest giyecek kimsenin ayağının ön kısmında en az elin sırça parmağı kadar üç parmaklık yer bulunmalı;

4 — Mestler su geçiren ve çeken cinsten olmamalı;

5 — Mestlerin koncları topukları örtmeli;

6 — Mestler normal yürümeye engel olmıyan nesneden olmalı;

7 — Mestlerde meshe mani teşkil eden yırtık, sökük bulunmamalıdır.

Musa ÇARIKCI — ISPARTA: «Mestleki yırtık veya sökük ne kadar olursa meshetmemize mani olur? Her ikisinde de yırtık olsa bir mestte imiş gibi mi hesap edilir?»

Cevap : Mestimizin topuktan aşağı olan kısmında, ayağımızın küçük parmaklarının ucu kadar yırtık veya sökük bulunursa mestimize meshedemeyiz.

Ancak yırtık mestimizin bununda (parmaklarımızın üzerinde) olursa büyüklük-küçüklük itibara alınmadan üç parmak olarak hesaplanır. Mestlerin herhangi bir tarafındaki yırtık veya sökük, mestin kalın ve sert oluşundan dolayı yürürken açılmaz ve altı görülmezse meshetmemize mâni teşkil etmez.

Her iki mestteki yırtık ayrı ayrı hesaplanır; yani: Birinde bir parmak, diğerinde iki parmak kadar yırtık olsa bunlar meshe mâni olmazlar.

Hasan AKOL — TARSUS: «Çizme ve potinlere meshedilebilir mi?»

Cevap : Çizme ve potini mestsiz giymiş ve bunlarda da mestte aranan şartlar varsa bunlara da meshedilebilir; ancak namaz kılmak için altında veya üstünde namaza mâni pislik bulunmaması gerekir.

Şayet bunları mestin üzerine giyip üzerlerine meshetmek isterse, abdest alıp mesti giydikten sonra ve abdesti bozmadan önce giymiş olması lâzımdır.

Şaban SAYI — KONYA: «Mest üzerine sünnete uygun olarak mesh nasıl yapılır?»

Cevap : Elimizin parmaklarımı açarak, ayağımızın parmaklarından (mestimizin ucundan) başlayıp mestimizin koncuna doğru yapılan mesh, sünnete uygun meshtir.

Mestin üzerine su dökülse veya elden başka bir şeyle ıslatılsa veya burundan değil, konçdan başlansa veya enine meshedilse kâfi gelir. Şu kadar var ki sünnete uygun olmaz.

Suayb BÜYÜK — ÇANAKKALE: «Abdest alıp mesti giydikten sonra bu abdesti bozulmadan mestini çıkarsa ne lâzım gelir?»

Cevap : Hiç birşey lâzım gelmez. Çünkü ayağı yıkanmış vaziyette durup, mestin hiç bir rolü yok henüz.

Ramazan BİRGİT — BOLU: «İlk abdestinden sonra abdest alıp meshettikten sonra, yani abdesti iken mestini çıkarsa yeniden abdest alması gerekir mi, gerekmezse ne yapması lâzımdır?»

Cevap : Yeniden abdest almasına lüzum yok. Çünkü mesti çıkarmaktan mütevellit abdestsizlik bütün abdest azalarına şâmil olmayıp yalnız ayağa aittir; binaenaleyh yalnız ayakları yıkamak kâfi gelir.

Ayhan SOYLU — MARAŞ: «Mestin müddeti ne kadardır? Mestin giyilmesinden itibaren mi hesaplanır?»

Cevap : Meshin müddeti misafir olmıyan için bir gün bir gece olup, misafir için üç gün üç gecedir. Her iki müddetle mesti giydiğimizden itibaren değil, mesti giydiğimizdeki abdestin bozulmasından itibarendir.

Muammer TAT — KASTAMONU: «Mest üzerine yaptığımız meshle, bir yara üzerindeki sargıya yapılan mesh arasında fark var mıdır?»

Cevap : Evet fark vardır; Mest üzerine yapılan mesh yıkamanın yerini tutar; sargı üzerine yapılan, yıkamak gibidir. Bunun için birincinin müddeti sınırlı, ikincinin ki ise aynı yıkamak gibi sınırsızdır.

(Devamı 26. sayfada)

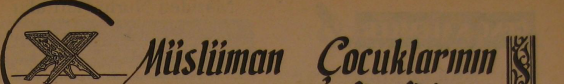

ÂHİRETTE HESAP VERECEĞİZ

Âhiret günü insanların dünyada yaptıklarının hesabı sorulacak. İyilik yapanlar iyilik bulacak. Kötülük yapanlar ceza görecek. İyiler cennete, kötüler cehenneme gidecek.

O gün kıyamet günüdür, çok dehşetli bir gün! Allah o günü bizim için kolay kılsın. Ben o gün mükâfat görmek için dünyada herkese iyilik ederim. O gün ceza görmemek için dünyada hiç kimseye fenalık etmem.

⁂

KADERE İNANMAK

Ben kadere inanırım. Kader şu demektir: Allah her şeyi olmadan evvel de bilir, nasıl olacağını da bilir. Hayır, şer, iyi, kötü, her şeyi Allah yaratır. Allah'tan başka yaratıcı yoktur. İyiliği, kötülüğü isteyip kazanan biziz, yaratan ise Allah'tır.

Allah bize doğru yolu da göstermiştir, iğri yolu da. Bize: bu yollardan hangisine istersenız gidebilirsiniz, demiştir. Biz hangi yola istersek gidebiliriz. Biz, meselâ, doğru yola gitmiye karar veririz. Allah da: pekâlâ, der, bizi doğru yola götürür. Biz, meselâ, iğri yola gitmiye karar veririz. Allah da: Pekâlâ, der, bizi iğri yola götürür. Demek iğriye de, doğruya da götüren Allah. Amma iğriyi de, doğruyu da istiyen, yapan, biziz. Onun için biz iyiyi isteyip yaparsak Allah mükâfat verir. Kötüyü isteyip yaparsak ceza verir.

Bizim hangi yola gideceğimizi Allah önceden bilir. Allah'ın bilmediği şey var mı? Allah'ın bilgisi her şeyi kaplar. Geçmiş, gelecek, olmuş olacak ne varsa hepsini bilir. Sonradan bilmek değil, önceden bilir. Böyle olduğuna biz inanırız.

⁂

CANDAN GÖNÜLDEN İNANMAK

İşte her Müslüman çocuğu gibi ben de bunların hepsine candan gönülden inanırım :

1 — Allah vardır, birdir.

2 — Allah'ın melekleri vardır.

3 — Allah kitaplar göndermiştir.

4 — Allah'ın peygamberleri vardır.

5 — Âhiret vardır : Öldükten sonra tekrar dirileceğiz.

6 — İyilik de, kötülük de Allah'tandır. Onları Allah, kulların isteği üzerine yaratır.

⁂

ALLAH KORKUSU

Başkalarına fenalık edenleri, başkalarına zarar verenleri Allah sevmez. Allah'ın sevmediği kullardan olmak istemem. Onun için Allah'tan korkarım.

Allah her şeyi görür, her şeyi bilir. Allah'tan gizli hiçbir şey olmaz. Bir çocuk hiç kimse görmeden arkadaşının bir şeyini alsa Allah onu görür, cezasını verir.

Geçen gün okulda Ahmed'in mürekkep şişesi kayboldu. Aradık aradık, bulamadık. Meğer İbrahim gizlice almış, cebine koymuş. Kimse görmedi diye hiç sesini çıkarmıyordu. Ama onun aldığını Allah gördü. İbrahim Allah'tan korksaydı böyle yapmazdı. Sonra, merdivenlerden inerken duvara çarptı, cebindeki mürekkep şişesi kırıldı; üstü başı mürekkep içinde kaldı. Onun aldığını böylece Allah meydana çıkardı.

Allah'tan korkan çocuk hiç kimseye kötülük etmez. Allah'tan korkmıyan çocuk her kötülüğü yapar, cezasını da bulur.

Bir gün gelecek, bütün dünya yıkılacak, Allah'dan başka hiçbir şey kalmıyacak. Ne yerler, ne gökler, ne denizler, ne yıldızlar, ne aylar, ne güneşler... Hepsi yok olacak. O vakit biz âhrette olacağız, Allah'ın karşısına çıkacağız. Allah'tan korkmayanlar bakalım o zaman ne yapacaklar? Allah'tan korkmamak olmaz. Allah'tan çok korkmalı.

«İlâhî sensin ancak kâinatı
eyleyen icat»

«Senin Zat-ı aziminden eder
mahlûkun istimdat»

«İlâhî sen küçükten
söyletirsin tıfl-ı nevzadi»

«Ki hiç yoktan verirsin
mâdere kıymetli evlâdı»

GENÇ KALEMLER

VAR OLMAK

Mustafa ŞEN
Samsun İmam-Hatip Okulu

Yaşamak, kalkınmak, yükselmek istiyor musunuz? Memleketin bütün yönleriyle kalkınmasını istiyor musunuz? O halde başı başına bir medeniyet olan İslâm dinini anlâkımızda, yaşayışımızda, bütün benliğimizde tatbik etmeliyiz. Bu da var olmamız demektir.

VAR OLMAK; (لا إله إلا الله) «Lâilâhe İllallah»ın bir hayat yolu olduğunu bilip, bizzat yapmakla olur.

VAR OLMAK; Şehit ecdadımızın mübarek kanlarıyle yuğrulmuş olan bu mukaddes topraklar üzerinde bir hiç olmamalarına rağmen kendilerini büyük görüp dünümüzü kötülemek istiyen, bir doğan insana kölelik zinciri vurmak istiyen zihniyeti bu hür beldeden silmekle mümkündür.

VAR OLMAK; kendisini dokuz ay karnında taşıyan, ak sütünü ona helâl kılan, büyümesine sebep olan anasına, «kocakarı», babasına «moruk» diyen zihniyete, «Cennet anaların ayakları altında» olduğunu öğretmekle mümkündür.

Millet: «Kökü mazi ve dalları âti olan bir ağaç» diye tarif edilir. Mazi ile alâkasını kesen bir milletin köksüz ağaçtan farkı yoktur. Bunun için VAR OLMAK; Köklü mazimizin üzerine dalh bir bina inşa etmekle mümkündür.

VAR OLMAK; Allah, Peygamber ve mukaddesat düşmanı, yüce Peygambere «sihirbaz», Kur'ân-ı Kerim'e «Çöl Kanunu» diyen, manevi değerlerle alay eden, neslimizi soysuzlaştırmak için körpe dimağlarını elinc kalem yerine sigarayı, kitap yerine oyun kâğıtlarını tutuşturan sapık zihniyete: «Iki günü birbirine eşit tutan Müslüman zarardadır.» ve «İlim mü'minin kaybolmuş malıdır, nerede bulursa alır.» prensipleri ile karşı koymaktır.

VAR OLMAK; Birleşmekle mümkündür, hem de «Allah'ın kopmak bilmez ipine sımsıkı sarılın, dağılıp parçalanmayın» emr-i İlâhisine uyarak kenetleşmekle ve gene «Birlik rahmet, tefrika afettir» Hadis-i Şerifin sırrına mazhar olarak tefrikaya karşı sineleri Mehmet Âkif'in dediği gibi toplu vurdurarak birleşmektir.

VAR OLMAK; Dört kıtada «Ezan-ı Muhammedi»ile, hür semaları süsleyen, mavi kubbeleri çınlatan, şeref ve izzetini herşeyin üstünde tutarak, varlığını asırlara kabul ettiren ecdadın ideal olarak seçtiği yol (لا إله إلا الله) = «Lâ ilâhe illallah»ın yoludur.

EĞER, VAR OLMAK istiyorsanız gelin varlığımızın temeli olan bu ruha nüfuz edip, benliğimizde tatbik edelim.

Mâziden Nurlu Hâtıralar

Yusuf IŞICIK

Tarihte; gönüllerden silinmiyen, beşerin Allah (C.C.) ve Peygamber (S.A.S.) sevgisinin bulunduğu kalbinin bir köşesinde de, sevgilerini taşıdığı nice bahâdır «**İslâm Mücâhitleri**» vardır...

Onlar, o gâye-i maksûdun hadimleri, hiç bir zâlim karşısında eğilmemiş, İslâmın verdiği azim ve kararla Hak uğruna kendini feda etmiş, yeryüzünün halifesi sıfatını insanda temâyüz ettirmişlerdir. Bir Ahmet İbni Hambel, Yunan felsefesini ölümü pahasına da olsa reddetmiş, yapılan gâfil tehditlere kulak asmamış, sapık felsefe gürühunun fikrini kabul etmemesi yüzünden hapislere atılmış, en şenî şekillerde kırbaçlanmış, fakat o, imânından, İslâm şuurundan bir habbecik dahi kaybetmemiştî.

Bir Nesâi (R.A.), sonucu ölümüyle netice bulan; «**Mısır halkını irşâd**» olayını vukûbulduğunu... Sonunda ölmüş, fakat bu fâni hayattaki vazifesini o azgın câhiller arasında yapmıştı.

Bir Tavs bin Yemânî (R.A.), kendisine saygı gösterilmesini isteyen ve fakat, aslında tebâasına karşı icrây-ı adâlet etmiyen Emevî halifesi HİŞÂM'a karşı, ancak gerçek bir Müslümanın söyleyebileceği cevabı vermiş ve Ali Efendimizin; «ehli Cehennemden bir adamı görmek istiyorsanız, kendi oturduğu halde, etrafındakileri ayakta tutan bir adama bakınız» dediğini duydum. Diyerek, halifeye İslâm adâletini hiç korkmadan hatırlatmıştı.

İslâm şuurunu cisminde terennüm ettiren Ebû Hâzım, haksızlık karşısında susulmıyacağını beyân eden şu değerler manzumesini dile getirmişti: «**Cenâb-ı Hak, âlimlerden: Her şeyi beyân etmek, hiç bir şeyi gizlememek için ahd ve misâk almıştır.**»

İslâm Peygamberinin (S.A.S.) vefâkâr talebelerini görmek saâdetiyle mesûd ve bahtiyar olan, tâbii'nin büyüklerinden olan Ali bin El Müseyyeb, zamânındaki adâlet şuurundan yoksun vali ve hâkimlere: «**Bunlar insanları aç bırakan, köpekleri doyuran insanlardır.**» Diye, hakkı dile getirmişti.

Ey okuyucu! Sanır mısın ki, hemen bu kadardır İslâm Mücâhitleri... Hayır ey okuyucu! Tarihin her devrinde sayısız İslâm mücâhitleri vardır ki; hiç birisi, bundaları farklı değil. Herbiri, İlâyı Kelimetullah için canlarını feda eden zât-ı şahânelerdir. Onlar, iyiliği emr, kötülüğü nehy için ne lâzımsa yapmışlar, bu fânî dünyâdan ebedî âhirete, dâr-ı bekaya irtihâl eylemişler, sapıklığın verdiği gurur ve kibir ile bunları mahkûm eden zâlim hâkimlerin, zâlim hükümleriyle kurban olmuşlardır...

Çünkü:

Aşkları iman, kılıçları maneviyattı.

O, hakkın, bir gâye-i maksûdun hâdimiydi... Onlar, Hakkı ihkaktan gayri, birşey tanımazlardı. Yegâne gâyeleri: Hakkın tebarüz etmesi ve «ölüm mü'kümrân olmasıydı. Onlar :

...وقاتلوهم حتى لا تكون فتنة ويكون الدين كله...

Yânî: «**Ve bir fitne kalmayıp, din yalnız Allah için olunceya kadar onlar ile savaşa devam ediniz...**» [1] Emr-i İlâhisinin sırrına ermişlerdi. Yapıkları iş sadece «**İlâyı Kelimetullah,**» hak sözün yükselmesi içindi. Onlar, bir fânînin önünde özeler eğilmezler, ancak Hakkın galebe çalmasını isterlerdi.

(Devamı 26. sayfada)

Bunları

Hazırlayan : **Hasan BAĞCI**

★ İki din adamını hudut dışına sürebilmek için 1876 Anayasasının 113. maddesini değiştirmek isteyen Midhat Paşa, aynı maddelerin hükmüyle 1877 yılında yurt dışına sürüldüğünü...

★ Gazetelerimizde Seyyid Kutup ve taraftarlarının idamı ile yapılan tenkitlere karşı Birleşik Arap Cumhuriyeti Basın Bürosunun bir tebliğinde şehidlere isnad olunan suçlardan ikisinin : «**Kadınları çarşaf giymeye mecbur etmek**» ve «**Ses san'atkârlığının günah olduğunu söylemek**» olduğunu...

★ Somon balığının doğduğu yeri yıllar sonrası İlâhî kudretin yardımı ile bulup, yine aynı yerde öldüğünü...

★ Fatih Sultan Mehmed Han'ın otuz yıllık saltanatı içinde, ikisi imparatorluk olmak üzere, 15 devlet ve 197 şehri İmparatorluğumuzun ülkeleri arasına kattığını...

★ İslâm bilgini İbn-i Cerir et-Taberi'nin 15 yaşından 86 yaşına kadar geçen zamanı içerisinde her bir gün için 14 yapraklık bir eser yazdığını...

★ 1966 yılında Varto'da vuku bulan elîm zelzelede üç katlı betonarme binalar ufalanırken şehrin ortasında ahşap olan Müftülük ve Kur'ân Kursu binasının dimdik ayakta durduğunu...

★ Mehmed Âkif Ersoy'un Birinci Dünya Harbinde düşmanlarımızın safında yarı zorla savaşa sürüklenmin olan Müslümanlara hakikatleri anlatabilmek için Arap Yarımadasını baştan aşağı dolaşıp, dönüşte çöl demiryolunun son istasyonu olan El-Muazzam'da kendisine Çanakkale zaferi haber verildiğinde, o unutulmaz ve Çanakkale'nin kendisi kadar ebedî şükran şiirini, sabaha kadar hıçkırıklarla sarsıla sarsıla bu küçücük istasyon binasında bir gecede yazdığını...

★ Kıymeti kendinden elli yıl sonra meydana çıkan Sultan Abdülhamid Han 58 sene evvel tahtından indirildiği zaman, Yahudi Emmanuel Karasso'nun : «**Abdülhamid'e 25 milyona yaptıramadığımı İttihadçılara 400 bine yaptırdım.**» demiş olduğunu.

★ İnananların, imânlı hür dünyanın mânevi zaferini kazanmış olan Amerika'lı astronotlar: Glenn, Shephart ve Grissom fezada gördükleri İlâhî manzara karşısında, imândan doğan bir jestle: «**Manzara fevkalâde, tasvir edilemiyecek kadar güzel; bunları yaratanın kudretini düşünmemek imkânsız**» dedikleri halde, Rusiardan komünist eğitimi içinde şahsiyetini ve insanlığını kaybetmiş bir mahlûkun fezadan gönderdiği ilk mesajında : «**Burada ne Allah'ı ne de melekleri görüyorum**» dediğini...

Ve...

★ Resmî temaslarda bulunmak üzere Ankara'ya gelen bir Amerikalının : «**Hıristiyan olarak Waşhington'a kilise yaptırmaktansa Ankara-Kızılay semtine cami yaptırırım.**» dediğini...

Biliyor musunuz?

SON DURAK...

Halife Harun Reşid zamanında Bağdat'da yaşıyan halk filozofu Kâmil Ünsal Behlül Dâná'nın bir gün para kesesini çalarlar.

Behlül, doğru mezarlığa gider ve orada beklemeye başlar. Görenler :

«Hırsızı takip edeceğine niye buraya geldin» derler.

Bunun üzerine Behlül şu cevabı verir :

«Bekliyorum, çünkü sonunda mutlaka buraya gelecektir.»

HABERLER ve KRİTİĞİ

KAYBEDİLEN MÜCAHİT

Üzüntümüz sonsuzdur. Çünkü mücahit zincirinden bir halkayı kaybettik: Ali Ofluoğlu kardeşimizi «**Ağuşunu açmış bekliyen**» bu davanın ilk mücahidi Peygamberimizin (S.A.S.) yüce katına gönderdik. Gençliğinin baharını «**Allah yolunda**» feda etmesini bilen ve bu davadan kendisine düşen vazifeyi hakkıyla yaptıktan sonra huzur içinde ebedî hayata sabırsızlanıp 25 yaşında uçup giden kardeşimize mağfiretler dilerken, kederli ailesine ve bütün gönüldaşlarımıza Cenab-ı Hakkın sabr-ı cemîl ihsan eylemesini niyaz eyleriz.

BİR ÖĞRETMEN YAPTIĞI KARDAN ADAMA AŞIK OLMUŞ

Çocuklarımızı her yönden eğitmesi için ellerine teslim ettiğimiz öğretmenlerin içinde böylesi estetik zevkten mahrum, aklı yarımların bulunması öğrenci velilerinin gerçek öğretmenlere beslediklerî güveni dinamitleyici acı olaydır. İffetli ve masum öğrencilerine sarkıntılık eden, iğfal edenler de cabası...

BİR PROFESÖR DİYOR Kİ...

«Türkiye'de okuyup yazma oranı 1930'dan daha daha düşük». Bu sözü ruh köküne bağlı müslüman cevre söyleseydi: «Bunlar maziyi hortlatmak istiyorlar» diye havlamalar başlardı. Biz o profesöre derız ki :

Türkiye'nin okuyup yazma oranı herhalde o tarihe kıyasla çok fazla ama diplomalı cahil oranı ise daha fazla.

BİZE SIĞINAN TÜRK'Ü HÜKÜMET RUSYA'YA İADE ETTİ

Haklı da olsa nekadar acı. Bir Türk kızı cehennemden kendisini bu vatana atabilsin, sen tut tekrar teslim et. Yoksa bu vatan Türk vatanı değil mi? Bundan sonra bu şekilde davranılacağına bence o Moskof mezalimi altında inim inim inliyen insanlara haber gönderilse de buraya sığınmasalar başka yadellerin kapılarını çalsalar. Ne kadar acı...

BİR HIRSIZ ÇALDIĞI PARALARIN YERİNE SENET İMZALAMIŞ, ARKASINDAN DA «SÖZ NAMUSTUR» DEMİŞ

Bir mahkeme olsa da «namus kelimesi» namussuzlardan dâvâcı olsa dâvâ edilmedik kaç namuslu kalır ki acaba?

BİR ŞARKICI...

Fransız şarkıcılarından Antoine demiş ki: «Artık gençliğin ilâhı olmak istemiyorum».

Ne günlere kaldık Yarabbi. Bu mahlûklar bugünkü gençliğe Seni unuttuklarda da yeni ilâhlar keşfetmekle meşguller.

KOMÜNİZMİ ÖNLEYİCİ KANUN ÇIKIYORMUŞ

Bugünlerde aşırı solu önleyici kanun tasarısının hazırlandığı gazetelerde ala-i vâlâ ile haber veriliyor. Seziyen tehlikeleri safsatalara boğarak müşirlerini vehimle itham etmek, haşarat için gayet normal. Fakat bünye sahiplerinin bu dalavereyi yutması bu safsataların gerisindekini görmemesi veya görerek aldırmaması fazla ot yutmağa çalışan hayvanın durumundan farksızdır. Ya bir de, bu menfur vahşeti, vatanperverlikle örtmeğe çalışan sosyalist ağalalarının teranelerine aldanan ahmaklara ne denir?

Efendiler! Sizlerin tedbiri, kudurmuş bir hayvanı engellemek için bir çocuğun bir değnekle karşı koymasından farksızdır. Bu tesirsiz hareketi bırakın da kudurmuş hayvanın ne olduğunu hayvanlarının kafalarına sokacak programlar hazırlayın :

Eğer Komünizm saminî olarak önlenmek istenivorsa bu nevi tasarıların yanında gençliğe Komünizmin panzehiri olan dinî duyguların aşı mevsimi olan okul çağında aşılama zemini hazırlanmalı ve yolları tıkanmayıp atılmalıdır. Aksi takdirde hepsi lâf-ı güzafdan ibaret kalır.

AVRUPALI KIZLAR

İki İngiliz kızı İstanbul'a cami resmi yapmağa gelirler ve şöyle derler: «Siz Müslümanlar Allah'a bizden daha yakınsınız, çünkü minareleriniz Allah'a uzanıyor.» Ne kadar gülünç... Herşeyi maddeleştiren Avrupalı çocuğuna işte bunu öğretmiş. Bilmezler ki, bu cahiller, Allah'a ne minare ile yaklaşılır ne de füze ile...

AKİBETİNE AĞLA!

Bir baba oğlunun tevkifini istemiş, çok içki içiyor diye. Zavallı baba kuşu kaçırtmış, o kuş kafese girmez gayri, sen başının çaresine bak. Hem de külâhını önüne koy, âkibetine ağla!

DEĞMEZ YA, AKLIMIZA GELDİ, AF BUYURUN

Güya «Komünizmi önleyici» kanun tasarısı hazırlandığı günlerde mefkuresiz bir gazete büyük puntolarla söyle bir başlık attı. «Solculara verilecek cezalar artırılıyor.» Bu gazete ki sırf insanın belden aşağısı ile meşgûl olur. Aklı ile hareket eden insanı başka şeyi ile harekete geçirmek ister. Tabii ki bu hâliyle insanın değerini kaybettirdiğinden insanlık dışı gayelere hizmet etmiş olur. Türkiye solcuları da kendi hedeflerine bu yoldan varıldığı için bu gazeteyi kendilerinden zannediyorlardı. Yukarıdaki baberi başlık olarak alınca solcular hayrete düştü. Hayret etmeğin kusura. Sizi birbirinize bağlayan şey menfaattir. Menfaatiniz çatıştığı an ilk evvelâ birbirinizi yiyeceksiniz. Kuzeydeki mahlûklardan ibret alsanıza.

CEVAT RİFAT ATİLHAN VEFAT ETTİ

Mücadelesini cepheden döndükten sonra da devam ettiren Millî General Cevat Rifat Atilhan da bu dünyadaki gününü doldurdu, İlâhî emrin tebliği ile o da ebedî âleme göçüp gitti.

İşte böyle! Her insan gelir geçer, arkasından ya rahmet okunur veya lânet. Ama bu dünyada her insanın arkasından bu hal oluyor. Bu rahmetli büyügümüzün de arkasından ayni hal olmuştur. Fakat mühim olan ilâhî nizam düşmanı paraziterin serzenişleri değildir.

Bu büyük adam hayatını bir gayeye vakfetti. O da; müntesiplerinin menfaatleri, onlara tecrid ettikten sonra bütün yolları yıkayarak bir davar sürüsü gibi çeşitli nimetlerinden faydalanmayı gaye edinen menfur Yahudiliğin o hain tuzağını meydana çıkardı.

Menfur Yahudi kendi şirretleşmiş emeline ulaşmak için baş vurmadığı yol kalmadı, bunu Komünizmle başaracağını zannetti. Fakat kabak kendi kafasında patladı. İnsanlığı büyük facialara sürükledi, bunun da kefferatini ödedi. Şimdi ise materyalizmin sırtına binerek elinde şöyle bir çağrı dolaşmakta «Milletin nev-i beşer, vatanım rıy-ı zemin.»

Görünüşde bunu savunan Yahudi, aslında şunu gerçekleştirmeğe çalışır. «Yahudiler insanlığın efendisidir. Tanrı insanlıkla beraber her şeyi Yahudiye hizmet için yaratmıştır. Bunun için Yahudiye mahsus olmak üzere her şey mübahtır.» İşte asıl gayesi bu olan Yahudi maskeli suratıyla, harimi ismetinde barındığı, vücud-u devletinden nimetlendiği efendisi olan Türk milletine en büyük ihaneti yaptı ve hâlâ da yapmakta? Zaman zaman çirkin suratını göstermekte.

Rahmetli büyüğümüz, Cevat Rifat ölmedi. O eserleriyle Türk gençliğinin gönlünde yaşıyan kahramanlardan birisi olacak, bu davaya hizmette devam edecektir.

Ey büyük insan! Sen rahat uyu. Ruhun şâd olsun.

Merhuma Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve Türk milletine başsağlığı dileriz.

LİONS KULÜBÜNE GAMALI HAÇ DEĞİL «ÇELİP» ÇİZİLDİ

DURUM BASINA YANLIŞ AKSETTİ

Geçenlerde şehrimize Lions Kulübüne çizilen Gamalı Haç olmadığı hakkında, M. Zeynel Timur ve Atilla Özturan bir beyanat vererek şu açıklamada bulunmuşlardır :

10 Ocak 1967 salı günü Ankara, İstanbul ve şehrimiz basınında yayımlanan ve yurt çapında yanlış yorumlara yol açan Konya Lions Kulübü tabelası alt-

tına çizilen bir Türk motifinin Gamalı Haç olarak tanıtılması bizleri son derece üzmüştür.

Zira biz; birer Müslüman-Türk genci olarak, Nazizmin sembolü olan Gamalı Haç'ı değil, Gerek İslâmlıktan önce gerekse sonra Türk'ün âbidelerini süsleyen ve adına «Çelip» denen tarihî bir Türk motifini çizmiştik.

Bilindiği gibi Gamalı Haç kırık çizgilerle sağdan sola ve eğik bir şekilde resmedilir, bizim çizdiğimiz Çelip ise eğik çizgilerle Gamalı Haç'ın tam tersi dik bir şekilde resmedilir.

Çelip: «(Sanat Tarihi Ansiklopedisinin I. cildinin 385. sayfasında verilen izaha göre Milâttan 3-4 bin sene önce Orta Asya'da Türkler tarafından kullanılan ve güneşin dört tarafa yaydığı kudret sualelerini tasvir eden bir remizdir. Birçok eski metinlerde Çalap olarak da kullanılan bu söz İlâh, Mâbut, Hüdâ ve Tanrı manâlarına da gelmektedir.

... Bu suretle sanat lisanımızda Hıristiyanlıkla hiç bir alâkası olmayan bu şekil hakkında kullanmakta olduğumuz Haç ve Haçvarî söz yerine çelip ve çelipleme terimlerini kullanmakla sanat terimlerine daha bir vuzuh vermiş ve bir Türk süsleme motifi olan bu şeklin Hıristiyanlıkla bir münasebeti olmadığını da ifade etmiş olurur.»

Tarihî Alâaddin tepesini omuzlarında toprak taşıyarak teşekkül ettiren kahraman ecdâdımızın birer mukaddes hâtırası olan Alâaddin Camii ve Sarayını da hâmil bulunan bu güzelim yerde, kökü Türk soylarından harîcinde olan bir Kulübün açılması ve hiç faaliyet göstermese dahi Müslüman-Türklüğün nişanesi olan bu Cami ve Sarayın tam karşısında Lions tabelâsının bulunması, bizi bu tarihi motifi çizmeğe mecbur etti. 21.1.1967

KAHRAMAN MUHAMMED ALİ

Müslüman yumruğu yine muzaffer!...

Bu haber gayet normal. Çünkü, Müslüman olsun da muzaffer olmasın. Evet. Başka sahalarda Müslüman olup da muzaffer olmayanlar da var.

Islâm, hakiki temsilcilerini ebede kadar muzaffer kılar. Bu ulvi kuvvetin mümessilliğini iddia edenler samimî olurlarsa böyledir. Sahte olurlarsa zafer yerini hezimete terkeder.

Bu kaderle ilgili bir mesele olmakla beraber bize buna inanıyoruz.

Fakat Müslüman boksör: «**Ben bu başarımı kuvvetime değil, imanıma borçluyum**» diye itiraf ettiği halde, gel gör ki, basireti kararan, gerçeği göremiyen kâfir: «Muhammed Ali, rakiplerini sihir ile dize getiriyor» deyiverdi.

O'nun Peygamberine de öyle demişlerdi.

TEBRİK

Muhterem okuyucularımızın, hulûliyle şeref duyduğumuz mübarek Kurban Bayramlarını tebrik eder, İslâm âlemi için hayırlı olmasını Allah'tan niyaz ederiz.

O K U

Mest ve sargı üzerine mesh hakkında

(Bştarafı 20. sayfada)

Diğer taraftan mest giyildikten sonra üzerine meshetmek farz olduğu halde, sargı üzerine meshetmek — İmam-ı Azam'a göre — caizdir; yani hiç bir zarar olmadığı halde sargı üzerine meshetmeyi terkedebilir. İmameyne göre terkedemez.

Hüseyin NAZLI — SAMSUN: «**Yara üzerindeki sargı yalnız yarayı değil, yara etrafındaki sağlam yerlerden bir kısmını da örtmekte; sargıyı çözüp sağlam yerleri yıkamak gerekir mi?**»

Cevap: Şayet sargıyı çözmek zarar veriyorsa çözmeyip sargının üzerinden meshetmesi käfi gelir.

Rüstem GÜRLER — KARS: «**a) Yara iyi olmadan sargı düşse ikinci defa bağladığımız sargının üzerine tekrar meshetmemiz gerekir mi?**

b) Yara üzerine konulan pamuk, sakız v.s.'nin üzerine meshetmemiz käfi gelir mi?»

Cevap: a) Eğer sargı yara iyi olmadan düşmüşse, ikinci sargıya meshetmeye lüzum yoktur.

b) Yara üzerine konulan ilâçlar üzerine — su geçirmez cinsinden de olsa — meshedilebilir. Hattâ bunlara meshetmek zarar verirse üzerlerine sargı bağlanıp onun üzerine; sargıya meshetmek de zarar verirse tamamen terkedilir.

Şayet soğuk su zarar verir de sıcak su vermezse sıcak su ile yıkamak gerekli olup mesh cihetine gitmek caiz olmaz.

NOT: Gelecek sayıdaki konu: «**TEYEMMÜM**» hakkındadır.

MAZİDEN NURLU HÂTIRALAR

(Bştarafı 22. sayfada)

Yarılsaydı gökler, o yürürken hak yolunda.
Yürürdü yolunda, ye'se düşmedi imanda.

İlmiyle âmil, asrın büyük mücâhidi. İslâm uğrunda şehitlik şerbetini içen büyük Müslüman Ebül Kelâm Âzâd, belde-i İslâmını (Hindistan'ı), İngiliz emperyalizminden kurtarmak için yaptığı mücâdele sonunda tevkif edilmiş ve mahkeme huzûrunda, eslâfı gibi bir kahramana yakışan şu sözleri söylemiştir: «**Hâkim efendi! Ne hüküm vereceksen ver! Senin hükmün, ancak bu dünya hayatına aittir**» [2]. Müdafaasını yapmış ve sonunda da ancak büyük bir Müslümandan sâdır olabilen şu sözleri haykırmıştı: «**Hâkim efendi! Söz uzadı, ayrılmak zamanı geldi. Burada aramızda geçen hâdisatı tarih kaydedecektir... Bu mahkemenin işi bittikten sonra, diğer bir mahkemenin kapısı açılacaktır. İlâhî Kanun Mahkemesi!**» [3]

Kabrin Cennet olsun ey rahmetli! İlâhî Kanun Mahkemesi, asıl mahkeme, «**Mahkeme-i Kübra!...**»

Ey okuyucu! Görüyor musun eslâfının nurlu hayatını...

Kardeşim! Dâire-i vahdete gel,
Hakikate, gâye-i maksûda gel,
Gel sen! Hâdim-i İslâm olmaya gel...

Gel! Gel ki: Necât bulup ebedî saadete, bekâ âlemindeki sonsuz rahata, Cemâlullâh'a eriş!...

[1] **Kur'ân-ı Kerim: Bakara sûresi, âyet: 193.**
[2] **Hindistan'da İstiklâl Mücâdeleleri.**
[3] **Hindistan'da İstiklâl Mücâdeleleri.**

KURBAN ve KURBAN BAYRAMI

(Bştarafı 13. sayfada)

ziyaret edilir, sıla-ı rahim yerine getirilir. Darıgın olanlar barışır ve barışırlık, kurbanlar kesilir, muhtaçlar dardı edilip doyurulur.

Şimdi kurbana ait hükümleri kısaca açıklıyalım:

Dinen zengin sayılan, mukim Müslümanlara kurban kesmek vâciptir. Hz. Peygamber (S.A.V.) «İktidarı olup da kurban kesmiyen kimse camiimize yaklaşmasın» **buyurmuştur.**

Kurban, bayramın birinci gününden itibaren üçüncü gününün akşamına kadar kesilebilir, fakat birinci günündeki kesilmesi efdalıdır.

Kurban, deve, sığır, manda, koyun ve keçi hayvanlarından kesilebilir. Ancak kurban edilecek devenin beş, sığır ve mandanın iki, koyun ve keçinin bir yaşını bitirmiş bulunması gerekir veya koyunlar yedi tekiz ayıklı olduğu halde birer yaşında imiş gibi gösterişli olmalıdır.

Kurban kesilecek hayvanın ayıpsız ve besili olması lâzımdır, koyun cinsinin erkeği dişisinden, keçinin, dişisi erkeğinden, sığırın da yine dişisi erkeğinden makbuldur.

Bir koyun veya keçi, yalnız bir kişi namına, bir deve veya sığır ise birden yedi kişi namına kadar kurban olabilir.

Kesilecek hayvan kibleye karşı yatırılır, üç ayağı bağlanır, gözü, kulağı ile kapatılır, keskin bir bıçakla cenesinin altından mide borusu ile (vedeç) denilen iki şah damarı (Bismillah Allahü Ekber) diyerek kesilir. Birdenbire kafasını koparıvermek, kan kesilip soğumadan yüzmeğe başlamak mekruhtur.

Kurbanın etini üç kısma ayırıp bir kısmını fakirlere tasadduk etmek, bir kısmını dostlara hediye etmek ve bir kısmını da ev halkına yedirmek menduptur. Kesilen kurbanın tamamı bir hayır müessesesine verilebilir, etini veya derisini satıp parasını almak, demirbaş olmayacak bir şey ile değiştirmek mekruhtur. Derisi post yapılabilir, demirbaş olan bir şey ile mübadele de olur, en iyisi bir fakire veya bir hayır müessesesine vermelidir.

İlâhi kaynaktan fışkıran iman nûru ile kalplerimizi dolduran Kurban Bayramı bütün İslâm âlemine ve bütün Müslümanlara mübarek olsun.

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Eyüp Aydın - SAMANDAĞ* — Adresiniz değiştirilmiştir. İlânınızın devamını bekler. Teşekkür ederiz.

★ *S. Hasan Erdal - ESKİŞEHİR* — Adresinize «Büyük Kapı» isimli eser gönderilmiştir. Alâkanıza teşekkür ederiz.

★ *S. Celâlettin İstanbullu - KAYSERİ* — Göndermiş olduğunuz Mehmet Karakaya ve Edibe Akün kardeşlerimiz abone kaydedildi. Mektubunuzda zikrettiğiniz hususlar izale edilmiştir. Samimiyetinize teşekkür eder Allah'tan muvaffakiyetler dileriz.

★ *S. Bilâl Küçükkaya - ELAZIĞ* — Sa'yinizden dolayı Allah sizden razı olsun. Gayret bizden tevfik Allah'tandır. İstediklerinize yerine getirilmiştir. Manevi yolda ilerlemenizde muvaffakiyetler dileriz. Mektunuzda zikrettiğiniz namazın kılınması yerindedir.

★ *S. Abdürrahman Tezgi - KAYSERİ* — Cenab-ı Hak sizi de bizi de rızasından mahrum etmesin. Herkesin üzerine düşen bir vazife vardır. Bu vazifeyi yapması gerekir. Hayırlı başarılar dileriz. Göndermiş olduğunuz yeni aboneler kaydedildi: Süleyman Öztürk'ün abone numarası 10292, Mehmet Karacan'ın 10293, Fethi Kıyıcılar'ın 10294'dür.

★ *S. Ahmet Ürkmez - SÖKE* — Gönderdiğiniz havale geldi hesabınıza işlendi. Teşekkür ederiz.

★ *S. Hasan Epkene - KARAMAN* — Sağ olun, eksik olmayınız. Allah bu mileti gafletten uyandırsın. Hesabınız işlendi, 71. sayıya kadar devam edecek. Cenab-ı Hak sadece belli şahısları değil, kendisine iman eden ve imanında sebat gösteren ve bu yolda yapacağı fedakârlıklara göre her mü'mini sever. Siz Hz. Peygamberin (S.A.S.) bu dini tebliğ zamanını ve bu zamanda Hz. Ebu Bekir'in maliyla ve canıyla İslâm'a yaptığı hizmeti bir bilseniz.

★ *S. Arslan Miletli - BURSA* — Allah'ın selâmı üzerinize olsun. Abone kaydedildiniz. Abone numaranız 10159'dur. Abone bedeli olan 12 lirayı P.K. 105 - KONYA adresine postalayınız. Abone numaranızı posta havalesine yazmayı unutmayınız. Alâkanıza teşekkür eder, başarılar dileriz.

★ *S. A. Osman Çizmeli* — Göstermiş olduğunuz alâkanıza teşekkür eder. Allah cümlemizden razı olsun. Abonemiz yenilenmiştir. Selâmlar.

★ *S. Osman Arslan - İÇME* — Göndermek bizim vazifemizdir. Hiç bir kimsenin maddi bir menfaati yoktur. Yeter ki bu millete hizmet edilmiş olsun. Paranız geldi. İlginizin devamını bekleriz.

★ *S. Cuma Öksüz - URFA* — Arzınız yerine getirilmiştir. Selâm ve sevgilerimizi sunar. Cenab-ı Haktan herşeyin gönlünüzce olmasını dileriz.

★ *S. Şerif Ergün - MANİSA* — İsteğiniz yerine getirilmiştir. Allah sa'yinizi meşkur eylesin. Selâm ve sevgiler...

★ *S. Dursun Tekeş - SİVAS* — Gönderdiğiniz abone kaydedilmiştir. Alâkanıza sonsuz teşekkürler...

★ *S. Mükremin Çolak, Mehmet Yerkaya - KAYSERİ* — Arzularınız yerine getirilmiştir. Devamını bekler, Allah'dan afiyetler dileriz...

★ *S. Süleyman Cengiz - DEMİRCİ* — Mektubunuz bizi duygulandırdı. Hak bildiğimiz bu yolda devamda azimliyiz. Abone kaydedildiniz. Abone numaranız: 10157'dir. Selâmlar...

★ *Mehmet Madran - KÖŞK/AYDIN* — Bir senelik abone bedeli geldi. Bununla beraber isteğiniz yerine getirildi. Saygılar...

★ *S. Salih Özen - KÜTAHYA* — Sayın okuyucu! 1966 yılının birinci sayında abone olduğunuzu dört sayı geldikten sonra bir müddet gelmediğini söylüyorsunuz. Mecmuamız baza sebeblerden dolayı bir ara sekteye uğradı. Sayılarda değişiklik yoktur. Yine aynı sıra ile devam ediyor. Müsterih olunuz. Selâmlar...

★ *S. Halil Vanlı - TURHAL* — Gönderdiğiniz mektup geregince: Mehmet Çuhukcu, Nadir Akkuzu, Hayrettin Kutlu, Halil Aptikan, Karabey Öztürk, Dursun Hekimhan, Bayram Şahiner, Zeki Anzerlioğlu, Nazım Arslan, Faik Furat, Hasan Şahin, Zihni Acaroğlu, Osman Orsoğlu, İbrahim Şen, İbrahim Yener, İrfan Arslandol, Ömer Atakli, İbrahim Kurt, Dursun Vanlı, Fevzi Gürgen, Yakup Aksoy, Salih Yılmaz, Ömer Yılmaz, Ali Uluğ, Mehmet Elbay, İsmail Kuşcu, Sadık Var, Osman Topcuoğlu, İsmail Adıyaman, Hasan Zeybek, Arif Tüfekci, Mahmut Karagöz, Mustafa Cesur, Hasan Soyak, Kadir Semeoğlu, İhsan Gözcü ve Nurettin Ekici kardeşlerimiz abone kaydedildiler. Alâkanıza teşekkür ederiz. Selâmlar.

★ *S. B. Doğaner - Köln/ALMANYA* — «Almanya'dan Hatura Mektuplarım» başlıklı yazınızı aldık. Negrini, elimize geç geçtiği için gelecek sayıda yapacağımızı bildiririz. Selâmlar.

İslâmın İlk Emri
O K U

Sahibi:
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına:
Mahmut KULU

Yazı İşleri Müdürü:
Mehmed ÖZÇANAK

İdarehane:
Çukrıkçalar Cad. Saray Çarşısı bitişiği: Kat 3 — KONYA

Muhabere Adresi: P.K.: 105 — KONYA

Abone şartları: Yıllık: 12 T.L. Altı Aylık: 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık: 16 T.L.)

Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih: 6.3.1967

İslâmın İlk Emri

Oku

Her şeyi yaratan Rabbinin adıyle oku !

Kudreti yeten bir kimse kurban kesmezse bizim namazgâhımıza yaklaşmasın.

Hadis-i Şerif

FİATI : 1 LİRA

İslâmın İlk Emri

Oku

Dinî İçtimaî Edebî Aylık mecmua

Ruh kökü dinamitlenen gençli

Yıl : 7 Sayı : 65 Zilhicce : 1386 Nisan : 1967

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- Ruh Kökü Dinamitlenen Gençlik — **KARAOSMANOĞLU**
- İslâm Cemiyeti — Yazan : **es-Seyyid SÂBIK** — Terceme : **Ahmed GÜRTAŞ**
- Liselerde Hafif Batıcılık — **İ. S. C.**
- Ulûm'ul-Hadis — **Hayreddin KARAMAN**
- Kutuplarda İBADET — **İbrahim CANAN**
- Değişmeyen Hükümler — **Ali R. NALÇACI**
- Garip — **Mehmed ŞEKER**
- Vicdan ve Ahlâk — **Dr. Fehmi CUMALIOĞLU**
- Neden Bu Hallere Düştük? — **Hüsnü DİKEÇLİGİL**
- Meselelerimiz — **İsmet SOYER**
- Profesör Kâmil MİRAS — **Veli ERTAN**
- Gençliğe Sesleniş — **Kadir SEVENCAN**
- Dökülen Hayat Yaprakları — **İ. Semahaddin CEM**
- Ali Ofluoğlu'nun Ardından — **Rıza Özsu**
- Teyemmüm Hakkında — **İsmet ERSÖZ**
- Bunları Biliyor musunuz? — **Hasan BAĞCI**
- Almanya'dan Hatıra Mektupları — **B. DOĞANER**
- Şiirler
- Haberler ve Kritiği
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Okuyucularla Başbaşa
- Resimler : **Celâleddin HİDAYETOĞLU**

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Büyük ve manâlı hamleler yapan kitleler, daima ulvî ve münezzeh bir kaynaktan beslenen derin ve şümûllü bir nizama manen ve maddenen bağlı mücadeleci ruhların sevk ü idaresinde tekevvün eder. Tarihte müessir ictimaî gelişme sayılan her hâdise, mutlaka izzetine inanılan nizama vecd ve aşk derecesinde bağlanan kahraman ruhların eseridir. Demek oluyor ki, tebeayı istediği istikamete sürükleyen kahraman, ilhamını beşerî mantığın satıhcı kazıyyelerinden değil, Rabbanî nizamın idrak üstü gerçeklerinden alarak cemaatını yeni bir inkişaf zeminine götürür. Bunun içindir ki tarihte bugün «efsane kahraman» gibi olan İlâhî kanunları asriyet bir gömlek gibi değil, bir hâleti-ruhiyye olarak yaşamış ve cemiyeti de bu imanın atmosferine götürmüşlerdir. Bugün de kitlelere önder olmak, cemiyeti istediği semte götürmek istiyenler, aynı mantık ölçüsüne göre hareket etmelidirler ki cemiyet bugünkü buhrandan kurtulsun.

Kanaatimizce Türk cemiyeti bilhassa gençliğimiz, son yıllarda, kutsal hüviyeti olan üstün değerlere inanmamanın ıztırabı içindedir. Onun bu ızdırabından elbette birtakım karanlık ideoloji sahipleri istifadeye kalkacaktır.

Halbuki bizim meselemiz, lâhûti bir kutsal değerler manzumesi olduğuna inanmıyan Allah'sızların görüş sahasına sığmayacak kadar azametlidir. Evet ne diyoruz biz? Ferdin ve cemiyetin ruhî muvazenesizliğinin sebebi, maddeye ve maddî hayatın ni'metlerine kanıksamanın neticesidir, diyoruz. Gençlik buhranlarını da yurt, yuva, geçim endişesi, kız ve erkek öğrenciler arasında bir türlü yıkılmadığı söylenen taassup ve geleneğin kalın duvarlarından ziyade bu noktada aramak lâzım. Evet gençlik, hayat rotasını, menşei semavî olan bir kutsal nizamdan alamadığı, ruh boşluğunu bu kaynaktan kandıramadığı için perişan görünmektedir.

Eğer gençlik, geçen sayımızın bu sütunlarında mevzubahs ettiğimiz KUTUB İNSANI bulur ve onun emr ü kumandasında semavî kudsiyyeti olan nizamların işığında yol alırsa milletimiz atiye emniyetle koşabilir. Yok bu yolun dışında kendisine bir yön ta'yin ederse, uçurumun kenarında nöbet tutan cemiyetimiz çok korkunç âkıbetlere sürükleneblir. Fakat kendi sınırlı idrakiyle kendi maddî varlığının sır perdesini bile aralayamayan materyalist insan, bu formülün inceliğini kavramağa yanaşmamakta ve mutemadiyen insanımızı kendi gayyasına doğru çekmektedir.

Hıristiyan dünyasının üçyüz yıldan beri Avrupadan atmak ve geldiği topraklara tıkmak istediği bu millet, tâ o günden beri adım başına binlerce kurban vererek çekilmek mecburiyetinde kalmıştır. Şimdi o uğursuz günlerin serencamını çocuklarımıza aktarıp nesillerin kafasında uğradığımız felâketi tablolaştırmamız lâzım gelirken, Türklüğün ve imparatorluğun mayasından bu mübarek topraklar üzerinde aynı iman mihverine bağlanan ırkın çocukları birbiriyle didişsin ve kendi kendini yesin!.. İçerde ve dışarda düşmanların isteği budur. Her gün bunun için kara kara rüyalar kurarlar; bunun için her kıpırdanışı, bağlı olduklan sistemin lehine geliştirmeğe uğraşırlar.

Bugün sınıflar arasındaki tefrika, eğer bu düşman hiziplerin yüzlerini güldürecek bir seviyeye ulaşmışsa, bunda sırf ayrı kutba bağlananların amansız saldırısı değil, zümrelerin bağlı bulunduğu prensipler etrafında kudsiyyet hâlesi bulunup bulunmaması da rol oynar. Eğer bugün türlü teşekküller, kendi varlıklarına vücut veren prensip ve nizamları yerine göre tepelemekten çekinmiyorlarsa, o vizam ve prensipler, saygı ve bağlılığın en büyük unsuru olan kudsiyyetten mahrum bulunuyorlar demektir. Bütün mesele prensip ve düsturların terkibinde bulunması gereken kudsiyyetin dozajındadır.

İslâmın İlk Emri
Oku

Ruh Kökü Dinamitlenen Gençlik

KARAOSMANOĞLU

Gençlik ordusu, bir milletin sonsuzluğa uzanan kolu, yaşama ve varolma gücünün te'minatıdır. Muhteşem bir tarihe sahip olan büyük millet, bu ihtişamını gençlik ordusuyla ebedlere intikâl ettirir. Eğer asırların yükseltliği tarih ma'bedi, gençliğin kafasında ber-hava edilmişse o milletin ebediyyete uzanan kolları budanmış demektir.

Bugün Türkiye'de bu gerçeğe inanan şuurlu insanlar me'yüs ve muztariptir. Fakat mevcudiyetimizin derinliğine lif lif dağılan, geleceğe uzanan bis ve heyecanlarımızın kökünü kesen bu ye'sin, bu ümitsizliğin nereden geldiğini bilen yok... Kanaatimizce beyinleri kemiren bu ye's, gençlik ordusunda istenilen manevi kıvamı görememekten gelmektedir. Çünkü bugün gençlik, milletimizin Kâ'be'si olmaktan çıkmış, politikanın ve politikacının oyuncağı olmuş, muhterislerin hazır kuvveti haline gelmiştir. Bu buhran ve sükût, o gidişin tabiî bir neticesidir, elbet...

Sen kalk, politikacı olarak ma'bede el at, kışla-ya el at, mektebe el at, onu mektebinden, dershanesinden ayır, belli bir fikrin tervici için çığırtkan olarak sokaklara dök; Müslüman Türk'ün ruhuna ve töresine yüzde yüz yabancı olan Komünizmin ağına iğfal edilerek düşen körpelerin havarisi ol, kafalardaki kıymet hükümlerini yık; sonra da gençlikte ruh çalkantısının sebebini bir takım maddî ve şehevî tatminsizliklere bağla; bu çatışmaların hakiki sebebini görme, «on yılda onbeş milyon genç yaratılk her yaştan- na'ralarıyla sermest ol; elde ettiğin bütün telkin vasıtalarıyla kutsal değerlere saldır!. Kusura bakma ama bu düpe-düz gençliği anarşizmin korkunç anaforuna itmektir; başka bir manası olamaz bunun!.. Politikanın körüklediği anarşizmin beslediği gençlik ordusu, elbette günden-güne ilmin ve imanın sıcak hariminden kopacak ve kendi kendisiyle çatışacaktır. Türk gençliği bugün, bu ruhi ihtilâtın içinde bocalamaktadır.

Türk gençliği bugün mânaya teşne, ahlâka susamıştır. Harab olmuş ruhunu muhafaza eden kalıp ne kadar âbadan olursa olsun, o karanlıklar içinde gitgide kendini bir parça daha kaybetmenin dindirilmez ızdırabı içindedir. Fakat şunu hemen söyleyelim ki Türk gençliği bu ızdıraba kendi arzusuyla düşmemiş, âdetâ meçhul bir el, menbus bir irade onu bu dipsizliğe itelemiştir. Ne var ki gençlik, asil bir davranış gösterir ve sıfkunu kaplayan terör havasını ruh asâletinden gelen eritici nefesle yırtabilirse bu meselesiz cemiyete iyi bir ders vermiş olur. Ve biz son yıllarda kendi kendine kaynayan, kendini kendi içinde bulmağa uğraşan soylu gençlikten münkesir kalblere şifa iksiri olacak bir ders-i ibret beklemekteyiz...

Türk gençliği bugün, beyin zarını yırtmak için kafasının içine çengel-çengel uzanan istifham helezonlarının tırmalayıcı te'siri altındadır. Onda mâna dolu, şahsiyet dolu, idrak ve saygı dolu bir kafa yerine, mânadan nasibsiz, şahsiyetten mücerret, idrak ve saygıdan uzak basit bir baş görmek istiyen menfur zihniyet, hergün onun kafasına yeni istifhamlar sokarak en küçük idrak bakiyyesini de imha etmek yolundadır. Ama biz şuna inanıyoruz ki, Türk gençliğinin hamurunu mayalandıran gerçek unsur, tek başına bütün müfsitlere rağmen ağır basacak; bugün onu karanlıkta boğduk zannedenler, yarın nura, aydınlığa, aşka, vecde koştuğunu görünce şaşıracak; tarih ve millet huzurunda yaptıklarının hesabını verecekterdir. Müslüman-Türk cemiyeti bugün bir doğum sancısı çekmektedir. İki ızt kutba bağlı iki ayrı gençlik kadrosu, zuhura gelmek için birbiriyle mücadele etmektedir. Temennimiz odur ki gösünü dünyaya açanlar Hak kutba bağlı olanlar olsun!..

İSLÂM'ın Daveti(1)

İslâm Cemiyeti

- I -

Yazan : es-Seyyid SÂBIK

Terceme : Ahmed GÜRTAŞ

Hz. Rasûlüllah (A.S.) şöyle buyurmuştur :

«Şüphesiz ki Allah (C.C.) Teâlâ Hazretleri sizin **için üç şeyi razı olur ve üç şeyden de hoşlanmaz :**

1. Sadece kendisine ibadet etmenizi ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamanızı,

2. Allah'ın ipine sımsıkı sarılmanızı ve tefrikaya düşmemenizi ve

3. Allah'ın, idarenizi kendilerine verdiği kimselere nasihat(le yardım) etmenizi beğenir, ister.

(Buna mukabil) Sizin :

1. Dedi-Kodu yapmanızdan,

2. Çok soru sormanızdan ve

3. Malı boşa götürmenizden hoşlanmaz.»

İslâm dininde cemiyet hayatı, cemiyetin unsurlarını birbirine bağlayan ve cemiyetin yapısını takviye eden bir takım sahih esaslara ve sağlam temellere dayanır :

I. Bu esaslardan birincisi muhabbet ve ta'zimde Allah'ı tek kılmayı nizama koyan tek Allah'a ibadet etmek, başkasına meyletmeden amellerde sadece Allah'a karşı muhlis olmak, küçük ve büyük işlerde yalnız Allah'a tevekkül etmek ve tamamen O'na yönelmek, Allah'ın kaza ve kaderine razı olmak, emir ve nehyine hürmet etmek, Kelime-t'üllâh'ı yüceltme yolunda cihad etmek ve Allah'ın yüce rızasını talep etmek için canını ve malını feda etmektir.

Bu örneğe uygun bir ibadet ancak Allah'ın dinini iyice bilmekle, O'nun Rasûlünü örnek edinmekle, nefisle mücahede yapıp onu, temizlenip yükseliceye kadar, değersiz işlerden ve bayağı amellerden kurtuluncaya kadar faziletlere şevketmekle tamamlanabilir.

Kurb eğitimin bu çeşidi hayata cemal ve celâl ebisesini giydirir, hayatı sevgi ve selâmet gölgesinde gölgelendirir, düşmanlık sona erer, çekişme kalkar, ayrılığın yerini birlik alır, insanlar birbirlerine yaklaşırlar ve birbirlerini severler, ferd cemiyetin hayrına çalışır, cemiyet de ferdi ıslah ve mes'ud etmek ister ve herkes çelmelenmeden ve gevşemeden büyük gayeye doğru yol alır.

İşte burada bakış, ibadetin, hayatın gayesi kılınmasında, Cenab-ı Hakkın hiçbir nesil ve ümmeti aralarında Allah'ın ismini (**«Hiçbir ilâh yoktur, ancak ve sadece bana ibadet ediniz»** emrini) açıkça söyleyen bir korkutucudan mahrum bırakmamasında ve bu (ilâhi) davetin ancak insan kalbinin fesada uğramasından, insan nefsinde bütün yüksek değerlerin birer birer kırılmasından ve insanın yer yüzünü imara ve orada Allah'ın halifeliğine elverişli hale gelebilmesi için kendisini selim fıtratına döndürecek olan bir mucizeye ihtiyaç duymasından sonra gelmesindeki hikmet açıkca meydana çıkmaktadır.

Garbın maddi sahadaki medeniyeti insanların bir çoğunu Allah'a ibadetten vazgeçirince, basiretlerini köreltince, kalblerine tahakküm edince ve onları nefislerinin ve şehvetlerinin ilâhı etmiş olduğu şeylerden başkasına inanmayacak kadar köle durumuna

(Devamı 11. sayfada)

[1] Da'vet-ül'İslâm, es-Seyyid SÂBIK.

«HEP BİRDEN ALLAH'IN İPİNE SARILINIZ, PARAMPARÇA OLUP AYRILMAYINIZ!..»

Kur'ân-ı Kerim

Liselerde hafif Batıcılık

İ. S. C.

Bir gazete, «Liselerarası Hafif Batı Müziği Yarışması» yapmıştı..

Hafif Batı müziği denen nesne, Türkiyemizde hele son çeyrek asırdır ciddî san'at telâkkilerini ve ciddî zevkleri tehdit eden bir belâ haline gelmiştir. Bunu 35 yıllık bir san'atkâr ve piyolonist olmam itibariyle bilerek ve tahlil ederek söylüyorum. Tâ 1930 yılında, Ankara'da intişar eden «Musiki» mecmuasının bir nüshasında, benim de keman hocam olan viyolonist Dr. Bedri bir makale yazmış ve «**caz müziğinin memleketteki tahribatı**»ndan yana-yakıla bahsetmişti. Bu tahribat bugün o derece genişlemiş ve bir felâket hüviyetini almıştır ki, gazeteler, mecmualar, radyolar, salonlar, mektepler «Hafif Batı Müziği» ile örtülen bu sarı hastalığı en tabii malzeme, en tabii lâzime gibi benimsemekte, böylece ciddiyeti, maarif dâvalarını, millî terbiyeyi, estetik (bedii) duyguları, selîm zevkleri, hattâ memleketin ana mes'elelerini unuttturmaktadır.. Dr. Bedri Hoca ne kadar haklı idi. Bugün Konservatuarlarımızın başlıca profesörlerinin bu duyguda olduklarına aslâ şüphe etmiyorum. Şurası çok şâyanı hayrettir ki, Konservatuarın mezun bazı mensupları bu kötü, evet kötü musikiyi âdeta desteklemekte, teşvik etmektedir. Yazık!

Platon, meşhur filozof Eftâlun «**Musiki, Devletin kalesi olmalıdır**» der.

Hâkim Konfüçyüs de «**Milletlerin halleri üzerine hüküm çıkarmak istediğinizde, evvelâ onların musikilerine bakınız!**» demiştir.

İşte önce, liseler arasında yapılması gereken öyle faideli ve mühim müsabakalar, müsabakalar var ki, sıra hafif Batıcılığa hiç bir zaman gelmez ve isabet de olur. Bir tarafdan lüzumsuz «bale» ekipleri, diğer tarafdan hafif batıcılık.. Bunlarla bir milletin gençliği terbiye edilmez. San'at ilâhî ve terbiyesi büyük gelişmez! Elemelerde derece alanlar içinde yabancı okullar da vardı. Lâkin biz, gençlerin delikanlılık duygularının tahrik ve istismar edilmek istendiğini esefle görüyor ve üzülüyoruz. Yabancı mektepler veya okul olmamış, emsâle-i değil. Kaldı ki yabancı mekteplerde de birçok Türk genci okumaktadır. O halde?

Bu, Türkiyemizde «çok iyi bir adım» değil, aksine çok kötü bir adımdır. Halk türkülerimiz mandolin ve gitar (hem ne gitar!) ile «arange» olarak çalınacak da ne olacak? Folklor musikimiz bu türlü yeniliklerle şeref kazanmaz. Son yıllarda, bilhassa Amerikada Bach, Beethoven, Chopin gibi dâhilerin en güzel parçaları caz haline getirilerek rezil kepaze edildi. Bu pâklar bugün radyolarımızda, sütlüğe birer matahmuş gibi tahlil de edilerek (!) halkın kulağına sunulmaktadır. Bu her cihetten saygısızlıktır. Hem milletin zevk ve duygularına, hem de ciddî ve ahlâkî san'ata karşı hürmetsizlik, lâubâlîlikdir. Şimdi hafif Batı musikisi diye ilân edilen, cidden hafif ve müteredd (dejenere) bir cereyan, radyolarımızı ve mekteplerimizi istilâ etmeğe başlamışlır. Bir zamanlar değerli edip ve san'atkârlar yetiştiren Galatasaray Lisesi'nin bugün bir tek edip verememesinin sebeplerini memleketin gitmekte ve sürüklenmekte olduğu maarif ve hars buhranında aramak lâzımdır. Maarifin, harsın yani kültürün, edebiyatın, san'atın en başında ise LİSAN gelir. Bugün mekteplerimizde okutulmakta ısrar olunan lisan maalesef sâf ve temiz Türkçe değildir, uydurukçadır. Bizim artık öz malımız olan ve benliğimize işlemiş bulunan o canım kelimeleri atmak, yerlerine ya uydurmak veya ecnebî lûgatleri açıp frenkçe karşılığını bulup koymakla Türkçe dâvasını sözde halledeceklerini sananlar bu suretle memleket şiir ve edebiyatını, romanını, hikâyesini, tercümesini, tiyatro eserini tarihin karanlıklarına gömdüklerinin farkında mıdırlar? Bunlara artık bugün musiki rûhu ve musiki şuuru da karıştırılmakta, ciddî san'at zevki yıkılmağa doğru götürülmektedir. Gaflet!

Nükleer denemeler asrında klâsik sazlar da kendilerini elektronizm belâsından kurtaramamış ve bunun neticesi, madenî sesler, yumuşak tahlî sesleri örtmeğe kalkmıştır : elektro-gitar, elektro-piyano, elektro-mandolin, elektro-keman.. bir yığın elektro'lar. Talebe kızların da çıplak kol ve bacakla sahnede görünmeleri mekteplerimize sokulmak istidadını gösteren ahlâk zaafına apaçık bir işaret sayılmalıdır. Anneler, babalar buna nasıl müsaade ediyor, şaşılacak şey! İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, bilhem nece şarkılar ve bunları söyleyen liseli Türk kızları! Birinin dediği gibi «**kültürle müziği bir arada yürütmek**» bu değildir beyler!

Bu bir hayranlığ, batı belâsı, batı taklidi! Ne zaman kendimize olacağız? Ne zaman kendi kendimize pekâlâ yetebileceğimizi idrâk etme millî şuûruna erceğiz?

Folklor musikimizden ilham alınarak, olsa olsa Ferid Alnar'ın «Prelüd ve İki Dans» veya Cemal Reşid Rey'in «Yürük Zeybek»i gibi güzel ve sağlam san'atkârâne eserler yapılabilir ve bunu her Türk destekler.. Lâkin halk türkülerimizi ispanyol veya italyan yahut amerikan sâzıyla okumak ve halk musikisine çok yakışacak saz ve bağlama yerine gitar gibi zor bir sazı ele alarak gümbürdeyen antimüzikâl sesleri bunlara refakat ettirmek! Bunu anlamıyoruz ve anlamıyacağız. Türk halk musikisinin hafif Batı musikisiyle zerrece alâkası ve rabıtası yoktur arasmanlar ne kadar başarılı olursa olsun aradaki ayrılık daha da artar ve uçurumlar meydana gelir. Bu taklit yolundan vazgeçmelidir.

Liseler arasında yapılabilecek başka müsabaka ve münâzara mi kalmıştı? Yüksek Musiki ve virtüozluk isteyen sazları metodsuz, sayıf, falsolu çalmak yerine gençler derslerine baksalar ve hem kendilerine hem de memlekete daha faideli olmağa çalışsalar pek isabet ederler. Mekteplerde dört sesli korolar kurmalı, gençlere evvelâ İstiklâl Marşı falcosu bir şekilde doğru olarak nasıl söylenilir onu öğretmelidir. Resmî, millî tatil ve törenlerde ortamektep ve lise talebelerinin İstiklâl Marşı'nı söylerken katlettikleri bir acı vâkıadır. Bu durumda hafif Batı musikisini mekteplerde yapmağa çalışmak bir fanteziden, bir hamhayâlden başka bir şey değildir. Dünya halk şarkılarını seviyeli ve artistik şekilde dinletebilmek için Ziegfried Behrend kadar gitar virtüozu olmak icabeder. Böyle yapılamayınca ifsad edici rûmuaylığ ve âlâdır yığınlara zehrin olmaktan kaçınmalı, Türklüğün kendine hâs vakar ve haysiyetini en ufak derecede dahi zedelemesi muhtemel hatâlar işlemekten çekinmelidir. Zira maarif ve kültür (hars) yolu bu değildir! Mekteplerimiz birer irfan, ahlâk ve fazilet yuvasıdır. Münasebetsiz ve zararlı müsabakalarla gençleri muhaddes millî vazifelerinden alıkoymak, onların sâf duygularını tahrik etmek ve kötü yollarda kullanmağa kalkışmak çok tehlikeli bir gafletlir.

Allah, buna sebep olanları bu gafletten uyandırsın!

Müctehidler Nazarında Sünnetin Değeri

(İbn'ü Teymiye'nin raf'ul-melâm.. risâlesi)

— X —

Hayreddin KARAMAN

c — İctihad ve istidlâle dayanarak söz söylemiş olmakla beraber, âdeti veya başka bir hedefi sebebiyle meseleyi daha derinden tetkik edip, sözüyle karşılaşan bir hadisin bulunup bulunmadığını hakkıyla araştıramamış olur.

Müctehidin, ictihad ederken, araştırma yaparken sarfedeceği gayret ve kudretin ölçüsü her zaman muayyen olamaz.

İşte bu sebeple âlimler, çözmeye çalıştıkları meselede muteber ictihadı yapamamanın korkusu içinde olurlardı.

Yukarda belirtilen kusurların günahları vardır, ancak günaha ait cezanın suç sahibini bulması için onun tevbe etmemiş olması gerekir. Bazan da bu günahı istiğfâr, iyilik, ibtilâ, şefâat ve rahmet siler götürür.

Bu af ve rahmetten şu iki sınıf istifâde edemez :

I — Nefis ve havasına tâbi olup, haksız ve batıl olduğunu bildiği şeyi müdâfaa eden.

II — Bir söz ve görüşün, müsbet veya menfi delillerini bilmeden onun doğru veya yanlış olduğu hakkında kesin hüküm veren.

Nitekim Rasûlullah (s.a.) şöyle buyurmuşlardır : Kadılar (hâkimler) üç kısımdır bunlardan ikisi ateşte, birisi cennette olacaktır. Cennetlik olan : Hakkı bilen ve onunla hükmeden hâkimdir. Ateşte olanlar ise; bilmediği halde hüküm verenle, hakkı bildiği halde ona aykırı hükmedendir.»

Müftüler de böyledir. Ancak muayyen bir şahsın cezayı bilfiil görmesinin yukarda söylediğimiz engelleri vardır.

Yine biraz önce anlatılan kusurlar ve hatalar nevinden bazıları büyük imamların bazılarında vaki olduğunu farzetsek bile — ki bu gibi şeyler onlardan uzaktır veya vakı olmamıştır — bütün ümmetin sevgisini kazanmış bulunan bu büyük zatların dayandığı sebepler de vardır. Böyle birkaç hata onları imâmet mevkiinden düşürmez; çünkü biz onları zâten ma'sûm (hata ve günahtan korunmuş) kabul etmiyoruz. Onlar da günah işleyebilirler. Bununla beraber kendilerinin en yüksek derecelere erdiklerini umarız. Çünkü Allah onlara, başkalarına nasib etmediği iyi iş ve ibâdetlerle güzel haller lûtfetmiştir. Aynı zamanda kendileri hiçbir günah ve hata üzerinde ısrar etmemişlerdir. Nihayet bu imamlar, ashâbdan daha yüksek de değildirler. Halbuki ashâb-ı kirâm'ın verdikleri fetvâlar, hükümler aralarında cereyan eden kanlı olaylar hakkında da diyeceklerimiz aynıdır.

Biz bir taraftan, kasten olmaksızın ve bir delile dayanarak muayyen bir hadisle amel etmemiş olan müctehid ve imamın mazeretli ve ecirli olduğuna inanmakla beraber, diğer taraftan sahîh Hadislere rastladıkça ve bunlarla çelişen başka Hadis ve Âyetleri de görmedikçe onlarla amel ederiz. Birinci inancımız bizi bu amelden alıkoyamaz. Hattâ bu Hadislerle bütün ümmetin amel etmesinin gerekli (farz) olduğuna, bunları ümmete duyurmanın da kezâ aynı derecede bir vazife bulunduğuna inanmamız icabeder. Bu hususlarda âlimler arasında görüş birliği vardır.

(Devamı var)

HADİS RÂVİLERİ (Tâbiûn) :

Buhari'nin hayatı

Yazan : Cemâlüddin-il-Kasimi
Terc. : H. K.

İbnü-Adiyyi 'l-hâfız, Bağdâdlı birçok üstaddan şöyle dediklerini nakleder: «Muhammed b. İsmâil el-Buhârî Bağdâd'a gelmişti. Hadîsle meşgul olanlar bunu haber alınca toplandı ve hafızasını denemeye karar verdiler. Bunun için yüz kadar hadîs seçip, sened ve metinlerini karıştırdılar : (Bir hadîsin senedini diğerinin metnine koydular, diğer hadîsin metnini başkasının senedine...) Sonra on kişiye bunlardan onar hadîs vererek : «Filan toplantıya gelecek, bu hadîsleri birer birer Buhârî'ye okuyarak, görüş ve bilgisini soracaksınız.» dediler. Buhârî'yi meczkûr meclise davet ettiler, kendileri, Horasan ve diğer yabancı memleketlerden gelmiş kişiler, birçok Bağdâdlı aynı mecliste hazır bulunuyorlardı. Toplantı yükselince, o on kişiden birisi meczkûr hadîsleri birer birer Buhârî'ye okuyarak sordu. Buhârî, bütün bu hadîsler için «Bilmiyorum.» cevabını veriyordu. Toplantıyı tertipleyen ve orada bulunan hadîs âlimleri «Adam anlada.» derken, yabancılar ve herşeyden habersiz olanlar da bu işi Buhârî'nin acz ve cehaletine veriyorlardı. Sözü geçen on kişi, teker teker ileri gelip onar hadîsi Buhârî'den sordular. Buhârî hepsine yukardaki cevabını tekrarlıyordu. Sözler bitince, ilk sonra yönelerek söze başladı ve şöyle dedi : «Sen, birinci hadîsinde şöyle dedin, doğrusu şöyledir, ikincisi, üçüncüsü... böyledir.» İşte bu minval üzre Buhârî, kendisine sorulan ve karmakarışık edilmiş bulunan bütün hadîslerin metin ve senedlerini yerlerine koyarak ezberden okudu. O zaman mecliste bulunanlar, Buhârînin hâfızı kuvvetini ve üstünlüğünü tasdik ettiler. İbn'ü-Hacer: «İşte burada Buhârî'ye baş eğilir.» demiştir.

GURBET

O iklimin hasretiyle...

Gurbet demek, dert demek
Başka ma'nâ yok bunâ!
İçim dolu boşlukla,
Asıl gurbet bu bana!

Neye baksam başka şey,
Nere baksam yabancı!
Her çekişte içimi;
Bitiriyor bu sancı!

Bir vefâsız vâdide;
Kalmış garib yolcuyum!
Muzdarıbım, bitâbım,
Ne aşım var, ne suyum!

Hasretim alev alev,
Garîptir benim adım!
Duyan sâde benim ben,
Yine kendi feryâdım!

Ne bülbüller ses verir,
Ne de güller renk saçar!
Ne bir selâm getirir,
Gökte uçan turnalar!

Baştanbaşa hâr olmuş,
Dünkü zümrüt şu bağlar!
Ses vermiyor sesime,
Sağırlaşan şu dağlar!

Kahrolurum an-be an;
Hîcran dolu içerim!
Uzun yıllar var ki ben,
Bu acıdan içerim!

Bu çekilmez gurbetin,
Çilesinden azatım;
Çok mu daha ya Rabbi?
O iklime vuslâtım!..

T. Sıtkı BALCI

Hadislerden bir demet :

ÖLÜMÜN EŞİĞİNDE

95 — *Enes (r.a.) den rivayet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.) şöyle buyurmuştur : «Başına gelen bir felâket dolayısıyla hiç birimiz ölümü istemesin. Eğer göreniz bunu istiyecekse : Allah'ım hayat hakkımda hayırlı olduğu müddetçe beni yaşat, ölüm hakkımda hayırlı olunca da beni vefat ettir, desin.»*

Buhârî, Müslim, Ebû-Dâvûd.

Ölüme nisbetle hayat her iki âlem (dünya ve âhiret) bakımından bir nimettir. Yaşayan insan, sıhhati yerinde olduğu müddetçe hem dünyası : şahsı, âilesi, içinde yaşadığı cemiyet ve insanlık âlemi için, hem de amellerinde ihlâs bulunursa ahireti için faydalar temin eder. Sıhhati düzgün olmadığı takdirde de şuûru yerinde olduğu müddetçe, hastalığına sabırla, yapabileceği ibâdet ve zikirlerle yine faydalar teminine muktedir olur. Ölüm bütün bunların sona ermesi ve amel defterinin kapanması demektir. Ölümü temennî ise bu ilâhî nimeti red mânası taşıyabilir. Fakat hayat mutlak bir nimet olmayıp onu kullananın irâdesine tâbi bulunduğundan bazı ölümlerin ömürlerden hayırlı olduğu muhakkaktır. İşte bu sebeple yukarıya mealini aldığımız Hadis-i Şerîf'te Efendimiz (s.a.) ölüm, temennisi hakkında irşadlarını yapmışlardır.

96 — *Ubâdetü 'bnü 's-sâmit (r.a.) den rivayet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.) şöyle buyurmuştur : «Kim Allah'a kavuşmak isterse, Allah da ona kavuşmak ister, kim Allah'a kavuşmak istemezse Allah da ona kavuşmak istemez.»*

Hz. Âişe veya hanımlarından birisi sorar :

— Biz ölümü istemiyoruz, ölüm hoşumuza gitmiyor?

— Rasûl-i Ekrem (s.a.) :

— Bundan (yukardaki sözden) makasd ölümü istemek veya istememek değildir, fakat müminin ölümü yaklaşınca kendisine Allah'ın rızasıyla iyilikleri müjdelenir, artık onun için hiçbir şey, kendisini beklemekte olan ilâhî nimetlerden daha iyi (istemeye daha lâyık) değildir, bu sebeple o, Allah'a — bir an önce — kavuşmayı ister, Allah da ona kavuşmak ister. Kâfirin ölümü yaklaşınca, kendisine Allah'ın azab ve cezası bildirilir, onun için kendisini beklemekte olan korkunç âkibetten daha menfûru yoktur, bu sebeple o Allah'a kavuşmayı istemez, Allah da ona kavuşmayı istemez.

Buhârî, Müslim, Tirmizî... Tâc : 1/338

Cenâb-ı Mevlânın rızâ ve hoşnutluğunu kazanan kulları için, gözlerin görmediği, idrâklerin ermediği sayısız nimet ve ikrâmlar hazırladığı; onun gazabına uğrayanlar için de yine beşerin tasavvur bile edemediği azâbları bulunduğu pek çok âyet ve hadiste haber verilmiştir. Hasta sağlaşıp, dünya ile şuur alâkası kesilince sahsen kendisinin akıbeti ona haber verilmekte, o da buna göre ölüm karşısında vaziyet almaktadır. Bu vaziyet alış bazen ilham, hiss-i kablelvuku' suretiyle, sıhhatte iken akıbeti sezme üzerine de olmaktadır.

Yârab, bizi yandırma nîranına, erdir gufrânına, rıdvanına...

(Devamı var)

Kutuplarda İbadet

İbrahim CANAN
Akşehir Ortaokulu Din Bilgisi Öğretmeni

Bundan bir müddet önce İsveçli bir Müslüman günlük bir gazetenin fikra yazarına şu sualleri soruyor :

1 — İsveçteyim, geceler 23 saat. Oruç tutamadım, zira namaz gibi oruç ve sahur vakitleri de güneşe göre ayarlı.

2 — Bizim Peygamberimiz yazda mı yoksa kışta mı doğdu? Bu tarih bazen yaza, bazen kışa geliyor.

3 — Güneşe göre ayarlanan namazlar altı ay gece, altı ay gündüz olan yerlerde nasıl kılınacak?

4 — Kadir gecesi neden her yıl aynı günlere rastlamıyor?

Bu sualler adı geçen gazetenin bazı okuyucularının ilgilerini çekmesine rağmen cevap tatmin etmemiş, bunun üzerine okuyuculardan bir doktor aynı sualleri başka bir gazetenin fikra yazarlarından birisine soruyor. Verilen cevap bu sefer tatminkâr olduğu mu bilmiyorum. Fakat bu «sorma» ve «cevap verme» hâdiselerinde usulsüzlük var. Önce ona değinecegim.

1 — Her şeyden önce sual yanlış makama soruluyor. Dini bir mesele hiç bir merci yokmuş gibi dine karşı tutumu ile maruf bir gazeteden ve onun malûm bir yazarından sorulmamalı idi. Cahil doktor candan, cahil hoca imandan eder. atasözünü bile misal vermeye imkân yok. Şeyh Sadî'nin Gülistan'unda şöyle bir hikâye var. Adamın birinin gözü ağrır, birçok baytara koşarak göz ilâcı ister, baytarın verdiği ilâçlar gözünü kör eder. Adam bu sefer mahkemeye koşar. Hâkimin verdiği cevap gayet kesin : *«Hayvan olmasan baytara gitmezdin.»* Gazete yazarından (hele Akşam gazetesi olursa) din öğrenmek, dadette sağlamlık kazanmak için gafil, iman gözünü kör ederek ehli imana tosladığında gözüne ilâç için baytara koşanın maskaralığına düşmekten başka hâkimin hükmüne bihakkın muhatap olur. Dindar olduğundan da haklı olarak şüphe ederiz. Zaten bu çeşit sualler çoğu kere iştiyâk'dir (bir şey öğrenmek) için değil, istihza'dalay etmek) için sorulduğu bilinmektedir.

2 — Dinî suale, bilmeyen kişinin cevap vermesi... Bu, önceki kadar büyük bir gaflet. Münevver kişi, bilmediği mevzuda susmaktan, bilene havale etmekten hiç bir noksanlık duymaz. Fakat neylersiniz ki zamanımızda din mevzuu bir modadır. Filimlerde, tiyatrolarda, salonlarda, mitinglerde, radyo ve gazetelerde, bilen de bilmeyen de her fırsatta, her imkânda bundan bahseder. Bazen lehte, çok kere aleyhte dinden söz edilir. Üstelik herkes ihtisasının dışında susup, çekinmeden «bilmiyorum» dediği halde din mevzuunda âlim kesilir. Kanaatime, vicdanına göre her çeşit dinî suale cevap verir. Çünkü «din bir vicdan işidir» [1]. Binaenaleyh vicdanı, kanaatı, neyi emrediyorsa, o dinidir, hatta dindir, din olmalıdır. Dinimiz akıl, mantık dini de olduğuna göre aklına uymayan şeyler de batıldır, yobazlıktır. Vs..

Halbuki bu düşünüş tarzı ilme aykırıdır. İlim hâdiseleri, meseleleri kendi sahası içerisinde, muayyen usul ve şartlar çerçevesinde değerlendirilir. İzah eder. İndi, şahsi görüşlerin ilimde yeri yoktur. Din ilmi ise tamamen böyledir. Onun da kendine has metodu, usulü vardır. Fetvalar, izahlar o usûl ve kaidelere uygun olarak verilir. Bu kaidelere uymayan fetvaların, izahların hiçbir dinî değeri yoktur. İslâm dini kaskatı, kupkuru nasîrdan ibaret değildir. Zamana ve şartlara göre ahkâm-ı diniyenin elâstikiyet kazanacağı bir asıl olarak kabul edilmiştir. Fakat

dine verilecek bu genişliği herkes rastgele yapamaz. Her şeyden önce mütehassısların bunu teşebbüs eder. Onlar da şahsî fikir ve dirayetlerini değil, öncelikle rivayetleri ele alarak mevzubahs meseleyi Kur'ân, Hadîs ve icmada mevcut edilleye istinad ettirmeye çalışırlar. Bu üç muteber şer'î kaynakda bulunmayan meseleler selefin görüş ve fetvalarıyla aydınlatılmaya çalışılır. En son çare olarak kendi ilmî görüşüne müracaat eder. Peşin fikirlerden, uzak, ve garazsız olarak; Hadîs ve Kur'ân'ın zahirine aykırı olmamak şartıyle sırf Allah'ın rızasını düşünerek dine uygun bulduğu şekilde şahsî fikrini söyler. Sadece bu usule uygun fikirlerin dinî bir kıymet ve hürmeti vardır. Aksi takdirde herkesin rastgele fikirleri hürmet görse idi, şimdiye kadar İslâm dini saliyet ve ulviyetini kaybeder, Hıristiyanlığa dönerdi.

Bu esaslara uygun olarak yukardaki suallerin cevabını geçmiden önce Yeni İstanbul fikra yazarlarından Atiye Keskin hanımefendinin cevabına da bir iki noktada temas edeceğim. Ezcümle diyor ki : «Namazın bir takım şartları vardır. Şartlar tahakkuk etmediği zaman sorumluluk da kalkar. Ama şartsızlığı rağmen ibadet etmek istiyen insan, bulunduğu şartları ona yakın memleketlerin daha müsait vaziyetine göre ayarlar ve her hususu kalbinin şehadetine, mantığının ikna oluşuna bırakır. Dinimiz kalıp dini değil kalp dinidir.» Cevaplar bütün suallerı kapsayacak şekilde devam ediyor. Hepsinin üzerinde durarak sözü uzatmıyacağım. Genellikle verilen cevaplar ilk nazarda dinî esaslara uygundur. Fakat birçok dinî mevzular bir çırpıda dile getirilmiş, mevzular birbirine girmiş. Mücerret akıl ve dirayetle hareket edilmiş.

1 — Namazı farz kılan şartlar vardır, Müslüman olmak, bülûğa ermek, deli olmamak, vakti girmiş olmak gibi. Bu şartlardan biri olmazsa farziyet kalkar, bu doğrudur. Fakat kutuplardaki durum, gerçekten bir şartı (vakit şartını) ortadan kaldırıyor mu? Yoksa burada sorumluluğu kaldıran şartlarla ikrah-ı mülzi mi kastediliyor, anlaşılmıyor.

2 — Şartsızlığa rağmen yapılan ibadet nafile olur. Nafile ibadette mekruh vakitler hariç hiç bir zaman ve mekân kayıdı yoktur. Binaenaleyh komşu memleketlere uymak manâsız olur.

3 — Böyle şüpheli durumlarda, din tereddütlü hükümlerde bulunmaz. İbadetler bulunulan şartlar içerisinde ya farzdır, ya değildir. Farziyet mevzuu hiçbir zaman kalbin şehadetine, mantığın ikna oluşuna bırakılmaz. Ancak kıblenin tayini gibi bazı meseleler ferdin vicdanına, kalbinin şehadetine bırakılmıştır ki, buna şer'i lisanda taharri denir. Hangi meselelerde hangi şartlar karşısında taharriye müracaat edilir bu ayrı bir konudur. Ve mevzubahs meselede taharriye kat'iyyen yer yoktur.

4 — «Dinimiz, kalıp dini değil kalp dinidir» sözü çok su götürecek bir hamur. Evvelâ şunu söyleyelim. Allah ibadetlerimizin her şeyden önce ihlâs'lı, samimiyet'li, arzu, niyet arar, ruh arar. İhlâssız, ruhsuz ve şekilden ibaret bir ibadetin Allah nazarında hiçbir kıymeti yoktur. Fakat bu mâna ve ruhun, ihlâs ve samimiyetin Allah'ın istediği şekil ve kalıp içerisinde olması şarttır. Hele dinimizin sosyal yönü, insanlarla insanların münasebet cihetî dış görünüşe bakar, zahire önem verir. İnsanların içini, kalbini hiç kimse bilemiyeceğinden dışlarına, görünüşlerine göre değerlendirmek zorundayız. Peygamberimiz (S.A.V.) «Biz zahire göre hükmederiz, sırları ancak Allah bilir.» buyuruyor. Hitekim kelime-i şehadet getiren bir kimseye «kalben inanmıyor, münafıktır» diyemeyiz. Namazını kılan için de «riya ediyor» diyen hatalı davranır. İbadetlerin zâhirî şartlarına riayet etmiyen kimse «niyetim halistir, kalbim temizdir, öyle ise ibadetim sahihtir.» diyemez. Binaenaleyh farz ibadetler de dinin tayin ettiği şekil ve kalıpların dışına hiç kimse çıkamaz. Niyete bak, kalbe bak diye istediği şekilde namaz kılabilir, oruç tutabilir-mi bir müslüman?.. Dinimiz, kalıp dini değil kalp dinidir ibaresinin mânâ ve şumulünü tahsis kabûlü etmeden benimsediğimiz takdirde «Abdesti bozacak bir hareket yapan kimseye, abdestin bozuldu» denildiğinde «Niye bozulsun, sen kalbe bak, kalbim temizdir. Abdestim bâkidir» dese ne diyebileceğiz. Amelin değil, kalbe bak diyelim. Bu zamanımızda yaygın bir hastalık olduğundan bunun üzerinde biraz fazla durduk.

Netice olarak şunu söylüyorum : Dinimiz dünya ile âhireti, iman ile ameli, ruh ile cesedi, mâna ile şekli birbirinden ayırmaz. İkisini beraber mütalâa eder. İhlâsa önem verir. İhlâs ise Allah'ın istediği, Peygamberin öğrettiği şekilde hareket etmekle kazanılır.

Bu girişten sonra suallerin cevabına geçiyorum. Peşin olarak belirteyim ki : Cevaplarda kendi fikrimi değil selâhiyetli zatların fikirlerini zikredeceğim. Esas itibariyle sualler iki kısma ırca ediliir :

1 — Gece ve gündüzün seyri anormal şekil arzeden kutuplarda ve kutuplara yakın yerlerde namaz, oruç gibi ibadetler nasıl yapılacak?

2 — Kameri takvime uymak mahzurlu değil midir?

Önce birinci suali cevaplandıralım : Kutuplarda namaz, oruç gibi ibadetleri nasıl yapacağımız hususunda Kur'ân'da bir sarahat yoktur, çünkü Kur'ân-ı Kerîm dünümüzü ânisyasadır. Ilm-i Hal kitabı değildir. Mesail-i feriyye bulunmaz.

Hadîs'e gelince : Bütün fıkıh kitaplarının ilgili bahislerinde yer alınıp ve ijtihadlarına istinadgâh olan bir hadîs vardır. «Deccal Hadîsi» olarak meşhurdur ve Müslüm'de rivayet edilmiştir. Çok uzun olan hadîs'in muvzuu mızda ilgili olan kısmı zikredilecektir. Birgün Peygamberimiz (S.A.V.) sahabelerine ihâr zamanda yuhur edecek Deccaldan bahiste bazı vasıflarını bildiriyor. Bunun üzerine sahabeler soruyor :

— Ya Resulallah, Deccal yeryüzünde ne kadar kalacak?

— Kırk gün kalacak. Bir günü bir sene, bir günü bir ay ve bir günü bir cuma (yani bir hafta) kadar, diğer günleri de sizin günlerinize gibi olacaktır.

— Ya Rasulallah! Bir sene hükmünde olan o günde bir günün namazı bize kifayet eder mi?

— Hayır, kifayet etmez; siz ona göre namaz vakitlerini tahmin ve takdir edersiniz. (Her yirmi dört saati, normal günler gibi zamanlara ayırarak beş vakit namazlarını kılınız..) buyuruyor.

Bu hadisten İslâm âleması lisan-ı Nübüvvette Deccal olarak vasıflandırılan inkâr-ı ulûhiyyet fikrinin âhir zamanda en kuvvetli cereyanı olan komünizmin kutb-i şimali yakınlarında çıkıp hızla güneye inip inkişaf ederek bütün dünyaya yayıldıktan sonra bir zamanla hızını kaybedeceği fikrini çıkarmaktan başka ameli yönden de tefsir edebek kutuplarda ibadetin nasıl yapılacağı hususunu hallet-miyordu. Ulema bu Hadîsin tefsirinde ufak tefek bazı ihtilâflara düşmüşler ise de bazı müşterek noktalarda ittifak etmişlerdir.

Tenvirul Ebsar, Dürrül Muhtar, İbn-i Abidin, Fethul Kadir, Tuhfetul Ahyar gibi muteber ve mevsuk fıkıh kitaplarının evkat-ı salât bahislerinde mevzu enine boyuna münakaşa edilen Münir Carullah'ın Vakt-ül Cuma'de 'Ruze adlı eserinde «Kutuplarda oruç farz değildir» gibi diğer fukahaya pek uymayan görüşlere de rastlanır. Hanefilerce muteber ve değerli bir kitap olan Merakil felah ve haşiyesi Tahtavî de fahiîe 102 ve yukarıda isimleri geçen kitaplarda ekseri ulemanın — meşhur Deccal Hadisine istinaden — ittifak ettikleri iki mühim nokta var :

1 — Akşam vakti çıkmadan (ufuktaki kızılık kaybolmadan) sabah aydınlığı zuhur eden yerlerde yatsı ve vitir namazı farz olmaz. Bazı ülkeler akşamla yatsının beraber kılınacağına hükmetmiştir. (Cem-i takdim, cem-i te'hir gibi delillere istinaden)

2 — Gece ve gündüzleri anormal şekilde uzun olan yerlerde (Deccal gününde) 24 saatlik zaman ölçüsüne göre takdiri olarak namaz vakitleri tayin edilmiştir. (Kazaen değil. Çünki (Nehar'e göre) vakitler vardır, vakitlerin alâmeti yoktur)

Bu hususun nasıl gerçekleştirileceğine gelince : Mevzuyu daha etraflı ele alan Muhammed Hamidullah'a sözü bırakıyorum :

Profesör Muhammed Hamidullah «İslâma Giriş» kitabının sonunda bu meseleyi inceliyerek anormal durum arzeden kutupları tasvir ettikten sonra özümle diyor ki :

«... Bu mıntıkalardaki insanlar uzun zamanlardenberi geçmekte idiler. Şimdi daha fazla uğrak yeri oldu. Hattâ bu bölgelerde insanlar iskân etmeğe başladılar. Malûmdur ki Sovyet kamplarında birçok Müslüman işçiler vardır. Ve yine söylemeğe hacet yoktur ki bu gibi anormal mıntıkalarda güneşin hareketi ne namaz ve ne de oruç için bir ölçü olarak alınamaz. Bunun için İslâm hukukçuları namaz ve oruç için bu mıntıkalarda güneşin hareketine değil, sadtin hareketine uyulmasına hükmetmişlerdir. Meselâ normal mıntıka ile anormal mıntıkayı birbirinden ayırın sabit bir çizginin tayinine kalmaktadır. Gayr-ı tabîî (anormal) mıntıkada uyulacak olan saatin hareketine miyar ne olmalıdır? Muhtelif Müslüman memleketlerin ulema meclisleri tarafından tasvib edilmiş olan cezri hal sureti söyledir :

(Devamı var)

BİR İNSAN

Franklin, şimşekle elektriğin hüviyetini keşfettiği zaman herkes ona gülmüş ve ondan sormuştu :

— Bunun sanki neye faydası var?

Bu soru karşısında onun cevabı şu olmuştu:

— Çocuğun acaba ne faydası var? Ama o ileride belki bir insan olur..

M. C.

Hz. Âdem'denberi Hz. Peygamberin şerîatinde yertutan, değişmeyen ilâhî ve medenî hükümler

Ali R. NALÇACI

Habibim ya Muhammed — kendi kendilerine halâl, haram uydurub hevâsına tâbi olan müşriklere — de ki : **«gelinik size rabbımızın haram ettiği şeyleri okuyayım;** Ona hiç bir şeyi şerik ve ortak etmeyin, ana babanıza ihsan, iyilik edin, besliyememek korkusuyla evlâdlarınızı katletmeyin, biz sizi de onları da rızıklandırırız, aşikâr ve gizli olarak fahiş ve çirkin şeylere yaklaşmayın; Allah'ın haram eylediği haksız yere adam öldürmeyi irtikâb etmeyin. Düşünesiniz diye rabbımızın tavsiye eylediği budur. Yetim ergenlik çağına giriniciye kadar malına iyilik için olmaksızın el uzatmayın, ölçü ve tartılarda hakka, adâlete riayet edin. Allah bir nefsi yapabileceği şeyle mükellef kılar. Söylediğiniz zaman akrabanız — aleyhinde bile olsa — adâlet ediniz, doğru söyleyiniz.. Allah'ın ahdine vefa ediniz. Tefekkür edib hakikatten ayrılmayasınız diye rabbınız size bunlarla vasiyyet ediyor. İşte bu benim doğru yolumdur. Ona uyun. Bir çok — batıl — yollara tâbi olmayın, ki; onlar sizi Allah'ın yolundan saptırırlar. Sakınasınız diye Allah size bunları vasiyyet eder.» [*].

Bütün peygamberlerin insanlara tebliğatı ikiye ayrılır : 1 — İnanmaya âit şeyler, 2 — İşlemeye âit şeyler. İtikad ve inanmağa âit şeylere (din ve millet) işlemeğe âit olan şeylere (Amel ve şeriat) denir. Hz. Âdem'den bizim peygamberimize gelinceye kadar her peygamber insanları Allah'ın birliğine, meleklerine, kitablarına, peygamberlerine, ölümden sonra dirilme olan âhiret gününe, insanların başına gelen her şeyin Allah'ın kaza ve kaderiyle olduğuna inanmaya dâvet etmişlerdir. Bu hususta hiç ayrılık yoktur. Buna aykırı hiç bir inanç ve itikad peygamberlere isnad olunamaz.

İşlemeğe âit amel ve şeriat ahkâmına gelince : Şeriat maslahattır. Yani halkın iş ve mesâlihine âit şeyler olduğu için insanların tekâmül seviyesine göre bâzı değişikliklere uğramıştır. Meselâ : geçmiş peygamberlerin şeriatinde harb esirleri katledilirken, bizim şeriatimizde fidye vermek suretiyle hürriyete kavuşmak usulü kabul edilmiştir. Peygamberimiz Mekke müşrikleriyle yaptıkları savaşta alınan esirlerden bir bedel almış, parası olmadığı halde okuyub yazması olanlar da müslüman çocuklardan on çocuğa okuma yazma öğretmek suretiyle esirlikten kendilerini kurtarmışlardır. Hz. Musa şeriatinde insanın yeğeni ile evlenmek caiz iken İncil ahkâmı ile yasak edilmiştir. Bizim peygamberimizin zamanında insanlar daha mütekâmil bir devreye eriştiği için Kur'ân-ı Kerim kıyamete kadar bütün insanları maslahat, menfeat ve huzurunu sağlıyacak, dünya ve âhiret saadetlerini sağlıyacak ana hükümleri muhtevi bir şekilde indirilmiş olduğu için peygamberimizle nübüvvet ve risâlet — Allah elçiliği — kapısı kapanmış şeriat tebdiline lüzum kalmamıştır.

Arab lisanında (şeriat) insanların irmaklar ve emsalinden su almağa vardıkları mahallin ismidir. Din şeriati de bu mânadandır. Çünkü insanlar o yoldan Allah'ın emirlerine ve rahmetine ererler. Devletin lâik olması bir ferdin şahsî hayatında dininin emirlerini yerine getirmesine mâni olmaz. Dinî emir ve yasaklara riâyet eden kimseli yasaklara da riâyet eder. Memur ise maaşının halâl olması için vazifesini temiz yapar, ticaret erbabı ise kaçakçılıktan sakınır, Allah korkusu haram, halâl duygusu onu her kötülükten muhafaza eder ve böylece vicdanı bir huzur içinde dünya ve âhiret saadetini kazanır.

Yukarıda meâli yazılan üç âyetin ihtiva ettiği on esas ferdî ve içtimâî seâdetini sağladığı için her peygamberin şeriâtinde yerini muhafaza etmiş, bunlara riâyet emrolunmuştur. Yahudi âlimlerinden İslâmiyeti kabul eden Ka'bül-ahbar bu hükümler Tevrat'ın başlangıcıdır demiş. Peygamberimiz de düz bir çizgi çizerek : «İşte bu rüşd ve sedad yolu (doğru yol) değiyip, bunun sağ ve soluna bir takım çizgiler çizdikten sonra bunlar da bir takım yollardır ki, her birinde bir şeytan vardır, ona çağırır» buyurduktan sonra meâlini yazdığımız üç âyeti okur. Hulâsa Allah'a güder zannedilen yollar, insan sayısı kadar çok ise de, bunların içinde tek doğru yol peygamberlerin gösterdiği (Tevhid) yoludur.

Garip

«Bir garib ölmüş deyeler
Üç günden sonra duyalar
Soğuk su ile yuyalar
Söyle garib bencileyin»

Yunus, kendi garibliğini böyle ilân ediyor. Kendi yurdunda, öz diyarında böyle garib yaşıyor. Yunus o gün böyleydi. Bu gün nice Yunuslar böyle...

Sanki bizim halimiz gariblikten uzak mı?

Toprakların çıplak geliyor bana.. O medeniyet alâmeti kat kat apartmanlar toprak üstündeki çalıdan farksız. Kimi bodur ağaçlar gibi, kimi de yalancı... Hepsi de mutsuz...

Ve insanlar da gönülleri bir hapishaneden farksız yaşıyorlar.

Zaten dünya hapishane geliyor bu gönüllere.

Hapishane garipler yastığı gibi ısısız. Demir parmaklıklar göğüs kafeslerindeki kemiklerden farksız.

Kısaca, yine gönüller hapishane.

Ama bu «hapishanede tomurcuklanan güller» ayrı bir daire.

Garib insanların koklayacağı güller...

Mehmed ŞEKER

[*] El-En'âm 151-153.

İSLÂM CEMİYETİ

(Başı tarafı 4. sayfada)

düşürünce (işte bu tip) şimdi insanlar, bu medeniyet onları bir anda yutuveren ve artık kendileri için hiçbir koruyucu ve yardımcı olmayan bir cehennem haline gelmeden evvel, Allah'a ibadete davet edilmeye en fazla muhtaç oldukları bir zaman içinde bulunmaktadırlar.

Bu davetı tebliğ etmek, Allah'ın, risâletini emanet ettiği ve insanları doğru yola çağırmak hususunda Hz. Peygambere varis olmaları için kendilerini Kur'ân-ı Kerîm'e mirasın kıldığı müslüman cemaat üzerine vacip olan bir iştir.

II. Müslüman cemaatın kendisi doğru yolda giderek, Allah'ın ipine sımsıkı sarılarak, o ipin tutulduğu üzerinde toplanarak ve bu davetı emanetini yüklenmeğe, milletleri terbiye etmeğe, amelleri ve ilimleri ile milletleri salaha ve ıslaha davet etmeye ehliyet kazandıracak şekilde bu İslâmî kitabı yüce öğrenerek insanları hidayete çağırmadıkça bu davet işi tamamlanmış olmaz.

Söz birliğine varmak, dağınıklıktan kurtulmak, müslüman toplum olarak Kitap ve Sünnet'in bayrağı altında toplanmak ve ihtilâfı doğuran, cemaatı parçalayan şeylerin hepsini atmak da bunlara ilâve edilecektir.

İslâm, iman esaslarını, ibadetleri ve muamelâtı birer beyan tevsini etmiş, hepsinin hududunu çizmiş, yollarını tafsil etmiş ve demiştir ki :

«Allah Teâlâ Hazretleri bir takım farzlar vermiştir, onları yitirmeyiniz; Bir takım hudutlar çizmiştir, onları aşmayınız; Bazı şeyleri haram kılmıştır, onları çiğneyip geçmeyiniz; Bazı şeyleri de unutmaktan ve sırf size rahmet olmak üzere sükût ile geçmiştir, onları da eşelemeyiniz.»

Yine İslâm, akâid ve ibadetler konusunda (kayıtsız ve şartsız) ittibaı, muamelât hususunda da müsamahakâr şeriatın getirmiş olduğu umumî kaideler in yardımı ile doğru yolu bulabilen, menfaatlerinin gözetilmesinde milletin kendilerine güvenebileceği ve ihtilâfları halleden, ayrılıkları birleştiren kimseleri beyan ettiği fikir ve maslahatlara uymayı kaide haline getirmiştir.

Yine İslâm, bizi Allah'a yaklaştıran hiçbir şeyi terketmeyip onları emretmiş, bizi Allah'tan uzaklaştıran şeylerin hepsini de yasak etmiştir.

Hz. Rasûlüllahı da (A.S.) bize lider ve önder kılmıştır :

«Andolsun ki Rasûlüllahda sizin için, Allah'ı ve âhiret gününü umar olanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir (imtisal) nümune(si) vardır.» [2]

Şu İslâm, (taramızda) herhangi bir şeyde anlaşmazlık vuku bulduğunda Kitap ve Sünnete müracaat etmemizi emretmiş ve demiştir ki :

«Eğer bir şey hakkında çekişirseniz onu Allah'a ve Rasûlüllaha döndürün» (Yani o hususta Kur'ân-ı Kerim'e ve Sünnet-i seniyyeye müracaat edin.» [3]

Böylece din tamam olup kemal bulmuş, mufassal olarak içtihad kaideleri vaz' edilmiş ve Cenab-ı Hak şöyle buyurmuştur :

«... Bugün sizin dininiz kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak müslümanlığı (verip ondan) hoşnud oldum...» [4]

Buna karşı yapılacak herhangi bir muhalefet artık İslâm'ın metodundan ve dosdoğru yoldan inhiraf etmektir. Bunun için Kur'ân-ı Kerîm'de çokca bu doğru yolu terketmekten sakındırıcı (âyetler) yer almıştır. (Ezcümle) Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor :

Müslüman Türk'ün mazisine bağlı ve ondan aldığı güçle ayakta durması ve yeni yeni destanlar yaratması kökünü kemirme çabasında olan Komünizm, Siyonizm gibi sinsi kurtlara yapacağı şuurlu mücadeleye bağlıdır.

Bataklığı kaplayan sivrisinekle mücadele nasıl bağırıp çağırmakla olmayıp mutlaka barındırdıkları bataklığı kurutmakla oluyorsa, adi geçen akımlarla mücadele de onların istisnar ettikleri davaları halletmek ve bir daha istisnar etme imkân ve fırsatını bırakmamakla mümkün ve müessir olur. Gayrisi lâf-ı güzaftan ibaret kalır.

«... Artık O'nun emrinden uzaklaşıp gidenler kendilerini (dünyada) bir fitne (ve belâ) çarpmasından, yahut (âhirette) onlara pek acıklı bir azab (gelip) çatmasından (sakınsınlar).» [5].

«Öyle değil, Rabbime andolsun ki onlar aralarında kimi oraya, kimi buraya, çekdikleri (kavga ettikleri) şeylerde seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükümden yüreklerî hiçbir sıkıntı duymadan tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar.» [6]

İslâm bütün bunlarla ümmeti cem'etmeyi, milleti tam bir şekilde bir takım kaideler ve prensipler üzerinde birleştirmeyi, onları bir takım gurup ve taraftar kitlesine bölmemeyi murad etmiştir.

İslâma mensubiyetlerini ileri sürenlerden pek çokları da, müslümanları kavgacı ve nifakçı gurup ve taraftarlara ayırma hususunda pek derin tesiri olan kendi hususi görüşlerine tâbi olarak sünnete riayet etmeye pek gayret sarfetmiyorlar ve (dinî) esaslara yapışmaya hiç de istekli görünmüyorlar.

Artık müslümanların söz birliği etmeleri ve Allah'ın Kitabı ile Rasûlüllahın (A.S.) dosdoğru yolu üzerinde birleşmeleri icabeden vakit (çoktan) gelmiştir.

(Devamı var)

[2] el-Ahzâb Süresi, Âyet : 21.
[3] en-Nisâ' Süresi, Âyet : 59.
[4] el-Mâide Süresi, Âyet : 3.
[5] en-Nûr Süresi, Âyet : 63.
[6] en-Nisâ' Süresi, Âyet : 65.

Vicdan ve Ahlâk

- IV -

Dr. Fehmi CUMALIOĞLU

Şurası tarihi bir gerçektir ki, vicdansız milletler pâyidar olamamışlar, yıkılıp, geçmişin karanlıkları içinde mahvolmuşlardır.

Böylece Hazreti İsa kendisine iman edenlere Tevrat'taki hükümlerle amel etmesini emretmektedir. Ve yine Nasraniyetin mukaddes kitapları Hazreti İsa'nın Yahudi milletinin önderi ve kralı olduğunu ilân ediyor :

Matta, bab 27, cümle 11 : **«Ve İsa velinin önünde durdu. Vali ondan : Sen Yahudilerin Kralı mısın diye sordu. İSA da ona : Söylediğin gibidir dedi.»**

Markus, bab 15, cümle 2 : **«Pilâtüs da ondan sordu : Sen Yahudilerin Kralı mısın? O da cevap verip ona dedi : Söylediğin gibidir.»**

Luka, bab 23, cümle 3 : **«Pilâtüs : Sen Yahudilerin Kralı mısın diye ona sordu ve İsa ona cevap verip : Söylediğin gibidir» dedi.**

Hazreti Mesih kendisine müracaat edenlere Hazreti Musa'nın emri üzere hareket etmesini tavsiye etmektedir.

Lüka, bab 5, cümle 14 : **«İsa ona kimseye söylemesin diye tenbih etti. Fakat git kendini kâhine göster ve temizliğin hakkında onlara şehadet olsun diye Musa'nın emrettiği üzere takdime arzet.»**

Hazreti İsa'nın dünya işleri ile ilgili hiçbir hüküm getirmediğini yine YENİ AHİD bildiriyor :

Lüka, bab 12, cümle 14 : **«Fakat İsa ona dedi : Ey adam beni üzerinize kim hâkim veya Kassam koydu?»**

Matta, bab 22, cümle 21 : **«İsa onlara Kayser'in şeylerini Kayser'e, ve Allah'ın şeylerini Allah'a ödeyin dedi»** (Markos 12/17, Lüka 20/25).

Mukaddes kitaplarında dünya işleri için âdil ve kat'i hükümler bulunmadığından Hıristiyan aklideine taassup hakim olmuş, bundan ehlisalip ruhu doğmuştur. Müteassıp bir Hıristiyan vicdanı, kendi dindaşından başkasına hürriyet ve hatta hayat hakkı tanımaz. Makarios'un ve Kıbrıs rumlarının beşiktekı masum yavruları boğazlarken vicdan azabı duymamalarının sebebi, vicdanlarının ölçülerini hıristiyan taassubu ayarlamış olmasıdır.

Hıristiyan akidesine putperest eski Yunan ile putperest Roma'nın akidesi karıştığı için bir Hıristiyanın vicdan kıstasları bir Yahudinin vicdan hükümlerine benzemez. Demek ki, dinî inançlar vicdanlardaki hayret ölçülerine başka başka karekterler vermektedir.

Şimdi de vicdanın mahiyeti hakkındaki nazariyelere kısaca temas edelim : Bu hususdaki fikirler sübjektif ve objektif olarak iki grupta toplanır.

1 — Sübjektif görüş : Vicdan doğuştan vardır, irsîdir. Bu fikrin mümessillerinden J. J. Rousseau'ya göre vicdan, vicdun derinliklerinde mevcut fıtrî bir adalet ve fazilet duygusudur. Bununla kendiminin ve başkalarının hareketleri hakkında hüküm veririz ki bu, vicdandır.

Bu ifadesi ile J. J. Rousseau vicdanı iç güdülerle birleştirmiş oluyor. Vicdanın teşekkülünde cemiyetin etkilerine yer vermiyor.

Spencer de vicdanın verasetle meydana geldiğini, evrimin mahsulü olduğunu iddia etmektedir.

Bu görüşlerdeki hakikat payı şudur : İnsanlar vicdan denen bir yargı, değer melekesine sahip olarak doğarlar. Biyo-psikolojik yapılarında böyle ruhî bir istidat vardır. Bu, çevreden, cemiyetten gelen telkin ve eğitimlere göre gelişerek âdil, umumî hak ölçülerine uygun bir ruh melekesi haline gelecek veya şekil değiştirip umumî hak ve adalet ölçüleri körleşecektir. Bu gelişme veya değişmede cemiyetin fazilete verdiği mâna ve tatbikat en büyük rolü oynamaktadır.

Bir insanın yetiştiği ve yaşadığı muhit, cemiyet, normal ahlâk ölçüleri, hak ve eşitlik prensipleri nizamını temsil ediyorsa, vicdan bu kıstaslara göre teessüs edecektir. Yok eğer muhit, gayri ahlâkî ve gayri meşru hareketlerin mubah göründüğü bir vasat ise, böyle bir ortamda büyüyen insan vicdanının ölçüleri de buradaki sosyal davranışlara göre ayarlanacaktır. Daha iyi kavrayabilmek için bu son durumu biraz açıklayalım :

Bir genç evlede doğan veya annesi ile birlikte bir umumhanede yatıp kalkarak büyüyen bir çocuk tasarlayalım. Bu yavru her gün annesine benzeyen bir çok kadın ve çeşitli tipte bir sürü erkek görecektir. Bu erkeklerin kadınlarla düşüp kalktıklarını, onlara sarılıp yattıklarını müşahede ederek büyüyecektir. Bu gayri meşru sevişme ve birleşmeler onun hafızasında ve vicdanında silinmez izler bırakacaktır. Ona bu hareketler normal, cemiyetin mubah gördüğü bir davranış intibamı verecektir. İşte vicdan ölçüleri bu şartlar içinde kolleşmiş olan bir insan cinsel münasebetlerde ahlâk ölçülerini çiğnemeyi vicdana aykırı bir tutum saymayacaktır. Vicdan melekesinin kazandığı bu kötü alışkanlıkları çevrenin reaksiyonu giderniyecektir.

Bir hırsız çetesi ile büyüyen bir yavru, yankesicilerin çocukları ana ve babalarının telkin ve teşvikleri ile bir gangster vicdanına sahip insan olarak yetişecektir. Çalma, aparma, dolandırma, öldürme onun için meşru bir vicdan ölçüsü olacaktır.

Kumarhane, batakhane ve ahlâksız muhitlerde ömrünü geçiren bedbahtlarda bu sefalet yuvalarının ahlâk ölçülerine göre ayarlanmış bir vicdana malik olacaklardır.

Bir yamyam, insan eti yerken vicdanlı bir iş yaptığına kanidir. O da her insan gibi yargısı ile yükümlü olarak doğmuştur. Cemiyetinin müşterek fazilet anlayışı, batıl din gelenekleri yamyamın vicdanını körleştirmiştir.

Şu halde vicdanları hassaslaştıran veya sağırlaştıran faktörler, cemiyetten gelen terbiye, telkin, eğitim ve aksülameldir.

2 — Objektif görüş :

Ahlâk değerlerinin ölçüsü cemiyetten gelir. Fertteki iyiyi kötüden ayıran takdir ve yargı melekesi sosyal, rolatif bir ölçüdür. Eğer cemiyet olmazsa şuurda bir değer ve fazilet ölçüsü teşekkül edemez. Şu da muhakkaktır ki, aynı şeyler herkeste aynı eşitlikte ve aynı derecede değerlendirilmemektedir. Değer ve değerlendirme, şuurda cereyan eden hâdiselerdir. Akıl ve zihin kurallarına göre teessüs etmektedir.

Kant, akıl mefhumunu nazarî akıl, amelî akıl diye ikileştirmektedir. Ziya Gökalp nazarî akla mücerret akıl, amelî akla selim akıl adını vermiştir. Selim akıl yerine bu gün dilimizde sağ duyu kavramı kullanılmaktadır.

Sağ duyu muhitten gelen algı ve intibalardan terekküp etmiştir. Bu, teşhis ve takdir melekesi veya öyle bir melekenin fonksiyon şeklidir. Kant'tan beri vicdan (Obje-Şey) (Süje-Nefis) mefhumları ile izaha çalışılmaktadır. Eskiler objeye (Kâinâta) makrokozm — Âlemi ekber, Süjeye (İnsana) mikrokozm — Alemi esgar adını vermişlerdir.

Mikrokozm mefhumundan vicdan anlaşılmaktadır. Böyle bir görüşe vicdan insanın, insanda kâinatın içindedir. Bunun tersi, kâinat vicdanın içindedir.

Bu görüşe göre vicdan cemiyetin ahlâk ölçülerine göre şuurda teşekkül etmektedir ve başlıca rolü akla yüklemektedir. Gerçi akıl olmayınca vicdan teşekkül edemez. Bir delideh vicdanlı bir iş beklenemez çünkü yaptığını bilmez.

Tarihin tesbit ettiği öyle zeki, akıllı ve dahî kişiler vardır ki, en büyük vicdansız hareketleri onlar işlemişlerdir.

Süje kavramını Ziya Gökalp Durkheim'in fikirlerine dayanarak iktiye bölmektedir. Birine ferdî, diğerine içtimaî vicdan demektedir.

Ferdî vicdan (Süje) organizmanın ihtiyaçlarını, içtimaî vicdan (Obje) cemiyetin iştiyaklarını takip ve tatmin zorundadır. Birincisi ferdiyeti, ikincisi şahsiyeti yapar. Bunlar ayrı ayrı temayüller sistemidir. Birincisi maddî elemlerden, ikincisi manevî ızdıraplardan kaçar. Biri maddî zevki, diğeri manevî hazzı arar. İnsanın gerçekliği bu sistemlerin bütünlemesinden doğar. Bütün vicdanlar maşeri sermayenin, cemiyetin malı olan müşterek bir unsurda buluşurlar. Böylece vicdanlar birbirine hulûl etmiş, ortaklaşa bir hal almıştır. Vicdanların tahalüfü (çeşitliliği) araya müşterek umdeyi parçalayıcı başka faktörlerin girmesi ile mümkündür. Bu faktörler muhitten, cemiyetten gelecektir. Meselâ bir cemiyet yabancı bir kültür istilâsına uğrarsa, bu millî kollektif vicdan parçalanır. Yine muhitte çeşitli kanaatler (Opinecione) birer sinerji merkezinde toplandıkça, başka başka dünya görüşleri vücut bulduğu gibi bunların telkin ve propagandaları ile sosyal vicdan beraberlik karekterini kaybeder.

Yabancı muhitlerden, başka geleneklerden gelme bir sürü yükümlülüklerle türlü değer yargıları, ödev tasavvurları ile karşılaşan maşeri vicdan çelişik bir hal alır. Ahenk ve bütünlüğü bozulur. Toplum içinde çeşitli vicdanlar vücut bulur. Vicdanların takdir ölçüsü fazilettir. Fazilet kaybolursa vicdanlar körleşir.

Fazilet, mücerret (Soyut) anlamlı bir kelime ise de bunun muhtelif devirlerde ve cemiyetlerde manâ ve tatbikatı başka başkadır.

Eski Isparta devletinde yakalanmadan yapılan hırsızlık bir faziletti. Eski Atina devleti Aristokrasisinde kart berilerin körpe ve güzel oğlanlarla içkili oturak âlemleri yapmak, cinsî sapıklığı, evlilikten üstün tutmak bir faziletti. Eski ve ortaçağın bütün devletlerinde ve Bizansta köleleri vahşi hayvanlara parçalatmak bir faziletti.

Hıristiyanlıkevvel'e göre siyasette hile ve yalan ile halkı ve devletleri aldatmak, söz ve taahhütleri tutmamak bir fazilettir.

Muharref Tevrat'a göre yabancı bir milletten dost ve tanıdıkları aldatıp soymak bir fazilettir. Konüzünün banisi Karl Marks ve yoldaşlarına göre aile hayatını kaldırmak, kadını herkesin ortak malı yapmak ve çocukları piç olarak dünyaya getirmek bir fazilettir. (Devamı var)

Delice Düşünceler

Uykuyu gene kaçırdım bu gece
Düşünceler geçiyor kafamdan
Düşünceler dizi dizi, hece hece
Düşünceler delice

Babam suçluysa bana ne
Ben mi mes'ulüm şu olanlardan
Dedemin dedesi üç kıt'aya hakim
Oğlumun dedesi susmaya mahkûm
Bana ne bunlardan
Düşünceler çıkmıyor kafamdan
Çıkmıyor gündüz gece
Düşünceler delice

Murat Hüdavendigâr'a
Benzemenisse sultan Reşat
Fatihler Yavuzlar çıkmamışsa bir daha
Hesabını ben mi vereceğim Allah'a
Bozguna uğradıysa kara Mustafa
Zaferi karartlıysa Baltacı Paşa
Mithat olmuşsa garphıya maşa
Beğenen ben miyim bunları
Haşa
Kanı akarken Abdülazizin
Tahtından alınırken bir büyük hakan
Şefkatinin kurbanı Abdülhamid Han
Ben mi seyirci kalmıştım...?
Düşünceler ne istiyor kafamdan
Düşünce değil de sanki işkence
Düşünceler delice

Milli mücadeleyi yapan babamdı
Şehitti gazidi ve kahramandı
Ne çıkar zaferini koruyamadı
İş işten geçtikten sonra uyandı
Olanlara baktı yüreği yandı
Yandıysa kipriği ben çakmıdım ya
Bana ne bütün bu olanlardan
Kafamı bozup durma delice
Vazifem ne olacak olacaklardan
Zihinlerde bugün bu bir bilmece
Sen ondan haber ver aziz düşünce

M. Said ÇEKMEGİL

İLK TAŞ

Bir gün Hazret-i İsa'ya bir kadın getiriler, dediler ki :

— Bu kadın bir fahişedir. Kanunen taşlayarak öldürmemiz gerekir, sen ise hep merhamet tavsiye ediyorsun, fakat bu işe ne dersin?

Peygamber, cevap verdi :

— Haklısınız. Aranızda hiç bir günahı olmayan ilk taşı atsın..

Bunun üzerine halk dağıldı...

M. COŞAR

Neden bu Hallere Düştük?!„

Hüsnü DİKEÇLİGİL
Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi

Müslüman Türk milletinin öz ruhunu çökertmek için dış ve iç düşmanlarımız elele vererek yıllar yılı çalıştılar. Gayelerine adım adım ulaşmanın yollarını aradılar. Ve en nihayet bularak gayelerine vasıl oldular. Lâkin yine de durup dinlenmek bilmediler. Usullerine yepyeni metodlar ilâve ettiler. Her gün biraz daha ruhi yapımızı yıkmaya uğraştılar. Vicdanları bomboş bir gençliğin yetiştirilmesine önayak oldular. Ve bunda hayli mesafeler kaydettiler. Maddenin ve maddi düşüncenin hâkimiyetini savundular. Her şeyi bu açıdan ele aldılar. Dile getirdiler. Böylece olanlar oldu ve oluyor..

İlk önce temel yapımızı teşkil eden, ruhi üçeliğimizin esas kaynağı dinimize, daha doğrusu yüce İslâm dinine saldırdılar. Bütün gerî kalışımızın sebebini dinimize atfettiler. Ondan uzaklaştığımızı hiç hesaba katmadılar. Halbuki gerçek maraz ve bunca musibetlerin, dinimizin hakikatlarını bilmememizden ileri gelmiş ve gelmekte olduğunu görmemezlikten geldiler. Dinimizin gerçeklerinden uzaklaştığımız için, emirlerini inkâra yeltendiğimizden ötürü cemiyetimizin düzeninin bozuluşu olduğunu söyleyenlere karşı adeta bir haçlı seferi açanlar oldu. Ve oluyor. Bütün bunlardan maksat ve gaye ruhi dirilişi önlemek için idi ve içindir de!..

Bugün için Türkiyemizde aşırı sağ fobisi, dini devlet, onların deyimiyle teokratik devlet nizamı, hilâfet, şeriat teraneleri hepsi birer basit vasıtası olarak ileri sürülmekte ve kullanılmaktadır. Ve milletimizin asîl ruhunu dönüşünü önlemek için koparılmış ve koparılmakta olan yaygaralardır. Aslında Müslüman Türk milletinin tarihi boyunca aşırı sağa kaçmadığını ve kaçmayacağını bilirler. Çünkü yüce İslâm dini hiç bir zaman aşırılığa yer vermez ve vermemektedir. Bunun içindir ki, fatihân olan dedelerimiz hiç bir anasıra dokunmamış, onları dinlerinde serbest bırakmış, İslâmın âdil nizamını onlara da tatbik etmiştir. Bunu diğer Garblı milletlerin tarihlerinde görmek ve görmemiz mümkün de değildir. Uzağa gitmek ne hacet, yirminci asır dünyasına bir göz atmak yeter de artar bile!.. Yıllar yılı sömürülen İslâm dünyası ve iki ayağı üzerine kuvvetlice durmasına engel olunmak istenilen Garb materyalistlerinin çabası, Hürriyetleri gasbeden Sovyet Rusya, aynî gayretin içinde...

Dini devlet kurulamıyacağını da bilirler. Zira hangi yetişmiş din ulemaları ve şahıslar kuracaklardır bu devleti. Ve şeriatı getirecek olanlar kim? Yok ortada böyle bir şey. Bunların hepsi yalan ve uydurma. Din düşmanları, Komünistlerin ve Masonların uydurması bütün bunlar. İslâmda halife seçimle olur. Zorbalıkla olan hilâfet aslına uygun değildir. Bunlar bilindiklerî halde manevi hamleye mâni olmak, Türk milletinin dirilişini önlemek için maksatlarının efsaneleridir yine bunlar.

Aslında her müslümanın Allah'ın emirlerine, nehiylerine uymak mecburiyetindedir. Allah'ın emirlerini ve nehiylerini inkâr dinsizliktir. Her müslümanın dininin hakikatlarını bilmesi ve yerine getirmesi lâzımdır. Benim dinim İslâm ve müslümanım diyen her insan dininin vecibelerini yerine getirmez ve getirmek istemiyerek onu inkâr ederse, o kimse Allah'ın ve şeriatını inkâr ediyor demektir. Şeriat bir müslümanın yerine getirmekle mükellef olduğu Allah'ın buyruğudur. Nefsinin seline kapılarak İslâm dininin her menetmiş olduğu kötülükleri icra etsin ve sonra da ben müslümanım desin. Diğer bir deyimle; kumar oynasın, içki içsin, rüşvet alsın, her türlü irtikâbı mübâh saysın, mazlumlara zulüm etsin, din kardeşlerini mütemadiyen kötülesin, yalan söylesin, riyâda bulunsun, küçük ve haris menfaatlarının zebunu olarak kula-kulluk etsin, adaletten uzaklaşsın, fuhşiyâtı tervîç eylesin, haksızlıkların her türlüsünü yapsın, ailesine, vatan ve milletine faydalı olmaktan uzaklaşsın, kendi çıkarını her şeyin üstünde saysın; bütün bu kötülük adına ne varsa yapsın, iyiliklerî ve ahlâkiliği inkâra yeltensin ve sonra da ben müslümanım desin. İşte bu olmaz ve olamaz beyler. Zira bütün bunlar Allah'ın şeriatına yani buyruklarına aykırıdır.

Böylesine manâsının esirî, nefsânîyetinin uşağı, Garblılık bozuntusu, maddiyun felsefesinin uşakları; manevîyatımıza durmadan saldırmışlar, manevî cihazlanmamıza engel olmak için olanca kuvvetleriyle çalışmışlar ve çalışmaktadırlar. Son zamanlarda hızını artırmış olan müstehcen neşriyat, moda salgının körüklemesi, her türlü sefâhat ve rezâlet yuvası halini alan, kontrolden mahrum kulüpler ve bu kulüplerin bazılarında tertiplenmiş olan, hayvanlaşmaya yol açan karnavallar, biraz batakhane olan fasıngıler ruh çöküntümüzü hızlandırmak için kurulmuş olan tuzaklardır. Bu ve benzeri vasıtalarla beyinler her gün biraz daha yıkanılmaya uğraşılmaktadır. Ve muvaffak

Ya Rasulellah! Ne zaman bizler Emri bi-l-ma'rufu ve nehyi an-il-münkeri yani Allah'ın emirlerini ve yasaklarını terk edeceğiz?
<— Sizin içinizde sizden evvelki ümmetlerdeki hal zuhur edince!..
Ya Rasulellah! Ne gibi haller zuhur etmesi?
Sallallahu aleyhi vesellem ise :
<— Saltanat küçüklerinizin elinde, fuhuş büyüklerinizin elinde, ilim rezillerinizin elinde olduğu zaman» buyurmuştur.

Hazret-i Enes Radiyallahu Anh'dan

da olunulmuyor sanılmasın. Zirâ bunun emmâreleri her gün gazete sütunlarına aksedip durmaktadır. Kökü ahlâksız ve Allahsızlığa dayanan seri halindeki cinayetler, hırsızlıklar, yankesicilikler, çeşidli kaçakçılıklar, yol kesmeler, evlât katilli anne ve babalar, baba ve anne katilli evlâtlar, kökünemiş Bizanslı sindemlerini hatırlatan hayâsızlıklar, bir tarafta sefalet, diğer tarafta rezâletin mayası çılgınca eğlenceler, kademe kademe, derece derece yer alan fuhşiyât buna misal olarak gösterilebilinir. Böylesine boşalan ruhlara, maddîleşen kafalara lecer sokulması ve doldurulması kit'i..

İlim de bugün için mürşid değil, bir geçim vasıtası halini almıştır. İlim mürşid olabilecek kişilerin elinde mürşidîdir. Sahibinin elinde olmazsa o, ateşten bir gömlek halini alır. Ve etrafını yakar. Bu gün için umumiyetle ilim, ilmi ile amel etmiyenlerin elinde. Hem milletimizin mâna temellerine aleş yağdıran kişilerin!.. Öyle ki, çokları durmadan halkı Hak'dan ayırmanın cabası içerisindedir. İlmin, irfânın vereceği ağırlığı umumiyetle, bir çoklarında göremiyoruz. Memleketimizin diğer vilâyetlerinde vazife almak isteyen ilim adamlarımızın sayısı pek az. Yok denebilinecek çapta.. Çoklarımızca lâiklik dinsizlik anlamında kullanılıyor. Dini dünya işlerine karıştıran ortada olmadığı halde, lâiklik elden gitti diyenlerin sayıları az da değildir. Hükümetler de bu gürültülere zaman zaman uymaktadır. Bütün bu hallerimizin sebebi; Garbı bütünüyle taklidî hastalığımız, dinimizi maddileştirmek için atılmış olan adımların biraz daha ileriye götürülmek istenişidir.

Bugünkü çıkmazımızın nedenlerini «Sünen-i Ebu Davud» da geçen şu Hadis-i Şerif meâli açıkca ve serahatle belirtmektedir. Şöyle ki :

Hazret-i Enes Radıyallahu Anh'dan naklen dendi ki :

Ya Rasulallah! Ne zaman bizler Emri bi-l-ma'rufu ve nehyi an-il-münkeri yani Allah'ın emirlerini ve yasaklarını terk edeceğiz?

Allah'ın Resûlü ise şöyle buyurdu :

<— Sizin içinizde sizden evvelki ümmetlerdeki hal zuhur edince!..

<— Ya Rasulallah! Ne gibi haller zuhur etmesi?

Sallallahu aleyhi vesellem ise :

<— Saltanat küçüklerinizin elinde,
Fuhuş büyüklerinizin elinde,
İlim rezillerinizin elinde olduğu zaman» **diye buyurmuşlardır.**

Şimdi başımızı ikî elimizin içerisine alarak derinden-derine düşünelim. Düzenimizi kontrol edelim. Bütün hâdiseleri bir sinema şeridi gibi gözümüzün önünden geçirelim. Emaneti ellerine teslî etmiş olduğumuzun durumlarına bir nazar atalım. Sevap ve günahlarının ferden-ferdâ âdil olan bir vicdan terâzisinde tartalım. Dinimizin hakikatını bilmemekliğimiz veya nefsimize uygun düşmediğinden ötürü de, tatbik etmediğimizden dolayı ne gibi musibetlere düçar olduğumuzu ve daha da olacağımızı düşünelim. Küçük insanları alkış tufanına boğarak baş tacı yaptığımızı, ve bununla da kalmayıp küçük çıkarlarımızın, sonu gelmez ve gelmek bilmiyen parti taassuplarımız yüzünden nasıl kula kulluk ettiğimizi hatırlayalım. Ve bu taassup içerisinde hakikatları nasıl inkâra yeltendiğimizi, vicdanımıza uymıyan, duygu ve düşüncelerimize taban-tabana zıd olan fiil ve hareketleri kabullendiğimizi düşünelim. Üst makamların her türlü işlediği ahlâk dışı davranışları ve zamparalıkları işi-

(Devamı 26. sayfada)

Meslektaşımız

Almanya'daki Türk işçilerini Hristiyanlaştırma gayreti

Gazetelerden okuduğumuz bir habere göre Almanya'daki misyoner teşkilâtlarından biri Türkçe olarak cep takvimleri basturarak, orada çalışan Türk işçilerine parasız dağıtmıştır. İnsan ilk anda bedelsiz bir takvimi vermekle, misyoner teşkilâtının faydalı bir hizmette bulunduğuna inanır gibi oluyor..

Fakat, haberin devamını okuyunca, insanın içinde gayri ihtiyarî bir şüphe uyanıyor. Bu takvimlerden alan her Türk, misyoner teşkilâtının isim ve adreslerini verdiği yüzlerce mağaza ve dükkândan % 25 tenzilâtlı olarak istediği malzemelerden alabilecekmiş...

Tabiatiyle, böyle tenzilâtlı bir durum olunca, her Türk işçisi bu takvimden mutlaka bir tane edinmeye çalışacaktır. Mezkûr takvim Hristiyan misyoner teşkilâtı tarafından hazırlanıp, ücretsiz dağıtıldığına göre ve bu takvimleri alanlar mağazalardan tenzilâtlı malzemeler de alabildikleri için, bu takvimde mutlaka Türk işçisinin saf inanç ve ahlâkı meziyetlerini yıkmak, yerine Hıristiyanlığa ait sapık inançlar aşılamak gayeleri olabilir.

Almanya'dan dönen işçi kardeşlerimizin de anlattıklarına göre gazete, kitap, mecmua, plâk ve radyo ile sapık Hıristiyan inançlarını aşılamak için canlı-başlı çapkın zengin misyoner teşkilâtlarının olduğu bildirilmektedir.

Türkiye gibi Almanya'ya işçi gönderen Yunan ve İtalyan Hükümetleri her 100 işçisine, kütü cereyanlardan korunmak için bir papaz verirken, Türk Hükümeti ise yıllar sonra, ancak üç-beş din adamı gönderebilmiştir.

Ne acı bir gerçektir ki, Almanya'da ölen bir Türk Müslüman kardeşimizin de cenaze töreni Hıristiyan âdetlerine göre yapılarak, kendi haçlı mezarlarına gömülmüştür. Onlar bâtıl dinlerini her yerde ve her zaman yayarken, biz hâlâ gaflet uykusundayız. Bilhassa zengin Müslümanlar Allah'ın şu emrini niçin benimseyip, Hak dinin misyonerliğini yapmaktan çekiniyorlar : *«Allah yolunda canlarınızla, mallarınızla(paralarınızla) cihad ediniz.»*

İsmet SOYER

Profesör Kâmil Miras

Miras Oğulları namiyle tanılan merhum Kâmil Miras, Karahisar'ın eski bir ailesine mensuptur.

İslâm diniyle ilgili ilimleri sıra ile gördükten sonra mülga Darulfunun İlâhiyat Fakültesinden mezun olmuştur.

Bütün hayatı boyunca tedrisle meşgul olmuş birçok öğrenci yetiştirmiş ve değerli eserler vermiştir.

Kâmil Miras, Darulfunun İlâhiyat Fakültesi, bilâhare Süleymaniye Medresesi olan Medresetül Mutehassisinde, Medresetül Vaizinde uzun müddet fasılasız olarak tedris ile meşgul olmuştur.

Dinî İslâm, Tarih-i Edyan, Tarih-i Fıkıh, Kur'ân ve Tefsir Tarihi, Fıkıh ve Usulü Fıkıh, Kelâm İlmi ve Tarihi gibi mühim dersleri okutmuş, sonra da hemşehrilerinin hüsnü teveccühüne mazhar olmuş ve bir cemile olmak üzere Afyonkarahisar meb'usu olarak Büyük Millet Meclisine girmiştir.

Merhumun Müslüman Türk Milletine en büyük hizmeti hiç şüphesiz Büyük Millet Meclisinde ikinci intihap devresinde Kur'ân-ı Kerîm'in dilimize tercüme ve tefsir edilmesi hususunda meclise vermiş olduğu kanun teklifidir. Nitekim Büyük Millet Meclisi bu teklifi oy birliğiyle kabul etmiş ve bu suretle zamanın büyük ulemasından olan Elmalılı Hamdi Yazır tarafından «Hak Dini Kur'ân Dili» namıyla hazırlanan dokuz cilt tefsir, Diyanet İşleri Reisliği tarafından basturılmıştır.

Kur'ân-ı Kerîm ile birlikte Buhârî'nin de tercümesi Büyük Millet Meclisince kabul edilmiştir. Bu eser de 12 cilt olup, Diyanet İşleri tarafından neşredilmiştir. Bu ikinci üçüncü cilter merhum Ahmed Naîm, dördüncü ciltten onikinci cilde kadar da merhum Prof. Kâmil Miras tarafından sade bir üslupla izahlı bir tarzda dilimize çevrilmiştir.

Merhum, teşrii hayattan çekildikten sonra bir müddet Diyanet İşleri Heyeti Müşavere azalığında bulunmuş ve buradan da emekliye ayrılmıştır.

ESERLERİ :

Sahih-i Buhârî muhtasarı Tecridi Sarih tercemesinin üçüncü cildinin müsveddesi Ahmed Naîm tarafından hazırlanmış ve tashihini de Dersiamdan Prof. Kâmil Miras tarafından

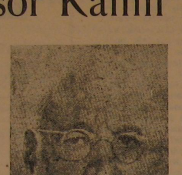

Prof. Kâmil Miras

yapılmıştır. Bu cildin son kısmına musahhihin bir ön sözü ilâve olunmuştur. Dördüncü ciltten onikinci cilde kadar olan Sahih-i Buhârî Muhtasarı Tecridi Sarih tercemesinden başka diğer telif ve terceme eserleri şunlardır :

Veli ERTAN

1 — Din-i İslâm Tarihinin Emevi ve Abbasi Devirlerine ait kısım.
2 — Tarih-i Fıkıh,
3 — Kur'ân ve Tefsir tarihi,
4 — Ahlâk-ı Şer'iye,
5 — Kur'ân'ın cem'i,
6 — İlm-i Kelâm Tarihi,
7 — Ramazan Musahabeleri.

Ramazan Musahabeleri namındaki eserde 25 kadar dinî tarzda yazılmış konu vardır. Her bir mevzunun uzun bir tetkikin mahsulü olduğuna şüphe yoktur. Sade bir dille kaleme alınan bu eserden bir örnek olmak üzere «Mübarek Berat Gecesi» başlıklı yazının bir kısmını aşağıya derc ediyoruz :

«Berat gecesinin (Kur'ân-ı Mübin) de mübarek vasfile anılması — Berat kelimesinin nereden geldiği — Bu mübarek gündeki içtimai âdetlerimiz — Berat gecesi namazı isimli bir namaz mevcut değildir.

Berat gecesi kameri aylardan şaban ayının onbeşinci gecesidir. Ve Kur'ân-ı Kerim'de «Mübarek gecedir» diye tavsif olunmuştur.

Türkçemizde berat lâfzı beraet kelimesinin ihtisar edilmiş bir şeklidir. Borçtan, isnat olunan bir cürümden, bir hastalıktan kurtulmak mânalarında kullanılır.

Eski hukuk istılâhında beraeti zimmet, cürümden beraet gibi tâbirler, borçtan, cürüm ve cezadan kurtulmak mânasında kullanılmıştır. Bu itibarla beraet gecesi, günâhtan kurtuluş gecesi demek olur.

Berat, devlet tarafından vazife sahiplerine verilen ferman ve ödenilen sıygı mukabilinde mükelleflere verilen makbuza de denilir. Bu cihetle berat gecesi, günahlardan halâs ve kurtuluş menşurunun yazıldığı ve müminlere verildiği gece demek olur.

⁂

İslâm âleminin bu geceyi derin bir saygı ve hususi bir ihtifâl ile kutlamalarının sebebi budur. Bir Hadis-i Şerif'te ; «Cenab-ı Hak, şabanın onbeşinci gecesi bütün müslümanların küçük günahlarını bağışlar, fakat sihirbazlık, zünekârlık, sarhoşluk, anaya ve babaya hürmetsizlik gibi büyük günah işleyenleri affetmez» buyurmuştur. Bu cihetle bu geceye «Mağfiret gecesi» de denilmiştir.

Bir senenin böyle muayyen ve mübarek günlerinin ve gecelerinin kutlanmalarının sebebi ve hikmeti müminlere zaman zaman kendilerini mürakabe ve muhasebe fırsatını vermektedir. İnsanlar maişet endişeyle, türlü türlü medeni meşguliyet kaydiyle yaradanından yaradılış gayelerinden uzaklaşıyor. Halbuki insan, Kur'ân-ı Kerim'in haber verdiği veçhile, mühmel, başı boş yaratılmış bir mahlûk değildir. Tanrısına, kendi nefsine, ailesine, mensup olduğu cemiyete ve millete karşı

(Devamı karşı sayfada)

(Başlarafı karşı sayfada)

sı bir takım vazifelerle mükelleftir. Bu cihetle, Allah'a ibadet ve taatlerden yet arzetmek cemiyetin fakirlerine ve herhangi bir suretle muavenete muhtaç ve düşkün sınıflarına yardım etmek, ölülerimizi rahmetle anarak, ruhlarını sevindirmek, dostlarımızla tebrikleşerek arada sevgi ve saygı hislerini sağlamak için bu mübarek geceler ve günler, teşri kılınmıştır ki her birisi, milli birliğimizi tarsin eden en mühim âdetlerimizdir.

Bu mübarek gecelere mahsus ihtifallerimiz o günün ikindi namazından itibaren başlar. Camilerde vaizler bu kutlu geceyin mümkinlerinden bahseder. hafızlar Kur'ân okurlar, hatim duaları yapılır, bu suretle gönüllerde dinî bir veçd ve heyecan uyanır. Camiler Cenab-ı Hakka doğru inen rahmet ve ihsana ve iştiyak uyanır. Bu ilâhi neş'e, akşam vakti şuurlu her müslüman ailesi içinde duyulur ve tekâmül eder. Akşam namazından sonra aile büyüklerinin elleri öpülmek, küçükleri el sıkmak suretiyle tebrik edilir. Akşam yemeğine de kandil simidiyle başlanır. Hepimizin bildiği bu an'aneyi hikâye etmekten maksadımız, bize neş'eli bir bayram havası yaşattığı için, unutulmasından korktuğumuz bu güzel âdetlerimizi hatırlatmaktır.

Vaktiyle Ahmet Rasim merhum, dinî günlerimize ait makaleler yazardı ve gönüllerde mübarek günlerin hatıralarını canlandırdı. Şimdi artık pek uğraşan kalmadı gibi. Merhum, mübarek gecelere ait ihtifallerimizin zahiri şeklidir. Yatsı namazından sonra bunun bir de bahiki şekli ve nefislerimizi murakabe safhası başlar. İki kandil arasında geçen zaman içinde Allah'umuza, kendi nefsimize, ailemize, komşularımıza, milletimize ve memleketimize ne yararlıkta bulunduğumuzu düşünürüz. Bu vazifelerdeki kusurlarımızı hatırlayarak, tövbe ve istiğfar ederiz. İşlediğimiz hayırhahlığa devam etmeye ve ifa edemediğimiz vazifelerimizi telâfiye azmederiz.

İşte mübarek gecelerimize ait dinî ve içtimai hayatımızın fezlekesi budur.»

Gençliğe Sesleniş

Kadir SEVENCAN

Tarihin asil bir milleti olan kahraman ecdâdımız, İslâmdan aldığı hızla kıt'alara at koşturarak fetihler yapmışlardır. Asırlarca İslâmın şan ve şerefini korumakla yüce dinimizin umde ve prensiplerine gösterdikleri sadâkat ve bağlılık yüzünden dünyaya insanlık dersini vermişler, bir taraftan da mertliğin ne demek olduğunu göstermişlerdir. Müthiş bir celâdetle meydanlara atılarak bu uğurda şehit düşerek tarihte devirler açıp devirler kapamışlardır. Fetiya, ulema, güheda diyarı olan ve binlerce kudsî hâtıraları sinesinde saklıyan ecdâdımızın târihî eserlerine baka baka doyulmayan bu azîz vatanımızda İslâm düşmanları içerden ve dışardan mukaddesatımıza ve ma'nevî değerlerimize saldırmaktadırlar.

Kahraman milletimizin neçip evlâtları!

Ehl-i küfür ve ehl-i nifak bütün kuvvetlerini kalemlerine vakfederek milletimizin mukaddesatını pâyimal etmek için bütün şirretliklerini ortaya koymaktan zerre kadar perva etmez olmuşlardır.

Fizik ilmi gösterir ki, maddeler arasında zerreler yığını olmadıkça cisim teşekkül edemez. Binaenaleyh fertler de bir araya gelip elele vermedikçe cemiyetler de teessüs edemez hale gelirler. Mü'minlerde kuvvetli bir iman ve amel-i sâlih olduğu aramızda küfür barınamıyacaktır. Bilhassa kutsal vazifelerini yapmakta olan memleketimizin güzide din adamlarının bu hususa gereken ehemmiyeti vermeleri müslümanların tesânüdü bakımından elzemdir. Zira mütezâ-yi hâle göre hareket yapılması nizam ve intizamın gerekli bir şartıdır. Sonunda değil şimdiden uyanmalıyız. Meşhur bir hikâye vardır : Bir kervan bir yere konmuş; orada geceliyecekler. İçlerinden birisini bekçi seçerler: **«Biz yatacağız; sen eşyayı muhafaza et. Sana gelince uyanmışım; bize haber ver»** diye tenbih ederler. O da: **«Pek âlâ»** der. Kervan halkı yatarlar. Gece olur. Yüzleri maskeli birtakım insanlar gelir. Eilerinde bıçaklar, bekçiyi tehdit ederler. Adamcağız, sesini çıkaramaz. Kervanın nesi varsa aşırırlar. Kervan halkı sabahleyin uyanırlar; bir de bakarlar ki, ne at kalmış ne deve, ne de eşya. **«Gel bakalım bekçi, ne yaptın sen bu gece?» «Hakikaten, işte meydanda..»** demekten başka ne yapsın. **«Niçin men'etmedin?»** diye sorduklarında : **«Ben bütün gücümü sarfettim, fakat muvaffak olamadım.»** der. **«Peki niye seslenmedin?»** diye sıkıştırılınca da : **«Ellerindeki silâhlarla beni tehdit ettiler.»** karşılığını verir, **«Şimdi bana müsaade edin ve emredin istediğiniz kadar başgıraym.»** diye ilâve eder. İşte, müslümanların din düşmanlarına karşı tasasız bulunarak sonradan uyanmaları da bu kabildendir. Merhum Âkif bu acıklı hâlimizi şöyle dile getirir :

Ey diğdiri meyyit, iki el bir baş içindir;
Davranamam eller de senin, baş da senindir.
Hiş yok, hareket yok, acı yok, leş mi kesildin;
Hayret veriyorsun bana sen böyle değildin.
Kurtulmaya azmin yok, niye bilmem ki süreksiz,
Kendin mi sensin, yokda imanın mı kuvvetsiz.

Bir milletin hidayet bulmuşlarının gaflet ve safahata dalmışlarını hoş görmelerinin acıklı âkibetinin târihte sayısız misalleri mevcuttur. Bunlardan bir tanesini hatırlatmak üzere yerinde olacaktır :

Benî Ahmer Devletinin son zamanlarında Hıristiyanlar Müslümanları ellerinden geldiği kadar sıkıştırmağa başlamışlardı. İspanya Birliği kurulduktan sonra Katolik Ferdinand büyük kuvvetlerle Garnata'yı kuşattı. Müslümanlar çok kötü bir duruma düştüler. Kendilerini kurtaracak hiçbir yardımcıları yoktu. Devletin son hükümdarı Abdullah'ıs-Sağir, vatanı için çarpışmıyacağına Ferdinand'la anlaşarak canını ve şahsî mallarını kurtarmak istedi. Ancak bu yakınları ile birlikte bir sabah, yüzyıllardan beri bir

(Devamı 26. sayfada)

Yarınki Türkiye'nin kurucuları, yaşama zevkini bırakıp, yaşatma aşkına gönül verecek, sabrılı ve azimli, lâkin gösterişsiz ve nümayişsiz çalışan sulh cephesinin maden işçileri olacaktır.

N. TOPÇU

DÖKÜLEN HAYAT YAPRAKLARI

İ. Semahaddin CEM

Hayatın baharında da güz oluveriyor ve taze yapraklar, henüz bahar çağında kuruyup dökülüyor.

Ölüm denen dünyevî hakikat, müslümanlar için fenâ âleminden bakaa âlemine visâl köprüsüdür. Bu cidden sağlam köprüden herkes geçecek; genç veya ihtiyar, kadın veya erkek olsun.. Allah, müslümanları bu dünya imtihanında muvaffak eylesin!

Bu satırları yine aziz bir müslümanın kaybının verdiği acı hasret tesiri altında yazıyorum. Zâten bir çok müslüman tanıdıklar, kardeşler, dostlar hakkında ve onların vefatları üzerine mensur mersiyeler yazmak hep bu âcize düştü. Hattâ, merhum ve aziz, biricik babam için bile..

LUTFİ ARITAN'dan bahsetmek istiyorum. Okuyucuların çoğu bu aziz müslümanı şahsen ve belki de ismen tanımazlar. 65-66 yaşlarındaki bu ateşli müllevvetçi müslümanın «genç» olduğu zamanlarda, ilim, hayırhah, mücadeleci, çok zekî, fatin ve ferâsetli bir insandı. Bütün mukaddesatçı neşriyatı, kitap, mecmua, gazete v.s.'yi yakından takib eder, okumaktan zevk alır, etrafa memleket ve millet için en güzel ve en doğru telkin ve nasihatlerde bulunurdu. Sohbet dostlarımızdan olan merhum, babamı ziyareti esnasında ona **«Efendi hazretleri, bizi tenvir buyurunuz»** diye hitab eder, çok severdi.

17.12.1966 günü Hakkın rahmetine kavuşan Lutfi Beyi ertesi günü kar altında ve üzeri yeşil örtülü tabut içinde son yolculuğuna çıkarırken üç âylar içinde olduğumuzu, Hazret-i Mevlâna'nın da ayrı tarihte (**Şeb-i Arûs**) rûhunu Allah'a teslim ettiğini, bahsan Dönürrahim Ali Tayyar'ın da Nisan'ın 17'sinde bakaa âlemine göçtüğünü.. düşünüyordum. Bunu başka hâtıralar takib ediyordu. Hâfızamdan ve hayâlimden hattâ âdeta daha dün gibi, gözlerimin önünden birtakım insanlar sıra sıra geçiyor, kahrıtanın serviliileri içinde dünyev hayatından kaybolduyorlardı. Bu aziz ve muazzez hayaller arasında kimler yoktu ki :

Necib Celâl, şâir Edib Ayel, Ali Zekâi Sakarya, Ahmed Fahri Bilge, Mustafa Safvet Aysu, Mahmud Bedreddin Yazır, Hikmet Şâmil Önol, Hattat Mustafa Abdülhalîm, Hasan Lâmil Yener, Kadri Gökalp, Hasan Basri Çantay, Mehmed Fahreddin Zaim, Prof. Ahmed Ateş, Muallim Veliyüddin Turhan, nihayet babam ve Lutfi Arıtan, Nevzad Ayasbeyoğlu, Cevad Rifat Atılhan.

Bu kıymetli müslüman dostlar içinde bilhassa Hasan Basri Çantay, M. Bedreddin Yazır, Hattat Halîm ve Mustafa Safvet Hoca müslüman-türk harsine büyük hizmetlerde bulunmuşlardır.

Bâzı mevzularda Prof. Ahmed Ateş'le anlaşamaz ve münakaşa ederdik. Lâmil Yener ise eşi az bulunur deryâdil, hayırhah, cömert, yumuşak, merhametli, takvâ sahibi, derin kalbli bir insandı. Fahreddin Zaim fizik profesörü idi ve Çerkeşî âilesine mensup eddî, vakur bir mü'mindi, birkaç dil bilirdi, çok mütevâzı idi, bir vakit namazını bırakmamıştır, tâ ölüm döşeğine yatıncaya kadar...

Mahmud Bedreddin Yazır ise pederin Dârülfünun'da ve ihtiyat zabitliğindenberi yakın arkadaşıydı, diğer arkadaşlarından biri de eski Diyanet İşleri Reisi merhum Ahmed Hamdi Akseki'dir. Bedreddin Bey hattat idi, müfessir Elmalılı M. Hamdi Yazır onun büyük kardeşi olurdu. Mustafa Safvet Aysu'nun da talebe yetiştirmesi bakımından dine hizmeti pek mühimdi. Diyebilirim ki binlerce genci uyandırmıştır. Babamla vaktiyle yıllarca dini mecmualarda Mustafa Sabri Efendi ile kalem arkadaşlığı etmişlerdi. Bu hakkaya mensup bir zât da bugün hayatta bulunan nâşir ve muharrir Esref Edib Beydir.

Fahri Bilge'nin çok değerli bir kütüphanesi vardı, şimdi ne oldu, bilemem.. Kendisi Abdülaziz Mecdi Efendiye mensub idi.

Ya Necib Celâl.. Bu aziz dert ortağı, kara gün dostu, göz nûru kapalı fakat gönül nûru berrak ve kalbinin penceresi semâvâta açık civanmerd müslüman, ince, hassas Türk bestekârı.. Yirmi sene dâima beraber olmuştuk. Yıllarca Cumâ namazlarına birlikte gitmiştik, gece yarılarına kadar içtimal ve dinî sohbetler, münazaralar yapmıştık. Hazırladığım kitapların notlarını evvelâ babama ve Necib'e okurdum, bütün makalelerimi önceden Necib Celâl dinlemişti.

Ve işte nihayet aziz dindaşımız Lutfi Arıtan! O da ecel şerbetini içti. Memlekete kıymetli evlâdlar yetiştiren bu asil ve temiz adam, çok iyi bir müslüman âile reisi, eşi bulunmaz bir baba idi. Geceleri saat 2'ye veya 3'e kadar sohbet ettiğimiz zamanlar az değildi; bu buluşmalara rahmetli Fahri Zaim Bey de zevk ve arzu ile katılırdı. Bu dostluklar bugün tamamen dağılmış, buluşmamız artık Mahşere kalmış, yavaş yavaş yalnızlığa bırakılmış bir rûh hâleti içinde gönül her şeyin fânî ve ancak Allah'ın bâkî olduğuna bir defa daha îman etmiş bulunuyor..

Ölüm hakkında en güzel ve tesellî verici izâh, en realist felsefe İslâm ilâhiyâtındadır. Hiç bir İslâm şâiri ölümü hicvetmemiş, taşlayıp yermemiş, isyan söyle dursun büyük ve mahviyetkâr bir teslimiyetle Allah'ın bu kudretine boyun eğmiştir. Bu anlayış, İslâm şark âleminin büyük taraflarından ve ince vasıf-

(Devamı karşı sayfada)

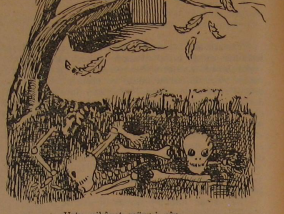

«Uçtu nihâyet mürg-i cân,
Çünki harâb oldu kafes!»

«HER NEFS ÖLÜMÜ TADICIDIR»
Kur'ân-ı Kerim

Kardeşim Ali Ofluoğlu'nun Ardından

Rıza ÖZSU

«Her nefs ölümü tadıcıdır» **ferman-ı İlâhisinin hükmünce, her insan, her canlı gibi ömrü bitmiş, nefesi tükenmiş olmalı ki aramızdan gitmiş, gitmiş diyorum. Gösümle görmedijim üç avuç toprakla da olsa mağfiret dileğiyle mezarına gömmedijim için midir, ilim yolunda ölmezlerin safında, âhirette şehitler katında görülüyor için midir** (aramızdan gitmiş) **diyorum.**

Acı haberi, her yeni duyan kardeşini ve arkadaşını irkittiği ve içten burktuğu gibi beni de büyük bir sarsıntı ile yıprattı. Çünkü çok hatıralarımız, gelecejin Türkiyesinde plânlaştırdığımız parlak hayallerimiz vardı. Demek mukaddaratta mukaddes daya uğrunda olmadan ölmek de varmış, genç yaşta ömrünün ilkbaharında büyük emellerin peşinde amansız bir derdin pençesinde teslim-i rûh etmek mukaddermiş.

Merhumu sıra ve sınıf arkadaşım olduğu için karekterinin en ince noktasına kadar tanırdım; her ciddi mevzuu ve mesele karşısında hak ve hakikat namına geçit vermez granit dağlar gibi sertti. Hak ve hakikat gördüğü, hele kat'i bildiği mevzuların müdafaasını yaparken, dolambaçlı virajlı manejli yollara tevessül etmez, dümdüz cepheden gelir, mevzuun hakkını veridi.

İslâmın, vatan ve milletin aleyhine en ufak bir tehlike ve hile sezdiği an, bütün enerjisi ve var gücüyle —muhatabı varsa— yüklenir, feyezan ile feveran eder, bu sertlik ve serttlik karşısında basmı ya erir, akardı veya alçakca kalleşlik yapardı. Onu kaybedişimizin sebeblerinin başında da, böyle bir adî davranışla dâvâ ediş gelir. Rûhen hassas, bedenen zayıf ve nahif olduğu için, başındanenin loş havası onu bütün bütün bîmeclev ve buhûs etmiş, gözlerinin hassasiyetini kaybetmiş; çok sevdiği kitaplarıyla haşır neşir olmaktan mahrum bırakmıştı. Günler geçti, muzdarip olduğu hastalık ciddî tedavi ve perhizlere

(Başlarafı karşı sayfada)

larından biridir. Zirâ : **«HÜVELHALLÂKUL' BÂKİ»** dir, ancak yaratan Allah bâkîdir, ezelî ve ebedîdir. Onun Zât-ı Ehadiyeti karşısında her şey helâk olur. Ancak müslümandır ki helâk olmaz, Allah'ın bir âtıfeti, lütfu ve inayetiyle Âhiret âlemine hicret eder. Bu hârikulâde bir itikaddır.

18 Nisan 1966 Pazartesi günü pederin cenazesine geldiği zaman Lutfi Arıtan ağlıyordu. Bugün de kendisi bizleri ağlatıyor.. Hayat ne tuhafdır.. Bu dünya hayâtına «merhametsiz» demeğe gönlüm râzı olmuyor. Çünki bir müslüman, kalbini dünya heveslarından ve İblis'in şerrinden koruduğu müddetçe hiç bir tehlike, hiç bir zulüm ve merhametsizlik yoktur. Dünyanın merhametsiz hücumu, inancı zayıf olanadır.

Başta, ilk ve son hocam olan babam Ali Tayyar olmak üzere, diğer vefat eden bütün ihvâna ve Lutfi Arıtan'a Cenâb-ı Hakdan affı mağfiretler niyaz eyler, Rahmânın rahmetini dileriz. Kabirleri nûr, durakları Cennet olsun.

Hicretgâhlarında âsûde uyusunlar..

«Kim, İslâmı ihya etmek için ilim tahsil eder iken ölürse, onunla nebiler arasında bir derece fark vardır.»
Hadis-i Şerif

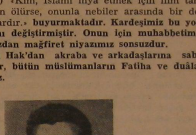

rağmen, günbegün için için eritiyor, beden ağacının kılcal damarlardan şahdamarına varıncaya kadar kandaki hayatiyet ve safiyet kaybolyordu. Rahmetlinin kanındaki kalitenin kaybı aramızdan kaybolmasının kaydı oldu. Maddeten aramızda değil belki, fakat her an yanımızdadır. Kalbimizdedir. Çünkü Peygamberimiz (S.A.V.) «Kim, İslâmı ihya etmek için ilim tahsil eder iken ölürse, onunla nebiler arasında bir derece fark vardır.» buyurmaktadır. Kardeşimiz bu yolda dünyasını değiştirmiştir. Onun için muhabbetimiz ve rabb'imizdan mağfiret niyazımız sonsuzdur.

Cenab-ı Hak'dan akraba ve arkadaşlarına sabır ve ecir diler, bütün müslümanların Fatiha ve duâlarını bekleriz.

MUHTEREM OKUYUCULARIMIZ!

Bu davaya inananlar, maddeye lüzûmundan fazla kıymet verdikleri zamanlarda çok şeyler kaybetmişlerdir. Ve kaybetmeye mahkûmlardır da...

OKU Mecmuası, bun şimdiye kadar sütunlarında okuyucularına anlatmak istemişti. Fakat mânâya inananların yanında kıymeti olmayan maddesiz de iş yapılamayacağını sizler de takdir edersiniz.

Elimizde olmayan sebepler yüzünden Mecmuamızın abone bedeli 62. sayıdan itibaren 12 lira olmuştur. Bundan sonra havale gönderen okuyucularımızın 12 lira ile birlikte abone numaralarını yazmayı unutmamaları rica olunur.

İslâmın İlk Emri
O K U

Sorun cevap verelim ...

TEYEMMÜM HAKKINDA

Hazırlayan : **İsmet ERSÖZ**

Veli EROL — İSKENDERUN : «Teyemmüm ne zaman meşru kılındı? Meşruiyeti ne ile sabit olmuştur?»

Cevap : Teyemmümün meşruiyeti, Hicretin beşinci senesinde, birçok hükümlerin vaz' edildiği «**Beni Mustalak**» savaşı esnasında vaki olmuştur. Şöyle ki: Adı geçen savaşta Hz. Peygamberle bin kadar İslâm askeri susuz bir yerde geceleyip, sabah namazı için abdest alacak su bulamayınca, sabaha yakın «Yolculukta bulunup da su bulamazsanız, temiz toprak ile teyemmüm ediniz» mealindeki âyet-i kerime nazil olmuştur.

Ali YILMAZ — ADANA : «Teyemmümün lügat ve şeriattaki anlamları nelerdir?»

Cevap : Teyemmüm lûgatta «bir şeyi kasdetmek manâsına olup»; Şeriat dilinde «suyu kullanmaya kudreti olmayan (gerek suyu bulamadığı, gerek herhangi bir özürden dolayı) bir kimsenin, abdessizliğini gidermek için temiz ve toprak cinsinden olan bir şey üzerinde usulü dairesinde yaptığı bir ameliyedir.»

Mehmet ZOR — BOLU : «Teyemmümün caiz olan ve kolay şekli nasıldır?»

Cevap : Teyemmümün farzları niyet etmek ve iki defa, toprak veya toprak cinsinden birşey üzerine vurmaktan ibarettir. Şöyle ki: Su, mahiyeti itibariyle temizleyici olduğundan abdestte niyet farz değildir. Toprak böyle olmadığı için teyemmümde niyet farzdır. Niyet yapıldıktan sonra iki elle yere vurulur ve abdestte olduğu gibi kollar (dirsekler dahil) hiç bir yeri bırakılmadan meshedilir. İkinci vuruşla da yüz (aynı abdestte olduğu gibi) tamamen meshedilir ve böylece teyemmüm yapılmış olur.

Niyazi GÜR — EDREMİT : «Cünüp olan kimse ile abdestsiz olan kimsenin yapacakları teyemmüm arasında fark var mıdır?»

Cevap : Hiç bir fark olmayıp, her ikisi de niyet etmek ve iki vuruştan ibarettir.

Namık YAĞLI — SUNGURLU : «Cifte gittiğimde içecek kadar su götürdüm, başka götürmedim. Bu suyu abdeste kullansam susuz kalma ihtimalim var. Teyemmüm yapabilir miyim?»

Cevap : Yakınınızda (dört bin adımlık mesafede) su yoksa teyemmüm yapabilirsiniz. Hattâ yanınızdaki su kendiniz için değil de hayvanınız için lâzım olsa, bu suyu hayvana verir ve kendiniz teyemmüm edersiniz. Suyun yanınızda bulunan arkadaşınıza lâzım olması halinde evleviyetle teyemmüm edebileceğinizi bilmem kaydetmeye lüzum var mı?

Mustafa KIR — TAŞKENT : «Gölde kuyunun başında bulunsak, fakat suyu çekmek için ip, kova bulunmazsa, teyemmüm yapılabilir mi?»

Cevap : Yapılabilir. Çünkü görülüp de elde edilemiyen su, senin olmayan paranın sesini duymaktan farksızdır. Böylesi bir suyun varlığıyle yokluğu eşittir.

Hamdi YAVUZ — OSMANİYE : «Teyemmüm ederken nasıl ve neye niyet etmeli?»

Cevap : Niyetin asıl yeri kalbtir. Bir kimsenin yapacağı işi zihninden ve kalbinden geçirmesi, niyet etmesi demektir. Şu kadar var ki Müslümanlar, dünyayı ellerinde bırakmayıp gönüllerine buyur edince, ibadet askları da gönül dışı oldu. İcabında yapacakları ibadetle zühül olma ihtimali gözönünde bulundurularak dille de niyet etmek bazı müteahhir âlimlerince iyi görülmüştür. Buna göre teyemmüm eden kimse ya hadesten (abdestsizlik, cünüplük) temizlenmiye veya namaz kılmaya veya abdestsiz yapılamamakla beraber, yapıldığında sevap alınan bir ibadete (ibadet-i maksude) niyet etmelidir. Aksi takdirde yaptığı teyemmümle namaz kılamaz.

Kâzım KAPICI — KESKİN : «Toprak nevinden olan taş v.s.'nin üzerine teyemmüm yapılabilmesi için onların üzerinde tozun bulunması lâzım mı? Toprak cinsinden olmıyan halı, kilim v.s.'nin hükmü nasıldır?»

Cevap : Toprak cinsinden olan bir şeyde tozun bulunmasına lüzum yoktur. Hattâ pırıl pırıl parlıyan bir mermer üzerinde teyemmüm yapılabilir.

Halı, kilim gibi toprak cinsinden olmıyanlarda teyemmüm yapılabilmesi için, elimizi vurduğumuzda izleri kalacak şeklide tozlu olması gereklidir.

Nazım METE — LÜLEBURGAZ : «Abdestsiz veya cünüp olan bir kimse, hastalığından veya vücudunda bulunan yaradan dolayı teyemmüm edebilir mi?»

Cevap : İslâm dini kolaylığı âmir bir dindir. Abdest alamıyacak kadar hasta olana veya aldığı takdirde hastalığı artacak olana veya iyileşmesi gecikecek olan bir kimseye «sıhhatin pahasına da olsa abdest alacaksın» diye zorlama, İslâmiyet gibi en mütekâmil ve kolaylık dininde mevzu bahis olamaz. Şu kadar var ki zikri geçen hususların sözüne güvenilir bir doktor tarafından tesbit ve tavsiye edilmesi — edilmediği takdirde bilinmediğinde — şarttır.

(Devamı 26. sayfada)

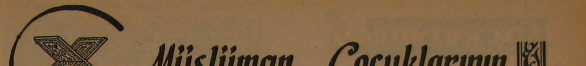

TÖVBE

İstemiyerek ben bir günah işliyecek olsam, hemen pişman olurum, tövbe ederim, bir daha yapmıyacağım, derim. Meselâ anneme biraz sert söyliyecek olsam, hemen Allah hatırıma gelir, vazgeçerim. Tövbe Yarabbi, derim, kusurumu affet, bir daha yapmıyacağım.

Kim böyle istemiyerek bir kusur işliyecek olur da hemen Allah hatırına gelir, o kusuru işlemekten vazgeçerse, bir daha yapmıyacağım derse, Allah onun kusurunu affeder.

Allah, çok merhametlidir, herkesin iyi olmasını ister, kimsenin kötülükte kalmasını istemez.

Onun için ben nasılsa bir günah işlesem hemen pişman olurum, tövbe ederim, bir daha yapmıyacağım derim. O günahtan kurtulmağa çalışırım.

⁂

YALANCILIK NE FENADIR!

Dünyada en sevmediğim şey yalancılıktır. Yalan söylemek kadar kötü birşey yoktur. Yalancılık çok büyük alçaklıktır, yalancılık çok büyük yüz karasıdır.

Yalancı çocuğu hiç kimse sevmez, yalancının sözüne hiç kimse inanmaz. Yalancının yalanı çabuk meydana çıkar, herkese rezil olur.

Yalancının cezası dünyada da, âhrette de çok büyüktür. Yalancıları dünyada hapse koyarlar, âhrette de yerleri cehennemdir.

Ben yalan söyliyen çocuklarla asla görüşmem, onların yanlarında bile oturmam.

Yalancı şahitlik etmek, yalan yere yemin etmek de çok büyük günahtır. Cezası çok büyükdür.

⁂

HIRSIZLIK NE KÖTÜDÜR!

Hırsızlık çok büyük günahtır. Haberi olmadan gizlice başkasının bir şeyini çalmak çok büyük alçaklıktır. Allah'ı, Peygamberi tanıyan hiç bir Müslüman çocuğu böyle bir şey yapmaz.

Hırsızlığın küçüğü büyüğü olmaz. Bin kuruş da hırsızlıktır. Bir kuruş da hırsızlıktır.

Hırsız bir çocuk, insanlar arasına karışmış bir yılan gibidir. Onu gören hemen haber vermelidir.

Hırsız çocukları mektepte tutmazlar, hırsızlığı meydana çıkınca hemen kapı dışarı atarlar. Polisler yakalayıp hapse koyarlar. Âhrette de gideceği yer cehennemdir.

Ben böyle çocukları hiç sevmem, onlarla hiç görüşmem.

⁂

BEN TAM MÜSLÜMANIM

Allah'a inanırım. Peygamberlere inanırım. Âhıret gününe, öldükten sonra tekrar dirileceğimize inanırım. Allah'tan başka Tanrı yoktur. Peygamberimiz Hazret-i Muhammed, Allah'ın kuludur ve elçisidir, Allah'tan bize haber getiricidir. Peygamberimiz bütün Peygamberlerin sonudur ve en yücesidir.

Allah'ın ve Peygamberimizin dediklerini yaparım. Abdest alırım, namaz kılarım, oruç tutarım. Babamın, annemin sözlerinden dışarı çıkmam, kardeşlerimle iyi geçinirim. Hısım, akrabamı severim. Büyüklerimi sayarım. Öğretmenlerim büyüklerimdir, onları da sayarım. Küçüklere acırım, yoksullara, kimsesiz çocuklara yardım ederim. Öksüzleri esirgerim. Arkadaşlarımla, kardeşlerimle iyi geçinirim.

Herkese iyilik etmeye çalışırım, kimseye kötülük etmem. Kimseye acı söz söylemem, kimseyi kıskanmam. Kimseye düşmanlık beslemem. Kin gütmem, kimseyi arkasından çekiştirmem. Kimseden kimseye lâf taşımam, arkadaşlarımı birbirine düşürmem.

Hiç yalan söylemem. Hep doğru söylerim, sözümde dururum. Çok çalışkanım. Tembellik nedir bilmem. Temizliği çok severim. Doğruluktan hiç ayrılmam.

Allah'ın Peygamberimizin bütün dediklerini yaparım. Yapma dediğini yapmam. İşte böyle ben tam bir Müslüman çocuğuyum.

(Bu sayfa, **YAVRULARIN DİN KİTABI**'ndan alınmıştır)

GENÇ KALEMLER

Cemiyetimiz Bozuk mu? HAYIR!

Bekir YİĞİT
Konya Yüksek İslâm Enstitüsü

Neden bozuk olsun? Biz istemiyor muyuz böyle olmasını? Herhangi bir eser istenildiği gibi meydana gelirse gâye tahakkuk etmiştir. Ona kimsenin bir diyeceği olmaz. Hepimizin cemiyetin böyle olmasında az-çok payı vardır. Cemiyet, yaşayış ve hareketlerimize göre meydana geldiği için bozuk değildir.

Cemiyetimiz ahlâk, din ve insanlık bakımından bozuktur. Çünkü, bir cemiyette ticaret ahlâkı sıfıra inmiş, milletin görünü madde bürümüşse o cemiyet bozuktur. Gençlik avare ve davasız yaşıyorsa, o cemiyet bozuktur. Sanat ve medeniyet şehri olan Konya'nın göbeğinde adam öldürülür, cinayet işlenir, çeşitli entrika çevrilirse, o cemiyet bozuktur ve görevliler icra-i rezalete mâni olamadıkları için paylarına düşeni almalıdırlar. Düşünebilen ve vicdanı olan ebeveynler bunlardan emin olduklarını Çünkü gereken vazifelerini yapmamış ve iyiyi-kötüyü farkedemiyen yavrularını başıboş bırakarak kötü yetişmesine sebep olmuşlardır. Cemiyetin yetişmesinde öğretmenlerin tesiri büyüktür. Öğretmen, kendisine terlemiş teslim edilen çocukları, ahlâk dairesinde tam manâsıyle eğitmemişse sorumludur, mes'uldür. Halk üzerinde din adamları en müessir mürşitlerdir. Vazifeliler, cemaatlere siyaset ahlâkını, ticaret terbiyesini, cemiyet düzenini tatbik ettiremezlerse vazifelerini yapmamışlar demektir. «Din hayatı bir rüya ve taklid merasimi haline gelmişse» din adamları sorumludur.

Cemiyet ailelerden, ailelerde fertlerden meydana gelir. Eğer vazifeliler, vazifelerini tam yaparlarsa, fertlerin vicdanına hükmedebilirlerse cemiyet düzelebilir. Bugün cemiyetimizi için için kemiren madde ve yara hırsızlar. Fertler, bu hırsın tesiriyle daha doğmadan talihsizliğin içine atılıyorlar. Bir köyde toprak dağılacaksa bütün ebeveynler harekete geçiyor ve toprak alabilmesi için 12-13 yaşından tutun da, aklının, hayalinin alamıyacağı durumdaki çocukları rastgele biriyle evlendiriyorlar. Böyle kurulan yuvadan ne saadet beklenir, ne de cemiyete yararlı evlâd! Ya 14-15 yaşlarındaki kızlarımızın çılgınca eğlenmek için gösterdikleri çabalara ne buyurulur? Radyoda bir programda dinleyici şikâyetleri okunuyor. 16 yaşında, yarının cemiyetini idare edecek olan çocuğun anası olarak ve Fatihler doğuracak yaşta bir kızcağız (!), 18 yaşından küçük olduğu için her eğlence yerine gidemediğini, bu yaştaki kızların ancak gidebilecekleri yer olan dişkoteklerin yetersizliğinden şikâyet ediyor. Hem de yana yakıla ve Kıbrıs'ın elimizden gittiğinden yakınan politikacıdan, cemiyetin bozukluğundan bahseden yazardan daha içli dert yanıyor bu kızcağız (!) ve nüfus kâğıdında T.C. vatandaşı, dini : İslâm, mezhebi : Hanefi yazılı. Fakat 4 mezhebin dışında bir mezhebin borusunu öttürdüğünden habersiz!..

«Diskotek» merakımı celbetti ve araştırdım: «... Kanunları çiğniyerek, henüz rüştünü isbat etmemiş genç kız ve erkeklere içki veren, onları loş yerlerli salonlarında dans ettiren dişkotekler... Bir dişkoteğin manzarası şudur : Kısa etekli genç kızlar, içkinin tesiriyle yan gelmiş, böylece etekler daha da kısalmış; bir yandan seks bakımından tahrik edici bir müzik... Ayrıca bazı hareketleri maskeleyici loş, karanlık köşeler...» [*] **Günde 5 vakit ezan okunan ve damarlarında halis Türk kanı taşıyan kimselerin yaşadığı bu memlekette, ahlâk kuralları böyle edepsizce çiğneniyorsa, yukarıda bahsettiğim diskoteklerde yapılan bir röportajda ağzını yaya yaya, utanmadan şöyle diyordu : «Bana dişkoteklerin bir zararı yok. İçki içiyorum... Tamam mı?- Tamam kızım tamam! Sen yoluna aynı, İştah ve küstahlıkla devam et! Bu dünyaya bir daha gelecek değilsin ya. Fırsatları değerlendirmeye bak. Öbür taraftta orta 11'den beşceli olduğun 3 ders ne olursa olsun! Türkiye geriymiş, mukaddesat neymiş, milliyetçilik, vatanseverlik, insanlık senin lügatinde yok, değil mi?**

Medeniyet bu mu Allah aşkına?! İnsanlığı canavar gibi kemiren medeniyet geri dursun. Biz hakiki anlamıyla medeniyet istiyoruz. Fuhuş, zübbelik ve çılgınlık getiren medeniyeti değil, teknik getiren, insanlığı yükselten, refah ve saadet getiren medeniyet istiyoruz. Bu yolun yolcularına ne mutlu!..

[*] Burhan Seyfi (Zafer'den).

TASAVVUF ve HAYAT

Pakistanlı Büyük Mürşit
Prof. Abd-el-Bâri En-Nedvi'nin
kaleminden tercüme

Umumi tevzi yeri :
İslâmî Neşriyat

Türbe Cad. No.: 9 — KONYA

Okuyucularımıza tavsiye ederiz.

O K U

OKU'nun Bayramını tebrik edenlere şükranlarımızı sunar, gerçek mü'minler için ALLAH'tan nusret temenni ederiz.

İslâmın İlk Emri
O K U

Bunları

Hazırlayan : **Hasan BAĞCI**

★ Midhat Paşa'nın oğlu Ali Haydar Midhat, babasına ait eserinin 321 nci sahifesinde, babasının II. Abdülhamid tarafından öldürüldüğünü ve kellesinin kesilerek fildişi bir kutu içinde Padişaha gönderildiğini kaydettikten sonra, aynı eserin 322 nci sahifesinde, Tâif'te babasının kabrini açtırdığını, kafayı yerli yerinde bulduğunu ve onu diş kuronlarından tanıdığını ve böylece Ulu Hâkan'a ettiği iftirayı, öz kalemiyle ve daha evvel ne dediğinin farkında olmaksızın yalamış olduğunu...

★ Bugün akidesini kaybeden dünyanın uğradığı müthiş ahlâk buhranı karşısında din ve itikadını tahrif edilmiş de olsa her türlü tesir ve tecavüzden korumasını bilmiş olan Yahudi milleti, tam bir bütünlük ve zindelikle yekpâre bir manzara arzetmekte ve dindarlığı sayesinde kuvvetçe bugün dünya milletlerine nümune olacak bir halde bulunmakta olup, bu örneğin taklide değer tarafının tam bir din ve dil bağlılığı, müsamahasız bir tarih ve mâzi-severlik olduğunu...

★ Dünyanın ünlü sosyologlarından ve İngiltere'de bazı kolejlerin fizyoloji, anatomi ve antropoloji hocası Defatsch Willy'in bir müddet önce yurdumuzda bir tetkik ve dinlenme gezisi yaptığı esnada İzmir Müftülüğünü ziyaret ederek, Kur'ân-ı Kerîm ve Hazret-i Peygamber hakkında çeşitli sorular sorup, geniş izahat aldıktan sonra, kendisiyle görüşen gazetecilere : **«Hıristiyanlık artık dejenere olmuştur. Dünya yeni ve kurtarıcı din bekliyor. Bu da İslâmiyettir. Eğer İslâm Dinini anlatırsanız bütün Avrupa Müslüman olur.»** dediğini...

★ Amerika ve Kanada istatistiklerinden anlaşıldığına göre bu iki memleket ahalisinin % 18'i trişinoz hastalığından muzdarip olup, bu hastalık, domuzun adalelerinde mevcut trişinin faaliyetinden husule geldiğinden, trişinin bir kere insanın adalesinde yer aldıktan sonra bir daha antibiotikler veya başka ilâçlarla tedavisinin imkânsız olduğunu...

★ İstanbul'da Protestan misyonerler tarafından idare edilen Robert Kolej'in kendisine temin ettiği masuniyete güvenerek Sultana, Askerliğe, Bayrağa ve İmana saldırmasından dolayı, Mehmed Âkif tarafından **«Protestanlara Zangoçluk»** diye teşhis ve teşhir edilen Tevfik Fikret'in **«Bol bol ziya kucakla getir»** diye İngiltere'ye gönderdiği oğlu Halûk'un Amerika'da Protestan olarak, babasına Protestan zangoçluğu izafe edenleri doğrulamak ister gibi bir daha da Türkiye'ye ayak basmayıp başpiskopos olarak öldüğünü...

★ Âli Paşa'nın tantanayla ilân ettiği 1856 Hatt-ı Hümayunun içyüzü tetkik edildiği takdirde, bunun, milletin ruhundan doğan bir hareket olmayıp, Hıristiyanlara hukuk temini için ecnebi devletlerin müdahale ve tazyiki ile yapılmış bir kombinezon olduğunu...

★ Ahlâkı ve ilmi sayesinde dünyanın üç kıt'asına hâkim olduktan sonra dördüncüsüne de el atan ve en mühim denizlerle adalara sâhip olan eski Türkler için seyahatleriyle meşhur Corneille Le Bruyn isimli Garp müellifi'nin : **«Türkiye'de terbiyeli insanlar kat'iyyen içki içmezler ve her nasılsa içenler de tıpkı afyon ve emsâli mükeyyifât mübteläları gibi itibarlarını kaybederler.»** demesine karşılık, Almanya'da her yıl bir hafta süren fışkınde yapılan içki yarışında, bir Türk işçisinin şarap kralı (!) ilân edildiğini...

Ve...

★ Bize bütün bir cihan imparatorluğu kazandırmış olan manevî temelimiz ve ahlâk kökümüzün sistemli yıpratılışı karşısında ne hale geldiğimizi, bugün açıkca görüyor ve her felâketin yalnız o yüzden doğduğunu artık laboratuar tecrübesi kesinliği içinde kavradığımız halde, bazı nasipsiz gazetecilerin : **«Halk onu değil, bunu okur»** gerekçesiyle, paçavra nev'inden olan gazetelerinin baş sahifelerine, bu hakikatı görmemezlikten gelerek —**sırf efendilerinin emri yerine gelsin diye**— açıksaçık kadın resimleri bastıklarını...

Biliyor musunuz?

HABERLER ve KRİTİĞİ

CUMHURBAŞKANI YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜNÜ ZİYARET ETTİ

8 Mart 1967'de Cumhurbaşkanı sayın Cevdet Sunay Konya Yüksek İslâm Enstitüsüne şeref vermişler, Enstitü hakkında Enstitü müdürü sayın Veli Ertan'dan bazı izahat aldıktan sonra şeref defterine şunları yazmışlardır: «Konya Yüksek İslâm Enstitüsünü gördüm. Geleceğin kıymetli ve kültürlü din adamları bize büyük ümitler vermektedir. Hepinize başarılar dilerim.»

Cumhurbaşkanı
Cevdet SUNAY
8 Mart 1967

Sayın Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay Yüksek İslâm Enstitüsü şeref defterine imza ederken.

Ayrıca düzenlenen birifinğte Enstitü Müdürü tarafından Enstitünün ihtiyaçları yazılı olarak Cumhurbaşkanına takdim edilmiştir:

SAYIN CUMHURBAŞKANI

Konya Yüksek İslâm Enstitüsü 1962 yılında çıkarılan özel bir kanun ile açılmış olup, İmam-Hatip Okulu ikinci devresine dayalı dört yıllık bir yüksek okuldur.

Amacı orta dereceli okullara Din Dersi öğretmeni, Diyanet İşleri Başkanlığında görevlendirilmek üzere aydın din adamı yetiştirmek ve ilmî araştırmalarda bulunmaktır.

Halen Enstitüde üç Profesör, dört Doçent, bir Doktoria beraber onyedi öğretim üyesi mevcut olup, 402 öğrencisi vardır. Bunların 217 öğrencisi Millî Eğitim Bakanlığı adına yatılı, 185 öğrencisi de gündüzlü olduğunu üstün saygılarımla arzederim.

Vilâyette yapılan tebrikatda, soldan sağa doğru: Cumhurbaşkanı S. C. Sunay, Konya Valisi A. Cahit Betil ve Enstitü müdürü Veli Ertan görülmektedir.

İHTİYAÇLARI:

1 — Halen tedrisat yapılmakta olan bina Yüksek İslâm Enstitüsü, İmam-Hatip Okulları Talebe Yurtları Tesis ve Yaşatma Cemiyetine ait olup intifa hakkı Millî Eğitim Bakanlığına verilmiştir. Bugünkü haliyle ihtiyacı karşılamamaktadır. Bu maksatla Meram yolu üzerinde 1964 yılında 20.000 m² arsa satın alınmış ise de plânlamaya dahil edilmediğinden bugüne kadar bina inşaatına başlanamamıştır.

2 — Eğitim ve öğretim yönünden bu irfan ocağının daha verimli olabilmesi için bu müesseselerin İslâmî İlimler Akademisi haline getirilmesiyle mümkün olacağı kanaatindeyiz.

TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİ KORUMA

Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu çıkacak. İnsaf sahibi her düşünen kafa elbette ister ki; hakkıma kimse müdahale etmesin, ben hakkıma razıyım. Fakat herkes hakkına razı olsaydı, şüphesiz hâkime lüzum kalmazdı. Hakkına razı olmayan var, elbet de hâkim de olacak, razı olmayanın kulağından çekecek. Çeksin. Razıyız. Bunu herkes söylüyor. Sağcısı da, Solcusu da, Sosyalist görünen Komünisti de. Ece... Nedir bu feryad? İşte herkesin temel hakkını ve hürriyetini koruyacak kanun çıkıyor. Bundan niçin herkes şikâyetçi?

Efendim!.. Bizde Soluculuğun kapısı sonuna kadar açık. Bakmayın siz Solcuların feryadına. Onlar bu feryatlarına hürriyetin Rusya'daki cinsine kavuşuncaya kadar devam edeceklerdir. Son günlerde bir iki ikâz olunca sus pus oldular. Derken Kanun çıkarılmağa karar verildi. Bu Kanun insanlık için muzır bir fitne olan Komünizmi önliyecek. Fakat biz anlıyoruz ki; herhalde çıkacak olan Kanun Komünizmin yayılmasını değil de güya teşkilâtlanmasını önliyecek.

İTHAF OLUNUR

Liselerin birinci sınıfında okutulan Millî Güvenlik Dersleri kitabının 75 inci sahifesinde Hukuk İnkılâbından bahsedilirken: «Osmanlı Devletinde hukuk nizamı, dinin bin sene önce koymuş olduğu köhne esaslara göre yürütülürdü» denilmektedir. Bir genç dinin köhne olduğu zehirini yuttuktan sonra dine hücüm edecek ve menşularının hakaretle bulunacaktır. Maarif Vekâletinin dikkatini çekeriz.

ALMANYA'DAN hatıra mektupları

B. DOĞANER

Kaderin bir cilvesi olarak Almanya'ya giden işçi kafilesiyle 9.3.1962 tarihinde Sirkeci garından sevinçli, mesrur ve kalbim ferahla dolu olarak ayrılmıştım.

Sevinçliydim: Zira Almanya hakkında ağızdan duyma malûmat benim için çok ilgi çekiciydi. Göklere yükselen binaları geniş (Auto band) Otobanları, asma köprüleri, göz kamaştırıcı satış mağazalarını görmek için can atıyordum. Bunlardan ziyade istikbâlimi temin edecektim. İşte bu sevinç ve arzuyle geceli gündüzlü 2,5 gün gittik. İlk durağımız Münih oldu. Çalışacağımız firmadan vazifelendirilen ve çok güzel türkçe konuşan bir Alman genci: «Hoş geldiniz ikinci vatanımız Almanya'ya Türk kardeşlerim» diyerek Restaurant'a götürdü. Bizler domuz eti yemek endişesiyle tereddüt ettik. Lâkin o Alman genci yaldızlı ve aldatıcı sözleriyle yemeklerin hususi olarak hazırlatılmış olduğuna bizleri ikna etti. Fakat sonunda alaylı bir şekilde domuz eti olduğunu söyledi. O zaman büyük üstadın tâbiriyle maymunlar gibi ustaca avlanmış olduğumuzu anladık.

Bu benim için birinci imtihandı. Bu imtihanı kaybettim. Lâkin benim hayalimdeki Almanya tamamen silinmiş ve yıllarca boya sürünüp tabii güzelliğini bozan buruşuk yüzüler gibi olmuştu. Eğer ilerde, tanınmış bir Türk mimarının «siz hocalar domuz etini helâl etmedikçe gericilik ve yobazcılıktan kurtulamazsınız» sözünü o anda duymuş olsaydım, Münih'den dönmeye karar verirdim. Halbuki Cenab-ı Hak Kur'ân-ı Kerim'inde domuz etini katiyetle yasaklamış, hattâ tıp âlemi bile bu etin sıhhate mani olduğunu söylerken, bu Alman genci gibi içimizdeki, milliyetini mukaddesatını ayaklar altına alıp, Türk işçisini takiple binbir boyaya girerek maddî ve manevi bizleri mahvedip, memleketimize dönemiyecek bir vaziyete getirmeye çalışan mikroplar vardı. Bu mikroplardan ilerdeki mektuplarımda bahsetmeye çalışacağım.

Münih'ten sonra çalıştığım Köln şehrine vardık. Bu şehir hayalime nakşedilen şehir idi. Lâkin vatanımızdaki göklere yükselen, dünyanın sütunlarını teşkil eden minarelerdeki Allahü ekber sedaları yerine kilise çanlarının yürekleri parçalayıcı dan-dunlarını işitince göz yaşlarımı tutamadım. Yalnız ben değildim. Bütün kardeşlerim de aynı hissi taşıyorlardı.

Alman hükümetinin bizlere tanımış olduğu sosyal haklardan faydalanarak kaldığımız (Heim) pansiyonlarda ilk defa mescitler meydana getirdik. Ama çok eksiklerimiz vardı ve elimizden yapışacak, bizleri teselli edecek, kimseler yoktu. Elimizden tutanlar, kendilerini iyi tanıtanlar ise, sinsi olarak menfi faaliyetler yapmaları için husûsi yetiştirilmiş kimselerdi. Her sözlerinde dinimizce yasak olunanları bize tavsiye ediyorlardı, Bunlara aldanmadık ama, aldananlar çok idi. Bu aldananları yoldan geri çevirmek vazifesi de bizlere düşüyordu.

İkinci mektubumda Müslüman Türk işçisinin nasıl aldatıldığından ve bazı satılmışların faaliyetlerini vesikalariyle tanıtmaya çalışacağım.

(Devamı var)

Sayın okuyucular!

Bu sayıdan itiharen bu sütunlarda «Almanya'dan Mektuplar» başlığı altında yazılarımı okuyabileceksiniz. Böylece Almanya hakkında sizler de en az benim kadar bilgi edinme fırsatını bulacaksınız. Şayet bu mektuplarımla sizlere faydalı olabilirsem, kendimi vazifesini yapmış bir kimse addederim.

B. DOĞANER

NEDEN BU HALLERE DÜŞTÜK

(Başlarafı 14. sayfada)

tilip veya görüldüğü zaman bunu bir erkeklik nişanesi olarak da kabullendiğimizi olanca çıplaklığıyle bilelim. Ayru zamanda fuhşun sosyetik hayatta bir moda veya fantazya olarak hoş görürlük içinde cereyan ettiğini, metres hayatının ise geçer akça olduğunu; medeniyet icabı telâkki edenlerin çokca olduğunu gözden kaçırmıyalım. Sevgili peygamberimizin : — İlmiyle amel etmeyen âlim cehennemlikdir.› Hadis-i Şerifleri gereğince ilimlerinin ağırlığıyle davranamıyan ve ona göre amil etmiyen aydınlarımın — istisnaları hariç — çokluğunu düşünelim. Ve sonra da irkilip, titreyerek kendimize dönelim. Dinimizin hakikatlarını bilerek, öğrenerek hakka ve hakikatta yönelelim. Zira yoktur başka kurtuluş yolu!.. Bütünüyle ve bütünümüzle hak'ta hakikatı görerek mânevi ve maddi kalkınma seferberliğine girişmemizin zamanı gelmiş ve geçmektedir bile... Gerçeği görüp duyanlarımızın Allah yardımcısı olsun.

GENÇLİĞE SESLENİŞ

(Başlarafı 17. sayfada)

İslâm ülkesi olan Gırnata'yı terketti. Güneş, henüz doğuyor, Gırnata câmilerinin ve El-Hamra sarayının altın yaldızlı kubbelerinde akisler yapıyordu. Abdullah, Gırnata sabahının bu hazin manzarası karşısında daha fazla dayanamadı; derin bir (Ahl..) çekti ve gözleri yaşardı. O sırada yanında bulunan ve yurdunun düşman eline düştüğüne için için ağlıyan Abdullah'ın annesi, oğlunun gözyaşlarını görünce : ‹Ağla oğlum, ağla; senin gibi vatanı için çarpışmıyan korkaklara, şimdi kadınlar gibi ağlamak yaraşır.› dedi.

TEYEMMÜM HAKKINDA

(Başlarafı 20. sayfada)

Mikdat NARLI — NİZİP : ‹Teyemmümü bozan şeyler nelerdir?›

Cevap : Âdetesti bozan herşey bozduğu gibi teyemmüm almamızı caiz kılan sebebin ortadan kalkması da bozar. Nitekim bu husus atalarımızın dilinde ‹Su geldi, teyemmüm bozuldu› şeklinde ifadesini bulmuştur.

Necati BAYRAM — BABAESKİ : Teyemmümün caiz olmasında bizim anlıyabileceğimiz hikmetler var mıdır?›

Cevap : Her şeyden önce teyemmüm, namazın önemini belirtmekte, su bulunmasa dahi terkedilmemesini temin etmekte; müslümanlar için büyük bir kolaylık taşımakta, iki defa idrar yolundan çıkan insana kibrin yakışmayıp, aslı olan toprağa elini, yüzünü sürdürmek suretiyle mahviyetkârlığı öğretmektedir.

NOT : Gelecek sayıdaki konu : ‹PİSLİKLERDEN TEMİZLENMEK› hakkındadır.

bir ilim yuvası daha

İbrahim CÂNÂN

Nasrettin Hocanın memleketi olan Akşehirde İmam-Hatip Okulu Yaptırma ve Yaşatma Derneği kurulmuş ve derhal faaliyete geçmiştir. Bu okula ihtiyaç Akşehirliler tarafından çoktan duyulmakta idi. Ancak başlanmış olan başka teşebbüsler ve inşaatlar vardı. Sanat Okulu, Lise, Öğretmen Okulu gibi yeni ve muazzam eserleri tamamlıyan Akşehirliler İmam-Hatip Okulunu da yaptırmakta büyük bir azim içindedirler. Kaç tanesinden şu sözleri işitilim: ‹Lise, Öğretmen Okulu, Sanat Okulu gibi birçok müesseseleri yapan Akşehir halkı İmam-Hatip Okulu'nu yaptırmakta güçlük çekmez. İhtiyaç duyulmuştur, başladık ve başlıyacağız.› Bütün gayeleri önümüzdeki öğretime başlamak. Akşehirde mevcut münasip binalardan bir tanesini bu ulvi gayeye tahsis ettirip kadro almaktır.

İmam-Hatip idealine gönül vermiş bir ilgili şöyle dedi: ‹İmam-Hatip Okullarına olan ihtiyaç gittikçe artmakta, bunların zarureti milletçe duyulmaktadır. Bugün Türkiye'de kırk tane İmam-Hatip Okulu var. Birçok kaza ve vilâyetlerimizdeki hazırlıklar nazara alınınca kısa zamanda bu rakamın birkaç misline çıkacağı söylenebilir. Mânen çökmekte ve anarşiye sürüklenmekte olan cemiyetimizin maruz kalacağı korkunç felâketin önüne geçmek istiyorsak millet ve devlet olarak bu okullara gerekli önemi vermeliyiz. ‹Her vilâyete, her kazaya bir İmam-Hatip Okulu› parolamız olmalıdır. Aksi halde yeni nesillerin manevi boşluğundan istifadeyi hedef edinen Komünizm, Siyonizm ve Hıristiyanlık gibi korkunç cereyanlar bu cennet vatanı cehenneme, viraneye çevireceklerdir. Atalarımızdan bir olarak devraldığımız emaneti çocuklarımıza bir olarak teslim edeceğiz. Ölmeye başlıyan her çeşit baykuşları susturacağız. Gayemize ulaşmak için maddi ve mânevi fedakârlıklara katlanacağız...›

Maarif yönüyle çok şanslı ve zengin olan bu kültür diyarına bir yenisini daha ilâve ederek bu ilim yuvasının bir an önce tamamlanması ve önümüzdeki ders yılına öğretime açılması için bütün müslüman kardeşlerimizin bizi desteklemesi, maddi ve mânevi yardımda bulunması elzemdir. Hamiyetli Konya'li hemşehrilerimiz himmetinizi bizden de esirgemeyin. Allahın rızası sizindedir.

Akşehirlileri tebrik eder, müteşebbislerine ve yardımcılarına Allah'dan rıza ve muvaffakiyetler dileriz.

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Sami Ayhan - SUSURLUK* — Gönderdiğiniz havaleler geldi. Yakın alâkanızdan dolayı teşekkür eder, en derin selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Mehmet Demir - EDİRNE* — Gösterdiğiniz sıcak alâkaya teşekkür ederiz. Gönderme lütfunda bulunduğunuz abone bedelleri işlendi. Selâm ve sevgilerimizi sunar, vazifenizde başarılar dileriz.

★ *S. Lütfi Özcan, İsmail Basmıs - KADINHANI* — Abone kaydınız yapıldı. Bundan böyle her ay mecmuamız adresinize postalanacaktır. Abone numaralarınız 10434 ve 10435'tir. Abone bedellerini posta havalesi ile adresimize göndermenizi rica eder, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Ali Özmen - KAYSERİ* — Mecmuamıza yeni aboneler kaydetmek için gösterdiğiniz gayret ve çabalara karşı sizlere minnettarız. Gönderdiğiniz yeni aboneler kaydedildi. Üzüntü ile belirtelim ki mecmuamızın cildi için kapak yoktur. Alâkanızın devamını bekler, en derin şükranlarımızı sunarız.

★ *S. Erbil Yücelten - ANKARA* — İsteğiniz yapılmıştır. Borcunuz bildirildi. Selâmlar...

★ *S. Ragıp Güzel - ADAPAZARI* — Gönderdiğiniz yeni aboneler kaydedildi. Eski abonelerin de altı aylık abone bedelleri hesaplarına işlendi. Sizlerin bu gayreti bize şevk ve gayret vermektedir. Yakın alâkanıza teşekkür eder, derslerinizde başarılar dileriz.

★ *S. Mehmet Dernekli - KAYSERİ* — Mecmuamız ve şahsınız hakkında sitayişle dolu mektubunuzu aldık. Dinî terbiyeden nasibini almıyan bir gurûh her yerde gemi azıya aldı, dinî ve onların mümessillerini ezmek için her türlü hıyâ hissinden sıyrılarak hücuma geçti. Fakat şurası unutulmamalı ki; iman yolunda atılan adımlar hızla yolna devam edecek mü, köküne bağlı mukaddesatçı nesil, bu aziz vatanda türeyen baykuşları susturacak inşaallah. Selâm ve bağlılıklar...

★ *S. Ali İhsan Kaplan - İSTANBUL* — Arzunuz yerine getirildi. Yeni abonelerinizi bekler, alâkanızın devamlı olmasını temenni eder, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Mustafa Uzun - İSTANBUL* — Abone kaydınız yapılmıştır. Bundan sonra mecmuamız her ay adresinize gönderilecektir.

★ *S. Mehmet Doğru - İZMİR* — Arzunuz yerine getirildi. Bundan böyle İzmir bayiimiz olarak her ay size bir miktar mecmua postalanacaktır. İşinizde başarılar diler, yeni teşebbüsünüzün hayırlı ve uğurlu olmasını Allah'dan niyaz eyleriz. Selâm ve sevgiler...

★ *S. Ali Şeker - EŞREFPAŞA/İZMİR* — Arzunuz üzerine adresiniz değiştirildi. Bundan sonra mecmualarınız yeni adresinize gelecektir. Selâmlar...

★ *S. Necati Çağırıcı - KUTAHYA* — Gönderdiğiniz abone bedelleri işlendi. İşaret ettiğiniz bazı aksaklıklar giderildi. İnşaallah bu hatalar bir daha olmaz. En derin kalbî bağlılıklar.

★ *S. Ahmet Lütfi Kazancı - ÇORUM* — Arzunuz yerine getirildi. Gönderdiğiniz aboneler kaydedildi. Bundan böyle mecmuamız abonelere ayrı ayrı postalanacak. Ayrıca Ethem Erkoç'a bir takım mecmua postalandı. Selâm ve saygılar...

★ *S. Mehmet Kervancı - ANKARA* — Mecmuamız her ay adresinize gönderilecektir. Hayırlı teşebbüsünüzde muvaffak olmanızı Allah'dan niyaz ederiz. Sonsuz selâmlar...

★ *S. Recai Akay - TARAKLI/GEYVE* — Gönderdiğiniz para hesabınıza işlendi. Ayrıca size ulaşmayan sayılar adresinize postalandı. Müsterih olunuz. Derslerinizde başarılar...

★ *S. Necati Tetik - ERZURUM* — Gerekli malûmat size ulaştı tahmin ediyoruz. Diğer mecmualar yanında bizim mecmuaya da yer vermeniz bizi mütehassis etti. Başarılar dileriz.

★ *S. Seyfi Çağlar - İSTANBUL* — Gönderdiğiniz aboneler kaydedildi. Mecmuamızın basın hayatında varlığını devam ettirebilmesi; abonelerin borçlarını ödemesine ve yeni abonelerin kaydedilmesine bağlıdır. Bu da sizin gibi şuurlu ve vefâkâr okurlarımızın gayret ve çalışması ile olur. Allah sa'yinizi meşkûr eylesin. Sonsuz minnet ve şükranlar...

★ Sayın Ethem Fışkındal, Necati Değirmenci, Erdoğan Ağartan, Yaşar Güven, Süreyya Çanakçı, Hilmi Konar, Kâmil Koçak, Dursun Yenidemir, Mehmet Keskin, Hulûsi Horozoğlu, İhsan Bora, Kâmil Sâkin ve Sâlih Özen kardeşlerimizin istekleri yerine getirilmiştir. Ayrı ayrı selâm ve sevgiler...

NECİP FAZIL KISAKÜREK

BÜYÜK KAPI

Ek

Peygamberimiz (S.A.S.) den itibâren devam eden Altun Halka... Bütün müslümanların bâyilerden istiyeceği büyük eser çıktı.

Fiatı : 5 Lira

Umûmi Tevzi Yerleri :

İslâmın İlk Emri **IRFAN YAYINEVİ**
O K U P.K.: 65
P.K.: 105 Konya Beyazit-İstanbul

İslâmın İlk Emri
O K U
Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Mahmut KULU
Yazı İşleri Müdürü :
Mehmed ÖZÇANAK
İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği : Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 8.4.1967

İslâmın İlk Emri
Oku

«Hakîkat, göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelişinde (ve uzayıp kısalmasında) temiz akıl sahipleri için elbet ibret verici deliller vardır.»
K. Kerim

İslâmın İlk Emri

Oku

Dinî İçtimaî Edebî Aylık mecmua

« İstanbul (Kostantiniyye) mutlaka fethedilecektir. Onu fetheden kumandan ne güzel kumandan ve onun askerleri ne kadar talihli askerlerdir. »
Hadîs-i Şerîf

Yıl : 7 Sayı : 66 Muharrem : 1387 Mayıs : 1967

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- Fetih ve Fatih
  Yaşar GÖKÇEK
- Feth-i Mübîn
  M. ATEŞ
- Din ve Komünizm
  Mehmed ULUCAN
- Ulûm'ul-hadis
  H. KARAMAN
- Kutuplarda İbâdet
  İbrahim CÂNÂN
- İslâm Cemiyeti
  Yaz. : **es-Seyyid SÂBIK**
  Ter. : **Ahmed GÜRTAŞ**
- İslâmda Niyyet ve Âmel
  Hüseyin KÜÇÜKKALAY
- Bana Bir «Yol» Gösterin!
  Hüseyin VAROL
- Kim bu CÂNÎ?
  T. Sıtkı BALCI
- Ahlâkın Neresindeyiz?
  Mehmed ŞEKER
- Ayasofya Camii Türk'ün Mânasıdır
  Osman YÜKSEL
- Türk Kadınlar Birliği'ne Açık Mektup
  İsmet SOYER
- Mehmed Ziyaeddin Efendi
  Veli ERTAN
- İman Kuvvetinden Doğan Adalet
  Şükrü ÖZÜDOĞRU
- Hatıra Resmi
  Gültekin ENGİN
- Bana Bir Tövbe Ettir
  Halil EREZ
- Bunları Biliyor musunuz?
  Hasan BAĞCI
- Vicdan ve Ahlâk
  Dr. Fehmi CUMALIOĞLU
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Haberler ve Kritiği
- Okuyucularla Başbaşa
- Şiirler
- Resimler : **Celâleddin HİDAYETOĞLU**

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

İhtirasların kâinata sığamıyan insan, bu ihtirasların zebunu oldukça, eşya ve hâdiseleri teşhir edici akla malik olmasına rağmen, bunların üzerine çıkıp insanlık şahsiyetini billürlaştıramaz. Çünkü ferdi insiyakların mahmuzladığı ihtiraslar, sadece diğer fertlerin hak ve vazife sınırlarını çiğnemekle kalmaz, aynı zamanda ilâhî iradeye de karşı gelerek kendi egosunun ufuksuz dünyasında mutlak hürriyetin anarşisme varan yasak bölgesinde pervaz etmek ister.

Yasak bilmez, engel dinlemez bu tipler, her cemiyette renk renk, boy boy bulunabilir. Ve bunların bolluğu, bir cemiyetin felâket bölgesine girdiğini haber veren antenlerdir. Bugün bu tipler, Türk umûmî efkârına istikâmet vermek mevkiinde bulunan müessese ve kuruluşların başında ve içindedirler. Ve onlar bu yetkilerini ifâma mâni bütün tahrikleri çiğnemekte, âdetâ cemiyetin bünye hamurunu mayalandıran iman unsuruyla daima bir cidal halindedirler. Bunlar, bir takım ruhî ve kanûnî müeyyidelere muvacehesinde milletin, mücadele şuuruna yükseltemediği imanından bile korku ve telâşa kapılarak buhranlar, krizler geçirmekte, bir bardak suda fırtına koparmaktadırlar. Fakat imanın gerekli kıldığı aksiyonu, asırların mütekâsif baskı ve tazyiki neticesi kendi içine gömen bu mazlum millet, bir silkinişle onu tecelli zeminine çıkaramadığı için bu türlü şenaetleri irtikab edenlere karşı reaksiyon gösteremektedir. Son yarım asırdan beri had safhaya ulaşan baskı ve tazyik gerçi tavsamış, müslüman millet dinin ibadât kısmını bir şekilde içinde icra eder olmuştur. Ve bu serbesti düşman hizipleri çileden çıkarmıştır. Ya iman, ibadethanenin dört duvarı arasından kurtulur, pasifliğin ve duruluğun âlemi olmaktan çıkar da olanca ruh muhtevasıyla cemiyetin faaliyet sahasına bir kıvam unsuru olarak müdahale ederse bu düşman hiziplerin hali ne olur?

Halis müslümanlığa herhangi bir inkişaf bile ve'detmiyen, sadece meydana getireceği ortamla aşırı sol ve aşırı sağı tedirgin edeceği söylenen bir kanunun aleyhinde bildirilen neşrederek fiilen solun yanında, sağın karşısında olduğunu gösterenlerden tutun da, en yakın komşu devletlerden birinde bir siyasî partinin adını bile bilmiyecek kadar cahil ve fakat kurulduğu de

Tefsir Köşesi

Feth-i Mübîn

M. ATEŞ

Asırlardan beri uyuklayan dünyanın sinesinde yeni bir iman nuru parladı. Bu nur, eski dünyanın kalbi durumunda olan Mekke'den kol kol, ışık ışık dünyanın karanlık bölgelerine uzandı. İlâhî hikmetlere binaen istilâcı orduların üşühasını çekemeyen bu otsuz, eksiniz vadi, kendi uzleti içinde serencamını sürerken, günün birinde ötedenberi anılagelduğü « الفرقى » isminle lâyık bir oluşun merkezi oluverdi. Fakat türlü ruhî ve içtimaî hâdiselerin sureteştiridiği küfür mümessilleri, o nuru beşeriyyetin ufkundan silip, kendi günahkâr emellerini yürütmek sevdasında idiler. Ama Allah, putperest kafaların putları kadar taşlaşan beyinlerini İlâhî vahyin yıldırımlarıyla yakmak murad ettiği için bu son nur, doğduğu BELDE'ye daha sonraki şanlı fetihlerin bir başlangıcı olarak ebedî bir FETH-İ MÜBİN ile girdi.

Adalet, re'fet ve rahmet dini olan İslâm, yerine göre kılıca da hak tanımış, yalın kılıçların gölgeledîği bulvarlardan geçilerek emnîyet ulaşılabileceğini tebşir etmiştir. İ'lay-ı kelimetüllah için girişilen cihatta kılıç, daima imanın emrinde olmuş; imanın tenvir ettiği kalbler, kuvvetin sembolü olan kılıcın himayesinde huzur ve itmi'nanı bulmuştur. Böyle olunca İslâmî fütûhatı tamamen kılıca mal etmek, vicdanlara kılıç korkusuyla hulûl etmiş kabul etmek.

نصر من الله وفتح قريب وبشر المؤمنين

Âyet-i Kerîme'sindeki te'yid-i ilâhî olan, nusrat ve galibiyyeti, Rabbanî nusratın neticesi olan yakın fütûhatı ve bunlarla ilgili olan tebşiratı unutmak olur. Şimdi gelelim Feth-i mübînleri zâmın olan Kur'ân âyetlerine :

« بسم الله الرحمن الرحيم . انا فتحنالك فتحاً مبينا . ليغفرلك الله ماتقدم من ذنبك وما تأخر ويتم نعمته عليك ويهديك صراطاً مستقيماً وينصرك الله نصراً عزيزاً »

«Doğrusu biz sana bir feth-i mübin açtık; ki Allah, senin günahlarının geçmiş ve geleceğini mağfiret buyurub, sana olan nimetlerini tamamlıyacak ve seni dosdoğru bir yola çıkaracaktır; seni yüce bir nusratla mansur ve muzaffer kılacaktır.»

Emsalsiz dört tane Rabbanî müjde ve ihsanın medîdei olan bu Feth-i Mübin, bağrından doğan güneşin feyyaz ışıklarına doyamayan Mekke'nin fethidir veya İslâmı cihanşümul bir varlığa sahip kılan Hudeybiye Musalahasıdır, deniliyor. Hangisi olursa olsun, Allah'ın «açtık» diye mazi sigasıyla gaiben haber verdiği bu fetih, ileride vuku' bulacak ganî fetihlerin, istikbalin karanlıklarını delecek ebedî zaferlerin bir başlangıcıdır. Aziz ü Kahhar olan Allah'ın azamet nunuyla « انا فتحنالك » — *Biz açtık*

Biz- demesi, girişilecek fütuhatta maddî imkân ve vasıtaların müessir olabileceği düşünülürse de esas müessir-i hakikinin Allah olduğunu gösterir. Bedir hezimetinde ve onu ta'kib eden harblerde, hattâ bizim dilim-kalım savaşmazda da haklı olmanın, hakk davasını tutmuş olmanın verdiği sekînet olmayınca, sırf madde ve kuvvete dayanan üstünlüğün bir işe yaramadığı görülmüştür. Tapındıkları putların da fevkinde bir varlığın mevcudiyyetini kabul ve tasdik eden putperest Kureyş, Bedir harbine çıkarken Ka'be'nin örtüsüne sarılmışlar ve şöyle yalvarmışlardı: «

اللهم انصرأعلى الجندين وأكرم الفريقين

— Ey Allah'ımız, karşılaşacak olan iki ordunun en yücesine, iki topluluğun en doğru yolda olanına ve iki hizbin en iyisine yardım et!..» demişlerdi. Kabul etmek gerektir ki Mekke'li müşrikler haysiyetli düşmanlarmış. Çünkü en buhranlı günlerde kimin kapısına iltica edileceğini bilmişler. Ka'be'nin örtüsüne sarılarak bu Beytin Rabbinin hakiki müessir olduğunu teslim etmişlerdi...

Şimdi dört ayrı ilâhî vergiye gelelim :

1 — ليغفرلك الله ماتقدم من ذنبك وماتأخر

— Allah senin zenbinden geçmişi ve geleceği yarlıgamak için *böyle bir feth-i mübin açtı.* Peygamber ma'sum olduğuna göre yarlıganacak günah kendisinin değil, ümmetinidir. Demek ki fi-sebîlillah cihada iştirak etmek, ümmeti manen olgunlaştırır ve yükseltir. Ruhlara engin i'tila ufukları açar. Çünkü, fetihte hakkın ve hakk davasının yükselmesi mevzu bahistir; zulmün ve şirkin kaldırılması, adalet ve hakkaniyyetin ikamesi mevzu bahistir; zulmün ve şirkin karanlığında boğulan gönüllerin kurtulması ve imanın aydınlık iklimine kavuşması mevzu bahistir. Öyleyse dünyaya, insanlığa bu kadar meziyyetler getiren bir fetih, mağfiretin kaynağı olacak demektir.

2 — ويتم نعمته عليك — *Ve O, senin üzerindeki ni'meti tamamlıyacak ve sen hakkın sesi olan nübüüveti herkese duyuracak, memur bulunduğun risaleti tam mânâsıyla tebliğe muvaffak olacaksın.* Böylece sen, beşeriyyeti bir taraftan ahlâkan yükseltir, onlara imanın vecdini tattıracak gönüllerini doyururken bir taraftan da mülk ü devlet gibi müzdeviç bir dünya nimetine nail olacak, din ü dünyanın peygamberi olduğunu göstereceksin. Bu din ü devletin kıvamı ise, Allah'a ve onun da'vasına gönül vermiş serdengeçti bahadırların kazanacakları fetihlerle mümkündür.

3 — ويهديك صراطاً مستقيما — *Ve seni dosdoğru bir yola* ileteceK. Sadece nimetini tamamlamakla kalmıyacak, ni'met bolluğunun nefislerde doğuracağı istiğna ve tuğyana da meydan vermiyecektir. Bu dosdoğru cadde üzerinde risalet vazifesini ifa edecek, bu kelimeti emanete herhangi bir şaibe düşürmeyeceksin. Galibiyyetin verdiği coşkunluğu hiçbir zaman, sen ve ümmetin zulme, haksızlığa vasıta kılmıyacaksınız. Çünkü sırat-ı müstekim'in icabı budur.

4 — وينصرك الله نصراً عزيزاً — *Ve Allah seni aziz bir nusratla mansur ve muzaffer kılacak.* Hakk da'vasında Allah sana yardım edecek. Bu te'yid-i ilâhî'nin hümayesinde din yerleşecek, kökleşecek, onu gönüllerden söküp atmak istiyenlerin hileleri başlarına dönecektir. Bu dört Rabbani tecelliden geçmiş ümmetler de nasibini almuşsa da, Feth-i Mübin yalnız bizim Peygamberimize ve onun gerefli ümmetine mahsus bir keyfiyettir. الافتحالك

فتحاً مبيناً Âyet-i celilesi bunu natuktur. Bu milleti daha nice Feth-i mübinlere erdir Ya Rabbi!..

Din ve Komünizm

Mehmed ULUCAN
Malatya Müftüsü

Din ile Komünizm mukayese edilmez. Bu herkesin bildiği bir hakikattir. İkisinin arasındaki mesafe yer ile gök arasındaki mesafenin milyarlarca üstündedir. İkisinin barışmasına, bağdaşmasına maddeten ve mânen imkân ve ihtimal yoktur. Ateş ile barut bir arada olmaz ama «Deniz yanar mı? İhtimali varkabilinden belki bir ihtimal, kurtla koyun bir arada yaşar mı? Yaşamaz. Ama belki bir ihtimal. Fakat **Din ile Komünizm bir arada olur mu? Asla! Hiç ihtimal yoktur.**

Gerçekleri bilmek için her ikisini de ayrı ayrı gözden geçirmek yerinde olur kanaatındayım, şöyle ki :

— «Din, ALLAH tarafından konmuş bir Kanunu ilâhîdir.»

— Komünizm insanlar tarafından uydurulmuş bir teoridir.

— Din, insanların yaratılışındaki gaye ve hikmetten haberdar eder. Bilindiği gibi, insanlar boş yere yaratılmamıştır. İnsanların yaratılışında ilâhî bir hikmet vardır. O da ALLAH'a ibadet ve itaattır. Nitekim KUR'ÂN-ı KERİM'de CENAB-I HAK «BEN ANCAK CİN VE İNSANLARI, BANA İBADET ETSİNLER DİYE YARATTIM» **buyurmaktadır.»**

— Komünizm ise, insanların yaratılışındaki bu ulvî gayeden uzaklaştırmaktadır, ibadet ve taatı tanımamakta ve kabul etmemektedir.

— Din, insanlara hidayet ve saadet yollarını gösterir.»

— Komünizm, insanlara dalâlet ve şekavet yollarını gösterir ve oralara sürükler.

— Din, insanlığın kurtuluşu için bir teminattır.

— Komünizm, insanlığın yok olması için en korkunç bir felâkettir.

— Din, Millet ve devletler arasındaki âhengi sağlayan, barışı temin eden bir huzur kaynağıdır. Temeli HAK ve ADALET, AHLÂK ve Fazilettir. Ekseni İMANDIR.

— Komünizm, bu gün ve her zaman için büyük, küçük; Doğu'da, Batı'da, Güney'de Kuzey'de bütün Millet ve devletlerin, hattâ fertlerin en büyük derdi ve baş belâsıdır. Bu öyle bir dert, öyle bir musibet, öyle bir belâdır ki, ne hak tanır ne hürriyet, ne ahlâk tanır ne fazilet, ne DİNİ var ne de İMANI. Bulaşıcı bir hastalık gibidir o, inancı zayıf olan veya hiç olmayan, mukaddesat tanımayan, damarlarındaki akan kanda TÜRK ve MÜSLÜMAN duygusu olmayan, doğduğu, doyduğu, büyüdüğü ve yaşadığı vatanı sevmeyen, mensup olduğu Milleti istemiyen, efendice yaşamaya ışaklığı tercih eden, satılmış, aldatılmış ve kandırılmışlara birden geçer. Onlar bu hastalıktan kolay kolay kurtulamazlar. Kudurmuş köpekler gibi önüne gelene saldırır dururlar. Oldukları yerde duramazlar. Kızıl kurtlar gibi kaynarlar. Huzurdan, sükûndan hoşlanmazlar. Milletin mes'ut olarak yaşamasını istemezler.

Onların şiarı her yerde, her fırsatta, her an ve her zaman anarşi yaratmak, karışıklık çıkarmak, huzuru bozmak, Milleti, şu bu diye parça parça edip ikiye, üçe bölmektir. Bukalemun gibi renk değiştirirler. Kulaktan kulağa, kıyafetten kıyafete girerler. Onların sağı solu, önü arkası yoktur. İğne deliği kadar açık bir yer bulursa hemen sızmaya başlar. Girdiği yeri kanser gibi yıkmadan, yakmadan, tahrip etmeden çıkmaz.

Onun karakteri yoktur. Huyu, tüyü, kanı bozuktur. O cibiliyetsizdir. Ona güven olmaz. O mert ve cesur değildir. Arslan gibi cepheden gelmez. Tilki tabiatlıdır. Kahbedir, sahtedir. O hakikaten görüldüğü yerde ezilmelidir, yok edilmelidir.

ÖLÜMÜNÜN 379. YILDÖNÜMÜ MÜNASEBETİYLE :

SİNAN

DAĞ PARÇASI KUBBELER UFAKTAN, İRİDEN..
GEL, HAŞMETİ GÖR YANDAN, İLERDEN, GERİDEN.
BİR MUCİZE DEVRİNDE SİNAN, ERCİYAS'I
İSTANBUL'A DİKMİŞ GETİRİP KAYSERİ'DEN.

Arif Nihad ASYA

Müctehidler Nazarında Sünnetin Değeri

(Ibn'ü Teymiye'nin raf'ul-melâm.. risâlesi)

— XI —

Hayreddin KARAMAN

Bu sahih hadisler de şöylece iki kısma ayrılmaktadır :

1 — Delâleti kat'i (kesin) olan. Bu, rasûllah (s.a.) in söylediğinde ve belli bir manayı kastettiğinde şüphe etmediğimiz, bu iki hususu kesin olarak bildiğimiz hadislerdir.

2 — Delâleti açık fakat kesin olmayan.

Birinci kısma giren hadislerin ilim ve amel konularında kesin olduklarında, şüpheye yer bırakmadıklarında, prensip olarak bütün islâm âlimleri müttefiktir. Ancak bazı haber ve hadislerden üzerinde şu hususlarda ihtilâf etmiş olabilirler :

a — Belli bir hadisin senedi kat'i mi değil mi?

b — Muayyen bir hadisin, şu veya bu manaya delâleti kesin midir, değil midir?

Örnek olarak «haber-i vahidi (meşhur ve mütevatir olmayan haberi) alalım :

Ümmetin kabul ve tasdik edegeldiği veya amel ve tatbik hususunda ittifak ettiği bir haber-i vahid (bir iki kişinin rivayet ettiği hadis), bütün fukaha ve çoğunlukla kelâmcılar nezdinde «ilim» ifade eder, verdiği bilgi kesin olarak kabul edilir. Bazı kelâmcılara göre ise ilim ifade etmez.

Birbirini tasdik ve takviye eden birkaç yoldan ve belli kişilerden rivayet edilen haber de böyledir. Bu haberin rivayet yollarını bilen, râvilerin durumlarına âşina olan, haberle beraber buluman birçok karine ve alâmetlerden istifade eden bir kişi için bu haber kesin ilim ifade ederken; bu hususları bilmeyene göre kesin ilim ifade etmez.

İşte bu sebepledir ki hadis ilminin mütehassısları ve derin âlimleri nezdinde kesin ilim veren bazı hadisler, diğer bazı âlimlerce değil kesin ilim vermek, sahih bile değil zannedilmişlerdir.

Hadisin kesin ilim vermesinin şöylece çeşitli sebepleri vardır :

a — Haber veren ve rivayet edenlerin çok sayıda olması.

b — Haber verenlerin vasıfları.

c — Haber veriş şekli.

d — Haber verenin verdiği haberi anlayışı,

e — Haber verilen şeyin mahiyet ve durumu...

Bazan birkaç kişinin verdiği haber. bunların dindarlık ve hıfz konularında, hata ve yalana meydan vermiyecek derece ve üstünlükleri sâyesinde kesin ilim ifade eder ve bunların sayıca kat kat fazlasının verdiği haber kesin ilim ifade etmez. Bu, üzerinde şüphe edilemiyecek bir gerçektir; fukahâ, hadîsçilerin çoğu, kelâmcıların da bir kısmı bu görüşü benimsemişlerdir.

Bazı fıkıh ve kelâm âlimleri ise şu görüşü ileri sürmüşlerdir. Herhangi bir meselede verdikleri haber kesinlik ifade eden kişilerin sayısında bir sayı ile verilmiş her haber kesinlik ifade eder. (Önemli olan muayyen sayıdır.)

Bu görüş (belli bir sayıyı, kesin ilim ifadesinde miyar olarak alma hususu) kesin olarak yanlıştır. Ancak bunun genişçe tartışılması burada bizim mevzûumuzun dışında kalır.

Haber verenlerle ilgili olmadığı halde verilen haberin bizde hasıl edeceği bilgi derecesine tesir eden diğer karineleri de burada zikretmedik. Çünkü bu karineler, bahis mevzûu haberden ayrı ve başlıbaşına bulundukları zaman da bazan tam bilgi, kesin inanç verirler. Kendi başlarına tam bilgi veren bu karineler habere tâbi kılınmamıştır; nitekim haber de onlara tâbi kılınmamıştır. Bunlar, ayrı ayrı bazan kesin bilgi, bazan da zanna götüren birer yol ve vasıtadır. Her ikisi de kesin bilgiyi gerektirir veya birisi kesin bilgiye diğeri zanna götürür şekilde birleştiklerinde; haberler hakkında daha geniş bilgi sahibi olan bir kimsenin doğru kabul ettiği haberleri, onun derecesinde olmayanın böyle kabul etmediği olur.

Bazan da haberin, delâlet ve ifadesinin kesin olup olmadığı hususunda görüş ayrılıklarını meydana gelir. Bunun da sebebi; mezkûre hadisin nass mı, zâhir mi? Zâhir ise, ikinci derecedeki ihtimalleri ortadan kaldıracak karineler var mı, yok mu? gibi hususlardaki görüş ve anlayış ayrılıklarıdır. Bu da oldukça geniş bir mevzûdur. Bu yüzden bazı âlimlerin, bir kısım hadisler için delâlet ve ifâdeleri kesindir dedikleri halde, bazılarının aksini iddiâ ettikleri olabilir.

(Devamı var)

HADİS RÂVİLERİ (Tabiûn) :

Buhari'nin hayatı

Yazan : **Cemâlüddin-il-Kasimî**

Terc. : **H. K.**

Burada şaşılacak nokta, yanlışları tashih etmesi değildir; çünkü o hadis hâfızı idi. Asıl şaşılacak şey, yanlışları, aynı sıraylа ve bir okunuşta ezberlemiş olmasıdır.

Ebû-Bekir Kilvezânî der ki: «Ben, Muhammed b. İsmâil gibisini görmedim. Bir hadis kitabını eline alır, bir kere okur, hadislerin hepsini bütün teferruâtıyla ezberlerdi.»

Muhammed b. Hamdeveyh, Buhârî'nin şöyle dediğini nakleder : «Yüzbin sahih, iki yüz bin de gayri sahih hadis ezberlemiş bulunuyorum.»

Kâtibi bir gün kendisinden sorar :

— Ezberlemeyi kolaylaştıracak bir ilâç var mıdır?

— Azim, istek ve devamlı çalışmaktan daha faydalı bir ilâç bilmiyorum.

Buhârî der ki : «Sahih olanı olmayandan ayırmadıkça ve rey taraftarlarıyla müctehidlerin kitaplarını gözden geçirmeden hadis dersi kürsüsüne oturmadım. Basra'da yazmadığım tek hadis kalmamıştır.»

«Kendisine ihtiyaç duyulacak hiçbir şey bilmiyorum ki Kitap ve Sünnet'te bulunmasın.»

Sordular : «Bunu bilmek mümkün müdür.» Cevap : «Evet.»

AHLÂK ve DAVRANIŞI :

Güncâr; târihinde, Ebû-Said Bekr b. Münir'den, Buhârî'nin şöyle dediğini rivayet eder : «Her ay beyaz dirhem kazanıyor, bir tarafa ayırıyor ve hepsini ilim yolunda harcıyordum. Allah'ın nezdindeki daha iyi ve ebedidir.»

Bir kere şöyle demişti : «Hiçbir şeyi bizzat alıp satmadım; birisine söyler aldırırdım.»

Sordular :

Hadislerden bir demet :

ÖLÜM ve SONRASI, TELKİN

97 — *Ebû-Said (r.a.)den rivayet edildiğine göre Rasûllah (s.a.) şöyle buyurmuştur : «Ölülerinize (ölmek üzre olan müminlere) lâ ilâhe illallah... = Allah'tan başka hak mabud yoktur...» kelime-i tevhidini telkin ediniz.*

Müslim, Ebû-Dâvûd, Nesâî

98 — *Son sözü «Lâ ilâhe illallah» olan cennete girer.* (Râvî : *Muâz b. Cebel*) (r.a.).

Ebû-Dâvûd, Tirmizî, Tâc: 1/339

99 — *Ölüleriniz üzerine «yâsîn» okuyunuz.* (Râvî : *Ma'kil b. Yesâr.*) (r.a.)

Ebû-Dâvûd, Nesâî, Tâc : 1/340.

100 — *Ebû 'l-esved nakletdiyor :*

Bir hastalık salgını hüküm sürerken Medîne'ye gelmiştim. Hz. Ömer (r.a.) in huzurunda otururken önlerinden bir cenâze geçti, tâbûtun içindeki hakkında iyi şeyler söylediler, bunun üzerine Ömer (r.a.) : «Gerekti.» dedi. Sonra bir cenâze daha götürdüler, onun da hakkında iyi şeyler söylendi, Hz. Ömer (r.a.) yine : «Gerekti.» dedi. Sonra bir üçüncü ölü geçti, hakkında iyi şeyler söylemediler, kötülüklerinden bahsettiler, Hz. Ömer (r.a.) : «Gerekti.» buyurdu. Ebu 'l-esved :

— Ne gerekti, ey müminlerin başkanı?

Hz. Ömer (r.a.) :

— Ben Rasûl-i Ekrem (s.a.) in şu sözüne göre söyledim : «Hangi müslümanın iyiliği hakkında dört kişi şâhidlik ederse, Allah onu cennete sokar.» Bunun üzerine ben Rasûllah'a (s.a.) : «Üç kişi olan da olur mu?» dedim, «Evet» buyurdular, «İki kişi?» diye sordum, yine : «Evet» dediler. Sonra «Bir kişi?» diye sormadık.

Buhârî, Tirmizî, Nesâî, Tâc: 1/366

101 — *Rasûl-i Ekrem (s.a.) ölüyü defnedince kabri dışında — bir müddet— durur ve — yanındakilere — : «Kardeşiniz için Allah'tan mağfiret ve af dileyiniz, çünkü o şu anda sorguya çekilmektedir.» buyururdu.* (Râvî : *Osmanı*) (r.a.)

Ebû-Dâvûd, Tâc: 1/378

Yukarıya meâllerini aldığım hadisler, yakınımızda bulunan müminler ölürken ve öldükten sonra, onlara karşı hangi vazifelerle mükellef olduğumuzu öğretiyor. Hadislerin açık ifadeleriyle tatbikat arasında bazı önemli farklar bulunduğu için, birkaç madde halinde açıklamada bulunacağız :

1 — 97, 98, 99 numaralı hadislere göre, ölüme doğru yol alan bir hasta başında, Kur'ân-ı Kerîm'in «Yâsîn» sûresinin okunacağı ve bu arada zaman zaman hastanın da tekrarlamasını temin için, onun duyacağı bir sesle «lâ ilâhe illallah, Muhammedün Rasûllullah.» denceği anlaşılmaktadır. Hastayı, «sen de söyle» diye sıkıştırmak doğru değildir, çünkü reddetmesi hâlinde bu hareket, söylememesinden ağır ve tehlikeli olur.

Kutuplarda İbâdet

-II-

İbrahim CÂNÂN

Hatt-ı istiva (ekvator) da bütün mevsimler esnasında güneşin batış ve doğuş saatleri değişmez, sabit kalır, en büyük istikrarsızlık yahut tahammülü imkânsız şartlar kutuplarda bulunuyor. Coğrafyacılar hatt-ı istiva (Ekvator) ile kutup arasını 90 dereceye bölmüşlerdir. Binaenaleyh tesbit edilecek çizgi 45 derece şimal arzı (enlemi), 45 derece cenup arzı (enlemi) dir. Hatt-ı istiva muntıkalarında ve sıcak memleketlerde yaşayan insanlar yani şimal ve cenup 45 inci arz dairesi arasında bulunanlar muhtelif mevsimlerdeki tahavvülâtla güneşin hareketlerini takip etmelidirler. Bununla beraber bu kuşağın ötesinde yapyanlar mahalli saatlerine; güneşin doğuş ve batışına bakmayıp 45 derece arz dairesindeki saatin hareketini takip etmelidirler. Bu, o demektir ki bu gayr-ı tabii bölgelerde taşıyanlar bazı mevsimlerde güneş hâlâ semada parlarken oruçlarını bozacaklar ve diğer bazı mevsimlerde güneş çoktan batmış olduğu halde oruçlarını bozmıyacaklardır... Bu açıklama Hazret-i Peygamberin (S.A.V.) verdiği emirlerden istimbat edilmiştir. (sayfa 18-185)

Bazı din muarızları, farkında olmadan Avrupalıların fuzuli vekilliğini yaparak İslâm dininin birçok yönlerden noksan ve yetersiz olduğunu söylerler. Misal olarak da kutupları verirler. «Hazret-i Muhammed namaz, oruç gibi emirleri verirken oraları bilmiyordu, İslâmiyet oralarda tatbik edilemez» gibi sözler sarfediyorlardı. Kupti şecaat arzederken sirkatini beyan ettiği gibi böyle vekil-i fuzulîler de bilgicilik taslarken cehaletlerini ortaya dökmektedirler. Oysa Hz. Muhammed (S.A.V.) birçok cihetten hakikatlı ve teşhihli olarak kutup hayatına işaret etmiş, müslümanlarda asırlarca önce bu mevzuları hükme bağlamışlar, tatbikatını yapmışlardır.

Şimdi de tam 1046 sene önce cereyan eden bir tatbikattan misal vereceğim. 921 senesinde İslâmiyeti kabul eden Bulgar Türkleri Halife Elmuktedir'den kendilerine İslâmiyeti öğretecek bir heyet istiyorlar. Bu heyet derhal Kazan'a gönderilmiş, Kazan Kuzey Sibirya'da, Kutuplara yakın bir yerdir. Heyetten bir zat müşahedelerini ibn-i *Fadlan Seyahatnamesi* namıyla kaleme alıyor. Türkler için çok kıymetli dökümanlar mevcut olan bu eserde şu pasajlar konumuzla ilgilidir :

«... İbn-i Fadlan diyor ki : Sonra kralın aslen Bağdat'lı olan terzisi ile, konuşmak için çadırına girdik. Yatsı ezanını beklerken, Kur'ân'ın yedide biri okununcaya kadar bir müddet sohbet ettik ezan okundu, çadırdan çıktık. Güneş de doğmuştu. Müezzine sordum :

— Ne zaman okudun?

— Sabah ezanı!

— Ya yatsı namazı ne oldu?

— Akşam namazı ile beraber kıldık.

— Ya gece ne oluyor?

— Gece, gördüğün gibi, hattâ ondan daha kısadır. Fakat bu günler biraz uzadı.

Müezzin bir aydanberi sabah namazını kaçırmamak için uyumadığını söyledi. Hattâ insan akşam vaktı tenceresi ateşe kor, sonra yemek pişmeden sabah namazını kılar...» (İlâhiyat Fak. Dergisi, Yıl: 1954, Sayfa 70-71)

KAMERÎ TAKVİM MESELESİ :

İkinci kısım suallerin cevabına gelince... Bunlar takvimle ilgili olduğu için hepsinin cevabı ayrı olacaktır. Müslümanlar ayın dünya etrafındaki dönüşü esnasında arz etmiş olduğu muhtelif safhalara itibar ederek zamanlarını ölçerler. Buna kamerî takvim denir. Kamerî takvimde ayların sayısı yine 12dir. Ancak aylar bazan 29, bazan 30 çeker. Netice itibariyle kamerî takvimde senenin günleri sayıca azdır. Dünyanın güneş etrafındaki dönüşü esasına dayanan şemsî takvimle kamerî takvim arasında her sene 10 gün fark meydana gelir. Binaenaleyh her sene 10 gün önce gelen kamerî yılbaşı zamanla büyük farklarla yaza, kışa raslar. Buna binaen bu takvime tâbi olan mübarek (ramazan, Peygamberimizin (A.S.) doğduğu gün, kadir gecesi,.. v.s.) bazan yaza, bazan kışa raslar.

Bu durum, bazı kimseler tarafından ilk nazarda tuhaf ve medar-ı tenkit görülebilir. Aslında Allah'ın ve Peygamberin emrine tâbi olma esasına dayanan dinde bu normaldir. Aksini düşünmek Allah'ı tenkit ve ona isyan olur. Zira Kur'ân-ı Kerîm'de kamerî takvime uymamız emredilir. Ayrıca Peygamberimizin (A.S.) emir ve tatbikatları da öyle olmuştur. Cahiliyye devrinde araplar kamer senesinin sonuna günler ekleyerek güneş takvimini kullanırlardı. Kur'ân'ın da işaret ettiği bu geleneği (Nesi hâdisesini) Peygamberimiz 8. hicrî yılında (Âyet nâzil olunca) kaldırmış ve yasaklamıştır.

Kur'ân-ı Kerîm'de Nesi (= te'hir, geciktirme, yer değiştirme) olarak vasıflandırılan bu hâdise üzerinde biraz durmayı zaruri görüyorum.

Kamerî takvimde mevcut 12 aydan 4 ünü araplar haram ayları olarak kabul ederler. Bu 4 aylık günah içinde, harp yapılmaz, yol kesilmez, hükmüne edilmez,.. v.s. Bütün Arabistan'da sulh ve sükûn hakim olur. Araplar bu ayların hürmetine Hz. İbrahim ve Hz. İsmail zamanından beri ziraat ederlerdi. Ancak bu haram aylardan üçünün ardarda bulunması yürütülen muaşeleri gayreye (harbe) müsait olmayan kabilelere böyle sıra ile üç ay gazvesiz kalmak güç gelmeye başlamış ve binaenaleyh gazveye fazla vakit bulmak için ve haccı dört mevsimden işlerine gelen bir mevsimde sabit tutmak için «Nesi» denen, aylarda te'hire teşebbüs etmişlerdir. Bu nesi de ayların sırası bozulmuş, haram olan aylar helâl, helâl olan aylar da haram itibar edilmeye başlanmıştır. Kur'ân-ı Kerîm Tevbe sûresi'nin 37 nci âyetinde : «(*Haram ayları*) *geciktirmek (nesi) ancak küfürde bir artış (sebebi) dir. Onunla kâfirler şaşırtılır...*» buyurmakla nesî hadîsini küfür olarak vasıflandırmıştır. Şu halde günümüzde iman zaafına müptelâ olanların müslümanlara telkin etmeye çalıştıkları «ramazan orucu, kadir gecesi gibi, mübarek günleri senenin muayyen mevsimlerinde sabit tutmak» fikri cahiliye putperestlerinin tatbik ettikleri tarihi bir vakıadır ve tam bir irtîcadır ki Kur'ân bunu «küfür» olarak vasıflandırmaktadır. Allah bizden senede bir ay oruç istemiyor, Ramazan ayında oruç istiyor. Dinin ve ibadetin ruhu ihlâstır, Allah rızası için yapmaktır. Bu da ancak onun istediği şekilde yapmakla kazanılır. (Devamı var)

İSLÂM'ın Daveti[1]

İslâm Cemiyeti

-II-

Yazan : es-Seyyid SÂBIK

Terceme : Ahmed GÜRTAŞ

III — Şimdi bütün şart ve durumlar müslümanları sür'atlenmek ve ilerlemek için çatlakları tamire ve dağınıklıkları cemetmeye davet etmektedir.

Bu, bütün cephelerin yardımlaşmasını, görüş ve düşünüş şekillerinin bir noktada birleşmesini, idare eden ve edilenlerin de, ümid edilen emele ve arzu edilen maksada ulaştıracak olan paralel çizgilerde hedeflerine doğru yürüyebilmeleri için idare edenden «meşveret»i ve idare edilenden de «nasihat»ı isteyecek derecede ihlâs sahibi olmalarını icabettirmektedir.

Müslümanlar, Allah'ın talimatından sapmaktan ve tefrikaya düşmekten sakınmalıdırlar.

Çünkü Allah'ın gözetmesinden mahrum olmalarına, tefrikaya düşmelerine, ve kendilerini korumaktan bile aciz olanların gözlerinden kestirmelerine sebep olan bu (Allah'ın emirlerinden sapmak ve tefrikaya düşmek gibi) iki kapıdan başlarına gelen, müslümanların hiç bir taraftan başlarına gelmemiştir.

Artık gördükleri vaazlar ve telkin edildikleri dersler onlara kâfi gelir.

VI — Faziletli bir cemiyet kurmak için lüzumlu olan bu üç direk mevcut olunca artık Allah'ın hoşlanmadığı ve müslümanların menfaatlerini engelleyip ilerleme ve yükselmelerine manî olma durumunda bulunan diğer bir takım işlerin de terkedilmesi icabeder.

Terkedilmesi gereken şeylerden biri de ferdler arasında birbirlerine karşı olan itimatsızlıktır. Bu itimatsızlığın belirtilerinden bazıları şunlardır : Tecessüs ve merak, kötü zan, söz taşımak, yalan yanlış şeyler uydurmak, temiz kimseleri töhmet altında bulundurmak ve insanları ciddiyetten şaka ve oyuncağa yöneltip, vakitlerini hiçbir menfaat ve faydası olmayan şeyler uğrunda öldürten diğer tatsız şeyler...

V — Lüzumlu konularda fazla soru sormanın tehlikesi de cemiyeti gayesinden saptırma konusunda bu ahlâki kötülüklerden aşağı değildir. Zira lüzumsuz şeyler hakkında çok soru sormak, aklı ve fikri sıhhatli görüş ve düşünüşten alakoyar ve ömrü faydasız şeyler uğrunda boşa götürür. Bilhassa meydana gelmemiş olan ve Cenab-ı Hakkın unutmaksızın ve sırf bu ümmete rahmet olmak üzere sükût ile geçmiş olduğu şeylerden sual etmek...

Nitekim Hadis-i Şerif'de gelmiştir : «Suç bakımından insanların en büyüğü, sorduğu soru ile bir şeyin haram kılınmasına sebep olan kimsedir.»

İnsanların bir çoğu bu kabil şeylerin içine düşüyorlar ve bunun gerek dini bakımdan, gerekse işlerde basiretli olma bakımından insana ziyadelik veren şeylerden olduğunu zannediyorlar. Halbuki çok soru sormak aslında dini de, aklı da ifsad eden ve vakti boşa götüren şeylerdendir. Vakit ise hayattır. Hayat bu gibi küçük işler peşinde boşa götürülürse, insan büyük işler için ne zaman vakit bulacaktır?

VI — Gerek ferd, gerekse cemiyet için en büyük zararlardan biri de malı boşa götürmektir. Malın boşa gitmesi, kazanmak üzere kullanmayı terketmekten veya iyi değerlendirememekten meydana geldiği gibi israfla, ölçüsüz harcama ile, kumarla ve aşırı maceralara girişmekle de meydana gelir.

Üstelik Cenab-ı Allah müslümanlara olanca mal ve serveti de bahşeylemiştir. Bununla

(Devamı 26. sayfada)

(1) Da'vet-ül'İslâm, es-Seyyid Sâbık.

İslâmda Niyet ve Amel

Hüseyin KÜÇÜKKALAY

-I-

NİYYETİN MANASI

Niyyet'in lûgat anlamı muhtelif şekillerde tefsir ve izah olunmuştur : Meselâ اختيار الصحاح da bu madde «azm» ile tefsir edilmektedir. Deniliyor ki وى بنوى نية و نواة عزم و انثوى مثله şu halde, niyyet kelimesinin lugat mânâlarından biri «azm» dir Bu maddeyle ilgili olarak لسان العرب : sahibi de نوى الشيء نية و نية بالتخفيف و ناه و اناه كلاهما قصده diyerek niyyet'i kasıt mânâsına alır. المصباح المنير de dahi : نويته أنويه قصدته والاسم النية والتخفيف انية مكاها الازهرى deniliyor.

Kelimenin cahiliyet devrinde dahi bazı değişik yönleriyle kullanılmış olduğunu görmekteyiz. Fakat bu ist'imal tarzı islâmiyetin doğuşundan sonra yepyeni bir safhaya intikal ettirilmiştir.

الملاعة الركاة ve benzeri kelimelerdeki durum «niyyet» kelimesinde dahi düşünülebilir. Yani nasıl ki الملاعة kelimesi cahiliyet devrinde dua anlamında kullanılıyorsa «niyyet» kelimesi dahi bir nevi mücerret kasıt anlamında idi. İslâmiyetten sonra ise aslı, mânâsı ile beraber Allah rızası için bir işi yapmak maksadiyle kalpde husule gelen azim ve kaside ıtlak olundu. Hulâsa olarak kelimenin derin bir mânâsı vardır.

Şer'i şerîfteki kasdolunan mânâya gelince karşımıza muhtelif tarifler çıkıyor. Bunlardan birkaçını burada zikretmeyi münasip buluyoruz. Bazıları niyyeti قصد الطاعة والتقرب الى الله فى ايجاد الفعل diyerek izah ediyorlar. Buna göre yapılması istenen herhangi bir işte Allah'a yakınlık ve emrine imtisal etmeyi kast etmek, niyyet olarak mütalaa ediliyor. İbaredeki ... قصد الطاعة والتقرب الى الله terkibinden tabii olarak yapılan işin meşrû olması anlaşılmaktadır. Zira gayri meşrû bir işde Allah'a yakınlık ve emrine imtisal düşünülemez.

[1] dahi niyyeti şer'an : الارادة القاضى البيضاوى التوجهة نحو الفعل ابتغاء الوجه الله تبارك وتعالى وامتثالا لحكمه diyerek izah ederler ki yukarıdaki tarifle arasında fazla bir ayrılık göremiyoruz. Ancak ان نجيم [2] البحر الرائق da abdest meselesini ele alarak ونيته (ve niyyetuhu) diyen metin sahibinin bu sözünü uzun uzadıya inceler ve ilk tarife itiraz edildiğine temas ederek der ki :

فالصواب أن تفسر النية بتوجه القلب نحو ايجاد الفعل وتركه موافقا لغرض من جلب نفع أو دفع ضر حالا أومآلا

«Doğru olan, niyyetin halen veya meâlen bir zararın giderilmesi veya bir menfaatin celbi için bir işin yapılması veya terki cihetine kalbin teveccühü ile tefsir edilmesidir.»

Görüldüğü gibi tarifler arasında cevherî bir ayrılık olmayıp bazı cüz'i ve itibari hususiyetlerin dikkate alınmasından farklar doğmaktadır.

Yapılan her işin, her tavır ve hareketin bir sebebi olacağı gibi niyyetin dahi bir gaye ve maksada mebni olacağı aşikârdır. Bu hususta الاشباه والنظائر adlı meşhur kitabında : المقصود منها (من النية) تمييز العبادات عن العادات و تمييز بعض العبادات عن بعض

ibaresini nakleder.

Yani niyyetten maksat, ibadetlerin birini diğerinden, adet üzere yaptığımız bazı işleri de ibadetlerden ayırdetmektir.

Misal olarak : Oruç vaktini, yani oruç vaktinin başladığı andan bittiği, yani güneşin batmasına kadar olan zamanı bir kimse tamamen oruçlu gibi geçirse bu günün o şahıs hakkında oruç sayılabilmesi tabiatiyle niyyetine bağlıdır. Zira bu zamanı bir insan sırf niyyetile edebileceği gibi bir tedavi için bir rahatsızlık sebebiyle de oruçlu gibi geçirebilir. Bu bakımdan niyyet bu iki şey arasında büyük rol oynar. İbadetle adeti birbirinden ayırır. O işin veya hareketin ne gaye ve maksatla yapıldığını tayin eder. Herhangi bir ferde yapılan mali yardım muhtelif gaye ve maksatlarla olabilir. Meselâ bir zekât niyyetiyle yapılabileceği gibi dünyevî veya içtimaî .bir gayenin tahakkuki niyyetiyle de yapılabilir. Zekât niyyetiyle yapılırsa ibadet olur, Allah'ın emri yerine getirilip, bu hareket rızasına uygun düşer. Böylece bu niyyet vehbi bir sevabı ve mükâfatı da gerektirir. Aksi halde ehvrî bir sevabı olmayacağı gibi belki de insanı sorumlu bir mevkiye düşürebilir. İşte bu iki husus arasında niyyetin önemi çok, hem de pek çok büyüktür.

Bir gece bekçisi لا اله الا الله diyerek ilerden

(Bastarafı karşı sayfada)

[1] İmam Nasırud-din Ebul-hayr, Abdullah b. Ömer b. Muhammed b. Ali. Tanınmış bir alîmdedir. Siraz nevahisinden Beyza-da doğmuş ve 685 veya 691 H.de vefat etmiştir. Tefsir ve Fıkıh ilimlerinde büyük bir şöhrete sahipdir. Bir müddet Gadıl-gudat olarak görev yapmışdır. Zamanında ender raslanan ilim adamları arasında yer almaktaydı.

[2] Şeyh Zeyd b. İbrahim b. Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Bekr. Kahire'de 926 H.'de doğmuştur. İbni Nüceym namiyle daha çok şöhret yapan âlim, mütefekkir, tasavvufla yakından ilgilenen bir zatdır. Fıkıh ilmini zamanın en büyük âlimleri olan Şerefud-din El-Bekjini, Ebul-Feyz ve Eminûd-din Abdil-Âl, El-Hanefi'den öğrenmiştir. Arapça hocası Nurud-din Ed-deylemi idi. Bir çok değerli telifatı vardır rahimehullahu teala.

geçenlere kendisinin uyanık olduğunu bildirmek isterse bu hareketinden dolayı me'cur olmaz. Zira لا اله الا الله cümleyi cellisi Cenab-ı Hakkı anmak onun birliğini, mevcudiyetini hatırlatmak için değil, âdi bir gaye ve maksat için yapılmıştır. Bu durum ise niyyetin ıstılâhı anlamıyla bağdaşamaz. Bu sebeple bu zikir için uhrevî bir sevap yoktur.

Bir satıcı, malını müşteriye gösterirken iyi olduğunu ifade etmek gaye ve maksadiyle ماشاءالله veya سبحان الله gibi şeyler söylese, bunlara da uhrevî bir sevap terettüp etmez. Zira kasıt Allah'ı anmak ve onu zikretmek değildir. Halbuki bir mü'min Cenab-ı Hakkı zikretmek gayesiyle سبحان الله dese bu hareketinden dolayı me'cur olur. Zira kasıt Allah'a yakınlık ve ibadettir. Bir kimse yolda bir mal bulup, bunu sahibine vermek maksadiyle almış olsa, bu hareketinden dolayı sevaba nail olur. Fakat kendine mal edinmek için alırsa, bu hareketi suçtur ve cezayı mucibtir [3]

Bu misallerden de anlaşıldığına göre, bir işden gaye ve maksat ne ise, hüküm ona göre olur. Şimdi العبرة بمقاصدها nin ikinci esası olan الامور kaidesini de ki şekliyle biraz tasarrufla zikredelim.

«Madde 2 : Bir işden maksat ne ise hüküm ona göredir. Yani bir iş üzerine terettüp edecek hüküm o işden maksat ne ise ona göre olur. Meselâ bir kimse ay için bir yere ağ ve tuzak gibi bir şey koymuş olsa ve bir av tutulsa, bu av o kimsenin mali olmuş olur. Zira ağ ve tuzak, av tutmak maksadıyla konulmuştur. Fakat bir kimse ağını korumak için bir yere serse ve ona bir av tutulsa, bu av o kimsenin malı olmaz. Zira o kimse ağı korumak maksadıyla koymuş olduğundan, bu av, maksadı hilâfına tutulmuştur. Şu misallerden dahi anlaşıldığına göre her iş fa'linin maksadiyle ilgilidir ve mükellef olan bir kimse her neyi kast etmiş ise, terettüp edecek hüküm ona göre olur... Bu kaide انما الاعمال بالنيات Hadis-i Şerîf'inden istinbat edilmiştir ve bir iş üzerine şer'i bir hükmün terettüp etmesi için kasde makrun olması lüzumu beyan kılınmıştır. Şu halde kasda makrun olmıyan iş hakkında bir şer'i hükmün terettüp etmemesi lâzım gelir. Halbuki bir kimsenin ayağı kayıp da düşerek bir başkasının malını itlâf etse bu mali öder. Bunda kasıt yoksa da insanların haklarını korumak için tecviz olunmuştur..

Birçok Fıkıh ve Usûl kitaplarında bu kaide hakkında geniş izahat vardır.

Mezkûr kaidedeki «iş» kelimesinden maksat ve gaye, amali cevarih olduğundan el'ale ve akvale de şamil bulunmaktadır. Şu kadarı var ki kasıt batını bir şey olduğundan hariçi bir karine ve delil ile tayyuin eder. Meselâ, bir mal bulan kimse dumuru ilân ederse, bu tutumu ile o malı sahibine iade etmek istediğine dair bir kasdın bulunduğunun delilidir. Böylece o mal, onu bulan kimsenin elinde zayi olsa, ödemesi icap etmez.

Bu kaidenin bazı istisnaları olduğunu da burada zikretmek yerinde olacaktır. Meselâ bir kimsenin malını izni olmadan saka niyetiyle almak işi, bir gasbdır ki, o mal telef olursa ödenmesi lâzım gelecektir. Halbuki bu harekette gasb kasdı yoktur.

Niyetler mütevecciih bulundukları gayeler itibariyle ya güzel veya çirkin olur. Birine hüsnü niyet,

Müslümanların ve Türklerin İSTANBUL Muhasaraları

EMEVİLER DEVRİNDE :

1.— 665 Yılında — Hz. Muaviye (R.A.) zamanında
2.— 667 " — " "
(Ebu Eyyub-el Ensari hazretlerinin şehid olduğu sefer)
3.— 672 Yılında — Hz. Muaviye (R.A.) zamanında
4.— 712 " — Yezid II. zamanında

ABBASİLER DEVRİNDE :

1.— 782 Yılında — Mehdi zamanında
2.— 854 " — El-Mütevekkil zamanında
3.— 869 " — El-Muhtedi zamanında
4.— 870 " — El-Mutemid zamanında

OSMANLILAR TARAFINDAN :

1.— 1391 Yılında — Yıldırım Bayezid tarafından
2.— 1395 " — " " "
3.— 1396 " — " " "
4.— 1400 " — " " "
5.— 1412 " — Musa Çelebi tarafından
6.— 1422 " — Murad II. tarafından
7.— 1453 " — Fatih Sultan Mehmed'in fethi seferi.

Hazreti FATİH'den bir Şiir :

Sevdün ol dilberi söz eslemedün vay gönül
Eyledün kendözü âleme rüsvây gönül
Sana cevr eylemede kılmaz o pervây gönül
Cevre sabreyleyemezsün nideyin hay gönül
Gönül eyvay gönül, vay gönül eyvay gönül.

Taliün yüzi gülüb olmadı handan nideyin
Yüregün derdine bulınmadı derman nideyin
Kasduna yâr çeker hancer-i bürran nideyin
Virüserün bu gam-ü mihnet ile cân nideyin
Gönül eyvay gönül, vay gönül eyvay gönül.

A V N İ

ötekisine de sui niyet denir. Amal kabilinden olan şeyler file mukarin olmadıkça mücerret kast ile sabit olmaz. Fakat terk kabilinden olan şeyler de kasdın file mukareneti şart değildir. Bunlar yalnız kast ile dahi sabit olur.

Meselâ bir kimse, diliyle ikrar etmeksizin, mücerret kûfrü kast etmekle İslâmiyetten ayrılmış olur.

Hulâsa olarak kast ve niyyetin büyük ehemmiyeti vardır. Bu kaide cemiyet hayatında bir ahlâk ve içtimaî münasebet düsturu olarak kabul edilmelidir.

(Devamı var)

[3] Misâller, bazı tasarrufla : الاشباه والنظائر ابن نجيم adlı eserinden.

Bana Bir (Yol) Gösterin!

Hüseyin VAROL

Dünya yuvarlağı üzerinde, üç milyara yaklaşan insan topluluğu içerisinden bir ferd... Onları anlamak istiyorsanız, işte size çok küçük, cılız ve âciz bir insan, bir kişi...

Ben, bir Türk gençiyim... Bu vatanın bir çocuğuyum... Şu anda üzerinde bulunduğum nokta, ruh ve mânâ dünyamın merkez noktası hâlinde parıltılar ve belirtiler gösteriyor... Eğer böyle ise, tam bir daire biçiminde beni kuşatan çizgi çemberi, nâmütenâhi boşluk içerisine, nâmütenâhi ışıklar dağıtan güneş misâli «**Ya bütün yollar bende bitiyor, yahut, sonsuzluk içerisinde yok olmak üzere, benden başlıyor**» düşüncesini doğurmakta haklı görülmelidir...

Meşhur fakat, gerçekte mevhûm ve meçhûl Kaf dağı'nın, mevhûm ve meçhûl Anka'sı gibi, dağın zirve noktasında bulunuyorum... Çevremde, bana doğru gelen tel tel, lif lif yollar... Sonra aynı hal üzre benden uzaklaşan ve enginlere doğru uzanıp kaybolan uçsuz yollar...

Baş dönmeleri içerisinde kendimi bir çukurda buluyorum. Bir çukur ki, tam tersine döndürülmüş Kaf dağı... Bütün varlığımı sarsan, benliğimi yok eden, ürpertici, dehşet dolu korkunç çukur... Çukurun tâ dibinde mahpus ve mahsur kalmış birisi... Ben!.. Garib ve perişan ben!.. Çizgiler hâlinde yukarıya doğru sayılamıyacak kadar yollar... Yahut aşağıya doğru inen ve bende son bulan azab dolu yollar!..

Safha safha açılıp kapanan ruh dünyamda, şimdi bir çöl görüyorum... Güneş, çölden doğup çölde batıyor. Cılız ve titrek ışıklarıyle Ay dahi aynı yolun yolcusu olmaktadır. Gündüzleri ısı sıfır üstü yüz dereceye ulaşırken, geceleri âni bir düşüş hâlinde sıfır altı yüz dereceye inmektedir... Issız ve her(ân) korkulu bir zaman birimi şekline bürünüyor. Kuş uçmaz kervan geçmez bu yerde aç, susuz ve uykusuz geçen uzuraplı hayat, bir yol bulurum ümidiyle acılığını kaybediyor...

Kurtuluş ne kadar tatlı, kurtulmak ne iyi, ne güzel şeydir. Kurtulmak için çırpınmak, bir gün karşıma bir yol çıkar diye kıvranmak, en acı hayat çilesini unuttıran biricik yol...

Arıyorum... Durmadan, usanmadan, bıkmadan arıyorum, kurtuluşa beni götürecek olan yolu... Ama çöl... Bitmiyor ki!.. Sonu gelmiyor ki!.. Arayış, gerçek arayış... Gerçeği arayış... İşte en büyük, en kudsî, en ulvî dâvâ... Bu arayıştır ki, korkunç çölün bir yerinde, karşıma büyük bir site çıkardı... Koştum... Belki kurtuluş yolumu gösterecek birisini bulurum diye...

Siteye giren büyük yoldan yürüdüm... Sağıma soluma bakıyorum, ne başka bir yol var, ne de bir insan... Sessiz bir site. Ancak sağlam ve muntazam yapılmış binalar göze çarpıyor... Nihayet, yolum, büyük, ama çok büyük ve tam daire hâlinde bir salona eriştî. Orta yerinde bir masa. Yuvarlak fakat tozlu. Önünde, bir de ayağının biri kırılmış sandalye duruyor... Etrafıma bakındım ve gördüm ki, salonun içerisi çepçevre kapılarla dolu... Ne kadar da çok kapı!..

Ne garib tecelli-i ilâhî!.. Ben bir yol ararım, karşıma binlerce yol çıkar... Bir kapı ararım, yüzlerce kapıyla karşı karşıya gelirim... Şimdi ben hangisine gideyim? Hangi kapıyı çalayım?.. Nereye gideyim? Kime sorayım? Yoksa geldiğim yoldan tekrar çöle mi döneyim? Söyle bana ey akıl!.. Nerde senin yol göstericiliğin, nerdedir kuvvetin?!.. Ey yıllarca göz nuru dökerek kafama, kalbime doldurduğum bilgilerim!.. Gerçek kurtarıcılık yaftasını taşıyan sen değil misin ey ilim?! Söyle bana, hangi kapıdan gidilir kurtuluşa? Şu anda ve şu hayat denilemiyen hayatta sana muhtacım!.. Söyle ne yapayım?! -

Başım öne eğilmiş hâlde, ne yapacağımı, nereye gideceğimi düşünürken, kulağıma derinden sesler geldi. Bunun üzerine, kalkıp kapıları bir bir yoklamayı ve kurtuluşa giden yolun kapısını bulmayı düşündüm.

Bir bir dolaştım, yokladım kapıları... Hepsinde başka başka âlem, çeşit çeşit hâdise gördüm. En son açtığım kapıdan içeri daha girer girmez karşıma bir piri fânî çıktı. Oturuyordu. Sakalları ve saçları dizlerine kadar uzanıyordu. Bana en acîb gelen hâli: Beş dakikada bir durmadan değişiyor, sonra eski vaziyetine tekrar geliyordu. Bir bakarım her tarafı simsiyah olur, sonra tekrar bembeyaz hâle gelir... Ben onu hayret dolu bakışlarla seyrederken o, gür fakat ürpertici bir sesle sordu:

— Kimsin, ne için geldin?!

— Bir insanım. Ruhumda dolduramadığım bir boşluk var. Yıllardır ıztırap çekerim elinden. Bu yakıcı, eritici işkenceden kurtulmak ve tatmin edici bir yol bulmak emeliyle yollara düştüm. Taşlara sordum, ağaçlardan yardım dilendim, hayvanlar dünyasını bir bir gezdim, sulardan, göklerden imdat istedim, kimse bu derdime bir devâ bulmadı. Hattâ cevab dahi alamadım inliltilerime. Şimdi yolum buralara uğradı. Bana bir yol gösterin ki, bu dertten kurtulayım!..

— Buraya gelinceye kadar bir çok kapı vardı, onları açıp gezdin mi? İçerisindeki insanların neler yaptıklarını gördün mü?

— Evet gördüm... Birinde cânîleri, birinde zânîleri, birinde hırsızları, birinde kumar oynayanları, birinde içki içenleri, birinde tesbih çeken, namaz kılanları, hâsılı her birinde olup biten yüzlerce hâdiseyi gördüm ve seyrettim....

— İşte o gördüğün insanlar senin gibi içinde, ruhunun tâ derinliklerinde doymayan, dolmayan bir boşluğu doldurmak üzere buraya gelen ve o gördüğün şekilde ihtiyaçlarını gidermeye çalışan kimselerdir. Şayet sen de onlar gibi bir hasta isen, onlardan hangisini istersen git ve orada derdine devâ bulmaya çalış!..

(Devamı 20. sayfada)

Kim Bu Câni?..

Anne ve Babalara...

Ne hazin bir tabloydu, ne elim bir manzara,
Olmuş idi âfâkım o an için kapkara!
Öyle müthiş sarsıldım... benliğimden koparak,
Neydi bunun sebebi?.. Anlatayım, dinle-bak :
Tatlı bir ses yükseldi, bana yakın bir yerde,
Âh unutmam o günü, nice yıllar geçer de...
Bir çocuktu, hem de kız; yedi-sekiz yaşında,
Yâni «hayat» denenin daha henüz başında...
Şarkı-türkü nâmına, olanlardan hep hanî?..
Yaşıyarak tâ içten, ediyordu teganni.
«Sevgilim...»den başlayıp, bak daha neler diyor :
«Kara yağız genç oğlan niye gönlün olmuyor?..»
Oradaki yolcunun, dinliyorken hep-tümü,
Daha yanık bir sesle «Layık gördüm ölümü...»
Demesin mi kızcağız?.. Câiz buna acımak!
Çünkü daha doğmadan öldürülmüş yavrucak!

⁂

Kimdir bunun kâtili, bilir misin birâder?
Arayalım, bulalım; gel, seninle beräber!..
Kim bu cânî, kim bu kâtil, kimlerdi acaba?!.
Kim olacak... beyinsiz bir anneyle bir baba!..
Hem de öyle beyinsiz, öyle gâfil ki bunlar;
Kız bastıkça feryâdı, duyuyorlar iftihar!..

⁂

Ey sosyetik hayatın ıcâbına uyanlar,
Kuş beyinli câhiller, evlâdına kıyanlar!..
Evlâdını katledip, giyindirmek sağ kefen,
Ey bedbaht anne-baba!.. Bu mu idi vazîfen?.
Yok mu sizde, Dîn-edâb?.. Öğretsenize adam!..
Yoksa sûl mü saydınız öğretmeyi onlardan?..
Verilecek şeyleriniz; âdet, ahlâk, an'ane
Her dersiniz onlara : safsata ve efsâne (!).
Tarihinden, dininden koparılan bir insan
Nasıl «yaşar» sayılır?.. Söz söyleyin ey ihvan!..
Ruh olmadan bir çocuk, büyük sanki ne olur?
Bu vatanla bu millet, böylelerden ne bulur?
Şuursuzca, ruhsuzca; büyüt, besle, sulıver,
Onda asıl hayattan hiç olmadan bir eser...
Ne anlasın din nedir, iman nedir, ahlâk ne?..
Onun için bunlar hep olur birer efsâne!
Öğreterek modayı, yıkıp ondan hicâbı,
Budur zâten sizlerce asrîliğin ıcâbı!
Elbet temel başlarsa böyle cife, çamurdan,
Yarın zerre bulunmaz; onda izzet, onurdan!
Çektiğimiz yıllardır, evet bütün bu yüzden,
Her şeylerden bihaber, yak yatmışız gündüzden!..
Sefil, rezil bir halde kovuyorken felâhı,
Bilmem böyle gecenin, nasıl olur sabâhı?..

T. Sıtkı BALCI

Ahlâkın Neresindeyiz?

Mehmed ŞEKER

XX. asırdayız. Medeniyetin gelişme devrinin zirvesine yaklaştığı bir yüzyıldayız. Bu yüzyılın insanı maddenin kölesi oldu. Zevk, eğlence, hoppalık, züppelik, uyuşukluk, üşengeçlik, keyfine düşkünlük, ego, kısaca tembellikle, nemelâzımcılık bu asır insanının felsefesi oldu.. Huzurdan uzak, kalb ağrıları ve beyin sancıları içinde geçen günlerinde mutlu olmak, hiç olmazsa günün bir iki saatında mutlu olmak için, insan kendini nefsine teslim etti. Böylece bir buhranın eşiğine kendi kendini atan bu insan, karanlıklar içinde sancılanmaya, ıstıraplar çekmeye başladı. Bu huzursuzluk nesilden nesile kötü bir miras olarak geçti ve geçmekte devam ediyor. Bu yüzyıl insanını sarsan buhran, insanı ve insanlarla birlikte cemiyeti kapladı. Böylece cemiyetlerin çökümüne, yıkımına, geri kalmasına, hattâ mahvına sebebdu. Bizde de böyle başladı, böyle gidiyor.

Buhran adlı korkunç ejderhanın en mühimi, fertleri ve cemiyetleri kökünden sarsan, mânasını ve ruhunu yıkan, ahlâkta buhrandır. Toplumumuzda ahlâk o hale geldi ki, ahlâksızlıkla kucaklaşmak zorunda kaldı. Her gün gazeteleri alınız. Her gün ayrı bir yüz karası, ayrı bir iğrençlikle karşılaşırsınız. Şu satırları okumak şahsen bana olduğu kadar, benim gibi düşünen her ahlâklı Türk'e de ürperti verir. Her namuslu insan bunları gördükten sonra meselenin ciddiyetini idrak eder.

İşte korktuğum satırlar : **«17-19 yaşları arasında üç erkek çocuk, bir benzinciyi öldürüyorlar. Sebep; ayni yaşlarda kız arkadaşları ile eğlenmek için para lâzımmış da ondan.»**

Ankara Gökdelende **«(Kafe) Dans mı, (Set) mi bir şey varmış.. Bir yer.. İşte geçenlerde böyle bir yerde, daha çocuk denecek yaşta genç kızlar, henüz bıyığı terlememiş genç oğlanlar sabahlara kadar içmişler, kendilerinden geçmişler, eğlenmişler...**

Polis götürüvermiş bu kızları evlerine. Muayene de yaptırmışlar. Muayene sonunda kızlar hakkında çok korkunç şeyler söylüyorlar.»

Yarının Türkiye'sini teslim edeceğimiz adamlar, analar bunlar mı? Bunlara nasıl itimat edeceğiz. Bu hayasızlık, bu başıbozukluk, kontrolsüzlük nedir? Bunun önüne nasıl geçilecektir?. İşte bu problem halledilmelidir.

Bütün bunların sebebi ahlâk buhranı değil mi? Ahlâksızlık ahlâkı, hayatımızda devriye geziyor. Fırsat bulur bulmaz hemen baskın yapıp ortalığı birbirine katıyor. Orada nice genç kızlar namuslarından, iffetlerinden soyunuyor. Nice genç oğlanlar edepten, hayadan yoksun kalıyorlar.

Başka bir haber. **«Adana'da bir cinayet! 15-16 yaşlarında bir kız, babasını öldürüyor... Neden; Babası kızının arzına geçmek istemiş de..» Aman Allah'um nedir bu rezalet?! Gökten taş yağsa başımıza, azdır.**

İşte diğer bir haber daha : **Bir kadın bir ticarethaneye, işyerine telefon ediyor. Bir beyi arıyor... Aranan adama telefonu veriyorlar. Karşı tarafaki isterik sesli bir kadın erkekten randevu istiyor, onu çok beğendiğini, onunla sevişmek istediğini söylüyor. Tabii erkek tersliyor.**

Bu kadar korkunç bir hareket olamaz. Türk kızı böyle âdi şehvet dilenciliğine kapılamaz. Hangi neşin içinde, hangi düşünce sisteminde bu kadar serbestçe, bu kadar hoyratça şehvet pazarları ile ticaret yapılmaktadır?.

Bu haber için bir muharrir şunları yazıyor : **«Hangi gizli kuvvetler, din, ahlâk, namus temeline dayanan, haya perdesi ile örtülü genç kızlarımızı bu sefil aşk yalancılığına sürükleyip, sürtüklleştiriyorsa artık bilinsin. Hangi materyalist ahlâkçı bu, iş saatinde dahi ertesi günkü randevuyu düşünecek, planlayacak ve utanmadan teklif edecek kadar düşük mi sali lasvip, tahrik ve teşvik ediyorsa kendine de, ahlâkına da lânet olsun.»**

Ve yazısını şöyle bitiriyor :

«Kuaförlerde saçları, manikürcüde tırnakları, tuvalet masasında kaşları, dudakları, gözleri, terzilerde etekleri, çorapçıda naylon neslin çoraplarını, sinemada ahlâkı, sokaklarda haya hissini, diskoteklerde ise genç kızlık haysiyetini sarhoş kusmuğuna terkeden, sarhoş nazarlardan sapık zevkler duyan bu iptidai, bu vahşi, bu geri insanlar nerede, nasıl doğdular?. Milli ahlâkı nasıl doğmadı?. Fazileti bu ülkeden nasıl kovdular?. Nasıl Allah'ım!»

Cemiyetimizin ahlâk buhranında yakınan, ıstırap çeken bu yazar gibi nice insanlar, nice aileler vardır. Ben de, siz de böyle bir uçurumdan korktuğumuzu açık açık söylüyoruz. Evet, bu buhran bir uçurumun başlangıcı değil, sonu olabilir. Çünkü «milletler, devletler hiç bir zaman fakirliklerinden batmazlar... Milletleri ve devletleri çökerten israf, sefahat, ahlâksızlık, fikirsizlik, idealsizliktir.»

Neticede şu gerçek önümüze çıkıyor. İçine düştüğümüz bu ahlâk sefaletinden; eğlence, hoppalık, züppelik, bitnik ve bilmem neidiği belirsizlik sefahatından kurtulmalıyız. Buna mecburuz.

KISACA

Ali Ofluoğlu kardeşimize...

Dâvâsında o mert idi
Gür îmanlı hem sert idi
Sevgisinde cömert idi
Ofluoğlu kardeşimiz!..

Hakkı VAR

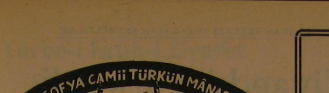

«Ey islâmın nûru, Türklüğün gururu Ayasofya! Şerefelerinde fethin, Fâtih'in şerefi ışıl ışıl yanan muhteşem mâbet!... Neden böyle bomboş, neden böyle bir hoşsun? Hani minarelerinden göklere yükselen, tâ... mâveradan gelen, ezanlar?! Hani o ilâhi devir, ilâhi nizamlar!..

Ayasofya ses vermiyor! Ayasofya bir hoş, Ayasofya, bomboş!..

Hani nerde, şu muhteşem minberde, binlerce erin, binlerce gazinin baş koyduğu şu temiz yerde, şimdi hangi kirli ayaklar dolaşıyor?! Ayasofya, Ayasofya! Seni bu hale koyan kim? Seni çırılçıplak soyan kim?

Hani, gönüllerden kubbelere, kubbelerden gönüllere gürül gürül akan, sineler yakan Kur'ân sesleri?!

Kur'ân sesleri dindirilmiş, Müslümanlar sindirilmiş!.. Allah - Muhammed, Hülefa-i râşidîn, bu din ulularının isimleri kubbelerden yerlere indirilmiş!..

Fethin, Fâtih'in mabedinden kitab-ı mübini, bu ulu dini kaldıran kim?.. Dinimize, imanımıza saldıran kim?..

Asırlık sürların arkasından köhne Bizans'ı hortlatmak istiyen kimin eli, bunu söyliyenler kimin dili, Ayasofya'yı puthane yapan hangi delidir?!..

Elleri kurusun, dilleri kurusun!... Ayasofya, Ayasofya, seni bu hale koyan kim?.. Seni çırılçıplak soyan kim?!..

Ayasofya! Ey muhteşem mâbet!.. Merak etme. Fatih'in torunları bütün putları devirip, seni camiye çevirecekler. Gözyaşlarıyla abdest alarak secdelere kapanacaklar... Tchlil ve tekbir sadaları boş kubbelerini yeniden dolduracak... İkinci bir fetih olacak... Ozanlar bunun destanını yazacaklar, ezanlar ilâhını yapacaklar... Sessiz ve öksüz minarelerinden yükselen tekbir sesleri, fezaları yeniden inletecek. Şerefelerin yine Allah'ın ve onun sevgili Peygamberi Hz. Muhammed'in şerefine ışıl ışıl yanacak... Bütün dünya Fatih dirildi sanacak... Bu olacak Ayasofya, bu olacak!.. İkinci bir fetih, yeni bir basübadelmevt... Bu muhakkak... Bu günler yakın, belki yarın, belki yarından da yakın!..»

Osman YÜKSEL

Meselelerimiz

TÜRK KADINLAR BİRLİĞİNE AÇIK MEKTUP

İstanbul'da yayınlanan haftalık Yeni İstiklâl gazetesinin 282 nci sayısında «İslâm kadınına hitap» başlığıyla Bayan Şule Yüksel Şenler tarafından kaleme alınan yazıda dinimiz ve en'anelerimiz geçmişe Müslüman Türk kadınının nasıl giyinmesi icap ettiğini belirtmiş ve yazının yan tarafında da Pakistan'da üniversitede okuyan iki müslüman kızın resmi çıkmıştı.

Bu resmi gören ve yazıyı okuyan «Türk Kadınlar Birliği İstanbul Şubesi» Türk kadınını çarşafa sokmak, elinden hürriyetinin alınmak istendiği gerekçesi ile Yeni İstiklâl gazetesini Savcılığa ihbarda bulunmuş ve son günlerde moda haline gelen bir de bildiri yayınlamış...

Gazetelerden bu haberi üzülerek okuduk. O anda aklımıza Kadeş rezaleti, Belgrat ormanlarındaki hayasızlıklar, İstanbul'da düzenlenen bir faşinde bir kadının 10-15 erkek kucağı değiştirdiği, randevu evlerine, barlara ve umumhanelere düşmüş binlerce kadın, geçen sene İskenderun'da bir konserde 40-50 kadın ve kızın kilot ve sütyenlerini sahnedeki şarkıcılara fırlatışını, hattâ bunlardan bir kız Fransız milli marşını isteyecek kadar alçalmıştır. Daha bunlar gibi kadınlarımız için yüz karası binlerce acı misâl verilebilir.

Türk kadınının haklarını savunduğunu iddia eden bu dernek mensuplarının bunlardan haberi yok mu? Yoksa o fışınglere kendileri de mi iştirak ediyor? Şayet etmiyorlarsa, protesto etmediklerine göre, kadınlarda ahlâk kaidelerini sıfıra düşüren faşing partilerini normal karşılıyorlar demektir.

Türk Kadınlar Birliği'nin vazifesini merak ediyoruz. Kadının hangi hakkını savunuyor? Bu gün reklâm için kadın çırılçıplak resmini çektirerek, karşılığında para kazanıyor. Bar, pavyon ve umumhanelerde binlerce kadın, kendisini para karşılığı erkeklere teslim ediyor. Bu yollara düşmüş kadınlardan kaç tanesi hayatından memnun..? Bir defa zahmet edip Kadınlar Birliği, bunların durumlarını soramaz mı? Kendilerini bu değnere hayattan kurtarmak için elinden hiç bir şey gelmez mi?

Türk Kadınlar Birliği, kadınların haklarını korumak istiyorsa, bırakın Müslüman Türk kadının pak örtüsünü de, cemiyetimizin en büyük yarası 20 nci asırda para karşılığı vücudunu satan biçareleri gütükleri kötü yoldan kurtararak, cemiyete kazandırmak için çalışsın, kız ve kadınların bu yola düşmemesi için neler yapmamız geldiğini iştişare etsin. En iyi beceremiyeceklerse, derneği daha istidatlı arkadaşlarına teslim etsinler veya lağv etsinler...

İsmet SOYER

Mehmed Ziyaeddin Efendi

Veli ERTAN

Mehmed Ziyaeddin Efendi II. Abdulhamid (1876-1909) devrinin şeyhülislâmlarından olup, iki defa meşihat makamını ihraz etmiştir. Abdulhamid saninin hal'ine dair hazırlanan fetvayı imzalamakta tanınmıştır.

1846 (1263) tarihinde İstanbul'da doğmuştur. Fetvahanede müsevvid başkanı bulunan Ezine'li Osman Nuri Efendinin oğludur.

İlk tahsiline Eyüp iptidaiyesinde başlamış ve birkaç yıl okuduktan sonra Şehzade Rüştiyesinde tahsiline devam etmiş ve buranını başarı ile bitirmiş, fetvahanede pusla odasına dahil olmuş ve bir taraftan da tanınmış din adamlarından bilhassa fetva emini Mehmet Nuri Efendiden ders okumuştur.

Birçok memuriyetlerde bulunduktan sonra İstanbul Rusumu kazanmış ve 1870 (1287) tarihinde Mekke'i Mükerreme bab-ı niyabetine tayin edilmiş ve aynı yıl içinde Musule-i Süleymaniyeye terfi etmiş ve bu sırada da Mehmet Nuri Efendiden icazet almıştır.

1874 (1291) tarihinde Urfa Sancağı Niyabet Şeriyesinde hizmet görmüş. İki sene sonra bu vazifeden istifa ederek İstanbul'a dönmüş ve eski işi olan İlâmat-ı Şer'iye odasındaki vazifesine başlamıştır.

1877 (1294) tarihinde de İlâmat-ı Şer'iye Müneyyizliği yardımcılığına tayini yapılmış ve aynı yıl içinde Baş Müsevvidliğe terfi ettirilmiştir. Daha birçok vazifelerde bulunduktan sonra 1886 (1304) yılında üyelikle meclis-i intihab hukkâma girmiştir.

1887 (1305) tarihinde Biladıhamse payesiyle taltif olunmuş, iki yıl sonra da Fetva hane-i âli İlâmet-i şer'iye müneyyizliğine getirilmiştir.

1891 (1309) yılında Mekke-i Mükerreme kadılığında ve bu tarihten bir sene sonra da Trablusgarp niyabetinde bulunmuş ve nihayet İstanbul payeliğine yükselmiştir.

1897 (1315) tarihinde İstanbul kadılığı uhdesine verilmiş ve birkaç gün sonra da Anadolu Kazaskerliği payesine nail olmuştur.

1909 (1327) tarihinde bilfiil Rumeli Kazaskerliği uhdesine tevcih olunmuş, aynı yılın Şubat ayında da Sadrazam Hüseyin Hilmi Paşanın ilk kabinesinde meşihat makamını ihraz etmiştir. Fakat kısa bir müddet sonra, aynı yılın Nisan ayında istifa etmiştir.

İkinci meşihatı 1909 (1327) yılının Nisan ayında Tevfik Paşa'nın zamanına tesadüf etmektedir.

İkinci meşihatı sırasında II. Abdulhamid'in hal'ine dair hazırlanan fetvayı imza etmiştir [1]. Bundan sonra bunun mükâfatı olarak âyân azalığına getirilmiştir.

Bu meşhur fetvanın hazırlanması ve yazılması hususunda sayın Raif Ogan'ın, II. Abdulhamid ve Bugünkü Muarızları isimli eserinde Ali Fuat merhumun kitabından naklen :

«Sadrazam ve Şeyhülislâm, âyan ve mebusan reisleri ile mebusandan Mustafa Asım ve Küçük Hamdi Efendiler hazır bulundukları halde Meclis-i Mebusan Reisinin odasında Fetva Emini Nuri Efendiye fetvâ teklif olundukta :

— Fetvâ itası bana ait değil, Şeyhülislâma aittir. Fetva Emini yalnız müsveddesini yazar, Şeyhülislâm imza eder. Ben Fetvâ Emanetinden istifa etmiştim. İstifayı sizin kanun-i esasiniz de kabul ediyor, demiştir.

Hamdi Efendi ise :

— Bir ferd-i müslim size Fetvâ Emini sıfatiyle değil, memleketin ulemay-i meşhuresinden bir zat

(Devamı 26. sayfada)

[1] **Fetvanın metni şöyledir :**

İmam-ı müslimin olan zeyd, bazı mesaili mühimme-i şer'iyeyi kütübü şer'iyeden tay ve ihraç ve kütübü mezbureyi men ve hark ve ihrak ve beyitülmalde tebzir ve ısrafla müsevvik şer'i hilâfında tasarruf ve bilâ sebeb şer'i katl ve habs ve tağrif ra'ye vesair güne mezalimi ityad eylediktem sonra saâha rücu etmek üzere ahd ve kasem etmişken yemininde hânis olarak ahval ve umur müslimini bilkuliye muhtel kılacak fitne-i azime ihdasında ısrar ve mukatele ilka' etmekle mena-i müslimin zeyd mezburun tegallübünü izale ettiklerinde bilad-ı islâmiyenin cevanib-i kesiresinden mezburi mah'ûu tanıdıklarına dair ihbar-ı mütevâliye vurud edip mezburun bekasından zarar muhakkak ve zevalinde salah melhuz olmağın zeyd mezbure imamet ve saltanattan feragat teklif etmek veya hal' etmek suretlerinden hangisini erbab-ı hal ve akd ve evliyası umur tarafından ereah görülürse icrası vacip olur mu?

Elcevap : Olur. Ketebehülfakir Esseyyid Mehmed Ziyaeddin Ufiye anhü.

Bir Çift Söz

«Kıyamete yakın, en az bulunacak olan, helâl para ve kendine itimat edilecek dosttur.»

Hadis-i Şerif : (İbni Ömer (R.A.) den)

«Ev (edinme)den önce komşu, yol(a çıkma)dan önce arkadaş, göçmeden önce azık temin etmek gerek.»

Hadis-i Şerif : (Ebi Umame (R.A.) den)

Türbe-i Fatih-i Ziyaret

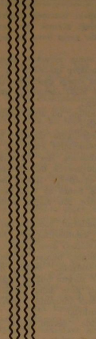

Her köşesinde dehrin, nâm-ı bekâ medârın,
Şâyestedir denilse, âlem : senin mezarın.

Sensin ki ol Şehinşeh, bu ÜMMET-i necibe
Emsar bahşişindir, ebhâr yâdigârın.

Meydan-i harbi kıldın, sen, tahtgâh-i şevket
Leşkerdi hep müsellâh etbâ-i bişümarın.

Mâzi : O perde-i gayb, küşade-i huzurun,
Âti : O râh-ı muzlim, âmâde-i güzarın.

Tevhid idi merâmın İSLÂM ile EN'ÂMİ
Birleşti ol uğurda ilminle iktidarın.

Beyt-i HUDA'ya konmuş câhın Mutâ-ı İslâm
Durmuş başında bekler bir kavm : Türbedârın.

Takında müncelidir hep beyyinât-ı mâna
Esrar-ı LEMYEZEL'den mâsnû olan bu dârın.

Her dem sana açıktır ebvâb-ı ARŞ-ı RAHMET
Türbendir en azimi fethettiğin diyarın.

Yoktur senin gurubun ey neyyir-i meâli
Var şule-i dehâdan bin necm-i tâbdârın.

Bâb-ı necâtı sensin ey FATİH, eyleyen feth
Miftahı yaptı ancak, cedd-i büzürgvârın.

Ervah-ı Mü'minindir encüm kadar meşâil
Balâ-yi türbitinden tenvir eder mezarın.

Her azmin eylemişti tefsir-i ÂYET-i HAK
Zahirdi nâsiyende â-sâr-ı, Çâriyar'ın.

Titrerdi secdegâhın, oldukça sen cebînsây
Halâ gelir zeminden TEKBİR-i zâr-ı zârın.

Açtı sana cenâhın CÂNAN-ı SERMEDİYYET
Etti âmı derağuş Cân-ı cihan sipârın.

Ecr-i azîm-i vasfın, kaydında gönlüm, ey ŞAH
Affeyle bu kusurun sen ol günahkârın.

Medhinde şâirâne ilhâmlar ezrektir
Târifi yerde bitmez ARŞA çıkan Kıbârın.

ABDÜLHÂK HAMİD

Yeniçeri'ye Gazel

— İSTANBUL Fethi'ne iştirâk eden Yeniçeri'ye! —

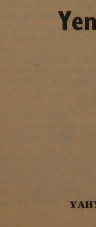

Vur! Pençe'i ALİ'deki çemşir aşkına,
Gülbang-ı âsümânı tutan PİR aşkına!

Ey leşker-i müfettih'ül ebvâb VUR! Bugün
Feth-i Mübin-i zâmin O tebşir aşkına!

Vur! Deyr-i küfrün üstüne rekz-i hilâl için,
Gelmiş, O Şehsüvar-ı Cihangir aşkına.

Düşsün çeleng-i Rûm'un, eğilsin ser-i Frenk,
Vur! TÜRK'ü gönderen yed-i TAKDİR aşkına!

Son savletinle VUR! ki açılsın bu surlar
Fecr-i hücûm içindeki TEKBİR aşkına!..

YAHYA KEMÂL

İMAN KUVVETİNDEN DOĞAN ADALET

Şükrü ÖZÜDOĞRU

İman kuvveti herşeyin üstündedir. Allah'a inananlar daimâ kuvvetli, mesut ve muzafferdirler. İslâm Dini başlığa dahil olmazdan, kendisi için helâl olmıyacağı düşünceşiyle eski harfe sahibine götürüp ;

— Ben senden tarla satın aldım, bu altın pazarlıkta yoktu, malını al, dimiş. Öteki de :

— Bu otuz seneden beri sürdüğüm tarladır, benim sahanıma takılmayan ve sizin kısmetinize çıkan bu çömlekteki altınlar sizindir, ben onları almam. Her iki taraf da haksız mal edinmenin zararını düşünerek bu altınları almamışlar ve hâkime müracaat etmişler. Hâkim ise ilk önce bulana teklif etmiş, almamış. Sonra da tarla sahibine teklif etmiş, o da kabul etmeyince, son olarak şöyle bir çareye baş vurmuş :

Her ikisinin de ailevî durumlarını, çocuklarının sayı ve cinslerini sorunca tesâdüf ki kendilerinin evli, birinin bir kız, diğerinin de bir oğlan evlâtları olup, ikisi de evlenme çağında olduklarını öğrenince, bunları nikâhlamış ve bulunan altınlar da onların cehizleri, maldır demiş. Meseleyi hakimane ve medenî bir surette hükme bağlamış.

Bunu gören Bizanslılar bir kere daha Müslüman Türk hâkimiyetinin sebeb ve esas kuvvetini anlıyarak hayretler içerisinden salonlarını yırtılar.

Ertesi sabah yine tetkiklerine devam etmek üzere Konya'ya hareket ederler.

Konya'da da halkın durumunu incelerler ve evvelkilerden aynı olarak bulurlar. Sonra mahkemeye giderler ve mahkemede şöyle bir dava ile karşılaşırlar :

Bir Konya'lı bir İtalyan'a mektup yazıp iki balya pamuk ipliği istemiş. O da faturasını yapıp gönderdiğini bildirmiş. İpliği de gemiye teslim etmiş. Gemi yolda fırtınadan batmış. İplik Konya'ya gitmemiş. İplik sahibi para istemiş, fakat Konya'lı ipliği alamadığını ileri sürerek para vermek istememiş. Nihayet İtalyan Konya'ya gelip dava açmış. Konya'lı mahkemede eski ifadesinde israr ediyormuş.

Hâkim icabını düşünerek, mal Konya'lı adına gemiye yüklendiği için, eski sahibinin tasarrufundan çıkmış, Konya'lının mali olarak batmıştır, hükmünü verip alacaklının hakkını tahsil edince Bizans'lılar sevinçlerinden âdeta kendilerini kaybetmişler. Hâkim ise onları sükûnete davet etmiş ve onlara beraber heyecana kapılan iplik sahibi İtalyana gu malleri sormuş :

— Sizin memlekette böyle bir dava için nasıl hüküm verilirdi?

İplik sahibi cevabında; hiç, bir yabancıya böyle bir hüküm verilir mi? demiş. Bunun üzerine hâkim sormuş :

— Sizin memlekette güneş doğar mı? Yağmur yağar mı? Ot, sebze, buğday olur mu?

Evet! Cevabını alınca demiş ki :

— Öyle ise, siz hayvanlara dua edin. Allah onların yüzü suyu hurmetine sizi ağlıktan öldürmüyor. Adâlet bütün insanlar içindir ve onun yeri bütün dünyadır. Cins ve mezhep farkı onu değiştiremez!

Neticede Fatih'e gelen rapor, bu İman ve adâlet devam ettikçe bu millet kıyamete kadar hüküm sürebilir...

Evet, bu Allah korkusundan ve İman kuvvetinden doğan bir adâlettir. O muhteşem imparatorluk, bu ana temeller üzerine inşâ edilmiştir... Nihâyet onları kaybedince sönüp gitti...

yip hemen kesesini çıkararak hayvanın alım bedeli olan bin kuruşu davacıya vermiş.

Bu adâlete şahit olan Bizans'lılar hayretler içinde mahkeme salonunu terk edip, ertesi sabah tetkik yapmak üzere Kütahya'ya giderler.

Kütahya'da da halk arasındaki muamele diğerinden farksız. Yine bir muhakeme örneği görmek için mahkemeye giderler. Orada da şöyle bir garip dava ile karşılaşırlar.

Bir adam bir tarla satın almış, sürerken sabanının ucuna bir ağır cisim takılmış, zorlayıp çıkarınca bir çömlek altın olduğunu görmüş. Fakat emeği geçmeden, pazarlığa dahil olmadan, kendisi için helâl olmıyacağı düşünceşiyle eski harfe sahibine götürüp ;

— Ben senden tarla satın aldım, bu altın pazarlıkta yoktu, malını al, dimiş. Öteki de :

— Bu otuz seneden beri sürdüğüm tarladır, benim sahanıma takılmayan ve sizin kısmetinize çıkan bu çömlekteki altınlar sizindir, ben onları almam. Her iki taraf da haksız mal edinmenin zararını düşünerek bu altınları almamışlar ve hâkime müracaat etmişler. Hâkim ise ilk önce bulana teklif etmiş, almamış. Sonra da tarla sahibine teklif etmiş, o da kabul etmeyince, son olarak şöyle bir çareye baş vurmuş :

Her ikisinin de ailevî durumlarını, çocuklarının sayı ve cinslerini sorunca tesâdüf ki kendilerinin evli, birinin bir kız, diğerinin de bir oğlan evlâtları olup, ikisi de evlenme çağında olduklarını öğrenince, bunları nikâhlamış ve bulunan altınlar da onların cehizleri, maldır demiş. Meseleyi hakimane ve medenî bir surette hükme bağlamış.

Bunu gören Bizanslılar bir kere daha Müslüman Türk hâkimiyetinin sebeb ve esas kuvvetini anlıyarak hayretler içerisinden salonlarını yırtılar.

Ertesi sabah yine tetkiklerine devam etmek üzere Konya'ya hareket ederler.

Konya'da da halkın durumunu incelerler ve evvelkilerden aynı olarak bulurlar. Sonra mahkemeye giderler ve mahkemede şöyle bir dava ile karşılaşırlar :

Bir Konya'lı bir İtalyan'a mektup yazıp iki balya pamuk ipliği istemiş. O da faturasını yapıp gönderdiğini bildirmiş. İpliği de gemiye teslim etmiş. Gemi yolda fırtınadan batmış. İplik Konya'ya gitmemiş. İplik sahibi para istemiş, fakat Konya'lı ipliği alamadığını ileri sürerek para vermek istememiş. Nihayet İtalyan Konya'ya gelip dava açmış. Konya'lı mahkemede eski ifadesinde israr ediyormuş.

Hâkim icabını düşünerek, mal Konya'lı adına gemiye yüklendiği için, eski sahibinin tasarrufundan çıkmış, Konya'lının mali olarak batmıştır, hükmünü verip alacaklının hakkını tahsil edince Bizans'lılar sevinçlerinden âdeta kendilerini kaybetmişler. Hâkim ise onları sükûnete davet etmiş ve onlara beraber heyecana kapılan iplik sahibi İtalyana gu malleri sormuş :

— Sizin memlekette böyle bir dava için nasıl hüküm verilirdi?

İplik sahibi cevabında; hiç, bir yabancıya böyle bir hüküm verilir mi? demiş. Bunun üzerine hâkim sormuş :

— Sizin memlekette güneş doğar mı? Yağmur yağar mı? Ot, sebze, buğday olur mu?

Evet! Cevabını alınca demiş ki :

— Öyle ise, siz hayvanlara dua edin. Allah onların yüzü suyu hurmetine sizi ağlıktan öldürmüyor. Adâlet bütün insanlar içindir ve onun yeri bütün dünyadır. Cins ve mezhep farkı onu değiştiremez!

Neticede Fatih'e gelen rapor, bu İman ve adâlet devam ettikçe bu millet kıyamete kadar hüküm sürebilir...

Evet, bu Allah korkusundan ve İman kuvvetinden doğan bir adâlettir. O muhteşem imparatorluk, bu ana temeller üzerine inşâ edilmiştir... Nihâyet onları kaybedince sönüp gitti...

HATIRA RESMİ

Bazı şehirlerin ana caddelerinde hatıra resmi çeken seyyar fotoğrafçılar vardır. Üç bacaklı tahta kutu ve dan ibaret makinalarını güneşe göre ayarlamak için kâh caddenin o tarafına, kâh bu tarafına taşımır durlar. Davara asılmış siyah bir bezin iki tarafı sarmaşık çiçekleri ile süslüdür. En üst kısmında, bulunduğu şehrin adı ters olarak yazılıdır. Bir sandalye, boynu kutusu yardımcı levazımattandır. Bazılarında iki ot ile doldurulmuş eğerli özengili at, veya yalancı çiçek sepetleri bulunur. Ata binmek isteyen, fakat bu imkânı bulamayan çocuklar, yapma atın üzerinde poz verirler. Bazen pala bıyıklı, saçları muntazam taranmış adamların da bu ata bindikleri görülür. Bir defasında ben de tesadüf etmiştim. Otuz, otuzbeş yaşlarında, sağlam yapılı bir adam çıkmıştı bu atın üzerine. Elinde uzun bir kılıç, ağzında da bir kama vardı. Hayret bakışları arasında uzun bir poz vermişti fotoğrafçıya.

Askerliğini yapan Anadolu çocukları sadeliyeye oturup, elleri ile de herhangi bir şahsın omuzlarını tutuyormuş gibi poz verirlerdi. Merak ettim, niçin bu asker böyle poz veriyor diye, seyircilerden birine sordum. İzah etti; Fotoğrafçı iki elin arasındaki boşluğu kesiyor ve yerine herhangi bir artistin resmini monte edip, tekrar çekiyor. Bu işlem sonunda sandalyeye yalnız oturan şu asker, bir artistle beraber resim çektirmiş oluyordu. Bu kadar emek boşuna değildi elbet. Bu resimler kimbilir kimlerin kandırılmasında vasıta olacak, veya hayali bir aşkın vesilesi olacaktı.

Gültekin ENGİN

Sahte kahramanlar, sahte âşıklar aramızda dolaşıp durmaktalar. İşin acı tarafı bizler üç beş kuruşluk bir ilâcın, taklidinden sakınımız, bir çamaşır tozunun sahtesinden sakınmaz ibarelerine dikkat ederiz de, böyle sahte kahramanların, sahte âşıkların durumlarından şüphelenmek aklımıza gelmez.

Herkes birbirinden şüphe etsin demek istemiyorum ama, birazcık uyanık olalım diyorum. Hiç olmazsa azıcık tahkik safhasına yükselelim. Azı az olarak, çoğu da çok olarak bilelim. Hüsn-i zan ile mükelleftiz deyip de göz göre göre kandırılmış, masallarla uyutulmuş duruma düşmeyelim. Senelerce şer'in ehvenine talip ola ola, hayırı unutur olduk. Müslümanların çok uyanık olmaları lâzım gelen bir ortamda yaşıyoruz. İyiden kötüyü, aslından taklidi ayırmak o kadar zor ki. Çeşitli kıraçların olurduğu evin duvarlarındaki badana da renk renk oluyor. Her gelen kendi zevkine göre bir badana vuruyor duvara. Bakıyorsunuz bembeyaz. Biraz deşilse altından sarı çıkıyor, mavi çıkıyor, çiçekli çıkıyor. Dikkat ediniz. Biraz dikkat etmiş göreceksiniz, alttan ne renkler çıkacak.

Hakiki bir müslümanı araştırsanız altından hep isläm'iyet çıkacaktır. Hatta duvar delininceye kadar devam etseniz, hep islâm, hep islâm göreceksiniz. Allah'ın yoluna kendini adamış salih kimselerin hakkına tecavüz etmemek için, asılların yerine taklidlerini muteber tutmamamız için bu tahkik çok lüzumludur. Uyanık olalım.

ADALET

Adaletin mânâ fatihi Hz. Ömer, bir mum ışığında çalışıyor. Sessizlik içinde odasına giren bir İslâm âlemin bağlısı selâm veriyor. Büyük Ömer'de ses yok. Yazısına devam ediyor. Kısa bir müddet bekleyiş. Nihayet yazı bitiyor. Hz. Ömer eline aldığı mumla diğer bir mumu yakıyor, birinci mumu söndürüyor ve sevgi dolu bir bakışla :

— Ve aleykûm selâm!.. diye selâmı alıyor. Giren sahabi hayrette. Hemen konuşuyor :

— Ya Ömer! İslâmda selâm esastır. Selâm'a hemen cevab vermek gerekirdi. Farzı edâda geciktin!..

Cevab müthiş :

— Haklısın. Fakat o anda ben bir väliye emirnâme yazıyordum. Söndürdüğüm mum beytülmal'in idi. Ben sana hemen cevab verseydim, arkasından hal hatır soracak, derdini dinliyecektim. Biz şahsî konuşmamızı yaparken devletin mumu boş yere yanacaktı. Şu yanan ise bana aittir. Bu mum üstünde hakkı olanların vebalini nasıl yükleneliim?

NECİP FAZIL KISAKÜREK

BÜYÜK KAPI
Ek

Peygamberimiz (S.A.S.) den itibâren devam eden Altun Halka... Bütün müslümanların bâyilerden istiyeceği büyük eser çıktı.

Fiati : 5 Lira

Umûmi Tevzi Yerleri :

İslâmın İlk Emri **İRFAN YAYINEVI**
O K U P.K.: 65
P.K.: 105 Konya Beyazıt-İstanbul

Vicdan ve Ahlâk

- V -

Dr. Fehmi CUMALIOĞLU

Demek ki fazilet bir cemiyetteki insanların dinî ve felsefî inançlarına ve hayattaki tatbikata göre mâna ve kıymet taşıyan bir mefhumdur. Bizim fazilet telâkkimiz ve vicdan ölçülerimiz İslâm dininin itikat köklerine ve bin yıllık bir mazi mirasına dayanmakta idi. Vicdan ölçümlerin ortak payı Allah'a iman idi. Maşeri vicdanın takdir ve hüküm ölçüleri İslâm dininin itikat esaslarına göre ayarlanmıştı. Bu iman çökünce maşeri vicdanın manevî çatısı dağıldı. Cemiyetimizde çeşitli vicdanlar türedi. Bu iman tahribinin kökü en az üç asırlık bir mazi derinliğine dayanır. Tanzimatla filizlendiği görülür. O günden bu güne kadar Garp hayranlığı psikozu altında törpülenen mukaddes umdelerin yerine, garp medeniyeti adı altında materyalitz iç güdüleri şablandıran malzemesi maşeri vicdanın umманına dökülmektedir. 18 inci asırda başlayan Allah'ı, ruhu ve âhireti inkâr felsefesi insan ruhundan mes'uliyet ve sonunda hesap vermek duygusunu mütemadiyen silmektedir. Böylece gerçek mabudunu kaybeden insan madde, menfaat ve şehvete tapmaktadır. Ve bunun adına da müsbet ilme dayanan uygarlık adı verilir. Müsbet ilim, manevî ölçü ve kıymet tanımaz. Çünkü onun mevzuu madde ve sahası maddî kâinattır. Biz Batı'nın müsbet ilmini getireceğimiz yerde cemiyetimize mütemadiyen garp medeniyeti altında Batı'nın içtimaî durumunu taşımakla meşgul olduk. «Batı'nın fazileti» yafdası altında içki, kumar, şehvet, kadın metres hayatı, lüks ve şefahet, bile ve maddî çıkar modellerini içtimaî bünyemize taşıdık ve dinî inançları taşladık. İman zayıflayarak İslâmî hayat gelenekleri Hıristiyan garbın iç güdüleri gıdıklayan zevk ve adetleri ile yer değiştirdikçe, dimağlara aydın ve devrimci görüş parolası altında Allah'tan materyalist felsefenin şehvet, menfaat, ve egoizm tohumları sere serpe döküldükçe cemiyetimizde çeşitli vicdanlar türedi. Ruhlara Allah mefhumu yerine «Menfaat, çıkar, şehvet, konfor, moda, lüks ve sefahet» namlarını taşıyan türlü putlar oturdu. Vicdan müsavi cüzdan formülü, şuurlara yerleşti. Mahkemelerde yalancı şahitlik yapan, metresine ruj temin etmek için anasını öldüren, ırza, cana, mala saldıran, yalan yemin ve vaadlerle adam kandıran, dolandıran, sahtekârlıkta ustalaşan, bekâret ve iffet telâkkisini gerilik sanan, rüşvet ve irtikâbı sanat haline sokan, ekmek yediği kapıyı soyan sayısız vicdan tipleri ortaya çıktı. Vicdanlardan Allah korkusu kalkınca fazilet duygusu maddî çıkar, hak ve adalet ölçüsü şahsî menfaat kulığına girdi. Namus kavramı kaldırımlar üstüne döküldü. Artık birçok vicdanların namus ve hayat tahtlarında engerek yılanları gibi vahşi ihtiraslar ve şer kuvvetleri yatıyor.

Vicdanlar manevî kıymetleri kaybedince yerine maddî menfaat ve şehvet kırıntıları doldurulan bir çöplük sepetine benzedi. Şefahet ve sefalet karaborsalarının bezirgânları bu manevî hazinelere mücevher yerine kazurat doldurabiliyor. Herkes vicdandan bahsediyor, ortada vicdansız diye kimse kalmadı. Hırsız ve dolandırıcı vicdanına yemin ediyor. Yalancı ve dalaverci vicdanı üzerine ant içiyor, fazilet ve ahlâk katili neidüğü belirsiz vicdanı üzerine yemin ediyor. Sahtekârlar, polemiği geçim kapısı yapan simsarlar vicdanı üzerine yemin ediyor. Irz ve namus düşmanları vicdanı üzerine and içiyor. Bu bolluk içinde hakkın birbirine ve hiç kimseye itimadı kalmadı. Kimse vicdan lâfına inanmıyor; buna rağmen vicdan, ahlâk piyasasında kalp akçe gibi elden ele dolaşıyor.

Bunun sonu nereye varır? Orasını Cenab-ı Hak bilir, amma şurası tarihî bir gerçektir ki, vicdansız milletler payidar olamamışlar, yıkılıp geçmişin karanlıkları içinde mahvolmuşlardır. SON

Bana Bir (Yol) Gösterin !

(Başlangıcı 12. sayfada)

— Ey ulu kişi!.. Ey pir!.. Ben neredeyim, kiminle görüşüyorum ve siz kimsiniz?!..

— Benim ismim zamandır! Bazan geceden, bazan da gündüzden geçerim. Onun için bir siyah bir de beyaz olurum. Bu gördüğün site dünyadır. İçindekiler ise her biri ayrı bir kapının kulu, başka bir yolun yolcusu halinde yaşayan insanlardır...

— Ey zaman isimli pîr... Gördüm ki, içerdekilerin hepsi ruhlarında meydana gelen boşluğu doldurmak ve onun verdiği ıztırabı, dayanılmaz sancıyı dindirmek için çeşitli tatmin yolları üzerindeler.. Lâkin benim derdim, bu türlü geçici, fânî tatmin usûlüyle dinecek gibi değil. Ben öyle bir yol arıyorum ki, sonunda sonsuzluk bulunsun. Ruhumun inilmiyetimizde çeşitli vicdanlar türedi.

— O halde ey insan oğlu; sen, islâmı, haliyle, kavliyle, hakikatı ile yaşamağa muhtaçsın!.. Sana kitapları, hıtaplar değil, yaşamak lâzım. Bunun tek sırrı, islâma teslim olmaktır. Bunu yap, çünkü senin yolun ancak bu olabilir...

Şimdi söyleyin bana ey dostlar!.. İçinizde islâmı hakikatiyle yaşayan birini tanıyor musunuz? Bütün varlığıyla islâma teslim olmuş birisini biliyor musunuz? Bana ancak gideceğim yolu o gösterebilir. Yoksa bütün ömrümce kulaklarınızda uğuldayacak şu sesi duyacaksınız :

— Bana bir «yol» gösterin!!!...

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

ANA BABA SEVGİSİ

Babamı çok severim. Beni besliyen, büyüten, iyi bir Müslüman, iyi bir adam olmam için çalışan odur.

Annemi de çok severim. Annem beni sütüyle besledi, büyüttü; benim yüzümden geceleri uykusuz kaldı. Hasta olmıyayım diye gözümün içine bakan odur.

Babasını, annesini seveni Allah da sever. Babasını, annesini sevmiyeni Allah da sevmez. Allah: «Ananızı, babanızı seviniz» diyor.

Müslümanlıkta anaya, babaya çok saygı gösterilir, sözleri dinlenir, dedikleri yapılır. Anaya, babaya «Öf!» bile denmez.

Annemi de, babamı da çok severim. Annemin, babamın her dediklerini yaparım. Annem de, babam da beni çok severler.

⁂

NACİ İLE ANNESİ

Naci çok uslu bir çocuktur. Fakat bir gün nasılsa annesine karşı biraz sertleşti :

— Eyyy anne sen de!...

Diye bağırdı. Annesi ağlamıya başladı.

— Naci, evlâdım, dedi; hiç insan annesine böyle söz söyler mi? Bunu yapsa yapsa terbiyesiz çocuklar yapar. Beni, kendi yerine koy; ben sen olsam, sen de anne olsan da sana karşı böyle sert davransam hoşuna gider mi?

Naci, annesinin ağlıyarak söylediği bu sözlerden çok üzüldü. Annesine karşı böyle sert söylediğine çok pişman oldu. Hemen annesinin ellerine sarıldı.

— Aman anneciğim, dedi; nasılsa bir suç işledim, bir daha yapmam. Beni affet!..

Yalvarıp yakardı, annesinin gönlünü aldı. Bir daha annesine karşı böyle sert sözler söylemedi.

⁂

Ana baba hakkı çok büyüktür. İyi çocuk annesine, babasına çok saygı gösterir. Onların gönüllerini alır, her dediklerini yapar. Onların sözünden dışarı çıkmaz. Onlara karşı gelmez.

Bizi en çok seven annemiz, babamızdır. Hasta olacak olsak, başımızın ucundan ayrılmazlar. Bir sıkıntımız olsa, bizden çok üzülürler. Yemezler, bize yedirirler. Uyumazlar, bize bakarlar.

Onların bu kadar iyiliklerine karşı biz de onlara en büyük saygıyı göstermeliyiz.

⁂

BÜYÜKLERE SEVGİ, SAYGI

Ben; büyüklere, yaşlılara ve öğretmenlerime çok saygı gösteririm. Onların ellerini öper, dualarını alırım. Kolaylıkla yürüyemezlerse, ellerinden tutar, onlara yardım ederim. Bir istekleri olsa koşa koşa, seve seve hemen yaparım.

Büyükler, bizden bilgili kimselerdir. Onlar bizim iyiliğimizi isterler. Onun için bize güzel öğütler verirler. Biz de onların dediklerini yaparız.

Büyüklere, yaşlılara sevgi ve saygı göstereni herkes sever, Allah da sever, Peygamber de sever.

Benim yaşlı bir büyük annem var. Beni o kadar sever ki... Bana pek güzel şeyler söyler. Allah nedir? Peygamber nedir? İyilik nedir? Doğruluk nedir? Bunları bana anlatır. Bana güzel güzel öğütler verir. Ben de onu dinler, onun sözünden dışarı çıkmam.

Bize, komşular, hısım akrabalar geldiği zaman da hemen koşar, ellerini öperim. Hele otobüste, vapurda bir yaşlı adam, yahut bir kadın görsem, hemen yerimi ona veririm. Onlar ayakta dursun, ben oturayım, çok ayıptır. Böyle şey yapmam.

Bazı çocuklar var, büyüklere karşı saygı göstermezler. Yaşlı bir kimse gördüler mi onlarla alay ederler.. Vapurda, otobüste onlara yer vermezler. Bunlar çok terbiyesiz çocuklardır.

Peygamberimiz, büyüklere, yaşlılara çok saygı gösterirdi. Sokakta yaşlı bir adama rastgelse, onun önüne geçmezdi. Ne kadar güzel!

Hikâye

Bana Bir Tövbe ettir !.

ÖLÜMDEN KORKTUN. KUL ÖNÜNE KİRLİ AYAKLARLA ÇIKMAKTAN UTANDIN. AMA ALLAH'IN HUZURUNA PASLI BİR YÜREKLE ÇIKMANIN UTANCINI HİÇ DÜŞÜNMEDİN...

Ani bir titremeyle uyandı genç kadın. Önce ayaklarından başlayan titreme, bütün vücuduna yayılıyor, onu, elektrik akımına tutulmuş bir cisim gibi sarsıyordu. Bir şaşkınlık ve çaresizlik içindeydi genç kadın. Neden sonra aklına, kocasını uyandırmak geldi. Kocası uyandığı zaman, daha da artmıştı genç kadının titremesi. Çeneleri birbirine büyük bir hızla vuruyor, dudaklarından anlamsız kelimeler dökülüyordu; Su diyordu genç kadın. Ayakların diyordu. Bu anlamsız kelimeleri yan yana ekledikten sonra durumu kavrayan koca, genç kadının ayaklarını yıkamış, onu yeniden yatağına yatırmıştı. Dakikalarca amansız bir titreme içinde çırpınan genç kadın, az sonra bu titreme krizini atlatmış, gecenin ağır sessizliği içinde yeniden uykusuna dalmıştı.

*

O gece, hiç uyku tutmadı adam. Yirmi sekiz yıllık yaşatmın en ve en tatlı günleri canlandı gözlerinin önünde. Doğup, büyüdüğü o şirin köy... İhtiyar babası... Caminin bitişiğindeki küçük mescit... İlkokul ve şimdi adını hatırlayamadığı öğretmen... İşte onun çocukluk günlerini süsleyen ve hâlâ unutamadığı hatıralar...

Sırtını Munzur dağının eteklerine yaslayan yetmiş hanelik köyde, bir okul vardı, bir de cami. Okul çağına gelen çocuklar, gündüzleri okula gider, geceleri de caminin bitişiğindeki mescitte Kur'ân dersleri alırlardı. Bütün çocuklar gibi o da, okul çağına erişinceye kadar babasından dinî telkinler almış, namazın erkânını öğrenerek, babasının arkasından namaza koşmuştu. Ama onun zamanında öğretmen, Elif-be'lerin karman çormanlığı, çocukların zihnini çalıyor diye, bu kursa çocukları mümkün mertebe göndermemeye çalışıyordu. Hattâ bu körpe dimağları, Kur'ân'dan soğutmak için bir şeker oyunu icat etmişti. Sık sık oynanan oyun şöyle oluyordu. Sabahları çocuklar sınıfa girince öğretmen : «Ellerinizi açın ve Allah'tan şeker isteyin» diyor, boş kalan avuçları seyrettikten sonra da : «Şimdi de öğretmenim şeker deyin» diyor ve kendisine açılan o körpe ellere cebinden çıkardığı kırmızı şekerleri gururla dağıtıyordu. O günlere ait hatıralar böylece uzayacaktı ama şimdi de gözlerinin önünde yirmi yaşın heyecanı içinde sonsuz, hasretin doğurduğu acılarla yaşaklara isyan eden, sıkıntılı ve bunalım dolu bir devre canlanmıştı. O, şirin köyünden çok uzaklarda ve yapayalnızdı. Yanan, yakan bir ateş vardı yüreğinde. Dar gelmişti, yetmemişti o kıraç topraktan onlara. Ekmek parası demiş, çıkıp ta oralara gitmişti. Daha doğrusu götürmüşlerdi. Ona aydınlık yarınlar vaedercesine beraber çalışırız demişlerdi. Demişlerdi ama, evdeki pazarlık çarşıya uymuyordu. Bunu çok geç anlayacak, ama bu yanlış hesaptan geri dönemiyecekti. Bir mavi denizi vardı o uzak şehrin. Bir de, içinde

Halil EREZ

her türlü dolapların döndüğü, adı kulüp olan sarı renkli bir bina. İşte, o sarı renkli binanın dönen çarkları arasında tam üç yıl dönüp durmuştu. Gerçi, her günah akşamının bitiminde, bir pişmanlık, bir nedamet duymuş, ne var ki bu duygular yeni bir günahın heyecanıyla kaybolup gitmişti. Bir gün o dönen çarkların arasında ezilecekti. Bir uçuruma yaklaşıyordu git gide. Bunu biliyordu. Biliyordu ama, onu bu karanlığın girdabından kurtarma zordu. Öyle zannediyordu. Fakat bir gün gelecek, kendisini koparmaz zincirlerle bağlı sandığı yerden, üç günah yılı sonra ayrılmak zorunda kalacaktı.

Bu şehirden kopmak, bütün kötülüklerden kopmak, isyanlardan ayrılmak oldu onun için. İşlediği günahlarla gizliden gizliye savaşan nedamet duyguları, en sonunda galip gelmiş, onu kendi kabuğuna çekmekte, kendi küçük dünyasına döndürmekte geç kalmamıştı. Artık o, kötülükten buram buram kaçan, işlediği günahların ezikliği içinde ezan seslerine koşan bir insan olmuştu. Tıpkı bundan üç sene evvelki gibi...

Şu son üç yıldır, yanlız değildi o. Hayatın ağır yükünü paylaşacak bir hayat arkadaşı vardı artık. Kaderin anlına yazdığı, tesadüfün, bir sarı renkli binanın dönen dolaplarında tanıştırdığı ve zamanın mutlu kıldığı bu hayat arkadaşı biraz evvel yatağında sinir krizi geçiren genç kadından başkası değildi. Genç kadın yıllar önce düşürülmüştü bu dolabın ağına. Kurtulmak için çok çalışmış, başaramamıştı. Artık kararsızlık ve yıkılmış bir dünyası vardı onun. İşte o ümitsiz günlerde, bu ağın içine yeni düşürülmüş adama acımış, kendi yıkılmışlığını unutarak onun hayatını etmek, onu kurtarmak istemişti.

Bir şeyi arzulamanın, onu elde etmeye yetmiyeceğini çok iyi bilen genç kadın, mert ve bu yüzden hatâmı olmadığını bildiği halde, bu ralardan kaçıp kurtulamayan adamdan buram buram kaçıyordu. Ona bir kurtuluş ümidi vermek, bunu başaramadığını, onun kırılmış gurur ve tutsaklığıyla alay etmek olacaktı. Ama kararlıydı. Hayatı pahasına da olsa, onun çaresizlik zincirlerini kıracaktı Ve kırdı da.

Genç kadın, sarı renkli binanın bir ölüm sessizliği yaşadığı anda yaklaştı adama : «Git buralardan. Kaç!» dedi ve bir an şaşkınlık içinde kalan adam, bu dost yüreğin emirlerini dinleyerek oradan kaçtı. Ama yanlız başına değil. O dost duygularla dolu yüreğin bütün kötülüklerden arınacağını umarak... Çaresizlik zincirini kıran o umutlu ellere ellerine alarak.

Aydınlık, fakat küçük bir dünyaya gelen genç kadın, en kısa zamanda köyün töresine uymuş, kocasına destek olarak, onu yeniden kıraç

(Devamı karşı sayfada)

Bunları

Hazırlayan : **Hasan BAĞCI**

★ **Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u fethinde, sultanî bir müsamaha ve şahane bir ihsanla, ibkasını irade buyurduğu Rum Ortodoks Patrikhanesinin, bu ulvi bağışlayışın maksat ve gayesi hilâfına olmak üzere, iradenin sâdır olduğu günden itibaren nankör ve daima methuu aleyhine müteveccih bir hareket hattı takip ederek, siyasi Megalo-İdeaların tahrik ve tedvir merkezi olduğunu...**

★ **Haçlı sürülerinin ve çekirge gibi Cengiz belâsının İslâm ve İslâm-Türk medeniyet ve irfan hazinelerini yok ettiği ve o müthiş ve sıkıntılı zamanlarda, mü'minlerin kırık kalblerine Nur-u İslâmı yeniden serpmek için çalışanların bayraktarlarından olan İmam Şerefüddin Muhammed bin Said bin Hammad el-Bu'siri'nin, Resûlullah (S.A.V.) in hayatını anlatan ve yurdumuzda Kaside-i Bürde adıyla tanınan ve defalarca şerh ve terceme olunan o mübarek kasideyi bir gecede yazdığını...**

★ **Irkımızın ve milletimizin adı olan Türk'ün «kuvvet» veya «medeni» mânâsına geldiği halde Rusların milli adı olan İslav'ın kendi dillerindeki anlamının «köle» olduğunu.**

★ **Fatih Sultan Mehmed Han'ın ölümü üzerine oğlu Cem Sultan'ın, kardeşi II. Beyazıd ile yaptığı taht mücadelesini kaybettikten sonra, gittiği Avrupa'da, Papa'nın Hıristiyan olması şartıyle Osmanlı tahtına çıkması için gereken yardımı va'detmesine karşılık «Bin milket-i Osman olsa dinimden geçmem» dediğini...**

★ **Otuzüç yıl Halife-i Müslimîn ve Emir'ül-Mü'minin sıfatını nefsinde, altı asırlık Osmanlı İmparatorluğunun hâkimiyet tacını da başında taşımış olan II. Abdulhamid'e hal'ini teblığ edenlerin : bir türedi paşa ile hâin bir Arnavud'dan, İtalyan Yahudisi bir uydurma mebus ile bir Ermeni âyan'dan meydana geldiğini...**

(Başlarafı karşı sayfada)

topraklarla mücadeleye sokmuştu. Bir yandan dünya için didinen adam, diğer yandan da âhireti düşünüyor, geçmiş günahlarına tövbe ediyor, namaz kılıyordu. Bu mücadeleye kadının da katılmasını istemiş, ona namazın erkânını tarif etmiş, süreler öğretmişti. Ne var ki genç kadın, hâlâ namaz kılmaya başlamamıştı. Ve işi biraz hafife alıyordu. Kocasından kaç kere mühlet istemiş, fakat bu zaman bitiminde durum değişmemişti. Fakat bu akşam da yine bu mevzu üzerinde konuşmuşlar, hattâ adam yeni istenen mühlete karşılık biraz sert çıkışarak : «İnşaallah bu son olur» demişti.

Sabah ezanla düşüncelerinden sıyrılan adam, namazını kıldı ve kadının uyanmasını bekledi. Uyandığı zaman ona şöyle diyecekti : «Ölümden korktun. Kul önüne kirli ayaklarınla çıkmaktan utandın. Ama Allah'ın huzuruna paslı bir yürekle çıkmanın utancını hiç düşünmedin.»

Az sonra uyandı genç kadın. Sedirde oturan kocasına baktıktan sonra, dışarıya çıktı. Abdest almış olarak içeriye girdi. Kocasının önüne oturarak : **«BANA BİR TÖVBE ETTİR»** dedi.

★ **Ankara'da tezâhüratla karşılanan Habeşistan'ın prensleri İmparatoru Häile Selâsiye'nin, bütün Müslüman köylerine zorla kilise yaptırıp, yeni doğan çocukları vaftiz olmaya mecbur ettiğini ve böylece yirminci yüzyılda ehl-i salibe parmak ısırtan zulüm altında Habeş Müslümanlarını inim inim inlettiğini...**

★ **Hallac-ı Mansur'un sokakta yürürken bir evin penceresinden gözüne ilişen genç ve güzel kıza bakmanın cezasını, «Ene'l-Hak» dediği için, kırk sene sonra idam sehpasına giderken yanındaki arkadaşına : «Gördün mü arkadaşım, seneler öncesinde harama göz dikmenin cezasını, darağacında can vermekle ödüyorum.» dediğini...**

★ **Anadolu'da mezheb ihtilâfını körüklemek suretiyle Osmanlı Devletini içeriden çökertebileceğini sanan Şah İsmail'e haddini bildirmek üzere harekete geçen Yavuz Sültan Selim'in, zuhur eden çeşitli zorluklar karşısında ordunun hoşnutsuzluğunu görünce, şecaatle ileri atılarak : «İsteyenler karılarının yanına dönsünler. Biz buraya geri dönmek için gelmedik. Rahat isteyen bu yolda yürüyemez. Bizimle beraber bu yolda canını fedâ edecek erler ölümden korkmaz. Ölümden korkanlar geri dönsünler. Düşmanla çarpışacak olan erler benimle gelsinler. Eğer içinizde er yoksa, ben yalnız da giderim.» dediğini...**

Ve...

★ **Moskof cânisi Stalin'in, bizim solaklara göre, kızıl cennet haline soktuğu Moskof ülkesinde, hayvanların bile yaşamayacağını anlayan Stalin'in kızı Svettana Stalin'in, bu cehennemden kaçarak İsviçre'ye sığındığını...**

Biliyor musunuz ?

HABERLER ve KRİTİĞİ

FELÂKETİN YOLU ROMA'DAN GEÇER!

Aziz okuyucum!

Ege Özel Mimarlık-Mühendislik Yüksek Okulu Mimar Bölümü Talebe Cemiyetinin geçenlerde yapmış oldukları geleneksel balolarının yankıları hâlâ dehşet verici cinstendi :

Sefahat ve fuhşun en yaygın ve aşikâr olduğu Roma devrini canlandırmak için ellerinden ne gelmişse geri koymamışlar. Zaten gelenekselli kutlamaları fırsat bilen mayası cıvık kişiler yırtılırcasına hayvanlaşıveriyorlar. Ha Almanya'daki faşing balosu, ha mimarların balosu. ne farkı var. Sabaha kadar 16 kûp şarap içilmiş ve nihayet eski Roma'daki rezalete denk elinde şarap tası ile şarap fıçısında sızıp kalan çıplak bir Roma'lıya da aynen benzemeyi becermişler. Gecede Teksas kovboylarından Roma'lı aşüftelerden tutun da zamanı kokutan en hayasızların kıyafetleri ile kadınlı erkekli baloda yer alıyordu. Tenha yerlerde, tuvaletle kaçamak öpücük kondurmalar da cabası idi. Yalnız o devrin alt altı, üst üste aşikâr sevişen davetlileri görülmemiş. Kimbilir belki de görülmeyen yerde idi.

Şaraptan mest olan bir davetli, elinde şarap tasıyla arkadaşına : «Roma nasıl mı yıkıldı diyorsunuz? Elbette yıkılır. Baksana kardeşim, biz 20. asırda o devri yaşıyalım dedik de ayakta durabilenimiz kalmadı, Düşün taklidi böyle olursa aslı ne olur» diyordu.

Eh bunlara bu gerçeği söyleten mevlâya şükürler. Bu gidişle akibetimiz Roma'dan geçecek. Yazık masumlara!..

NEYİ TEŞVİK?

Efendim; Münir Yurtsever isimli bir vatandaşımız beş parasız Brezilya'ya gitmiş. Yapmadık hanutçılı bir adamdan aldığı boru ile kumar oynamış. Ve kazandığı para ile bir uçak almış. Şimdi dokuz uçağı varmış. Aylık geliri 35-40 bin dolarmış. Hep bu rivayetleri ballandıra ballandıra anlatan, âdeta insanın kumara karşı iştahını çeken malûm gazete, bu hareketiyle memlekette kumar oynanmasının veya talibinin artmasının gerçek müşevviki olmuyor mu? Bu nasıl yurtseverlik, bu nasıl basın ahlâk yasası? Yok yok, okuyucum bu düpedüz şeytan işidir. Şu malûm basın da şeytanın yazboz tahtasıdır. Allah şaşırtınca neyi yazacağını bilmez kör olası...

AHLÂKSIZLIĞIN BİR ADI DA SAN'AT MI?

Türkiye'nin tek striptiz yıldızı olduğunu iddia eden Seher Yıldız, İzmir'lilere kendini tanıtmak gayesiyle Varyant yolunda otomobile binerek darbuka ve saksafon ile 15 dakikalık bir gösteri yapmış. Nerde? Caddede. Daha nerde? Taksinin kaputu üzerinde, çırılçıplak havaya hallyle.

Eğer şu hali Anadolu köylüsü yapmış olsaydı, soluğunu kodeste alırdı. Gel gör ki erbabı sanat (!) yapıyor. Alkış topluyor.

Güsterı Allah'ım bu millet kurtulur tek mucize, Bir utanmak hissi ver gaib hazinenden bize.

DİN ADAMLARI

Dunera Transatlantiği ile İzmir'e gelen mini etekli İngiliz kızlar, pazar âyini için giyttikleri kiliseden mini etekleri yüzünden geri çevrilmişler. Bunun üzerine mini etekli kızlar gemiye dönmüşler. Gemide kıyafet değiştiren kızlar, ancak uzun elbiseleri ile kiliseye girebilmişler... Desenize sayın okuyucularım. Jartiyerine kadar açık mini etek giyenler Avrupalı da olsa, kilisesi tarafından hoş karşılanmıyan çıfıt takımı. Ama yerli ve yabancı mini etekli veya etekssiz pantolonlu, öz şuurunu kaybetmiş züppeler hiç sıkılmadan, ürpermeden o güzelim camilerimize girerler, mü'minlerin huzurunu bozarlar, filâşlar parlar, gürültü kubbeyi çınlatır, kimse de ses çıkarmaz. Ses çıkarmak şöyle dursun, üç kuruş bahşiş alacağım diye ümüne terlik çevirenler de cabası. Bu hâdise din adamlarımızı uyandırır mı dersiniz?

TADIMLIK MÜBAREK (!)

Filimlerde müstehcen sahnelerde rol almakla meşhur Mine Soley, çıplak resim çektirdiği için mahkemeye verilmiş. Fakat hayasız oldukları kadar cüretkâr olan bu tip insanlar, âdeta kanunlarla alay etmektedirler. Mahkeme kapısına mini etekle gelmiş ve fotoğrafçılara bacaklarını iyice açarak poz vermiş. Mümkün olsa imiş iyice açacakmış. Allah'ın verdiğini kuldan saklamazmış. Ne hayasızlık Yarabbi. Sanki Allah herkese tattırsın diye onu yaratmış. Noksan olunca haya, ne lüzum var sıkılmaya.

ÖLÜLERE DE Mİ RAHAT KALMADI?

Gaziantep mezarlığında din farkı kaldırılmış. Hıristiyan-Müslüman hep aynı mezarlığa gömülüyormuş. Mezar taşlarına Kur'ân'dan, İncil'den, Tevrat'tan alınan yazılar yazılmakta imiş.

Artık iş tamam. Misyoner teşkilâtı ölüleri de Hıristiyanlaştırmakla meşgul. Eh olacağı bu. Dirilere yapılacak telkin kalmayınca, ölülere başlanacağı pek tabii. Belki de bir gün koca Fatih'e gelip şöyle bakalım. Allah üç müdür, yoksa bir midir, diyecekler.

Artık ne yer yüzünde, ne de yer altında huzur kaldı. Nerde yaşasak Yarabbi?

LÛT KAVMİ...

Türkiye'de sayıları onbini aşan sapık erkekler varmış, bunlar için de zührevî hastalıklar pavyonu açılıyormuş.

Aziz Okuyucum! Hakikatın çirkini olmaz derler ama bu ne çirkin hakikattır.. İnsan cemiyetten ikrah ediyor. Cemiyetimiz türlü yönlerden daha evvelki kavimlerin helâk olduğu ahlâksızlıklarla çalkantı halinde.

«İçimizdeki beyinsizler yüzünden, bizi helâk eder misin Allah'ım.»

D İ K K A T !

Meşrû mazerete binâen Mecmuamızın «Haziran» sayısı çıkmayacaktır.

Muhterem Okuyucularımızdan özür dileriz.

İslâm'ın İlk Emri
O K U

ALMANYA'DAN hatıra mektupları

— II —

B. DOĞANER

Vazife çok büyük ve aynı zamanda mukaddesti. Birkaç arkadaşla beraber durmadan çalışıyorduk. Lâkin onların yıkıcı faaliyetleri karşısında bizlerin çalışması sönük kalıyordu. Ama azimliydik, ölmek var dönmek yoktu. Zira Peygamberimiz (S.A.V.) **«Hakikatten sûkût eden dilsiz şeytandır»** buyurmuşlardır. Bu hakikat karşısında nasıl susabilirdik? Onlar sanki bu Hadîs-i Şerîf'i biliyorcasına kendi batıl dinlerini yaymak için çalışıyorlardı.

Nitekim «Tarassut Kulesi» isimli mukaddes kitap (İncil) tan bazı parçaları ihtiva eden bir mecmua çıkarıyorlardı. Bu mecmua türkçe olarak ipek kâğıt üzerine yazılmıştı. Aynı zamanda başta Almanca, Fransızca, İngilizce, Arapça, İtalyanca, Yunanca, Rusca olmak üzere 72 dilde basılıyor. Baskısı 4.850.000 adetle rekor seviyesine ulaşmıştı. Bu mecmua hususî yetiştirilmiş genç kızlar tarafından Türk işçisine mahsus dağıtılıyordu. Şimdi sizlere bu mecmuadan iki pasaj vereceğim :

«"Oğul" kelimesi, "ebeveynleri veya ikisinden biri ile ilgili bir beşeri erkek telâkki edilir; bir erkek nesil" demektir. Her erkek çocuk veya şahsın, baba olarak hayatını husule getiren veya vücut veren birinin oğlu olması icap eder. Böylece, Abdullah, Peygamber Muhammed denen şahsın hayatını tevlit ettiği veya husule getirdiği için, Muhammed'e "Abdullah'ın oğlu" denilir. Öyleyse, Muhammed'in ve hepimizin ilk atası olan insan Âdem hakkında ne diyelim? Onun babası kimdi? Âdem'in hiçbir beşeri babası yoktu; bununla beraber birinin oğlu olmalıydı. Kimin? Onun babası Allah idi. Bu sebepten Âdem Allah'ın oğlu olmalıydı. [1].

«Allah'ın oğlu Âdem'in hayatını kimin hareketi meydana getirdi? Allah'ın hareketi! Bu sebebten Sûre 3: 59 şöyle der : "Allah'ın yanında İsa da Âdem gibidir." Bu ikisinin de beşeri babaları yoktu. Dolayısiyle İsa da Âdem gibi Allah'ın oğludur» [2].

İşte sayın okuyucularım bu neşriyat Türk işçilerine dağıtılıyor. Hattâ bunlar Türkiye'de yerleşmiş imansız şahıslar tarafından basılıyor ve buraya gönderiliyor. Basılan yerin adresi bende mahfuzdur.

Böyle mecmualar : «Kuvvetli Işık, Ben Bir Çobanım, Rab İsa'ya gel...» isimli broşürler halinde evlere gizli olarak dağıtılıyordu. Bu dağıtma işinde mateessüf tamamen iman yoksulu, hüviyetinde İslâm yazılı, onlara kendi içimizden yardımcı olanları gözümle gördüm. Aramızda şöyle bir konuşma geçti :

— Siz Türk müsünüz?

— Evet, Türk'üm.

— Müslüman mısınız?

— Elhamdülillâh.

— O halde niçin bu işi yapıyorsunuz?

— Ekmek parası için, diye cevap verdi.

Bu tipteki insanlar, vatanımızı, dinimizi hiçe sayarak, maddiyata taparak satılmış insan haline gelmeyi bir şeref addediyorlardı. Bu kabahat kimindi? Zira onbin Türk işçisinin dinî ihtiyaçlarına cevap verecek bir din adamı yoktu. Son zamanlarda bulunduğum şehre gayet muhterem bir din adamı gönderildi. Lâkin bu zatın faaliyetlerini hazmedemiyenler çeşitli iftiralarla Almanya'da istenilmeyen adam ilân edildi diye yaygara kopardılar. Hattâ Türk basınına da aksettirdiler. Halbuki bu muhterem zat içinde bulunduğu kötü şartlara rağmen vazifesini yapmaya çalışıyordu. Halen de çalışmaktadır.

Lâkin on bin müslüman Türk işçisinin bulunduğu şehre bir din adamı kâfi mi?

(Devamı var)

---

[1] Tarassut Kulesi, Sayfa: 141-142.
[2] Tarassut Kulesi, Sayfa: 193.

Fetih ve Fatih

(Baştarafı 3. sayfada)

hip, «Türk gibi başlayıp — Türk gibi bitirebilen» büyük C i h a n g i r !

En çelimsiz saka neferinden Başkumandanına kadar, 200.000 kişilik, devrinin en muazzam ordularından birini, 54 gün müddetle, Hazret-i Peygamber (S.A.S.) in F e t i h H a d i s ' i y l e müjdelediği güzide ve mutlu ordu hâleti rûhiyesinde tutabilme san'atına sahip büyük K u m a n d a n !

Fethin gün meselesi olduğu demde dahi, farz ve sünnetten kıl payı ayrılmıyan; 29 Mayıs sabahında, fecirden evvel kıldığı nafile namazında, zâfer ve sünnet-i seniyenin ihyası için Nusrat-ı İlâhi'yi dileyerek, şairin :

«Titrerdi secdegâhın, oldukça sen cebînsây,
Halâ gelir zeminden TEKBİR-i zâr-ı zârın»

beytiyle ifade ettiği gibi, Cenab-ı Hakk'a yalvaran ve sabah namazının edâsiyle Başkumandanlık vazifesini ele alan; fethi müteakip şehre girerken H e l e n kızlarının, Hocasına getirdikleri çiçekleri kendisine göndermesi üzerine «O'na verin; gerçi ben padişahım amma, O, benim hocamdır.» diyebilen büyük F A T İ H !

Hazret-i Rasul (S.A.S.) in Medine'de; Hazret-i Ömer (R.A.) in Kudüs'te gayri müslimlere bahşettiği büyük vicdân hürriyetini; bugünün ve XX nci asır medeniyetinin dahi idrâkini aşan bir toleransla, kendisine kılıç çekenlere bahşedebilen büyük İ n s a n !

Ayasofya'yı İslâm mühriyle mühürliyen; dünyada hakiki mânada ilk Üniversiteyi kuran, İstanbul'u en kısa zamanda Türk'ün payitahtına lâyık bir şekilde Türkleştirip, milli ve İslâmî eserlerle donatan ve 500 yıl sonraki torunlarının dahi eserlerinin bekçiliğini temin eden büyük G a z i !

Anadolu'nun tâbiî hududları içinde, Türk'ün İslâmda billûrlaşan öz benliğine V a t a n hudutlarını Türk-İslâm şehitlerinin al kanları ve muzaffer kılıcıyla çizen büyük M ü c a h i d !

İstanbul'a kendisi tarafından K a d ı tayin edilen Hızır bey'in huzurunda, mimarı Kritovulos'la muhakemede, âdalete hürmetin en güzel örneğini veren; mahkeme hükmüne kayıtsız ve şartsız itaat eden; Devrinin âdaleti, dillere destân olan büyük H ü k ü m d a r !

(Baştarafı 9. sayfada)

beraber onlar ya bunları boşa götürmektedirler veya istifade yollarını bilmemektedirler.

Halbuki; mal hayatın desteğidir, ne ferd ondan müstağni kalabilir, ne de cemiyet onsuz kalkınabilir.

Şayet biz de kalkınmak ve ilerlemek istiyorsak, kazanç yolunda kullanıp artırmak ve orada burada dağılmaktan kurtulmak suretiyle servetimizi mutlaka korumalıyız.

İşte bütün bunlar doğru yolu bulmamız, mesud olmamız ve Cenab-ı Hakkın yeryüzünde bizim için hazırlamış olduğu yerimizi alabilmemiz için hayatımızı üzerine oturmamız ve nefislerimizi onlarla mükellef tutmamız icabeden sabit kaidelerin ta kendisidir.

Mehmed Ziyaeddin Efendi

(Baştarafı 16. sayfada)

sıfatiyle müracaat edip de bunun caiz olup olmadığını sorarsa, cevap vermeğe şer'an mecbursunuz, demesi üzerine :

— Sen akıllı bir adama benziyorsun. Hal'de şeamet vardır. Bunu yapmayın. Rusya muharebesi esnasında Sultan Abdülaziz'in hal'inden sonra, ben muhacirin-i islâmiye çocuklarını omuzlarımda taşıdım. Omuzlarım çürüdü. Feragat teklif edin. Belki nefsini azleder, demiştir.

Mustafa Asım Efendi :

— O halde Fetvâ feragat teklifi veya hal' suretiyle iki şık üzerine yazılırsa ne dersiniz? deyince :

— Bu olur.

diye mukabele etmiştir. Bunun üzerine Fetvayı Hamdi Efendi yazmıştır.

Fetvâ müsveddesi «Erbab-ı Hallü akıd tarafından feragat teklifi veya hal'i» suretiyle yazılmasıyla :

Fetvanın tebyiz edilmesinden sonra Şeyhülislâm Ziyaeddin Efendi tarafından imâ edilmiş ve Ayasofonos'ta yeniden açılan Meclis-i Millînin ilk celsesinde meşhur fetva okunmuştur.

İki meşihat devresinde fetva müddeti ancak 2 ay 18 gündür.

Yaşadığı müddetçe İslâmın kılıcını elinde tuttuğundan gafil olmıyan; 30 yıllık saltanatına, bir tarih çağına başlangıç teşkil etmek şerefini bahşeden; hayatını Kur'ân-ı Kerîm emirlerine ve Sünnetin ihyâsına vakfeden ve bu hasleti yle de, insanlığa ş e r e f bahşeden İslâmiyetin güzide Peygamberi tarafından m u t l u l a n a n Büyük M ü s l ü m a n !

İnsanlığın efendisi Büyük Peygamber (S.A.S.) in şefaati senin üzerine olsun ve ALLAH (C.C.) senden razı olsun.

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Abdullah Baran - DİYARBAKIR* — Gönderdiğiniz havale bedeli abonenize işlendi. Yakın alâkanıza teşekkürler...

★ *S. Ali Dökmeci - UŞAK* — Abone kaydedildiniz. Bundan böyle mecmualar adresinize postalanacaktır. Devamını bekler, işinizde başarılar dileriz.

★ *S. Mustafa Bor - İSTANBUL* — Gönderdiğiniz aboneler kaydedildi. Gösterdiğiniz çaba ve gayretlere teşekkür eder, başarılar dileriz.

★ *S. Kâzım Özaydın - CUMRA* — İsteğiniz yerine getirildi. Teşekkür eder, saadetler dileriz.

★ *S. Aladdin Polat - KIRKLARELİ* — Samimiyet hislerinizi dile getiren çok kıymetli mektubunuzu aldık. Sizin gibi milliyetçi ve İmanlı şahıslara düşen vazifeler ağır olduğu kadar ulvidir de, ifade ettiğiniz gibi; Vatanımıza, dinimize ve milletimize kimsenin dil uzatmağa hakkı yoktur.

Allah doğruların yardımcısıdır. Yeter ki biz vazifemizi yapalım. Mutluluklar diler, selâmlarınızı sunarız.

★ *S. Şevket Kaya - ELAZIĞ* — Adreslerini bildirdiğiniz kardeşlerle beraber abone kaydedildiniz. Mecmualarınız adreslerinize gönderilecektir. Hizmetinize devam ve başarılar dileriz.

★ *S. Kamil Koçak - KARAMAN* — Alâkanıza teşekkür eder. Allah'tan muvaffakiyetler dileriz.

★ *S. M. Nurullah Varol - CİZRE* — İsteğiniz üzere bildirdiğiniz abonelerin adresleri değiştirilmiştir. Selâmlarınızı sunarız.

★ *S. Halil Yiğit - KARABÜK* — Maalesef istemiş olduğunuz kitaplar bizde yoktur. Başarılar dileriz.

★ *S. Hekko Kaya - MECİTÖZÜ* — Allah'tan hayırlı şifalar dileriz, isteğiniz yerine getirilmiştir. Selâmlar.

★ *S. Ramazan Gündoğdu - ÇANAKKALE* — Gönderdiğiniz mecmua havale bedeli abonenize işlenmiştir. Mutluluklar dileriz.

★ *S. Halil Yılmaz - DENİZLİ* — Aboneniz yenilenmiştir. Maalesef bazan bahsettiğiniz hatalarla bizler de karşılaşıyoruz. Artık bu gibi haller ihmalden ileri gelse gerek. Allah doğru yoldan ayırmasın...

★ *S. Özgür Alp - MALATYA* — İsteğiniz üzere adresiniz değiştirilmiştir. Bundan böyle mecmuanız yeni adresinize postalanacaktır. Selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Mehmet Aslan - SÖGÜT* — Havalenizin bedeli abonenize işlenmiştir. Başarılar dileriz.

★ *S. Ahmet İhsan Ekşen - ANKARA* Gönderdiğiniz olduğunuz mektubunuzu aldık. Gereği yapılmıştır. Selâmlar...

★ *S. Mustafa Çilek - İNEGÖL* — Abone kaydedildiniz, mecmuanız adresinize gönderilecektir. Saadetler diler...

★ *S. Hasan Gürkan - TURHAL* — 64 üncü sayı dahil abone kaydedildiniz. Havale bedeliniz abonenize işlendi. Abone numaranız 1063'dür. Başarılar dileriz.

★ *S. Nureddin Zor - EDREMİT* — Mektubunuzu aldık, yakın alâkanıza teşekkür ederiz. Adreslerini bildirdiğiniz H. Arif Çağan, Atilâ İşcan, Nuri Atlı, Mehmet Ersöz, İbrahim Tuncel, Galip Altan abone kaydedildiler. Sonsuz selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Mustafa Tanrıverdi - ADAPAZARI* — Bildirmiş olduğunuz aboneler kaydedildi. Bundan böyle İnşaallah mecmualar adreslerine postalanacaktır. Alâkanızın devamını bekler, teşekkür ederiz.

★ *S. Ali Kalay - ANTALYA* — Göndermiş olduğunuz 22 lira havale bedeli abonenize işlendi ve adresiniz değiştirildi. Allah'tan saadetler temenni ederiz...

★ *S. Saadet kazdağ - BUCA* — Samimi ilgilerinize teşekkür ederiz. Havale bedeliniz abonenize işlendi. Selâmlar...

★ *S. Ali Osman Ergin - ÇORLU* — Göndermiş olduğunuz havale bedelleriniz abonenize kaydedildi. Bundan böyle devamlı gayretinizi bekler, Allah'tan mutluluklar dileriz.

★ *S. Abdülkadir Güler - Kızıltepe* — Göstermiş olduğunuz yakın alâkaya teşekkür ederiz. Şiiriniz hakikaten okuyucuyu duygulandırmaktadır. Samimi ilginize sonsuz teşekkür eder, alâkanızın devamını bekleriz. Adresiniz değiştirilmiştir.

★ *S. Necati Değirmenci - BALIKESİR* — Adresiniz değiştirilmiştir. Selâmlar...

★ *S. Mehmet Akgol - NAZİLLİ* — Arzunuz üzerine adresiniz değiştirilmiştir. Teşekkürler ederiz.

★ S. Osman Ekşi, Abdürrahim Gümüş, Refik Uslu, Emrah Karaduran, Yusuf Ziya Söyleyici, Hüseyin Gülbahar, Ahmet Yenigün, M. Emin Yüzbaşıoğlu, Vahap Topgül, Tevfik Aykul, Mehmet Kaynaroğlu, Ahmet Çoğumlu, Mehmet Hatiloğlu, Süleyman Ununiz, İbrahim Kocabaş, D. Ali Ergin, Mehmet Yerkaya, Kemal Oral, Zülfikar Yıldırım. İstekleriniz yerine getirilmiştir. Selâmlarımızı sunarız...

İslâmın İlk Emri
O K U

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Mahmut KULU

Yazı İşleri Müdürü :
Mehmed ÖZÇANAK

İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği : Kat 3 — KONYA

Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA

Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)

Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 1.5.1967

İslâmın İlk Emri
Oku

BİR MÂBED AĞLIYOR !..

Hangi eller vurdu beni zincire ?
Nedir Rabbım, bu mânâsız iz'an ne !..

Ağyâr güler, dostlar ağlar hâlime,
Sızlamayan, bu kaskatı vicdân ne !..

Neden mağmûm, niçin böyle mahkûmum ?
Ozyurdumda bu düştüğüm hasrân ne !..

Bu mu saygı, bu mu hürmet Dîn, Ced'de ?
Bu ne gaflet, kahredici nisyân ne !..

Dün semamda Ezan sesi çınlarken,
Bu gün buna sebeb nedir, isyân ne !..

Dinsin Rabbım, bu göz yaşım, feryâdım,
Yıllar var ki bu çektiğim hicrân ne !..

T. Sıtkı Balcı

FİATI : 1 LİRA

İslâmın İlk Emri
Oku
Dinî İctimaî Edebî Aylık mecmua

Yıl : 7 Sayı : 67 R. Evvel : 1387

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- Dünyamızı Aydınlatan İlâhî Kitap : KUR'ÂN
  Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ
- İlâhî Nuru Taşıyanlar
  Yazan : **M. KUTUB**
  Ter.: **A. GÜRTAŞ**
- Dumanlı Köy
  Halit GÜLER
- Ulûm'ül-Hadis
  Hayreddin KARAMAN
- İslâm Dininde Sosyal Yardım ve Önemi
  Prof. A. KARAHAN
- Robot Canavar Komünizm
  Mehmed ŞİMŞEK
- Niyyetin Yeri
  Hüseyin KÜÇÜKKALAY
- İslâmiyette Âile Hayatının Kudsiyyeti ve İzdivac
  Ali R. NALÇACI
- Anneler ve Çocuklar
  Gültekin ENGİN
- Manevî Kalkınma
  Doç. Dr. Nureddin TOPÇU
- Hürriyete Dair
  M. Said ÇEKMEGİL
- Meselelerimiz
  İsmet SOYER
- Bağdad
  Veli ERTAN
- Vazifeye Davet
  Hasan Hulki MERT
- Bunları Biliyor musunuz?
  Hasan BAĞCI
- Millî An'ane, Millî Rûh
  İ. Semahaddin CEM
- Hikâye : Tevbekâr
  Yazan : **Sadun ŞÜKR**
  Ter.: **Abdullah SERT**
- Mukaddes Mâbedlerimize Saygı
  F. C. Oğuz OCAL
- Nur ve Zulmet
  H. Hüseyin ÇETİN
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Haberler ve Kritiği
- Şiirler
- Okuyucularla Başbaşa
- Resimler : **Celâleddin HİDAYETOĞLU**

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Bugün cemiyetimiz ve bilhassa geleceğin teminatı olan genç kuşağımız, son yıllarda, bütün nisbet ölçülerini aşan bir derin boşluğun girdabında boğulmaktadır. Aylardan beri, önceki nesillerin daha doğrusu önceki idarecilerin, gençliğin önüne açtığı sun'î girdaptan, imansızlık berzahından kurtulmak için yüksekliği asıl feryada kulak vermemek, kurtulmak istiyen bu nesli maksatlı olarak boğmak demektir. Bu asîl feryat, yarım asra yaklaşan bir zamandan beri, din hissinden, iman muhtevasından nasîbini alamıyan ve bütün mevcûdiyetleri çorak bir menfaat zeminine bağlamak istenen gençliğin canhıraş çığlığıdır.

Ne istiyor bu gençlik? Bu gençlik kendini bulmak, kendini tanımak istiyor. Allah'tan uzaklaşmanın ve uzaklaştıkça behimileşmenin kefâretini istecek bir merhamet okyanusunda yıkanarak ödemek istiyor. Hem de kendisini o memnu' mıntıkaya çekmek istiyen pîşdarları da affederek ruhunun miracını yapmak istiyor. En büyük hakikattan boş kalan ruhunu doldurmak istiyor... Bir zamanlar, bütün kültür emperyalistlerinin önünde hezimete uğramanın topyekûn mesûlü bilerek kaçtığımız ve varlığını inkâr ettiğimiz ve bu mümkinliği bir zihniyet inkılâbı sayarak gurur duyduğumuz gerçeklerin meşâlesinin yurdunda alev alev yakmak istiyor bu gençlik. Halbuki inkılâbın sarhoşluğu içinde kart yobazların yaptığı bir zihniyet inkılâbı değil, bilâkis bin yıldır iman mahedini aydınlatan bir nûru söndürmekti. Ama bu nur söndürülemedi. Kandilin yağı emildi, fakat on asırdır aynı menbadan tutuşan fitil, kurk yıl gönüllerde kendi kendine yanmakta devam etti. Çeşitli ideoloji fırtınaları onu söndüremedi ve söndüremiyecektir. İşte şimdi gençlik bu meşâleyi yeniden parlatmak istiyor... Bu nurun ışığında atiye uzanmak istiyor. Ne asîl bir heyecandır bu!.. Ne asîl bir doğuştur bu!..

Gençlik mekteplerde din dersi okumak istiyor. Bu, gasbedilen imanın istirdadı demektir. Kim onu bu feyzili membadan mahrum etmiş? Gençlik onun hesabını istemiyor. Sadece bu günkü zimamdarlardan o hayat dolu, ümit dolu, yaşına ve sevgi dolu bu kaynağa yol vermelerini istiyor. Zannedersem sandıktan çıkan iradenin mümessilleri her türlü engeli ezerek bu kaynağa yol vererek ve gençliğin susuzluğu dinecektir. Çünkü imanın üstünlüğü materyalist çevreler hariç, her yerde kendisini kabul ettirmiştir.

Genç nesilin mekteplerde din ve ahlâk dersi istemesi, öz ruhunu elde etmenin savaşıdır. Bu savaş «Azm'ün Nesl»nin verdiği savaştan daha kutsaldır. Çünkü o vakit, madde plânında harabezâra çevrilmiş yıkık-yumuk bir vatan sathının Kurtuluş Savaşı'na mukabil, milletin ruh dinamizmi sapasağlam ayakta idi. Ve millet bu imanla vatanı kurtardı, müstevilerî vatanın harim-i ismetinde boğdu. Şimdi ise az çok mes'ut ve müreffeh bir vatan varken, vatanın bütünlüğünü korumaya ilâhî kaynağa bağlı olan rûh ve imanın mel'unca imhası mevzubahistir. O zaman vatan dirayetsiz ellerde müstevilerin kirli âmâline sahne olmuş, parçalanmış, yıkılmış ve yumulmuştu. Fakat ortada vatanın mutlaka kurtulacağına inanan ve bu imanı aksiyon halinde isbata kâfi manevî güce sahip bir millet mevcuttu. Şimdi ise kurtulmuş ve kalkınmış bir vatan varken, bir takım köksüz ereyenlerin ve ilerici teranelerin baskısı altında kemirilmiş bir ruh; manâsı inkâr ettirilmiş garib bir ibtilânın zebunu bir nesil var. Ve bu nesil kendisine karşı işlenen manâ cinayetinin kefâretini ödemek için çırpınıyor. Bunun için biz, gençliğin girdiği bu ruh bütünlüğü savaşını daha kutsal tanıyoruz.

Bugün gençliğin ruhunda kopan derîdâ inlâe kulak vermek, onu tarih ve iman şuuru içinde istenen manevî kıvama erdirmek için cehdetmek en büyük vazîfemiz olmalıdır. Hayatın fırtınalarından ve zamanın yıkıcı te'sirlerinden kurtularak kendine dönmek istiyen gençliğin iradesini daha fazla zorlamadan bu hisine tercüman olmak ne büyük bahtiyarlıktır. Onun ruhunda fırtınalar koparan bu manevî tekâmülü desteklemek ve bu tekâmüle geçit veren vasatı meydana getirmek gerek. Bu, aynı zamanda kâinattaki sünen-i İlâhiyye ile hem-ahenk nâ-mütenahi tekâmüle muvazi bir gidiş olacaktır. Bu akışı durdurmak fıtratın kanunlarına karşı gelmek demektir ki, tam bir nasîbsizlîktir. Ve onlar, bu cereyanın tesiriyle sermigîn olacaklardır.

İslâmın İlk Emri
Oku

Dünyamızı Aydınlatan İlâhî Kitap :

KUR'AN

Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ

Bu gün, dertleri büyük, ıstırapları hudutsuz bir cemiyetin içinde bulunmaktayız. Yalnız biz mi? Hayır; biribirinden çok az farklarla bütün İslâm milletleri... Tarihe yeni devirler açan, taze medeniyetler kuran, hayat ve yaşayışa başka bir renk ve ahenk getiren, Allah yolunda ölümü bayram havasıyla kudsileştiren bir millet iken, bu zillete bizi düşüren âmilleri aramamız, bilmemiz gerekir.

Gün olmuş, cihan saltanatına mazhar olmuşuz. Gün olmuş, irfanımızın ışığı gözleri kamaştırmış... Gün olmuş, dikilen âbideler, dünyaya hayret ve dehşet vermiş... Gün olmuş, eşine raslanmayan âlimler, mütefekkirler ve şöhretli âlemi ihata eden kumandanlar yetiştirmişiz. Servetimiz karşısında garplı, üzengimizi öpmeyi, dudağı için şeref, eteğimize eğilmeği, alnı için vazife telâkki eylemiş, o günlerde biz, tam müslümanlık; kâmil mü'min olmanın zevkiyle yaşardık. Yolumuz, Allah'a giden yolu, Fazilet olarak kabul ettiğimiz tek vasıf; Kâinatın Efendisi Efendimizin hali ve ahlâkıydı.

Hal böyle iken, bu muazzam İslâm milletlerini zillete düşüren, geri bırakan, bazı halleriyle, tarihi ve ecdadı için yüz karası olmak durumuna kadar indiren... Dünya, harıl harıl çalışırken bizi, sinemalara, barlara, pavyonlara, eğlence yerlerine sevkederek milli ve bilhassa dinî haysiyetimizle hiç mi hiç bağdaşmıyacak perişanlıklara sürükleyen şey, ne olmuştur?..

Bu, çok acıklı ve hakikaten sonu çok karanlık olan feci hale, bizi mahkûm eden bir çok âmillerden birini kaydedelim : KUR'ÂN'dan ayrılmak... Kur'ân; Allah kelâmı ve şeriat nizamı oluşiyle, insanlığa Arşdan uzanan Eldir. Kur'ân ilim, irfan, hikmet ve hakikat hazinesidir. Kur'ân, en yüksek ahlâkı en mübarek seciyeyi, en ulvî fazileti ve en şerefli insan olma vasıflarını açıkça beyan eder. Kur'ân, hakkaniyeti, adaleti, istikameti, namuskârlığı, en ciddî emirleriyle tavsiye eder. Fertleri saadete erişitirecek, cemiyetleri, mutlak kurtuluş ve yükselişe ileteceek her hal ve hareketin düstûru ondadır.

Kur'ân için yine KUR'ÂN ne diyor.

«**Gerçek bu Kur'ân, insanları öyle bir yola doğrultup götürür ki; o en doğru yoldur. Güzel amel ve hareketlerde bulunan mü'minlere kendileri için mutlakkak pek büyük bir ecir olduğunu da müjdeler o.**» (İsrâ, 9).

⁂

«**Size Allah'dan hakiki bir nur ve apaçık bir kitap gelmiştir. Ki Allah, rızasına uyanları, onun sebebiyle selâmet yollarına doğrultur. Onları, iradesiyle karanlıklardan aydınlığa çıkarıp kendilerini dosdoğru yola iletir.**» (Maide, A: 15-16).

⁂

«**İşte bir kitap ki, onu bir feyz kaynağı olarak biz indirdik. Artık buna uyun! Tâ ki esirgenmiş olasınız.**» (En'am, A: 155).

⁂

«**Ey insanlar; size Rabbinizden bir öğüt, gönüllerde olan dertlere bir şifa, müminler için bir hidayet ve rahmet gelmiştir.**» (Yunus, A: 57).

⁂

«**O, cidden faydası çok, benzeri yok bir kitaptır. Ki ne önünden ve ne de ardından ona hiçbir bâtıl gelemez. O, bütün kâinatın hamd ettiği, O, yegâne hüküm ve hikmet sahibi Allah'dan indirilmedir.**» (Fussilet, A: 42).

Daha nice İlâhî âyetler, onun yüksek vasfını ve mutlak, ebedî kurtuluş yolu olduğunu beyan etmektedirler.

Elbette, Mes'ele Rehberimiz, O Mukaddes Kitap için buyurmuşlardır :

«— **Gerçek bu Kur'ân'ın, bir tarafı Allah'ın yeründe, bir tarafı sizin elinizdedir. Onun yoluna girip hükümlerine amel ediniz, artık sizler, bundan sonra, ebediyen saadet ve felâkete gitmezsiniz.**»

«— **Kur'ân, sefaatçidir ve şefaati kabul edilecektir. Hasmiyle mücadele eder, Allah'ca tasdik olunmuştur. Kim, onu önünde tutarsa Cennete götürür. Ve kim de onu, arkasına iterse Cehenneme sevkeder.**»

«— **Kim Kur'ân'ı okur ve onunla amel ederse, ana ve babasına kıyamet gününde bir tac giydirilir ki, ziyası dünya evlerindeki güneşten daha parlaktır. Ya onunla amel edene verilecek mükâfatı ne zannedersiniz!**»

«— **Bu Kur'ân, şüphesiz Allah'ın ziyafet sofrasıdır. Kudüz kudüz kadar onun ziyafetinden faydalanmaya çalışınız..**»

«— **Bir kimse, Kur'ân'ı okur, lâfzını hâmil, ahkâmile âmil, hikmetile kâmil olur, helâlını helâl ve haramını haram bilirse, Allah onu, Kur'ân sebebile Cennete kor ve ev halkından, kendilerine ateş vacip olan on kişi için de şefâtini kabul buyurur.**»

Bu yoldaki kıymet hükümlerinde Mesnevî'yi karıştıralım :

«**Habl-i İlâhiye, Kur'ân'a, körcesine sarıl; Allah'ın emir ve nehylerinden başka şeyle uğraşma!.**»

«**Ey müslüman, sen güzellik Yusuf'usun, bu âlem de kuyu... Seni oradan selâmete çıkaracak olan ip de Allah'ın emrine sabır ve teslimiyettir..**»

«**Ey vaktin Yusûfu, ip geldi onu iki elinle sımsıkı tut ve gafil olma ki vaktî geçmek üzeredir!.**»

«**Allah'a hamd olsun ki; bu ipi sarkıtılar. Hem de fazl ve rahmete kavuşturdular..**»

(Devamı 26. sayfada)

İlâhî Nuru Taşıyanlar

Yazan : **Muhammed KUTUB** Terceme : **Ahmed GÜRTAŞ**

Şüphesiz ki, İlâhî nuru taşıyanların bir takım hususiyetleri ve diğer insanlardan temayüz ettikleri bir takım sıfatları vardır.

Onların, Allah'a götüren yolu göstermeleri, O'nun emrine davet etmeleri, Allah'ın dini üzerinde sabit olup, haram kıldıklarından alakoymaları ve yolların ayrıldığı noktada durarak yolunu şaşıranları irşad edip, onlara doğru yolu göstermeleri bu sıfat ve hususiyetlerindendir.

Allah'ın risaletini tebliğ eden, Allah tarafından kendi emanetini yüklemek ve halkı hakka davet etmek üzere seçilen bu kimseler bu ilâhî emanetin kadrini bilirler ve hakkını yerine getirip, hayatlarını bu emanet için vakfederler, her şeyi bu emanet uğrunda feda ederler. Ne dünya güzellikleri, ne hayatın fitneleri, ne de bir takım aldatıcı emeller onları bundan alakoyamaz.

Bu kimseler Allah'ın kâinattaki sünnetini, mevcudattaki hikmetini, yaratıklarındaki sırrını ve tabiattaki cemalini bilirler de kalbleri Allah'a iman ile onun sevgisi ile dolup taşar, dilleri daima O'nu sena eder, O'nun azamet ve celâlini ta'zim için belleri bükülür, O'na yaklaşmak ve O'nun huzurunda aczini belirtmek için alınları toprağa bulanır.

İlâhî nurun taşıyıcıları Allah'ın verdiği edep ile edeblenmişlerdir. Dünya ikbali ellerinde olduğu halde bile ona rağbet etmezler, başkasının elinde olduğunda da dönüp bakmazlar. Zengin olduklarında dünya malını en iyi şekilde kullanırlar. En fazla ihtiyaç içinde olduklarında da ondan yüz çevirebilirler. İzzeti ve şerefi Allah'ın kudret ve sultasında bulurlar ve başkası için nüfuz ve otorite tanımazlar. Hakkı ilân ederler, batılla savaşırlar, zayıflara kuvvetlenmelerini haykırırlar, köle yapılmak istenilenleri her türlü azgın ve zalim kuvvetleri kırmaya teşvik ederler.

Allah'a güvenmeleri kuvvetlidir. Bunların kuvvet ve tesiri zayıf kalblere kadar uzanır, onların hislerini uyandırır, duygularını harekete geçirir, kuvvet ve cesaretle onların imdadına yetişir.

Bu kimselerin nazarında insanlar bir takım kuvvet, meziyet ve melekeler mecmuasıdır ve insanların bu kuvvetleri hakka, hayra ve fazilete doğru tevcih etmeleri icabeder. Böylece bu hayatta insanlığın kemalin nihayetine ulaşması, en güzel ve en yüksek vasıfta saadete ermesi için en ulvî örneği elde etmeleri icabeder.

Bu olgun şahısların en bariz vasfı insan ruhunu ve onun hastalıklarının ilâcını en iyi şekilde tanımalarıdır. İnsan ruhuna göre bu kimselerin durumu, tedavi esnasında hastayı merhametle ele alan, ilâcın acılığını ona yumuşaklıkla ve iyi sözlerle tatturan doktorun durumu gibidir.

Bu nurlu simaların seviyeleri yüksektir, diğer insanların seviyelerini yükseltmek için de gayretle çalışırlar, onları her türlü noksanlıklardan, basit ve değersiz şeylerden kurtarıp, onlarda hayır hislerini, edep ve ahlâk duygularını uyandırırlar. Ayrılıkları birleştirmek, söz birliğini sağlamak, safları düzeltmek, hakkın arkasından gitmek, hiç kimseye kızmadan, darılmadan ve kin beslemeden başkalarından sadır olan herhangi bir şeyi, hayır için bir yol bulduğu müddetçe daima en iyi manâsına hamletmek bu kimselerin sıfatlarındandır. Bu mutlu kişilerin gönülleri geniştir, her sınıf ve dereceden insanları güler yüz ve güzel ahlâkla karşılayabilirler.

İşte bütün bunlar «Allah'a Davet»in başına geçecek ve hidayete götürücü ilâhî hareketin liderliğini yapacak kimselerin alâmetlerinden bazılarıdır.

İslâmî davetin ilimleri acaba bu alâmetleri tanımakta mıdırlar? Bu alâmetleri acaba kendilerinde bulundurmakta mıdırlar?

Pek muhtemeldir ki, bunların pek çoğu bu hasletlerden son derece uzaktırlar. Bu da İslâmiyeti kalkınmaktan alakoymakta ve müslümanların ulvî gayeye ve istenilen hedefe yürümelerini engellemektedir.

Zaten İslâm Peygamberi (A.S.) ümmetinin bu ulvî manâları unutmasından, müslümanlar yanında yeterli ölçülerin yok olmasından, müslümanlar arasında hakikat terazisinin kaybedilmesinden ve müslümanların tehir edilmesi icabedeni takdim, terkedilmeye lâyık olanı da yükseltmelerinden korkmakta idi ve Hz. Rasûlullah (A.S.) şöyle buyuruyordu :

«Size gelmesinden korktuğum şeylerin en korkuncu dalâlete sürükleyici önderlerdir.»

Bunlardan habersiz olanlardan bazıları da, herhangi bir şey hakkında doğru dürüst hüküm veremeyen ve Hz. Ali (R.A.) nin **«Ahmak, bayağı, sesini fazla yükseltebilen herkesin peşinden giden, rüzgâra göre yönünü değiştiren»** diye tavsif ettiği bir takım cahil ve sefih insanlardan yardım istemeyi düşünmektedirler.

Böylece hakkın şan ve şerefi zayıflamakta, adalet ve insaf zayıflamaktadır. O zaman da adaletin bayrağı dürülmekte, hidayetin sancağı ters çevrilmekte, hak yolun izi ve alâmetleri silinmekte, buna mukabil fitne başını kaldırmakta, kıyılcımı büyümekte, zararı çoğalmaktadır. Cehalet yayılmakta, dalalet başa geçmekte, batıl söz sahibi olmakta ve Hz. Rasûlullah (A.S.) in dediği tahakkuk etmektedir. Zira Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmuştu :

«Şüphesiz ki, Cenab-ı Hak ilmi, insanlardan soymak suretiyle çekip almaz; Fakat Allah âlimleri kabzeder, nihayet hiç bir âlim kalmayınca insanlar cahil kimseleri reis edinirler ve soru sorarlar, onlar da bilmedikleri halde fetva verip hem kendileri saptırılar, hem de başkalarını saptırırlar.»

Allah bizleri fitnelerden korusun, saptırmaktan ve hata etmekten kurtarsın.

Şüphesiz ki, Rabbim yakından, duaya icabet edicidir.

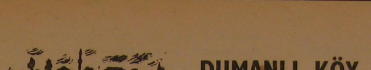

Halit GÜLER

Anadolu'nun engin boşluğunda, bozkırların ıssız susuzluğunda birbirini kucakhıyan sıra sıra köyler var. Yakınından sehirler, yamaçlarından ırmaklar akar gider. Bahçelerinde meyvalar, bastırığında yağlar kokar gider... Çardağında kuzular, tolunda çocuklar dünyaya doymadan hayata vedâ eder...

Gök kubbenin altında duman, dumanın altında köyler, köylerde evler var... Bu evlerde yıllardır feleğin kahrına uğrayıp da yine de haline şükreden, Yaradanına zikreden insanmış, O'na gönül vermiş insanlar var... Yağız delikanlıları Kur'an okur, iffetli genç kızları tezgâh dokur. Minârelerinden ezan, valdilerinden ozan sesleri, yüreklerinden ilâhî nefeseleri eksik olmaz.

Anadolunun değişmez manzarası; yıkık-yumuk duvarlar, çıplak tepeler, yokluğu haykıran kağnılar, devrini tamamlıyan sabanlar, çarığın içerisinde parmakları kaynıyan insanlar... Anadolu denince ressam bunu çizer, şâir bunu terennüm eder, ozan bunu dile getirir. Nihayet Anadolu kayalıklarda sürüsünü otlatan bir çobanın yanık kaval sesinde tam ifadesini bulur. Bu günün sahte münevveri, cemiyeti bir kurt gibi kemiren sinema şirketleri, Türk köylüsünü sömüren roman sosyalistleri, karşık yaşayışlarına romantik yönüyle bir bıraçık renk katıp bir şeyler buyunu düşünür, varlığını kabul ederler. Onların eserlerinde Türkiye'nin gerçekten kalkınmasına dair plânlar ve teklifler bulamazsınız. Çoğunluğuyla köylü olan milletimizi asırlarca saygı duyduğu ve duymakta olduğu, uğrunda ülkeler fethettiği ruh kökünden koparmak için tahrip dinametleri bulursunuz...

Bu diyarın horozları erken öter, bacalarından duman erken tüter. Gecelerin insafsız karanlığında çocuk çığlıkları duyulur. Korkuyla karışık uykular uyunur. Herkes birbirinden habersiz, ortalık sessiz. Yıldızlardan başka doslu olmıyan bu insanlar kimsesiz.

Kırkbin halkası olan ve küflenmiye terkedilen bu kalın zincirin bir bölümü de benim köyüm, belki de sizin köyünüz. Şâirin dediği gibi «O köy benim Köyümdür.» gitmesem de, görmesem de. Çocukluk yıllarının en tatlı hatıraları, bu kadınının bir köyünde geçti. Büyük şehirlerin kirli havasını teneffüs etikçe, alkol ve kumar kokan, en güzel varlık olarak yaratılan insanı ruhundan koparan hayatını yakından gördükçe, bu hatıralar daha çok kıymet kazanıyor.

«Bu milletin efendisi köylüdür.» sözü piyasaya çıkaldan bu yana bir hayli zaman geçtiği halde, durumda müsbet gelişmeler olmamış, maddi kalkınmaya kavuşamıyan Anadolu, manevi hasletlerinden de pekçok şey kaybetmiştir. Elektriği, teknik ziraatı, müsbet ilmi köye götüremiyen, götürmek için çaba göstermiyen idareci kadro, sefaleti, cehaleti, ruhsuzluğu köylünün yaşayışına kısmen de olsa karıştırmaya muvaffak olmuşlar; medeniyetin köye giremeyişini sun'i günâh çemberinin kırılamayışına bağlamışlardır. Gecenin karanlığı, kışın çamuru, yazın tozu kadar köylüye sadık dostlar bulunsaydı, Türkiye'nin şu andaki durumu daha memnuniyet verici olacaktı. Politikacı seçim zamanı, öğretmen okul vakti değil de, her zaman köye ilgi gösterseydi, köylünün meselelerini yakından tetkik etme fedakârlığında bulunsaydı; din adamının kültür seviyesi ve içtimâi mevkii yükseltilmiş olsaydı, Anadolu bugünkü halinden çoktan kurtulmuş olacaktı.

Köylüyü şehre, sanayi merkezlerine yerleşmek için zorlıyan bir kuvvet var. Bu kuvvet, köylünün kaderiyle başbaşa bırakılmış, ezici şartlar altında yaşamıya terkedilmiş olmasıdır. Şehre göç eden köylülerin zor işlerde çalışmaları, amelelik, hamallık, kapıcılık, gece bekçiliği yapmaları köydeki hayatın bu seviyeden düşük olduğunu ispat etmez mi? Köylü kendi haline terkedildiği müddetçe, şehir demir ağlar içine alınsa, hudut kapıları kapatılsa, şehre akın önlenemez, yurt dışına çalışmaya gidenlere mani olunamaz. Böylece biline... Dumanlı köy yerine imanlı köy...

MUNACAT

Yâ Rab, seni senden dilerim lûtf u kerem kıl,
İsyan dolu gönlümde biraz nûrunu artır...
Dâd eyle, bu iklîm-i dalâlette bunaldım,
Bir dem seni sevmekteki lezzetleri tattır.

⁂

Yansın, erisin varlığın arzûları artık!
Düşsün nazarımdan bütün ukbâ ile dünyâ...
Kurtar beni, kurtar beni her türlü kayıttan!
Her zerremi sevgin yeniden eylesin ihyâ...

⁂

Heyhât! Sana yalvarmağa yâ Rabbi yüzüm yok,
Sensin ama afv eyleyecek bunca günâhı,
Bir lâhza İlâhî, kararen gönlüme nûr ver,
Sen izzet ü rahmînle arıt kalb-i siyâhı.

⁂

Ben afvederim dersin, eğer tevbe ederse,
Tanrım, ne büyüksün ki bu isyan dolu rûhu,
Rahman adının üstüne yüz bin kere tevbe,
Gufrânına gark eyle bu kûfran dolu rûhu.

Nahid AYBET

Müctehidler Nazarında Sünnetin Değeri

(İbn'ü Teymiye'nin raf'ul-melâm.. risâlesi)

— XII —

Hayreddin KARAMAN

İâde ve delâlet kesindir diyenler; ya hadisin ancak —iddiâ ettikleri— manaya gelebileceğini, veya başka bir manayı vermeye hadisin müsâid olmadığını yahut da benzeri hususları bildikleri için böyle hareket ederler.

İfade ve delâleti zâhir ve fakat kesin olmayan hadislere gelince :

Şer'i hüküm ve amellerde bunların da mesned ve kaynak olabileceğinde muteber olan âlimlerin ittifakı vardır.

Uhrevî bir cezayı haber vermek ve benzeri gibi ilmî (ilim ve itikad ifade eden) meselelere aitse, bu hususta görüş ayrılıkları vardır :

1 — Fukahâdan bazıları şu görüşü ileri sürerler : Râvisi tek fakat âdil olan haber bir vaid (dünya veya âhirete âit şer'i ve ilâhî ceza) ifade ediyorsa; bu haberde bahis mevzûu olan fi'lin haram olduğuna hükmedilir (Ameli bakımdan hadis tatbik edilir, mesned ve kaynak olur.) Ancak itikad ve ilim bakımından kesin olmadıkça mesned ve kaynak olamaz. Metin kat'i (Peygamber Efendimize ait olduğu sâbit) olmakla beraber ifade kesin olmazsa durum yine böyledir. Hz. Âişe (r.a.) vâlidemizin şu haberini böyle tatbik etmişlerdir : «Zeyd'e söyleyin, tevbe etmediği takdirde, Rasûlullah (s.a.) la beraber yaptığı cihadı ibtal ve zayi etmiş olur.»

Bu haberin izahında derler ki : Hz. Âişe, kendisi bildiği için vaîdi ifade ediyor. Biz onun bu haberini — bir işi — haram kılma hususunda tatbik ederiz.

Fakat bu vaîd ve tehdîd'in tahakkuk edeceğine kaanî ve kaail olmayız. Çünkü hadis bize göre tek râvinin rivayetiyle sabittir.

Bunların dayandığı delil de şudur : vaîd, ilim ve itikad mevzûuna girer. Bunlar ise, ancak ilim ifade eden yol ve vasıtalarla sabit olabilir. Aynı zamanda, herhangi fiil ictihad konusuna girerse, onu işleyene ceza gerekmez. (İctihadında yanılan da ecir alır.)

İşte bunların görüşüne göre vaîd hadisleriyle ancak o fiillerin haram olduğuna hükmedilir, fakat delâlet ve ifade kesin olmadıkça vaîd tahakkuk etmez. Bunun bir başka örneği de, Hz. Osmân'ın tesbit ettirdiği mushafların bulunmadığı halde, bazı ashâbdan sahih olarak nakledilen kıraâtlerle bir kısım âlimlerin ameli ve bunları delil olarak ileri sürmeleridir. İmdi bu kıraâtlerin «ilmî ve ameli» olmak üzre iki cephesi vardır. Nakil yolu da sahih olan haber-i vâhid'dir (tek râvinin rivayetidir). Bu kıraâtlerle amel (onları okuma) hususunda mezkûr haberlerle amel etmişler, fakat Kur'ân-ı Kerîm'e idhâl etmemişlerdir. Çünkü bunların Kur'ân'dan olması, kesin bilgi yollarına ihtiyaç gösteren ilmî bir meseledir.

2 — Fukahânın çoğunluğu ise —ki bütün selef de aynı şeyi söylemiştir — şu görüştedirler : Bu gibi hadisler, ifade ettikleri vaîd mevzûunda da delil ve kaynaktır. Çünkü Rasûlullah (s.a.) in ashâbı ve onlardan sonra gelen tâbiûn; bu hadislerle amel ettikleri (bunları fiil konusunda tatbike mesned yaptıkları) gibi, devamlı olarak aynı çeşit hadislerin ifade ettiği vaîdlerinde sübut ve tahakkukunu kabul eylemişler, hadiste geçen işi yapan adamın, mezkûr cezayı (umûmî olarak) göreceğini açıklamışlardır. Bu husus onların hadis ve fetvalarında yaygın olarak görülmektedir. Bunların ileri sürdükleri delile gelince :

Vaîd de şer'î hüküm ve kaidelerin bir kısmını teşkil eder. Mezkur şer'î hükümler ise bazan kesin, bazan da zahir (burada zahir, kesine karşı olarak kullanılıyor) delillerle sabit olur ve bilinir. Çünkü matlub olan vaîd'in, her işleyen hakkında kesin olarak tahakkuk edeceğine şüphesiz olarak inanmak değil, ister kesin, ister zann-ı ğalip derecesinde bir inanç elde etmektir. Nitekim amelî ve fi'lî hükümlerde de durum aynıdır. Bir kimsenin; muayyen bir fi'li Allah teâlâ'nın yasak ettiğine ve işleyeni de umûmî manada, tam açıklanmamış bir ceza ile tehdid ettiğine inanması ile, mezkûr fi'li Allah teâlâ'nın haram kıldığına ve işleyeni de muayyen ve kesin bir ceza ile cezalandıracağını bildirdiğine inanması arasında bir fark yoktur. Bunlar, Allah'tan nakledilen birer haber olma hususunda birleşirler. Herhangi bir delille Allah Teâlâ'dan, gerek birinci, gerekse ikinci neviden haberler nakledilebilir. Hattâ birisi, bu çeşit haberlerle vaîd hususunda da amel daha yerinde ve kuvvetli bir harekettir dese gerçeğe uygun olur. Aynı sebeplerle ki tergîb ve terhîb (Allah Teâlâ'dan, mükâfât veya ceza bildiren) hadislerinde, ahkâm ve muâmelât hadislerinde olduğu kadar titizlik göstermezlerdi.

Çünkü tehdid ve cezâ haberi (vaîd) nin tahakkuk edeceğine inanmak, insanları bazı fiillerin terkine sevkeder. Eğer bu vaîd gerçek ise insan kurtulmuş olur. Eğer vaîd aynen gerçek değil de ceza biraz daha hafif ise; bu cezanın daha ağır olduğuna inanmak suretiyle meydana gelmiş olan hata, bundan dolayı kötü bir fi'li terketmiş kişiye zarar vermiyecektir. Çünkü aynı şahsın, mezkûr cezanın daha hafif olduğuna inanması veya hiç inanmaması halinde de gerçeğe nisbetle hata etmesi muhtemeldir. Bu ikinci hata ise inananın nazarında yasak fi'li küçümseteceğinden onu işlemesine sebep olacak, dolayısıyla da eğer ceza onun inancından daha fazla idiyse ona çarpılacak veya müstehak olacaktır. Şu hale göre, cezanın varlık veya yokluğunda hata eşit; halbuki cezanın ve vaîdin varlığına inanç var olduğu takdirde, kurtuluş daha çok mümkindir. Buna göre de inanmak daha iyi olduğu ortaya çıkmaktadır.

İşte bu delile dayanarak, âlimlerin çoğu, haram kılan ve yasaklayan delili, mübah kılan delile tercih etmişlerdir. Kezâ bir çok fukahâ gerektiğinde ihtiyat yoluna girmişlerdir. Fiilde ihtiyat, bütün akıl sahipleri arasında ittifakla kabul edilmiş gibi bir şeydir. Bir kimsenin, vaîd'in inkârı hususundaki hatasından korkusu karşısında, vaîd'in varlığını kabuldeki hatasının korkusu bulununca (bunlar birbirini karşılar ve), inanmasını gerektiren delil ile inancından meydana gelecek olan kurtuluş, zıtları olmayan iki sıhhatli delil olarak kalır.

(Devamı var)

Buhari'nin hayatı

Yazan : Cemâlüddîn-il-Kasimi
Terc. : H. K.

— Niçin?

— Çünkü alış verişe hile sokuyorlar, eksik ve fazla yapıyorlardı.

Kendisine, Ebû-Hafs'ın gönderdiği bir ticârî eşya getirilmişti. Akşam üzeri ticârî tâcirler gelerek, beş bin dirhem kâr ile almak almak istediler, bu gece gidin, dedi. Sabahleyin başka alıcılar gelerek on bin dirhem kâr verdiler, tekliflerini kabul etmedi ve : «Ben dün akşam gelen tâcirlere vermeye niyet etmiştim?» dedi, dediği gibi de onlara verdi. Verirken : «Ben niyyetimi bozmayı sevmem ve istemem.» demiştir.

Kâtibi anlatıyor : «Buhârî iyi bir ata'cı idi. Uzun süren beraberliğimiz esnasında, onun kılıcı ancak iki defa hedefine isâbet edememişti. Her atış talîminde isâbet kaydederdi, onu geçen olmazdı.»

Yine kâtibi anlatıyor : «Buhârî'yi şöyle derken işittim : Benim âhirette hasmı ve davacısı olmaz.» Kendisine : «Bazı kimseler, târihinden dolayı seni kusurlu bulmuş ve o kitap, insanların gıybetiyle dolu diyorlar.» dedim. Şu cevabı verdi : «Biz onu rivayet ettik, kendiliğimizden söylemedik, Rasûlullah (s.a.) da kötü bir kişi hakkında : «O, menzub olduğu sıfatlerin ve fena adamdır.» buyurmuştur.

Söyle derdi : «Gıybetin haram olduğunu öğrendiğimden bu yana bir kişinin gıybetini etmemişimdir.»

Hâfız İbnü-Hacer der ki : «Buhârî, hadîsle ilgili işçiler hakkında söz söylemeye hususunda büyük bir titizlik ve derin bir sakınma içindedir. Cerh ve tadil mevzûundaki sözlerini inceleyen herkes bunun böyle olduğunu anlar. Çok defa dediği : «Hakkında sustular, bunun üzerinde durulmaktadır..» gibi sözlerdir. «Yalancı, hadîs uyduran» gibi sözleri az kullanır. Bunların yerine daha çok «Yalân ona yalancı demiştir..» şeklinde ifadesini kor.

Kâtibi anlatıyor : Azber'de bulunuyorduk. Ebû-Abdillah (Buhârî), Buhâra civarında bir dershane yapıyordu. Büyük bir kalabalık toplanmış kendisine yardım ediyorlardı, kendisi de bizzat kerpiç taşıyordu. «Ey Ebû-Abdillah, beni memediyor, kendin kerpiç taşıyorsun.» dedim, «Bu bana faydalıdır» dedi.

Kâtibinin nakli : «Buhârî az yer, talebeye çok iyilik eder, son derecede cömert bir zât idi. Seherde Kur'ân-ı Kerîm'in üçte birini veya yarısını okur, üç günde bir seher vakti hatmederdi. Her gün bir hatim indirdiği olurdu. Seher vakti on üç rek'at namaz kılar, bunlardan birisiyle namazın rekât sayısını tek yapardı. Birisi, Buhârî'nin sakalından pis birşey alarak mescitte yere atmıştı. Buhârî derhâl onu yerden alarak kolçağında sakladı, mescitten çıkınca mündsip bir yere attı. Böylece, sakalını koruduklarını bir şeyden mescidi de korumuş oluyordu.

(Devamı var)

«İyilik etmekte, fenalıktan sakınmak hususunda birbirinizle yardımlaşın. Günah işlemek ve haddi aşmak üzerinde yardımlaşmayın. Allah'dan korkun. Şüphesiz Allah, cezası çok çetin olandır.

Âyet-i Kerîme

Mü'min oldur ki mümkin oldukça,
Komşusun gayre etmeye muhtaç,
Ol, değil kim huzur ile geceler,
Özi tek yata, komşusu yata aç.

Fuzulî

İslâm Dininde Sosyal yardım ve önemi

Prof. Dr. Abdulkadir KARAHAN

Müslümanlıkta, ahlâk güzelliğinin en çok öğülen yönlerinden birini : Sosyal yardımlaşma teşkil etmektedir. İmanlı insanın, mümin kardeşine, her fırsat ve imkânda elini uzatması, dara düşeni kurtarması, güçlükler içinde yüzeni selâmet kıyısına ulaştırmak için çaba göstermesi, vazifesidir. Bu hususta Kur'ân-ı Kerîm'de Allâh Teâlâ ve hadîs-i şerîf'le de Hz. Muhammed, nasıl hareket edileceğini ve bu davranışların ne gibi mükâfatlarla karşılanacağını, bizlere belirtmişlerdir.

Mâide Sûresinin ikinci âyetinde Cenab-ı Hak, müminlere şu emri vermiştir : **«İyilik etmek, fenalıktan sakınmak hususunda birbirinizle yardımlaşın. Günah işlemek ve haddi aşmak üzerinde yardımlaşmayın. Allah'dan korkun. Şüphesiz Allah, cezası çok çetin olandır».** İyilikte yardımlaşmanın ne olduğunu her selim akıl sahibi düşünebilir. Bir açlık gününde yemek yedirmek, yakınlığı olan bir yetime, yahut toprakta sürünen bir yoksula yardımcı olmak, komşunun el uzatmak, bir borçluyu altında bulunduğu yükten kurtarmak, bir hastanın derdine çâre aramak ve buna benzer bütün güzel davranışlar bu konuya rahatça girer. Allah, «El-Asr» sûresinde : **«Muhakkak insan, kesin olarak, ziyandadır»** buyurduktan sonra şu istisnayı yapmıştır : **«Ancak iman edenlerle güzel güzel amel (ve hareket)lerde bulunanlar, bir de birbirine hakkı tavsiye, sabrı tavsiye edenler böyle değil (onlar ziyandan kurtulmuşlardır)».** Ve sonuç olarak «Bi-Zilzal» sûresindeki şu ilâhî emri de daima hatırımızdan çıkarmamalıyız :

«İşte kim zerre ağırlığında bir hayır yapıyor (idiy)se onu (o sevâbını) görecek; kim de zerre ağırlığınca şer yapıyor (idi) se onu (o cezasını) görecektir.

Allâh kelâmından açıkça görüyoruz ki : İslâmlıkta yardımlaşma vazgeçilmez bir vazife, bir borçtur. Müslüman, müslümanın, her hal ve kârda, yardımına koşacaktır. Yoksulu doyuracak, yetimi koruyacak, güçsüze destek olacak, güzel güzel ameller işleyecek, din kardeşlerine sahip öğüleyecek, haktan ayrılmamayı sağlık verecektir. Aklından hiç bir zaman çıkarmıyacağı gerçek de şu olacaktır : Ben imanlı bir müslüman isem, yapacağım her iyiliğin mükâfatını göreceğime ve işleyeceğim her kötülüğün de hesabını vereceğime — bütün varlığımla — inanmakla yükümlüyüm. Allah bana iyilik üzerinde yardımlaşmayı, fenalıktan sakınmayı emreylemiştir. O halde, din kardeşlerime, hattâ bütün insanlara, elden gelirse ve fırsat düşerse, yardımcı olmayı en güzel bir ödev saymağa mecburum. Her gün bir önceki günden daha iyi, daha başarılı, daha çok başkalarına hayrı dokunmuş olabilmek çabası içinde bulunmalıyım.

Peygamberimiz : **«İki günü eşit geçen insan ziyandadır»** buyurmuşlardır. Müslümanın, her günü, ondan öncekinden, her bakımdan, daha dolgun ve daha iyi olmalıdır. Bu bilhassa sadece kendisi bakımından değil, diğer müslümanlara dokunan konular için de böyle olmalıdır. Yani alış verişteki doğruluğundan, dairedeki vazifesine ciddiyetle bağlılığı halka hizmeti zevk bilmesinden başlayıp tarlasındaki çalışmada köylüsü ile iyi geçinmesine, ortakları ile faydasız ve haksız tartışmalar çıkarmamasına, devletine karşı vergi borçlarını hak ve doğruluk kaideleri içinde yerine getirmesine kadar her konu bunun içine girebilir. Müslümanlık, iyi insan ve iyi vatandaş olmayı öğütleyen, cihanşumûl ve ebedî dindir.

Peygamber Efendimiz bir başka hadîs-i şerîfelerinde : **«En hayırlınız, ahlâkça en güzel olanlarınızdır»** buyurmaktadır. Buradaki ahlâk güzelliği mefhumu içinde, sosyal yardımlaşmanın çok yeri olduğu şüphesizdir. Hem davranışta, bir sosyal yardım manası aranabilir. Sahîh-i Müslim'deki bir hadîse göre: **«Bir kimsenin yoldaki bir dikeni geri alması, kendisinin mağfiretine sebep olduğu»** Peygamberimiz tarafından açıklanmıştır. Hatta : **«Müslümanlara eziyet veren bir ağacı kesen kimsenin cennete girdiği»** bile müjdelenmiştir. Müslümanlıkta sosyal yardımın en güzel örnekleri arasına sadaka ve zekât vermek de girer. Hele sadakanın manası çok geniştir. **«Hayvanına binen veya yükünü yükleten bir insana yardım etmenin bile sadaka sayıldığı»**nı yine Müslim'de Zekât kısmından kaydedilen bir hadîsten öğrenmekteyiz. Öylesine ki : **«güzel söz bile sadaka»** kabul edilmiştir. Bütün bunlar göstermiyor ki : İslâm dininde hem fiil ile, hem de sözle iyilik etmek, iyi davranmak, başkalarının derdine deva aramak, bir din vazifesidir. Ve bu vazife, hattâ sadece sosyal yardım, dinin en çok üzerinde durduğu ve en çok öğütlediği güzellikler arasındadır.

Müslümanlığın sosyal yardım konularından biri de : komşuya yardımdır. Bu yolda Peygamberimizin değeri, dünya durdukça, değişmeyecek mihenklarını kulaklarımıza küpe etmeliyiz. Bir hadîs-i şerîflerinde buyururlar ki : **«Mümin, komşusu aç iken, karın doyurmaz».** Büyük şairimiz Fuzulî, bu hadîs-i şerîfi şöyle nazım dilinin çevirmiştir :

Mü'min oldur ki mümkin oldukça,
Komşusun gayre etmeye muhtaç,
Ol, değil kim huzur ile geceler,
Özi tok yata, komşusu yata aç.

Büyük İslâm âlimlerinden İbn Teymiyye'nin bir fetvasına göre : Bir mahallede bir müslüman aç ve çaresiz kalsa, mahalleli onun durumunu bildiği halde yardımına koşmasa ve bunun sonucunda o müslüman açlıktan ölüverse, mahalleliye diyet vermek lâzım gelir. İşte İslâm dini, sosyal yardımı böyle anlayan ve böylece tavsiye eden bir dindir. Müslüman Türklerin, komşularından, akrabalarından başlıyarak bütün çevreleri halkına ellerinden gelen yardımı yapmalarını, bir din görevi bilmeleri ve bu yolda gayret göstermeleri gönülden isteğimizdir. İstemek, yapmak için, ilk adımdır. Hoşça kalınız...

Robot Canavar Komünizm

Mehmed ŞİMŞEK

- I -

Günümüzde istikîlede yol arayan esir milletler, zenginleme hayâliyle kavrulan fakir milletler, ilerleme gayreti güden geri kalmış milletler, gün geçtikçe kangrenleşen ahlâksızlığı önlemeğe çalışan milletler, servetlerine biraz daha eklemek istiyen zengin milletler, hâsılı her derecedeki millet derdine çare olarak maddede zenginliğini kabul ediyor.

Bir kısmı komünizmi, bir kısmı liberalizmi, bir kısmı nasyonal sosyalizmi, bir kısmı da daha başka ekonomik sistemleri seçerek idâreci hayat için gayret sarfediyorlar.

Bütün kurtuluş yolunu maddede arayan bu milletlerin, derdleri yine bitmiyecek, yine huzur kervanına katılıp sâkin ülkeye vasıl olamıyacaklardır. Çünkü ruh ile cesed, madde ile ma'nâ terazinin iki kefesi gibidir. Bir taraf ağır basarsa muvazene bozulur, ölçüsüzlük başlar ve huzur nihayet bulur. Ruh ve cesedin ayrıldığı yerde hayatın düşünülemiyeceği gibi. İki mütemmim ahenkli birleşmesi...

Ekonomik sistemleri incelediğimiz zaman bunu daha iyi anlar, esas illâcın başka bir sistem olduğunu görürüz :

Komünizm : Yahudi ırkından, Alman ihtiyrîli, hırsîiyan **Karl Marx** tarafından, **Alman Feuerbach'in materyalist felsefesi ile, Alman Hegel'in diyalektik felsefesi birleştirilerek meydana getirilen acayip bir sosyal eclişme kavramıdır. Acayip diyorum, çünkü Hegel ile Feuerbach'ın görüşleri birbirine zıd iki görüştür. Hegel idealist olup, düşüncenin maddeden önce geldiğine inanıyor; Feuerbach ise tamamen maddeci olup, insanın «düşünen varlık» tarafını kabul etmiyordu. Bu sentez, akıllı ile akılsızın, insan ile hayvanın, şehir ile panzehirin münâsebeti gibi bir tenâkuzlar felsefesi doğurdu. Bu acayip felsefenin ve sistemin uygulandığı toplumların yaşayışları da, sistemleri kadar acayip ve huzurdan uzak bir hal aldı.

Karl Marx, liberalizmin halk sınıfları doğurduğuna, servet sahiplerinin (Burjuva), işçi (Proleterya) sınıfını ezdiğine ve onların hakların istismar ettiğine inanarak, işçi sınıfını korumağa kalkar. «İşverenler fazla kâr sağlamak için işçi sınıfına az ücret verir. Fazla kâr Bankalara yatırılarak tedâvüldeki para azalır. Piyasadaki para, fabrika imâli malları satın almağa kâfi gelmez. Böylece fabrika imâli mallar ihtiyaçtan fazla olduğu veya satın almak için tedâvüldeki para kâfi gelmediği için, fabrikada stok olarak kalır. Fabrikalar, ellerinde ihtiyaçtan çok fazla mal bulunduğu için, çalışmalarını durdururlar. İşçilere de yol verirler. Geliri kesilen işçiler yoksulluk içinde kıvranırlar» diyen Karl Marx, bu duruma gelen bir toplumda herhangi bir sebepten harb patlıyacağına inanır. Harb patlar ve verdikten sonra iktisadi durum tekrar eski haline avdet eder ve bu hâdise tarihi bir tekerrür içinde devam eder gider. Bu durum kapitalist bir toplumda her zaman olageliyor ve kapitalizm bu harbi önleyemez der.

Karl Marx'a göre, zâten sınıflar arasında her zaman harb devam etmektedir. Servet (sermâye) sahipleri ile işçi sınıfı arasında da devamlı harb olmaktadır. Kapitalistler tarafından kurulan ve destekleyen devlet de işçi sınıfı ile devamlı harb halindedir. Sermâye sahipleri ve devlet ile savaşmak için işçi sınıfı (proleterya) tarafından Komünist partisi kurulmuştur. Bu durumda da harbi, Komünist Partisi ile devlet (kapitalist) arasında cereyan eder. Hedef Komünist Partisini zafere ulaştırmaktır. Komünizm sulh ve hürriyet rejimidir.

Karl Marx'ın harbi ve yoksulluğu ortadan kaldırmak için icad ettiği, Komünizm denilen Robot canavar'ı yakından tanırsak hiç de öyle olmadığını görürüz. Canavardır... Çünkü ihtilâsiz ve kansız bir şey düşünemez. Robottur!... Çünkü ruh ve manâdan tecerrüd etmiş kopkoyu bir maddedir.

Yoksulluğu ortadan kaldırmak isteyen bu fikrin ilk göz dikiştği şey halkın malı, mülkü ve servetidir. Komünizmde idare olunan milletlerde, ferdin sahib olduğu hiçbir şey yoktur. Herşey devletindir. Ferde verilen, ölümesi ve yaşayıp komünist idareye yardım edebilmesi için, mecburi ihtiyaçlardır. Yiyecek, yatmak için bir iskân ve hastalandığı zaman ilâç. O kadar... Hiç durmadan çalışan bir insanın, bu pay (eğer pay sayılırsa) haricinde kalan bütün kazancı, Komünist partisi ileri gelenlerinin ve kızıl rejimi korumakla görevli Kızıl ordunun emrindedir. İşçi istismarı...

O, karanlıklar ülkesinde ferd istediği hiçbir işi yapamaz. Ancak devletin istediğini yapar. Meselâ çiftçi tarlaya buğday ekmek istese, Komünist devletin emrindeki alkması lâzımdır. Eğer devlet müsâade etmezse ekemez. Çiftçinin buğday ekmek istediği tarlaya isterse çavdar ektirir, isterse mısır ektirir. İş hürriyetsizliği...

Bu rejimin en süflî ve gayrı insanî arzularından birisi de ihtilâldir. Komünizm ihtilâsiz iktidar düşünemez. İlk fırsatta ihtilâl zemini hazırlayıp bu emeline nâil olmak. o eşref-i mahlûkât olan insanı yoketmek için en korkunç vasıtalara baş vurur. Komünistler bir defa iktidara geldiler mi, o makamda kalabilmek için de ne lâmsıma yaparlar. İktidarlarının fenahğını düşünen kafaları uçurup, ihtilâl, zulüm ve ölüme giden yolları tıkayan vâcuları ortadan kaldırırlar. Hem de türleri bile ürpermeden. Böylece zulm tokmağının gölgesinde kurulan bu huzursuz iktidar ülkesinde göreceklerimiz : Adâletsizlik, zulm, ihtilâl, ölüm ve kan... Katl-âm...

(Devamı var)

İslâmda Niyet ve Amel

Hüseyin KÜÇÜKKALAY

- II -

NİYYETİN YERİ

Niyyetin yeri kalpdir, yani niyyet kalpde husule gelir. Burada iki husus üzerinde durmak lâzımdır :

1 — Kalpde niyyet tahakkuk etmeksizin yalnız dille yapılan niyyetin kâfi gelip gelmiyeceği meselesi ki, bu hususta İbnü Nüceym الأشباه والنظائر adlı kitabında şöyle diyor : [1]

لا يكفي التلفظ باللسان دونه

yani kalpde niyyet etmeksizin yalnız dille niyyet kâfi değildir. Şu kadarı var ki kalbiyle bu işi yapamıyan için niyyetli dille telâffuz etmenin kâfi gelieceği muteber fıkıh kitaplarında beyan edilmektedir. İbnü Nüceym'in zikretmiş olduğu yukarıdaki ibare için Eşbah Serhi الحموي (El-Hamevi) merhum diyor ki:

ظاهره أن فعل اللسان يكون بدلا عن نية القلب ومن المعلوم أن نصب الأبدال برأيي لا يجوز . أقول حيث كان لا يقدر على نية القلب صار الذكر اللساني أصلا في حقه لا بدلا...

«İbarenin zahiri (n den anlaşıldığına göre) dille yapılan (niyyet) kalbin niyyetinden bedeldir. Halbuki malûm olduğu gibi rey'le bedeller nasbetmek caiz değildir. Bana göre kalpde niyyet edemediğinden dille (niyyeti) söylemek o (acia) kimse hakkında bedel değil asıl olmuştur» [2]. Bu hale göre her ne kadar niyyetin yeri kalp ise de, kalbiyle niyyetten aciz olan kimse için yalnız dille niyyet kâfi gelebilecektir. Bu halde dille yapılan niyyetin kalpde yapılması gerekmen niyyetin bedel olduğunu kabul etmek meselesi üzerine bir şeyin teretüp etmemesi gerekir. Niyyet hususunda kalb'in asıl olduğuna göre, dille kalp arasında bir ihtilâf vaki olursa, nazarı dikkate alınacak olan kalp olsa gerek. Yine İbnü Nüceym mezkür eserinde [3]

لو اختلف اللسان والقلب فالمعتبر ما في القلب

demektedir, yani dil ile kalp (niyyet de) birbirine uymaz ise i'tibar kalpdeki niyyetedir. Meselâ kalbiyle öğle namazına niyyet edip, diliyle «ikindi namazına» deyivermiş olsa, bu namazın öğle namazı yerine geçmesi lâzım gelse gerek. Bu esasın yeminle beraber bazı istisnaları vardır [4]. İbnü Teymiyye niyyet risâlesinde :

محل النية القلب دون اللسان باتفاق أئمة المسلمين في جميع العبادات الطهارة والصلاة والزكاة والصيام والحج والعتق والجهاد وغير ذلك . ولو تكلم بلسانه بخلاف ما نوى في قلبه كان الاعتبار بما نوى لا بما لفظ ولو تكلم بلسانه بالنية ولم تحصل النية في قلبه لم يجز ذلك .....

«Cihat, Köle azat etme, Hac, Oruç, Zekât, Namaz ve Taharet gibi bütün ibadetlerde müslüman imamların ittifakiyle niyyetin yeri dil değil, kalpdir. Hatta kalbinde niyyet ettiği şeyin aksini diliyle söylemiş olsa, i'tibar telâffuz ettiğine değil niyyet ettiğinedir. Kalbinde niyyet hasıl olmaksızın diliyle söyleyivermiş olsa caiz olmaz» [5] demektedir.

Bir başka yerinde ise şöyle deniliyor :

النية المعتبرة في الصلاة وجميع العبادات محلها القلب فلا يضر عدم النطق بها كما لو نوى عقيله الظهر وسبق لسانه الى العصر

«Namaz ve bütün ibadetlerde mu'teber olan niyyet'in yeri kalpdir. Bu sebeble niyyeti dille söylememek zarar vermez. Meselâ kalbiyle öğle namazına niyyet edip, dilinin ikindi namazına kayıvermesi gibi». Hülâsa olarak, niyyet kalpde tahakkuk eder. Kalbiyle niyyet edemiyen kimse diliyle niyyet eder. Dil ile kalp arasında zıddiyet olacak ihtilâfda muteber olan kalpdir. Yemin meselesi bu kaidenin istisna edilmiş meselelerinden biridir. Buna göre kayıtsız olarak diliyle yemin edivermiş olsa ve kefferet icap eden bu yemininde de hanis olsa, kefferet taalluk eder, diyorlar. Meselâ : بداية المبتدي adlı fıkıh metninde

والقاصد في اليمين والمكره والناس سواء

denilmektedir. Bu metni ele alan فتح القدير sahibi ise meseleyi uzun uzun inceler. Bu hususta Şafii hazretleri bize muhalifdir.

2 — İkinci husus ise, kalpde yapılan niyyetle beraber o niyyeti dil ile telâffuz etmenin, lüzumlu olup olmadığı meselesidir. Bu mesele hakkında muhtelif fikir ve mütalâlar serdedilmiştir. Bazıları dil ile niyyetin söylenmesinin mustehab olabileceğini beyan etmişlerdir. Fakat dört mezhep imamından bu konuda mu'teber bir rivayet yoktur. Sert bir lehçeyle konuşan İbnü Teymiyye'yi yukarıda zikredilen niyyet risâlesinden bir daha dinleyelim :

والجهر بالنية لا يحب ولا يستحب باتفاق المسلمين ولا تبطل صلاة من لم يجهر بها عند أحد من المسلمين بل الجهر بالنية مبتدع مخالف للشريعة اذا فعل ذلك معتقد أنه من الشرع فهو جاهل ضال .

«Bütün müslümanların ittifakiyle niyyeti cehren söylemek vacip değildir. Niyyeti cehren söylemiyenin namazı dahi müslümanlardan herhangi birinin nezdinde batıl olmaz. Niyyeti cehren söyleyen, mubtedi ve şeriate muhalifdir. Bu işi dindendir diye inanarak yaparsa o kimse cahil ve sapıktır.» Fakat buna rağmen bazı kimselerin dalgın olmaları hasebiyle dil ile niyyeti telâffuz etmeleri kalpe yapacakları niyyete yardımcı olabilir.

Bazı şeyler vardır ki bunlarda mücerred niyyet kâfi gelmez. Telâffuz şartdır.

a) النذر : Nezr'in sabit olabilmesi için dil ile

(Devamı karşı sayfada)

[1] S. 18.
[2] S. 71.
[3] S. 18.
[4] Şeyhul-İslâm Taguyyüd-din Ebul-Abbas Ahmed b. Abdil-Halim b. Abdis-Selâm b. Teymiyye El-Harrani 728 H.'de vefat etmiş büyük bir âlimdir.
[5] S. 241-242
مجموعة الرسائل الكبرى ، ابن تيمية ، رسالة النية

Noldu Bize?..

Neden böyle, noldu bize?
Gülmeketler hâlimize!..
Nerde kötü huylar varsa,
Mâledindik kendimize!..

Ne İdeâl, ne bir dâvâ,
Bunlar bizde almış hava!
«Neme lâzım» diye diye,
Her şeylerde kaldık yaya!

Hak uğrunda halka hizmet,
Teşkil etmez bizde kıymet!
Menfaatler uğurunda,
Harcanıyor izzet, iffet!..

Sayrı kalktı, yitti şefkat,
Ne bir sevgi, ne merhamet...
Yıllar-yıl var ki hâlâ,
Hep onlara kaldık hasret!..

Lâkaytlıkla hakikate,
Hüsran duyduk bak ne nimete!
Vicdân, hayâ, hattâ ahlâk,
Gitmektedir hergün öte!..

Hele fırsat düştü ise,
İçimizden birimize...
Bak o zaman sen vahşete,
Ne yapmayız, bizler bize!

Zaman bizde değersizdir,
Sa'y-ü gayret pek yersizdir,
Varsa bize bir eğlence,
İşte bizim her şey'mizdir!

Hâlâ hayâl, hâlâ rüya,
Tırmanırken dünyâ aya!..
Ne an vedâ edeceğiz,
Şu battığ'mız köhne koya!

Yitmiş mâzi fecidir hâl,
Güvensizdir hem istikbâl!
Kızma sakın ey arkadaş,
Maalesef budur ahvâl!..

T. Sıtkı BALCI

NUR ve ZULMET

«Onlar Allah'ın nurunu ağızlarıyla söndürmek isterler, fakat Allah nurunu tamam edecektir velev kâfirler istemeseler de.»

Kur'ân-ı Kerîm

Bu iki kelime incelenecek olursa nurun aydınlık, zulmetin ise karanlık olduğu manâsı meydana çıkacaktır.

Âlemlere rahmet olarak gönderilen sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V.) dünyaya teşrif etmeden önce, insanlık dalâlet bataklığında yüzüyor, zulmet içerisinde kendini kaybediyordu.

Fakat, Peygamberimizin dünyaya teşrif etmesi ve o mubarek peygamberlik vazifesini üstüne almasıyla, insanlık dalâlet bataklığından hidayete, küfürden imana ve zulmetten nura kavuşmaya başladı.

Hz. Muhammed'in (S.A.V.) dünyaya teşrif etmesi ile beraber doğan İslâm nuru, o günden zamanımıza kadar bütün âlemi aydınlatmış bulunmaktadır. Kıyamete kadar da aydınlatmaya devam edecektir. İnşaallah...

Bu nurun parlaklığından ve aydınlığından gözleri kamaşan kâfirler, Peygamberimizin zamanında Onu söndürmek için çok uğraşmışlar, fakat bir türlü muvaffak olamamışlardır.

Zamanımızda da İslâm'ın nuruna düşman olanlara, onu söndürmeye çalışanlara rastlamaktayız. Fakat şu hakikatı sesimizin olanca kuvvetiyle haykırıyor ve diyoruz ki; o nur öyle bir nurdur ki, üflendikçe parlayan bir nurdur.

Çünkü o nurun sahibi Cenab-ı Hakk'tır.

Nasıl ki güneş balçıkla sıvanamaz. İşte o Allah'ın nuru da üflemekle söndürülemez.

Cenab-ı Hak biz kullarını nurundan mahrum etmesin, yoksa zulmet içerisinde kalır, küfür ve dalâlet bataklıklarında boğulur gideriz.

Bu içinde yaşadığımız yirminci yüzyılda Türkiye'de doğrudan doğruya İslâm'a, Kur'ân'a ve Müslümanlara hakaret ve tecavüz etmek cesaretini kendilerinde bulamayan solcu ve azılı dinsizler bu kutsal müesseselere çeşitli isimler altında hakaret ve tecavüze yeltenmektedirler.

Zamanımızda da Nur bahane edilerek İslâm'a, Kur'ân'a ve bilûmum müslümanlara tecavüz ve hakaret edilmektedir.

Bilhassa bu hususta müslümanların çok uyanık bulunması ve bu nur düşmanı küfür taraftarı zulmetçileri iyi tanıması lâzımdır.

Bazı saf kimseler bilerek veya bilmeyerek küfür cephesine yardımcı olmakta, zulmetçileri alkışlamaktadır. Bu gibi gaflet uykusunda bulunan kimselerin bir an önce uyanması küfür taraftarı, zulmetçileri yakından tanıması lâzımdır.

Ey müslüman kardeşlerim! Dünya ve âhirette ebedî ve hakikî saadeti istiyorsanız, zulmete küfre değil de, Allah'ın İslâm'ına ve Kur'ân'ına, Hz. Muhammed'in nuruna doğru koşunuz, zalimi ise asla alkışlamayınız.

Cenab-ı Hak bütün müslûmanları kardeşlerimizi İslâm'ın şûûruna kavuştursun. Âmin.

H. Hüseyin ÇETİN

(Başlarafı karşı sayfada)

telâffuz şarttır. باب الاستكفاف sahibi فتح القدير da

ومن أوجب على نفسه : yani metinde geçen بداية المبتدي

اعتكاف أيام لزمه اعتكافه بلياليها : ibaresinin izahında

والمتاق والطلاق : buyurur. Buna göre kalpten geçirilen bir nezirle insana hiç bir şey lâzım gelmese gerek. Kalbinden geçirdiği şeyi, diliyle de söylemesi zaruridir. Yine ayrı yerde metin sahibinin

ومن أوجب على نفسه اعتكاف أيام بأن قال بلسانه نذرت sözü

diye izaha çalışılmaktadır. Bu ise kalpteki mücerred niyyetin kâfi gelmiyeceğinin bir delili olsa gerek.

b) Talak ve itk'ın tahakkuku için dahi mücerred niyyet kâfi değildir. Bunların dil ile de söylenmeleri lâzımdır.

(Devamı var)

İslâmiyette Âile Hayatının Kudsiyyeti ve izdivac

Ali Rıza NALÇACI

İlk cemiyyet hayâtı âileden başlar. İnsan oğluna Cenab-ı Hakkın en büyük nimetlerinden biri de kadındır. Kadın hayatın süsü, evin aynası, âile yuvasının neş'e kaynağıdır. Bütün gün âile ihtiyaçlarını sağlamak için ev dışında çırpınan ve yorulan bir vücut onların sadakat ve tatlı bir gülümsemeleriyle dinlenir ve tekrar çalışmak zevkini duyar. Onlar Cenab-ı Hakkın yaratmak kudretinin en büyük ve en güzel örneğidir. Bu hususta Kur'ân-ı Kerîm erkeklere hitab ederek **—rabbınızın— sizin için onlarla ülfet ve muhabbet edesiniz diye kendi cinsinizden zevceler yaratması ve aranıza meveddet ve merhamet duygusu koyması kudretinin delilleridir.»** Ve yine **«Onlar —kadınlar— sizin için bir libas, siz de onlar için bir libassınız. Binâenaleyh onlarla mârûf ve müstahsen şekilde muâşeret edin ve geçinin. Nasıl güzel geçinmezsiniz ki, biribirinizle —bir odada— halvet oldunuz ve bir yorgan altında yatıp cinsi münasebetin zevkini tattınız.»** Nisa sûresi. İşte Kur'ân-ı Kerîm'de kadınlara ve âile hayatının kudsiyyetine ve güzel geçinmeğe müteallik bir çok hükümler vardır.

İslâmiyetten önce arablar kadınlara çok fena muamele ederlerdi. Evlenmenin bir hududu yoktu. Bir erkek onbeş, yirmi kadın alır, vefatında bıraktığı mal nasıl taksim edilirse, kadınlar da kendinden olmıyan erkek evlâtlar arasında taksim edilirdi. Arab yarımadasında böyle olduğu gibi diğer ülke ve milletlerde ve hâlâ vahşi kavimlerde olduğu gibi kadın türlü şekillerde çok fena muâmele görürdü. Kur'ân-ı Kerîm'in ve peygamberimizin tebliğatıdır ki, onlara bir çok haklar bahşederek lâyık oldukları mevkie yükseltti. Peygamberimizin âile hayâtı bütün müslümanlar, hattâ bütün insanlar için taklide lâyık en güzel nümunedir. O, zevceleriyle hoş geçinir, onların yaradılışlarındaki letâfet, kablerindeki şefkat, ruhlarındaki hassasiyeti takdir eder, gerektiği zaman âile işlerinde onlara münasib şekilde yardım eder, imkân nisbetinde onları memnun etmeğe, kırmamağa çalışırdı. Vefâtından önce yaptığı Veda haccında yüz bin müslümana hitab ederek: **«Ey nas: sizin kadınlarınız üzerinde hakkınız olduğu gibi onların da sizin üzerinizde hakları vardır. Anneleriniz, teyzeleriniz, halalarınız kadınlar olduğu gibi siz de âile hayatının zevkini tattıran zevceleriniz de kadınlardır. Onları Cenab-ı Hakkın bir kelimesi olan (nikâh)la aldınız ve kendinize halâl kıldınız. Erkek ve kadın hepinize âile yuvasının kudsiyyetini ihlâl ile zevkini kaçırmamağı, namusunu kirletmemeği tavsiye ederim. İçinizde en hayırlılarınız âilesine hayırlı olanlardır. İçinizde ben de âilesine hayırlı olanlardanım.»** buyurmuşlardı.

Nikâh; Allah'ın emri, peygamberlerin sünnetidir. Sebebi; Cenab-ı Hak mukadder olan zamana kadar dünyanın mamuriyyet ve bakasını insana tevdi etmiş ve onu sâir yaratıklara nisbetle pek mükerrem ve mümtaz kılmış, dünya ve âhiret sâdetini kazanmağa bir kabiliyyet bahşetmiş, neslinin bakası için de kuvvei şehvaniyye, erkekden kadına, kadından erkeğe bir meyl ve muhabbet vermiştir. Evlenmekte üç hal vardır:

1 — Mâlî ve bedenî kudreti olan için evlenmek mubahtır.

2 — Nefsini harama düşmekten, âile ve milletine hayırlı nesil meydâne getirmek için evlenmek peygamberlerin sünnetidir.

3 — Mâlî iktidara sahip şehveti üstün olanlara zinâya düşmemek için evlenmek ise vacibtir. Şehveti üstün fakat mâlî kudreti olmıyanlar için zinâya düşmemek ilâcı Allah korkusu ve oruçtur. Zira oruçla nefs aç olunca nefis tok olur. Oruç şehveti kırar.

Nikâhsız olarak bir erkekle kadının şehvetlerini gidermesi her ne şekilde, velev kanunî —metres— hayatı şeklinde olsun zinadır. Neslin inkırazına sebeb, çirkin beşeriyyete, evli ise hem de âilesine ihanet dünyada zillet, âhirette ise azabı iki kattır. Bunu helâl saymak ise küfürdür. Bir memlekette zina arttıkça bereket kalkar, pahalılık artar. Yarım asırdanberi umumî ahlâkımızın bozulması nisbetinde pahalılığın artması gibi. Hısım ve akrabalık suretiyle nikâhları câiz ve hâlâ olmıyanlara gelince onları Kur'ân-ı Kerîm şöyle açıklar:

«Sizin üzerinize analarınızın —öz veya üvey— kızlarınız, halalarınız, birader ve hemşirelerinizin kızları ve sizi emdiren süt analarınız, ve süt kardeşlerinia ve zevcelerinizin anneleri kayın validelerinizin nikâhları haram kılındı.»

Süt anaların kocası sütbaba, kız ve oğlan kardeşleri, süt dayı ve süt teyze, süt baba, süt babanın kardeşleri de süt hala ve amca... olur. Bunlarla da süt emen çocuklar arasında bir mahremiyet olmakla nikâh muamelesi sahih olmaz.

Bir baba öz oğluna dul aldığı kadının yanında —tay— gelen üvey kızını alır. Ve yine eski karısından olan kızını üvey oğlu ile everebilir. Keza dul aldığı kadının oğluna kızını vererek işlî dışlı olabilirler. Bir erkek karısı sağ iken baldızı ile evlenemez. Fakat karısı ölür veya ayrılırsa evlenebilir. Kocası sağ bir kadın başkasıyle nikâhlanamaz.

Boşanan bir kadın başka bir kocaya varabilmek içni boşandığı günden itibaren üç aybaşı âdeti görmesi lâzımdır. Kocası ölen kadın da ölüm gününden itibaren dört ay on gün beklemesi lâzımdır. Daha evvel kocaya varamaz. Varsa nikâh sahih olmaz. Bu beklemenin hikmeti kadının rahminde çocuğun olmadığı anlaşılmasıdır. Kadının boşandığı veya ölen erkekten hâmile olursa, çocuğun doğumu beklenir. Bu beklemelere —iddet— denir. Kadınlar aybaşı ve lohusalık hallerinde kocalarıyla birlikte yatabilirlerse de cinsî mukareret yapmaları haram, muzır ve nefreti mucibtir.

Nikâhın sahih olabilmesi için dindarlık şarttır. İyman ve İslâmın hiç olmazsa öz olarak ne olduğunu bilmiyenlerin diyaneten nikâhları sahih olmaz. Binaenaleyh çocuk babaları çocukların dinî terbiyesini ihmal etmemeli, kız alır, oğlan everirken esâlet ve diyaneti üstün tutmalıdır. Bir müslüman erkek hıristiyan ve yahudi kızla evlenebilir. Puta ve ateşe tapanlarla evlenemez. Bir müslüman hanımının nikâhı ancak müslümanla sahih olur. Sebebi; müslüman hanımın

(Devamı karşı sayfada)

Yazı : Haddat Abdulkâdir SAYNAÇ
Süsleme : Âtıf SAYNAÇ

Hâmisi HK Ünlü
Obut

ANNELER ve ÇOCUKLAR

Gültekin ENGİN

Ailenin en küçük fertlerinden bahsetmek istiyorum, çocuklardan. Anne ve babadan teşekkül eden aile nüvesinin meyveleri çocuklardır. İnsan ömrü hiç bir güce sahip olmadığı halde bu kadar büyük ihtimama ve sevgiye hiç bir zaman erişememiştir. Elini kolunu oynatamıyacak kadar zayıf ve cılız olan çocuk, güçlü ve kudretli iki insanı kendisine hizmetçi edinmiştir. Küçücük ülkesinin taçsız kıralına olan bu itaat, anne ve babanın şefkat ve aşk derecesine yükselmiş sevgilerinin eseridir. Çocuk sahibi olan, özelliğini kaybetmemiş hiç bir mahlük onun emirlerine karşı gelemez. Eski aile tiplerinde çocuğun yeri, hüküm sahası daha geniş idi. Çocuk, dede, nine, teyze, hala, dayı, amca gibi kendi emrine hazır bir çok fertlerin içinde dünyaya gelir, senelerce ayağı yere basmazdı. Aile parçalanıp küçük ünitelere ayrılınca bu saha daraldı. Artık kendisine ninniler besteleyecek sevgililerden mahrum, yalnızca hayatını idame ettirebilme yeteneği ile başbaşa kaldı. Zamanın annesi çalışmak, çeşitli cemiyet teşekküllerinde vazife almak, eğlenmek, dost ve ahbab ziyaretlerinin dışında ev işinden artа kalan çok az bir zaman ayırabilmektedir çocuğuna. Ağır meşgaleler altında ezilen anne için çocuk yük telâkki edilmeye başlanmış, doğum kontrolü için tıbbın kendisine tanıdığı haklardan istifade yollarına sapmıştır. Hayat pahalılığı, lüks düşkünlüğü ve eğlenceler aile bütçesine yüklenince, çocuğa ayrılacak miktar azalmış, ana ve çocuk sağlığı istasyonlarından verilen süt tozuna ihtiyaç hissedilmeye başlanmıştır. Okul masrafları, istikbal endişesi, yepyeni bir yuva kurabilme masrafları nazarı itibare alınınca, zamanımız insanı çocuğa düşüş bir canavar gözü ile bakar olmuştur. Cemiyetin akışı budur. Fertler kendilerini bu akıştan kurtarabilme yeteneğine sahip değillerdir. Her ne şekilde gelmişlerse ve halen de yaşadıklarına göre bu dünya bizimdir, hiç bir sermaye getirmeden gelirimize ortak etmek istemiyoruz kimseyi diyorlar. Ankara radyosunun kadınlar saati programında içleri parçalayan bir röportaj dinledim. Eğlenmeye gelmiş bir gurup hanımın masasında sarılı bir bebek yatmaktadır. Spiker soruyor, çocuğunuz uyuyabiliyor mu bu gürültüde. Cevap çok acı; uyuyup uyumadığını bilmiyorum. Kendisi hastadır. İlâcını mamasını verdim, yatırdım. Ne yapayım evde çok sıkılıyorum, eğlenmek benim de hakkım.

Kendi kazancını çocuğu ile bile paylaşmak istemeyen egoist, eğlencesine çocuğunun hastalığı bile mani olamayan annelerin sinelerinden şefkat yerine zehir aktığı kanısındayım. Anne olarak yaratılmış ve anne olmuş hiç bir mahlûkun bu derecelere düşeceği düşünülemez. Yavrularına et yediren, bulamayınca da kendi gögsünü paralayan bir kuşdan bahsederler. Her annenin en az bahsedilen kuş kadar merhametli ve şefkatli olması icap etmez mi? Memleketimizde anneler günü tertip edilir. Yılın annesi seçilir. Kadınlar birliğinin bütün toplantılarında ve toplantı sonucu açıklamalarında annelerin karşılaştıkları güçlükler sıralanır. Ben hiç rastlayamadım ki, yavrularımızla gereği gibi alâkadar olamıyoruz. Onlardan ayrı geçen zamanımız çoktur, bunu azaltmanın çarelerini arayalım demiyorlar.

Fakat şuna da inanıyorum ki, annelerin bu günkü durumları tamamen güçlerinin dışında olan bir meyzu. Cemiyetin tesirinden anneleri korumak imkânsız. Meselâ bu gün için hangi merci anneleri lüks denen şu israf bataklığından kurtarabilir? Zamanımızda bir çılgınlık halini alan eğlence düşkünlüğünün elinden anneleri koparıp alacak hangi kuvvetli koldur? Mümkün olsa da teker teker herkesin yolunu kesip dert yansam. Çocukların annelerini, cemiyetten ve bizzat annelerden geri istesem. Acep gelirler mi?

(Başlarafı karşı sayfada)

dininin hak ve âli, diğerininki batıldır, küfüv olamaz. Bir de evlid babaya tâbi olduğu için müslüman hanımın frenkle evlenmesi dinine ve milletine ihanettir ve sonu nedâmettir.

Her müslümanın resmî nikâhla beraber dinî nikâh da yapması müslümanlık ve peygamberimizin sünnetine riâyetin muktezasıdır. İngiltere kraliçesinin nikâhı önce kilisede kıyılmış sonra resmî nikâha gitmişlerdir. Müslümanlar dinî geleneklerine riâyete, hürmete daha lâyıktır. İslâmiyyet aile iffet ve namusunun korunmasına büyük bir kıymet vermiştir. Bir baba ile öz veya üvey kızı arasında şehvânî bir yaşıma ve hareket olsa nikâh gider. Keza kayınvalide ile damat ve kayınpeder ile gelin arasında da böyle hareketler olsa, kız ve gelinlerinin nikâhı diyaneten gider. İyi geçinmiye, çocukları ana ve babalı öksüz yapmamaya, onlara iyi örnek olarak büyütmeye dikkat etmeli. Bazı Hadîs-i şerifler : 1 — Müslümanların iyman bakımından en yüksek olanı ahlâkı güzel olanıdır. 2 — Allah'tan korkun, onlara zulüm ve zevciyyet muamelesinde kusur ve ihanet etmeyin. 3 — Saliha ve iffetini muhafaza eden bir dul kadın göklerde şehid adıyla anılır. 4 — Dul kadınlara salih bir zevç şefkat ve merhametle muamele ve yavrularını koruyunuz. 5 — Bir kadın beş vakıt namazını kılar, ramazan orucunu tutar, namusunu muhafaza ve kocasına itaat ederse şüphesiz cennete girer.

BÜYÜK KAPI EK

Ancak üstad N. Fazıl KISAKÜREK'in kaleminden çıkabilen bu eseri bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz. Peygamberimizden başlayarak zamanımıza kadar gelen Altın Halkanın Büyük kolbaşlarından 32 Velinin ruh hayatı bu eserde dile getirilmiştir. OKUYUNUZ!

İdarehanemizden temin edilir.

Fiatı 5 liradır.

Manevî Kalkınma

Doç. Dr. Nureddin TOPÇU

Bugün bizim işimiz güçleşmiştir. Karanlıkta kalanlara anlatmak lâzım geliyor ki; din adamının kini, gayzı, tehdidi, hasedi, hattâ zaafı olmaz. Biz onları her zaman affettik. Çünkü onların bu hali de bir gülün açılması gibi, Allah'ın emriyledir. Ancak bu sahne karşısında sessiz kalmamızı Allah affetmez de onun için, kendilerine selâmet getirici olan her çeşit davranışı revâ görüyoruz. Aynı ruhu taşıdıkları halde bir türlü anlaşamıyan nesillerin, zümrelerin bu haline sebep, din içinde anlaşacak yerde, dinin dışına çıkıp madde ve menfaat sahasında pençeleşmeleridir. Yeni neslin bazı hâtalaları var; dindar nesil onu reddediyor ve bu mütalaaları sebebiyle yeni neslle dinin kapılarını sımsıkı kapatıyor. Düşünmüyorlar ki, biz hangi şekil ve kabuk içinde döğüşürsek döğüşelim, zafer yine Allah'ındır.

O halde, bir islâh hareketi zaruridir ve bu islâh hareketi ehedi olan dinin ruhunu her mevsime göre değişen şekiller ve renklerle muhafaza etmenin sırrını bize öğretecektir. İslâmda çok islâh hareketleri yapıldı. Mezhepler ise yalnız hukuk sahasında yapılan islâh hareketleridir. Bugün yapılması gerekli bir islâhat, dinin ruhu demek olan tasavvufla, ona uygun şekiller arayan şeriatın ıslâhlarıdır olmalıdır. Bu, ruhlar âleminde yapılacak bir müdahale olacaktır. Buna muvaffak olmak için şiddete, ithama, gayza, galeyana veda etmeliyiz. İbadetlerimizde kemiyetin bize, keyfiyetin Allah'a ait olduğunu bilerek sayı sayma heveslerini çocukluğumuza bırakalım.

Dualarımızda dağın ardındaki sağırlara haykırma değil de, bize bizden yakın olan Allah'a çevirme ve ona sığınma hali olduğunu unutmıyalım. Allah'ı bırakıp halka yaranmak için haykıran mâbed artislerine haddini bildirelim.

Haccın bir şehre gidip gelmek ve bir şehrin halkını sevindirmek olmadığını, ruhtaki beşeretle beraber bir islâm kongresi olduğunu anlamakta daha geç kalmıyalım, Mübarek beldeye şuurumuz ve ideallerimizle koşmasını bilelim. Dinde yapılmasını özlediğimiz islâhat hangi esasları ihtiva edecektir? Ancak beşerî salâhiyetlerimizi tedaviye muktedir ruh doktorlarından meydana gelecek bir sınıfın yetiştirilmesi, bu davânın halline ulaştırabilir. Bu sınıfın gönüllüleri, matematikten metafizige, güzel sanatlardan iktisat ve siyasete kadar bütün zekâ ve irfan sahalarında ihtisas sahibi olmalıdırlar. Bunları yetiştirecek mekteplere ve üniversitelere ihtiyacımız vardır. Bu müesseselerin yetiştireceği imanlı ve münevver gençlik, cemiyette sarsılan iman birliğini yeniden kuracaktır.

Biz aynı zamanda rönesansımızı da yapacağız. Bunu hazırlıyacak üniversiteleri kuracağız. Kendi kabuğuna çekilmiş, tahsisat paylaşmakla meşgul, saray cüsseli üniversiteler değil, hukuk doktrini, dünya görüşü, millet anlayışı, sanat sistemi ortaya koyan, bir kelime ile milletimizin kültürünü yuğuran üniversiteler. Bir sürünün olmasa bile, bir milletin, mutlaka beyne ihtiyacı vardır. Nasıl ki beyin, uzvî yapının her tarafına sinir kordonlariyle bağlı bulunursa, bir milletin üniversitesi de millet vücûdunun her tarafına ve onun bütün hareketlerine içten kanallarla bağlı olacaktır. Biz, muhtar üniversite değil, mes'ul üniversite istiyoruz!

Dicle kıyılarında, bir kurdun bir kuzuyu parçalamasından Hazreti Ömer nasıl mes'ul oluyorduysa, Anadolu çocuklarının geriliğinden de üniversite öyle mes'ul olacaktır. Bu muazzam ve kurtarıcı hareket ancak devletin eseri olabilir. Bu üniversite ilim, felsefe, sanat ve din hayatını 20 ci asrın seviyesine yükseltecek ve milli kültürün her hareketine, musikisine ve mimarisine, pedagojisine ve politikasına istikamet gösterecektir. Bu üniversite, sokaklarımızdaki âvâre çocuklarla İstanbul kaldırımlarına atılarak çıraklık arayan köy çocuklarını yarının hüner ve dehâ sahipleri olarak yetiştirici cihazı ve onu idare eden gençlik teşekküllerini harekete geçirecektir. Bu üniversite, cezasının işkence olmadığını anlatacak ve dinî teşekküllerle el ele vererek hapishânelerimizi ıslâh ve temizleme yeri haline getirecektir. Din ile ilmin, iman ile aklın, emellerle ümidin el ele vermeğe en ziyade muhtaç olduğu yer hapishaneler değil midir? Onların bir engiziyon hücresi halinde kalması ne büyük gaflet olur! Yine bu üniversite, gazetelerle radyoların çalışmalarına direktif, manâ ve değer verecek, bunları millî hayat için zarurî vasıtalar haline koyacaktır. Bu üniversite halka siyasî particiliğin, iktisadî ve içtimaî, aynı zamanda tarihî bir doktrine, bir akideye bağlı hareket tarzı olduğunu öğretecek ve bununla siyasî hayatımıza olgunluk getirecektir. Nihayet, bu üniversite Avrupa ve Amerika modalarına gönül verici her günkü cereyanlarla değiştirilen maarif metodları, programlar ve tahsil gayeleri üzerinde ıstırarlı ve ciddî görüşler ortaya koyarak millî maarif sistemimizin kurucusu olacaktır.

Bu üniversitenin önder oluşuyla, kopyacılıkla ezbercilikten ilme, en aşağı seviyeyi eğlendiren bayağı teranelerden musikiye, şaşkınlıkla görenelerden ahlâk anlayışına, nihayet ıstırabımızdan bir metafiziğe yükseleceğiz. Bunun adı rönesanstır. Bu rönesans, bir romantizm ile beraber doğacak, yani bugün perişan ve mağlûp duygularımızdan ve buna rağmen hamleye hazır kalbimizin çarpıntısından hayat alacaktır. Anadolu'nun bîri maddî, bîri manevî iki insuru, bugün perişandır: Tarihi ve tabiatı. Tabiatla tarihin her ikisi üzerinde, dimağını işletecek olan nesil, bu rönesansın mübeşşiri olacaktır. Onların yükseneceği mes'uliyet ağırdır. Zira, en buhranlı devirde rönesans, reform ve romantizmimizi birlikte yapmıya mecburuz. Bu vazife, bu büyük dava harekete geçirilmek için, ilk defa paslı zemin üzerinde onu kımıldatıcı bir kuvvete muhtaçtır. İlk hareketi ve ruhların hareketi için gerekli malzemeyi ferd olan varlıklardan beklemek, hep birbirimize bakmaktan başka bir âkibete ulaştırmaz. Tam seferberlik her cepheden toplanan kuvvetlerin bir merkez etrafında birleşmesiyle olur. Maddede olsun, ruhda olsun, dehâda olsun, sevdada olsun, Hak ile birleşen kuvvet daima haktır. Cesâret bu kuvvetin parolası, imanımız kaynağı olacaktır. Bizi zaaflarımızdan sıyıracak bir milliyet ideali düşünürken, Allahsızlıkda şifa ummıyalım, garplılaşmada hüner görmeyelim; ruh ve vücudumuzla minnetle bağlandığımız bir toprak ve bir tarihe teslim olmalıyız.

Hürriyete dair

M. Said ÇEKMEGİL

Nice insanlar gördük; hürriyet hürriyet diye esarete, fazilet fazilet diye rezalete boyun eğer...

O insanlar ki; Aklı ile bulup elleriyle yaptıklarının esiri. Hürriyet lâfını etmekle medeni olurum zannederken — insan hakları teranelerine rağmen — hür yaşamak istiyenlerin hudutlarına tecavüz edenlerin en rezilidir.

İnsanlar ki; zevkinin, ihtirasının, şehvetinin ve nihayet (Desinler) in esiridir de, hakkaniyet duygularını, samimiyeti, feragat ve fedakârlık arzularını hapseden aptalların zalim emiridir.

Hayvanlar gibi dilediği yeri kirletmeği, canı istediği gibi hareket etmeği, hürriyet zannedip, hakikatlardan başka her şeyin esiri olan bu zavallılar, birgün Hakka teslim olarak huzura kavuşacaklar mı acaba?

Hakka teslim olmaktaki huzuru, ona bağlanmaktaki emniyeti idrak edemeyenler, gerçek hürriyetten daima mahrum kalacak.

Hakka teslim olurlarsa, olabildikleri kadar HÜR, bağlanabildikleri kadar GÜR olacak...

Bu ezelde de böyle, ebede kadar da böyledir;

Hürriyeti gayride arayan, yazık, beyhude yorulacak...

Meselelerimiz

Mezarlıklarımızı Mermer Saraylara Benzetmeyelim

Büyük şehirlerimizdeki Müslüman mezarlıklarına gittiğinizde, etrafı mermerlerle muntazam şekilde yapılmış, bir veya birkaç kişilik kabirler herhalde gözünüzden kaçmamıştır. İslâmiyette böyle gatavatlı olarak kabirlerin yapılması men edilmemiş midir? Eczâdımızın ve Yüce Peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V.) in ashabının kabirleri ne kadar sade değil midir?

Dinimiz yanlız mezarın iki başına iki adet taş dikilebileceğine müsaade etmiştir. Binlerce liraya mal olan mermer sarayları andıran kabirlerin yapılmasını, İslâmiyet israfa sebebiyet vérdiği için men etmiştir. Ebediyet âlemine göçen müslümanlara gatavatlı kabirler yaparak ruhlarına azap etmemeliyiz. Burada yapacağımız masrafı, hayır müesseselerine verdiğimiz takdirde ölülerimizin ruhlarını şâd etmiş oluruz...

Mezarlıklara yapılan milyonlarca lira ile acaba memleketimize kaç tane okul veya fabrika kurulabilirdi? Yurdumuzda 1965 nüfus sayımına göre 7 kişilik 288 bin aile tek odalı evlerde hayatını idâme ettirmeye çalışmaktadır. Zengin Müslümanlar ölülerinin mezarlarına yapacakları mermer paralarını, bu fakir ailelere hibe etseler di, çok daha hayırlı olmaz mıydı?

Son yıllarda bir de vefat eden müslümanların, cenazesine ve mezarına çelenk götürme fasılı başladı. Bu hıristiyan adetinin İslâm dininde yeri yoktur, bidattır, israftır. Çelenk paralarını Müslümanlar hayır cemiyetlerine vermelidirler.

Bilhassa büyük şehirlerde gökdelenlerde oturan Müslüman Türk zenginleri vefat eden akrabalarının kabirlerini İslâm dininin emrettiği şekilde sade yaptırarak, oraya yapacağınız fuzulî para masraflarını, hayır cemiyetlerine veya fakir Müslümanlara hibe ederek hem onları sefil bir yaşayıştan kurtarmış olursunuz, hem de ölülerinizin ruhlarını şâd edersiniz... Hakikatleri hatırlatmak bizden, dilediğiniz şekilde hareket etmek sizden...

İsmet SOYER

BAĞDAD

Veli ERTAN

Bağdat!

Güney komşumuz bulunan Irak Cumhuriyetinin merkezi ve en büyük şehridir.

Bağdad, ilk defa Dicle'nin sağ tarafında kurulmuş ve adına Darusselâm denilmiştir.

Bağdad, Mezepotamya ovasının yanında ve Dicle nehrinin her iki kıyısında olup, 33 derece 19 dakika kuzey parelel ve 44 derece 24 dakika doğu boylamı üzerinde kurulmuş tarihi bir şehirdir. Basra körfezinden 550 kilometre mesafededir. Denizden yüksekliği 40 metre kadardır. Dicle nehri vasıtasiyle Hind Okyanusu'na açılmış bir nehir limanıdır. Nüfusu 1,5 milyona yakındır.

Şehrin büyük kısmı nehrin doğu cihetinde olup, buraya Parsafe, batı cihetine de Kerh denilmektedir.

Bağdad sözü Fars dilinde «Allah vergisi» anlamına gelmektedir. Halife Mansur tarafından kurulmuş, adına Medine-tüs selâm, Dar-us selâm denilmişse de bu isimler resmiyette kalmış, halk arasında eski çağlarda söylenilen adiyle tanınmıştır. Bir aralık Mansuriye adı da verilmişse de bu isim de tutunamamıştır.

Orta Çağda Avrupa kaşifleri bu şehre Babilion adını vermişler, yahudi kaynakları da bu isimle düşünmüşlerdir.

Sassaniler devrinde kurulmuş olan bazı manastırlar meveuddur. Fakat buna rağmen Halife Mansur'un kurmuş olduğu bu şehrin her yönden yeni olduğu tarihi bir gerçektir.

Emevilerin inkirazından sonra Irak toprakları üzerinde yeşekkül eden Abbasi devletinin ilk halifesi ve kurucusu Ebul Abbas Seffah (750-754) tarihine kadar hüküm sürmüş ve Haşimiye denilen mahalli, merkez ittihaz etmişti.

750 tarihinden 1258 tarihine kadar olan 508 yıl içinde 37 halife gelmiştir.

Seffah'tan sonra yerine kardeşi Mansur (754-775) geçmiş ve bugünkü Bağdad şehrini kurmuş ve burası Abbasilerin merkezi olmuştur. Şehir 100.000 içinin çalışmasiyle dört yılda 775 tarihinde ikmal edilmiştir. 1258 tarihine kadar Abbasi devletinin muhteşem bir merkezi olmuştur.

Mansur'un ölümünden sonra yerine sırasiyle Mehdi (775-785), Hadi (785-786) geçmiş ve Mehdi zamanında Bağdad büyük bir ilerleme göstermiştir. Birçok binalar yapılmıştır. Bu binalar arasında Bermeki ailesinin sarayının güzelliği dillere destan olmuştur.

Halife Hadi'nin ölümünden sonra yerine Harunurreşid (786-809) geçmiştir. Bunun devrinde Bağdad sathet, şevket, ihtişam ve ilkel devirlerini yaşamış, ilim ve irfanın gelişmesine azami önem verilmiştir. Dicle'nin sol tarafında bir saray yaptırmıştır.

Harunurreşid'den sonra oğulları ara ile :

Emin (809 - 813)

Memun (813 - 833)

Mu'tasım (833 - 842) halife olmuşlardır.

Emin ve Memun arasında hilâfet kavgası başlamış ve Memun'un kuvvetleri Bağdat'ı muhasara etmiş ve bu sırada şehir büyük tahribata uğramıştı. Emin'in öldürülmesi üzerine halk da Memun'a isyan etmiş ve bu suretle Bağdat şehri iki yıl kadar Abbasi emirlerinden İbrahim bin El-mehdi'nin hakimiyeti altında kalmıştır. Fakat asilerlerin ihaneti karşısında tekrar idareyi Memun'a vermek mecburiyetinde kalmıştır. Bu arada yapılan savaşta El Hud ve Mansur sarayları yıkılmış olduğundan, Halife Memun Bermekilerin sarayına yerleşmiştir.

Memun, Bağdad'ı ilim ve irfan merkezi haline getirmiş, mutezilte mezhebini devletin resmi mezhebi olarak kabul etmiştir.

Halife Mutasım zamanında da Türklerden müteşekkil 70.000 kişilik bir kuvvet Bağdat'a yakın bir yerde, Samerra kasabasına yerleştirilmiş ve bu suretle buranı hilâfetin merkezi olmuş, Bağdat da kendi haline bırakılmıştı. Aradan yarım asır geçmesine rağmen Bağdad gene eski halini muhafaza etmiştir.

Mutasım'dan sonra Memun'un hafidi Vâsık (842-847) geçmiş ve bundan sonra Abbasi devletli süküt devresine girmiştir. Bu devre içinde 28 halife gelmiştir.

Vâsık'tan sonra gelen Müteyekkil (847-861) mutezilte mezhebinin ve serbest düşüncenin aleyhinde başlaması üzerine Abbasi devletinin biran önce inkirazına yol açmış olmasından dolayı halifelikten çıkarılmış ve katl olunmuştu. Yerine oğlu Muntasır (861-862) geçmişti.

Halife Mutemid 892 tarihinde hükümet merkezini Bağdat'a nakletmiştir.

Son Abbasi halifesi Mutasım (1242-1258) son yılında Bağdat, Hulagü tarafından zabdedilmiş, halife bir çuval içine konulmuş, atların ayakları altında öldürülmüştü. Tarihî Bağdat şehri 40 gün yağma edilmiş ve sonra da bazı tarihî binalar yakılmıştır.

Bundan sonra Bağdat, 1340 senesine kadar Irak-ı Arabın eyalet merkezi olmak üzere İlhanlılara tâbi olmuştur. 1327 tarihinde İbni Batuta Bağdad'ı ziyaret etmiş ve şehir hakkında geniş malûmat vermiştir. Daha sonra Bağdat ara ile Celayirci soyuna geçmiş, 1410 tarihine kadar devam etmiştir. İki defa da Timurlenk'in istilâsına uğramıştır. Timurlenk'in ölümünden sonra Bağdat, tekrar Celayir sülâlesinden Sultan Ahmed'e geçmiş ve şehir onalılmak suretiyle eski haline getirilmiştir. Bu zatın devamlı çalışmalarına rağmen, Karakoyunluların emîri tarafından öldürülmüş, burası Karakoyunluların hakimiyeti altına girmiştir. 1464 tarihinde Karakoyunlular Akkoyunlulara mağlûp olmuş, 1508 tarihine kadar burası Akkoyunluların idaresinde kalmıştır. Bu tarihten sonra Bağdat, Safavilerin banisi olan Şeyh İsmail'in hakimiyetine girmiştir.

1534 tarihinde, Kanuni devrinde Bağdat'ın zabtı düşünülmüş, Vezir-i azam bir ordu ile Bağdad üzerine yürümüştü. Bağdat muhafızı Mehmet Bey mukavemetini mevcut asâkire kaçmıştı. Şehrin yağma yapılmaması için kapıları kapatılmış, anahtarları ise âlemdari eliyle Padişah Kanuni'ye verilmiştir.

Kanuni Sultan Süleyman, vezir-i azamı azamî derecede ihsana garkeylemiş, 20.000 altın bahşiye vermişti.

Kanuni Bağdad'ta dört ay kalmış, bu esnada tahrir-i emlâk usulünü icra ettirmiştir. Hazreti Ali ve Hazreti Hüseyin'in mekadlarını ziyaret etmiş, imam-ı Azam Hazretlerinin türbesini yaptırmıştır.

Diyarbekir valisi Sancak Beyi Süleyman Paşa'yı da Bağdat valisi tayin etmiş ve yeteri kadar asker bırakmıştır.

1638 tarihinde Bağdat, üçüncü defa olarak Padişah Murat IV. tarafından muhasara edilmiş, çetin savaşlar yapılmış ve bu arada Sadrazam Tayyar Mehmet Paşa, bu savaşta düşmüş ve şehir de teslim alınmıştır.

Bağdat seferinde ordunun içinde bulunan Genç Osman'ın göstermiş olduğu kahramanlık dillere destan olmuştur. Hattâ Bağdat'ta Türk şehitliğinde yatmakta olan Genç Osman'ın lahdi üzerinde 9 Teşrinisani 1630 tarihinde 17 yaşında şehid düştüğü ve sandukasının üzerinde aşağıdaki manzume yazılıdır :

(Devamı karşı sayfada)

(Başlarafı karşı sayfada)

Genç Osman geliyor alaylı handan,
Kılıcın kabzası görünmez kandan,
Bir cuma saatinde kale kapısı,
Allah Allah deyip geçti Genç Osman.

⁂

Sultan Murad der Osman göreyim,
Nazlı yiğitmiş ben de bileyim,
Vezirlik isterse üç tuğ vereyim,
Vezirliğe sayestedir Genç Osman.

⁂

İbtida Bağdat'ta sefer olanda,
Atlada henüzü geçti Genç Osman,
Varuldu sancaktar, kopta sancağı,
İletti birden Genç Osman.

⁂

Kul Mustafa karakolda gezerken,
Güllç, kurşun yağmur gibi yağarken,
Koca Bağdat toplar seni döğerken,
Şehitlere serdar oldu Genç Osman.

Büyük bir hezimete uğrayan İranlılar 1639 Kasrı Şirin antlaşmasını imza etmişlerdir. Birinci Cihan Savaşının sonuna kadar Bağdat ve civarında hiç bir hâdise çıkmamıştır.

Bağdat şehrinin asâi gelişmesi, Osmanlı Devleti zamanında Mithat Paşa'nın valiliği (1869-1872) sırasında başlamıştır. Eski surlar yıkılmış, yeniden geniş caddeler açılmış ve okul, hastahane binaları yapılmıştır. Bağdat vilâyeti 3 sancak, 14 kaza ve 23 nahiyeye ayrılmıştır. Sancak Bağdat, Hille ve Kerbelâ olup, merkezi Bağdat olmuştur.

Mithat Paşa'nın valiliğinden sonra Bağdat, 1914 Birinci Cihan Savaşına kadar belediyecilik yönünden esaslı bir faaliyet gösterilememiştir.

1918 yılına kadar Irak vilâyeti merkezi Bağdad olmak üzere Osmanlı Devletinin hakimiyetinde kalmıştır.

1920 tarihinde Irak'ın müstakil olması hasebiyle merkezi olan Bağdad Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmıştır.

Bağdad, tarih boyunca birçok hâdiselere sahne olduğu gibi zaman zaman ilim, irfan merkezi de olmuştur. Otuza yakın medrese bina edilmiştir. Bunlar arasında en meşhuru Nizamülmülk'ün tesis ettiği Nizamiye medresesidir. İslâm tarihinin nadir yetiştirdiği büyük şahsiyetler bu şehirden yükselmiştir.

Son zamanlarda Bağdat, bilhassa Faysal II. zamanında Kerh tarafında Bağdad-ı Cedid namiyle yeni bir şehir kurulmuştur. Geniş caddeler açılmış, her taraf ağaçlandırılmış, çiçeklerle süslü bahçeler meydana getirilmiştir. Birçok okul ve hastahane binaları yapılmış, halkın okuma yazmasına, gece kurslarına ve sağlık durumlarına ilâzım gelen önem verilmiştir.

Şehir dahilinde Abdülkadir Geylani, İmam-ı Azam, Kâzımiye, Melik, Mercan ve Kerh gibi camiler vardır. İmam-ı Azam adını taşıdığı caminin ön kısmında, Kâzımiye camisi yanında da İmam Yusuf yatmaktadır. Bundan başka bu şehrin dahilinde Cüneyd Bağdadi, Şibli, Sırrı Sakati, Ömer Şehreverdi, Hallâc-ı ve Mansur gibi zevat bulunmaktadır.

Harunurreşid'in zevcesi meşhur Zübeydi'nin türbesi, tarihi bir değer taşımaktadır.

Buranın halkı sünni ve şii olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Kâzimiye tarafı tamamiyle şii'dir. Her iki tarafı birleştiren Dicle üzerinde Melike-i Âliye, Melik Faysal ve Cisrüdemne gibi büyük köprüler vardır.

Meşhur Hatip Bağdadi, Bağdad hakkında 14 büyük cilt tutan bir eser yazmıştır.

Hatip Bağdadi'nin ölümünden sonra İbnun Naccar Badi de bu meşhur eserе zeyl olmak üzere 30 ciltlik bir eser meydana getirmiştir.

697 tarihinde vefat eden meşhur Şeyh Kâzruni, «Ravzatul Ezip» ismiyle Bağdad'a dair 27 ciltlik bir eser yazmış ve İslâm âlemine büyük bir hizmette bulunmuştur.

DİN, MİLLET, VATAN, NÂMUS ve DEVLET CİĞNENEMEZ; CİĞNENİLEMEZ EBKÂR-I ÂLİYEDİR. HAYAT, BUNLAR İÇİN FEDÂ EDİLİR.

Bıçakçı Zâde İsmail HAKKI

Mukaddes Mâbedlerimize Saygı

Fazlıoğlu Cemâl Oğuz ÖCAL

Dünyanın her tarafında câmi, mescit, kilise v.s. gibi mukaddes âbidelere saygı gösterilir. Hem de saygıların en yücesi, en üstünü... Zira, bu, bir Tanrı buyruğudur.

Hiçbir Hıristiyan, hiçbir vakit, bir kilisenin karşısına veya yanı başına bir kahvehâne, bir meyhâne ve bilhassa bir hâne açmaz. Bunun aksi, ne görülmüş, ne de duyulmuştur.

Bize gelince :

İşte o vakit durum, bambaşka bir şekil ve mahiyet alıyor. Hem de çok acı ve aleyhimize olarak.. Bu korkunç realitenin de aksini hiç kimse iddia edemez. Zira acı hakikat, bütün dehşet ve heybetiyle, gözlerimizin önündedir. Bir Türk ve Müslüman olarak şehirlerimizi söyle bir dolaşmak, bahis mevzu ettiğimiz çirkin ve korkunç manzarayı görmek ve bize hak verdirmek için kâfidir.

Biz, bu manzarayı gördüğümüz zaman, hayret ve dehşet içinde kaldık.

Niçin mi?

Şehirlerimizin bazı semtlerindeki câmilerin hemen 20-25 metre uzağındaki meyhanelerden yükselen sarhoş nâraları minarelerde okunan (Ezân-ı Muhammedî)lere karışıyor da ondan!.

«Rezâlet.» diyebileceğimiz bu saygısızlığa artık bir son verilmeli, meyhâneler ve müskirat dükkânları bu mukaddes mâbedlerin yanından uzaklaştırılmalıdır.

Bunu dinimiz de böyle emrediyor, kanunlarımız da. Dinimizin îcaplarına saygı bir vicdan, kanuna itaat ise bir vatandaşlık borcudur. Her iki vecibeyi ifa etmiyenlere, iyi insan gözüyle bakılamaz. Unutmayalım ki biz, hem Türk'üz, hem de Müslüman... Türklük ve Müslümanlığın en büyük şiârı ise, mukaddes türbe ve mâbedlere saygı göstermektir. Bu millî ve dinî vazifemizi ihmal etmiyelim. Çünkü çok ayıp ve günah oluyor.

AHLÂKI TANIMAMAK, RUHU TANIMAMAKTIR.

Cenab-ı Hak muhakkak, kulunun helâl kazanmak için çalışmasındaki yorgunluğu görmezini sever.
Hadis-i Şerif

Çalışanlar için ne güzel nimetler, ne mükemmel mükâfatlar vardır.
Âyet-i Kerîme

Vazifeye Davet

Hasan Hulki MERT

Bu başlığın okuyucularımıza garip geleceğinden eminim. Fakat bunu yazmaya da mecburum, çünkü bu acı bir gerçeğin samimi ifadesidir.

Bizde hemenalsa, herşeyi başkalarının yapmasını bekleriz de kendimizin yapması lâzım gelen şeyleri hiç düşünmeyiz. Her zaman el yapsın biz görelim düşüncesi bizlere çok, hem de pek çok şeyler kayıp ettirmiştir.

Bir kimsenin herşeyi başkasının yapmasını beklemesi, kendisinin birşeyler yapmaya niyetli olmadığını göstermez mi?

Kendi kendisini bir iş yapmaya zorlayarak öz kabiliyetini denemeden, başkasının yapacağı işlerden ümitle hayır beklemek biraz da safiyet olmaz mı?

Bu safiyetle sadece hayal kurarak hayır ummak biraz da tenbellik ifadesi değil midir?

Kendisine güvenle bir işe başlayarak, azim ve sebatla çalışmayan bir kimse zamanla çalışma gücünü de kayıp ederek, var olan kabiliyetini körletmez mi?

Okuyan, yazan ve düşünen hiçbir kimse bu sorulara hayır diyemez. Esefle ifade etmeliyiz ki, bazı kimseler verilen vazifeyi beğenip kabul etmemekte ve güya kendilerini daha üstün işlere lâyık görmektedirler kendi akıllarınca...

Bir kısmı da bu iş uzun sürdü ve geç kaldı, yok falan şöyle dedi, filânca böyle söyledi diyerek naz etmekte ve başka işlere gitmektedirler. Bize göre bunlar vazife yapmak değil de tam manâsıyla vazifeden kaçmaktır. Bu ise çok ayıp ve yakışıksız bir iştir.

İnananın mesleği sabır, tahammül ve biraz da çile çekmektir. Sabır ve tahammülle çile çekilmeden hayat anlaşılmaz ve hiç bir meslekte de faydalı olunamaz.

En tatlı ve lezzetli meyveler Ağustos ayının sıcağında yanan ve pişen meyvelerdir.

Meyve pişmeyince düşmez, insan düşmeyince pişmez. Ateş yanmayınca kor olmaz. Korun demiri eritmesi de zor olmaz.

Yanmak hareketin başlangıcıdır. İmanın kemâle ermesi, kemâlin irfana yükselmesinin yegâne yolu yanmak ve pişmekle mümkündür.

Yemeğin de pişmişi çiğinden daha güzeldir. Pişkin olanlar işi düzeltir.

Hak yola düşelim ve hakikat ateşinde pişelim. Vazifeye koşalım, iman ve ihlâsla çoşalım...

Hakka sığınıp hakkımız olanı istemekden kaçınmıyalım. Biraz da Hakkı tanıyıp halimize razı olalım.

Bulunduğu makam ve mevki'i beğenmeyerek, daha üstün işler beklemek suretiyle rahatsız olmaktansa, haline şükr ederek azim ve sebatla çalışanları yüce ALLAH'ın daha üstün mevkiilere eriştireceğine iyice inanalım ve bundan şüphe etmeyelim.

İhlâsla inananların mesleği, Peygamber mesleğidir, O'nu terk etmeyelim...

Vazifeden kaçmayalım. Bilâkis ona koşalım... Bizler isteyelim, verilmezse, ALLAH vermeyenden sorsun. Verilir de bizler alıp kabul etmezsek, o zaman da Cenab-ı HAK vazifeden kaçandan davacı olsun. Ve bunun hesabını sorsun...

Nazı, sazı bırakalım. Küçük hesaplarla kendimizi avutup aldatmayalım.

İnanan, ihlâslı ve münevver gençleri, kendi davalarına hizmet için mesleklerinde çalışmaya davet ediyorum...

«BEKAYI HAK TANIYAN, SA'Yİ BİR VAZİFE BİLİR;
ÇALIŞ, ÇALIŞ Kİ BEKA SA'Y OLURSA HAK EDİLİR».
Mehmed AKİF

TARİHTEN GÜZEL FIKRALAR

Hazreti Ömer'in verdiği cevap

Hazreti Ömer, kendisini şehâdet mertebesine eriştirecek suikaste uğramış, ağır yaralı olduğu halde ölüm döşeğinde yatıyordu. Oğlu Abdullah, kendisine yaklaşarak sordu :

— Babacığım! Tekrar ne zaman görüşeceğiz!

Ömer, oğluna bakarak :

— Oğlum, demiş. Tekrar görüşmemiz kıyamete kaldı!

Abdullah rica etmiş :

— Daha evvel görüşmemize imkân yok mu?

Ömer o hal içinde düşünmüş, sonra şöyle demiş :

— Oğlum! Ölümümden iki üç gün sonra İnşaallah seni rüyada ziyaret ederim.

⁂

Hazreti Ömeri tedavi edip kurtarmak için sarfolunan gayretler boşa gitmiş ve İslâmın bu büyük kahramanı ruhunu mevlâsına teslim etmiştir.

Oğlu Abdullah iki gün, üç gün babasının ziyaretini beklemiş, fakat bakın gelmemiş. Abdullah gene beklemiş, günler geçmiş, haftalar geçmiş, yıllar geçmiş. Abdullah gene beklemiş...

Ömer, ancak on iki yıl sonra oğlunu, mânâda ziyaret etmiş. Konuşmuşlar.

— Baba! Hani ölümünden iki üç gün sonra beni ziyaret edecektin?

— Vakit bulamadım ki, oğlum..

— Niçin baba?..

— Çünkü hesap veriyordum. Meğer Irak fütûhatı sırasında köprünün biri yıkılmış da ihmal olunmuş, bu yüzden, koyunun biri, buradan geçerken ayağı sürçmüş de ayağı kırılmış. Verdiğim hesapların en ağırı buydu!..

Abdullah da babasına hak vererek uyanmış...

⁂

Bir koyunun kazara bacağının kırılması yüzünden Ömer gibi bir adam, on iki yıl hesap vermek zorunda kalırsa, halkın haklarını yemenin hesabını artık düşünmeli de düşünmeli...

Bunları

Hazırlayan : Hasan BAĞCI

★ En aşağı 10 milyon ferdin namaz kıldığı bir memlekette, İslâmî dava ve hamle gazetelerinin topu birden satışça 50 bini aşamaz; küfür ve başıboşluk organları da 1 milyonu geçerse, bu hâl, o memlekette namaz kılanlar değil, sadece yatıp kalkanlar bulunduğunun açık ifadesi olduğunu...

★ 1858 senesi Ağustosunun 16'sında İrlanda ile Newfoundland arasına konan büyük kablo ile çekilen ilk telgrafda : **«Avrupa ile Amerika telgrafla bağlanmıştır. Allah'a dua, dünyaya sulh ve insanlara hayırhahlık.»** denildiğini...

★ Dünya Ağır Siklet Boks Şampiyonu Muhammed Ali Clay'ın, Amerikan hazır elbise âleminin en mühim organı olan günlük Women's Wear gazetesine verdiği beyanatta : **«Mini-etek, kadınlarımızı fahişelere çevirdi. Mini-etek çıktı çıkalı, evli-barklı mazbut hanımları fahişelerden ayırdetmek imkânı kalmadı.»** dediğini...

★ Doğu Alman kız ve kadınlarına mini-etek yasak edildiği halde, dış memleketlere ihraç edilecek eteklerin mini-etek olabileceğinin kabul edildiğini...

★ İslâmiyette, üç tahtakurusunu ateşe atmanın — başka vasıtayla öldürmek caiz — insan öldürmeye bedel bir günah olduğu halde, Avrupa'da, 13 üncü asırdan 17'nci asra kadar cihanda eşi gelmemiş bir zulüm ocağı olarak, ölüm saçan kilisenin Engizisyon âletiyle, yalnız İspanya'da muhtelif suretlerde öldürdüğü ve mallarını yağma ettirdiği insan sayısının 5.544.000 olduğunu...

★ Çin ile Rusya arasında mevcut ideolojik ihtilâfların mihrak noktasında olan Doğu Türkistan'a, kızılların takma ad olarak «Sinkiyang» ismini verdiklerini...

★ Eli kanlı Başpiskopos Makarios ile Patrik Athenegoras'ın, İstanbul-Heybeliada Ruhban okulundan mezun olduklarını...

★ Hazret-i Meryem'in Efes'e gelerek orada bir müddet kaldığı ve vefat ettiğine dair dinî ve tarihî bir delil mevcut olmadığı halde; hıristiyanların medfun olma keyfiyetini bir papazın rüyasına dayandırarak; dinlerine üstünlük payı çıkarmak istediklerini...

★ Asrımızın büyük tarihçisi Arnold Toynbee : **«Eflâtun'un İdeal Cumhuriyetine en fazla yaklaşan devlet, Osmanlı İmparatorluğu olmuştur.»** diyerek, hakikati itiraf ettiği halde; liselerin birinci sınıfında okutulan «Millî Güvenlik Dersleri» kitabının 75 nci sahifesinde, Hukuk İnkılâbından bahsedilirken : **«Osmanlı Devletinde hukuk nizamı, dinin bin sene önce koymuş olduğu esaslara göre yürütülürdü.»** denildiğini...

★ Bizde «Batıcılık» denilen sonsuz Garp hayranlığının, Tanzimattan sonraki ilk mümessillerinden olan Midhat Paşa'nın, Türk bayrağındaki Hilâl'in yanına bir haç ilâve ettiğini...

★ Fennî araştırma cemiyetleri beynelmilel federasyonunun reis muavini ve Asya beynelmilel sinema enstitülerinin reisi olan Prof. O. G. Chanian, niçin Müslüman olduğunu izah eden uzun beyanatının bir yerinde : **«İslâmiyet, yalnız Allah'a ait meseleleri değil, aynı zamanda bütün meselelere de cevap verecek bir kudrettedir.»** dediği halde; Türkiyemizde ilmî etiket taşıyan ve sözde aydın olan birinin, İslâm'dan bahseden bir yazısında : «... **öte dünya nizamı olan din**...» dediğini...

★ Bir asır öncesine kadar Amerika'nın devlet reislerinden olan Abraham Linkolen'in tecrübe edip de muvaffak olamadığı köleliği kaldırma işini, Hazret-i Peygamber'in tam 13 asır önce başararak, köleliği Kur'ân hükümlerinin hâkim olduğu diyarlardan söküp attığını...

★ İngiltere kraliçelerinin tacını, resmî merasimlerle papazların giydirdiğini...

★ Ortaçağ'ın Avrupa'sında papazların halka senetle Cennetten para mukabili arsa sattıklarını...

★ Amerikan ordusunda yeminin İncil üzerine olduğunu...

Ve...

★ Vaktiyle Padişahların ve Halifelerin bile yanına; abdest alıp, büyük edeb-terbiye ve zillet ile dualar okuyarak, senede ancak bir kere girebildikleri Emânât-ı Mukaddeseyi, şimdi mini-etekli, cadı tırnaklı fingirdek turist karılarının gülüşerek seyrettiklerini...

Biliyor musunuz?

Millî An'ane - Millî Rûh

İ. Semahaddin CEM

Türk edibi, müellif ve mütefekkiri rahmetli Peyâmi Safa : *«Milliyet olmayan yerde şahsiyet, şahsiyet olmayan yerde de insan yoktur»* der.

«Türk Düşüncesi» mecmuasındaki yazıların vesilesiyle daha yakından tanıdığım ve aziz dostlarım arasına girmiş olan kıymetli mütefekkirin bu sözünü son yıllarda sık sık ve acı bir şekilde hatırlar oldük. Etrafımızda o kadar çok, âdeta yığın yığın milliyet dışı, vatan sevgisi harici hareket, söz, fiil var ki... Kozmopolitleşmeğe başlayan ve bu yüzden milli, mukaddes an'anelerîyle, millî rûh ve terbiyelerini gittikçe kaybeden bedbahtları gördükçe, yeis ve ümitsizliğe değilse bile, derin ve haklı bir elem ve kedere gömülüyoruz. Bu insanların kötü ve milliyetsiz örneklerine bakarak bozulmağa yüztutan gençlerin ve diğer insanların hâli neye varacak? Peşaye âlûfte ve kurtizanlara yakışır neşriyat yapan bol bol mecmua ve gazeteleri o zavallı kuş beyinli gafiller beslemiyor mu? Sabahları, bir çok kızın, kadının elinde o mâhut neşriyattan varaklâreler görürüz. Sonra bu kadınceklar, Türk gençlerinin Avrupa'da yabancı kızlarla evlenmelerine kızarlar. Ne hakları var? Tahsilli kaç genç bilirim ki, Avrupa'da veya Amerika'da ihtisaslarını yaparken, yine tahsilli ve ciddî kızlarla tanışarak onları ihtidâ ettirmişler. evlenerek yurda dönmüşlerdir. Çocukları da pırıl pırıl islâm-türk terbiyesiyle yetişmektedir. Bu gidişle, bizim kızlarımız, müsaadenizle, sâdece hava alacaklar. Geçenlerde radyonun berbat bir programında nasılsa dinledîğim bazı genç isimleri kulağıma çarpmıştı. Bunlar pâk dinlemek talebinde bulunanlardı. Aman Yârabbî, ekseriyeti üniversite talebesi olan ve aralarında maalesef Türkoloji, evet Türkoloji bölümünden de dinleyici bulunan bu insanlar ne mânasız, ne iğrenç caz havaları istemişlerdi. Dayanamadım. Yakın arkadaşım bulunan mes'ûl şahsa bu pespaye programlar için çıkıştım. Bana «her gün bunlardan yüzlerce mektup geliyor, istersen dediklerini yapma, Ankara'ya şikâyet ediyorlar.. Sen, dostum, bugünki nesli bizim zamanımızdaki nesil mi zannediyorsun?» dedi. Ne felâketti bu!

Bir çok meclislerde, salonlarda her sınıftan kadın ve erkeklere raslamışımdır. Gördüğüm, işittiğim şeyler bana büyük bir azap ve ızdırap vermiştir. Âile, ciddiyet ve vakarını kaybetmiş, cıvıklaşmış, dinsiz ve millîyetsiz olmuş, çocuklarını yabancı dil tedrisatı yapan müsyoner mekteplerine sırf bu sebebiyle o yavrularını da inançlarını ve millî duygularını bozmuş olan bu hâin insanlar yine de kendilerini dindar ve milliyetperver sayıyorlardı... Asıl büyük felâket de buradaydı! Ramazanda, sigara ûryakâlığını bahane ederek açıkça oruç yiyen bu bayan'lardan biri, bir ermeni âile dostunun uzattığı sigarayı zevkle alıyor, bizim oruçlu olduğumuzu bile bile, yüzümüze dumanlarını üfleyerek tüttürüyor ve o ermeniye «yeni yılınız MUBAREK olsun!» diyordu. Bu türlü yüzkarası insanlar, solcu ve gazete ve varaklâreleri, hikâye ve hedîyeleri için, alıp beslediklerî halde yine de sıkılmadan millî duygunun ulviyetinden ve kendilerinin mukaddesatçı olduklarından riyâkârca bahsediyorlardı. Türk tab'ası olmayan rumların hudut dışına çıkarıldığı sıralarda, yukarıda tearîh ve teşhir ettiğim millî duygu ve terbiye mahrumu kadınlardan biri bana dönüp «Ne dersiniz? Harp çıkar mı? Eğer çıkarsa, benim bu giden rumlar arasında çok ahbabım var. Ben de Atîne'ya gider, onların yanında kalırım!.» demişti. Elleri kağnı, sapan, çapa, mermiden şerha şerha yarılmış kahraman Anadolu Türk anası da bir kadındı, bu mahlûk da kadın, evet ne yazık ki kadın! Yüzüne ateş gibi, fena fena baktım; bütün kanım çekilmişti. Evet, düşmanı dışarıda aramamalıydık, içimizde, yanıbaşımızda idi.. Bu makûle mikroplar, para için yurt aleyhine casusluk da yapacak tıynettedirler.

Türkiyemizde millî ve dinî an'anelerimizi, tarihi ve hareketli, kahraman ve civanmerd millî rûhumuzu yeniden uyandırmak, tâbir câizse yeniden ihyâ etmek zorundayız. Türkiyemizin kurtulması için bizce ilk ve en mühim şart budur. Her geçen gaflet günü ve saati maalesef lehimize işlememektedir. Aklımızı başımıza almamız lâzımdır. Demokrasi ve hürriyet, perişanlık ve rûhsuzluk demek değildir. Demokrasi yaşarsa, Türkiyemizde ancak millî an'ane ve millî rûh sayesinde yaşar, nazarî kanunların zoru ile demokrasiyi yürütmek mühâldir. Türk dili tam bir edebî ifade buhranı içine itilmiştir, can çekişmektedir; Türk ahlâkı ihmâle uğramıştır, Türkün millî hamâset tarihi lâyıkı vechile gençlere okutulmamakta, çocuklarımız dinî ve millî terbiyeden mahrum yetişmektedir. Akîbasında millîyetçi, müslüman âile reîsleri evlâtlarını ne şekilde yetiştireceklerini âdeta şaşırmışlar, tereddüde düşmüşlerdir. Diğer taraftan rûhsuz bir takım mahlûkların çocukları, din ve yurt sevgisinden yoksun, büyümekte, yarın Türkiye'nin geleceğinde müessir olmak için şimdiden hazırlanmaktadır. Bunlar gittikçe, nüfus nisbetinde artmaktadır. Çok âcil ve müstâcel bir mesâfe ve kültür (hars) dâvası karşısında bulunduğumuza aslâ şüphe etmiyelim, bu dâvanın müsbet neticeye bağlanması için âcil ve müdâcel tedbirler alınmazsa, gelecek nesiller ülkemiz için kaybolmuş sayılacaktır. Bir vatan tehlikesi belirdiği zaman, düşman toprağına sığınmağı düşünen bir anânın yetiştirdiği ve terbiye (!) ettiği evlâttan bu yurt ne bekliyecektir? Hiç bir şey beklememelidir!

Yurdumuzun bir çok şehirlerinde, onların soyete muhitlerinden orta tabakadaki âilelere sirayet istidâdını gösteren hıristiyanlık âdetleri almış yürümüştür. Buna bir çâre bulmak lâzımdır. Bu hıristiyan hayranlığı, yurdumuz için en büyük tehlikelerden biridir.

Türk milleti milliyetperverdir, vatanseverdir, müslümandır, dinini ve vatanını canından pek çok fazla sever. Türk milletinin bugünkü evlâtlarını da Türklüğe ve Müslümanlığa yakışır şekilde yetiştirmek, sâdece maddî tahsil değil, onları mânen ve rûhan da terbiye etmek hepimizin en mukaddes vazîfelerimizden biridir. Bu vazife aslâ ihmale gelmez.

Anadolumuz bizim son ve ebedî yurdumuzdur. Anadolumuzu yükseltmek için millî an'ane ve millî rûha her zamandan ziyade bugün çok muhtâcız. Bunu teşhis edelim ve derhâl mânevî tedâvisine başlıyalım.

Başka türlü kurtuluş yolu yoktur!

Bir Çift Söz

Babana riayet et ki; oğlun da sana riayet etsin.

Hazret-i Ali

Kulağına insan nasihati girmiyen, ayağını zincirde görsün.

Şeyh Sadiî Şirazî

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

IYILIK ETMEK

Ben herkese elimden gelen iyiliği yapmayı severim. Ben kimseye bir kötülük etmem. Herkesle iyi geçinirim. Ben hiç kimseye düşmanlık beslemem.

Peygamberimiz herkese iyilik ederdi. Peygamberimiz hiç kimseye kötülük etmezdi. Ben de Peygamberimiz gibi herkese iyilik etmekten hoşlanırım.

Dünyada iyilik etmek gibi güzel şey yoktur. İyilik eden, daima iyilik bulur.

İyilik edenler ölünce Cennete giderler, Cennet ne güzel yerdir: Bağlar, bahçeler, güller, çiçekler...

Allah, beni iyilikten ayırmasın, başkasına kötülük etmekten korusun. Ölünce Cennete koysun, ateşlerde yakmasın.

⁂

FAKİRLERE ACIMAK

Fakir çocuklara çok acırım, onlara yardım etmeyi pek severim. Yiyeceğimden ayırır, onlara veririm.

Öksüzlük, çok acı şeydir. Allah kimseyi öksüz bırakmasın.

Peygamberimiz, fakirleri çok severdi, fukaraya çok yardım ederdi. Hele öksüz çocuklara çok acırdı. Peygamberimiz bütün çocukları çok severdi. Küçükleri kucağına alır, okşardı.

Çocuklar da Peygamberimizi görünce hemen koşarlar, ellerini öperlerdi. Biz Peygamberimizi candan, yürekten severiz. Bütün Müslüman çocukları Peygamberimizi candan yürekten severler.

⁂

AĞAÇ SEVGİSİ

Ağaçları çok severim, ağaç çok güzel şeydir. Bize türlü türlü meyvalar verir. O güzelim kayısılar, şeftaliler, erikler, armutlar, portakallar, mandalinalar, muzlar; o saymakla tükenmiyen bin türlü meyvalar... Bunları bize hep ağaçlar verir. Ağaç çok faydalı şeydir.

Bahar gelince, ağaçlar yapraklanır, yeşillenir, bize gölgelik ederler. Yazın o sıcak günlerde ağaçların altında serinleriz. Ağaçların güzellikleri içimizi ferahlatır.

Ağaç o kadar faydalı bir şeydir ki anlatmakla tükenmez. Onun için ağaç yetiştirmeli, ağaçları çok korumalıdır.

Ağaç dikeni, ağaç yetiştireni Peygamberimiz çok sever. Onun için iyi çocukların bahçeleri hep ağaçlarla doludur.

⁂

KANDİL GECELERİ

Bayram günleri gibi kandil gecelerini de ben pek severim. Kandil geceleri minarelerde kandiller yanar, camiler elektriklerle donanır. Babam simitler, şekerler getirir, o gece babamın, annemin, büyüklerin ellerini öperiz. Babam, annem Kur'ân okurlar, namaz kılarlar, dua ederler. Ben de onlara beraber namaz kılar, dua ederim.

⁂

Senede beş kandil gecesi vardır :

1 — Recep ayının ilk cuma gecesi (Regaip Kandili). Allah'ın rahmet ve mağfiretini mü'minlere bol bol ihsan ettiği bir gecedir.

2 — Recep ayının 27 inci gecesi (Mirac Kandili). Bu gece Peygamberimize göklerin, kâinatın, en yüksek makamların sırları gösterilmiştir.

3 — Şaban ayının 15 inci gecesi (Berat Kandili). Allah, Peygamberimize ümmet olan müslümanları bağışlayacağını bu gece Peygamberimize müjdelemiştir.

4 — Ramazanın 27 inci gecesi (Kadir gecesi). Kur'ân-ı Kerim Peygamberimize ilk defa bu gece gönderilmiştir.

5 — Rebiülevvel ayının 12 nci gecesi (Mevlit Kandili). Peygamberimiz Hazret-i Muhammed bu gece dünyaya gelmiştir.

(Bu sayfa, **YAVRULARIN DİN KİTABI**'ndan alınmıştır)

Hikâye

TEVBEKÂR(1)

Yazan : Sadun ŞÜKR

Terceme : Abdullah SERT

«EY RABBIMIZ! BİZİ HİDÂYETE ERDİRDİKTEN SONRA KALBLERİMİZİ YANILTMA DA BİZE LEDÜNNÜNDEN BİR RAHMET İHSAN EYLE. ŞÜPHESİZ SENSİN BÜTÜN DİLEKLERİ VEREN VEHHAB SEN».

Kur'ân-ı Kerîm

1384 H. senesi Beyt-i haram sahasında bir ara Kâbe'nin etrafında dolaşıyordum. Hicr-i İsmail (A.S.) de tamamen Kâbe'ye yapışmış, ellerini semaya kaldırmış, hararetle ağlayan ve : «Ey Rabbım! Senin rahmetin olmasaydı, muhakkak ben sapıtanlardan olurdum. Ey Allah'ım! Senin rahmetini ümid ediyorum. Göz açıp kapayıncaya kadar (bile) beni nefsime bırakma. Bütün işlerimi ıslâh et» diye dua eden bir genç gördüm. Bu duayı tekrarlamaya başladı ve ona devam etti. Ben bu gence karşı bir acıma hissettim. Onun bu duasının ardında bir hikâyenin olduğunu tahmin ettim ve tavafını bitirib oturuncaya kadar onu takip ettim. Oturunca, ben de yanına oturdum ve ona :

— Şu beyt-i Haram'ın rabbiyle sana yemin ederim ki susalime cevap vermeni istiyorum.

— Merhaba!

— Seni Kâbe'nin örtüsüne yapışarak şu (okuduğun) dua ile dua ederken, onu tekrarlarken ve ona devam ederken gördüm. Senin bu duanın arkasında bir hikâyenin olduğunu tahmin ettim.

Derinden bir ah çekti ve :

— Kardeşim, şu Beytin rabbına yemin ederim ki sana sorduğun hikâyeyi anlatacağım. Ümid ederim ki Allah bu hikâyeyi genç kardeşlerime faydalı kılar ve onunla onları hayır ve savab yollarına ulaştırır.

Sonra şöyle diyerek devam etti :

— «Babam gençliğinde vefat etti. Ben de o zaman 5 yaşında idim. Ben ve beş küçük kardeşimin bakımını annem üzerine aldı. O terzilik yapıyor ve nafakamızı temin ediyordu. 16 yaşıma girdiğim zaman kötü arkadaşlarla tanıştım. Vakitlerimin büyük bir kısmını onlarla birlikte oyun, nefsani lezzetler, ve kötü ahlâk yollarında geçiriyordum. Gündüzleri çalışıyor, geceleri ise harcanıyordum. Bu vaziyette tam iki sene devam ettim. Artık sabahtan bozulmuş, vücudum solmuş, halim perişan olmuştu. Yine böyle bir günün akşamında Makka'da oturuyordum. Zihnim dağılmıştı. Birden iyi yüzlü bir genç bana selâm verip yanıma oturdu ve :

— Ey Mahmud sana ne oluyor ki böyle muzdaribsin?

Ben dehşet içinde kalmıştım. Ona :

— Siz beni tanıyor musunuz?

— Ben sizin mahallenizin çocuklarındanım. Babam rahmetli babanın arkadaşı idi. Ben sizin gece yarısında rahatsız olarak evinize döndüğünüzü, şiddetle kapınızı vurduğunuzu görünce babana acıyorum. Çünkü o salih bir kişiydi. Mahalle ehlini daima yoklar, onları ziyaret eder, darlık ve genişlik anlarında onlarla beraber olurdu. Halbuki sen tam onun aksinesin. Artık aslına dön. Zira sen bu hareketlerine devam edersen yakında yıkılacaksın.

Sonra müezzin yatsı ezanını okudu. Yanımdaki arkadaş namaza gitmek için benden izin istedi ve :

— Ah ne olurdu! Keşki sen de benimle beraber namaza gelseydin ve Allahü Azze ve Celle'nin huzuruna durup, ona istiğfarda bulunsaydın. Muhakkak ki Allah kullarından tevbeyi kabul eder ve onların kötülüklerini afveder.

Az sonra hayatımda ilk defa olarak koşarak evime gittim. O gece hiç uyumadım, hep arkadaşımın bana söylediği şeyleri düşündüm. Müezzin sabah ezanını okuyunca dua ederek acele kalkıp, hemen abdest aldım. Ve bütün azalarımla Allah'tan yardım, hidayet ve mağfiret dileyerek O'na yöneldim. Namazımı bitirdiğim zaman annemi de gördüm ki : Hidayete erişmemden dolayı o da Allah'a hamdediyor.

İkinci gün derhal Makha'ya gittim. (Bir gün evvelki) arkadaş da orada idi. Ona selâm verdim. Hidayetime vesile olduğu için de hakkında hayır ve bereketle dua ettim. Ona sabah namazında Allah'ın bana (tekrar hidayete erme) nimetini verdiğini haber verdim. O da bundan dolayı Allah'a hamd ve şükranda bulundu. O günden sonra artık bütün niyetimi Allah'a yöneltmiş, bütün kötülükleri koparıp atmış, kötü arkadaşları hepsini terketmiş ve kardeşlerimin de terbiyesine eğilmiştim.

Günlerden bir yaz gününde evimde oturuken, hakketen güzel bir kız elbisesini diktirmek için evimize geldi. Giymiş olduğu elbise vücudunu örtmekten çok, daha fazla açıyordu. Kız evimize ziyaretini birkaç defa tekrarladı. İşte burada Şeytan bir defa daha karşıma çıktı. Kız açık bir şekilde benimle eğlenmeye ve konuşmaya başlamıştı. Bu sahne birkaç defa tekerrür etti. Burada Şeytan kalbimde bir oyun oynadı. Ve nihayet onunla bir yerde buluşmaya karar verdim. Buluşmamız olmuştu. Onun yanına, bir erkeğin karısının yanına oturduğu gibi oturduğum zaman artık oturduğumuz oda ve bütün dünya simsiyah ve şiddetli bir şekilde dönüyor (gibiydi). O anda Allah'ın —Yusuf (A.S.) için— şu sözünü hatırladım : *«Hanım cidden ona niyet kurmuştu. O da ona kurmuş gitmişti, ama rabbının bürhanını görmese idi...»* (2) Ben ise bundan gafil olmuştum. Bütün vücudum ve cismim bu işin korkusundan titremeye başlamıştı. Korkarak kalktım ve elbiselerimi giydim. O ise sadece konuşuyor, bana isabet edeni bilmiyordu. Beni sevmiş ve bana yakınlık göstermişti. Fakat ben Allah'ın : *«Ey Rabbımız! Bizi hidayetine erdirdikten sonra, kalblerimizi yanıltma da bize ledünnünden bir rahmet ihsan eyle, Şüphesiz Sensin bütün dilekleri veren Vehhab Sen»* (3) ilâhî sözünü tekrarlayarak odadan çıktım.»

(Devamı 26. sayfada)

(1) et-Terbiyetü'l İslamiyye.
(2) Yusûf Sûresi.
(3) Âl-i İmran Sûresi.

KAHRAMANLAR ORDUSU

G. ENGİN

İnsan ömrü doğuştan mezara kadar mücadele ile geçmektedir. Üzerinde yaşadığımız şu dünyaya kopmaz bağlarla bağlanmış ve insan kendisini bir mücadele meydanında bulmuştur. En küçük yaratıktan en büyüğüne kadar devamlı var olma savaşı süregelmektedir.

İnsan alet yapabilme hassasına malik olduğundan var olma savaşının en harisi ve en tehlikelisidir. Hayatiyetini idame ettirebilmek için bütün gayretleri tabii karşılanabilir. Şu noktada gerek tabiatın soğuk, sıcak, su baskını, volkan indîfalarına vahşî hayvanların hattâ insanların saldırularına karşı, hayatını müdafaa etmek, her mahlûkda olduğu gibi insanlarda da yaratıcının yaratılmışlara verdiği «Fıtrî» tâbir ettiğimiz bir özellikitir. Her mahlûk yaşamının gerekli olup olmadığını düşünmeden bu reaksiyonu gösterecektir. Fakat, insanla insanın mücadelesi çok zaman değişik şartlar altında vuku bulmaktadır. Köşe başında kurbanının sırtına bıçak dayayan hırsız ile, koskoca bir milleti siyaseten veya iktisaden esir alıp, onlar çalışsın ben yiyeyim diyen zihniyetin arasında fark yoktur. Üstelik böyle bir savaş zarurî de değildir. Çalışmadan yemek isteği başkalarını kendi namına çalışmaya sevkedecek, onların emeklerinin bir kısmını kendi kazancı olarak gasp edecektir. Gaye sömürmek ve gasp etmek olduktan sonra adi hiter hırsız olsun, hiter soyguncu, hattâ en modern silâhları ellerinde bulundursunlar.

Siz buna savaş deyin, isterseniz bu haydutlara madalya verin, benim için sonuç değişmez; haydutlar.

Ben doktorun elindeki neşterе korku ile bakan, ona karşı direnen, hayat bahşeden neşterine teslim olmamak için çırpınan insanlara acırım. Beyaz gömlekli, elinde neşter, kolları ve parmakları asil mücadeleye hazır bu kimselere siz, katil deyin, istilacı deyin, soyguncu deyin, ben kahraman derim.

Acaba insanlık tarihinde yaraları temizlemek, insanlığı kurtuluşa erdirmek kolunda kendi menfaatlerini ve hayatını hiçe saymış böyle kahramanların bir araya gelip ordu teşekkül ettirdikleri görülmüş müdür.

Öyle bir ordu ki, gayeleri istila değil, zulmetmek değil. Arazi, para, mal değil. Hükümran olmak, şan şöhret değil. Sadece şunu istiyorlar; Siz birbirinizle olan münasebetlerinizde adil olmuyorsunuz. Bazılarınız bazılarına zulmetmektedir. Adalet getiriyoruz ki, hakkınız kaybolmasın. Taş toprak havvalanıyor ve nebatlar sizin için gaye olmuş. Esas yaradılış gayenizden uzak, bir gün hepsini birden bırakacağınız bu nesneler, esas gayenize vasıta olabilir. Belirli ana ve babadan doğmak veya dünyanın herhangi bir yerinde doğmuş olmak insana diğer insanlardan bir üstünlük sağlamaz. İçinizde hürmete lâyık olan, insanlara faydalı olan aynı samanda hak ve hukuka riayet edendir. İnsanın derisinin siyah veya beyaz olusunda, saç renginin, göz renginin; sarı, siyah, kahverengi veya yeşil olusunda kendisinin herhangi bir gayreti olmadığı gibi noksanı da yoktur. Şu halde, sevilecek, beğenilecek olan diğer insanların haklarına azamî dikkat gösteren diğer insanlara acıyan, onlara merhamet eden, kurtulmaları için yardım eden kimselerdir. Diyorlardı.

Aslında sevilecek kimseler kendileriydi.

Bu doktorlara insanlık hayır demişse, hasta olarak ölmeye razı olmuş demektir. Nitekim Afrika ormanlarına hastaları tedavi maksadıyla gitmiş olan doktoru yamyamlar yemişlerse, doktorun asil gayesine zararı olur mu? Bütün zarar kendilerinedir.

Dünya üzerinde hiç Saldırma Bakanlığı olmadığı halde, bazı Savunma Bakanlıkları saldırgan durumundadır. Meveud menfaat oduklarının yerine kahramanlar ordusu nasıl ve ne zaman teşekkül edecektir. Cemiyetlerin bünyelerini kanser gibi kemirен, insanlığı bir bataklıkdan alıp başka bir bataklığa sürükleyen zihniyet hangi neşterle değilip pisliği boşaltılacaktır? İnsanlığın kurtuluşuna kendini adamış kahraman doktorlar nerede? Neredesiniz?

Hudutsuz Cömertlik

İkinci Murad Han 1451 tarihli vasiyetnâmesinde muhtelif yerlerdeki bazı mallarının satılarak bunların bedelleri ve bıraktığı bir miktar Florin ile kendisine Bursa'da üzeri açık bir türbe yapılmasını ve bazı dinî hizmetlerin görülmesini vasiyet eylemiştir. Bu arada biri yakut, biri elmas iki yüzüğünün satılması şartı da vardır. Bu cihet vasiyetnâmede şöyle anlatılmaktadır :

«... ve dahi vasiyet etti (Tekabbellallahu hayratehu) şöyle buyurdu ki, bir yakut yüzüğüm ki 95 bin akçeye satın aldım. Bir yanında değiği var. Vezninde bir miskalden ziyadedir. Bunu satalar, mezarımın üzerine Kur'ân okuyanlara sarfedeler mebla-ğı mezkûr tükeniinceye kadar. Ve dahi vasiyet edip buyurdu. Kim bir elması taşlı yüzüğüm dahi ana dahi satalar üzerinde ol günde 70 bin kerre (Lâ ilâhe illâllah) dedireler bir nice yedi gün... Eğer satılmasa dutu (rehin) koyalar, sonra satıp ödeyeler.»

Osmanlı Devletinin hudutlarını genişleten bu büyük hükümdarın parmağındaki yüzükler satılarak, satılmazsa rehin edilerek, alınan para ile kendisine Kur'ân ve Kelime-i Tevhîd okunmasını vasiyet eylemesi, ibretle karşılanacak bir harekettir. Mekânı Cennet olsun...

TEVBEKÂR

(Başlarafı 22. sayfada)

Sonra şöyle diyerek devam etti :

«Ya kardeşim, işte o anda Allah'ın rahmeti ve imdadıma yetişmesi olmasaydı, muhakkak sapıtanlardan olurdum. Ertesi gün kız evimize geldiği zaman, istediği şeyi yerine getirmeden kendisini terkettiğim için beni ayıplamıştı. Ben ise ona fuhşun bitiği anda Allah'ın ruhumu alıverdiğini, Allah'ın huzurunda bulunduğumu, O'nun ilâhî hududunu tecavüz edeceğimden dolayı beni ayıplayacağını, o anda Allah'a ve rasülüne hıyanet edeceğimden cehennemin ertafında döndüğünü ve bir daha büyük günah işlememek üzere Allah'a ahdettiğim halde, — Bu fuhşu işlediğim takdirde — yine büyük günaha dönmüş olacağımı hatırladığımı söyledim. Sonra ona Allah'ın azaplı günlerini, ve âyetlerini; kıyamet gününün korkularını, cennet ve cehennemi hatırlattım. Artık onu da gördüm ki gerdanlığına göz yaşları dökülüyordu. Bu günden sonra o da hidayet ve hak yoluna girdi. Ve Allah Teâlâ'ya tevbe etti.

Ve ben, bütün günah ve hatalardan temizlenmek üzere bu mevkide hacca niyet ve azmettim. Şimdi anladın mı bu duamın sırrını?» «Ey Rabbim! Senin rahmetin olmasaydı, muhakkak ben sapıtanlardan olurdum. Allah'ım senin rahmetini ümid ediyorum. Göz açıp kapayıncaya kadar beni nefsime bırakma. Benim bütün işlerimi ıslâh et.»

Ben ona veda ettim. Ona mağfiretle dua ettim ve dedim ki :

«EY KALPLERE YÖN VEREN (ALLAH) *KALBİMİ DİNİN ÜZERİNE SABİT KIL».*

KUR'AN

(Başlarafı 3. sayfada)

«**Eğer sen, Hakkın Kur'an'ına kaçarsan, Peygamberlerin ruhlarile kaynaşmış olursun.**»

«**Ama eğer Kur'an'ı okur da onun hükümlerini kabul etmezsen, Nebiler ve Veliler görmüş olsan da fayda vermez.**»

«**Gerçi Kur'an, Hazret-i Peygamberin dudaklarından okunmuştur. Fakat O'na, Kim — Allah Kelâmı değildir — derse : mutlaka kâfirdir.**»

«**Ben, sağ olduğum müddetle, Kur'an'ın kölesi, hadimiyim.**

Hazret-i Muhammed'i Muhtarın yolunun tozu, toprağıyım.

Kim benden, bundan başkasını nakledersе :

Ben, ondan da, o sözden de uzağım, bıkmışım, bezmişim.»

Osmanlı hanedanı altın zincirinin baş halkası, Osman Gazi misafir bulunduğu odanın yüksek rafında Kur'an görür. İstirahata çekildiği bu odada sabaha kadar dizi üzerinde kalır. Sabahleyin, niçin başını yastığa koyup uyumadığı sorulunca cevabın : «Mushafı şerifin bulunduğu bir odada biz, ayağımızı uzatıp yatamayız» der. Bu mubarek zatın, şu tazminin karşılığı, Hak, nesline, altıyüz sene dünya saltanat ve hükümranlığını bahşetmiştir. Evet, Kur'an : Aziz tutanlar, her devirde aziz olmuşlardır. Dev şair Dr. Muhammed İkbâl der ki :

Eğer sen, müslüman olarak yaşamak istiyorsan, Kur'an'sız, müslüman yaşamak mümkün değildir. Bil!

YAVUZ SESLENİYOR...

Yıl 1914 - 1915
Türk Donanmasındayım, Sancağımla,
Akdeniz, Ege ve Adalar denizi,
Tanıyor beni,
Kaçıyor, savletimden Türk'e yan bakan
Göster,
Bütün haşmetimle Karadenize geçiyorum
Varlığımla mukayese edilmeyecek dev
Zırhlılarla güreşiyorum.
Yere seriyorum hepsini.
Türk Donanmasındayım, Türk donanması
İçin yapılmışım, yaratılmışım ben,
Birinci dünya savaşının,
Bütün çilelerini şerefle, şanla taşıyan
Ve Yavuz geliyor dedikleri zaman,
Düşmanları korkusundan titreten
Kaçacak delik aratıran,
Yavuzum ben,
İstiklâl savaşındayım,
Vatan kurtuluşunda,
Şerefle şanla çırpınan,
Tanrının inayetiyle,
Türk kurtuluşunun,
Mutluluğuna eren Yavuzum...
Aradan uzun yıllar geçti,
Şimdi yaşlandım, ihtiyarladım,
Geçmiş günlere ait Şevket
Ve şanımın bahtiyarlığını yaşıyorum.
Gölcükteyim,
Dostlar, Düşmanlar ziyaretime gelir
Yaşıyorum ama, öksüzüm..
Türk donanmasında,
Yerimi tutacak,
Yavru Yavuz bırakamadım.
Gözlerim yaslı,
İçim kan ağlıyor,
Düşmanlarım kol geziyor..
Ey Aziz Vatanımın Şahlanan Türkü,
Neredesin,
Benim yavrumu ne zaman kızağa koyacaksın,
Bekliyorum,
Bu bekleyiş uzun sürmeyecek,
Birden silkindim
Ve gerçeğe uyan rüyalarımın
Mutluluğuna girdim. Uyandı Vatan,
Uyandı Millet,
Vatan Semaları,
Türk yapar uğutuları içinde,
Evet Türk yapar...
Rüyam gerçek oluyor,
Şükür Allaha mutluluk içindeyim
Allah'ım sana vecdederim.
Artık, müsterihim.
Amirallarım, san'atkârlarım,
Omurgaya konulsun
Kardeş Yavuzum
Öksüzlükten kurtulayım,
Denizler, Sancağımla,
Yavuz Kardeşim geliyor,
Selâma durun,
Şehitler, müsterih uyuyun,
Bayrakları, Bayrak yapan üstündeki kandır,
Deryalara hâkim Barbaroslar,
Piri Reisler, Denizleşen Vatandır...

Basri Ahmed ÜNAL

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Şaban Akpınar - İSTANBUL* — Mecmuamız sayenizde çok abone kazandı. Allah (C.C.) hizmetinizi kabul buyursun. Son olarak göndermek lütfunda bulunduğunuz (Osman Alp Arslan, İbrahim Keskin) abone kaydedildiler. Yeni gayretlerinizi bekler, vazifenizde başarılar diler, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Mustafa Kalaycıoğlu - TOKAT* — Göndermiş olduğunuz havalenizi aldık ve adreslerini bildirdiğiniz: Dursun Gezer, H. Musa İlter, Hasan Domurgül, Ahmet Tüpaloğlu ile beraber abone kaydedildiniz. Bundan böyle mecmualarınız adresinize gönderilecektir. Başarı dileklerimizle selâmlar.

★ *S. Hasan İpek - BURDUR* — Abone kaydedildiniz, abone numaranız: 10922'dir. Mecmuanız adresinize postalanacaktır. Alâkanıza teşekkür ederiz. Selâmlar...

★ *S. Suat Yılmaz - NİĞDE* — Abone kaydedildiniz. Başarılar diler, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. H. İbrahim Özen - SANDIKLI* — Samimiyet ve iyi dileklerinizi bildiren mektubunuzu aldık. Mecmuamızın yaşaması evvelâ Allah'ın inayetine ve sonra da sizler gibi muhterem okurdeğerimizin desteğine bağlıdır. Okuyucularımızın isteğine uygun bir mecmua çıkarmakta olduğumuz için, ayrıca sevinç duyuyoruz. İltifatınıza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Halis Doğrutekin - ŞEFAATLI* — Göndermiş olduğunuz havale bedelinizi aldık ve adresini bildirdiğiniz Hayri Gök kardeşimiz abone kaydedildi. Abone numarası 10934'tür. İlginize teşekkür eder, yeni gayretlerinizi bekleriz. Selâmlar.

★ *S. Mehmet Karip - ANKARA* — Mektubunuzu ve havalenizi aldık. Abone kaydedildiniz. Selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Mahmut Modal - URFA* — İsteğiniz üzerine abone kaydedildiniz, abone numaranız 10933'tür. Şükran duygularımızı arz eder, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Ferhat Solakoğlu - BURSA* — Abone kaydediniz, bundan sonra mecmuanız bildirdiğiniz adrese gönderilecektir. Samimi alâkanıza teşekkür eder, Allah'tan başarılar dileriz. Selâmlar...

★ *S. H. Tevfik Seyrek ve H. Ali Şahin - BURSA* — Göndermiş olduğunuz havale bedellerini aldık ve abone kaydedildiniz. Alâkanızın devamını bekler, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Erkan Tuncel - İSTANBUL* — Göndermiş olduğunuz mektubunuzu aldık. Cenab-ı Allah'ın himmeti, sizlerin de yardım ve gayretiyle OKU'nun neşriyatına devam edeceğini müjdeleriz. Mecmuamıza sizin gibi diğer okuyucularımızın da destek olduğu müddetçe, ona hizmet etmekten kaçınmıyacağız. Adreslerini bildirdiğiniz; Yılmaz Gerçek, Sabri Peker, Rüstem Çelik, Erdal Uğur, Abdullah Özcivan, Satılmış Çelik, Kazım Ünsal, Mustafa Çelik beyler de abone kaydedildiler.

Yardımınıza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Ahmet Asu - ÇANAKKALE* — Adresiniz bildirdiğiniz şekilde değiştirildi. Yakın alâkanıza teşekkür eder, vazifenizde başarılar dileriz. Selâmlar.

★ *S. Abdurrahman Eroğlu - Denizli* — İsteğiniz üzere mecmuamıza abone kaydedildiniz. Bundan böyle mecmuanız adresinize postalanacaktır. Selâmlar.

★ S. Mehmet Güçbilmez, İsmail Şimşek, Mehmet Erkoç, Mehmet Demir, Mustafa Çaşak, Mustafa Karaman, Abdullah Bacan, Salâhaddin Şengören, Rıdvan Nizamoğlu, Mehmet Tuna, Recep Doğu, Ahmet Serikli, İsmail Tuncel, Mehmet Keleş, Kamil Gültekin, Mustafa Öcal, Mustafa Cengizoğlu, M. Yaşar Kandemir, İlmihâm Sabuncu, Sabri Demiröz, Mustafa Toprak, Mustafa Tanrıverdi, Nurettin Şar, Muzaffer Palaoğlu, Hasan Ak, Ahmet Yılmaz, H. Gazi Atasoy...

Yukarıdaki isimleri geçen muhterem okuyucularımızın istekleri yerine getirilmiştir. Selâmlarımızı sunarız.

DİKKAT!

Her zaman okuyucularına hizmeti ön planda tutan mecmuamız, bu sayı yine hediye olarak nefis bir levha takdim etmektedir. Bayileriden istemeyi unutmayınız.

OKU

İslâmın İlk Emri

OKU

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Mahmut KULU

Yazı İşleri Müdürü :
Mehmed ÖZÇANAK

İdarehane :
Çukrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği : Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)

Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 1.7.1967

«Kur'ân üslûbunun zenginliğiyle âhengini kâfir bir Avrupalı bile O'nu tereenne ederken taklid edemez.»

Charles MILLS

«Kur'ân, Allâh'ın en son ve hükmü devrin eden yegâne Resûlü vâsıtasıyla mü'minlere tebliğ edilmiş emir sözleridir ve bu muhteşemliği muhafaza etmektedir.»

Raymond CHARLES

«Artık bâzı i'tirâzlarımızdan tecerrüd edelim de Kur'ân'da muazzam bir külliyenin ve yeryüzünün en büyük kanunlarından birinin dikkat ve alâkamı çekmiş olan abkâmı bulup ortaya çıkaralım.»

Anquetil DUPERRON

Düşmanlar bile O'nun üstünlüğüne şahâdet etti. Asıl üstünlük düşmanlar tarafından kabul edilendir.

İslâmın İlk Emri

Oku

Dini İçtimaî Edebî Aylık mecmua

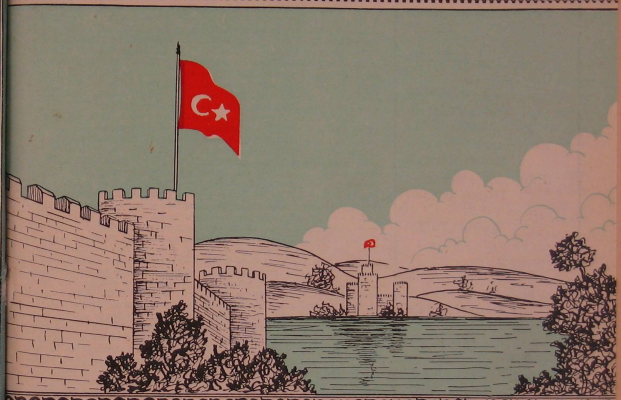

Garb'ın âfakını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim, iman dolu göğsüm gibi, serhaddim var.

⁂

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı Hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl!

Mehmed ÂKİF

Yıl: 7 Sayı: 68 R. Ahir : 1337

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- İman Gücü ile Kazanılan Zafer: 30 Ağustos — **İsmet ERSÖZ**
- Başarılı Davet — **es-Seyyid SÂBİK**
- İslâm Cem'iyyet Dinidir — **Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ**
- Fetihler, Fatihler, Türkler — **Ali TURGUT**
- Yanlış Kur'ân Meâlleri ve Ö. Nasuhi Bilmen Hocamıza Açık Mektup — **M. Said ÇEKMEGİL**
- Yalnızlık — **Mehmed ŞEKER**
- Tek çıkar yol : İSLÂM — **Gültekin ENGİN**
- Maarifimiz — **Mustafa MANSUR**
- Robot Canavar Komünizm — **Mehmed ŞİMŞEK**
- Para ve Yahudi — **Nurettin TOPÇU**
- Acı bir olay ve liselere Din Dersi — **Nezihe ARAZ**
- O Belde Hayâl Şehir — **İ. Semahaddin CEM**
- Batınîliğin Kepazelikleri — **Avni İLHAN**
- Niyyetin Yeri — **Hüseyin KÜÇÜKKALAY**
- Kadın ve Erkekler İçin Ayrı Plajlar Kurulmalıdır — **İsmet SOYER**
- Genç Kalemler
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Haberler ve Kritiği
- Şiirler
- Resimler
- Okuyucularla Başbaşa
- Resimler : **Celâleddin HİDÂYETOĞLU**

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Çocuklar, kökü maziye uzanan büyük millet ağacının geleceğe uzanmış dallarıdır. Milletimizin istikbalde varolma cehdi, «Evleniniz ve çoğalınız» hadîs-i şerîfiyle veliddiyyetini muhafaza ve devam ettirmektedir. Şûhbeslz bu «çoğalınız» emri, ta'lim ve terbiyeden uzak sevk-i tabîîleriyle hareket eden bir sürü manzarası arzeden bir kemmiyet yığını demek değildir. Bu çoğalma, şuurlu ve manâlı bir keyfiyet artışı, disiplinli bir ruh dalgalanışıdır. Esasen n ülelümizin mukaddesatı da bu manâlı ve şuurlu keyfiyet dalgalanışına bağlıcır. Yoksa tabiat ve terbiyeden nasibsiz, mukaddes mefhumlardan haberslz bir kemmiyet kalabalığı, ruh ve ahlâk ölçülerimizi mahkûm eden bir sefiller kadrosu demektir. Bunu hiç bir zaman unutmıyalım!..

Durum böyle olunca çocukların husûsi bir itina ile yetiştirilmesi gerektir. Ana rahminde çocuğun tekevvünüyle başlıyan Rabbanî terbiyeye, doğumdan sonra aile muhîtinin tesirleri de inzımamı etmeğe başlar. Fakat bu dar muhit, çocuğun küçük dünyasında çok büyük bir âmildir. Öyle ki bu muhitin te'siri çocuğun vicdan dünyasına kadar uzanır. Ona kendi yaşadığı rıh ölçülerini, ahlâk kurallarını benîmsetir. İslâm Peygamberi «Her doğan çocuk, İslâm fıtratı, İslâm seciyyesi üzere doğar. Ana-baba onu ya Yahudi yapar, ya Hıristiyan, ya da Mecûsi» dediği zaman bu çoağın ana kucağındaki çocuğa ne müdhiş bir te'siri olduğunu ifade buyurmuştur. Demek ki çocuk, öyle herhangi bir hayvan yavrusu gibi başıboş bırakılmamış, bilâkis hayatı boyunca onun ruhunda büyük izler bırakan iki şift itinalı kola tevdi' edilmiştir. Şu halde onun farklı bir tarafı, Allah nezdinde şerefli bir mevkii vardır. Ve bu mevkii ona kazandıran ikinci faktör ise mekteb ve muallimdir.

Herkes bilir ki insan yalnız bedenden ibaret değildir. Öyle olsaydı o bir eşya sayılırdı. Gerçi bugün müslüman şarkta insan, eşya muamelesi görmektedir. Onun ruhu işlenmiş değildir. Fakat biz, İslâm dünyasında sözü geçen ve geçmiş asırlarda İslâmın mukadderatına el koyan bir urkın ahfadı olarak çocuklarımıza daha çok itina etmeliyiz. Çünkü yüklendiğimiz tarihî mesûliyet bunu âmirdir. Bu sebeble nesillerimize İslâmı ve İslâmın cihad mefkûresini öğretmeliyiz. Çocuk, henüz çocukluk çağında pratik hayatın dalavererleriyle yüzyüze gelmeden, iman ve İslâmın gerektirdiği formasyonu kazanmalıdır. Bu da ancak mektebe, şahsiyetli muallimin elinde çocuğun ruh kristalleri incitilmeden verilebilir. Ebeveynlerin çocuklarına husûsi olarak din ve ahlâk dersi verdirmesi bizim memleketimizde ender rastanan bir keyfiyettir. Bunun için her Müslüman-Türk çocuğunun okuyup yazma öğrendiği ilk okulda, iman ve ahlâk ta öğrenmesi lâzımdır. Ve bu tadrisat îlkokulun birinci sınıfından itibaren ikişer saat olmalıdır. Kırık-dökük programlı, ihtiyarî din derslerivle olgun, ahlâklı, muhtar vatandaş kadrosu yetiştirme hayalinden artık vazgeçilmelidir. Çünkü milletimizin bakası bugün en çok muhtar müesseselerin gayr-i mesûl çalışma tarzıyla tehlikeye düşmektedir. Bunun için biz okullardaki din ve ahlâk derslerinin ihtiyarlikten çıkarılıp talebeyi mes'ul tutacak ve hayatı boyunca onu bu mes'uliyyet hissinin tesirinde hareket ettirecek olduğu muhtevalı bir din ve iman tedrisine ihtiyaç vardır diyoruz. Ve bunu ancak mekteb ve muallimin yapacağına kaniiz. Çünkü gözü dışarda olan aile, bugün çocuğuyla kâfi miktarda uğraşmamaktadır. Halbuki insan, insan olması hayasiyetiyle bugünden çok yarını; içinde bulunduğu halden ziyade akıbetini düşünmek mecburiyetindedir. Bu düşünce onu, çocuklarının tahsil ve terbiyesine ciddiyetle eğilmeğe, onları birer mefkûre adamı yetiştirmeğe zorlamalıdır.

Fakat esefle söyleyelim ki bugünün insanı, çocuklarının ruhunu biraz da kendi aşındırmaktadır. Hilkatin kanunlarına zıt bir terbiye sistemi içinde çocukların yarınlara hazırlama gayreti içinde olan ebeveyler, çocuğun ruhunda kaynayan derûnî feyz menbaını tıkamak gibi çok tehlikeli bir davranış içindedirler. Bugün ahırdaki ineğine, kümesteki tavuğuna, saksıdaki çiçeğine bile özel bir dikkat ve itina gösteren insan, kendisinin devamı olan yavrusuna aynı hassasiyeti göstermemektedir. Gerçi ağlı-i madere düşen körpe yavrucuk, muhîtini saran kimselerin sevgi hâleleriyle elden ele dolaşmaktadır. Fakat sevilen bu körpe yavrunun ruhu, başkalarını sevme hasletinden, Yaratanı tanıma duygusundan, mukaddes değerlere saygılı olma hissinden boş bırakılmaktadır. Bunun içindir ki neslimiz, muvazeneli bir hayat sürmekten nasibsiz, hodkâmlığın, bedbinliğin zebunu olarak göçüp gitmektedir. Halbuki insan için en acı olan şey, kendi eserinin yıkıldığına gözleriyle görmektir. Biz çocuklarımızın ruh dünyasını sadece yıkmıyoruz, onları imandan, ahlâktan, Allah ve din şuurundan yoksun bıraktığımız için mânen boğazlıyoruz da. Orta dereceli okullarda din ve ahlâk dersi okumak için sesini yükselten ağabeylerine muhakkak, onların sesaiz feryadına kulak vermek, özlenen hayata onları iade etmek demektir.

İslâmın İlk Emri — OKU

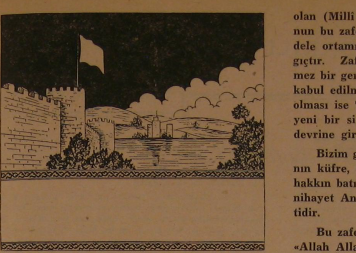

İman gücü ile kazanılan Zafer :

30 AĞUSTOS

İsmet ERSÖZ

Tarihin akışı içinde asîl milletimizin yaşadığı öyle günler, unutulmaz hatıraların yaşandığı ve millî kaderin tayin edildiği öyle olaylar vardır ki böyle kritik ve önemli olayların manâ ve ruhu üzerinde, elimizi şakağımıza koyup dikkat ve ibretle düşünmemiz gerekir. 30 Ağustos 1922 de iman gücüyle kazanılan büyük zafer, yakın tarihimizin bu nevi olaylarından biri, belki de en önemlisidir.

Tarihte çağlar kapayıp çağlar açan, tarihe sığmıyacak kadar büyük ve köklü bir millete ait 30 Ağustos gibi muhteşem bir olayın ne olduğuna cevap ararken dar bir çerçeveye sıkışıp kalmak bir hayli güçtür. Çünkü 30 Ağustos bir netice olduğu gibi bir başlangıç ve bir kapanış olduğu kadar bir açılıştır.

30 Ekim 1918 de imzalanan, Müslüman Türkün idam fermanı Mondros mütarekesine karşı başlıyan «Kurtuluş Hamlesi» nin Mehmetçiğin süngüsüyle kapatılması bakımından 30 Ağustos bir neticedir. 30 Ağustos'a hâkim olan (Millî Şuur) ve (Kuvay-ı Milliye Ruhu) nun bu zaferle güçlenerek bir hamle ve mücadele ortamına girmesi bakımından bir başlangıçtır. Zaferin kesinliğinin, münakaşa götürmez bir gerçek oluşunun dost düşman herkeşçe kabul edilmesi yönünden bir kapanıştır. Açılış olması ise Türkiye'nin bu zaferden sonra yepyeni bir siyasî, ideolojik, sosyolojik mücadele devrine girmesindendir.

Bizim görüşümüz odur ki, 30 Ağustos, imanın küfre, mazlumun zalime, gerçeğin yalana, hakkın batıla, Mehmetçiğin Haçlı Ordusu'na ve nihayet Anadolu'nun bütün Dünyaya galibiyetidir.

Bu zaferde, sırtında mermi taşıyan bacının «Allah Allah» nidâlariyle coşup :
«Garbın âfâkını sarmışsa, çelik zırhlı duvar»
«Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var» diye dünyaya meydan okuyan Mehmetçiğin haklı davası vardır. Bu zaferin şerefi, yaşama, yükselme, ırz, mal, can emniyeti içinde mes'ud olma hakkı kendisine çok görülen topyekün Anadolu halkının susup susup vurduğu müthiş darbedir.

Bu zaferle, doğuştan asker Adalet ve Hürriyete, iyilik ve barışa âşık bir milletin müdafaa-ı nefsi bir kerre daha tescil edilmiştir.

30 Ağustos İslâmın, mütaassıp, mütecaviz, dejenere olmuş Hıristiyan Garp Emperyalizmine ihtarıdır.

30 Ağustos, Çanakkale'de, Kafkasya'da, Galiçya'da, Irak, Fas, Tunus, Cezayir'de ve nihayet Filistin'de şehit olanların intikamıdır.

Bugün 1,5 milyon Yahudinin önünde 100 milyon Arabın kahr-ü perişan olması; aslını inkâr edip müslümana gerici, komüniste ilerici diyen Rus uşağının dize gelip ağlaması Kudüs uğruna canlarını fedâ eden Filistin şehitlerinin, Seyit Kutup'ların ahı değil de nedir?!.

Evet 30 Ağustos milli destandır.

30 Ağustos, millete, dine, vatana feda edilen candır.

30 Ağustos Allah için dökülen kandır.

30 Ağustos Müslümna-Türk milleti için ebedî şandır.

Nihayet 30 Ağustos hilâlin sönmiyen zaferidir :

Dalgalan sende şafaklar gibi ey şanlı hilâl,
Olsun artık dökülen kanlarımız hepsi helâl.

BAŞARILI DAVET

Yazan : es-Seyyid SÂBIK

Terceme : Ahmed GÜRTAŞ

Bir davetin, bekaa ve devamlılık gücüne sahip olabilmesi için fıtrat-ı selîmeye uygun, akl-ı selîme muvafık, hayat sahasında faydalı ve mutlaka insanların dünyasında bir tesir sahibi olması lâzımdır.

Üstelik kıymetli prensipler üstün örnek ve fikirler tek başlarına, bir davetin yürütülmesi ve muzaffer olabilmesine asla kâfi gelmezler. Ta ki, onları müdafaa eden bir takım hâmiler bu prensipler üzerinde sabit olsunlar ve ellerinden gelen bütün güç ve gayreti bu prensipler uğrunda harcasınlar.

İslâm da insanları temiz bir hayatla müjdelemeye, onlara refah ve saadeti vadetmeye ve onların başlarını yükselten, nefsilerini temizleyen, ruhlarını yücelten ve kendilerine yeryüzünde birtakım imkânlar veren hükümler koymaya başlamıştı da, katı kalbler ve kaba gönüllerden, ancak kendilerinden daha sert ve daha şiddetli bir mukavemetle durdurulacak olan sert bir tepki ile karşılaşmıştı.

Allah'ın Kitabı'nda göz ve gönülleri bu manâya çeviren âyetler vardır. Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor: (Hadîd: 25..)

«Andolsun ki biz elçilerimizi açık açık bürhanlarla gönderdik ve insanların adâleti ayakta tutmaları için, beraberlerinde de kitabı ve mizanı indirdik.»

«Peygamberlerin açık delillerle gönderilmesi»nde ve «Kitapların indirilmesi»nde, hayatın ancak kendileriyle faydalı hale geldiği kuvvetli prensiplere, «Demirin indirilmesi»nde de bu prensiplerî himaye ve muhafaza eden kuvvete işaret vardır.

Müslümanların ekserisi geçmiş devirlerdeneri Allah'ın ühdelerine emanet olarak bıraktığı, dünya ve âhirelleri için faydalı kıldığı bu mirasa karşı vazifelerini yapmamışlar, Kur'ân-ı Kerîm'in nasslarını te'vil etmişler, dünde bid'ate saplanıp, ziyade ve noksanlık yapmışlardır.

Dinde kolay olanı güçleştirmişler, geniş olanı daraltmışlar, birtakım kokmuş taklitler üzerinde donup kalmışlar ve Allah tarafından hiçbir (kıymet) ve kuvvete maz har kılınmayan birtakım âdetler üzerine kapanıp kalmışlardır.

Nihayet birçok müslümanlarda durum, kendilerinin bir tarafta, Allah'ın Kitabı'nın ve Rasûlü'nün Sünneti'nin de diğer bir tarafta olması neticesine varmıştır.

İslâm'ın, meydana atılıp bozuk cereyanlarla, saptırıcı arzularla, sığalîcı gehvetlerle ve kör isteklerle mücadele edip, batılı tekmeleyip uzağa fırlatan kahraman ve kuvvetli hak ve hakikatın ta kendisi olduğu anlaşılmamıştır.

Eğer uykularından hakikaten uyandılarsa, hakiki yerlerini ve kaybettiklerini tekrar elde etmek istiyorlarsa müslümanların bugünkü vazifesi tekrar İlâhî vahye dönmek, Kitab ve Sünnet'in yoluna avdet etmek, bu ikisinden (Kitap ve Sünnet'den) başka hurafe, saçma, sapıklık ve batıl namına ne varsa hepsini defetmek ve hayatlarını, hayasiyetli ve verimli bu (İlâhî) yol üzerine oturtmaktır. O zaman (hal ve) durumları, insanlar arasında yürüyen canlı bir Kur'ân-ı Kerîm olacaktır.

Yine müslümanların vazifesi bu (İlâhî) talimâtın kadrini bilmek, mazilerindeki tesirini anladıktan sonra hal ve istikballerindeki tesirini idrak etmek, ean ve mallarını bu talimat uğrunda feda etmek ve bu talimatı müdafaa edecek, onun için vuruşacak kuvvetli bir hat teşkil etmektir.

Muhakkak ki, prensipler ancak ihtiva ettikleri fayda ve insanlığa verdikleri hayır nisbetinde mevcutturlar. Ve şüphesiz ki, bugün kuvvetliler dünyasında zayıflar ve aciz ler için yer kalmamıştır.

Tarihimizi gözden geçirip, şerefli ecdadımızın yapmış olduğu muazzam işlere bakalım :

İnsanlığa ait kültürden ülüm, fünün, maarif ve diğerleri gibi muazzam mirası bize onlar bırakmadılar mı?

En büyük ıftıhar vesilesi addedilen şu en büyük medeniyeti onlar yükseltmediler mi?

Tarihin mecrasını değiştirip, hayatı, ruhun da bedenin de payı bulunan bir vecheye onlar bürümediler mi?

Muhakkak ki, ecdadımız milletlerin başına geçmişler, onları sevk ve idare etmişler ve bayrakları asla düşememişti. Hiç bir ilim onlara gizli kalmamıştı. Hiç bir gazadan geri durmamışlar veya hiç bir çırpışmada zaaf göstermemişler, yahut da hiç bir iyilikte kusurlu olmamışlardır. Bütün bunlar onları na kadar terletmiş olsa ve onlara ne kadar gayretle malolmuş olsa bile...

Allah onları yeryüzünde halîfe kılmış, onlar da korkan için güven, mazlum için adalet, zayıf için kuvvet, fakir için zenginlik (kaynağı), insanların maslahatları üzerine uyanık göz (bekçi), elemlerini dindiren ve yüklerini hafifleten merhametli bir el olmuşlardı da dünya onlarla mes'ud olmuş ve hayat onlarla itmi'nana kavuşmuştu.

Evet... Partala tarihimizin sayfalarını çevirelim ve oradan, yolumuzu aydınlatacak ve bizi doğru yola iletecek bir mes'ale edinelim.

Hal-i hazırımızı şerefli mazimizin bir devamı kılalım. Henüz kendimiz mes'ud değilken, başkasını mes'ud etmeye bakmayalım. Nuru kaybeden başkasını hiç aydınlatamaz.

Allah (C.C.) hayatın seyrinin durmaması için maddî hayatın sebeplerini ibka ettiği gibi aynı şekilde, insanın Allah'dan koparması ve saptığı, azmaması için de ruhî hayatın kaynaklarını ibka etmiştir.

Bu ruhî ve yüksek risaletin tebliğinden sorumlu olan sadece müslümanlardır ve onlar bu risaletin himaye ve mü-

(Devamı 26. sayfada)

Bugün Müslümanlar vazifelerini edâ etmek ve yüklendikleri risalet yükünü ehliyetle taşımak durumundadırlar. İşte o zaman Cenab-ı Hak kendilerine yardım elini uzatacak ve onları doğruluk menziline ulaştırıp, vadettiği liderlik mevkiine getirecektir.

«İnananlar bana isyan ederse, onları; inanmayanlara terbiye ederim.»

K. Kerim

«Kim Cennetin ortasında olmak isterse, İslâm cemaatine mıldzemet etsin.»

H. Şerif

İslâm Cem'iyyet Dinidir

Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ

Konya Müftüsü

Düşünelim ve tahayyül edelim; ezeli kudretin cilvesiyle var olan her şey İNSAN içindir : Semalar, yerler, Güneşler, Aylar, yıldızlar, bulutlar, yağmurlar, nebatlar, hayvanlar, bütün yaratılmışlar.. Süret ve manâsıyla O; kâinatın efendisidir. Kurulan şu çok muazzam ve pek muhteşem nizam ve indirilen ilâhî kitaplar, gönderilen büyük peygamberler; hep onun ulvi gayesine yetişmesini sağlamak için...

Kendisine, Allahca, büyük kıymet payı ayrılan, «Her şeyi senin, seni de kendim için yarattım» hikmetine mazhar bulunan insan, Rabbısına kulluğun ışığında, iki büyük saadetin temini yolunda çırpınacaktır: Dünya ve Âhiret saadeti. Bunlardan biri olmazsa, diğeri, istenilen mânada, eriş ve yükseliş olamaz. Hele Âhiret saâdetinden mahrumiyet!...

Tarihin akımıyla, her devirde başka bir tekâmülün neş'esine sahip olan insanlığın, bütün ihtiyaçlarını karşılayacak ve onu nurlu ufuklara götürecek tek yol : İSLÂM'dır. Çünkü bu cok kudsi din; İman ve aşkı, yüksek ahlâk ve fazileti, nezâhet ve temizliği, samimiyet ve ihlâsı, sevgi ve kardeşliği, yardımlaşma ve hoşgörürüşü, adl-ü ihsan üzre muameleyi, cehlin karanlığından irfanın nuruna seferi, iffet ve nâmuskârlığı, çok çalışmayı, her nefes ve adımda tekâmül ve terakkiyi emir ve tavsiye eder.

İslâm; bilhassa cem'iyyet dinidir. İslâmda, hodbinlik, mücerred yaşamak, hücrenişinlik, şahsî çıkarcılık, nemelâzımcılık, tembellik, cemiyete karşı ilgisizlik yoktur, mezmûndur. Hakiki müslüman; diğerbin, kadirbilir, azimli, kahraman, mücahid, vefalı, fedâkâr, her hal-ü kârda dürüst, pırıl pırıl insandır.

Dinimiz cemaat fikrini, birlik ve beraberlik azmini, toplu kalkınma şûurunu, bakınız nasıl perçinliyor : «Ey iman edenler, Allaha karşı gelmekten sakının ve mutlaka müslümanlar olarak ölünüz. Bir de, topunuz birden Allahın kopmayan ipine (İslâm ve Kur'ân'a) sarılınız, dağılmayınız.» Ve yine bir âyet-i kerimede : «Allah ve onun Rasûlüne itaat ediniz, niza' çıkarmayınız; kuvvetiniz gider, dağılırsınız. Sabrediniz, Allah sabredenlerle beraberdir.» buyuruyor. Hakiki huzur ve selâmetin, Allah ve onun peygamberine itaatde olduğu inkâr edilemez. Bu günkü İslâm camiasının bütün felâket ve mahrumiyetleri, maalesef, Hakka isyan ve batıla itibar etmenin neticesidir. En feci ve perişan anında bile, iman ve islâma sarılma ve yaratanına yönelme azminden uzak kalan sefil NASIR'ın, televizyonda : «Arab sosyalizmi yaşayacaktır» cümlesiyle sahneden sıyrılması, iddiamızın en bariz delilidir. Cenabı Mevlâ: «İnananlar bana isyan ederse, onları; inanmayanlarla terbiye ederim» diyor.

Tehlikeli, fitneli ve ve muhataralı Dünyamızda; yegâne çıkar yolun, Allaha giden yol olduğunu artık idrâk etmeliyiz; Kur'ân'a sarılmalıyız. Bir baş, bir kalb, bir ruh, bir beden olma şuuruna hemen ermeliyiz. Cemaatde rahmet ve zafer, ayrılıkta keder ve mağlûbiyet vardır. Allahın rasûlü : «Bütün müslümanlar, bir insan gibidir» der. «Sevişmekte, merhametde ve atıfette müslümanlar, bir cesed misalidir. Ondan bir uzuv şikâyet etti mi, bütün vücut ona iştirak eder» sözü de onundur. Yedi yüz milyon kalbin bir çarptığını düşünün... Bu günkü Dünyamızda şu muazzam kuvvete kim, hangi millet dayanabilir. Allahımız bir, kitabımız bir, liderimiz, peygamberimiz bir, kıblemiz ve gayemiz bir; biz neden ve niçin ayrıyız! Niye enâniyetimize kapılıp bölünüyoruz! Niçin şu veya bu şahısların faydasına, din kardeşlerimize kin tutup fenâ nazarla bakıyoruz. Oysaki, Efendimiz: «Size cemaat olmanızı, toplu çalışmanızı emrederim. Çünkü, Allahın yardımı cemaat üzerinedir» buyurur. İslâm topluluğundan kopan, Allahın lütfundan da uzak olmuştur. Bu hadisi şerîfte: «Kim Cennetin ortasında olmak isterse, İslâm cemaatine mıldzemet etsin» varidi olmuştur. İçinde bulunduğumuz vasat, bizi şuurlu birleşmeye, yekvücut millet olmaya zorlamakta ve mukaddes kitabımız da bize bunu emretmektedir. Toparlanalım, şuurla islâma sarılalım. Hak ölçülerine uygun çalışalım, muhakkak sonunda zafer bizim olacaktır.

«Her şeyi senin, seni de kendim için yarattım.»

K. Kerim

«Bütün müslümanlar, bir insan gibidir.»

H. Şerif

FETİHLER FATİHLER TÜRKLER

Büyükler büyüğü Peygamberimizin, tebliği ile görevli bulunduğu din, İSLÂM... Efendimizin dari bekaya irtihallerinden önce, henüz arap yarımadasının dışına ışığını götürememiş, tükenmeyen bir nur menbaı... Bu kaynaktan nurlanan, Allah için cihat duygusu ile, heyecanlarına heyecan katan müslüman araplar ve onların destanlaşmış kahramanları, büyük insanlar... Fetihleri ve fatihleri ile ilk devre harekâtının başarılı mümessilleri... Yeni din İslâmın, ecdadımızın eski dinleri olan Şamanizm ile teması ancak iki asırlık uzun bir süreden sonra...

Kılıçla girmek, ama feth ettiği ülkeye mutlak bir adaleti yerleştirmek. İslâmın gelenekleşmiş yayılış tarzı... Bu durum milletimizin ebedî gerçeği teslime ve İslâmı kabul edişinde ayrı bir karakter arz etmede... İslâmla kurtuluşun ancak mümkün olacağına inanan bir duyuş belirmiş milletimizin sinesinde... Bu duyuş ve sezişdir ki hidayetin kılıçla sağlandığına inanıldığı geleneğini yıkmış, İslâm bizim kalbimizin bağlandığı öz dinimiz olmuştur. Şununla öğünebiliriz biz... Kılıç artığı zorla boyun eğen bir ırkın torunları değiliz. Hakkı teslim ettiğimiz gibi, batılda olduğumuzu an ondan dönme fazîletini gösterebilme, sanki bize vergi bu haslet... Fazilet mücadelesinde hiçbir yerin bayrak yarışı, hak böyle tecelli etti. Kalbi İslâmla meftuh necip milletimiz, fetihler peşinden koştu. Fatihler yetiştirdi. Fatih - Millet - Türk hakikatini dost ve düşmana tasdik ve tescil ettirdi.

İlk İslâm Türk devletleri arasında sayabileceğimiz ve Gazneli Mahmut... Onaltı Hint seferi, Hindistan'ın fethi, bâkir topraklar fethile, küfür karanlığının insanları İslâmla dop dolu. Başlangıçta Fatihimiz Mahmut...

Tap taze iman ve irfan fışkıran bir dini çığırından çıkarma, asliyet ve safiyetini bozma teşebbüsleri... Karşılarında, Türk olduğu ekseriyetle teslim edilmiş olan Ebu Hanife Hazretleri... Kur'ân, Hadis, İcma', Kıyas olçü ve kaideleri en doğru şekilde dini döken ve yoğuran büyük müçtehit. Asırlardan beri milyarların, mezhebinin salik ve bağlısı bulunduğu büyük yol göstericisi, tek ve tevhit yolunun babası, büyük İmam: İmam-ı Azam. Hakka götüren mezhebin Fatihi...

Abbasi devrinin tavaifi mülük ve Emirul Ümerası yine Türkler. Mü'minlerin halifesinin ve dinin kılıçla, sınırlarda muhafızlığını yapan Tavaifi Mülük... Dünya umurunun tedvirini de üzerine alan, din devletine dünya görüşlerini de katan emirül ümera bizden...

Anadolunun doğuda kilit kapısı Malazgirt. Bir yanda Alpaslan, İslâmın kılıcı sancaktarı. Karşıda Romen Diyojin, küfrün mağrur putu. Netice... Zaer islâmın ve inanan milletimizin. Alpaslan... Anadoluda Türklüğümüze ve müslümanlığımıza bu güne kadar kapanmıyan ve kapanmıyacak olan kapıyı açan büyük Fatih.

Bu arada Haçlı sürülerine karşı duran müdafaa kalesi, inanılmaz Türk Selâhattini Eyyubî...

Bu çözülmez muamma milletin, eşsiz hasletlerine ve meziyetlerine sahip, bütün ilâhî İslâm... Fatihdir ifadesini ünlü Arap Şairi Çahizden dinliyoruz : **«On milletten on yiğidin kudreti bir Türkün kudreti kadar olamaz.»**

Kılıç, bir yandan ülke fethini malûm kahramanların elinde geliştirirken, ona öncülük eden bir moral kuvvet var. Kanaatimizce Anadolu'da gerçek fethin müsebbibi de bunlar. Horasan erleri, Şeyh Edebali Yesevi, Hacı Bektaşı Veli ve nihayet Mevlâna Celâleddini Rumî... Bunların kurdukları tarikat dediğimiz zamanın irfan ocakları, islâmlaşmayı telkin ile sağlıyan birer ileri karakol durumunda... Direkt olarak kalbe nüfuz ve İslâmı içte, gönülde ve ruhta yaşatma ve yaşatma arzusu var bunların sofiyane hayatlarında. Özellikle Mevlâna : **«Bende şu can bulundukça Kur'ân'ın kölesiyim. Ben Muhammet yolunun toza toprağıyım»** derken, Muhammedî düsturlara bağlılığının vecize ifadesini veriyor, ney ve semâa ile ilâhî yolun ince hakikatlerine erişiyordu. Tasavvufta gaye şu: Allah varlığında kayboluş, cemiyet içinde var oluş. Bu hali ile Mevlâna ilâhî aşkı ile Allahı bulmuş yine mâna dolu tutkusu ile insanları cemiyette sevimiş ve sevdirmiş, makamı, aşkları ka'besi olmuş, dergâhına noksan giren tamam çıkmıştır. Buna göre Mevlâna ve o devrin diğer Mutasavvıfları Fethi kalbe doğru yapan, kalpleri ilâhî aşkla feth eden Fatihler. Kılıçsız mücahitler bunlar. Farsça olarak eserler verişi onu kendimizden saymama gafletine sakın bizi düşürmesin. Bu endişemizi Mevlânamız şu mısralarıyle kendisi giderir :

Yâd tutmayımız siz beni ben aynı vatandan,
Şimdi ararım Konyada öz hanemi candan,
Düşman değilim, çehremi düşman sanıyorsunuz,
Türk nesli soyum, gerçi derim Fürsçe lisandan.

İlim adamlığı karakteri içinde umumileşmesine rağmen, mensup olduğu millet ve milliyeti tebarüz ettirişin asli jesti var bu mısralarda...

Örneklerimiz, tarihi devirlerimizin sivrilmiş âlemleri... Osmanlılarda, geçmesini tes'id ettiğimiz Fatihler Fatihi büyük sultan Mehmed Han ve mübarek Fetih beldesi İstanbul... İslâm için yaratıldığımızın Peygamber diliyle gerçekleşen mucizesi: Fetih...

«Bir dünyaya bir padişah azdır» diyecek kadar dünyayı küçük gören İslâm birliği mefkûresinin tükenmeyen ummanı, Peygamber emaneterlini, hilâfeti necip milletimize bahş eden Fatih Halife: Yavuz Sultan Selim.

Kanunlarını ve islâhat projelerini Şeyhül İslâmın fetvası ile Din kurallarını uydurmada hassasiyet gösteren Kanuni, Kanun Fatihi Türk. Feth ettiği ülkeleri içinden geçerken bağlarından kopardığı üzüm karşılığı, üzüm cubuğuna bırakan adalet örneği, Mohaç kahramanı Müslüman Türkün Avrupa futuhatında parlayan son burcu : Muhteşem Süleyman...

Yükseliş devrimizde sonsuz eserleri, camileri ve özellikle gökleri delen minareleri ile iman ve hendesiyi birleştiren sanat fatihi mü'min mimar: Sinan...

Potasında eridiğimiz İslâm... Aşkıyle yanıp tutuştuğumuz ulvi Peygamber Hz. Muhammed (S.A.V.). Bu dinmiyen aşk, tükenmeyen sevgi, ifadesini Süleyman Çelebi Hazretlerinin Mevlûd'ünde bulur. Asırlardan beri mübarek geceleremiz tatlı velvelesi ile renk veren Mevlûd-ü Nebevi... İslâm için yaratılmış ırkı haslet ve karakterlerimizi en cezbeli aşk ifadesi şeklinde tebârüz ettiren Süleyman Çelebi...

Büyük İslâm nurundan ışık alan mübarek yıldızın geniş ülkelere yayılması sonucu mudur nedir bilinmez. Fetihlerin kesildiğine, Fatihlerin eksildiğine şahit oluyoruz. Duraklama devri ile bunlukte devam eder bu durgunluk. Bu devrede kendi bünyemizi yine kendi öz cevherimiz İslâmla tedavi için yapılan birkaç ıslâhçı teşebbüs neticesiz. Köprülüler vezirlik makamında devlet gemisini yürütme kabiliyyet ve ehliyetine sahip büyük insanlar bunlar... Duraklamayı harekete getirip, eski hamle devrini inşa fikirleri ile dolu Genç Osman'da devrinin donmuş ve durmuş zorba zihniyetinin mazlumu...

Bir zaman gelir Fetih kapılarımız kapanır, fütnenin kapısı açılır. Bu kapı bir Fatihi meftuh duruşumuna getiren ve içimize giren batının, madde ve mânada sömürücülük kapısı... Biz kendimizi unutup öz benliğimizden uzaklaşıp, sakım ve hasta bir aleme yaşın içinde görünüp, birden olmazlanın bize olan gıpta ve sempatilerine şahit oluyoruz. Meselâ: Bir meziyetimizin Avusturyalı Maraşal Montecüccoli, şu veciz ifadesi ile belirtiyordu: «Türkler ölmesini bilirler». Ben de ölmesini bilen bir milletin yenilmiyeceğini bilecek kadar tecrübeliyim.» İsveç Kralı Şarl: «Türkiye'de hürüm; fakat aslında Türk şefkat, nezaket ve asaletinin esiri oldum.» derken bizim için duygularımıza bizden daha fazla tercüman. İtalyan filozofu Campanella: «Hakikat, adalet ve hürriyetin hüküm sürdüğü güneş ülkenin gerçekleşeceğine inanıyorum. Çünkü Türkler var.» diyordu. Takdir ve şıptanın yanı sıra bir çekememezlik ifadesi de sezilir bu fikirlerde. Ama ne olursa olsun muttasıf bulunduğumuz ulvî hakikatin, karşımızdakiler, küfür mümessilleri tarafından tasdiki dahi milletimiz namı hesabına bir şeref vesilesidir...

Fethin ulaştırdığı burçların kapısı kapanmıştır, gerileme devrimizde. Yeniden kurtuluş ve uyanış çareleri aranmıştı. Ama zatımızı telâfi, hastalığımızı tedavi için asil doktorumuza ihmal etmiş, o büyük tabibin çırağı olma vasıf ve salâhiyetini dahi kendilerinde göremediğimiz, bizi dinden olduğu kadar, candan da eden batıya. Hıristiyan Avrupaya bel bağlamıştık. Göründüğümüz yeni doktorlar ve onların teşhislerinin günümüze kadar değişmiyen neticesi: İslâha muhtaçsınız dediler, ifsat ettiler bizi... Tanzim gerek dediler, tahrip ettiler bünyemizi. Hasta adamsınız dediler bize, verdikleri reçeteler hayatımızı değil mematımızı hazırladı.

Lâle devri ve Sadâbât... Hilâfet merkezi İstanbul'da her türlü ahlâksızlık ve sefahet işlenir. Nedim gibi bir divâne çıkar da buna methiyeler yazarsa pek tabii ki sınırlarda mehter marşları gökleri inletmez, inletemez.

Haşmet ve savleti ile bir zamanlar sevgi ile karışık bir korkuya dost ve düşmanın kalbine yerleştiren bir devlet, bir eyalet valisinin hakkından gelemez mi? Gelemezmiş. Devlet merkezini bile fethe cür'et edecek kadar azgınlaşan, Mısır'dan Anadolu içlerine kadar dehşet saçan Mehmet Ali Paşa ve karşısında İkinci Mahmut. İç ve dış baskılara dayanamamış olmalı ki, Ruslardan yardım talebi... Bir devlet büyüğü ve İslâm Halifesinin manen intiharına sebep, sözde büyük mazeret: «Denize düşen yılana sarılır» birkaç damlalık boğaza giden sudan telâşlanan: «Boğulacağım!» diye korkunun verdiği yersiz acelecilik ile kendini zehirli yılana pervasızca kaptıran bir zihniyet ve onun temsilcileri...

Bu terkediş ve bu umursamazlık, o hale gelmiş ki Rusya, İngiltere, Almanya ve Amerika yani topyekün kıtlık devletleri masum bir havarî rolü ile içimize girmişler, kendi budalalıklarını unutup, bizi akla muhtaç bir ahmak yerine koymuşlar... İşte ne hazindir ki bu müdahale vezirlerimizin tayin ve azillerinde dahi kendi pis parmaklarını hissettirmiştir.

(Devamı var)

ÇOK ÖNEMLİ

Abonesi biten muhterem okuyucularımıza sırasıyla ve defalarca borç ve abone bedellerini ödemelerini bildirdiğimiz halde bu günedek talebimize cevap vermiyen bazı okuyucularımız bulunmaktadır.

Bu durum, Mecmuamızın maddi sıkıntıya düşmesine sebep olmakta, bizleri istemiyerek 40. sayıda biten aboneleri kesmek mecburiyetine sevkettiğini muhterem abonelerimize üzülerek duyururuz.

İdâremin İlk Emri
O K U

NE ÇIKAR ?

Künyem taştan silinsin, silinmesin
ne çıkar?
Dost, düşmanım sevinsin, sevinmesin
ne çıkar?
Ölürsem : İMAN ile KUR'ÂN'ım bana kâfi;
Meçhul kalsın mezarım bilinmesin
ne çıkar?

İsmail BAYRAM

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI'NIN
D İ K K A T İ N E

Yanlış Kur'an Meâlleri ve Ü. Nasuhi Bilmen hocamıza açık mektup

M. Said ÇEKMEGİL

Bir arkadaşım elinde fena baskılı ve 3. hamur gazete kâğıdına basılmış, basit ciltli fakat fahiş fiatlı bir kitapla geldi. Okat yayınevi tarafından neşredilen, ama mütercimi bellisiz bu kitabın üzerinde (KUR'ÂN) diye yazılmıştı.

Genç arkadaş hayret ve heyecan içerisinde: «Bu nasıl Kur'ân olur?» diyordu. Çünkü hafızasına naksetdiği Maide süresinin 44. âyet-i kerimesinin: «... **kim ki Allahın indirdiği (ahkâm) ile hükmetmezse işte onlar kâfirlerin ta kendileridir**» meâlini yerinde bulamamıştı. Bir altındaki, bir üstündeki meâllere baktık, heyhat yine bu meâl yoktu. Biraz daha yukarıya, aşağıya baktık yine yok. İlerlerde olabilir miydi.. Oysaki bu muhkem âyet meâli, muteber olsun veya olmasın, bütün Kur'ân meâllerinde vardı. Uyanmamış halk kitlelerini her yönden sömüren istismarcı naşirler Kur'ân dediği bu yanlış kitabın 6. baskısını bile yapmıştı. Hem fiatı da ucuz değildi. İsim vermekten kaçınan yayınevi, Kur'ân âyet sattıkları bu kitabın «... seçkin bir heyet tarafından...» meydana getirildiğini yazmaktan da çekinmemişti. Acaba bu seçkin heyet kimlerden ola ki, Kur'ân'ı tahrife cür'et edebilmişti? Kimbilir daha nekadar yanlışlar, karıştırmalar vardı?

İşte genç arkadaşa böylesi düşüncelerin dehşeti içerisinde : «Nasıl olur, bir alttaki âyette aynen şöyle deniyordu : «... **KİM ALLAH'IN İNDİRDİĞİ İLE HÜKMETMEZSE ONLAR ZALİMLERİN TA KENDİLERİDİR**» meâlini aradım, o dahi yok. Bu nasıl olur?» diyordu...

Muhterem okuyucularımız, bunun nasıl olduğunu aşağıdaki şekilde arzetmeğe çalışmıştım :

Meâl değiştirme, atlama şu arzedeceklerimizin yanında çok ehven kalır. Zamaniyle (Milliyet Anlayışımız) isimli kitabımızda arzetmiştik. Burada da meâli ayının vereceğim. Tahrifatın fecaatını görün. Abdulbâki Gölpınarlı'nın hazırladığı ve Remzi kitabevinin yaydığı (Kur'ân-ı Kerîm ve Meâli) adlı kitapta Nisa süresinin 24. âyet meâlinden bir cümle aynen şöyledir: «**Kadınlardan biriyle faydalandığınız takdirde ücretlerini, kararlaştırdığı vechile verin. Miktarını tayin etliken sonra gönül hoşluğuyla herhangi bir hususta uyuşursanız suç yok size.**» Halbuki Elmalı Hamdi Yazır merhumda bu meâl kelimesi kelimesine şöyledir: «... **o halde hangilerinden nikâh ile müstefit oldunuzsa mehirlerini kendilerine verin ki farzdır, o mehri kesiştikten sonra aranızda razılaştığınızda da size bir cünha yoktur.**» Bütün bunları kendi düşüncelerine göre mânâlandıranlardan birisi, Ord. Prof. Reşit Belgesay da (Kur'ân hükümleri ve modern hukuk) isimli yayınında şöyle diyor : «Nasuhi Bilmen'den şu hükümleri nakledîyoruz. — Lütfen şu ifadelere dikkat buyurun; Zira Nasuhi Bilmen, maruf Ömer Nasuhi Bilmen'se bu şuursuz ifadelere asla iştirak etmez.— «Gizli evlenme ile zina edenler ceza görmezler.» Koca Ord. Profesörün mantığına bakın: «Gizli evlenme ile zina edenler ceza görmezler (No. 634)» miş. «Bu kanaat Kur'ân'a uygundur.» muş. Hele siz şu acaip mantığa dikkat ettiniz mi, hem zina edecekler hem de ceza görmeyecekler. Evlenme sahibse ona zina diyebilecekler. Olur mu böyle şey? Yazık bunların etiketlerine.

Evet aziz okuyucu, Prof. Belgesay'ın kitabından yarım sayfalık cümlelerini ayrıen aktarayım da hükmünüzü siz verin. Nasuhî Bilmen'den naklen konuştuğunu iddia eden Bay Belgesay diyor ki: «Kadını bir ücret mukabilinde kiralayarak münasebet zina olmaz. (No. 548 s. 217) Gerçekten kişinin malik olduğu kadınlarla, cinsî münasebeti günah olmaması, hür bir kadınla ücret karşılığı cinsî münasebeti zina olmamasını tabiî olarak tazammum eder. Ücret, kadının cinsî münasebete rızasını ifade eden objektif bir delildir. Kadının ücret mukabili şahsından muayyen bir zaman için lojik bir sebep yoktur. Bir kadınla ancak muteber olmayan rızasına müstenit cinsî münasebet zina istifadeye muvafakatini ayrı bir hükme tâbi tutmak olabilir. Kur'ân fuhşu meneder. Fuhuş cinsî münasebette ifrât ve onun çirkin şekilde tekrarlanmasıdır. Rıza ile cinsî münasebet hayâsız şekil almazsa evlenme ile karışır.» Bu çarpık mantığı burada keserek, bu husustaki özet görüşü merhum ve muhterem Elmalılı Hamdi Yazır'ın tefsirinden verelim. Cilt: 2, Sh: 1328 de aynen: «... **insanların nefislerinde ve rızlarında aslolan ibaha değil, hürmettir. Ve bunun için burada**

(Başlarafı karşı sayfada)

(Devamı karşı sayfada)

da evvelâ muharremat tadat edilmiş, ba'dehü müsafehadan itibnap ve ihsan gayesi üzerine ve emval mukabilinde talebi nikâha müsaade olunarak hil beyan olunmuştur. Velhasıl nikâh, sifahun zıddıdır. Sifah batıl ve gayrı meşrudur, gayei hilkatı tahrîr çalışmaktan başka bir şey değildir. Nikâh, hüsnü niyyetle ve gayrı muvakkat olmak üzere akdedilmek lâzımdır.» diye kaydediyor Elmalılı.

Şimdi Nasuhi Bilmen hocamıza soralım; kendisine atıflar yapılarak yazılan Belgasay'ın yukardaki paragraflarındaki ifadeleri tasvip ediyor mu? Ve yine aynı müellifin yazdığı gibi: «Fukaha zina edenler hakkında adlî bulundukları cezaları hafifletmek için dahiyane incelikler ve kılı kırka yarmalar hükümler bulmuşlar, fakat tenakuza da düşmüşler» midir? Varsa bu tenakuzlar ve adlî bulmadıkları cezalar nelerdir? Halkın kendisine büyük itimadı olan, müftülük ve diyanet reisliği yapmış olan muhterem Ömer Nasuhî Bilmen hocafendinin bu hususu açıklaması lâzımdır kanaatındayız..

Bir örnek daha verelim: Besim Atalay tarafından «Onbeş sene emek sarfıyla dilimize çevrilmiş» diye mahut Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii tarafından lüks baskılı ve tam Kur'ân şekline getirdikleri bir kitap daha vardır ki, orada yolculara siyanet için mi nedir bilinmez, VAAKIA süresinde sağ ve sol mânalarına gelen yemin ve şimali uğurlu ve uğursuz diye terceme etmiş. Halbuki Ömer Rıza'dan başka elimizdeki diğer yedi tercümeye baktık, hepsi de doğru olarak; sağ, sol olarak almışlardı. Elmalılı ise tefsirinde Yemin ve Şimalin mânasını söyle vermiştir: «MEYmene, yemin yeri ya'ni sağ kol, sağ taraf, mecalis ve mahafilde ta'zim ve ihtiram mevkii olduğuna göre Eshabi meymene ihtiram mevkiinde bulunan yüksek haysiyet sahipleri demek olur... MEŞEME de şum yeri, yani sol kol...»

Bir de Diyanet İşlerinin hazırlattığı ve üç cilt olarak yaydığı, İlâhiyat Fakültesi öğretim üyelerinin de hazırlayıcıları arasında bulunduğu meâllerden bir misal verelim. Orada SAF süresinin 2. âyet meâlini: «**Ey inananlar! Yapmadığınız şeyi niçin yaptığınızı söylersiniz?**» şeklinde vermiştir. Halbuki, diğer elimizdeki bütün meâllerde, bilhassa zındığımız âlimlerce muteber addedilen merhum ve muhterem H. Basrı Çantay'ın meâli kerîminde bu âyetin meâli söyledir : «**Ey ilman edenler, yapmayacağınız şeyi niçin söylersiniz...**»

Ehlinin, tetkik imkânları olanların, daha ne büyük yanlışları, tahrifleri, hataları meydana çıkarabilecegi gerçeği ortadadır. Biz rasîayabildiğimiz birkaç misalle yetinmeyi uygun bulduk. Yoksa bunların hangi biriyle başa çıkılabilir ki? Bu ancak ilmine ve itikasına güvenilir kişilerden teşekkül edilebilecek bir heyetin işidir..

İşte bundan dolayıdır ki, siz muhterem okuyucularımıza, Cenab-ı Hakkın, İsra süresinin 36. âyetinin «... **bilmediğin bir şeyin ardından gitme**...» meâlindeki emrini hatırlatmaktan başka elimizden bir şey gelmediği gerçektir. Allah (C.C.), bizleri doğruları idrak ederek koruyacak, yanlışları da tesbit ederek red edecek güce yükselmemiz için yapacağımız çalışmalarda, tevfikini refik eylesin..

YALNIZLIK

Kendi kendime sorardım, yalnızlığı hissedenler var mıdır diye. Ama komik değil mi: «Çok yalnızım» diye söylemek. Gerçekten insan bu kadar insan bolluğunda nasıl yalnız kalır. Düşünürüm de her an, yolda, sokakta, evde, çarşıda, okulda muhakkak biriyle karşılaşacağız. İnsan yığınları arasında görünemiyecek kadar kalabalığa dalan insan yalnız kalabilir mi?..

Ama oluyor işte. İnsan yalnız kalıyor. Gerçekten yalnızlığı hissediyor.

Bir bakıyorsunuz; hissiz, sessiz ve ablâk suratlı maketleri görüyorsunuz. İnsanlar tıpkı mankenler gibi.. Reklâm veya süs eşyası.. Dekaratör oyuncağı.

Âlemi seyrediyorsunuz; Mabutlaşmış halk yığınları.. Bir an görünmez mateme bürünmüş, hıçkırıklar, çığlıklar içinde.. Kabaran göğüsler gözlerden boşanıyor. Belli ki insan sıkılıyor.

Bir an bu sıkıntıyı atıyor insan üstünden.. Çığın bir şeniğe kapılanıyor. Ardı arkası kesilmeyen bir kahkaha seline kapılıyor. Daralan, sıkılan, cendere haline gelen insan kalbi bir anda hürleşiyor adeta.. Ve insan kabaran bir coşkunlukta yüzüyor.

Eyvah!..

Yine karanlık.. Bedbaht olan ruhlar sarmış insanı...

İnsan bata çıka yüzen bir hayat kütüğü haline geliyor.

Ve elbet kendini koskoca ummanda yalnız hissediyor. Çünkü Yaratanla beraber olduğunu ebediyyen unutuyor.

Mehmed ŞEKER

BÜYÜK KAPI (EK)

Ancak üstad N. Fazıl Kısakürek'in kaleminden çıkabilen bu eseri bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz. Peygamberimizden başlayarak zamanımıza kadar gelen Altın Halkasının Büyük kolbaşlarından 32 Velinin ruh hayatı ve bu eserde dile getirilmiştir. OKUYUNUZ!

OKU Mecmuası ve **İRFAN YAYINEVİ**
P.K. 105 P.K. 65
KONYA Bayezit - İst.

Adreslerinden temin edilebilir.

TEK ÇIKAR YOL: İSLÂM!..

Gültekin ENGİN

Hastalıkların tedavisi, onların iyi teşhisine olduğu kadar verilen reçetenin, teşhis edilen hastalığın tedavisine yarayışlı ilâçlara havi olmasına da bağlıdır. Senelerce hasta olduğumuzdan acı acı dert yanmışız da, içimizden bazıları bu hastalığın ilâcı şudur demeye cesaret edememiş, Allaha (C.C.) şükürler olsun ki, cüzzamlıların içerisine girip onları tedavi etmek kadar tehlikeli olan İslâm hastalığının doktorları artık reçetelerini yazmışlar, bizlere tedavinin yollarını göstermişlerdir. Istıraplarımıza son vermek için çırpınan kahramanların hayallarına mal olmuştur bu reçeteler. Onun için çok kıymetlidir. Mutlaka okumalı ve tedavi çarelerini tatbik etmeliyiz. Şayet gafletimiz halâ devam edecekse, bizler de İslâm olduğumuzu idda ede ede âlemlere rahmet olan Allahın rahmetinden, sevgili Peygamberimizin getirdiklerinden istifade edemeden ömrümüzü tamamlar gideriz de kendi kendimize zulmedenlerden oluruz. Kendi kendimizin doktoru ve bakıcısı olmak mecburiyetindeyiz. Onun için hastalığımızı teşhis eden, reçete yazıp tatbik eden, hem de hasta yatan bizleriz, biz müslümanlar.

Hastanın odasına giriyoruz, güneş girmeyen rutubetli pis bir oda. Sağda kırık dökük bir sedir, derme çatma yatak yorgan, baş ucunda bir komodin ve üzerinde çeşit çeşit ilâçlar. İşlah şurupları yanında ise dâvetli zehirler. Hastada sapsarı bir beniz, çukura kaçmış gözler, kupkuru dudaklar. Dermansız yatıyor, kolunu kıpırdatacak hali yok, sık sık da sayıklıyor.

— Ben sağlamım, kuvvetliyim, bırakın beni, hepinizi tepelerim, yumruklarım balyoz, bakışlarım şimşek, ben...

Yakınları izah ediyorlar; sık sık böyle sayıklıyor, çok ateşi var, acaba tehlikeli bir şey midir? Doktor hastanın nabzını tutuyor, yeleğinin cebinden çıkardığı saatine bakıp nabız atışlarını sayıyor. Göz kapaklarına, boğazına bakıyor. Soydurup göğsünü ve sırtını dinliyor. Yakınlarından izahat alıp tekrar hastayı gözden geçiriyor ve odadan dışarı çıkıyor.

Elinde, çantasından çıkardığı reçetesini yazmak için salonda masaya benzer bir yer ararken, köşedeki masanın yanına bir sandalya çekip oturuyor. Merakla beklemekte olan yakınların dönüp konuşmaya başlıyor.

— Çok şiddetli bir Allahsızlık fırtınasına yakalanmış. Bu yüzden uzun zaman Allahdan (C.C.) başka birçok ilâhlara tapmış.

Yakınları itiraz ettiler :

— Nasıl olur efendim, her zaman müslüman olduğunu söyler dururdu.

— Siz onun dediklerine bakmayın. Bir kimsenin Allahdan (C.C.) başka herhangi bir ilâha tapıp tapmadığını bilebilmesi için önce o ilâhların neler olduğunu, neler olabileceğini bilmesi lâzımdır. Şayet bunları lâyıkı veçhiyle tanımıyorsa hasta olup olmadığını bilemez. Meselâ: Allah (C.C.) sadece gökte hakimdir. O yalnız yağmur yağdırır, yıldızlara ve aya hükmeder. Yer yüzünde emri geçmez demeden; Biz kendi kendimizi idare edebiliriz, bizden olmayan bizim itaat edeceğimiz kanunları koyamaz. Biz insanlar cemiyet olarak neye iyi diyorsak o iyidir. Neye de kötü diyorsak o kötüdür. Buna kimse karışamaz. Diyor muydu?

Yakınları hep birden :

— Evet diyordu, dediler. Ahlâk kaideleri izafidir, her cemiyete göre değişir. Bizim iyi dediğimize başkaları kötü diyebilir, insan hür düşünceli bir mahlûkdur. Eğer ceddimiz olan maymunlar bulundukları yerden göç etme zaruretini duymasalardı, biz bugün maymun olarak yaşayacaktık, gibi lâflar ederdi.

— Bu anlattıklarınız Kur'ân'ın bildikleri ile çatışıyor, müslüman değil miydi?

Yakınları :

— Müslümandı, dediler.

Doktor biraz düşündü ve :

— Bunun için kendisine Allahımızın (C.C.) indirdiği Kur'ân-ı Kerim'i çok okumasını ve bilhassa içinde bildirilmiş olanları mutlaka anlamasını, anladıklarını da hayatına tatbik etmesini ve buna çok dikkat etmesini söyleyeceğim. Reçeteye «Lâ ilâhe illallah» yazıyorum. Bunun manâsını sık sık hatırlayıp hareketini ona göre tanzim etsin. Cemiyeti veya kendini ilâh kabul etmekten vazgeçip Allahın (C.C.) emirlerine teslim olsun. Ahlâk kaidelerini, iyiyi kötüyü Cenab-ı Allah (C.C.) bildirmiştir. Onun bunun safsatasını bırakıp hakka yönelsin. Kendine ve ceddine maymunluk isnad edip iyice maymunlaşmasın. Şunu söyleyeyim, bu Allahsızlık fırtınası onu gayesinden uzaklaştırmış. Neydi hayatta gayesi biliyor musunuz?

(Devamı karşı sayfada)

(Başlarafı karşı sayfada)

Göz yaşlarını başörtüsünün ucuna sile sile annesi biraz ileriye çıkıp anlatmaya başladı :

— Yavrucuğumun hayatta tek gayesi rahat yaşamaktı. Her zaman bana konfordan, rahattan, ferahdan bahsederdi. Taksim olsun, apartmanım olsun, hanlar, kolluklar, ne bileyim ben herşey isterdi yavrucuğum.

— Bu kadar çok ihtiyacı temin etmek için insan uyumadan çalışsa gene ömrü kâfi gelmez. Refahdan, rahatlan bahseden bir adam nasıl böyle bir sıkıntıya girer?

— Çarpacam anne derdi. Bir vurdum mu yaşadım. Torunlarımı besler benim, derdi.

— Anladım, dedi doktor. Hastamız çok karanlık ve çok pis bir menfaat yoluna sapmış. Madde için, menfaat için yapmayacağı yok. Esasen bu tipler bütün ilişkilerini menfaatine göre tanzim ederler. Gerçi menfaatini sevmeyen yoktur ama, bir şeyin de haddi hududu olur. İnsanoğlu esas gayesini yitirdi mi işte böyle süfli emeller peşinde perişan olur. Hergün gazeteleri okuyorsunuz, menfaat mukabili neler alınıp neler veriliyor. Elinde tuttuğu kasketini uğuşturarak babası lâfa karıştı:

— Canı sağ olasıca, bazen ağzından kaçırırdı herhalde. «Menfaatim için babamı keserim ben ulan» derdi.

— Bunun için de gene birinci ilâcı yazıyorum: «Lâ ilâhe illâllah» hastanız Allah'ı (C.C.) bırakıp da menfaatini, şehvetini, arzularını ilâh edinirse işte sonuç budur. Bütün bunlar insanı gaddar, egoist, zalim daha doğrusu aşağılık bir mahlûk yapar.

Haklısınız doktor bey, deyip kardeşi söze karıştı:

— Ben namaz kıldığım için bana çok kızardı. Hattâ bana gerici, yobaz, örümcek kafalı derdi. Kendisini ikaz edecek olsam, «sus ulan senin aklın ermez, âlemi sen mi ıslâh edeceksin. Camiler açık, kil namazımı, karışma âlemin üç koyununa, beş keçisine. Sen yalan söyleme, haram yeme, kimseyi incitme, konuşma. Sus yalnız derdi.» Azıcık kendisini, babamı tenkid etsem, annemin kız kardeşimin durumunu beğenmesem bana kızardı. Herkes kötü de bir sen mi iyisin, nesi var görmüyor musun şimdi bütün kadınlar böyle, derdi. Bana içki, kumar da teklif ederdi. Ben de kendisine, ben müslümanım elhamdülillah bana haramdır dediğimde, kızar, küpürür, küplere binerdi. Biz de müslümanız, sen müslümansın da biz kâfir miyiz, kim demiş haram diye, onlar hocaların uydurması, derdi.

Doktor delikanlının sözünü kesti :

— Pek tabii, pek tabii. İnsanlar islâmı bir yığın ibadet manzumesi, bir yığın da inançdan ibaret sanırlarsa, bizzat yaşadıkları hayata tatbik etmezlerse işte böyle saçma sapan atıp tutarlar. İslâm, bir hayat olarak yaşanmalı ki, onun dünyevi ve uhrevi saadeti tadılabilsin. Bu saadetin en büyüğü, Allah'ın (C.C.) halifesi olmak, onun adına eşyaya, dünyaya, aya ve yıldızlara hükmetmek. Yaratılmışların en şerefilisi olmak. Bütün cehdi ve gayreti yaratılış gayesine yönelip, bunun için çalışmak, bunun için eşyaya hakim olmak. Hakimiyete, şerefe, izzete giden tek yol «Lâilâhe illâllah» yoludur. Başka yol yoktur.

MESKEN DARLIĞI

Türkiye'de 1965 yılında yapılan sayım neticeleri Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından resmen açıklanmış bulunmaktadır.

Yurdumuzda 7 kişilik 288 bin 800 aile tek odası bulunan meskenlerde oturmaktadır. Yâni bu kadar ailenin 7 kişilik çeşitli yaşlardaki fertleri senenin 365 gününü tek odada geçirmek zorunda... Nasıl olur, demeyiniz, resmi istatistikler bunu gösteriyor.

Hadi diyelim, yazın 6 ay bu ailelerin fertlerinden bir kısmı bahçede veya yaylada yatsın. Ya 6 ay kış müddetince tek odada ne yapacaklar?

Nüfusunun % 99 u müslüman olan bir milletin, 7 kişilik ailenin tek odada yatması hem dinen mahsurlu, hem de Türk ahlâk ve an'anelerine tamamen zıttır.

Hükümetimiz öncelikle bu ailelere, uzun vâdeli yapı kredisi temin ederek, bu anormal yaşayıştan, bu vatandaşlarımızı bir an evvel kurtarmak için derhal teşebbüse geçmelidir. Bu durumda olan ailelerden kendilerine sıra gelmeyenler de, Hükümetin yardımını beklemeden, mümkün olduğu kadar kendi bütçelerinden tasarruf ederek, bir oda daha kendileri yaptırmak için büyük gayret göstermelidirler...

İ. S.

ÖLÜLERİN EVİ

Hiç ölülerin evini gördün mü sen?
Ağlayıp sızlayanları gördün mü sen?
Yürek mi dayanır o hazin nevhalara?
Yaşardı mı gözlerin o bedbahtlara?

Eller üstünde giden kimdir acaba?
Ağlayanları gördün mü derken «baba!»
Arkada büyük bir cemaât kitlesi
İşte gidiyor saltanat arabası.

Uzun bir ömrün son saltanatıdır bu,
Ölmüş bir hayatın son hâtırasıdır bu.
Gidenler bir daha dönecektir sanma,
Yazık olur sonra dünyaya aldanma!

Hayatın encamı olur mezaristan,
Kimine dikenli, kimine gülistan.
Ameliyle orda hayat sürer herkes,
Ya Resulullah bırakma bizi bikes.

İsmail ARSLAN
İ. Ü. Ed. Fak.

II. Beş Yıllık Kalkınma Plânı Münasebetiyle:

Marifimiz

- I -

Bu günlerde «İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı» Meclislerimizde görüşülmekte olup kanunlaşmak üzeredir. Bu kanunun Maarifle ilgili kısmında bilhassa orta dereceli okullar mezunlarına yüksek tahsil yapabilme imkânının sağlanması hususu dikkati çekmektedir. Bunun üzerine gerek meclislerde, gerekse gazete sütunlarında çeşitli münakaşalar ve teati-i efkâr olmuş ve olmaktadır. Münakâşaların en çoğunu da Plânda İmam-Hatip Okulları mezunlarının bütün fakültelere girebilmeleri öngörülürken, diğer orta dereceli meslek okulu mezunlarına «sahalarında, cemiyetin kendilerine ihtiyacının fazla olmasından dolayı» ancak kendi branşlarıyla ilgili sahada yüksek tahsil yapabilme imkânının sağlanması meselesi teşkil etmektedir. İmam-Hatip Okulları mezunlarına bu hakkın tanınması dolayısıyla da dini afyon olarak gören bazı kimseler içlerinde gizledikleri gaye ve kinlerini dışarıya çıkararak ortalığı tetkis etmeye fırsat bulmuşlardır. Meselâ; 7 temmuz 1967 tarihli Akşam Gazetesi'nde Haydar Tunçkanat, İmam-Hatip Okulları mezunlarına tanınan bu hakkı Kalkınma Plânına ikâtidar tarafından plânlı bir şekilde yerleştirilmiş ve yutturulmak istenen bir afyon olarak tavsif etmektedir.

Bizde Maarif meselelerimiz oldum olası bir dert-tir. Maarifimiz hiçbir esaslı görüşe dayanmıyan, ancak başa geçen Maarif vekillerinin şahsî inisiyatifleriyle idare edilmiye çalışılan bir müessese olarak devam etmiş ve bu gidişle de devam edip gidecekti-r.

Bir devir gelmiş, devrin Maarif vekili : «Şu okullar olmasa Maarifi ne güzel idare ederdim» diyebilmiş. Devir olmuş, memleketin kalkınması, sadece, herkesin topyekûn okur yazar hale gelmesine bağlı görülmüş, eğitimin millî nazara alınmamış. Devir dönmüş, memleketimizin yükselmesi teknik sahada ilerlememize, binaenaleyh teknik okulların açılmasına bağlı mutalâa edilmiş, fakat bu okullardan mezunlar çoğalmıya başlayınca, cemiyetimizin kademelerinde yerleri daha önceden tayin ve tesbit edilmediği için bir dert halini almış, talebelerin sömestreler süren boykotları ve ana babaların haklı sükuntu ve telâşları cemiyeti sarmıştır. Gün olmuş bütün dini tedrisat kaldırılmış, Kur'ân-ı Kerîm okuyan ve okutanlar tutuklup dayaklar bile atılmış, gün gelmiş dinî tedrisatın lüzumuna inanıp İmam-Hatip Okulları, Kur'ân-ı Kerîm kursları açılmış. Aynı devirlerde Maarif vekilinin, zihninde mutasavver, doğacak karanlıkları aydınlatıcı olarak düşünülen kolejler açılmış...

Fakat bu yapılanların hiçbirisi derde deva olmamış, bilâkis dert üzerine dert eklemiştir. Sebep?.. Sebepler gayet basit :

1 — Yapılan bütün bu işler önceden tasarlanıp, cemiyetimizin bünyesi tetkik edilip ona göre kalkınma ve ilerlememizin yönü tayin edilmemiş, meselâ, Fransa'da, İngiltere'de, Almanya'da yahut Amerika'da... tatbik edilen maarif sistemleri zaman zaman aynen tatbik edilmeye çalışılmış, cemiyetimizin bünyesine uymıyan sistemlerin kaldırılması veya ıslahı yerine, cemiyet ona uydurulmıya çalışılmış, fakat bir ihtibak temin edilmeden bir başka sisteme geçilmiş. Böylece de ne okuyan zümre arasında bir uyuşma ve ne de okuyanla okumıyan arasında bir uyuşma temin edilmiş. Aksine bütün günlük çabalar, cemiyet içinde çözülmelere, ayrılmalara, zıt kutupların ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

2 — Bu arada bir okul açılırken en mühim olan husus, öğretmen, düşünülmemiş, nereden temin edeceğiz denmemiş, rastgele herkese öğretmenlik sıfatı verilmiştir. Cemiyetin geleceği demek olan bu günkü çocuklarımızı ellerine teslim ettiğimiz kimselerde öğretmenlik vasfı var mı, yok mu aramadan köye gitmek istemiyen bir öğretmenin öğretmenliğe veya sen öğretmen olacaksın diye orta tahsil mezununu köye göndeip yaptığı vazifeyi askerliğe saymak suretiyle bir iş yaptığımızı zannetmişiz. Böylece mânen en büyük bir meslek olan öğretmenliğe gereken maddi değer ve saygınlık verilmediği gibi maddeten hâkir ve kolay bir meslek haline getirmişiz.

3 — Vekâlet olarak kat'iyen ihtisasa hürmet etmeyip birçok meseleleri kendi ihtiraslarımızın kurbanı etmişiz. Düşündüğümüzün mutlak hak olduğuna inanmış ve aynı zamanda başkalarının da onu aynı şekilde kabul etmelerini beklemiş ve istemişiz. Meselâ İmam-Hatip Okullarının programlarını beğenmemişiz bunu değiştirmek için bu işten anlıyanları defalarca bir araya toplıyarak program yaptırmışız, fakat bu programların hiçbirisi kendi düşüncemize uymadığı için tatbik sahasına koymamışız. Hemen kendimiz bir program yaparak alelacele ders yılı ortasında (1965-66 ders yılı kasım ayı) İmam-Hatip Okullarına tatbik için göndermişiz. Sırf kaabil-i tatbik olmadığı için, gerek öğretim üyeleri ve gerekse öğrenci velileri ve mütehassıslar tarafından reddedilmiş ve tedrisattan kaldırılmıştır. Vekâletin bu sahayla alâkalı Genel Müdürlüğü bu vaziyet karşısında ilgili mütehassısları toplayıp hakikaten iyi bir program yaptırıp tatbik ettirecek yerde, işi inada bindirerek o programı herkese «kaçan bir balık» olarak tatnıtmaya çalışmış ve bu sene biraz daha akıllıca (!) davranarak, geçen seneki proğram (üzerinde ufak bir değişiklikle aynı proğram) evvelâ, «İmam-Hatip

(Devamı 22. sayfada)

Robot Canavar Komünizm

Mehmed ŞİMŞEK

- II -

Bu felsefenin sâlikleri en azgın birer din düşmanı ve ilkel düşünceli birer robotturlar. Dinsiz ve manevîyatsız bir nesil yetiştirmek için, çoğu anne şefkatinden, anneyi de çocuk sevgisinden mahrum eder bu robot canavar. Maneviyattan uzak, ruhsuz, insafsız mahrum, robotlaşmış bir idare... Ma'budu madde olan bir rejim... Komünizm... Çocuğu dinsiz yetiştirebilmek için, ailesinden ayırmalı ve reşid oluncaya kadar din telkininde bulunmalı diyor komünistler. Reşid yaşa gelen bir insan dinini kendi seçecek, inanacağı varlığı kendisi bulacak... Eğer o bu kendisinde bırakılmışsa... İlkel bir insan gibi.. Dağ başlarında, ormanlarda kimseyi görmeden yetişen bir insan gibi... aşısız meyve ağacı ve ondan alınan meyve... İnkisar... sükût-i hayal... acı bir ahlât... İşte gericiliğin gerçek tatbiki ve görünüşü...

Komünizmanın karartttığı ülkede din tüzumsuzdur. Din, ancak hedefe ulaşmak için bir vasıtadır. Eğer bu-bun Rusya'da, Çin'de kliseler, camiler varsa — ki şimdilik vardır —, bu, gâyelerine erişebilmek için dündar topluluklara bir tuzaktır. Onları aldatmak için bir gösteristir. Dünya hâkimiyetine vasıl oldukları gün (inşaallah olmıyacak) ne mâbed kalır orada ne ibâdet... Lenin'e göre «Allahsızlık Marksizm'in mazarriyat ve ameliyatından ayrılamaz.» «Allahsızlık lehindeki propagandayı proğramımıza almaktayız» der.

Komünistlerin gayelerine ulaşmalarına en büyük engel, manevi değerlerdir. Manâya ait her şey onların fikrine düşman, yollarında birer maniadır. Din ise onlar için açılması bir kal'adır. Göz dikitkleri bir yerde, ilk defa din kal'asını fetih etmeğe çalışırlar. Manâsız bir madde âlemi yaratmak ve teşkil etmek gibi ilâhi kanunlara aykırı ahmak bir emel... O karanlıklar ülkesinde el emeği yapmayana, yani bir işte vücudu ile çalışmayana ihtiyacı da ve-rilmez. Yiyecek, barınak yok ona. Fikir işçisi aç ve açık o fikirsüzler diyarında. Din adamı en zararlı insan olarak kabul edilir o dinsizler ülkesinde. Böylece dini ihtisas ve manevi ilimler yok edilir. Maneviyat düşmanlığı...

Komünist rejimin bir tek gayesi var: Maneviyatsız, ma'butsuz, ruhsuz bir dünya hâkimiyeti. Bu emeline vâsıl olabilmek için her vasıtaya baş vurur. Yalan söyler, olduğundan farklı görünür, dini istismar eder, ilmi bile hiçe sayar. Her şey komünizme hizmet eder; hizmet etmeyenin yaşama hakkı yoktur. «San'at san'at içindir» sözü orada geçmez. Orada san'at komünizm içindir. Eğer komünizmin gayesini gölgeliyorsa o san'at yok edilir; san'atkâr kabiliyetini nakış nakış dökemez orada. Öyle ise orada san'at denen bir şey de yok. Çünkü san'at, ruhun sonsuz duyuşlarını maddeye aks etmesidir. Orada ruh kabul edilmez ki maddeye nakşeden bir san'at düşünülsün. İlmin gördüğü muamele de san'ata revâ görülenin aynıdır.

Bu hususta gerçek bir misal de yeni-lerde: 1950 de Rus biyoloji âlimlerinin bir kısmı, ilmi bir toplantıda «anne ve babanın karakteristik bazı vasıflarının evlâdına geçeceğini» dair görüşleri ve ilmî isbatları, Komünist parti tarafından reddedildiğinden, ertesi günü fikirlerinden vaz geçerek, yanıldıklarını söylemişlerdir. Bu misal de gösteriyor ki komünizmin partinin görüşleri akıl ve mantığı çiğneyecek kadar maddi ve kararları ilmi hiçe sayacak kadar zalimanedir. İlim ve san'at düşmanlığı...

Komünistler gayelerine ulaşabilmek için en uygun ortamı entellektüel muhitte bulurlar. İstikbâlin her şeyi olan yeni nesli onların zehir zemberekleri harekeiti bir can evi sanırlar. Genç kuşak... Öğrenci zihinleri... Bu ortamı istedikleri gibi kullanabilmek için de, kal'a mesabesindeki maneviyat değerlerini, onların nazarında değersiz olarak göstermeğe çalışırlar. Öğrencilerin manevi bilimler öğrenmemesi için bu bölüm derslerini okul proğramlarından çıkarırlar. Meselâ: Din derslerini proğram harici tutarlar veya bir ülke idarecilerine çeşitli yollardan tesir ederek gayelerine ulaşmağa çalışırlar. Gençlik arasına ahlâksızlığı sokup, onların bütün vakitlerini zevk ve eğlence ile geçirmeleri için çaba harcarlar.

İmansız, inançsız, ruhsuz, hissiz, mazisinden kopuk, ahlâksız, manevi değerlerinden, örf ve âdetlerinden uzak bir gençlik ve öğrenci grubu bulunca, bu taşlaşmış robot ideoloji mensupları bayram ederler. Onu bir balmumu gibi şekilde şekile sokar, istediği şekli verir ona komünistler.

Bazan en kalabalık caddelerde, cumhur (halk) u ezdirir; bazan demokrasi kahramanı rolünü vererek ihtilâl şarkıları söyletir. Bazan aydın gösterir aşağı tabakayı hiçe saydırır; bazan da ilim alanında en selâhiyetli kişiler olarak sahneye çıkarıp, mukaddesata en bayağı küfürleri söyletir.

Gençlik arasında bir moda rüzgârı estirerek, onları yaprak misali, istediği yere sürükler. Bazan her yerde sosyalizmi örnek ve onun müdafaası yapmak moda olur; bazan en çıplak küfürler, bazan da en müstehcen resim ve filmler moda olur. Bazan en kalabalık caddelerde, parklarda sarmaş-dolaş aşk ilânı moda olur; bazan da mukaddes değerlere küfür moda olur. O canavar ideoloji de bu ortamda, hedefine ulaştığı kanaatine varır.

«Ağaç fidan iken eğilir» sözü, bu fikrin yayılma sahasını çok güzel gösteriyor. Komünistler, bugünün fidanı istikbalin ağacı olan genç nesli fidan iken eğmeğe çalışıyor ve zaman zaman da muvaffak oluyorlar. Bu muvaffakiyetlerinin sırrı da muazzam bir teşkilâta sahip olmalarındandır. Bugünkü Komünizmin zaferini, teşkilâtın teşkilâtsızlığa gelebesi olarak da tanımlıyabiliriz. Komünist ileri gelenlerine bakacak olursak, hemen hepsinin zengi ve talebe iken bu rejimi benimseyip o safa geçtiklerini görürüz: Çin Komünist Partî başkanı Mao Tse-Tung üniversite öğrencisi iken, Başvekil

(Devamı 26. sayfada)

PARA ve YAHUDİ

Nurettin TOPÇU

Şüphe yok ki Allah, yahudi kavmini, insanlığın başına musibet olmak için yaratmıştır. Günahları çok olan insanoğlu, doğrudan doğruya veya araya giren vasıta ile, mutlaka yahudi eliyle cezalandırılıyor. Bu, insanlığın ezeli kaderidir. Her zaman, her yerde masum ve mazlum görünen yahudi, ta içimize girerek bizi içimizden çürüten şeytandır. Dışarıdan saldıran kuvvet haline geldiği zaman da ne belâlı olduğu görülüyor.

Esasen insanoğlunun iki düşmanı; iki şeytanı vardır: Para ve yahudi. İkisi de güler yüzle ve sıcaklıkla sürünerek insana nüfuz eden bu iki musibet birbirlerinden ayrılmazlar. Yahudi parayı, para yahudiyi kullanır. Yahudi paraya, para yahudiye tapar. Zira yahudi olmasa para, belki de sahipsiz kalacaktı. Belki insanlar alın teriyle yaşayacaklar; belki de insanlık bu korkunç boğuşmadan kurtulup ta bir kardeşlik haline ulaşabilecektir. Para ve yahudi, varlıkla var olan gibi, madde ile şekil gibi birbirlerinden ayrılamazlar. Yahudinin olduğu yerde para, paranın olduğu yerde yahudi mutlaka vardır.

İnsanı kendi üstüne yükseltici vasıflardan hiç birisine sahip olmayan yahudi sadece bezirgândır. Para ile yahudi bir ve aynı varlık halinde yaşarlar. Bu iki şeytanın arasındaki dostluk, bir şirket sadece varlıklarını devam ettirmek için midir? Hayır. Zira yeryüzünde hiçbir varlık bir diğeriyle böylesine dostluk, böyle ortaklık kurmamıştır ve belki de kurmayacaktır. Bu şerli şirket, bu âleme belâ olan dostluk, insanlığın başına bugüne kadar tarihin kaydettiği bütün müsibetleri getirmek içindir. Bu iki şeytanın elele verdiği yerde kan, azap ve işkence vardır ve zavallı insanlığın kaderi bunlarla düğümlenmiştir.

İnsan parayı sever ve felâketlerinin çoğu insana paranın açtığı yoldan gelmektedir. Yahudi, insanların yüzüne güler; hepimize dost görünür ve gönümeyen bir taraftan hepimize zehirlerini akıtır. Görünen musibetlerin karşılanması kabildir. Görünmeyenlerse bizi bir daha kalkamamak şartiyle yere sererler. Görünmeyen bu musibetlerden kaçmak da kabil değildir. Hepimiz onların mahkûmuyuz. Her mübarek varlık birgün mutlak ona kurban edilecektir. Yahudinin zehirli elinin uzanmadığı hayat, onun çürütmek istemediği cemiyet yoktur. Bir yerde birbirine dış bileyen iki iş adamı veyahut birbirine saldıran iki komşu millet mi görüyorsunuz? Arkada gizlenen yahudi fitnesi onları saldırtmaktadır. Tarihin bir safhasında mesut ve imanla yaşayan bir cemiyetin saadetiyle imanını birlikte boğmak için, vaktiyle ta mabed-i Süleymanın duvarcıları arasında kurulan masonluk bir yahudi cemiyeti idi. Öyle görülüyor ki onların varlığı kıyamete kadar mesut ve imanlı bir insanlığı yeryüzünde yaşatmayacaktır.

Hazret-i Osmanı katlettirip de müslümanları ikiye bölerek ashabı da öldürttükten sonra tahkirlerle tezyiflere kurban edenler, İslâm kisvesine bürünmüş dükleri halde İslâmı içinden yıkmak isteyen Mısırın yahudileri idi. O gün bugün insanlığı kana boyayan, cemiyet ve ahlâk nizâmını fitne ve nifak ile yıkıp deviren ihtilâllerin de arkasında yahudi gizlidir. Hazret-i Osman'dan Kennedy'ye kadar uzanan kan izlerinde yahudi'nin günahı okunmaktadır. Yüzyıldan beri her memleketde dünya sermayesini eline geçirerek insanlığın kaderini kan ve kıtâl ile tertipleyen el, yeryüzüne her müsibeti getiren ve her beşeri faciayı perde arkasından idare eden, yahudi'nin kanlı ve günahkâr elidir. Şerrin hâlıkı olan Angremanyu'nun temsilcisi mutlaka odur.

Otuz üç basamaklı merdiven, her müessesenin eşiğine, her kutsal davaya dayanır. Üniversiteye girer; millet kültürünü çürütür. Allah ve İslâm adına yapılan neşriyata karışır; İslâmı içinden ve İslâm kelimesiyle perişan eder. Meclislere sızar; bir yanda millet menfaatlarını yabancı ve şahsi hırslara, özel sektöre peşkeş çekerken, öbür tarafda hem de bol para dağıtmiyle milletin ruh ve mukaddesatını yabancıya esir eder. Basına dalar; üç günde sağlı sollu bütün bir millet basınını yahudi ilânlarının ve yahudi yasasının ezeli minnetcileri ve yahudinin dalkavukları haline koyar. İmamın binamaz oğlunu yahudi hayranı kılarken, Şengül hamamının sermaye-i şenaatını da yahudi'nin sanki kırk yıllık dalkavukları rütbesine yükseltir.

Mitinglerı dağıtma bahanesiyle hacı ağaları soyan profesyonel yumrukçuları meslek sa-

(Devamı karşı sayfada)

(Baştarafı karşı sayfada)

hibi yapan yahudinin parası olduğu gibi, en çok satılan gazetelere, ahlâk ve hayanın, iffetle edebin otuz üç basamaklı devran adına, yıkıcılığını yaptırtan yine yahudinin sermayesidir. O her devletlinin ceplerinde yatan sevgilidir. O her vicdansızın, her merhametsizin koynunda barınsın diye, hırs ve ikbâl meydanından elleri boş dönenler, dertleriyle başbaşa kalırlar. Yahudinin sermayesiyle saadeti dünyaları doldursun ve yalnız kendileriyle kendi uşaklarının olsun diye, bu devletten nasipsiz nasırlı eller, kuru ekmek ve kara taştan ibaret nasipleriyle yaşamaya mahkûm olurlar. Ümitsiz ve muztarip hastalar hastane kapılarında inler, kimsesiz çocuklar sokaklarda sürünürler. Yine yahudinin uğruna hak ve adalet her günün hayat sahnesinde ayaklar altına alınırken, emek sahipleri nasipsiz, boş ellerle yuvalarına dönerler; görmeyen gözlerle kör gönüller kendi zevklerini her gün yenileyerek çoğaltmanın hesabını yapar, binbir hünerini icad ederler.

İslâm devletinin ilk deviricisi yahud iolduğu gibi Osmanlı imparatorluğunun kaatili de odur. İnsan haklarını ve insanlığın ruhunu en iyi koruyacak rejimleri para ve fitne kuvvetiyle deviırttikten sonra yine parayı ve sürekli propagandayı kullanarak bunları saf insanlığın gözüne iğrenç ve kötü, belki de barbar gösteren, yine yahudinin insanlığa benzersiz belâ olan parasıdır. İnsanlığın en ulvi ve muhteşem eseri olan Osmanlı tarihini, bu millet çocuklarının gözünden düşüren de odur. Türk dilini fitne ve ithamlarla han-

(Devamı 23. sayfada)

Politikacılara ithaf olunur

Acı bir olay ve Liselere Din Dersi

Üstü başı temiz pâk fakat dar geçimli olduğu belli olan kibar ve yaşlı bir İstanbul hanımı matbaadaki odamdan içeri girdi. Gözlerinde tatlı candan bir ifade vardı.

«Sizi uzun boylu rahatsız etmek istemem» diye söze başladı. Bir adres almıya gelmişti. Geçen hafta sonunda vefat eden Nurettin Steinhorstun ailesini ziyaret edecek, başsağlığı dileyecek çocuklarına küçük bir hediye götürecekti.

«Bu zatın hayat hikâyesini gazetenizde takip ettim, dedi. Beni çok alâkadar etti, bunun hususi bir sebebi var. Başımızı ağrıtmazsam anlatayım.»

O kadar nazik, öyle saygılı bir hanım efendi idi ki insanın iki eli kanda olsa bırakır, kendisini dinlemek istedi. Söyle konuştu: «Bundan yirmi sene evvel yeğâne oğlumuzu tahsil için Fransaya gönderdik.

Son derece zeki, son derece çalışkandı. İşte fotoğrafı pek de yaktşıklıydı diye konuşuyorum. Çünki bir daha onu göremedim. İlk sene kendisinden sık sık, güzel güzel mektuplar aldık. Hayatından memnundu. Fransızcasını ilerletmişti. Mektebini seviyordu. Katolik bir Fransız ailesinin yanında pansiyoner olarak kalıyordu. O memnundu, biz de memnunduk.

Sonra birden mektuplarının arası seyreklesti. Önce ehemmiyet vermedik, büsbütün yazmaz olunca müthiş telâşlandık. Adeta paniğe kapıldık. Telgraflar çektik, telefonlar ettik. Bir gün «Beni bir müddet kendi halime bırakın, yakında size yazacağım» diye bir mektubunu aldık. İfadesi asla alışmadığımız kadar sertti. Birkaç ay sonra son mektubu geldi. Diyordu ki: «Maalesef ben müslümanlığı terkediyorum. Çünki ona dair hiç birşey bilmiyordum. Yanlarında kaldığım Katolik ailenin her ferdi beni her gün bir türlü imtihan ettiler. Hiç bir suallerini cevaplandıramadım. Ne ibadet edebiliyor ne de dua ediyordum. Hatta memlekette dindar olmanın ayıplığına bile inanmıştım. Bu hususta sizler de bana hiç yardım etmediniz. Bana nüfus kâğıdımda yazılı müslümanlığımla alâkalı hiç birşey öğretmediniz. Bu sebelle nekadar bedbaht olduğumu bana yanlarında misafir olduğum Katolik ailesi gösterdi. Adeta yüzüme, içime ayna tuttu. Onların yardımı ile Katolik kilisesine gidiyorum. Evin babası bana her türlü yardımı yapıyor. Bundan sonraki tahsil masraflarımı da kilise üzerine alıyor. Artık beni aramayın ve mümkünse affedin.» Nurettin beyin hayat hikâyesi ben zavallı anneyi bu yüzden faalsayıla alâkadar etti.

Bana hep sanki bu dönen oğlummuş gibi geldi. Dün vasiyetnamesini gazetenizde okur okumaz onun kabrini ziyarete gittim. Dua etiim ve dedim ki: «Evet sevgili oğlum, sen de benim gibi affet. Ben ve benim gibiler çocuklarımıza maneviyatlarını besleyecek hiç birşey öğretmedik.

Sadece midemizi doldurmaz, sırtımızı giydirmekle vazifemizi yapıyoruz zannettik. Ben ancak seni kaybettikten sonra uyandım, müslüman oldum. Sana öğretemediğim şeyleri ben de bilmiiyor, bilmemuna inanmıyordum. Ama senin acına ancak Allaha olan inancımla dayandım. Dönen, nasibi olan dönüyor. Allahtan ümidimi kesmiyor, Nurettin bey gibi senin de döneceğin günü bekliyorum.»

Nezihe ARAZ

Kendimizi Kınayış

O BELDE HAYÂL ŞEHİR

İ. Semahaddin CEM

Bu «fantastik» ve tenkidî yazıyı kaleme almağa bizi teşvik ve muhayyelemize ilham edenelr şâir Ahmed Hâşim'in «O Belde» ve Yahyâ Kemâl'in «Hayâl Şehir» isimli şiirleridir.

Hayâlimizdeki o belde bir hayâl şehir'dir: Orası âdeta bir yeryüzü cennetidir. İnsanları hayırsever, olgun, soğukkanlı, ciddî ve tam manâsiyle mükemmeldir. Aldatma, yalancılık, kalpazanlık, ahlâk düşüklüğü, zinâ ve cinayet, tahammül edilmez hâle gelen hayat pahalılığı, maddî ve mânevî çıplaklık, ırza tecavüz, hoyratlık ve kabalık, gürültü patırtı, kirli yaşayışlar gibi gayri medenî durumlara aslâ rastlanmaz.

Caddeleri, sokakları, yolları muntazamdır, temizdir, mikropsuz ve tozsuz, çamursuzdur; güneş, yağmur, kar, fırtına gibi tabiî âfetlerden hemen derhal tahribâta uğramaz ve delik deşik hâle gelmez. Her türlü şikâyet çabucak dikkat nazarına alınır ve bozukluklar düzeltilir, biçimsizlikler giderilir.

O belde boşanma dâvası diye bir şey bilmez. Kadın kocasına itaatli ve kanaatkâr, koca da eşine yumuşak ve şefkatlidir, âile mahremiyeti denen mükerrem mevzuu çarşıya pazara dökülmemiştir. Yetiştirilen evlâtlar birer nümune incidir, İslâm terbiyesi âilede tam manâsiyle hâkimfermâdır. Çocuklar, vatana ve dine hizmet gayesi gibi iki muhterem duygu ile çalışır ve okur. Kız çocukları her şeye burununa sokmaz, haddini bilir.

O beldede musiki, alaturka şanson'lardan ibaret değildir. Yüksek bir saz ve sahne musikisi, konser musikisi, milletlerarası hüviyet ve seviyede güzel musiki sanı'atı hâkimdir.

Lisan fevkalâdedir, edebîdir, zengin bir ifade kudreti, kulağa hoş gelen âhenkli bir lirizmi vardır; herkes o belde'de kelime uydurmaz ve oradaki köklü güzel dile sâdık kalır, dil meselesini dilcilere bırakır.

Şiir, roman, hikâye, tasvir, her edebiyat nev'i ile tiyatro ve opera metinleri fevkalâde edebî ve san'atkârâne-dir. Onun için orada kuvvetli edipler, romancılar ve şairler yetişmiştir.

Plâstik güzel san'atlar da fevkalâde inkişaf ve tekâmüle mazhar olmuştur. Resim, mimarlık, güzel yazı ve tezyinat uydurma değildir; takliten değil millî ve an'anevî temelden türemek alır.

O belde denen hayâlşehir'de kozmopolit, milliyetsiz ve tehlikeli cemiyetler, millî bünyeye zıt teşekküller, zararlı faaliyetleri açıkça görülen siyasî hücreler barınamaz, daha nüve hâline bile gelmeden derhal kapatılır ve söndürülür.

Hayâlşehirde radyo programları din ve milliyet, muhaddesat ve mâneviyat dışı değildir. Halkın ve gençliğin ahlâkını bozabilecek skeçler, temsiller, maskara havalar, konuşmalar, dil bozukluğu ve dili kasden tahrîf ve tahrip eden zevksizlikler oranın programlarında yer almaz.

O beldedeki matbuat ve gazete de milliyetçi, mâneviyatçı ve ahlâklıdır. Hürriyet, cumhuriyet, milliyet gibi mânevî mefhum ve değerleri kendi şahsî menfaatine âlet ve kurban etmez, samimidir, ciddidir; kökü dışarıda bir taklım «izm» lerin uşağı ve paralı oyuncağı değildir.

Orada ahlâk, fazilet, İslâm dini, mânevî hikmet ve kıymetler başların tâcı ve âilelerin en güzel ziynetidir.

Orada yabancı mektepler millileştirilmiş, tedrisatı sıkı bir murâkabeye tâbi tutulmuş, yabancı dil ile tedrisat yapan müesseseler millî dil ile tedrisat yapmağa mecbur edilmiştir.

O beldede zenginler, hayırhah ve yardımsever, fakirler de temiz ve kanaatkârlardır; zenginle fakir arasında uçurumlar dolusu farklar yoktur.

Orada lüks, sefâhet, sefâlet, temizlikle pislik ve nezâketle kabalık yer almaz. İnsanlar anlayışlı, hürmetkâr (saygılı), sinirsizdir. Herkes işini ve hizmetini bilir; hiç ölmeyeceklmiş gibi dünya için ve ertesi gün ölecekmiş gibi âhireti için ihlâs ve hulûsla çalışır.

Hayâlşehir'de kadın, cemiyetin bir kazanç metâı ve esiresi değil, erkeğin ve âilenin şerefli eşi, yardımcısı ve mânevî hayat arkadaşıdır. Şımarık ve görgüsüz kadına, yanı pantalonla ve asrî nalın veya şıpıdık terlikle ana caddelere çıkan ve gece yarılarına kadar dışarıda sürten apşına kadar çıplak «gayrîlâlf cins» e o beldede rastlanmaz. Bu türlü kıyafetsizlik, kıyafet kanununa muhalif sayılarak orada yasak edilmiştir.

O belde hayâlşehir yazın da güzel ve zarif bir şekilde örtülüdür. Tesettür kaidesi yalnız kış aylarına mahsus iklim ve mevsim icâbı mecburî bir kaide olmayıp yazın en sıcak günlerinde ve gecelerinde de o belde sâkinleri âilâmî ve ahlâklı medenî giyinişleriyle bütün ülkelere en iyi ve en güzel örnek olurlar. Çocuklarla babalar ve analar birbirlerinden utanırlar, sıkılırlar ve hayâ ederler.

Hayâlşehirde şoförler de çok nâzıktır, küfür ve kaba lâf nedir bilmezler; yağmurlu havalarda yollar dere ve göl olmadığı için kimsenin üstüne pis su ve çamur sıçramaz. İnsanı çiğneyeceklmiş gibi üzerine yürütme gayretleri ve yaya yolcuların tavuk gibi kaçışmaları hâdiseleri o belde için meçhuldür.

O beldede pislik olmadığı için, her nevi hastalık da yok denecek kadar azdır.

Hayâlşehirde kadın her müessesede erkeğin karşısına rakip ve kazanç avcısı olarak çıkartılmaz. Kadın her sâhada istisnaî ve sui'istimâl mevzuu olmaktan o beldede kurtarılmıştır. Erkekleşmiş kadın cinsine ve kadınlaşmış erkeğe orada rastlanmaz. Her cins orada hizmet ve vazîfesini müdrikti r.

Hulâsa etmeğe ve kısmeğe dilimiz ve kalemimiz varmıyor, yazılacak o derece çok şey var ki..

Rüyâ ile hakîkat arasında bir berzah âleminde'dim ki kulağıma Hâtifden, meâlini verdiğim Peygamber hadîslerinden birini fısıldadılar :

«Bir zaman gelecek ki o günde din sâhibi, köyden köye tilki gibi bir taştan diğer taşa kaçmadıkça dinini koruyamıyacaktır; o gün, aneak haram ve isyanlarla yaşanan bir zaman olacaktır.»

Tüylerim dikenleşti, vücudumu ter ve benliğimi sıtma kapladı. Gözlerim ağlıyor, rûhum ve kalbim hıçkırıyordu. Semavî âlemden bir rahmet bekliyordum, mübarek, kudsî ve mukaddes bir rahmet! Cenâbı Hak emir ve tavsiye buyurdu: *«Allâhın rahmetinden ümit kesmeyiniz!»*

Harâm ve isyanlarla yaşanılan bu bedbaht zamandan kaçmak istedim ve kan ter içinde uyandım.

Kitap Tahlili

Batınîliğin Kepazelikleri [*]

Avni İLHAN

Batınilerin İslâm tarihinde H. 3. asırdan itibaren siyasî ve itikadî yönden yıkıcı tesirlerinin büyüklüğü bilinmektedir. Batinlilik prensipleri bugün de Hindistan, Pakistan ve Doğu Afrika'da İsmaîlîler arasında, Suriye ve Lübnan'da Dürziler ve bazı mezhepler arasında hâlâ yaşamaktadır.

Fatimîlerin Mısır'da zuhuru ile müstakil bir devlet kurmuşlar ve Abbasîlerin hükümran olduğu topraklarda Batınîliği yaymak için kendi usullerine göre faaliyet göstermişlerdir. Büyük âlim GAZALİ işte bu, Batinilik namına yapılan kesif faaliyetler karşısında onların durumlarını anlatan, itikadlarının bozukluğunu ortaya koyan : «المستظهرى فى الرد على الباطنية» adlı eserini yazdı.

Ünlü âlim GAZALİ'nin bu eserinin tek yazma nüshasının Londra'da olduğunu ve bu nüshanın tenkidli neşrinin I. Goldziher tarafından 1912 yılında yapılmış olduğunu biliyorduk. Şimdi de aynı eserin Goldziher'den sonra Abdurrahman Bedevî tarafından hazırlanan tenkidli neşrini Birleşik Arap Cumhuriyeti Millî Kültür ve İrşad Bakanlığı yapmış bulunuyor. 1964'te Kahire'de neşredilen bu esere Abdurrahman Bedevî 15 sahifelik bir ummul tanıtma yazısı da eklemiştir. 8 kısma ayrılan bu tanıtma yazısında : Gazalî'den evvel aynı konuda yazılmış olan eserler ve bilhassa Gazalî'nin bu eserlerden istifade edip etmediği münakaşa edilmekte, Fatimîlerin de Gazalî'nin eserine reddiyeler yazdığı izah edilmektedir. Abdurrahman Bedevî « فضائح الباطنية » nin yazıldığı devrin siyasî vaziyetini de bize muhtasar bir şekilde anlatmakta ve Selçukluların hakim olduğu «الاستظهريانية» in kukla halife bulunduğu 6. hicrî asırda Gazalî'nin Batinîleri İslâmın en büyük düşmanı olarak gördüğünü ifade etmektedir. 7. kısımda édition critique'i yapılan bu eserin 2 yazma nüshaya ittinad ettiği; bunlardan birisinin Goldziher'in neşrettiği Londra'daki nüshna olduğunu beyan eden Abdurrahman Bedevî, bu nüshada asıl kitabın üçte birine yakınının eksik olduğunu açıklaktıktan sonra bize etraflıca tanıtıyor. İkinci nüsha Fas Karaviyîn Camîndeki yazmadır. Abdurrahman Bedevî bu nüshayı da etraflıca tasvir ettikten sonra Londra'da bulunan nüshayı müellifin yazmasına daha uygun olması gerekçesi ile esas aldığını, Karaviyîn Camîndeki nüsha ile de Londra'daki nüshasında noksanları tamamladığını açıklıyor. Bu kahramanca bir çalışmadır. Bu

büyük âlim Gazalî'nin « فضائح الباطنية » si ilk defa tam olarak neşredilmiş oluyor. Daha evvel de belirttiğimiz gibi Goldziher'in neşri eksik bir nüshaya istinad etmektedir. Her tenkidli neşirde yapıldığı gibi Abdurrahman Bedevî de Londra'daki, Karaviyyin Camîndeki ve Goldziher'in neşrettiği nüshalar arasındaki farkları dipnotlarda rumuzlarla belirtmiş ve gerekli izahatı vermiştir.

Gazalî bu eserini bir mukaddime ve on bab halinde te'lif etmiştir. Mukaddimede (1-6) ehli İslâm'ın umumî durumundan ve çeşitli sapık fikirlerin yayılmasından bahsedildikten sonra kitabın bablarının neleri ihtvia ettiğini kısaca zikredıyor.

1. bab (7-10) 3 makama ayrılmış olup, kitabın programı belirtildikten sonra konunun sınırı çizilmektedir.

2. babta (11-20) Gazali asıl konuya giriyor. Batinilerin niçin bu ismi aldıklarını ve davalarının onları bağlayan sebebleri iki fasla ayırarak izah ediyor.

3. bab (21-36) yine iki fasıl halindedir. 1. fasılda Batinilerin 9 dereceye ayrıldıkları ve herbir meretebenin sırası ile : الرزق، القدس، التأنيس، التشكيك، التعليق، الربط، التدليس، التلبيس، الخلع والسلخ

isimlerini aldığı kaydedildikten sonra, bunların herbirinin neleri ifade ettiği anlatılır. 2. fasılda ise Batinilerin yollarının fesadına ve hucetlerinin ise yaramazlığına rağmen davalarının intişarının sebebleri anlatılmakta, bu hususta akla gelebilen bazı sorulara cevab verildikten sonra, bunlara boyun eğenlerin: sahabelere söğme bakımından Şia ve Rafilerin yolunda olanlar, felsefecilerin mühibleri ve putperestler, dinde şüphe sahibi olanlar ve İslâmiyetin devletlerini yıkmak suretiyle ecdadları ile alâkaları kesilen Kısra çocukları gibi 8 sınıfta hülâsa edilen topluluklar olduğu belirtilir.

4. bab (38-54) da Batınîliğin, Gazali tarafından evvelâ mücmel bir şekilde «zahiri, Rafizilik, batını ise mahzı küfürdür» şeklinde bir tanıtması yapıldıktan sonra tafsilâtiyle onların, ilâhiyat, nübüvvet, imamet ve haşir, neşir hakkındaki görüşleri anlatılmaktadır. Gazali kendi ifadesine göre, Batinilerin mezhepleri hakkında nakledilenleri mümkün olduğu kadar kısaltarak ve hakikata en uygun olanını yazmıştır. Çünkü Batiniler hakkında nakledilenler kendilerine arzedince, onlar bunları tamamen inkâr ederler ve mezheplerini durıuma göre türlü türlü anlatırlar. Bu bakımdan işin hakikatını bulup çıkarmak güçtür. Yine bu babta beşinci bir mesele olarak Batinilerin kendilerinden nakledilen menkulâta dayanarak onların şer'i mükellefiyetler hakkındaki ibahi inançları tafsilâtıyla anlatılmaktadır.

5. bab (55-72) da iki fasla ayrılmış olup 1. sinde Batinilerin, zahirleri hangi sebeblerden ve nasıl te'vil ettikleri açıklanıyor ve misâllerl ile izah ediliyor. Gazali onların görüşlerini sıkıntıtken sonra, İbtal, muarıza ve tahkik metodlarıyle ileri sürülen bu gülünç iddiaları reddediyor. Hemen ifade edelim ki Gazali bu metodlarla Batinilerin belini kırmış ve tutunacak bir kulp bırakmamıştır onlara. 2. fasılda Batinilerin tiksindırıcı, harfler ve sayılarla delil getirmeleri beyan ediliyor ve misâlleri veriliyor. Onların bu konudaki

(Devamı 23. sayfada)

[*] Ebu Hâmdi el-Gazali; tenkidli neşre hazırlayan ve takdim eden Abdurrahman Bedevî, Kahire, 1383, h. 1964.

İslâmda Niyet ve Amel

Hüseyin KÜÇÜKKALAY

- III -

NİYETİN YERİ

c) حديث النفس : Yani insanın iç âlemine gelen ve işleyip işlememe hususunda, daha doğrusu, gelen fikirlere ayak uydurma isteğindeki tereddüdlü hal. İnsan bu gibi şeyleri dilüyle telâffuz etmez ve bilfi'l işlemez ise sorumlu bir duruma düşmez. Burada iki hususu nazar-ı itibara almak lâzım gelmektedir.

1 — İnsanın elinde olmayarak isteği hilâfına gelen fikir ve düşünceler.

2 — İnsanın istek ve arzusuyla gelen fikirler.

حديث النفس in kaldırıldığını beyan buyuran hadis-i şerif ikinci kısma tealluk etmektedir. Zira birinci hususun gelmemesi için insan kudreti kâfi değildir. Bu ikinci kısmın illerde temas edeceğimiz hadis-i şerifte kaldırıldığı bulunması sırf Rasûlü Ekrem efendimizin yüzü suyu hürmetinedir. Cenabı Hak çok sevdiği Muhammedinin (S.A.V) ümmetine de geçmiş ümmetlere tanınmamış imtiyazlar tanımış ve onları en şerefli bir ümmet olarak ilân etmiştir. Hamdolsun.

Rasûlü Ekrem efendimiz mezkûr Hadisün-nefs'in hükûm bakımından kaldırılmış olduğunu Müslim Sahih'inde Ebu Hüreyre (R.A.) den rivayet edilen :

الله تجاوز لأمتي ما حدثت به أنفسها مالم يتكلموا أو يعلموا به

hadis-i şerifleriyle beyan buyurmuşlardır ki, ümmeti Muhammediyye, hatırlarına gelen bir şeyle amel edip, onu bizzat telâffuz etmedikçe mes'ul değillerdir. Bu duruma göre Hadisün-nefs denilen şey bir nevi kelâm değildir. Böylece namazda iken bu hal hasıl olmuş olsa namazın sıhhatine bir halel gelmez. Aynı şekilde —temas edildiği gibi— hanımını kalbiyle tefekkür ederek telâffuz etmeksizin boşamış olsa, yani onu boşamayı hatırından geçirerek içinden boşadım dese, dille telâffuz etmediği için hükümsüzdür. Şayet telâffuz etmeksizin bu boşamayı yazarsa bazılarına göre muteber addedilmektedir. Çünkü yazmak mezkûr hadis-i şerifteki amel kısmına girmektedir. Müslim Sahih'inde yine Ebu Hüreyre (R.A.) den rivayet edilen bir ikinci hadiste ise :

الله عز وجل تجاوز

لأمتي عما حدثت به أنفسها مالم تعمل أو تتكلم به

buyurulmaktadır ki, iki hadis arasında mana bakımından fazla bir ayrılık yoktur.

Meseleyi biraz daha geniş olarak ele alacak olursak bazılarının yaptığı gibi, insanın içine doğan iyilik veya fenalık işleme isteğini beş kısımda incelemek mümkün olabilir. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz.

a) الهاجس : İnsan nefsine isteyerek veya istemiyerek gelen fikirler.

b) الخاطر : Gelen fikir ve düşüncelerin insanın iç âleminde sağa sola akınlar halinde istikrar bulabilmek için dolaşması.

(Başlarafı karşı sayfada)

c) حديث النفس : Gelen fikirlerin müsbet veya menfilik tarafına aktarılması hususundaki tereddüt.

d) الهم : Bir şeyin yapılmasını tercih etmek.

e) العزم : Yukardaki tercihin kuvvetlendirilmiş bir safhaya intikal ettirilmesi.

Bu durumda ilk üç husus temas edilen hadis ve daha başka nakli ve akli delillerle mes'uliyet bakımından hükmü kaldırılmış bulunmaktadır. Hiç şüphe yok ki bu, Allah'ın ümmeti Muhammediyye'ye bahşetmiş olduğu en büyük lütuflardan biridir.

الهم me gelince, eğer bir iyiliğe mütealik bulunuyorsa bunu sahibi için bir iyilik sevabı yazılır. Şayet kötülükle ilgili ise o zaman bakılır. Bu insan o kötülüğü işlemekten Allah korkusu ve onun rızası için vazgeçerse yine kendisi için bir iyilik sevabı yazılır. Eğer o fenalığı işleyecek olursa o zaman kendisine bir kötülük günahı yazılır. Bu hususu destekler mahiyetde mütteaddit hadisi kitaller mevcuttur. Bunlardan birkaçını burada zikredelim.

Bir fenalık işlemek için azmedince de, yani tam manâsiyle karar verince, bu azminden dolayı bir ceza alsa gerek. Fakat alacağı ceza elbette o işi işlemiş gibi kabul edilerek verilen bir ceza olmayıp azmetmiş olduğundan dolayı verilen bir cezadır. Şu kadarı var ki, yapılması istenen şey, harici bir mahiyete sahip olmayıp mücerret niyetle tahakkuk ediyorsa, o zaman tam manâsiyle bir suç günahı yazılır. Meselâ نعوذ بالله تعالى bir kimse bir sene sonra İslâm dininden ayrılmak için azmetse o andan itibaren müşrik sayılır ve islâmiyetden çıkıp gider.

Bazı ilim adamları insan kalbine gelen şeyleri genel olarak üç kısma ayırmaktadırlar.

a) İnsan kalbine, elinde olmayarak istemediği halde kudreti dışında gelen düşünce ve fikirler. Bunlar öyle şeyler ki, insan bunları defetmek için nekadar çalışsa, onlar yine kalbe akın eder ve insanı ma'nen rahatsız ederler. Onları yoketmek için çalışmak bir dereceye kadar faideli olursa da, onlardan tamamiyle kurtulmak az insana nasip olan bir hasletdir.

Bu şekilde, ister iyi veya kötü olsun, insan kalbine gelen fikirlerden dolayı bir mes'uliyet terettüp etmese gerek. Zira gelen, iyi ve temiz bir düşünce, başka bir tâbirle fikir ise, niyetsiz olarak ve doğmatik bir şekilde kendiliğinden gelmiş olduğundan dolayı sevap iktiza etmez. Şayet kötü ve fena birşey ise bundan dolayı da mes'ul bir duruma düşmez. Zira Cenabı Hak bu hususta (1)

«Allah hiç bir kimseye gücünün yeteceğinden başkasını yüklemez» buyuruyorlar. Âyeti kerimeden anlaşıldığına göre, diyorlar, Allah insanı kalbine gelen ve bertaraf etmek kudretini kendisinde bulamadığı fikirlerden dolayı mes'ul tutmaz. Ayrıca Müslim Sahih'inde Hz. Ebu Hüreyre'den rivayet edilen bir hadiste Ashabı Kiram Rasûlü Ekrem'e kalplerine gelen ve asla söyleyemeyecekleri bazı şeylerden söz etmişlerdi. Bunun üzerine Rasûlü Ekrem (S.A.V.) efendimiz أو قد وجدتموه buyurdular. «Siz hakikaten bahsettiğiniz şeyleri kalplerinizde buldunuz mu?» Ashabı Kiramın bu sözce «evet» demeleri üzerine «hakiki iman odur» buyurdular.

Bir başka hadis-i şerifte de Rasûlü Ekrem'e vesveseden sorulmuştu. Efendimiz ذلك محض الإيمان cevabiyle hakiki imanın o olduğunu beyan buyurdular. Ancak bu hususu umumi olarak almak hiç doğru olmayacaktır. Allah ve Rasûlüllahın hiç bir emrine imtisâl etmeyip her türlü menhiyyatı işlemekten geri durmayan bir hasta kalbe gelen vesveseleri de bu yolla tefsir etmek biraz güç olur. Bu başda geytasun oyununa gelmemek lâzımdır.

b) Bazı fikir ve düşünceler de vardır ki, bunlar insan kalbine kulun kendi arzu ve isteğiyle gelirler. Kul tarafından muktezası, tatbik sahasına konulması mümkün olan bu şeyler her hangi bir sebebe istinaden terkedildiği suretde, o şey iki ise ecir ve mükâfatı muciptir. Şayet bunlar kötü şeylerse, yani kalbine gelen kötü bir niyetle amel etmeyip muktezasını terkeden bir kimse eğer bu işi Allah korkusundan terketmişse bu hareketinden dolayı me'cur olur. Aksi halde, bu işi Allah korkusundan değil de hazı iştimal ve başka sebeplerden dolayı terketmişse, lüm adamlarına rastında bu hususta müjdeler varid olmuştur. Bazıları bu durumda dahi insanın mükellef olamıyacağını beyan ederek çeşitli deliller serdetmişlerdir. Bu delillerden biri Cenabı Hakkın (2)

لها ما كسبت وعليها ما اكتسبت

kavli kerimidir ki, (herkesin) kazandığı (hayır) kendi faidesine, yapdığı (şer) kendi zararınadır, demektir. Bu zümreye göre kuvveden fi'le çıkmayan bir şeyle insan mes'ul olmaz. Ayrıca bu zümre, حديث النفس ile ilgili hadisi de delil olarak serdetmektedirler. Delil olarak getirdikleri daha başka hadis-i şerifler de vardır.

İkinci zümreye gelince, onlar da bu durumda insanın mes'ul olacağını ileri sürmektedirler. Delil olarak Cenabı Hakkın (3) :

«Senin için hakkında bir bilgi hasıl olmayan şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz, kalb, bunların her biri bundan mes'uldur» (4)

«Kötü sözlerin insan edenlerin içinde yayılıp duşulmasını arzu edenler (yok mu?), dünyada da âhiretde de onlar için pek acıklı bir azap vardır. &Onları) Allah bilir, siz bilmezsiniz» Bu iki âyeti kerimeyiste daha başka âyetleri zikretmektedirler. Acizane, tarafımdan da benimsenen kanaat budur. Bu görüşü destekler mahiyetde mütteaddit hadis-i şerifler ve âyet-i kerimeler vardır.

Bu mesele büyük ilim adamlarımızın uzun uzun üzerinde durdukları geniş ve oldukça mühim ve hem de hassas bir meseledir. Biz bu meseleyi halletme çabasını göstermek kudretde değiliz. Zikretmiş olduğumuz şeyler pek çoktan çok azıdır. الامام الغزالى (5) hazretlerinin görüşü de bu şekildedir.

(1, 2) Bakraa Sûresi, Âyet: 286.
(3) İsra' Sûresi, Âyet: 36.
(4) Nur Sûresi, Âyet: 19.
(5) Ebu Hamid, Muhammed b. Muhammed El-Gazzâli et-tusui. 450 H. yılında doğan Gazzâli, Hüccetül-İslâm olarak tanınır. Hocası İmamül-Haremeyn El-Cüveyni merhumdur. Pek çok kıymetli eserler vardır. 505 H. de vefat etmiştir.

Meselelerimiz

Kadın ve Erkekler için Ayrı Plajlar Kurulmalıdır

Artık, sıcak yaz günlerine girmiş ve hatta vede yolunu tutmuş bulunuyoruz. Bu bakımdan deniz sahillerindeki çıplaklar kampını andıran plajlar da dolup boşalmaktadır.

Yurdumuzun her yerinde hamamlar veya sahi hi banyolar erkek ve kadın olarak ayrılmış durumdadır. Fakat hamam kıyafetinden pek fazla bir değişiklik arz etmeyen vatanımızdaki plajlar Türk ve İslâm âdet ve ananelerine göre niçin ayrılmıyor? Bu fikrimi benimsemek istemeyen ve batı, batı diye milli ahlâkımızı batırmaktan başka birşey yapmayanlar, acaba hamamlarda kadın-erkek gruplarına yanyana yıkanmalarını da mâkûl olarak karşılarlar mı? Makûl derlerse, bizim de onları ahlâken sapık kimseler olarak görmemizi hoş karşılasınlar. Şayet mahsurlu görüyorlarsa, kadın ve erkek plajlarının ayrı, ayrı olmalarını niçin benimsemiyorlar?

Deniz ve güneş yaz mevsiminde Allah'ın kullarına büyük bir nimeti, fakat müslümanlar bu nimetten ancak yaratılanın emirlerine uygun olarak istifade edebilirler, aksi takdirde mutlaka ebedi âlemde cezalarını çekerler.

Türkiye'de ezici bir çoğunlukta bulunan, mukaddestaına bağlı muhafazakâr müslümanlar olarak milli ahlâk ve ananelerimize uygun hazırlanmış ayrı, ayrı olmak üzere kadın-erkek plajlarının da sahillerimizde tesisi en hâlisahane arzumuz olup, mukaddessatçı plaj işletücilerini bu ve önümüzdeki yaz mevsiminde bu işi tahakkuk ettirmeye davet ediyoruz...

İsmet SOYER

Bir Çift Söz

Cahilin hatası kendine, âlimin hatası herkese zarar verir.

İ. H. DANİŞMEND

Zulüm avludan girerse, adalet bacadan çıkar.

Kaşgarlı Mahmud

GENÇ KALEMLER

"Allah Dilerse, sizi Giderir de Yerinize Diğerlerini Getirir!.."

Yusuf IŞICIK

Dalâlet vadilerinde dolaşa dolaşa başı dönenler; hakîkate sırt çevirerek küfür girdaplarında bocalıyanların, mutlaka bir gün sonu gelecektir. İlâhî nizâm gereğince bir gün sabah uyanıldığında, neş'e ve sevinçle insanların Allah'a yönelidikleri görülecektir. Bugünkü küfrün azgın sâlikleri yahut onların çizdiği yolda yürüyecek olan yarının zâlim nesli, bir vakit gelecek ki; mutlak bir nizâmın varlığına, ilâhî kanunun azametli mevcûdiyetine inanacak ve kesin bir dönüş ile hakîkate teslîm olacaktır... Yahut, Yaratıcısına isyan etmiş olan bir azgın mahlûkât, ilâhî bir sadme ile yok olacak; yerlerini, Allah'ın yarattığı mutî' bir kavim alacaktır. Bugünkü küfür ve dalâlet vadîlerinden gelen ürpertici uğultular yok olacak; bütün bunların yerini saâdet ve sevincin müjdecisi, ilâhî nizamın getirdiği rahatlık alacaktır.

Vaktiyle, cahiliye Araplarının düştükleri çirkef çukurlarının kat kat derinliklerinde bocalıyan küfür ehlinin Allah'a döneceği muhakkaktır...

Yaratıcısından ayrılan bu sahte insanlar, yine rabblerine dönecektir. Onlar, hakîki Yaratıcıdan ayrılalı asırlardır, ruhlarındaki derin boşluğu doldurmak için bir hâmî aramış durmuşlardır. Çeşitli insanları ilâhlaştırmışlar, paranın kulu olmuşlar; son olarak kendilerini ilâh ilân etmişlerdir. İlâhî nizam icabı, vaktiyle ni'metine nankörlük ederek ayrıldıkları Yaratıcılarına dönmek için cırpınıp durmuşlardır. Döne dolaşa bu tuğyanı beşeriyet, sağlam bir yol; bulamayınca, yine O'nun, O en büyüğün yoluna dönmek üzeredir...

Birgün, Allah'ını vaktiyle unutarak isyan eden; yüz yıllardır çeşitli küfür yollarında şaşkın ve bîtâb gezen insanlar, hakka teslim olacaklardır... Bu küfür ehlinin, Allah'a isyan eden bu nankör nâsın velveleseiyle, huzursuzluğunun son demini yaşıyan bu kâinât, yine o insanın Allah'a dönmesiyle huzur bulacak; bugün sefil baykuşların sesleriyle rahatı kaçan dünya; yarın, Allah'a inananların merkezi olmasıyle huzur bulacaktır. Bu muzlim gece kıt'alarının bulunduğu kâinatın, bir gün nûra boyanacağına; bu deride bir beşer topluluğunun İslâm'ın aziz sancaktarlığını yapacağına i'tikadımız sonsuzdur...

Yeniden İslâm'a dönecek olan bu yeni muvahhitler, geçmişin gözünü budaktan sakınımıyan İslâm bahadırlarının nurlu hatıralarını şahıslarında terennüm ettireceklerdir. Bu yeni mü'minler, yolun, varlığın; gayenin ve yaşamanın, sırf Allah için olduğuna inananlar olacaktır... Onlar, Allah'ın kulu, Hz. Muhammed (S.A.S.) in ümmeti olup; sevgiyi, sahâbenin pırıpırıta ruhları için taşıyacaklardır. Bunun sonunda bu kâinât, muazzam bir huzura belki; şimdiye kadar (*) görmediği sâkin bir mutuluğa kavuşacaktır.

Buna karşılık, eslâfının nurlu yolundan ayrılan, kendilerine Müslüman adını takanlar da, yaptıklarına peşiman ve nâdim olacaklar, fakat kendilerine yüzsüz beşeriyetin semeresi olan yüz karasından başka birşey kalmıyacaktır... Artık bunlar yok olmuş; yerlerini, İslâmın sancağını ellerinde şerefle dalgalandıran bir kavim oldukça kâinat devrini tamamlıyacaktır...

«Ey insanlar!.. Eğer Allah dilerse, sizi giderir de, yerinize diğerlerini getirir, Allah buna hakkıyle kaadirdir.» (1)

(*) **Asr-ı Saâdet hâriç...**

(1) **Kur'ân-ı Kerim, Nisâ Süresi, Âyet: 133.**

Her bir çiçekte herbir meyvede bir mizan var. De o mizan bir intizam içinde...De o intizam,tazelenen bir tanzim'e tevzin içinde..De o tevzin ve tanzim bir zinet ve san'at içinde..De o zinet ve sanat, manidar kokular ve hikmetli tadlar içinde bulunduğundan her bir çiçek, yağmacın çiçeklere ade dince HAKEM-İ ZÜLCELÂL işaretleri ediyor.

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

PEYGAMBER EFENDİMİZ

Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed Mustafa'dır. Rebiülevvel ayının 12 nci Pazartesi gecesi doğmuştur. Babasının adı Abdullah, büyük babasınınki Abdülmuttalip'tir. Annesinin adı Âminedir. Sütannesi ise Halime Hanımdır.

Peygamber Efendimiz Mekke halkı olan Kureyş kabilesindendir. Bu kabile Arapların en büyük, en itibarlı bir kabilesidir.

Peygamber Efendimiz, daha doğmadan babası öldüğü için öksüz olarak dünyaya geldi.

Peygamber Efendimiz, altı yaşında iken annesi Hazreti Âmine öldü, sekiz yaşında da büyük babası Abdülmuttalib öldü. Peygamber Efendimizi amcası Ebu Talib büyüttü.

Peygamber Efendimiz, daha küçük yaşta ticaretle uğraşmağa başladı. 12 yaşında amcasiyle beraber Şam'a gitti. 25 yaşında da kendi başına ticaret için Şam'a gitti.

Şam'dan döndükten sonra Hazreti Hatice ile evlendi. Hazreti Hatice zengin ve çok itibarlı bir kadındı. Peygamber efendimizin birkaç çocuğu oldu. Bunlardan yalnız Hazreti Fatma yaşadı. Ötekiler kendisinden evvel öldü.

Peygamber Efendimiz çok doğru özlü, doğru sözlü bir zattı. Herkes, her şeyini ona emniyet ederdi.

Peygamber Efendimiz, insanların sapık yollara gittiğini görüyor, bundan çok üzülüyordu. O zaman Araplar putlara taparlardı, doğru yolu bilmiyorlardı. Peygamber Efendimiz Mekke civarındaki Hira dağına gider, orada kendi kendine düşünür, insanlara doğru yolu göstermesi için Allah'a yalvarırdı.

Yine bir gün Hira dağında Allah'a yalvarıp yakarırken Allah tarafından kendisine Peygamberlik geldi. O zaman Peygamberimiz kırk yaşında idi.

Hazreti Muhammed, Allah'ın vergisiyle Peygamber olunca bunu evvelâ karısı Hazreti Hatice'ye söyledi. Sonra Hazreti Ebu Bekir'e, Hazreti Ali'ye ve başkalarına söyledi. Bunlar Efendimizi tebrik ettiler, Müslüman oldular. İlk Müslümanlar bunlardır.

Peygamber Efendimiz, gizli gizli Müslümanlığı yaymıya başladı. Yavaş yavaş müslümanlar çoğaldılar. Kırk kişi olunca Peygamberimiz işi açığa vurdu.

Müşrikler, Müslümanlığa girenlere çok eziyet ediyorlardı. Eziyetlerini günden güne artırdılar. Peygamber Efendimizi öldürmiye bile kalkıştılar. Fakat Allah, Peygamber Efendimizi düşmanların şerrinden korudu. Müslümanlar artık bu eziyetlere dayanamıyacak hale geldiler.

İnsanlar o zaman çok bilgisiz, çok vahşi idiler. Doğan kız çocukları öldürüyorlardı. Peygamber Efendimiz bu sapık kimseleri doğru yola getirmek için yıllarca uğraştı. Hiç yorulmadı, bıkmadı. Herkesi doğru yola çağırdı. Etraf köylerden, kasabalardan gelenlere, Müslümanlığa giriniz, dedi. Medine'den gelen bazı kimseler Peygamber Efendimizin istediği gibi yaptılar. Peygamberimizle sözbirliği ettiler.

Böylece 13 yıl geçti. Artık Müslümanlar etraf kasabalara yayılıyordu. Bu sırada Medine'den beş kişilik bir heyet geldi. Bunların ikisi kadın, üçü erkek idi. Peygamber Efendimizle konuştular, anlaştılar. Peygamber Efendimize söz verdiler, dediler ki:

— Bizim kasabamızdaki halkın hepsi Müslüman olacak, hepsi sana iman edecektir. Bundan sonra kız çocuklarımızı öldürmiyeceğiz. Hiç bir kimseye hiçbir haksızlıkta bulunmıyacağız. Müslümanlığın yolundan hiç ayrılmıyacağız.

Peygamber Efendimize böyle söz verirken Medine'ye gittiler. Orada gece gündüz çalıştılar. Müslümanlar orada günden güne çoğaldı.

(Bu sayfa, **YAVRULARIN DİN KİTABI**'ndan alınmıştır.)

II. Beş Yıllık Kalkınma Planı Münasebetiyle:

MAARİFİMİZ

(Baştarafı 12. sayfada)

Okuları Programını Tanıtma Semineri adı altında bir seminer tertibedecek, Okul Müdürlerini İstanbul'a toplamıştır. Bir senedir kapalı kutu olan, dışarıya karşı dırılmamasına azamî derecede gayret sarfedilen Program, ilk olarak bu seminerde gerekçeleri söylenerek, önce İmam-Hatip Okulu müdürlerine kabul ettirilecek ve kendi vilâyetlerinden herhangi bir itirazın gelmesi önlenerek tatbik ettirilmiye çalışılacak. Kurs üç hafta devam edecek. Ve her şeye rağmen, evet her şeye rağmen bu program bu sene tatbik edilecek.

Bu program bir heyete hazırlatılsaydı (belki şu yapılan inasraf ile yapılmıyacaktı), durum gizli tutulacak yerde açıklansaydı, yıl u ağyar fikirlerini beyan etseydi şüphesiz daha isabetli bir netice elde edilirdi. Maarif Vekâletinde ihtisasa hürmet olmazsa başka hiçbir yerde ihtisasa hürmet beklenemez.

4 — Bir de dil derdimiz var. Maarif Vekâleti olarak bu hususu da bir çıkmaz haline getirdik. Milletin mânevî bütünlüğünü sağlıyan faktörlerden biri olan dilimizi de maalesef bir düzene koyamadık. Senelerden beri de birlik sağlıyamadık. Bütün diğer işlerimizde olduğu gibi dil dâvâsını da ehline bırakmayıp herkesi dil sahasında konuşur hale getirdik.

İnsan bütün uzvu ve ruhuyla insandır. Bunlardan herhangi birisi noksan olursa o insan da noksan olur. Biz de, Maarif meselelerimizde tek taraflı hareket etmemizin neticesi daima eksik neticelerle karşılaştık.

Şimdi okuma hayatımızın bu günkü durumu ve nasıl olması lâzım geldiği hususunda görüşlerimizi sıralıyalım.

A) İlkokul. Vekâletimizin ilkokul tahsilinden maksadı, (bu günkü durumdan çıkardığımız mânâ) sadece okuma yazma öğretmektir. En ilkel bir okuma eğitim hususuna hiç dikkat edilmemekte ve herkes ilkokul öğrenimini yapabildi zannedilmektedir. Kanbında bir öğretmenle bir okul idare edilmektedir. Halbuki normal olarak bir öğretmen bir sınıftan fazlasını eğitemez.

İlk tahsilden maksat, okuyup yazma öğretirken bu arada onu hayatın içinde ve bir üst seviyede tahsil yapabilir duruma getirmektir. Bu gün ilkokul mezunlarının büyük bir kısmı hayatta kendisine lâzım olacak hiçbir bilgi elde edemediği gibi, mezuniyetlerinin ikinci senesinde yazı yazmasını dahi unutacak seviyede yetişmektedir.

Tecrübe edilen sistemlerden biri de üçüncü sınıfa kadar sınıfta kalmanın kaldırılması ve zayıf olanların bir müddet daha okutulup yetiştirilmesidir. Az bir müddet de olsa öğretmen tatilinden fedakârlık edip de okula devam etmemek için hiç kimseyi zayıf görmiyeceğinden neticede bilmiyenler de sun'i olarak bilenlerin seviyesine çıkarılmış olacaktır.

Bu arada eğitime de en az öğretim kadar ehemmiyet vermek gerekir. Çünkü ilkokul mezunu, okuldayken sadece okuyup yazmayı öğrenir ve manevî hayat hissinden iyiyi kötüden tefrikten mahrum yetişirse, yani o talebe ilerde iyi bir adam olması için, okuldayken hazırlanmazsa cemiyetimiz yine kaybetmiş olur. Kazanmaz. Bir bir hırsıza okuma yazma öğretirsek, o ancak okur yazar bir hırsız; bir cânîyi belletirsek, okur yazar bir cânî; bir sahtekâra belletirsek, okur yazar bir sahtekâr... elde ederiz ki, bu da cemiyet için bir kazanç değil zarardır. İşte bu gün-

kü ilkokul anlayışımız sadece okuyup yazmaya ehemmiyet vermek olup eğitim ve terbiye kısmına boş verdirecek yöndedir.

Eğitim ve terbiyeyi dinî duygular sağlar. Onun için ilkokula Din Dersleri koymak, yüksek tahsile Din Dersleri koymaktan daha elzemdir. Bir öğretmenin Din Derslerini okutabilmesi için evvelâ kendisinin bu sahada kâfi derecede bilgi olmalıdır. Bunun çaresi : a) İlk Öğretmen Okullarına yeter derecede Din Dersleri koymaktır. Bu gün için haftada bir saatten iki sınıfta olan Din Dersleri sayısını en azından her sınıf için ikişer saate çıkarmalıdır. Bu şekilde hareketin çeşitli faydaları vardır: evvelâ, ilkokul çağındaki çocukların az çok dinî duyguyla yetişmeleri sağlanır, ikinci olarak, devamlı surette işittiğimiz öğretmen köylü anlaşmazlığı önlenir. Köylünün öğretmene itimadı artar, öğretmen de köylüyü kendinden ayrı görmez. b) İmam-Hatip Okulları yanlarında ilkokul öğretmenliği hakkı tanımak. Yarıdan çok fazlası köylü çocuğu olan İmam-Hatip Okulu mezunları gittikleri yerlerde kendilerini sevdirmiş ve halkı itimadını kazanmışlardır. Yüzde elliden fazlası köyde yaşıyan bir milletin kalkınması, bu çoğunluğun kalkınmasıyla olur. Köylüyü kalkındırmak da kendisinin itimat ettiği kimselerin arkasından gitmelerini temin etmelidir. Bu kimseler ise cemiyetimizde kültürleri yüksek, dinî bilgileri hâvi İmam-Hatip Okulu mezunlarıdır.

Dil meselesi en kısa zamanda halledilmelidir. Nesiller arasında, dedeyle torun arasında anlaşmazlığa sebep olan dilimizin gelişmesi için ilmî yollardan ayrılıp, öztürkçe adına türkçe kelime katline son verilmeli. Kısırlaştırma yerine ilmî yoldan tekâmülü için işi ehline bırakmalı, kim olursa olsun, — bekâmız için — kelime uydururken dilimizi katletmesine kat'iyyen müsaade etmemelidir.

Hülâsa : Okul ve hayatta hazırlayıcı nitelikte bir tahsil haline getirmeli, bunun için de : a) Sınıfta kalmama usulünü terk ederek bir an evvel ilkokulları çocuk yuvası durumundan kurtarmalı, b) Eğitime de en az öğretim kadar ehemmiyet vermeli, c) Daha fazla öğretmen ve Din Dersleri koymalı, ç) Bir öğretmene bir sınıftan fazla sınıf verip de, verim bekler görünerek kendimizi aldatmaktan vaz geçmeli, d) Öğretmeni maddî yönden tatmin etmeliyiz.

B) Orta Tahsil. Burada takibedilen usûl, müracaat edenin alınmasıdır. Bunun doğurduğu netice : çift tedrisat sistemi ve kalabalık sınıflar. Öğretmen yetersizliği. Başarı nisbetinin gittikçe düşmesi. Öğretmene fazla ders yüklemek suretiyle onu da başarısızlığa sürüklemek.

Müracaat edenin alınması, sınıfların kalabalıklaşması ve başarının düşmesi yerine, imtihanla daha az talebe alıp onları hakiki mânâda eğitmek ve öğretmek yolunu seçmelidir. Çift tedrisat zararlıdır. Kalabalık sınıflarda da talebe ile öğretmen tanışma imkânı bile bulamaz. Bu gün öyle okullarımız ve öyle sınıflarımız var ki, cesaretli bir talebe dışarıda elinde sigarayla öğretmenin yanından geçer, hatta yüzüne üfler de öğretmen onun talebesi olduğunu bilemez. Çünkü talebeyi tanıyacak zaman yoktur. Orta okullarımızda (Liseler dahil) sınıf mevcudu elli civarında olduğu zaman (hakiki eğitim ve öğretim için ne kadar fazla bile olsa) öğretmen sevinir duruma gelmiştir. Fakat düşünün ki, çift tedrisat yapan bir okulda, kırk dakikalık bir dersle her talebeye bir dakika

(Devamı karşı sayfada)

PARA ve YAHUDİ

(Baştarafı 15. sayfada)

çerleterek yaralı bereli bir uzviyet haline getiren de odur. İnsanları, islâmları ve bizzat ruhları kendi içlerinden bölerek inkâr çukurunda kendi kendisiyle çarpıştıran yine yahudidir.

Para ile yahudinin birleşmesinden meydana gelen varlık esrârengiz, sihirkâr bir nesnedir. Sinâ çölündeki zaferiyle gözlerini kamaştırdığı yazarların hariç ve iştahlı gözlerini bol dolarla doldurduktan sonra bu insanların bizzat kendilerine çevrilecek felâketi düşündürmez. Allah emri, insan hakkı ve içtimai adalet gibi bütün akıl, vicdan ve iman prensiplerini kararlar gözlerde kötüleyen kapkalın kapkara bulut perdesi yahudi parasının zehirli buharından örülmüş bir propaganda perdesidir. Bu insanlık, yeryüzünde tertemiz kalmış ne bir fikir, ne bir inanç ne bir hareket bırakmayan yahudiden ancak kurtuluğu gün kendini bulacaktır.

Hiç bir canlı varlığa karşı olmayacağımız gibi yahudiye karşı da zalim olmayalım. Ancak yahudinin bütün milletlere, bütün ülkelere, bütün insanlara, bütün müesseselere ve arzın her zerresine sinen şerrinden, onun gizli zulmünden insanlığı korumak ve kurtarmak da vazifemizdir. İslâm dünyasının kalbine bir fitilli bomba gibi yahudiyi yerleştiren siyon ve mason uşakları ne derlerse desinler, yahudinin idare ettiği emperyalizme karşı savaş, istiklâl savaşıdır. Dünyamızdaki hayır ve şer boğuşmasından hayır mutlaka muzaffer çıkmalıdır. İnsan olarak insanlık içinde görevimiz bundan başka bir şey değildir.

(Hareket)

(Baştarafı karşı sayfada)

bile düşmemektedir. Onun için değil eğitim, öğretim bile yapılamamaktadır. Tabiî neticesi olarak verim düşüklüğü ortaya çıkmaktadır. Buna karşılık vekâlet sınıf mevcutlarını azaltıp normal bir tedrisat sistemi takibetmek yerine, asgarî seviye ile yetinmek (ortalama ile sınıf geçme) veya imtihan kolaylığı sağlamak (tek ders imtihanı) yönünü tercih etmektedir.

Bir talebeye zorla sınıf geçirtmenin sağlıyacağı hiçbir fayda yoktur. Daha talebelik hayatında kolay sınıf geçmek suretiyle için kolay tarafından istifade etmiye alışan bir kimse, ilerde işgal edeceği mevkilerde daima kolay olan (ama isterse zararlı olsun) tarafı tercih edeceği muhakkaktır. Gençliğinde güçlükle karşılaştırılmıyan bir talebe, memuriyet hayatında kendiliğinden güç işlerin içine giremez. Hatta, daha talebelik devresinde iş biraz sıkı tutan bir öğretmene, vekâlet kolaylaştırıyor da sana ne oluyor ki, zorlaştırmaya çalışıyorsun diyebiliyor ve icabında öğretmenin yolunu kesiyor veya dayak atmaya çalışıyor. Her sene gazete sütunlarında bu çeşit olaylardan ne kadar okuyoruz.

(Devamı var)

Kitap Tahlili

(Baştarafı 17. sayfada)

inançlarını açıkladıktan sonra Gazali diyor ki: «Aslında bu dâhiler çürütmeye uğraşmanın hiç lüzumu yoktur. Çünkü akılı olan herkes bunların ne derece saçma şeyler olduğunu anlar. Bununla beraber kafanda iyice yer etmesi ve tam anlaman için bu ahmaklarının sersemliğini iki yoldan sana göstereceğiz.» **Gazali bu yollarını mutalebe ve muaraza yolu olduğunu zikrettikten sonra, onları bu metodlarla inzam eder.**

6. bab (73-131) eserin en uzun bölümüdür. Gazali, bu babda Batınilerin en çok ehemmiyet verdikleri, akıl yoluyla bilgi edinmenin yanlışlığı, nazarı akli ile elde edilen bilgilerin muhtelif olması sebebiyle gerçek bilginin tek masumdan elde edilebileceği, dolayısıyle hakikatı öğretecek kimsenin İmamı masumdan başkası olmadığına dair iddialarını anlatmakta, sonra bunların yanlış görüşlerini evvelâ mücmel bir şekilde, sonra da tafsilâtıyla ele alıp itiraz edilemiyecek bir tâkımmeliyete reddetmektedir.

7. bab (132-145) Batınilerin imamet ve İmamın masum olduğunu nass ile isbata çalışmaları ve bunun Gazali tarafından reddini ihtiva etmektedir. 1. fasılda İmamet'in nassla sabit olup olmama meselesi münakaşa edilir. 2. fasılda da İmamın hata, zelle, büyük ve küçük günahlardan korunmuş bir kimse olduğu yolundaki Batinilerin batıl itikadları reddedilmektedir.

8. bab (146-168) Batinilerin kâfir olup olmadıkları ve bunları öldürmenin cevazı hakkında şer'i fetvaları hasıldır. Gazali bu babı 4 fasla ayırmakta 1. fasılda Batinilerin hangilerinin kâfir sayılp, hangilerinin sapık ve kimlerinin hatada oldukların delilleriyle açıklar. 2. fasılda bunlardan kâfir hükmü verilen bir kısmının birçok fıkhî meselelerdeki durumunu anlatır. (Hayat hakları, bunlarla nikâhlanmak, kestiklerinin yenilmesi hakları ve çocuklarının öldürülüp öldürülemiyeceği gibi). 3. fasılda bunların tevbelerinin kabul edilip edilmiyeceği sebebleri ile açıklanır. 4. fasılda ise Batinilerin yemin ve ahidlerinin çeşitli hilelerle nasıl çiğnedikleri anlatılır.

9. bab (167-194) da Gazali kendi asrında itaat edilmesi gereken gerçek İmam'ın (Halife'nin) المستظهر بالله olduğuna dair şer'i deliller getirmekte ve bu babın sonunda imametin şartları ve İmamın sıfatlarını ızah etmektedir. Batinilerin hak yolda olmadıkları, binaenaleyh Fatımi halifesinin gerçek halife olmadığını anlatan Gazali'nin bu eseri yazmaktaki asıl gayesi olunca, eserinde « المستظهر بالله » için böyle bir bab'ın ayrılmış olması pek tabiidir.

10. bab (195-226) tamamiyle, imamete hak kazanan bir kimsenin yapması gereken dinî vazifelere ayrılmıştır. Bu bakımdan bu bab, zamanın halifesi المستظهر بالله için Gazali'nin bir nasihatnamesidir. Bu vazifeler ilmî ve ameli olmak üzere iki bölümde izah edilmektedir. Gazali'nin bilhassa siyasî görüşlerini aksettiren bu kısmın ayrı bir ehemmiyeti vardır.

Netice olarak, her ne kadar Gazali'den önce Batiniler hakkında Milel ve Nihal kitaplarında yazılmış kısımlar varsa da, sadece Batinileri ele alması ve onları Gazali gibi bir allâmenin bize tanıtması ve yine Gazali ölçüsünde onların reddedilmesi bakımından bu eser fevkalâde bir ehemmiyeti haizdir. Hatırlıyalım ki Batinilerin en kudretli olduğu çağ, Gazali'nin içinde yaşadığı 6. hicri asra tesadüf etmektedir. Binaenaleyh böyle bir eserin ilk defa tam ve hakikaten güzel bir baskı ile neşredilmesi memnuniyet vericidir.

HABERLER ve KRİTİĞİ

MEZARCI AGOP

Agop Baltayan adında bir Ermeni vatandaş düşünmüş taşınmış, şu Müslümanların ardişi soyduk sovana çeviridk. Bir de ölülerine el atayım, demiş ve Müslümanlar için özel bir cenaze servisi kurmuş. (İsmi «İslâm Cenaze İşleri» servisi. Ölenin ailesine hiç bir külfet yüklemeden gerekli resmi evrakı tanzim ve tasdik ettirmekte, daha sonra da yıkayıp, kefenleyip cenaze namazını da kıldırıp arzu edilen mezarlığa gömmekte) imiş.

Gazetede okuduğumuz habere dikkat edilirse Müslüman cenazesini yıkayan, namazını kıldıran, defneden hep Agop efendi gibi. Hayır okuyucularım Agop efendi bunu yapmaz da, yapamaz da, bizim gazeteci bey bu işleri kimin yapıp, kimin yapamayacağını bilmediğinden böyle rat yapmış olacak. Müslümanların ruhunu gömmeye gücünüz yetmediği gibi cisimlerini gömmeye de gücünüz yetmiyecektir.

Aziz okuyucum! Ermeni vatandaş bütün bu işleri sevap olsun diye yapacak değil ya. Bir de bunun tarifesi var : Lüks tarife olarak 6 taksi ve bir otobüs ile betondan yapılmış mezara defnedilmek için fiyat 650 liradır. Birinci sınıf servis 525 liradır. Halk tipi servis 200 liradır.

Ne günlere kaldık Yarabbi! Dirimiz de onların elinde oyuncak, ölümüz de.

Sahipsiz dinin batması Haktır.
Sen sahip olursan bu din batmıyacaktır.

Örnek Davranış

Tokat İmam-Hatip Okulu Mezunları Cemiyeti bu yıl Miladi takvimle 20 Nisan 571 Peygamberimizin doğum yıldönümü münasebeti ile «20 NİSAN PEYGAMBERİMİZİ ANMA GÜNÜ» tertip etmişlerdir. Anma gününde Peygamberimizin hayatı çeşitli yönlerden anlatılmış ve «Hz. Ömer'in İslâmı kabulü» isimli bir de piyes takdim edilmiştir.

Anma töreni Tokat Gazi Osman Paşa Lisesi salonunda 18 NİSAN 1967 Çarşamba günü saat 15 de talebelere, 20 NİSAN 1967 Persembe günü saat 17 ve 20 de olmak üzere iki defa halka takdim edilmiş ve 21 NİSAN 1967 Cuma günü yatsı namazını müteakip merkezi Ali Paşa Camiinde Tokat Din Görevlileri Cemiyeti ile müştereken Mevlid-i Şerif okutulmuştur. Tokat'ta çıkan beş mahalli gazetede günümüze birinci sayfalarında geniş yer verilmiş ve övgü ile bahsedilmiştir. Keza halkımız büyük alâka gösterip göz yaşları ile takip etmişler. Fakat ne yazık ki salonun darlığından birçok davetli yer bulamayıp geri dönmek mecburiyetinde kalmışlardır.

KABAHAT KİMDE?

İzmirli taksi şoförleri, mini etekli genç kızların trafik kazalarına sebebiyet verdiklerini iddia etmişler.

Mini eteğin dikkatlerini dağıttığını, bu yüzden direksiyon hakimiyetini kaybettiklerini söyleyen şoförler «Mini etekli İzmirli genç kızlardan rica ediyoruz. Taksilerimizde seyahat ederlerken şoför mahalline binmesinler. Gözümüz yoldan başka tarafa kayıyor ve direksiyona sahip olamıyoruz» demişler.

Doğrusu çocuğun göğü kadar haklılar. Bir anda ve bir mekanda insan iki şeye birden nasıl sahip olsun. Mini eteklilere sahip olalım derken direksiyon sahipsiz kalıverirse da ondan dolayı çift kaza bizden payiveriyorlar. Kabahat kimde?

YA DİNSİZ İDİYSE?

Brüksel'de büyük bir mağazada çıkan yangın neticesi 300 kişi ölmüş. Muhtelif dinlere mensup bu yangınzedeleri teşhis etmek mümkün olmamış. Bunun üzerine aralarında Müslüman temsilcisi de olmak üzere 5 dine mensup din adamları hep birlikte cenazeyi defnetmişler. Kimi dua etmiş, kimi haç çıkarmış, kimi topuz tutmuş.

Sanki cenazeye «biz ayıramadık, sen beğendiğini seç» der gibi bir hal. Müslüman diyarında, Müslüman ellerde ölmek ne saadet.

PAPAZ KITLIĞINA ÇARE

Papa Paul evli veya bekâr erkeklerin de fahri papaz olarak çalışabileceklerini ilân etmiş. Evli papazlar 35, bekâr papazlar da 25 yaşından genç olmıyacaklar, itiraf dinleyemiyecekler ve büyük kütlelere vaaz veremiyeceklermiş.

Ne yapsın zavallı Papa, bakmış ki gün geçtikçe bekâr kalıp ta papaz olma heveslisi azalıyor. Hem bekâr papazlar da rahibelerle kırıştırıyor. Bu açığı kapatmak için bu kararı almış.

ALLAH KİMDEN RAZI OLUR

Hakkari'de Ermeni bir vatandaş gayret göstermiş, bir cami yaptırmış. Cami Yaptırma Derneği başkanı kendisinden sitayişle bahsediyor. «Bu ilgiyi kimseden görmedik, kendisinden Allah razı olsun» diyor. Müslüman diyarında bir ömür sürmüş de halâ İslâm şerefi ile müşerref olamamış bahtsız Ermeni'den Allah razı olmaz. Onun için yapılacak en iyi dua «Allah ona İslâmı nasibetin» olmalıydı.

MÜSLÜMAN BOKSÖR

Aziz okuyucularım,

«Ben Müslüman vatiyim, Amerika ordusunda harbetmem» dediği için 3 yıla mahkûm olan Dünya boks şampiyonu Mehmet Ali Clay, Bülâli Habeşilere has bir cesaret ve metanetle tüyleri dahi ürpermedi. İnandığı dava yolunda en ufak bir zaaf eseri göstermedi. İşte bunun içindir ki Amerika adliyesinin bu zalim kararı, milyonlarca Müslümanın kalbinde taht kurmasına mani olamadı. Clay yalnız boks şampiyonu olarak değil büyük mazlum olarak da dünyanın gözünde bir kat daha büyüdü. Eğer Amerika adliyesinde demokrasi ve adalet prensiplerine en ufak bir saygı varsa Müslüman şampiyon boksör mutlaka beraat edecektir. Cildindeki siyahlık, ruhundaki beyazlığa mani değildir. Ya siz ey ruhları kara nasipsizler?

GÜNAH YURDU

Aziz okuyucular yurdumuzda son bir ay içinde cereyan eden hâdiselerin şöyle bir hülâsasını vermek isterim : Yaşları 18-20 arasında bir grup kızlı erkekli Amerikalı gençler İzmirde hiç bir ahlâk kuralı tanımadan caddelerde ellerinde viski, ayaklarında şort, kütük gibi sarhoş dolaştılar, öpüştüler, rezalet çıkardılar. Adı çılgınlık partisi imiş. Maksatları gençlik arasında yeni bir akımın öncülüğünü yapmakmış.

Meğer turist gezip görmeden ziyade bir gayenin tahakkuku için geliyor. Bu çok mühim. Ama kime göre?

Bir başka hâdise İstanbul'da Caddebostan'da sinemada Ye-Ye'ci kızlı erkekli çocuklarımız (!) «Hamriler» konserinde saçlarını başlarını yoldular, bağıracağız diye ağızları yırtıldı, 130 sandalya kırıldı, nihayet emniyet konseri yarıda kestirdi.

Bir diğer haber : 6. Filo ockrestası «Ye-Ye»cilerimizi oğluna çevirdi. Bostancada Derya Restoranda «Al Batros» çetesinin, kızlarla yakın temas kurmak ve felekten bir gün çalmak gayesiyle düzenlediği toplantıda uzun saçlı, birbirinden kılıksız erkek ve mini etekli kızlar Amerikalılarla sabahlamışlardır. Kimdir bu sahipsiz gençler? İstanbul'u haramiler, çeteler sarmış da Faruk Sükan bey de Şarkta çete arar. Ne gaflet!

Bir başka hâdise : 20 yaşlarındaki evli bir kadın artist olmak için memedeki çocuğunu kocasına bırakıp evinden kaçmıştır.

Bir diğeri de : Amerikalılarla takside alenî aşk yapan İstanbul'lu iki kız İzmirde mahkemelik olmuşlar.

İşte bir yenisi daha : Ailelerin kayıp diye aradıkları yaşları 15-17 arasındaki kızlar, gündüz pavyon ve diskotekler gibi yerlerde veya plajlarda erkeklerle sevişikleri, geceleri otellerde kaldıkları ortaya çıkmıştır. Polisin ortaya çıkardıklarından birkaç isim: Melek Birgül, Perihan İyiokur, Mürüvvet Sert, Filiz Güler. Bu cici cici kızları (!) evinden barkından namuslu hayatından eden suçlu kim?

Bir başka haber : Büyük Efes otelinde Kızılay'ın balosunda sorumsuz kitle çılgınca eğlenmiş ve özel surette hazırlanan kumarhanelerde sabaha kadar kumar oynanmış, binlikler dönmüş, geceri hoşalmalar «kumarda kaybeden aşkta kazanır» diye etrafındaki dişilere kur yapmışlar. İçkiyi fazla kaçıranlar, hareketlerini söndüremiyenler kendilerini suya atmışlar. İşte bu rezaletin adı eğlence.

Değişik bir haber daha : Foça'daki tatlı köyü aşk cenneti haline getirilmiş. Turistler egzotik havalı köyün sahillerinde geceleri çırılçıplak denize girmekte ve yorgunluklarını sarp kayalıklarda seviserek geçirmekte imişler.

Aziz okuyucularım yukarıdan beri sıraladığım haber kırıntıları şairin :

«Eviya yurdu bu toprak, şüheda burcu bu yer,
Bir yıkık türbesi üstüne Mevla itrer».

dediği güzel yurdumuzun, Pompei gibi, bir günah şehri haline getirilmiş ve daha da getirilmeğe çalışıldığının işaretleridir. Şerre alet olmak o şerri işlemekten farksızdır. Bu başıboş sorumsuz gidişin önüne sed çekecek «dur» diyecek bir el gönder; nusratınla o eli te'yid eyle Allahım.

YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ

Erzurum'da kardeş 5. Yüksek İslâm Enstitüsünün temeli atıldı. 6. da Adana'da kurulmak üzere. Öte yandan Konya'da mevcut Enstitü binası ihtiyaca kâfi gelmediğinden yeniden modern bir binanın yapımına başlanılmıştır. Allah içerisinde İslâma hizmet edecek feyizli eleman yetiştirmek nasib etsin.

GENÇ ÖĞRETMENLER

Bu yıl Konya Yüksek İslâm Enstitüsünden Haziran döneminde 27 kişi mezun olmuştur. Mezun olanlardan 20'sinin tayini yapılmıştır. Tayin edilenler ve tayin edildikleri yerler aşağıdadır :

Osman KESKİN	İ. H. O.	Gümüşhane
Mehmed EVRAN	» » »	»
Mustafa VARLI	» » »	Erzurum
Şahin DAĞLI	» » »	Gaziantep
Mehmed ZEREN	» » »	»
M. Emin DUMAN	» » »	»
Mehmed BAŞ	» » »	Merzifon
Ali KERRARULU	» » »	Yozgat
Halil HAYIT	» » »	Tokat
Ahmed BAKIR	» » »	Niğde
Mustafa AKTÜRK	» » »	Sivas
Halil BİLİR	» » »	Elâzığ
Remzi ARABACI	» » »	»
Kenan TAŞKAN	» » »	Trabzon
H. İbrahim YURDAKUL	» » »	Adana
Halil AVUR	» » »	Antalya
Hamdi ÇEVİK	» » »	Kütahya
Mehmed KARAGÜLLE	» » »	Kırıkkale
H. İbrahim EROL	» » »	Düzce
Hamdi İNAN	» » »	Ordu

Kardeşlerimize yeni vazifelerinde Cenab-ı Haktan başarılar temennî ederiz.

Dikkat!

Muhterem okuyucularımızın dikkat nazarına :

Neşir hayatının 7. yılını dolduran mecmuamız bugüne kadar çıkış gayesine hizmet yolunda çeşitli güçlük ve engellerle karşılaşmış, Allah'ın inayetiyle bütün bunların üstesinden gelip göğüslemiştir.

Mecmuamızın okuyucularından isteği, okumaları, okutmaları ve abone bedellerini zamanında göndermeleridir. Maalesef bazı okuyucularımıza iki üç defa borçlarını bildirdiğimiz halde bu günedek ödememişlerdir. 2. günde 14 milyon lira tophyan Yahudilerin bu yardımlaşma şuuru karşısında bizim müslümanların 10 günlük sigara parası kadar olan 13 liralık abone bedelini ödememekte ısrar etmeleri, ayağına varıldığında «kendim göndericem» diye atlatmaları bizleri hayret ve teessüfe garketmektedir.

Zenginler! Mısır ve Süriye'deki zenginlerin, kasalarının başından tavuk gibi kişelenip açmaya kıyamadıkları o canım kasalarına el konulduğunu düşünün. Düşünün de komünizmin karşısında olan Mecmuamıza 13 lirayı çok görmeyin. Yoksa siz de onlar gibi başınıza bal yoz inince mi uyanacaksınız. Bilmiş olun ki o zaman verecek 12 lira da bulamayacaksınız.

İslâmın İlk Emri
O K U

Robot Canavar Komünizm

(Baştarafı 13. sayfada)

Chou En-Lai üniversitede tahsilde iken, Kızılordu Başkumandanı Chu-Tek akademi öğrencisi bulunduğu sırada, Liu Shao-Chi öğrenci olduğu yıllarda komünist olmuşlardır.

Bu hususta Dr. Fred Schwarz «Gençliğe yanlış fikirler aşılanmasına, materyalist felsefeye uygun fikirler verilmesine ve onun dini ve manevi ihtiyaçlarının tatmin edilmemesine devam edildikçe, komünist olanların sonu gelmiyecektir» diyor. Aynı ilim adamı «Halen okul çağındaki nesil arasında hıristiyanlık dininin esaslarını öğrenmekte olan her çocuğa karşılık beş çocuk, Allah'ı reddeden komünist doktrinleri öğrenmektedir» demektedir. Görüldüğü üzere, gençliğine sahip çıkan bir toplum, komünizm âfetinden hemen hemen kurtuldu demektir.

Komünizma hedefine ne asfaltın yürür gibi, ne de düz bir caddeden koşar gibi gider. Bu gidiş meşrebine uygun, kaypak ve zikzaklı bir gidiştir. Tıpkı futbol maçındaki topun ve oyuncuların hareketine benzer. Arasıra geri pas yapılır. Fakat hedef rakip kaledir. Bu gidiş Lenin'nin tâbiriyle «Bir adımı ileri, iki adım geri» şeklinde bir gidiştir. Korkunç bir tuzak... Karşısındaki rakibi aldatmak için şeytanca bir oyun...

Hürriyetçi görünüp, hürriyete lâyık olanların hürriyetini elinden alacak kadar hür olmak; insancıl görünüp, insanları yamyamlar gibi yiyecek kadar «insanobur» olmak... Geriye görünüp ilerlemek... Kızıl tokmağı vurmayacakmış gibi yukarı kaldırıp, hedeften uzaklaştırır gösterip, sonra bütün şiddetiyle, insafsızca öldürücü darbeyi indirmek.

Bu taktik ilk hedefine giden komünizm, önce bir kurtarıcı gibi girip esir ettiği milletleri, kendi teşkilâtını kurup, kızıl ihtilâle zemin hazırlayıncaya kadar oyalar, sonunda milyonlarca can pahasına esir eder. İşte Polonya, Macaristan, Türkistan, Kırım, Kafkasya faciaları. Demirperde gerisi mezâlimi... Moskof vahşeti... Gizli katl-i âm... Açık sulh teröristleri.

Kurtarıcı kelimesinin tatlı manâsına kapılmayıp, komünizmin uyutucu propaganda ve yalanlarıyla uyumayan milletler, bugün hürriyetin doyulmaz hazzını duymaktadırlar.

Yukarda görüş ve gayelerinin bir kısmını anlatmağa çalıştığımız Komünizm, sosyal yaralara bir ilâç olabiliyor mu? Komünizmin tatlık yaşayışını öğrenip gördükten sonra, bu soruyu sorup cevap beklemek bile acâyip ve üzücüsüz. Bu, yemek yiyen bir insana «hediye» demek kadar yersiz bir sual. Biz bir yaradan bahsediyoruz. İnsanlık yarası... Cemiyet yarası... ve bu yaranın iyileşmesi, insanların rahat ve huzur içinde idâme-i hayat edip, huzur içinde terk-i hayat etmelerini sağlamak için bir İksir sistem (doktrin) arıyoruz; Karl Marx bize ölüm tuzağı kuruyor, insanları savaş meydanlarına itiyor, insanı ruhtan ayırıp madde kalıbına sokarak hâlin bir vasıta ile hürsuz bir âleme yolculuk teklif ediyor. Netice: Esaret ve kan denizi... İhtilâl... Katl-i âm...

Bazı maniler yüzünden komünist olduklarını söyleyemeyip, sosyalizm çığırtkanlığı yapan komünizm hayranları, eğer komünist ülkelerdeki din hürriyetinden, serbest çalışmadan, basın ahlâkından söz ediyorlar, «san'at san'at içindir» diye kızıl rejimi müdafaa ediyorlarsa, onlar ya oyalama devrini görmüş oyalanmışlar, ya bir celâd ruhuna sahiptirler veya ihtihar için sebep arıyorlar. Başkası lâf ü güzâf.

Moskof hayranı satılmışlar sunu unutmasınlar: Türkistan, Kafkas, Kırım Türkleri ve Rus esareti altındaki daha milyonlarca tarih kahramanı ne haldeler? Neden kızıl cehennemden canları pahasına kaçıyorlar? Türkiye Türkleri o kardeşlerine benzemeye çalışmayacakları gibi, onları da bu esaretten kurtarmak için canları pahasına çalışacaklardır.

Öz vatanında dolaşma garipsi,
Bu topraklar senin tâ Malazgirt'tenberi;
Ez Komünizm yılanını hiç acımadan,
Değilse olursun «Kendini arayan adam».

BAŞARILI DAVET

(Baştarafı 4. sayfada)

dafaası için gönderilmişlerdir. Yüce Allah onlara başarı sebeplerini bahşeylemiştir.

Müslümanların muhtaç olup da bulamadıkları şey kuvvetli iradе, samimi azim, devamlı amel ve çok çalışmaktır. Hakikatler onların ellerindedir ve istedikleri takdirde menfaat sağlamalarını, şeref ve yükseklige ulamalarını, şan ve asalet semasında uçmalarını mümkün kılacak tecrübelere sahiptirler.

Bugün müslümanlar vazifelerini edâ etmek ve yüklendikleri risalet yükünü ehliyetle taşımak durumundadırlar. İşte o zaman Cenab-ı Hak kendilerine yardım elini uzatacak ve onları doğruluk menzilline ulaştırıp, vadettiği liderlik mevkiine getirecektir.

Ve yine bugün müslümanlar, Allah'ın (kudret) elini kendilerinden çekmemesi, onları kendi nefislerine havale edip de sonra, yerlerine başka bir millet getirmemesi için bayağı amellere ve değersiz işlere gayret harcamaktan vazgeçmek durumundadırlar.

«... *Allah mü'minlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı onurlu ve zorlu, kendisinin onları seveceği, onların da kendisini seveceği bir kavim getirir...*»

ÖZÜR

Muhterem Abonelerimiz!

Bazı borçlu abonelerimizin borçlarını ödemeleri için gönderdiğimiz pusulalarda sehven ufak tefek yanlışlıklar olmuştur. Şayet bildirilen miktarda yanlışlık varsa abonelerimizin bunu nazarı itibara almayıp kendi yaptıkları hesaba göre borçlarını ödemelerini önemle rica eder ve her birinden ayrı ayrı özür dileriz.

İslâmın İlk Emri
O K U

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ Aşağıda isimleri yazılı muhterem okuyucularımızın istekleri yerine getirilmiştir:

S. Nuri Pazarlı, Refik Muslu, Adil Akor, Nafiz Berberoğlu, Mehmet Yıldız, Celâl Yıldırgan, Ziya Arıcan, Süleyman Karataş, Kâzım Şen, Ferhat İşleyen, Şerif Ergün, Hüsameddin Demirpolat, İsmail Candan, Üzeyir Özaydın, Alaeddin Akın, Şevsaddin Tavlaş, Mahmut Varlı, Bekir Tükel, Hüseyin Demirtaş, Ali Kemâl Arslan, İsmail Selim, İbrahim Alkara, Hakkı Bozray. Selâm ve sevgiler...

ALMANYA'DAN mektuplar

B. DOĞANER

Elbette kâfi değil. Zira mücadele edilecek hususlar bir değil binlerce...

Bu mektubumda Almanya'da çalışan işçilerimizin din adamına ihtiyacının ne derece önemli olduğunu birkaç misalle izah edi.ceğim.

Almanya'da «ATA FİLM» firması vardır ki Türk işçilerinin maddi zevklerini tatmin etmeğe memur. Bu firma Türkiye'de oynatılmayan filimleri oynatmakla Türk işçilerinin şehevî arzularını tahrik ediyor.

Ayrıca firma, Damast Ofset Basımevinde, en güzel kâğıt üzerine çırılçıplak kadın resimlerini ihtiva eden, haftada elli bin reklâm kâğıdı bastırarak yalnız Türk işçilerine dağıtmaktadır. Bunlarla yalnız bir din görevlisi mücadele edebilir mi?

Yine bu firma bu aşırı faaliyetlerinin yanı başına birini daha ilâve ediyor.

1967 senesinin Ramazan-ı şerifinde Türkler için imsakiye hazırlamıştır. Başlığı: KÖLN'DE TÜRK FİLMİ OYNATAN ATA FİLM HAKİKİ TÜRKLERİN FİRMASIDIR. Ortasında imsakiye cetveli ve altında da Bayram namazının kılınış saati ve ATA FİLM BÜTÜN TÜRK KARDEŞLERİNE SAYGI VE SEVGİLERİNİ SUNAR.

Bu imsakiye kasıtlı hazırlanıp tamamen yanlıştır. Çünkü konsoloslukta din görevlisinin hazırladığı imsakiye ile arasında 15 dakika fark vardır.

Bu firmanın merkezi Türkiye'de, temsilcisi de Almanya'da bir doktordur. Bunlarla bir din görevlisi mücadele edebilir mi?

Faaliyetlerinin diğer biri: Türkiye'de doğup, büyüyen ve Almanya'nın Dusseldorf şehrine yerleşen Dr. B. Bastıyalı isimli zat Almanya'da çıkan Anadol gazetesine devamlı olarak şu ilânı veriyor:

Acaba vatandaşlarımız niçin
İSTANBUL'S RAKI
sını beğenmektedir.

Çünkü İSTANBUL'S RAKI'SI bir kazan malıdır ve en seçkin Türk malzemesi ile imâl edilmiştir. Yani hakiki Türk rakısıdır. Rakı mütehassıslarının boğma diye ifade ettikleri esasla imâl edilen rakı değildir. Bu sebeble:

- Hoş koku ve lezzettedir.
- Hazmı kolaylaştırır. Yani midevidir.
- İki defa kazandan geçtiği için hiç bir pis kokuya sahip değildir.

İSTANBUL'S RAKI'sını KARSTADI ve HERTİE mağazalarından elverişli fiata temin edebilirsiniz. Bayilerinizde israrla arayınız. Rakımızı temin edemiyenlere ödemeli olarak gönderilir.

Acaba bir din görevlisi bunlarla mücadele edebilir mi?

(Devamı var)

İslâmın İlk Emri
O K U
Sahibi:
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına:
Mahmud KULU
Yazı İşleri Müdürü:
Şükrü ÖZÜDOĞRU
İdarehane:
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği: Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi: P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları: Yıllık: 12 T.L. Altı Aylık: 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık: 16 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih: 1.9.1967

İslâmın İlk Emri
Oku

İSLÂMİYET DURURKEN, KURTARICI OLARAK SOSYALİZME SARILAN ARAPLARIN HALİ :

«Bir memleketi helâk etmek dilediğimiz vakit onun ni'met ve refahdan şımarmış elebaşılarına emrederiz de (bu emre rağmen) *itâatden çıkarlar. Artık o* (memlekete) *karşı söz* (azâb) *hak olmuşdur. İşte biz onu artık kökünden mahv-ü helâk etmişizdir.»*

— El-isrâ' : 16 —

İslâmın İlk Emri
Oku

Dini , İçtimai , Edebi , Aylık Mecmua

Milletin kalbinde yer bulan müessese

Dilerler ki , Allah'ın nûrunu ağızlarıyle - püf deyip - söndürsünler. Halbuki Allah , kendi nûrunu kendisi tamamlamaktan başkasına râzı olmaz. İsterse kâfirler hoş görmesinler... "Kur'ân-ı Kerîm"

Yıl : 7 Sayı : 69 Eylül : 1967

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- Milletin kalbinden Çalınmak istenen Müesseseler — KARAOSMANOĞLU
- Peygamberimizin çok Evlenmesinin sebep ve Hikmetleri — Kadir SEVENCAN
- Prof. Velidedeoğlu'nun İslâm Hukukuna Saldırısı — M. Said ÇEKMEGİL
- Bir Ziyaretin Manası — Emin IŞIK
- Maârifimiz — Mustafa MANSUR
- Bir Ord. Profesöre Cevap — Ö. Zeki ERCİYES
- Mücahidin-i Mevleviye Alayı'nı hatırlayış — Kadir MISIROĞLU
- Acı, fakat gerçek — İsmet SOYER
- Manevi Fiyasko — Mehmed ŞEKER
- Damlataş Mağarası ve Meryem Ana — H. K.
- Arz Sallanıyor — Muhammed NÂDAN
- Fetihler, Fatihler, Türkler — Ali TURGUT
- İstikbal İslâmındır — Abdullah HÜDAVERDİ
- Molla Hüsrev — Veli ERTAN
- Niyyetde İhlas — Hüseyin KÜÇÜKKALAY
- Mağrus Rüstem ve Mü'min Muğire — Salih FARFÜR
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Genç Kalemler
- Haberler ve Kritiği
- Türk Sineması — M. Kemal PARAN
- Şiirler
- Okuyucularla Başbaşa
- Resimler : Celâleddin HİDAYETOĞLU

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Bütün tarih boyunca, medeniyetler ibda' etmiş milletlerin bir takım ideolojik hedefleri vardır. Bu hedefler, onların istikbale müteveccih, erişilmesi zarurî hareket noktasıdır. Milletin kalbinde saklı duran bu hedefin nirengi noktaları nesilden nesile bir manevî miras olarak bırakılır ve her nesil o ideolojik hedefi bir parça daha remizleştirerek kendinden sonrakilere intikal ettirir. Böylece fâtih milletlerin fütûhatı, muayyen şehirleri ve belirli ülkeleri ele geçirmekten ziyade cihanşümul bir ideal gönlünde ideolojik bir hedef olarak başlar ve büyük içtimaî tesirlerin sevkiyle muhitine hâkim olan LİDER İNSANLAR'ın emr ü kumandası altında bu ideoloji gerçekleşir.

Tarih, bunun benzeri hâdiselere birçok defa şahit olmuştur. Ahzab muharebesinde, hendekten çıkan sert kayaya, indirdiği darbelerle parçalayan Peygamberimiz bu kayadan çıkan kıvılcımlar içinde Yemenin Kayserlerin, Kisraların ve Belkîsların hükümran olduğu toprakların fethini müjdeliyor ve bir ideolojik hedef olarak gösteriyordu. Ve bu işaret, İslâm fütûhatının zafer gayesi oldu. «Kostantiniyye mutlaka fethedilecektir.» derken de böyle bir hedef gösteriyordu. Kızıl Elma ise Türk tarihinde Atillâ'dan beri devam eden bir zafer gayesi, girişilecek fetihlerin sembolü idi. Selçuklu ve Osmanlı devrinde de bu Kızıl Elma ideolojik bir hedef olarak devam etti. Kızıl Elma Roma'da kubbesi bakırla kaplanmış kıpkızıl bir kilise idi ve Türk'ün zafer gayesi Roma'yı ele geçirmekti. Yahudiler de böyle bir ideolojik hedefle iki bin yıllık rüyayı gerçekleştirdiler. İşte dumanı bütünde.

Bugün bu büyük mefkûreci cedadın torunları olan bizlerin ne yazık ki ideloujik bir hedefimiz yoktur. Bize, öncekilerden böyle bir gaye intikal ettirilmediği için midir nedir, elimizdeki son vatan parçası üzerinde bile müstevlilere, kültür emperyalistlerine söz hakkı tanıyor, binlerce şehidin kanının tüttüğü bu topraklara onların iğdiasını kabartacak davranışlara gösteriyoruz. Adeta: «Bu topraklar sizlerindi, biz sizden zorla bunları gasbettik, işte her yerde eserlerinize de mevcut, gelin yine bu yerlere sahip olun, eserlerinizi kurtarın» der gibi bir durumumuz var düşmanlara karşı. Halbuki Anadolu fethedildikten sonra ecdadın hükümranlık belgesi olarak yükseltiliği dev âbideler asırların ihmaline rağmen çoğu ayakta kaldı. Eğer millî kültürün eski Yunan ve Bizans kalıntılarını ihya için sarfedilen paralar kadar bir meblâğ sarfedilse, Anadolu muhteşem bir tarih ve medeniyet galerisi haline gelirdi. Esasen turist çekecek çuvaldız hareket de budur. Yoksa Papa'yı davet ederek Türklüğün ve Müslümanlığın can düşmanı olan iki keşiş Patrikhanenin kûf kokan mahzenlerinden çıkardıkları Türk beyzâ yıldızlarını niye Ayasofya'nın sahne olan izbelerde yanyana getirip ebediyyen bizden gizli kalacak olan görüşmelere zemin hazırlamak değildir. İki baş papazı yanyana getirmek her şeyden önce bağlı olduğu dine, sahip olduğu vatana ihanettir. Nesillerin kaybına Müslüman olmaktan doğan bir küçüklük ukdesi yerleştirmek demektir. Büyük başlar, niçin bu büyük başlı iş nazar-ı itibara alınazlar?.. Bu meseleler, turist gelecek de döviz birakacak diye girişilmiş işler değildir. Bunlar, dünya misyoner teşkilâtının milyarlar sarfederek Tanzimattan beri adım adım takip ettiği Anadolu'yu hıristiyanlaştırma gayretinin artık su yüzüne çıkmış tezahürleridir. Bunlar, Türkün ma'kûs talihini yenenlerin o ma'kûs talihi bir kere daha Türkün başına sevdirenlerin eseridir. Turist-murist falan bir paravanadan ibarettir. Çünkü Türkiye'ye gelen turist, önce Yunanistan'a uğrar, dövizini orada bırakır, ihtiyaçlarını oradan temiz eder. Türkiye'de kaldığı müddetçe de otel parası bile vermez, altındaki otosuyla yol kenarlarına oto-stop yapar, geceyi de böyle geçirir. Bir kısım âşüfteler de zaten hangi gecede hangi günahkâr hovardanın bir anlık zevkine feda ettiği bilinmiyen iffetini (!) tellâla vermek suretiyle geçirir. Böyleyken halâ bu tip turistler bize para getirecek diye kilise tamir etmek, histerik bir kadının rüyasına dayanan uydurma Meryem Ana kabirleri ihdas etmek veya edilmesine göz yummak en azından Anadolu'nun hıristiyanlaşmasına göz yummak demektir.

Hele o «hâmil-i asây-i şeytanî» nin Ayasofya'da, Fatih'in Fetih mirası Ayasofya'da, kırk yıldır hıristiyan dostları (!) memnun etmek için bilittizam tekbir sadalarına kapalı tutulan Ayasofya'da ibadet etmesi yok mu, kalbimiz kadar mahzûn ve mükkesri Ayasofya'yı bin kat daha kedere boğmuştur. Ayasofya, Ayasofya!.. Senî bu hallere koyanlar o hallerinden kurtulmasınlar!.. Kurtuba camii hıristiyan ellerde kilisedir. Ayasofya Müslüman ellerde kilisleşiyor. Söyleyin aradaki fark neee?!...

İslâmın İlk Emri
O K U

Milletin Kalbinden Çalınmak İstenen Müesseseler...

KARAOSMANOĞLU

Milletin nabzını elinde tutanlar, o nabzın ne için attığını bilmeğe mecburdurlar. Bildikten sonra da büyük bir hâlisiyetle onun gönül verdiği kıymet hükümlerine sayısı duyarlar. Yoook, eğer cemaat şuurunda mana kazanmış bu değerlere sırt çevirir, ona karşı hoyrat emeller beslerlerse, çarpan nabız artık onların elinden çıkmış, cemiyyet onların ruh makta'larına nüfuz etmiş, kendisi hakkında beslenen menfi temayülleri sezmiş demektir. Bu sezgi neticesi millet, görünmez iradesiyle birgün onları tasfiye edi-verir. Bütün mesele, millet adına hükümrân iken milletin iradesine tercüman olabilmektir.

Esasen kitlelere muhatab, cemiyete karşı kendisini mes'ûl hisseden aksiyon adamı, daima ruhi dinamizmini vekîli bulunduğu toplumdan, toplumun hakk uğrunda atan kalbinden almalıdır. Aksi halde muhitle merkez arasındaki mesafe uzadıkça uzar ve her ferd, kontrolü elden çıkmış bir bomba haline gelmiş olur.

Hamlelerle dopdolu olan cemiyet hayatımız, büyük hâdiselere gebedir. Böyleyken cemiyetimiz, fikir hayatı bakımından rotasını tayin edememiş ve muhtaç olduğumuz müsbet ilim temellendirilememiştir. Çöken inkılâp, yıkılan imanın, çoraklaşan vicdanın yerine bugün nelerin ve hangi değerlerin (!) konduğunu görmemek en azından basiretsizlik olur. Böyle buhranlı günlerde yapılacak iş, ilim ve irfan ocağı olan İmam-Hatip Okullarını sımsıkmak, onların açılacağı yerlere diğer orta dereceli okullardan ziyade bir nüfus kesafeti kabul ederek, milletin İmam-Hatip Okullarına karşı taşkın arzusunu tahdit etmek değil, bilâkis bu müesseselere daha çok şans tanımak, mevzunlarına yüksek tahsil hakkı tanımak ve garbın kendi teknesinde yoğurarak şekil ve suret verdirdiği aydına hakiki vechesini kazandırmak, ona geddinden miras kalan tarihi hüviyyetini vermek lâzım. Çünkü garbın girişiği ve kısmen de gerçekleştirdiği kültür emperyalizmine karşı müslüman milletin his cephesini uyandıran, onu tutacak kadro, daima din adamı kadrosudur. Ve bu kadro bütün eksiklerine rağmen İmam-Hatip Okullarında neşv ü nema bulmaktadır. Şimdi idarecilere düşen vazife, onun gelişmesini engellemek değil, her türlü garazdan uzak olarak onu muhtaç olduğumuz kemal devrine erişitmeğe çalışmaktır.

Bugün cemiyetimizin harman gibi savurmadığı hiçbir manevi değer kalmamıştır. Genç nesiller, sürdürdükleri hayatın dengesizliğinden şikâyetçi. Ve bütün dengelerini de kız ve erkek münasebetlerinin sınırsız bir şekilde karışmasında aramaktadırlar. Hiç biri buhranın hakiki sebebine inememektedir. Orada kendisiyle bütün manevi ve ruhi değerlerden sıyrılmış olan öz nefsiyle karşı karşıya geleceğinden korkmaktadır. Onun içindir ki hayatına bir istikamet çizememektedir. Çünkü bugüne kadar çizmeğe uğraştığı her istikamet bir hiçlik olmuştur. Onu bu hiçlikten kurtarmak için, ona imanın, Allah'a giden yolun istikametini göstermek gerek. Her şeye rağmen biz, bu istikametin İmam-Hatip Okullarından geçtiğine inanmak isteriz. Durum böyle olunca o müesseseleri daraltmak değil, genişletmek; programlarını bozguncu emellerle değil, ıslah edici halis niyetlerle gözden geçirmek; okulların inşa yükünü milletin omuzundan alıp umumî bütçeye yüklemek gerektir.

Kendi çocuklarını yüzde yüz milli kültüre düşman yabancı kolejlerde okutup da siyasi meydan nutuklarında İmam-Hatib Okulu havarisi kesilenlerin samimiyyetine inanmak istemiyoruz artık. Çünkü bu halisiyetimiz, her devirde bizi tuzağa düşürmüş, adetâ kendi canevimize çevrilmiş bir silâh olmuştur. Her idareci, her mes'ûl insan İmam-Hatip Okullarına karşı bir operasyona girişmiş, fakat hiç birisi müsbet sathada bir adım atmamıştır. Bu da gösteriyor ki İmam-Hatip Okullarına karşı onlarda beslediği niyyet halisâne değildir. Hepsi, girişilen bir tertibin içra safhalarıdır. Mekteb açmanın hapishane kapatmak olduğu gün gibi meydana çıktığı bir zamanda İmam-Hatip Okullarının açılmasını sımsıkmak demek, Müslüman-Türkün kalbinden bu mefkûreyi çalmmak demektir. Bunun başka bir manası olamaz!..

BÜYÜK KAPI - Ek -

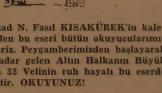

Ancak üstad N. Fazıl KISAKÜREK'in kaleminden çıkabilen bu eseri bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz. Peygamberimizden başlayarak zamanımıza kadar gelen Alîn Halkanın Büyük kolbaşlarından 32 Velinin ruh hayatı bu eserde dile getirilmiştir. OKUYUNUZ!

İdarehanemizden temin edilir.

Fiatı 5 liradır.

Peygamber Efendimiz (S.A.V.) in Çok Evlenmesinin Sebep ve Hikmetleri

Kadir SEVENCAN

Beşeriyetin efendisi ve âlemlerin yüce Peygamberi, insanlığa kemâl dersini veren Hz. MUHAMMED (S.A.V.) herkese doğruluk ve emniyet telkin ettiği için vatandaşları arasında Muhammed'ül-Emin (Kendisine güvenilir) lâkabile halkın takdirlerini kazanmıştı.

O devirde Arabistanda kadınlar açık saçık gezerler, süslerini gösterirlerdi. Fakat o büyük enerji ve ilham kaynağı Hz. NEBİ, bunlara hiç kıymet vermedi. Mekke'de insanlar arasında namus ve serefin en yüksek mümessili olarak yaşadı. 25 yaşında iken, kendisinden 15 yaş büyük iki defa kocaya varmış dul bir kadın olan Hz. Hatice ile evlendi. 25 sene kadar mes'ut bir hayat yaşayarak herkese faziletli bir aile örneği göstermiş oldu. İslâm tarihinde yüksek mevkii bulunan ve Peygamberimizin ilk yuva arkadaşı olan bu kadın, Peygamberimiz (S.A.V.) i derin bir sevgi ile severdi. Ona peygamberlik esnasında yardımcı oldu. Onu teselli etti. Hz. Hatice'nin ölümünden sonra, Hz. Sevde ile evlenen Peygamberimiz (S.A.V.) 53 yaşına kadar tek zevceli yaşadı. Hatice'den 6 çocuğu doğdu. Çocuklarından erkek olanlar küçük yaşta iken hepsi vefat etmişlerdi.

Peygamberimiz (S.A.V.) diğer insanlar gibi bir erkek cocuğu olmak için bir çok kadınlarla evlenebilirdi. Muhitin örf ve âdet'i buna mani değildi. Bilhassa Orta çağda medeni dünyada ve Arabistanda çok kadınla evlenme usûlü vardı. Kendisine teklif yapıldığı halde Hz. Hatice'nin sağlığında hiç bir kadınla evlenmedi. Peygamber Efendimiz (S.A.V.) in çok kadınla evlenmesi, 53 yaşından sonra ve Medine devrinin son zamanlarına rastlamaktadır. Her devirde İslâmiyete küfür oklarını yağdırmış olan Komünist, Misyoner ve Mason klikli dinsiz ve münafıklar bu meselede de her türlü menfezi ismaillerden masun ve münezzeh bulunan Peygamberimiz (S.A.V.) i, nefsinin esiri olmakla suçlamışlardır. Maddenin uşağı ve İslâmın alçakça düşmanlığını yapan bu mürterilere vereceğimiz cevap, mezkür tarihi hakikatların ışığı altında hazırdır.

Peygamber Efendimiz (S.A.V.) in çok zevce ile evlenmesini meydana getiren başlıca faktörler şunlardır :

1) Bedir, Uhut gibi büyük savaşlarda İslâmların katılmasıyla Müslümanlar fazla miktarda ölüm kaybına uğramış, erkeklere nisbette kadınlar fazla gelmiştir. Aynı zamanda bir müslüman kadını kendi dininden olmayan bir erkekle evlenemezdi. Peygamberimiz (S.A.V.) savaşlarda şehit düşen sahabelerin himayeye muhtaç kadınları ile evlenmeyi ashabı için mecbur kılmış ve bu işe kendisi de ön ayak olmuştu.

2) Müslümanlarla düşmanlar arasındaki sulh'un yaşaması için bu kadınlarla evlendi. Bunların çoğu düşman kabilesinden idi.

3) İslâmiyette kadınlara ait bir çok nazik mes'eleler vardır ki, bunları Peygamberimiz doğrudan doğruya kadınlara söyleyemezdi. Kadınlar tarafından kendisine sorulan sualleri ailelerine havale ederdi. Bu bakımdan çok kadınla evlenmesi zaruri idi.

4) Büyük yardımlarına mazhar olduğu Hz. Hatice ile amcası Ebu Talib'in vefat etmesiyle, kendisine en büyük yardımı yapan Hz. Ebu Bekir ile Hz. Ömer'in kızlarını nikâhlıyarak, Ebu Bekir ile Ömer'i hısımlık bağlarıyle kendisine bağlamış, bu suretle az olan İslâm cemaatı içindeki birliği yeniden kuvvetlendirmek istemişti.

Peygamber Efendimiz (S.A.V.) in evlenmiş olduğu kadınlar hakkında burada hepsine ayrı ayrı malûmat vermek satırlarımızda imkânsız olduğundan, yalnız Ümmü-Seleme ile evlenişini kaydedeceğiz. Ümmü-Seleme İslâmda fedakâr kadınların biridir. Kocası harpte şehid düşünce, kendisine 4 çocuğu yetim kalmış ve kendisi de o sırada 65 yaşını idrak etmiş bulunuyordu. Onun bu sefaletten kurtulup, çocuklarının büyütülmesi için Hz. Peygamber (S.A.V.) kendisine evlenmeyi teklif etmiş ise de, Ümmü Seleme: «Ben güzel bir kadın değilim ve 4 çocuğum var. Ayrıca 65 yaşını da idrak etmiş bulunuyorum ve çok da kıskancım. Hz. Peygamber benimle evlenip de benden sonra üzüntü bulacak» demişti. Peygamber Efendimiz ona bütün bu halleriin izale edileceğini bildirmiş ve nitekim kendisiyle evlenmiş. O çocuklar Peygamberimizin disiplini ve terbiye dairesinde büyümüşler, savaşta şehid düşen babalarını hiç de akıllarına getirmemişlerdi. Çünkü kendilerine babalarından daha merhametli bir baba bulmuşlardı. Şimdi ise bu evlenmeyi de İslâm düşmanları şehvet duygusunu tatmin etmek için olan bir evlenme mi diyeceklerdir. Onun bu evlenmeleri siyasî, şefkat ve merhamet hissi için olmuştur.

İlk çağda olduğu gibi Orta çağ tarihinde de medeni dünyada ve Arabistanda çok kadınla evlenme usûlü vardı. Bilhassa Avrupada kadınlar sokaklarda satılırdı. Aynı zamanda çok kadınla evlenmeyi Peygamberden sadece İslâm Peygamberimiz yapmış değildir ki, düşmanların hain iftiralarına maruz kalsın. Kendisinden evvel İbrahim, Musa, Davut gibi Peygamberler de çok kadınla evlenmişlerdir.

Hasa Peygamberimiz (S.A.V.) düşmanların söylediği gibi sırf evlenmek için evlenmiş olsaydı, Mekke'de, bilhassa Medine'de Ensar'ın daha güzel kızları var iken, hiç kendisinden 15 yaş büyük iki defa kocaya varmış dul kadınlarla mı evlenirdi.

Hz. Aişe'den başka bütün kadınları dul idi. Aynı zamanda 25 yaşından 53 yaşına kadar tek zevce ile yaşaması İslâmda tabii şartlar içinde tek zevcenin esas olduğunu göstermektedir. 53 yaşından sonra çok

(Devamı 26. sayfada)

ORD. PROF. VELİDEDEOĞLU'NUN İSLÂM HUKUKUNA SALDIRISI

M. Said ÇEKMEGİL

Ehliyetsiz kişilerin ilmi mes'eleri, âlimlere has bir tarzda ele almaları ne kadar çirkin oluyor. Hele bu kimseler isimlerinin başına Ord. Prof. Dr. gibi etiketler takarsa çirkinlikten de öte bir facaat oluyor. Üzülerek ifade etmeliyiz ki, Türk üniversitelerinde, Türk çocuklarını okutanlar arasında böylesine fecaatların fâili öğretim üyelerine sık sık rastlanıyor.

Şimdi bunlardan birini örnek vermek istiyorum. Eğer bu örnek İslâmiyeti yanlış tanımasaydı dünüyorum, yanlış tanıtmasaydı, ona ilim maskesi altında iftira ve hakaret etmeseydi herhangi bir sosyalist veya kapitalistin hezeyanı der geçebilirdik. Fakat, bu geçilebilecek cinsten değil; ilmî bir inceleme süsü verildiği için garazkârane şekilde kaleme alındığını, safsatalarla dolu olduğunu testbit etmek daha da lüzumlu bir hal alıyor.

Türkiye'de sola sapanların sözcüsü olarak bilinen Cumhuriyet isimli gazetenin 16 ve 17 Temmuz tarihli nüshalarında Ord. Prof. H. V. Velidedeoğlu imzasıyla bir yazı çıktı, başlığı: ŞERİAT' ve FIKIH... Yazının başlığına ve yazanın ünvanına bakarak sakın ciddi bir inceleme zannmayınız. Bu uzun makalelerde bilgisizliğin ve İslâm şeriatına duyulan hıncın gülünç dansından başka birşey bulamazsınız.

Evvelâ bilgisizliğine bir örnek verelim: Koca Profesör diyor ki: «İslâm hukuku, iktisadî bakımdan zayıf olanları, kuvvetlilere karşı koruyan sosyal bir hukuk değildir... İddiasını sözde bir mesnede dayamak için de: «Devlet... zekât vermeyen kişiden bunu zorla alıp fakirlere veremez...» diyor. Bu iddia bana Lorel-Hardi'nin bir filmindeki sahneyi hatırlattı. Lorel soruyor :

— Yüzbin frank bin franktan çok mudur?

Hardi gayet mağrurane, bilirmiş gibi cevap veriyor :

— Ne söylüyorsun, iki misli!...

A Profesör efendi, İslâm fıkhının temel kitaplarını, meselâ Ebu Yusuf'un kitab-ül Haraç'ını, heydi anlayacak ehliyette olmayabilirsin diyelim. Fakat herkesin elinde bulunan Hacı Zihni efendinin, şimdi lâtin harfleriyle de yayınlanan, Nimetül İslâm'ına da mı bakmayı akıl edemedin? Bay Profesörün bilgisizlikten gelen bu iddiasının yalan olduğunda şüphesi olanlara Diyanet İşleri Reisliğinin tercüme ettirerek yayınladığı Mirza Beşiredd'in'in «İslâmiyet ve Yeni Dünya Nizamı» adlı eserin 96. sahifesini, Hüseyin Perviz Hatemi'nin «İslâm Açısından Sosyalizm» kitabının 167. sahifesine, Prof. M. Hamidullah'ın «İslâm Hukuk İlmine Yardımları» isimli eserin 62. sahifesine, Ebul ala El Mevdudi'nin «İslâmda Devlet» ve «İslâmda İktisat Nizamı», Sezai Karakoç'un «İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü» ve 1966 da neşrettiğimiz «İktisat Anlayışımız» isimli ve benzeri kitaplara baksınlar...

Bay Profesörün pek acaip bir iddiası da; «İslâm dini de beynelmilelcidir.» demesidir. Birçok benzerleri gibi o da İslâmiyetin milliyetçi olmasını anlayamaz. Kur'ân-ı Kerîm'de Cenab-ı Hak: «De ki: Biz desdoğru yol üzere olan İbrahim'in (mensup olduğu İslâm) milletindeniz ki o hiçbir zaman müşriklerden olmadı» buyuruyor. Allah resulü «Küfrün hepsi bir millettir» diyor. O halde bir mü'min için dünyada ancak iki millet vardır : İslâm ve gayrı İslâm... İslâm, ırk, renk ve bölgeler üstü insan birliğine dayanan, büyük bir milliyetçiliktir. Bunu «Milliyet Anlayışımız» isimli kitabımızda geniş şekilde izah etmiştik; belgeleri oradadır.

Bir de «Din kurallarının müeyyidesi ise âhiretledir» diyen Cumhuriyetin garip yazarına şunu sormadan geçemeyeceğim. Söyle bakalım bay Velidedeoğlu, İslâm hukukunda adam öldüren öldürülür, hırsızlık edenin kolu kesilir, fesat çıkaranlar sürülür.. gibi cezalar vardır. Bu cezalar âhirette mi verilecektir? Bu ne kadar gülünç bir iddiadır...

Bir de bay Profesörün garazkârlığının açıklayan satışmalarına misal vereyim. Aynı makalesinde aynen şöyle yazarak: «... her yıl hac farizasını yerine getiren onbinlerce Türk hacısından büyük çoğunluğu dönüşlerinde Suudi Arabistan'da hırsızlık olmadığını, çünki orada hâlâ Şeriat hükümlerine göre hırsızın elinin kesildiğini, kadınların açık açık gezmediğini, bir çeşit gıpta ile etrafına anlatmakta ve adeta bizde de bu çöl kanunlarının uygulanmasını istemekte veya özlemektedir. Bilgisizlikten ve taassuptan gelen bu özlem, bu basit görüş çok hazin ve Türk halkı için utanç vericidir.» diyor.

Yazık... İnsan, içinde yaşadığı bir milletin dinine, dininin hükümlerine düşman olsa bile, böylesine tecavüz etmez. Asıl utanılacak hal Profesör etiketi taşıyan bir adamın gayri ilmî olan bu saldırısıdır. Bazı gazete sakîlıkları göle mahsus kanunlar zannettiği bu hükümler, Maide süresinin 39. Nur süresinin 31. âyetlerindedir. Bakılabilir.

Bay Profesör! Kur'ân'dan doğrudan doğruya alınan, küçümsediğiniz o kanunlar, hayranı olduğunuz garplılarca da bilinir ki ne bir bölge, ne de muayyen bir zaman içindir. Ona «ÇÖL KANUNU» diyerek hakarete geçmeniz lâiklik anlayışınızda nekadar yobazlaştığınızın açık bir belgesidir. Siz Müslüman olmayarak bu kanunları beğenmeyebilirsiniz, tenkit edebilirsiniz, hürsünüz. Nasıl ki müslümanlar da o hükümleri Allah'ın koyduğu nizam olarak sevmekte hürdürler.. Ama «ÇÖL KANUNU» diye tahkir etme hakkını hangi lâik kanundan alıyorsunuz. Ceza kanununda dinî tezyit edenlere karşı bir hüküm var mıdır? Varsa neden çalışmaz?

Yazık... Bu gerilliğinize ve bilgisizliğinize acıdım doğrusu.

Size ilmi yoldan ayrılmayarak, bilmediğiniz konularda konuşmamanızı, yazmamanızı tavsiye ederim Bay Ord. Prof. Velidedeoğlu.

Rübai

EY VOLCU DİVENLER SANA "DUNSUN, GERİSİN,"
HİNCİYLE KÖPÜRSUN, HASEDİNDEN ERİSİN!
KÖKSÜZLERİN ALDIRMA ÇÜRÜK LAFLARINA
SEN YEFVENİN DOPDOLUSUN, DİPDİRİSİN

Âşık Nihat Asya

BİR ZİYARETİN MÂNASI

Emin IŞIK

Temmuz ayının, belki de son senelerin en büyük hâdisesi, Papa'nın Türkiye'ye yaptığı tarihî ziyarettir. Asrımızda memleketimizin ve dünyanın kaderi hakkındaki çok derin mânâlar taşıyan bu ziyaret, Türk halk efkârına nedense tam mânâsiyle aksettirilmedi. Türk hükûmeti ziyaretin asıl sebebi hakkında resmî bir açıklama yapmadı. Yalnız hükûmete yakın çevreler, «ama şeker alacağım, sana çikolata alacağım» derecesine bir takım dolambaçlı ifadeler ve turist gibi câzip fikirlerle halkı avutmaya çalıştılar. Fakat gerek Hıristiyan âleminin, gerek müstakbir hazırlarının davranış ve hareketleri gösterdi ki, bu ziyaretin bizim turist mevzuumuzla uzaktan ve yakından bir ilgisi yoktur. Zaten olamazdı, çünkü papa gibi bir ruhanî lider, kendi memleketinde bile bu gibi mevzulara şahsiyetini âlet ettirmez ve basitlik kabul eder. Papa'yı Türk hükûmeti davet etmiş değildi. Resmen dâvetli olmayan bir devlet başkanı ile hükûmetlerin müşterek bir tebliğ neşretmeleri de usulden değildir.

Papa, Türkiye'ye kendi dininin menfaatleri için gelmiştir. Ne için ve kim için geldiğini de hareketinden önce Roma'da açıklamış, Türk hükûmetine değil, Ortodoks âleminin merkezi olan Kostantinopolis'e gideceğini söylemiştir. Ziyaretin sebebi Katolik ve Ortodoks cemaatlarının gaye ve hedef birliğini temin etmekten ibarettir. Bunun için Papa, Athenagoras'a iade-i ziyarette bulunmak üzere gelmiştir. Bin altı yüz seneden beri birbirine düşman olan bu iki kilisenin geçmişteki huusmeleri unutarak birşmak ve birleşmek dâvâsını, Türk milletinin hayatî menfaatları haiz bir mes'ele midir ki, lâik hükûmetimiz iki kilise liderinin birleştirmek için seferber oluyor da, bütün hükûmet erkânı, neredeyse bütün meclis papayı Athenagoras'la beraber karşılamak için Ankara'dan İstanbul'a taşınıyor ve Yeşilköy'e koyuyor. Bu nasıl misafir, bu ne biçim karşılamadır.

Papa'nın bu âni ve beklenmedik ziyareti, İsrail-Arap harbinin akabinde ve Kudüs'ün İsrail'e ilhak kararından hemen sonra olmuştur. Ve papa, bir salı günü, saat onbir sıralarında İstanbul sınırlarından geçerek şehre girmiştir. Aynı gün merasimle ve maiyetiyle birlikte Ayasofya'ya giderek, dua etmiştir. Dikkat edilirse Fâtih de aynı gün, aynı saat ve aynı şekilde şehre girmişti. Bu iki ayrı hâdise arasında böyle bir irtibat kurmak, ilk bakışta çok aşırı bir şüphe gibi görünmekle beraber, papanın hareketlerinde bizi böyle bir şüpheye sevkeden çok değil, pek çok derin mânâ ve edâlı sebepler vardır. Çünkü Rumeli Hisarındaki Robert Kollejin açılış merasiminde bir konuşma yapan mektebin müdürü, büyük paralar verilerek, o arsanın niçin satın alındığını, ve mektebin neden oraya kurulduğunu açıkça söylemiştir.

Papa gibi, koyu bir katolik olan mektebin ilk müdürü, lâik cumhuriyet devrinde değil, halife-i müslimin devrinde kendi dâvasını cesaretle ve heyecanla ortaya koymaktan çekinmemiş ve demiştir ki: «Fâtih, İstanbul'u hıristiyanların elinden almak için bu tepeyi seçmiş, hisarı yaptırmış ve fetih harekâtını buradan başlamıştır. Biz de kültür fethine aynı yerden başlamak üzere bu tepeyi seçmiş bulunuyoruz. Onun için mektebi buraya kurduk. Biz de aynı yerden, Fâtih'in başladığı tepeden başlıyoruz.»

Papa, bir katolik olarak, bir mektep müdüründen daha az bilgili ve daha az idealist olamaz. İstanbul'un Türkler tarafından fethi hıristiyanların hâtırasından silinmiş ve acısı unutulmuş değildir. Ayrıca papa, daha önce Türkiye'de senelerce vazife görmüş bir insan olarak, Türkiye'yi ve meselelerini de gayet yakından bilen bir kimsedir. Tarih boyunca Kudüs'ü ve İstanbul'u müslümanların elinden almak için girişmiş olanlar ve her asırda yüzlerce haçlı ordusu tertip edenler de yine Vatikan'daki papalar olmuştur. Kudüs'ün müslümanların elinden çıkışı, hıristiyanlık âleminde sessiz ve derin bir sevinçle karşılanmıştır. Kübrâ'ta Makarios, Athenagoras'ın emriyle ve irâdesiyle Türk ve müslüman kanı akıtmaya ve aktırmaktadır. Bu iki hâdise biret almak için kâfi gelmiyor da Türk hükûmetinin sayın üyelerini iki kilisenin barışmasında ara buluculuk yaparken görüyoruz. Alpaslan'dan, daha sarih olarak Fâtih'ten bu yana bütün Anadolu tarihi boyunca bir millî siyasetimiz ve her iki kiliseye karşı belli bir tutumumuz olmuştur. Türk'ü Viyana'ya kadar götüren kuvvetin kaynağı sadece damarlardaki kan değildi, dış siyasette tâkip ettiği büyük ideal ve dehâ idi. Bu siyaset ve dirayet bize daima kazandırmıştır. Bir de Tanzimattan bu yana bize daima kaybettiren bir dış siyasetimiz, daha doğrusu bir siyasetsizliğimiz ve şaşkınlığımız vardır ki, hâlâ kaybettirmekte devam ediyor. Türk dış siyaseti, en kötü imtihanını Yeşilköy'de vermiştir. Gazeteler, Papa'nın Ankara'da değil de İstanbul'da karşılanışını haysiyyet kırıcı bir protokol hatâsı olarak göstermişler. Halbuki siyasî bakımdan işlenen cinayetin yanında bu hatâ pek mâsum ve mübarek kalmaktadır. Ve bu cinayeti bu sefer, bu millet hayatiyle ödeyecektir. Hükûmet belki başka türlü mülâhazalarla hareket etmiş, belki bir emrivâkî karşısında kalmış olabilir. Fakat diğer siyasî partilerden de bu mevzuda bir ses çıkmadı. Esasen hükûmetin tutumundan ziyade, diğer partilerin tutumu ve susması insana dehşet veriyor ve istikbâl bakımından endişeye sevkediyor. Yoksa onlar da mı Amerikalı dostlarımızı gücendirmekten korkuyorlar?

Hâdisenin dinî yönü ise büsbütün fâciadır :

Papa, «lâikliğinizi beğeniyorum» demişti. İfade tarzından da anlaşılacağı gibi, papa, prensip olarak mücerret lâikliği beğenmiyor da bizim lâikliğimizi beğeniyordu. Aslında mutaassıp bir katolik için lâikliğin en mübarek şekli bile beğenilmek şöyle dursun öğrenilecek bir şeydir. Çünkü lâiklik yeryüzünde ilk defa katolikliğe reaksiyon olarak çıkmış bir düşman prensiptir. Dünyada her din, ve her mezhep belki lâiklik ile dost olabilir ama katolikliğin bu tarihî düşmanını unutmasına imkân olamaz. Garptaki tatbikatlarıyla karşılaştıracak olursak ve ilim gözüyle konuşacak olursak, itiraf etmek gerektir ki; lâikliğin Türkiye'deki tatbikatı hiç de öyle beğenilecek bir şey değildir. Papanın lâikliğimizi ve sadece bizimkini beğenmesinden de anlaşılacağı gibi, papanın işine gelen bir tarafın olduğu muhakkaktır. Çünkü bu lâiklik prensibi sâyesinde Türk ve müslüman nesilleri dinlerini unutmuş, şekilen hangi devlete âit olursa olsun, aslında katolik olmak dolayısiyle papanın olan Türkiye'deki yabancı okulların kılına bile dokunulmamıştır. Bir millet için, hele tarih boyunca tehlikeli olmuş bir millet için lâiklik ipini boynuna geçirerek kendi kendini boğması, elbette papa tarafından minnet ve şükranla karşılanacaktı. Papa, bizi İspanya, Viyanya ve Otrantoya götüren kuvvetimizi, müslümanlığımızı beğenecek değildi. Çünkü bizim lâikliği iyi anlamamış olmamızdır ki, yabancı fikirleri ve diğer dinleri imtiyazlı duruma geçirdikten, bizi kendi dinimizden memnuz etmiştir. Papa İslâmın kalesi olmaktan çıkan Türkiye'yi hıristiyanlığa ilhak edilmiş olmak, en azından nişanlamak için gelmiştir. Ayasofya'da dua da onların resmen kilise olarak ilân edilmesidir. Ayasofya artık ne câmidir, ne de müzedir. Papanın emri ve irâdesiyle ezanı resmen ve bukuken artık kilisedir. Pek yakında onların fiilen de kilise olduğunu yaşıyanlar görecektir. Çünkü bir mâbedin ebediyyen müze olarak kaldığı görülmüş değildir. Bir gün gelir ona sahip olan biri çıkar. Müze olması, câmiden kiliseye geçebilmesi için bir zarûrettten dolayıdır. Bu da hareketlerini müslüman kültür ve mâneviyatının topyekûn istilâsı ve imhası demek olmayıp da, sadece bir câminin bir kiliseye çevrilmesinden ibaret olsaydı, bin tane Ayasofya kilise olmuş hiç bir şey ifâde gelmezdi. Fakat ne yazık ki, hâdise bir câminin bir kilise olmuş değil, bir milletin dinlerini çıkmaya ve topyekûn imha edilmesi mânasını taşıyor. Hakikatte Papa, muvaffak olan haçlı taarruzlarının zaferini kutlamak ve fetih bayramının işaretini vermek için gelmiştir.

İslâmın büyük ve âdil halifesi Hazret-i Ömer, Kudüs'ün fethi sırasında kendisinden sonra gelecek olan halifeleri de ömrü boyunca bir davranışta bulunmuştu. Şehrin teslim alınışı sırasında Hazret-i Ömer, yanında patrik olduğu halde bâzı mukaddes yerleri ziyaret etmişti. Kıyâmet (Ba's) kilisesine gelince, namaz vaktinin bir temile ve nezaket olmak üzere halifeye namaz kılabileceğini söylemiş ve namaz kılmasını teklif etmişti. Halife, «Ben şimdi burada namaz kılacak olursam, müslümanlar burayı müslüman mescidi olmuş telâkki edebilirler ve sırf bu yüzden daha sonra burayı dâvîye çevirebilirler. Ben böyle bir şey'e meydan vermek istemem, çünkü mâbetlerinizi ayrem muhafaza edebileceğiniz hususunda size söz verdik» diyerek patriğin teklifini reddetmiştir. (*M. Arnold: İntişar-ı İslâm Tarihi, s. 59*)

Papa, bu meşhur *hâdiseyi* bilmeyen câhil bir kimse değildir. Çünkü bütün bir tarih boyunca göz dâktikleri ve almak istedikleri bir şehrin nasıl elden çıktığını bilmemek affedilir bir eksik değildir. Papa bu hâdiseyi de, Ayasofya'da dua etmenin ne mânaya geleceğini de gayet iyi bilen bir insandır. Eğer papa sâmimî olarak bir müslüman ve Türk dostu olsa, kendisine dua etmesini biz teklif etseydik bile bundan dikkatle ve ihtiyatla çekinmesini lâzımdı. Kaldı ki Ayasofya hâlen bir câmi değil, bir müzedir. Üstelik fethin sembolü ve Ortodoksların da pek dikkatli bir şeydir. Böylece kilisesi için olduğundan daha fazla ve daha kuvvetli sebepleri vardır ki, papa'nın orada duâ etmesi, orayı kilise olarak ilân etmektir.

Efes'teki Meryem Ana kabri büyük ve tarihî bir yalan, bir uydurmadan başka bir şey değildir. Bunu her iki taraf da gayet iyi biliyor ki Meryem Ana ne oraya gelmiş, ne de orada ölmüştür. O mezar denilen şey, olsa olsa çok sonra onun adına yapılmış bir kilisede onun adına ve hâtırasına dikilen bir işaretttir. Bu da zaten bütün kilislerde görülen bir husustur. Peki bu tarihî uydurmayı hem müslümanların, hem de hıristiyanların yutar gibi görünmeleri nedendir? Mesele gayet basittir. Bir turist gelecek, para kazanacağız diye ses çıkarmıyoruz. Onlar da ilerde burası bizim mukaddes yerlerimizdir, bizim malımızdır diyebilmek için ses çıkarmıyorlar. Hac hıristiyanlıkta bizdeki gibi mecburî bir ibadet değildir. İsteyen Romayı, isteyen Kudüs'ü, isteyen Antakya'yı veya Selçuk'u ziyaret eder ve hacı olur. İstanbul'da Bizans eserleri hortlatılmış ve Türk kültürü unutturulmuştur. İstanbul caddelerindeki taş yığınlarına hiçbir turistin, bunlar Bizans eseridir diye hayran hayran baktığını, şöyle göz ucuyla dâhi süzdüğünü görer ve mıdır? Fakat Süleymaniye ve Sultanahmet her gün binlerce yabancı tarafından hayranlık dolu gözlerle seyredilir. Onlar Türkü tanımaya, bizi görmeye geliyorlar. Eski medeniyetlerin yeri şehirlerin göbeği ve caddelerin ortası değil, müzeleri müzeleri ve eski taş yığınları, her şeyden önce kendi halkımız üzerinde moral hevesine ve ümit kırıcı bir tesir meydana getirir. Çünkü, her sokak başı, her caddenin ortası, her meydan taşı bir insana bu şehir senin değil diye haykırır durursa, bir ömür boyunca bu telkini alan nesiller bir gün gelir bu şehir benim değildir, demeye başlar. Aynı şeyi bu vatan benim değildir, diye tekrar eder. Dün Selçuklaki Meryem Ana kabri, Antakya'daki Sen-Piyer kilisesi için, bugün Kudüs ve İstanbul için dieri sürülen teraneler, yarın Tarsus'taki sahâb-ı kehf için ele aşılacak diğer Ulu, Mardin, Erzurum, Ermenistan ve Kürdistan diye, Trazbon Rum imparatorluğu diye öne sürülür. Yakın bir gelecekte bu vatanı hallaç pamuğu gibi atmak için bütün planlar hazırlanmış, bütün dolaplar kurulmuştur. Bu söylediklerim uzak olmadığı gibi, bir ihtimal de değildir. Elli sene önce Osmanlı Hârbi sırasında başlamış olan teşebbüsler ve fiili hareketlerdir. Biz, yüz elli senedir bizim dediğimiz toprakları yeregelmişiz de bizimdir diyemiyeceğimiz toprakları mi veriyeceğiz?

Müslümanlar Mekke'de iken ve Medine'ye ilk geldikleri zaman namazlarını Kudüs tarafına kılıyorlardı. Kible demek hareket istikameti ve hedef demektir. Kıble'nin Kudüs olması, müslümanlığın o tarafa doğru yayılacağını gösteriyordu. Fâtih peygamberimiz ikinci kıble Kudüs ve Suriyenin fethi için çalışacağını zannediyordu, fakat içinden önce Mekke'nin fethini istiyordu. Jeo-politik durum da bunu gerektiriyordu. Sonra hicretin ikinci senesinde müslümanların kıblesi Mekke'deki Kâbe (Mescid-i Haram) olmuştu. Peygamberin tahmin ve sezgi ettiği gibi, artık gaye ve ilk hedef Mekke olmuştu. Demek ki hakikî ve gerek fetih, ideolojik olarak başlayan ve temelinde bir ideolojî bulunan fetihtir. Ve milletler göz dâktikleri toprâklarda her şeyden önce kendilerine ideolojik bir takım hedefler, mukaddes mahaller ve kıbleler icâd etmeye uğraşırlar. Peygamber gelecek nesillere telkinde bulunmak için İstanbul'un alınacağını söyledi ve bu hedefi gösterdi. Ve hangi millet şurayı alacağım dedi de alamadı. Yahudi Kudüs'e girerken iki bin senelik rüya tahakkuk etti, diye bağırıyordu.

Mes'ele yalnız bir şehrin ve bir vatan parçasının elden çıkması da değildir. Bir milletin devamını ve bekaasını temin edecek nesillerin millî bir ideâlden mahrum, boş ve kök rühu yetişmesidir. Herhangi bir sevgi ve hürmetten tam ve bütün bir fikirden mahrum, istikbâl hakkındaki plândan ve hesaplardan yoksun kalmasıdır. Hükümet yalnız günlük işler peşinden koşan bir kadro, hariciye, yalnız balolarda razı endam eden yukaşkılı insanlar toplulığu değildir, milletin istikbaline ait hayati ideolojilerin nesillere aşılanması hususunda zemin ve imkânlar hazırlayan ve milletin istikbalini teminat altına almaya uğraşan kimse-

(Devamı 26. sayfada)

II. Beş Yıllık Kalkınma Plânı Münasebetiyle:

Marifimiz

- II -

Sistemsizlikler içinden kurtulup bir an önce bünyemize uyan bir sisteme dönmek en çıkar yoldur.

Mustafa MANSUR

Bütün tecrübeler göstermiştir ki, şimdiye kadar okullarımızda takibedilen tek taraflı eğitim sistemi fayda getirmemektedir. Onun için ilkokulun birinci sınıfından itibaren lise son sınıfa kadar lüzumunca Din Dersleri koymalı ve talebeleri ruhen de tatmin ederek manevî değerlere saygılı olarak yetiştirmelidir. Bu yönde tatbik edilecek bir sistem bizim için faydalı ve cemiyetimizin ruhuna uygun olacaktır.

Ortaokullarımızda da ilkokullarımızda olduğu gibi öğretmen sıkıntısı çekilmektedir. Bunu giderebilmek için, hem öğretmene otuz saat gibi ağır bir yük yüklenmekte, hem de ilkokullar için bile kifayet etmiyen ilkokul öğretmenlerine ders verilmektedir. Bu durum (fazla ders yükleme) öğretmenin istenenin çok altında faydalı olabilmesi neticesini doğurmaktadır. Öğretmen ücret alma gayesiyle fazla ders almak mecburiyetine düşürülmemeli, ücretten alacağı kadar kendisine her ay ödenek olarak verilip, daha az ders okutmakla yükümlü tutulmalıdır, İhtisasa ve tahsile hürmet etmelidir. Hocası bulunmadığı yerde, ne Öğretmen Okulu'nda, ne de Eğitim Enstitüsü'nde Astronomi dersi okumadığı halde, lisede Astronomi hocalığı verilirken, gerek İmam-Hatip Okullarında ve gerekse Yüksek İslâm Enstitüsünde senelerce okuduğu halde, hocası bulunmadığı zaman, meselâ tarih, coğrafya, psikoloji... v.s. gibi dersler ilkokul öğretmeni yerine Yüksek İslâm Enstitüsü ve İlâhiyat Fakültesi mezununa verilmelidir.

Maddî yönden de öğretmenler arasında bir eşitlik sağlanmalı, meselâ liseden sonra iki sene tahsil veren Eğitim Enstitüsünden mezun olan bir öğretmenle, ondan iki sonra vazife alabilmek mecburiyetinde olan Fakülte mezunu öğretmene başlangıçları aynı olan maaş takdir adaletsizlik olur. Fakülte mezununa, Eğitim Enstitüsü mezununun iki sene içinde almış olduğu maaşlar toplamı, ilk terfiye kadar sevilebilecek şekilde maaş takdir edilmeli. Bu husus hiç olmazsa Personel Kanununda tabanlar aynı olarak tesbit edilmek suretiyle şimdiye kadar yapılan adaletsizlikler önlenmelidir. Böylece yüksek tahsilin kadri bilinecek ve aynı zamanda kolay yoldan yüksek tahsil yapma düşüncesi önlenmek suretiyle, ilmî yöne bir teşvik olacaktır.

Bu meselenin diğer bir yönü de şudur: Kanunen Ortaokul öğretmeni olan (Eğitim Enstitüsü mezunu) bir kimse, lisesi bulunan bir yere tayin edilince, eğer dersinin yarısı lise kısmında olursa, lise hocası sayılması gibi bir nimetle karşılaşırken, meselâ bir İlâhiyat Fakültesi mezunu veya bir dört senelik yüksek tahsil mezunu, bir Ortaokula tayin edilince, Ortaokul hocası olarak kabul edilmemeli. Çünkü, İlâhiyat Fakültesi mezunları Din Dersi öğretmeni olarak tayin edilmektedirler, liselerde ise Din Dersi olmadığı için daha başlangıçta gadre uğramaktadırlar.

Kifayetsiz öğretmenler meslekten alınmalı, öğretmen ihtiyacı bahane olmamalı, meselâ herhangi bir sol fikrinden dolayı önceden meslekten alınmış kimseler de, sonradan daha üstün veya aynı yerine iade edilmemelidir. Az tamah çok zıyan getirir.

Muallim ordusu derken, çekirge orduları Çıkarsa ortaya, artık hesabedin zararı!
«Muallimim» diyen olmak gerekir imanlı,
Edepli, sonra liyakatli, sonra vicdanlı.
Muallim ordusu, lâkin, asıl muzaffer olan
Bu sözden almalıdır, hiç değilse ibret alan.

Öğrencilerin sınıf geçebilmeleri için sağlanan kolaylıklar ve imtihanalr ile öğretmenlere tanınan bu çeşit müsamaha ister istemez: «Türkiye'de okula giren mezun olur, memur olan tekaüt.» sözünü kanun haline getirmektedir. Bütün okullarımızda «çalışan sınıf geçer, mezun olur; başarılı olan memur tekaüt olur.» sözünü gerçekleştirecek bir sistem tatbik edilmeli ve bu hususta da geç kalmamalıdır.

Orta tedrisatta da yine eğitimle beraber öğretime önem verilmelidir. Bilhassa mânevî eğitim için şart olan Din Dersleri bütün sınıflarına hem de mecburi olarak konmalı, yasaksavar kabilinden koymamalıdır. Azınlık okullarında kendi dinlerinin okutulmasına müsaade edilirken ve lâikliğe aykırılığı düşünülmeyip programı ilgililerce imza edilirken; elimizde diraydetle okutabilecek İlâhiyat Fakültesi ve Yüksek İslâm Enstitüsü mezunu elemanların bulunması muvacehesinde de lâikliğe aykırı gibi sudan sebeplerle liselere Din Derslerinin konulmasına muhalefet edilmemeli ve programı imzalamaktan çekinmemelidir. Bu çeşit bir programı, gençlerimizi manen tatmin etmek, onların manen eğitilmeleri sebebiyle memleketimizin istikbali yönünden, muazzam vekîl ve talim terbiye erkânı şeref duymalı, vazifelerini yaptıklarına kanî olarak iftihar etmelidirler.

Hülâsa: a) Her müracaat edenin alınması yerine, mümkünse az çok kabiliyetli olanlar alınmalı, b) Verimi artırmak için sınıf mevcutlarını aşağı hadde indirip, c) Çift tedrisat sistemi kaldırılıp, ç) Öğretmene haftada onbeş saat civarında ders vermeli, d) Öğretmeni maddî bakımdan tatmin etmeli, e) Kolaylaştırma, her talebenin sınıf geçmesini öngören bir sistem, imtihan sistemi yerine; aranan seviyeyi temin edecek tedris ve imtihan sistemi koymalı, f) Orta tedrisatın her sınıfına, mânevî eğitimi tamamalak için, mutlaka Din Dersleri koymalı, g) Her sene girişi bir problem olan, çeşitli huzursuzluklara sebep, üniversiteye giriş izdihamını önlemek için bir hükümle öğretmen bulunan yerde bri ortaokul açıp herkese diploma vermek yerine, öğretmen bulundukça okul açılma yolu tutulmalıdır.

C) İmam-Hatip Okulları: Memleketimizde dinî bilgilere külliyet derecesini bir araya getiren, çift tedrisat yapmıyan, öğretmen kadrosu en iyi alan, sınıf mevcutları normale yakın kalabalıkta, en fazla süreli yegâne orta tahsil müesseseleri... Evet, II. Beş Yıllık Plânda mezunlarına üniversitelere giriş imtihanlarına girme hakkı tanındı diye etrafında fırtınalar koparılmıya çalışılan müessese... Diğerlerinden ayrı bir hususiyet taşıdığı için, ayrı bir bölümde incelemeye tâbi tutulur.

Bu gün İmam-Hatip Okulları en iyi ve dejenere olmamış dengi okullardan her bakımdan üstün durumdadır. Öğretmenlerinin yarıdan fazlası fakülte veya ayrı süre tedrisat yapan yüksek okul mezunudurlar. Çift tedrisat yapılmaması da müesseselerin lehine verilecek bir puvan olduğundan dengi okullardan üstünlük vasfını kazanmaktadırlar.

Talebeleri dinî dersler de aldıklarından, öğretmenlere karşı saygı ve hürmetleri bilhassa, kendilerine öğretmenlik yapanlar tarafından takdirle ve sitayişle bahsedilmekte olup, derse karşı ilgileri ve çalışmaları, öğretmenlerin zevkle derslere girmelerine sebeptir. Cemiyet içinde kendilerini kabul ettirmeleri, hareket ve davranışlarıyla olgunluk göstermeleri en bariz vasıflarıdır. Okul hayatında, gerek sportlar karşılaşmalarda ve gerekse fikrî münazaralarda gösterdikleri başarı dostlarını sevindirecek, takdirlerini kazanacak ve düşmanlarını çatlatacak mahiyettedir. Gönül ister ki, diğer dengi okullar talebeleri de aynı derecede başarılı, dikkatli terbiyeli, çalışkan, dürüst, büyük ve küçüğünü tanır olsunlar.

İmam-Hatip Okulları talebelerine bu üstün vasfı kazandıran en büyük âmil hiç şüphesiz, diğer okullarda okutulmıyan dinî ders ve külliyetleridir. Dengi okullarda okunan bütün kültür derslerinin aynı okutulması yanında, dinî derslerin de okutulması şüphesiz bir üstünlük verir. Üstelik yedi sene okunmaktadır.

Mezunlarının cemiyet içinde daima başarıyla vazife görmeleri, öğrenci velilerinin dikkatinden kaçmamış, müracaatlarını artmasına sebep olmuştur. Mazisi henüz çok kısa (onaltı sene) olmasına rağmen bu gün Türkiye'nin kırk kaza ve yüzlerce İmam-Hatip Okulu açılmış vaziyette olup, her gün bir yenisinin açılması için müracaat vuku bulmakta, üstelik bina ve ilk anda lüzumlu bir takım araç ve gereçleri halk, kurduğu dernekler vasıtasıyla temin etmektedir.

Müfredat programı lise programına en yakın olan, diğer meslek okullarından ve liselerden fazla süreli bulunan, en kısa zamanda lise farklı derslerden imtihan vererek üniversitelerin çeşitli fakültelerine kayıt olan ve büyük bir başarı gösteren mezunlarına, doğrudan fakülte giriş imtihanı hakkı tanındı diye koparılan bu yaygara neye?.. Başarılı olanların önlerine set çekmek, başarılarını gölgelemek bu memlekete ne kazandırır?.. Zihnimizdeki çeşitli muhayyel istihfamları gerçekleri görerek yöketme namuskârlığını bari gösterelim.

Nimetlerden istifade yükletilen külfet karşılığı olmalıdır. Bu gün İmam-Hatip Okullarına en ağır programı koyup, karşılığında üniversitelere giriş imtihanlarına girme hakkını tanımasak adaletsizlik olur. Aynı programı uygulayan her hangi iki müesseseden önce kurulana bir hak verilmişse, ismi ne olursa olsun, diğerine de aynı hakkı tanımak için senelerce beklemeye lüzum yok. Bu şekilde hareket bizi olduğumuz yerde bırakır.

İmam-Hatip Okulları mezunlarına bu hakkı tanımakta zaten çok geç kaldık. Çoktan tanımalıydık. Hem verdiğimiz bir hak da yok. Doğrudan doğruya her hangi bir fakülteye girişin denilmiyor. Sadece fakülteler giriş imtihanlarına girme hakkı tanınıyor. Kazanabilirse girsin. Biliyoruz ki, bu gün fakültelere giriş imtihanla, müracaatın hepsi de alınamıyor. Bunlar da müracaat etsin. Eğer iyi yetişmişse kazanacak, fakülte tahsili yapıp mezun olacak. Ondan daha az bilgililer arasında bir an önce hayata atılacak, böylece fakültelerin sınıflarında vuku bulan tıkanıklık önlenmiş olacak .Bu iyi yetişmişse beriki zaten kazanamıyıp ayrılıp gidecek. Bizce fakültelere girişler imtihanla olduğu müddetçe bütün meslek okul mezunlarına bile böyle bir hak tanımakta mahzur yoktur. Ayrıca İmam-Hatip Okulu mezunlarına bu hakkı tanımak için adını İmam-Hatip Okulu bırakıp, programını bir kuşa çevirmeğe de hiç kimsenin hakkı yoktur.

İmam-Hatip Okulları onaltı senedenberi milletin hizmetindedir. Ve tatbik edilen bir program vardır. Bunun aksak tarafları olabilir. Şüphseiz bu aksaklıkların giderilmesi şarttır. Fakat bu aksaklıkları gidermek bahanesiyle altüst etmek, program olarak meslek hüviyetini alır, ismen meslek okulu olarak bırakırsak, bu müesseseleri de dejenere etmiş oluruz. Nitekim 1965-66 ders yılında uygulanması istenen program İmam-Hatip Okullarının tamamen meslekî hüviyetten çıkarmakta idi. Vekâletin ilgili Genel Müdürlüğü, biz ne gönderirsek okul müdürleri onu tatbik etmekle görevlidir, hatta onları seminer adı altında toplayıp bu programı empoze etmek düşüncesi yerine, bıkbık tane bu işlerden anlıyan kimseyi toplayıp eksik taraflarını kapatan, ama hiçbir zaman meslek okulu hüviyetini kaybettirmiyen, bir program hazırlatıp; (şimdiki gibi azamî derecede gizliliğe riayet edeceğine) açıklasa, yapılacak tenkitleri de nazara alarak bir karara varsa daha akıllıca davranmış olurdu.

Bu arada şu hususa da dikkat ve ehemmiyet gerekir. Kur'ân-ı Kerim Kurslarını İmam-Hatip Okullarına talebe hazırlayıcı mahiyette kabul etmeli. Yağ durumu müsait olan kurs talebelerini de fiilen İmam-

(Devamı 26. sayfada)

BİR Ord. PROFESÖRE CEVAP

Osman Zeki ERCİYES

2 Ağustos 1967 tarihli Cumhuriyet gazetesinin 2. sahifesinde (Olaylar ve Görüşler) sütununda Ord. Prof. Dr. H. V. Velidedeoğlu'nun (Liseler ve Din Dersleri) başlıklı makalesi çıktı.

Günümüzün en aktüel mevzularından biri olduğu için ilim adamımızın bu hususdaki görüşünü hemen öğrenmek istedim. Yazıyı okudukça gördüm ki değerli bilgin (!) saçmaladıkça saçmalıyor.

Asıl mesleği hukukçu olan Prof. altından kalkamıyacağı bir mevzuya girmiş. Bocaladıkça da siyaseti dine, dini siyasete alet etmek yoluna sapmış. Meselâ Ezan'ın aslî şekline (arapça) çevrilişi babında düştüğü hatalar bunlardan biri.

Biz bu makalemizde profesörün yazısını sırasıyla cevaplandıracağız. Umarız ki yazımız o profesörü ve onun gibi düşünenleri uyarır ve bir daha böyle gülünç mevkilere düşmekten kurtarır.

Şimdi sırasıyla cevaplarımıza geçiyoruz :

Prof. yazısında Maarif Vekili'nin (Lise programlarında öğrenciye dinî ve ahlâkî metinler verilmesini hedef tutan bir dersin konulması inceleme konusu yapılmış bulunduğu) şeklindeki beyanatına köpürüyor. Böyle bir çalışma gayet tabii Maarif Vekâletinden gelebilir. Hem bunda ürkecek ne var? Vekil, (Lise programlarına Din Dersi kondu) demiyor. Çiğliklarınızı o zamana saklayın.

Prof. (Çünkü bir ülkedan liseye kadar Din Derslerinin mecburi olduğu devirde yetişmiş bir neslin insanlarıyız...) diyor. Ne yazık ki okuduğu Din Derslerinden feyz alamamış. Biz de aksine ilk, orta, lise tahsilimiz süresince tek kelime Din Dersi okumamış bir neslin insanlarıyız! Keza üniversite tahsilimiz boyunca da Din Dersi görmedik. Sağ olsun babam, dizi dibinde bana dilinin döndüğü kadar Din Dersi vermiştir. Bu vesile ile şu ibret verici vak'ayı anlatmadan geçemiyeceğim :

Alman Filolojisi 3. sınıf talebesiyim. Lisede iken sınıf arkadaşım X de hukuk 3. sınıfında. Aniden babası öldüyor. X baba hasretiyle yanıp tutuşmakta. Arkadaşlarla bütün uğraşmalarımıza rağmen X'i teskin edemiyoruz. Nihayet X'in dudaklarından şu itiraf dökülüyor :

— Arkadaşlar sağ olun, alâkanıza teşekkür ederim. Ben babamın öldüğüne ağlamıyorum. Her fâni gibi o da ölecektir. Ben şu anda babamın ruhuna bir Fatiha okumaktan âcizim! Bir Müslüman çocuğu olarak bunu düşünüyor ve utanıyorum. Ne okul, ne de babam bana bir şey öğretti.

Sayın Prof. buna ne buyururlar acaba?

Prof. (Teşebbüs doğrudan doğruya hükümetten değil, önce A.P.'li bir milletvekilinden geliyor) diyor. Bir hukuk bilgisinin (!) böylesine çam devireceğini tahmin etmezdik doğrusu. Bir milletvekilinin kanun teklifi getirmesi kadar tabii ne olabilir? Adı üstünde milletvekili, milletin temsilcisi demektir. Milletin arzusuna göre hareket edecektir. Çünkü milletin reyi ile seçilmiştir.

Ezan'ın aslî şekline (arapça) çevrilişini de yeren Prof., bunu bir siyaset işi telâkkî ediyor. Bilmiyor ki yeryüzündeki 700 milyon İslâm kitlesi Ezan'ı hep böyle okur. Hatta İslâm cemaati bulunan yerlerde de Ezan öyle okunur. Hem Ezan müslümanların paroladır anladınız mı?

Prof.: (Türkiye'de uzun yıllardanberi Milli Eğitim Bakanlığı marifetiyle okullarda dinsiz ve Allah'sız olarak yetiştirilen nesiller kendi iman ve cevherleriyle bugüne kadar, millî varlığını güç belâ zorluklu muhafaza edebilmişlerdir) hakikatini de inkâr ediyor, polemiğe giriyor. Yukarıda bir üniversite gencinin hazin durumunu izah etmiştik. O dram, neslimizin feci halini çok güzel anlatıyor. Üzerinde fazla söze lüzum yoktur sanırız.

Prof.: (Eğer ahlâkı yükseltmek istiyorsak, din duygusunu asıl kiliye, köyliye sindirmek lâzımdır) diyor. Böylece şehir kitlesini bundan vâreste kılıyor. Halbuki biz, Prof.un ifadesiyle ayni sindirme olayının sehir kitlesine de tatbikini istiyoruz. Bilhassa kendileri gibi sözde karşılaşmışarla âcilen tatbikini istiyoruz. Hem bu memleket, millî hudutlar içinde bölünmez bir bütündür. Köylü, şehirli diye tefrike ne lüzum var?

Prof. devamla: (İslâm Dinî, bunu, bin yıl önce kabul etmiş olan Türk toplumunun dünyesine gereği gibi işlememiştir) buyuruyor (!). Bu hüküm kendisi hakkında doğru olabilir. Ama böyle bir ifadeyi büyük bir kitle hakkında kullanırken dikkatli olmak lâzımdır. Biz, adaleti, cihadı, fazileti İslâm Dini'ni bakul ettikten sonra cihana kanıtmışızdır.

Yazısı ilerledikçe Prof., bataklığa saplanan mahlûk gibi çırpındıkça daha da derinlere gümülüyor. Şu inci (!) gibi cümleye bakın: (Dindeki cehaletin de tek sebebi, Kur'ân'ın Türkçeye çevrilmeyişi, ibadetin, halkın anlayacağı şekilde Türkçe olarak yapılmayışıdır.) Değerli (!) hukuk âliminin hangi yanlışını düzeltelim. Bir kere, Kur'ân'ın Türkçeye çevrilmesi başka, ibâdetin Türkçe yapılması başka başka şeylerdir. Birçoklarının yanıldıkları gibi, Prof. de Kur'ân'ın Türkçeye tercümesi ve lâtin harfleriyle yazılmasını birbirine karıştırıyor. Kur'ân-ı Kerim Prof. zamanında da, şimdi de birçok şahıs ve heyetlerce meâlen Türkçeye çevrilmiştir. Hatırımıza gelen birkaçını sıralayalım :

1) Kur'ân-ı Hakim ve Meal-i Kerim (3 cilt) H. Basri Çantay.

2) Mean-i Kur'ân (2 cilt) İ. Hakkı İzmirli.

3) Tanrı Buyruğu (2 cilt) Ömer Rıza Doğrul.

4) Kur'ân-ı Kerim'in Meâli (3 cilt) Diyanet İşleri Reisliği.

5) Kur'ân-ı Kerim'in Meal-i Âlisi (8 cilt) Ömer Nasuhi Bilmen..

Bu saydıklarımızın dışında gazetelerde tefrika edilmiş tercümeler olduğu gibi, ilmî değeri olmayan şahıs ve heyetlerin neşrettikleri tercümeler de vardır.

Prof. (Ben Kur'ân'ı ilk defa Avrupa tahsilim sırasında M. Savary'nin bugün hâlâ kütüphanemde saklıdığım, fransızca tercümesinden anlıyarak okudum. Yazık ve ayıp değil mi!!) diyor. Evet, çok yazık, çok ayıp. Bu sözünüze ilâve edecek bir şey bulamıyorum. (Şecaat arzederken merd-i kıpti sirkatini söyler) de olduğu gibi, perişan halinizi ne güzel ifade etmişsiniz. Bu saçmasınızla fransızcayı ne derece bildiğinizi mi, yoksa Türkçe Kur'ân tercümelerinin mevcut olmadığını mı iddia etmek istiyorsunuz? Sakın ola ki bundan sonra böyle garip iddia ortaya atmayasız.

Yazısının son bölümünde aâlame (!) Prof.: (Din eğitimi bir özel eğitim işidir. İlkokullarda temel verilir ve yazılacak güzel din kitapları ile bu temeli aile muhafaza eder ve geliştirir) diyor. Halbuki bilmiyor ki İlkokulların yalnız 4. ve 5. sınıflarında Din Dersi vardır. Bu ders vaktiyle, öğretmen okulları ve köy enstitülerinde hiç Din Dersi okumamış öğretmenler tarafından da okutulmaktadır. Son senelerde yetişen öğretmenler ise — kâfi olmamakla beraber — Din Dersi okutmaktadırlar.

Ortaokullara gelince: Yalnız 1. ve 2. sınıflarda haftada birer saat Din Dersi vardır. 3. sınıftan lise son sınıfına, hatta üniversite son sınıfına kadar Din Dersi yoktur. Demek oluyor ki bir talebe, İlkokuldan Üniversiteyi bitirinceye kadar sadece 4 sene; o da haftada birer saat olmak üzere Din Dersi okuyacaktır. Kaldı ki düne kadar ortaokullarda Din Dersleri nâehil ellerinde idi. Allah'a çok şükür, yetişen ve yetişmekte olan İlâhiyat Fakültesi ve Yüksek İslâm Enstitüsü mezunları orta tedrisatlaki Din Derslerini selâhiyetle okutmaktadırlar.

Prof., yukarıya aldığım cümlesinin sonunda, (İlkokullarda temel verilir ve yazılacak güzel din kitapları ile bu temeli aile muhafaza eder ve geliştirir) diyor. Düşünmüyor ki aile de hakiki bir din bilgisinden mahrum olabilir. Düşünmüyor ki geçim endişesiyle birçok aile okuldaki çocuğu ile iyice meşgul olamaz. Şu vak'ayı da Prof. ve onun gibi düşünenler ibretle okusun :

Genç bir aile 12 yaşına basan biricik oğullarını Ortaokula veriyor. Baba İnşaat Mühendisi, anne de Eczacıdır. Din Dersi öğretmeni zaman zaman ödevler vermektedir. Çocuk ilk kaynak olarak anne ve babasına müracaat eder. Heybât ki anne, baba cevap vermekten âcizdirler. Çocuklarına karşı mahcupdurlar. Din Dersi öğretmenine giderler. Baba, öğretmene durumu bütün açıklığı ile anlatır: «Oğlum, verdiğiniz ödevleri bize soruyor, cevaplandıramıyoruz. Bize yardım etmenizi istirham ediyoruz» der. Öğretmen bu samimi itiraf karşısında mütehassis olur ve İmam-Hatip Okulu son sınıf öğrencilerinden birini görevlendirir. Çocuk kurs alır ve yetişir.

Sayın Prof. böyle durumlar da vardır ve bu durulabilenlerden yalnız biridir. Burakın, imanlı milletvekilleri çalışsınlar da neslimizin bu büyük ihtiyacı karşılansın. Bu, bütün bir milletin isteğidir. İstemeyen sadece sizin gibi gönülleri kararmış, kart yobazlardır.

AĞAÇ

Biz su ile sizin için hurmalar, üzüm bağları vücuda getirdik. Bu bağlarda çok meyveler vardır, ondan yersiniz.

— Kur'ân-ı Kerim —

Bir kimse ölmüş, bâkir bir araziyi ihya eder, yani o arazi üzerinde işler ve istifade edilir bir vaziyete sokarsa o kimse için o arazide ecir vardır. Kendinden başka ne gibi hayvanat olursa olsun yer ve istifade ederse, bu istifade o ihya eden kimse için bir sadakadır.

— Hadîs-i Şerif —

Bağa geliniz, yeşil giyineniere bakınız! Her köşede bir çiçekçi dükkânı vardır. Güller gülerek bülbüllere diyorlar ki : «Susunuz ve susarak seyir ediniz.»

— Mevlâna Celâleddin-i Rumî —

Allah'ın size sayısız nimetleri vardır, işte o büyük nimetlerden biri de ağaçtır.

— Ahmed Hamdi Akseki —

YALAN DUNYA

Kandık sana, sefil düştük yalan dünya,
Sana gelen, sana konan, bir göçmendir.
Garip Geldim, garip gittim fani dünya,
Bilmez idim evrende sonun hazandır.
Şeyda Mecnun'u gezdirdin diyar diyar,
Yıllardı hasretiydi Leylâ gibi yar.
Olmuştu Kerem Aslı Hanım için seyyâr,
Kandık sana, sefil düştük yalan dünya.
Sevdirdin mutantanlı mahi insana,
Zevk verdin, sefa verdin bıraktın yana.
En sonunda gönderdin toprakh bana,
Kandık sana, sefil düştük yalan dünya.
Bezendin pembe gülün altın rengine,
Düşmandın fakire, dost idin zengine.
Onu da yendin, meydan kaldı kendine,
Kandık sana, sefil düştük yalan dünya.

İsmail ARSLAN
İ. Ü. Ed. Fakültesi

MÜCAHİDİN-İ MEVLEVİYE ALAYI'NI HATIRLAYIŞ (*)

Kadir MISIROĞLU

Gök ve deniz, yarı açılmış bir midyenin iki kabuğu gibi masmavi yarımküreler halinde ufukta birleşiyordu. Gelip geçen beyaz yelkenliler ise, onlar arasında parıldayan incileri andırıyordu. Kışı, hemen hemen hiç hissetmiyen bu şehirde, taze bir yeşillik coşkun bir akış halinde sahile vararak, denizin koyu mavisi ile kucaklaşıyordu. Tabiat, insanı her türlü meşgale ve sıkıntılarından alarak, sihirli güzellikleriyle oyalayıp dinlendirmek için bu şehirdeki kadar belki hiçbir yerde cazibeli olamazdı. Fakat Zeytinlik İlkokulunun bitişiğindeki çalışma odasının penceresinden Karadenizin ürpertici güzelliklerine dalan genç miralay, şevket ve düşüncelik gözükuyordu. Bakıyor, fakat görmüyordu. Bu şehir; vaktiyle, bütün İslâm Dünyası'nı Türk'ün liderliği altında toplayıp birleştiren, Büyük Cihangir **Yavuz Sultan Selim Han**'ın şehzadeliğini geçirdiği Trabzon'du. Kaç gündür, burada Osmanlı Devletinin sayalleri tarafından kovalanıyormuşcasına ürpertiler içinde dolaşıyordu. Sanki her sokağın dönemecinde O'nunla karşılaşacak ve hesaba çekilecekti. İmparatorluğun **«ebed müddet»** namlı tahdima oturunca bütün Dünyayı dolduracak kadar görkemli kadar coşkun bir cihangirlik meyli gösteren bu celâdeli padişahla bir karşılaşma, ona ne cevap vereblirdi. Dört çephede döğüşen ordular artık yorgun ve perişandılar. Din, vatan ve milletin müşterek ve yüksek değerleri ile birlikte Türk'ün tarihi hassasindeki peresti̇ş ve itibarını da korumak için elden gelen gayret sarfedilmişti. Yalnız Çanakkale'nin çorak sırtlarında bu emelin gerçekleşmesi için ikiyüz ellibin yetişmiş vatan evladı, şehâdet şerbetini içmeyi vatanına şeref saymıştı. Ne yazık ki; İttihadcılar, devleti hakikaten çok fena idare ediyorlardı. Gizli ve korkunç kuvvet **«yahudi»** ye tamamen angaje idiler. Bunu, büyük imparator **Gazi Sultan Abdülhamid Han**'ı tahtan indiren heyete, safkan Yahudi ve fitne kumkuması olan **Emaniel Karasu Efendi**'yi dahil etmekle açığa vurmakta hiçbir beis görmemişlerdi. İlk icraat olarak da Yıldız Sarayını yağma etmekle işe başlamışlardı. Genç miralay, **«Bu** resmî soygundan itibaren İttihatçı güruhunun israatları hep ayını gaflet ve sekavetle yürüyor.» diye düşündü. Zihni, yakın olayların ibret kesimleri üzerinde gezinmeye başladı. Hakikaten, herşey İttihatçıların destanlaşan ahmaklığını göstermekteydi. Bunun en ibretli misali de muhakkak ki Cihan Savaşı'na girişleriydi. Günün birinde iki Alman savaş gemisi (Goben ve Breslav) İstanbul limanı'na sığınarak bizim için tehlikeli bir durum meydana getirmişlerdi. Buna dâhi (!) İttihatçılar şâhâne bir çare bulmuşlardı. Bu gemiler, güya geçici olarak bizim taraftımızdan kiralanmıştı. Başlarına birer fes giydirilen zabitan ve mürettebat da Osmanlı hizmetine girmişlerdi. Rus, Fransız ve İngiliz sefirlerinin birçok müracaat ve protestoları hiçbir sonuç vermemişti. Halbuki bunlar, savaş sonuna kadar tarafsız kalmamız şartı ile mülkî tamamiyetimiz için garanti vermişlerdi. Bu olay Alman Genel Kurmayının bir tertibi idi. Gaye, bir emri vaki ile Osmanlı Devletini savaşa sokarak Almanya'nın yükünü hafifletmekti. Bu sırada İttihatçı liderlerden **Enver Paşa**, Balkanlardaki kayıplarımızı telâfi için Rusya'dan emin olarak, harekete geçebilmek maksadıyla Rus Sefiri ile temaslaydı. Alman Entelijansı bunu haber aldığı içindir ki; derhal bir emrivaki ile bizi kendi safında savaşa sokmak çarelerini aramış ve bu taktiği bulmuştu. Alman milli menfeatlerine göre hareket etmekle mükellef bulunan bu generaller nüfuzlarını ve otoritelerini başlarındaki festen başka her şeyleri Almandı. Gemi kumandanı **Soşon Paşa** güya manevra yapmak maksadı ile Karadenize açılmıştı. İlk hareket olarak bir Rus nakliye gemisine hücum etmiş, sonra da Sivastopol'u bombalamıştı. Gemiler altıyüzelli yıldanberi cihan ufuklarında serefle dalgalanmış Osmanlı sancağını taşıyorlardı. Bu sebeple artık ok yapdan çıkmış ve Türkiye bu emriváki ile Almanya safında savaşa girmişti. Osmanlı Devleti gibi yüzyıllardan beri yerleşmiş idare ve siyaset anlayışını bir anda bir devlete bu derece basit emriváki̇lere imkân verebilecek kadar hesapsız ve tedbirsiz bir kadronun hakim olması, şimdiye kadar asla görülmemişti. Bu böyle gözü kara ve hesapsız bir savaşa girişti ki: İttihatçıların her biri, Alman Amirallinin emriváki̇sini öğrendikleri zaman çılgına dönmüşlerdi. Başkumandan Vekili **Enver Paşa**, Harbiye Nezaretinin büyük ve tantanalı salonlarını cinlatıcasına: «Bu bir alçaklıktır!» diye bağırıyor, Sadrazam**Prens Said Halim Paşa** ise; sözünden hiçbir hünar güremiyordu. Fakat artık iş işten geçmişti. Her şeyleri ile Alman olan bu gemilerin müretteb̃atının başlarına fes giydirmekle onların, Osmanlı-Türk menfeatlerini düşünür hale getirilemiyeceklerini hesap etmekten ötüı̈ zihniyetteki Türk devlet adamlarının yalpalayan dümensiz bir gemi gibi mukabbetata boyun eğmek mecburiyetinde idi.

Her şeye rağmen millet, dört çephede dokuz orduşu ile tarihinin en büyük fedakârlıklarını yapmak suretiyle varlığını koruyabilmek için canhıraş kahramanlıklar gösteriyordu. O derecede ki; bu güne kadar bütün savaşlarda başı sarılı, eli tesbihli, mübârek ve pirî fâni ihtiyar din adamları, sırf orduyu hümayun'un hareketinden evvel zafer için, zaferden sonra da sülûh için gazilerin önüne geçiyor ve riyazatla süzülüp incelmiş ellerini semaya kaldırarak dua ediyorlardı. Hatta ordu, İslâm hayat nizamının yayılması ve korunması için kurulmuş en müessir bir vurucu organ olduğundan, temelinde de bu mübârek din adamlarının dua ve müjdeleri bulunmaktaydı. Bütün millî tarih boyunca Allah'ın yüce namını duyurup tanıtmak için girişilmiş bulunan cihadın kaynağı ve kuvveti dinî heyecandı. Bu yüzden, büyük İmparatorluğumuzun en kudretli askeri teşkilâtı olan yeniçeriliğin kuruluşunda, devrin manevî sultanı **Hacı Bektaşi Veli Hazretleri**'ne düşen vazife, bu yeni teşkilât askerlerinin sırtlarını sıvazlıyarak : **«Bunların ismi yeniçeri olsun. Allah yüzlerini ak etsin!.. Kollarını güçlü, kılıçlarını keskin, oklarını delici, kendilerini üstün kılsın!»** duasından ibaretti.

Genç miralay, «Halbuki bu gün öyle mi!» diye düşündü. Artık başı sarıklı, eli tesbihli insanlar bile vatanın karşılaştığı bu büyük felâketten kurtulabilmesi için kılıca sarılmış bulunuyorlar. Bu gün din adamına düşen vazife; sadece zafer için veya zaferden sonra şükür için el açıp dua etmek değil; Mehmetçiğin önünde şahadet şerbetine büyük bir iştiyakla atılmak suretiyle onu ruhundaki iman vecdini coşturup galeyana getirmektir. İstanbul'dan ayrılmadan önce bu maksatla Harbiye Nezareti'nin kapısında yapılmış bir merasim gözünün önüne geldi. Nüvesini İstanbul'un muhtelif semtlerindeki Mevlevi tekkeleri mensuplarının teşkil ettiği **Mücahidin-i Mevleviye Alayı** kurulmuştu. Bu alaya Mevlevi şeyh ve dervişlerinden başka hemen hemen bütün tarikatlarin mensupları da katılmışlardı. Fakat, çoğunluk mevlevi olanlardaydı. Vatanı istegle kuşatan cihan savaşının getirdiği büyük felâketin atlatılabilmesi için, yılların sükûnet ve tevekkülle kehribar tesbihler üzerinde geçirdikleri ellerinden bu mübârek eller, birer kılıç kabzasına yapışmış olarak Harbiye Nezareti önünde toplanmışlardı. Hepsinin başında Mevlevi sikkesi, sırtlarında dervîş cübbesi vardı. Kurtarılmış ve sükûnete edilmiş vatan üstünde derinleştirmeye memur bulundukları iman, aşk ve fetekkürünün canlı timsalleri olan bu mânâ eleri, iş başa düşünce birer delikanlı azim ve kararı ile cepheye gönderilmek üzere bu alayı teşkil etmişlerdi. Bu sancağı, alay kumandanı vekili **Yenikapu Mevlevihanesi Şeyhi Abdül Bâki Efendi**'ye meraslmle tevdi edilmişti. Alayın kumandanı ise Konya'da oturan ve Mevlevilerin en büyüğü sayılan **Veled Çelebi (Izbudak) Hazretleri** idi. Alay Harbiye Nezareti kapısında iş̇mdiki İstanbul Üniversitesi merkez binası önünde) yapılan merasimden sonra yola çıkarılmıştı. Yol boyunca diğer zaviye ve tekke mensuplarının da kendilerine katılmasıyla Konya'ya kadar alay daha genişleyip kalabalıklaşan **Mücahidin-i Mevleviye Alayı, Hazreti Mevlâna**'nın Türbesi önüne varınca durmuştu. Burada bütün Konya halkının da iştirakiyle yeniden bir merasim yapılmıştı. Fetih sûresi okunmuş, Hazret-i Mevlâna'nın ve bütün manevîyat kahramanlarının ilmmerleri ziyaret olunduktan sonra, alayın zafer âyetleri ile donatılmış sancağı Alay Komutanı, **Veled Çelebi Hazretlerine** teslim edilmişti. O'nun kumandası altında yola çıkan **Mücahidin-i Mevleviye Alayı,** karargâhı Şam'da bulunan 4. Ordu emrine verilmişti. Fakat muntazam bir askeri eğitim görmemiş olan bu alay, mecburen diğer birliklere birer ikişer dağıtılmak suretiyle savaş hattına sokulmuşlardı. Esasen onların asıl fonksiyonları, askerlerin dinî heyecanlarını galeyana getirerek celâdetlerini artırmaktı.

Milletin, loş tekke köşelerinde Allah aşk ve muhabbetiyle derden derinleşme yolunu tutan bu en sakin ve kendi dünyalarında tevekkülle yaşıyan fertlerini dahi, savaş saflarına kosturan bu korkunç bâdire acaba atlatılabilecek miydi?

(*) Kadir Mısıroğlu'nun basılmakta olan «KURTULUŞ SAVAŞI'NDA SARIKLI MÜCAHİDLER» isimli eserinden.

«Bunların ismi Yeniçeri olsun. Allah yüzlerini ak etsin. Kollarını güçlü, kılıçlarını keskin, oklarını delici, kendilerini üstün kılsın.»

ACI, FAKAT GERÇEK

Şu anda ismini hatırlayamadığım, Almanya'da bir Teknik Üniversitede okuyan çeşitli ülkelerden gelen Müslüman talebeler için, Rektörlük üniversite bahçesinde bir mescit yaptırıyor. Mescidin açılış töreni için Müslüman memleketlerden gelen talebelere davetiye gönderiyor, yalnız Türk talebelerine davetiye göndermiyor. Kendilerine davetiye gönderilmeyişine, bizimkiler içerliyor. Durumu Rektörlükten soruyorlar. Rektör, kendilerine aynen şöyle diyor :

— «Uzun zamandan beri, bu mescidin yapılması için, bütün İslâm ülkelerinden gelen Müslüman talebeler, ellerinden gelen maddî ve manevî yardımı esirgemediler, çalıştılar. Fakat sizler hiç alâkadar dahi olmadığınız için, sizlere açılış davetiyesi göndermeye lüzum hissetmedim.

Tabii bu cevap karşısında haksız olduklarını anlıyan Türk öğrenciler, başlarını öne eğerek Rektörün yanından ayrılırlar... Yıllarca mâneviyattan yoksun olan Milli Eğitim sistemimizin meyveleri başka türlü olamazdı ki...

⁂

Dünyanın bir çok fuarlarında mâbetler vardır. Fakat uzun yıllardan beri İzmir Fuarı'nın bir mâbetten yoksun olduğunu fark eden birkaç şuurlu zengin müslüman İzmir Belediye Reisi Osman Kibar'a müracaat ederek : Fuarın uygun, mütâlâa edilecek bir yerinde, fuara gelecek ziyaretçilerden, arzu edenlerin vaktini geçirmeden namazlarını kılabilecekleri bir mâbet (mescit) yapmak için müsaade talep ediyorlar. Reis verdiği cevapta ;

— «Fuarda böyle bir mâbede lüzüm yok». diyerek, müracaat eden zevatı geri çeviriyor. Bu haberi geçen sene İzmir'de iftar eden Fedai Dergisinde okuduk ve bu güne kadar tekzip edilmedi.

Yine Fuarda bir kanepede bir kızla erkek oturmuşlar, gayri ahlâkî hareketlerde bulunmaya başlayınca, bekçi müdahele ederek bu ahlâksızlara polise teslim ediyor. Durumdan haberdar olan ayrı Belediye Reisi, normal görevini ifâ eden bu bekçiye aynen şöyle hitâb ediyor :

— «Bir daha Fuardaki gençleri, böyle rahatsız edersen, derhal işine son veririm.»

İdarecilerimiz bu görüşte olduğuna, bu vatan daha nice Kadeş rezâletlerine gebedir...

İsmet SOYER

Güleriz Ağlamacak Halimize

MANEVÎ FİYASKO

Mehmed ŞEKER

İyi ya, nedir bu halimiz?

Hani kalkıyorduk. Medeni milletler seviyesine yükseliyorduk. Batılılaşıyorduk. Avrupalıya bağrımızı açmıştık. Bizi kurtaracaktı.

Böyle mi?

Bir millet madde ve manasını iyi muhafaza edersе, geliri ile giderini ayarlar, ruhu ile vücudunu korursa, şahsiyetli, karakterli olursa hem maddeп, hem de manen kalkınır.

Toplumumuz bu hasletlere sahip mi? Dinini koruyabiliyor mu? Hayır. Ahlâklı mı; hayır. İktisadî kalkınmaya, ekonomik refaha, eğitim problemine bir ölçü koymuş muyuz. Yine de; hayır!

Yüz yıllardır sökülen temellerin, devrilen çamların, yıkılan değerlerin yerine yeni olarak ne koymuşuk ki? Elimizde ne var ki... Kalan ne ki?

Biz asîl hasletlerimizi muhafaza edememişiz; Nerede benim o gür imanlı ecdadım? Allah yolunun fedaisi, İslâmın kılıcı olmak şerefine ulaşan, Avrupalıyı tir tir titreten, önünde diz çöktüren, hıristiyana; «Aman ne olur Roma'yı bize bağışlayın» diye yalvartan ecdadımın nesi var ki bugün bizde?

Nerede o mücahitler?

İnsan sokakta gezmiye utanıyor; Turist diye bir sürü — affedersiniz — baldırı çıplak dolmuş şehre.. Camiye mini eteği, kısa şortuyla giriyor. Sokakta öyle geziyor. Parkta yatıyor, para korkusundan otele gitmiyor. Bir simitle öğünü savuyor. Bu mu gelecek döviz? Bu mu «altın yumurta yumurtlayan tavuk» denen turizm. Vallahi bilmem ama, bir müessese ihdas edilirken diğerleri ihmal edilmemeli, bu bir. Sonra o müessesenin getireceğinni karşılığında, götüreceği de hesaplanmalıdır, bu da iki...

Turizmin belki maddî faydası olabilir. Bunu ancak ilgililer bilir. İstatistikler senelerin getirdiği artışı söyler. Zannıma göre pek önemli bir kabarma olmasa gerek. Konumuz bu değil.

Bunun manevî yönünü ele alalım.

Evvelbi geldi. Kendi çevresinde, muhitinde giyilen mahallî kıyafetiyle dolaşıyor. Eh bizde de yerleşmiş bir «medenî avrupa!» tipi de var. Genç nesil kendi kendine bir muhasebe yapıyor. Ve, «Demek ki avrupalı böyle kalkınıyor» diye ona özeniyor. Zaten yıllarca taklit edilmiş. O da başlıyor taklide.

Bilmiyor ki genç, medeniyet kıyafetle değildir.

Bu turist; taklid makinasını, kendi kültürünü yayma politikasına çalıştırır. Bazan sinsice kurnazca, bazan da açıktan açığa. Hiç çekinmeden milletimin gözüne baka baka, kıs kıs güle güle, benim kendi memleketimde bana karşı hakim duruma geçerek söz sahibi olur. Bu onun millî vazifesidir.

Bu yalnız kıyafette kalmaz. İşin ahlâk yönü de var. Bir toplumu yıkmak için toplumun ahlâkî değerlerini temelinden yıkmak lâzım. İşte Avrupalı bunu yapıyor. Batılı bunun için çalışıyor. Sinema dünyası, tiyatro âlemi, gazete, mecmua sayfaları, güzellik kraliçeleri seçimi ve daha niceleri buna misaldir.

Bu kadarla kalsa iyi...

Bu iş için batılı, turistini de vazifelendiriyor. Adam geliyor, gençliğin şehvetini kamçılıyor, tahrik ediyor. Sonra da bunun adı «turiste tecaviz edildi» oluyor.

Zaten yıllardır süründe giden bir kültür ihtilâl havası var. İlimde, dilde, san'atta, ahlâkta v.s... Bu ihtilâl Müsüman-Türk'ün ruh kökünde ne varsa hepsini yıkmak istemiştir, bunun için çalışılmıştır. Fakat Allah'a şükür ki milletimiz mazisinden aldığı oğunlukla temelinden sarsılmak istenilen müessesesesleri koruyabilmiştir. Yeni nesil ise medeniyet adı altında işlenilen cinayetlerin kurbanı olmuştur. Genç nesil bir ruh sarsıntısı geçirmektedir. Genç neslin ruhu deprem dalgaları ile sallanmaktadır.

Medeniyet, batıcılık, kalkınma teraneleri neslimizin insanını maneviyat kısırlığına itmiştir. Elbette medenî olacağız. Batı'nın ilmini, tekniğini, san'atını alacağız, sonra da kalkınmak için çalışacağız. Ama bunu bütün manevî değerlerimizi yıkarak değil, bilâkis «Bugün ölecekmiş gibi âhuretine, hiç ölmiyecekmiş gibi de dünyana çalış» hadîs-i şerîf'inin ışığı altında maddemizle manâmızı meczederek çalışmak zorundayız. Ancak böylece yeni neslin sürüklendiği manevî süküta, manevî fiyaskoya bir son verebiliriz.

Manevî fiyasko bacalarımızı sarmak üzeredir. Ne olur biraz kendimize gelelim. Benliğimize dönelim. Müslüman-Türk gencini düştüğü manevî fiyasko çukurundan çekip çıkaralım.

DAMLATAŞ MAGARASI ve MERYEM ANA

H. K.

İLGİLİLERİN İLGİSİZLİĞİ DEVAM EDERSE

Alanya'da «Damlataş Mağarası» ismiyle tanıtılan bir mağara var. Eşsiz güzellikleri bulunan Alanya'yı gezmeye gidenler bu görülmeye değer mağarayı da geziyorlar. Ancak çok garipтir ki, mağaraya girilir girilmez bir ilgili geliyor ve tam karşıda, yarım balta sapı şeklindeki bir taşa işaret ederek: «Bu taş Meryem Ana'ya benziyor» dedikten sonra «buyurun aşağıya inin» diyor ve daha sonra banda alınmış bir ses, mağara hakkında kısaca bilgi vermiye başlıyor. Dikkat ettim, o gösterilen taş biçiminde, bu mağarada pek çoktu. Şaşırıp kaldım. Acaba her gezmeye gelene o ilgili zatın hemen gelerek: «Bu taş Meryem Ana'ya genziyor» deyip dönüp gitmesi ne ifade ediyordu?

Birçok fikirler haturıma geldi Bunlardan en önemli ikisi şu idi :

a) Birkaç turist celbedebilmek için burada da bir Meryem Ana efsanesi icadetmek ve bu yoldan para kazanmak...

b) Türkiye'yi hıristiyanlaştırmak isteyen misyoner parmaklarının bilinmeden buralara kadar uzanmış olması...

Çıkmca ilgili zata dedim ki, «Beyefendi, bu içerdeki alelâde bir taş parçasının Meryem Ana'ya benzetilmesi müslüman kardeşlerimizin sizce hislerini zedelemiyor mu?» Sayın beyefendi bana şu cevabı verdiler: «Biz Meryem Ana'dır demiyoruz, Meryem Ana'ya benziyor diyoruz.» Konuşmak istemediğini de görünce üzgün olarak çekip gittim.

İslâmiyetin kabul edildiği bir yerde ne maksatla olursa olsun taşın, toprağın Meryem Ana'lara benzetilmesi, katî olarak İslâm inancını zedeler. Bunun böyle olduğunu bile bile gelen bir hıristiyan turistin bu taş Meryem Ana'ya benziyor demesiyle, onun peşinden gitmek doğru bir hareket değildir. Şurası muhakkaktır ki bu «Meryem Ana'ya benziyor» sözü döne dolaşa seneler sonra Meryem Ana'nın kendisi olup çıkacaktır. Zira tarih bu gibi örneklerle dolup taşmaktadır. Putperestlikte yanı yolda meydana gelmemiş midir? Ayrıca bir hıristiyan turistin bu sözü yani benzetme işini ortaya attığını kabul edelim. Biz müslümanlarda akıl ve düşünce yok mu? Onların ellerinden gelse evlerimizdeki Kur'an'larımın alıp yerlerine İncil'lerini asmazlar mı? Bunun böyle olduğunu bildiğimiz halde her giren müslümana «bu taş Meryem Ana'ya benziyor» demek ve onun fikrini bu cepheye yönelterek Meryem Ana'da toplamak şayet gafletten ileri geliyorsa lütfen kendine gelelim. Korkarım ki bu Damlataş mağarası yıllar sonra Damlataş kilisesi olup çıkar.

Bir hıristiyanın bu benzetme işini ortaya attığını kendileri iddia ettiler. Hiç kimsenin hüsnü niyetinden şüphe etmek istemiyoruz. Öyle olsun. Fakat bundan sonra bu cümlenin sarfedilmemesini rica eder ve ilgililerin dikkatini çekeriz. Bu, sadece bir müslümanın bir müslümandan ricası. «Din nasihattır» diyen Rasülü Ekrem efendimizin hadis-i şerif'i sarih ve vazıhtır. Biz kendilerine kardeşçe hatırlattık. Yine bu hatırlatmıza devam ederlerse bu işin manevî vebalı onlara aittir. Sayın ilgililerden alâka bekleriz.

Yazıya konu olan mağara.

Onlara : «Yer yüzünde fesad çıkarmayın!» denildiği zaman, «Biz ıslâhdan başka bir şey yapmıyoruz!» derler. Gözünü aç, iyi bil ki : Onlar yok mu, işte asıl müfsid onlardır, lâkin farkında değiller.

— K. Kerim —

Toprak kesilip kum kesilip Âlem-i İslâm;
Hep fışkıracak yerlerin altındaki esnam!
Bizâr edecek, korkuyorum Cedd-i Hüseyn'i.

Sönsün de ilâhi, şu yanan meş'al-i Vahdet,
Teslis ile çöksün mü bütün âleme zulmet?
Üçyüz bu kadar milyonu canlandıran iman,
Olsun mu beş on sersemin ilhadına kurban?
Enfâs-ı habisiyle beş on ruh-u leîmin,
Solsun mu o parlak yüzü Kur'an-ı Hakîm'in?

ARZ SALLANIYOR!..

Muhammed NÂDAN

Çocuk mantığının dahi kabûl edemiyeceği sudan sebeplerle, zelzelenin neden ve niçinini anlatmak istiyorlar... Bizse bu âfetin sebebini İlâhî bir ihtara bağlıyoruz :

Gemiyi azıya alıp da çılgınca tepinen ey ehl-i arz! Yerler, gökler sizin isyânınızdan harekete geçti. Bütün câmidât sarsılıyor, yer yerinden oynuyor hep sizin tuğyanınızdan!.. — Tekrar bir defa daha —, kulaklara çarpıp çarpıp akseden bu hakikata intibadan hâlâ nasîbinizi almıyacak mısınız?!.. Kahvehâneleri boşaltıp mektep; yine böyle bir sarsıntıyla üzerinize çökerek sizleri helâk edecek olan pavyonları terkedip câmiye çevirmiyecek misiniz? Sinemaları tenhâ, plâjları ıssız, umumhâneler kimsesiz kalıp; iflâs etmiyecekler mi hâlâ?

Ve ey devlet ricâli!... Aylardır feryâd edip; gasp olunan mukaddesâtını elde etmek için çırpının gençliğe haklarını teslim etmiyecek misiniz?!..

Ey ehl-i vatan! Yerden ateş fışkırıp, semadan taş yağsa hâlâ kendinize gelmiyecek misiniz?.. Nûh (A.S.) kavminin vahîm neticesinden; Lût (A.S.) kavminin korkunç encâmına uğramaktan korkmuyor musunuz?.. Bu tarihî hâdisâtın aynının, bir gün de sizin için zuhûr edeceğini, ürpererek düşünüp intibâha gelmiyecek misiniz?!..

Fakat :

«Hayır!.. Hayır!.. Yer dağılıp parça parça parçalanınca. Ve Rabb'in (C.C.) — emri — gelip melekler de sâf sâf dizilince... Ve ogün Cehennem de getirilmiş olunca; insan hakikatı ogün anlamış olur!.. Ve artık o anlayıştan O'na ne faide?.. Der ki : «Keşke hayatım için — güzel maeller — takdim etmiş olsaydım.» Artık o gün O'nun (C.C.) yapacağı azabı, bir kimse yapamaz!» (*)

Yoksa ey gâfiller gürûhu!.. Şu âyet-i celîle'de tasfîr olunan güne; şu yürekler acısı bedbaht hâlinizle mi erişeceksiniz?!..

Heyhât! Heyhât!..

(*) K. Kerim, Fecr Sûresi; âyet: 21-25.

«Şu misafirhane-i dünyaya nazar-ı hikmetle baksan; hiç bir şeyi nizamsız, gayesiz göremezsin. Nasıl sen, nizamsız, gayesiz kalabilirsin? Zelzele gibi vak'alar olan şu hadisat-ı kevniyye (varlık âlemiyle ilgili hâdiseler) tesâdüf oyuncağı değiller.»

İşte ey dalâlet bataklığına saplanmış ve Allah'ın emirlerine sırt dönmüş kardeşim! Duydun ve işittin ki hiç bir şey nizamsız ve gayesiz olamaz. Artık seni gaflete sürükliyen, ebedî felâketinin hazırlayıcıları olan levsiyyata yüz verme...

FETİHLER
FATİHLER
TÜRKLER

Ali TURGUT

Fatihlerin, fetihlerin ve her şeyi ile Türklerin ülkesinde bugünkü acıklı durumun özlü panoraması : Manevi duygular öldürülmüş, söndürülmüş, Allah için cihat aşkımız sindirilmiş, fethimizin sembolü Ulu Mabedimiz Ayasofya minarelerinde ezanımız kesilmiş, büyük devletimizin filân veya falân küfür devletinin uydusuymuş gibi göstermeğe hevesli hâinler çıkmış istiklâl ve haysiyetimizi zedeleyici davranışlarını düşmanlarımız irtikap etmişler... Ve halâ etmedeler...

— II —

Bize sundukları ve kabul ettirdikleri islâhat ve tanzimat fermanlarında özellikle gayri müslimlerin hakları üzerinde durmuşlar, sanki onlar mazlum ve mağdurmuş gibi bizim iyi niyetlerimizi istismar ederek yeni haklar talebinde bulunmuşlar. Arkasından nankör azınlığı teşvik, tahrik, isyan, muhtariyet, istiklâl...

Bu kadarla da kalmaz bu sevimli zehirsiz (!) yılan, öz kardeşlerimizden ayırır. Çeşitli ırkı ve cibilli hususiyetleri körüklemek suretiyle...

Bir zaman gelir doğudan, batıdan, kuzey ve güneyden kopardığı ve doğurduğu yapmacık devletlerle de yetinmez, gözü Anadolu'da münkirin. Hasta adam teşhisinin tedavisi zamanı şimdi... İstiklâl harbine tekaddüm eden günler... Malûm... Ama bilinenin bilineni asırlardır kapı köpeğimiz durumunda olan Yunan sürülerini İzmir'den Anadolu'ya saldırtışı...

Bu gerileme devresi içinde göz doldurucu bazı ferdî çıkışlar da yok değil. Baltacı Mehmet Paşa karşısında Pırut batıklıklarında boğulma sancısı çeken Rus ordusu bunun tipik misalî... İdârecî ve devlet adamı sıfatı ile Kanunî ile eş tutulabilecek otuzüç sene milletin emrinde, devletin başında bulunan mü'minlerin Halifesi Ulu Hakan Sultan Abdülhamit Han... Uzun saltanatı boyunca içte ve dışta çetin mücadeleler veren, hususî ile Yahudilik ve Siyonizm ile mücadeleyi baş gaye bilen bu büyük zata şanına lâyık, mevzumuza muvafık bir isim vermek gerekiyorsa: «Müdafaa Fatihi Sultan Abdülhamit Han» diyelim.

Birinci Cihan Harbi'nde Çanakkale'deki Bedrin Aslanları Müdafaa Fatihlerimiz listesinde... Hilâl ve salîbin son çarpışması, Müslüman-Türk nefis müdafaası İstiklâl Harbi. Tedhirli kumandanların emrinde, müdafaa kahramanlarımız, küfrü denizde boğan Fatihimiz... Topyekûn Türk Milleti... Fethin manada mümessili şairimiz Âkif'in :

Yumuşak başlı isem, kim demiş uysal koyunum.
Kesilir, belki, fakat çekmeğe gelmez boynum.

mısraları emperyalizmin yüzüne vurulan fikir yumruğu...

Millet sinesinden fışkıran bu dinî, millî kıyam ancak tahammül hudutlarımız zorlandığı zaman tahakkuk edebiliyor ama... Gerek içimizdeki ve gerekse dışımızdaki düşman uyumuyor. Şerrin, küfrün telkin ve tahrikî aralıksız devam ediyor. İşte bu telkinlerle iki asırdan beri cemiyetimizin bünyesinde büyüyen ve gelişen küfür ortamı, her geçen gün kendine yeni yeni sahalar ve imkânlar aramakla meşgul...

Fatihlerin, fetihlerin ve her şeyi ile Türklerin ülkesinde bugünkü acıklı durumun özlü panoraması; Manevî duygular öldürülmüş, söndürülmüş, Allah için cihat aşkımız sindirilmiş, fethimizin sembolü ulu mabedimiz, Ayasofya minarelerinden ezanımız kesilmiş, büyük devletimizin filân veya falân küfür devletinin uydusuymuş gibi göstermeğe hevesli hâinler çıkmış, istiklâl ve haysiyetimizi zedeleyici davranışlarını düşmanlarımız irtikâp etmişler... Ve halâ etmedeler...

Dünkü izzetimiz, bu günkü zilletimiz... Nedir Allah'ım bu necip milletin başına gelen?..

Nur istiyoruz sen bize yangın veriyorsun...
Yandık diyoruz, boğmaya kan gönderiyorsun.
Mazlumu nedir, ezmede ezdirmede mana,
Zalimleri adlin, hani öldürmedi halâ.

Buna rağmen ümidimizi kesmiş değiliz. «Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyiniz.», «İnanırsanız mutlaka gâlipsiniz.», «Yardım Allahtan, Fetih yakın. Mü'minleri müjdele.» Âyetlerinin tarihimizde gerçekleşen ulvî manasına imanımız tam... Dünkü öğündüklerimiz ile bugünkü yerindüklerimizin muhasebası yarınımıza ışık tutacak. İnanıyoruz ki yarınki Türkiye büyük Fatihlere yüklüdür. Yeter ki bünyemizde madde ve mananın hakikî erlerini yetiştirelim. Onlara büyük cihadın aşk ve ruhunu aşılayalım.

Bu içten duygularla dolu yarının imanlı Türkünün idealinde tasarlanan projeler, aksiyon, hareket haline gelme imkânına kavuşacak... Bizim Fatihimiz o zaman Ayasofya'yı fetheden olacak... Bizim Fatihimiz «Kıbrıs bizimdir..» diyerek öz vatan toprağının müdafaasını tam bir imanı metâneti ile yapan olacak. Onun kalbi Türkistan, Filistin ve Keşmir'le birlikte çarpacak. Rus Komünizmine karşı çıktığı kadar, batı emperyalizmine de dur diyecek... Çünkü benim Fatih babam küfrü, tek millet bilmişti. Sisteni ve rejimi ne olursa olsun. Benim Fatih milletimin liderliğinde kurulacak üçüncü dünya, doğunun Komünizminden, batının sömürücülüğünden bıkmış insanlığa yepyeni bir hayat, ümit ışığı verecek. Bunun adına «Türkün liderliğinde İslâmın şahlaması» diyeceğim.

Mefkuremiz Utopik, hayalperest, ırkcı ve faşist bir anlayışın uzağındadır. Gayemiz Allahın ipine yapışan Müslümanlar olarak birleşmektir. Nasıl birleş-

(Devamı 26. sayafda)

İSTİKBAL İSLÂMINDIR

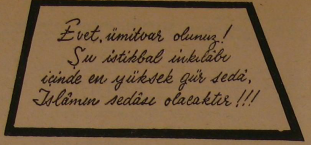

Abdullah HÜDAVERDİ

Ruhi boşluklar içinde bocalayan insanlığın, ALLAH ve Muhammedin gösterdiği doğru yolu şaşırarak, nefsine uymak suretiyle şeytanın fino filosu gibi esfeli safiliyne doğru ilerlediğini görüp de elem duymamak mümkün değildir.

İkinci cahiliyet devri vahşetinde hayvanları dahi geride bırakarak şaşırtacak olan bir güruh, sokaklar ortasında hayvanlık gösterilerinde birbirleriyle yarış etmektedirler...

Ahlâksızlığın dahi sınırlarını aşıp taşarak, nefislerinin peşine düşen bu zâniler ve câniler zümresinin akla ve hayale sığmıyacak kadar korkunç ve yüz kızartıcı halleri, insanı insanlığından utandırmaktadır...

Ahlâksızlığın dahi bir mahremiyeti ve bir ahlâklı tarafı olduğunu unutarak Moskova'nın yolunu tutan bu sürüye dur demek vakti ne zaman gelecektir? Henüz bunun cevabını bulmak ve vermek mümkün görünmemektedir.

İnsanın zevki selimini ve islâmın ahlâkını bozmamak için hiç olmaz ise, bunlara deniz ortasındaki bir adada zâniler kampı açılmalıdır...

Bütün bu halipürmelâl içinde sana sesleniyorum: Ey Faziletli Müslüman! Kahraman ve şerefli Türk Münevveri! Ümidin her gününden fazla olsun, zafer senindir...

Behimî zevklerinin esiri olan şaşkın ve taşkın kimseler, nefislerini tatmin için hayvanlarla yarışırlarken sana düşen vazife, ölçüyü bulmak ve tek örneği tamıyarak onların yolunda olmaktır...

Müslümanlar müsterih olunuz; yüce ALLAH'ımızın çetin bir imtihanla ikiye ayırdığı (kazanan ve kazanamayanlar) yarışında zafer yine bu imtihanı kazanan ve ALLAH'ın şaşmaz yolunda olanlarındır...

Zafer, zafer benimdir diyen ve onu kazanmak için azimle çalışanların en tabii ve sarih haklarıdır...

Şeytana uyan ve HAKK'ı duymıyanlar, nefislerinin esiri olarak sabahlara kadar ömürlerini heba ederlerken, HAKK'ı duyan ve yaradanın emirlerine uyanların yârdan ve serden geçercesine bu elim ve onulmaz yaranın, ilâç ve çarelerini aramak suretiyle uykusuz kalarak sabahlara kadar yaptıkları duâlarla birlikte devamlı çalışmanın meyvelerini bir gün toplayacak ve bu meyveler dertlerin devası olacak, şaşıranlar da doğru yolu bulacaklardır.

Küfür mezarlığında iman işaretiyle uyanan ve yalnız ALLAH'a dayanan münevver Müslüman gençler yarının ma'mur Türkiyesinin samîmî birer mimarları olarak, küfür sineklerini avlayacak olan, sağlam ağları aşk ve iman telleriyle örmekte ve geleceği yakın görmektedirler...

Netice olarak sizlere müjde Müslümanlar. Ümitvar olunuz ve müsterih bulununüz, istikbal mutlaka islâmındır...

HAKK'ın sesini duyunuz, İslâma uyunuz ve O'nun emirlerine uygun şekilde çalışınız kâfi ve vâfidir...

Atiyi karanlık görerek azmi bırakmak,
Alçak bir ölüm varsa, eminim budur ancak,
Dünyada inanmam, hani görsem de gözümle,
İmanı olan kimse gebermez bu ölümle.

.....

Âlemde ziya kalmasa, halk etmelisin, halk!
Ey elleri böğründe yatan, şaşkın adam, kalk!

M. Âkif ERSOY

FATİH'in zamanının Ebu Hanife'si diye vasıflandırdığı büyük din âlimi

MOLLA HÜSREV (Mehmed Efendi)

–Ölümü : 1480 – H. 885–

Molla Hüsrev 15 inci yüzyılda yaşamış İkinci Murad zamanında ilmiyle, faziliyle temayüz etmiş olup Fatih Sultan Mehmet (1451-1481) devrinin tanınmış Şeyhülislâmlarındandır. Dürer-ül hukkâm fi şerh-i girer-i El ahkâm isimli eseriyle istihar etmiştir. Osmanlı Devletinin ikinci Kadısı ve Üçüncü Şeyhülislâmıdır.

Sivas'ın bu köyünde doğmuştur. Asıl adı Mehmed'dir. Babası Feramerz'dir. Kız kardeşini Osmanlı ümerasından Hüsrev isminde biri ile evlenmesi dolayısıyle, Mehmed efendi (Hüsrev kayını) namiyle tanınmış olduğundan adı Hüsrev olarak kalmıştır. Sivas ve Tokat civarında yaşayan Türkmenlerden Varsak aşiretine mensuptur.

Sadettini Teftazanının tilmizlerinden olan Burhaneddin Haydar Hervi'den ders okumuş ve sonra da Edirne'ye gelmiştir.

Edirne'de Fatih'in babası İkinci Murad zamanında Şah Melik Medresesine müderris olmuştur. Sonra kardeşinin vefatı üzerine onun müderris bulunduğu Çelebi Medresesinin de müderrisliği uhdesine verilmiştir.

Molla Hüsrev 1428 (H. 832) tarihinde Kadıasker olmuş ve Varna muharebesinde bulunmuş, Osmanlı Ordusunun şer'i işleriyle meşgul olmuştur.

İkinci Murad'ın tahtan feragat etmesiyle yerine geçen oğlu Sultan İkinci Mehmed Molla Hüsrev'i vazifesinde ikna etmiş ve ona hürmet göstermiştir. Hatta Molla Hüsrev'den söz açıldığında :

— «Zamanımın Ebu Hanife'sidir» diyerek büyük âlimi daima taltif ile, ona olan üstün sayqısını, muhabbetini izhar etmiştir.

Hatta bir sünnet düğününde Fatih, Molla Gürani'yi sağına, Molla Hüsrev'i de soluna almıştı. Molla Hüsrev bundan müteessir olmuş ve sanına lâyık bir yer verilmemesinden dolayı gücenmiş ve Bursa'ya gitmiştî. Orada bir medrese inşa ettirerek bizzat tedrisle meşgul olmayı tercih etmiştir.

1453 (H. 857) tarihinde İstanbul fetholunmuştu. İlk İstanbul Kadısı Hızır Bey'di. Hızır Bey'in vefatından sonra bu makama Molla Hüsrev getirilmiş, sonra da Galata, Üsküdar kadılıklarında bulunmuş, Ayasofya Medresesi müderrisliği de uhdesine verilmiştir.

1461 (H. 865) tarihinde Şeyhülislâm Fahreddin Acemi'den sonra Şeyhülislâm olmuş ve meşihat-ı İslâmiye makamında Yirmi sene vazife görmüştür.

Veli ERTAN

Molla Hüsrev ahlâkı hamide ile muttasıf bir zattı. Herkesin muhabbet ve hürmetini kazanmıştı. Dersgideceği zaman ilmîleri evinin önünde toplanır, topluca ihtiramla üstadlarını medreseye götürür ve aynı şekilde evine getirirlerdi.

Konağında birçok hizmet edenleri bulunduğu halde odasını bizzat süpürür ve mumunu yakardı. Şiir söyler ve nefis bir tarzda yazı yazardı.

(Mat-e Reisül ulema), (Rahmetullah-ı aleyh-i daimen) 1480 (H. 886) cümleleri vefatına tarih düşürülmüştür.

İstanbul'da vefat eden büyük âlimin cenazesi Bursa'ya nakledilmiş ve Zeynilerde kendi medresesi civarına defnolunmuştur.

Bu âlimin mezar taşının üzerinde şu ibare yazılıdır :

Menba-i ilm-ü hüner
Varis-i ulûmu hayrulbeşer
Fazıl-ı hurşid-i eser
Sahibüddürer vel gurer
Mevlâna Muhammed Hüsrev
(886)

Mevlâna Muhammed ibni Framuz (886) Eşşehirli mevlâna Husrey tabu eser.

Vefatından sonra terekelerinde kendi eliyle yazmış olduğu bir çok nefis eserleri çıkmış ve yüksek bir fiatla satışa çıkarılmıştır.

ESERLERİ :

Tefsir ve Fıkh sahasında yazılmış değerli eserlerinden en mühimleri şunlardır.

Fıkha dair Dürer ünvaniyle yazdığı metin, Gurer ünvaniyle yazdığı şerh bu sahadaki ilmî otoritesini isbata kâfidir. İki cilt halinde Arapça olan bu eserin birinci cildi Kitabullah'dan Babannafaka'ya kadar olan bahisleri muhtevidir. İkinci cilt ise Kitabulitak'tan başlar ve bu suretle bu iki ciltlik eser bütün Fıkh'a dair mevzuları tamamiyle ihtiva eder. Bu eser 1730 (H. 1040) tarihinde Kuzatlan Süleyman bin Veli Ankaravi tarafından tercümesi yapılmıştır. Mirkatül Vusül metin, Mir'atül Usul şerhi olup muhtelif tarihlerde İzmir müftüsü Ahmet Hilmi Tarsusi, Mustafa Nostari, Hamza Darendevi ve Ahmet Tarsusi tarafından haşiyeler yazılmıştır.

1473 (H. 878) tarihinde Fatih Sultan Mehmed'e hediye etmiş olduğu ve kendi el yazısiyle yazdığı Dürer nüshası halen Köprülü kütüphanesinde, Mir'at ve Mir'at nüshaları da Yenicami Kütüphanesindedir.

Bundan başka Şarh-ı Mulaveile ve Telviye Haşiye, Kazı Beyzavi tefsirini sayekulüssüfehâ'ya kadar kısmına haşiye yazmıştır.

Bu eserlerinden başka :

Telhıs'in şarhı,
Alâeddin Rumi'nin (Tesmiye, ihbar-ı sabut, fıkıh, usul, Belâgat ve mantık) isimli altı fenni ihtiva eden mühim risalenin şerhi namına, ebediyete kadar şâd edecek eserler meyanındadır.

BAŞLICA MEHAZLARI :

İlmiye salnamesi.

Şekaik-u Ennumaniye fi ulema-i Eddevlet-il Osmaniye.

Tarih-i Hammer — Müstercimi M. Ata.

Keşfuzzunun an esamiyülkütüp.

Kamus-u El alâm.

El feraid-ü El behiyye fi teracum-i El hanefiyye.

Tarih-i Devlet-i Osmaniye, Abdurrahman şeref.

Osmanlı müellifleri, Bursalı Mehmet Tahir.

Bir Çift Söz

Allah san'at sahibi kulunu sever.

Kur'ân-ı Kerim

Elinde bir san'at bulunan kimseler, fakirlikten korkmamalıdır.

Hadis-i Şerif

Niyetde İhlas

Hüseyin KÜÇÜKKALAY

Bir işilik işlemeye niyyet eden insanın ihlâslı olması gerekir. Namazda, oruçda, zekâtda, devlet vazifesinde, nöbetde velhasıl her şeyde ihlâsa muhtaç olan insanın bu hususu ihmali, riya ve samimiyetsizliğin doğmasına sebep olur. İnsanın manevî cephesini yıkan da sahte samimiyet ve riyadan başka bir şey değildir. Başkalarının, yapıyor, ediyor demeleri için yapılan işlerde ecir ve mükâfat aranamaz.

Yerine getirilen farzlar riyâ ile dahi olsa insan zimmetinden sakıt olur. Ancak riyâsız ve ihlâsla edâ edilen bir farz sevabı elde edilemez. Hacdan dönen biri için veya bir büyüğün kudümü sebebiyle bir namazın kesilmiş olsa bu hareket ihlâs dışı olur. Bir işi yapmadan önce acaba yaparsam kalbime riyâ gelir mi, diyerek terketmek caiz değildir. Zira bu fikir şüphe üzerine mebnidir. Yakin ise şüphe ile zail olmayacağından bu şüphenin hükmü yoktur. Hacca giden bir kimse ticaret etmeye de azmetse, bu hacdan alacağı sevap yok gibidir. Bir borçlusunu takip etse ve onunla birlikte tavaf yapmış olsa, bu tavafı kâfi değildir.

Hülâsa olarak yaptığı işi ancak ve ancak Allah rızası için yapmalıdır. Bir büyük ihlâsı tarif ederken şöyle diyor: İhlâs, kulun bütün hareket ve sükûnunun ancak Allah için olmasından ibaretdir. Yine ulu kişilerden birine, nefsin en çok zoruna giden şey nedir? demişler. O zat dahi, hiç birşey elde edemediği için ihlâs, nefse en çok gelen bir haslettir, buyurmuş. Büyükler Allah'a yaptıkları ibadeleri ancak onun zatî aliyyeleri için yaparlar, Cennet, Cehennem hiç birşey hatıra getirmezlermiş. Bazıları ihlâsı, Allah'la olan muameleye halkı karıştırmamak, diye tarif ediyorlar. Şu halde ihlâs, yapılan işde Allah rızasından başka hiç birşey gözetmemek, her şeyi onun rızasına nail olabilmek, onun sevgisini kazanabilmek için işlemekle mümkün olur. Fakat bu büyük nimet herkese nasip olmaz. İhlâsı bulandıran ve onu mahveden yegâne şey riyâdır.

İmam-ı Gazâli hazretleri İhya-u Ulûmiddin adlı ma'ruf eserinde بيان درجات اغوث والافات المكدرة للاخلاص başlığı altında ihlâsı bulandıran riyâyı çok güzel tasvir buyururlar. Bazı tasarrufla özet olarak diyorlar ki: «Namaz kılan bir kimseye şeytan gelir ve namazını iyi kıl. Tâ ki şu kimse sana karşı hürmet ve saygı göstersin, der. Bu sebeple o kimse kendine bir huşu ve huzur verici tavır takınır. Fakat bu davranış riyâdır. Hem de apaçık bir riyâ. İkinci derecede, şeytanın bu söylediğini o kimse anlar durumda ise bu defa şeytan ona gelerek, sen birçoklarının örnek edindiği bir kimsesin. Onlar senden gördüklerini yapacaklar. Böylece onların sevaplarından da alacaksın, namazına dikkat et, der. Bu vesileyle o kimse daha huzur ve vakârlı bir namaz kılmaya başlar. Fakat bu dahi riyâdır. Ancak kul bunun şeytanî olduğunu anlar ve yalnızken kıldığı namazla halk arasında kıldığı namazın biribirine uymamasının iyi birşey olmadığını idrak ederek halk için huzurlu namaz kılmış olduğundan Cenab-ı Hakka karşı mahcubiyet duyar. Böylece halk arasında nasıl bir namaz kılmak istiyorsa, yalnızken o şekilde bir namaz kılmaya çalışır. Bu hareketi dahi riyâdan başka birşey değildir. Çünkü, yalnızken güzel namaz kılmaya gayret etmesi, halk arasında kılacağı namazın güzel olmasını istemesinden ileri gelmektedir. Hakiki ihlâs, her neyin yanında olursa olsun namazını ancak Allah için kılmakla mümkündür.

Bütün bunların şeytanî olduğunu anlayan kul'a, artık şeytan gelip de halk arasında namaz kıldığı bir anda, şu halk sana dikkat ediyor, huşu'vu huzurlu bir namaz kıl da seni beğensinler demez. Başka bir yoldan gelerek, Allah'ın azametini düşün, kimin huzurundasın, kalbin gaflet içerisinde, ondan utanmalısın gibi sözler eder. Bu lâflar kula tesir eder ve muciboyle hareket ederek kendisini riyâya kaptırmış olur. Eğer bu tutumu hakikaten ihlâs olsaydı, yalnız başına namaz kılarken dahi aynı halin zuhur etmesi gerekirdi. Halbuki aksine olarak bu hal kendisine halk arasında namaz kılarken gelmektedir. Bütün bu tehlikelerden kurtulmak için Allah'ın, kulunu her zaman murakabe ettiğini, yalnızken ve topluluk da her ferdin bilmesi ve ona göre hareket etmesi icabeder. Şayet yukarda sayduklarımız yalnız başına namaz kılarken gelmiyor da cemaat arasında geliyorsa bilinmelidir ki o riyâdır. Şeytan Allah'la beraber olmak isteyenleri riyâ ile mahvetmek için yanlarından hiç ayrılmaz.» Ve Gazzâli hazretleri devam edip gider...

Bir hadisi kutside: **«İhlâs, kullarımdan, sevdiklerimin kalbine tevdi ettiğim sırrımdan bir sırdır.»** denilmektedir. Bir sûfi, hakiki muhlis, kötülüklerini gizlediği gibi iyiliklerini de gizleyen insandır, demektedir. Hazret-i Ömer (r.a.) Ebu Musal-eş'ari'ye yazdığı bir mektupta, halis bir niyyete sahip olanın, kulları arasındaki her şeyi Allah Teâlâ halleder, buyurur. Bir büyük zat vefat eder. Kendisini rüyada gören biri dünyadaki amellerinden sorar. O zat der ki: «Allah rızası için ne yapdımsa sevap mizanımda bulduın. Hatta yerde görüp aldığım bir nar çekirdeği bile sevaplarım arasında idi.»

Hülâsa olarak, ihlâssız bir amel, bazan insan için bir günah vesilesi bile olabilri Bu bakımdan yapılan her işin ihlâslı olması kulların lehinedir. Fakat böyle bir ihlâsa sahip olabilmek için nefis ve şeytanla bir hayli mücadele etmek gerekir. Cenab-ı Hak bizi ihlâsla amel eden kullarından kılsın.

«İHLÂS, KULLARIMDAN, SEVDİKLERİMİN KALBİNE TEVDİ ETTİĞİM SIRRIMDAN BİR SIRDIR.»

— Hadis-i Kutsî —

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

Medine'de Müslümanların çoğalmıya başladığını işitince müşriklerin canı sıkıldı. Peygamber Efendimizin de oraya gideceğini anladılar. Onu öldürmek için bir gece evini sardılar. Fakat Allah, bunu Peygamber Efendimize bildirdi. Efendimiz yatağında Hazreti Ali'yi bıraktı. Hazreti Ebu Bekir'i yanına alarak gece vakti gizlice onların arasından geçti. Efendimizi ve arkadaşını hiç görmediler. Peygamberimizle Ebu Bekir şehrin dışına çıkıp bir mağarada gizlendiler. Orada üç gün kaldılar. Düşmanları onları aradılar, taradılar, bulamadılar.

Üç gün sonra Peygamber Efendimiz, arkadaşı Hazreti Ebu Bekir'le beraber, mağaradan çıkıp Medine'ye gittiler. Rebiülevvel ayının 12 nci Pazartesi günü Medine'ye vardılar. Bütün Medine ahalisi, çoluk çocuk hepsi Peygamber Efendimizi karşıladılar. Çok sevindiler.

Herkes, Efendimizi misafir etmek istiyordu. Peygamber Efendimiz onlara dedi ki:

— Devem nereye çökerse orada misafir kalacağım.

Deve Hazreti Eba Eyyûb'un evi önünde çöktük. Peygamber Efendimiz de oraya misafir oldu.

(Bu Hazreti Eba Eyyub sonra İstanbul muharebelerine geldi. Burada şehit oldu. Mezarı Haliçte Eyüptedir.)

Peygamber Efendimiz bir müddet Hazreti Eba Eyyûb'un evinde misafir kaldı. Sonra bir ev yaptırarak oraya geçti.

İşte bu yılın başı olan Muharrem ayı Müslümanların «Tarih Başı» olmuştur. O günden bugüne kadar 1385 yıl geçmiştir.

⁂

BEDİR SAVAŞI

Bedir muharebesi, müslümanların kâfirlerle yaptığı ilk büyük savaştır. Müşrikler, kalabalık bir orduyla peygamberimizin bulunduğu Medine şehrinin yakınlarına kadar gelmişti. Bunu haber alan peygamberimiz, eshabını yani arkadaşlarını topladı, onlarla konuştu. Hepsi düşmana karşı çıkmaya hazır olduklarını söylediler:

— Ya Resûlallah, kendimizi denize atmayı emredersen, hiç tereddüt etmeden denize atarız, dediler.

Askerler toplanıp düşmana karşı çıktılar. Küçük yaştaki çocuklar da askerler arasına katıldı. Çocukların harbe girmesi tehlikeli idi. Bunun için peygamberimiz onları Medine'ye geri gönderdi. Umeyre adında bir çocuk ağlamağa başladı: «Ben de düşmanla harb edeceğim» dedi. Çok ısrar etti. Bunun üzerine peygamberimiz onu alakoydu. Ağabeyi Sa'ad bin Ebi Vakkas kendi eliyle kardeşinin kılıcını taktı.

Düşman ordusu peygamberimizin ordusunun üç misli idi. Fakat müslüman askerlerin iman kuvveti çok fazla, çok yüksek idi. Allah müslümanlara yardım etti. Arslanlar gibi düşmanlar üzerine hücum ettiler. Onları dağıttılar. Düşmanın bir çoğu öldü. Bir çoğu da müslümanlara esir oldu. Düşman baş kumandanı ve peygamberimizin büyük düşmanı Ebu Cehil de bu muharebede öldürüldü.

Peygamberimiz, esir olan düşmanlara iyi muamele edilmesini emretti. Peygamberimizin arkadaşları, onlara kendi ekmeklerinden, kendi yemeklerinden verdiler. Hoş muamelede bulundular. Fidye veren (Kendilerini kurtarmak için para ödeyen) esirler serbest bırakıldı.

Esirler arasında peygamberimizin damadı, yani kızı «Zeyneb»in kocası Ebûl As da vardı. Onun fidye verecek parası yoktu. Karısı Zeyneb'e yani peygamberimizin kızına haber gönderdi, o da anası Hazreti Hatice tarafından düğün hediyesi olarak verilen kıymetli gerdanlığı gönderdi.

(Bu sayfa, **YAVRULARIN DİN KİTABI**'ndan alınmıştır.)

İSLÂMÎ ŞUURUN FAYDALARI

Hüseyin ÇETİN

İçerisinde yaşadığımız bu yirminci yüzyılda biz müslümanlar her zamankinden daha fazla islâmî şuura muhtaç bulunmaktayız. Çünkü düşmanlarımız çoğalmakta ve esas çehrelerini çeşitli maskeler ile gizlemektedirler.

Bizler ne vakit ki: bu islâmî şuura tam manasıyla kavuşur ve diğer müslüman kardeşlerimizin de bu şuura erebilmeleri için gayret sarfederek işte, o zaman dostumuzu ve düşmanımızı yani: Allah'ın (C.C.) ve sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (S.A.V.) dostlarını ve düşmanları olan kâfirleri ve zındıkları daha kolay tanıyabilme imkânını elde etmiş oluruz.

İslâmî şuur ile yapılan her iş ve hareketin sonucu muhakkak mükâfatla neticeleneceği gibi, şuursuz bir şekilde yapılan işlerin de neticesi hüsrandan başka bir şey değildir.

Bizler dünyada ve âhirette hakiki ve ebedî saadet ve selâmeti arzu ediyorsak, mutlaka islâmî şuuru elde etmeli ve yaşayış tarzımızı ona göre tanzim etmeliyiz.

Yine bizler islâmî şuuru elde ettiğimiz ve muhafaza edebildiğimiz müddetçe iyiyi kötüden, güzeli çirkinden, imanı küfürden ve hakkı batıldan kolay bir şekilde ayırt edebilme imkânına sahip oluruz. Aksi takdirde bunların hepsinden mahrum kalır ve ne yaptığımızı bilemez, ileriyi göremeyiz.

Direksiyon başında bulunan bir şoför, şuuruna hakim olarak arabasını kullanırsa, kendisini bir çok felâketlerden korumuş ve muhafaza etmiş olur, fakat sarhoş olan yani: şuurunu kaybetmiş bir vaziyette kendine hakim olamayan bir şoför ise vasıtayı nasıl idare edeceğini bilemediği ve ileriyi göremediği için, çok geçmeden bir uçuruma yuvarlanır veya başka bir vasıtaya çarparak hem kendi hayatını, hem de vasıtasını mahvederek iki yönden de zarara maruz kalabilir.

İşte bizler de aynen direksiyon başında bulunan bir şoföre benziyoruz, benliğimize sinmesi gereken islâmî şuura hakim olduğumuz müddetçe kendimizi çeşitli felâketlerden korur ve muhafaza ederiz, fakat bu şuuru kaybettiğimiz an ne yaptığımızı ve ne olacağımızı düşünemediğimizden dolayı hem dünya, hem de âhiret saadet ve selâmetini kaybetmek gibi çok fecî bir durumla karşı karşıya kalırız.

İslâmî şuur ile atılan her adım, insanı hakka yaklaştırarak, batıldan uzaklaştırır.

Bizler Cenabı Hakkın çeşitli nimetlerine mazhar olup dünyada ve âhirette mes'ud olmayı arzu ediyorsak İslâmî şuuru elden bırakmayalım ve bu şuurun kuvvetlenmesi ve kökleşebilmesi için bir an evvel çalışmaya başlayalım.

Bizler islâmî şuur sayesinde önümüze çıkan bütün manialları aşacak ve Hakka doğru koşar adımlarla ilerliyeceğiz.

GÖRMEK İSTİYORUM

Ayhan KIZILTEPE

Buraya henüz geldiğimde, tabiat, bembeyaz yorgan altındaki uykusuna, fezalar dolusu sessizlikte devam ediyordu... Nisan güneşinin sıcak elleri, kocaman ak yorganı yer-yer açmaya başlıyor; ılık lodosun tatlı ısıkları, tabiata artık uyanma saatinin geldiğini duyurmak istiyordu...

Kışın seherinde baharın feeri, tabiatın uyanmakta olduğunu, yeniden oluşun, dirilişin eşiğine bastığını müjdeliyordu...

Baharın doğuşuyle birlikte Güneş'in ruhu tabiata sindi ve her yerden, her şeyden fışkıran hayat cümbüşü, fezalardaki sükûtu yırttı...

Hayat, hayat, hayat!...

⁂

Hayatın remzi, yeşillik... Baharda her şey yeşil... Uyanan tabiatın yeni elbisesi, bütün tonlariyle bir yeşil tül... Yüksek dağlardaki beyaz taçlarla tablat bir gelin... bahar dallarında ve binbir çeşit kır çiçeklerinde göz kırpıştırıyor...

Dirilişin engin coşkusunu yenemiyen taşkın sular, çağlayanlardan sert kayalara atarak parçalıyor kendini, ve ovanın düzlüğünde sakiin... yoluna devam ediyor... Kah göğün boşluğunda, kâh ağaçlar arasında deli-deli uçuşan kuşların binbir gece masallarını, sazlıklarda kahkahalarla dinliyor kurbağalar...

Yemyeşil ova... Yosunlu kayalar... Hazin kuzu melemeleri... Uzaktan, tâ uzaklardan, yanık bir kaval sesi...

⁂

Bağlariyle, bahçeleriyle, ovalariyle, ormanlariyle yeşili seyrediyorum; yeşilin tılsımını çözmek istiyorum...

Kâinâtın göz Bebeği'nin (A.S.) hayâta bakışlarından fırlayan bir ok, yeşilin sır perdesini yırtıyor : «Elimizde yeşil bir hurma fidanı mı var, kıyamet kopsa dahi hemen dikin.»

Fidan büyüyecek, koca bir ağaç olacak... Meyve verecek, gölgesinde nice yorgunlar, yeşilliğiyle gözler, güzelliğiyle ruhlar dinlenecek...

Ve anlıyorum : Yeşil hurma fidanının zarfında, yosundan çınara kadar, yeşilin her perdesi, hayat! var... Hayâtın remzi olan yeşil, hayâlimde «ilim» olarak canlanıp, yukardaki sihirli okun rengini değiştiriyor : «Bir sey mi biliyorsunuz, kıyamet kopsa dahi, bilmeyene öğretin!»

Ki, çorak ruhlardan hayat fışkırsın!...

⁂

İlim... Ölü ruhların hayat iksiri... Onu içenlerde bir zindelik, bir neş'e, bir hayat... İlimsiz ruhlar, beyni toprak olmuş dun-tun ölen kafatası...

«Hiç, bilenlerle bilmiyenler bir olur mu?- Hiç, baharla kış bir olur mu? gibi bir şey. Yahut diri ile ölü...

(Devamı 26. sayfada)

«De ki : Hak geldi, batıl gitti. Zaten batıl yok olmaya mahkûmdur.»
A. Kerîme

MAĞRUS RÜSTEM ve MÜ'MİN MUĞİRE

Yazan : **Salih FARFÛR** — Terceme : **İsmet ERSÖZ**

Müslümanların İslâmı yaşadığı, İslâm şeref ve izzetinin purl purl parladığı, gönüllerde Allah aşkının tutuştuğu, O'nun yolunca cihad etmenin ve şehadet şerbeti içmenin, her kalb çarpışında terennüm edilen bir arzu olduğu, dünyanın küçüle küçüle bir nokta haline geldiği, bu halile bile müslüman kalbine girecek bir menfez bulamadığı İslâmın altın devrinde Hz. Ömer'in hilâfeti zamanında kumandan Sa'd bin Ebi Vekkaas, İslâmı içine doya doya sindiren Muğire bin Şubeyi İran'ın mağrur kisrası Rüstem'e elçi olarak göndermişti. Attığı adımı Allah için atan, O'nun emirlerinden bir milim ayrılmıyan, yaşayışını, noktasına varıncaya kadar inandığı Resûlüne uyduran Muğire, Rüstem'in altın yaldızlı köşküne girip göz kamaştıran elbise, taç ve tahtiyle karşılaşınca, taş, toprak görmiş bir insandan farksız bir tavırla ve bütün protokol kaidelerini çiğneyen ayakkabılariyle, bir mabut gibi oturan Rüstem'in yanına varıp oturdu.

Madde içinde boğulan, maddeden öteyi göremiyen, manadan hissesi olmıyan Rüstem ve hempaları, manadan başka değer tanımayan bu hareket karşısında irkildiler, derhal mücessem imanı yere sermek istediler; fakat mermi yerine inci dolu bir bomba gibi, yere düşünce, onlara ateş gelen gerçekte hiçbir inci olan şu sözleri söyledi Muğire : Büyükler sizden bahsederdi. Şu anda sizden beyinsiz hiç bir millet düşünemiyorum. Biz müslümanlar birbirimizi kör edinmeyiz. Yaptığınızın daha iyisi, buna (Rüstem'e) taptığınızı, kendi aramızda rab ve kullar olduğunuzu, haber vermişlerdi bize. Bu durum size iyilik getirmez. Beni kendiniz çağırdınız; kendiliğimden gelmedim ben!

«Bugün çok iyi anlıyorum ki sizin sonunuz felâkettir. Mağlûp ve perişan olmak sizin için kaçınılmaz bir akibettir. Çünkü bu akıl ve bu gidişle bir devlet ayakta kalamaz.»

Bu sözler, Rüstem'in etrafında, bir pervaneden farksız dönen avenede, gerçeğe doğru uzanacak ışığı tutuşturan bir kıvılcım oldu. Birbirlerine bakıştılar, ölümünden sonra dirilmişcesine: «Doğrudur. Neden Kisramız altın köşkte otursun, bizler de etek öpelim; insanları tarak dişi gibi eşit tutan bu din insanlığın kurtarıcısı olsa gerek» diyorlardı.

Mülkünün temelinde adalet harcı bulunmıyan Rüstem, tahtının yavaş yavaş altından kaymaya hazırlandığını sezinleyince, ecdadını övüp, İslâmdan önceki arapları yermekle kendini tahtına pamuk ipliğiyle bağlamak istiyordu : «Biz, diyordu Rüstem, ülkemizin hükümdarıyız; sahip olduğumuz azamet atalarımızdan gelmedir. Gücümüz herkesi yenebilecek nitelliktedir. Karşımızda durmaya cesaret eden, kendini yok olmaya mahkûm etmiş demektir. Size gelince bizim en küçük gördüğümüz bir millet varsa o da siz araplarsınız. Yaşayış seviyeniz çok düşüktü. Siz yiyecek bulamazdınız da biz birazcık hurma, arpa verir, onunla geçindirdiniz. Korkarım burayı kadar gelişiniz de yiyecek sıkıntısından dır. Şimdi sana ve senli gönderene bir hayvanla bin dirhem kadar para ve götürebileceğiniz yükde yiyecek maddesi verilmesini emredeceğim. Sen de buradan savuşup gidecek-sin. Sizi öldürmek veya esir etmek niyetinde değilim.»

Rüstem bu sözleriyle, karşısındaki iman kalesinin yıktım ve içindeki cevherini eritim sanıyordu. Oysa karşısındaki tepilen bir kese maddi serfleşmiş ve güçlenmişti. Bir arslan gibi kükrüyor: «Evet... diyordu; biz dediğin gibi bir millettik. Fakat Allah bize bizden olan bir elçi göndererek bizi yuvarlandığımız uçurumdan kurtardı. O elçi bizi zilletten izzete, ceharet ve meskenetten şehamet ve gayrete yükseltti ve bize sizin ülkenizin fethedileceğini vadetti. Şimdi biz bu va'di tahakkuk ettirmek için gelmiş bulunuyoruz. Sizin için aşağıdaki üç tekliften birini seçmekten başka çıkar yol yoktur :

1 — Ya müslüman olursunuz ki, o zaman arazimizde tam manasiyle eşitlik hakim olur.

2 — Veya size verilecek ceza üzerinde, taraflar arasında anlaşma olur, biz de o zaman çeker gideriz.

3 — İleri sürülen bu şartlar kabul edilmediği takdirde neticeyi, yapılacak savaş tayin eder. Siz başlamadan, bizim tarafımızdan savaşa başlanmıyacağını ayrıca bilesiniz.

Sunu söylemek mecburiyetindeyim ki bizim çoluk-çocuğumuz ülkenizin yiyeceklerini tattılar. Bir an evvel elde etmek için sabırsızlanıyorlar. Sonra, bizden ölen Cennete sizden ölenlerse Cehenneme gideceklerdir. İstelik sağ kalanlarımız da Peygamberimizin va'dinin meyvelerini devriseceklerdir.»

Rüstem, sarsılmıyan bu iman karşısında bulutsuz yağmur gibi, blöf yapmak için bağırıp-çağırmışsa da, dize gelip tarihi gerçeği, haydilanarak itirafa mecbûr olmuştur: «Ah Ömer, bu gibi, gücünü imanından alan kahramanlarla ciğerlerimi parçaladın. Nerde mecûslerden böyle aslan yürekli kahraman!»

Rüstem İslâm ordusuna karşı durulamıyacağını adamlarına anlatmaya çalışmışsa da anlıyan olmamış, taraflar arasında savaş vuku' bulmuş, Rüstem ve hempaları yerle bir olup gitmişlerdir.

«De ki hak geldi batıl gitti. Zaten batıl yok olmaya mahkûmdur.»

Aklına vurup düşünerek doğruya ulaştığında, dün verdiğin (yanlış) bir hüküm, seni, hakka rücu' etmekten alıkoymasın. Zira, kıdem hakkındır! Hakka rücu' (dönmek) batıl üzerinde israr (ve devam) dan hayırlıdır.

(Hazret-i Ömer)

DOLAR MI GELECEK YOKSA ZARAR MI?

Papa 6. PauPl yurdumuza iki günlük ziyarette bulundu. Madde uğruna mazi, inanç ve Müslüman-Türk'e has hasletler bir tarafa itilerek, Papa lâyık olmadığı hürmet ve itibarı gördü. Kibar mı, sigar mı belli olmayan mes'ul şahıslar önünde elini eteğini öpercesine iki büklüm oldular. Biz müslümanların inancına göre; islâmın dışındaki her inanış dalâlettir, küfürdür. Bir müslüman, bir kâfire lâyık olduğunun haricinde muamele etmemeliydi. Eğer bu iltifat din adamına karşı olan saygınızdan ileri geliyor idiyse. içerdeki din adamlarımıza alâlâde bir memur nazarıyla ve hatta saygı hissi beslenerden bakmaya nebuyrulur. Ama sizin bütün bu iltifatlarınıza karşı Papa İzmir'de yaptığı bir konuşmada güzel Ege'mizi hıristiyan arazisi olarak ilân etmekten çekinmemiştir. «Bu memlekette oturmak şansı ve şerefi, herkesten çok sizlere bu inancı sevinç ve iftiharla geliştirmek vazifesini de veriyor» demekte bu havaliyi hıristiyanlaştırmak için vazifeye çağırıyor.

Şimdi Papa'nın bu çağrısı bakalım kaç yıl sonra meyve verecek. Üçbeş baldırı çıplak zibidi turistinden dolar gelecek diye bakalım başımıza neler gelecek. «Madem ki burası tarihen, dinen bize aittir, madem ki bizim anamızın evidir. Neden sizde bulunuyor? Verin evimizi bakımına...» diyerekmiş gibi görür gibi oluyorum. Her hıristiyanın gönlünde bir de Efes'e malik olma emelini turist uğruna biz icadettik, biz körüklediik. Bekleyelim geceler neye gebedir.

Aziz okuyucularım Papa'nın konuşmalarında mühim bir nokta daha var. Papa: «Bu bir ümit ziyareti idi, büyük ümitlerle döndüm...» demesi, kendi hesabına Türkiye aleyhine ne büyük ümitler verdiğimizin en belig ifadesidir. Hıristiyanlara öz yurdumuzda ümit verirken, müslüman halkın ümitlerini suya düşürdüğümüzün farkında olduyor muyuz acaba? Milleti, hükümete karşı, güpheden kurtaracak davaya esastan el atacak bir el, beyaz paslanmaz çelikten bir el, çıkmıyacak mı? Ya Rabbi!

VATANA OLAN BORÇ

Efendim, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimari Bölümü ikinci sınıf öğrencileri kızlı-erkekli talebeler vatana karşı olan borçlarını ödemek için Korkut köyüne giderler. Bu köye bir ilkokul yapmaya başlarlar. Ilk nazarda örnek bir hareket. Fakat madalyonun ters yönünü çevirecek olursak bir facia. Bakın bu haberi aynen nakledivorum.

«... Kampta büyük bir ahenk hakim. Kız ve erkek mefhumu âdeta yok olmuş. Boş vakitlerinde dans etmek istiyen kızlar kavalye bulmakta güçlük çektikleri için, erkekleri onlar dansa davet zorunda kalıyorlar. Boş zamanlarını kâğıt oynayarak, futbol ve voleybol maçları yaparak, dans ederek, darbuka, saz, gitar çalarak, şarkı söylüyerek değerlendiriyorlar.»

Oh ne alâ kamp. Kaş yapayım derken göz çıkarıyorlar. Köyün namuslu, hayalı kızı-kadın, yabancı erkekten kaçan, mahremi olmayan erkeklerle beraber yaşamayı, kucak kucağa dans etmeyi, şarkı, türkü söylemeyi, orta malı pespaye kadınlara ait işler olduğunu inanç haline getirmiş. Köyün kızlarına ne fena, ne ilgınç örnek oluyorsunuz. Onların nazarında sizler ar damarı patlamış arsız kişiler olarak yer ettiniz. Değil bir okul, bir köy yapsanız da size içten gelen sevgi ve saygı duymayacaklar. Sizi örnek, önder tanıyamyacaklardır. Belki de cemiyetin kurbanı olmuş zavallılar olarak size acıyacaklardır. Siz cemiyetten bir örneksiniz. Daha sizin gibi niceleri vardır. Siz köyü diskotek kulübü haline sokmuşunuz. Köy Enstitüleri kapandı ama o ruhu Anadolu köylerinde murakabeden uzak serbestçe yaşatıyorsunuz. Köye götürdüğünüz ruh bu mudur? Bununla mı vatana olan borcunuzu ödüyorsunuz. Yok kızım yok, siz şeytana olan borcunuzu ödüyorsunuz. Yazıklar olsun irfanınıza!

İMAM-HATİP OKULLARI KISITLANIYOR

Milli Eğitim Bakanlığının milliyetçileri tasfiye hareketinden sonra ikinci darbeyi İmam-Hatip Okullarına indirmiştir. İmam-Hatip Okullarının artmasını önleyici yönetmelik yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmeliğin : Madde 9 — İmam-Hatip Okullarının açılması için :

a) I. Devre: İlçe merkezlerinde çevre nüfusunun 60 binden fazla olması,

b) II. Devre: İlçe merkez nüfusunun 50 binden fazla olması şarttır.

Bunun üzerine muhtelif teşekküler yönetmenliğin bu kısmını protesto etmektedirler. Bu cümleden olmak üzere «Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunlar Cemiyeti Federasyonu şu bildiriyi yayınlamıştır :

«... Memleketler şiddetle münevver din adamına ve dindar münevverе ihtiyaç duyduğu bir devrede bu eğitim müesseselerinin açılmasını ve yurt sathına yayılmasını önlemek niye?

Kaç tane ilçemiz gösterilir ki merkez nüfusu 50 binin üzerinde bulunsun. Milletin arzu ve temayülü bir takım yönetmelikle önlenmeli. Milli bütünlüğün ve beraberliğin sağlanmasında dindar münevverle, münevver din adamının yeri inkâr edilemez.

Ümidimiz ve temennimiz odur ki, bu durum süratle düzeltilsin. Binaların ve bilûmum masrafların karşılayarak büyük fedakârlık ve feragat örneği veren, Müslüman-Türkün ümidi karılmasın.»

SAÇI UZUNLAR

Saçı uzun aklı kıtlar Türkiye'ye geliyormuş. Bitnik denen uzun saçlı favorileri yüzlerinin ortasına inmiş pantolonlu, ter ve kirden gayrı kârı olmıyan serseri sürüleri Türkiye'de esrar ve LDS partileri serbest diye büyük bir kafile halinde yurdumuza geliyorlarmış. Memleketimizi pisliemekten kötü alışkankları yaymaktan başka kârı olmıyan bu sapıkları yurda sokmak akılsızlıktır. Polis kendi derdi ile uğraşamazken bir de bunlarla mı uğraşacak. Bunların doları mı Türkiye'yi kalkındıracak. Yazık bunlar için yapılan masraflara.

KAÇINCI FETİH

Jan Weys isimli Belçikalı bir turist, fethetmek üzere çıktığı Ağrı dağının 4500 m. yüksekliktеki zirvesinden düşerek parçalanmıştır. Papa 6. Paul Batı'dan, Belçikalı turist Doğu'dan Anadolu'yu fethetmeye başladılar. Sarıldık desenize. Kimi salonlar fetheder, kimi şehirler. Kimi evleri, fetheder, kimi de dağlar. Hocası fetheder, Papa'sı fetheder, turisti fetheder. Bu kaçıncı fetihtir Ya Rabbi!

VAİZLER KURSU ANKARA'DA YAPILDI

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından Müftülerden soma Vaizler için de bir kurs ve seminer tertiplenmiştir. Memleketimizin muhtelif vilâyetlerinden gelen il ve kaza vaizlerinin işitirakiyle yapılan kurs 3 Ağustos günü Ankara Diyanet İşleri Başkanlığı salonunda başlıyarak 23 23 Ağustos günü sona ermiştir.

Kursa iştirak eden 80 e yakın vilâyet ve kaza vaizleri dönüşlerinde böyle bir kursun tertiplenmesinden duydukları memnuniyeti belirtmişlerdir. Memleketimizde ihtiyacı açığa hissedilen kültürlü din adamı olmak vasfını üzerlerinde taşıyan vaizler, birçok mesleki dersler, konferanslar ve seminerler yapmışlardır. Ayrıca Ankara'nın muhtelif yerlerini gezmişler. Program gereğince yapılan 21 günlük çalışma sonunda olgunlaşarak memleketlerine dönmüşlerdir. Vaizlere bu kurslara iştirak ettiklerini belirtmek gayesi ile birer sertifika da verilmiştir.

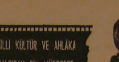

Türk Sineması

Yazımın başlığını bile elim titreyerek yazdım. Çünkü anlatacağım konu neresinden tutarsan tut, yere düşen limleşmiş bir kilim. Gerçekleve değinmek gic. Gelmiş geçmiş tarihimiz ve olan olaylar bize göstermiştir ki menfaatlere karşı bir söz vé kapıdanma aksi tesir gösterir. Örnek aldığımız batı dünyasına bir bakalım. Haklı tenkitler nasıl baş üstünde tutuluyor ve müesseseler nasıl kalkınıyor?

Esas konuma geçeyim :

Türk filmi neden şimdiye kadar bir değer kazanmamıştır? Çünkü filim yapıcıları, filim yapmaktan ziyade darphane kurma niyetindeler, varsın kursunlar, dejenere olan yine kendileridir. Çoğunlukla Türk filimleri Divan Edebiyatı manzumları gibi kalıplaşmış (klişeleşmiş) tir. Filim yapıcılarının bu tutumunu gören senaryo yazarları da sağolsunlar nabza göre şerbet verip, fırsatı ganimet bilmektedirler. Artistlerimiz ise istenilen havaya uyma çabası içinde, hafif ceryan verilmiş bir robot gibi, sonu gelmeyen bir yuvarlanmaya adeta yarış edercesine katılmışlar, böylece kendi kas kimliklerinden uzaklaşmışlardır.

Bir haftada, iki haftada, artisleri bozuk para gibi harcayarak filim çevirmek hiner olmadığı gibi, sanat da değildir. Filmi kendi aralarında hoş vakit geçirmek için çeviriyorlarsa ona da bir diyeceğimiz yok. «San'at san'at içindir» kaidesine uyuyorlar veya iyi ediyorlar der geceris. Şunu da bilmenizi isteriz ki topluma birşey kazandırmayan san'at, san'at sayılmaz.

Şimdiye kadar çevrilen bütün Türk filmi istisnaları hariç birbuçuk saatlik boks maçı veyahut birbuçuk saatlik gençliği körleyen şehvet tulumbasıdır. Asıl dertte bu birbuçuk saatten sonra başlıyor ya. O perdedekilere özenmeler, bezenmeler kendini haraarcasına ve derin yaralar, tamiri imkânsız derin yaralar!.. Bu mudur bizim Türk filmi? Bu mudur bizim yapılmış? Bu mudur bizim san'atımız? Hepimiz utanmalıyız kendi yüz karamızdan.

Durup durup biz her şeyi talvit etmeye çalışıyoruz deriz. Yeni anladım, taklitçilik bile çok hüner isteyen bir iş. Biz hakiki taklit değil, kendi aramızda taklitçilik oyunu oynuyoruz. Birkaç argo kelime, toplumun lânetlediği kişiyi taklit, iki göbek havası, o benim işte... İşte efendim size Türk filmi. (Aşk, heyecan, yumruk.) Aşk deyince aklıma geldi. Bizim Türk filimlerinin Batı misali bir de aşk tasvirleri vardır ki sormayın. Çocuk hemen başlıyor: Baba bana elbise diktir, unu al bunu al.» Ne yapsın zavallı baba. Gençlir ziysin, der. Binbir sıkıntı içinde bir elbise daha. Bizim oğlan çıkar' volta atmaya, üst beş grand tuvalet, cepte metelik yok, hayatın gerçeklerinden haberi yok. Bu mudur topluma verdiğimiz ikiyüz elli kuruş kıymetindeki Türk filmi?

Sorarım sizlere : Yeşil Çam'ın hangi aşkları mes'ut ve saadetli bir yuva olmuştur. Birkaç koca, bunlardan arta kalanlar, hıçkırıklar, dördüncü koca ve yeni izdivaç, o arta kalanların acıklı hali ve toplumdaki yara. Bunlar mı vermek istediklerinize sinema severlere?

Son yıllarda bilhassa artan soyunma merakı bir bulaşıcı hastalık gibi beyaz perdede kendini gösterdi. Kendi fikrimdir ama zannederim çoğunluk benimle beraber. Gizli şeylere karşı olan rağbet, açıklara nazaran daha çoktur, sizler de bilirsinis bunları. Açıklık şöhreti zirveye çıkarmakla beraber, ondan daha bir üstünü gelip de vücut ölçüleri seyriciyi doyurdu mu, diğeri en ali nok-

(Devamı 27. sayfada)

BİR ZİYARETİN MANASI

lerdir. Arap-İsrail harbinin başlangıcında sırf halkın İslâmî duygularını hesaba alarak zoraki bir beyanat veren Türk hariciyesi, müslüman milletler arasında ne de olsa bir Türk düşmanlığı doğmasına meydan vermemiş oldu. Sayın müttefiklerimize danışılarak ve hristiyan dostlarımızın tasvibi alınarak yapılan, şeklen müslüman milletler tarafını tutar gibi görünen, hakikatte herhangi bir va'di ve ciddî mânayı tazammun etmeyen o beyanat bile, hristiyan âleminde, bir İslâm birliği korkusu uyandırmış olmalı ki, bu beyânat Avrupa gazetelerinde büyük manşetlerle ilân edildi. Türk basını, bunu pek ciddiye almaz ve üzerinde durmak istemezken, Avrupa basını bunu ayrıuka çıkardı. Biraz da bu endişeden olsa gerektir, papa âniden Türkiye'ye gelmek ihtiyacını duymuş. İslâm âleminde bu ziyaretin Türklere nefret uyandıracağı hesaba katılmıştır. Bununla âdetâ, «Siz Türkiye'ye güvenmeyin, Türkler ne kadar müslüman olduklarını söylerlerse söylesinler, sizden değil bizdendir» demek istemiştir. «Siz birleşmezsiniz ama, bakın biz, iki düşman kilise nasıl birleşiriz» demeye getirilmiştir. Papa, Türkiye'ye yaptığı ziyaret sayesinde, bir taşla bir değil, iki değil, birkaç kuş birden vurmuştur.

Bizi üzen Papa'nın ve düşmanların durumu da değildir. Çünkü düşman bilinen bir kimseden fayda ve iyilik beklemek zaten boş ve mânasız bir şeydir. Hattâ hatâ ve gaflettir. O kendisi için en münasip olanını yapmış ve en normal bir davranışta bulunmuştur. Bizim yenemediğimiz ve ezemediğimiz en büyük düşman kendimiz, kendi gafletimizdir. Ne müdekkirlerimiz, ne politikacımız, ne münevverinde, ne de gençliğinde, ne büyüğünde, ne küçüğünde, ne zenginin de, ne fakirinde, bizi selâmete götürecek bir şuur, ve bir dirayet eseri göremeyişimizdir ki, bizi istikbal hakkında karanlık düşüncelere sevk etmektedir. Bize en büyük düşmanlar, düşmanın bile ve hiyânetinden değil, kendi gafletimizden gelir. Henüz müslümanlar bir avuç insanken onlara gelen ilâhî emir şu idi: «Ey îman edenler, sizler kendinizi düzeltmeğe bakın, siz doğru yolda olduktan sonra sapık olanlar size hiç bir zarar veremezler.» (Mâide: 105).

MAARİFİMİZ

(Başlarafı 9. sayfada)

Hatip Okullarına aktarmalıdır. Yapılacak programa göre de bir an evvel kitaplarının hazırlanmasını temin etmelidir.

Hülasa : a) İmam-Hatip Okulu programları aslî hüviyetine zarar vermiyecek şekilde eksikleri tamamlanarak değiştirilmeli, b) Mezunlarına ilkokul öğretmenliği hakkı da tanınmalı, c) Bütün fakültelere girebilmek için mezunlarına üniversite giriş imtihanlarına girme hakkı tanımalı, ç) Ders programına uygun kitaplar yazdırılmalıdır.

Netice : Bütün tecrübeler göstermiştir ki, şimdiye kadar okullarımızda takibedilen tek taraflı eğitim sistemi fayda getirmemektedir. Onun için ilkokulun birinci sınıfından itibaren lise son sınıfa kadar lüzumunca Din Dersleri koymalı ve talebeleri ruhen de tatmin ederek mânevî değerlere saygılı olarak yetiştirilmelidir. Bu yönde tatbik edilecek bir sistem bizim için faydalı ve cemiyetimizin ruhuna uygun olacaktır.

Sistemsizlikler içinden kurtulup bir an önce bünyemize uyan bir sisteme dönmek en çıkar yoldur.

PEYGAMBER EFENDİMİZİN ÇOK EVLENMESİ

(Baş tarafı 4. sayfada)

kadınla evlenmesinin bir çok sebep ve hikmetleri vardır. Fakat asıl sebep İslâmiyeti yaymak idi. Kendisinden önce bazı Peygamberlerin de birçok kadınla evlenişlerinin sebebi yine bu idi. İslâmiyeti yaymak için bu hususta canını ve malını fedâ etmiş, birçok sahabenin savaşlarda şehid düşmesi ile geride kalan çocukların ve kimsesiz, himayeye muhtaç bulunan kadınları da artık kendiliğinden vefat etmiş oluyordu. İşte Peygamber (S.A.V.) bu çocukları büyütmek için, cefakâr arkadaşlarının ölümden sonra ailelerini himayesi altına almakla, onlara ölümlerinden sonra da bu şekilde vicdanî ve insanî vazifelerini yapmak istemişti.

Artık Peygamberimiz (S.A.V.) in bu sebeple çok zevce ile evlenmeleri aklın ve mantığın süzgecinden geçtikten sonra, bilâ insaf Cenab-ı Peygamberi çok evlenmekle kendisini ve İslâm dininin haşa... şehvet dini olduğunu kabul etmek isteyenler akıl ölçüsünü kaybetmiş münkir ve mülhid kadrosuna giren dimâg sahipleridir.

FETİHLER, FATİHLER, TÜRKLER

(Başlarafı 4. sayfada)

meyelim ki... Allah'ın lânetlediği, zillete mahkûm Yahudi, arz-ı mevud, vaad edilen toprak Filistin için asırların çilesine katlanır da... Allahsız Komünizm, küfür halkasına yenilerini eklemek için harıl harıl çalışır da... Amerika Vietnamdaki masum halkı koruma maskesinin ve gayesinin ötesinde, iktisadî menfaatlerini devam ettirmek için ateş çemberine girmeyi göze alırlar... Müslüman Türk Milleti, sıkıştırıldığı küfür kıskacından, kurtulup, eski haşmetli günlere dönme arzusunu neden beslemez. Niçin beklemesin?..

Bu asil hissi besleyen bizler ümitliyiz ki, geleceğin büyük değişme ve gelişmeleri içinde en yüksek ve gür sesle İslâmın sedası olacaktır. Bu sedanın fisebilillâh davetcileri de Türkler...

Küfrün ülkesi virân olacak,
Türkiye büyüyüp cihân olacak...

GÖRMEK İSTİYORUM

(Başlarafı 22. sayfada)

Din... Allah indindeki din... İlim çerçevesinin en muhteşem tablosu...

⁂

Dünyayı bir sünger gibi sıkıp, avuçlarımda seyrediyorum... İnsanlık, bütün depdebe ve tantanaleriyle, bütün cümbüşleriyle, bembeyaz yorgan altındaki tabiattan daha derin bir sükûta uyuyor...

⁂

Allahım!.. Cehalet ve yobazlık karları altında buzlasan ruhlar ne zaman yeşereecek!...
Görmek istiyorum! Ruhların yeşerdiğini görmek!
Ve bir kabir... Yeşeren ruhların gölgesinde, ebedi uykuma beşik...

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

Muhterem Okuyucularımız!

Havâle gönderdiğiniz zaman mutlaka abone numaranızı **«Göndericinin havâle alıcısına yazacağı notlar»** kısmına yazmayı ihmâl etmeyiniz. Zira bu durum çalışmalarımızı güçleştirmekte, bazı okuyucularımız ise yanlışlık yapıldığı gerekçesi ile bizi ikaz etmektedirler.

Aşağıdaki takdim edeceğimiz okuyucularımızın lütfen bu çağrımıza uyarak bir an önce bir mektupla abone numaralarını ve açık adreslerini **P. K. 105 — KONYA** adresine bildirmeleri hâlinde memnun kalacağımızı belirtiriz. Teşekkür ederiz.

İslâm'ın İlk Emri
OKU» Mecmuası
İdare Servisi

★ **Mehmet İnoğlu — Denizli**
★ **Hayreddin Usluş — Eminönü-İstanbul**
★ **Süleyman — Üsküdar-Çamlıca**
★ **Nazım Şener — Kuzguncuk**
★ **Sükran Uyanık — Suadiye-İstanbul**
★ **Trabzon Cad. 15. Sok. No. 2 — Erzincan**
★ **Aytekin Hıdıroğlu — Akhisar**
★ **Naciye Önal — Balıkesir**
★ **Duran Güngör — Bursa**
★ **Efendi ağa İş hanı, No. 24, Avukat — Kayseri**
★ **Mustafa Ceylan — İzmir**
★ **Muhlis Erdoğan — Elazığ**
★ **H. Ahmet Biberoğlu — Bursa**
★ **Cemalettin Öztürk — Erbaa**
★ **Muzaffer Şişman — İzmir**
★ **Kani Parlak — Serik**
★ **İsmail Akçimeş — Kırklareli**
★ **Fadıl Manay — Bursa-Yenişehir**
★ **İbrahim Kazer — Yenişehir**
★ **Talip Şenol — Malatya**
★ **Mustafa Erdem — Darende-Malatya**
★ **Ahmet Arpacı — Malatya**
★ **Şükür Keleş — Of**
★ **Ahmet Terzioğlu — Of**
★ **Mehmet Sılaktara — Kayseri**
★ **Din Görevlileri Derneği — İskilip**
★ **Kur'ân Kursu — Kızılsaray Mah — Antalya**
★ **Din Görevlileri Yardımlaşma Cemiyeti - Amasya**
★ **Ali Osman Sinan — Gürsu-Bursa**
★ **Ömer Ersoy — Cameli-Denizli**
★ **Ömer Özyurt — Cameli-Denizli**
★ **Mehmet Uçar — Durhasan Köyü - Demirci**
★ **Cemal Yurtöz — Çaycuma**
★ **Ahmet Yalnız Keresteci — Bergama**
★ **Fevziye Deniz — Aksaray-İstanbul**
★ **Lütfi Arslanmire — Elâzığ**
★ **Kadir Aksu — İkizdere-Rize**
★ **Şaban Danabaş — Elâzığ**
★ **Süleyman Tozlar — Adapazarı**
★ **Şuayip Tufan — İznik**

MİLLÎ KÜLTÜR ve AHLÂKA SALDIRAN BİR MÜESSESE TÜRK SİNEMASI

(Başlarafı 25. sayfada)

faya dönmeye hazır olsun. Burada kabahat birinci derecede filim yapıcılarının. İkinci derecede ise kadın oyuncularımızındır.

En iyisi unutulmayan yapımcılar, unutulmayan oyuncular olarak hafızalarda kalmak istiyorsanız, kendinizi lütfen ikinci plâna alın da biraz da sizleri seyredenleri düşünün. Bulunduğunuz atmosfere uymak kolay, fakat gayret ve azim insanı aya ulaştıracağına göre, san'atınızın birazını topluma yaraları kapanmış bir Türk filmi olarak sunun da, sinema salonundan her seyirnizi yitirmiş olarak değil, bizlere birşeyler kazandıran filim ve onun yapıcılarına, oyuncularına şükran borcu ile çıkalım.

M. Kemal PARAN
Karkın Kasabası Öğretmeni
ÇUMRA - KONYA

İslâmın İlk Emri
O K U
Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Mahmud KULU
Yazı İşleri Müdürü :
Şükrü ÖZÜDOĞRU
İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği : Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL
Basıldığı tarih : 15.9.1967

Yukardaki resim bir insan kafası ve beyindir: Beyin, aklı, fikir müşahhas şehvet halinde!.. Kadın erkek sarmaş-dolaş. Milletin beyni olan gençliğin içinde açılması beklenen gül ve Yüksek İslâm Enstitüsünü temsil eden rozet...

FİATI : 1 LİRA

İslâmın İlk Emri

Oku

Dini İçtimaî Edebî Aylık mecmua

Ey cemaat, uyanın, elverir artık uyku !
Yok mudur sizde vatan namına hiç bir duygu?
Düşmeden pençe-i hizlâmına istikbalin,
Bilmiz kadrini hürriyetin istiklâlin.

Mehmed Akif

Yıl : 7 Sayı : 70 C. Ahir : 1387 Ekim : 1967

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- Ezilmesi Gereken Düşman: Komünizm — **İsmet ERSÖZ**
- İlim ve Din — **Tahsin ÜNAL**
- İbretle Oku — **Dr. F. S.**
- Dinî Akide ve Hayat Yazan : **Seyyid KUTUP** Terceme: **Mustafa VARLI**
- İlâhî Müjde — **Halil EREZ**
- Örtülmesi Gereken Yerler — **Bekir TOPALOĞLU**
- Şuurlu Müslüman-Türk Nasıl Olmalıdır? — **İsmet SOYER**
- İslâmda Niyet ve Amel — **Hüseyin KÜÇÜKKALAY**
- Din Niçin Lâzımdır? — **Mehmed ŞEKER**
- Komünizme Karşı Hırıstiyan Âlemiyle Elele Vermeliyiz! — **Doç. Dr. Nurettin TOPÇU**
- Beyin Yıkama — **Dr. Fred SCHWARZ**
- Reklâmlar Geçidi — **Mustafa AKINCI**
- Babasını Kurtaran Çocuk — **Şükrü ÖZÜDOĞRU**
- Mehmet Ataullah Efendi — **Veli ERTAN**
- Güzel Sözler — **Ş. A.**
- Dilde Güzellik ve Zenginlikten, Çirkinlik ve Kısırlığa — **S. CEM**
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Okumadan Geçme — **Zekâî KUNDAK**
- Zamanımıza Göre — **M. AKİF**
- Haberler ve Kritiği
- Okuyucularla Başbaşa
- Resimler : **Celâleddin HİDAYETOĞLU**

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Bu günler memleketimizdeki çeşitli kademede bilgi veren tahsil yuvalarının yeni bir ders yılına başladıkları veya bir kısmının başlamak üzere bulunduğu günlerdir. Allah'ın yarattığı varlıklar arasında tekâmül merhalelerini en zor ve meşakkatli bir tarzda aşan insanoğlu, çocukluk yıllarının birkaç senesi dışında kalan zamandan başlayarak uzun bir süre tahsil ve terbiye yolculuğuna çıkmakta. Ömrünün mühim bir kısmını burada harcamaktadır.

İlk, anne kucağından yeni ayrılan yavrucun, etrafını yeni yeni tanımaya başlayan çocuğun terbiyesinde ilk emeklerin verildiği bir ocaktır.

Fıtratı icabı, Müslüman olmaya meyyâl bir ruhun sahibi olan çocuğa İlkokul muhiti, — Aile terbiyesine yardımcı olacak veya bazı yavrular için terbiye denilen şeyin ilk defa verildiği bir yer olması hasebiyle — İslâm İmanı ve din sevgisinin; ana, baba, kardeş, aile, vatan ve millet sevgi ve bağlılıklarının tohum halinde onun ruhuna itina ile yerleştirilmesi gereken en kudsi bir çatıdır. Beş yıllık ilk öğretimde, en az haftada 3 saat yavru böyle bir atmosferden feyz almalıdır. Bu hal ne lâikliğe, ne medeniliğe, ne de pedagoji kanunlarına aykırıdır! Ne en azından, uzun zamandan beri üzerinde tartışılan İlselere din dersi konulması meselesi kadar önemli bir mevzudur. Şimdiki proğramda bulunan ve sadece (4). (5). sınıflarda tek saatten ibaret olan din dersi, çoğu kere diğer derslerin okutulduğu bir tampon saat durumundadır.

Devlet İseleri ve dengi okullardan, her çeşit meslek mekteplerini içine alan yanı «Orta öğretim müesseseleri» vasfını taşıyan terbiye ve tedris müfettişlerinde de durum aşağı yukarı aynıdır. Her türlü uzmlık okullarının diyâsıya dini bilgiler ve eğitim gördükleri memleketimizde, İslâm diyarında, Müslümanların; «İselere din dersi koyalım mı, koymayalım mı?», «Faydalı mı, zararlı mı?», «Koyarsak muasır medeniyet seviyesinden düşer miyiz, düşmez miyiz?», «Lâiklik elden gider mi, gitmez mi?» diye oyuncak oyamazsa, gönül eğlemesi yapmaları, hem gülünç, hem acıdır.

Basitçe temas ettiğimiz bu hakikatler karşısına, mukabil bir fikir olarak, Türkiyemizde dinimizi öğreten orta ve yüksek kademede müesseseler, okullar bulunduğunu ileri sürmek baştanbaşa hatalı bir hareket olur. Madem ki Müslümanız, Müslüman bir millet olarak hayatımızı idame ettirebilmeyiz deyiz o halde; her nesli, bir diğerinden emanetleri devralmağa, mes'uliyetleri yüklenmeğe liyâkatli olarak yetiştirme zarureti ile karşı karşıyayız. Hal böyle olunca, yetişen her nesildeki çöpçüden en yüksek vazife ve mevki sahibi şahsa kadar dinini öğrenme ve bizzat onun icablarını yaşama durumu, milletinin ondan beklediği en tabii bir hak olur. Diğer bir tâbirle, vazifeleri bölüşülmüş; Hukukçuya Adalet işleri, Mühendise maddi kalkınma için gerekli çaba, Öğretmene öğrencisini yetiştirme, Doktora sağlık meseleleri. İmam-Hatip Okulu, Yüksek İslâm Enstitüsü, İlâhiyat Fakültesi talebesine de, dini öğrenme ve onu yaşama görevi verilmiş değildir. Tam bu durumun aksine adı geçen din müesseseleri başta olmak üzere her sınıf vatandaşa, önce tam bir Müslüman, sonra işinin ehli olma mükellefiyeti yükletilmiştir.

Müslüman Türkiye'nin Üniversite ve Yüksek okullarında tahsil gören gençleri, az önce açıkladığımız vasıfta din bilgileriyle mücehhez olarak yüksek tahsile merdiven dayadığı zaman elbette dinine, millet ve geçmişine sımsıkı bağlı yetişecektir. Madde ve manâ dengesi içinde gelişen bir nesil elbette en sağlam ve en mükemmel millet bünyesini meydana getirecektir. Dünya ve Âhiret işleri ile seviye birliği de bu yollarla temin edilecektir.

Yetişmekte olan genç neslin dini terbiye ve ta'limi meselesi diye sınıflayabileceğimiz bir fikrin ifadesi için çaba gösteren bu yazı, sadece onların mânevî tekâmüllerini hedef olarak almaktadır.

Bunu yanında ikinci bir husus daha vardır ki bu, din bilgisi vermek üzere açılan okullar dışında kalan müesseselerde kendi kuruluş gayelerine, mesleki ve kültürel faaliyetlerine gereken itinayı göstermek keyfiyetidir. Her teşekkül vazifesini hakkıyla ifâ etmeli ve yetiştirdiği unsurlarda gerekli tekâmülü sağlamağa yönelmelidir. Bu temin edilmediği takdirde, öğrenci kendi vasıflarını kaybeden ve millet için bir tehlike halini alır. Böyle bir nesil gerekli hizmetleri ifâya muktedir olamadığı gibi tarihi irtibat zincirinin bir halkası olma durumunu da kaybeder, millet silsilesinde gedik açar.

Son (20) yıl içinde Türkiye'de İslâmı öğrenme ve öğretme vazifesini yüklenenler; İmam-Hatip okullarına talebe yetiştirmekten başka bir gayeleri olmaması icabeden Kur'ân Kurslarından, dini tahsil veren Yüksek Okullara kadar her müessesenin müntesiplerine düşen vazifeler ise kat kat daha ağır, daha mes'uliyetlidir.

«OKU» Yeni tedrisat yılı için Allah'tan hayırlar diler.

İslâmın İlk Emri — OKU

Ezilmesi Gereken Düşman:

KOMÜNİZM

İsmet ERSÖZ

İnsanlık için kanserden korkunç, yılandan zehirli, vebadan salgın, mikroptan tehlikeli bir dev düşman var: Komünizm... Tüm insanlığı demir pençesine almak istiyen bu zulüm makinası ağzını açmış bir ejder misali, cennet vatanımıza zehrini kusmak, işlerini elinden bir an için bırakmadığı uşak ve maşaları vasıtasiyle teneffüs etmekte olduğumuz hür ve temiz havayı kirletmek, varlığımıza kıymak niyet ve gayreti içindedir.

İdeoloji olarak komünizm, Garbın fikir tezgahlarında çoktan makaslanıp çöp sepetine atılmış, bugün bir fikir olmaktan ziyade korku ve ürperti veren frensiz bir egoizm ve korkunç bir emperyalizmdir.

Cihan saadetinin kaderi üstünde bir kumar fişi halinde cazip bir döviz kılığında öne sürülen komünizm, üzülerek söyliyelim ki dünyanın her köşesinde, bu arada ülkemizde kemmiyet bakımından küçümsenemiyecek kadar taraftar toplamıştır. Çünkü O, insanlığı kapitalizmin istismarından kurtarma, refah, saadet, sosyal adalet temin etme gibi yaldızlı sloganlarını pi-yasaya sürmekte ve bu uğurda dünya rotatiflerine, radyo, televizyon, sinema, tiyatro ve bütün neşir vasıtalarına su gibi para harcamaktadır. Bununla da kalmayıp, nimetin ancak emek karşılığı verilebileceği prensibini savunur görünüp, mülkiyet ve servet düşmanlığı propagandasına para, şehvet ve yalancı vaadlerini de ekliyerek, emeksiz konfor ve servet peşinde koşan sayısız işsiz güçsüz safdiller, inançsız hayalperestler, beleşçi ve lüpçü maceracıları ağına düşürmektedir.

Diğer taraftan devamlı olarak hayvanî içgüdüleri okşayıp, maddeden başka bir mânâ âlemi tanımadığından manevi duyguları hançerleyerek, şuur altındaki ihtiraları kamçılayıp, Kremlin kasalarından şehvet pazarlarına, baldır bacak yazarlarına çil çil altınlar aktarak dünya saadeti ve insan mutluluğunu tehlikeye sürüklemektedir.

İnsanca yaşamak istiyen, sürü haline gelmekten korkan her millet bu afete karşı radikal tedbirler almak mecburiyetindedir. Müslüman-Türk milleti olarak biz, mukaddes vatanımızı, harcı iman olan bir surla bu kuduz mikrobuna karşı korumakla mükellefiz. Bunun için de, hür dünya mütefekkiri ve gerçek demokrasi müdafilerinin, realite ve istatistiklere dayanarak, insanlık hak ve hürriyetlerini ve insan haysiyetini korkunç bir saldırışa yutmakta olan komünizm ejderinin önüne ancak din duygusuyle dinî ihtiyaçların tatmin edilmesiyle durulabileceğini ilmî bir şekilde açıklıdıkları gibi, hareket noktamız din, hedefimiz dinî duyguları geliştirmek olmalıdır.

Esefle söyliyelim ki, gün geçtikçe şiddetini artırarak esen bu kuzey rüzgârına karşı, birkaç kanun maddesinden, mukaddesatçıların birkaç broşür, gazete ve mecmua ile eşitsiz bir mücadeleye girmesinden, fizik mânâsiyle kuru gürültüden başka ciddî hiç bir çareye başvurmuş değiliz. Milli şuurun bu uyuşukluğu karşısında komünistler son senelerde yıldızları gizlendikleri yeraltı mahzenlerinden meydanlara fırlayacak kadar cür'et ve cesaret göstermişler, bozguncu, yıkıcı tahriklere yeltenerek masum vatan evlâtlarını zehirlemeğe başlamışlardır. Son günlerdeki üzerlerine gerilen kanadlar, onları okşayan sesler, cür'etlerine hız katmıştır.

Şimdi, «Mevlânın üzerine titrediği», «Sıkıldığında şûhedâ fışkıran» bu aziz vatana gönlünü veren, varlığını adayan, canını, canı kadar imanını seven her Müslüman-Türk'e sesleniyoruz :

Ey cemaat, uyanın, elverir artık uyku!
Yok mudur sizde vatan namına hiçbir duygu?
Düşmeden pençe-i hızlanına istikbalin,
Biliniz kadrini hürriyetin, istiklâlin.

İlim ve Din

Tahsin ÜNAL

İlmin de, dinin de tek bir kanunu vardır. Bu kanun ilâhî kanundur. İlâhî kanun, sosyal ilimler dediğimiz sosyoloji, din, hukuk, tarih ve psikolojinin olduğu gibi müsbet ilimler dediğimiz fizik, matematik, kimya, biyoloji, astronomi ve tabiî coğrafyanın da ana kanunudur. Bütün bu ilimler, kendi kanunlarını ilâhî kanunun içinden çıkarıp almışlar ve ortaya koymuşlardır.

Meselâ sosyoloji ile hukuk; ferde, aileye, devlete, milete ve bunların karşılıklı münasebetlerine ait kanunların, din; yaratılışa, ihdasta, ruha, ahlâka ve psikolojik davranışlara ait kanunların, fizik; elektriğe, makineye, optiğe, atoma, ışığa, sese ait kanunların, kimya; maddelere ve maddelere, bunların terkiblerine göre aldığı şekillere, elementlere ait kanunların, astronomi ile coğrafya, mevsimlere, yağışlara, güneşe, aya ve gezegenlere ait kanunların, matematik; kânatı doldurma olduğu arasındaki münasebetlerin rakamlar ve sayılar sistemine ait olan hesab kanunlarını hep ilâhî kanunun içinden almışlardır. Kâinatta tek başına ve kendi kendine cereyan eden ne bir olay vardır, ne de müstakil bir ilim vardır. Her olayın ve her ilmin mutlaka mebdei ve menşei ilâhî kanuna dayanır ve o büyük kanunun içinde mebdei ve menşei sebebledir ki mutasavvıflar «Büyük kudretin sahibi olan Allahın mükemmel sanatı» derler. Bu sanat kanadını oynatamaz. Dalında bir yaprak sallanamaz» derler.

Beşeriyet yaratıldığı, hiç değilse düşünmiye başladığı günden beri, zaten var olan ilâhî kanunları bulmuş, bulduğu kadarıyla münasebetleri tesbit etmiye başlamışlar. Olaylar ve olaylar arasındaki sebeb ve netice münasebetleri tesbit edildikçe, insanlar etrafına daha aydın nazarlarla bakmaya başlamışlardır. Asırlar geçtikçe bu gün dünümüzün atom devri insanları, tabiat olaylarını, ilk çağ insanları gibi mütalaa etmiyorlar. Fırtınaya ve gök gürlemesine, zamanımızın insanları ilâh veya ilâhın öfkesi, hastalığa yol veya şeytan çarpması nazarı ile bakmıyorlar. Hiç Adem zamanında da ses yıldırımdır ve güneşin etrafında dönüyordu. O zaman da elektrik ve atom vardı. O zaman da insan vücudunda kan dolaşımı ve sinir sistemi vardı. İnsanları mikroblar hasta ediyordu. Denizler gemileri yüzdürme hassasına sahibdi ve nihayet o zaman da Allah vardı. Fakat insanlar, bir çok şeyleri bilmediği gibi Allah'ın mevcut olduğunu da bilmiyorlardı.

İnsanlar hiç bir şey bilmediği halde tabiî, fiziki, kimyevî, dinî ve sosyal olaylar, büyük zekânın, yüce varlığın yani Cenab-ı Hakkın ezelden vazettiği ilâhî kanunlar çerçevesi içinde, değişmeden fakat sitatik değil, dinamik bir şekilde devam ediyordu. Bugünde devam ediyor. İnsanlar için bir sır olan, Allah'ı da ve onun vazetmiş olduğu ilâhî kanunları da düşüncesile, tefekkürüle bulup ortaya koyan, adına bilgin dediğimiz kimseler olmuştur. Nitekim Allah, «hakikatı bulmak için yapılan bir anlık tefekkürü yetmiş yıl ibadet etmiş gibi sevab yazarım» buyuruyor. Zira insan, tefekkürle, ilimle yüksekleve çıktıkça hakikatleri daha iyi, daha başka şekilde anlamakta ve değerlendirmektedir. Bu yolla insan Allah'ın varlığını, birliğini, ilimindeki, kuvvet ve kudretindeki âzâmeti daha yakından ilmel'yakîn' olarak bilmekte ve daha samimi bir hisle Ona bağlanmaktadır. İbrahim Hakkı Erzurumî «Allah'ın âzâmetini anlamak için anatomiyi iyi bilmek lâzımdır» diyor. İlimle yükseklere çıkarak, Allah'ın âzâmetini oradan seyreden, onu inkâr edemez. Gerçi Rus astronotları «Allah'ı göğün her tarafında aradık, bulamadık» dediler. Tabiî göremez ve bulamazlar. Zira, insanlar hava, balıklar su içinde yaşadıkları halde havayı ve suyu göremezler. Kaldı ki Allah, onların zannettikleri gibi su ve hava gibi bir madde da değildir. Allah onlara şah damarlarından daha yakın olduğu halde, onlar Allah'ı tabiî göremez ve bulamazlar. Zira onların kalbleri mühürlenmiş, gözlerine perde çekilib kör edilmiştir. Kör adam el yordamı ile makineleri işletebilir ama, etrafındakileri göremez. Göğe çıktıkları zaman gözleri dönüdüğü, büyülenmiş gibi oldukları için görememişlerdir. «Amelsiz ilim, kupkuru bir ağaca benzer» ve insanın tefekkürünü zaafa uğratır, gözlerini maddeye çevirir. Buna mukabil inanan astronotlar ise döndükleri zaman «kâinatı ve dünyayı, gökleriden tasavvurlarını üstünde ve seyredilmiye değer bulduk» demişlerdir. Öyledir, zerkedi görüş ve görünüşlere alışmış olan gözlerimiz, 500 veya 5000 metre yukarıdan dünyayı bambaşka görür. Seyrine doyum olmıyan o ne güzel manzaradır. Uçaklı seyahat edenler bunu bilirler. Kur'ân'da «Biz, onlara göğeden bir kapı açsak. Onlar da göğe çıksalar. Gözlerimiz döndü. Gördüklerimizden büyülenmiş gibi oduk, derler.» (Hicr sûresi, âyet: 14-15) denilerek bunlar en güzel şekilde anlatılıyor. Bu âyetin mânâsı ilerliyen havacılık ilmiyle tamamen açıklanmıştır.

Koca kâinat, ilâhî kanunlarla ceryan eden hâdiselerle doludur. Fakat her ilâhî kanun, insanlar için meçhuldur, insanlar için bir sırdır. Beşeriyet yaratıldığı gündenberi, ilâhî kanunlardan, Atom devrine, ilmin bugünkü tekâmülüne rağmen, ancak birkaç tanesini bulabilmiş, ilâhî sırrın pek azına vâkıf olabilmiştir. Biz insanlar, bu gerçeği bilmidir. Herşeye kadirdir» derken, kendi acsimizi itiraf ve Allah'ın her şeyi bildiğini kabul etmiş oluyoruz. Âlimlerin âlimi olan Allah, ilminden bizlere de birşeyler öğretmek istemiş, onun için Kur'ân'da baştan sona kadar ilme, hikmete geniş yer verilmiştir. Bu cihetle İslâm dini, «Kasrî-ül evvelin» olmadığı gibi sadece abdest almayı, namaz kılmayı öğütliyen bir din de değildir. Bunlarla beraber, ilmi teşvik eden bir dindir. Kur'ân'da ve Hadislerde geçen «ilm» kelimesini, sadece şer-i ilimler mânâsile ele almak ve öyle anlamak hata değilse bile, eksik anlamaktır. Kur'ân'da ve Hadislerde geçen «ilm» kelimesini şer-i ilimleri de, müsbet ilimleri de içine alacak şekilde, en geniş mânâsile ele almak ve öyle anlamak icabeder. İlm kelimesini sadece şer-i mânâsile ele alıb, müsbet ilim mânâsını ihmal etmekle, din de, müsbet ilim de büyük zarara uğramıştır. Nesimi, Hallac-ı Mansur, Muhiddin-i Arabi, Kopernik ve Galile ile Jean Huss bu zarara uğrayanlar arasında olduğu gibi, XVI ncı asrın sonundan itibaren gelişleyen Osmanlı-Türk toplumu da zarara uğrayanlar arasındadır.

İlim, geniş mânâsile ele alındığı zaman, dinî ilimlerle, müsbet iilmler arasında hiç bir çelişme, hiç bir çekişme ve münazza olmadığı görülür. İlim, kendi kanunlarını, dinî kanunların içinden seçip almıştır. Bu sebeble din ile ilim arasında bir münazza yoktur ve olamaz. Var-

(Devamı karşı sayfada)

(Başlangıcı karşı sayfada)

sa bu, din ile ilmi ayrı ayrı şeyler zanneden dar ve cüce düşünceli taraftarları arasında vardır. Münazza ve çekişme, ilmin yüce zirvesine çıkamıyan, kâinat olaylarını, zihni ve fikri olarak, oradan görüb seyredemiyen, sathî ve cüce düşünen kimseler arasındadır. Allah'a giden yol bir olmadığı gibi, ilmin yolu da bir değildir. Dinî ilim de, müsbet ilim de ayrı ayrı konular gibi görünürse de gerilerde bir noktada, ilâhî kanunlarda birleşirler. Geniş mânâsi ile ilmin gayesi, ilâhî kanunları öğrenmek; ilâhî kanunlarla tesbit edilmiş olan yolda, biz insanların sağa sola inhiraf etmeden yürümemizi temin etmektir. Dinî kanunlarla amel etmiyenlerin, inhiraf edenlerin nasıl öbür dünyada cezasını çekeceklerine inanıyorsak, ilmî ve ilmî kanunlara amel etmiyenlerin de bu dünyada, ferdî veya topluın olarak cezasını çekeceğini bilmeliyiz. Bu sebeble Hz. Peygamberimiz «Ukbayı isteyen ilme sarılsın. Dünyayı isteyen ilme sarılsın. Her ikisini isteyen ilme sarılsın» diyerek ilmi bir bakıma birleştiriyor. Dinî kanunların yolunda yürüyen mükâfatını, inhiraf eden mücazatını nasıl görecekse, ilmin ve ilmî kanunların yolunda yürüyenler mükâfatını (medenî milletler gibi), bu yoldan inhiraf edenler de mücazatını (geri kalmış milletler gibi) görecek, bilmeden elektriğin çıplak teline dokunanlar mahvolacaktır. Bunlar ezelde vazedilmiş olan ilâhî kanunlardır.

Dinimizin ana kaynağı olan Kur'ân ve Hadislerde ilme ait pek çok Âyetler ve Hadisler vardır. İşte birkaçı tanesi :

1 — «Kur'ân, kendilerine ilim verilmiş olan kimselerin kalblerindeki şek ve şüpheyi giderib ilmi kamuat halinde yerleşen, aşikâr ve müsbet delillerle doludur» (Ankebut sûresi, âyet: 49).

2 — «Biz, insanlara ilimle dolu ve ilim hakkında tafsilât verdiğimiz Kur'ân'ı gönderdik» (A'raf sûresi, âyet 51).

3 — «Biz, ilmi ve delillerini türlü türlü bayan ederiz. Biz Kur'ân'ın mazmununu bilgi sahiblerine açıklarız» (En'am sûresi, âyet: 105).

4 — «Gökleri ve yeri yaratmamız, dillerinizin ve renklerinizin farklı olması, ilmî delillerimizden birisidir. Bunda bilginler için dersler ve deliller vardır» (Rum sûresi, âyet: 22).

5 — «Her ilim sahibinin üstünde ilim sahibi vardır» (Yusuf sûresi, âyet: 76).

6 — «Ey Musa öğrenen, ya öğreten, ya dinleyib itibar eden olunuz. Fakat bunlara lâkayt kalan olmayınız. Zira helâk olursunuz» (Hadis).

7 — «İlim öğrenmek için erkenci olunuz. Sabah erken kalkınız» (Hadis).

8 — «İlim tahail etmek, kadın ve erkek için farzdır» (Hadis).

4 — «Âlimlerin mürekkebi, şehitlerin kanından hayırlıdır.» Yahut «Yarın mahşerde âlimin sarf ettiği bir damla mürekkebile, şehidin akıttığı bir damla kan tartıldıkta, âlimin mürekkebi ağır basacaktır» (Hadis).

5 — «Bir saat ilim meclisinde bulunmak, 1000 rekât namaza, 1000 hastayı ziyarete, 1000 cenaze namazı kılmıya bedeldir.

Sahabeden biri ;

— Kur'ân okumıya da mı ya Resulallah?

— Evet, ondan da. İlimsiz Kur'ân neye yarar» (Hadis).

Ayrıca izah etmiye lüzum görmeden naklettiğim bu Âyet ve Hadisler, geniş mânâsile, dinî ilimleri de, müsbet ilimleri de içine alan ilmin ve dinin önemini en mükemmel bir şekilde izah ettiğinden fazla söze lüzum görmiyorum. Dine, geniş mânâsile ilim tarafından sarılmanın en doğru yol olacağını ilâve etmekle yetiniyorum. Zira Kur'ân kitab olarak bir teknedir. İçindeki hamurun unu din ise, suyu da ilimdir.

İBRETLE OKU!

Dr. F. S.

Kollektif mülkiyet fikri bazı insanlara çok cazip gözüktü. Fakat bu sistemin seraptan farkı yoktur. Hikâye edildiğine göre bir Rus fabrikasına uğrayan bir ziyaretçi, işçilere şöyle bir sual sormuş. «Bu fabrika kimin malı?».

İşçiler, «Bizim» diye cevap vermişler.

«Bu fabrikanın bulunduğu arazi kimin?».

«Bizim».

«Fabrikanın imal ettiği mamüller?».

İşçiler gene, «Bizim» diye cevap vermişler.

Dışarıda, büyük bir otomobil parkının bir köşesinde bir külüstür iç otomobil duruyormuş. Ziyaretçi, «Şu dışardaki arabalar kimin?» diye sormuş.

İşçiler, «Bizim ama birini fabrika müdürü, ötekini siyasi komiser, üçüncüsünü ise gizli polis kullanıyor» diye cevap vermişler.

Bu ziyaretçi Amerika'da bir fabrikaya gittiği ve bu defa Amerikan işçilerine aynı soruları sormuş.

«Bu fabrika kimin malı?».

İşçiler «Henry Ford'un», diye cevap vermişler.

«Bu fabrikanın bulunduğu arazi kimin?».

«Henry Ford'un».

«Fabrikanın imal ettiği mamüller?».

«Henry Ford'un».

Fabrikanın dışında her çeşit ve modelde modren Amerikan arabaları ile hıncahınç dolu bir otomobil parkı varmış. Ziyaretçi, «Şu dışardaki otomobiller kimin?» diye sormuş.

İşçiler, «Ha, onlar mı? Bizim» diye cevap vermişler.

Sizi bilmem ama, ben şahsen otomobili tercih ederim.

Kapitalizmin aslında kötü, kollektif mülkiyetin ise iyi olduğu yolundaki iddia son zamanlarda rotaya çıkan bir hakikate tezat teşkil etmektedir. Komünizmin iktidarda bulunduğu memleketlerden milyonlarca insan firar etmektedir. Sevdikleri her şeyi terkederek bu insanlar, komünist idare altındaki korkunç hayattan kurtulmka için gurbette yaşamayı tercih etmektedirler.

Kapitalist sistemin bütün kötülüklerini kabul etsek bile, Amerika'dan kaçmak için değil, Amerika'ya girebilmek için her sene binlerce insanın hayatlarını tehlikeye sokturkların nasıl inkâr edebiliriz. Bir çokları Birleşik Amerika ile Meksika arasındaki Rio Grande nehrini yüzerek Amerika'ya geçmeğe çalışır. Gayeleri Amerika'da en yüksek hayat standardına kavuşmak değildir. Bunlar en düşük Amerikan hayat standardına göre yaşamağa da razıdırlar. İki sistem arasında bir mukayese yapacak olursak, rekabete müstenit bir teşebbüslerden müteşekkil ekonomik sistemin yarattığı bolluk ve hürriyetin, bunlardan mahrum tallıhsizleri bir miknatıs gibi cezbettiğini söyleyebiliriz.

Mamafih, birçok öğrenciler kapitalizm denince utanç duyarlar. Bu öğrenciler kapitalist sistemin kötü olduğu, başarı sağlayamadığı ve yerine bir yenisinin kurulması gerektiği yolundaki komünist tezine inanmış öğrencilerdir. Bu teze inanan bir öğrenci, komünist olma yolunda ilk adımını atmış sayılır.

Dînî Akide ve Hayat

Yazan : Seyyid **KUTUP** — Terceme : **Mustafa VARLI**

Ferdin ömrü mahdut... Günleri sayılı... İçinde yaşadığı korkunç kâinata nisbetle insan; şaşkın, ölgün bir zerre gibi... Bir değeri, konacak bir yeri ve iktidarı yok...

Ezelden ebede kadar âdetâ süzülüp giden korkunç zamana nisbetle insan ömrü; bir şimşek çakması veya bir kirpik oynatması gibi...

Fakat bu fani fert... Bu şaşkın ve ölgün zerre... Bu bulunmuş kayıp... Bir lâhzada ezel ve ebed kuvvetiyle birleşmeye, kaynaşmaya muktedir... O korkunç kâinatta enine ve uzunlamaya.. derinliğine ve sonsuzluğuna dalarak kuvvetli bağlarıyle bağlanmaya.. ve nihayet kendisinin o korkunç kuvvetten geldiğine ve Ona döneceğine inanmaya.. muktedir!..

Muktedir olmaya inanmak... Ve inanmaya muktedir olmak!.. Azim bir dâvâ... İnsan, bir çok şeyler icad etmeye, büyük işler yapmaya, her şeye tesir etmeye ve her şeyden müteessir olmaya mâlik... Mazide var, hâzırda istikrarlı ve âtide ümitli olmayı hissetmeye mâlik... Bitmez, eksilmez ve zayıflamaz o büyük kuvvetten yardım istemeye muktedir... Böylece hayatı, olayları ve her şeyi daha kuvvetli olarak karşılamaya muktedir... Şu halde o, bulunmuş bir kayıp değil... Ezel ve ebed kuvvetine ve aradaki bağlara dayandığı, güvendiği için âciz bir fert de değil...

Dînî akidenin vazifesi ve bu vazifenin kişideki ve hayattaki eseri işte budur... Nefiste akide kuvvetinin, akidede de nefis kuvvetinin sırrı işte bu!.. Akidenin, yeryüzünde meydana getirdiği ve hâlâ getirmekte olduğu harikaların sırrı... Harikalar!.. Günden güne hayatın vechesini değiştiren, sonsuz, büyük hayat uğrunda fani hayatı adamaya ferdi ve toplumu sevkeden, küçük ve zayıf insanı haşmetli, büyük sultanın büyük kuvveti, mal kuvveti, demir ve ateş kuvveti önüne sürükleyen kuvvet... Şayet bu kuvvet ve bu kuvvetin her türlü müsebbibi, mü'min bir ferdin ruhunda tazyik edici akidenin önünde kaçıyorsa, bu kuvveti kaçmaya mecbur eden şey; mahdut ve fânî fert değil; korkunç büyük kuvvetten yardım alan ruhtur!.. Bitmeyen, eksilmeyen ve zayıflamayan, fakat fasılasız fışkıran bir kaynak!..

Hiç bir akide — dînî akideden başka — ezel ve ebed kuvvetiyle fani kâinata ulaşmaya muktedir değildir. Zayıf insana bu yardımı ve bu dayanağı kazandırmaya.. şan ve mal kuvvetini, merkez ve sultan kuvvetini, demir ve ateş kuvvetini gözünde küçültmeye.. mahrumiyet ve ezaya sabrettirmeye.. durmadan didinmeye ve bu didinmek için sabra sabrettirmeye.. böylece hayatın başlangıcı olan ölüme, ebediliği kazandıran yokluğa ve mutlak zaferi gösteren kurbanlığa sevketmeye muktedir!..

Fert hayatında olsun, toplum hayatında olsun, bu büyük akidenin kıymeti aynidir.

Şu halde ictimaî, millî ve insanî müşkülleri-mizi halletmeye yardım eden âmil; dînî akidemizden fışkıran kaynaktır!..

Bu akide; elimizde korkunç, tevazumuzda derin bir kuvvet!.. Her hangi bir çarpışma zahmeti önümda ancak ahmak veya sefihler, cahiller bu kuvvetten ayrılır. Biz dahilde ve hariçte — ruhta ve maddede — büyük bir çarpışma halindeyiz... Mücerred tâkatımızdan kat kat büyük, kütleleşmiş, korkunç bir kuvvetle karşı karşıya... Şayet akidemiz bu muazzam çarpışmada bize hakiki bir kuvvetle yardım eder ve bu yardımı ameli olarak icra ederse; hangi ferdin mücerret, dahili ve ferdî hissi, bu kuvvete karşı gelmeye veya bu kuvveti inkâr etmeye muktedir olabilir?!..

İnan, akıllara hayret verecek bir kudretin yollarını açan bir altın anahtardır.

İLÂHÎ MÜJDE

Halil **EREZ**

ALLAH'A İNANMIŞ, ONUN BUYRUĞUNU TUTMUŞ, YASAKLARINDAN SAKINMIŞ, HAK VE HUKUK TANIMIŞ, HARAMDAN UZAK KALMIŞ İNSANLARA BİR MÜJDE VAR : İLÂHÎ MÜJDE.

Zamanımızda, Allah'ın var olduğu gerçeğini kabul etmeyen kalmamıştır sanırım. Çünkü, asırlardır inanmamış zihinleri işgal eden (Allah var mıdır?) sorusu, aşağıdaki delillerle ispat edilmiştir :

1. Akıl delilleri,
2. Felsefî delillerle,
3. İlmî delillerle,
4. Naklî delillerle,
5. Dinî delillerle.

Akli delille, her şeyin maddeden husule geldiğini savunan maddecilerin mesnetsiz fikirleri çürütülmüş, akıl, suur ve ruh sahibi insanın cansız maddeden husule gelemiyeceği ileri sürülerek, başka bir varlığa muhtaç olmayan Allah'ın var olduğuna karar verilmişti.

Felsefî delille, ayrı milletlere mensup filozofların aşağıdaki düstur üzerinde ayrı kanaata sahip olmaları ve bunun dışında hiç iddiayı kabul etmiyeceklerini bildirmeleri de Allah'ın var olduğu sonucunu doğurmaktadır. Bu filozoflara göre :

1. Kurulmuş bir nizam vardır. Bu nizam idaresiz olamaz.
2. Mevcûdatın var olduğu nasıl şüphesizse, bu mevcudatın da bir yaratıcısı olması o kadar şüphesizdir.

İlmî delillerle, ilmin ve fennin bütün imkânlarını seferber ederek yapılan araştırmalar sonunda şu gerekçe ile Allah'ın var olduğu ispatlanmıştır. Akıl ve muhayyelenin kavranmaktan âciz kaldığı şu feza âlemi, elbette ki tesadüfî olmamıştır. Bu ancak ilminde yanılmayan bir kadiri mutlak tarafından düzenlenmiş olması gerekir.

Naklî delillerle, Hz. Âdem'den beri dünyaya gelen Peygamberlerin cümlesi, eshap ve etbaın Allah'ın var olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca semavî kitaplar, özellikle dört büyük kitapta, Allah'ın var olduğunu bildirmişlerdir. Bunan başka Hz. Musa Tur dağında, Hz. Muhammed de Miraç'ta Allah ile konuştuklarını beyan etmişlerdir.

Dinî delillerle, bu delillerle Allah'ın varlığını yine Peygamberler ve kutsal kitaplar bildirmektedirler. Allah'ın varlığını bildiren son kitap Kur'ân-ı Kerîm, son Peygamber de Hz. Muhammed'dir.

Bu kat'i delillerin ortaya koyduğu gerçek, zihinlerde yeni bir soru yaratmıştır: Allah nedir? Nasıl bir şeydir? Ruh mudur, madde midir? Ey, Allah nedir sorusuna cevap arayan inanmamış âlimler, felsefeciler, astronoglar, jeologlar, cahiller, zavallılar... Siz, her şey maddeden husule gelmiştir diyerek Allah'ın tekvin sıfatını inkâr ettiniz. İnsan maymunun tekâmül etmiş şeklidir dediniz. Feraının derinliklerinden yer yüzüne gökte Allah'ı göremediğinizi bildiren telsiz emirleri gönderdiniz. «Allah yoktur. Varsa yok edilmelidir.» dediniz. Güneş ışınlarını 23 derecelik bir meyille dünyaya gönderen, böylece dünyayı tamamen soğuk, ya da tamamen sıcak olmaktan kurtaran varlığın kim olduğunu bildiğiniz halde, ikrar etmekten çekindiniz. Şimdi de kalkmış «Allah nedir?» diye soruyorsunuz. Halbuki inanmışlardan olsaydınız, bu soruya en iyi cevabın bundan bin üçyüz küsur sene evvel Kur'ân-ı Kerîm tarafından verilmiş olduğunu görür ve aşağıdaki âyeti kerimeleri okurdunuz.

(De ki, O Allah'dır, bir tekdir, O Allah samettir, O doğurulmamış ve doğurmamıştır, hiç birşey O'nun benzeri değildir.) Ve yine inanmış olsaydınız, şu hadisi şerîften de haberiniz olurdu: **«Aklına ve hatırına ne gelir ise Allah onun gayrıdır. Siz Allah'ın nimetlerini ve kudretini düşününüz, Allah'ın ne olduğunu tefekkür etmeyiniz, çünkü O'na kadir olamazsınız.»** âyeti kerimeler ve hadisi şerîflerden başka İbni Sina ve diğer İslâm mütefekkirlerinin şu tasvirlerinden de haberiniz olurdu :

«Allah birdir, ne doğar ne doğurur. Şekli yoktur. İnsanın içinden geçenleri bildiği halde kulağı yoktur. En uzak ve en kapalı şeyleri gördüğü halde gözü yoktur. Kelâm sahibidir, fakat dili yoktur. Her şeyi bilir ve her şeyi yapmaya kadirdir. İnsanın aklına gelen şeylerin hiç birine benzemez. Kâinatta ne varsa hepsi fanidir, yalnız Allah bâkidir. O ezeli ve ebedidir. Her şeye muhit olan Cenab-ı Hakka ilmi-niz ihata edemez. Mahlûk, Halik'in mahiyetini idrak edemez.»

Şu halde mahlûk Allah'ı tam olarak tahmin ve tahayyül edemez. Biz ne düşünürsek, O mutlaka bizim düşündüğümüzden başkadır. Allah'ın mahiyetini dünyada öğrenmekten aciz olan insanlar, ama Allah'a inanmış, onun buyruğunu tutmuş, yasaklarından sakınmış, hak ve hukuk tanımış, haramdan uzak kalmış insanlara bir müjde var. İLÂHÎ MÜJDE...

«Mü'minler kendileri cennette oldukları halde, Allah Teâlâ hazretlerini bir cihetten, bir mekândan ve bir şekilden münezzeh olarak görmek şerefine nail olacaklardır.»

Ey, bu müjdeden haberi olmayanlar. Eğer inanmışlardansanız, geçmiş günahlarınıza tövbe ederek yeni günahlardan sakınınız. Allah'ı çok anarak O'na ibadete koşunuz. Gaflet uykusundan uyanın. Zira vakit geçtikten, tövbe kapıları kapandıktan sonra pişmanlık fayda vermez. Sonra bu İlâhî müjdeden ebediyen mahrum kalanlardan olursunuz.

Ey inanmayanlar. Gökleri ve yerleri altı günde yaratarak insanların faidesine sunan, bulutlardan yağmur, topraktan bereket ihsan ederek cümle mahlûkatı doyuran, gece ve gündüzü arka arkaya sıralayan,

(Devamı 25. sayfada)

Örtülmesi Gereken Yerler

Bekir TOPALOĞLU

İslâm'dan önce arap kadınları örtünmeye riayet etmezlerdi. Kadınların o günkü durumları, aşağı yukarı bugünkü büyük şehirlerimizde göze çarpan durumun aynıydı: «Kadın, erkeklerin arasında göğüsleri açık gezerdi. Umumiyetle boynunu, saç örgülerini ve küpelerini teşhir ederdi.»

Erkeklerde :

Kur'ân-ı Kerim'de kadınlara ve erkeklere nâmahreme bakmamak ve avret yerlerini örtmek için ayrı ayrı emirler verilmiştir : «Mümin erkeklere söyle: Gözlerini haramdan sakınsınlar ve ırzlarını korusunlar. Bu, kendileri için çok temiz bir harekettir. Şüphe yok ki Allah kullarının yaptıklarından haberdardır».

Hz. Peygamber: «Erkeğin avret yeri göbeği ile dizi arasıdır.» **buyurdular. Göbek ve diz kapağı için ihtilâf edilmiştir. Hanefilere göre diz kapağı avrettir, göbek değildir.**

Kadınlarda :

Kadınların örtünmesine dair Kur'ân-ı Kerim'de bir kaç âyet vardır. Peygamber efendimizin zevcelerine hitap eden âyetler de dolayısiyle bütün mümin kadınlara şamil olduğu kabul edilmektedir. «Peygamberin zevcelerinden lüzumlu bir şey istediğiniz vakit perde ardından isteyin. Bu, hem sizin kalbleriniz, hem onların kalbleri için daha temizdir.» «Ey Peygamber, zevcelerine, kızlarına ve müminlerin kadınlarına dış elbiselerinden üstlerine giymelerini söyle. Bu, onların tanılıp eziyet edilmemelerine daha uygundur. Allah çok yarlıgayıcıdır, çok esirgeyicidir.» **Bu ikinci âyet kadınların sokağa çıktıkları zaman riayet etmeleri örtünme tarzını beyan etmektedir. Âyette «dış elbise» diye terceme edilen kelime «cilbâb»dır. Cilbab, baş örtüsü üzerine alınan dış elbisedir, bütün vücudu örter (İbn-i Kesir).**

Örtünmeye dair üçüncü âyet en-Nûr süresinin 31. âyetidir. «Kadın ve mümin erkeklere bu konuda gereken emir verildikten sonra buyurulur ki: «Mümin kadınlara da söyle: Gözlerini haramdan sakınsınlar, ırzlarını korusunlar. Zinetlerini açmasınlar. Bunlardan görünen kısmı (**yüzler ve elle**) müstesna. Baş örtülerini yakalarının üstünü kapayacak sûrette koysunlar. Zinet mahallerini kendi kocalarından, kendi babalarından, kocalarının babalarından, kendi oğullarından, kocalarının oğullarından, kendi biraderlerinden, kendi biraderlerinin oğullarından, kız kardeşlerinin oğullarından, kendi kadınlarından, kendi ellerindeki memlûklerden, erkeklerden yana ihtiyacı olmayan (**yâni erkeklikten kalmış bulunan**) hizmetçilerden, henüz kadınların gizli yerlerine muttali olmayan çocuklardan başkasına göstermesinler. Gizleyecekleri zinetleri bilinsin diye ayaklarını da vurmasınlar. Hepiniz Allah'a tevbe edin, ey müminler! Tâ ki korktuğunuzdan emin, umduğunuza nail olasınız.» **Bu âyette kadınlara nâmahreme bakmamaları, namuslarını korumaları emrolunuyor. Baş örtülerini yakalarının üzerini örtecekleyin koymaları da ihtar ediliyor. Âyetteki «humur» kelimesi, noktalı ha ile «humar»un cemidir. Humar başı örten resnedir. «Yakaları üzerine koysunlar» ifadesiyle baş, kulaklar, göğüs ve gerdan örtülmüş olur.**

«Zinetlerini açmasınlar, bunlardan kendiliğinden görünen kısım müstesna» ifadesi üzerinde asbab-ı kıramdan bu yana yapılan izahlar ekseriyetle «yüz ve ellerin açık kalabileceği» noktasında birleşmiştir. «Zinet-ten maksat ya tabii zinet, güzelliktir ki bu, yüzdür. Veya zinet mahalli demektir. Zinet mahallinden de açılabilen yüz ve ellerdir. Ayakların açık bırakılıp bırakılamıyacağı üzerinde ihtilâf edilmiş, çoğunluk açık kalmasını gerektiği kanaatine varmıştır.

Açık kalması caiz olan «el» ve «yüz» den maksat ellerin bileğe kadar olan kısmı ile abdest alırken yüzün yıkanan kısmı (saç, kulaklar ve çene altı hariç, geri kalan kısım) dır. Yüzün bu kısmının açık kalmasında müsaade olmakla beraber erkeklerin bunu şehvetle bakmaları doğru değildir. Bu —hadiste de belirtildiği gibi— gözün zinası olur. Ancak evlenmek maksadiyle olursa müstesna.

Hz. Peygamber: «Allah, bülûğa ermiş kadının namazını baş örtüsüz kabul etmez.» **buyurdular. Başka hadisleri:** «Kadın avrettir (örtünmesi gereklidir. Sokağa) çıkınca şeytan onu daha cazip gösterir.» **Peygamber efendimizin baldızı ve Ebu Bekr'in kerimesi Esma, bir gün, ince bir elbise ile Resûlüllâh'ın huzuruna girmiş, Peygamber ondan yüzünü çevirerek:** «Esma! Kadın bülûğa erdikten sonra (**mübarek ellerine ve yüzüne işaret ederek**) şundan ve şundan başka yerinin görünmesi caiz değildir.» **buyurmuşlar.**

Örtünmekten maksat avret yerlerini görünmeyecek şekilde kapatmaktır. Binaenaleyh, teni gösterecekleyin şeffaf elbise örtü sayılmaz. Böylesi uzvu daha cazip gösterir. Peygamber efendimizin, cennet kokusunu asla alamayacak kadınlardan bahsederken «giyinmiş, fakat çıplak kadınlar» **buyurmaları da bunu belirtmektedir. Ayrıca yukarıdaki Esma hadisinde de bu mesele vazıhtır.**

Yukarıda tercemesini verdiğimiz en-Nûr, 31 âyetinde kadınların iç zinetlerini, evde çalışırken açılması zaruri olan kollarını, saç ve kulaklarını, karın ve surta kadar varmayan gerdan ve ön yaka kısımlarını, diz kapağının aşağısından itibaren bacaklarını görmeleri caiz olan mahremler sayılmaktadır. Âyetle zikredilmeyen süt mahremlerle dayılar, amcalar ve diğer mahremler de buna dahildir. Bunlara görünmekte bir mahzur yoktur.

(Devamı karşı sayfada)

(Baştarafı karşı sayfada)

Erkeklikten kalmış bulunan ihtiyar veya yaratılıştan iktidarsız kimselerle, henüz kadınlığın ne olduğunu bilmeyen çocuklara da görünmekte bir mahzur olmadığını âyet beyan etmektedir. Hz. Peygamber devrinde erkeklikten yana iştihası olmadığı kabul edilen bir adam evlere girer, kadınlarla konuşur, karnını doyururdu. Bir gün Resûlüllah (s.a.) eve girince onu görmüş, Peygamberin kayınbiraderine bir kadının vasıflarını anlatıyordu. Peygamber bundan böyle o adamın kadınların yanına girmesini menetmişlerdi.

Cinsi bakımdan iktidarsız kimselerin ve çocukların kadınların yanına girebilmeleri, İslâm'da örtünmenin, kadını aşağı bir mahlûk haline getirmek, kafese sokmak için değil, iffet ve kadının selâmeti namına emredildiğini gösterir.

Hz. Peygamber'e yirmi yıl hizmet eden Enes (r.a.) hicab = örtünme âyeti nazil olmadan önce ev halkının bir kısmı olarak kabul edildi. Resûlüllah'ın hane-i saadetlerine girer çıkardı. Diyor ki: Hicab âyeti nazil olduktan sonra, daha önce olduğu gibi, Resûlüllah'ın evine gitmiştim. Resûlüllah: «Geri dön, Enes!» **buyurdu. Ondan sonra da araya perde gerdi.**

Hülâsa, müslüman kadını, yüzü ve bileklere kadar elleri hariç olmak üzere vücudunun geri kalan kısımlarını örtmekle mükelleftir. Bunun çarşafla olması zarurî değildir. Bilâkis temiz ve sade, diğer kadınlara örnek olacakleyin muntazam ve güzel olmalıdır. İşte bu kadındır ki şehvet değil, hürmet telkin eder. İslâm'ın yücelttiği ve cennetin, ayakları altında olduğunu haber verdiği kadın budur.

⁂

Hz. Âişe, devrindeki mümin kadınların, eski alışkanlıklarını, âdetlerini ve modayı terkederek Allah'ın bu emrine nasıl sarıldıklarını şöyle anlatır: «Vallahi ben, **Allah'ın kitabını (Kur'ân) bizden sonra indirdiğine iman bakımından ensar kadınlarından daha fazilettlisini görmedim. Nur süresindeki örtünme âyeti inince erkekleri kendilerine varıp Allah'ın indirdiği âyetleri okumağa başladılar. Bir kadın bu emirlerden sevcesine, kızına, hemşiresine ve bütün yakınlarına okuyordu. Kadınlardan hiç biri istisna edilmemek şartiyle — Allah'ın, Kur'ân'ında indirdiği emirlere uyarak — yünden veya pamuktan mâmul örtülerine büründüler ve sabah namazında Resûlüllah'ın arkasında örtülerine bürünmüş olarak bulundular, sanki başlarında kargalar vardı.» Başka bir ifadesi şöyledir: «İlk büyük muhacir kadınlara Allah selâmet versin, onlar, tesettür âyeti inince en kalın örtülerini yarıp içine bürünmüşlerdi.»**

BÜYÜK KAPI
(Ek)

Ancak üstad N. Fazıl Kısakürek'in kaleminden çıkabilen bu eseri bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz. Peygamberimizden başlayarak zamanımıza kadar gelen Altın Halkanın Büyük kolbaşlarından 32 Velinin ruh hayatı ve bu eserde dile getirilmiştir. OKUYUNUZ!

OKU Mecmuası ve **İRFAN YAYINEVİ**
P.K. 105 P.K. 65
KONYA Bayezit - İst.

Adreslerinden temin edilebilir.

Meselelerimiz

Şuurlu Müslüman Türk Nasıl Olmalıdır?

İsmet SOYER

Geçtiğimiz Ramazan ayı içersinde İzmir'in Kemeraltı çarşısına indiğim günler, akşam iftara yakın saatlerde fırınların önü âdeta kuyrukları geçilmez olmuştu... Merak ederek, bir müddet seyrettim. Fırıncılar halka pide yetiştiremiyorlu, nerdeyse milletbirbirini ezecek.

Bu manzara karşısında, acı gerçeği düşünmekten kendimi alamadım. Bir boğaz için bu kadar meşakkatlere katlanan Müslümanlar bir İslâmî dava kitabını, mecmuanı, veyahut gazetesini bu şevkle aşkla niçin alamıyor?

İşte, ben İslâm davasını herşeyin üzerinde tutan şuurlu Müslüman topluluğunun geleceği günleri özlüyorum... İslâmî bir eserin ilk çıktığında, aynı Ramazan pidelerini almak için sıraya girenlerin, şevkle bu eserleri alacağı günleri özlüyorum...

Bu vesile ile gaflet uykusundan uyanmamıza yardımcı olur, kanaatiyle bir gerçeği kısaca anlatayım: İstanbul'da bir Müslüman-Türk, bir Rum tüccarın mağazasından ihtiyacı olan malzemeleri alıyor, tam o anda içeriye Rumca gazete satan bir gazeteci giriyor ve aynı tarihli, aynı isimli gazeteden 8 adet masanın üzerine bırakıp dönüyor. Rum tüccar henüz hiç okunmamış gazetelerden birine Türk'ün aldığı malzemeleri paket yaparak eline veriyor. Müslüman-Türk, Rum'a itiraz :

— «Siz şu gazeteyi henüz yeni aldınız, ne okudunuz, ne de okuttunuz? Benim malzemelerimi eski bir gazeteye sararak, yeni gazeteyi okur veya okutabilirdiniz.» Buna karşılık Rum tüccar cevabın :

— «Benim milli ve dini hislerimin tercümanı olan ve o idealleri yaşatmak için çırpınan bu gazeteden, benim başıma 8 adet düşüyor, gayet hergün 7 adet alırsın bu gazete çıkamaz ve bizim mefkûremiz yok olabilir» diyor.

Ne acı hakikattir ki, 30 milyon Müslümanın yaşadığı Türkiye'mizde, milyonlarca Müslüman-Türk'e hitâp eden ne bir gazetemiz, ne de bir mecmuamız vardır. Müslüman-Türk topluluğu olarak bizler de Rum tüccarın gibi düşünebildiğimiz ve tatbikatına geçtiğimiz gün dinen, ahlâken şanlı devirlerimizi özlemiyecek hâle gelebiliriz. Bu hareketimizle milli şairimiz M. Akif'in şu mısraları inşaallah hakikat olur :

Doğacaktır, sana vadettiği günler hakkın,

Belki yarın, belki yarından da yakın.

İslâmda Niyet ve Amel

Hüseyin KÜÇÜKKALAY

-V-

NİYETDE ARANAN ŞARTLARDAN BAZILARI :

Birçok şeyde olduğu gibi niyyetin sahih olabilmesi için de bazı şartların tahakkuk etmesi zarurîdir. Bunlardan birkaçına burada temas edelim.

1 — İslâm : Bu sebeple islâmiyeti benimsemeyen, daha doğrusu onu kabul etmeyen bir kimsenin hiçbir ibadeti kabul olmaz. Ancak niyyetin şart olmadığı — meselâ Hanefi mezhebine göre — abdest aldıktan sonra müslüman olsa, o abdestiyle namaz kılabilir.

Bu duruma göre İslâmiyeti kabul etmemiş bir kimsenin insanlığa bazı yönlerden hizmeti dokunmuş ise, bu hizmeti âhiretde bir değer taşımaz. Zira âhiretde kurtulabilmek için herşeyden önce müslüman olmak lâzımdır. Müslüman olmadan yapılan iyiliklerin bir semeresi yoktur. Bazı kimseler bir kısım mucitler için, meselâ elektriği bulan hakkında «İnsanlığa bu kadar iyiliği dokunmuş bir insan hiç yanar mı?» gibi sözler ederler. Ancak bu fikrin İslâmi yönden bir değer taşımayacağı aşikârdır. Bu hususu kat'i olarak ifade eden müteaddit âyet ve hadisler mevcuttur. Hülâsa olarak, İslâm kalesine ancak imanla girilebilir. İmanı olmayan bütün insanlığı tasavvuru mümkün olmayan refahiyet ve saadete dahi kavuştursa, yaratanını tanımadığı için onun bu hizmeti seraptan başka birşey değildir. Dünyada iken birşeyler yaptım zanneder, fakat âhirette eline hiç birşey geçmez. Neüzü billâh.

2 — Mümeyyiz olmak: Yani fayda ve zararı idrâk edebilecek bir durumda bulunmak. Bu sebepten dolayı bazılarına göre, sarhoş olan bir kimsenin abdesti temyiz bulunmadığı için bozulur. Aynı şekilde mümeyyiz olmayan bir sabi çocuğun ibadeti de hüküm yönünden sahih olmaz.

3 — Niyyet ettiği şeyin şer'i bakımdan hükmünü bilmesi: Bu sebeple namazın farz olduğunu bilmeyen bir kimsenin kılacağı namaz sahih olmamalıdır. Zira ne yaptığını ve ne yapmak istediğini kendisi dahi bilmemektedir. Bu bir yere gitmek isteyenin hiç bilmediği bir yerden yolculuğuna benzer ki, sonunda nereye ve ne şekilde varacağı hiç belli olmaz.

4 — Niyetle, niyyet edip yapacağı şey arasında niyete aykırı düşecek bir şey bulunmamalı: Meselâ bir ibadet esnasında irtidat eden bir kimsenin o ibadeti batıl olur. Kezâ Rasülü Ekremin suhbeti, yani ashabı kiramdan olma vasfı dahi irtidat (dinden ayrılma) ile batıl olur. Tabiî bu hal üzere ölecek olursa. Eğer, Rasülü Ekrem'in sağlığında tekrar müslüman olursa, bu sıfatın tekrar avdet edebileceği söyleniyor. Efendimizin vefatından sonra müslüman olacak olursa sahabi vasfının avdet edip edemiyeceği münakaşalı bir durum arzetmektedir.

Niyetle, niyet edilen şey arasında aykırılık meydana getiren şeylerden biri de, yapmakta olduğu şeyden ayrılma niyetidir. Meselâ farz niyetiyle bir namaza başlasa ve bu ibadet esnasında niyetini değiştirip nafile kılmaya niyetlense, namazının nafileye intikal edebileceğini kabul edenler vardır. Ancak bu husus yapılan her şer'i meselede tatbik edilemez. Bu sebeple, bir kimse oruçlu iken yemek yemeğe niyet etse, bunun oruç üzerinde bir tesiri olmaz.

Yapılacak şeyde tereddüde düşmek ve karar verememek de niyete aykırıdır. Meselâ fıkıh ilmince bilinen şek gününde bir kimse, eğer bu gün Şaban ayından ise oruçlu değilim, Ramazandan ise oruçluyum diye niyet etse, bu niyeti muteber sayılmaz. Fakat, eğer bu gün Şaban ayından ise nafile, Ramazandan ise Ramazan orucuna niyet etse, bu niyeti sahih olur. Zira buradaki tereddüt vasıftadır.

(Devamı var)

ÇOK ÖNEMLİ

Abonesi biten muhterem okuyucularımıza ısrarla ve defalarca borç ve abone bedellerini ödemelerini bildirdiğimiz halde bu günedek talebimize cevap vermiyen bazı okuyucularımız bulunmaktadır.

Bu durum, Mecmuamızın maddi sıkıntıya düşmesine sebep olmakta, bizleri istemiyerek 40. sayıda biten aboneleri kesmek mecburiyetine sevketmektedir. Bu muhterem abonelerimize üzülerek duyuruyoruz.

İdâremizin İlk Emri

O K U

Din

Ne irfandır veren ahlâka yükseklik ne vicdandır,
Fazilet hissi insanlarda Allah korkusundandır.
Yüreklerden çekilmiş farzedilsin havf-ı yezdânın,
Ne irfanın kalır tesiri kal'â ne vicdanın.

M. AKİF

Niçin

Tarih göstermiştir ki her insan bir inancın sahibidir. İnsan doğuştan akıl baliğ oluncaya kadar İslâmi inançlara göre Müslümandır. Ancak bundan sonraki hali insanın çevresinden aldığı tesirlere bağlıdır. İnsan bundan sonra ya ailesinin, ya muhitinin veya okulunun tesirinde kalır. Çocukluk devresinde etrafından edindiği müşahedeler çocuğun üzerinde birtakım tezahürler halinde belirir. İşte bu tezahürler çocuğun istikbaldeki yaşayışına tesir eder. Bunlar ister dinî, ister ahlâkî veya gayri ahlâkî olsun. İsterse dini tanımayan bir sistem altında veya ilâhi olmıyan bir dine mensup çevrede yetişmiş olsun. İnsan elbette aldığı terbiye sistemine göre hareket edecektir.

Eğer bir çocuğun muhiti dindarsa o da dindar olur. Meselâ, memleketimizde yetişen bir çocukla, Amerika'da, Almanya'da, Fransa'da, Rusya'da yetişen çocuklar arasında muhakkak fark olacaktır. Kendi sınırlarımız içinde doğan ve büyüyen Türk çocuğu ebette İslâm dinini benimsiyecek, Müslümanlığı ile iftihar edecektir. Müslümanca yaşayacaktır.

Bugünkü Türkiye'nin idarî mekânizması lâik olduğuna göre, bazı aileler bunu yanlış anlıyorlar. Çocuklarına dini terbiye vermiyorlar. Ahlâk anlayışını ithal edildiği gibi tatbik ediyorlar. Tabii bu durum milletimizin örf, adet, an'ane, gelenek ve yaşayışlarına aykırı olduğu için ithal edilen bu yeniliğe intibak güçleşiyor. Ve insanda bir bocalama devresi başlıyor. Ruhlarda bir çöküntü hasıl oluyor. Böylece bir buhran doğuyor. İnsan insanlığını kazanmak için bocaladıkça aradığını bulamadığı için iyice batıyor. Artık buhranlar içinde kıvrana kıvrana kendini hayata atıyor. Önüne ilk çıkan şeye sarılmak zorunluğunda kaldığı için gerekirse yılana yapışıyor. Bu insan, iyiyi kötüyü ayırdedemiyecek durumdadır. Bu, o insanın sonu demektir.

İnsanlık cahiliyet çağlarında da ruhunu huzura kavuşturmak için bir takım tanrılara tapmıştır. Önüne taş çıkmış onda kuvvet görmüş, taşın şeklini yapmış ona tapmış.. Bir böcekte kendinden üstün bir faaliyet vezmiş, onu putlaştırmış, ona tapmış.. Ruhları iyi, kötü diye ayırmış, kötü ruhlardan korktuğu için iyi ruhlara sığınmak lüzumunu duymuş, onu putlaştırmış... Hatta kendi eliyle yaptığına ibadet etmiş.. Bu durum gösteriyor ki insanda doğuştan bir inanma, kendinden üstüne kul olma duygusu vardır. İşte bu duygu din duygusudur. Buraya kadar yaptığımız açıklamalardan anlaşılıyor ki her insan, her zaman inanmaya mecburdur.

İslâm dininin mensupları olarak bizler, bütün kâinatı havası, suyu, toprağı, hatta canlısı, cansızı ile bizlerin hizmetine veren büyük yaratıcımız Cenab-ı Hak'ka karşı kul olmayıp da ne yapabiliriz? Gücümüz neye yetebilir? Zaten kendisi de Kur'ân-ı Kerim'de: **«Sizin için Allah yanında yegâne din ancak İSLÂM'dır»** buyuruyor.

Lâzımdır?

Öyle ise din nedir? Önce kelime mânası ile tarif edelim: «Din; taat, âdet, yol, alâmet, şan, ceza ve mükâfat, bu kaza ve amellerdir.» Bu lûgat mânası.

Şimdi ıstılâhi mânası ile dini görelim: «Cenab-ı Hakkın bildirdiği

Mehmed ŞEKER

(Devamı 26. sayfada)

KOMÜNİSTLER, CEMİYET VE AHLÂK NİZAMINI YIKIP, DEVİREREK, DİNLERİN RUHLARDA YAŞATTIĞI NİZAMI YOK ETMEK İSTİYORLAR... BU DURUMDA KOMÜNİZM ÂFETİNİN KÖKÜNÜ KAZIYABİLMEK VE ONUN İMANLI İNSANLIKTA AÇTIĞI UÇURUMU ORTADAN KALDIRMAK İÇİN İSLÂM VE HIRİSTİYAN DÜNYASININ ELELE VERMESİ LÂZIM GELMEKTEDİR. BU HÂDİSE, DİNLERİN KENDİ GAYELERİNE GÖTÜREN YOLDA GÜÇ BİRLİĞİ YAPMALARI DEMEKTİR; DİNLERİN BİRLEŞMELERİ DEMEK DEĞİLDİR.

İlâhî dinler, insanlığı bir olan Allah'a bağladılar. Bu bağlılık, teslimiyet bağlılığıdır. Dindar, gerçek sahibi olan Allah ümitleri ve hüsranlarıyla, acıları ve neşvesiyle, sürur ve sükûna gark edici hal içinde teslim olan insandır. Bu teslimiyet, yeryüzünde saadetin kaynağıdır. Bu yoldan ayrılanlar, Allah'a değil de, vücutlarından fışkıran benliklerinde karar kılan iştihalarla emellere bağlandılar. Bunlar, sonsuzluğa götüren yolun tersine dönerek her adımda daralan dairelerin içerisinde bunaldılar. Nihayet, en son ve en dar daire olan benliklerinin azâbı içinde kıvranmaya mahkûm oldular. Kurtuluş ümidini kaybetmiş olmalarına kindar yolcularına kindar yaptı. Kırmak, yıkmak, devirmek istikametinde sıralanan her musibete el açtılar. Bunlar Allah yolunu kaybeden ve onunla beraber ümitlerini de gömen bedbahtlardır. Yeryüzünde bu imansızlık hezeyânı, bu karanlık kâbus, anarşist insan kütlelerini tarihin sahnesine çıkardı. Bunlar, komünist adını aldılar.

Yıkıcılık, deviricilik vasıflarını taşıyan her kafile ile elele veren komünizm, dünyamızda yeni bir doktrin değildir. O, insanlıkla beraber vardır ve her devirde insanlığın içinde saadet yolcusu olan vicdanlara saldırmıştır. Bugün aynı hâdise tekrarlanmaktadır. Komünistler, cemiyet ve ahlâk nizamını yıkıp devirerek, dinlerin ruhlarda yaşattığı nizamı yok etmek istiyorlar. Ruhlardaki saadetin düşmanı olan bu doktrin, bu ezeli saadetin kurucusu İslâm ve Hıristiyan dinleriyle karşı karşıya bulunuyor. Bu durumda komünizm âfetinin kökünü kazıyabilmek ve onun imanlı insanlıkta açtığı uçurumu ortadan kaldırmak için, İslâm ve Hıristiyan dünyasının elele vermesi lâzım gelmektedir. Bu hâdise, dinlerin kendi gayelerine götüren yolda güçbirliği yapmaları demektir; dinlerin birleşmesi demek değildir. Her iki dinin mahiyet ve bünyeleri hakkındaki düşüncelerle münakaşaların tamamen dışında kalan bir bölgede, Allah adına ruhlarda cıhadı ibadet yapmak için bu dinler mutlaka elele vermelidirler.

Komünizme karşı silâhlarımızı birleştirmeliyiz. Hücum hatlarını beraber tâyin etmeliyiz. Hattâ hareket işaretlerini de birlikte vermemiz lâzımdır. Unutmıyalım ki, Hz. İsa ile Hallacı Mansurun ölmeyen ruhları büyük çölün iki tarafından birbirine seslenmekte, Allahın kulları için aynı duayı yapmaktadırlar. Sen Piyer'in ölümüyle Hz. Ömer'in şehadeti, bir olan Allah adının yükseltilmesi içindi. Şeyh Şehabeddin ile Saint Jean Delacroix, Seyit Nesîmi ile Saint - Augustin aynı Allah aşkının kurbanlarıdır. Hepsinde gaye bir, götüren yollar başkadır. İs-

(Devamı karşı sayfada)

(Baştarafı karşı sayfada)

lâmın sinesinde kemâl muradına eren bizler, cemaatların gururundan, fırkacılık azminden, Hak mirasında bile insanları birbirine düşüren haset kasırgasından kurtularak, boğucu fırtınalardan uzaklarda ruhların yükseltildiği bir âlemde, iman birliğini seferber etmeliyiz. Eğer iman ordusu, Allah sevdasında birleşmiş olarak büyük cihada hazırlanmazsa gömeceğini unutmıyalım. Bugün, inanan insanlığın bu birliğe takdir ve hayranlıkla çevrilmesi lâzımdır. Bu hâdiseyi alâkasızlıkla ve ekşi suratla karşılayan cahile ne softa, ne de yobaz demeyip, onu da içinde bulunduğu ruh sefaletinden kurtarmaya çalışalım. Tâ ki, Hz. Mevlâna'nın sultan olduğu ruh devletinde Paskal'ın gözyaşları, Yunus'un bağrından aksın. Asrımızın en büyük cihadı bu olacak.

Komünizm, mâsum kurbanı olan insanlığı ruh ve vicdan yerinden, ümit ve iman yerinden

CEHENNEME DÖNÜŞ — Kızıl Çin'den kaçan 10.000 kadar mülteci Hong-Kong hükûmeti tarafından tekrar geldikleri yere iade edildiler. Bu hareket tepki uyandırdı ve tenkid edildi. Kızıl Çin'e dönmek mecburiyetinde kaldığı için ağlayan bu zavallı Çinli kız, cehenneme dönüş korkusunun canlı bir tablosudur. Bu kız gibi daha binlerce Çinli kurtulduklarını zannettikleri cehenneme dönmüşlerdir.

Bir ömrü, baharında tüketen Rus kurşunu.

yaralamaktadır. Onun Yahûda ile Abdullah Bin Sebe'den miras kalan zehirli hançeri, 20 nci asırda aynı darbesiyle hem İslâmın, hem de Hıristiyanlığın sinesine saplanıyor. Bu hançeri çekip çıkaracak aynı imanın elidir. Yeryüzünde bir katre iman bırakmamaya azmeden komünizm karşısında iman dünyası, tek kal'a halinde birleşmelidir. Bütün kibri ve bütün kindarlığı, bütün benlik iddialarıyla beraber varlığımıza yabancı bir çirkefin içine fırlatıktan sonra, Rabbin emrini yine Rabbimizin emaneti olan insanoğluna tebliğ edelim. Rabbimizin mübarek emanet ve hediyesini Rabbe hizmet sevgisiyle tutup yükseltelim. Rabbin düşmanlarından koruyalım. Allahın kullarını, O'nun emri, O'nun sevgisi ile, O'nun rahmet ve hidayetine mazhar olarak kurtarmasını bilenler, gerçek müminlerdir. Onlar, Emanetin sahibi, evliyanın yoldaşı ve Kur'ân'ın sırdaşı olan ruh dünyasının kahramanlarıdır.

İstikbalin iman ve hidâyet yoluna işaret ederken, bu yolun fedakâr yolcularını şimdiden tebrik ediyoruz!..

Seçilmiş Eserlerden PARÇALAR

Beyin Yıkama

«Beyin yıkama» tâbiri, İngilizceye son zamanlarda girmiştir. Bu ameliyeyi târif için yeni bir kelimeye duyulan ihtiyaç bunun, daha önce bilinmeyen bir tecrübe olmasından doğmuştur. İngilizceye girdikten sonra da bu söz mânasını iyice kavrayamamış insanlar tarafından gelişigüzel kullanılmağa başlanmıştır. Çok kere bu tâbir, yüzlerce senedenberi mevcut olan bazı amelîyeleri târif maksadiyle de kullanıldığından hâkiki mânasını kaybetmiştir. Halbuki «beyin yıkama» usulü yirminci asrın en korkunç gelişmelerinden biridir. Tam mânasiyle başarı kazanmış tahriptâr bir usûldür. Bu usul insan zihnine karşı doğrudan doğruya açılan bir savaşı temsil eder. Tarihte işkence yapılarının insan vücudunu asketlendirmeye gibi komünistler de insanların dimağını zekatlamak kudretini hâiz olduklarını iddaa etmişlerdir.

Amerikalı bir kız, Fullbright talebesi olarak Çin'e gitmişti. Komünist değildi ama faal bir komünist aleyhtarı olduğu da söylenemezdi. Komünist Çin'de bir sene kadar eğitim gördükten sonra bir gün tevkif edildi ve üzerinde bazı evrakpiçe tecrübeler yapıldı. Bu tecrübelerden sonra, Çin'e emperyalistlerin bir casusu olarak gitmiş olduğunu ve bu ihânetinden dolayı büyük bir nedamet hissi duyduğunu itiraf ediverdi. Sonradan da serbest bırakıldı.

Bu kız Hong Kong'a geldiği zaman, gazeteciler tarafından karşılandığında hayret verici bir hikâye anlattı. Amerikalılar hesabına çalışan bir casus olduğunu söyledi. Onda bir suç kompleksi içinde kıvranan ve kendi kendinden nefret eden bir insan hali vardı. Üstelik kendi memleketine karşı nefret, komünistlere karşı ise sonsuz bir sevgi beslediği belli idi. Kendisini esir edenlere karşı minnet ve sadakatını ifade edecek söz bulamıyordu. Onların fevkalâde insanlar olduğunu anlata anlata bitiremiyor, ölümü hakkettiğini şahat komünistlerin hayatını bağışlamış olduklarını söylüyordu. Onlar sâyesinde sanki tekrar dünyaya gelmiş gibi idi. Şimdiki hayatı için onlara karşı borcu sonsuzdu.

Gazeteciler hapishanede kendisine nasıl muamele edildiğini sordular. Ayakları zincire vurulmuş muydu? Evet, ayaklarını zincire vurmuşlardı ama komünistler o kadar müşfik ve sevimli insanlar idi ki... Ellerinize arkadan kelepçe vurdular mı, diye soran gazetecilere, evet vurdular, diyor fakat gene de tam bir sevgi ve şefkatle muamele gördüğünü tekrarlıyordu.

Bu kıza, yapmadığı şeyleri yaptığına inandıran, suç işlemediği halde kendini suçlu görmeye sevkeden, ona içkence edenlere karşı büyle derin bir sevgi beslemenini sağlayan ne olabilirdi? Bu hayret verici durumu yaratan neydi acaba? Bu soruların cevabını «beyin yıkama» denen korkunç tecrübenin başarılı neticesinde aramak icabeder. Bu geneç kadın o tecrübenin bir kurbanı idi.

Genç bir Amerikalı, memleketinin silâhlı kuvvetlerine girmiş ve Kore'deki savaşa katılmak için denizaşırı bir yere gönderilmişti. Kore harbinin ilk günlerinde komünistlere esir düştü. Bir müddet sonra, savaşın harbiden tatbik etmek için memleketi tarafından memur edildiğini itiraf etti. Henüz komünistlerin elinde iken hastalandı ve hasta harb esirlerinin mübadelesini sağlayan bir anlaşma gereğince Amerika'ya döndü. Memleketine vardığında, bir ahal hastahanesine yatırılmaza icabetti. Bütün gün hücresinde, bağdaş kurar, o vaziyette oturur beklerdi. Kendini derin bir melânkoliye kaptırmış, intihar etmek için fırsat kollayan, zavallı bir mahlûk olmuştu.

İşte bu genç asker de «beyin yıkama» ameliyesi kurbanlarından biri idi. Bu tâbir bazen Çin komünistlerinin elinde düşen Amerikalı esirlerin tâbi tutulduğu işkenceler için de kullanılmaktadır. Amerikalı birçok savaşa girmiş ve neticede esir vermiştir. Bu esirler her zaman düşmanlarının başına dert olmuşlardır. Onları zabtırabt altında tutmak güçtü. Cesurdular. Ancak hapishanedeki kendi subaylarının emirlerine itaat ederlerdi. Esir subaylarına karşı derin bağlılık beslerler ve kaçmak için fırsat kollarlardı. Halbuki Amerikalılar Çin komünistlerine esir düşünce, hâleti ruhiyeleri değişiveriyordu. Benceli, birbirleriyle ilgisi olmayan, disiplin tanımayan ve birlik hissi nedir bilmeyen bir güruh haline geliyorlardı. Birbirlerini gammazlamakla günlük hâdiselerdendi. Bir araç Çinli, dayak atmak lüzumunu duymadan, bulundukları kampı dikenli tellerle çevirmeden, hiçbir zorluk karşılaşmadan, Amerikalı esirlerden müteşekkil büyük grupları kolaylıkla idare edebiliyorlardı. Binlerce esirden bir tanesi bile, esaretinin devamı müddetince, bir defa olsun kaçmağa teşebbüs etmedi. Bunlardan ancak pek ufak bir kısmı komünistlerin kendilerine aşılamak istedikleri komünizm ülkelerine karşı mukavemet gösterebildi. Bir kısmı da açıkça komünist taraftarı oldu. Geri kalanların ise mânevîyatları sıfıra indi. Yüzde birlik bu sırada dâhi Türk esirlerine gelince, bunlar fevkalâde bir metanet gösterdiler. Generalinden erine kadar hiçbiri disiplini bozmadı. Bir tek Türk esiri esarette ölmedi ve hiçbirinin komünistlerle işbirliği yaptığı görülmedi.

Bu durum karşısında endişeye düşen Amerikan makamları, esirlerinin davranışlarında husule gelen bu mühim değişikliğin sebeplerini araştırmağa koyuldular. Tec-

(Devamı karşı sayfada)

(Başlarak karşı sayfada) rübeli doktorlardan kurulu heyetler bu esirleri muayene etti. Kendilerine yapılanları sordu, tıpkat aldı ve beklenmedik ruh çöküntüsünün neden ileri geldiğini anlayabilmek için tetkiklere başladılar. Elde ettikleri ve Eugene Kinkead tarafından kaleme alınan «In Every War But One» (Bir Taneşi Hariç Bütün Savaşlarda) adlı kitapta neşredilen sonuçlar cidden endişe verici mahiyette idi. İleride yukarı muhtemel aynı mahiyetteki olayları önlemek gayesiyle Ordu, bundan böyle esirlere düşmek ihtimaline uğrayacak her Amerikalı askerin ne şekilde davranması gerektiğini tesbit eden düsturlar hazırladı. Komünistlerin insan dimağına karşı giriştikleri bu taarruz tarihte görülmemiş bir şeydi. Elde edilen neticeler ise pek korkunçtu.

Bu taarruzun sebeplerini kavrayabilmemiz için komünistlerin insan dimağına dair telâkkilerini anlamamız gerekir. Komünistler tamamen maddecidirler. Onlar, hareket hâlindeki maddenin her şeyi temsil ettiğine ve kâinatın hareketli haldeki maddeden başka bir şey bulunmadığına inanırlar. Onlara göre insan, maddeden ileriye gitmeyen bir makinadır. Bu makinanın içinde bir mide vardır ve salya ifraz eder. Bir de karaciğer vardır, bu da safra ifraz eder. Bu makinanın ayrıca bir de beyni bulunur. Vazifesi bir şey düşünce negretmektir.

Maddeci bir ilim adamı, makinalı bir köpek yapmıştı. Bunu evindeki bir odada muhafaza ederdi. Odanın kapısını açıp içeriye girince, kapıdan süzülen ışık köpeğin gözüne vurur, köpek ileriye doğru atılıp hırlardı. Kapıyı kapatınca, tekrar eski yerine gelip otururdu. Adam köpeğin sırtını okşayınca, kuyruğunu sallar; karnını gıdıklatı mı yere yatardı. Bu ilim adamı dedi ki: «Koşup zıplayan ve gezmeğe çıktığımda peşimden gelen canlı köpeğimle bu makinalı köpek arasındaki tek fark bir derece farkıdır, aralarında bir nitelik farkı yoktur.»

Komünistler ise daha da ileri giderek makinalı köpek, canlı köpek ve insanlar arasındaki farkın bir derece farkından ibaret olduğunu söylerler. Bunlar arasında bir nitelik farkı olabileceğini asla kabul etmezler. Onlara göre insan vücudunda bulunan bütün organlar ve bir otomobil gibi otomatiktir. Komünistlerin kanaatince insanlar alışkanlığa dayanan davranışların birleşimidir. Bu makine çok karışıktır ve bilhassa beyin o derece çapraşıktır ki hürriyet, tercih ve irade gibi meflumları ayrıd edebilecegi intibama verir. Halbuki düşünce üzerisindeki bazı elektronik tepkilerin belirtisidir. Bunun için komünistler, insan beyninin yapılışını ve çalışma tarzını öğrenince, insanlarda düşüncenin nasıl oluşduğunu anlayacaklarını ve böylelikle insanların istedikleri şekilde düşünmelerini sağlayarak, onları dilediklerii yola yönelteblecekleri inanırlar.

Beynin çalışmasını sağlayan mekanizma, şartlı reflekstir. Komünistler, bu reflekslerin nasıl teşekkül ettiğini; nasıl idare ve yok edilebileceğini incelemiş bulunuyorlar. Reflex tabii veya şartlanmamış bir uyarıma karşı bir tepkiden ibarettir. Yeni doğan bir çocuk bile daha ilk günden bazı hareketlerde bulunabilir. Meselâ ağlar. Ağlama birtakım kasî tepkilerin birlikte çalışmasından meydana gelen mekanik bir harekettir. Yeni doğan bebek emmesini de bilir. Bu çeşit kasî maharetler doğuştan beynide yerleşmiş bulunan davranış örneklerinin tezahüründür. Bunlar alışkanlığa dayanmayan refleks hareketlerdir.

Gelişme ve öğrenme doğuşta başlar. Öğrenim beyinde birken davranış örneklerinin bir araya gelerek yaratığı daha muğlak fakat sistemli bir kasî düzene yol açar. Bebek bir beşiğe yatırılır üzerinden küçük, renkli bir top sarkıtılır. Küçücük eller topa vurur. İlk önceleri hareketler intizamlı olmayıp, belirli bir istikamete yönelmiş değildir. Fakat zamanla meleke sahibi olmağa başlayan çocuğun küçük eli istediği anda topa vurmağa başlar. Çocuğun kazandığı bu hüner, kasların koordinasyonu neticesi mümkün olmuştur. Fakat bu hareketleri idare eden mekanizma beyin içerisinde husule gelen alışkanlıktır. İşte bu hüner alışkanlığa dayanan, yani şartlı bir reflekstir.

Görgü ortakoyu çocuk oturmasını, yürümesini, konuşmasını, yazı yazmasını, bisikletle binmesini, piyano çalmasını, yazı makinası ve otomobil kullanmasını öğrenir. Bütün bunlar şartlı reflekslerdir. Görgü birtakım girift kasî hareketlerde kendini gösterir, fakat alışkanlıklarını asıl örneği beyin içinde yerleşir.

Komünistler insan dimağının alışkanlığa dayanan birtakım refleksleri bir birleşimi olduğunu, ve bu şartlı reflekslerin nasıl meydana geldiğini ve nasıl yok edilecegini öğrenince, insan dimağına hâkim olacaklarına inanırlar.

Büyük Rus bilgini Pavlov, şartlı reflekleri çok iyi ve sistematik bir şekilde incelemiştir. Pavlov, deneylerine Çarlık devrinde başlamıştı. Lenin, bu deneylerin önemini ve bunların Rus halkının düşünce tarzını değiştirmek gayesini güden komünist programı için ne kadar faydalı olacağını anlamakta geciknedi. Bunun içindir ki, Pavlov komünist rejimi tarafından büyük itibar görmüştür.

Pavlov, deney hayvanı olarak köpeklerden faydalanmıştır. İncelediği başlıca reflekse, salya refleksi olmuştur. Aç bir köpeğe bir et parçası gösterdiği zaman salyası akar. Eti görmesi, veya kokusunu duyması köpeğin ağzından salya akmasına âmil olur. Yapacağı deneye hazırlık olarak köpeklere bir ameliyat yapan Pavlov, salya miktarını ölçebilmek için, salyanın birakıların izmesini önlemiş, tükürük golunu yerleştirdiği bir lâstik boruyu vantasıyle bunun ucundaki şişeye akmasını temin etmişti. Hayvanlar acıkınca, Pavlov onlara bir et parçası göstériyor ve salya akıyordu. İlmicî adım olarak, eti gösteriр salyanın akmasını sağladığı anda bir zil çalıyordu. Zili, önce köpeklere eti gösterdiği anda, sonra da eti göstermeden birkaç dakika evvel çalıştırdı. Bu suretle, zil sesi ile hayvanların dimağındaki normal uyarım o şekilde kaynaşmıştı ki, artık yalnız zilin çalması bile köpeklerin ağzından salya gelmesini sağlayabiliyordu. Gitgide, zil sesleri arasındaki farkı yakaladı ve nihayet köpeklerde öyle bir alışkanlık husule geldi ki zil çalınca, et olsun olmasın, salyaları akmağa başlıyordu. Bu deneyde salyanın akması, şartlanmış bir reflekstir. Çalınan zil ise, o reflekse yaratan sun'i bir uyarım olıyordu.

Pavlov, hayvanlarda reflekse hareketlerini uyandırabilmek için çeşitli uyarım yollarına başvurdu. Havada daireler ve elipsler çizen renkli ışıklarla yaptığı deneylere köpekleri tam mânasiyle terbiye edip, alıştırarak, onlarda, gösterdiği her cins lâmbaya karşı ayrı reflekler uyandırmayı başardı. Çok geçmeden birbirine çok benzeyen iki lâmbaya karşı reflekain değirinden daha kuvvetli olduğunu inceledi. Pavlov'un bir sürü köpeği vardı ki, bunların her biri belli bir uyarım karşısında belli bir tepki gösteriyordu.

1924 senesinde Leningrad'da büyük bir sel felâketi vuku buldu. Bu arada Pavlov'un köpekleri de bir yerde günlerce kapalı ve insan yardımından mahrum kaldı. Hayvanlar nihayet kurtulduktan zaman, su seviyesi o kadar yükselmişti ki, suyun üzerinde ancak burunları görülüyordu. Günlerce üşümüş, korkmuş, aç kalmuş ve bitkin bir hâle düşmüşlerdi. Köpekler kurtulduktan sonra, herşeyi dikkatle incelemesini bilen Pavlov, hayret verici bir olaya şahit oldu. Köpeklerden bir kısmı, garip bir ruhî çöküntü geçirmişti. Yemek yemek istemiyor, haylamıyor, konuşmuyorlardı. Çok az yavaş hareket ediyorlardı. Sanki onlar için artık hayatın tadı kalmamıştı. Fakat en dikkate

(Devamı 26. sayfada)

Mustafa AKINCI

Reklâmın toplum psikolojisi üzerindeki tesiri çok büyüktür. Bunun böyle olduğu, psikolojik deneyler ve gözlemlerle ortaya konulmuştur.

Bugün, büyük sermaye ile iş yapanlar yıllık kazançlarının büyük bir kısmını reklâma hasretmelerinin sebebi de budur. Bu usûl, ferdin maddî kalkınmasının temel taşlarından biridir. Ekonomi alanında da kayda değer bir yer işgal eder.

Fakat bu reklâm metodunu, muhteris ve sapık ideoloji simsarları kullandığı vakit, içtimaî kalkınmamızın esasını teşkil eden ahlâk mefhumunu, aile hayatını yok etmiye en müsait bir silâh olduğunu yine esefle kaydedip, üzerinde durarak nedenlerini araştırmaya çalışacağız.

Reklâmın gayesi; kalkınmaya, milletin terakkisine ve selâmetine yöneltildiği nispette iyidir. Bu zaman herkes hürmetle dinler, seyreder, takip eder, bütçesi nispetinde tatbik eder. Reklâmın böyle olmasını da ister. Çünkü, reklâm vasıtalarından başta TRT olmak üzere tiyatro, sinema, resim ve yayın organları, sosyal değişmelerin manivelâ kolu demektir.

Bu vasıtalar reklâm yaparken dinliyenlerin, okuyanların his ve fikirlerini menfaatlerine âlet etmeden millet ve memleket menfaatlerinin zedelenmemesine dikkat ederlerse, sosyal değişmelerin en normal kabul edilen tekâmül (sindire sindire, sevdire sevdire olgunlaşma) hasıl olur ki uğradığı her semti aydınlatır, imar eder.

Aksi halde bu vasıtalar sermayedarların, patronların komutacıların oyuncağı olursa gözlere diken, kulaklara azap, düşünen kafalara da balyoz olur. Uğradığı her semti gama, kasavete düşürür, mamûr edilmiş yerleri viraneye çevirir ki, sosyal değişmenin bu türlüsüne ihtilâl denir. Her ne kadar hüsnü niyetle yönetilirse yönetilsin, fıtraten içtimaî bünyesi böylesi şiddete tahammül edemiyen, insanların kütleleşmesinden az çok reaksiyon göregelmiştir. Tarih bunun şahididir.

Biz, gelelim şimdi kendi memleketimizin reklâm vasıtalarının tesiriyle, mahallî veya umumî düzensizliklere ve ruhi buhran sebebiyle ortaya çıkan hâdiselere.

1. Radyo vasıtası ile günün erken saatlerinden gecenin geç vakitlerine kadar yapılan reklâmlar dinleyicinin cebindeki paradan kalbindeki imana kadar sızılmaya matuftur.

Avrupanın iki asır önce geçirdiği istihalelerin eşiğinde ve beşiğinde bocalıyan milletin kulağına neler haykırır. Bu gümbürtü fışkının içinde kabaran ayrandan kim kaç dirhem yağ istihsal eder, kaç kişi lezzet alır?

Birkaç dakikaya sıkıştırılan sağlık öğüdünün, dinî-ahlâkî sohbetin hemen ardından öğüt veren doktoru, sohbet yapan din mümessilini alay edercesine, fingirdek seslerin, alkolik hançerelerin yırtıla yırtıla yaptığı; islâmın ruh binasını yıkarcasına şarap, Kazablanka, Maksim gibi yerlerle de sözde san'at icra eden şehvet baziçelerinin reklâmı çıkagelmez mi? Elbette ki bu reklâmlar para ile paralı patronların hatırı ile dağdaki çobanın kulağına kadar ulaşırlır. Kimin nesine?

2. Tiyatro vasıtası ile nüfusu kalabalık bilhassa talebesi ve memuru çok şehirlerimizde kol gezen, neye istersen benzetebileceğin bir şebeke; muasır medeniyetin en tatlı meyvelerinden sayılan bu müesseseyi sosyalaştırmış, sanatçılarını zübbeleştirmiş, şuluklaştırmış, dilini, dinini kuşa çevirmiş dramatize ettiği hayat sahnesinden daha acıklı halleriyle reklâm yapılıyor.

Seyirciye, sahnede eşlerin yapamadığı el, dil şakası yapmayı, cinsî münasebete köprü kurmayı, en açık şekliyle hazırlanmış bir sapığın eserini oynama gayretinde nice bir gümrah...

Hem bu işler, halkın gazabına, lânetine maruz kalıdıklarında polis, jandarma nezaretinde kimseye gük dedirtmeden kadına 1-ıhh dedirerek icra edilir. Yine de adına sanat denir.

Bu rezaleti seyredenler körpe dimağlı talebe, intellektüel insan topluluğudur. Boşa mı gider bu reklâmlar? Sayfiye yerleri, mesirelikler bir perde daha fazlasıyla sahnede seyredilenlerin tatbik yeri olur artık.

3. Sinema vasıtası ile bu sosyal değişmeye bugün en fena tesir icra edilmektedir. Perdede görülen artistler, kahramanlar gençlerin rüyasına sahip; hayaline Donkişot oluyorlar.

Hattızatında, gerek radyodan, gerek tiyatrodan, gerek yayın vasıtalarından edinilen bilgilerin, millet ve memleket menfaati göz önünde tutularak organize edilip, sinema vasıtası ile öğretici bir şekle sokulması, seyirciye bu şekilde arzedilmesi, görerek ve yaşıyarak öğrenmeyi sağlar. Böyle olduğu takdirde Millî Eğitim seferberliğine en büyük hizmet olarak kaydedilir ama ne gezer! Aşağıda bayağılığından bahsedeceğimiz resim ve yayın organlarından aldığı bilgi ve hayalin en ince detaylarıyla canlandığı dekor ve sahneler, genç kızları ve erkekleri hoyratlaştırıp yoldan çıkarttığını duymadığımız gün olmaz; okumadığımız haber kalmaz. Çünkü, Türk filim şirketlerinin ekseriyeti Yahudiler tarafından beslenir. Topla tüfekle yıkamadıkları koca ecdadın neslini işte böyle dahil düşmanları para ile besleyip bilvasıta yıkacaklar. Bu sansürden mahrum denecek kadar insanları çılgınlaştıran, vahşileştiren, müstehcen sahnelere paydos çekme zamanı geçiyor bile.

4. Resim ve yayın bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de oldukça yaygın ve cemiyet üzerinde tesiri büyüktür. Bunun için en çok baskı ve satış oranına göre değerlendirilen gazete ve mecmuaları gözden geçirdiğimizde bu mevkütelerin karekteri ile okuyucularının karekteri arasında da çok sıkı bir münasebet kurmak, hatta bu gazete ve mecmuaların daha çok satış yaptığı mahallin halkının yaşayışı aile hayatını da bir ölçüye vurmak mümkündür.

(Devamı 26. sayfada)

Sefâletimize bir tek sebeb varsa o da cehaletimizdir.

Babasını Kurtaran Çocuk

Şükrü ÖZÜDOĞRU

Abbasi Halifesi Harun Reşid, veziri ile birlikte memleketi dolaşıyordu. Bir şehrin dışında koyunları otlatan bir çocuğa rastladılar. Çocuk, onların kim olduğunu bilmiyordu. Harun Reşid çocuğun yanına sokulup :

— Senin adın ne evlâdım? diye sordu.

— Mehmet.

Çocuk, neşeli ve açıkgözün biriydi. Padişah vezire dönüp :

— Nasıl, dedi. Şu çocuğu imtihan edelim mi?

Sonra çocuğa sormağa başladı.

— Sen Müslüman mısın?

— Elhamdülillâh, Müslümanım efendim.

— Söyle bakalım İslâmın şartı kaçtır?

Çocuk, yaydan fırlamış bir ok gibi, çatır çatır cevap verdi. Müslümanlığın şartlarını tek tek saydı. Bundan padişah çok memnun kaldı.

— Aferin sana, bilginin mükâfatı olarak al şu bir altını.

Çocuk altını almak için elini dahi uzatmadı.

— Niçin almıyorsun?

— Alamam. Çünkü eve vardığım zaman annem ve babam o altını nereden aldığımı sorar. Beni sıkıştırırlar. Sizden aldığıma onları inandıramam.

Padişah :

— Sen al ve bu altını padişahın verdiğini söyle.

Çocuk şaşkınlıkla :

— Siz padişah mısınız?

— Evet, padişahım.

Çocuk :

— İşte şimdi hiç alamam, diye cevap verdi.

— Niçin?

— Bir padişahın çıkarıp bir tek altın vereceğine hiç inanmazlar da onun için.

Çocuğun bu cevabı karşısında padişah ve veziri uzun uzun güldüler. Sonra padişah çocuğa bir avuç altın verdi.

— Artık şimdi anneni ve babanı inandırabilirsin, dedi.

Padişah ve veziri böyle akıllı ve inançlı bir çocuğu tanımanın sevinci içinde, askerleriyle birlikte oradan ayrıldılar. Yolları bir değirmene uğradı. Atlarından inip değirmenden içeri girdiler.

Değirmenci ve değirmende buğday öğütmek için sıra bekliyenler bu yabancıların etrafında toplanmışlardı. Padişah değirmenciye :

— Bir kile buğday kaç okka gelir? diye sordu. Değirmenci bir solukta cevap verdi. Padişah bir kile buğdayın öğütülüşte ne kadar fire verdiğini sordu. Değirmenci yine bir solukta cevap verdi.

Padişah :

— Bir kile buğdaydan kaç ekmek çıkar? sorusuna da dosdoğru cevap almıştı. Memnundu, zira değirmenci bütün bunları çok iyi biliyordu.

Padişah :

— Güzel, dedi. Bütün bu dünya işlerini çok iyi biliyorsun. Hele konuyu değiştirelim. Söyle bakalım sen Müslüman mısın?

— Tabiî Müslümanım efendim.

— Peki. İslâmın şartı kaçtır?

Değirmenci az evvelki soruları çatır çatır cevaplandırırken, birden dut yemiş bülbül gibi sustu. Az önceki gururlanmasını kaybetti, kızardı, bozardı, sonra yalan yanlış :

— İslâmın şartı... İslâmın şartı... Şey on'dur, yok yirmi'dir, diye saçma sapan cevaplar vermeğe başladı.

Padişah değirmencinin haline çok üzüldü ve kızarak :

— Sen koskoca adam olmuşsun, dünya işlerini çok iyi biliyorsun. Öteki dünyayı hiç aklına getirmezsin ha!.. Peki, ben sana gösteririm. (Arkasından sıra sıra gelmekte olan askerlerine dönüp) Yakalayın şunu. Şehre götüreceksiniz ve orada idam edilecek.

Değirmenci kıskıvrak yakalanıp bağlandı. Sonra hep birlikte şehre doğru yola çıktılar. Değirmenden biraz uzaklaşmışlardı. O sırada tepeden aşağı inmekte olan bir koyun sürüsü ve önceki mükâfatlandırılan çocuk gözüktü. Çocuk, padişahın gerisinde, askerlerin arkasında götürülen değirmenciyi görünce bağırarak koşup geldi :

(Devamı 25. sayfada)

Islahat Devrinin Şeyhül-İslâmlarından

Es-Seyyid Mehmed Ataullah Efendi

(Topal, Ebu İshak - Zade)

(1760 - 1811)

Veli ERTAN

Mehmed Ataullah Efendi, Üçüncü Selim (1789-1807), Dördüncü Mustafa (1807-1808) devirlerinin Şeyhülislâmlarındandır. Âlim, edip, müstesna ve mümtaz bir şahsiyettir. Ebu İshak-Zade denilmekle şöhret bulmuştur.

1760 (1273 H.) tarihinde doğmuştur. Şeyhül-İslâm Mehmed Şerif Efendi'nin oğludur, Şeyhül-İslâm Mehmed Es'ad Efendi'nin torunudur.

Mebadi-i ulumû tahsil ettikten sonra, 1772 tarihinde henüz 12 yaşında olduğu halde müderris rütbesini almış ve aynı zamanda tahsiline devam etmiş, zamanın müderrislerinden Toksal'lı Mustafa Efendi'den ders almıştır. Daha sonra 1782 tarihinde Kudüs Mollası, 1789 tarihinde Edirne payesini ihraz etmiş, 1791 de de Mekke Kadısı olmuştur. 1798 de İstanbul'a döndüğü vakit, Rumeli ve Anadolu payesini almış, 1804 tarihinde de Rumeli kazaskerliğine tayini yapılmıştı.

1806 tarihinde Salih-Zade Ahmed Es'ad Efendi'den sonra Şeyhül-İslâm makamını ihraz etmiştir. Bu sırada devlet Edirne vak'asıyle meşguldu. Yeniçeriler «Nizam-ı Cedid» isimdeki yeni askeri teşekkûle rıza göstermemiş, böyle bir durumdan ve karışıklıklardan fyadalanabilen üç şahsiyet vardı. Bunlar da: Şehzâde Mustafa, Köse Musa ve Ataullah Efendi idi.

Şehzade Mustafa'nın aklı muvazenesi tam yerinde değildi, böyle olmasına rağmen saltanata karşı son derece hariisi. Üçüncü Selim devrinin ricali yerine geçmek isteyenler, Padişah'ın hal'i hususunda halkı teşvik etmişlerdi. Böylece İstanbul kaymakamı bulunan Köse Musa ve Şeyhül-İslâm Topal Ataullah Efendi işbirliği yapmışlardı. Köse Musa Selânik'li olup, servete çok düşkün bir kimse idi. En yüksek mertebeye ulaşabilmek için Nizam-ı Cedid taraftarı gibi görünmek suretiyle istediği mevkie ulaşabilmiş ve rakiplerini de ezmeye çalışmıştı.

Şeyhül-İslâm Topal Ataullah Efendi Avrupa'nın yeni fikirlerinin memlekete girmesine taraftar değildi. Üçüncü Selim'e karşı içten bir düşmanlık besliyordu. Bunun için de Köse Musa Paşa ile işbirliği yaparak Padişahın aleyhinde çalışmaya başlamıştı. Üçüncü Selim bundan habersizdi.

Anadolu'dan getirilen bir miktar asker, Boğaz'da Nizam-ı Cedid'le birlikte talim göreceklcr ve yeni Nizam-ı Cedid elbiselerini giyeceklerdi. Fakat Köse Mustafa Paşa, yamaklara adamlar göndererek, fesin kıyafetinde olan askerlerle temas etmemelerini tenbih etmişti. Esasen menfaatlarından başka bir şey düşünmiyen bu cahil adamlar da: «Ceddimizden yeniçeriyiz, Nizam-ı Cedid elbisesini giymeyiz.» diyerek aralarında ittifak yapmışlardı. Artık böylece isyan başlamıştı. Nizam-ı Cedid askeriyle yamaklar birbirine girişmişlerdi. Adetleri az olan Nizam-ı Cedid askerleri kışlalara çekilmek zorunda kalmışlardı. Boğazda vaki olan hâdiseler İstanbul'da şuyû bulması üzerine, artık Köse emeline kavuşmuştu. İsyan alevlenmiş, yamaklar Rumeli Kavağından Büyükdere çayırına doğru akın etmeye başlamış, Köse Musa Paşadan ve Şeyhül-İslâm Topal Ata'dan aldıkları emre göre hareket etmeye başlamışlardı.

Büyükdere'de büyük bir kalabalık toplanmış ve başlarına da Kastamonu'lu Kabakçı Mustafa Çavuş isminde biri de baş olmuştu.

Üçüncü Selim Köse Musa Paşa'ya ve Şeyhül-İslâm'a itimat etmişti. Fakat iş aleyhine idi.

Kabakçı Mustafa yamaklarıyla birlikte İstanbul'a gelmiş ve hiç bir mukavemete maruz kalmamıştı. Yalnız topçulardan çekinmişlerdi. Bunun için de Köse Musa ve Şeyhül-İslâm bunları kandırmaya çalışmışlarsa da bir türlü iknâ edememişlerdi.

Isyancılar Üçüncü Selim'i hal için Şeyhül-İslâm'ın huzuruna gelmişlerdi. Zira Padişaha emniyetleri yoktu. Fakat böyle bir durum karşısında bile Şeyhül-İslâm Topal Ata bir fetva vermek suretiyle bulunduğu mevkii zedelemekten başka bir şey yapamamıştı.

Nizam-ı Cedid'in ihdasına fetva vermiş ve Üçüncü Selim'in başarılarını tebcil etmişti.

Bu fetvanın tebliği yüzünden Şeyhül-İslâm yalnız başına Saraya gitmeyi uygun bulmamıştı. Bunun için kendisine 2.000'den fazla asker verilmişti.

Artık Şeyhül-İslâm önünde bayraklar, maiyyetinde ülema olduğu halde saraya gelmişti.

Yeniçeriler Sultan Selim'i istemiyorsuz, Sultan Mustafa'yı istiyoruz diyorlardı.

Bunun üzerine Üçüncü Selim tahtından feragat etmiş ve Dördüncü Mustafa'nın cülûsu parlak bir şekilde icra edilmişti.

Müderrislerden biri Şeyhül-İslâm'dan intikamını almak maksadiyle Kabakçı Mustafa'yı evine davet etmişti. Topal Ata'nın Nizam-ı Cedid taraftarı olduğunu söyleyerek onun azlini talep ediyordu. Bunun üzerine azledilmiş ve yerine de Semani-Zade Ömer Hulûsi Efendi getirilmişti. Fakat Topal Ataullah Efendi'nin taraftarları bu Şeyhül-İslâmı beğenmemişlerdi. Yeniçerilerin tazyikiyle ertesi gün meşihat makamı tekrar Mehmed Ataullah Efendi'ye verilmişti. Bu sefer bu makamda bir sene 19 gün kalmıştı.

Bu devrede Şeyhül-İslâm Topal Ata, Köse Musa ve Kabakçı Mustafa Osmanlı İmparatorluğunu istedikleri tarzda idareye başlamışlardı. Fakat bir müddet sonra Şeyhül-İslâmın bazı işlere karışması hasebiyle Köse Musa'nın canı sıkılmaya başlamıştı. Bir müddet sonra Köse Musa Paşa İstanköye gönderilmiş ve yerine de Tayyar Paşa gelmiş, Şeyhül-İslâm'la anlaşabilmişti. Kabakçı'ya da hoş tutmaktan geri kalmamıştı. Aziller ve nasplara rağmen Kabakçı yerini muhafaza edebilmişti.

Tayyar Paşa ile Şeyhül-İslâm arasında münaferet başlamıştı. Fatih camii hâdisesi Şeyhül-İslâm'ın nüfuzunu sarsmıştı. Buna rağmen gene durumunu Kabakçı Mustafa'nın sayesinde düzeltebilen Ataullah Efendi, Tayyar Paşa'nın azline muvaffak olabilmişti.

Bu sırada Rusçuk'da Sultan Selim'i sevenler toplanmıştı. Tayyar Paşa da oraya gitmişti. Başa Alemdar Mustafa Paşa geçmişti.

Alemdar Mustafa Paşa'nın Dersaadete gelmesi üze-

(Devamı 26. sayfada)

Güzel Sözler

Hazırlıyan : Ş. A.

Yüzünü sağa, sola çevirmeksizin doğrudan doğruya dine doğrulT. Allah'ın yaratışı üzerine gidin ki Allah; bütün insanları o yaratış üzere yaratmıştır.

⁂

Cenab-ı Hak adl-û ihsanı sever, akrabaya, muhtaçlara yardım ediniz. Çirkinliklerden, memnû olanlardan, felâket ve tuğyandan çekininiz.

⁂

Mü'minin ferâsetinden sakınınız, çünkü o, Allah'ın nuriyle nazar eder.

Kur'ân-ı Kerîm

⁂

Sirkenin balı bozduğu gibi, kötü huy da iyi amelini bozar.

⁂

İyiliğin yüksek derecesi; sana gelmiyen akrabana gitmek, sana yardım etmiyenlere yardım etmek, hakkında kötü söyliyenleri af etmektir.

⁂

İlmi ve ahlâki fazilet, şeref üstüne şeref ziyade eder, fazilet sahibi; köle bile olsa, onu, hükümdarlar mehafiline kadar yükseltir.

Hz. Muhammed (S.A.)

⁂

Öksüz, ana ve babası olmıyan değil; ilim ve edebten ve fazlı kemâlden mahrum olandır.

Hz. Ali (R.A.)

⁂

Dünyada hiç bir şey için yüz suyu dökme! Hür olanların hayatı onunla kaimdir.

⁂

İşsizlik rahatından çekinin. Çünki böyle rahatta sarhoşluktan daha kötü fenalıklar toplanmıştır.

⁂

Her şeyin bir şerefi vardır. İyiliğin şerefi de çabuk yapılmasındadır.

Hz. Ömer (R.A.)

⁂

Geçmişlerden ibret alın da hayra çalışın.

Hz. Osman (R.A.)

⁂

Akıllı kimse, hayır ile şerri tefrik edendir.

İmam-ı Şafi

⁂

İnsanların en büyüğü, en yüksek mevkide tevazû gösteren, kudret sahibi iken af eden ve kuvvetli olduğu vakit adalette bulunandır.

Abdülmelik İbn-i Mervan

⁂

Ey mal ve nesebiyle iftihar etmekte olan kimse, hemen ancak bizim iftiharımız yalnız ilim ve edep iledir.

İmam-ı Gazali

⁂

Cömert insan kök salan bir ağaçtır. Keremsiz insan ise dağlarda yetişen odundur.

Şeyh Sadi Şirazi

⁂

Zulüm avludan girerse, adalet bacadan çıkar.

Kaşgarlı Mahmud

⁂

Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi, Olmıya devlet cihanda bir nefes, sıhhat gibi.

Kanunî Sultan Süleyman

⁂

Ne irfandır veren ahlâka ulviyyet, ne vicdandır. Fazilet hissi insanlarda Allah korkusundandır.

Mehmet Akif

⁂

Unuturlar seni biçare, ölmeği gör,
İstemem nakli cenazemde çelengü ahenk
Dehdebeyle gidilen saha değildir. Makber
Orası medhalidir. Barigahı Mevlânın
Kapısından içeri acz ile girmek ister.

Tahir Olgun

DİLDE GÜZELLİK

ZENGİNLİKTEN

ÇİRKİNLİK

Ve

KISIRLIĞA

S. CEM

Yurdumuzda, son yılların dilimize güya çevrilmiş veya aktarılmış bir yığın tercüme eseriyle ortaya alel'acayip bir tercüme (doğrusu «terceme» dir) dili meydana çıkarılmaktadır. Bu dilin de ömrü inşallah az olacaktır.. Fakat edebiyatımıza çok büyük ve derin fenalıklar etmekte olduğu da bir hakikattir. Doğrudürüst yabancı dil bilsin veya bilmesin, Türkçe dahi bilmeyen bâzı zavallılar Batı edebiyatından kitapları terceme etmeğe kalkarak berbat ve meymenetsiz bir zevksizlik içinde o eserleri büsbütün okunamaz hâle getirmektedirler.. Allaha şükür, roman okuyacak vaktimiz olmadığı, zâten eski şâheserleri gençlik devresinde okuyup artık o kapıyı kapattığımız için yeni ve asrî «çeviri akımı» (!) — affedersiniz, tercüme cereyânı diyecektim — dilini pek tâkib etmiyoruz. Ancak, Avrupa edebiyatının bâzen en meşhur ve güzel eserlerinin bu yeni uydurukça ile feci bir şekilde katledildiğini gördükçe âdeta ağlamaklı oluyoruz! Tam solcu tâbiyesi bütün mel'aneliyle faaliyette görünüyor... Mütercim kimdir? Belli değil! Çeviri (!) den birkaç satır okuyuverince onun nasıl müteredditi bir şahsiyet fikarası olduğu anlaşılıyor.. Gazetelerde zaman zaman, yeni çıkan tercüme kitapların tanıtma yazılarını okuruz. Fakat bu yazılarda ve ilânlarda mütercimlerin isimleri geçmez! Kimdir acaba diye beyhude yere merak edersiniz. Lâkin bu husus memleketimizde artık merak edilecek birşey olmaktan çıkmıştır.. Tercüme edilmiş ya! Siz ona bakın.. Ne şekilde ve kimin tarafından tercüme edildiği o kadar mühim değildir.. İşte lâübâlilik, tercüme zavallılığı ve kısırlığı buna derler.

Geçenlerde, bir kitaphane câmekânında asrımızın büyük âlimlerinden filozof Lord Bertran Russell'dan terceme edilmiş bir eser gözüme ilişti. «Din ve İlim» olması lâzımgelen kitabın adı «Din ve Bilim» idi. İnşallah, dedim, içi de zevksiz uydurukça ile tıkabasa doldurulmamıştır. Zira son yıllarda aldığım kitaplardan bâzısı bu kısır ve kırma dilcilikle yazıldığı için hemen götürüp iade etmişimdir. Onun için, benim bu titizliğimi bilen kitaphane sahibi, sual sormama fırsat vermeden «gelin, bir defa bakın, dilini ve yazış tarzını beğenmezseniz almayın» dedi. Girdim ve tedkik ettim. Aman Yârabbi! Fransızca veya ingilizce olsaydı, mutlaka daha kolay anlardım.. Bu nece idi acaba? Fakat güzelim türkçe olmadığı muhakkaktı.. Filozof ve riyaziyeci B. Russell'in o güzel lisanlı eseri tamamen ve tam mânasiyle katledilmişti. Daha fazla üzerinde durmağa değmezdi. Kitabın üstüne baktım: Elif Yayınları. Fiatı beş lira idi. Ama, üste para da verseler bu zavallı çeviri (!) yi alacak seviyede ve seciyede değildim, geri verdim ve kurtuldum. Lâkin, herkes benim gibi yapsa bu gafiller dilimizi böyle izmihâle sürükleyecek yanlış yoldan dönerler ve seslerini keserler.

Zevkim bozulmuştu; acı kuyu suyu içmiş gibiydim. Eve döner dönmez, kütüphanemden rasgele, şâheser bir eserin, cidden şâheser bir türkçe tercemesine sarıldım ve zengin, güzel, olgun ve dolgun, temiz edebiyat türkçesine tekrar kavuştum. Her sahifesi müsiki parçası kadar nefis olan bu terceme: Sofi Hurî'nin MEHEMMED İKBÂL'den dilimize kazandırdığı (İslâmda Dini Tefekkürün Yeniden Teşekkülü) eseri idi ve ingilizceden çevrilmişti. İşte buna «çeviri» değil, «tercüme» derlerdi! Gelişigüzel bir sahifesini açtım ve şu parçayı okuyucuya naklettim :

«... biz bâtıdan hayatın takdirî cihetini doğrudan doğruya öğrenmiş bulunuyoruz. Hads vasıtasiyle müşâhede, hayatı bir mürtekiz-i bizât «ENE» olarak idrâk eder. Bu bilgi, sâdece bir hareket noktası vermesi itibâriyle çok nâtamam olmakla beraber, Mutlak Hakîkat'in nihâî mâhiyetini bilâvâsıta gözümüz önüne koymaktadır. Dinin emel ve arzusu, felsefeninkinden çok daha yükseklere uçar. Felsefe, eşyayı akıl ve idrak yoluyla görür ve bundan dolayı, tecrübenin bütün tenevvü zenginliğini bir sisteme bağlamak istemez. Hakîkat-i Mutlaka'yı uzaktan müşâhede eder. Din, Hakîkat-i Mutlaka ile daha yakın bir temas ister. Birisi nazariye, diğeri ise tecrübe, münâsebet, samimî yakınlıktır. Bu samimî yakınlığı elde etmek için akıl ve idrâk kendinden yükseğe çıkmalı ve dinin duâ diye tavsif ettiği bir zihnî davranışta tatmîn edilmelidir; o duâ ki, İslâm Peygamberi'nin dudaklarından çıkan son sözlerinden olmuştur...».

Bu mühim kitabın Türkçe tercemesini okuyucularıma zevkle ve gönülden tavsiye edebilirim.

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

Peygamberimiz bu gerdanlığı görünce, yirmi beş senelik hatıraları gözlerinde canlandı, gözleri yaşardı, gerdanlığı kızına geri verdi. Damadını da serbest bıraktı.

Bir kısmını da, müslüman çocuklarına okuma yazma öğretmek şartiyle Medine'de alıkoydu. Her esir, on çocuğa okuyup yazma öğretecekti.

Bakınız, çocukların okuyup yazmasına Peygamber efendimiz ne kadar büyük önem vermiştir. İnsan okuyup yazmağı, düşmanlarından bile olsa, öğrenmeğe çalışmalıdır.

Bu savaşı müslümanların kazanması çok önemli idi. Bu savaş islâm devletinin temelidir. Bu savaşa katılan müslümanların hepsinden Allah hoşnut olmuş, hepsini rahmeti ile bağışlamıştır.

⁂

UHUD SAVAŞI

İslâm düşmanları, Bedir muharebesindeki bozgunluklarının intikamını almak için büyük bir ordu hazırlamışlar, peygamberimizin bulunduğu Medine şehrinin yakınındaki Uhud dağına gelmişlerdi.

Bunu haber alan Peygamberimiz, asker toplamış, düşmana karşı çıkmıştı. Şehir dışında askerlerini muayene etmiş, yaşları küçük olanları geri göndermişti. Bu imanlı kahraman genç çocuklar bundan üzüldüler. Refi' isminde bir çocuk boyunu daha yüksek göstermek için parmaklarının ucuna basmış, bu orduyla beraber harbe katılmıştı. Bunu gören arkadaşı (Semre) adlı çocuk: «Ben de harbe katılacağım, beni de kabul edin, Rafi' ile güreştirin, kuvvetimi görün», demişti. Rafi' ile güreştirmişler, hakikaten kuvvetli olduğu, harb edebilecek güçte bulunduğu anlaşılmış, bunun üzerine orduya kabul olunmuştur. Çok şiddetli muharebe oldu. Hz. Ali, Hz. Hamza, Hz. Ebu Dücane, düşman saflarına dalmış, düşman ordusunu perişan etmişlerdi. Düşman ordusu bozulunca, onların bıraktıkları ganimet mallarını, müslümanlar toplamaya koyuldular, korumakla görevli oldukları yerleri bıraktılar. Bunu gören düşman, fırsattan istifade ederek hücum eyledi. Bu defa müslüman ordusu bozguna uğradı.

Peygamberimizin bıraktığı yerden ayrıldıklarından dolayı müslüman ordusu çok sıkıntı çekti, tehlikeli dakikalar geçirdi, kâfirler şehit düşen müslümanların kulaklarını, burunlarını kestiler. Düşmanın başı Ebu Süfyanın karısı Hind, Hz. Hamza'nın karnını deşerek ciğerini söktü, onun yemek istedi, fakat yutamadı. Bu muharebede müslümanlar çok yorgun düştü, kâfirler de çekilip gittiler.

⁂

MEKKE'NİN FETHİ

Bundan sonra birçok muharebeler oldu. Müslümanlar hep kazandılar, kuvvetlendiler, düşmanı yendiler. Yirmi bir sene peygamberimiz uğraştı. Nihayet hicretin sekizinci senesinde, ramazan ayında on bin askerle Mekke'ye yürüdü. Düşmanlar korkularından kaçacak yer aradılar. İslâm ordusu «Allahü ekber» sadalarıyla Mekke'ye girdi. Putları parçaladılar. Putların parçalanması ile düşmanlar gelip peygamberimizden af dilediler.

Peygamberimiz bütün ahaliyi topladı. Onlara hitaben bir hutbe okudu. Onlara yaptıkları fenalıkları anlattı. Doğru yolları gösterdi. Hepsi doğru yoldan ayrılmayacaklarına söz verdiler, peygamberimiz onları affetti. Serbest bıraktı.

⁂

(Bu sayfa, YAVRULARIN DİN KİTABI'ndan alınmıştır.)

GENÇ KALEMLER

OKUMADAN GEÇME

Zekâi KUNDAK

«Ey iman edenler, ne oldunuz ki size «ALLAH yolunda elbirlik gazâya çıkın» denildiği zaman yere (mıhlanıp) ağırlaştınız? Âhiretden (vazgeçip yalnız) dünya hayatına mı razı oldunuz? Fakat bu dünya hayatının faidesi, âhiretin yanında pek azdır.

(Tevbe: 38)

Gerek İslâmiyet gelmezden önce ve gerekse İslâmiyet geldikten sonra, her millet kendi inandığı dava uğrunda mücadele etmiş, kâh yenmiş, kâh yenilmiş, inandığını başkalarına da kabul ettirmek için cehr dahi kullanma yollarına baş vurmuştur. Fakat; İslâmiyetin bütün karanlıkları parçalarcasına doğuşuyla, bütün batıl inançlar ve fikirler kökünden kazınmış, tek olan ALLAH'ımızın HAK davası apaşikâr meydana çıkmıştır. Böyle olduğu, meydanda; gözümüzün önünde dev cüsseyile dimdik duran bir HAK dava olduğu halde, hâlâ çoğumuz bu davanın ehemmiyetini kavrıyamamış, kutsîliğini idrak edememiş, bu günkü mücadele tarzımızın nasıl ve neyle yapılacağını öğrenememişizdir. Kendimiz öğrenmekle kalmadığımız gibi, öğrenenleri desteklemek şöyle dursun, kösteklemeğe çalıştığımız dahi olduğu malûmdur. Bu gün; ve gerekse manevî yardımı yapmaktan çekindiğimiz acı, fakat gerçek olan hallerimizden birisidir. Bakın bunu, bizzat başımdan geçen hâdiselerle dile getirelim ki daha iyi anlaşılsın...

Bundan iki hafta önce, mecmuamıza yeni abone kaydetmek, hem de tanıtmak gayesiyle Ege'nin birkaç şehir, kasaba ve köylerini dolaştık. İcab etti saatlerce vasıtasızlık yüzünden yaya yürüdük. Sırtımızda mecmualar, alnımızda buram buram ter, gönlümüzde İslâm davası, karınca kararınca yorulmanın neş'esiyle şırıl şırıl, gürül gürül akan çağlayanlar... Adım adım, karış karış köyler... Ne köyün soğuk suyuna, ne buz gibi yağlı ayranına hasretiz. Tek arzumuz; gönlümüzü serinletecek, yanık bağrımızın yanıklığını giderecek mecmuamıza bir kişi fazla abone kaydetmek, mecmuamızı bir kişiye fazla okutmak, mecmuamızın çıkış gayesi olan İslâm davasına bir kişinin şuurlu bir şekilde katılmasıydı. Yorucu, fakat kısa süren bir yolculuktan sonra; evleri muntazam, insanları temiz giyinmiş bir köye girdik. Hiç kimsenin bizimle ilgilenmediğini görünce, merak etmek için ufak bir konuşma yapmanın lüzumunu düşünerek, kahvenin önünde toplu halde bulunan köylü kardeşlerimize dilimizin döndüğü kadar bir şeyler anlattık. Herkes maddî sıkıntısının olduğunu bahane edip, bir lira vererek mecmuamızı almaktan çekindiler. Yedi çocuğunun olduğunu, geçim darlığı çektiğini ileri sürenler oldu. Böyle diyenlere karşı ilk suâlimiz şu oldu :

— Sigara içiyor musunuz?

— İçiyorum!

— Günde kaç paket?

— İki.

Sigara için her gün yüzelli kuruş — en ucuz sigara için tabii bu tahminimiz — buluyorsun da, koskoca bir senede 12 lira bulamıyorsun abone olmak için öyle mi? dedik. Tek bir mecmua dahi satamadan, gönlümüz hüzün ve keder içinde, boynumuz bükük olarak başka bir köyün yolunu tuttuk.

En ufak maddî bir menfaatumuzun olmadığı bu dava uğrunda, ayaklarımız şişinceye, ökçelerimiz parçalanıncaya, ellerimiz nasırlaşıncaya, saçlarımız tel tel ağarıp dökülünceye kadar, ALLAH'ımızın yardımıyla, mücadelemizde azimli ve kararlı olduğumuzu, bizim bu hallerimize ağızları yırtılıncaya kadar gülenlere duyurmak isteriz.

O köyden ayrıldıktan sonra, bir vasıta bularak başka bir kazaya geçtik ve burada da böyle çok garib bir hâdiseyle karşılaştık. Yine mecmuamızı tanıtmak, abone kaydetmek ümidiyle bakkal dükkânlarından birine selâm vererek içeri girdik. Dükkân sahibi selâmımızı dahi almak zahmetine (!) katlanmadılar. Nereden gelip, nereye gittiğimizi, gayemizin mecmuamıza yeni aboneler kaydetmek olduğunu anlattıktan sonra, adamın sanki eskiden beri husumeti varmışı gibi, sert bir çıkışla «alman» demesiyle, bir anda şaşkınlığımızdan dona kaldık. Nezaketle, sakin olmalarını, kızılcık hiç bir şeyin olmadığını söyledikse de, tekrar acaip bir tavır ve hareketle: «Ben demode olmuş şeyleri okumam, hem de gayelerimiz ayrı» demez mi. Fıraz daha üzerinde dursak, adam dükkânımın içindeyim gibilerden, fikrimize karşı yumruk kullanacak. Daha; İslâm davasından başka ne davanız olabilir ki, bu müslüman Türkiye'de demeye kalmadan, bizim dışarı çıkmamızı söyledikten sonra, kendisi de dükkânının kapısını çarparak kapattı, kilitledi gitti.

Burada anlattığım bir hikâye değil, bizzat olmuş, başımdan geçmiş bir vakıadır. Evet, memleketimizin içinde, böyle kuş beyinli, yarasa tabiatlı, ekmeğini yediği, suyunu içtiği vatanının, eline fırsat geçtiği an başkuşların yuvasına döndürmekten zevk alacak zavallı mahlûklar eksik değildir. O'nun ve O'nun gibilerinin gayelerini biz biliyoruz. Eğer bu bilme topyekûn bir cemiyetin bilmesi haline gelirse, durum bambaşka olacak, onların telâşını seyretmeniz o zaman bizim için doğulmaz bir zevk olacaktır.

Eğer bizler uyanır, hakiki öz malımıza sahib çıkar, İslâm yolunda, canımızla, malımızla mücadeleye girişir, para demetlerinin üzerine bağdaş kurup oturmazsak, haklı olarak saadeti bekliyebilir, selâmetimizi Mevlâmızdan niyaz edebiliriz. Değilse her gün, sigaraya, sinemaya, çaya, kahveye ve her türlü eğlenceye para bulduğumuz, hiç çekinmeden sarfettiğimiz halde, ALLAH yolunda bir kuruşumuzu dahi sarfederken yüreğimiz hopluyor, elimiz titriyorsa, sebebini başka yerde değil, tam mü'min ve müslüman olamayışımızda aramalıyız.

Netice olarak; çalışacağız, önümüze çıkan bütün engelleri Mevlânın yardımıyla aşacağız. İhmal edilen, unutulmağa, unuttuvurulmağa çalışılmış ve halen çalışılan İslâm davasına, varlığımıza sahib olmağa çalışılmasından ziyade sahib olmağa çalışacağız. Ümidimizi kesmiyecek, kırmıyacak, ümidsizliğin küfre yakın büyük günahlardan olduğunu unutmıyacağız. Mehmed Akif merhumun şu mısralarıyla kuvvet bulacağız inşaallah :

«Ye's öyle bataktır ki; düşersen boğulursun,
Ümmîde sarıl sımsıkı, seyret ne olursun.
Azmiyle, ümidiyle yaşar hep yaşayanlar,
Me'yus olanın ruhunu, vicdanını bağlar.»

Bütün kuvvet, kudret ve saltanatı elinde tutan ALLAH gibi bir Mevlâmız varken, üzülmek, ye'se kapılmak hiç yakışmıyor bizlere.

«Feryadı bırak, kendine gel, çünkü zaman dar.
Uğruş ki; telâfi edecek bunca zarar var.
Feryad ile kurtulman me'mul ise haykır!
Yok, yok! Hele zâmindeki zincirleri bir kır.
«İş bitti, Sebatın sonu yoktur!» deme; yılma,
Ey millet-i merhume, sakın ye'se kapılma.

(M. AKİF)

ZAMANIMIZA GÖRE

Şehadet dini, gayret dini, ancak Müslüman'lıktır;
Hakiki Müslümanlık en büyük bir kahramanlıktır.
Cebanet, meskenet, dünyada, sığmaz rûh-u İslâm'a...
Kitab-ullahı işhadeyledim — gördün ya — dâvama.
Görürsün, hissedersin varsa vicdanında imanın;
Ne müthiş bir hamâset çarpıyor göğsünde Kur'anın!
O vicdan nerdedir, lâkin? O iman kimde var?... Heyhat!
Ne olmuş, ben de bilmem, pek karanlık şimdi hissiyyat!
O imandan velev pek az nasibolsaydı millette,
Şu üç yüz elli milyon halkı görmezdin bu zillette!
O iman ittihad isterdi bizden, vahdet isterdi...
Nasıl «bünyan-ı marsus» olmamız lâzımsa gösterdi.
Peki! Bizler ne yaptık? Kol kol olduk, tâkrumâr olduk...
Nihayet bir deni sadmeyle düştük, hâk-sâr olduk!
O iman kuvvet ihzarıyle emretmişti... Lâkin, biz
«Tevekkelnâ» deyip yattık da kaldık böyle en âciz
O iman, farz-ı kat'îdir, diyor tahsili irfanın...
Ne cahil kavmiyiz biz Müslüman'lar, şimdi dünyanın!
O iman hüsn-ü hulkun en büyük hâmisi olmuşken...
Nemiz vardır fezailden, nemiz eksik rezailden?

Demek: İslâm'ın ancak nâmı kalmış Müslümanlarda;
Bu yüzdenmiş, demek husran-ı milli son zamanlarda.
Eğer çığnenmemek isterseler seylâb-ı eyyama:
Rücu' etsinler artık Müslüman'lar Sadr-ı İslâm'a.
O devrin yâd-ı nûrânûru bi-pâyan şehamettir;
Mefahir onların tarihidir; ümmet o ümmettir.
Ki bir yandan celâdetler saçıp dünyayı titretmiş;
Öbür yandan da insanlık nedir dünyaya öğretmiş.
Değilmiş böyle mahkûmiyyetin timsal-i pâmâli!
Şevahiktan tenezzül eylemezmiş arş-ı iclâli.
«Tevekkül» vasfı ancak onların hakkında ma'nîdâr;
Ki etmiş hepsi dünyalar kadar âlâmı istihkar.
Çekinmezmiş şedaid yağsa, asla iktihamından;
Zeminlerden ölüm fışkırsa dönmezmiş meramından.
«Hakiki Müslümanlık en büyük bir kahramanlıktır»,
Demiştim... İşte dâvam onların hakkında sâdıktır.

M. AKİF

HABERLER ve KRİTİĞİ

YÜZKIRK BİR, YÜZKIRK İKİ

Gazetelerin çoğunda okursunuz, cemiyetin dejenere olmuş kanunlarından duyarsınız, «141-142. maddeler Anayasa'ya aykırı.» Neden? Uzun uzun izahlar. Fikir özgürlüğü, düşünce serbestisi, demokrasi düzen filân falan, 40 dereden su...

Benim milletim bu izahlardan pek açık bir şey anlıyamaz. Bunu biraz vuzuha kavuşturmak lâzım.

Efendim meselе şu: Türk Ceza Kanunu'nun bu maddeleri Komünizmi yasaklıyan maddelerdir. Gerçi Komünizm her yerde elini kolunu salıyor. Fakat bu iki madde, büyük bir kaleyi bekliyen iki nöbetçi gibi ortada dikilip duruyorlar. Komünistler isterse ki bu nöbetçiler de kalksın da, şu kalede ne varmış bir de oraya bakalım. Tabii ki onlar bunu böyle söylemezler, «141-142. maddeler Anayasa'ya aykırı.» derler.

Her vatandaş artık şunu iyi bilsin ki 141-142. maddeler Anayasa'ya aykırıdır diyenler MOSKOF derdiyle maluldürler. Bu derdin devası da; ya iman, ya özledikleri ülke.

KAHRAMANLAR DELİ, DELİLER KAHRAMAN

İnsan canavarı, Moskof diktatörü Stalin'in kızı Svetlana: «Babam deliydi, insan öldürmek ona zevk verirdi.» diyor. Fakat bu delinin hayranları, Türkiye'de insanlığın yüz karası bu herifin, özel resimleri ile haturalarını neşretmekle iftihar ediyorlar. Hem de mal bulmuş magribi gibi günlerce reklâmını yapıyorlar. Bu Moskof hayranlarının eline fırsat geçse heykelini dikeceklerinden kimse şüphe etmesin.

İTHAF

Son günlerde yine sahneye çıkan ve bir politikacıya rahmet okuturcasına bir kısım vatandaşlara durup dururken çatan, kendisini yığın yığın dosyalar beklerken ve bunlara her gün onlarcası eklenirken, bunları yüzüstü bırakıp, aslî vazifesinin dışına çıkan, eğdiği adalet terazisinden avuç avuç hakaretler dağıtan, bol bol siyaset yapan Yargıtay Başkanı sayın İmran Öktem'e gazetelerden aldığımız birkaç haberi ithaf ederiz :

«Türkiye'de cinayetsiz gün yok, sırf İstanbul'da bir günde 4 cinayet, 7 yaralama...»

«Hamile karısının karnını deşip, bebeğin başını kesti,i cinnet getiren adam sonra da 8 yaşındaki yeğenini öldürdü.»

«Anne-baba ile 7 çocuğu çiftlik evinde öldürüldü.»

«Hayatlarının korunması için Ağır Ceza reisine yaptıkları talebin reddinden 10 dakika sonra, 2 sanık Adliyede öldürüldü, meçhûl katiller bir kişiyi de ağır yaralayıp firar ettiler.»

«Katil babayı oğlu yakalattı.»

«Bir hafta içinde yakalanan azılı 9 hırsız 20 otomobil kaçırmışlar ve 84 evden 500.000 liralık mal çalmışlar.»

«Halk ve polis katil avında; sokak sormak bahanesiyle sapık katil otosuna aldığı 7 yaşındaki kızı kirletip boğdu...» Basına aksetmeyen daha binlerce olay. Bunlar her halde adlî olaylardır. Gün geçtikçe bu olayların artmakta olduğu inkâr götürmez bir gerçektir. Bu gün Türkiye'de adâletin temsilcisi olan bir kimse Türk adâletinin mümessili olarak, yarası kanayan bu cemiyete acaba ne gibi merhemler düşünüyor? Bu dertlere devâ olacak, bu cemiyetin binyesine müsait ne gibi yenilikler tesâvür? Çare olarak sırf palavra ile yetinilecek mi? Yoksa Mecliste, «İslâm devletini kuralım,» «Hilâfet getirelim» diye münakaşalar var da Yargıtay Başkanı İmran Öktem bu vaziyet karşısında bu millete müşirlik mi yapmak istiyor.

DOĞU'DA KOMÜNİST TAHRİKİ

Tarihte kahbe Avrupalı, Osmanlıyı parçalıya parçalıya yuttu. Bugün son toprak parçasında TÜRK MİLLETİ.

İnsanlığın afeti Komünizm, bu milletin bu geçit yerlerinde ayakta durmasını istemez. Bunun için durmadan çalışır. Uşakları, ajanları vasıtası ile daima ortalığı bulandırmak ister. Öz memleket evlâdını, sınıflara, kısımlara, zümrelere ayırmağa çalışırlar. Bunun için de durmadan ayrılık duygularını körüklerler. Maksatları kardeşi kardeşe vurdurmak ve bu yoldan millete hakim olmak. Maalesef kendini bilmeyen zavallılar da buna alet olurlar.

Halbuki devletimiz millî hudutlar dahilinde yaşayan her vatandaşı aynı seviyede tutmaktadır.

Dinimiz İslâm, bu hususta daha tiziz davranmıştır. «Şüphesiz Allah yanında en şerefiniz, takvaca en ileride olanınızdır.» K. Kerim — Vatandaş arasında seviye anlayışımız bu prensip dahilindedir.

DOĞANHİSAR'DA

Sevinçli haberlerden bir yenisi; çalışkan ve uyanık Doğanhisar'lıların gayreti ile bu yıl oraya da bir İmam-Hatip Okulu açıldı.

LİSELERE DİN DERSİ

Milletimiz, evlâdını dinsiz yetiştirmemek için haklı olarak liselerde din derslerinin okutulmasını istedi; bunun için de «Millî irade»den «Sandıktan çıkmadan» sık sık söz edenlere, Ankara'ya kadar uzanan dilekçeler sundu.

Sandıktan çıkan Bakan kalktı: «Liselerde din dersi okutulması hakkında vatandaşların arzusu var-dır. Laik devletle mecburî din dersi düşünülemez.» dedi. İnsanın sorası geliyor: «Heybeli Ada'nın göbeğinde ve lâik bir devlette papaz yetiştiren okul nasıl düşünülebiliyor?»

(Devamı karşı sayfada)

(Başlangıcı karşı sayfada)

İstenmiyen bir şeyin karşısına «Lâikliği dikmek moda oldu galiba... Bir zamanların Maarif Vekili: «Ben bu sandalyede olduğum müddetçe İmam-Hatip Okulu açılamaz. Çünkü devlet lâiktir» demişti de...

BİLİNÇLİ İBADET

Küfrün kurmaylığını yapan, vatanı karanlığa boyamak için karanlığın başlangıcını isiriş edinen bir cereide, boyundan çok büyük bir iş üstlenmuş. Efendim: «Türk milleti ibadetini kendi dilîyle yapmalıymış, bu açıdan olarak da K. Kerim terceme edilmeliymiş; Türkiye'de Arapça Kur'ân değil, Türkçe Kur'ân olmalıymış ve herkes Tanrının ne dediğini, Tanrıdan ne istediğini bilinçli olarak bilmeliymiş.» Ya efendim böyle işte.

Acaba bu zulmetçiler dua ve ibadet yapıyorlar da, yaptıklarını «bilinçli» mi yapmak istiyorlar? Ne gezer... Şayet öyle olsa bu kadar Kur'ân tefsirleri ne güne duruyor. Aynı gerekçe ile ezan türkçe okunsun diye çığlık koparan bunlar ve benzerlerine, dedikleri yapıldığı günlerde ibadet yapmak nasip oldu mu dersiniz. Sanmıyoruz. Eeee... Ne istiyor bunlar? Kur'ân'ı kuşa çevirmek, bir de, evet bir de şey canım... İstismar.

Beyler! Kendinize gelin. Sizin gibi «Asbabüşşimal» boş kafalarını çok çarptılar o granite. Kafalarını parçalamaktan gayrı bir noktasını dahi kıpırdatamadılar yerinden.

NAMUSLULAR — NAMUSSUZLAR

O biçim bir fıkra yazarı: «Biz basın mensupları artık iyice öğrendik. Namuslular da en azından namussuzlar kadar cesur olurlarsa, halledilemiyecek mesele yoktur...» diyor.

Vah vah, acıdık doğrusu, çok geç kalmışsın anlamakta bay yazar! Biz bunu çoktan biliyor, bizim inancımızda olanlara zerketme gayreti içinde bulunuyorduk.

Merak ettik, fıkracının namus anlayışı no'la diye... Bildiğimiz kelime için sözlüğü bir kez daha karıştırdık; karşılığında: kanun, nizam, âr, edep, haya, ırz, temizlik, doğruluk anlamlarını yazılı bulduk.

Şimdi müsaade etsinler de bay yazardan namus anlayış biçimini soralım: «Türkçe olmıyan sözlüğe göre mi sizin namus telâkkiniz a bay yazar ne dersiniz?»

KADIN PERSONELİ

Ordumuzun ve milletimizin beyni ve en mahrem yeri olan Genel Kurmay'da çalışan kadın personelinin başka yerlere nakletmek suretiyle, buraya kadınların girmesi yasaklanmış.

Acaba diğer dairelere aktarınca, nakletme «nedeni» tamamen ortadan kalkıyor mu?

Şayet kadının mutlaka çalışması gerekiyorsa ve bugünün şartları da buna zorluyorsa, onu sigara dumanları arasında boğulmaya mahkûm etmek mi gerek!

Unutmıyalım ki: «Kadın düştükçe beşer alçalır.»

BABASINI KURTARAN ÇOCUK

(Başlangıcı 17. sayfada)

— Babacığım, babacığım seni nereye götürüyorlar. Sen ne kabahat işledin?

Sonra, padişah nedir, asker nedir, hiç dinlemeden babasının boynuna sarıldı ve hürmetle öpmeğe başladı :

— Cezan nedir?

Padişah ve veziri donakalmışlardı. Değirmenci :

— Beni öldürmeğe götürüyorlar, dedi.

Çocuk Padişaha hitaben sayguıya :

— Ey padişahım! Babamın suçu nedir?

— Baban koskoca adam olduğu halde, bütün dünya işlerini iyi biliyor, fakat islâmın şartının kaç olduğunu bilmiyor. Halbuki sen ondan çok küçüksün, çocuksun biliyorsun. Baban bilmediği için idam edilecek.

Çocuk dimdik durup göğsünü şişirerek vakarla padişahın yüzüne doğru :

— Padişah sen hatalı yoldasın, diye bağırdı.

— Niçin hatalı yoldayım.

— Evet, İslâmın şartının kaç olduğunu babam bilmiyor. Çünkü rahmetlik dedem bunları ona öğretmemiş, öğretecek bir hoca da tutmamış. Babam yaşlandıktan sonra, bilgisizliğin kötülüğünü anlamış ve ben oğlunu bilgili kılmak istemiş. Ben bildiklerimi, babamın bana tuttuğu hocadan öğrendim. Babam kendisine düşen ödevi yapmış değil mi padişahım?

İşittiklerinin etkisiyle göz yaşı döken padişah, hakikat karşısında susmak mecburiyetinde kaldı ve değirmenciyi affetti ve imanlı çocuğa dönüp şöyle dedi :

— Seni en yüksek okullarda ben okutacağım...

İLÂHİ MÜJDE

(Başlangıcı 7. sayfada)

Hz. İsa'yı beşikte konuşturan, Hz. Muhammed'i makam-ı Mahmuda yükselten ve daha yazmakla bitmeyecek nice sıfatların sahibi olan tek hakim, kadiri mutlak olan Allah azimüşanı görmek şerefine nail olmak istiyorsanız, İNANIN. Allah'ı bir bilip, ona güvenin. Peygamber'e, Kur'ân'a, İslâm dininin en kamil, en son din olduğuna, ölüdükten sonra yeniden hayat bulacağımıza ve Allah'ın her şeye gücü yeteceğine inanın. Bilmiş olun ki Allah mağfiret sahibidir. Bağışlayıcıdır. Eğer bu güne kadar bu müjdeden haberiniz olmadı ise, duyun.

Ne mutlu, yukarıdaki müjdeye nail olup Allah'ı görmek şerefine erişenlere.

Ve ne yazık, kararmış kalplerini bu müjdeden sonra İslâm nuruyla aydınlatamayıp, o ilâhî müjdeden mahrum kalanlara!

Seçilmiş Eserlerden Parçalar

(Başlarafı 15. sayfada)

değer nokta, bu köpeklerin evvelce alıştırılmış oldukları reflekslerden artık hiçbirini göstermemeleri idi. Deneyleri sayesinde Pavlov, köpekleri bu sefer tamamiyle değişik bir refleks göstermeğe alıştırabileceğini anladı.

Bir tesadüf eseri olarak elde ettiği bu bilgiyi tatbik eden Pavlov, şartlı reflekleri yok etme denemelerine koyuldu. İlk önce yine köpekler üzerinde çalıştı ise de, hayatının son on senesi içinde yaptığı denemelerde kobay yerine insan kullandı. Öyle usuller geliştirdi ki bunlar sayesinde bir insanın kimlik ve benliğini teşkil eden alışkanlıkların hepsi yok edilebiliyor ve geri kalan döküntülerden de komünistler, istenilen, şekilde tamamen yeni bir hâfızaya, muhakemeye ve hislere sahip bir şahsiyet yaratabiliyordu.

Bu işte ilk şart, köpeklerde görülen ruhi çöküntü hâlini insanlarda yaratmaktı. Pavlov buna «yüksek beyin işlevlerinin korkik sinirsiyon yolu ile durdurulması» diyordu. Bu, eskidenberi insanlarda tahrik şeklide görülen ve «zihni çöküntü» adı verilen bir haldir. Pavlov, sun'i bir zihin çöküntüsü yaratmak için yeni usuller geliştirdi. Bu durumu doğurmak için gerekli dört şart, köpekleri çöküntüye sürükleyen şartların aynı idi Yani: Yorgunluk, şaşkınlık, devamlı acı ve hissi gerilim veya korku.

Din Niçin Lâzımdır?

(Başlarafı 11. sayfada)

ve Peygamberi vasıtası ile tebliğ ettiği itikadî, amelî ve ahlâkî hükümleri ihtiva eden ve insanların yaşayışını düzenleyen ilâhî bir kanundur.»

Cenab-ı Hakk bizi İSLÂM dini ile yarattığına göre, Allah indinde ancak bu dine tâbi olanlar kazanacaklarına göre, biz de hem dünyada huzura, hem de âhirette ilâhî saadete kavuşmak için Allah'ın Rasulü Hz. Muhammed (S.A.V.) efendimiz vasıtası ile bize tebliğ buyurduğu İslâm dinine sarılalım. İslâm ahlâkı ile ahlâklanalım. Ruhumuzu huzura kavuşturmak için onu İslâma teslim edelim ve ruhumuzdan kopan bir sesle: «Allah'ım, bizleri islâmı ruhlarına sindiren ebedî huzura kavuşanlardan eyle» diye haykıralım.

ES-SEYYİD MEHMED ATAULLAH EFENDİ

(Başlarafı 18. sayfada)

rine Dördüncü Mustafa 1808 tarihinde Şeyhül-İslâm'ı azletmişti. Behek'teki yalısında ikâmete mecbur edilmiş, bir ay sonra da Kızanlık kasabasına, daha sonra Güzelhisar'a sürülmüştü.

1811 (1226 H.) tarihinde Güzelhisar'da ölmüştür.

Kabri Güzelhisar (Aydın) camii Atik civarındadır. Fetva müddeti iki yıla yakındır.

Kütüb-ü ilmiyyeye mütteaddit haşiyeleri, ulûm-i diniyyeye dair risaleleri ve üç yazma divanı vardır. Üçüncü divanı el yazısıyladır.

Aşağıdaki beyt ona aittir :

Tevahül kıl bu eyyam hüner-i düşmende âkilsen,
Sakın şâhâr-ı ilm etme Ata gayet cehalettir.

Tefsir-i Beyzaviye yazmış olduğu haşiyesini tamamlıyamamıştır.

REKLÂMLAR GEÇİDİ

(Başlarafı 16. sayfada)

Binaenaleyh, bugünkü neslin duygu ve düşüncesi hal ve hareketi tesiri en kuvvetli olan bu iki unsur (resim-yazı)ın patronlarının izan ve insaf çerçevesinde mütalaa edilir. Çünkü insanın bir «düşünen adam» tablosu karşısındaki duygu ve düşüncesi ile bir çıplak kadın resmi karşısındaki duygu ve düşüncesi ayni değildir.

Yine insanın, düşünen bir adamın hayat hikâyesini okumasından sonraki hareketi ile zevk ve eğlencelere dalmış bir insanın macerasını okudukları sonraki davranışı aynı olamaz.

Bugün, yüzünumara duvarlarından tutun da, yol kavşaklarına, sinema afişlerine, gazete ve mecmua sayfalarına kadar neye ve nere bakarsanız çıplak kadın resmi ile doludur. İşte bunlar maddî menfaatini nan-ü nimetiyle beslendiği milletin, memleketin zararında göre; dünyanın geçici lezzetlerini âhiretin ebedî saadetinden üstün tutan, kalemi gibi odun ruhlu insanların eseri ve reklâmıdır.

Hangi resimli mecmuayı, hangi gazeteyi nümune olarak gösterebilirsiniz; bakıldığı ve okunduğunda insanı derin bir duygu ve düşünceye gark eden birkaç tanesinden başka.

İşte aziz okuyucu, yukardanberi eleştirmeye çalıştığımız hâdiseleri meydana getiren reklâmlar, gecitten böyle elini kolunu salliya salliya geçiyor, bu masum milleti, körpe dimağları bağrında boğuyor. Gençlik ilim, irfan yerine cehlin, sosyetenin girdabında çığlık çığlığa dönüyor, dönüyor ve dönüyor!.. Analar, babalar dövünüyor, dövünüyor ve dövünüyor!.. Patronlar da övünüyor, övünüyor ve övünüyor (!).

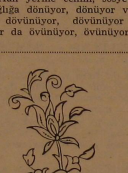

Fetâvadân (Behce, Netice, Feyziye)'nin lâfızlarını ve ibarelerini hülâsa etmiş ve açıklamıştır. Bürhân-ı Katı'a güzel bir takrizi vardır. Aliyyül-Kari'nin Menâsik-i Hacc'ını ihtisar etmiştir.

Arapça ve Türkçe inadları ve takvizleri vardır. Kuvvetli bir şair olmamasına rağmen şiire de meraklıydı.

İstanbul Üniversitesi kütüphanesinde üç yazma divan, mevlûd olup üçüncü divanını bizzat yazmıştır.

MEHAZLARI :

1 — Kamusu El-Âlâm — Ş. Sami Ataullah maddesi.
2 — İlmiye salnamesi.
3 — Osmanlı Müellifleri — Bursalı M. Tahir.
4 — Türk Ansiklopedisi — Mf. V. cilt 4.
5 — Kabakçı Mustafa — Ahmet Refik.
6 — Ruscuk Ayanı Mustafa Paşa — Ankara Dil Tarih Fakültesi neşriyatından.

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ Aşağıdaki okuyucularımızın istekleri yerine getirilmiştir.

Özkan Birgül,
Hasan Evirgen,
Lütfü Eker,
Mustafa Demirezen,
Abdurrahman Yılmaz,
Hasan Yurteseven,
Tahsin Ulutaş,
Tacettin Şeran,
Mevlüt Öttürk,
M. Sedik,
O Nuri Akar,
Hasan Hancı,
Kâzım Pekmezci,
Mustafa Arıcı,
Kadir Dinç,
İrfan Harmancı,
İrfan Bağrı,
Ali Güler,
Recep Güler,
İbrahim Yanık,
Mehmed Bal,
Herbirine ayrı ayrı selâm ve muhabbetler.
Mehmed Talay,
M. Ali Karagülle,
A. Ali Özkadaif,
Ahmet Körpe,
Nazım Ayhan,
H. Hüseyin Kozak,
A. Şükrü Akkaş,
Nazif Akbaş.

ALMANYA'DAN mektuplar

B. DOĞANER

Elbette edemez. Zira, vatanımızdan, âilemizden uzak bir diyarda kulaklarımız kiliselerin çan sesleriyle zonklarken, ayrıca bizleri, vatanımızdan ve dinimizden soğutmaya çalışan dinsizler arasında niçin yanlız bırakıyorlar.

Acaba biz türkler niçin böyle bir duruma düştük? Niçin atalarımızı ve şanlı tarihimizi unutmaya çalışıyoruz? Halbuki, bir devri kapayıp bir devri açan Fatihlerin, Afrikaya inen Yavuzların, beş kıtada toprağımza toprak katan Kanunilerin ve daha nice dinî ve vatanı için kahramanca şehit olan dedelerimizin torunları değil miyiz?

Bizler buraya gelmekle, burada çalışmakla sanki dinimizden, vatanımızdan (haşa) ayrıldık mı? Niçin bizleri burada kaderimizle başbaşa bırakıyorlar? Yüzbinlerce Müslüman-Türk'ün hiç mi dine ihtiyacı olmayacak?

Burada vefat eden bir kardeşimizin naâşı haftalarca bekletiliyor. Şâyet âilesi tarafından istenilirse, gönderiliyor. İstenilmezse, Hristiyan âdetlerine göre, Hristiyan mezarlığına defnedilip, başına da haç konuluyor. Buradaki din görevlisinin haç'ı söküp, yerine ay-yıldız koyduğuna bizzat şahit oldum.

Sayın Cumhurbaşkanımız bir bayram mesajlarında: «Aziz vatandaşlarım! Dinî ve milli inançlarımızı annelerinizden, babalarımızdan, hocalarımızdan öğrendiğiniz şekilde vatana dönmenizi arzu ediyorum.» dedi.

Evet, hepimizin arzu ettiği budur. Lâkin, bunlar sözde kalmamalıdır. Şâyet, Reisicumhur'umuzun dediği gibi dinî ve milli inançlarımızı muhafaza ederek dönmeyi istiyorsak, buradaki işçilerin her türlü ihtiyaçlarına hükümetce el uzatmak şarttır.

Burada Türklerden başka bazı devletlerin işçileri de vardır. Lâkin çoğunluğu teşkil eden işçiler Yunanlı, İtalyan ve İspanyoldur. Bu işçilerin her türlü ihtiyaçları kendi hükümetlerince temin ediliyor.

İtalyanların Köln şehrinde Dr. Matora isimli bir adamı, işçilerinin haklarını müdafaa etmek için vazifelendirilmiş. Hatta bu zatın bizlerin de haklarını koruduğu olmuştur.

1961 yılında yapılan andlaşmaya göre bayram ve cuma namazlarında, Türk işçileri ibadetlerini yapabilirler kaydı vardı. Lâkin bayramda tebrik yerine işe gelmeyenlerin işten çıkarılacağı ihtarı verildi. Bizler de çalışmaya mecbur kaldık. Zira bu hakkımızı müdafaa eden yoktu. Halbuki buraya bizlerin dileklerini dinlemeğe gelen ilgililere, her defasında bildirmemize rağmen bir netice alamadık.

(Devamı var)

İslâmın İlk Emri
O K U

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Mahmud KULU

Yazı İşleri Müdürü :
Şükrü ÖZÜDOĞRU

İdarehane :
Çıkrıkçılar Cad. Saray Çarşısı bitişiği : Kat 3 — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 5.10.1967

İslâmın İlk Emri

Oku

Memleketimizde tütmeyen ocakların herbiri diğerine bir Rus muharebesinde bestelenmiş bir figan-ı sakiti tekrar eder.

Bu diyarın şarkında, şimalinde bir avuç toprak bulunmaz ki Türkün moskof eliyle dökülmüş mubarek kanını içmiş olmasın!..

Süleyman Nazif

FİATI : 1 LİRA

İslâmın İlk Emri

Oku

Dinî İçtimaî Edebî Aylık mecmua

Eşya ve hadiselere İslâmın mührünü hakkettiğimiz an...

Yıl : 7 Sayı : 71 Recep : 1387 Kasım : 1967

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- Eşya ve Hâdiselere İslâm'ın Mührünü Hakkettiğimiz An... — **Süleyman ÖZKAFA**
- Gerdek Odası — **Gültekin ENGİN**
- İ. A'zam'dan Menkıbeler
- İmam-Hatip Okulları ve Y.İ.E.'leri Mezunlarından Beklediklerimiz — **Yaşar GÖKÇEK**
- Lüzumlu Bir Tenkid — **Ömer TEMİZEL**
- Hadislerde İlim — **Tahsin ÜNAL**
- Şiir anlayışımız — **Şevket BULUT**
- Niyet Edilerek Yapılması İstenen Şeyin Tayini — **Hüseyin KÜÇÜKKALAY**
- Marabacı Çetin'in Gelirleri — **B. KORUCU**
- Seçilmiş Eserlerden Parçalar — **Ahmet DAVUDOĞLU**
- Tevekkül Eden ve Etmiyen İki Adamın misalleri — **S. A.**
- Mermer Delinir — **Sami BOZ**
- Ömer İbni Abdülaziz'in Vefatı ve Bir Hutbesi — **Ali R. NALÇACI**
- Güzel Sözler — **Hasan TEKELİOĞLU**
- Akınlardan Bir Nefes — **Yaşar GÖKÇEK**
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Başka İsim Altında Faaliyet Gösteren Maksatlı Klüpler
- Cezayir'in örnek bir hareketi — **İsmet SOYER**
- Bunları Biliyor musunuz? — **Hasan BAĞCI**
- Eyyüp Sabri Hayırlıoğlu
- Genç Kalemler
- Haberler
- Okuyucularla Başbaşa
- Resimler : **Celâleddin HİDAYETOĞLU**

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

Bugünkü Türk cemiyetinin belirttiği mana ve lif lif didiklenen ruh muhtevası artık korkunç denecek bir badirenin eşiğinde olduğumuzun en çarpıcı bir çığlığıdır. İslâmın gönülleri eriten ulvi heyecanından ve ırkî hasletlerimizden ruh ve mana kazanarak kıvamını bulan ve bu iki unsurun terkibinden ibaret olan tarihin muhteşem Türk cemiyeti, bugün temelinden çatısına kadar, estirilen doktrin furtunaları ile harabeye yüz tutmuştur. Bu binanın sarsıntısını, furtınanın çıkardığı cenharaş ıslığı cemiyet nizamını tersine işletmeyi düşünen fare beyinli, karanlık ruhlu Allahsız sağırlar, vicdanları hakikata köprü kurmamış, ilerici yobazlardan başka her idrak sahibi görmüş ve bilmiştir. Fakat çoğunluğun tastikine iktüran eden bu kat'i hükümler birşey ifade etmemektedir. Davanın ehemmiyeti «Duydum, gördüm, bildim» hükümlerini daha çok geveleneğe mütehammil değildir. Günden güne ciddileşen meselelerimiz, bizden lâf değil aksiyon istiyor, hareket bekliyor. Artık fırsat kollamağa, gittikçe meçhulleşen istikbalin karanlık dehlizinden ümit ışığı beklemeğe ne zemin müsaittir, ne zaman.

İnsanlığın kontrolünden çıkmış olan ilim ve teknolojiden doğacak tehlikeleri dinlemek için bugün beşeriyet dev kulaklar-i maliktir. Fakat ferdin ruh buhranlarından, iç çatışmalarından doğan kemirici, öldürücü buhranları duymak için hiçbir şeye sahip değiliz. Bütün dikkatler başka istikametlere döndürülmekte, adeta ferdin kendi kendi ile hesaplaşmasına mani olunmaktadır. Fakat bu eksantriklik ne zamana kadar devam edebilir?. Vicdanıyla ne zaman yüz yüze gelebilir? Meçhul!.. Çünkü; fert kendi dünyasından koparılmış, boşluğa atılmıştır. Ruhu didiklene didiklene kendisini inkâra kadar gidilmiştir. Bugün o, ruhunun en mahrem tarafları ile bile tezat halindedir. Bütün bunların âmili iman zaafıdır. Bize hayatın manasını kazandıran manevî kaynakların kesilmesidir. Ama kimdir bu cevheri kirleten, kimdir bu kaynağa el koyan? Onun da cevabı şu:

Artık başımızı iki avucumuzun arasına alarak beynimizdeki son idrak hücresini göz pınarlarımızdan kurtulurcasına düşünmeğe mecburuz. Ferdin iç buhranlarına, cemiyetin ruh çalkantısına çare bulmak zorundayız. Biz bu çareleri, dini heyecanın, millî mefkûrenin ayrılmaz bir terkibi olan Müslüman Türk cemiyetinin, kurulduğu günden beri emrine girmemiş olan perde, sahne, matbuat gibi umumî efkârı yoğuran müesseselerin ıslâhında buluyoruz. Halbuki bu müesseseler bugüne kadar, içinden çıktığı milletin akidesine, millî hislerine saygı duymak şöyle dursun, daima onun ruh kökünü demir perde gerisi metodlarıyla kemire kemire bu hale getirmiştir. Maddenin ve maddenin kamçıladığı bayağı hisleri azizleşiren, gençliği gaye ve mefkûre duygularından yoksun bırakan bunlardır. Ruhu ve ruha bağlı değer hükümlerini değmez hale getiren, fikri öldürüp hayvanî hisleri onun yerine koyan bunlardır. Kanaatimizce bunları ıslâh değil, millet olarak yeni baştan kurmamız lâzımdır. Bunda olmayacak hiçbir şey yoktur. Bu millet, nice oluşlara, nice kuruluşlara vücut vermiştir. Fakat netice, hep bunlar mayasına mukaddes unsuru ihlâs katılmadığından aleyhine dönmüş, kendi gözsüne boşaltılmıştır. İşte çoğunluğu teşkil eden Müslüman-Türk'ün duyduğu ızdırap ve inkisar buradan gelmekte... Kendisini, kendi fikirlerini yapacak ve yoğuracak kadronun hasretini çekmektedir. Kendi adına söz kesenlerin, kendinden olmayışı... Hangi cemiyet bu kadar naaşsızdır?

İslâmın İlk Emri
Oku

Eşya ve hadiselere İslâmın mührünü hakkettiğimiz an..

Süleyman ÖZKAFA

Asrımız renkler asrıdır. Asrımızın insanı, renkler peşinde bir ömür tüketiyor. Tabiatta her rengin ayrı bir hususiyeti vardır. Baharın bir bahçeye girdiğimiz zaman her taraf yemyeşildir. Manzara ruha neşe verir. Gönlümüz ferahlar. Dalların arasından süzülen şüleler görünüşe bambaşka bir güzellik katar. İşte bundandır ki ruha saadet bahşeden bu renkler İslâm'ın remzi addedilmiştir. Gece olur, güneş batar her taraf nurdan mahrumiyyetin haline, zulmete bürünür.

Bir gün gelir sam yelleri eser, zümrüt yeşillikleri harabaya çevirir, sarartır, soldurur. Ve nihayet bir kızıl alev onu yalar, yakar, yok eder.

Ey Müslüman! Senin bir zamanlar hayat fışkıran, her yaprağında turranı taşıyan bir nizâmın vardı. Onun her dalında îmân şuaları parıldardı. Allah yolunda zafere gidenlerin uğullularını bu dallar yansıtırlardı. Bu kollar Budin'e, Fas'a uzanan kollardı. Bu kollar atlasın mavi sularını mızraklarlar; bu kollar; yayan ve atlı, zulmetle kaplı Anadolu topraklarına îman saçarlardı.

Ey Müslüman! Bu toprakların her karışı senin ceddiyin imanıyla, kanıyla yoğrulmuşken, taşların Allah'a yükselen birer kol iken, bugün sana ne oldu? Hangi sam rüzgârı seni bu hale koydu?

Ey müslümanlığı kabuklaşmış müslüman! Sen dün engin fildişi yollarda ilerlerken, bugün çıkmaz sokaklarda sürünmektesin. Dün, emrederken bugün me'mur bile değilsin. Dün, petekleri balla dolu kovan'ın beyi olan sana, bugün çelen arılığını dahi çok görüyorlar.

Ey Müslüman! Dün bir elinde kalemle öz nizâmını yazar, diğer elinde kılıçla hudutları çizerken, bugün kadınlar gibi soba başlarında hükûmet kurmaktan, politika yapmaktan başka işin yok. Dünün müslümanı surlar önünde gedik açarken, bugününkü barlar önünde caka satmaktadır.

Ve ey Müslüman! İşte sen bu hale gelince yeşiller hazân oldu. Kızanlar sızan oldu. Ve yeşiller sarardı, soldu. Zümrüt bahar göçtü, sarı güz kondu. Gül soldu, bülbül öldü, dikenler siyonla doldu.

Ey Müslüman! Bugün senin sahaben var sahibin yok. Emrin var emirin yok. Yolun var yolcun yok. Suretin var siretin yok. Kemmiyetin var keyfiyetin yok ve bir de firasetin!..

Ey Müslüman! Zanneder misin ki sen bu şekilde başıboş yaşıyacaksın? Önünde seni bekliyen mukadder bir akıbet var!.. Silkin ve uyan!.. Bölüklerî, bataryalar senin nâzımı, kumandan beklemekte; taşlar mimar; kâğıtlar yazar; müritler mürşit ve Ayasofya ezan ve camiler kabuktan öze inmiş mü'min beklemekte.

Ve siz sürüngenler bir müddet daha bekleyin. Dallar arasında yavru kartallar uçuş gününü beklemekte.

Ogün, güller domuracak, bahçeler yeşerecek, nur şüleleri dalların arasından süzülecek, arı peteğini örecek, nâzım bölüğünü alıp yamaca tırmanacak, hüseyin yeşil cepkenini giyerken, hüsrev atına atlıyacak, sinan bir elinde plân, bir tepeye tırmanırken Ayasofya tekbir getirecek. Ve Ogün, kartalların uçuş günüdür.

Ogün, eşya ve hâdiselere İslâmın bozulmaz mührünü hakketeceğimiz gündür. Ogün, topyekûn kurtuluşumuzun günüdür!..

GERDEK ODASI

Gültekin ENGİN

İslâm tarihçileri yıkıcı unsurların islâmın içerisine nasıl sokulduğunu ve ne gibi faaliyetler gösterdiklerini uzun uzun anlatıyorlar. Duraklama ve gerileme sebepleri hep bu sinsi ve menhus faaliyetlere yükleniyor. Anlatılanlara göre, gayeye en yakın bir şekilde yaşayan tam sulhun ve huzurun tecessüs etmiş olduğu bir cemiyetin içersine, koyun sürüsüne kurdun dalışı gibi fitne dalıyor ve cemiyet parça parça oluyor. Tarihçiler de kulağından tutup işte münkariz oluşumuza sebep, diye kurdu bize takdim ediyorlar. Bu hal klâsik şekillerde tekrarlanıyor ve kurd, kâh İranlı oluyor, kâh Putperest oluyor, Brahman, Hindu, Mecusi, Ateist, Hıristiyan v.s. v.s.

Kimse cesaret edemiyor, çoban uyuyordu veya, gerekli emniyet tertibatını almamıştı demeye. Bizleri böyle bir tahlil ve tenkid'ten alakoyan, aşırı sevgimizdir. Dilimiz varmıyor ki, şu hususlar ihmal edildiğinden dolayı bu hal meydana gelmiştir demeğe.

İleride, sulh ve selâmetin hakim olacağı bir cemiyete mensup olmayı düşünenler, mutlaka eksiklikleri görüp çareler aramak, noksanları telâfi etmek mecburiyetindedir. Kurda yem olmak istemiyorsa.

Biliyorsunuz ki İslâm, Allah'ın yap dediğini yapmak, yapma dediğini yapmamaktır. Allah'ın yap dediğini yapmak insana hasenatı kazandırıyorsa, yapmamak da seyyiatı kazandırır. Allah'ın yapma dediğinden kaçınmak sevap, yapmak ise günahdır. Duraklama ve gerileme devirlerinden itibaren — Tarihçiler daha iyi bilir— bugüne kadar geçen zamanın muhasebesini yapmak, şu halimizin sebeplerini araştırmak mecburiyetindeyiz. Emirlerin yapılanları ile nehiylerin kaçılanları arzu edilen neticeyi vermediğine görey emirlerin yapmamak, nehiylerden kaçınmak kısmında bizim aradıklarımız. Yani; Atalarımızı tarihin sanık sandalyesine oturtup niçin Allah'ın emirlerini yapmadınız? Niçin nehiylerinden kaçmadınız? sorusunu sormak ve tarihden vazıh cevaplar almak mecburiyetindeyiz. Tarihçi iddia makamından. Bunlar Allah'ın şu şu emirlerini yapmadılar, şu yasaklarından kaçmadılar diye atalarımızı suçlayacak amma biz de ayni hatâlara düşmemeye çalışacağız. Böyle tarih, böyle tarihçi istiyoruz. Bekliyoruz.

Bu tip tarihcilerin karşısına en samimi, en halis niyetli müslümanlar çıkacaktır ve şu soruyu soracaklar : «Sen kim oluyorsun ki, ayağının tozu olamayacağın kadar yüce atalarımıza dil uzatıyor, onların noksanlarını bulmağa ve âleme teşhir etmeye çalışıyorsun? Onların yerinde sen olsaydın daha mı başarılı olacaktın? Allah kabahatleri örtücüdür. Allah, yer ve gök ehlinden hattâ kendi nefsinden bile senin günahlarını saklıyor, örtüyor, unutturuyor da, sen kimsin ki geçmiş zamana ait ve artık hükmü Allah'a kalmış meselelerin tahlilini yapıyorsun? Ölü kemikleri arasında araştırdığın, bulmak istediğin nedir?».

Tarihçiler ne cevap verirlerdi bilemem amma ben şöyle derdim : «Arkadaş, mezarlıklarda hayalet gibi dolaşan, paltosunun altında sakladığı kazma ile taze demeden, eski demeden mezarları kazan, kefenleri aralayan, elleri bomboş ben, en kıymetli hususiyetimi kaybettim onu arıyorum. Biliyorum, bir ölü aldı götürdü onu. Onu arıyorum her cesedin boynunda, avucunda. Göğsüne bakıyorum, kefeni parça parça ediyorum onu bulmak için. Ben... hamle gücünü kaybetmiş, vurmayı unutmuş bir insanım. Bana her tekme atılışda sarsgılı bir edâ ile belimi kırıyorum. Dönüp, Yaradana sığınarak var gücümle bir de ben vurmasını bilemiyorum. Her türlü tertipten, teşebbüsden mahrumum ben. Kırılan yerlerimi sarmaya, çürüyen yerlerime merhem çalmaya alışmışım, daha doğrusu alıştırılmışım. Sendereе dayak yiye yiye... en tecrübeli hasta bakıcı gibi sargı bezleri bulmakta, ilâçlar icad edip, en tatlı masallarla kendimi avutmayı iyi bilirim de, dayak yememenin tek çaresinin dayak atmak olduğunu bir türlü bilemem ve yapamam. İşte ben bunu arıyorum. Bir zamanlar benim ceddim atakdı, cevvaldi. Boynunda bir kolye asılıydı pırıl pırıl. Üzerinde, teşebbüs ve hamle... yazılıydı o kolyenin. Her teşebbüsü zafer, her hamlesi terakkiydi ceddimin. Kaybolverdi birden, yok oldu elimizden. Kim aldı, kim verdi, nasıl aldı, nasıl verdi bilmiyorum. İşte ben onu arıyorum. Elimden gelse, dedemin dedesini kaldırıp soracağım o tatlı uykusundan: «Ne yaptın emaneti. Nasıl bir gaflet gösterdiler, ne noksanları vardı da şevketimiz, izzetiniz elimiden gitti. Bunu öğrenmek ve o gafleti göstermemek istiyorum. Tekrar vurmasını öğrenir, dayak yemekten kurtulursam ayni hataya düşmiyeceğim. Kafes yapmadan kuş tutmak istemiyorum. İzzet ve ikbali tenime kazımayı öğrenmeden, rozet gibi yakama takmak istemiyorum. Elimden alınacak gelin için gerdek odası hazırlamak istemiyorum.

OKUYUCULARIMIZIN DİKKAT NAZARINA...

Bu mecmua okuyucularımızın abone bedelleri ile yaşamaktadır. Bunun devamını istiyorsanız en kısa zamanda abone bedellerinizi göndermenizi rica ederiz.

NOT : Havale kâğıtlarının arka kısmına abone numaralarınızı yazmayı unutmayınız.

O K U

İmâm-ı A'zam Ebû Hânife'den Menkıbeler

Rivayet olunduğuna göre talebesi Ebû Yusuf kendisinin müstakil bir ders halkası kurup ders okutma vakti geldiği kanaatına kapılmış ve mescidin bir köşesinde derse başlamış. Ebû Hanife yanındakilerden birine demiş ki : Yakub'un (Ebû Yusuf'un) meclisine git ve ona şu meseleyi sor :

— Bir adam iki dirhem ücretle temizlemek üzere temizleyiciye bir elbise verse, elbisesini almak için gidip istediği zaman evvela inkâr etse, aradan birkaç gün geçtikten sonra tekrar isteyince bu defa elbiseyi temizlenmiş bir halde verse temizleme ücretine istihkakı var mıdır? de.. Eğer :

— Evet vardır derse, olmadı, de. Şayet :

— Yoktur, derse yine olmadı, cevabını ver. Adam aldığı talimat üzerine İmâm Ebû Yusuf'a gider ve meseleyi sorar. İmâm Ebû Yusuf :

— Evet, ücreti hak etmiştir, der.

— Olmadı, deyince biraz düşünür ve bu defa da :

— Hayır, yoktur, cevabını verir. Yine:

— Olmadı, deyince, zeki talebe bu sorunun nereden geldiğinin farkına vardı ve kalkıp Ebû Hânife'nin dersine geldi. İmâm-ı A'zam, Ebû Yusuf'u görünce :

— Seni buraya getiren temizleyici mes'elesi olsa gerek, dedi.

O da :

— Evet, cevabını verdi.

— Henüz böyle içâre mes'elesine cevap veremiyen bir kimse Allah'ın dininden bahisle ilm-i fıkıhtan ders vermeğe nasıl cesaret eder?

— Bu mes'eleyi bana öğret!

— Mes'eleyi ayırmak lâzım. Eğer inkâr ve gasbettikten sonra temizlediyse ücret istemeğe hakkı yoktur. Çünkü inkâriyle icare akdi batıl olduğundan kendisi için temizlemiş olur. Eğer inkârdan önce temizlediğini isbat edebilirse o zaman ücret istemeğe hakkı vardır.

ONU TANIYAN ve İTAAT EDEN ZİNDANDA DAHİ OLSA BAHTİYARDIR. ONU UNUTAN SARAYLARDA DA OLSA ZİNDANDADIR, BEDBAHTTIR.

Sineğin yaptığı tevilin çürüklüğü

O sinek, bir merkeb sidiği üstündeki saman çöpüne konmuştu. Gemici gibi kafa tutuyordu.

Diyordu ki; Ben deniz ve gemiyi kitabda okumuş, bir müddet onları düşünmüş, durmuştum.

İşte deniz bu, gemi bu, ben de ehliyetli ve re'y sahibi bir gemiciyim.

Deniz üstünde o, direk sürüyor, ya'ni yelken kürek gidiyor, o kadarcık birikinti onun gözüne hadsiz, pâyânsız görünüyordu.

Onun âlemi, görüşüne göredir. Gözü ne kadarsa denizi de o kadardır.

Bâtıl te'vilde bulunan kimse işte o sinek gibidir. Merkebin bevli onun vehminden, te'vili de saman çöpünden ibarettir.

Hz. Mevlânâ

İmam-Hatip Okulları ve Yüksek İslâm Enstitüleri Mezunlarından beklediklerimiz

Ortalama olarak BİN yıldanberi, dünya tarihinin akımlarına istikamet veren ve yine BİN yıldanberi **E s i r** olmıyan tek müslüman devlet olmak hasiyetini muhafaza eden; Dünya Türklüğünün de **U m u t** kaynağı olan büyük ve necib milletimizin, muhakkak ki; İmam-Hatip Okulları Mezunları ile Yüksek İslâm Enstitüleri mezunları olan ve bu irfan ocaklarında okumakta bulunan evlâtlarından bazı istekleri ve bilhassa bir çok beklekleri vardır.

Temeli İlkokula dayalı —7 yıllık tahsil süresi olan İmam-Hatip Okullarının, 17 yıl gibi kısa bir sürede sayılarının 57 ye, ve talebelerinin Imam-Hatip okullarına dayalı —4 yıllık bir yüksek tahsil veren— Yüksek İslâm Enstitülerinin de 8 yıllık bir sürede sayılarının 4'e yükselmesinde ve bu teşkilâtlanmada, büyük emeği bulunan büyük milletimizin bu irfan ocaklarında okuyan ve bulardan feyz alarak me'zun olmuş bulunan evlâtlarından elbette ki bazı istekleri ve birçok beklekleri olacaktır.

Büyük milletimiz; İslâm'ın sancaktarlığını yaptığı; dört kıt'ada Kur'ân-ı Kerim'in insanlığa sefer bahşeden hükümlerinin yerleşmesinde âmil olduğu; ihtiyar dünya medeniyetinin temellerinin Türk-İslâm medeniyeti gençlik aşısı ile ihyâ edildiği; insanlığın şeref ve haysiyetinin yükseltilmesi uğrunda BİN yıldanberi kan vergisi verdiği şan ve şeref dolu tarihinin özlemi içindedir.

Bu BİN yıllık tarih, yeryüzünde hiçbir millete nasib olmamış; bugünün XX. asır devletler sisteminde Birleşmiş Milletler Anayasasına rub ve cevher teşkil eden bir **B ü y ü k T a r i h**; ve bir **B ü y ü k M i l l e t i n T a r i h i** dir. Bu'nünkü gençliğimize Dünya milletlerinin en şereflisinin çocukları olduğunun öğretilmesi de ancak bu Milli Tarihin kendi gözide kıymet hükümleri içerisinde araştırılması ile mümkündür.

Milletin en küçük cüz'ü İ n s a n'dır. İnsanın da en kıymetli varlığı muhakkak ki hayatıdır. Anadolu'nuzun, büyük milletimize A n a y a t a n olarak, Dünya Tapu Sicilinde kayıtlı hakkının başlangıç günü Malazgirt Meydan Muharebesi; bu hakkın tecdid ve ihya devresi de İSTİKLÂL SAVAŞI tarih kuşağıdır. Yalnız bu 850 yıllık devrede Anadolu'nun her karış toprağı, yüzlerce şehid kanıyla sulanmış, milyonlarca Müslüman-Türk; A n a v a t a n uğruna, namus

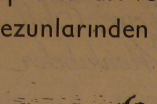

Yaşar GÖKÇEK

yoluna, Türklüğün şerefi ve istiklâli davasına, Din için, A l l a h (C.C.) için hayatlarını vermeği, kanlarını seve seve akıtmağı cana minnet bilmişlerdir. Tarihe ilk Türk oymağını gördüğümüzdenberi muhaddes mefhumlarının başında Vatanını tanıyan Türk ulusunu, Dünya Milletlerinin efendisi ve en şereflisi olma gücüne ve dünyanın en büyük medeniyetine ulaştıran İslâm dini; aynı zamanda milletimizin, BİN yıldanberi; dünyaya karşı tek başına kaldığı insanlık tarihinin yüz karası günlerde dahi; **E s i r** olmıyan tek müslüman **d e v l e t** olarak yaşamasının da sırrını teşkil etmiştir.

Anadolu'nun, Dünya Tapu Sicilline, Türlüğün Ana Yurdu olarak tescil hakkını temsil eden şehid ve gaziler toprağından burcu burcu yayılan bu İslâmi Ruh'dur ki; Birinci Cihan Harbinin 8 cephede —4 yıl şerefle harbetmiş, neticede müttefiklerîyle beraber mağlûbiyeti kabul etmek zorunda kalmış, donatılmışsız— aç ve çıplak Anadolu Türk'üne; İstiklâl Harbi gibi bir şeref hâlesini hediye etmiş; ve milletçe bu İslâmi ruha olan susuzluk ve açlık-

(Başlararı karşı sayfada)

İslâm : İnsan karakterinin örs ve çekicidir.

İslâm : Miskinlik ve zilletin düşmanı, tevazû ve vekarın anasıdır.

İslâmın Hâdisi : «Lâ İlâhe İllallah, Muhammedün-Rasulullah» kelime-i tevhididir.

Ve İslâm : Allah'ın iradesine, Allah rızası için, teslim olmak felsefesidir.

H a l b u k i, bugün gerek müslümanlar ve gerekse bütün insanlar, hakikaten büyük bir fesad, büyük bir bunalım içerisinde bulunmaktadırlar. İnsanlar, en yakınından en uzağına kadar birbirine sevgi duymamakta; Hak'ka rüşeyt etmemekte; sabretmemekte; başkaları için kendisinden fedakârlık yapmamakta; kendi menfaatleri her şeyin üstünde tutmakta; İçtimâi yardımlaşma, dostluk, fedakârlık, feragat, insanlık hasletleri lügat mânalarına hasredilmekte ve bilhassa İ N S A N'ın **E ş r e f - i m a h l û k a t** olarak **Â h s e n - i T a k v i m** üzere yaratılmış olduğunun unutulmuş bulunduğu gözükmektedir.

Bugün için bir insanın, bulunduğu cemiyete yapabileceği en büyük hizmet, evvelâ kendi nefsini ıslâh ve kendisini Eşref-i Mahlûkat olarak yaratılmış bir ferd olarak kabul edip, daima Sırat-ı Müstakim üzere bulundurmaya çalışmasıdır. Bedeni, Ancak ve ancak, bu H â l 'de olabilen insanlar cemiyetlerinin ızdıraplarının, huzursuzluklarının ve bunalımlarının dalgakıranı vazifesini görürler.

İşte bu sebebledir ki, İmam-Hatip Okullarında okuyan ve mezun olan evlâtlarımızla, Yüksek İslâm Enstitülerinde okuyan ve mezun olan genç kardeşlerimize diyeceklerimiz vardır :

« G e n ç K a r d e ş i m,

Sen,

Ehad ve Samed olan Allah'a,

Doğurmamış ve doğurulmamış olan Allah'a,

Hiç birşey O'nun dengi ve benzeri olmıyan, Rahmân ve Rahîm olan Allah'a, bilerek, bularak ve olarak inanabilir ve imân edersen;

Ruhun, kalbin ve bütün benliğinle :her ân, Sırat-ı Müstakim üzre bulunmak azmiyle gayret edersen;

Daima Hak'ka rüşeyt eder ve etrafındakilere daima Hak'kı tavsiye edersen;

Dünyaya bir vazife 'ile gönderilmiş olduğunu bilerek; gönderenin her emrini, sâadet ve felâketi, ayrı teraziden ruha ve ayrı derecede kıymetlendirerek kabul edebilirsen;

Hak'ka kulluğun büyük hazzını, felâketlerin her nev'ine sabırla tahammülde bulur, daima sabreder ve herkese sabrı tavsiye edersen;

Muhabbet ve iştiyakından dolayı, rıza-i Hak için, yalnız Allah'a ibâdet eder ve yardımın her türlüsünü yalnız Allah'dan istersen;

Rıza-i Bâri için olmıyan bir nefes hava, bir lokma ekmek ve bir damla suyu dahi kabul etmezsen;

Hayrın daima Allah'dan, şerrin de insana yalnız kendi nefsinden ve benliğinden geleceğine inanırsan;

Bulunduğun cemiyetle Allah'dan en çok korkan ve Allah'a en çok şükreden kimse olursan;

Gündüz ve gece Allah'ı çok zikredersen;

Hazret-i Peygamber (S.A.V.) in, Kelâm-ı İlâhi olan, Kur'ân-ı Kerim'i insanlığa tebliğ için lütfedilmiş; Feleklerin O'nun yüzü suyu hürmetine halkedildiği; insanlığın gayesi olduğuna bütün benliğinle imanr ve O'nun nurlu yolunda yürümeği hayatının gayesi edinirsen;

Daima iyiliğe delâlet eder; cemiyeti iyiliğe ve tekâmüle götüren hayırlı işler açarsın;

Bulunduğun cemiyetin en yüksek ve en güzel ahlâklı insanı olmağı şiâr edinirsen;

Aybını gördüğün kimsenin aybını örter; sen doymaz açları doyurur; sen giymez çıplakları giydirir; yetimler, dullar, hastalar, sakatlar ve borçluların derdleriyle derdlenirsen;

Hiddetlenmezsen; hiddet anında dahi irâdeye hâkim olabilirsen;

Gönlünü küçüklere şefkat, büyüklere hürmetle doldurabilir; Yaradan'dan ötürü bütün yaratılanları sevebilirsen;

Daima adâlet ve mülâyemet, hilim ve teenni üzere olabilirsen;

İnsanları çok sever ve onlara hüsn-ü zanda bulunabilirsen;

Kalbine, insanların saadet ve selâmeti için gönülden hasretmek niyetini nakşedersen;

Ölümün muhakkak olduğunu bilir, vazifesini yapmış insanların hüsnü ile ve ölümün âdem olmadığını bilerek, **ö l ü m** den korkmazsan;

Yalana hiçbir ahvalde tenezzül etmezsen;

İnsanlara yaptığın hizmetlerin karşılığı olarak hiçbir şey beklemez ve kabul etmezsen;

Her akşam, günlük hayatının, vicdân muhasebesini yapabilirsen;

Bütün mü'minleri kardeş; İnsanlığı da bir vücudun muhtelif uzvuları kabul ederek; merkezden muhite doğru, en yakınından en uzağına kadar bütün insanların derdlerine, Allah rızası için gönül verebilirsen;

Hududun hududa ayrıldığı sancağının dalgalandığı yurdunu; ülkeden ülkeye inanmış insanların memleketlerini; kıt'adan kıt'aya bütün insanların yurtlarını görmek, bilmek ve bildiklerini de öğretmek için; Allah rızası yolunda seyahat edebilirsen;

Kendin için ner sevdiğini ve istediğini, evvelâ başkaları için dileyebilir ve isteyebilirsen;

Merhametli ve mütevazi olur ve zulme âlet olmazsan;

Hiç kimse ve hiçbir mahlûku hor görmezsen;

Kolaylaştırır, zorlaştırmazsan;

Daima müjdeler, nefret ettirmezsen;

Senden nefret edenleri bile sevebilir ve onlara hayır dileyebilirsen;

Sağlığın ve boş vaktinin kıymetini takdir edebilirsen;

Tembellik ve meskenete düşmeyen olur, iki gününü birbirine müsavi kılmayacak kadar artan bir şevk ve enerji ile çalışırsan;

Yurdun güzelleşmesi ve senden sonraki nesillerin istifadesi nasbadiyle, Allah rızası için, ağaç diker, orman yetiştirir ve tesvik edersen;

Hiçbir maddi karşılık düşünmeden; makam, rütbe ve maaş kaygusu duymadan; kendini ailene, milletine, vatanına ve insanlığa, Allah rızası için, hediye edebilirsen;

Beşikten mezara kadar Rıza-i Hak için, ilim tahsili yolunda olur, her öğrendiğinle âmel eder ve başkalarına da öğretirsen;

İlmi mertebelerin hangi derecesinde olursan ol, her ân, hiçbir şey bilmediğini idrâk edebilirsen;

Beş vakit namazı mü'minin Mîracı olarak, cemâatle kılar; Orucu, emredildiği gibi, bütün benliğinle tutar; maddi ve mânevi varlığının heyeti mecmuasiyle, Allah'ın sevgilisi Hazret-i Rasül (S.A.V.) ün sünnetine sadakatle tabi olursan :

M ü s l ü m â n ... hattâ Hazreti N S A N olur;

Hem de İmam-Hatip Okulları ile Yüksek İslâm Enstitülerinin hakiki temsilcisi olarak bu güzide ve necib milletin senden beklediği o n a vermiş olursun...

Bir Çift Söz

İlmin evveli soğandan acı, âhiri baldan tatlıdır.

Hadis-i Şerif

Kimsenin ölümüne sevinme, ondan sonra seni de bırakmayacaktır.

Şeyh Sadî Şirazî

Luzumlu Bir Tenkid

Ömer TEMİZEL
Nazilli Vaizi

16 Eylül 1967 tarihli BUGÜN gazetesinin 2. sahifesinde (Düâda Kullanılacak Dil) başlığı altında intişar eden yazı, dikkatimizi çekti. Muhterem hocamız M. Dilâveroğlu tarafından kaleme alınan bu yazıda, düâ esnasında : «Ya Rabbi, beni imandan ve Kur'ân'dan ayırma!» demenin doğru olmadığı ileri sürülmektedir. Neye istinâdedir bilmem, halkımız arasında, «Nefi edatı bulunan tâbirler ile düâ etmek câiz değilmiş» diye bir söz dolaşmaktadır. Meselenin vuzuha kavuşmasına yardımcı olmak niyetiyle bu satırları yazmayı lüzumlu gördük.

Burada tenkid konusu yapacağımız yazıda, düânın münasib bir lisanla olacağı, Allahu Teâlâ'ya kötülük nisbeti edilen veya tazimsizlik ifade eden sözlerden kaçınmak gerekliği şeyet yanlış anlaşılmış ise belirtildikten sonra deniliyor ki :

«Meselâ : Bazı mümkelerin "Yarabbi, beni imandan ve Kur'ân'dan ayırma" diyerek düâ ettikleri bazı yerlerde görülmektedir. Halbuki bu söz, Allahu Teâlâ'nın — hâşâ — imandan ve Kur'ân'dan ayırmak sıfatı olup da kendisine o sıfatla muamele etmemesini istemek manasını ifade etmektedir. Zira mü'mini imandan ve Kur'ân'dan ayırmak, o mü'mine en büyük felâketi yapmaktır. Allahu Tealâ kimseye kötülük yapmadığı gibi, başkasının yaptığı kötülüğe dahi razı olmaz».

İleri sürülen bu mütalaa, ilk bakışta sahih ve makbul gibi görünse de, hakikat hiç de bu merkezde değildir. Evet, Allahu Tealâ kimseye kötülük yapmadığı gibi, başkasının yaptığı kötülüğe de razı olmaz. Her müslüman bilir ki Allah, kötülük yapmaktan münezzehtir. Fakat, bir müslümanın düâ esnasında : «Rabbim, beni imandan ve Kur'ân'dan ayırma!» demesiyle Allah'a kötülük nisbet etmiş olacağını düşünmek, çok yanlıştır. Bu gibi tâbirleri yadırgıyan ve bunda bir tazimsizlik vehmeden bir kimse, önce bunun Allah'ın Kitabında, Resûlünün Sünnetinde mevcut olup olmadığına bakmak zorundadır. Aksi halde hatadan, meseleleri birbirine karıştırmaktan kendisini koruyamaz. Burada da maalesef böyle olmuştur. O halde vehmimizle, zaif akıl mızıla hareket etmek yerine, hemen Allah'a ve Resûlüne müracaat edelim:

Rabbimiz Kur'ân-ı Kerim'de, Âl-i İmrân Sûresi'nin 8. âyetinde, ilimde râsih olanların, hakikat ve yüksek pâyeye erenlerin yüksek ve derin hallerinden bahisle, şöyle düâ etliklerini beyan buyuruyor :

«Ey Rabbimiz, bizi doğru yola iletdikten sonra kalblerimizi (hak ve hidayetten) ayırma! Bize kendi tarafından bir rahmet ver; şüphesiz Vehhâb (bağışı çok olan) sensin!».

Meâlini gördüğümüz bu âyet-i celile, (Lübâbü't'te'vil Fi Maânitenzil) adlı Kur'ân tefsirinde : «Ey Rabbimiz, kalblerimizin sapıklıklara kalblerini çevirip meylettirdiğin gibi, kalblerimizi hak ve hidayetten ayırma!» diye tefsir edildikten sonra, Sahih-i Müslim'den şu Hadis-i Şerif nakledilmektedir :

«Abdullah bin Amr radiyallahu anhden. Şöyle demiştir : Peygamber Sallellâhü Aleyhi Vesellem'den işittim, buyurdular ki : «Bütün âdemoğullarının kalbleri bir tek kalb gibi Rahman'ın iki parmağı arasındadır, nasıl isterse öyle çevirir». Peygamberimiz sonra şöyle düâ buyurdular: «Ey kalbleri dilediği gibi çeviren Allah! Bizim kalblerimizi tâatın yönüne çevir».

«Şehr bin Havşeb radiyallahü anh, Ümmü Seleme radiyallahü anhâ'ya demiş ki : Ey mü'minlerin anası, Ha. Peygamber sizin yanınızda bulundukları zaman en çok hangi düâyı yaparlardı? Ümmü Seleme : En çok şu düâyı yaparlar idi : «Ey kalbleri dilediği gibi çeviren Allah! Kalbimi dinin üzerinde sabit kıl!» Ben Hz. Peygambere, bu düâyı ne kadar çok yapıyorsunuz yâ Resûlellâh, demiştim. Cevaben buyurdular ki : «Ey Ümmü Seleme, hiçbir kul yoktur ki onun kalbi Allah'ın iki parmağı arasında bulunmasın. Allah dilediğinin kalbini hidayet üzerinde sabit kılar, dilediğinin kalbini de ondan ayırır.» (El'Tacülcamiu Li'l'Usul Fi Ahâdîsirrasûl, C. 5, S. 110).

(Devamı karşı sayfada)

(Başlarafı karşı sayfada)

mühimdir. Son zamanlarda meselenin esasını bilmiyen bazı kimseler bu hususta çok aşırı ve hatalı yazılar yazdılar. Bu yazıların tenkidine ve bu mühim meselenin genişçe izahına dair bir yazı hazırlamakta olduğumuzu belirtmek isteriz.)

Tenkidini yaptığımız yazının devamında deniliyor ki :

«Mü'mini imandan ve Kur'ân'dan ayırmağa çalışan şeytandır. Şeytanın sıfatı ile Allah'u Tealâya hitab etmek ve böyle hitapla Allah'tan istemek doğru olmaz».

İleri sürülecek olan mülâhaza ve mütalaa şekilleri ne olursa olsun, Allah'ın Kitabı ve Resûlünün Sünnetinde varid olan dil ve tâbirlerle düâ etmenin meşrûiyetine gölge düşüremez. Ancak meselenin asîlmı bilmiyen bazı müslümanların yanılmasına ve zararlı birtakım münakaşaların yapılmasına yarıyacak olan bu gibi yazıların vebal ve mesûliyeti, sahiplerine aittir. Bilhassa bir kerre ki : «Allah kimi dilerse onu şaşırtır, kimi de dilerse onu doğru yolda yürütür.» (En'âm Sûresi, Âyet: 39).

«Hakikaten Allah, dilediğini hidayette kılar, dilediğini de delâlette. İdlâl = dalâlete düşürme sıfatının şeytana ızafe edilmesi ise, bir şeyi sebebine nisbet etme kabilinden olup mecazdır. Hersey Allah'ın takdiri, iradе ve meşiyyetiyle cereyan etmektedir... O kulları için ne dilerse o olur, dilemediği ise olmaz. O dilediğine hidayet, imet ve selâmet verir, bu onun fazlı ve ihsanıdır; dilediğini de saptırır, hidayet ve inayetini keser ve onu mühtelâ kılar. Bu da O'nun bir adâletidir. «Allah nücün böyle yapar?» diye soran kimse, Kitâbu'llâhın hükmünü red etmiş olur.» (Tafsilat ve me'hazlerine ittilâ için bakınız: Fıkhul Ekber Şerhi Aliyyülkâri, s. 114; Âlime Hızır Bey Celebi'nin Kasîdei Nûniyye'yi Tevhidiyye'si ve Şerhi Davud El'Karsi, s. 29-30; İmam Ebû Cafer Et'Tahavi'nin El'Akîdetüttahaviyye adlı eseri ve şerhi, s. 91-93, 214. Bu hükümlerin vazih delilleri için : Dehr sûresi, âyet: 30; Tekvir, 29; En'âm, 39, 111, 125; Yunus, 99; Hûd, 34; Secde, 13; Müddesir Sûresi 31. âyetler..).

Mezkûr yazının 3. paragrafında : «Resûlüllah (S.A.V.) sena makamında teddüben : «Şer sana nisbet olunmaz» buyurmuştur. Onun ümmeti olan müslümanlar da öyle yapmalıdır.» deniliyor ki doğrudur. Zâten şer, bize nisbetle şerdir. Yoksa Allah'ın dilemiş ve yaratmış olması itibariyle şer değildir. Fakat hayrı da, şerri de yaratan Allah'tır. Şeytan ise, şerrin hâlıkı değil, sadece sebebidir. Biz, gerek şeytanın şerrinden, gerekse nefsimizin ve kötü amellerimizin şerrinden ve bütün şerlerden korunabilmemiz için, her şeyin Hâliki, Hâkimi ve Mâliki olan Allahu Teâlâya ihlâs ve edeble yalvarıp yakarmya son derece muhtacız. Bunun için, «iman ve Kur'ân'dan ayırma!» diye O'na niyaz ediyoruz. «Bizi sapıklıktan koru!» diye O'na sığınıyoruz : «Ya İlâhî kılma bizi dâllîn! Bu düâya cümleniz deyin âmîn!.

Meselenin vuzuha kavuşmuş olduğunu ümid ederek cümlemizin «âmîn» diyeceği birkaç düâ örneği daha verelim :

«Allah'ım, bize ve dinimize selâmetler ihsan eyle. Son nefeste imanımızı alma!» (Her gün beş vakit namazdan sonra tekrarlanan sonra binlerce müslümanın yaptığı namaz düâsından «Allâhümme sellimnâ...» diye başlıyan kısmın meâlidir).

«Ey Rabbimiz, tâkat getiremiyeceğimiz yükü bize yükleme!» (Bakara sûresinin hemen her gün yatsı namazından sonra okunan, «Âmennerrasûlü...» diye başlıyan âyetinden sonraki 286. âyetinden. Burada, «Allah zâlim değildir, tâkat getiremiyeceğimiz yükü yüklemez! O halde böyle düâ edilemez» şeklinde itiraza kalkışmak, Kitâbullaha saygısızlık olur!)

«Ey Rabbimiz, bizi ve bizden önce iman etmiş olan din kardeşlerimizi yarlığa. Mü'minler için kalblerimizde gül'u gış, kin ve garaz bırakma!» (El'Haşr sûresi, 10. âyetinden).

Peygamber Sallellâhü Aleyhi Vesellem'in mubarekâ düâlarından :

«Allahım, beni dalâlete düşürmeden senin izzetine sığınırım ve senden başka İlâh yoktur!» (Serhu'l Meşârik, C. 2, S. 345).

«Allah'ım, göz kırpacak kadar bir zaman için bile beni bana bırakma! Bana ihsan ettiklerinin iyisini benden çekip alma!» (Riyâzü'l Cenneti Fi Eskârilkitâbi Vessünneti, S. 84).

«Allah'ım, bize olan nimetini artır, noksan etme! Bize ikram et, ihânet etme! Bize lütfet, mahrum edip bırakma!» (Aynı eser, S. 118).

Düâ hakkındaki bu yazımızı, büyük İslâm âlimi Müfessir Elmalılı Hamdi Yazır merhûmun bir düâsını tekrarlıyarak bitirelim : İlâhî şaşırtma bizi, doğruyu söylet! Neş'eni duyur, hakikati öğret! (Âmin!).

SAHAVET

Sehl b. Sa'd radıyallahu anh anlatıyor :

Bir kadın dokuduğu bürdeyi Resûl-i Ekrem Sallallâhu Aleyhi Vesellem'e getirdi.

«Bunu kendi elimle size giydirmek için dokumuştum» dedi. (Bunun üzerine) Peygamber Aleyhisselâm o kumaşı aldı, ona ihtiyâcı vardı. Onu izâr olarak giydiği halde yanımıza çıktı. Ashab'dan biri :

— Ne güzel kumaş, bana verseniz ya, dedi. Resûl-i Ekrem Sallallâhu Aleyhi Vesellem :

— Olur, buyurdu ve bir müddet oturduktan sonra evine döndü, o kumaşı dürüp o adama gönderdi. O kimseye, ashâb :

— İyi yapmadın, Peygamber Aleyhi's-selâm bunu ihtiyâcı olduğundan giymişti, Hazret-i Peygamber'in kendisinden isteyenleri boş çevirmediğini bildiğin halde o kumaşı istedin, diye muâheze ettine:

Ben onu giymek için değil, kendime kefen yapmak için istedim, dedi. Sehl'in dediğine göre, mezkûr kumaş o zâtın kefeni olmuştur.

(Riyâzü's-Sâlihîn)

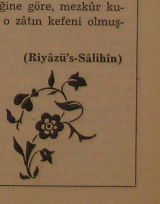

Hadîslerde İlim

Tahsin ÜNAL

İslâm dininin iki büyük kaynağı olan Kur'ân ve Hadîsler, gerek dini bilgi ve kültüre, gerek ekonomik, sosyal ve hukukî bilgi ve kültüre, gerekse müsbet ilim ve kültüre âit bol literatürle doludur. Bunun için İslâm dinini, bir tarafı dinden öbür tarafı ilimden müteşekkil bir madalyona benzetmek mümkündür. Kur'ân ve Hadîsler bir teknedir, içindeki hamurun unu din ise, suyu da ilimdir.

Fakat ne yazık ki, bizler bugün bu kaynaklardan istifade edebilmek için ne ilmî ve dinî bilgi ve kültüre maliksiz, ne bunları şerh ve izah edebilecek, müsbet neticeler çıkarabilecek ilmî mantığa, yahut kültürel kapasiteye sahibiz. Ne de bunları elde etmek için ceht ve gayret sarfediyoruz. İlmimiz de, imanımız da derinden, kalbden çıkıb, satha, dudaklarımıza gelmiştir.

İki büyük kaynağın yazarı, âlimlerin âlimi olan Allah, dinî ve ilmî prensibleri öyel veciz ifadelerle anlatmiştir ki, bizler bunları anlamakta ve anlatmakta acz içinde kalıyoruz. Kompoziyonu zayıf bir öğrenci durumuna düşüyoruz. O veciz ifadeleri anlamak için derin bir ilme, geniş bir kültüre ihtiyaç olduğunu görüyor ve anlıyoruz. Dinin, semalarında uçabilmek, ilmin engin sahalarında at koşturabilmek için bilgiye ihtiyaç olduğunu kabullenmek zorunda kalıyoruz.

Allah'ın veya Hz. Peygamberimizin bir cümlesi üzerinde durub tefekkür edenler, o cümle içine adeta tazyik edilmiş, biribiri üzerine istif edilmiş geniş mânâları, kolayca anlıyamamaktadır. Bir cümlenin mânâları, sayfalarca şerh ve izaha lüzum göstermekte, hattâ çoğu zaman bunların içinden çıkılamayacağı kabul edilmektedir. Bu sebeble, bir cilten ibaret olan Kur'ân'ın tefsirine kalkanlar, 10-15 cilt tefsir yaptıkları halde, yine de tefsirlerinin tam olmadığını kabul ve itiraf etmek zorunda kalmıştırlar.

Biz, kasr-ı akl-ı, mahdut bilgimiz sebebiyle kaynakların tefsirini bir yana bırakıb onlardaki ilk ve kısa mânâlarla âmel edebilsek, bu dahi bizim için kazançların en büyüğüdür.

Bize Allah ve Peygamberimiz «Okuyunuz, ilim tahsil ediniz» buyuruyorlar. Bu tâlîbî bir emirdir. Öğretmenimiz, müdürümüz veya kumandanımız, şu işi yapınız diye bir emir verseler, biz verilen emri yapmadığımız takdirde, yarın hacil durumu düşeceğimizi, zarar göreceğimizi düşünerek verilen vazifeyi yaparız. Kulun emrini yaparız da neden acaba Allah'ın emirlerini yapmayız?... Yarın hacil durumu düşmiyeceğimizi, zarar görmiyeceğimizi mi sanıyoruz?... Eğer böyle sanıyorsak, çok yanılıyoruz çok... Zira unutmamalıyız ki Allah, mükâfatı da, mücazatı da ihmal etmez, ikmâl eder. Asırlardanberi tâlîbî emirleri yapmayışımızın, ilme önem vermeyişimizin cezasını Allah, fert veya millet olarak ihmal etmemiş, ikmâl ede ede vermiştir. Artık uyanıb hatamızın hangi tarafta olduğunu görmeliyiz. Hatamızın ilim noksanlığında olduğunu kabul ederek, ilme önem vermeli ve ona dört elle sarılmalıyız.

Hz. Peygamberimiz şu aşağıdaki öğütleri vereli 1335 sene olmuştur. İslâm âlemi bu emirlere dört elle sarıldığı, Emeviler (660-751), Abbasiler (751-900, yıkılışları: 1258), Endülüs (755-1300, yıkılışları: 1495), Selçuklular (1040-1300) ve Osmanlılar (1300-1600, yıkılışları: 1920) devrinde dünya milletlerine hem mümune olmuşlar, hem de dünya milletlerine ekonomik, sosyal, teknik, askerî ve siyasî sahalarda hükmetmişlerdir. Bu tâlîbî emirler ve öğütler terk edildiği zaman zaafa uğramışlardır. Bugün de aynı zaaf içindeyiz. Tekrar bu tâlîbî emirlere dört elle sarılırsak yeniden kalkınmamız mümkün olur.

1 — «Bir saat ilim meclisinde bulunmak, bin rekât namaza, bin hastayı ziyarete, bin cenaze namazı kılmaya bedeldir.» Sahabeden biri :

— Kur'ân okumuya da bedel mi, ya Resûlallah?..

— Evet. İlimsiz Kur'ân neye yarar», buyurmuşlardır. Şu Hadîste ilme verilen değere ve öneme bakınız. Bir saat ilme çalışmak veya ilim öğrenmek yahut öğretmek değil, bir saat ilim konuşulan bir yerde, bir mecliste bulunmak, bin rekât namaza, bin hastayı ziyarete, bin cenaze namazı kılmaya bedel olduğu gibi Kur'ân okumuya da bedelmiş. İlimsiz Kur'ân okumak bir şeye yaramazmış. İlim meclisinde, bir saat değil de, birkaç saat, birkaç gün ve nihayet 10-15 sene bulunmakdan hasıl olan sevabı hesab ederseniz, sanırım ki mevcut hesablara sığmaz. Şunu düşünüp insanın ibadet ve taatı terkedip, hep ilme çalışası geliyor. Zira bu kadar sevap bir saat ilim meclisinde bulunmuya verilirse, bir sene veya otuz sene ilme çalışmuya kimbilir ne kadar sevap verilecektir. Zaten Allah'ı tanıyarak çalışılan ilim, insanın dünyasını da âhiretini de imar etmiye kâfidir. Bu sebeble Cenab-ı Peygamber: «Her şeyin bir yolu vardır. Cennetin yolu da ilimdir» buyurmuşlardır.

2 — «Yarın Ruz-ı Mahşerde âlimin sarfettiği bir damla mürekkeble, şehidin akıttığı bir damla kan tartıldıkta, âlimin mürekkebi ağır basacaktır. Âlimin mürekkebi şehidin kanından hayırlıdır» buyurmuşlardır.

Kur'ân'da şehitlerin yeri ve Allah yanındaki mertebeleri uzun uzun anlatılır. Şu Hadîsten anlaşılıyor ki, âlimin Allah yanındaki yeri ve mertebesi daha yüksektir. Halbuki savaş, zahmetli, külfetli, meşakkatli bir iş olduğu gibi, ölümle karşı karşıya bulunmaktan mütevellit tehlikeli, korkulu bir işdir. İlim ise sıcak ya da serin odalarda, huzur ve rahat içinde yapılan bir çalışmadır. Bu itibarla kanın, mürekkebden daha değerli olması icab edense de, cemiyetin müdafaası, tekâmülü ve bekâsı için savaş vasıta, fakat ilim gayedir. Gaye, vasıtadan üstündür. Osmanlı Türkleri 1600 den bu yana birçok savaşlar yapmışlar, kahramanlıklar göstermişler ve şehit olmuşlarsa da, milletin, memleketin müdafaasında, tekâmülünde pek önemli bir faktör olan ilmi ihmal ettiklerinden, bütün savaşları kaybetmişlerdir. Savaşlarda, icabında arzusu hilâfına ileri sürülen ve birkaç düşmanla savaşırken şehit olan asker mi, yoksa dahilden ve hariçten gelen şer kuvvetlerile ilmen ve fikren savaşan bir âlim mi kahramandır?..

«İlim, bütün düşmanlara, şer kuvvetlerine karşı kullanılan en tesirli silâhdır.»

«İlim, onu tahsil edenlerin başına giydirilmiş taçdır.» Bu hadîsler gerçekten «mürekkeb, kandan hayırlıdır» buyurulmaktadır.

(Devamı karşı sayfada)

(Başlarafı karşı sayfada)

3 — «İnsanların doymak bilmiyenleri, ilim talibleridir. Onlar ilmi nekadar çok öğrenseler yine doymazlar. Daha ziyadesini öğrenmek isterler. Zira, ilim talibi öğrenib anladıkça lezzet alır. Anlaması arttıkça ilmin lezzeti artar. Bunun sonu yoktur ki doyup da usansın. Yemek yiyen doyar, isteksiz olur» buyuruyorlar. Bu hadîsi açıklamaya bilmem lüzum var mıdır? Beş on kitab okumuş, üniversiteyi bitirmiş olan bir kimse kendisini Allame-i kül sanır. Fakülteyi bitirdikten sonra okumayı terkederse onun bu zannı devam eder. O ilme karşı iştahsızdır ve yarı aydındır. Milletçe çektiklerimiz de işte bu, herşeyi bilirim zannında olan, fakat neyi, nekadar bildiğini bilemiyen yarı aydınların büyük hissesi vardır.

Okumuya alışmış, okumadan duramayan, öğrendiklerini kâfi görmiyen, öğrendikce bildiklerinin az, bilmediklerinin çok olduğunu anlıyan, daha ziyadesini öğrenmek isteyen, okumaktan zevk alan, ilim âşıkı kimseler yok mu, ilme doymıyan, ilmin tadını alan kimselerdir. Bunlar ilmin genişliği ve derinliği karşısında acizlerini itiraf eden, mütevazı âlimlerdir. Bunlar: «Bildiğim birşey varsa, o da hiç birşey bilmediğimdir.» «Benim ilimle uğraşmam, okyanuslar sahilinde çakıllarla oynıyan bir çocuğun haline benzer.» «Benim ilmim deryadan alınmış bir kadrenin bindebiri kadardır.» diyenlerdir. Bunlar Hz. Peygamberin «İlim öğrenmek için hırslı olunuz.» emrini tutanlardır.

Hz. Peygamberimiz, gerek ilmi öğreten öğretmenler için, gerek ilmi öğrenen öğrenciler için tutulması ve yapılması pek faydalı olan öğütler veriyor. Öğretmenler için :

4 — «İlmi öğretmek için neş'eli zamanları seçiniz. İlmi, dinleyenlerin yorgun olmadıkları zamanlarda öğretiniz, ilmi, dinleyenleri usandırmadan öğretiniz.»

— «İlmi, bilmeyene öğretmek sadakadır».

— «Kendilerine ilim öğrettiğiniz kimselere ihtiram ediniz.»

— «Bilib de bilgisi ile âmel etmiyenler için felâket vardır.»

5 — Öğrenciler için :

— «İlim öğrenmek için bir öğretmene devam etmek şarttır.»

— İlim öğrendiniz ki, Allah'a imanınız artsın.»

— «İlim öğrenmiye çalışmak, ibarettir.»

— «Kim ilim tahsili için yola çıkarsa, dönünciye kadar, ibadet etmiş kabul edilir.»

— «Kendisinden ilim tahsil ettiğiniz kimseye tâzim ediniz.»

— «İlim öğrenmek için sabah akşam yürümek, Allah yolunda yapılan cihaddan üstündür.»

— «İlmin talibi olmak, rahmetin talibi olmak demektir.»

— «İlim öğrenen için herşey, denizdeki balıklar bile istiğfar eder.»

İlâve edeyim ki Kur'ân'da ve Hadîslerde bahsedilen ilmi, dar mânâsı ile yalnız şer'i ilimler değil, şer'i ilimleri de, müsbet ilimleri de içine alan geniş mânâsı ile ele almak ve öyle değerlendirmek lâzımdır.

İslâmın düşünce, ilim ve medeniyyetini aksettiren **İSLÂM MEDENİYYETİ** mecmuasını bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz.

GARBLILAŞMIŞ TİPLERDEN ÖRNEKLER

[Adetleri günden güne artmakta olduğundan her geçen gün biraz daha garblılaşıyoruz demektir!]

CUMA'NIN FAZİLETİ

Selmân-ı Fârisî radıyallâhu anh'den:

Şöyle demiştir : Resûlüllâh Sallallâhu Aleyhi Vesellem buyurdu ki : Hiç bir kimse yoktur ki, Cum'a günü iğtisâl edip elinden geldiği kadar paklandıktan ve (başını ve sakalını tarayıp kullandığı) yağından yağlandıktan, yahut evindeki kokudan süründükten sonra (hanesinden mescide) çıksın, yanyana oturan iki kimsenin arasını açmasın, daha sonra (Hak Tealâ tarafından) ona taktir edildiği kadar namaz kılsın, daha sonra da imam söze başlayınca (namaz bitinceye kadar) sesini kessin de o Cum'a ile öteki Cum'a arasındaki günahları mağfur olmasın.

(Sahih-i Buhari)

BÜYÜK DOĞU

Mukaddesatçı cephenin ateş hattı...
Okuyunuz! Okutunuz!

Şiir Anlayışımız

Şevket BULUT

Kainatta bütün canlı ve cansız varlıklar ilâhî bir nizam çerçevesinde yaratılmıştır. Güneşin doğuşu, gezegenlerin hareketi, canlıların davranışları büyük bir mucizenin eseridir. Dünyanın bütün mimarları bir araya gelseler, insan kadar güzel bir eser vücuda getiremezler. Bütün sosyologlar, idareciler kafa kafaya verseler karınca yuvasındaki disiplini hiç bir cemiyete aynen uygulayamazlar... İşte sanatta disiplin ve ahenk kaygısı, bu ilâhî nizam ve ahengin basit bir kopyasıdır.

İlâhî iradenin belli antenleri sayılan şairler, yaratılış gayelerine yönelmedikçe, ummanın ortasında suya garkolmuş, fakat susuzluktan dudakları çatlamış garip seyyahları andırırlar...

Sanatı cemiyetin emrinde gören gafiller, ne kadar batıl bir dâva peşinde koşuyorlarsa, «Sanat sanat içindir» diyenler de kabuklarına çekilmiş salyangozları andırırlar... Bizce san'atın tek gayesi vardır o da İlâhî hakikati aramak ve bulmaya çalışmaktır. Bu ulvi gaye peşinde koşan sanatkâr; durak, durak; merhale, merhale hem sanatını cemiyetin hizmetine yöneltecek, hem de san'atın san'at için prensibine uygun hizmet edecektir. Fakat asli gayesi, ulvi hedefi bunlar olmadığı için yolunda bir an durmayacaktır...

Şiir, his ve fikir sentezinin en girift karışımıdır. Öyle bir karışım ki, Dünyanın bütün kimyagerleri bir araya gelseler, bu karışımın asli cevherini ayıramazlar. His ve fikir öyle orantılı alınmıştır ki, birinin diğerine galebesi, iç ve dış ahengi, billûrlaşmış binayı altüst edecektir. Meydanda ya kuru bir iskelet, ya da mücerret bir fikir kalacaktır.

Başka bir deyişle, şair öyle bir his ve fikir mimarıdır ki, cemiyette tek olmakla beraber, ilhamının büyüklüğü nisbetinde bütün cemiyet adına konuşur. Manevi sahada ufku genişledikçe, maddî sahada bütün kâinatı avucunun içine alır.

Türk edebiyatında Yunus Emre'ye, Karacaoğlan'a, Fuzuli'ye, Mehmet Akif'e erişemiyeceğini anlayan zavallı cüceler, patronuna karşı gelen ırgatlar misali, vezni terkederek sefillik çukuruna yuvarlandılar. Görünüşte basit, esasta paha biçilmez vezne karşı gelmekle, hürriyet yerine esaretin kucağına atıldılar; meteryalist fikrin kurbanı oldular...

Büyük üstadımız, yolumuzun kılavuzu, Necip Fazıl Kısakürek ÇİLE'sine ek POİTİKA'sında şiir hakkındaki görüşümüzün mihver kazıklarını çakmış en küçük röper noktalarına kadar varacağımız hedefin haritasını çizmiştir. Bizim yaptığımız bu yolun basit bir paftasını çıkarmaktan ileri gidemez. Bu sahada yol O'nun yürüdüğü yol, hedef O'nun vardığı hedeftir.

Büyüklerden biri şöyle buyuruyor:

İki parmak kalınlığında bir üzüm asmasına asılmış olan salkımları saydım; yüz elli beş çıktı. Bir salkımın danesini saydım; yüz yirmi kadar oldu. Düşündüm, dedim: «Eğer bu asma çubuğu, ballı su musluğu olsa, daim su verse, şu hararete karşı o yüzer rahmetin şurup tulumbacıklarını emziren salkımlara ancak kifayet edecek. Halbuki, bazan az bir rutubet ancak eline geçer. İşte bu işi yapanın herşeye kâdir olması lâzım gelir.»

Niyet edilerek yapılması istenen şeyin tayini

Hüseyin KÜÇÜKKALAY

Niyet edilip yapılması istenen şey bir ibâdetse ve bu ibadetin vakti onunla beraber başka ibâdetlerin yapılmasına da müsait ise (meselâ öğle namazı gibi) o kimsenin yapacağı ibâdeti tayin etmesi şarttır. Yani, hangi namazı kılıyorsun, diye sorulduğu zaman bedâhaten ve teemmül etmeksizin doğru cevap verivermesi bir nevi tayindir. Şayet vakit o ibâdete nazaran hukuki tâbiriyle (mi'yâr) ise yâni o ibadetten başkası o vakitde edâ edilemezse o zaman, namazda olduğu gibi ta'yin şart olarak mütalaa edilmiyor. Bu sebeple Ramaznı Şerif orucu mukim olup, meşru hastalığı olmıyanlar için mutlak bir niyetle sahih olabileceği gibi, nâfile veya başka bir vacip orucu niyetiyle de sahih olabilir diyorlar. Zira ta'yin edilmiş bir şeyi tekrar ta'yin etmek hükümsüzdür. Ancak yolcu olan bir kimse Ramazanda üzerine vacip bir oruca niyet etse bu niyetinin mu'teber olacağı söyleniyor. Şayet aynı kimse nafile orucuna niyet edecek olursa iki kavilden muteber olanı, tutulan orucun Ramazan orucu olacağıdır. Kaza namazlarında dahi ta'yin zaruridir. Ancak bu ta'yin mümkün değilse o zaman üzerine kazası vacip olan ilk öğle namazı, son öğle namazı gibi sıraya riayet ederek kaza namazlarını kılabilir.

Tilâvet sebebiyle lüzum eden secdede ta'yin zaruri değildir. Nafile namazlarına gelince mutlak bir niyetle sahih olabilir. Hatta vakit namazlarının sünnetlerinde bile aynı fikre sahip olanlar vardır. Buna göre sabah namazı vakti girmiş olduğu halde girmemiş olduğunu zannederek iki rekât teheccüd namazı kılmış olsa, bu namazı sabah namazının sünneti yerine geçebilir.

Terâvih namazlarının dahi mutlak bir niyetle, yani ta'yine lüzum olmadan sahih olabileceği tercih edilmiş bir kavildir.

Tayini gerekmiyen şeylerin tayin edilmesinde husule gelen hata, muteber değildir (1). Meselâ bir kimse, falan yerde bu günkü öğle namazını kılmaya niyet ettim dese ve tayin ettiği yerde o namazı edâ etmeyip bir başka yerde kılsa bu namazın caiz olacağında tereddüt edilmez. Zira namazın edâ edileceği yerin tayin edilmesi gerekmediğinden bu ta'yin hükümsüzdür. Namaz kılacağı vakti tayin etmesi ve o vakit de namazını edâ etmemesi de aynı şekilde mütalaa edilir. Namazların rek'atleri dahi tayine muhtaç olmadığından öğle namazının farzını beş olarak tayin eden kimsenin namazı sahih olabilecektir. Böylece ta'yine taalluk eden niyet de hiçbir hükmü ihtiva etmiyecektir. Keza bir imam falan ve falan kimselerle şu namazı kılmaya niyet etse ve namazdan sonra kendisine iktidâ edenlerin tayin ettiği kimseler olmadığını müşahade etse, namazın sıhhatiyle bu ta'yin işinin uzak veya yakın bir alâkası yoktur. Bu bakımdan muktediler dahi uyacakları imamı tayin etme yoluna gitmemelidirler ve mihrabda bulunan kimseye uyuvermeliler.

Tayin meselesi oldukça önemli ve izaha muhtaç bir konudur. Fıkıh kitaplarımızda bu hususla ilgili geniş bilgiler mevcuttur.

(1) İbnü Nüceym, s. 13.

MARABACI ÇETİN'İN GELİRLERİ

B. KORUCU

Bugün önüne geleni, daha doğrusu komünist olmayan her kişiyi kompradorluk ile suçlayan Çetin Altan'ın asılında kendisi tam bir kompradordur. Bu Çetin Altan ki, bakınız 11 Eylül 1965 tarihli Akşam'da neler yazmıştır :

«Henüz uyanmamış olanlara ilerde bir hatıra olsun diye yazıyorum bu yazıyı. Tefecilere, komüsyoncularа, vatan satıcılarına, yalancılara ve talancılara gözü kapalı oy vereceklere soruyorum :

— Onlara oy verince bir karış toprak sahibi mi olacaksınız?

— Zor olacaksınız, şınanay.

— Onlara oy verince hastahanelerden kovulmayacak mısınız?

— Zor kovulmayacaksınız, şınanay.

— Onlara oy verince iş bulabilecek misiniz?

— Zor bulacaksınız, şınanay.

Onlara oy vernce; en iyi doktorlar onlara bakacak, en iyi kazanç onlarda olacak, en iyi okullarda onların çocukları okuyacak, en iyi yerlere onlar gidecekler, devlet dairelerinde onlar itibar görecek, jandarma onlara saygı ile eğilecek, hastahane kapıları onlara açılacak. Ve onlar banka kredisinin en çoğunu alacak... Hayatın en iyisini sürecekler... Hem de sizlerin sırtlarından sürecekler. Bu yazıyı kesip saklayın. Ezildikçe, hor görüldükçe, kovuldukça ve sömürüldükçe arada sırada okur :

— Kahahat kimsede değil, oyları biz verdik... dersiniz.» (1).

Biz bu yazıyı kestik sakladık ve bugün, Çetin Altan'ın kendi portresini bundan güzel hiçbir yazı tarif edemez diye okurlara sunuyoruz. Çetin'in bütün iddialarını kendi hayatından örnekler vererek cevaplayalım, daha doğrusu Çetin'in iddialarının kendi hayatının özeti olduğunu isbatlayalım :

Çetin Altan'ın maaş durumu :

a) Gazete ile yapmış olduğu mukaveleye göre : 1964 yılının son aylarında 3000 TL.

1965 yılının sonlarından itibaren ise aylık 4630 TL. olarak anlaşma yapmıştır.

b) Diğer yerlerden, meselâ Millet Vekilliğinden aldığı maaş ise 3700 TL. dır. Bunlara ek olarak piyeslerinden :

«Mor Defter» den	:	20.000 TL.
«Çemberler» den	:	4.000 TL.
«7. Köpek» ten	:	7.000 TL.
Yekûn	:	31.000 TL. almuştur.

Mülkü : İstanbul Gazeteciler Sitesi'nde bir dairesi vardır. Ve bir de 34-FC-737 plâkalı Volkswagen arabası mevcuttur.

Görülüyor ki, piyeslerinden, tercümelerinden ve bilinmiyen gelirlerinden başka Çetin Altan'ın gazetelerden ve Millet Vekilliğinden aldığı maaşla aylık geliri : 8330 TL. dır.

Maaş olarak Çetin Altan'ın bir yılda eline : 99960 TL. geçmektedir.

Vasati olarak, piyeslerinden gelen 31.000 TL. nı buna eklerseniz, ilemi kompradorlukla suçlayan, toprak ağalığı ithamlarına maruz bırakan Çetin Altan'ın yılda :

130.960 TL. kazandığını görürsünüz.

Oysâ, 800 dönümlük bir toprak ağası Adana'da yılda 40.000 TL. kazanır.

Çetin Altan yalnız geliri ile değil, bütün davranışları ile Türkiye'nin mutlu azınlığının gerçek temsilcisidir. En lüks okullarda çocuklarını okutan da kendisidir.

Amerikan düşmanı rolünde Çetin Altan, halen 16 yaşında bulunan oğlu Ahmet Altan'ı Robert Koleje'de yani Amerikalıların okulunda okutmaktadır. İstersenız Ahmet Altan için Çetin Altan'ın Koleje bir yılda ödediği paranın dökümünü birlikte yapalım :

Gündüzlü ücreti	:	1500 TL.
Yatak ücreti	:	950 TL.
Yemek parası	:	2200 TL.
Kitap ve kurtasiye	:	500 TL.
Sair masrafları	:	300 TL.
Yekûn	:	5450 TL.

Bu yekûna çocuğunun cep harçlığı, oyuncak tüfeklerin parası, sinema, tiyatro paraları dahil değildir.

Çetin Altan, bir diğer oğlunu, Mehmet Altan'ı da Saint Joseph'te yani, bahsustur, emperyalistlerinin eskilerinden olan Fransızların okulunda okutur. Mehmet Altan'ın okul masrafları ise şöyledir :

Okul ücreti	:	4000 TL.
Kitap ücreti	:	105 TL.
Kırtasiye masrafı	:	395 TL.

Bu yekûna Mehmet Altan'ın oyuncak paraları, sinema ve diğer cep harçlığı dahil değildir. Çetin Altan bir yılda her iki çocuğuna okul masrafı olarak: 9950 TL. ödemektedir. Bunları masraf ve cep harçlıkları ile birlikte düşünürseniz yekûn 15.000 TL'nı geçer. Bu para «30» sene hizmetten sonra Baremin en üst derecesine çıkmış bir memur veya bir Albayın yıllık geliridir.

«Şinanay da şinanay» yazısında en iyi banka kredisini kompradorların alacağını söylüyor. Oysa Çetin Altan, Mebuslara açılan son krediden 15.000 TL'nı hemen alıveren Türkiye İşçi Partisi Mebuslarından biridir. Bay Çetin Altan ayağına kadar getirilen 15.000 TL.'nı kemali âfiyetle cüzdanına hazmettirmiştir. (Şeker Banka'nın Millet Vekillerine açtığı krediden.)

(1) Çetin Altan'ın bu söylediklerî, bazıları için doğru veya yanlış olabilir. Locaların emrinde milletce ihanet eden Mason politikacılar bulunabilir. Bizim temennimiz odur ki, bunları söyliyen Çetin'in, söyledikleriyle alay edercesine bir kamprador hayatı yaşaması bazı gafilleri uyarabilsin. — OKU.

Seçilmiş Eserlerden PARÇALAR

Ahmed DAVUDOĞLU

•Âişe Radıyallahü Anha'dan rivâyet edilmiştir. Demiştir ki : Hak Resûlüllah Sallallâhü Aleyhi Veselem'e yağmurun yağmasından şikâyet ettiler. Bunun üzerine bir minber kurulmasına emir buyurdu. Ve kendisine musallaya bir minber kuruldu. Halka (Yağmur dûasına) çıkacakları bir gün de tayin etti. (O gün) kendisi güneşin ziyası vurduğu zaman çıktı; ve minberin üzerine oturdu. Bunu müteakip tekbir aldı. Ve Allah'a hamd etti. Sonra (şöyle) buyurdu :

Hakikaten siz beldenizin kurakl.ığından şikâyet ettiniz (amma) hakikaten Allah da size kendisine dua etmenizi emir etti. Duânızı kabul

SOLCU ile MASON

Bir gün bir masonla bir solcu karşılaştılar,

Mason solcuya :

— «Ortanın solu Moskova yoludur» der.

Aradan zaman geçer, Mason Moskova'ya seyahate gider. Solcu hiç fırsatı kaçırır mı? O da :

— «Dün, ortanın solu Moskova'nın yoludur diyenler, bugün kendileri Moskova yolundadır» der. Ve Masonu mat eder.

— Uçanok —

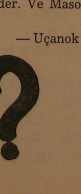

buyuracağını da vaad eyledi. Bundan sonra :

Hamd âlemlerin Rabbi, Rahman ve Rahim; kıyamet gününün sâhibi Allah'a mahsustur. Allah'tan başka Allah yoktur. Dilediğini yapar. Allah'ım, Allah sensin, senden başka ilâh yoktur. Gani sensin; biz fukarâyız; bize rahmetini indir; indirdiğini de bir zamana kadar kuvvet ve kifâyet kıl, dedi. Sonra ellerini kaldırdı ve tâ koltuklarının beyaz yeri görününceye kadar (el kaldırmakta) devam etti. Sonra cemâata sırtını çevirdi ve ellerini kaldırdığı halde Allah'a yöneldi. Sonra cemâata yüzünü döndü ve (minberden) inerek iki rek'ât namaz kıldı. Derken Allah bir bulut halketti. Gök gürlemeye, şimşek çakmaya başladı. Sonra Allah'ın izni ile yağmur yağdı. Resûlüllah Sallallâhü Aleyhi Veselem, mescidinin kapısına gelir gelmez seller aktı. Halkın sipere koştuklarını görünce avurt dişleri meydana çıkıncaya kadar güldü. Ve :

Şehâdet ederim ki Allah her şeye kâdirdir. Ben de onun kulu ve Resûlüyüm, dedi•.

.....

•Halka bir gün tâyin etti• denildiğine göre, yağmur dûasına çıkacakları günü halka birkaç gün evvelinden bildirmek yerinde olur. Tâ ki hazırlansınlar. Birbirlerine hakları geçenler helâllaşarak tevbe etsinler. Hanefîlerin fıkıh kitaplarında : •Yağmur dûasına çıkmazdan üç gün evvel imamın halka üç gün oruç tutmalarını ve mümkün mertebe sadaka vermelerini hak, hukuk mes'elelerinden kurtulmalarını, günahlardan tevbe etmelerini emretmesinin müstehâp olduğu• beyân edilmiştir. O gün Resûlüllâh (S.A.V.) evvelâ tertemiz yıkanarak her günlük ebiseler içinde Allah'a kemâl-i tevâzuyla boyun bükmüştür. Evvelâ ihtiyarlar, sonra çocuklar sahraya çıkarlar. Hayvanları çıkarmak bile müstehâptır.

Enes demiştir ki : Vallâhi gök yüzünde ne bir bulut, ne de bulut parçası görüyordık. Seli' ile aramızda da bir ev veya arsa yoktu, demiştir ki : Hemen onun arkasından kalkan gibi bir bulut belirdi (bu bulut) semânın ortasına geldiği vakit yayıldı. Sonra yağmur boşandı. Enes demiştir ki : Vallâhi bir hafta güneşi görmedik. Nihayet ertesi cuma günü Resûlüllah (S.A.V.) ayakta hutbe okurken o kapıdan bir adam girdi ve :

•Yâ Resûlallah, bütün mallar helâk oldu. Yollar kesildi. İmdi Allah'a dua et de şu yağmuru bizden kessin• dedi. Enes demiştir ki :

Bunun üzerine Resûlüllah (S.A.V.) ellerini kaldırdı, sonra : Yâ Rab, üzerimize değil, etrafımıza... Ya Rap dağlara, tepelere, vâdi içlerine ve ormanlara, dedi. Enes demiştir ki : Derhal yağmur dindi ve biz de güneşte yürümeğe çıktık.

.....

•Ebû Hüreyre Radıyallahü Anh'dan rivâyet edildiğine göre : Resûlüllah Sallallâhü Aleyhi Vesellem, şöyle buyurmuşlardır.

Süleyman (A.S.) yağmur dûasına çıktı ve sırt üstü yatarak ayaklarını semâya kaldırmış bir karınca gördü. Karınca : Yâ Rab! Biz senin mahlûkâtından bir takım mahlûklarız. Senin suyundan müstağni değiliz; diyordu. Bunun üzerine Hz. Süleyman (yanındakilere) dönün muhakkak sizden başkasının duâsı sebebiyle sulandınız, dedi•.

(1) Bülûğ'ul-Merâm, cilt: 2.

Fıkha ait Hadîs-i Şerîfleri geniş şekilde izah eden, bu çok kıymetli eseri bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz.

Temin adresi :

Sönmez Neşriyat, Şeref Efendi Sk. Nu. 13, Cağaloğlu-İstanbul.

Fiatı : Ciltli 36.— TL.

Tevekkül eden ve etmiyen iki adamın misalleri

S. A.

Vaktiyle iki adam; hem bellerine, hem başlarına ağır yükler yüklenip, büyük bir sefineye (gemiye) bir bilet alıp girdiler. Birisi girer girmez yükünü gemiye bırakıp, üstüne oturup nezaret eder. Diğeri hem ahmak, hem mağrur olduğundan yükünü yere bırakmıyor. Ona denildi: «Ağır yükünü gemiye bırakıp rahat et.» O dedi: «Yok, ben bırakmıyacağım. Belki zâyi olur. Ben kuvvetliyim. Malımı, belimde ve başımda muhafaza edeceğim.» Yine ona denildi: «Bizi ve sizi kaldıran şu emniyetli sefine-i Sultaniye daha kuvvetlidir. Daha ziyade iyi muhafaza eder. Belki başın döner, yükün ile beraber denize düşersin. Hem gittikçe kuvetten düşersin. Şu bükülmüş belin, şu akılsız başın gittikçe ağırlaşan şu yüklere tâkat getiremiyecek. Kaptan dahi eğer seni bu halde görse, ya divânedir diye seni tardedecek, ya haindir, gemimizi ittiham ediyor, bizimle istihza ediyor, hapis edilsin diye emredecektir. Hem herkese maskara olursun. Çünkü: ehl-i dikkat nazarında, zaafı gösteren tekebbürün ile, aczi gösteren gururun ile, riyayı ve zilleti gösteren tasannuun ile kendini halka mudhike yaptın. Herkes sana gülüyor» denildikten sonra o biçârenin aklı başına geldi. Yükünü yere koydu, üstüne oturdu. «Oh, Allah senden râzı olsun. Zahmetten, hapisten, masrakalıktan kurtuldum» dedi.

İşte ey tevekkülsüz insan! Sen de bu adam gibi aklını başına al, tevekkül et. Tâ bütün kâinatın dilenciliğinden ve her hâdisenin karşısında titremekten ve hodfuruşluktan ve maskaralıktan ve şekavet-i uhreviyyeden ve tazyikât-ı dünyeviyye hapsinden kurtulasın...

İMAN TEVHİDİ, TEVHİD TESLİMİ, TESLİM TEVEKKÜLÜ, TEVEKKÜL SAADET-İ DÂREYNİ (DÜNYA ve ÂHİRET SAADETİNİ) İKTİZA EDER.

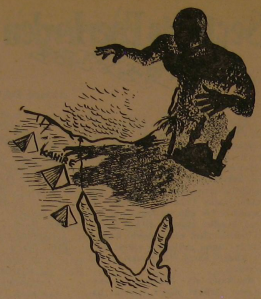

İslâm âleminin başından Firavunlar hükümrân olduğu müddetçe, Yahudi namlı hortlak Müslümanların başından hiçbir zaman eksik olmıyacaktır.

ÜÇ HASÎS

Zengin ve hasîs üç kişi bir araya gelmiş, birbirinin hasîslik derecesini anlamak istemişler. Biri: «Benim bir kimseye bir şey vermek ihtimâlim yoktur. En âdi bir şeyi birine vermek hâtırası kalbime gelse üzülürüm» demiş.

İkincisi: «Ben birinin başka birine bir şey verdiğini işitsem eza duyarım» demiş.

Üçüncüsü de: «Biri bana bir şey verse, kıyamadan nasıl verdi? diye teessür duyarım» demiş ve müsâbakayı kazanmış.

⁂

Peygamber Efendimiz buyuruyorlar ki:

«HER SABAH GÖKTEN İKİ MELEK İNER. BİRİ: "YÂ RABBİ; HER VERENE HALEF VER" der. DİĞERİ DE: "YÂ RABBİ HER HASÎS'E TELEF VER" der.» (Buhârî-Müslim)

MERMER DELİNİR

Bir dokunsan derdime,
Yer oynar,
Gök devrilir...
Bir döksem göz yaşımı diyorum,
Mermer delinir...

Bir yanda serhoş,
Kumarbaz,
Haylaz...
Bir yanda sosyete denen
Medeni cambaz...
Sonra Ümmet'ler ağlar,
Mihriban'lar göçer gider kara topraklara,
Bent'ler yıkılır,
Sular dolar gider çatlaklara...
Dikenler kapatır yol izlerini...
Bir yanda;

Rakı elde,
Meze telde,
Kitap evde,
Meymenet kalmamış o çirkef yüzde.
Öte yanda,

Viski elde,
Kadın yerde,
Kama belde,
Adalet kalmamış o serhoş gözde...

Sonra ağlasın Ümmet'ler,
Ümmet'lerin anası...
Minnetler deresinde boz bulanık sular kudursun,
Gaz lâmbalarının fitilleri yansında yansın;
Böcekler yesin toprağımdaki tohumu,
Sarı çamurlar kapatsın kışın,
Yazın sarı toz-duman,
Kambur kambur yolumu...

Bir dokunsan derdime,
Yer oynar,
Gök devrilir...
Bir döksem göz yaşımı diyorum,
Mermer delinir...

Sami BOZ

Ömer İbni Abdülaziz'in vefatı ve bir Hutbesi

Ali R. NALÇACI

Abdül'aziz oğlu Ömer, Emevi halifelerinden ve İslâm büyüklerindendir. Merhameti, yaşama şeklindeki sâdeliği, vâlilik ve halifelik zamanında adaleti ile ün almış ve İslâm büyükleri sırasında tarihte şerefli bir mevki kazanmıştır. Hicaz valiliği zamanında zalim Haccac'ın sert ve fena idaresinden bunalan, inliyen Haremeyn (Mekke, Medine) ahalisine geniş bir nefes aldırmış. Halifeliği zamanında da saray sefahatine son vererek adâlete susayan halkı memnun etmiş, fakat devlet hazinesini sefih arzularına sarf ile milletin kanını bir sülük gibi emen akrabalarının ihanet ve gadrine uğramıştır. Halife olduğu zaman âbet üzere meerasimle camii şerife gidecekti. Önceki halifelerin zamanında olduğu gibi hükümet erkânı parlak bir alay kurdular, sırmalarla süslü bir at hazırladılar. Fakat Halife bu ata binmedi : «Benim sizden ne farkım var?» diyerek sâde bir kıyafetle halkın arasına karıştı, camii şerife yürüyerek gitti, minberde halka şu sözleri söyledi :

— Ey müslümanlar! Ben bu halifelik makamına istiyerek gelmedim. Binaenaleyh hükümeti terk ediyorum, siz kimi isterseniz halife yapınız, dedi. Fakat halk «Biz sizden başkasını istemeyiz!» dediler.

Halife, sarayda israf kabilinden ne kadar kıymetli eşya varsa sattırarak devletin hazinesine gönderdi. Az zamanda devletin bozulan mâli durumunu düzeltti. Önceki Halifelerin zamanında devlet büyüklerini taklid ile sefih bir hayat yaşıyan halk Halifelerini örnek yaparak temiz ve zâhidâne bir hayat yaşamaya başladılar ve refaha kavuştular. Herkesin işi adâletle görülüyor, muhtaclara yardım ediliyordu. Fakat Halifenin âlayissiz sâde ve zâhidane hayatı sefahet ve zevke alışmış olan akraba ve erkânı memnun etmedi. Hattâ yatına kıymak için çareler aradılar. Nihayet hizmetçi kölesini bin altunla kandırarak bu mübarek zâtı zehirlettiler.

Halife zehirlendiğini anlayınca kölesini çağırdı. Ve : «Ben sana bir fenalık yapmadığım halde bu ihâneti bana niçin yaptın? Doğru söyle, seni af edeyim» dedi. Köle yaptığı bu çirkin hareketle pek nâdim ve mütecessir oldu. Ağlıyarak yerlere kapandı ve : «Ya Emirel müminin, bana bin altun vermek suretiyle bu ihâneti yaptırdılar» dedi.

Halife altunları getirterek, devlet hazinesine gönderdi. Köleyi de affettikten sonra pek sâkin, acıklı bir halde vefat etti. Allah'ın rahmeti üzerine olsun. Peygamberimizin, mürşid dört halifesi yaradılışında olan bu mübarek zatın son cuma hutbesini okuyucularımıza faydalı olacağı için sunuyorum :

Ey muhterem müslümanlar!

Şunu iyi biliniz ki, ihzumsuz bir hiç olarak yaratılmadığımız gibi, yaptığımız işlerden de sorgu ve sorumsuz kalacak değilsiniz. Gelmiş ve nihayete kadar gelecek insanların toplanacağı bir mahşer ve orada adalet terazilerinin kurulacağı bir mahkeme vardır ki; onun tek hâkimi azamet ve şanına son olmıyan yüce Yaratıcıdır. Âhiret korkunç bir gündür. Kıyamet kötüler için nedâmet günüdür. Yürekleri parçalıyan, çocukları ihtiyar yapan, kişiyi kardeş, evlâd ve ıyâlinden kaçıran, peygamberleri, melekleri titreten bir gündür. Cenab-ı Hak'kın celâl ve azametiyle tecelli edeceği o günde, kimde kuvvet ve tahammül kalır. Bununla beraber Allah'ın rahmetinden de ümid keserek hüsrana düşmeyiniz.

Ey muhterem cemaat!

Muhakkak biliniz ki; mahşer gününde emniyyet ve korkusuzluk, bugünden o günü düşünüp de Tanrıdan korkan, küfür ve günahtan sakınan ve bu fânî âlemi baka âlemi olan âhirete üstün tutarak şehvânî hislerinin esiri olmıyanlar içindir. Bunun aksi harekette bulunanlar muhakkak aldanır. Hayat ve ömür sermayesini haksızlık ve yolsuzluklar arkasında tüketen eli boş ve nedâmet içinde kalır. Bugün; siz, sizden önce-kilerin yerini tutuyorsunuz. Fakat elbette sizin de yerinizi tutacaklar var. Görüyorsunuz ki, gelenler durmuyor, gidenler geri dönmüyor. Bu elimizde olmıyan gidiş mahalli her şeye varis olan Cenab-ı Hakk'ın hazırudur.

Âhiret âlemine gidenleri her gün uğurluyor, ve götürdüğünüz kabirlerinde kara toprak altında yataksız, yastıksız tek ve tenha bırakıb dönüyorsunuz. Ölümün acısını duyan o fânilerin hali ne kadar merhameti çeker ve ibrete değer. Tanımadıkları bir âleme sefer etmişler, sevdiklerinden ayrılmışlar. Gelip geçici ariyet bir hayatın gaflet uykusundan uyanmışlar, ama iş işten geçmiş, telâfi esbabı elden çıkmış, naz ve nimet içinde beslenmişlerken yatak ve yastıkları kuru toprak olmuş, terketikleri dünya malından istifadeleri yok. Yaptıkları incir çekirdeği kadar da olsa bir hayrın imdadını bekliyorlar. Düşünmeğe değer bu halleriden ibret almaz mısınız?

Ey muhterem cemaat!

Zannetmeyin ki, kendimde bir büyüklük gördüğüm için size böyle nasihat ediyorum. İçinizde belki benden daha ziyade Tanrının rahmet ve mağfiretine muhtaç kimse yoktur. Ben hem kendim, hem de sizin için rahmet ve mağfiret diliyorum. Yüce Allah'ın kitabını, Peygamberinin güzel ahlâkını kendinize örnek yapınız, ancak selâmet bundadır.

Halife Ömer bu belîğ hutbesini gözyaşları ile bitirdi ve minberinden inerek birkaç gün sonra da anlattığımız şekilde zehirlettirilerek Rahmet-i İlâhiyye-ye intikal etti.

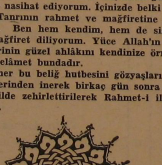

Güzel Sözler

Derliyen : Hasan TEKELİOĞLU

DOĞUDAN

Dillerinizin yalan yere vasıflandırageldiği şeyler için «şu helâldır, bu haramdır» demeyin. Çünki (bu suretle) Allah'a karşı yalan düzmüş olursunuz, Allah'a yalan düzenler ise şüphe yok ki asla felâh bulmazlar.

— Âyet-i Kerime —

⁂

Evlenin ve çoğalın. Şeref büyük ümmette; Sizin çokluğunuzdur övüncüm kıyamette.

— Hz. Muhammed (S.A.S.) —

⁂

Başkalarını ıslâh için evvelâ kendinizi ıslâh etmeniz icap eder.

Komşusu, kabri ve eşi tarafından sena olunan kimsenin güzel hâl sahibi olduğunda şüphe etmeyiniz.

— Hz. Ömer (R.A.) —

⁂

Hasud kimse hiç günahı olmayan adama hışım ve gazap eder.

— Hz. Ali (R.A.) —

⁂

Bilgi kudreti, mümkün olan tecrübenin hudunu geçemez.

— Hz. Osman (R.A.) —

⁂

Bütün şer bir evde gizlidir ve kibir onun anahtarıdır.

— Yusuf Bin Hüseyin Razî —

⁂

Dostlarını terk eden, terk edilir.

— Muğayr bin Şâbe —

⁂

İki şey akla uymaz. Biri söylenecek yerde susmak, öbürü de susulacak yerde söylemektir.

— Şeyh Sadi —

BATIDAN

İnsanları idare eden yalnız maddî hisler, arzular değildir. İnsanları birbirine tam mânası ile bağlıyabilmek için manevî ve kutsî bir bağa ihtiyaç vardır. İşte bu da ezelden beri mevcut olan dindir. — Gustav Lebon —

⁂

İyi olmak istiyorsanız, evvelâ kötü olduğunuza inanın. — Epiktetüs —

⁂

İmandan mahrum olduğunuz müddetçe bu nurlu medeniyetin terakkisine imkân yoktur.

— Coelidge —

⁂

Bir tek kişiye de yapılsa, haksızlık bütün topluluğa yöneltilmiş bir tehdittir.

— Montesquieux —

⁂

Dünya bir sahnedir. Herkes rolünü oynadıktan sonra çekip gider.

— Win Sehooten —

⁂

Zalimlere isyan etmek, Tanrıya itaat etmektir. — Jefferson —

⁂

Gürûhun başı çok, beyni yoktur.

— Rivarol —

⁂

Fazilet günahı, günahı işlemekten çekinmek değil, onu arzu etmemektir.

— George Bernard Shew —

⁂

Mal kaybeden bir şey kaybetmiştir, şerefini kaybeden birçok şey kaybetmiştir, cesaretini kaybeden her şeyini kaybetmiştir.

— Goethe —

(Devamı 26. sayfada)

TARİH Köşesi

HER AKIN BÖYLE OLDU!

Yaşar GÖKÇEK

Milletler arasındaki hâdiselerde dinin en büyük rolü oynadığı Ortaçağ, sayısız akınlar kaydetmiştir. Ortaçağ'ı kılıçyla kapıyan Fatih Sultan Mehmet Devri ise, Osmanlı tarihinin AKIN devridir.

İslâmiyetten evvelki devride de Türkler akınlar yaparlardı. Divan-ı Lügat-üt Türk, akını «Geceleyin, sel gibi düşman gelişi» diye tarif etmektedir.

Osmanlı tarihinde yapılan akınların en büyük faktörü ise Din olmuştur :

«Yöneldi fi sebil-ullah gazaya
Tevekkül kıldı caniyle Hüdaya,
Ne can endişesi, ne can ümidi
Iki cihanda bir cânan ümidi.
Zehi aşık, zehi gazi-i sadık
Bu gazidir olan didâra lâyık».

diyen akıncı şair, akıncıların felsefesini terennüm etmiştir.

İmparatorluğun Akıncı teşkilâtı, Fatih devrinde mükemmeliyetinin zirvesine ulaşmış, kanunlaşmış âdet ve an'anelerle başlıbaşına bir karaktere sahip olmuştur. Ayni zamanda büyük akıncı aileleri teşekkül etmiş, akıncılar, bu ailelere göre adlandırılmağa başlanmışlardır. Her biri ile ayrı ayrı ve feri feri iftihar edebileceğimiz bu büyük akıncı aileleri Türklük için daima iftiharla okuyabileceğimiz hamaset destanları vücude getirmişlerdir.

Devlet, bir sefere karar verdiğinde, mıntıkasına göre, sefer yerine en yakın akıncı beyine, sefer tarihinden bir iki ay evvel talimat gönderilir, akıncıların hazırlayıp, tayin edilen mevzile gelmesi ve orada ikinci talimata intizar eylemesi bildirilirdi. Ayni zamanda bu akıncı beyine iltihak etmesi arzu edilen yardımcı kuvvetler varsa, onların da akıncı beylerine veya Sancakbeyi veya Beylerbeyine o mevzilde akıncı kuvvetleriyle buluşmaları emredilirdi. Bununla beraber, düşmanın, bu kuvvetlerin hareketlerinden, herhangi bir suretle haber alıp şüphelenmemesi için de, türlü hilelere başvurulur ve çareler düşünülürdü. Muayyen olan menzilde akıncı beyi komutasında akıncılar toplanınca, merkezden, akın mıntıkasını ve hareket tarzını bildiren talimat gelir, ordu-yu hümayunun da hareketi ettiği haber verilirdi.

Akıncılar, birkaç kola ayrılarak sür'atle akın mıntıkasına girerler, verilen talimatı harfiyyen yerine getirirler, düşmanın her türlü yığınak ve yardım merkezlerini vururlar, muvasala hatlarını keserler, sayısız esir ve ganimet toplıyarak dönerlerdi. Umumiyetle her akının arkasından büyük ordu yetişir ve istilâ hareketi tamamlanırdı.

Büyük seferlerde, ekseriya Kırım Akıncıları, başlarında Kırım Hanı olduğu halde, talimata göre, bazen akıncılara, bazen de ordüya iltihak ederlerdi. Kırım akıncılarının, Leh ve Rus kuvvetlerine, Eflâk ve Buğdan beylerine karşı, onların hareketlerini frenleyici bir kuvvet unsuru olarak kullanıldıkları da çok kere vaki idi.

Kırım akıncılarının en büyük akın hareketleri II nci İslâm Giray han zamanında olmuş, akınlarında büyük başarı gösteren Gazi Giray'ın :

«Râyete meyledersüz kamet-i dilcû yerine,
Tuğa dil bağlamışız kâkül-i hoşbû yerine».

beytiyle başlıyan meşhur hamasi gazelini terennüm eden Gazi Giray, Lehistan'dan Moskova'yâ ve Moskova'dan Viyana'ya kadar bütün o ülkelerde, dehşet ve korkuyla anılan, ismi defaatle haç çıkarmağa vesile teşkil eden efsaneyi bir kahraman haline gelmişti.

Akıncılar, heyeti umumiyesi itibariyle, Türk ve İslâm unsurundan teşekkül eder, serhad ülkelerinde bulunurlar ve yerlerinde, ölünceye kadar kalırlardı. Umumiyetle iyi ata binen ve iyi silâh kullanan gençler arasında itina ile alınır, ilk kaydedildikleri zaman kendilerinden bir de kefil istenirdi. Bir defa Akıncı Defteri'ne kaydedilen akıncı, ya şehid olunceya, yahut da ihtiyarlayıp «amel manda» hale gelinceye kadar akıncı olarak kalır ve bağlı bulunduğu akıncı beyinin bütün seferlerine muhakkak surette iştirâk ederdi.

Akıncılara hiç bir suretle maaş ve ulûfe verilmez, kendileri de vergi vesair mükellefiyetlerle teklif edilmezlerdi. Oğulları da bundan istisna edilirlerdi. Kademli ve fedakâr akıncıların tımarları vardı ki bunlara Toyce denirdi. Toyceler, akıncıların, kazalarda buluncan çeribaşısı idiler. Akıncı beyine akın için emir geldiği vakit, toyceler vasıtasiyle akıncılar haberdar edilir ve toplatırılardı.

Akına çıkan akıncıya, hududa kadar yetecek yiyeceği verilir, ondan sonraki ihtiyacını, hılcının hakkı olarak temin etmesi icabederdi. Giyinişleri çok sade ve hafif olup teçhizatları da umumiyetle hafifti. Ekseriya bacaklarında deriden bir şalvar, başlarında da bir külâh bulunurdu. Cepken, yelek veya ceket giyenler de olurdu. Zırh giyen akıncı bulunmazdı. Kalkan, ok, pala, kılıç ve bozdoğan her akıncının bütün teçhizatını teşkil ederdi.

Akıncıların, kendi içlerinde, fedaî sınıflarını teşkil eden hususi bir sınıfları da vardı ki, bunlar **D a l k ı l ı ç** ve **S e r d e n g e ç t i** diye isimlendirilirlerdi. Bunlar fevkalâde cesaret ve meharet sahibi kimseler olup, şairin :

«Ne can endişesi, ne can ümidi,
Iki cihanda bir cânan ümidi,
Zehi aşık, zehi gazi-i sadık
Bu gazidir olan didâra lâyık».

(Devamı 26. sayfada)

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

PEYGAMBERİMİZİN VEDÂ HUTBESİ

Peygamberimiz yirmi üç sene canla başla uğraştı. Allah'ın inayeti ile müslümanlığın temelleri kuruldu. Altmış üç yaşına geldi. Artık vefatı yaklaştı. Medine'den Mekke'ye, Kâbe'ye hareket etti. Mekke'ye geldi, bütün Mekke halkı onu karşıladılar. Peygamberimiz, çocukları devesinin sırtına aldı. Kimini önüne, kimini arkasına bindirdi. Haccını yaptıktan sonra devesine binerek Arafat meydanına geldi. Deve üstünde veda' hutbesini okudu. Orada yüz binden fazla müslüman toplanmıştı. Bütün müslümanların kardeş olduğunu söyledi. Uzun uzun konuştu.

Din ikmal edildi, Allah'ın nimetleri tamam oldu, dedi. Sonra ezan okundu. İkindi namazı cemaatle kılındı. Bu hacca «veda hacc» denir. Hicretin 10. senesinde olmuştur. Sonra Peygamberimiz Medine'ye döndü.

⁂

PEYGAMBERİMİZİN SONSUZ HAYATA GÖÇ ETMESİ

Peygamber Efendimiz, Medine'ye döndükten sonra ahret hazırlığına başladı. Hicretin 11 inci senesinde yine Rebiülevvel ayının başlarında mübarek vücutlarına bir hastalık geldi. Hasta olmakla beraber yine çalışmaktan geri durmuyordu. Şam taraflarındaki düşmanlarla muharebe etmek için ordu hazırlamıştı. O sırada hastalığı ziyadeleşti. Hasta hasta camie geldi. Müslümanlara güzel güzel öğütlerde bulundu. Artık daha ziyade durmağa takatı kalmamıştı. Namaz kıldırmağı Hazreti Ebu Bekir'e bıraktı. Karısı Hazreti Ayşe'nin evine çekildi. Orada istirahat etti. Bütün hısımlarını çağırdı. Hepsi ile ayrı ayrı veda'laştı. Rebiülevvel ayının 12 nci Pazartesi günü de Allah'ına kavuştu.

Peygamber Efendimiz 63 yıl yaşamıştı.

⁂

PEYGAMBERİMİZDEN SONRA

Peygamber Efendimizin vefatı işitilince birdenbire herkes şaşırdı. Hiç kimse buna inanmak istemedi. Hazreti Ömer bile «Peygamberimiz ölmemiştir» diye haykırmıya başladı. Her tarafta bir takım karışıklıklar yüz gösterdi. Müslümanlar çok kederlendiler.

Onun üzerine Hazret-i Ebu Bekir camide minbere çıktı. Çok tesirli bir nutuk söyledi. Herkes ölecek, Peygamber de ölecek, dedi. Kur'ân'daki bu âyeti okudu. Kederden şaşıranların akılları başlarına geldi. Ortalık yatıştı.

Peygamberimizi yıkadılar, kefenlediler. Ertesi Salı günü cenaze namazını kıldılar. Evinin hususi bir tarafına gömdüler.

Sonradan Peygamberimizin evi camie katıldığı için Peygamberimizin kabri de camii şerif içine alındı.

⁂

PEYGAMBERİMİZ ÖRNEKTİR

Peygamber Efendimiz insanlar için bir örnektir. Herkes onun gibi olmağa çalışır. Tabii, onun gibi olmak kabil değildir. Ama elden geldiği kadar ona benzemiye çalışmak lâzımdır.

Peygamber Efendimiz de bizim gibi bir insandı. Yer, içer, oturur, kalkar, çalışır, çabalardı. Düşmanlarla muharebe eder ve dinimizi yayardı.

Peygamber Efendimiz tek başına Allah yolunda uğraştı. Her zahmete katlandı. Doğduğu yeri bıraktı, başka yere göç etti. Hak için, doğruluk için çalıştı. Putları yıktı. Allah da ona yardım etti. Nihayet bütün din düşmanlarını yendi. İnsanları bilgisizlikten, fenalıktan kurtardı. İnsanlara doğru yolu gösterdi. Allah nedir, Peygamber nedir, iman nedir, Kur'ân nedir, Müslümanlık nedir... Bütün bunları öğretti. Bütün iyilikleri öğretti ve bütün fenalıkları insanlara gösterdi.

Başka İsim Altında Faaliyet Gösteren Maksatlı Kulüpler

İNSANLARA YARDIM BAHANESİ ALTINDA FAALİYETTE BULUNAN BİR TAKIM ŞÜPHELİ KULÜPLER BÜTÜN TÜRKİYE'Yİ SARIYOR

BENİ İSRAİL KOBOYU...

Memleketimizde kökü dışarda bir takım cemiyetler ve kulüpler vardır. Bunlar daha çok isim değiştirerek bambaşka maskeler takınarak faaliyet gösterirler.

Kuruluşları tamamen bir gayeye matuf olan ve dünyayı bir ağ gibiören bu cemiyetler arasında Mason Cemiyetleri, Türk Yükseltme Cemiyeti, Manevi Silâhlanma Cemiyeti, Rotary Kulüpleri, Lions Kulüpleri başta gelmektedir. Zengin ve elit tabaka arasında faaliyette bulunan bu gizli teşekküller Türk efkârı umumiyesine yardım, insanlarla yakın münasebet, sosyal dayanışma olarak tanıtılmıştır.

Meselâ, Lions kulübü dış görünüşteki gayesini şöyle maskelemiştir :

«Lionizm, doğrudan doğruya belirli bir duygu, görüş, inanış ve davranıştır. Bunun temeli ve vazgeçilmez amacı, hiçbir karşılık beklemeden topluma yararlı olmak, çevresine hizmet etmektir.»

İlk defa 1917 de Amerika'da kurulan Lions kulübü, 1920 de A.B.D. sınırlarını aşarak Kanada, 1927 de Meksika ve Çin'de kurulmuştur. Daha sonra bütün dünyayı bir ağ gibi sarmıştır.

Lions kulübü Türkiye'de henüz yenidir. 1963 de İstanbul'da, 1965 de Mersin ve Adana'da, daha sonra Ankara, İzmir ve Konya'da kurulmuştur.

Ankara Lions Kulübü, Bakanlar Kurulunun 9 Aralık 1965 günlü kararnamesi ile milletlerarası teşkilâtla işbirliği yapma imkânını elde etmiştir.

135 ülkede 800 bin üyesi vardır. Ayrıca 20 bin Lions Kulübü vardır.

Lionsluların kendilerine mahsus bir takım ahlâkî prensipleri vardır. Bunlar; harice karşı göstermelik görüşler ve düşüncelerdir.

Lions Kulübü gibi aynı gayelere hizmet eder bir başka kulüp de Rotary Kulüpleridir. 133 memlekette 12488 Rotary Kulübü ve 599750 üyesi vardır. Kendilerine mahsus bayrakları vardır.

Ankara'da iki tane, İstanbul'da bir tane Rotary Kulübü vardır. Amerika Birleşik Devletleri Büyük elçisi Farker Hart da bu Kulübe üye bulunmaktadır.

Ayrıca tanınmış birçok şahsiyetler de Kulüp üyeleri arasında yer almaktadırlar.

(Yeni İstanbul'dan)

Cezair'in Örnek bir Hareketi

Sevinçle öğrendiğimize göre, Fransız başkenti Paris camiinde yıllardanberi minareden okutturulmayan ezan serbestçe okunmaya başlamıştır. Artık Paris'te de Hakkın sesi etrafa yayılıyor.

Kendisini hürriyet ve lâikliğin beşiği olarak tanıtan Fransız Hükûmetine, henüz yeni istiklâline kavuşan Cezayir Hükûmeti resmen müracaat ederek Paris Camiinde ezanın minareden serbestçe okunmasına müsaade edilmesini talep ediyor. Bu haklı isteği bir hiç yerine koyarak Fransa reddediyor. Bunun üzerine Cezayir Hükûmeti, çok yerinde bir kararla Cezayir topraklarında bulunan bütün kiliselerin çan çalmasını yasaklıyor.

Durumdan haberdar olan Fransa, aradan 24 saat geçmeden Paris camiinde ezanın minareden serbestçe okunmasına müsaade ediyor.

Bugün Dünya üzerinde sayıları 36 yı geçen müstakil İslâm devletleri topluluğu Batı ve Doğu bloklarına karşı iktisadî ve kültürel bakımından İSLÂM BLOKUNU en kısa zamanda teşekkül ettirerek tek cephe halinde İslâmiyetin düşmanı kuvvetlerle plânlı bir şekilde mücadele etmelidirler.

Yukarıda bahsettiğim, örnek hareketinden dolayı Cezayir Hükûmetini tebrik etmemek haksızlık olur. (Gerçi bu devlet komünizme giden bir yolu benimsemiştir, inşaallah en kısa zamanda gittikleri yoldan dönerler.)

Dünyanın her yerinde Hakkın sesini susturmak isteyenlere karşı bütün Müslüman Devletlerini vazifeye dâvet ediyoruz.

İsmet SOYER

Bunları

★ Son yapılan Ticaret Odası istatistiklerine göre, bugün; Türkiye sınırları dahilinde ithalâtla uğraşan 3800 ticari firmanın 3500'ünü Yahudilerin teşkil etmesine karşılık, geriye kalan 300 adet ithalâtçı firmanın; Ermeni, Rum ve Türk'lerden meydana geldiğini...

★ Hâmil-i asâ-yı şeytanî ve lâbis-i libas-ı katranî Papa cenaplarının Türkiye'ye gelişi ve maalûm edâları takınışından bu yana, Hıristiyanlık propagandasının son hadde vardırılmak istenildiğini...

★ Harbin başında küçük çapta bir İsrail hava kuvvetini Mısır uçaklarını yerde yakalaması ve imha etmesi, gaflet veya ihanet eseri olarak, yeryüzünde misli görülmemiş hâdiselerden biri olduğunu...

★ Muharref Tevrat ve uydurma Musevi diyânetinde insan haklarının temeli olan eşitlik ve içtimaî adalet esaslarına aykırı hükümlerin bulunduğunu...

★ Hayvanî yollardan istifadeyi düşünen, cemiyetten sırf aşıran, fakat ona hiç bir şey vermeyen, sapık fıtratlı hilkat garibesinden olan Allah'sız bir felsefe öğretmeninin yazmış olduğu eserinin bir yerinde : «...**Biz Tanrımızı kendimiz bulduk, kendimiz yarattık ve bu Tanrının Allah'ına uygun bir din icat ettik (!)**» dediğini.

★ Yunan Başvekili Elefteriyos Venizelos'un İngiliz iğfaline kapılarak Anadolu'yu istilâya kalkıştığını, fakat yediği tokatla uğradığı hezimeti; Lord Gürzon'un yardımı ile Lozan Sulh Konferansında telâfi imkânını bulduğunu...

★ Bütün iç ve dış hakikatiyle İSLÂM satıhta kaldıkça düşüncelerimizin aldatıcı, davranışlarımızın bizi ve cemiyeti bedbaht edici bir yönde gelişmekte olduğunun açık bir delili olarak, zamanımızın Müslüman Türkiye'sinde bir şarap fabrikasının kurban kesilerek açıldığını...

★ Almanya'da çalışan Türk kadınlarının evlilik dışı münasebetlerinden meydana gelen gayr-i meşrû çocukların sayısının 150'den fazla olduğunu ve bu babasız çocuklar yüzünden ortaya çıkan hukukî meselelerin her geçen gün büyüdüğünü...

★ «İlerici» sözü komünistlerin en çok kullandıkları kelimelerden biri olması sebebiyle, Los Angeles'deki komünist kitabevinin adının «İlerici kitabevi» (progressive) olduğunu, komünistlerin Amerikan Cumhurbaşkanlığına yönelttikleri son büyük siyasî hücumun «İlerici Parti» vasıtasıyla yapıldığını ve işçi sendikalarındaki komünistlerin kendilerinden bahsederken «savaşçılar» veya «ilericiler» terimlerini kullandıklarını...

★ George W. Cronyn'un «Komünizm Hakkında Tafsilât» isimli eserinin 11'inci sahifesinde : **«Komünist partisi bir çok memleketlerde başka isimler altında faaliyet gösterir. Kendisine «İşçi Partisi», «Halk Sosyalist Partisi» veya daha başka şekilde söylenen bir parti adı verdiği görünen ve bilinen hakikatler meyanındadır. Başka bir parti adı kullanmaktan murat, muhtemelen : 1) «Komünist» adı altında kazanılmasından daha fazla taraftar ve kuvvet kazanmak. 2) Parti «genel cephe» tetkiklerine başvurduğu zaman sempatizan toplamak. 3) Komünist partisinin yıkıcı unsur addolunmak suretiyle kanun dışı ilân edildiği memleketlerde, diğer medenî haklardan da mahrum edilmekten sakınmaktır.»** dediğini...

★ Rusya'da yalnız bir temizleme hareketinde imha edilen insan sayısının 1.860.000 olduğunu...

★ Komünist idarecilerin, bilhassa 1953, 1956 ve 1957 yıllarında radyolarda birçok yabancı dillerde Sovyetlerdeki Müslüman ruhanilerinin (Sovyet hükûmetinin siyasetini tasvip etiklerini) bildirir beyanlarının metinlerini yayınladıklarını...

★ W. C. Bullit'in «Asıl Büyük Dünya» adlı eserinde, Dr. David Dallin'in «Asıl Büyük Rusya» isimli eserindeki istatistiklerine dayanarak, umumî gelirin aslan payının bu idarecilerle N.K.V.D. ve Kızıl Ordu mensuplarına dağıtıldığı halde, işçilerle bütün halkın aç ve perişan bir hayat sürerek yaşadıklarını söylediğini...

Ve...

★ Sovyetler'in İslâm dininin kökünü kazımak uğruna giriştikleri korkunç mücadelesine devam ederken, bir taraftan da Orta Doğu ve Afrika Müslümanlarını aldatmak, onlara İslâm memleketlerinin hamisi kanaatini vermek üzere aldatma ve riyakârlık propagandasını ihmâl etmediklerini...

Biliyor musunuz ?

Hazırlayan : **Hasan BAĞCI**

Ölümünün Yedinci Yıl Münasebetiyle

Memleketimizin yetiştirdiği Konya'nın değerli evladı.

Diyanet İşleri Reisi Eyyüp Sabri Hayırlıoğlu

[1884-1960]

Veli ERTAN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin 4. Diyanet İşleri Başkanı olan Sabri Hayırlıoğlu 1302 tarihinde Konya'nın Ahmetfakı mahallesinde doğmuştur. Konya'nın tanınmış köklü bir ailesi olan Hayırlı zadelerden Mehmet Efendi isminde bir zatın oğludur.

İlk tahsilini Sıhyan okulunda yapmış ve aynı zamanda hıfza çalışmış ve hafız-ı Kur'ân olmuştur. Zamanın tanınmış din adamlarından bilhassa Ziyaiye medresesinde Sivaslı Ali Kemali ve Valvaçlı Hacı Ömer Efendilerin rahle-i tedrisine devam etmiştir. Bu sırada Konya'da Darulfunun Hukuk şubesi açılmış ve imtihanla buraya giren Hayırlıoğlu, sistemli mesaisi sayesinde hocalarının ve arkadaşlarının hüsnü teveccühüne mazhar olmuştur. 1327 tarihinde hukuku birincilikle bitirmiş ve 1328 tarihinde de medreseden icazet almış ve mesleki tahsili de yüksek tahsil olarak kabul edilmiştir.

Hukuk ve medrese tahsilini Konya'da ikmal ettikten sonra, yakın arkadaşı Musa Kâzım ile birlikte İstanbul'a gitmiş, Darulfununda müderris muavinliği imtihanını kazanmıştır. Bu suretle bir müddet müderris muavinliğinde çalıştıktan sonra istifa etmiştir.

1329 tarihinde Adliye Nazırlığına müracaat ederek Uşak Mudde-i umumiliğine tayini yapılmıştır. Bu vazifede altı sene kadar kaldıktan sonra 1335 tarihinde istifa etmiş ve memleketi olan Konya'ya gelerek avukatlığa başlamıştır. Bu arada vilâyet ve belediye encümenleri azalıklarında bulunmuş, iyi hizmetler görmüş ve bilhassa Delibaş isyanında yakalanan bazı mühim zatların hayatlarını kurtarmaya muvaffak olmuş ve isyanın büyümesine mani olmuştur.

İnanmış olduğu davalarda daima büyük bir cesaret göstermiştir.

1339 yılında ikinci Büyük Millet Meclisine Konya meb'usu olarak seçilmiştir. Mecliste inandığı davaları pervasızca ve işten gelen bir samimiyetle müdafaa etmekten asla geri kalmamıştır.

Merhum Hayırlıoğlu, Teşkilâtı Esasiye Kanununun tadili ve Cumhuriyetin ilânı müzakeresi sırasında görüşlerini :

— Biz Gazi Hazretlerini hakem yaptık, bizim teşkilâtı esasiye kanunu tadile selâhiyetimiz yok demek, gayri meşru olduğumuzu kabul etmek demektir. Meclisin Teşkilâtı Esasiye Kanununu tadile selâhiyeti dergâdır. Hükûmetimizin şekli behemehal Cumhuriyet olacaktır, demek suretiyle açıklamada bulunmuştur.

Hayırlıoğlu, hem fırka grubunda ve hem de meclis müzakerelerinde Cumhuriyetin lehinde yapmış olduğu konuşmalarından sonra Cumhuriyetin ilânını ve Reisicumhurun seçilmesini yüzbir pare topla millete ilânını ilk defa meclisten bir takrirle talep etmiştir.

Büyük Millet Meclisinin II. devresinde meb'usluktan çekilen Hayırlıoğlu, Konya'ya dönerek tekrar avukatlığına başlamıştır. Bir müddet de ticaretle meşgul olmuştur.

1951 tarihinde Ahmed Hamdi Akseki'nin vefatı üzerine Diyanet İşleri Başkanlığına tayin edilmiş ve 1960 tarihinde de emekli olmuştur.

Tok sözlü olan merhum Hayırlıoğlu, hiç bir suretle dinin esaslarından ayrılmamıştır. Nihayet 8 Ekim 1960 tarihinde Ankara'da vefat etmiştir.

Asrî Cebeci kabristanında medfundur.

Merhumun bir oğlu, iki kızı vardır. Oğlu Orhan Hayırlıoğlu Konya'da avukatlık yapmakta, iki kızı Fahrünnüsa ve Hayrünnisa da Ankara'da orta dereceli okullarda öğretmen bulunmktadır.

Cenab-ı Hak ruhunu şadetsin.

Bahar; mahzen-i ezrak bir vagondur. Gaipten gelir...

GENÇ KALEMLER

BEKLENEN RUH

Bugün cemiyetimizde büyük bir buhran hakimdir. Aklı selimi olan herkes Doğu ile (Çin, Hint ve İran) Batı'nın birleşmesinden meydana gelen ruhun yerine, İslâm ruhunun gelmesini arzu ediyor. Eğer islâmî ruh gelirse bütün sancıların dineceğine, buhranların sona ereceğine inanmaktadır.

Kur'ân-ı Kerîm'de insan «Yaratıkların en mükemmeli» olarak vasıflandırılmaktadır. Dağların dahi tahammül edemeyeceği ilâhî emaneteler insanlara verilmiştir. İnsanlar faziletli yaşamanın, şerefli yükselişin yollarını dinlerden öğrenmiştir.

İnsanın şerefli olması, et ve kemikten meydana gelmiş olan vücuduyla değil İslâm'ın ruhu ile ruhunu mezeetmiş olmasıdır.

Eğer bugün cemiyetimizde müslümanca yaşanılması arzu ediliyorsa fertlerin, bildikleri ve inandıkları şeyleri tatbikat safhasına koymaları gerekmektedir. Bir âlim der ki : «İlim ile imânı birleştiren, hakikata ulaşacaktır.» Bilinen ve inanılan şeyler gizlendikçe, değeri derece derece kaybedecektir. Nasıl ki kapalı bir fanus içinde yakılan mum kısa bir zaman sonra söndüğü gibi, bilinen ve inanılan kalpte gizlenirse ışık gibi sönmeğe mahkûmdur. Bir buğday tanesini kapalı bir kap içinde birkaç ay saklanırsa buğdayın buğdaylık vasfını kaybettiğini görürüz. Eğer o toprağa atılırsa bire karşı 20 tane elde edilir.

Fertlerin kalplerindeki iman, bedenlerde kökleşip, el ve ayaklarda dallanıp, göz ve kulaklarımızda yapraklaşıp, sözümüzde ve işimizde meyveleştiği an arzulanan cemiyet elde edilmiş demektir.

Hasip BÜYÜKCAM

HABERLER

GENÇ ÖĞRETMENLER

Bu yıl Konya Yüksek İslâm Enstitüsünden güz döneminde mezun olan yatılı öğrencilerin tayin yeri 20.10.1967 tarihinde Din Eğitimi Dairesi Genel Müdürlüğünde çekilen kur'a neticesinde belli olmuştur.

Kur'aya katılan 26 kişinin tayin edildikleri İmam-Hatip Okulları aşağıdadır :

Veysel MART	İmam-Hatip	O. Bitlis
Kerim KONYUNCUOĞLU	»	»	» Çorum
Mustafa DOĞAN	»	»	» »
Kuddusi YILDIRIM	»	»	» Diyarbakır
Zeynel AYTEKİN	»	»	» »
Harun TUNÇ	»	»	» Malatya
Mustafa DEMİREZEN	»	»	» »
Yıldırım TAN	»	»	» »
İsmet MERE	»	»	» Burdur
Ali ERGÜN	»	»	» Mardin
Hasan KARADAĞ	»	»	» Gerede
Osman AKTEKİN	»	»	» Merzifon
İdris VELİOĞLU	»	»	» Trabzon
Yasin SERT	»	»	» Sivas
Yaşar AYDIN	»	»	» Kastamonu
Mustafa GÜNERİ	»	»	» »
İbrahim ARSLAN	»	»	» Denizli
Mehmet DURSUN	»	»	» Gümüşhane
Recep BİLGİ	»	»	» Develi
Emin FİDAN	»	»	» Urfa
Mustafa BAYRAM	»	»	» »
Mehmet BİLGİN	»	»	» »
Kadir PARLAK	»	»	» »
Mehmet ÖZCAN	»	»	» Samsun
Recep PEHLİVAN	»	»	» »
Mustafa KÜRKÇÜ	»	»	» Osmaniye

Kardeşlerimize yeni vazifelerinde Allah'tan başarılar temenni ederiz.

BÜYÜK KAPI EK

Ancak üstad N. Fazıl KISAKÜREK'in kaleminden çıkabilen bu eseri bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz. Peygamberimizden başlayarak zamanımıza kadar gelen Altın Halkanın Büyük kolbaşlarından 32 Velinin ruh hayatı bu eserde dile getirilmiştir.

OKUYUNUZ!

İdarehanemizden temin edilir.

Fiatı 5 liradır.

Her Akın Böyle Oldu!

(Başlarafı 20. sayfada)

diye vasfetiği karakterde, kana susamışcasına hücuma geçerler ve şehadeti en büyük mükâfat addederlerdi.

Bir düşman ordusuna dalmak icab ettiği zaman, gönüllüler, akıncı kuvvetinden ayrılırlar, bu suretle meydana gelen Dalkılıç ve Serdengeçti birliği, düşmanın münasip cihetinden vurmak üzere, icabeden mesafeye kadar düşmana yanaşırlar, ve oradan bir çığ gibi, kılıç elde düşman saflarına dalarlardı. Bu dalış, o kadar âni ve şiddetli olurdu ki düşmanda muhakkak surette bozgunluk ve yılgınlık alâmeti görülürdü. Bunların dalışını, akıncı kuvvetinin hücumu takip eder, onu büyük ordu desteklediyerek düşman tamamen yokedilinceye veya esir edilinceye kadar takip edilirdi.

Akınlarda elde edilen ganimetin beşte birini devlet alırdı. Bu devlet hissesini tesbit etmek ve almak için akıncı beylerinin yanında, ilk zamanlarda bir Akıncı Kadısı bulunurdu. Sonraları bu vazife Pençikçibaşı denilen bir Tahsil memuruna verilmiştir.

Akıncıların muharebe nizam ve usulleri de kendilerine has olup, umumiyetle sür'at ve çeviklige dayanırdı. Bir akıncı beyi komutasında akına çıkıldığı vakit, akıncı beyi kuvvetlerini birkaç kola ayırır ve bunların ilerisinde de keşif kuvvetleri bulundururdu. Öncü birliklere Karavul, akıncı kuvvetlerinin gerisinde gelen kuvvete de Artçı denirdi. Umumiyetle düşman bir çember içerisine alınır. Evvela Dalkılıçlarla Serdengeçtiler düşman içerisine dalarlar, onların uyandırdığı heyecan ve korku dağılmadan kademeler halinde akıncılar hücuma geçerlerdi. Akıncı hücumları ekseriya ima muharebeleriyle neticelenir, düşmanın kısmi küllisi kılıçtan geçirilir, mütebakisi de esir edilirdi.

⁂

Tuna, hemen her zaman, akıncıların ilk menzili olmuştu. Şairin :

«Ne bigâne bilür, ne aşinayı,
Aceb kim vasfeder kanlı Tuna'yı?»

diye yâdettiği Tuna, o gece başını kale duvarlarına vurduğça, iztırabı hafifiemiş gibi rahatlıyor, koynunda taşıdığı kefensiz şehitler için besteledigi ninnilerin içli nağmesi gecenin karanlığını dolduruyordu.

Sayısı hiçbir zaman, on binleri bulmıyan «alev kanatlı» süvarilerin, küffar ülkesine kahramanca akışına, hemen her gün, bayrımlık dolu bakışlarla, şahid olan bu Atalar yadığârı şirin sevgili, o gece de gidip dönmiyen, nice adsız diláverlerin şarkısını söylüyordu.

«Yine atlandı ol eshab-ı şevket
Yine arzettiler Elâh'e haşret,
Erenler çıktı felek bâd bâdan
Sanasın uçdu şahinler yuvadan,
Güdüp Erdil yoluna düştüler germ
Gaza şevkiyle her dil mum veş nerm
Bu yolda hanûman terkeyledîler,
Ne hanûman ki can terkeyledîler».

Muazzam imparatorluğun, dört köşesinden, «şehid olmak» emeliyle gelen «demir kuşaklı bu cihan pehlivanları» son defa Tuna kıyısında durakladılar, atlarını onun bilûr sularında sulamışlar, her biri bir memleket hatırasını onun zümrüt kıyılarında bırakmışlar, sonra da yol boyunca uzanan muazzam bir toz bulutu içinde kaybolmuşlardı. Belki de «Kızıl Elma» ya ulaşmışlar ve orada ebedi hayatı bulmuşlardı.

Kızıl Elma, Kızıl Elma!... O asırları kucaklıyan enerji membaı, milyonlarca kalbi aynî yüksek heyecanla dolduran, yüzbinlerce kılıcı aynı kudretle vurduran kudretin timsalidir.

⁂

Kös vurulur, borular çalınırken, nağralar ve at kişnemeleri silâh şakırtılarına karışmış, tekbir sesleri içerisinde, Semendire'denberi bir tayfun halinde ilerliyen küçük akıncı ordusu Budin sahrasını kaplamıştı.

Ak tolgalı, siyah boduğanlı akıncı beyi orduyu iki kola ayırdı. Bir kol Lehistan ve Ukrayna, diğer kol Almanya ovalarında at oynatacak, kılıç sallıyacaklardı. Avrupa'ya velvele düşmüş; kiliselerde toplanmış, binlerce, onbinlerce insan, bütün ümitlerini kırık çanlara bağlamışlardı.

İki akıncı ordusu, «Allah, Allah» nağralarının, can seslerini bastıran azametli aksi sedâları arasında ayrılırlar. Tuna ile Tisa, haftalarca, gece ve gündüz, zaferden zafere koşan, bu adsız diláverlerin nal ve kılıç seslerini dinledikler...

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Mehmed Yılmazgil - EDİRNE* — Büyük bir isabetle mektubunuzda bahsetmiş olduğunuz gibi bugün için en güzel mücadele şekli mukaddesatçı negriyatı desteklemektir. 20. asrın modern (!) İslâm düşmanlarına, garp misyonerlerine, işleri Moskova'dan idare edilen yerli sosyalistlere negriyatla karşı koymaktan başka çare yoktur. Bu inceliği kavradığınız için sizi tebrik ederiz. Gönderdiğiniz aboneler kaydedilmiş, havaleleri hesaplarına işlenmiştir. Ayrıca istemiş olduğunuz Üstad Necip Fazıl Kısakürek'in *Büyük Kapı — Ek* isimli kitaptan adresinize 5 adet postalanmıştır. Selâmlar...

★ *S. İsmail Karaca - İZMİR* — Duanıza biz de işten katılıyoruz. İsteğinize uyarak abone kayıt işiniz yapılmıştır. Mecmuamızın yıllık abone tarifesi söyledir : Yıllık 12, Altı aylık 6 liradır. Bu meblâğı göndericken havale kâğıdınızın arkasına abone numaranız olan 11745 yazacak olursanız bizim işlemlerimizi kolaylaştırmış olursunuz.

Gönül dolusu selâmlar...

★ *S. Nuri Şen - AYDIN* — Türkiye'de mukaddesatçı gazete ve mecmuaların yaşaması sizin gibi inanmış, davanın ehemmiyetini kavramış kardeşlerimizin sayesinde mümkün olacaktır. Alâkanıza candan teşekkür eder, selâmlarımızı sunar, bu alâkanızın devamını bekleriz.

★ *S. Ahmed Sak* — Yazın alâkanıza candan teşekkür ederiz. Abonelerimizin kendilerinin abonelerinin ne zaman bittiğini bilip buna göre abonelerini yenilemeleri bizim de arzumuz. Fakat maalesef bazı abonelerimiz, bunu ihmal etmektedirler. Göndermiş olduğunuz yeni abonelerin kayıtları yapılmıştır. Selâmlar...

★ *S. Mahmud Şahin - ERZURUM* — Mecmuamızı incelediğiniz ve abone olmak istediğinizi bildiriyorsunuz. Ayrıca abone şartlarımızı merakyorsunuz. Mecmuamızın yıllık ve altı aylık abone tutarını peşin almaktayız. Yıllık abone bedeli 12, altı aylık ise 6 liradır. Sizi ve arkadaşlarınızı abone kaydettik, lütfen havalelerinizi göndericken havale kâğıtlarının arkasına abone numaralarınızı yazmayı unutmayınız. Selâmlar...

★ *S. Vehbi Demiral - SİVAS* — Alâkanıza teşekkür eder, Necdet Camuzcu, Yaşar Başdeli, Hakkı Vural kardeşlerimizin abonesinin kaydedildiğini bildirir, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Hakkı Unlü - İSTANBUL* — Samimiyetinizden şüphe etmiyoruz. Çalışmalarınızı şükranla karşılıadık. Bu konuda samimi olduğunuzun ispatı, bizce değeri büyük olan mektubunuzdur. Göndermiş olduğunuz yedi abone kaydedildi. Sizin gibi davranın ehemmiyetini kavrıyan okuyucularımızın gayretleri bize destek ve kamçı oluyor. Bu yönden bizden daha çok sizler tebrike lâyıksınız. İyi dileklerinize ayınen mukabeel eder, alâkanızın devamını bekleriz...

★ *S. Sami Aytunç - MANİSA* — Adresiniz değiştirilmiştir. Yeni vazifenizde Allah'tan başarılar temenni ederiz...

★ *S. Ali Özel - MANİSA* — Abone kaydınız yapıldı. Bundan sonra çıkacak olan sayılar adresinize postalanacaktır. Bu konuda daha cömert olmanızı, dini neşriyatı desteklemeğe ayların değil de senelerle katılmanızı temenni ederiz. Bildirmiş olduğunuz kardeşiniz, Mehmed Albayrak'ın abone kayıt işlemi yapılmıştır. Teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. Arif Zeki Sayın - TARSUS* — Göndermiş olduğunuz havalenizi aldık. Ayrıca, daire arkadaşınız, Mehmet Sindar abone kaydedilmiştir. İstemiş olduğunuz, *Büyük Kapı — Ek* kitabı adresinize postalanmıştır. Selâmlar...

★ *S. Halil Vanlı - TURHAL* — Mektubunuzda belirtiğiniz husalar yerine getirildi, Aracılığını yapmak zahmetinde bulunduğunuz kimselerin abone kayıtları yapıldı. Yapmış olduğunuz abonelerden mecmuasını alamadığını zikretiğiniz okuyucularımızın da mecmuaları hemen postaya verilmiştir. Bu yolda mecmuamıza yardımcı olduğunuz için, müteşekkiriz. Memleketimizde dini bir mecmuayı çıkartmanın güçlüğü sizce de malûm. Fikir ve hareket olarak bütün okuyucularımızın desteğine ihtiyacımız olduğunu belirtmeğe ihtiyaç yok zannederiz. Hizmetinize teşekkür ederiz. Size ayrıca hususi mektup yazılmıştır. Selâmlar...

★ *S. Abdullah Yaşlı - DİYARBAKIR* — OKU'ya karşı olan alâkanız bizi mütehassis etti. Bu memnuniyetimiz, şahsınıza gösterdiğimiz yakınlıktan ziyade, dini neşriyatın, memleketimizin alâkken gelişmesinde oynuyacağı rolün ehemmiyetini kavramış olmanızdan ileri gelmektedir. Dini hizmette üzerinize düşen görevi ifa etmenin huzuru içerisinde olduğunuzdan şüphe etmiyoruz.

Mecmuamız hemen hemen Türkiye'nin bütün vilâyetlerinden başka kaza ve nahiyelerine ulaşmaktadır. Bunda okuyucularımızın da rolünün büyük olduğunu bilhassa belirtmek isteriz. İsteklerinize yerine getirilmiştir. Yeni vazifenizin hayırlı olmasını Allah'tan dileriz. Selâmlar...

★ *S. Mehmed Küçük - BOZOVA* — Mecmuamıza abone kaydedildiniz. Yıllık abone ücreti 12 liradır. Abone numaranız : 11738 dir. Havalenizi gönderirken bu numarayı havalenizin arkasına not etmeyi lütfen unutmayınız. Alâkanıza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız...

Aşağıda isimleri bulunan muhterem okuyucularımızın da istek ve arzuları yerine getirilmiştir. Alâkalarınıza teşekkür eder, selâm ve hürmetlerimizi sunarız :

İsmail Öztoprak, M. Emin Ermiş, Cemal Sevin, Nureddin Pek, Osman Kaya, Yusuf Mercan, Osman Türe, Kamil Porsuk, Eyyüp Aydın, Mehmed Emre, Kerim Arıkan, Zeynel Karakuş, Mustafa Kalkan, Mehmed Ekici, Kadir Aykaş.

DİKKAT! Mecmuamızın İdarehanesi aşağıdaki gösterildiği şekilde değişmiştir :

GARAJ CADDESİ, CİVİLOĞLU TALEBE YURDU PASAJI — KONYA

Havale ve muhabere adresi aynıdır. OKU Mecmuası, P.K.: 105 — KONYA.

NOT: İsteklerinizin kolay ve çabukça yerine getirilmesini istiyorsanız; bütün muhabererelerinizde «Abone Numaralarınızı» bildiriniz.

İslâmın İlk Emri
O K U
Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Süleyman ÖZKAFA
Yazı İşleri Müdürü :
Zekaî KUNDAK
İdarehane :
Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 6.11.1967

Güzel Sözler

DOĞUDAN

(Başlarafı 19. sayfada)

Müflisten medet, münafıktan nasihat beklenmez.

— Atasözü —

⁂

Evet, bütün beşerin hakkıdır bekâ emeli, Fakat bu hakkı ne taştan, ne leşten istemeli.

— Mehmed Akif —

⁂

Fitne katilden beterdir.

— Âyet-i Kerime —

BATIDAN

Fena insanlar birleştiği zaman, iyi insanlar el ele vermelidir.

— Edmond Burke —

⁂

Sabır ve zaman, şiddet ve öfkenin yapabileceğinden çok daha fazla iş başarır.

— La Fontain —

⁂

İnsan iyi olan şeyi kaybettikten sonra değerini anlamağa başlar.

— Von Herder —

«Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir.» Düsturu nebeviyyesine sırt çevirip, bütün dünya nîğmetlerinin kendi midelerinden geçmesi hırsı içerisinde bulunanlar, elbet bir gün cehennem ateşinin midelerinde şarıldayacağını hiç akıllarına getirmezler mi?..

FİATI : 1 LİRA

İslâmın İlk Emri
Oku

Dini
İçtimai
Edebi
Aylık mecmua

Yıl : 7 Sayı : 72 Ramazan : 1387
Aralık : 1967

İÇİNDEKİLER

- Hâdiseler — Düşünceler
- İman Hem Nurdur, Hem Kuvvettir
- İnsanlar ve Hak
  Yazan : **Yusuf'ul KARZAVİ**
  Terc.: **Ahmet GÜRTAŞ**
- Bu Zaman Geldi mi? Gelecek mi?
  Peygamberimizin Rüyası
  BUHARİ
- En Büyük Cihat
  Zekâi KUNDAK
- Gazi Alâaddin Âli Bey
  Yaşar GÖKÇEK
- Kur'ân Devleti ve İnsanlığın Huzuru
  H. Hüseyin VAROL
- İmam-ı Şafi'îde Allah Korkusu
- İnsan - Akıl
  M. Said ÇEKMEGİL
- Oruç ve Orucun Hikmeti Meşruiyeti **Veli ERTAN**
- Niyyet ve İhlâsın Önemi
  Hüseyin KÜÇÜKKALAY
- Herşey O'nun İçin
- Gizli Yahudi Protokolu
  Hahamlar Merkez Komitesi
- İbrahim Ethem
  N. Fazıl KISAKÜREK
- Hadîs-i Şerif
- Kahramanlık Hikâyeleri
  Tahsin ÜNAL
- Tarihten Güzel Fıkralar
- Onların Âlemi
  Mehmet ŞİMŞEK
- Güzel Sözler
  Der.: **Hasan TEKELİOĞLU**
- Doğum Kontrolü
  Süleyman ÖZKAFA
- Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi
- Onlar Neden Öyle, Biz de Böyleyiz?
  Mevlûd KARAASLAN
- Bunları Biliyor musunuz?
  Hazırlayan : **Hasan BAĞCI**
- Haberler ve Kritiği
- Soluk **Sami BOZ**
- Sabrın Mükâfatı
- Okuyucularla Başbaşa

HADİSELER - DÜŞÜNCELER

İnsan fasiliyetinin yayıldığı her sahada fıtraten duymak ve yaşamak istediğimiz engin ruh haleti bütün vuzuhuyla islâmda ve islâm mefkûresinin örgüleştirdiği hayat nizamındadır. Şüphesiz insan olarak duyabileceğimiz en derûnî zevk ve gaye derecesine varan ruhî haz, bizi en çok Ramazanda sarar. Bu manevî atmosferin harimine ayak basmayan yabancılar, O'nu kuşkuru bir açılık ve perhiz telâkki ederek nasibsizliklerini katmerleştirirler. Bilhassa mensub olduğu milletin topyekûn mukaddesatına söven matbuatın azılı mümessilleri, bu nasibsizler gürûhunun kurmaylarıdır. Bizimle aynı iman mihrakına bağlı olmadıkları halde bizden görünen bu adamlar, bu ayda, kirli ellerini en mahrem hislerimize uzatarak vicdanlarımızı, yahudi pazarına düşmüş eski bir mal gibi altüst ederler. İman avcılığına çıkan bu imansızlar, sahte Kur'an Tercemeleri vermekle, Ramazan köşeleri ihdas etmekle gafletimizden bir kere daha istifadeye kalkacak ve daha çok 25 kuruşluklar vurscaklardır. Artık bunu göre göre bir kalkık. Müslümanları — ama dostunu, düşmanını tefrik edemiyen müslümanları — yakasından tutup kuvvetlice sarsmanın ve görünü açmak için beynine Allah dâvasını saçmanın zamanı gelmiştir.

İslâmın izzetine hâlâ cami boyamakla, ibadethane tefriş etmekle hizmet ettiklerini zanneden şuurlu (!) zengin müslümanları da ikâz etmek, hattâ kendilerine, yeni yeni camiler inşa etmek değil, tehlikeye düşen islâmın izzetini kurtarmak için camiyi de cemaati de içine alan şümullü bir hareketin zuhurunu fiilen yardımcı olmanın daha müslümanca bir davranış olduğunu anlatmak lâzım. Bu gerçeği anlamak için kafa çatlatmayan müslümanın dindarlığı, mabedin duvarları arasında sıkışmış ve dış dünya ile alâkasını kesmiş demektir. Halbuki bugün Türkiyemizde, kendi içine kapanmış ferdî ve münzevî müslümanlıktan ziyade cemiyet ve cemaat şuruna ermiş mefkûreci insanların içimsi müslümanlığına ihtiyaç vardır. Yoksa çok sürmez, diyanet ruhuna dayanan bu binanın kubbesi çöker ve Allah dâvası uğrunda kazanılmın cüzi bir kısmını gözden çıkaramıyacak kadar haris ve beyinsiz olanlar, bu kubbenin enkâzı altında can verirler. O zaman, Allah yoluna kırkta biri çıkarılamayan servetlerin kırkta kırkı yoldaşların yoluna müsadere edilmiş olur. Ve bunun böyle olacağını bilmek bir kehanet değil, umumî bir gidişin neticesini daha önceden sezişiir.

Ya Rabb!.. Bu ümmet-i merhumeye, yaklaşan Ramazan hürmetine, İslâmın izzetini kaybetmiş olmak ver ve bizi bu ulvî idrak seviyesine ulaştır. Diyanet anlayışumızı şekilden ve şekilcilikten kurtar; bize O'nun öz muhtevasına varan yollarını göster... Âmin!..

⁂

Günden güne zayıflıyan ve her taklit ve bid'at karşısında lime lime olmuş tellerinden biri daha koparılan İslâma mukabil, cemiyet, mensei belli olan bir taklit anaforuna kendilsini kaptırmış bulunuyor. Ancak bir mayının mantığından beklenen bu taklit ,bu başkalarına aşırı derecede duyulan hayranlık yukarıdan alt yapıya doğru bütün sosyal bünyeyi sarıyor. Nesillerimiz bugün, kendi Peygamberinin doğduğu günden ve dinde mukaddes sayılan gecelerden habersiz, fakat yılbaşı gecesine ve bu gecenin getireceği sahte nes'elere vurgun. Allahın ve Resûlünün katrasını bile haram kıldığı içkiyi barajlar dolusu içmeğe ve sızmağa baygın. Zina dört kitapta lânetlendiği halde yırtılan iffetin ve terkedilen namusun sayısı belirsiz. Böyleyken kendimizden şikâyet ediyor, niçin bir türlü medeniyyet kervanına katılamadığımızı yana-yakıla anlatıp duruyoruz. Sen, kendi elinle kendine kök ve ruh veren değerlerin pürçeklerine kezzab dök, sonra da «niçin biz böyleyiz» diye yan yakıl. Çalışmanısı bilme, eğlencede herkese taş çıkar, Ruhunu öldür, izzet-i nefsiyin kaatili ol, sonra da «*Yaşamak istiyorum*» de ve haysiyetini kurtar. Yok öyle şey. Bu taklitçilikle, bu hıristiyan hayranlığı ile bir de şahsiyetini muhafazaya çalışacaksın ha!.. Gülerler bu mantığa maymunlar bile..

Evet, cemiyetimiz hakkında Peygamberimizin verdiği hükmü —her türlü kıymet ölçüsü okuyucuların olmak üzere— nakledelim : (عن ابي سعيد عن النبي

صلى الله عليه وسلم قال : لتسمن سنن الذين من قبلكم شبراً بشبر وذراعاً بذراع حتى لو دخلوا جحر ضب لاتبعتموهم. قلنا : يارسول الله آليهود والنصارى؟ قال : فمن)

(رواه البخارى و مسلم) Ebu Said (R.A.) ten rivayet edildiğine göre peygamberimiz Efendimiz şöyle buyurmuştur: «Muhakkak siz, kendinizden önce gelen milletlerin yoluna karış-karış, arşın-arşın (adım-adım) uyacaksınız. O kadar ki onlar bir keler yuvasına girmiş olsalar siz de girecekseniz.» Dedik ki, Yâ Resûlallah, bunlar Yahudiler ve Hıristiyanlar mıdır? Buyurdular ki: «Kim olacak başka.» (Buhari ve Müslim).

İslâmın İlk Emri O K U

İman Hem Nurdur, Hem Kuvvettir

Fatır-ı Mutlak, kainatı bedî bir nizam içinde halketmiştir. Bu bedî san'at eserinde hissi yoracak, gözü rahatsız edecek hiçbir ahenksizlik yoktur. Serapa nizam, serapa ahenk... İşte biz insanlar hep bu nizamı, bu ahengi hazır bulduk. Bunlarla hasr ü neşrolduğumuz, göre göre görmez olduğumuz bu ebedi nizam hakkında hiç bir şey düşünemez olmuşuz. Halbuki Allah'ın sun-ı bedîî olan bu âlem, gözler kamaştıran bu feza, akıllara durgunluk veren bud'ı- mutlaklar bizi hep Yaratıcısı hakkında düşünmeğe, tefekküre davet eder. Enfüsle afak arasında duymamız icabeden vahdet şuuru, Hakkın varlığına, birliğine; mülk ü saltanatının enginliğine nazar etmemizi ister. Bu azametli mülk içinde kendimizin ne olduğunu kavramaya sevkeder. Eğer bu geniş mülk içerisinde Allah tarafından Eşref-i Mahlûkat diye takdir edilen değeri sezebilirsek o zaman göklerden önce (لا) nimizin kapalı kalmış kapılarını yoklamamız gerek. Yoksa bu vahdet şuuru neye yarar. Esasen kendi benliğimizin kapılarını açamazsak böyle bir şuur da bizde yok demektir.

Beşer... İtilâya doymayan kuş... Maveraya ağma hevesiyle başı yücelere takılmış varlık... Elbette yollara düşecek, elbette göklerin sırrını arayacaktır. Fakat bu yollara maddî teçhizatla gitmekle mâna olarak kendi içinde bu yolları bulmak arasında ne muazzam fark vardır. Biri kendinden dışarı doğru taşma, diğeri benliğini aşarak kendi içine doğru kapanma. İkisi de iyi. Fakat fezayı rü'yet ettiğimiz kadar zannederek büyük masraflara katlanmak neye yarar ki? İnsanlık, kendi içinde yanan kehkeşanları görmeli...

Göklerin sırrını arayan yollara düş-

(Devamı 26. sayfada)

İMAN KUVVETİ

Hz. Ebûbekir Sıddık (r.a.) Efendimizin hilâfetinde idi. (Menâzire) devletinin payıtahtı olan (Hire) şehri Hâlid bin Velîd (r.a.) fırkası tarafından muhasara edilmişti. Orada oturan ve bir pîr-i fânî olan meşhur (Abdulmesih) Hâlid'in huzûruna geldi. Verilecek cizyenin kabûlünü recâ etti. Hâlid bu recâya kabul eyledi. Abdulmesîhin yanında bir hizmetçi vardı ki elinde bir bir şey tutuyordu. Hâlid onun ne olduğunu sordu. Abdulmesih :

— Zehirdir, gönderenlerin yanına muvaffakiyetsizlikle dönmiyecektim, dedi.

Hâlid zehiri istedi, avucuna boşalttı. «Bismillâh» diyerek ağzına attı. Başkaları için öldürücü zehir olan o madde, Hâlid'e bir şey yapmadı. Bu keramet de halkın müslümanlığa meyline sebep oldu.

İnsanlar ve Hak[1]

Yazan : **Yûsuf'ül-KARZÂVÎ** . Terceme : **Ahmed GÜRTAŞ**

Genç talebe — Bize uzun uzadıya «Hak»dan bahsettiniz ve hayatı bize onun için sevdirdiniz. Aynı şekilde bize onun yolunda ölmeyi de kolay gösterdiniz. Fakat siz kelimelerin mefhum ve medlûllerini tahdid etmenin her hareket ve amelden önce yapılması gereken bir iş olduğunu da öğretmiştiniz. Ta ki, bizim için hedef vazıh olsun ve yollar birbirine karışmasın. O halde «Hak» kelimesinin tahdid edilmiş mefhum ve manası nedir?

İhtiyar Hoca — (Talebenin sorusunu beğenmiştim.) Yavrucuğum, sorduğuna iyi etti'n. Şüphesiz ki, Hak kelimesi az harfli, fakat büyük manalıdır. Bu kelimeyi çeşitli ihtisas sahipleri çeşitli şekillerde kullanmışlardır.

Felsefeciler «Hak» kelimesini, hak, hayır ve cemal'den ibaret olan üç yüksek kıymetten birine delâlet etmek üzere kullanmışlardır. Ahlâk uleması ise «Bir insanın başkası üzerindeki alacağı» manasında kullanmışlardır ki, bu, «Vazife» nin karşılığıdır. Bu sebeple «Her hak bir vazife karşılığıdır» demişlerdir. Hukuk uleması da bu kelimeyi aynî ve şahsî hukuka şamil olan başka bir manada kullanmışlardır ve bütün dalları ile «Kanun tahsili» «Hukuk tahsili» adını almıştır.

Kur'an-ı Kerîm ise «Hak kelimesini «Batıl ve Dalâlet» mukabilinde kullanmıştır. Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır : «...Artık haktan (ayrıldıktan) sonra sapıklıktan başka ne kalır?...» (2)

Talebe — Zannediyorum ki, bizim burada bilmemiz gereken, «Hak» kelimesinin bu son manasıdır ve bu mana herkesin ona müntesip olmayı hissetip bırakmadığı bir mefhumdur, velev ki onun ehli olmasın. Aynı zamanda mukabilinden de — ki o da batıldır — herkesin uzaklaştığı bir mefhumdur, isterse batılın yardımcısı ve ordusundan olsun.

Hoca — İşte işi en çok karıştıran da budur. Zira kimisi cehalet ve gafletinden, kimisi de inat ve alçaklığından ehl-i batılın hepsi «Hak» üzere olduklarını zannediyorlar. «Kendilerine (Yer yüzünde fesad yapmayın) denildiği zaman, (Biz ancak ıslâh edicileriz) derler.» (3)

Fakat ben senin eline öyle bir lâmba vereceğim ki, sana Hakkın manasını aydınlatacaktır. Yavrucuğum, hak — ki fıtrat-ı selîme de ona götürür — ancak sabit ve bâkî olandır, batıl da gidici ve değişici olandır. Sabit ve devamlı olma durumunda olan şey hak, yok olma ve fena bulma durumunda olan şey de batıldır. Kâinata göz attığımızda mevcudat içinde, Yüce Yaratıcıdan başka kendiliğinden baka ve sebat ile muttasıf olan hiçbir şey göremeyiz. Allah'dan başka hiçbir kimsenin ve hiçbir şeyin varlığı kendiliğinden değildir, bakası da (yani bir varlık olarak bulunması) kendi kendine değildir. Bunlar ancak kendilerinden başka bir şey sebebi ile (ki O da Allah'dır.) mevcuttular. Yok iken var olmuşlardır, belli bir vakte kadar var olacaklardır, sonra da defterleri dürülecektir.

Akılların, temiz fıtratların ve varlık kitabındaki her satır ve hatta her harfin şehadet ettiği berrak hakikat şudur : «Hak ancak Allah'dır, O'nun dışında her şey batıldır.» Allah'ın hak olan kitabı başka başka sûrelerinde işte bunu îlân etmekte ve şöyle buyurmaktadır :

«İşte bu(nları yapan) sizin gerçek rabbınız olan Allah'dır. Artık haktan (ayrıldıktan) sonra sapıklıktan başka ne kalır? O halde nasıl olup da (Bunca bürhanlara rağmen imandan) döndürülüyorsunuz?» (4)

«Bunun sebebi şudur : Çünki Allah hakkın ta kendisidir. Hakikat ölüleri O diriltiyor, O şüphesiz her şeye hakkıyla kâdirdir.» (5)

«Bu, böyledir. Zira Allah hakkın ta kendisidir. Onların kendisini bırakıp da taptıkları (putlar) da hakikaten batılın ta kendisidir. Şüphesiz ki Allah, O, (her şeyden) yücedir, (her şeyden) büyüktür.» (6)

Bundan dolayı Hz. Rasûl (S.A.V.) şöyle buyurmuştur :

«Şairin söylediği sözün en doğrusu Lebîd'in (Dikkat et, Allah'dan başka her şey batıldır.) sözüdür.»

(1) **en-Nâsü ve'l-Hak isimli kitaptan.**
(2) **Yûnüs Sûresi, Âyet : 32.**
(3) **el-Bakara Sûresi, Âyet : 11.**
(4) **Yûnüs Sûresi, Âyet : 32.**
(5) **el-Hacc Sûresi, Âyet : 6.**
(6) **el-Hacc Sûresi, Âyet : 62.**

Bugün bu hakikattan sapıtan herkes yarın, gözünden perdenin açıldığı gün mutlaka onu tanıyacak ve hakikatları bütün çıplaklığı ile sahte peçe ve yaldızlı elbiselerden soyulmuş olarak görecektir.

«O gün Allah onlara hak olan cezalarını tastamam verecek, şüphesiz onlar da Allah'ın apaşikâr hakkın ta kendisi olduğunu bileceklerdir.» (7)

«(O gün) Her ümmetten birer şahid çekip çıkarmışızdır da (Bürhanınızı getiriniz) demişizdir. (O vakit) bilmişlerdir ki hak muhakkak Allah'ındır ve uydurageldikleri şeyler (putlar) da kendilerinden ayrılıp gaib olmuşlardır.» (8)

Bu hükmün yönleri şu âyet-i kerimede hülâsa edilmiştir :

«...O'nun (Allah'ın) zatından başka her şey helâk olucudur. Hüküm O'nundur ve siz ancak O'na döndürü(lüp götürü)leceksiniz.» (9)

Talebe — Şüphesiz ki, bu lâmba ile bana yolu aydınlattınız. İçimde de fıtratın sesi şöyle bağırıyor :

«Muhakkak ki, apaşikâr hak ancak Allah'dır.» Fakat size bir sual soracağım.

Hoca — Aklına geleni sor. Zira ilim bir hazinedir, onun anahtarları da soru sormaktır.

Talebe — Biz bazı sözleri, amelleri, fikirleri, mezhepleri ve bir takım şeyleri «Bu haktır, öteki batıldır.» diye tavsif etmiyor muyuz? Öyleyse bunun batıl, ötekinin hak oluşu nereden geliyor?

Hoca — Yavrucuğum, bir iş mutlak hakka — yani Allah'a — yakınlığı, O'na intisabı ve Allah'ın o işden razı olması derecesinde «Hak» sıfatını kazanır. Yine bir iş Allah'dan uzaklığı, O'ndan ayrılığı ve o işden Allah'ın razı olmaması derecesinde «batıl» sıfatını kazanır. Aslı, kaynağı Allah tarafından olan her şey «Hak», Allah'ın gayrından olan her şey «batıl»dır.

Allah'ın, hakkın ta kendisi olduğunu bildiğin vakit O'nun kavlinin de fiilinin de «Hak» olduğunu iyi bil. O Yüce Allah hiçbir batılı ne söyler, ne de yapar.

İşte bunun için şu âyet-i kerime temiz akıl sahiplerinin yaptığı dualardan olmuştur :

«Onlar (O salim akıl sahipleri öyle insanlardır ki) ayakta iken, otururken, yanları üstünde (yatar) iken (hep) Allah'ı hatırlayıp anarlar ve göklerin, yerin yaradılışı hakkında inceden inceye düşünürler. (İ'mal-i fikr ederler ve şöyle derler) : «Ey Rabbımız, Sen bunları boşuna yaratmadın. Sen (bundan pâk ve münezzehsin, bizi âteşin azabından koru.» (10)

(7) **en-Nûr Sûresi, Âyet : 25.**
(8) **el-Kasas Sûresi, Âyet : 75.**
(9) **el-Kasas Sûresi, Âyet : 88.**
(10) **Âl-i İmrân Sûresi, Âyet : 191.**

BU ZAMAN GELDİ Mİ, GELECEK Mİ?

İbn-i Mes'ud (R.A.) buyuruyor ki : «Bir zaman gelecek insanlarda sa-mîmiyyet kalmıyacak, îman'ın verdiği zevk bozulacak; işte o zaman okutan da okuyan da ilimden fayda görmiyecek ve âlimlerin kalbleri tuzlu, çorak yer gibi olacaktır. Yağan yağmur damlalarının böyle bir yere fayda vermiyeceği gibi âlimlerin gönlünde de ilim damlaları bir zevk uyandırmıyacaktır. Bu da âlimlerin gönüllerinin dünya sevgisine meylettiği ve dünyayı âhiret üzerine tercih ettikleri zamandadır. İşte bu vakitte Allahü Teâlâ hikmetin kaynaklarını onlara kapatır ve gönüllerinde hidâyet ışıklarını sönderür. O zamanın âlimleriyle görüştüğü, vakit dilleriyle Allah'dan korktuklarını ifâde ederken işlerinde fenalıklar görülür. **O günlerde diller zengin, fakat gönüller fakirdir.** İbadete lâyık ancak kendisi olan Allahü Teâlâ'ya yemin ederim ki bunun sebebi, okutanların da okuyanların da gayelerinin Allah rızası olmadığındandır.»

Peygamberimizin (S.A.S.) in RÜYASI

Semure b. Cundüp raziya'llahu anh'den şöyle dediği rivayet edilmiştir. Rasül-i Ekrem (S.A.V.) mu'tadı üzere çok def'a Ashabına :

«Sizden biriniz rü'ya görmüş müdür?» diye sorardı. Gördüm, diyenin rü'yasını Allah'ın dilediği vechile ta'bir ederdi.

Rasülü Ekrem Sala'llahü Aleyhi Vesellem bir sabah bize şöyle buyurdu :

«Dün gece rü'yamda yanıma iki kişi geldi. Bunlar bana : «Haydi yürü, dediler. Ben de bunlarla beraber yürüdüm. Derken arkasına yaslanmış bir adamın yanına geldik. Bunun başı ucunda iri bir taş parçası taşıyan biri duruyor ve o taşı, arkasına yaslanan adamın kafasına indiriyor, başını yarıyordu. Taşta yuvarlanıp gidiyordu. O adam taşı, arkasından koşup alıyor ve geri dönüyordu. O geri dönünceye kadar da diğerinin parçalanan başı iyi oluyor, eski haline geliyordu. Birinci defada yaptığı aynı hareketi tekrarlayıp duruyordu. Ben yanımdakilere :

«Sübhanellah! Bu ne?» diye sordum.

«Sen yürü, yürü, dediler. Yürüdük. Derken sırt üstü yatan bir adamın yanına geldik; başucundaki bir adam demirden çatal bir kanca ile ayakta duruyor ve yatan adamın yüzünün bir tarafına gelip kancası ile ağzının, burnun ve gözünün bir kısmını ta kafasına kadar yarıyor, sonra yüzünün öbür tarafına dönüp orasını da bu şekilde tahrib ediyordu. Bu arada, bir tarafını tahrib edinciye kadar daha önce tahrib edilen taraf iyi olup eski halini almış bulunuyor, sonra dönüp, birinci defada yaptığı gibi yine aynı hareketi tekrarlayıp duruyordu. Ben :

— Sübhana'llah! Bunlar ne oluyor? dedim. Yanımdakiler :

— Yürü, yürü, dediler. Yürüdük. Fırına benzer bir yapıya vardık. Orada anlaşılmaz sözler, velveleler, gulguleler kopuyordu. İçinde bir sürü çıplak erkeklerle kadınlar bulunduğuna muttali' olduk. Altlarından alevler geldikçe yürekleri parçalayan feryatlar, çığlıklar koparıyorlardı.

— Bunlara ne oluyor? diye sordum.

«Yürü, yürü dediler. Yürüdük. Nihayet bir nehre vardık ki, suları sanki kan renginde idi. Nehrin içinde bir adam yüzüyor, kıyısında da yanına birçok taş toplamış bir kimse duruyordu. Nehirde yüzen adam, bir hayli dönüp dolaştıktan sonra, kıyıya yaklaşıyor ve ağzını açıyordu. Kıyıda duran adam da ağzının içine bir taş atıyor, o da geri dönerek yüzmeğe devam ediyor, sonra yine nehrin kenarına dönüyor, oradan atılan taşı yutarak gidiyordu. Ben yol arkadaşlarıma :

— Bu ne hal? diye sordum.

— Sen yürü, yürü, dediler. Yürüdük. Gayet çirkin bir adamla karşılaştık; durmadan ateş yakıyor ve etrafında dönüp dolaşıyordu.

— Bu ne diye sordum.

— Sen yürü, yürü dediler. Yürüdük. İçinde her çeşit bahar çiçekleri bulunan geniş bir bahçeye vardık. Bahçenin ortasında uzun boylu bir adam vardı ki, semaya uzanan başını az kalsın göremeyeyazdım. Etrafında küme küme çocuklar bulunuyordu. Hayatımda bu kadar çok çocuk görmemiştim.

— Bu uzun boylu adam ve etrafındaki çocuklar kim? dedim.

— Yürü, yürü, dediler. Gitgide büyük bir ağaçlığa vardık ki, onun kadar güzel ve geniş bir ağaçlık görmemiştim. Peşi sıra gittiğim adamlar, buraya girmemi söylediler. Birlikte buraya girdik ve ilerledik. Altın ve gümüş tuğlalardan kurulmuş bir şehre vardık. Şehrin kapısını bularak kapısının açılmasını istedik, kapı açılmış biz de içeriye girmiş idik. Bizi karşılıyan adamların vücutlarının yarı yüzü, gördüklerimin en güzeline; bunların yarı yüzü de gördüklerimin en çirkinine benziyordu. Yanımdaki iki melek bunlara :

— Gidiniz ve şuradaki nehre giriniz, dediler. Baktım ki suları pırıl pırıl parlıyan bir nehir, enliliğine akıyor, onun suyu sanki hâlis bir süt gibiydi. Hepsi bu nehre girip çıktılar sonra bize dönüp geldiler. Yüzlerinin yarısını kaplıyan çirkinlik tamamen zail olmuş ve hepsi de son derece güzelleşmişlerdi.

Rasülü Ekrem Efendimiz, sözlerine devamla şöyle diyor :

— Yanımdaki iki melek bana :

— Burası «Adn» Cenneti'dir. Ve senin konağın buradadır, dediler. Gözlerimi kaldırarak baktım, beyaz bulutа benziyen bir köşk gördüm. Ona işaret ederek :

— İşte burası senin konağın, dediler, Ben onlara :

— Allah sizden razı olsun; öyle ise beni bırakınız da buraya gireyim, dedim.

— Şimdi olmaz; fakat ilerde buraya gireceksin, dediler. Bunun üzerine ben :

— Bu gece birçok acaip şeyler gördüm, bunlar ne idi? diye sordum. Onlar da :

— Anlatalım, dediler :

Hani taşla kafası ezilen adam yok mu? Kur'ân'ı öğrendiği halde onu terk eden ve uykuyu namaza tercih eden kimsedir. (İşte bu ihmalci adam bu surette azap olunacaktır.)

Şakakları, gözleri ve burnu demirle yarılan adam; evinden çıktığı zaman her tarafa ulaşacak yalanlar uyduran kimsedir. (Bu yalancı adam da böyle kıyamet gününde azap görecektir.)

Fırın içindeki çıplak kadınlarla erkekler; Zanilerle zaniyelerdir. Nehirde yüzen ve taş yutan adam; riba yiyen (tefecilik eden) adamdır. Ateş tutuşturan ve onun çevresinde dönen manzarası çirkin adam; Cehennemin muhafızı Mâlik'tir.

Bahçedeki uzun boylu adam ise İbrahim Aleyhisselâmdır. Etrafındaki çocuklar da fıtrat (İslâm) üzere ölen yavrulardır.

Berkaninin bir rivayetinde : «Fıtrat üzere doğan yavrulardır» denilmiştir. Müslümanlardan bazıları : Ya Rasûlallah, müşriklerin evlâdı bu zümreye dahil midir? diye sordular. Rasülü Ekrem :

«Müşriklerin çocukları da âhirette Müslüman evlâtlarına mülhaktır.» cevabını verdi.

Yarı vücutları güzel ve yarı vücutları çirkin olan kimseler de; güzel ve hayırlı işlere fenâ işler karıştırdıkları halde, yaptıkları hayırlı işler hürmetine kötülükleri Allah tarafından bağışlananlardır, dedi.

— Buhârî —

EN BÜYÜK CİHAD

«Sizin içinizde iyiliğe çağıran ma'rufu emir, münkerden nehyeden bir taife bulunsun. İşte bunlar felâh bulanlardır.»

Âl-i İmran : 104

Bir millet, Dinine, mukaddesatına, örf ve adetlerine ne kadar sıkı bağlarla bağlanırsa, o nisbette yüksekler, terakki ve tekâi eder, yıkılması, yok olması da o derece zorlaşır. Tarihen sabittir ki; Dinden ve din duygusundan bihaber ve yoksun olarak, yaradılışının gayesini bir saniye dahi olsun düşünme zahmetine katlanmadan, robot adamlar gibi yaşayan millet fertlerinin akibeti çok elim, acı facia ve felâketlerle neticelenmiştir.

Bunun aksine olarak, Din'in vaaz ettiği hükümlere bütün varlığıyla sarılan, bütün medeD ve inayeti onda görenlerin ise, akibetleri çok daha bambaşka neticelenmiş, tarihe mâlolacak, tarih sahifelerine şerefle kaydedilecek şerefli insanlar sıfatının muhatabları olmuşlardır.

Eğer biz, MilleÇe topyekün Kur'ân'a sımsıkı sarılır, O'nun nurlu yolundan ayrılmamaya gayret eder, ALLAH'ın vaaz ettiği hükümler karşısında boynumuzu yok mesabesinde incel-tirsek, kurtuluşumuz mutlak, saadet ve selâmetimiz garanti altına alınmış olacaktır.

Bir milleti kökünden yıkan, onun manevi temellerini kökünden sarsan en büyük âmil, (Emr-i Bil Ma'ruf, Nehy-i An-il Münker) **kâtun gün yığı gibi meydana çıkardığı «İŞTE BU HAKTIR» diye en ufak bir çekinme, millet fertlerinin kalplerine yerleştiği an, o millet ağır ağır çöküyor, büyük bir gürültü ve sarsıntıyla yıkılmağa doğru gidiyor demektir...**

Cemiyetimiz maalesef bu acı hakikatların cirid oynadığı meydan haline gelmiştir. Zalime sen zalimsin diyemiyor. ALLAH'ın emirlerini hiçe sayıp, açıktan açığa İlâhi Hükümleri çiğneyenlerin yakasından tutup, yüzüne tüküremiyorsun.

Peygamberimiz Efendimiz (S.A.V.) e sahabeden bir zad gelerek sormuşlardı :

— Hangi cihadın sevâbı daha çoktur? diye. Cevaben Peygamberimiz :

— Zalim Sultan katında söylenen HAK sözüdür, buyurmuşlardı.

Şu halde, duyurmak ister ve deriz ki: Eğer cephedeki cihad sevabını almak istiyor ve ALLAH'ın rızasını kazanmak murad ediyorsak, zalim sultan ve zalim emir katında HAK sözü yüzüne en ufak bir ürpertî duymadan söyliyebilecek, zemin ve zaman bulmanın çarelerini aramalıyız...

Zekâi KUNDAK

TARİH Köşesi

Gazi Alâaddin Âli Bey

Yaşar GÖKÇEK

Gazi Mihal Paşa evlâdından yetişen büyük akıncı kumandanları arasında Gazi Âli Bey adını taşıyan ikisi, büyük kahramanlık destanları yaratmış, her biri zamanının Seyit Battal Gazi'si olarak birer aziz mertebesine çıkarılmış, şecaat ve bahadırlıkları uzun zaman yâd edilmiştir. Bunların birincisi Sultan Murad Hüdavendigâr - Yıldırım Bayezid devirlerinde yaşamış, ikincisi Fatih Sultan Mehmet - II. Bayezid devirlerini idrâk etmiş ve bu devirlerin büyük kumandanları arasına girmiş bulunmalarına rağmen bazı tarihçilerimiz tarafından, aynî zat imiş gibi, mütelaca edilmişlerdir.

Bu yazıda kendisinden bahsetmek istediğimiz Gazi Âli Bey, Fatih Sultan Mehmet devrinin kumandanlarından olan Gazi Alâattin Âli Beydir.

Plevne ve Niğbolu'yu kendisine merkez edinen ve muahhar Plevne'li Gazi Mihal oğullarının da büyük babası olan Gazi Âli Bey, destânî tarihimizin en güzide şahsiyetidir. Senelerce kendisiyle tarik-i gazada bulunan Suzi Çelebi, Âli Beyin vefatından sonra onun için orijinal bir destan vücude getirmiştir. Suzi Çelebi, Gazi Âli Beyi şu beyitlerle takdim etmektedir :

«Cihanda müşrikinol vurdu boynun,
Ol oynadı Âli ve Hamza oynun,

Ol ettirdi Varad şehrini yağma,
O saldı Engerus'a şever-ü gavga,

Ol etti Esflây oğlun giriftar,
O kıldı sancağın küfrün hâk-i sar,

Tuna kurbünde kurmuşdu otağı,
Adûnun canına vurmuşdu dağı,

Zehi sürur, ki bunca iller açdı
Tunayı üç yüz otuz kerre geçti.»

Fatih ve Bayezid II. devirlerinin en büyük akıncı kumandanı olarak büyük hizmetler ifa etmiş olan Gazi Âli Beyin, 330 akın yapmış olduğunu da Suzi Çelebi'den öğrenmiş bulunuyoruz. Bu yekûna, yolu Tuna üzerinden geçmiyen akınlar dahil edilmemiş olsa gerektir. Zamanının tarih ve tarihçilik zihniyeti, bugün için bizlere, maalesef, bu akınların ancak en mühimlerinden bir kaçını getirebilmiş bulunuyor.

XV. inci Asır Avrupa'sı, Türk'den, akıncılardan ve Gazi Âli Beyden temamen yılmışdır :

«Yüzü suyun yere dökmüş idi RUS'un,
Boynunu sıymış idi ENGÜRUS'un,

Şerrar ateş-i kahrından EFLÂK,
Koyardı başına yel gibi toprak,

Elinden pâyimal idi LEH-ü ÇEH,
Gamından rimeğ rimeğ olmuştu YERÇEH.

Demaden hançer-i havfinden EFRENÇ
Söğüt berki gibi ditrerdi bi renç.»

Gazi Âli Bey, akınların sevkini babası Hızır Paşa (Hızır Paşa ibni Gazi Mihal Paşa) dan almış, binicilik ve silâh talimlerini kardeşi İskender beyle beraber, babasının akınlarında yapmıştı. Hızır Paşa'nın 856 H. (1451 M.) yılında vefatiyle, büyük evlât olması dolayisiyle, babasının yerine geçmiş, genç bir akıncı beyi olarak Fatih Sultan Mehmed'in tahta cülûsunu alkışlamıştı.

Gazi Âli Beyin, daima yanında bulunan kardeşi Gazi İskender Bey, onun sağ kolu mesabesinde idi :

«Bu neslin ahseni ve eşrefidir,
Bu kavmin ekremi ve ârefidir,

Karındaşı Skender bey âlişan
Süleyman sevket ve İskender erkân,

Şecaat pişesinde şîr idi ol,
Kıtale irse bir şimşîr idi ol,

Bile eylerler idi her gazayı,
Eğer rezm-ü eğer bezm-i sefayı,

İkisi nurbahş ve sâye perver,
Biri hurşid-ü biri mah enver,

İkisinden âdû mustağrak-ı hun
Biri Musaydı san biri Harun,

Buların vasfı her gez şerholunmaz,
Bu söze gayet vepâyan bulunmaz,

Yazalım bunde biriin halka bâri,
Yine yarı kalırsa avn-i Bâri.

Gazi Âli Bey de, bütün Akıncılar ve akıncı aileleri gibi Hacı Bektaş-ı Veli'nin yolundadır ve Seyit Battal Gazi'ye bağlıdır :

«Erenlerden kuşanmıştır kuşağı,
Yakardı Seydi Gaziden çerağı».

Gazi Âli Bey ve Gazi İskender Bey kardeşler, Fatih Sultan Mehmed'in saltanatı müddetinde, İmparatorluğun Avrupa hududlarında ve bütün büyük akınlarda kumandan olarak bulunmuşlar, çoğu kerre, düşman ordusu, karşılarında Gazi Âli ve İskender beylerin mevcudiyetini öğrenince inhilâl etmiştir.

Gazi Âli Beyin akına çıkışı, göz ve gönül alıcı, göğüs kabartıcı bir hâdisedir :

«Seher vaktinde kim Zal-ı zemane,
Giyindi ve donandı Rüstem'âne,

Takındı hançerin Merrih'i devran
Kuşandı tığini hurşid-i rahşan,

Getürdi ashab altunlu sancak
Şafak çekti ufukdan al bayrak,

Âlem çekti revanol şah-ı gazi
Yanınca kaf-ı kudret şehbazı,

Kadem basdı yola serbazlarla
Bu yolda can veren şehbazlarla,

Kızıl bayrakların aksinden ol yol,
Pür oldu erguvan-ü lâle ve gül.»

Büyük Fatih'in hemen bütün seferlerinde akıncı kumandanlığı yapmış olan Gazi Âli Bey, Arnavutluk, Bosna, Venedik, Avusturya, Macaristan, Lehistan, Eflâk, Transilvanya ve Rusya ovalarında sayısız akınlar yapmış, akıncılığı, devlete çok faydalı, bir meslek haline getirdiği gibi, akıncı teşkilâtı da bu devirde, mütekâmil bir hüviyet almıştır.

«Eğer çi söyledığın bazı gazasın,
Beyan et, aşk içinde macerasın.»

diyerek mevzuu, Gazi Âli Beyin izdivacına intikal ettiren Suzi Çelebi, onun eşi hakkında da bize enteresan malûmat verir :

«Ki bir Bân varidi Eflâk ilinde,
Nice iklim ve şehiristan elinde,

Bu Bânın bir kızı var Meryem erkân,
Mesih'in mucezi lâlinde pünhan,

Cihandirinde tasvir-i mükerrem,
Mesihâ gibi canbahş, adi Meryem.»

Gazi Âli Beyle izdivacından sonra Mahitap Hatun ismini almış olan bu hanımla Âli Beyin tanışması, bir akın sırasında vukua gelmiş, Gazi Âli Bey, müstakbel eşini, sığınmış olduğu bir kilisede görmüştür :

«İnüp büthaneye girdi Âli Bey,
Nigârın yanına irdi Âli Bey,

Yüzünden ref' idüp zülfü nikabın
Temaşa kıldı ol hüsn-ü âfitâbın

Ne gördü, bir cemâl-i âlem ara
Ki mihrinden cihan zerrati şeydâ...»

Gazi Âli Beyin gerek Mahitap Hatun'dan ve gerekse ikinci eşi olan Hatuni Hatundan Hasan Bey, Ahmet Bey, Mehmet Bey, Hızır Bey ve Mustafa Bey adlarında beş oğlu olmuştur ki, Gazi Âli Beyin vefatından sonra, 40 yıl müddetle akıncı kumandanlığı yapmış olan bu beş kardeşin hepsi de akınlarda şehîd olmuşlardır.

Fatih Sultan Mehmed'in, 1481 yılında vefatından sonra, Rumeli'de büyük fütuhat hareketleri yapılamamış, ve büyük akıncı hareketleri de duraklamıştır. Bayezid II., Cem vak'ası dolayısiyle büyük akınlara müsaade etmemiş, gerek Mihaloğlu akıncılarının ve gerekse diğer akıncı beylerinin akınları, bazı ufak tefek hudud hareketlerine münhasır kalmıştır.

⁂

Gazi Âli Beyin Plevne ve Niğbolu'da te'sis ettiği içtimaî eserlerin azameti de, onu takdire ayrıca vesile teşkil eder. Kendisi 1500 yılından sonraki bir iki yıl içerisinde vefat etmiş ve Plevne'de kendi camiinin bitişiğindeki türbesine gömülmüştür. Bugün için Plevne'de Gazi Mihal evlâdına ve Türklüğün azametli devirlerine ait eserlerin pek çoğu maalesef yok edilmiştir.

Gazi Âli bey için, en güzel hatimeyi de, onun gaza arkadaşı yapmıştır :

«Rivayet söyle kıldılar bilenler,
Nice yıl yel gibi bile yelenler,

Ki çün Gazilerin şahı Âli bey
Saadet bürcünün Mâhı Âli bey,

Buraktı âleme tığiyle âvaz,
Mübarizler içinde oldu mümtaz,

Gazası dâsitan oldu cihâne,
Anı vird-üzebanetti zemane,

İşitti çünkü ol destânı âlem,
Unuttu Rüstem'in destânın âlem

Onu şerhetti hersem encümende,
Anı zikretti her süsen çemende,

Anın aşkına içildi dolular,
Onun üstüne saçıldı seçular...»

Bir zamanlar dünyayı paylaşamıyan Fransa ve İngiltere'nin pek yakında Donkişot'-tan daha gülünç bir hale düşeceklerini söylemek pek ileri bir görüş olmasa gerektir.

Kur'an Devleti ve İnsanlığın Huzuru

H. Hüseyin VAROL

20. asrın insanı huzur içerisindedir...

Bugün dünya üzerinde barınmakta olan üç küsur milyar insanı bir meydanda toplamak mümkün olsa ve bu topluluğa (20. asrın insanı huzur içerisindedir.) Bunu kabul edenler, etmiyenler diye reye sunsanız, şayet içlerinden bir tanesi kabul eder ve parmak kaldırırsa, bilin ki dünyanın en ahmak, en serseri ve en cahil insanı olur.

Maddî ve iktisadi, siyasi, idarî, içtimai ve ahlâki sahaların hangisi vardır ki insanlığı memnun etmekte-dir? Rahat ve huzurdan bahsedenlerin ve bunların dünya üzerinde mevcudiyetini iddia edenlerin yüzlerinde utanmanın eseri kalmamış, kalın bir yüzsüzlük perdesi vardır. Utanmaya en çok ihtiyacı olanlar bunlardır...

Topyekün batının madde ve makinaya esir olmuş ruh ve mânasını kaybetmiş robot insanı mı huzur içerisindedir? İdare edenler utansınlar!..

Doğunun, maddesini de, mânasını da, hürriyetini ve şahsiyetini de yetirmiş köle insanları mı huzur içerisindedirler. İdare edenler utansınlar!..

Henüz mecrasını bulmamış, bir o yana bir bu yana yalpa yapan, maddede ve manâda sallantılar, zelzeleler ve yıkıntılar içerisinde yol alacağını sanan Asya ve Afrika'nın yüzmilyonları mı huzur içerisindedirler? İdare edenleri utansınlar!..

Kime söyleyorlar bunu, kimi kandırıyorlar buna?

Demokrasi, Sosyalizm, Liberalizm, Komünizm, Faşizm, Nasyonalizm, Feodalizm... Nereden çıktı bunlar? İnsanlığın başına göktaşları gibi nereden düştüler.

«Yirminci asrın insanı huzur içerisindedir.»

Bir toplum gerçek huzur ve bu gerçek huzuru temin eden gerçek nizamı kaybederse; huzur diye huzursuzluğa, nizam diye nizamsızlığa mahkûm olmaya mecburdur...

Hakiki Tevrat'ı bozduktan sonra yerine getirilen sahte Tevrat'ın sağlıyacağı huzur, ancak muhtevasına uygun bir huzur olmuştur. Hakiki İncil yok edilince yerine gelen sahte İncil'in getireceği huzur da gene muhtevasına uygun bir huzur olacaktır...

Bu iki sahte kitabın kurduğu sahte nizamında, insanın yaratılışına aykırı olarak yürütülmek istenen işlerin akamete uğraması yüzünden yukarda bahsi geçen idare sistemleri doğmuştur. Ve bunlar bütün bir insanlığı uçuruma sürüklemektedir.

Demokrasiler, Orta Çağ'ın iskolâstik Hıristiyanlık inanışı ve Teokratik idaresine karşı bir infialin eseridir. Bu sistemin zamanımızdaki tatbiki ise halkın yalnız midesi, yani madde ihtiyacı ile uğraşmak ve bu ancak bunu temin etmek için çalışmaktır. Buna mukabil manevi-yatını sadece onun vicdanına terk ederek ilgilenmemek... «Mideni istediğin gibi doyur, vaktini nasıl geçirirsen geçir, manevi ihtiyacına gelince ona ben karışmam, seni vicdanınla başbaşa bırakıyorum» gibi cevaplar vermektedir, demokrasi.

Komünizm, işin yalnız vücuda bağlı maddeye mahkûm yönünü ele almakta ve Hıristiyanların hatasını Hıristiyanlığa yükliyerek topyekün dinî ve manevîyatı inkâr etmektedir... Gerçi ortada gerçekten bir Hıristiyanlık da yoktu ya... Ona bağlanarak işlenen kötülükler, yapılan insan istismarları, işte korkunç bir inkâr fiilinin karşımıza çıkmasına, gerçek ve yalnız bütün dinlerin yok olduğunun ve uydurma olduğunun iddia edilmesine sebep oldu.

Komünizmva «Sen çalışmana, kazanmana bak. Ben senin nasıl yaşayacağını, nasıl hareket edeceğini söyliyeceğim. Allah diye, din diye, ruh diye de bir şey yoktur. O seni soymak istiyenlerin uydurmasıdır.» diyorlar.

Birisi varlığına inandığı mânayı ferdin kendi vicdanına terk ederek çekilirken, diğeri, onu tamamen kaldırmıştır.

Bu sistemlerin hiçbirisi bu gidişi ile insanlığı kurtaramaz ve onu huzura erdiremez... Ne hikmetli bir tecellidir ki, hakiki ve ilâhî nizamın terk edilişi neticesinde onun tam zıddı olan tehlikeli ve korkunç bir yol çıkıyor insanlığın karşısına... Fakat bu yol çıkmaz... Bu sokak kapalıdır...

Dünyada yaşayan üç küsur milyar insanı huzur ve sükûna, sulh ve selâma ulaştıracak bir tek nizam ve yol vardır; Kur'ân yolu... Yer yüzünde bir Kur'ân devletî kurulduğu gün insanlık gerçek şahsiyetini bulacaktır.

Her yöndeki çöküntünün hedefi gerçek kurtuluş olan İslâma doğru

(Devamı 26. sayfada)

İMAM'I ŞAFİ'DE ALLAH KORKUSU

Abdullah b. Muhammed el-Belva anlatıyor :

Bir gün ben, Şâfi'î ve Lebîl'in oğlu Hâris Safa tepesine çıkmış duruyorduk. Sâlih el-Murâ'ının talebesi olan Hâris, yanık sadası ile Kur'ân-ı Kerîm'den :

«Bu gün nutukları tutulacağı gündür. İzin de verilmez ki özür dileyeler.»

Âyeti celîlesini okuyunca İmam Şafi'î'ye baktım; rengi soldu, tüyleri diken diken oldu, dehşetli bir sarsıntı ile bayılarak düştü. Ayılınca :

«— Allahım, yalancılardan ve gâfillerin yüz çevirmesinden sana sığınırım. Allahım, âriflerin gönlü sana eğilir, isteklerin boynu sana karşı zelîl olur. Ey rabbim, cömertliğini bana bağışla, settar isminle benim kusurlarımı örtü, lutf-u kereminle kusurlarımı afv et.» dedi ve gitti.

İNSAN — AKIL

M. Said ÇEKMEGİL

İnsan deyince ne anlıyoruz? Kendi kendimizi anlamaya çalışan biz insanoğulları diğer yaratılmışlarla aramızda ne gibi farklar görüyoruz?

Yaşamamız için yer içeriz; hayvanlar da yer ve içerler...

Neslimizin temadisi için veya sevki tabiilerimizin sürüklemesiyle seksolojik faaliyetlere girişiriz; hayvanlar da öyle..

Uyuruz, istirahat ederiz; hayvanlar da uyur ve bedenini dinlendirir.

Dekart'ın : «Düşünüyorum, öyleyse varım» (1) diyen meşhur felsefesinin temelindeki idrakle varlığımızı, hayvanlardan başka bir halde duya duya yaşarız. Ancak düşüncedir ki insanı diğer mahlûkat arasından çekip çıkararak, onlara hakim kılmaya vesiledir. Böyle olmasaydı, Allah Resûlü : «Tefekkürsüz ibadet yoktur» (2) der miydi?

Düşünce, yani tefekkür, bizlere bahşedilen akıl denen mücerret cevherin işleme, muhakeme tarzıdır.

O halde akıl, insanoğlu için en büyük nimet, ve en kıymetli servettir. Peygamberimiz «Aklı olmayanın dini de yoktur.» (3) diye bildiriyor. Ancak her kıymet gibi aklın da tehlikeleri vardır. Meselâ : Tabanca; askerin elinde vatanı, milleti ve milletin haysiyetini korurken, anarşist bir eşkıyanın, hainlerin eliyle vatanı, milleti içinden vurur.

Meselâ; sinema; hem cinsini seven mütefekkir sanatkârlar elinde muazzam bir halk mektebi olurken, bozulmuş, haysiyetsiz kimselerin elinde milleti şehvete, sefahata ahlâksızlığa özendiren nefsani bir temaşa olur.

Meselâ; insanlığın tekâmülünde mühim rolü olan kalem; neşriyat, gazete, matbaa... Âlimler, mütefekkirler, sanatkârlar... elinde insanlığın medenileşmesine vasıta olduğu halde; ruhsuzun, mülterinin, satılmışların, şahsiyetsiz menfaatperestlerin elinde tesir sahalarına hayasız bir belâ olur.

Meselâ radyo; fazîletli insanların idaresinde ilmî, edebî, ahlâkî, siyasî konferanslarıyla, temsilleriyle, san'at programlarıyla, haber ve benzeri neşriyatlarıyla evimizin içine kadar uzanan hayırlı bir vasıta ve büyük bir nimet olduğu halde; şuursuzlar, hainler, dinsizler, materyalistler, mes'uliyetsiz başıboşlar elinde kendi öz evine kadar sokulmuş bir casustan başka bir şey olmaz.

Meselâ servet; şuurlu, karakterli, cömert insanlar elinde daima hayra yarayan, sahibini aziz kılan hayırlı bir nasib olduğu halde mütekebbirin, ayyaşın, kumarbazın, müsterisin, cimrinin... elinde sahibini gerçekten zelil, ruhsuz, bencil bîçareler ve sefih cemiyet mikropları haline sokar. Bir hadîs-i şerîfte : «**Bir kovun sürüsüne sahivelimiş iki aç kurdun yaptığı zarar, servet ve mevkî düşkünü bir adamın dinine yaptığı zarardan daha büyük değildir** (4).

Ya akıl?

Bu sayduklarımızın hiç biriyle kıyaslanamayacak kadar büyük bir nimettir. Hiçbir nimet ve kıymet — yine aklın bir neticesi olan iman müstesna — aklın yerini dolduramaz.

Madem ki akıl bu kadar büyük ve mühim; tehlikesi de o kadar mühim ve geniştir.

Kâinatın yaratıcısı, herşeyi hudutladığı gibi, yaratttığı akla da bir hudut çizmiştir. Akıl o hudut içerisinde her kıymetli eserin müellifi, hududunun dışında da her kıymetin, nazik ve mukaddes imanımızın katili olur.

Kâinatın en büyük kitabı olan Kur'an-ı Kerim : «...**Akılların hüsnü istimal etmeyenleri** — Güzel kullanmayanları — **O, pislik içerisinde bırakır.**» (5) buyuruyor.

İnsanoğlu aklı yüzünden ya mahlûkatın, yani yaratılmışların, en şereflisi, veya en rezilidir.

(1) **Hakikat yollarında, Sapıkhktan kurtuluş, s. 5.**

(2) **Sebîlürreşad, Cilt : 4, s. 370.**

(3) **İslâm Tabii ve Umumi Bir Dindir, Cilt: I, s. 87.**

(4) **Riyazussalihin, Cilt: I, s. 393.**

(5) **Elmalılı tefsir, Cilt: 4, s. 2747.**

Mallarını infâk edenlerin misâli Allah yolunda bir tohum, meselâ bir buğday dânesi gibidir ki, yedi dâne başak yetiştirir. Her başakda yüz dâne buğday bulunur. Cenab-ı Hak istediğine bundan fazlasını da verir.

Kur'ân

Oruç ve Orucun Hikmet'i Meşruiyeti

Veli ERTAN

İslâmın temellerinden biri de senenin muayyen bir ayında, Ramazan-ı Şerîf'de Oruç tutmaktır. Oruç da namaz gibi Cenab-ı Hakkın emridir. Bedenî bir ibadettir.

Oruç, lügatte mutlaka imsak, yani (tutmak) manâsınadır. Şer'î manâsı ise, mübarek Ramazan'da her gün şafak atmazdan güneşin batmasına kadar, ibadet kasdiyle niyetlenip, yemekten, içmekten ve cinsî münasebette bulunmaktan nefsini alıkoymaktır.

Oruç, Hicretin ikinci senesinde, Zekât'dan sonra farz olmuştur. Farziyyeti Kur'ân-ı Kerîm ve Hadis-i Şeriflerle sabittir.

Cenab-ı Hak, Kur'ân-ı Kerîm'de Bakara sûresinde meâlen : **«Ey iman edenler, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, size de sayılı günlerde oruç farz kılındı (Ta ki, günahlardan) korunasınız»** (1) buyurmuştur.

Bu âyeti celile meâline göre Oruç'un Şer'i hikmeti nefsimizi ittikaya yani sakınmak hususunda trademizi terbiye ve tehzîbtir, nefse hâkimiyettir. Bunu gerçekleştiren bir insan hiç şüphesiz fazilet-kâr bir insan demektir.

Her şeyden önce, oruç tutmaktan maksat maddî bir menfaat değil, dinî bir vazifeyi ifa etmektir.

Bununla beraber, orucun sıhhî, ahlâkî, insanî, içtimaî ve iradî yönlerden de birtakım meziyetleri ve şer'i hikmetleri vardır.

Oruç sıhhîdir, çünkü mideyi, senenin bir ayında mecburi olarak dinlendirir. Bedenin hareketlerini düzenler. Vücuda zindelik verir, bir takım zâhiri, bâtınî su'i niyetlerden ve hastalıklardan korur.

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadis-i şeriflerinde : **«Oruç tutunuz ki sıhhat bulasınız»** (2) buyurmuşlardır.

Dünya üzerinde uzun ömürlü olanların ve sıhhatte bulunanların çoğu, oruç tutanlardır. Artık bu hakikatı zamanımızda Tıp âlemi kabul etmiş bulunmaktadır.

Hadis imamlarından İbn Mâce'nin rivayet ettiğine göre Resul-i Ekrem : **«Her şeyin bir zekâtı vardır, vücudun da zekâtı oruçtur. Oruç sabrın** (Mukavemetin) **yarısıdır.»** (3) buyurmuşlardır.

Oruç bedene mukavemet verir. Cismâni bir takım faydalar sağlar. Oruç ahlâkı, içtimaî ve insanidir. Çünkü yardımlaşmayı tesanüd ve teşarük'ü sağlar, zenginleri şefkat ve merhamet duygulariyle fakirlere bağlar bu suretle zenginler fakirlerin halini anlar. Kibir ve gururunu kırar : İftira etmekten, yalan söylemekten, yalan yere yemin etmekten, fena söz söylemekten ve bir kimsenin iç eliğe, dilliğe incitmekten korur, ahlâkını terbiye ve tehzip ile daima iyiliği teşvik eder. Mezmum şeylerden çekinir. Hayatın tadını artırır. Kalpte Allah korkusunu hâkim kılar, Haram ve helâlin ne olduğunu anlar.

Mısır'da kitlik zamanında Hazret-i Yusuf aleyhisselâmın üç günde bir yemek yediğini söylerler. Bir gün kendisine bunun sebebini sorduklarında : **«Her daim tok olacak olursam fakirlerin halini anlamam güç olur, onlara merhamet etmeyi düşünmiyebilirim. Binaenaleyh fakirlerin açlıklarını her zaman duymak istiyorum.»** demiştir. Bu düşünce bize açlığın tesirini bizzat nefsimizde duymakla mümkün olacağını ifade etmektedir.

Oruç ayının bazen kışa, bazen bahara ve bazen de yaza tesadüf etmesinde büyük hikmetler vardır. Çünkü insanlar, kısa ve uzun günlerin açlığının ne olduğunu hisseder, aç olanları düşünür ve onların yardımlarına koşar. İnsanı tenzil ve teslil eden nefsini heves ve arzularından korur. Haksızlığa sapmaz, adaletten ayrılmaz, doğruluktan şaşmaz. Hiçbir zaman nefsinin esiri olmaz.

Oruç iradidir, çünkü her şeyden önce nefse hâkimiyettir. Günün birinde veya bir harp zamanında yiyecek ve içecekten mahrum kalındığı vakit, açlığa ve susuzluğa sabır ve tahammül edebilmek kudretini artırır, sıkıntılara katlanır, sufli tabiatlarından korunur ve olgunlaşmaya vesîle olur. Otuz gün devamlı olarak oruç tutmasının neticesi elbette nefsine galip gelmiş iyi bir meziyete safip olmuş, gereğinde sabır ve tahammülle alışmış demektir.

Orucun külfeti çoktur. Buna mukabil nimeti de boldur. Fenalıklara karşı bir kalkındır.

Oruçlu bir kimsenin indi ilâhideki yeri çok büyük ve yüksektir. Bunun için orucun mükâfatını Allah verecektir. Zira oruç zahir değildir, kul ile Hâlik arasındaki bir sırdır. Bir kimsenin oruçlu olup olmadığını yalnız Cenab-ı Hak bilir bîtata bir Hadis-i Kudside, Allah; oruç benim içindir ve onun mükâfatını ancak ben veririm, buyurmuştur.

Oruç iradeyi takviyeye bir vesiledir. İlâhî murakabenin kalbe yerleşmesidir.

Resulü Zişan Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde : **«İman ve ihtisap ile Ramazan-ı Şerîfte oruç tutan bir kimsenin geçmiş günahları mağfiret olunur.»** (4) buyurmuşlardır.

Oruç; şüphesiz nefse hakimiyet yönünden en mühim bir âmildir, ibadetlerin ıdâdıdır. İlâhî emre tereddütsüz inkiyat ve mutavaatır.

TEBRİK

Muhterem okuyucularımızın mübarek RAMAZAN-I ŞERİFLERİNİ ve KADİR GECELERİNİ tebrik eder, bu mana yüklü günün âlem-i İSLÂMA ve TÜRKİYE için madde ve ruh plânında kurtuluş vesilesi olmasını Cenab-ı Allahtan niyaz ederiz.

İslâmın İlk Emri
O K U

Niyyet ve İhlasın Önemi

Hüseyin KÜÇÜKKALAY

Niyyet ve ihlâsın ehemmiyeti hakkında müteaddit âyet ve birçok hadisi şerifler varit olmuştur. Bütün bu âyet ve hadisi şeriflerden niyyet ve ihlâsın önemi açıkça anlaşılmaktadır. Cenab-ı Hak Kur'ân-ı Kerîm'de (1) :

وَمَآأُمِرُوا اِلَّا لِيَعْبُدُوا اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ
حُنَفَآءَ وَيُقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوا الزَّكٰوةَ وَذٰلِكَ
دِيْنُ الْقَيِّمَةِ .

= Halbuki onlar Allah'a, O'nun dininde ihlâs (ve samimiyet) erbabı ve muvahhitler olarak, ibadet etmelerinden, namazı dosdoğru kılmalarından, zekâtı vermelerinden başkasiyle emr olunmamışlardı. En doğru din de bu idi.» **buyurmaktadırlar. Bu bakımdan samimi bir ihlâsa yarabilmek için herşeyden önce iyi bir niyet sahibi olmak şarttır. Bilindiği gibi niyyet adet üzere yapılabilenlerle ibadeteri biribirinden ayırmak içindir. Zira bir şey niyyet mukarin olursa bazan ibadet olabilir. Niyetsiz olarak da bir nevi adet olur. Meselâ camide oturmak itikâf niyetiyle olursa ibadet olabilecegi gibi niyete mukarin olmaksızın da adet üzere yapılan bir iş olur. Hatta yemek, içmek ve gezmek bile mukarin bulunduğu iyi bir niyet sayesinde bir nevi ibadet olabilir. Meselâ ibadetlerini tam manasiyle yapmak niyetiyle kendisini iyi bakan bir kimsenin belki de her lokmasında bir sevap gizlidir. Halbuki yalnız beslenmek için yemiş olsa bu hareketi bir nevi adet olmaktan ileri gidemez. Hatta ibadetli asacak olsa bazan bir olabilir. İhlâs ise fazla sevap kazanmak, kalbin tasfiyesi ve ruhun tezkiyesi için bir vesiledir. Onun sayesinde kalpler nurlanır, yapılan her ibadetten derin bir hazza duyulur. Ancak bu haslet Cenab-ı Hakkın her kuluna nasib etmediği bir şeydir.**

Bir hadisi şerifte Rasülü Ekrem (S.A.V.) şöyle buyururlar :
(2)

انَّ اللّٰهَ لَاينْظرُ الىٰ صوركُم وَاَموالكُم وَلكن
ينظر الىٰ قلوبكُم وَاَعمالكُم

= Allah sizin suret ve mallarınıza değil (işlediğiniz) amel ve kalplerinize nazar eder.» **Bu durumda kalpde nazarı itibara alınacak ilk şey ihlâs ve iyi bir niyetidir. Bunlardan başka niyyet ve ihlâsın ehemmiyetini bildiren birçok hadisi şerif ve âyet-i kerimeler mevcuttur. Hepsinden de anlaşılan bu iki şeyin önem ve değeridir.**

Böylece üstü başı düzgün, kendisine maddi yönden her türlü chemmiyet ve titizliği gösterdiği halde manevi cephesini ihmal eden kimsenin durumu asla memnuniyet verici olamaz. Zahiri şekil ve heyetini düzelten bir insanın manevi yönüne de gereken alâkayı göstermesi lâbvnunu bozoluyor. Zira kıyamet gününde muteber olan Allah'a selim bir kalpte çıkabilmektir.

Çok şeyler vardır ki, insan onlar için niyyet edip yapamıyabilir. Fakat hulusi kalpte bu davranışını Cenab-ı Hak hiçbir zaman mükâfatsız bırakmaz. Nitekim bir hadisi şerifte şöyle buyurulmaktadır :
(3)

لقد وكتبتم بالمدينة أقوا ماسرتم مسيرا و
ماانفقتم من صدقة ولا قطعتم من وار ال
وهم معكم الا شركوكم فى الاجر) قالوا
يارسولالله كيف يكونون معنا وهم بالمد
ينة؟ قال : حبسهم العرض .

= Medine'de öyle kimseler bırakmınız ki, yürüdüğünüz bir yol, geçtiğiniz bir vadi, infak ettiğiniz bir sadaka yok ki onlar da sizinle beraber olmasınlar. (sizin alacağınız ecirde ortak olmasınlar) Ashabı Kiram, ya Rasûllallah, onlar Medine'de oldukları halde nasıl bizimle olabilirler, deyince Rasûlü Ekrem, onları alıkoyan hastalık, buyurdular. Bu durumu göre samimi olarak Allah için bir şeyi yapmağa niyyet eden bir kimse bu işi yapmağa herhangi bir sebepe muvaffak olamasa Cenab-ı Hak onun ecir ve mükâfatını verivorlar. Bundan da anlaşılıyor ki riyaya istinat ettirilerek yapılan amellerin sevabı yok gibidir. Yapılan cihad Allah için olmalıdır, kahramanlık gösterisi ve şöhret için olursa hiçbir sevabı olmayabilir. Cenab-ı Hakkın, riya ile işlenen ameller için, ecirlerinin kendisine riya yapılan kimseden alınmasını veya bu yapılacaklarını Rasûlü Ekrem bir hadisinde bir ücret olayı olarak beyan buyurmuşlardır.**

Ancak şu hususu da belirtmek yerinde olur ki, meselâ bir kimse, eğer Kur'ân-ı Kerim ezberinde olsaydı gece gündüz okurdum, dese, halbuki ezberinde olan birkaç sûreyi bile okumasa onun bu niyetinin elbette bir değeri olmayacaktır. Zira elindeki az şeyde niyetinin iktizasını yerine getirmeyen kimse arzu ettiği şey verilmiş olsa dahi aynı şekilde hareket edecektir herhalde. Her gece namaz kılan bir insan tasavvur edilsin. Bir gece bu insanın kalkamadığı vaki olsa, kalkıp namaz kılmak niyetiyle yattığı malûm olduğundan Cenab-ı Hak ona kalkıp namaz kılmış sevabını herhalde verecektir.

Hülâsa olarak ifade etmek isteriz ki, emmet ve ehemmem bile niyetle elde edilir. Bu bakımdan her şeyden önce kalbin tasfiyesi ve ruhun tezkiyesi şarttır. Bu vasıflarla beraber Cenab-ı Hakkın emirlerini yerine getirip nehiylerinden sakınan kimsenin âhirette durumu inşallah çok iyi olacaktır. Sen benim kalbime bak, diyerek emirleri yerine getirmeyen, nehiylerden sakınmayan kimsenin bu davranışı asla doğru değildir. Allah hepimize ihlâs ve amel nasip etsin.

Günümüzde şöhret bulmuş hastalıklardan biri de, birçok salâhiyetsiz kimselerin bilmişlerek, güya iyi niyetle, muhtelif İslâmi esaslara fikir yürütmeğe kalkışmasıdır. Bu gibi niyetlerin ecri olmayacağı gibi bilâkis günahı çoktur. Önce İslâmi esasların öğrenilmesi bu bakımdan şarttır. Nes'ilullahes-seläme.

(1) Süretül-Beyyine, Âyet: 5.
(2) İbnü Mâce ve Müslim'den.
(3) Buhari ve Ebu Davud'dan.

HER ŞEY O'NUN İÇİN

Meczup velilerden Behlül bir cum'a günü halk namaz için abdest almakla meşgul iken bir eline bir kürek ateş, öbür eline bir ibrik su almış. Telâşla gidiyormuş.

— Böyle nereye? diye sormuşlar.

— Cenneti yakmaya, Cehennemi söndürmeye gidiyorum. İkisi ortadan kalksın da halk, Allah için ibâdet etsin. Cevâbını vermiş.

GİZLİ YAHUDİ PROTOKOLU

DÜNYA HÂKİMİYETİ İÇİN BÜTÜN YAHUDİLERE GAYET MAHREM TEBLİĞAT VE AMERİKA YAHUDİLERİNE «HÂKİMİYETTEN» EVVEL SON TALİMAT...

1 — Radyo, televizyon, gazeteler, sinema, mecmualar ve kitaplar üzerindeki büyük kontrolünüzü tevsi ediniz.

2 — Hukuk, Tıp, Kimya ve buna benzer bütün tahsillerden, Yahudi olmayanları uzaklaştırınız ve Yahudileri bilhassa bu şubelerde tahsile ve okumağa teşvik ediniz.

3 — Gayri Yahudilerin mektep ve kollejlerini birer içtimaî ihtilâl merkezi haline getiriniz.

4 — Gayri Yahudi peygamberleri gülünç şekle sokup, onları terzil edecek mevzûlar icat ve aynı zamanda Yahudi olmayanlar arasında tefrika ve nifak çıkarınız. Din müesseselerini zayıflatmalı, fakat bizlere karşı da kendilerine kardeşlik (!) hisleri telkin ediniz.

5 — Bizden olmayanların kadın ve çocuklarının ahlâklarını ifsat ediniz.

6 — Kanunları ve anayasaları yanlış şekillerde tefsir ederek, mahkemelerini dahi iğlâk edip her yere şüphe ilka ediniz.

7 — İçtimaî sınıflar arasında nifak ve mücadele tohumlarını ekiniz. Renkli ırkları diğer ırklara düşman kılınız.

8 — Politikacıları satın alınız. Hükümetlerini çürütünüz.

9 — Çeşitli aşılar ve suya atılan türlü yabancı maddelerle bizden olmayanları timarhanelere atarak ve medenî hakları süiistimal ederek onları ifna ediniz.

10 — Devlet adamlarını eliniz altında tutmağa çalışınız.

11 — Memleketlere girmek imkânlarını ve kanunlarını kolaylaştırınız.

12 — Her vasıtaya müracaat ederek para üzerindeki diktatörlüğümüzü takviye ediniz.

13 — Cumhuriyeti ortadan kaldırarak onun yerine demokrasiyi ikame ediniz.

14 — Türlü hile ve desise kullanarak işçileri elde tutunuz. Mitingler tertip ediniz. Grevler yaptırınız ve bu mevzuda hiçbir fedakârlıktan çekinmeyiniz.

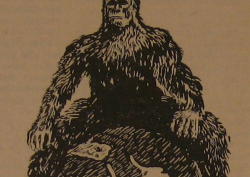

YAHUDİNİN EN SON EMELİ

İşte bu usüller sayesinde bulunduğumuz memleketi inkıraza, ahlâksızlığa, iflâsa, sivil harbe sürükleyip düşmanlarımızın sayısını azaltacağız ve memleketi istediğimiz istikamete sürükleyeceğiz.

Unutmayın ki: Bolşevik ihtilâli bizi Rusya'nın efendisi yaptı. Son harb ise bizi Asya ve Avrupanın efendisi kıldı. Bundan yalnız İspanya hariç kaldı. Birleşmiş Milletler Teşkilâtı İSRAEL devletini meydana getirdi. Bize bahşedilen bu hazineyi dünyanın merkezi haline getireceğiz.

Eğer Yahudi olmayanlar tarafından yukarıdaki talimat ve program hakkında sorguya çekilirseniz, yukarıdaki malûmatı telin ediniz, reddediniz, bilmemezlikten geliniz ve elinizden gelen her çareye başvurarak, bu talimatın doğru olmadığına onları inandırmağa çalışınız. Bu mevzuda yemin edebilirsiniz. TALMUT size böyle emrediyor.

İşte program ve talimat gayri Yahudilerin eline geçmesinin bizim için nasıl bir facia olacağını ayrıca ilâveye lüzum yoktur.

HAHAMLAR MERKEZ KOMİTESİ

Seçilmiş Eserlerden PARÇALAR

İbrahim Ethem

N. Fazıl KISAKÜREK

Başlangıçta Belh sultanı... Ve nice memleketler buyruğu altında.. Dört bir tarafı, madde ihtişamının en ince nakışlarıyle bezeli...

Bir gece, en nadir kürklere ve ipeklere boğulmuş yatağında uyurken, sarayın damında bir takırtı duydu. Kulak verdi. Çatıda sert bir ayak sesi...

Haykırdı:

— Kimdir o? Kim var damda? Ses geldi:

— Yabancı değil... Bir katar deve kaybettim, damda onları arıyorum!

Sultan daha keskin, daha kızgın bağırdı:

— Ey insan, kaybolan develeri sarayın damında mı arıyorsun?

Yine ses geldi; heybetli, derin ve tane tane:

— Ey gafil, sen de Allah'ı, ipek ve atlas kaftanlar içinde, inci ve altın tahtlar üzerinde mi arıyorsun?

İbrahim Ethem yatağından sıçradı, adamlarını çağırdı, her tarafı aratı; kimsecikler yok.. Sabaha kadar uykusuz, yatağında çırpındı durdu. Sabahleyin divan kurulur kurulmaz, birdenbire içeriye heybetli bir adam girdi. Kimse bu adama kim olduğunu, ne istediğini soramadı. Sultan, düşünceler içinde kendisine geçmiş, sordu:

— Ne istiyorsun, dileğin ne?

— Yolcuyum, buraya konmaya geldim.

— Burası benim sarayım, han değil...

— Senden evvel burada kim vardı?

— Babam...

— Ya ondan evvel, ondan da evvel?

— Atalarım.

— Birinin göçüp öbürünün konduğu yer han değil de nedir?

— Ey heybetli adam, hızla geriye dönüp divan odasından çıktı, gözden kayboldu. İbrahim Ethem, şaşkın bakışlar arasında yerinden fırladı; sofalardan, divanhanelerden uçarak geçti, mermer basamaklardan koşarak indi, somaki havuzların kenarından dolaştı, yemyeşil tarhları çiğnedi, yakut renkli çakıl taşlarının üstünden sekti, heybetli adamın izinden şimşek gibi aktı.

Nihayet adamı şehrin dışında, kırlarda tutabildi:

— Allah aşkına söyleyin, kimsiniz? İçime ateş düşürdünüz? Siz kimsiniz?

— Ben Hızırım!

Genç sultan yangınlar içinde:

— Bana birkaç saat izin verin, dedi; evime kadar gidip geleyim... Beni buracıkta bekleyin!

— Hayır! Ecel, muhtaç olduğun mühletten daha yakın... Unutmak zamanı değil, uyanmak zamanı!..

Ve İbrahim Ethem genç çağında uyandı.

İbrahim Ethem, sarayını, memleketini, dostlarını, her şeyini bıraktıktan sonra, diyar diyar gezdi; helâl ve güzel kazanç için dağlardan sırtıyla çalı çırpı taşıyıp pazarlarda sattı; hamamlarda Müslümanların kirlerini yıkayacak kadar nefsini alçalttı.

Yunus Emre'nin de, bu toprakta kimlerin yattığını anlatırken canlandırdığı gibi, İbrahim Ethem deniz kenarında... Kimsesiz bir noktada sulara karşı gömleğini dikiyor, söküklerini tamir ediyor. O sırada, memleketin valisi, büyük bir maiyetle gelip İbrahim Ethem'i arkasından seyretmeye başladı. Vali eski sultanı bu vaziyette seyrederken içinden şunları geçirdi:

— Dünün koskoca sultanına bak! Şimdi gurbet illerinde, deniz kenarında söküklerini dikiyor, acaba dünyayı topyekün terkedip bu hâle düşmenin sebebi nedir, karşılığında ne vardır?

İbrahim Ethem, valinin içinden geçen fikirlere dönüp sırtını bile çevirmeden, bakın nasıl cevap verdi? İğnesini suya attı ve denize doğru haykırdı:

— Balıklar, getirin bana iğnemi!

Biraz da dehşetle gördüler ki, bir balık, ağzında İbrahim Ethem'in iğnesi, Allah ehline doğru geliyor. İbrahim Ethem, balığı okşar gibi tuttu, ağzından iğnesini aldıktan sonra onu sulara bıraktı. Balık, ışıktan bir ok halinde derinlere saptamırken, İbrahim Ethem, başını döndürdü ve valiye hitab etti:

— Anladın mı, dünyayı topyekün terketmenin ve bu hale düşmenin mânâsı ne imiş?...

Halkadan Parıltılar

«SİZDEN BİRİNİZ YARADILIŞÇA VE SERVETÇE KENDİNİZİN MAFEVKİNDE BULUNANLARA BAKIP MÜTEESSİR OLMAKTANSA, YARADILIŞÇA VE MALCA KENDİNİZ DERECESİNE VARAMAMIŞ OLANLARI GÖRÜP TESELLİ BULUNUZ.»

Hadîs-i Şerif

⁂

Şeyh Sâdi, bir seyâhati esnâsında, papuçsuz bulunuyor, yalın ayak yürüdüğüne canı sıkılıyormuş. Sonra, ayakları kesik birinin dizleriyle sürüdüğünü görmüş, kendisinin yalnız pabucu olmadığına şükretmiş.

Tahsin ÜNAL

Kahramanlık hikâyeleri, hikâye olmuş hakikatlerdir. İnsanların, normal şartlar içinde yapamadıkları işleri, anormal şartlar içinde yapmasına kahramanlık, bu işi yapan adama kahraman diyoruz.

Kahramanlık, bir taraftan atalarda bulunan kahramanlık ruhunun evlâtlara geçmesi, yani bir ata mirası, bir taraftan da insanı yetiştiren bir çevre ve bir eğitim meselesidir. Evet kahramanlık bir ruh ve bir eğitim meselesidir.

Eğ tesirli silâh, o silâhı kullanacak ve harekete geçirecek olan ruhdan mahrum olursa, silâh bir maden parçasından başka bir mana ifade etmez. Askere, mücadele azmi ve kahramanlık ruhu verilmeden önce girişilen savaşlar : (1770 de 120.000 bin kişilik Türk ordusunun 40.000 kişilik Rus ordusuna Kartal'da, 1799 da 50.000 kişilik Türk Ordusunun 17.000 kişilik Napolyon ordusuna Süveyşte, 100.000 civarındaki Türk ordusunun Balkan harbinde Rumelide yenilmesi gibi) genellikle kaybedilmiştir.

Cemiyetler, mücadele âzimleri ve kahramanlık ruhu ile doğru dürüst olarak yaşar ve ilâ ederler veya geriler ve yıkılırlar. Kendi cemiyetimizde bunun bariz misallerini bulmak mümkündür. Meselâ :

KURULUŞ VE YÜKSELİŞ DEVİRLERİNDE :

(1) Osmanlı Gazi İzmil'in fethine giderken 100 kişi ile Gazi Ali beyi de Hereke'nin fethine memnun etmişti. Ali bey, Hereke'ye varır varmaz, kuvvetinin azlığına, kalenin metanetine bakmadan : «Millet ve memleketi seven arkamdan gelsin» diyerek kaleye hücum etti. İp merdiven atıp kale burcuna çıktı. Askerleri de aynı şeyi yapmışlardı. Kaleyi zapt etmek üzerelerken, Ali bey tam gözüne isabet eden bir okla yaralandı. Ok gözüne saplanıp kalmıştı. Ali bey, gözüne saplanan oku bir eli ile çekip çıkarırken, arkadaşlarından biri görmüş, telâşa düşmüştü. Ali bey :

— Bre yiğit karındaşım, ne telâş ve havfedersiz. Bir başa bir göz çok bile… Iki gözlü olup arkaya bakmaktansa, tek gözlü olup ileri bakmak yeğdir.' demiş ve kaleyi zaptetmiştir.

(2) 1396 da Nigbolunu haçlı orduları muhasara etmişlerdi. Kalenin imdadına koşan Yıldırım Bayezıt, bir gece karanlığından istifade ederek, 8-10 silâhşörü ile düşman safları arasından geçmiş ve kale duvarlarının altına gelmiştir. Kale kumandanı Doğan beyi :

— Bre Doğan!… Doğan!… Bre Doğan!… diye çağırmış, ertesi gün yapılacak olan savaşta nasıl hareket edileceğini konuşarak dönmüştü.

Ertesi gün yapılan Nigbolu M. M. kazanılmış bir çok şövalyeler esir edilmişti. Esir olanlar arasında Fransa'da korkusuz şövalye ünvanını almış olan Jeand da vardı. Jeand ve arkadaşları :

— Bundan böyle, ordular cem ederek Yıldırım Bayezıt üzerine gelmiyeceğimize namus ve şerefimiz üzerine söz verir yemin ederiz.» dediklerinde Yıldırım Bayezit :

— Avrupa'da korkusuz lâkabını almış olan Jeand'a ve arkadaşlarına : Bana karşı ordu cem edip gelmiyeceklerine, silâh kullanmıyacaklarına dair ettikleri yemini iade ediyorum. Gitsinler, Avrupadan yeniden kuvvet toplıyarak benim üzerime gelsinler. Bana bir zafer daha kazanmak imkânını sağlamış olurlar. Bundan şüphe olmasın. Zira ben, kendimden ilerdekileri, mutlaka mağlûp etmek için dünyaya gelmişimdir.' demiştir.

(3) 1514 de Çaldıran seferine giden Yavuz Sultan Selim geceyi geçirmek için konaklamıştı. Geri dönmek isteyen askerler Yavuz Sultan Selim'in çadırına kurşun atmışlardı. Bir arslan gibi çadırından fırlıyan Yavuz Sultan Selim, çadırının önünde bağlı duran yağız atına binmiş, toplu bir halde duran askerlerin arasına atını sürerek yanlarına gemliş, heyşini öfkeli nazarlarla süzdükten sonra :

— Asker kıyafetli korkak herifler, askeri itaat emre muhalefetten mi ibarettir. Zahmetlere katlanmadan zafer kazanmak nerde görülmüştür.

Secaat ve erliğinden şüphe edenler, rahatını düşünenler geri dönüp karılarının yanına gitsinler. Ben buraya kadar zahmetler ihtiyar edip kemali azametle geldikten sonra, şimdi kemali zilletle geri dönemem. Şimşir-i Celadet'im altında, hamaset ve secaat göstermek isteyenler benimle beraber gelsinler. Siz gelmezseniz ben yalnız da giderim, diyerek atını Çaldırana doğru sürmüş, gidip Çaldıranı kazanmıştır.

Bunlar gibi kuruluş ve yükseliş devirlerinde daha pek çok misal verebilirsiz. Hülâsa şu ki bu devirde askerinden subayına, memurundan padişahına kadar herkes bütün millet kahramandır. Fakat buna mukabil, Duraklama ve Gerileme devirlerinde de, bu devirle paralel olarak mücadele âzminde, kahramanlık ruhunda da bir duraklama bir tereddüt göze çarpmaktadır. Mücadele âzminde ve kahramanlık ruhunda bir pasifizm başladığı için mi, duraklama devrine girildi. Yoksa Duraklama devrine girildiği için mi, ruhlarda tereddüt ve duraklama oldu? Bunu sizlere bırakırım.

(B) DURAKLAMA VE GERİLEME DEVİRLERİNDE :

Bu devirdeki hâdiseler, tabii genel olarak, devrin aynasıdır. Mücadele âzminin, kahramanlık ruhunun zayıfladığı göze çarpar. Meselâ :

(1) Tarihçi Fındıklılı Mehmet ağa, Viyana muhasarasına (1683) giden ordudan bahsederken : «Orduyu Humayun içinde bir dümür vardı. Bunlar nazper verdikleri sebebile bir menzilden ötekine at sırtında gidemezler. Geceleri arabalarına binib nazeninlerinden birini yanına alıb, uzun boylu kucaklarına yatıb, nazeninlerine başlarını ve bacaklarını oğdurarak, çubuklarını savurarak, mesireye gider gibi sefere giderlerdi. Bunlar, meşakkat ve mahrumiyet istiyen, yazın sıcağına ve susuzluğuna, kışın soğuğuna ve açlığına dayanacak olan pek, hem de pek civanmert iseyen seferde nasıl muharebe edeceklerdi. Hayf-sat bayfa bundan haberi olmayan herafoğlu Kara Mustafa Paşaya» diyor. Gitmişler ve felâket ve fecaatle karşılaşıb mağlûp olmuşlardır.

(2) 1711 de Baltacı Mehmet Paşa Prut seferine çıkmış. Prut vadilerini takib ederek Kuze'ye yürümeye başlamıştı. Bir gün ani olarak düşman ile karşılaştı. Bir harb divanı akteden Baltacı Mehmet Paşa, Divanda :

— Paşa karındaşlarım, benim cenk hususunda bilgim ve tecrübem yoktur. Cenk-ü Cidal için ne lâzımsa ve ne münasib ise öyle idelüm. Burda kalıb küffarı mı bekliyelim, yoksa üzerine mi varalım, ne dersiz, diyerek ehliyetsizliğini itiraf etmiştir.

Aradan 15 dakika geçmiş divan azalarından hiç biri bir fikir serdetmemişti, herkes birbirinin yüzüne bakıyor, el ayağı oğuşturuyordu. Divan azalarından hiç biri bir fikir beyan etmeyince kapıya yakın bir yerde oturan Bosna Serhaddı askerlerinden seksenlik bir piri fani ayağa kalkarak :

— Bre Devletlü Vezir. Serhadlerde kaide-i Küllîye budur ki, eğer düşman-ı bidin zuhur eder, Türk askerinin üzerine gelirse, düşman aç mıdır, çok mudur, cenk edelim mi, etmiyelim mi? diye düşünülmez ve rey sorulmaz. Zira buraya savaş için gelinmiştir. Hemen kâfirin üzerine varılır, Cenk-ü Cidal, harb-ü kital edilir. Allahın da yardımı ile zafer kazanılır. Devletli vezir, tereddüt ve tehir, mağlûbiyetine sebep olur. Hemen ayağımızın tozu ile varıb görünen Moskof ile savaşalım. Bizim bildiğimiz ve reyimiz budur, diyerek divanın sükûtunu bozmuş ve düşman üzerine yürümiye karar verilmiştir. Savaşın neticesi de hepimizce malûmdur.

(3) 1808 de Alemdar Mustafa Paşa IV. Mustafa'yı Hal. III. Selim'i yeniden tahta çıkarmak için Rusçuk varını ve 10.000 kişi ile İstanbul'a geliyordu. Yolda, Edirne'de aktedilen bir divanda : «Behey paşa karındaşlarım, bu hal ne haldir? Asker, savaş erbabı değil, bir sürü hatib ve hâdime… veya kaçamayan sıbgandan ibaret… Verilecek paralar da öksüz oğlan, dul kadından alınabiliyor. Ve derlerse kemal-i afiyetle yiyor, kanını emiyoruz. Müdafaa et, koru derlerse, her birimiz türlü bahanelerle birer delik bulub kaçıyoruz. Moskofu yenmek kolaydır ama, elverir ki herkes versin, herkes savaş meydanına koşsun» diyerek devrin küçük bir panoramasını çizmiştir.

İşte bütün bunlar, mücadele âzminin kaybedilmesinden, kahramanlık ruhunun zaafa uğramasından ileri gelmiştir. Bununla beraber cevher yere düşmekle bir şey kaybetmez kadrinden, kıymetinden. Altın yere düşmekle sakit olmaz kadr-ü kıymetten…

Türk, mücadele âzmini, kahramanlık ruhunu kaybetmemiştir. Üzeri küllenmiştir. Ehil bir el bu külü temizleyiverdiği zaman, o ruh bütün şaşaası ile, bütün azameti ile yeniden ortaya çıkmakta geçikmemiştir. Zira :

Kalmadı bize zillet, haşa pederimizden,
Silkinirsek uçar mezellet tozları üzerimizden.

Hz. Ömer'in eşitlik anlayışı

Süriye'deki (Gassân) mevkiinde İslâmın zuhurundan 400 sene evvel bir Arab hükûmeti teşekkül etmiş ve (Gassâniyye Devleti) ismini almıştı. Sonra bu hükûmet, Bizans hükümdarlarının tâbi'iyyetine ve dinine girmeye mecbûr oldu. 27 hükümdarından sonuncu olan (Cebele bin-Eyhem) Hazret-i Ömer zamanında Medîne'ye geldi ve müslüman oldu. Sonra hac için Mekke'ye gitti. Kâ'be'yi tavâf ederken bedevînin biri, bunun ipekli ihrâmına bastı. Cebele buna hiddetlendi, bedevînin burnuna bir yumruk indirdi. Bedevî, halife Ömer'e müracaat ve dâvâ etti. Hazret-i Fârûk, Cebeleye : Ya hasmını râzî et, yâhud o da senin burnuna vurup hakkını alacaktır, dedi. Cebele : Ben hükümdârım, o âdî bir bedevîdir dediyse de, Hazret-i Ömer : Müslümanlık hukûkunda bunun ehemmiyeti yoktur, buyurdu. Cebele, öyle ise müsâ'ade et de bu gece düşüneyim, dedi. Hazret-i Ömer müsâ'ade etti. Cebele bir kaç para vermekle bedeviyi râzî etmeyi kendisi için bir zül saydığı için, o gece maiyyetiyle berâber kaçtı. Bizans'a iltica etti ve orada dinden çıktı.

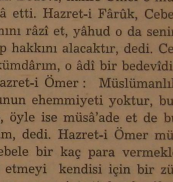

Onların Âlemi

Mehmet ŞİMŞEK

Kâdir-i Mutlak'ın «Ol!» emriyle oluveren âlem, Kâinat... Semâvat... Yıldızlar... Güneş... Ruh... Madde... Mutlak Kudretin mahlûkata aksi... ve bu âlemde Eşref-i mahlûkat, İnsan... İnsanlar âlemi... Esrar deryâsı... Deryâda kum, deryâda sedef. Kâmil insanlar, câhil insanlar, âdil insanlar, zâlim insanlar, mesrûr insanlar, me'yûs insanlar... Özlenen âlem; usanılan, bıkılan âlem...

Evet. Özlenen âlem... **ONLARIN ÂLEMİ**... O âleme duyulan sonsuz hasret. Yakan, kavuran hasret... Üzüntü çölünde, açıverecek neş'e ve sürür çiçeğini görme ümidi. Yaşama kudreti. Ümitle yaşayış. Çöllerde susamış garib yolcunun suyu bulacağı ümidiyle yaşayışı gibi.

İdeal âlem, Onların Âlemi...

Onların âlemi müreffeh bir ülke. Onlar kâmil insanlar. İnsanlığın özlem duyduğu kimseler Onlar.

Orada yaşayanlar mes'ûd, dayandıkları kuvvet **TEK MA'BÛD**...

Orada adâlet kuvvetli, kuvvetliler de âdildir. İşte adâletin sırrı zulmün yok edicisi. Ne zâlim var zulmedecek orada, ne mazlûm var zulm görecek. Herkes vazifesini tazyiksiz yapar O mes'ûd ülkede. Şevkle çalışır işinde işçisi, âmiri memnûniyetle hizmet eder halkına. İdâreciler «Halkın hizmetkârlarıdır» sırrınca halka hizmet etmeyi en büyük şeref sayarlar. Halk da «ulu'l-emr'e itaat vâcibdir» (meşru' ise) sırrınca âmirlerini dinler, ona saygı gösterirler. Saygıya liyâkat... Vazife anlayışı... Hizmet aşkı...

Zâlim yoktur zayıflar üzerinde. Kuvvetliler kuvvetlerini, adâleti yerine getirmek için kullanırlar. Adâlet cihazı zayıf değildir. Zayıfları, haklıları, biçareleri koruyacak kadar kuvvetlidir. «Allah zulmedenleri sevmez» ikazına kulak veriş; «Hâkimler adâletle hükmediniz» emrine itaat. İkilik yok Onların âleminde. Kıskançlık yok insanlarında. Tevhîdin örnek yaşayışı var orada. Gıbta var içlerinde; yükselme ve yükseltme şevki ile meşbû yürekleri... İslâmla yükselme, İslâmı yükseltme...

Mevki' istemez, saltanatta gözü yok ora insanının. Son vazife cihad... Son mevki' şehâdet... «Kendisi için istediğini, kardeşi için istemiyen kâmil insan değildir» düstûrunca insanlığın hayrına çalışan bir ferd... Onların kurduğu, yükseltiği muazzam, muntazam cemiyet. Ölmez millet...

Rüşvet yok o toplumda. Herkes hakkına râzı, vazifesini müdrik, çalışmağa âşık. Hakk'a, İnsanlığa âşık. Hakkı olan yeri işgâl eder o; hakkı olmayan bir yere göz dikmez o. Araya vâsıta kabul etmez kat'iyyen. Lüzûm da görmez. Çünkü onu vazifesine tâyin eden insanlar hakssızlık etmez. Hakkı ise zâten o yerin sâhibidir o; değilse vâsıtaya ne lüzûm var. Onun bneimsediği yüce Din de vasıtasız götürür onu Rabb'ına. Onun inandığı, Hakk Ma'bûd bildiği yüce Allah (c.c.) vâsıta istemez kulu ile kendi arasında. İmanın, dinin cemiyet hayatına aksi... Dinî inanç ve yaşayış hiçbir zaman vicdanlara hapsedilemez. Meyvesiz ağaç odundan başka bir şey değildir. Yanlış tartar paslı kantar...

Suç yok O rüyâ âlemde; hapishâneler bomboş... Hür doğar hür ölür o hür âlem insanı. Suç işlemez... Çünkü Âlim-i Mutlak'ın bilmediği yok. Gizli de yapamaz... Basîr-i Mutlak'ın görmediği yok. Gerçek huzûr, gerçek asayiş. Kaynak: Allah (c.c.) korkusu. Gaye: Allah (c.c.) sevgisi.

Huzûr ve sükûna susayanların kendilerini içinde bulmak istedikleri ve kavrulurcasına hasretini çektikleri âlem. Onların Âlemi...

Bir bülbül gördüm, gül yaprağını gagasında tutmuştu. Hazin hazin ötüyordu. Gül yaprağı gaganda iken feryat etmene sebep ne? diye sordum. Mâşûkun cilvesi bize böyle yaptırıyor cevabını verdi.

Şeyh Sâdî

Güzel Sözler

Derliyen: Hasan TEKELİOĞLU

DOĞUDAN

Yeryüzünde yürüyenlerin en şeriri taakkûl hassasından beri olup hakkı işitmiyen ve söylemiyendir. Kur'ân-ı Kerim

⁂

Kazara bir fenalıkta bulunursan derhal arkasından bir iyilik yapmağa çalış. Hazreti Muhammed

⁂

Bu dünya zindandır, biz de içindeki mahbuslar. Del zindanın divarını, kurtar kendini. Mevlâna

⁂

En mükemmel insan, kendisinden sonrakilere güzel eserler bırakandır. Ahmed Rûfai

⁂

İnsanlar için iş çoktur. Fakat tutacağı işten yüz aklığı ile çıkmağı düşünmek lâzımdır. Hazreti Ömer

⁂

Dünyada en esaslı terbiye, cemiyet için dindir. Prof. Mazhar Osman

⁂

Ölçerdi baban, en geniş ölçüyle hayatı..
Yalçın kayalardan daha sağlamdı sebatı.
Ali Ulvi Kurucu

⁂

Her zerre ki titriyor havada, Allah'ı getirmiyor mu ya da. Nabi Zade Nazım

⁂

Nice kimselere vefa gösterdim, lâkin onlardan hiçbir vefa görmedim. Böyle olmakla beraber, yine vefakârlıktan vaz geçmedim. Hazreti Ali

⁂

Sırrımı emanet etmek istiyorsan, tenha ve sâkin kırlara git. Arap Atasözü

BATIDAN

Dinsiz fen insan için saadetten ziyade bir felâket olur. Dinin hükmü altında fen, terakkinin anahtarı ve istikbalin ümidi olur. Robert A. Millikan

⁂

Ahlâkî ve dinî çember ve zırh olmayan yerde zekâ cılız kalır. Dr. Alexis Carrel

⁂

Bir insanın dev gibi kuvvete sahip olması fevkalâde bir şeydir. Fakat bu kuvveti dev gibi kullanması zalimliktir. Schakes Peare

⁂

Çalışmadan ne yapılacağını kestiremezsiniz. Hamarton

⁂

Kendi nefsine hâkim olmasını bilen dünyaya hükmedebilir. Voltaire

⁂

Vicdan adaletin en iyi vekilidir. Lady Montague

⁂

İnsanların ahlâkını bozan zenginlik değil, zengin olma hırsıdır. De Bonald

⁂

İnsanın suya ve oksijene olan ihtiyacı gibi Allah'a ihtiyacı vardır. Alexis Carrel

⁂

Hayat ağır bir yük değildir, yolumuz zaten uzun sürmiyecek. Tagore

⁂

Hürriyet, başkalarına lâyık görülmedikçe sahip olamıyacağımız bir şeydir. W. Allen Wite

⁂

İnsanın düşüneceği şey, ne kadar kazandığı değil, ne yaptığıdır. Washington

DÜNYAMIZI AYDINLATAN KİTAPLAR

Doğum Kontrolü (1)

Süleyman ÖZKAFA

Peygamberimiz (S.A.V.) bir sözlerinde şöyle buyururlar :

«Evlenin ve çoğalın şeref büyük ümmette» «Sizin çokluğunuzdur, övüncüm kıyamette.» (2)

Buradaki çoğalma, lalettayin bir çoğalma olmayıp, Hamd Sancağı altına girebilmek şerefini ihraz eden ümmet olarak çoğalmadır. İslâmda pinti, fasık, facir... güruhunun çoğalması değil, telefi matluptur. Bunu şu hadisi şerif teyit eder : **«Her sabah gökten iki melek iner, biri: 'Ya Rabbi! Her verene halef ver" der. Diğeri de : "Ya Rabbi! Her hasise telef ver" der.»** Aynı nizam, münafıkı esfeli safilin çukuruna yuvarlar.

Düşman cephe, müslümanların madde ve mânada büyüyüp çoğalmasına daima mani olmak istediğinden «Doğum Kontrolü» patenti altında İslâm ölçülerine zıt yönde hummalı bir faaliyet içerisindedir. Fakat, hamd O'na olsun ki, bunların maskelerini indiren ve gerisindekini teşhir eden zevat hiçbir zaman eksik olmuyor. Zamanımız değerli âlimlerinden Ebül Alâ el-Mevdudi'nin Doğum Kontrolü isimli eseri meseleyi aydınlatacak ehemmiyettedir. Doğum kontrolünün gayesi ve geçirdiği safhalar, doğum kontrolü hususunda İslâmın temel prensipleri, hangi bünyelerde doğup geliştiği, gayri İslâmî düzenin bundaki rolü... eserde derin bir vukufiyetle incelenmiş ve zulmet perdesi indirilmiştir...

Doğumun Kontrolünde başlıca âmilin cemiyetin maddeci ve fertlerin egoist oluşlarından ileri geldiği eserde şu şekilde belirtilmektedir :

«Karısının güzellik ve endamını, tazeliğini heder etmeyip gebelik sıkıntılarından, çocuk bakım ve emzirmesinde onu korumak, eğlence ve rahatlık bakımından ise çocuk kalesinden kurtulmak» gibi zevk ve sefahat da doğumun kontrolünü kamçılayan başlıca unsurlardandır.

Cemiyetimizde kadın, kadın olmak vasfından uzaklaşıp şıllıklaşınca, çocuk hatırı için O, evine kapanmayı ahmaklık addetmiştir. Şefkatli bir yavruyu kucağına basmaktan kaçmış; fakat, her gün bir erkeğin koynunda gecelemeye, sokaklarda erkeklerin hayran bakışlarını kendisine celbetmeye koşmuştur. Modern kadın nazarında çocuk yapmak ibtidaî topluluklarin işidir. O, bütçesinden çocuğun bakımına para ayıracak durumda değildir. Ama kuaförlere, moda evlerine... binleri yatırması işten bile değildir.

Kadın, evin temel yapısıdır. Siz kadını evden alıp erkeğin çalıştığı yerlere soktuğunuz gün, aile müessesesi çökmeye başlamış kadın ruhen erkekleşmiş demektir. O, çalıştığı fabrikada patronundan izinsiz doğum yapmaz! Yapmak istese gebelik yükü onda fikrî, bedenî bir kudret bırakır mı ki çıkıp da evinin dışında çalışsın? **«Bilindiği gibi kadınlar, doğumdan sonra da epey bir müddet çalışamazlar. Gerçek bu olduktan sonra kadın her gün yazıhaneye gidip orada saatlerce çalışırken istese bile çocuğunu emzirip en az üç-dört sene onun beslenme ve terbiyesi ile uğraşamaz. Veyahut da memedeki çocuğunu alıp çalıştığı yere götürmek imkânı kendisine tanınmaz. Patronları razı olur mu dersiniz?..»**

Bütün yolları mideden geçirmeyi bilen kapitalist Yahudi bunda da anneye, tezgâhın başını kolları arasında büyüteceği yavrusuna tercih ettirmiştir. Görülüyor ki tahripçi tek nokta ile kifayet etmiyor; O, bütün heyeti ile İslâmın her dalını koparmak için ince plânlar çiziyor.

Her düşman hücumunun hangi silâhla yenileceğini bilen Ebedi Kurmay Başkanımızın

(Devamı karşı sayfada)

(1) **DOĞUM KONTROLÜ, Yazan : Ebulalâ el Mevdudi, Terceme : Ramazan Yıldız, Yayınlayan : Sebil Yayınevi, Beyazsaray Zemin Kat, Nu : 40 Bayezid-İSTANBUL. 150 sahife, orta boy, 5 T.L.**

(2) **Manzum Meal 101 Hadis.**

Müslüman Çocuklarının Din Bilgisi

SON PEYGAMBER

Peygamber Efendimiz, Hazreti Muhammed Mustafa (S.A.V.), Peygamberlerin en büyüğü ve en sonudur. Ondan sonra artık Peygamber gelmeyiştir, gelmesine hacet kalmamıştır. Çünkü Peygamber Efendimiz dine dair ne lâzımsa hepsini öğretmiştir. Kur'ân-ı Kerim'de her şey vardır. Doğru, iğri bütün yollar gösterilmiştir. Kıyamete kadar bu böyledir.

Peygamber Efendimiz, Allah'ın varlığını, Allah'ın birliğini, Allah'ın hiçbir eksikliği ve noksanlığı olmadığını insanlara bildirmiştir. Kur'ân'da bunlar hep yazılıdır. Bunlar bugün de böyledir, bin sene sonra, yüz bin sene sonra da böyle kalacaktır.

Hasılı Peygamber Efendimiz, din üzerine ne söylemek lâzımsa hepsini tam olarak söylemiştir. Peygamber Efendimiz son Peygamberdir. Bundan sonra artık başka Peygamber gelmiyecektir.

⁂

PEYGAMBERİMİZİN HALİFELERİ

Peygamberimiz öldükten sonra, Müslümanların seçimiyle, Hazreti Ebu Bekir Müslümanlara baş oldu. Hazreti Ebu Bekir, Peygamberimizin çok sevdiği arkadaşı idi. Zengindi, cömertti, iyiliği çok severdi.

Ondan sonra, sırasiyle, Hazreti Ömer, Hazreti Osman, Hazreti Ali Müslümanların başına geçti. Bunlara «Halife» denir.

Hazreti Ömer çok doğru ve cesurdu. Haz-

(Başlarafı karşı sayfada)

tebliği ise her düşman plânını akîm bırakacak mükemmelliktedir. Yeter ki sahip çıkmış olalım :

«Mü'min firasetlidir. O, Allahın nuru ile nazar eder, Onun firasetinden sakınınız.»

Mü'min daima uyanıktır. O meseleleri en ince noktalarına kadar bilmek ve islâmî ölçülerle çerçevelemek onun vazifesidir. Bir damlasını sunduğumuz bu eseri her müslümanın okumasını, hâdiseleri kendi projektörü ile taramasını tavsiye ederiz.

reti Ömer zamanında Müslümanlar çok ilerlediler.

Hazreti Osman çok zengin ve itibarlı, çok yumuşak ve iyi huylu idi.

Hazreti Ali de çok cesur ve kuvvetli idi. Hazreti Ali, Peygamberimizin kızı Hazreti Fatımanın kocasıdır. Hazreti Hasan ile Hüseyin Hazreti Ali'nin çocukları, yânî Peygamberimizin torunlarıdır.

⁂

ARKADAŞ SEVGİSİ

Ben arkadaşlarımı çok severim. Arkadaşlarım da beni severler. Ben arkadaşlarıma kötü söz söylemem, onlarla dargın durmam, onları darıltmam, arkalarından bir şey söylemem, ufak tefek kusurlarını görmem. Onları kınamam.

Benim arkadaşlarım hep iyi çocuklardır. Benim bir eksiğim olsa onlar verir, onların bir eksiği olsa ben veririm. Benim bilmediğimi onlar söyler, onların bilmediğini ben söylerim. Birbirimizden çok şey öğreniriz.

Bundan ötürü hocalarımız bizi çok severler.

Arkadaşlarını seveni Allah da sever. Peygamber de sever.

Arkadaşlarıyla iyi geçinmiyen, kavga eden çocuğu kimse sevmez.

İYİ İŞ

Müslümanlık sade kuru, boş lâf değildir, iyi bir Müslüman çocuğu, Allah'a, Peygamber'e inanılması gereken başlıca şeylere can ve gönülden inanmakla beraber hep iyi işler yapar, kötü işler işlemekten kaçar.

İnsan iyi işler yapınca gönlü ferahlar, kalbi aydınlanır. Fakat kötülük işlerse gönlü kararır, sıkıntıdan kurtulamaz.

Müslüman çocuğunun yaptığı işler hep iyi işlerdir. Evde, okulda, sokakta her ne yaparsa hep iyi olsun diye çalışır. Yarım yamalak baştan savma iş görmez, yaptığı işi eksiksiz, kusursuz yapar. Yaptığı işten kendisi de, başkaları da fayda görür. İyi çocuk hep iyi iş yapar, herkesin sevgisini kazanır.

GENÇ KALEMLER

Onlar Neden Öyle, Bizde Böyleyiz

Mevlûd KARAASLAN

Tarihte en büyük imparatorluklardan birisini kurmuş olan eedadımız, dinlerin en mükemmeli olan İslâm Dinine bağlı kaldıkları müddetçe yeryüzünde hükümran olmuşlar ve kûfür diyarlarını asalelleri ve İslâmın nuru sayesinde dize getirmişlerdir. Çünkü o gün İslâm, Türk'ün ruhu, Türk, İslâm'ın bayraktarıdır.

Dini rabıtanın gevşemeye başlamasına paralel olarak da gerileniş ve bugün müdafaasına bile kâdir olamadığımızı Kıbrıs meselesinde ortaya koyduğumuz elimizde sadece Anadolu kalmıştır.

Bugün biz, Türk milleti, hattâ İslâm âlemi olarak Kanuni'lerin yaşamış olduğu altın devrin özlemini çekiyoruz. O halde neden Atalarımız o gün üzengilerini garplılara öptürürken bugün biz en ufak bir meselede garbın eteğini öpüyoruz?

Acaba bunun sırrı nedir?

Bunu anlıyabilmek için, Söğüt kasabasında ufacık bir aşiret olan Osmanlı Türklerinin aşiretlikten üç kıt'aya hâkim oluncaya kadar geçirmiş oldukları safhaları gözden geçirmek lâzımdır. O zaman görürüz ki bu aşiret de bir birlik hâkimdir. Öyle bir birlik ki, dini bir gayesi, örf ve âdetleri, gelenek ve görenekleri ve hatta düşünceleri bir. Yine bu aşirette kaynağı tamamen manevi değerler olan bir hürmet hâkimdir. Çünkü aşiretin kanun kitabı olan Kur'ân-ı Kerim'e aykırı olarak hareket etmek şöyle dursun, onun huzurunda ayağını bile uzatmaktan hicap duyan bir aşiret reisi ve onun teb'aları var. Yine bu aşiret erlerinde kanunlara ve bu kanunların kaynağı olan Kur'ân-ı Kerim'e kayıtsız şartsız bir bağlılık var. Bu demektir ki, insanlar üzerinde hâkimiyet kayıtsız şartsız Allah'a aittir. Bunun neticesi olarak da hislerin ve arzuların ifadesi benceriliğin yerini tamamen Allah'ın rızası almıştır.

Onlar insanmışlardır ki, Allah-ü zülcelâl yaratığı kulları üzerinde en güzel bir şekilde adaleti tanzim edendir. İşte böylece şahsa ve hisse dayanan fikirler yerine Allah (c.c.) ın en doğru ve mutlak fikri olan Kur'ân cemiyete hâkim kılınmıştır. Böylece içte tam manasiyle birlik sağlandıktan sonra, dışardan kendilerine yeni yeni toprak ve teb'alar aramışlar, gayelerinde de muvaffak olarak yıldırım hızıyla ilerlemeye, ilerledikçe de kuvvetlenmeye başlamışlardır.

Bu küçük aşiretin Atlas Okyanusu'ndan Hint Okyanusu'na, Hazar denizinden Viyana kapılarına kadar üç kıt'aya hâkim olduğu devrede bakalım. Bu devrin temsilcileri, Fatihler, Yavuzlar ve Kanuni'lerdir. Kuruluşu ile Yükselmesi arasında 200-250 sene gibi uzun bir müddet geçmesine rağmen bu devirde de, iman aynı iman, ideal aynı ideal, kanun aynı kanun, ahlâk aynı ahlâk olduğunu görürüz. Bu devrin Fatih'i ilhamını İslâm'dan, kuvvetini Allah'a bağlıktan almıştır.

Bu devrin Yavuz'u hata yapan vezirini idam ederken İslâm âlimi olan İbni Kemâl'in atının ayağının altından sıçrayan çamuru kendisi için şeref bilmiştir.

Ne yazık ki, gerileme devrinin başlangıcı sayılan 1579 senesinde bugüne kadar geçen devirlerde, bu iman, bu fikir ve ideallerin günden güne zayıfladığı, bunun neticesi olarak da, fikri birliğin bulunmamasından doğan tefrikanın Osmanlı topraklarını sarmaya başladığı görülür. Çünkü cemiyet kendisini meydana getiren ruh kökünden koparılarak kendi haline ölüme terkedilmiştir. Artık cemiyet, saâdetlerin kaynağı olan Allah fikrinden uzaklaşmaya başlamış, Allah'ın hükmüne olan bağlılık günden güne zayıflamıştır. Kendimizi meydana getiren ruh kökümüzü kendi vicdansız ellerimizle dinamitledikten sonra, ruhsuz ve köksüz ideolojiler uğrunda birbirimizi itham ederek tefrikaların çıkmasına ve İslâm âlemi olan Osmanlı topraklarının içerisinde çözülmelerin başkalamasına sebep olmuşuz.

Değerli şairimiz Mehmet Âkif'in :

Girmeden tefrika bir millete düşman giremez,
Toplu vurduğza yürekler onu top sindiremez.

dediği gibi, düşmanlarımızın dıştan ve kendimizden olarak kabul ettiğimiz hainlerin içten çalışmaları neticesinde, ortaya atılan tefrika tohumları zamanla filizlenerek Osmanlı topraklarını parçalamıştır. Ne acıdır ki, dün bizim Palikaryamız olan Yunan'a bugün söz geçiremez olmuşuz.

Yârâb! Biz ne idik, ne olduk?

HATİPLERE HUTBELER

Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Tefsir Asistanı Sayın Süleyman Ateş'in bu eseri, basılmış ve satışa sunulmuştur.

Oldukça ateşli ve akıcı bir uslupla yazılmış olan bu eser, aynı zamanda büyük bir ilmi kıymete sahiptir. Hemen hemen her cümlenin, her fikrin sonunda me'hazi da gösterilmiştir.

Klişeler orijinal ve baskısı gayet mükemmelidir. Fiatı : 7,5 Liradır.

Hacı Bayram Cad. No. 21/A — ANKARA
İsteme Adresi :

Bunları

★ Sultan Osman I. Han vasiyetinde : **«Oğlum! Yeryüzünde hükümdarların vazifesi dini yaymaktır.»** dediği halde, 639 sene sonra (1909) : **«Din isteriz»** diyenlerin ayni devlete sahip çıkanlarca asıldığını...

★ Masonların kendilerinden olmayanlara **«Harici»**, bazen de hakâret kasdı ile **«Ham Ervah»** dediklerini...

★ Hiç değilse, Allah'ın günü mukaddesatımızı baltalayan bazı gazetelere 25 kuruşu toka etmeyecek ve toka edenlerin elini de tutup çevirecek kadar dost ve düşman ayırımına erdiğimiz an topyekûn kurtulacağımızı...

★ Mason ve Siyonistlerin Milletlerarası gayretleri ile İsrail'in en çok dış yardım alan ülke olduğunu...

★ Hallac-ı Mansur hakkında eser yazarken Müslümanlığa kayar gibi olan ve bir aralık Hıristiyanlıktan dönmeyi düşünen Masinyon'a : **«Namussuz; nasıl dinini bırakabilirsin?»** diye saldırıp O'nu Hıristiyanlıkta alıkoyanların başında olan Fransız edibi Andre Morua'nın öldüğünü...

★ Hürriyet şehîdi diye genç nesillere yutturulan Midhat veya Murtad Paşa'nın : **«Bu memleketi kurtarmak için Hıristiyanlığı kabul etmekten başka çare yoktur (!)»** dediğini...

★ Fatih'in doğduğu tarihte, bir kuyruklu yıldızın aktığını gören Papa'nın, kuyruklu yıldızı **«Müslüman dostu zındık yıldız (!)»** şeklinde vasfederek afaroz ettiğini...

★ Menkîbelere göre, Ayasofya'da ilk Cuma namazını kıldıran Fatih Sultan Mehmed Han'ın namaza 9 tekbîr ile başlaması sebebiyle bu durumu tahaf karşılayan Hocasına verdiği cevapta : **«Ben her tekbîrde Kâbe'yi görürüm. Ancak 9 tekbîrden sonradır ki bütün maddiyyat aradan kalkar.»** dediğini...

★ Birinci Dünya Harbi zamanında İngiltere Başvekili olan Loyd Corc'un, İngiliz Meclis-i Meb'usanında elinde Kur'ân-ı Kerim'i göstererek söylediği bir nutukta : **«Bu Kur'ân, Müslümanların elinde kaldıkça biz onlara hakiki hâkim olamayız. Ya Kur'ân'ı ortadan kaldırmalıyız; veya onları Kur'ân'dan soğutmalıyız.»** dediğini...

★ Yahudilere her yerde istihkar ve istikrah gözüyle bakıldığı ve haklarında türlü zulüm ve cefâların revâ görüldüğü bir zamanda, Türkiye'nin İspanya'dan kovulan Yahudiler için bir sığınak haline getirildiğini...

★ Nâsır'ın genç bir subay iken mason olması sebebiyle, son Arap-Yahudi hâdiselerini bu açıdan mütalâa ederek, gizli plân ve hakikâtlerin ne kadar mânâlı olduğunu...

★ Müslüman Türk'ün barışmaz düşman olarak kabûl ettiği Moskof ile 1677'den 1918 yılına kadar 13 defa, yekün olarak 57 yıl harbetmesi; 57'nin 241'e nisbeti dörtte birin üzerinde olması sebebiyle, Rus Çarlığının zamanının dörtte birini Biz'e ayırarak, 18 yılda bir harbettiğini...

★ Bütün Yahudi'lerin **«Kurtuluş ve dünyaya tahakküm (!)»** akide ve kuvvetini aldıkları Talmut isimli şeytanî zekâların mahsûlü olan eserdeki : **«Bir şey çalmayınız, hırsızlık etmeyiniz hakkındaki emir; sadece Yahudi'lere karşıdır. Diğer milletlerin mal ve canları helâldir.»** Ve **«Yahudi olmayan bir insandan çalınan her şey meşrûdur.»** fikirlerine uygun olarak, İsrail'in işgal ettiği Suriye topraklarındaki arkeolojik hazineleri çaldığını...

★ Yahudi'lerin Eflâtun'u addedilen Maimonides'in : **«Yahudi olmayan bir insanın kanını dökmek Allah'a karşı kurban vermektir (!)»** fikrine uygun olarak, 20 Mart 1911 tarihinde Kiyef şehrinde 13 yaşında bir Hıristiyan çocuğunu iğneli fıçıda öldürdüklerini...

Ve...

★ Amerika'da iki ayda bir yayınlanan **«Komünizmin Meseleleri»** adlı derginin **«Sovyet Rusya'da Milliyetler ve Milliyetçilik»** konulu özel sayısında, Orta Asya üzerine Araştırma Enstitüsünün direktörü olan Goffrey Wheeler'in **«Orta Asya'nın Müslümanları»** başlıklı yazısının bir yerinde : **«Nüfûsun yüzde 13'ünü teşkil eden Türk'leri Rus'ların (parçala ve hükmet) politikası ile Slavlaştırma gayretlerine rağmen; Müslümanların başka dinden olanlara kız vermemeleri, çok nâdir olarak yabancı dinden kız almaları ve İslâmlığın ibâdet kolaylığı Rus'ları çabalarını boşa çıkarmaktadır.»** dediğini...

Biliyor musunuz?

HABERLER ve KRİTİĞİ

ORTA DOĞU'DA SULH VE SÜKÛN İSTEYEN YAHUDİNİN HÂLİ!..

ORTA DOĞU'DA SULH VE SÜKÛN İSTEYEN YAHUDİNİN HALİ

Koskoca İmparatorluğumuzu çeşitli entrikalarla yıkan gizli kuvvet Yahudilik, İslâm âleminin en mühim yerlerinden olan çalınmış vatan Filistin'e yerleşip, durmadan İslâm âlemini karıştırmaktadır. Yaptığı gaddarlığı müdafaya-ı nefs gibi gösterirken, binlerce masumu vahşi medeniyetin imkânlarından faydalanarak kanlarını içmektedir. Müslüman evlerini ve mabedlerini buldozerlerle düzleyip, havralar inşa edip, milyonlarca masumu mağdur ederken hâlâ da sulh ve sükûn teranelerini terennüm etmektedir.

İMAM-HATİP OKULU AÇILDI

Rize'lilerin gayret ve hamiyetiyle bu sene bir İmam-Hatip Okulu açılmıştır. Açılan müessesenin din-vatan ve millete hayırlı olmasını Allah'tan niyaz eder, Rize'lileri örnek hareketlerinden dolayı tebrik ederiz.

İSLÂM CUMHURİYETİ

Prof. Reşat Kaynar yayınladığı tebliğinde : «Liselere Din Dersleri koyduruktan sonra, İslâmcıların asıl hedefi İslâm Cumhuriyeti kurmaktır» buyurmuşlar (!).

Lise ve muadili okullara konan haftada bir saat ihtiyarî Din Derslerinden niçin ve neden bu kadar telâşa ve korkuya kapılıyorsunuz a profesör ve benzerleri... Yıllardır bu memlekette lâiklik perdesi altında temsil ettiğiniz zihniyetin yaptığı lâdinlik propagandası artık sona erecek ve bu millet muhtaç olduğu İslâm ruhuna kavuşacaktır. İşte o zaman garbın ilim ve tekniğiyle İslâm ruhunun imtizacından doğan İslâm rönesansı dünyaya refah ve saadet getirecektir. Türk milleti de hakiki terakki ve ilerlemeyi kaydedecektir. Din Derslerinin okutulması ve okunması lâikliğe karşı olmayıp bu mefhumları istismar eden zihniyete karşı bir şahlanış ve uyanık olacaktır.

SOKAK ORTASINDA

İngiltere'de işten çıkan İngiliz kızları, hemen sokağa fırlayıp o akşamını geçireceği bir erkek aramış... Ve sokak ortasında da kısmetine çıkan yabancı adamla icray-ı sanat yaparmış...

Hani insan haya, ar ve perdeyi atmasın. Bir kere bu mukaddes duygular yok olup maddenin emrine girdi mi yapmıyacağı aşağılık yoktur. Zavallı esir-i hürriyet olmuş mahlûklar. Nasıl da hayvanlara taş çıkarıyorlar.

CENNETTEN KAÇAN BAHTİYARLAR (!)

Dünya komünistlerinin, bizim maskeli sosyalistlerin methede methede bitiremedikleri onların deyimiyle «özgürlüğün, barışçılığın» bayraktarı Komünist âlem onlarca şu dünyanın cennetidirler. Gelin görün ki, başta bizdeki sosyalistler olmak üzere bu cennetnetlerde yaşamak istemezler. Komünistlerce kendi ülkeleri cennet, komünist olmayan memleketler ise birer cehennemdirler.

Gün geçmez ki, bu cennetten, cehenneme (!) kaçan kimselerin haberleri gazetelerde çıkmasın. İşte bir kaç örnek : Kızıl Çin'den kaçan 70 Türk Ankara'da, Üç Bulgar Türkiye'ye sığındı, Rusya hesabına çalışan ajanlar Batı'ya iltcia ediyorlar. v.s.

İşin tuhafı bu cennetlerin etrafı içindeki bahtiyarların (!) kaçmaması için kalın demir perdelerle çevrilidir. Cennetin bekçileri demir perdeleri kaldırıverseler cennetleri tamamen boşalacak. Türkiye'mizdeki, rublelı sosyalistleri ah o hasretini çektikleri kızıl cennetlerine bir gönderebilsek de doya doya nimetlenseler.

RAKIDAN ÇATLAMIŞ

Eğirdir'de bir şahıs rakı ile şarabı karıştırıp fazla miktarda içtiği için çatlayıp ölmüş.

Habere göre içen kimse de oldukça mühim ve aydın (!). Allah'ın yasağını dinlemeyen ve söylendiği zaman belki de alay eden kimsenin feci akıbeti. Millet olarak İslâmın sesine kulak verip, emirlerine uyup, yasaklarından kaçınmazsak aynı feci akıbetten bizi kim kurtarabilir.

14 TORUN SAHİBİ CİNSİ SAPIK

14 torun sahibi 56 yaşındaki kudurmuş bir cinsi sapık İlkokul önlerinde bekleyerek 7-9 yaşlarındaki küçük kızları para ve şeker verip kandırarak evine götürdüğü ve vücutlarını emerek cinsi arzularını tatmin ettiği tesbit edilmiştir.

(Devamı 26. sayfada)

SOLUK

Benim dağım karlı olur,
Ak olur.
Benim yuvam nurlu olur,
Pak olur.
Nadar çam yaylasından estimiydi yeşil yel,
Yurttaşıma gönül dolu eş olur..

Açık yeşil düştümüydü bu toprağın bağrına,
Çiçek orda, bahar orda,
ben orda.
Ölü ışık indimiydi içki kokan salona,
Serhoş orda, sefil orda,
sen orda..

Benim gönlüm sade olur, saf olur,
Dışın güzel, için çirkin deyiversem, lâf olur.
İşte serhoş,
İşte berduş,
İşte cambaz,

Matrabaz...
İşte salon,
Leşler işte..
İşte pavyon,

Keşler işte..
Medeni çehren buysa senin,
Neden soluk zayıf tenin...
Benim yaylam çiğdem kokar,
Kekik kokar..
Benim dağım ardıç kokar,
Çam kokar..
Senin kentin

Duman kokar,
İs kokar...
Nadar çam yaylasında yeşil düştü Murtaza,
Vatan kokar
Toprak kokar,
Ter kokar...

Sami BOZ

Haberler ve Kritiği

(Başfarafı 24. sayfada)

Bugün Türkiye'mizde cereyan eden yüzlerce sapıklıklardan yalnız bir tanesi. Bu devirde bilhassa çocuklara karşı çok uyanık ve dikkatli olunması icap etmektedir. Kalbinde Allah korkusu olmayan 56 yaşında değil 106 yaşına girse yine her fırsatta ahlâksızlıktan geri kalmaz. Bizce bu milletin kurtuluşu ancak İslâm ahlâkiyle mümkün olacaktır.

KUR'ÂN KURSU

Türkiye Yüksek İslâm Enstitüleri Talebe Federasyonu, yüksek tahsil gençleri için Kur'ân Kursu Kardeş teşekkülü örnek hareketlerinden dolayı tebrik eder, teşebbüslerinin İslâma faydalı olmasını Allah'tan temenni eder.

MİNİ ETEKLİLER

Nevasa gemisiyle İzmir'e gelen mini etekli, yarı çıplak İngiliz kızarlı şehri istila etmişler.

Bu İngilizler tuhaf millet, Türk milletini tanıdıklarından bu yana hep topraklarımıza göz dikmişler, istilâ emeli taşımışlardır. Birinci Cihan Harbi'nde askerle memleketimizi istilâya kalkmışlar ve lâzım gelen dersi alarak ters yüz etmişlerdi. Şimdi de çıplak kızlarla istilâya kalktılar. Ah şu Avrupanın rezilliklerine bir ders daha verebilsek.

İMAN HEM NURDUR, HEM KUVVETTİR

(Başfarafı 3. sayfada)

menin ilk şartı, bu göklerin yaratıcısına tam teslimiyyettir. Tam teslimiyyet, her an kendisini yoktan var eden Halık-ı Mübdi'in mahlûku olduğunu duyabilmekle, duyduktan sonra da bir hiss-i ubudiyyetle (ربنا ماخلقت هذا باطلا) diyebilmektir..

⁂

İMAN HEM NURDUR, HEM KUVVETTİR. EVET, HAKİKÎ İMANI ELDE EDEN ADAM, KÂİNATA MEYDAN OKUYABİLİR.

İslâmın İlk Emri
O K U

SABRIN MUKAFATI

Ebû Mûsâ el-Eş'raî radiya'llahu anh anlatıyor :

Rasûlu'llah salla'llahü aleyhi ve sellem buyurdu ki :

«Bir kulun çocuğu öldüğü vakit Cenab-ı Hak meleklerine şöyle buyurur :

— Siz kulumun çocuğunu kabzettiniz değil mi? Melekler :

— Evet, derler. Cenâb-ı Hak :

— Siz onun kalbinin meyvesini kabzettiniz.

— Evet.

— Kulum ne dedi biliyor musunuz? Melekler :

— Sana hamd etti ve «İnnâ Li'llâhi ve innâ ileyhi raciûn» dedi, cevabını verirler. Cenâb-ı Hak :

— Şu halde kulum için Cennet'te bir ev inşâ edin ve ona «Beytü'l-Hamd» adını veriniz, buyurdu.

Riyâzü's-Sâlihin

KUR'ÂN DEVLETİ VE İNSANLIĞIN HUZURU

(Başfarafı 10. sayfada)

gidiştir. Bu gidişin hedefe erken ulaşması iki unsura bağlıdır.

Birincisi : İnsanlığı bugünkü hale getiren bu rejimlerin biraz daha baskısını artırması, zulmünü çoğaltması...

Diğeri : İnsanlığın gerçek İslâm nizamına ulaşarak huzura ereceğine inanan idealistlerin şuurlu çalışmaları...

İnsanların bütün çalışmalarını teksif edecekleri tek yön ve bu asıl hedef, insanlığı kurtaracak yeni, yepyeni bir dünya nizamıdır.

Ve işte bunun açık ismi (Bir Kur'ân Devleti)...

Burada ferdin ve cemiyetin maddesi, maddi ihtiyacı adaletle karşılanır.

Burada ne fert, ne de cemiyet başı boş bırakılır.

Burada ferdin de, cemiyetin de manevi ihtiyacı en güzel şekilde yerine getirilir.

Gerçek huzurun yeri burasıdır. Gerçek adalet ve saadetin yeri ancak bu nizam ve bu sistemdedir...

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *S. Mustafa İncesu - KAYSERİ* — Mecmuamızın satışında göstermiş olduğunuz alâka bizi haddinden fazla memnun etti. Yalnız istediğiniz miktardan fazla gönderildiğini yazıyorsunuz. Bundan sonra istediğiniz kadar gönderilecektir. Bu miktarın gayretinizle fazlalaşacağını ümit ediyoruz. 68. sayıya kadar olan borcunuz ödenmiştir. Alâkanıza teşekkür eder, selâmlarımızı arz ederiz.

★ *S. Mehmet Taşcılar - KAYSERİ* — Sizin gibi genç kardeşlerimizin çalışmalarımızı alâka ile takip etmeleri bizleri sevindiriyor. Sizin gibi pek çok okuyucumuzun mektubundaki samimi ifade istikbale güvenle bakmamıza yardımcı oluyor. Geçen aylarda elimizde olmıyan bazı sebeplerden Mecmuamız çıkamamıştır. Diğer okuyucularımızda da tekrar tekrar bildirdiğimiz gibi elinize geçmiyen sayıları abone numaranız ile bildiriniz, o sayıları gönderelim. Aboneniz, 60. sayıda bitmiştir. Eski borcunuzla birlikte bir yıllık yeni abone bedelini göndermeniz bize yardımcı olmuş olursunuz. Havalenizi Abone numaranız ile birlikte «OKU Mecmuası, P.K. 105 Konya» adresine göndereceksiniz. Alâkanıza teşekkür eder, bağlılıklarımızı arz ederiz.

★ *S. Sami Akçiçek - MARAŞ* — Haklı heyecanınızı bize ulaştıran mektubunuzu ve solcuların hitaben yazdığınız şiirinizi aldık. Son günlerde sizin de arz ettiğiniz gibi sanat hüsvei altında oynanmak istenen oyunlar karşısında gösterdiğiniz asâlane tepki takdire ve tebrike şayandır. Yalnız şiirinizde bulunan bazı kelimeler manzumenizin mecmuamıza alınmasına mani olmuştur. Yeni, yeni denemelerinizi bekler Allahtan başarılar temenni ederiz.

★ *S. İbrahim KOÇ* — Mektubunuzda bildirdiğiniz gibi 5 Ocak 1967 tarihinde abone kaydınız yapılmıştır. Mektubunuzda zikretmiş olduğunuz ve alamadığınız sayılar adresinize postalanmıştır. Selâmlarınızı arz eder, başarılar temenni ederiz.

★ *S. Abdülaziz Suçsuz - GÖLBAŞI* — Asil hareketinizden dolayı sizi tebrik ederiz. Cemiyetiniz, abone kaydedilmiştir. Ayrıca Cemiyet kitablığına istemiş olduğunuz «Büyük Kapı EK» kitabı Cemiyetinize postalanmıştır. Faaliyetlerinizin hayırlı ve uğurlu olmasını diler, Allahtan başarılar dileriz. Selâmlar.

★ *S. Mü'min Büyük - GÖNEN* — Göndermiş olduğunuz mektubunuzu aldık. Yakın alâkanıza candan teşekkürü bir borç biliriz. Abone kaydınız yapılmıştır. Havalenizi gönderirken havale kâğıdınızın arkasına abone numaranızı yazarsanız bize yardımcı olmuş olursunuz. Selâmlar.

★ *S. Salâhaddin Emen - LÜLEBURGAZ* — Arkadaşınız İbrahim Koç'tan mecmuamızı görerek beğendiğinizi ve abone olacağınızı bildiriyorsunuz. Abone kaydınız yapılmıştır. Abone numaranız : 11838 dir. Sizin de diğer kardeşlerimizi ikaz ederek yeni aboneler kaydedeceğinize bütün kalbimizle inanıyoruz. Selâmlarımızı sunar, alâkanızın devamını bekleriz.

★ *S. Fevzi Kuplander - ANAMUR* — Hüsnüniyetinize ve yakın alâkanıza ne kadar teşekkür etsek azdır. Gönderdiğiniz mektubunuz yeni aboneler kaydedilmiştir. Kendi abonenize yenilenmiş, diğer kardeşlerimizin havaleleri de hesaplarına işlenmiştir. Bu alâkanızın devamını bekler, bütün işlerinizde Allah'tan başarılar temenni ederiz.

★ *S. Ali Aslan - MUT* — Bizi ziyadesi ile memnun edici mektubunuzu aldık. Bizim ümit kaynağımız ve dayanağımız sizin gibi şuurlu ve anlayışlı okuyucularımızdır. Bu dava hepimizin müşterek davasıdır. Şuurlu ve inanmış insanlar birleştiği zaman bu davada muvaffak olmamamıza hiçbir sebep yoktur. Alâkanıza teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız.

★ *S. Osman Kaya - SAMANDAĞ* — Yakın alâkanıza teşekkür ederiz. Mecmuamızın 11737 numaralı abonesiniz. Havale kâğıdınızın arkasına bu numarayı yazmayı lütfen unutmayınız. Selâmlar...

★ *S. Hafız Kerim Arıkan - MUĞLA* — Abone kayıt işiniz yapılmıştır. Abone numaranız : 11350 dir. Bilgi istiyorsunuz : Mecmuamız aylıktır. Her ayın başında çıkmaktadır. Yıllık abone bedeli 12 liradır. Peşin ödenir. Siz de abone bedelini gönderirken abone numaranızı bildiriniz. Selâmlar.

★ *S. Cafer VANLI — Karşıyaka/İZMİR* — Yakın alâkanıza teşekkür ederiz. Mecmuamız aylık olduğu için her ay ödemeli göndermek sizin için olduğu kadar bizim için de epey bir güçlüktür. Sizden ricamız, biz sizi 11822 noya abone kaydettik, bu numara ile bir yıllık abone bedelini idarehanemize göndermenizdir. Selâmlar...

★ *S. İhsan Kılıç - ANKARA* — Mecmuamıza altı aylık abone kaydınız yapılmıştır. Dinî neşriyatın üvey evlât muamelesi gördüğü bu devirde altı aydan fazla bir zaman için abone olma cesaretini göstermiş olsaydınız daha çok memnun kalacaktık. Ankara gibi merkezi ve büyük şehirde mecmuamızın daha çok tanınma ve yayılması için bütün gücümüzle çalışacağımıza eminiz. Alâkanıza teşekkür eder, devamını bekler, selâmlarımızı sunarız...

★ *S. H. Cemal Sevim - ALMANYA* — Hayatınızı kazanmak için yurdunu terketmiş olan siz anavatanda çıkmakta olan kendi mecmuanıza abone kaydedildiniz. Yakın alâkanıza candan teşekkür ederiz. Mecmuamız aylıktır. Her ayın başında çıkmaktadır. Yıllık abone bedeli yurt hariei posta ücreti eklenerek 15 liradır. Sizden ricamız, bu meblâğı posta havalesi ile «OKU Mecmuası P.K. 105 Konya/TÜRKİYE» diye göndermenizi memnun kalırız. Abone numaranız : 11224 dür. Selâm ve hürmetlerimizi arz eder, hayırlı işler ve başarılar temenni ederiz.

★ *S. Muammer Salihoğlu - İZMİR* — Mecmuamız hakkında malûmat almak istiyen mektubunuzu aldık. Hususi cevap vermeye pek zamanımız olmamakla beraber mektubunuza hususi cevap verilmiştir. Selâmlar...

İslâmın İlk Emri
O K U
Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Süleyman ÖZKAFA
Yazı İşleri Müdürü :
Zekâî KUNDAK
İdarehane :
Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.
Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL
Basıldığı tarih : 4.12.1967

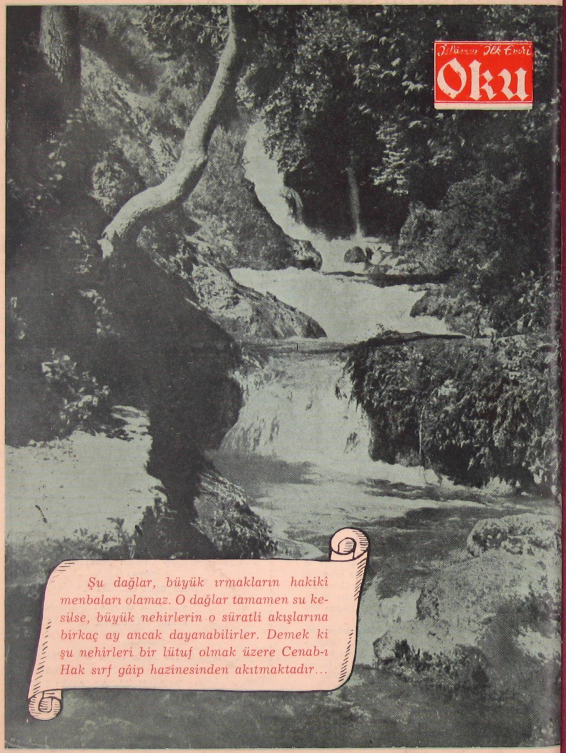
İlâvesi: İlk Emel
Oku
Şu dağlar, büyük ırmakların hakiki menbaları olamaz. O dağlar tamamen su kesilse, büyük nehirlerin o süratli akışlarına birkaç ay ancak dayanabilirler. Demek ki şu nehirleri bir lütuf olmak üzere Cenab-ı Hak sırf gâip hazinesinden akıtmaktadır...

FİATI : 1 LİRA